AM-2

Archives et bibliothèque diocésaine de Quimper et Léon

Document numérisé
Source : http://catholique-quimper.cef.fr/diocese/bibliotheque-et-archives.html

2011

10527

Dissadorn 7 C'huevrer 1874. N° 471 Decvet Bloavez,

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*
D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 7 C'huevrer 1874.

Decvet bloavez.

Evit digeri an decvet bloavez-ma, lenner, ez an da verca deoc'h eun tamik tabud am eus clevet n'eus ket pell etre daou vicherour o tistrei dioc'h ho labour. Unan anezho, eur c'hristen mad evit doare, a lavare d'egile.

— Ahanta, lavaret a ri-te c'hoaz e c'heller beza den honest, den mad couls ha pephini, ep relijion?

— Ia, hel lavaret a ran, ha c'hui couls ha me a anavez meur a hini ha ne heuillont relijion ebet, hag a zo gouscoude tud euz ar re vella, prest da ober vad d'an oll, ha ne gredan ket e ve cavet abeg ebet en ho buez.

— Abeg ebet? penauz, tud badezet ha ne heuillont ket ho relijion, ha ne deo ket eno, ep mont larcoc'h, eun abek braz? Tud honest euz ar re vella, a leverez, prest da ober vad d'an oll? Ia, pa gavont da c'hounit oc'h hen ober, pa na vank netra dezho ho unan, pa c'hellont rei ho goalc'h d'ho oll ioulou, pa emaint o neun e creiz ar madou, an ebatou, hag oll ezamanchou ar vuez. Pa deu avad da veza red dezho dioueret eun dra bennak, pa deu ep mui ken aoun dezho n'en em gafent en dienez euz eun dra bennag, ha ne ve red dezho bihanaat ar zom-ze a blijadur a fell dezho da gaout var an douar, neuze e veler ha tud honest int; neuze ho gueler o samma ep morc'hed ebet, danvez ar paour, an intanvez, ar minor, hag o vont gant madou ho amezeien da veva en ho flijadur er broïou estren, eleac'h ne c'hell ket justis ho bro lacat an dorn varnezho.

— Han, c'hui a fell deoc'h comz euz an tri pe bevar noter a zo hano anezho eun nebeut zo, hag o deus great evel ma livirit?

— Ahanta, ha ne deus ket eno eur gentel hag a zesk sclear d'an oll ar pez a lavaran?

— Ia, mes ar gentel-ze a zo kement evidoc'h evel ma zeo evidomp-ni, rag ar re-ze, da viana lod anezho, a iea var dro an ilizou, d'an oferen da zul, ha zoken, mar em eus clevet mad, da gaout ar gador gofez da amzer Pask.

— Da lavaret eo, ar re-ze a heuille euz ar relijion ar ar pez a blijo gantho, ar pez a droe en ho frouden, pe kentoc'h, ar pez a vouient a ioa red dezho da ober evit tremen dioc'h an dud vad, ar gristenien a lakea ho fizians enho hag a leze ho oll danvez etre ho daouarn. Mes ar pez a ra calon ha nerz ar relijion a vanke dezho; n'ho guelet morse o tostaat oc'h an daol santel. Lavaret a c'hellan zoken mar tosteant oc'h ar gador gofez, n'her greant ket a zevri; ma her grajent, ne vije ket bet a dorfejou evelse da rebech dezho.

— Var evelse ar re a ia da gofez a zevri ne gouezont, ket e torfejou?

— Coeza a c'hellont; dibaot e ve avad ho guelet o coeza en eun torfet hag a c'houlen eur pell amzer evit he brepari, evel ar re ma comzomp anezho ama.

Ar re a gomet an torfejou-ze, o deus lezet ar gonfession a gostez araok ober ho zaol, ha peurvuia pell araok.

Ar re-ma n'int ket ar re genta da ober taoliou evelse, ha siouas, ne vezint ket ar re ziveza, credabl; ha lacat a rafen claoustre nicun euz al laeron vras-ze n'en doa great he Bask, evel ma tle pep guir gristen hen ober, er bloavez ma rea eun taol evelse.

— Clevet em eus gouscoude e voa lod euz an dud-ze savet euz a dud a relijion, kristenien vad, hag a dle beza roet d'ho bugale eun descadurez christen. Pe seurt vad eta e deus great ar relijion dezho?

— Pe seurt vad? Ar relijion ne lam ket he frankis digant an den, ha ne gontragn den d'he heuilla.

Ar pez a leverez aze avad a ziskuez ez eo cablusoc'h hag e coez aliez e brasoc'h torfejou ar re a dro kein d'ar relijion goude beza resevet eur gelennadurez christen, eget ar re a zo bet savet gant tud dizoue, ep couls lavaret anaoudegez ebet euz ar relijion. Ar penn abeg a gementse eo ar re zo bet scoliet var ar relijion hag a dro kein dezhi goude, o deus breset grasou Doue dindan ho zreid.

Ha neuze pa o deus lezet Doue a gostez, e chom gouscoude e gouelet ho ene ar morc'hed, eur preuv hag a deu d'ho c'hrignat, hag o clask mouga ar preuv-ze e tiskennont douna ma c'hellont er vouillen euz ar pec'het. Setu perag eo etouez an hevelep tud e caver brasa enebourien ar feiz hag ar relijion. Carout a rafent distruja an oll guirionezou a zo chomet c'hoaz ar scleur anezho en ho ene, carout a rafent distruja an iliz, ar Pap, ar relijion, Doue he unan, hag evel ne c'hellont ket hen ober, e counnaront, ec'h egaront, o deus cassoni oc'h kement a zigas da zonch dezho a virionezou ar feiz, hag ez int prest, pa gavont ho zro, da gometti ar brasa torfejou. Evel n'o deus ket a esperans evit ar bed all, e claskout ho barados var an douar, hag e fell dezho caout, e gis pe c'his, kement a c'hell ober eurusdet an den var an douar.

— Ho barados ne dle ket beza re zudius gouscoude, mar d'eo guir, evel ma livirit, eo crignet ho ene gant ar morc'hed?

— Soujal a c'heller da viana ne dint ket divorc'het avoalc'h. Credabl eo e teu avechou en ho zonch clemou ar vinoret, an intanvezet, an dud keiz ho deus taolet er baourentez, en dienez oc'h aloubi ho madou, ar goal bedennou a dleont da loskel var ho lerc'h, credabl eo zoken justis ar bed, ous pehini ez eo red dezho en em guzet, a ra eun tam nec'h bennak dezho; credabl eo ez eo guir evitho ar pez a lavar ar scritur: N'eus ket a beoc'h evit an dud difeiz.

Var gement-ma an daou vicherour en em zispartiaz evit mont pephini d'he di, en eur lavaret e comschent c'hoas divezatoc'h euz a gementse. G. M.

D'ar 27 a vis kerzu diveza, deiz gouel Sant Ian avieler, 300 officer euz a arme ar Pap gueich all a zo eat da velet an Tad Santel. Ar jeneral Kanzleb en deuz comzet outhan evelhen:

« Tad santel,

« Leun a respet, a garantez hag a anaoudegez vad evidoc'h, e teuomp adarre hirio d'en em zastum en dro d'ho tron, evit rei deoc'h testeni euz hor fidelite ha discleria deoc'h peger braz, peger birvidic eo en hor c'haloun an ioul or beuz da velet oc'h en em astenn c'hoaz pell eur vuez hag a zo ker preciuz evit an oll gristenien gatholic.

« Hor breudeur soudardet, n'e ket ebken ar re a zo en Itali, mes, ouspenn, ar re a zo skignet tu-ma tuhont er broiou all, o deuz merket, e liziri digasset gant tud a renk huel, eo an ioul-ze ker beo ha ken doun en ho c'haloun ha m'éma en hon hini-ni; hag ar zonjou, anioulou, ar garantez-se savet e sperejou hag e calounou tud ganet e broiou ken dishenvel, a zo eur merk euz ar garg eb he far roet d'ar Pabet da lakaat a unan an oll boblou euz an douar dre al liamm gallouduz euz ar relijion, ha da ober dezho beva e peoc'h ha mont ato var vell hervez ar skiant vad hag ar sclerijen euz ar feiz.

« Mes, ouspenn ar garg-se o deuz bet an oll babet, c'houi o peuz unan ha n'o deuz ket bet kement hini a zo bet en ho raoc; rac c'houi a zo carget da ren ar bobl kristen en eun amzer e pehini e voal gaser ar relijion gant eur fallagriez hag eur gounnar ha ne c'houffet guelet netra en tu all dezho.

« Setu perac, evel eun den oc'h ober hent a vez pell hag en deuz calz poan o pignat var beg eur menez huel; mes ive, eur veich erruet eno, e vez souezet hag en deuz plijadur o velet oc'h en em zispaka dirazhan en eun taol count eun draonien gaër ha goloet a frouez; evelse, Tad Santel, ra vezimp lezet da c'houlen ma c'helloc'h guelet, goude ar fin euz ar vrezel disleal-ma:

« An Ilis, he chadennon torret, oc'h ober vad e peb leac'h hervez he c'hoant hag he galloud;

« An Nerz, e leac'h bressa ar *Guir* a zindan he zreid, o tont da veza servicherez dezhan; ar guir *Frankis* lakeat e plas an direolamant hag ar faltazi direiz euz ar *Revolution*;

« Ar skianchou ijinuz hag ar guir deskadurez henoret muioc'h-mui;

« He *Vir* rentet da bep hini eb sellet ous stat nicun;

« Arc'hant ar vro, great eun implich mad anezhan;

« An easamant deuet en dro, hag ar fisians o tont adarre er c'halounou.

« Oh! nag en a vezo dudiuz beva en amzer da zont pa vezo adarre sentet ouz an Ilis, evel m'az eo dleet, pa deui adarre ar gouarnamanchou kristen da veza a unan gant an Ilis, pa ne vezo mui an Ilis bresset etre treid gouarnamanchou difeiz!

« Mes hirio emaomp c'hoaz evel tud o pignat var ar menez gant calz a boan, e creiz a bep seurt danjerou a zo a beptu deomp.

« Evit eta na deui nicun ac'hanomp da fazia divar an hent mad, evit na deui nicun ac'hanomp da fallgalouni en eur zonjal eo hir an hent, eo re hir an hent, me a c'houlen brema ho pennoz abostolik evidomp, evit hon tud, evit ar re oll o deuz dalc'het mad pe a zalc'ho mad da ober coumpagnunez deomp.

An Tad Santel en deuz respountet:

« Plijet gant Doue selaou ar goulennou o peuz great dre c'hinou ho jeneral! Ia plijet gant Doue ho digemeret mad hag ho zelaou; rac ar goulennou-ze a zo ar pez a c'halvinn an *dien* euz an eürusdet. Ar madou a c'houlennit evelse a zo madou hag a vank var neat, an darn vuia anezho, en hon amzer-ni; hag abalamour da ze eo ema ar bed, e peb leac'h, evel troet var an tu var enep. Ho trugarekaat a ran euz ar goulennou-ze a rit evidon hag euz an oll garantez a ziscouezit evit ar gador abostolic-ma.

« Deuet oc'h hirio d'am c'haout eb armou, eb clezeier, eb nicun euz ar merkou-ze a ziskouez oc'h tud a vrezel evit difen ar guir hag ar relijion. Ah! coumpren a ran perac oc'h deuet evelse d'am c'haout eb armou. Ar rezoun a gement-se a zo sclear, hag an oll he anavez. Dont a rit hirio dirazon eb armou, abalamour eur c'houarnamant crenvoc'h en deuz diframmet oc'h armou diganeoc'h, abalamour arme vihan ar Pab a zo bet flastret gant eun arme calz brassoc'h. Mes ar c'houarnamant crenvoc'h-ze, o lamet diganeoc'h oc'h armou, n'en deus ket lamet diganeoc'h ho fidelite, n'eo deuet a benn nemet da ober ac'hanoc'h *soudarded an henor*, soudardet pere, o veza ne c'hellont mui brezelekaat gant ar c'hleze, a ra brezel gant ho c'haloun, gant ar beden, gant an oberou a garantez hag a zevotion.

« Diframmet eo bet oc'h armou diganeoc'h, ha n'o peuz ket gellet zoken ober evel eur jeneral a behini em euz lennet an histor. Ar Francisien a ioa deuet en Itali da zifen ar Revolution. Comz a ran euz eun amzer or beuz guelet oll; rac an dra-ma a erruas eun nebeudic araoc m'eo deuet an Itali da veza, evel a leveront, eur vro *libr* ha distag diouz ar re he voal-gasse. En unan eta euz ar c'hrogou braz-se a oue etre ar Francisien hag ar re m'edo neuze ar vro etre ho daouarn, eur jeneral a Frans a oue goal dizet en eun hevelep feson ma vele edo o vont da vervel. He gleze a ioa ganthan en he zorn, ha ne felle ket dezhan e couezche, goude he varo zoken, etre daouarn an enebourien. Setu perac e taolas anezhan adren he gein etouez he zoudardet evit ma vije dastumet gant ar rema.

« Mad! c'houi n'o peuz ket bet ar chans vad-se, hag ar c'hleze-ze a zalc'hac'h ive en ho torn, c'houi o peuz renket he reï. Mes Doue en deuz guelet ho nerz-calonn hag a zigollo ac'hanoc'h. Gouzout a ran e chomit ato stard en ho carantez evit cador Sant Per, hag e kerzit eb aoun en hent o peuz kemeret. Dalc'h-mad e tennit varnoc'h sellou ar bed... catholic dre ho santimanchou caër a fidelite, a garantez hag a henor. Kendalc'hit bepret evelse, hag it ato araoc. Coulzgoude, coumpren a ran e teuffe erfin hiniennou da goll patiantet hag evel da fallgalouni; rac ne c'heller ket beza ker stard ha ker stard a galoun an eil evel egile; hag, eb mar ebet, meur a hini a c'houlenno outhan he unan; peu eta e vezo fin d'an oll draou drubuilluz-se?

« Ar bobl a Israel ive gueich all, epad m'edo en desert, a glemme aveichou hag a c'hrosmole zoken a vouez huel. Guir eo e chomas daou ugent vloaz en desert. Mes hor stat-ni n'e ket henvel ouz he hini. Hon trubuillouni a c'hello padout daou ugent devez, pe daou ugent mis; Doue ebken her goar. Mes o pezet fizians, ha bezit stard a galoun. Guelet a reoc'h ho trubuillou oc'h ehana kentoc'h eget na zonjit, hag en em gaont a reoc'h ive, evel ar bobl a Israel, var bord ar mor ruz.

Ar mor a zigoro dirazoc'h, hag he dreuzi a reoc'h ep glipia ho treid. Neuze e vioc'h er meaz a zanjer, ha dont a raï ar mare ma veloc'h arme oc'h enebourien oc'h en em deuler er mor var ho lerc'h evel hini Pharaon gueich all; mes ar mor a laosko varnhi a bep tu he darziou counnaret, hag he beuzo oll, tud, kezec, armou ha traou all. Epad an amzer-ze, c'houi a c'hello cana a nevez ar ganaouen a victor a ganas gueich all Moïzes: *Cantemus Domino etc; Canomp d'an Aotrou Doue abalamour m'en deuz discouezet he c'halloud en eur feson burzuduz: Stlapet en deuz er mor marc'h ha cavalier.*

« Caloun stard eta ha fisians! Ar bobl a Israël en devoa evit he hencha en desert daou beul pe daou *bilier*, eur pilier a voged epad an deiz, hag eur pilier a dan hag a sclerijen epad an noz. Ni or beuz Jesus-Krist er zacramaut, an ilizou, ar pedennou; an traou-ze a zo evidomp-ni ar pilier a dan epad an noz. Epad an deiz or beuz ive moged; ar moged-se a zo cassauz, ha clask a dleomp ato pellaat diouthan. Petra eo ar moged-se? Ar moged-se eo ar scouerion fall a veler er gear zantel-ma, an torfejou gant pere eo sclabezet, al laëronsiou hag an traou disleal a renk da c'houzanv.

Setu aze ar moged a veler hag a dleit dalc'h-mad pellaat diouthan, c'houi oll pere a ra va c'honfort ha va joa, hag a ra hirio eur gurunen ker caër en dro dinn. Ne fell ket dinn ho tale pelloc'h; ne c'helfen ket ken nebeut caozeal calz muioc'h ganeoc'h, abalamour da eun tammic sifern a zo ato stag ouzinn. Achui a ran eta en eur hedi an Aotrou Doue da zisken varnoc'h oll, ha da vennigen ar jeneralet ha kement hini all a zo en assamblema. Plijet ganthan rei deoc'h an nerz da zelc'her mad da gerzet dre an hent m'o peuz kerzet dreizhan bete vrema gant kement a c'hloar! Ra zeui ar vennoz-ma a Zoue da lakaat ac'hanoc'h da veza ato stard en ho tever ha da rei deoc'h ar peoc'h, evit ma c'helloc'h mont bepret araoc, ne lavaran ket epad daou ugent vloaz, mes betec an deiz mac'h ehano an trubuillou or beuz brema, ha ma c'helloc'h neuze cana cantic Moïzes, *cantemus Domino*, epad ar rest euz ho puez!

Benedictio Dei etc. »

GABRIEL MORVAN,
Persoun Sizun.

Buez burzudus an den eurus ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

C'HUEC'HVET PENNAD.

Pa ves glao, pa ves fall an hent, pa renkor mont da steki panez pe da ober meur a bennad labour all tenn evit ar c'hoif; avechou, m'ar kirit, guelit pebez kem a zo evelato etre ho puez hag hini Beneat hor c'henvroad santel. Pa vezit gleb, o peus dillad da jench, da ziskuiza o peus eur guele clos ha soupl, bep sizun o peus eur rochet pe eun ivis fresk da lacat, boued c'huec, da nebeuta teir guech bemdez da zebri, ha Beneat an c'hoan nos deiz a zo bepret varnezha ar memes dillad, pe kentoc'h ar memes truillou a zalc'h gant eur gorden en dro d'he gorf, he damic tok ne c'holoe morse nemet al loden vihanna euz he benn, he dreid a veze deuet peurlissa euz he voutou, hag evelato e veze bepret drant ha laouen. M'o peus taolet evez, n'en deus ket c'hoas chenchet an tamouigou dillad a ioa roet dezhan da zont euz he gouent, e c'hellit credi n'edo mui he unan, hag en doa da zougen meur a scouaden ha meur a rejimant soken euz an anevaled iskis-se a velor atao e c'heul an truillou, ia, goloet oa a laou ha morse den n'en deus her guelet o c'hessa diloja nicun anezho, oc'h en em scrabat pe oc'h ho laza. Pebez purgator nos deiz evitha. En em glemomp goude!!!

Goude beza bet e Lorett evit an eil guech ne ellimp ket heuliou roudou hor paour muia caret a leac'h da leac'h ; epad ar pemp bloas-ma ar pez a ouzomp eo e veze bep bloas e Rom hag e Lorett. Goude e zea d'ar broiou tro var dro en Itali, e Frans, en Allamagn, er Suiss, en eur ger e kement pelerinach brudet a ioa anavezet neuse, hag e kement leac'h ma tremene n'oa nemet eur vouez evit emban e zoa eur zant.

Peger skuis, peger gleb benac e veze e zea atao var eün da ilis pe da japel ar pelerinach, hag heno e chome daoulinet ken humbl ha ker modest ma lavare pep unan : an elez er baradoz ne ellont ober nemet evel ar paour keas-se, dirag tron an Autrou Doue ; n'en em denne peurliessa euz an ilis nemet pa deuet da brenna an hor, ha c'hoas en deveze evel keuz o vont er meas. Eun droad edo e pedi dirag relegou sant Nicolas ; pa deuas an nos oue prennet an hor. Gant ar zonch euz ar garantez tener en doa sant Nicolas évit ar brizonierien, e zeas dirag ar prison da gana, var he zaoulin hag he benn en noas, litaniou ar Verc'hez. Eb dale cals tud en em vodas en dro dezha ; oc'h her guelet ker paour hag hen ker iaouanc e tirede an dour euz a zaoulagad an oll, oc'h he glevet e cana, hag e rojont dezha cals aluzennou ; evit trugarecat an dud vad-se e poke da gement aluzen a veze roet dezha, ha goude beza ho destumet oll ho c'hassas d'ar brizonerien.

Beneat n'en em glemme morse euz an droug a reat dezha. Eun devez, e kear Barni en Itali, eun den iaouanc, a rene goal vuez, o veza taolet eur mean outha hen tizas en he c'har, hag ar goad a ziruillas racdal euz ar gouli ; eb sellet outha soken, Beneat a zestumas ar mean a lakeas divar n'hent oc'h eur voger, hag a gendalc'has he hent. Prest goude an den iaouanc-se a voue tizet ive he c'har gant eun taol mean, ar c'hrign beo en em lakeas en he c'houli, hag e voue cavet maro. Eun droad all e tremene dirag eun hostaliri; an hostis oc'h her guelet feas maro a lavaras dezha dont da eva eur banne guin. Beneat a zonje dezha oa eun aluzen a roet, hag a drugarekea an hostis, hema o velet n'en doa ken paement en em lakeas da jarneal. Beneat spountet oll oc'h her c'hlevet a zavas he zaoulagad varzu an env, ha racdal en em gavas ar verenleun tenn a vin ; he rei a reas d'an hostis.

Er bloas varlerc'h o veza e pelerinach e Lorett, eur belec iaouanc, hanvet Dom Mikeal Santucci, o veza cavet Beneat harpet oc'h he zor o lavaret an *de profundis*, a anavezas oa ginidic a Frans. Eürus meurbet e oue euz ar gavaden-se, rac eur pennad a ioa edo e clask deski ar gallec ha n'en doa mestr ebet evit diskuez dezha an doare da lavaret ar geriou. O velet modesti, devosion, ha gouscoude al laouenedigez a ioa var drem ar paour keas-se a zindan he druillou, e credas e c'helje deski dezha ar gallec. Var gementse e lavaras d'ar paour dont en ti, ar pez a reas pa lavaras Dom Mikeal he jonch, pa lavaras dezha azeza avad, e tigarezas pell amzer e vastarje ar gador a ginnige dezha, hag e chomje varnizhi lod euz an anevaled iskis a verve var he zillad. Ar belec a roas dezha an urs, hag e sentas neuze outha dre respet evit he garacter.

Dom Mikeal a fellas dezha maga ha loja he vestr scol neves ; hema ne fellas dezha morse loja en he di, en hospital ebken a asantas mont da dremen an nos ; eur veach bemdez e preje, pe gentoc'h e rea van da breja e ti Dom Mikeal, rac eme ar vatez, ar paour-se a vev dioc'h ear an amser, ne zebr tam, couls lavaret.

Ar belec-se en doue ebdale eur respet hag eun istim ar vrassa evit ar paour truillec-se, her pedi a reas soken da respont oc'h he oferen, heno e anavezas guelloc'h c'hoas santelez he vestr iaouanc, p'her guele he he zaouarn croaziet, he benn stouet, hag evel beuzet e carantez an Autrou Doue en em rebeche dezha he unan he nebeut a zevosion hag a garantez evit Doue, e scoas da vihana m'en doa ar paour-ze. Evelse, en despet da lavarou an dud hag he gerent soken, Dom Mikeal a en em gave henoret da vont scoas ha scoas gant ar paour keas-se, o coms outha dirag an oll var ruiou kear.

A benn dec devez gouscoude Beneat a lavaras d'ar belec-se ne jomje mui gantha, rac Doue, emezha, am galv da genderc'hel va felerinajou. Dom Mikeal a ieas d'he ambrouc eur pennad, ha pa gimiadas dioc'h Beneat e tirollas da lenva, epad he zistro noa ket ken nebeut evit sec'ha he zaelou, meur a zevez soken goude n'oa netra evit he laouennaat abalamour m'en doa renket kimiada dioc'h he zant ; he unan e lavaras kementse e Rom, goude maro Beneat, pa oue great anenclasc euz he vertuziou.

E tro ar mareou-se e tremenas an darn vrassa euz ar goan e Frans e kear Moulin, pustost da gouent ar seiz feunteun. Evel ma voa rust an amser e c'houlennas beza repuet en eun ti dister, e ti eur mansoner. Loja a rea er c'halatrez var eun dournad colo, evel m'o deus discleriet goudese ar mansouner hag he verc'h Isabel. Ervez ho lavar, Beneat a ziskenne kerkent hag an deiz hag a iea var eün d'an ilis, heno e chome peurliessa bemdez daoulinet pe en he za ; vardro creis deiz pa veze scournet oll he izili gant ar riou e zea da c'houlen toma en eur stal benac a dost, hag e tizroe adarre d'ar red d'an ilis, evit chom enhi betec an nos. Ne rea, emezho c'hoas, nemet eur pred bemdez gant bara ha dour, nemet da zul e tebre ouspen eun tamic ris poazet en dour ha sallet gant holen. — An ilis-se o veza bet laeret, persoun ar barrez a ziscredas var Beneat hag e voue harluet euz an ilis-se. Evit miret na vije mui drouc sonjet anezha Beneat a c'houlennas, digant persoun eur barrez all a gear, mont da ober he zevosionou d'he ilis ; hema a aotreas gantha. Unan euz he gureet o caout e teue ar paour-se ken truillec re aliez da gomunia, a refusas dezha meur a zevez dioc'htu ar gommunion ; ebdale an Autrou person a lakeas urs e kementse.

Ervez ar brud, er gear-se hor paour keas truillec a reas meur a vurzud. D'ar iaou amblit evel ne felle dezha debri tam, e testumas daouzec paour all hag e rannas etrezho an nebeudic en doa. Oll e torchont ho naoun

hag ouspen o devoue pep a scudellat da gas gantho. Parea a reas ive en eun taol count ar c'hemeneur a roas dezha lojeis goude ma rencas ar mansoner he gas dioc'h he di, var an urs en doa roet dezha he vestr.

Leanezet ar visitasion euz a Barai-le-Monial e peleac'h en em ziskuezas ar galon sacr a Jesus d'al leanez devot Mac'harit Mari, o devoue an eur vad d'he velet ha da rei da leina soken dezha ; eat oa d'hi evit henori al leac'h devot-se.

En eur dremen er Suiss e zeas da c'houlen eun tam bara d'eur presbital, antronos ar vatez oc'h he velet ken devot en ilis azalec ar mintin, a lavaras kementse d'an Autrou person, hema a lakeas lavaret d'ar paour-se dont da leina d'he di ; ne din ket, emezha, goulen a ran ebken eur breviel digant ho mestr ; pa glevas an Autrou person ar goulen-se e roas urs d'ar paour da zont d'he di ; neuse e sentas. Eürus meurbet en em gavas da ellout coms ous ar paour-se, ha lezel a reas dre scrid kement en doa clevet gantha, rac, emezha, ar paour-se a vezo eur zant bras. — Loja ha preja a reas ive en eun tiic dister pustost da Lion a oue eun nebeut goude test euz a c'hinivelez ar zantella den euz an amzer-ma, Jan-Vadezour Viannei person Ars.

Er gear a Frejus e Frans, e zeas e ti eur perukenner, a rea ive eun nebeut medesinerez, evit her pedi da louzaoui he zivesker a ioa gouliet oll, hema her greas hag ouspen e kinnigas trouc'ha he varo a ioa hir dreist ha divalo tre gant al loustoni en em zestume enhi. Beneat hen trugarekeas hag a brometas dezha bennos Doue ; ebdale pell e teuas ar perrukenner-se da veza ar pinvidica den a gear. Cant hà cant testeni all a ve cavet evit diskues santelez hor paour. Da c'hedal eur pennad all lavaromp c'hoas : Sant Beneat-Joseph, pedit evidomp.

Ian ar Gernevez.

Lizer ann Duk a Vourdel d'ann aotrou Chateaubriand.

II.

E Loundrez, ar 4 a viz kerzu, 1843.

« Aotrou Chateaubriand, var vare da gaout ar « c'hlac'har d'en em zispartia diouz-hoc'h, e fell d'in « komz d'e-hoc'h c'hoaz eur weach euz va holl anaou« degez vad evit ar vadelez hoc'h euz bet da zont d'am « gwelout e diaveaz bro, ha lavarout d'e-hoc'h ann holl « blijadur am euz bet oc'h ho kwelout hag o kaozeal « gan-e-hoc'h var ar pez a zell ouz ann amzer da zont. « O veza ma oa va zonjou ha va menosiou var ar fesoun « da ren, henvel e pep tra ouz ho re, em euz gwelet « gant plijadur penaoz al linen am euz heuliet bete vre« ma em divroidighez, hag ann doare am euz kemeret « dirak va Bro ha dirak ar bed, en em gav henvel tre « ouz ann aliou a oann deuet da c'houlenn digant ho « kosni ha digant ho kouiziegez. Kerzet a rinn eta gant « muioc'h c'hoaz a fisians ha startoc'h var va zreid, « dre ann hent am boa dija linennet arao-z-oun.

« Eurusoc'h eged-oun, c'houi a ia da welout adarre « hor mamm-bro muia-karet. Livirit da Vro-C'hall « ann holl garantez a zo em c'haloun evit-hi. Joa eo gan« en e klefe kement-ze euz a c'henou eun den ken karet « ha ken anavezet gant-hi, ha pehini en deuz, e pep « amzer, difennet gant kemend a nerz gwiriou ar rou« aned ha gwiriou ar bobl.

« Nevezi a rann d'e-hoc'h, aotrou Chateaubriand, ar « gwestl euz va c'harantez gwirion.

» Herri. »

Antronoz ann aotrou Chateaubriand a rèsponte dre al lizer-ma :

Loundrez ar 5 a viz kerzu, 1843.

» Aotrou Prins.

« Ar stad a ziskouezit ober ac'hanoun em digolfe euz « va holl zrouk-euriou. Hogen ar c'homzou a gavann « enn ho lizer a zoug muioc'h eget karantez em c'hen« ver, eur bed all eo a zizoloont d'am daoulagad, eur « bed nevez eo en em ziskouez da Vro-C'hall.

« Saludi a rann gant daelou a levenez ann amzer eu« ruz a ziouganit d'e-omp. C'houi dinamm e pep tra, « c'houi da behini na belleur ober ken rebech nemet « ma'z oc'h mab bihan da Zant Loeiz, ha na ve eta ne« met-hoc'h-hu a wall-euruz etouez ar iaouankisiou a « dro ho daoulagat var-zu enn hoc'h ?

« Lavarout a rit d'in penaoz, eurusoc'h eged-hoc'h « ez ann da welout adarre Bro-C'hall : *eurusoc'h eged« hoc'h !* hen-nez, hep mui ken, eo ar rebech a hell ho « kaloun ober d'ho mamm-bro. Nann, Prins, n'hellann « ket beza eurus epad ma viot er boan. Nebeut amzer « a joum gan-en da veva, va c'honfort eo kement-se. « Ann hardisiegez am euz da c'houlen, ma ho pezo, pa « na vezinn mui, eun tammik sonj euz ho servicher « koz.

« Beza ez oun, gand ann doujanz ar vrassa, aotrou « Prins, d'ho Huelded Roeal, an humpla hag ar sentusa « servicher.

» Chateaubriand. »

Ar pez a helle Herri da ober evit difenn he wir, a oa great. Ne oa ket enn he c'hallout pignat c'hoaz var ann tron, na kemer kurunen he dud koz ; ar pez a oa da ober evit neuze, a oa diskouez d'ar bed penaoz evit euz he du-hen netra na virje ne zistroje d'he vro. Lekeat en devoa frankisiou ar bobl var ar memes linnen gant gwiriou ar Roue, ha prouvet en devoa ec'h anaie menosiou hag ezommou he amzer. Goulenn a rea ar pez ar c'houlenn ann darn fura euz ar Fransizien : *Ar Roue dre c'hoad, ar gwiriou dre gannad.*

Lakaat a rann ama he gomzou tennet divar al lizer a skrivaz d'ann Aotrou Berryer ann 23 a viz kenver 1851.

« Ar c'hement-ha-kement (pe ann ingalder) dirag al « lezen, ar frankiz da bep-unan da heulia he relijion, « ann hent digor da bep den, hervez he c'halloud war « ar c'hargou, war an enoriou war ar gounidou leal ; « ann holl reolliou brudet-ze, mad evit bobladou-tud « desket ha kristenien. ho c'harout a rann. ho enori a

« rann evel ma rit hoc'h-unan, hag evel ma ra ann holl « Fransizien. »

Al lezen-vamm-ze euz hor gouarnamant *konstitusiolen* a ioa skrivet doun enn he spered hag enn he galoun. Ann holl Fransizien eat d'he zaludi hen amprouaz, ha pa he weljont a vandennadou ; ha pa he weljont pep hini enn he du. Etouez ar Fransizien-ze e oa tud ar re enorusa euz hor bro, ha dre ho c'hargou ha dre ho gwisiegez. Eat e oant da welout ar Prins, nann hep ken evit ober al lez d'ezhan, mes evit lavarout d'ezhan pep gwirionez. Diskleria a rejout frank ar stad e pehini edo Bro-C'hall, ann ezomm en deuz pep hini da gemer perz e afferiou he vro, hag ar gwir a dle pep hini da gaout da hellout mont er garg-ma-karg, mar d-eo par d'he dougen. Ar Prins ho selaoue gant plijadur, a responte gant furnez ha gwieziegez, ha peb unan a oe souezet o welout e oa he venosiou var ann traou-ze holl henvel e pep tra ouz menosiou ar vro. D'ar re-ma e lavare : « Ma lez Doue « ac'hanon da bignat var dro va zud koz, ne fell d'in « beza na Roue ann dudchentil na Roue ar vourc'hisien « mes Roue ann holl. » Da re all e lavare : « Frankisiou « ar vro e rouantelez Frans a zo ker sakr ha gwiriou ar « Roue. » D'ar re a zeue dre herder ha dre garantez da doui fealded d'ezhan e responte : « Ann daill wella da « brouvi d'in ho karantez, eo servicha Bro-C'hall. » Pedi hag aspedi a rea ar re a zeue d'he gavout d'en em glevout, d'en em unani, pep hini hervez he stad, evit ober mad ar vro. « Va brasa mignonned, eme-z-han a « vezo ar re ho devezo ar mnia skoaziet va bro. » Ha dont a rea unan bennak ha na vije ket rocalist da c'houlen he welout ? e responte kerkent : « Gall eo, digasit-« hen ; fellout a ra d'in klevout ar c'hallaoued holl, « fellout a ra d'in anaout ho menosiou ; na ouezin ar « wirionez nemet er c'hiz-se. » Ha lavaret a vije d'ezhan e oa unan bennak e touez he genvroiz ha na grede ket dont dira-z-han, dre'n abek d'he stad izel pe d'he zillad displet ? « Na pe vern ann dillad, eme ar Prins ? he « welout a fell d'in ; ne fell ket d'in e ve lavaret en defe « bet eur Gall, unan hep ken, c'hoant d'am gwelout, « ha n'en defe ket bet he c'houlen. »

Ann Duk a Vourdel, ken drant ha ker mad gand ar c'hallaoued he genvroiz, en em ziskoueze braz ha solenn dirak ann dudchentil huella euz a Vro-Zaoz, pa zeuent da ober al lez d'ezhan. Neuze e kemere he daol-lagad a Brins, hag ann doareou-ze leun a veurded, pere a rea d'ann dud lavarout : Mab bihan Loeiz XIV a gas ganthan, daoust da beleac'h ez a, Versaill hag ann Teoleri.

Eur weach hep ken e oe gwelet enn eul leac'h digor d'ann holl ; d'ar zul, pa 'z eaz d'ann offeren da iliz katholik King's-street. Gourc'hemennet mad en devoa na vije ket great eno enn he enor na lid, na kan, na kriaden ebed. « E ti Doue, eme-z-han n'euz brazder ebed evid « ann dud, rez eo eno ann holl bennou ; Doue a zo keid « en tu all d'he grouadurien, ma'z omp dira-z-han ker « bihan ann eil evel egile. » Dont a reaz ebarz ann iliz, ien ha tavedek, daoulina a reaz da glevout ann offeren, e kreiz etre ann Duk a Levis hag ann aotrou Chateaubriand ; ha plijadur a rea d'ar galoun gwelout ar feiz hag ann doujanz a rene etouez ar Fransizien iaouank all, var skouer ho Frins muia-karet.

Ar Fransizien a zo bet o welout ar Prins a lavar holl ez eo eun den iaouank diouc'h ar re gaera ken a gorf ken a spered. Pa gerze var ar plean, ne lavarjac'h ket en divije bet eur vorzad torret ; pa ziskenne ann delesiou, neuze hep ken e tiskoueze e kamme eun tammik. Ann aotrou Theodor Hersart de la Villemarqué, bet o welout ar Prins evel eun niver braz a vretouned all, henvel a helleur ann tri breur De Saint-Luc, ann aotrounez Du Dresnay, De Forsantz, Du Couëdik, Ann aotrou de la Villemarqué a skrive eta da eur mignoun d'ezhan ar c'homzou brezounek-ma divar benn ar Prinz.

« Me lavaro d'e-hoc'h penaoz em euz gwelet e Lon-« don brava map-den ha Roue a zo bet krouet gand « Doue. Eur potr ken drant, ken dreo, ker kalounek, « ken nerzuz, enn he gomzou, ker mignoun d'ar Vre-« touned ! — Karout a rann ar Vretouned, eme-z-han, « dre'n abek m'ho deuz roet ho buez evid-omp, hep « goulenn na kemeret pae. — Paeet int brema, Aotrou, « em euz-me lavaret dioc'h-tu. — Hag hen da astenn « he zorn d'in ker kaer ! Ha me d'en em deureul da « boket d'he zorn. »

D'ann 13 a viz kenver 1844 ann Duk a Vourdel a guitaaz Bro-Zaoz enn eun taol. Eul lizer a oa digouezet da lavarout d'ezhan e oa kouezet gwall glanv ann Duk a Angoulem he eontr. Kimiada a reaz ouz ar C'hallaoued dre ar c'homzou-ma : « Aotrounez, ho trugarekaat a « rann da veza great d'in kavout, epad re verr amzer « siouaz ! eur Vamm-vro, » ha d'ar 24 euz ar memes miz ec'h arrne enn dro e Goritz, e peléac'h e oa mall he welout pell a oa.

Varlerc'h ann emvel-ze eo e lavaraz ann Aotrou Metternik, minis braz impalaer ann Autrich, ar c'homzou-ma : « Ann Duk a Vourdel a zo bet difazi enn he gom-« zou hag enn he oberiou. He evez-mad, he furnez, he « spered leun ha dizaouzan, enn eun tremen-leac'h ken « diez, a zo bet meulet gant an holl. Komzet en deuz « bepred e kentel, ha great en deuz peptra gant goui-« ziegez ; lavaret en deuz ar pez a felle d'ezhan da « lavarout, hag hel lavaret en deuz evel ma oa dleet. »

Henry

Maze Letern.

Maze, goude ma en devoa devet ar c'hazetennou hag ar scridou all a ioa ganthan, a ieas neuze da gær L..., Sonn oa he benn ganthan ha bale a rea gobius ; arc'hant a ioa en he c'hodel, ha ma na vije ket digemeret mad, en doa peadra da veva eun dervezion bennak da c'hortos caout eur vicher all. Mont a ra da gaout unan euz he zoctored, an hini a ioa carget da baea ar valeanted eveldhan.

— Deut oun, eme Vaze, da c'houlen ouzoc'h hag ancounac'het oc'h euz ac'hanon ?

— Ancounac'het ? Oh ! n'eus ket keit abaoue m'oc'h eat da ober ho tro. Eun dra bennag a vank deoc'h ?

— Gouzout a rit avoalc'h an arc'hant zo ber he lost, hag an den ne c'hell ket beva gant ear an amzer.

— M'em oa roet deoc'h gouscoude eur zomik vrao, ep conta ar pez oc'h eus bet evit ar paperiou o poa cark da verza.

— Da verza ? Lavaret o poa din ho rei evit netra eleac'h ma cafjen tud contant d'ho c'hemeret, hag e guirionez poan avoalc'h am eus bet o caout fret dezho.

— Skignet oc'h eus da viana ar scridou a ioa roet deoc'h ?

— Ia, abouez poania ha coms brao avoalc'h ; hogen an dud divar ar meaz n'int ket troet da lacat arc'hant e paperiou, red eo ho rei evit netra, ha kemeret c'hoas mil dro evit lacat ho c'hemeret. Abouez gouscoude en em gemeret a zoare gantho, e c'heller ho sclerijenna, hag e c'hellan asuri deoc'h em eus laket va foan evit hen ober.

E guirionez Maze en doa sclerijennet ar meziou gant he baberion p'eo guir en doa great eun tantad tan gantho ; mes an doctor ne velas ket ar musc'hoarz a ioa deut var muzellou Maze Letern o lavaret ar c'homzou diveza-ma.

— Clevit, deut ez euz ama clem en hoc'h enep, ha dioc'h ma leverer ne gemerit ket kement a boan evel a livirit.

— Me garfe guelet an dud-ze evit goulen outho hag hi a ve gouest da ober guelloc'h ?

— Dres bez' ez eus re all carget da ober eveldhoc'h, hag a ra guell egedoc'h, ha n'eus ket kement a drous gantho o c'houlen arc'hant. C'hui zonch deoc'h e c'hellomp-ni miza ganeoc'h evel gant eur prins ? Hirroc'h a goustit deomp eget unan euz ar re zo e penn ar vanden.

— Mad neuze e c'hellan en em denna, ha mont da glask fred e leac'h all ?

— Nan, setu ama c'hoaz eun nebeut arc'hant, ha setu ama c'hoaz ive scridou. It da ober eun dro c'hoaz en dervezion kenta, ha na gollit ket hoc'h amzer, hag o pet sonch oc'h eus dreist oll da boeza var eun dra.

— Var betra ?

— Gouzout a rit-hu petra zo oc'h hor beva hag o lacat peadra etre hon daouarn.

— A beleac'h e c'houfen-me ?

— M'hen douete, rak c'hui zo eur missioner ha ne ouzoc'h nemeur euz a betra oc'h carget. Gouzout a dlefac'h gouscoude eo ar republicaned eo a laca arc'hant etre hon daouarn, ha ma na vent ket ar vistri, c'hui ha me a c'helfe mont da glask eur vicher all.

— Ma n'eus ken nemet an dra-ze, me a c'hell avoalc'h prezeg evit an dud-ze hag ober ho meuleudi ; hogen me zonje din eo discar ar relijion epken a felle deoc'h da ober.

— An eil hag egile a ra eur missioner eveldoc'h pa voar mad en em denna.

Var gementse Maze a ia adarre en hent. Brema ez oa heol cre en he letern. Dek scoet ar person n'oant ket implijet c'hoaz, hag eur zomik vrao a ioa roet dezhan gant he zoctor. Evelse ive e valee seder ha laouen. Eat er meaz a gær e vel o vont en he raog eun den divar ar meaz eur sparl hag eur gorden ganthan dindan he gazel. Asten a ra he gamejou, ha pa en doa tizet ar c'houeriad e lavar :

— Em euz aoun, va den mad, na d'oc'h bet o cas eur c'houblad ejenned e kear ?

— Ia, caset em euz eur c'houbladik.

— Han, brema e verzit mad al loened-ze ?

— Ne deont ket fall avad a drugare Doue.

— A drugare Doue ? Lavarit-ta a drugare ar Republik, rak mar guerzit ker ho marc'hadourez eo dezhi ez oc'h dleour ; ma ve re all e penn ar vro, ha ne ket republicaned, ne dafe ket mad var an traou evelse.

— Ha perak, mar plich ?

— Perak ? perak ? ar re all sur ne gemerfent ket kement a zoursi euz al labourerien douar hag euz ar vicherourien evel a ra ar re-ma.

— Clevit ta, me gaf din ez eus kem etre labourerien douar ha micherourien. Pa verz al labourer douar ker he ed hag he loened, ar micherour pehini zo red dezhan prena, ne dle ket en em gaout re eas.

— Eo, rag ar republicaned a bae mad ar vicherourien.

— Mad, m'ar deo hi eo a laca an oll da veva en ho æz, me garfe e chomfent pell da vistri.

— Dalc'hit mad dezho hag e talc'hint mad deoc'h.

— « Setu aze unan hag a zo din, eme Vaze en eur vont kuit dioc'h he goueriad, hag o kemeret, en eur frota he zaouarn, eun hent treus da vont da gaout eur geriaden a vele ac'hano ; unan ato gounezet eo, ha va c'hentel ne vezo ket collet en dro-ma. »

Maze a ioa kement a fouge enhan, ma zeaz eün er c'henta ti euz ar geriaden, er genta dor a gavas digor, en eul lochen eleac'h ma cavaz eur c'hrac'h coz, eur baourez kez o neza azezet var an oalet.

— De mad deoc'h, mam goz, eme Vaze, mont a ra mad ar bed ganeoc'h ?

— Ne da ket re vad ; cosni ha paourentez ne ket eun ebat ho c'haout.

— Oh ! en amzer hirio ne dle ket beza diez ho toare, ha ne dleit ket caout calz a boan evit beva.

— Nan zur, bennos Doue d'an dud vad ; anez avad ive e coesje truez ouzin.

— Truez a goesfe ouzoc'h da viana ma teufe eur roue d'hon ren evel zo c'hoant da zigas brema.

— Ha perak ?

— Ah, ne ouzoc'h ket ? Neuze sur an dud a iliz o defe ar guir da zevel ar goulc'her divar ho pod ha da velet petra ve ebars.

— Me garfe ervad sur e teufe alies tud a ilis da denna ar goulc'her divar va fod, rak neuze me gred mad e

lacafent eun tam kik bennag ebarz, ar pez ne zigouez ket alies.

— Lacat kig en ho pod? tenna anezhan eo a rafent da viana.

— Oh!, evel a lavaran deoc'h, eus va fod-me ne dai ket aliez a gik gant den ebet. Mar tigouez eun dro bennak da veza enhan, eo dre vadelez an dud a iliz hag an dud vad all; anez ne gafent enhan nemet souben an tri zraik. Hogen c'hui, pa gomzit evelse, a zo deut marteze ama evit sevel ar goulc'her divar ar pod. N'oc'h eus nemet hen ober: guelit!

— Me, mam goz, a zo carget da zeski deoc'h teleur evez oc'h ar saeou du hag ar re all a ra goab ac'hanoc'h.

— Va den mad, me zo coz evel ma velit, ha ne vijen ket bet brema var an douar panefe ar saeou du hag ar re all a zo bet mad ouzin.

Maze a ieas kuit var gementse, hag en eur vont, en em c'hourdrouze he unan en eur lavaret:

« Eur fazi all great ganhez adarre! Da ober petra mont da gomz a draou evelse da beorien? Anat avoalc'h eo ar re-ze ne anavezont netra en tu all d'ar re a ro bara dezho. Traou evelse ne dint nemet dioc'h doare ar binvidien.

Hag hen ac'hano da glask pinvidien da gentelia.

G. M.

Caozeaden etre eur vam goz hag he merc'h vian.

Eun dervez, er penn kenta euz an nevez amzer, pa voa eat ar ienien en he dro ha deut ar glouarien en he leac'h, eur vam goz pevarugent vloaz, ha ne voa ket bet er meaz euz an ti epad ar goanv, a falvezas dezhi dont c'hoaz eur vech da doma he izili oc'h bannou an heol. Digaset e voue dezhi eur gador var al leton dirak dor an ti, hag ec'h azezaz eno eur pennad da gemeret an ear vad. He merc'h vian. eur plac'hik pemp pe c'hoec'h vloaz, a deuas da azeza e kichen he zreid, hag a chomaz eur pennad mad da zellet piz outhi. Goudeze e cripas var he barlen, hag en em lakeas da ober goulennou outhi evelen:

— Perak, mam goz, eo guenn ho pleo-hu, ha va reme zo du pod?

— Abalamour, va merc'hik, te a zo en nevez-amzer euz ar vuez, ha me a zo er goanv, hag e c'houzout ervad er goanv e ra erc'h, ha me a zo coezet erc'h var va fenn.

— Perak, mam goz, ez eus roudennou var ho pizach, ha var va hini-me n'eus ket, na var hini va mam ken nebeut?

— Abalamour, va bugel, en nevez amzer pep tra zo gae, flour ha coant; er goanv avad e veler an alar oc'h ober roudennou en douar; evelse ive ar bloaveziou en eur dremen o deus great ar roudennou pe ar ridou-ze var dal da vam goz.

— Perak, mam goz, ec'h hejit-hu ho penn dalc'h-mad?

Avechou me gaf din emaoc'b o lavaret *ia*, hag avechou all e caf din emaoc'h o lavaret *nan*.

— Va bugel ker, er goanv e vez alies goal avelou; me ive zo avel ar gosni o c'hoeza varnhon hag oc'h va heja dalc'h mad. Avechou e lavaran: nan, ne fell ket din chom pelloc'h ama var an douar; avechou all e lavaran: *eo*, o va Doue, mar d'eo ho polontez, grit em c'henver evel a garot.

— Perak, mam goz, eo eat doun ho taoulagad en ho penn, hag ez euz en dro d'ho taoulagad e doare eur c'helc'h du?

— Abalamour, va merc'h, ma em eus gouelet alies; te ne ouzout ket c'hoaz e teu an dour da doulla ar vein ar re galeta.

— Perak, mam goz, e plegit-hu en doare-ze varzu an douar?

— Evit guelet guelloc'h, va merc'hig, al leac'h mazin da chom enhan ep dale.

— Ha petra a livirit aze goustadik, mam goz, en eur ober sin ar groas?

— Va merc'h, bemdez e pedan Doue evidout.

— Me ive, mam goz, a bed Doue evidoc'h bemdez.

— Mad, va merc'h, eno neuze en em gavomp a unan, ar vugaleach hag ar gosni.

Dres edo neuze an *Angelus* o sini, ha neuze ar vam goz hag ar verc'h vian a reas sin ar groaz hag en em lakeaz ho diou da lavaret peden an iliz en henor da Vam Doue.

Haïti.

Er c'heleier deut ama euz a Haïti, ez euz eul lizer scrifet gant an Aotrou Leonard, chaloni ha person catedral Pors-ar-Prins, eleac'h ma ro ar c'helou euz a varo an Aotrou Ronvel. Maro an Aotrou Ronvel a zo eur c'holl braz evit an enezen-ze eleac'h ma rea kement a vad eun dek vloas bennag a ioa. Oll, tud a iliz ha pobl a zo glac'haret meurbet dre ar c'holl-ze o deus great. An Aotrou Ronvel ne deo bet clanv nemet daou zerxez. Gouzout 'a rer e voa bet caset he hano da Rom evit he lacat da Escop en unan a escoptiou an enezen.

An tenna d'ar zort, e Departamant Finister, a gomanso, e pephini euz ar pemp arrondissamant, d'an tri varnugent a vis c'huevrer.

An Aotrou Hillion, hanvet escop euz a unan a escoptiou nevez Haïti, a dle beza sacret, en ilis santez Anna Vened dissul, eiz a vis C'huevrer.

An Aotrou Lecourtier, escop Montpellier, zo laket da escop evit ar missionou.

An Aotrou Cabrieres, chaloni ha vikel vraz a Nim, zo hanvet escop Montpellier.

An Aotrou Collobert, vikel e Sant Salver Brest, zo hanvet beleg ar C'halver e Landerne. G. M.

Ar Gerant: Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, mouller an Escopti.

Dissadorn 14 C'huevrer 1874. N° 472 Decvet Bloavez,

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul d'ar gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN:

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan: *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 14 C'huevrer 1874.

O velet an aluzennou a gaser da Rom, euz an oll broiou catolik, d'an Tad Santel, an dud difeiz a c'houlen alies petra a ra ar Pap gant an arc'hant-ze? Ne ve ket dies dezho her gouzout gouscoude, ma carfent sonjal. N'ho implich ket evithan he unan; rak Pii Nao a vef evel eur manac'h en he gouent, ha biscoas n'eus ket Pap var gador Sant Per hag a vefche ken dizispign hag hen. N'ho implich ket da zelc'her eul lez caer evel ar rouaned euz an douar; roue eo gouscoude; he lez avad a zo lez eur prizonier, ha ne zispign evit paea he dud a lez nemet ar pez zo red evit beva ar servicherien zo red dezhan da gaout.

An oll a voar ez eo aloubet stadou ar Pap, ez eo lamet diganthan he oll leveou, ha n'en deuz, evit he oll zispignou, nemet aluzennou ar gristenien vad. An oll a voar ive ne deus den guelloc'h, dougetoc'h da rei eget na deo an Tad Santel. Ar Pab eo tad an oll gristenien fidel, hag he vadoberou en em skign var he oll vugale. E pe gorn bennag euz ar bed en em gaf tud en dienez, aluzen an Tad Santel a ia d'ho c'hlask er broiou ar re nebeuta anavezet.

Ar re a c'houlen petra a ra vikel Jesus-Christ gant an arc'hant a gaser dezhan n'o defe nemet mont da c'houlen digant an dud-ze, ofiserien ha re all, a zo bet guechall e servich ar Pap, hag a zo brema lamet ho c'hark digantho, hag a rankje brema glaouri gant an naoun panefe madelez an Tad Santel a ro dezho bara en ho c'hosni.

Mont a dlefent da c'houlen digant eskibien an Itali. Ar re-ma zo aloubet ho zra; ne roer ket dezho eur guenneg euz ar pez a roe guechall ar c'houarnamant d'an eskeb er vro-ze, ha penauz e vefchent-hi, penauz e rajent ho c'hark panefe madoberou en Tad Santel?

Mont a dlefent da c'houlen digant ar venac'h, al leanezed-ze harluet euz ho c'houenchou, taolet var ar pave, lamet digantho kement o devoa; clevet a rafent gantho piou ho zicour da veva, piou a ra dezho caout c'hoas repu eun tu bennak.

Red e ve goulen digant ar scolerien-ze a reseo c'hoaz eur gelennadurez christen goude ma zeo lamet ho faeamant digant ar re a ra scol dezho; red e ve goulen digant ar glouer iaouang a reseo e Rom eun descadurez a zoare ervez ho stad; red e ve goulen digant ar scrifagnerien gristen a labour c'hoas da zifen an iliz hag ar relijion, ha pere oll a vije en dienez ha red dezho en em glask eleac'h all panefe ar sicourou a ro dezho ar Pap.

Goulen a c'hellfet digant an dud a ijin, ar vicherourien ep labour da bere e ro dalc'h mad ar Pap digemer; goulen a elfet dreist oll digant ar beorien mezuz a deu bemdez d'he gaout, da gaout piou a zafent-hi nemet da gaout ho zad? hag oll e resevont, lod labour, lod all peadra da veva, oll eur sicour bennag, hag oll ho gueler oc'h en em denna consolet ha laoueneet.

Ha ne ket a dost dezhan epken eo e scuil Pii Nao he vadoberou.

It d'ar c'horn ma carot euz ar bed, ha mar deus digouezet eno eur goal reus bennak, mar deuz eur c'harteriad tud bennak coezet en dienez dre eun darvoud pe eur voalen euz an Env deut da skei ar c'harter-ze, aluzen ar Pab n'e devezo ket daleet d'en em gaout eno, hag he gomzou mad evit kennerzi calonou he vugale reuzeudik.

It d'an Amerig hag e cavot eno eur gear abez laket e ludu gant an tan goall, hag e clevot ive ez eo eat di aluzen ar Pab evit sicour beva an dud keis laket var an douar noas.

It d'al Lombardi, hag e velot eno eur ster bet dirollet, eur c'harteriad douar bet goloet gant an dour beuz, ha tud ar c'harter-ze collet gantho ho oll vadou, hag e clevot ive gant an dud-ze en deuz ar Pab caset sicour dezho en ho stad reuzeudik.

En eur c'harter all e crog eur goal glenvet, ha da heul ar c'hlenvet, na petra-ta, e teu an dienez, hag ama

ive aluzennou an Tad Santel a ia da glask an dud keis ne c'helfent ket zoken mont da c'houlen.

Goude kementse goulennit peleac'h e za arc'hant ar Pab, ha pa o pezo sonjet mad e velot penauz ar gatoliked, pa roont eun dra bennak d'an Tad Santel, a zo bugale a ro d'ho zad, hag evel eun tad a anavez guella izomou he vugale, hema a gas an aluzennou-ze d'ar re izomeca anezho.

C'hoas ne lavaran ger ama euz an dispignou zo red d'ar Pap da ober evit gouarn an ilis. Red eo dezhan caout tud d'he zicour er c'houarnamant-ze; red eo dezhan delc'her cannadet en oll broiou christen, ha ne c'hell ket ben ober ep dispign. Ne lavaran netra euz an dispignou a ra evit ar missionou, nag evit kement ober-mad a gaver skignet dre ar bed oll.

E kementse ma ve eun dra bennag hag a dlefe hon lacat souezet, eo e c'helfe ar Pap ober kement a vad evel a ra gant aluzennou ar gatoliked epken, hag eleac'h ober ar goulen :

Petra ra ar Pap gant aluzennou ar gristenien catolik?

E tlefet ober hema :

Penauz e c'hell ar Pap, dre an aluzennou epken a gaser dezhan, scuilla kement a vadoberou dre ar bed oll?

G. M.

Eun a reomp e liziri Breuriez ar Feiz.

En enezi Sandwich ez euz eur c'harter eleac'h ma caser kement a zo taget gant al lorgnez. Brema ez euz eno seis cant ugent den lor. Varlene, e mis Mae, an An Aotrou'n Escop Maigret, vihel abostolik euz an enezi Sandwich, hag eur missioner, an tad Damien Devenster, a deuas da velet an dud keis-ze. Discleria a rejont e voant contant meurbet euz ar soursi a gemere ar c'houarnamant anezho, mes o devoa eur c'hoant bras da gaout eur beleg en ho c'hichen.

— Mad, eme an Aotrou'n Escop Maigret, setu ama an tad Damien hag a fell dezhan en em sacrifia evit silvidigez oc'h eneou. N'eus ti ebet evit he loja, mes chom a rai a galon vad dindan ar vezen-ma hon dizheol brema gant he scourrou. » An darnvuia euz an dud lor keas-ze a vouele gant laouenidigez, hag en em daolas d'an daoulin da bidi an Escop d'ho bennigen.

Eun ti zo bet savet evit an tad Damien; he chapel a zo daremprédet meurbet. Diveza guech ma on eus bet euz he gelou en doa great pemp badiziant ha tregont, ha da c'houel ar sacramant an dud lor a c'hellas caout prosesion. Eur brosesion tud lor, canerien lor, muzisianed lor, biscoas marteze n'oa bet guelet kement all. « Doue, eme an Aotrou'n Escop Maigret, a vezo bet marteze henoret muioc'h gant an dud keis-ze, eget gant re all hag a zo iac'h ha divac'hagn. »

Beteg ar c'hazetennou protestant o deus rentet testeni da ners calon an tad Damien. Setu ama petra a lavare unan anezho :

« Bez'on eus da gomz euz a eun den, euz a eur breur, hag a zo deut, ep arc'hant na cred, nag esperans da gaout recompans ebet er bed-ma, d'en em lacat e servich tud lor Molokai. Setu aze e guirionez speret Jesus-Christ; setu aze caret an dud én eun doare ha ne c'hell ket an den da gompren; setu azé Xavier oc'h en em deleur etouez ar gouliou ar re scrijusa evit ho goalc'hi; setu aze an den en em daol er mor evit savetei he vreudeur; setu aze ar Salver a ro he vuez evit he gènseurt, hag ar pez a ra a zo dreist oll oberiou ar garantez. »

Guelit, c'hui dispac'herien ha tud difeiz, ha goest e veac'h da ober kement all? Setu an dud, setu aze an ilis ma rit ar brezel dezho, ha fouge enhoc'h c'hoaz oc'h hen ober! Roit deomp eta eur skuer bennag evelse, ha neuze e c'hellot sevel ho mouez; ha ma n'oc'h eus ket a galon avoalc'h evit hen ober, e tlefac'h da viana caout mez oc'h ober ar brezel da dud a dal cant ha mil guech hirroc'h egedoc'h!

Mis Sant Joseph.

Mis Meurs a ia da zigouezout ep dale, hag ar mis-ze eo mis Sant Joseph, ha calz a gristenien a rent epad ar mis-ze henor d'ar Zant bras-ma, evel ma renter, epad mis Mae, henor d'ar Verc'hez santel. Abaoue ma en deuz ar Pap roet Sant Joseph evit patron d'an iliz oll, an devosion evit ar patriarch santel-ze a zo cresket cals. Mont a ran da verca ama unan bennag euz ar burzudou great gant Sant Joseph e kenver ar re o deuz en em erbedet outhan ha goulennet he scoazel. Ho zenna á ran euz eul levrig hant *Almanac arc'hbreuriez Sant Joseph*, e Beauvais.

*
* *

Eun den iaouang a Lyon, goude beza renet eur vuez skueriuz, en doa great he zonch da guitat ar bed evit labourat guelloc'h d'en em savetei. He gerent n'hen leschont ket da heul ar vouez her galve, hag e chomaz er bed evit plijout dezho. Hogen o tarempred ar bed e teuas d'en em ancounac'hat, ha da ienaat e servich Doue. Ar frankiz a lezet ganthan, ar plijadurezou a gave var he hent, ar goal skueriou a vele dirag he zaoulagad, a reas dezhan lezel he zeveriou a gostez, ha goudeze coeza en dizurs. Ep dale zoken e reaz evel ar map prodig, e kuiteas ti he dad, hag e zeas da zoudard. Hogen er vicher nevez-ze ne c'hounezas ken nemet ar brud euz a eun den dizuch. Ar brovidans a otree kementse evit punisa var eun dro he dud hag hen; he dud evit beza miret outhan da henilla ar vouez a Zoue, hag hen he unan da veza great ar scouarn vouzar oc'h ar vouez her galve. Gouscoude he gerent, glac'haret braz o velet ho map en em rentet sclaf d'an drouk speret, a scrife alies d'an den iaouank reuzeudik liziri glibiet gant ho daelou. He bidi a reant calonek da chench buez ha da zistrei da di he dad eleac'h ma cafje ar guella digemer. Erfin, en ho anken, o velet ne c'hellent gounit netra var galon ho map, en em drojont oc'h Sant Joseph, oc'h he bidi da viret oc'h an den iaouank da vont da goll. Sant Joseph a zilaouaz ho feden; lacat a reaz ho map da gaout eur c'heuz ar brasa d'he vuez tremenet. Kuitaat a reaz an arme, hag e tistroas da di he dud, eleac'h ma c'houlennas pardon outho euz ar boan en doa great dezho, hag en em lakeas da ren eur vuez skueriuz evel en doa great en he genta iaouankis. Evelse e c'hellet lavaret anezhan ar pez a lavar an Aviel euz ar map prodik : Maro oa, hag eo distroet d'ar vuez; collet oa, ha setu hen cavet adarre.

*
* *

E couent Carmel e Perpignan e voa eur manac'h hag a ioa vertuzus meurbet. Eun nosvez ar speret a denvalijen a deuas, gant he oll nerz hag he oll gounnar, d'he denti o clask he lacat da goeza en impurete. Ar stourmad-ze a badaz epad an noz. Ar manac'h strafuillet oll, a boanie guella ma c'helle, da bellaat diouthan ar sonjou vil a lakea an ærouant en he speret. Hogen caer en devoa, an drouk-speret a zalc'he mad, ha deut oa an deiz abars ma c'hellas gant gras Doue, lakat he enebour da gemeret an tec'h.

En dervez-ze, o veza eat e kear gant priol ar gouent, e velaz o tont etrezeg enhan eun den coz, eun ear dezhan euz ar respectapla, pehini a lavaras dezhan : « Va zad, perag er stourmajou-ze ken tenn oc'h eus bet da zouten en nos tremenet, n'eus ket deut a zonch deoc'h euz a sant Joseph? Perak n'oc'h eus-hu ket he c'halvet d'ho sicour? »

Ar manac'h, souezet oll o velet e c'hanaie ar pez a ioa tremenet e gouelet he ene, ha n'en doa discleriet da zen, a chomas da genta sebezet; goudeze ez ea da respont. Mes pa falvezas dezhan comz, an den coz a ioa eat en he dro ha n'her guelas mui. An tad a grede ferm e voa an den-ze en doa comzet outhan, Sant Joseph he unan, pehini a gar beza pedet gant fizians, dreist oll pa vezer var var da goll eur vertuz hag a blich kement dezhan.

G. M.

Buez burz[illegible]s an den eurus ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

EISVET PENNAD.

Beneat e Rom (1772-1776).

Evel or beus guelet, hor paour muia caret Beneat a deuas, evit ar vech kenta da Rom, an 3 a vis kerzu 1770. Den ne daolas evez outha en dro-ze. Daou vloas goude e tizroas adarre, lavaret a ellor gouscoude ne deus nemeur a desteniou euz he vuez e Rom nemet a zalec'ar bloas 1774. E tro ar mareou-ze eta e choazas evit he lojeis eun toul pe eul lochic a gavas a zindan diri eun ti a ioa var eur blasen gaer dirag palez ar Pap, hanvet ar c'hirinal. Eur mintinvez araoc m'oa sclear, eur belec, en eur dremen dirag al lochic-se, o clevet eun dra benar e loc'h ebars a gave dezha guelet eur pikol ki; mes souezet e voue pa veleas eur paour goloet a druillou, iaouanc'ham, o tout er meas euz an toul-se; souezetoc'h e voue c'hoas p'her guelas o c'hober sin ar groas hag o commans da bedi dirag eun imach caer euz ar Verc'hez a ioa livet var mogeriou ar palez; hema eme ar belec se a dle beza eur zervicher bras da Zoue, ra vezo eta meulet Doue da gaout eun evelep servicher.

Kement a joa en doa Beneat o velet an imach caer-se d'ar Verc'hez, ma zeo bet guelet betec eun hanter heur dioc'htu he zaoulagad o para varnezhi eb ho zenna pennad ebet. Dre he zaoulagad, dre he zaouarn, hag he all izili e tiskueze dirag an oll he joa da Vari. Eur belec oll a lavaras beza guelet meur a veach ar paour-se o pedi dirag an imach, ha morse n'her guele o c'houlen an aluzen; meur a vech e falvezas dezha coms outha eb gellout morse hen ober. Kement-se a roas dezha da gredi e c'helle beza eun den tramzet he speret.

En amser-ze, Beneat en despet d'he iuniou hir ha d'he binijennou calet, en doa gouscoude eun doare euz ar re vraoa, hag ar pez a greske c'hoas he c'hened oa he vodesti, rac e ruiou Rom kercouls ha var ar mesiou e talc'he bepret he zaoulagad troet oc'h an douar; hag en despet d'an truillou her goloe meur a hini a anzavas e tlie beza a lignez huel.

Eun Itron a Rom, hanvet Dominica Bravi, o veza he velet o tont euz ar gador gofes he zaouarn croasiet var boull he galon a lavaras enhi he unan e renke beza eun dijentil benac en doa choazet a galon vad ar baourentez evit he lod; ar veleien ho unan a ioa en admirasion dirazha; p'her guelet o communia, kement hini her guele ne elle ket miret da gaout evitha an istim ar vrassa.

E Rom e zeus beleien evit sicour kement ezom a ell an den da gaout; unan euz ar veleien-se a zo en he garg destum an oll beaurien a zo o vacabanti var an ruiou evit deski dezho ho relijion hag ho lacaat da ober hent ar groas, pe da visita an ilizou brudetta euz a ger. Ar belec-se o veza cavet Beneat astennet en he lochic var eun dornad colo pe foen, a lavaras ive dezha dont da heuil ar re all hag en divije eun aluzen hag eur gwennec benac. Beneat a ieas; morse avad ne gemeras an ar-c'hant a ginniget dezha, pe ma renke ho c'hemeret dre zentidigez, ho roe racdal da eur paour all. Gouscoude kement a blijadur en doa o tont e mesk ar beaurien all evit clevet comsou Doue hag ober hent ar groas, ma ne vancas nemeur a vech da zont a c'houdevez. Avechou, eme ar belec-se e c'houlennis digantha eun dra benac divar benn guirionezou ar relijion; he zoare da respont a roe din da anaout e teuent euz a voueled he ene, hag en doa pers he galon er c'homsou euz he c'hinou; epad va frezegen pa veze he zaoulagad troet etrezec an douar hag he zivreac'h e croas, e cave din e veze extasiet, hag e vije he ene e gloar ar barados.

O c'heulia evelse ar beaurien all en ilizou ma vezent casset eo e c'hanavezas ar re zantella euz a gear benn ar relijion, er c'holise, da lavaret eo en dachen-se a ioa bet merzeriet varnezhi meur a villion a gristenien, e cave he blijadur o tont da ober hent ar groas; eur vech ive m'en doa guezet e peleach edo an *diri santel* dre bere e savas hor zalver en he bassion e teue aliez da bigna dreizho, var he zaoulin noas hag o chom da bedi pell amser var pep hini anezho.

Ar belec-se carget euz ar beaurien a anaïe he zevosion hag he vall bras da glevet comsou Doue a ellas ive anaout he vortificasion ; eun devez e tiguezas gant Beneat p'edo o vont da breja ; tenna a reas euz he vissac'h eun tam creunn dizaour benac hag ho debras gant eun dornadic croc'hen frouez en doa destumet e corn eun ti benac pe var an teil er ruiou ; anaout a reas ive he garantez vras evit ar silaus oc'h e velet e kichen eur gouent o c'hortos an aluzen evel ar beaurien all, mes pell dioutho evit gellout pedi essoc'h a ze heno, ha ken nebeut a vall en deveze da vont varlerc'h ar beaurien all ma veze avechou prennet an hor pa deue da glasc he aluzen.

Ar belec-se c'hoas, hanvet Stuter, dre druez oc'h he baour muia caret a lavaras dezha ne dlie ket chom en toul-se kel leiz n'oa ket iac'hus, senti a reas hag e clascas he lojeis a dre eun imach bras a ioa er c'holize ; heno e tremene an darn vrassa euz he nosvesion, nemet chom a raje var he zaoulin dirag eun ilis devot benac, evel ma zeo bet guelet meur a veach, ha pa c'houlenne unan benac digantha petra rea heno d'ar mare-se, ne lavare ken tra nemet e rea bolontez Doue.

Evel ne gomse hor paour keas Beneat oc'h den ne vouiet ket petra oa ; darn a lavare oa eun dijentil benac en doa en em voestlet da ober pinijen, darn all oa eur Jesuist a ioa tennet he zoudanen digantha abaoue ma voa torret he urs, darn her galve an autrouic, abalamour m'oa ginidic a Frans, divezatoc'h e voue hanvet paour ar *c'harant heur*, rac goude ma anavezas an ilizou ma reat enho ar pedennou-se a rea dudi he iaouankis, ne jome morse eb mont dezbo.

Eb gouzout piou oa, kement her guele a gave dudius sellet outha ha ne voant ket evit miret da gaout evitha an istim ar vrassa, ha ne baouezent da ober he veuleudi : sellit, eme eur c'hrec, her guele aliez e mesk ar beaurien all, peger caer, peger mad eo, lavaret a raet e ve Jesus he unan. Tost e oue dezhi lavaret ar virionez rac nebeut amser goude, eul liver brudet a Frans o veza en em gavet gantha, hag o velet evel eur skeud euz a c'hloar an env o para var he zrem a lavaras racdal enha he unan ; pell so emaoun o clasc eur vizach a fell din rei da Jesus-Christ en daolen em beus da liva, setu me erfin erruet gant va den ; pedi a reas eta Beneat da zont d'he di evit tenna he bortret, argila a reas pell amser betec ma lavaras dezha oa evit eun daolen da lacat en ilis hag evit gloar Doue eo e c'houlenne kement se digantha : neuse ebken Beneat a assantas. Chom a reas eta dirag al liver en he za soun, evel eur zant beo, eme hema. Goude ma voue peur achu e roas eun taol lagad var he bortret, hag en eur vont er meas e lavaras : mad eo, emezha, pa zeo evit gloar Doue. Setu an doare burzudus eu em zervichas Doue anezhi evit miret deomp skeuden hor mignon santel Beneat.

Eur jesuist a Spagn, deuet da jom da Rom, a veze laouen bras o rei an aluzen d'hor paour keas, rac, emezha, p'her guelan o pedi he zaouarn croasiet var boul he galon e sonch din guelet an *Ecce homo*. Eur veach ma veze great he anaoudegez ne gollet morse ar zonch anezha. Ar c'hrec-se, hanvet Dominica, or beus c'hoas comset anezhi, a drugarekea Doue dre m'e deveze aliez ar c'hras d'en em gaout da bedi er memes ilis gant Beneat. Bep tro m'her guelen, emezhi, e creske va devosion, hag ive va zruez outha, rac m'her guelen en eun dienez ker bras a bep tra. Eun devez e teuas en he zonch ober eun aluzen da Veneat hag e poazas daou vi hag eur guign evit ho c'has dezha, mont a reas d'ar c'holize, heno her c'havas o c'hober hent ar groas, n'oa c'hoas nemet hanteret gantha ; o c'houzout ne dalie ket ar boan mont da essa coms outha epad ma vije gant he stasionou e zeas er japel da c'hedal ; heno e renkas chom eur pennad mad, hag e doue amser da velet muioc'h mui devosion ha modesti he faour. Pa echuas e zeas betec enha hag e kinnigas dezha an daou vi oc'h her pedi d'ho debri ; ne rin ket, emezha ; mes Dominica n'oa ket lent, hag ouspen e zoa izinus : ret eo, emezhi, ret eo ho debri, ne ouzoc'h ket ema ar iaou hirio, ha da gever ar iaou eo e prejas Jesus evit ar vech diveza gant he ebestel, dre zentidigez outha e renkit ho debri. Jesus, Jesus, emezha, na guella mestr, pa gomsit dign en he hano e sentign ouzoc'h, hag e tebras ar c'henta, abars kemeret egile e reas cals complimanchou. Ar bara-ma ive a renkit da zebri : oh ! emezha, na caerra bara, hag her c'hemeras d'he lacat en he vissac'h.

Pegen admirabl eo ar zent, pegen izinus eo ive mignouet ar zent ; meur a veach Dominica e devoue ar blijadur da rei evelse eur vi da Veneat, mes morse goude ne gredas kinnik daou dezha, hag ouspen evit he lacat d'he gemeret e renke caout bep tro eun izign neves benac. Avechou soken e roas dezha eun aval oranjez benac, Beneat ho debre croc'hen hag all ; ne zrebit ket ar c'hroc'hen, a lavare dezha Dominica, clanv e viot ; va stomoc me, emezha, a zo direüs hag a blich dezha an traou trenk.

Ar merc'hed peurliessa a zo curius, ha Dominica evel ar re all. Eun devez en em hardiseas hag e c'houlennas digant Beneat e peleac'h e loje, er meas, emezha, er c'holize adren an daolen a ziskues Jesus o caout he vam var hent ar c'halvar. — Eun devez all e c'herruas dezhi lavaret dirazha : ne deus netra dudiussoc'h eget anaout Doue dre ar feiz hag he garet a greis calon. En eur glevet ar c'homsou-se Beneat a dridas gant ar joa, he vizach a deuas da veza skedus evel eun eal, ha Dominica a gave dezhi edo e vont da gueza en extas : evel er meas anezha he unan, Beneat a lavaras gant eur vouez dudius : Doue a zo madelezuz hag e stouas he benn gant devosion.

Ne ket ebken d'he gorf eo e felle da Zominica ober vad mes ive d'he ene ; eun devez, a vis kerzu, ar zacramant a ioa exposet en ilis St-Jan Latran, e tilamaz ar zonch en he speret e raje plijadur da Veneat m'ar gelche caout evitha autreadur evit tremen an nos dirag ar zacramant ; caout a reas Beneat var he hent hag e comsas dezha a gement-se. Eb ma credas anzao he c'hoant,

Dominica a velas sclear var he zrem ne c'houlenne ket vell. Mont a rejont eta ho daou d'an ilis hag epad ma chomas Beneat daoulinet, Dominica a ieas da gaout ar belec a ioa carget da brenna an ilis hag a reas dezha he c'hrividi. Ne ellan ket, emezha ; eo eme Dominica ken hardisha tra, lesit ar paour da bignat er chantelo ha den ne ouezo netra. Kementse a oue great. Caerra nosvez a dremenas heno, n'en divije ket chenchet he cürusded oc'h oll densoriou ar bed-ma. Dre ma anavezomp muioc'h mui he vuez e tleomp en em hardissaat da lavaret :

Sant Beneat-Joseph Labr, pedit evidomp.

Ian ar Gernevez.

Maro ann Duk a Angoulem.

Ann Duk a Angoulem a reas eur gwellaik, pa erruaz Herri e Gorits. Eur gaouad levenez, ar blijadur da welout ann hini a gar ar galoun ho deus pareet meur a weach klenvejou hir ha poaniuz, mes ann Duk a Angoulem a dostae ouz he dermen diveza. Da verc'her al ludu e lavaraz d'ann aotrou Montbel : « En em gavout a « rann klanvoc'h, hirio ema ann deiz da sonjal n'ed« oun nemet poultr hag e tistroinn e poultr ; ret eo « d'in en em lakât e stad. Great am euz lavarout da « vikel ar barrez a zo e sizunvez, digas d'in mar gell va « zakramanchou diveza. Ne gollomp ket ann amzer, « lennit d'in, evel aozedigez d'ar gommunion, preze« gen ann Tad Bourdalou var ar sonj euz ar maro. »

Pa lenne ann aotrou Montbel ann displeg euz ar c'homzou ma : *chetu me, dont a rann kentiz, va recompanz a zo gan-en.. Ecce venio cito, merces mea mecum est*, dor ann ti a zigoraz en eun taol, hag e oe lavaret : arru eo ann aotrou Doue. Ann Dukez a Angoulem a ieaz var arbenn ar zakramant hag a choumaz d'he c'hortoz daoulinet er meaz. Hep dale e oe gwelet ann Arc'hescop o tont. Ar vikel en devoa kemenet d'ezhan ar pez a c'houlenne ar Prins, hag ann Arc'hescop na vennaz ket e vije great ann traou evel m'her goulenne humilite mab Sant Loeiz. Dont a rea he-unan e penn he gloer, da zigaz d'ezhan ann Doue ken tragarezuz e kenver ar re a zo bihan ha dister dirak ho daoulagad ho unan. Chalonied ann iliz kathedral, hag abaded ar seminer a zeue da heul ar zakramant, peb a c'houlaouen enn ho dourn. Pa'z eaz ann aotrou Arc'hescop enn ti e kavaz ar Prins daoulinet var dreuzou dor he gampr. Daoust peger goan e oa, e oa bet ret gwiska d'ezhan he zillad hag e zougen eno, evit digemerout he Grouer gant mui a zoujanz. Ann dour a zeue e daoulagad ann holl, o weout eun arvest ker skoueriuz. Goude ar gommunion, e voe douget ar Prins enn he wele evit beza nouet, ha respount a reaz he-unan d'ar pedennou gand pouez ha deoliez. Ann Dud roeal, hag ar Fransizien a ioa gant-ho a ieaz holl da ambroug ar zakramant beteg ann iliz kathedral, e peleac'h e oe roet ar vennoz solenn gand ann Arc'hescop.

Goude ar pedennou a drugarez, hag eur pennadik prederen a galoun, ann Duk a Angoulem a c'halvaz d'he gavout Herri hag ann demezel he c'hoar. « Va bu« gale, eme-z-han d'ezho, dent eo va heur ziveza, « n'hellann mui ober vad ebed var ann douar. Lavaret « am boa d'ho tad var he dremenvan, em bije dalc'het « he leac'h enn ho kenver ; great am euz ar pez a oa « em gallond evit derc'hel mad d'am ger. Gouzout a rit « pegement e karann ac'hanhoc'h, ha pegement a « c'hoant am boa e vizac'h bet bugale vad ha glan : Va « goulenn am euz bet digant Doue. Euruzted ar vuez« ma, Doue he ro d'ann nep a gar ; d'e-hoc'h-hu en « deuz roet sperejou eeun ha kalounou mad, hag ho « tiouall a rei brepred. N'hoc'h euz ket ezomm mui euz « va aliou ; great am euz ar pez am boa da ober, Doue « brema ra em c'hemero enn he drugarez ! »

Ann Duk a Angoulem a varvaz da zul an Dreinded, deiz kenta a viz even 1844. He gorf a oe kaset gand eul lid braz da gichen hini he dad, Charles X, e douaren abati mepec'h sant Franses ; hag ann Duk a Vourdel a ioa e penn ar c'hanv. Tud ar bed a zo bet disleal e kenver ann Duk a Angoulem, Nac'het ho deus out han meur a galite gaer, hag en devoa koulskoude. Goude holl, kristen mad eo bet, ha lavarout a rafeun eo bet eur zant.

Setu ama eun taol hag a ziskouez ne oa ket ann Duk a Angoulem eun den aounik na dinerz a galoun. — E 1830 e deisiou ann dispac'h, ar prins a zioualle eur pont gant eur vataillon soudarded var droad, hag eun nebeut lancerien. Eun ingroez a zispac'herien a dostea da dreuzi ar pont. Ar prins a ia var ho arbenn, hag ho fed da vont var ho c'hiz evit na vijent ket draillet. Eun diskarg tennou a oe ar respont great d'ezhan. Ann Duk de Guich, he eil a gamp, a red de gavout hag a lavar d'ezhan : Prins, riskl hep profit a zo ama evid-hoc'h, en em dennit. « Aotrou, eme ann Duk, eur Bourbon a zo bepred « enn he blas eleac'h ez euz riskl, ha goad fransizien da « espern. » Hag e komz eun eil gueach ouz ann dispac'herien. Tennou c'hoaz var-n-ezhan evit respont. Neuze ar prins a goumand d'he vataillon mont a-raok da herzel ann dud jirfollet-se. Ar zoudardet a choum diflach. Lod zoken a goumans trei kein. Ann Duk a gri euz he holl nerz : « Choumit, n'am dilezit ket da vihana dre eun « teac'h mezuz ! Enn ho reuk ! » Choum a reont evel dre voaz. E keid-se, ar prins o veza roet urz d'he lancerien da skuba ann dud divar ar pont, eur stok a zoare ho c'hassaz a dré pell-pell var ar blenen. « Brema, eme ann « Duk, o trei ouz ar zoudarded var droad, mar talc'hit « da guitaat ho post a enor, setu ho hent digor, baleit. » Ann dud digaloun-ze, hep gortoz, a red d'en em veska gant an dispac'herien.

Goude ar maro euz ann Duk a Amgoulem, Herri a Frans a gasaz ann diskleriadur-ma da holl rouaned ann Europa.

« O veza ma'z ounn deuet, dre varo ann Aotrou ar « C'hont a Varn, da veza penn-kef ti ar Vourboned, e « kredann ez eo eun dlead evit-oun sevel ma mouez « enep ar chenchamant a zo bet great e Bro-C'hall e le« zen ann digouez var ann tron, ha diskleria penaoz ne

« rinn bikenn dilez euz ar guiriou a zalc'hann dre c'ho-
« ad, hervez lezennou koz ar C'hallaoued. »

« Ar gwiriou-ze a zoug gant-ho dleadou euz ar re
« vrasa, ho ober a rinn, gand sikour Doue, Hogen ne
« fell ket d'in goulenn dre nerz va gwir, nag he lakaat
« da dallout, ken na lavaro d'in va c'houstianz e vezinn
« galvet gant Doue da ober vad va Bro.

« Da c'hortoz ann deiz-ze ne gemerinn ebarz ann
« harlu e pehini eo ret d'in beva, nemet ann hano a
« Gont a Chambord. Ann hano-ze a gemeriz o kuitaat
« Bro-C'hall, ha c'hoant am euz ê ve dalc'het d'in em
« holl gefridiou gand rouaned ar broiou all. »

Ann holl rouaned a reaz d'ann diskleriadur-ze eur respount vad ha leun a galouniez ; rouanez Bro-Zaoz hep ken n'her greaz ket,

Ar C'hont a Chambord o veza enn doare-ze merket ann hano hag ar renk a felle d'ezhan da gemerout epad he harlu, a guitaaz Goritz gand he voereb ha gand he c'hoar. Dont a rejont da gastel Frosbdorff, pehini a zo var dro pemzek leo hep ken diouc'h Vienn, kear-benn impalaerded ann Aotrich, hag eno e choumjont, ho zri enn eul lod, ken na oe dimezet ann Demezell Loeiza, hag eur pennadik goude, ann Duk a Vourdel he-unan.

H.

Enez ar Vignoned. — *Missionou.*

Ar roue coz a ioa bet, evel ma on eus lavaret, mous var lestr ar Perous. Ar bugel-ze en doa eur penn dies da blega ; ne felle dezhan senti nemet e kement ha ma pliche ganthan, ha setu perag e felle dezhan tec'het evit caout he frankis, rak var al lestr e cave dezhan oa re striz an urz. Evel a velit, ne ket tud a vank da vale var roudou ar martolod bihan-ze.

O veza eta gallet dont d'an douar, en em guzaz etouez ar c'hoad ken na voa eat ar vartolodet en dro d'al lestr.

Gouscoude oc'h en em gaout he unan e creiz ar gouezeur, en enezen-ze, e crogaz aoun enhan, hag e savaz ive keus ganthan. Araog fin an nosvez kenta tremenet e touez ar bodennou keuneut, en divije caret mont adarre d'al lestr. Ia, mes, dizentet en devoa, hag he fazi ne vije ket pardonet d'ezhan. Kementse hen dalc'has.

— Kentoc'h mervel, emezhan outhan he unan, eget mont du-ze ken ; criz oat ouzin, ha crisoc'h e vefet c'hoas.

Var gementse e savas var eur roc'h a ioa er c'hoad, hag ac'hano e c'helle guelet al lestr, hag epad an deis ne dennas ket he zaoulagad divarnezhan. Hogen araog an noz her guelaz o tispaca he vouelíou hag o vont adarre e beach. Neuze e clascaz eun toul er roc'h, hag en em astennaz eno da gousket, hag evel ma zoa skuiz ha torret he gorf, e couscas c'hueg epad an noz.

Antronoz e voue dihunet gant eun doare trouz, evel pa vije moueziou tud o comz en he gichen. Pa zigoraz he zaoulagad e voue strafuillet oll ; eur vanden merc'hed gouez a ioa e kelc'h en dro dezhan, crog an eil e dorn eben, ha pleget oll varzu enhan evit sellet piz outhan.

Aoun en devoue, hag he genta sonch e voue clask tec'het ; hogen miret mad oa outhan, rag ar merc'hed gouez ne voa tu ebet da vont ebiou dezho. Unan anezho, pa her guelas dihun, a ziskennas divar ar roc'hel, hag a redaz ac'hano en dra c'helle, credabl da vont da lavaret da dud ar geriaden pebez cavaden o doa great.

Bihanaat a rea etre daou aoun ha strafuil ar potrik, rag dioc'h ma vele, ar merc'hed gouez a ziskueze beza souezet hag estlamet oc'h he velet, ne ziskuezent ket avad caout cassoni outhan. Lod anezho zoken en em lakeas da ober goulennou outhan, hag evel ne responte ket, e claskent gouzout eun dra bennak diouthan dre sin. Diskuez a reant o doa c'hoant da c'houzout penauz oa deut di, hag euz a beleac'h. Cridi a reas zoken e tiskuezent dezhan an Env, hag e c'houlennent hag ac'hano oa coezet el leac'h ma edo. Kementse a zigasas eur sonch dezhan : « Ma lavarfen dezho, emezhan, oun deut ama euz an env, ne gredint ket marteze ober drouk din. »

Setu hen o sevel he zorn varzu an oabl, hag o tiskuez eur goabren a dremene neuze azioc'h ho fenn, evel evit lavaret e voa ar goabren-ze e devoa he zigaset di. Neuze e loskjont criadennou evit diskuez ho estlam hag ive ho doujans.

Etre daou an hini a ioa redet kuit, a zistroas gant ar pennou kenta euz ar geriaden, hag abars ma o doa gallet sevel var ar roc'hel, ar merc'hed a ioa en dro d'ar mous o doa contet dezho, oll paravia, euz a beleac'h oa deut di ar c'hreun botr o doa cavet. Kerkent e voue kemeret evit eun Doue gant ar gouezidi, ha caset e triomf da lochen an ozac'h meur, pe an hini a ioa roue neuze.

Ar mous martolod a voue bevet neuze e lochen an ozac'h meur ; hogen laket oa tud d'he zioual, ha n'en doa frankiz ebet. Kemeret oa evel eun Doue pe eun anter-doue, mes n'hen lezet morse na da ober na da vont e leac'h ma care. Aoun o devoa na dèc'hche digantho, rag hen a gave dezho eo a rea eurusdet an enezen. Pep tra a iea guelloc'h en dro abaoue ma edo eno. Gounit a reant e kement emgann o doa oc'h ho amezeien, hag ho finvidigeziou a greske cals.

Ar brisdoue avad a enoue, a gave hir an amzer. Aliez e sonje en he vro, hag en divije caret mont adarre d'al leac'h ma voa ganet. Hogen an enouamant-ze a greske c'hoaz he gassoni oc'h tud he vro, ar re a gave dezhan a ioa bet criz en he genver var al lestr.

Hogen an amzer a iea ato en dro, hag ar mous, dre ma creske a ancounac'hea ar pez en doa desket araok kuitaat he vro. Dont a rea d'en em ober dioc'h giziou ar gouezidi ; eun denvalijen vraz a deue en he speret, hag ep dale ne vouie mui nemeur lakat kem etre an droug hag ar mad, rag ancouuac'het en doa ar pezig en doa gouezet guechall euz he relijion.

Dre ar voazamant da velet he henori evel eun doare Doue, e teuas da gemeret he vicher a zevri. Neuze en em roas, pe kentoc'h en em lakeaz e penn an oll fals credennou euz an dud gouez-zè. Evel ma en devoa he

speret muioc'h a zigorder eget ho hini, e voue eas dezhan ho lacat da soubla dezhan, hag e voue anavezet ne ket epken evit eun doare Doue, mes evit roue ha belek bras. Deut euz a vugel da veza den iaouang, en doa kemeret evit pried merc'h an ozac'h meur, hag hema o veza deut da vervel prest goude, e voa chomet an oll c'hallout etre he zaouarn.

Gouscoude an eulfen a feiz laket en he galon dre ar vadiziant ne dlie ket beza mouget, petra bennak ma voa en em roet, epad he vuez hir, d'an oll dizurziou a gaver etouez an dud gouez. Laket en doa tud he geriaden da veza trec'h da dud ar c'heriadennou a dost dezho, hag e voa doujet a bell hag a dost. An orgouil a grogaz en he galon, ha neuze ne zonje mui nemet de veza ar mestr e pep leac'h.

Dont a reas di protestanted, euz ar re a c'halver Methodisted, da zonjal prezeg ho fals relijion. N'oant ket en em gavet mad. An ozac'h-meur a zestumaz he vrezellourien, hag a reas dezho scara euz an enezen buanoc'h eget na doant deut enhi. Ar re a goezaz etre he zaouarn a voue lazet ep truez ebet, hag ar bastored-ze, pere n'o deus tam ioul ebet da rei ho buez evit ho denved, nag evit gounit eneou da Zoue, a rinsaz an enezen buan avoalc'h, ha ne glaskjont mui lacat ho zreid enhi.

An tad missioner a ioa eanet da goms, hogen me, eme an hini a scrif an dra-ma, n'em oa ket clevet c'hoas kement am oa c'hoant da c'houzout, hag e c'houlenniz outhan :

— Ha ne ouzoc'h-hu ket perag ar roue coz-ze en deus lezet va buez gane-me ha great va lakat e frankis ?

— Ah, eme ar missioner, trugarecait Doue hag ar Verc'hez santel ! Eur chans eo bet evidoc'h ma zoa eur chapeled ganeoc'h. Ar mous martolod-ze, deut da veza den ha roue var ar gouezidi-ma,, a deue dre eno ive da veza belek braz. Great en doa eur relijion dioc'h he c'hiz, ha laket ar zarpant e niver he zoneou. Guelit neuze pebez counnar a dlie beza enhan pa glevaz o poa lazet eur zarpant !

Lezel eun torfet evelse ep he gastiza ne c'helle ket hen ober ep cridi beza cabluz he unan, hag ar gastizamant a dlie beza seul grisoc'h ma voa an torfet great gant eun den euz an Europ ; rag oc'h tud he vro en deus dalc'het ato eur gasoni vraz. Condaonet e voac'h eta d'ar maro ep chipotal : ne voa ken nec'h nemet o clask gouzout pe seurt doare maro a rajet deoc'h da c'houzanv.

Gouscoude pa ho kuelaz, an den-ze, boaz dioc'h pep danjer, en devoue aoun razoc'h. Cridi a rea, ha maro eo gant ar greden-ze e voac'h digaset eün euz an env evit deski dezhan ar virionez : Var gementse ne fazie ket cals, rag ar brovidans zo en em zervichet ac'hanoc'h evit ma clefche an den-ze hano euz ar guir Doue araok mervel. Eur zonj vad o poue o tiskuez dezhan ho chapeled, rak goudeze ne grede mui ho ladat d'ar maro, ha n'en divije lezet den da doueh zoken oc'h eur vleven euz ho penn.

Pa goezaz clanv, e felle dezhan couste pe gouste ho kuelet. He gerent hen dizalie, hogen falloud a rea dezhan, hag ar gouezidi-ma ne gredont ket mont a enep bolontez ho roue. Doueti a reant zoken eo hen en devoa roet ho frankis deoc'h, ha kementse ho lakea e counnar. Ar potrig avad n'en doa disculiet netra, hag ar c'hlanvour a zisclerias crenn e voa red dezhan ho kuelet adarre pe e tigouesehe eur goal darvout bennak gant ar geriaden. Ha setu penauz omp bet galvet da zont ama.

D'eomp brema, eme an tad, d'ar chapel, da lavaret an *Te Deum* evit trugarecat Doue, hag ar *Salve Regina*, evit trugarecat ar Verc'hez.

Ama, eme ar beacher, ec'h echu va histor. Dont a riz ac'hano eun nebeut goude. Lavaret a rin epken ar potrig en doa va zennet euz a lochen ar Roue a deue alies d'am guelet. Me hen c'hase d'an tadou, hag ar re ma a zeske dezhan ar relijion gristen. Esper am eus e teuio dreizhan, ha dre zoursi ar vissionerien, ar geriaden-ze da anaout ar guir Doue.

Eun azen test dirag eul lezvarn.

Comzet on euz er gazeten vrezoneg euz ar brezel a rer er Suis ha dreist oll e kær Jenev d'ar Relijion gatolik. An dud difeiz euz ar vro-ze, deut da veza mistri, o deus taolet ar bersoned hag ar veleien vad er meaz euz ho farreziou, ha neuze emaint o clask, a bep tu, eur belek touer bennak da lacat en ho leac'h, evit ober neus da zelc'her eun doare relijion dioc'h ho gis.

Kenta hini o deus cavet eo eur manac'h taolet ganthan he zae a relijiuz etouez al lenard evit kemeret maouez ha dont da veza tad a famill.

Ar manac'h-ze a c'halvet an tad Hiasint, hag abaoue ma eo deut da veza touer, en deus kemeret adarre an hano en doa er bed, hag an hano-ze a zo Loyson. Dispac'herien Jenev eta o deuz he laket da berson en ho c'hær, dre ho gallout ho unan, ne ket avad dre c'hallout Escop na Pap.

An Aotrou Loyson a vev eno evel eur mondian bras. Eur maner caer a zo roet dezhan, e meaz a gear, tost da lagen pe loc'h Jenev. Hogen dor ar maner a sco var eun hent braz, hag eur c'harteriad tud a zarempred kear dre an hent-ze. Evelse eno e veler ar pez a veler ive a dost d'ar c'heriou braz all, eun niver braz a ver-c'hed o vont bep mintin da gas leaz ha legumach e kær.

Hogen mar deus calz a dud difeiz e kear Jenev, an dud divar ar meas divar dro a zo christenien ha catoliked vad, hag o deus kement a heuz oc'h an Aotrou Loyson evel a ioa en amzer an dispac'h er vro-ma oc'h an douerien digaset eleac'h ar veleien vad. Merc'hed al leaz divar dro Jenev ne c'hellont ket gouzanv an Aotrou Loyson, hag evel ar merc'hed-ze peurvuia n'int ket lent, hag o deus teodou distagellet mad, ar re-ma, dre ma tremenont ebiou maner ar manac'h touer, ne van-

cont morse da zistaga eun taol teod, da rei eur flipad bennag en eur vont ebiou.

Unan anezho zoken e doa sonjet henvel he azen *Loyson*, ha neuze bevech ma tremene dirak ti ar manac'h reuzeudig, en em lakea da grial oc'h he azen : *sa* Loyson! *dic'ha*, *sou*, Loyson ! *Dac'hall*, *tus*, Loyson !

E c'hellit cridi ar person touer a ieas counnar enhan o clevet traou evelse, kement zoken ma lakeas gelver ar goueriadez-ma dirag al lez-varn. Ar goueriadez a ieas, dizaoun braz, hag a lavaraz e voa Loyson hano he azen, ha ne c'helle ket he gas ep rei he hano dezhan.

Ar barner a ioa protestant, hag en doa c'hoant da rei ar gounit d'an Aotrou Loyson. Comz a rea rust oc'h ar goueriadez, hag e claske he lacat da lenta.

Houma avad ne lente ket, hag a lavare ato e voa Loyson hano he azen. Ma n'am c'hredit ket, emezhi, Aotrou barner, mar kirit me a gerc'ho va azen ama, hag e velot hoc'h unan ne anavez nemet an hano-ze ha ne zent nemet outhan.

Ar pez e doa lavaret a voue great ; digaset e voue an azen dirag ar barner. Neuze en em lakejot da skei ganthan ba da grial outhan en eur rei dezhan pep seurt hanoiou-all. An azen avad ne rea van, hag a chome evel pa vije mouzet.

Neuze ar goueriadez a dosteaz hag a griaz oc'h an azen evel ma voa boas da ober : *sa* Loyson ! kerkent an azen a zao he ziscouarn hir, hag a ziscamp ac'hano.

An afer a ioa barnet ; varlerc'h an testeni-ze n'oa ger da lavaret. Antronoz avad merc'hed al leaz en em glevaz, hag a lakeas var an azen eur guiscad fleur pe bleuniou da vont e kær, ha pa voa digouezet, oll itronezed ar c'hoc'hi a deuas d'he saludi ha da stracal ho daouarn evit ober cher ha fest d'an azen.

Giziou ar Chin.

Er Chin, pa na c'hell ket eur merour, pe pa na fell ket dezhan paea da berc'hen he zouar ar pez a dle, ar perc'hen ne da ket da glask sicour an dud a lezen evit lacat he baea. Eno n'eus ket a huisserien, ha ne rer ket a foar var danvez ar merour. Ar perc'hen gouscoude a gaf an tu da denna he spillen euz ar c'hoari, ha setu ama penaus :

Eun dervez e tigouez er verouri eur paour coz, eur c'hlasker bara caset di aberz ar perc'hen. Ar paour a goms brao oc'h ar merour, hag her ped gant calz a sevenidigez da baea he vloavez ferm. Ma na bae ket dioc'htu, ar paour en em loj er verouri, en em vak divar goust ar merour, hag a ra ober cher dezhan evel eun Aotrou bras.

Ar merour hen les da ober evel ma plich ganthan ; ne gred ket lacat ar c'hlasker er meaz euz he di, rag ar c'hiz eo, hag etouez ar Sinaiz ar c'hiz a zo creoc'h eget al lezen. Eleac'h ober min fall d'ar paour, e ra stad anezhan hag e ra he oll lavariou outhan, oc'h esperout he lacat da vont a du ganthan. Mar gell dont abenn a gementse, ar paour a ia da lavaret d'ar perc'hen eo re baour he verour, ha ne dle ket gortos beza paet ganthan.

Ma na c'hell ket avad ar merour lacat ar c'hlasker da vont a du ganthan, ha ma na fell ket dezhan gouscoude paea, abenn eun dervez pe zaou ar perc'hen a gas eur paour all da zelc'her compagnunez d'ar c'henta, antronoz e caso eun trede, hag evelse unan bemdez bete tregont. N'ema ket ar c'his da vont morse en tu all da dregont. Hogen tregont paour evelse, pere a ra cher vad bemdez, a ra rei dezho ar pez zo a vella en ti, ne vezont ket pell evit dibri tra ar merour kez, hag ober ti goullou. Pa zeont ac'hano ne chom netra var ho lerc'h. Eo, lezel a reont var ho lerc'h eur bern astu hag ar merour kez hag he dud o deuz eur pennad mad a labour o clask en em zizober euz ar gompagnunez-ze lezet gantho en eskem euz ar bevans roet d'ar beorien-ze o deus dalc'het leac'h a huissierien d'ar perc'hen.

Hor pidi a rer da lacat er gazeten an daou damik barzounek-ma :

Gargantua guechall, hag hen en he gavel,
A lonke berniou kig, ha guin gant ar skudel,
Mes biscoas ne zonjas lonca ar vro a bez !
Brema eus lonkerien a rafe dezhan mez ;
Efa 'rafent ar Frans ep distaga ho fenn,
Toulla dindan ho bro, he zeleur oc'h torgen,
Teleur d'an traon ar Pab, discar ilis Doue,
Achui da lonca oll ; ha caout c'hoas naoun goude.

Tro-ta e tu pe du, ma c'hellin da velet,
Ha n'helles-te ket chom ep finval eur momet?
Ien ha tom a c'hoezez eus daou gorn da c'hinou,
Evit skei a gleiz e vizez a zeou ;
Red 've da vaillura evel eur verc'hoden ;
Setu petra dalez ; hag e claskez hon ren ! J. S.

D'an 24 a vis C'huevrer, retred brezoneg evit ar voazed e Lesneven hag e Kemperle.

D'ar 7 a vis Meurs, retred brezoneg evit ar voazed e Kemper.

An Aotrou Faujour, vikel e Irvillac, zo hanvet vikel e Landeda.

An Aotrou Gall, vikel e Briec, zo hanvet vikel e Irvillac.

An Aotrou Godec, vikel e Porspoder, zo hanvet vikel e Ploudalmeze.

An Aotrou Hamon, nevez beleget, zo hanvet vikel e Porspoder.

An Aotrou Derrien, vikel e Poullaouen, zo hanvet vikel e Recouvrans.

An Aotrou Guillerm, vikel e Plougar, zo hanvet vikel e Poullaouen.

An Aotrou Morvan, nevèz beleget, zo hanvet vikel e Plougar. G. M.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, moulher an Escopti.

Dissadorn 21 C'huevrer 1874. N° 473 Decvet Bloavez,

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pe[illegible] real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *moulher an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*
D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 21 C'huevrer 1874.

MANDAMANT

AOUTROU ESCOP KEMPER HA LEON EVIT CORAIS 1874

Dom Anselm NOUVEL, euz a urs Sant Beneât, euz a venac'h Menez-Cassin etouez pere e virer ar genta reglen, Dre c'hras Doue hag hon Tad santel ar Pap, Escob a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon Escopti, salud ha bennoz en hor Zalver J. C.

Hor Breudeur Ker,

An iliz a zo galvet gant hor Zalver evit kendelc'her da ober var an douar ar pez en deus great he unan, evit lacat da dalvout d'an dud ar frouez euz ar goad en deus scüillet var ar C'halvar, hag e kendalc'h da vale a dreuz an amzeriou en eur ober ar gark a zo bet roet dezhi. Scleraat a ra ar sperejou, harpa a ra ar re diners, consoli ar re zo er boan, rei a ra santelez d'an eneou, ha scuilla a ra he madoberou var an dud a beb oad hag a bep stad. Mar studiomp he histor, le tescomp ez eo bet, en eur mare bennak scoazellet gant ar rouaned, henoret gant ar bobliou, mes e deus guelet aliesoc'h teleur dismegans varnezhi hag ober ar brezel dezhi. En hon amzer he enebourien a deu da veza ep niver ; lavaret a rafet e safent dioc'h an druil. Ne fell ket dezho e defe netra da velet var ar vroad tud, ne fell ket dezho e kemerfe perz en tam labour a zo kement a izom d'hen ober evit nevezi ar vro, ar pez ne c'heller ket da ober ep sicour Doue. Ne lezont ket anezhi da louzaoui ha da barea ar gouliou great dre ar frankis roet da skigna ar c'henteliou ar re muia goest da zistruja ar Relijion ha da zigristena ar vro. Ho tiscouarn a zo bouzaret gant ar safar a ra bemdez dirazoc'h kement a fals credennou hag a c'heier, a glasker da skigna evit dalla ho sperejou hag ho sila bete gouelet ho calonou, ma on eus credet e tliemp, el lizer-ma a scrifomp deoc'h evel hoc'h Escop, digas da zonch deoc'h euz a genteliou Jesus-Christ divar benn ar *Mission* pe ar garg en deus fiziet en he ilis, hag ar garkze an iliz he gra en ho touez dre he beleien.

Carg an ilis var an douar eo kendelc'her da ober ar pez a rea Jesus-Christ pa edo etouez an dud. Map Doue zo diskennet euz an Env oc'h en em ober den, evit deski deomp ar guirionezou red da c'houzout evit beza salvet, evit rei deomp perz er c'hras en deus gounezet deomp dre he veritou, ar c'hras a deu da netaat ha da zantelaat hon eneou, evit hon ren en hent an Env, o tont da veza *ar c'hompagnon euz hor buez*, ervez eur goms caer meurbed lavaret gant sant Thomas a Aquin.

Jesus-Christ a zo falvezet dezhan chom en hon touez, ne ket epken en amzeriou hag el lec'hiou ma zeo bet guelet var an douar o cozeal gant an dud. Deut oa evit hon dasprena, evit dasprena an oll, evit cas he c'hras beteg an eneou ha kementse bete fin an amzeriou hag euz an eil penn d'egile euz ar bed. Pa guiteaz an douar evit pignat en Env, n'hon lezas ket minoret ; n'en deus ket hon dilezet ep sclerijen, ep grasou, ep den d'hon ren en hent ar vuez, ep sicour a enep ar fals-credennou a c'helle hon touelli, a enep ar goal ioulou a c'helle hor sacha d'an droug, a enep hor bolontez ken dinerz hag alies tro dizro. Chomet eo ganeomp, da genta e sacramant an Aoter eleac'h ma ped evidomp, ma en em *immol* evidomp, ha neuze en he iliz, eleac'h ma vef, eleac'h ma treveil, eleac'h ma tiskuez anat ema o chom hag e kemer soursi anezi dre ar skoazel a ro dezhi pa dle kelen an dud ha pa rank stourm oc'h he enebourien. O fonta he iliz en eun doare ker sonezuz, o sevel, evel m'en deus great, ar penn-ober burzudus-ze euz he garantez evidomp, e ra deomp beza sur ema ganeomp abers Doue ar guirionezou a sclerra hor speret hag a vir outhan da goeza er gaou ; rei a ra deomp perz er grasou a deu d'hor startaat er vuez christen, hag a ro deomp ners da stourm oc'h hor goal ioulou ; lacat a ra en hor c'hichen doctored ha pastored carget da rei deomp da anaout lezen Doue, da ziskuez deomp, e pep mare pere

eo hon deveriou, ha da rei deomp an ners, ma ve red, da zevel beteg eur vertuz en tu all da c'hallout an den.

An Escob a zalc'h an eil reng etouez an dud a ilis. Danvad eo e kenver Sant Per, ha pastor e kenver ar vanden denved fiziet enhan; carget eo gant ar Pap da c'houarn al loden-ze euz an iliz a c'halvomp eun escopti. Unanet gant vikel Jesus-Christ, ha dreizhan gant Jesus-Christ he unan, e laca da dalvout ar c'hallout en deus bet digant ar speret-santel evit kendelc'her er feiz hag en unvaniez gant an Iliz ar gristenien fidel ma zeo carget d'ho c'helen ha d'ho hentcha. Red eo e ve a unan gant an hini a zalc'h leac'h Sant Per, evit m'en defe he c'hallout, hag evit ma c'helfe ar gristenien a zo fiziet enhan, beza sur e ro dezho, gant fidelite, kenteliou Jesus-Christ.

An Escob, en he escopti, ne c'helfe ket he unan entent oc'h an oll eneou a zo en he gark. Ne c'helfe ket mont da gaout an oll, hag hor Zalver, en he vadelez, ne fell ket dezhan e ve dilezet ar biana, an distera a vugale Doue. Red eo e ve ministred muioc'h en ardanez an dud fidel. An iliz e deus kemeret soursi a gemente o sevel ar parreziou.

Dindan gallout ar Pab hag an Eskibien, ar veleien, kenoberourien muia caret an Escob, caset ganthan da bep corn euz an Escopti, a ro d'an oll kenteliou Jesus-Christ. Ar paour hag ar pinvidig, an den dizesk hag an den desket, ar pec'her hag an den just, o deuz en ho c'hichen pastored a vev en ho zouez, a zo ato en ho ardanez, hag a zo ato prest da renta servich d'ho eneou evit ho sclerijenna, ho netaat hag ho zantelaat.

Guelit, H. B. K., an doare burzudus ma en deuz hor Zalver Jesus-Christ, en he garantez, savet he iliz hag he c'harget d'hor c'helen. Ar virionez desket deomp gant Doue, ar Pap pehini ne c'hell ket fazia, he c'has d'an Eskibien, dre an Eskibien d'ar veleien, dre ar veleien d'an oll dud a beb oad hag a bep stad. Pep christen katolig a zo sur e teu kenteliou Jesus-Christ beteg enhan. Avoalc'h eo dezhan gouzout ema ar beleg a gomz outhan, en unvaniez gant he Escop, en deus bet digant he escop ar c'hallout da brezeg, ema an Escop-ze en unvaniez gant ar Pap, eo ar Pap en deuz he laket en he escopti, hag ez euz ato emgleo etre ar Pap hag hen. An c'hristen en unvaniez gant ar belek, gant an Escob ha gant ar Pab, a zo dre eno ive en unvaniez gant Jesus-Christ.

H. B. K., bennigit hor Zalver a zo falvezet dezhan en he vadelez hag he drugarez, e vije eas deoc'h anaout he lezen hag he genteliou santel. An douar ma emaoc'h o chom varnezhan o zo christen dreist pep douar. Ar feiz e deus poulzet enhan griziou doun, ha pephini ac'hanoc'h en deus cavet etouez he dud kenteliou he dadou coz pere a zesk d'eoc'h pe ger fidel eo bet da Jesus-Christ ha d'he iliz, a rum da rum, ar re a zo bet en ho raok var douar Breiz. Ho mamou, adaleg ho kenta bugaleach, o deus c'hoezet carantez Doue en ho calonou, ha desket deoc'h an doare da heuilla he relijion santel.

Eüruz en em gavomp da velet o creski, en hon escopti, an niver euz ar scoliou christen-ze eleac'h ma tesker d'ho pugale ar relijion evel ma zeo red evit pellaat dioutho an danjerou a deui divezatoc'h da c'hourdrous lamet digantho ho feiz hag ho vertuz. Lakit da dalvout, H. B. K., an oll moienou a zo roet deoc'h evit en em vaga euz a gelennadurez an Env. Lavaret a raimp deoc'h ar pez a lavare sant Per d'ar gristenien genta : *Beillit, gant aoun na veac'h touellet gant fals credennou an dud diskiant, ha na golfac'h ho fermder; ereskit er c'hras hag en anaoudegez a Jesus-Christ hon Doue hag hor Zalver.*

Anaout ar virionez divar benn Doue ha divar benn an den eo ar c'henta dever hag ar c'henta izom euz ar vuez christen. Ne c'hellomp ket beva var an douar *evel bugale luskellet var an dour, taolet tu-ma ha tu-hont gant an avel a bep kelennadurez, dre fallagriez an dud, dre ar finesaou a implijer evit ho zeleur en errol.* Ne c'hellomp ket chom en douetans var ar pez zo oc'h hor gortoz en eternite, var an hent a dleomp da heuilla evit digouezout en eurusdet a dle rei d'hor c'halon kement a c'hoanta. E creiz an oll nec'hamanchou, an oll uvreou a ra an den var an douar, eo red e c'halfe hor speret caout ar peoc'h o caout ar virionez. Jesus-Christ, dre ar reng en deus roet da bep hini en he ilis, dre al liam en deus laket da staga an eil oc'h egile kement hini zo en he ilis santel, en deus roet d'an eneou ar pez ma santent eun izom braz anezhan. Hen eo, dre ar re ma en deus roet he c'hallout dezho, a zesk deomp ar guirionezou a dleomp da gridi, an deveriou a dleomp da ober, ar moienou a zilvidigez a dleomp da implija. He gomz eo a glevomp, pa silaouomp pastored he ilis. Hon ren a ra evel dre an dorn, gant madelez an tad an tenera, en hent e pehini *an nep hen heuil ne vale morse en denvalijen, mes en deuz ato sclerijen ar vuez.*

E penn ar re ma en deuz hor Zalver roet dezho ar c'hargou santel en he iliz, ema ar Pap, vikel Jesus-Christ, an hini a zalc'h he leac'h var an douar. Hor Zalver en deus roet dezhan ar c'hallout souveren evit gouarn an ilis dre ar bed oll; roet en deus dezhan ar goms ne c'hell ket fazia evit rei deomp kelennadurez, evit deski ar pez a dleer da gridi ha da ober.

Hen eo tad, doctor an oll gristenien, beleien ha tud fidel, Escob an Eskibien, pastor ar bastored, da behini e tle an oll respet, sentidigez ha carantez. Bez'ez eo ar mean font var behini eo savet an ilis-ze ne vezo morse dorojou an ifern treac'h dezhi. Hen eo ar c'hreiz euz an ilis katolig a zo unan epken; euz a bep corn euz an douar e tro varzu enhan ar sperejou hag ar c'halonou. Euz an eienen bur-ze eo e tired an oll goaziou en em skign e pep leac'h evit cas an doureier euz ar feiz hag euz ar c'hras pere a ro buez. Pa en em gavont en douetans e creiz ar sonjou dishenvel a zao e sperejou an dud, bugale an iliz a c'hell en em drei gant ar brasa fizians varzu ar Pab, ha lavaret dezhan evel a lavare sant Per da Jesus-Christ : *Aotrou, da gaout piou e zaimp-ni? C'hui oc'h eus comzou ar vuez eternel.*

An ilis ne deus ket resevet epken digant Jesus-Christ

ar gark da zeski deomp difazi ar guirionezou a dle da rei deomp da anaout abers Doue ; carget eo c'hoas da dennna varnomp ha da lacat da dalvout evidomp meritou infinit hor Zalver, o rei deomp perz er frouez euz ar goad scuillet evidomp var ar C'halvar. Ar c'hras red evit rei ners deomp hag hon lacat da ren ar vuez divin a dle beza peurleunet en Env, a deu deomp dre ar beden, hag a vez scuillet en hon eneou dre ar sacramanchou. En iliz ha dre an iliz eo e teu Jesus-Christ da rei sicour ha ners deomp ha da lacat tud da zevel evit beza hon difennourien e kenver Doue hag en em voestli evit renta servich d'hon eneou.

Ma c'heljemp asten hirroc'h al lizer-ma a scrifomp evel hoc'h Escop evit ho kelen, e lavarjemp deoc'h da genta, H. B. K., teleur ho sonch var hon tabernaclou santel, ha var ar victim euz a Zacramant an aoter en em ginnik dalc'h mad evidoc'h e sacrifis santel an oferen. Lavaret a rajemp deoc'h gant an abostol muia caret: *E kenver hon tad a zo en Env on euz eun alvocad Jesus-Christ ar santelez memes ; en em c'hreat eo he unan victim da baea evit hor pec'hejou ; ne ket evit hor pec'hejou-ni epken, mes evit pec'hejou an oll dud.*

Ep chom hirroc'h da gomz euz ar stad-ze ma ema Jesus-Christ e sacramant an aoter o pedi eb ean evidomp, e livirimp deoc'h eo euz ar sacramant-ze e c'half eneou glan ha santel da bidi ha d'en em immoli ganthan. Ar re en em denn er c'houenchou, hag a zo taget gant cassoni ha geier an dud difeiz, a gemer ho tifen er pez a zo talvoudusa evidoc'h. Ober a reont ar pez a vank d'ho pedennou dister, pa deu an dreveil hag ar zoursi euz a draou ar bed-ma da viret ouzoc'h da ober an dever bras-ze euz ar vuez christen. Paea a reont, dre ho finijennou calet, an dle a zestumit dre ho sonjou cabluz hag e tivuanekeont justis Doue ofanset dre dorfejou ar bed. Hon tadou en em gave eürus pa c'hellent en eur rei euz ho madou gant largentez, sevel ar c'houenchou-ze eleac'h ma teue ælez an douar, an eil rum varlerc'h egile, da ginnigen nos deiz da Zoue meuleudiou, canticou a anaoudegez vad ha pedennou pere a blije dezhan dre ma teuent euz a galonou birvidik. Pa on euz ar memes feiz eveldho, ma na domp ket galvet da gemeret skuer dioutho, bezomp da viana leun a respet evit an tiez-ze eleac'h ma peder. Evelse e tennimp varnomp bennoz ha trugarez an Env.

Ho peleien ive, H. B. K., a bed evit an oll ; ho dever eo hag hen ober a reont. Pa o deus resevet an urziou sacr, pa zint en em voestlet evit mad da zervich Doue ha da zilvidigez hoc'h eneou, o deus prometet paea bemdez d'hor Zalver, en hoc'h hano hag evidoc'h, eun dle a veuleudiou hag a bedennou pere unanet gant meuleudiou ha pedennou Jesus-Christ, a zao varzu an Env evit lacat da zisken ac'hano ar grasou oc'h euz izom anezho. An dever-ze zo eur blijadur evitho hen ober, rag ho caret a reont ; ho santelaat a fell dezho, hag e clascont ho cas d'an eürusdet eternel. Bemdez e c'houlennont bennoz an Env evidoc'h, goulen a reont ma kendalc'hot er feiz hag en devosion mar d'oc'h christenien fidel, pe ma tistroot oc'h Doue hag oc'h ar vertus mar d'oc'h deut da zilezel ho teveriou a gristen, touellet gant ar goal skueriou, trec'het gant ho coal ioulou pe ho re nebeut a ners.

An ilis ne d'eo ket avoalc'h evit he c'harantez pidi dalc'h mad evit izomou hoc'h ene. Hoc'h heuilla a ra adaleg an heur ma zoc'h ganet beteg ho pez evit beza ato prest da rei deoc'h ar sicourou hag ar c'honsolasionou euz ar relijion, ha goude ho maro ne zilezo ket hoc'h eneou ; ho erbedi a rai bemdez oc'h trugarez an Aotrou Doue. Ne livirimp ket deoc'h, H. B. K., pe gen douget eo ho peleien da ober an deveriou euz ho c'hark santel, pe ger caloneg, ep en em scuiza morse, e stagont d'an oll labourou euz ho c'harg, hag al labourou-ze n'int morse poaniuz evitho pa gaf dezho ez int talvoudeg evit ho silvidigez. Ne velit gouscoude nemet ho buez a ziaveas. Hon lezit da goms deoc'h euz a zantimanchou ho c'halon, da lavaret deoc'h pebez c'hoant santel o deus d'ho kuelet oc'h en em santelaat evel ma clascont ho lacat d'hen ober, pe gen nec'het, pe gen encrezet e vezont pa velont unan bennag ac'hanoc'h oc'h en em rei d'he ioulou fall hag o clask eno eun eürusdet ha ne gavint morse pell dioc'h Doue, pebez rann-galon o deus pa glevont ez euz eur pec'her clanv, dare da vont dirak lezvarn an Aotrou Doue evit renta cont euz eur vuez tremenet er pec'het.

Guelet oc'h euz oc'h unan petra a rea neuze ar beleg evit savetei an ene-ze pehini her c'hemere bete neuze evit eun den estren ha marteze evit eun enebour.

An deu ar paoura, an disprijapla, an den ma o poa-hu marteze cas outhan abalamour d'he voal vuez, ar beleg a vele enhan eur breur, eun ene crouet dioc'h henvelidigez Doue, eun ene hag a c'helle beza digaset adarre d'he c'henta gened dre veritou Jesus-Christ en deuz, evel belek, cark da lacat da dalvout evit an eneou ; evelse ne zelle nag oc'h poan nag oc'h scuisder evit digas an danvad dianked da graou ar pastor mad.

Bemdez, H. B. K., e velit, e resevit, e santit ar grasou a scuil an ilis santel varnoc'h ha var dud ho ti. Bemdez oc'h eus trugarekeat Doue da veza roet deoc'h beleien hag o deus studiet Jesus-Christ hag a zo poulzet dre he speret d'en em sacrifia ha d'en em immoli.

Ne dint ket souezet o velet enebi outho er bed. Sonch o deuz e lavare hor Zalver d'he Ebestel *n'e voa ket ar servicher en tu all d'he vestr*, hag ec'h efchent ar c'halir c'huero a efche he unan da genta. Ato prest da bardoni an injuriou ha da ober vad d'ar re ho c'hasa hag a ra brezel dezho, e kendalc'hchent da ober ho c'harg a garantez, ep respont d'ar re ho zamal gant ar brasa dislealdet ha casoni, ma na vije leac'h da gaout aoun na deufe ar gaou, troet ha distroet e pep gis gant speret an dronk, da c'hounit ho sperejou, ha da vianaat en ho calonou ar feiz hag ar zentidigez red deoc'h da gaout evit beza eürus.

Ar brasa rebech a rer en hon amzer d'an dud a iliz, eo mont er meaz euz an iliz eleac'h ma tlefent chom cloz, eme an teodou fall, evit rei ar sacramanchou d'ar

re a deufe d'ho goulen ; rebech a rer dezho lavaret ho ger etouez ar c'haoziou-ze a laca freuz etouez an dud, ha kementse evit caout levezon var dud ho c'harter, er pez a zell oc'h aferiou ar bed , hag ar re zo renet gant speret ar bed, ar re a fell dezho cas pep tra var araog, evel ma leverer brema, ne fell ket dezho o defe an dud a iliz al levezon-ze. H. B. K., pell dioc'h rebech d'an iliz al levezon e deus guir da gaont, dre he beleien, evit difen ho prasa mad, e tleit trugarecat hor Zalver da veza laket en ho kichen doctored, pastored pere, en eur rei deoc'h da anaout ar perz a dle lezen Doue da gaout en ho teveriou, a zao ho sonjezonou hag hoc'h oberou en tu all d'ar pez a c'hell an den da ober dre he nerz he unan.

Histor ar bed, goude donedigez Jesus-Christ a ziskuez deomp ar c'hallout burzuduz e deus bet ar relijion gristen var ar broiadou tud. Seulvui ma zea doun an Aviel santel er sonjezonou, er santimanchou, el lezennou, e buez ar bobliou, seulvui e velet etouez ar bobliou-ze ar sevenidigez o creski hag oc'h en em zispaca ; an doare da veva a deue da veza dousoc'h ; an dud, en darempred o deuz etrezho, a ioa chenchet tre, dre ma voant deut da anaout lezen ar garantez, carantez Doue hag hini an nesa, a behini en devoa map Doue roet var eun dro ar gourc'hemen hag ar skuer. Pa deuer da bleustri ar c'henteliou a ro deomp an amzeriou christen, e veler ez eo euz a lezen Doue e teu al liam-ze a zalc'h an dud en eur vro dindan ar memes lezen, ez eo lezen Doue a ro he ners d'al liam-ze dre ma verk ho deveriou d'an oll, e pe renk bennag e vent, ha dre ma poulz an den da viret al lezen-ze o tigas dezhan da zonch euz eun eürusdet pe eur malheur eternel.

Pii nao, ar pab braz a zo hirio e penn an iliz, o rei he genteliou evit teleur ar sclerijen e creiz an denvalijen destumet hirio dre ar fals-credennou en dro d'ar sperejou christen, a ziskuez deomp pe gen danjeruz eo ar fals-creden ervez pehini « ne dlefe Doue hag an ilis caout netra da velet en descadurez a zell oc'h ar vro. » « Ar pez a zo hag a vezo guir ato, emezhan, eo, ma laker ar Relijion er meaz euz a lezennou ar vro, ar guir anaoudegez euz ar justis hag euz a viriou an den a denvala hag a ia da goll ; ar c'hrea eo a c'hounezo ha ne ket an hini en deuz ar justis hag ar guir en tu ganthan. Eur vroad tud, taolet gantho ar relijion a gostez, ne c'hellont caout ken ioul nemet da zestum, da vernia madou, ken lezen en ho oberiou nemet da rei ho goalc'h d'ho goal ioulou ha da glask ho flijadur e pep tra. » Oc'h ancounac'hat ar virionez-ze ken talvoudeg evit eur vroad tud eo e teuer, H. B. K., da rei dor zigor d'an oll dizurziou , d'an oll dorfejou a velit dirag ho taoulagad, dizurziou hag a denn coler Doue, a ziscar tud eur vro hag ho rent reuzeudik. Kement zo a vraz hag a dalvouduz el lezennou o deus great gloar ha mad ar bobliou, a zo bet cavet o pleustri lezennou santel an Aviel. Penauz e c'halfet nac'h hirio oc'h ar beleg ar guir en deus da zougen skeduz ar sclerijen a daol kenteliou Jesus-Christ var ar pez a verk dezho ho guiriou hag ho deveriou, p'eo guir ar c'henteliou-ze eo an ilis catolig e deuz ar gark d'ho deski ha d'ho explica?

An ilis ne deus ket d'en em emel euz ar pez a zell epken oc'h ar c'houarnamant, oc'h ar bevans, an ijin, ar c'hemvers, mes ato hag e pep leac'h ema en he c'harg rei da anaout ar guirionezou braz anez pere eur vroad tud ne c'hell ket padout ; hi a dle diskuez penauz e tle ar guirionezou-ze skei e coustians ar re o deuz eur gark pe eun dever da ober.

Evelse, d'ar re zo ar c'hallout etre ho daouarn, e tigas da zonch euz an deveriou a bere int sammet dre ar gark zo laket var ho discoaz. Rag ervez kelennadurez Sant Paul, ne dint ministred an Aotrou Doue, ne zalc'hont leac'h dezhan nemet evit ober mad ar re ma zint carget d'ho gouarn ; hag er memes amzer e ro da anaout d'ar sujidi ho deveriou, ar reglennou a dleont da heuilla pa ve menek da zenti oc'h al lezennou, da baea ar c'hargou, da lacat da dalvout ar guiriou a zo anavezet dezho gant ar re zo e cark.

An iliz a ro da glevet he mouez en tiegeziou evit deski d'an tadou ha d'ar mamou ez eo eun dever evitho, ne ket epken maga ha guisca ho bugale, mes c'hoas furmi speret, calon hag ene ar vugale-ze o teski dezho evel m'eo dlet ho relijion ; evit lacat ive doun e calon ar vugale ez eo eun dever evitho respeti ho zud, senti outho, ho c'haret, caout soursi anezho, santimanchou hag a doc'hora ive e calon ar vugale dre ma collont ar speret a feiz a ro buez dezho.

An iliz a dle caout perz er c'hontrajou, er marc'hajou, er gnerzidigeziou evit diskuez lezen Doue a c'hourc'hemen ma vezo respetet guir pehini, a c'houlen an honestiz hag al lealdet ar brasa, a zifen an dislealdet, al laeronsiou, an alouberez, a c'hourc'hemen disteleur ar pez a ve bet goal gemeret ha rapari ar gaou a ve bet great.

An iliz a dle difen ar paour, ar re vihan, ar re glanv, ar re zo dinerz ha dilezet, ha kementse en hano Jesus-Christ pehini en deus kemeret dindan he scoazel kement den en deus poan, hag en deus fiziet en he iliz difen kement re o deuz ama da c'houzanv, pe aberz ar re a ve criz outho, pe aberz ar re a glask ober gaou outho en eun doare bennak.

En eur ger an iliz o c'houlen digant ar rouaned ha digant ar bobliou ar frankts da ober ar vad, a ra he gallout evit lacat da ren e pep leac'h ar justis, ar garantez, an urs vad hag ar peoc'h. Pe gen dudiuz ha pe ger meulabl e ve eur vroad tud eleac'h ma ve guelet an oll o respeti hag o caret lezen Doue expliket gant furnez an ilis catolik ? Pe gen eürus ne ve ket eur bobl etouez pehini an oll, prins ha sujidi, bras ha bihan, paour ha pinvidig, tud a bep oad hag a bep stad, a gemerfe evit reolen euz ho buez senti e pep tra oc'h gourc'hemennou Aviel Jesus-Christ ? Neuze Doue a renfe var an douar, an dud a vefe en unvaniez etrezho oc'h en em garet. Beva a rafent ep caout netra da zonja, hag ar vro a iafe bepret var araog e kement a rofe dezhi gloar hag eürusdet.

Rei a rafe splam da velet ar virionez vras-ma, ne d'eo ket diskennet map Doue euz an Env evit epken prena ha nevezi an den cablus, mes deut eo ive evit lacat an urs vad etouez ar broiadou tud, renta ar bobliou a zent oc'h he genteliou, caer, bras, doujet, pinvidik, cals muioc'h eget n'en doa sonjet ar bed araok ma voa Jesus-Christ en em c'hreat den, ha cals muioc'h eget na rento morse eur boblad tud ar sperejou brasa a c'houarn ar broiou.

Ma na c'hellit ket esperout guelet o tont da benn kement a c'hoanta ho calon gristen, claskit da viana, H. B. K., da vellaat , e kement ha ma c'hellot, ho puez hag ho pro, o veza fidel da Zoue, o senti oc'h an iliz, o respeti an dud a iliz, oc'h ober hoc'h oll deveriou e kenver Doue, e kenver ho nessa, e kenver tud ho pro, en ho kenver hoc'h unan. N'o pezet ket a aoun evit en em rei d'ar pez a c'hellit caout tenn ha poaniuz, evit ober ho callout da drec'hi ho coal ioulou ha da zicour nevezi ar vro. Ar binijen a dleit da ober evel christenien epad an amzer santel euz ar c'horais, a c'houlen euz ho pers courach ha calon gre evit trec'hi an diegi hag an dic'hoantegez da bere eo douget an den dre natur. Taolit ho taoulahad var ar skueriou braz en deus roet deoc'h Jesus-Christ en he vuez hag en he varo. Sonjit e glac'har an iliz, en anken c'huero a zo beuzet calon an tad santel ar Pab enhan, en trubuillou o deus da c'houzanv ar gatoliked a zo persecutet evit ar feiz hag evit ar justis : neuze e santot ez eo red dont da veza calonecoc'h, caout nebeutoc'h a aoun rag ar boan, evit digemeret ha dougen ar groas-ze a deuio da veza ho nerz hag hoc'h esperans.

RAK-SE ,

Goude beza goulennet sicour oc'h an hano santel a Zoue, ha kemeret ali hor breudeur ar Chalonied euz an ilis-veur, catédral a Gémper :

On eus gourc'hemennet hag e c'hourc'hemennomp ar pez zo ama varlerc'h :

Art. I. — Dre ar c'hallout roet deomp dre eun indult bet digant hon Tad santel ar Pap d'ar 17 a vis Genver 1872, ec'h otreomp ma vezo debret kig adaleg ar c'henta sul euz ar C'horais beteg ar meurz euz ar Sizun Santel , hag ive d'ar meurs-ze. Gallet e vezo dibri kik d'ar zul, d'al lun, d'ar meurz ha d'ar iaou ; d'ar zul da veur a bred, hag en deveziou all, da eur pred epken. Ne dleer ket rei kig ha pesked d'ar memes pred, da zul ken nebeut ha d'an derveziou all.

Ar re n'int ket oblijet da iun, pe a zo dispanset euz ar iun, a c'hell dibri kig ouspen eur vech bemdez.

Art. II. — Gallet e vezo dibri amann , leaz ha fourmach epad ar C'horaiz oll ; ha viou beteg ar meurz euz ar Sizun Santel, hag ive d'ar meurs-ze.

Art. III. — Ar gonfessoret, personed hag *aumonierien* a c'hello ouspenn, gant n'her graint ket en eur feson jeneral, discleria ez eo dispanset, hag euz ar iun, hag eur ar vijel, n'eus fors pe zeiz, ar re o deuz eur rezon vad bennak da c'houlen an dispans-ze.

Art. IV. — Ervez ar pez a c'houlen an Tad Santel ar Pap, ec'h aliomp hag e pedomp ar gristenien fidel da ober oberou mad hag aluzennou en eskem ar pez ma tousaer al lezen evitho. Sonch o devezo e c'hell an ilis, dre ma zeo hi a varn petra zo red d'he bugale, chench eur binijen en eur binijen all, ne c'hell ket avad teleur ar binijen a gostez.

Art. V. — Ar gristenien a c'hello rei d'ho fersoned, pe aumonierien, pe teleur en eur c'hef a vezo laket evit se en oll ilizou, an aluzennou a roint evit oberou mad an escopti.

Art. VI. — Ar bastored a c'hello digeri Pask eun nebeut kentoc'h eget an amzer merket gant an iliz, hag he asten eun nebeut goude ; ne dleint ket gouscoude, e penn ebet, mont pell dioc'h an amzer merket gant an ilis.

Hag e vezo ar vandamant-ma lennet e pron an oferen bred, en oll ilizou euz hon escopti, d'ar zul goude ma vezo resevet.

Roet e Kemper, dindan hor sin ha sin hon armou, ha sin secretour an Escopti, da zul ar Septuagesim, ar 1a C'huevrer 1874.

† D. ANSELM,

O. S. B.

Escop a Gemper hag a Leon.

Dre an Aotrou'n Escop :

Jh TEPHANY, Chaloni,

Secretour an Escopti.

Varlerc'h he Vandamant, an Aotrou'n escob a lavar :

Goulennet ez euz diganeomp ha sonch on doa da zigeri, en hon escopti, eul listen evit ar re a garfe rei eun dra bennak da sicour oc'h mizou iliz ar galon sacr a dle beza savet e Paris, var dorgen menez-ar-merzer, evit goulen digant Doue peoc'h an iliz ha mad ar Frans.

Pa zeo deut an Aotrou Cardinal Arc'hescop Paris da c'houlen diganeomp ha ni a c'helje he zicour da zont abenn euz an tam labour-ze ken din a gristenien hag a fransizien, on eus prometet dezhan her sicourjemp, ni hag hor beleien, hag ar gristenien fidel euz hon escopti.

Rei a reomp leta otre d'ar bersoned da zestûm an aluzennou a vezo roet dezho evit sicour sevel iliz ar galon sacr.

Divezatoc'h e casimp eul lizer evit gourc'hemen ober eur gest evit kementse, en oll ilizou euz hon escopti, da zul ar Pantecost.

An aluzennou a vezo destumet a dlevezo beza digaset da secretour hon Escopti.

Taolen euz a dro an Aotrou'n Escob evit couzemenni er bloas 1874.

MIS.	DEIVEZIOU AR MIZ.	PARREZIOU A DLE BEZA ROET AR GOUZEMEN ENNO.	PARREZIOU A DLE MONT E LEC'H ALL (1).
EBREL.	16	Lanriec.....	
	17	Nevez.....	
	18	Nizon.....	Pont-Aven.
	19	Melgven.....	
	20	Riec.....	
	21	Quimperlé (N-Dame)	Baye.
	22	Moëlan.....	
	23	Clohars-Carnoët....	
	24	Quimperlé(Ste-Croix)	Tréméven.
	25	Rédéné.....	
	26	Arzano.....	
	27	Guilligomarch.....	Locunolé.
	28	Querrien.....	
	29	Saint-Thurien.....	
	30	Le Trévoux.....	Mellac.
MAE.	1	Bannalec.....	
	2	Kernével.....	
	3	Coray.....	
	4	Trégourez.....	Leuhan.
	5	Saint-Thois.....	Laz.
	6	Châteauneuf.....	
	7	Spézet.....	Saint-Goazec.
	8	Saint-Hernin.....	Motreff.
	9	Cléden-Poher.....	Landeleau (2).
	10	Carhaix.....	Plouguer. — Plounévézel. — Kergloff.
	11	Poullaouen.....	Locmaria-Berrien.
	12	Scrignac.....	
	13	Berrien.....	
	14	Plouyé.....	Collorec.
	15	Huëlgoat.....	
	16	La Feuillée.....	Botmeur.
	17	Loqueffret.....	Brennilis. — Lannédern.
	18	Plonévez-du-Faou..	
	19	Le Cloître-Pleyben..	
	20	Brasparts.....	Saint-Rivoal.
	21	Lopérec.....	
	22	Quimerc'h.....	
	23	Le Faou.....	Rumengol.
	24	Rosnoën.....	Logonna-Quimerc'h.
	25	Port-Launay.....	Saint-Ségal.
	26	Châteaulin.....	Saint-Coulitz.
	27	Pleyben.....	Lennon.
	28	Gouézec.....	Lothey-Landromel.
	29	Edern.....	
EVEN.	5	Quimper.....	
	8	Locronan (3).....	
	9	Plonévez-Porzay...	Ploéven.
	10	Telgruc.....	
	11	Crozon.....	Lanvéoc.
	12	Camaret.....	
	13	Roscanvel.....	
	14	Landévennec.....	
	15	Argol.....	
	16	Plomodiern.....	Saint-Nic.
	17	Dinéault.....	Trégarvan.
	18	Cast.....	
	19	Quéménéven.....	

(1) Ar gouzemen a c'hello beza roet goude creisdeiz er parreziou a c'houlenfe kementse.
(2) Goude creisdeiz, Ursulinezed Kerhaes.
(3) Goude creisdeis.

Rom. — E Rom an dispac'herien pe alouberien a gendalc'h ato da ober goasa hag a c'hellont evit creski anken ar Pab hag ar gristenien catolig, ha peur-zistruja, ma c'helfent, ar Relijion. Bez'ez euz eno eun dachen hanvet ar c'holisee, hag en dro d'an dachen eur voger pe eur c'hre hag en deus meur a astach. Savet oa bet guechall gant ar baianed evit lacat eno ar verzerien d'ar maro, ha var an aslachou euz ar voger-ze e c'helle ar baianed dont, ep ma vije danjer evitho, da zellet en ho eaz ha da velet pebez stourm a vije etre ar verzerien hag al loened gouez. Abaoue ar gristenien o devoa savet en dachen-ze eur groas caer, hag oc'h ar voger tro var dro stasionou hent ar groas. Pephini euz ar stasionou-ze a ioa eun daolen a zoare pe eur chapel. Eur gador brezeg a ioa ive hag ac'hano e c'helle ar beleg a ioa e penn ar re a rea hent ar groaz, prezeg ha discleria passion hor zalver.

An oll gristenien vad a Rom a garie dont da ober hent ar groaz el leac'h-ze bet ruziet gand goad kement a verzerien, hag a behini ar boultren ne deo nemet eskern merzerien eat e ludu.

Hogen petra o deus great an dud difeiz ? Var digarez furchal an douar eno o sonjal caout ne ouzer petra, o deus discaret ar groaz, ar gador brezeg hag ar stasionou. Credabl eo brema pa o devezo discaret an oll mercou-ze eur ar rezijion e cavo dezho o devezo furchet avoalc'h, ha n'o devezo enclask ebet ken da ober. Miret oc'h ar guir gristenien da ober hent ar groaz eno, setu ar pez a glaskent.

Lavaret a rer ive o deus discleriet e lamjent ar groas divar ar C'hapitol, divar ilis sant Per ha divar ar meinhir a zo e Rom. Discleriet o deuz ive e lamjent kement a zigas da zonch enz ar Religion er chapel savet azioc'h ar prizon Mamertina, eleac'h ma zeo bet guechall sant Per, sant Paul hag eun niver braz a verzerien. Kementse a reont, emezho, evit lacat pep tra en he genta stad ; da lavaret eo e fell dezhò digristena Rom evit ober anezhi adarre eur gær baien evel ma voa dindan an tiranted.

Mar en deuz hirio hon tad santel eur frealzidigez bennag, eo a bell e teuont dezhan. Eur missioner, an aotrou'n Escop Grandin, a roe, en derveziou-ma, eul lizer d'ar Pap scrifet gand an dud gouez euz he vission, eleac'h ma roont da anaout da vikel Jesus-Christ pegement her c'haront ha pe ger fidel e talc'hont dezhan. Christenien *Republig an Equateur* a scrif ive d'an Tad santel e fell dezho rei dezhan, evit diner sant Per, an decvet euz a leveou ho bro. Evelse epad ma zeo ar Pap dilezet gant an Europ, an Afrik hag an Amerik o deus muioc'h a galon, hag a ra muioc'h a henor d'an ilis.

Mis Sant Joseph.

II.

Er bloas 1631, e savas var menez ar Vezuv, eur frail nevez bras meurbet, ha dre ar frail pe ar c'hinou-ze ar menez a zislonke tan ha ludu hag a ruille evel eur ster da c'holo an douarou a dost. Golo a rejont dreist oll eul leac'h hanvet *Tour ar grek*. Eno e zoa o chom eur vaouez hanvet Camilla, devot meurbet da sant Joseph. En he zi e devoa ganthi eun nis dezhi, eur bugel pemp bloaz hanvet ive Joseph.

Evit tec'het araog ar ster-ze a dan, e devoa kemeret ar bugel etre he divrec'h hag oa en em laket da redeg en dra c'helle. Mes al ludu tan a deue ker buan hag hi. Digouezout a reas var he hent eur roc'hel ha ne c'helle ket mont dreist-hi, hag e voa red dezhi en em deleur er mor eleach ne ouije ket mancout da veza beuzet, pe beza tizet gant ar ster a dan a rede var he lerc'h. En eur stad ken trist e teuas sonch dezhi euz a sant Joseph. « Sant braz, emezhi, me a erbed ouzoc'h ar bugel-ma, ho fillor ; dèoc'h-hu eo he savetei. »

Neuze e laca ar bugel var ar roc'hel, hag e lam he unan er mor. Hogen eleac'h coeza en dour evel ma tlie ober euz al leac'h ma e doa great he lam, e coezas var an treaz ep m'e devoue droug ebet.

He buez a ioa saveteet ; mes ar bugel lezet var ar roc'hel ha devet credabl gant an tan a rea dezhi ar brasa nec'hamant. Er meaz anezhi he unan, en em lakeas da redeg ep gouzout cals peleac'h e zea. Setu-hi pa zonje nebeuta o clevet eur vouez oc'h he gelver ; mouez ar bugel oa a deue d'he c'hlask leun a vuez ha laouen bras.

— O va bugel, emezhi en eur he vriata, penauz e c'heus-te gallet en em denna euz al ludu tan-ze ?

— Sant Joseph eo, eme ar bugel ; c'hui o poa lavaret da sant Joseph va dioual, ha kerkent ha m'oc'h eat kuit, eo deut, en deus croget em dorn, hag eo deut ganhen aze bete ma em eus guelet ac'hanoc'h.

Camilla, o vouela gant laouenidigez, en em daolas d'an daoulin evit trugarecat he madoberour santel en doa great eno daou vurzud o savetei ho buez d'he niz ha dezhi.

* * *

Daou dad euz a urs sant Fransez a ioa o veachi var eul lestr tost da aodchou Flandrez. Dont a reaz eur bar amzer hag a gasaz al lestr d'ar gouelet gant tri c'hant den a ioa varnezhan. An daou dad o devoue ar chans da c'hellout cregi en eur pez planken, ha var bouez hennez en em zalc'hjont var c'horre ar mor fuloret. Hogen sonjit petra e tlie beza ho encrez, rak ne c'hellent gortos bep momet nemet beza strinket ac'hano gant an tarziou. Caer o devoa delc'her crok mad, e velent ervad e vianee ho nerz hag e rakjent discregi ep dale. Hogen an daou dad a ioa devot da sant Joseph hag en em erbede outhan calonek.

D'an trede dervez abaoue ma edont er stad scrijus-ze, var ar planken ma voant crog enhan, e veljont ar zant en he za, dindan furm eun den iaouank leun a c'hras hag a vajeste. Ho saludi a reas gant eun ear ar sevena, ar pez a gargas calonou an daou dad a laouenidigez hag a zigasas dezho eun ners burzudus. Sant Joseph en em lakeas da ober ar sturier, ho renaz a dreuz an tarziou hag ho c'hasas d'an aod.

Pa voant eat d'an douar, kenta a rejont oa en em lacat d'an daoulin evit trugarecat Doue. Neuze e trugarekejont ive an den iaouank-ze, rak ne voulent ket c'hoas piou oa, hag her pedjont da lavaret dezho he hano.

— Me eo Joseph, emezhan ; hag e comzas neuze d'an daoudad euz ar seis glac'har hag euz ar seis levenez en doa bet er vuez-ma. Lavaret a reaz ouspen n'oa nemet medita varnezho evit plijout dezhan ha caout perz en he vadoberou. Var gement-se ez eas kuit o lezel an daoudad carget euz eul levenez ha n'o doa biscoas tanveet bete neuze.

* * *

Al leanez Janned-an-Ælez, priolez an ursulinezed, a goezas clanv, gant eur c'hlenvet a beultrin ha pistigou poanius meurbet. Al louzeier a gemeras ne reant vad ebet dezhi, hag ep dale e voa eat bete'r mouch ha ne c'hortoze nemet he heur diveza. Eun dervez he foan a ioa ker cris ma voat eat dilavar ha ne c'helle mui finval. Ne devoa ket collet gouscoude he anaoudegez, ha setu hi o velet sant Joseph, he skoazeller muia caret, o tisken euz an Env gant eun ear madelezuz, ep mar evit digas dezhi eur c'hras vras bennak. Kerkent he c'hamprig a deuas da veza evithi evel eur barados. E creiz eur goabren skeduz, ar glanvourez a velaz eun den iaouank coant meurbet, guisket caer, hag eur pilet var elum ganthan en he zorn ; anaout a reaz e voa hennez he eal mad. En he gichen edo ar Patriarch glorius sant Joseph, skedusoc'h eget an heol, hag euz eur vajeste dispar. N'en doa ket an doare euz a eun den coz, mes euz a eun den en he vella oad.

Da genta ar zant a daolas var al leanez eur sell leun a zousder ; neuze e comzaz outhi, hag he alias da gendelc'her gant fizians d'hen henori evel ma rea ; goudeze he fareas. Kerkent ez eas kuit, ha kerkent ive al leanez en em gavas pare, a zavaz euz he guele hag en em viscas.

Etre daou e tigouezaz ar medesin ; al leanez a ieaz a ziarbenn dezhan, hag hen a chomaz a za, estlamet oll o velet cre ha iac'h an hini a gave dezhan a gafche maro, pe da viana dare da vervel.

Trugarecat a rejot sant Joseph evel ma voa dlet hen ober, ha pephini euz al leanezed a grescaz he devosion en he genver evit tenna diganthan madoberou nevez.

Pare burzuduz e Lourd.

Ar pare burzudus ma comzomp anezhan ama, a zo digouezet eur pennadik zo, mes ar glanvourez a ioa bet pareet eno dre vurzud, a zo falvezet ganthi gortos pell araok discleria ar c'hras e devoa bet. An dra-ma a voa d'ar 24 a vis Guengolo 1872. Ar glanvourez a zo euz ar Pouliguen, en escopti Naonet. Eis vloaz a ioa edo oc'h uza gant eur c'hlenvet langis, gant terzien dalc'h mad, hag eat oa tre he ners diganthi. E mis c'huevrer 1872 e crescaz he foan, hag e clanvaz ive he daoulagad, ar pez a roe dezhi eur boan gris meurbet. Louzaouet e voe gant daou vedesin, unan euz an Naonet, hag egile euz he c'harter.

E mis eost e clevaz hano euz ar pelerinach o doa

sonch Naonedis da ober e Lourd e mis Guengolo.

He c'hoar a lavaras dezhi : « Mar bezez guelloc'h, ez aimp ive. » Mez hi ne devoa ket kalz a esper da c'hellout ober ar pelerinach-ze, hag a lavare : Goal bell eo ; hag e guirionez euz a Bouliguen da Lourd ez eus pevar c'hant deg ha triugent leo da ober etre mont ha dont, ha diou nosvez da dremen e wagon, ar pez a zo avoalc'h evit skuiza tud iac'h. Etre daou e voue digaset dezhi dour euz a Lourd ; goalc'hi a reaz he daonlagad gand an dour-ze hag efa anezhan epad eun navet a reas neuze.

Epad an navet-ze e velleas dezhi eun tamig, e teuas da veza creoc'hig, ha neuze e lakeas ferm en he speret mont da Lourd, ha pa voa deut mare ar pelerinach e falvezaz dezhi mont en hent. Caer a ioa he dizalia, lavaret dezhi ne voa ket cre avoalc'h evit ober ar veach, netra ne voue goest d'he distrei. D'ar 24 a Vengolo edo e Naonet, he c'hoar hag hi, hag e zejont en hent.

Ne oa ket re skuis pa ziskennaz euz an hent houarn, na zoken pa zigouezaz e kichen ar feunteun scoazellet gant he c'hoar.

« Eno, emezhi, va c'halon carget a laouenidigez, ne c'hellen ket pidi, ne c'hellen nemet gouela. Pe seurt peden am eus great ? Petra am eus goulennet ? Ne ouzon ket. Eat oan e meaz ac'hanon va unan. Va c'hoar a zigasas din dour euz ar feunteun. Goalc'hi a ris va daoulagat, ha neuze ec'h efis. O cas an dour-ze d'am ginou, e crenen, hag e cave din eo ar gommunion a reseven. Ne oufen ket lavaret petra a drememaz dreizon neuze. Guelet a rean epken e teue va ners din, hag e c'hellis neuze trugarecat va mam vad euz ar vadelez e devoa evidon. »

Evit troc'ha ber, pare oa, ha pare mad. Adalek neuze e c'helle bale hag ober pep tra evel pep den iac'h. He oll amezeien hag anaoudeien a voa meurbet souezet pa he gueljont distro, hag a c'houlenne hag hi a voa ar memez hini o doa guelet o tivoask poan hag a ioa ken toc'hor pa zeaz en hent evit ober he felerinach. Ar medesin a veze dalc'h mad var he zro en deus rentet testeni d'ar pare burzudus-ma. Ar plac'h-ze zo chomet eur pennad mad araok discleria ar burzud, evit guelet hag hi a gendalc'hje e iec'het. Hogen abaoue ne deus santet poan ebet.

Eur sicour abers Doue.

An Aotrou Polding, arc'hescop Sydney, o veza eun dervez oc'h ober he vicher a yissioner en eur c'horn euz an Australi hag a zo nebeut darempredet, a goezas clanv. Epad he glenved, eun intanvez her c'hemeraz en he zi, hag a gemeraz ar brasa soursi anezhan. An arc'hescop, pa voa pare, a c'houlennaz outhi petra a raje evithi evit beza saveteet he vuez dezhan. Hi a c'houlennas ma prometche dont var he zro pa her goulenje, n'eus fors peur nag e peleac'h e vije.

Eur pennad mad a amzer a dremenas. Hogen eun nosvez, en discar amzer, e tigouezas gant an arc'hescop eul lizer da lavaret dezhan e voa he vadoberourez dare da vervel hag her pede da zelc'her he bromessa. Ep marc'hata, an arc'hescop en em laca en hent. Bale a rea gant trefu, a dreuz ar meneziou hag ar c'herreg, al laginier hag ar c'hoajou, ep aoun rag ar glao na rag al loened gouez. N'en devoa ken aoun nemet na vije maro araok ma tigouesche.

Goude beza baleet, epad meur a zervez, e tigouezas skuis maro, en ti a glaske. Hogen souezet e voue o caout an ti goullou. Epad ma edo evelse nec'het, e cleo trouz eur vouc'hal o skei var guez hag ez eas dioc'htu da velet piou a ioa eno oc'h ober an trous-ze. Caout a ra eno eul labourer euz an Irland, eur goas mad, o tiscar guez. Goulen a reas diganthan peleac'h oa eat an intanvez a ioa o chom el lochen-ze.

— Eat eo, emezhan, dre ma crede e voa tost ar maro dezhi, da glask eur missioner eun tu bennak ; ne ouzon ket avad pe var zu eo eat.

An arc'hescop a velaz ervad ne dalie ket ar boan dezhan mont da redek bro evit clask ar glanvourez.

Setu hen oc'h azeza var eun dronjen vezen, hag o lavaret da botr an Irland :

— Asa, me n'oun ket deut ama gouscoude evit netra ; c'hui, va den mad, oc'h euz izom ive da gofez, ha n'oc'h eus nemet tostaat ama ha me ho cofesai.

Potr an Irland n'en devoa nemenr a c'hoant ; n'oa ket preparet, emezhan, pell a ioa n'oa ket bet...

— Digareziou, eme an Arc'hescop, alo, deuit.

Va den a deuaz, a gofeseaz, hag a resevaz ar pardon euz he bec'hejou. Neuze an arc'hescop a ieas kuit.

Hogen n'oa ket eat a bell, ma clevaz eun den oc'h hirvoudi. Distrei a reas buan, hag e cavas potr an Irland maro, flastret gant eur vezen coezet varnezhan.

Ha ne ket eno eun taol euz ar Brovidans ne felle ket dezhi lezel an den keas-ze da vervel ep reseo sacramant ar binijen ?

An aotrou Quemeneur, vikel e Castellin, zo hanvet beleg ar retred, e Kemper.

An aotrou Cozic, vikel e Sant-Evarzec, zo hanvet vikel e Castellin.

An aotrou Perrot, nevez beleg, zo hanvet vikel e Sant-Evarzec.

G. M.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour ; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne ; — Tiez ha creier nevez.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, mouller an Escopti.

Dissadorn 28 C'huevrer 1874. N° 474 Decvet Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper D'an Aotrou* de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 28 C'huevrer 1874.

Guelet goazed, peurliesa bourc'hizien, o veva ep relijion, o chom ep mont var dro belek na var dro iliz, o tiscleria ne gredont nicun euz a virionezou ar feiz, kementse a zo ker stang hirio ma na rer nemeur a van evit ho guelet hag ho c'hlevet. Mes clevet merc'hed, itronezed o tiscleria ne gredont netra, n'o deus relijion ebet, an dra-ze a zo c'hoas tristoc'h, ha gouscoude e caver hiniennou hag a ra ho fouge da gaout kement a speret evel ar voazed a fell dezho beva ep Doue. Hogen ar pet a zo guir euz an doctored dizoue a nac'h guirionezou ar relijion ep ho anaout, a zo guir ive evit ar merc'hed speredok-ze ; nac'h a reont ar pez ne anavezont ket.

Var gementse e lennen e voa n'eus ket pell unan euz a renerien clouerdi Sant-Sulpis o vont da rei eur retred eun tu bennag, hag e pignaz en eur voagon en hent houarn. Er voagon-ze e voa ive eun Itron, unan euz an doctorezed a gaf dezho caout skiant braz abalamour n'o deus ket a feiz. Ar beleg, evithan da veza eun den goueziec braz, en deuz eun doare humbl ha dic'hloar meurbet, hag an itron her c'hemeraz evit eur person dister divar ar meas. Caout a rea dezhi evit hennez ne voa ket goest da zelc'her penn dezhi, hag e c'helje en he flijadur diskuez dezhan he skiant hag he goueziegez. Kenta a reaz oa discleria a vouez huel ne grede netra.

— Euz a berz eur vaouez, eme ar beleg, e cavan an dra-ze stard.

— Ha perag, aotrou, ne ve ket ken eaz an dra-ze deomp-ni evel d'ar voazed ? ha ne c'hellomp-ni ket ive caout eun dra bennag a speret ? Evidon-me hen lavar deoc'h, me ne gredan netra, hag a zo ker cre var ar poent-se evel hor brasa doctored.

— Ha lennet oc'h eus-hu levriou Bossuet divar benn al lezen gristen ?

— N'em eus ket.

— Lennet oc'h eus-hu scrijou Bergier var an theoloji ?

— N'em eus ket.

— Lennet oc'h eus-hu ar pez en deus scrifet Fenelon evit diskuez ez euz eun Doue ?

— N'em eus ket.

— Lennet oc'h eus-hu prezegennou an Aotrou Frayssynous ?

— N'em eus ket.

— Lennet oc'h eus-hu levr Chateaubriand divar benn ar relijion gristen ?

— N'em eus ket.

— Mad, itron, eleac'h lavaret evel ma rit, *ne gredan ket*, e tlefac'h lavaret, *ne ouzon ket ;* rag eun azennez oc'h ha netra ken.

Ha setu eno petra eo goueziegez an doctored hag an doctorezed-ze ne gredont ket, emezho, abalamour ma o deus re a zescadurez evit cridi evel ma ra ar bobl ; ha pa dal ne ouzont ket euz a betra e comzont. Esoc'h e cavont nac'h guirionezou ar relijion eget ho studia nag ho deski, ha dreist oll eget ho heuilla.

Lenn a reomp en eul lizer scrifet euz a Rom :

Setu me e kear-benn ar bed christen ; an diveza euz ar re a brezek ar virionez, a zant, kercouls hag ar c'henta, an izom da glask sclerijen, hag ar sclerijen n'he c'haver e nep leac'h all ; er Vatican avad ema o para skedus. Eno e velit eur prizonier, eun den coz hag en deus tremen pevarugent vloaz ; an den coz-ze avad en deus comzou ar vuez, ha n'eus nemethan hirio e Rom hag a ve iaouank. An nemorant, evithan da veza savet deac'h, a zo coz ha cabac'h. An den coz-ze a chom iaouank, rag ar pez zo eternel ne gosa ket.

Daoulina a rer ehars treid an den coz-ze, hag e lavar deoc'h : « va map, ho pennigen a ran. »

Sevel a rer, ha pa zeller dre unan a brenecher bras palez ar Pab, e veler kear oll hag eun ingroez tud o vont hag o tont dreizhi. An dud-ze a zonch en arc'hant, er c'hargou o deus pe a glascont da gaout, hag a zo henvel oc'h eun toullad merrien o cas peadra d'ho c'hrugel.

Clevet a rit a bep tu lavaret ema ar merrien-ze o vont da zevel eur bed nevez. Hogen na gredit netra a gementse ; goude m'o devezo an dud-ze poaniet ha treveillet, ep gallout sevel netra, e vezint guelet o tont da gaout an tad santel, hag hema a lavaro dezho. « va bugale, ho pennigen a ran. » Hag ar bed a zavo adarre dindan ar beden-ze, hag hor Zalver Jesus-Christ a asanto dont adarre da chom en hon touez.

Kement avad a zaver a enep Doue hag he iliz, a deu dioc'htu da veza toc'hor ha cabac'h. Coeza a ra e poultren, e breinadurez ; hag ar vreinadurez-ze a laca da vreina ive kement a douch outhi. An dud difeiz a ra ho fouge da veza ar c'hallout gantho ; credi a reont eo great he amzer gant ren an ilis santel, ha pa dal eo hi ho unan a zo ep buez, evel plant ha n'o deus ket a c'hriziou, pe evel bleuniou rostet gant ar c'henta sourrat avel ien a c'hoez varnezho.

O velet se e teu ar galon da heugi ; mes pa glevit Pii nao o lavaret deoc'h : « va map, me ro deoc'h va bennos, » neuze e laouenait hag e teu fizians deoc'h. Ar vouez-ze a ro ners deoc'h, hag a ra deoc'h esperout evit an amzer da zont. Neuze e peder, hag e kemerer truez oc'h an dud keiz ha dallet-ze pere ne labouront nemet da ziscar ha da zistruja.

Suis. — E Suis, evel ma on eus lavaret kentoc'h, ema hirio ar veleien vad dindan guz evel ma zint bet ama en amzer an dispac'h bras. Guella pez a zo, e Frans e cavont repu, ep mont pell dioc'h ho farreziou, ha dindan noz e zeont da velet ar re euz ho farresioniz o deuz izom anezho, evel ive ho farresioniz a deu var an douar estren evit clevet oferen ho guir bastored ha beza kelennet gantho. Bep sul ho gueler a vanden o tont evelse da bidi, da vouela gant ho beleien vad, da reseo ar sacramanchou, ha da veza benniget gant ar re o deus guir ha gallout evit hen ober. Pa vez lavaret dezho peleac'h e cavint ho guir bastor, n'eus na goal hentchou na goal amzer hag a c'helfe miret outho da vont.

E parrez Fontenais, e kichen Porrentruy, e teue an archerien da gregi er person evit he gas d'ar prizon.

Hogen an dra-ma a ioa derc'hent Pask ar vugale ; ar retred a ioa echu hag ar vugale o doa bet an absolven.

Ar person a c'hellas tec'het, hag a gavas repu e Delle, var harzou ar Frans. Parressionis Fontenais a c'hellaz her gouzout, hag antronoz ar vugale hag ho zud gantho, a iea di d'he gaout. Petra bennak ma o devoa eur pennad mad a hent da ober, her grejont ; an hent houarn a verreas dezho ho beach. Biscoas pask ar vugale ne voa bet great gant mui a zevosion na gant muioc'h a galon. O tistrei ac'hano an oll a veule Doue hag a scuille daelou a laouenidigez.

En eur barrez all, e Fahy, ar person, den coz pevar ugent vloaz, a ioa coezet etre daouarn an archerien. Edot oc'h he gas d'ar prizon. Ien oa, hag ar belek coz a c'houlennaz he vantel. Chom a rejot a za evit mont d'he c'herc'hat dezhan. Epad ma edont evelse chomet a za, setu eun nebeut tud iaouang o tont goustadik dioc'h an adren, o samma ar person var ho choug, hag o vont ganthan ac'hano mar gouient d'ar red. Evel ma zoa tud bodet en dro d'an archerien, ar re-ma ne c'heljont ket mont buan avoalc'h evit miret oc'h al laeraden, hag an dud iaouang a c'hellas dougen ho fastor var douar Frans. An archerien ne c'heljont nemet ober proses-verbal euz ar pez a ioa digouezet. Tud ar barrez a voasker abalamour da ze, mes ho fastor o deus saveteet.

Cridi a c'hellit christenien vad evelse n'int ket dare da rei digemer mad d'ar veleien touer a gaser dezho. An douerien o deuz etre ho daouarn an iliz hag ar presbital ; ha paet mad int. Ar gatoliked avad ne deont ket var ho zro, ha n'o deus nemet dispriz evitho. G. M.

Mis Sant Joseph.

III.

E 1638, epad ma rea ar vosen distruch e Lyon, cals tud a voe distroet ar c'hlenvet divarnezho dre scoazel Sant Joseph, calz all a voue pareet. Ne verkimp ama nemet daou bare burzudus.

Eun alvocad euz ar gear-ze a grogaz ar vosen en eur map dezhan, eur potrik seis vloas. Dioc'h guelet ar bugel, oa anat avoalc'h ne chomje ket pell beo. He dad a ioa christen, ha ne gollas ket courach. En em erbedi a reaz oc'h Sant Joseph, hag e prometas dezhan, ma rente ar iec'het d'ar bugel, ez aje bemdez epad nao dervez d'an oferen d'he iliz, e lacaje devi eno cals piledou, hag e lacaje ober eun daolen eleac'h ma vije merket ar burzud a c'houlenne.

Etre daou ar vedesined a deuas vardro ar c'hlanvour bihan ; ken toc'hor her c'hafjont ma lakejont he gas d'an hospital, hag e tisclerient n'en devoa ket ouspen div heur da veva. Caset e voue-ta d'an hospital ; kerkent avad ha ma voa caset di en em gavaz pare en eun taol, hag an tad, leun a anaoudegez vad e kenver Sant Joseph, en em hastas da ober an navet en doa prometet.

Eur bugel all, pevar bloaz, a voue scoet ive gant ar vosen er memes kear a Lyon. He vam, strafuillet oll, a vouele dezhan evel pa vije maro. He alia a rejor da erbedi he bugel oc'h Sant Joseph.

— An dra-ze a rin avoalc'h, emezhi, rak deis gouel Sant Joseph eo deut er bed.

Kerkent en em lakeas da bidi Sant Joseph. Tad ar bugel o veza dent neuze d'he velet, her c'havas ken toc'hor, ma crede ez ea da dremen. Lavaret a reas kementse d'he bried. Houma avad a gendalc'he ato da bidi. Edo c'hoaz o pidi pa glevaz he map o c'houlen bouet, ha neuze o sevel. Pare tre oa. Ar vam carget a laouenidigez hag a anaoudegez vad, a lakeaz ober eun daolen da lacat var aoter Sant Joseph evit delc'her sonch euz ar burzud-ze. Ar brud a gementse en em skignas dre gear, hag a grescas calz an devosion evit Sant Joseph.

* * *

E kear Anvers, e couent leanezed Sant Augustin, ez euz eur chapel da Sant Joseph, chapel gaer meurbet, ha brudet dre ar grasou en deus scuillet ar Zant eno. Etouez leanezed ar gouent-ze ez oa unan hag a reat Elizabeth anezhi.

Tri miz a ioa edo clanv gant ar mean, clenvet hag a zo poanius meurbet. Ker braz e veze he foan avechou ma colle he anaoudegez. Ar vedesined a grede e voa he mean re vraz evit he denna, ha ne c'hortozent nemet he maro. Al leanez, pa ne gave mui a zicour aberz an dud, a c'houlennas sicour euz an Env ; hag evel ma voa devot da Sant Joseph, eo outhan e c'houlennas sicour.

Lacat a reaz eur c'houris benniget en dro d'he c'horf, ha neuze e c'houlennas digant he superiorez an otre da ober ar pedennou hag ar pinijennou a garje en henor da Sant Joseph. Kement hini ive a deue d'he guelet, ho fede da unani ho fedennou gant he re. Seulvui ma pede, seulvui ma lakea pidi, seulvui ive e creske he fizians ; kement ma lavaraz eun dervez d'ar superiolez :

« Ia, va mam, parea a rin dre scoazel Sant Joseph, ep dale em guelot dieubet euz ar mean a ra kement a boan din ; her guelet a reot. » Kendelc'her a rea da bidi, ha da c'houlen beza pare. D'an 10 a viz Even 1859 e devoa eur boan gris; ne bade ket, hag he c'hoarezed a voa red dezho he delc'her. En em erbedi a ra adarre oc'h Sant Joseph. Eu eun taol ec'h eanaz he foan ; ar mean a rea he foan a ioa eat kuit. Ar superiorez hag al leanezed all a voue testou euz ar burzud-ze, hag he zicouras da drugarecat he madoberour. Ar mean a ioa pounner, hag a voue staget oc'h aoter Sant Joseph. Eur medesin heretig o veza guelet ar mean-ze a rentas testeni d'ar virionez, hag a zisclerias ne devoa gallet al leanez parea nemet dre vurzud.

* * *

Ar brud euz ar burzud ma on eus comzet anezhan en em skignaz a bell, hag a roas fizians da eur vam gez e devoa eur bugel pevar bloas dare da vervel gant drouk an douar. Ar vedesined o velet ne c'hellent ket he barea, a rea ho zonch da droc'ha an drouk. Mes ar vam a espere eo Sant Joseph a bareje he map, hag a redas d'he chapel. Goude beza pedet eno pell amzer, ha scuillet calz a zaelou, e tistroas d'ar gear. He feden a ioa bet silaouet ; pa zigouezaz en he zi, e cavaz he bugel pare, iac'h coulz ha biscoas. G. M.

Degved dervez.

An Aotrou person Peyramal, o c'houzout mad evel peb guir gristen, penaoz Doue a hell kass deomp tud euz ar bed all, en doa beac'h o kridi e oa guir a vele ar bugel-ze eur veledigez euz ar baradoz er c'harrek Massabielle. Mar en dije guelet ar bugel he drem o lugerni er meaz anezi he uuan, en dije kredet a dra sur ; hogen n'en doa guelet netra gant he zaoulagat he unan, n'en doa gret nemet klevout gant ar re all hag en doa douetans. Gouzout a ree penaoz an drouk ælet a hell kemer henveledigez an æl mad.

C'hoant en doa da velet dreizan he unan mar oa ar plac'hik guirion. Digemer a reaz-ta Bernadeta gant eun ær rok ha trenk.

N'en doa ket kaozet morse c'hoaz gant Bernadeta pehini oa nevez deuet en he barrez. Guelet en doa anezi o tremen dre ar ru, eun nebeut deveziou oa. Ha neket te merc'h Soubirouz ar meliner ? emezan, pa velaz anezi o tremen dre al liorz hag o tont dirazan.

Ar bœlek dreist-ze e oa gant he barosianiz evel eun tad, hag e oa ar c'hiz gantan da lavarout-te d'an oll vugale euz he barrez ; an devez-ze mouez an tad a oa rust.

Ia me eo, aotrou person, a respontaz kannad vihan ar Verc'hez.

Ma, Bernadeta, petra fell did ? Da betra oud deuet aman ? eme ar person, en eur sellet euz ar bugel gant eun œr garo gouest da lakaat anezi da goll kaloun, ma na oa ket ar virionez ganti.

Aotrou Person, emezi, dont a ran euz aberz an Introuu pehini en em ziskuez din e karrek Massabielle.

Ah ! ia, eme ar belek, en or vont var he c'haoz ; te a lavar guelout traou euz ar bed all, hag a laka kalz tud da redek dy. Petra eo kement-ze ? Petra zo digouezet ganez abaoue eun neubeut deveziou ? Petra-ta eo an traou burzuduz-ze pere a leverez, ha netra na zesk e leverfez ar virionez ?

Bernadeta oa glac'haret, souezet euz an doare trenk, ha deuz a vouez garo an aotrou Person peurvuia ker mad ha ker chentil ouz he barrossianiz, dreist peb tra gant ar re baour hag ar re euz eur stad dister. Bernadeta, he c'haloun goasket, eb aoun ebet koulskoude, a lavaraz sioul ha gant guirionez ar pez on euz skrivet diaraok.

An den Doue, boazet da lenn e meur a galon, a oue souezet oc'h he c'hlevet, hag e sonje ennan he unan pegen guirion e oa he c'homzou. Dre he daoulagat sklær, dindan ar visaich-ze ker mad, e vele pegen dinam oa ene ar bugel-ze dibabet gant Doue. Na helle ket, hen den guirion hag eon, klevout ar bugel-ze o kaozeal gant kement a virionez, guelout he doare ker mad, heb beza douget en he galon da gridi præpoziou ar c'hrouadur a gomze outan. An dud impi, evel em euz lavaret, na gredent mui penaoz e oa hi gaouiadez. Ar virionez oa sklær avoalc'h evit ar re pere a vele anezi he unan, he bisaich o lugerni ; ar virionez-ze a dome ar c'halonou, hag a zeue a ben euz tenvalijen ar speret. Ar c'hrouadur burzuduz-man e doa en dro d'he fen evel eur sklerijen a virionez pehini a helle guelout an eneou tosta da Zoue, hag he c'homzou a lakee da gridi nep ho c'hleve.

En despet ma oa an Aotrou Person Peyramal eun den euz pehini ar speret na droe ket gant peb avel ; en despet ma na oa douget tam da gridi Bernadeta, skoët oe en he galon o selaou ar plac'hik-ze pehini a vele evit ar veich kenta.

An den-ze ker stard en he zever, a oa evel trec'het dre sempladurez an hini vihan-ze. Koulskoude re a fur-

nez en devoa evit diskuez dezi ar péz a zante en he galon, gant aon da veza tromplet ; ma na vije ket bet bœlek en dije martreze lavaret deoc'htu d'ar bugel : kridi a ran ar pez a leverez ; hogen person parrez, karget da zivoal ar virionez, en doa gret he zonch da c'hortoz guelout mad penaoz e oa an traou-ze. Chom a reaz dirag ar bugel garo ha trenk.

Ha ne ouezez ket hano an itron-ze ? emezan.

Nan, eme Vernadeta, n'e deuz ket lavaret din piou oa.

Ar re a gred ar pez a leverez, eme ar bœlek, a lavar eo ar Verc'hez Vari. Ha gouzout a dleez mad, emezan gant eur vouez pehini a c'hourdrouze, penaoz ma leverez e velez anezi er c'hao-ze, mar ne ket guir, ne veli ket anezi biken er baradoz.

N'ouzoun ket hag ar Verc'hez eo a velan, aotrou Person, a respontaz ar bugel, guelout a ran ar veledigez evel ma ho kuelan, ha komz a ra ouzin evel ma rit c'hui. Ha dont a ran euz he ferz da lavaret deoc'h e fell dezi e ve savet eur chapel var ar c'harrek Massabielle elec'h ma en em ziskuez din.

Ar Person a zellaz euz ar plac'hik-ze pehini a re dezhan gant kement a hardiegez ar goulen-ze, hag en despet ma oa bet tenereet he galon kent, na hellaz ket, o sellout euz eur c'hannad ken dister, miret da vusc'harzin. Sonjal a reaz adarre penaoz ar plac'hik oa tromplet. Lakaat a reaz anezi da lavarout dezan a nevez ar prœpoziou euz an Introun. Goude m'an deuz roët din ar sekret evidoun va unan, emezi, e deuz lavaret din c'hoaz : ha breman, kea da lavaret d'ar veleyen penaoz e fell din e ve savet eur chapel aman em enor.

Ar bœlek a jomaz eur maread heb lavaret ger ; ha goude oll e sonje ennan he unan. Penaoz an dra-ze a helfe beza guir hag o sonjal penaoz Mam Doue a zigasse dezhan bœlek dister ha dianavezet er bed, eur c'hannad euz he ferz, en em gave souezet ha nec'het braz. O sellout euz ar plac'hik e sonje : ha piou a zesko din mar deo guir ar pez a lavar ? A. DE JÉSUS.

Buez burzudusan den eürus Beneat Joseph Labr.

NAVED PENNAD.

Beneat e Rom (1772-1776).

Kendalc'homp da velet an testeniou a gavomp var hor paour, a garomp cals dija marteze. En amseriou se evel en hon hini, ani lis a voue ankeniet cals ; Dominica, ar c'hrec-se or beus guelet meur a o veach ken aketus var dro Beneat, o veza he gavet ehars dor ilis sant Paul a ziaveaskear, e lavaraz dez'han : oh ! Beneat emezhi, pedit calonec an Autroue Doue da rei eur Pab santel d'he ilis. Petra benac ne lavaras ger, dre an ear ankeniet anezha e c'hanavezas Dominica en doa ar paour-se anaoudegez euz ar reuziou a zirollas nebeut goude var an ilis catholic.

Ouspen Dominica, meur a hini all oc'h her guelet o pedi a lavare e renke guelet gant daoulagrd ar feiz traou cuzet oc'h an nemorant euz an dud. Eun devez eur c'hrec oc'h he velet e mesc ar beaurien all, couls lavaret en nóas a ginnigas dillad dezha : Benead, eb sellet outhi soken, he zrugarekeas, hog a lavaras e vije recompanset gand Doue abalamour d'ar c'hinnic-se. Eur vaouez o clevet ar c'homsou-ze hag oc'h he velet dilerou ha divoutou a lavaras : Sellit an den-ze n'en deus ezom a netra ! Eürussa den, n'en deuz ezom nemet a zoue! Souezetoc'h e voue c'hoas p'her guelas goudese o chom eb kemeret ar guenneien a ginniget dezha. Eur baourez all, oc'h her guelet o rei an aluzen a veze roet dezha, ne ellas ket miret da lavaret : sada biscoas ; setu aze eur paour hag a ro an aluzen d'ar beaurien all !

Avechou gouscoude e veze goal gemeret an aket se en doa da rei an aluzend'ar re all. Eun devez, eun tremeniad o veza hevelet o rei dioc'htu d'eur paour allan aluzen en doa roet dezha a zistroas var he gis en eur lavaret : petra an drase, emezha, eul laouek evelhen a zisprich ar guennec a roar dezha, hag e savas he vaz evit skei gantha. Eur mevel euz eur gouent e zea aliez Beneat e mesc ar beaurien all da glasc an aluzen enhi, a gemeras cas outha, dre n'abec ne gomse morse, hag her goudrouze soken aliez. Eun droad ispisial e tamallas anezha a bep sort traou ar rebounnerra : an diot-se, emezha, a ves ato o lenn en he levr, casi sur eo an nigromans eo a zo gantha, ha dre ar c'homzou se a lavar goustadic ne ra nemet blasphemi an hano a zoue. Etretant e tremenas heno eur zoudard euz a c'hardou ar Pab, o veza guelet ha clevet penaus e voal drete ar mevel-se Beneat a aneveze evit beza her guelet o pedi e meur a ilis, a c'hourdrouzas hen discuil da superiol ar gouent ma raje ken kementse. Nebeut goude ar zoudard madelezus-se o veza he gavet o pedi var ar ru dirag imach ar verc'hez a c'houlennas digantha ha ne vije ket eur gall. Ep paoues he beden e stouas he benn evit diskues e zoa : Penaus, eme ar zoudard-se d'he c'hrec e c'hell ar paour keas, en noas evel m'ema, chom keit all da bedi ? Ret mad eo dezha caout scoazel euz an env, evit herzel oc'h ar goan evelse.

Stregot Dominica a anavezas var Beneat ar joa en doa da veza goapeat ha disprijet. Eur breur jesuist, hanvet Joseph Locaja, abaoue moa serret he gouent a dremene he amzer o vont euz aneil ilis deben, el leac'h ma veze eul lid bennac, atao e vele Beneat digouezet en he raoc pe o tont var he lerc'h. Eun droad evit benedicsion ar zacramant edo a dre kein Beneat hag her c'hleve o lavaret gant eur vouez ken truezus *misere re mei ! misere re mei* ! ma ne ellas miret oc'h an daelou da ziruilla euz he zaoulagad, hag e chomas eun heur dioc'htu da zellet oc'h ar paour-se ha d'he zelaou. C'hoant bras en doa ive da lavaret eur ger bennac gant eur paour ker santel, hag o rei dezha an aluzen pe oc'h en em gaout gantha var ar ruiou, e claskeatao an tu d'hen ober, mes coll a rea he boan, racdal ispisial ma c'hanavezas Beneat ar c'hoant-se varnezha. O velet ne elle ket dont a

benn da goms outha en doare-se en em lakeas da goms rust outha ha dre zisprijans soken ; azalec neuze e c'hellas me ur a dro caout an eur vad a glaske.

Avechou eo bet guelet bugaleou kear o redet, o ioual var he lerc'h, o taol pri outha. Evit saouri an dismegans-se e chomme racdal goustatoc'h. Eun droad eun itron a lignez huel mes kuezet en eur reng izel, a admire hag a garie cals hor paour, a velas bodet en dro dezha, var eun dachen a gear, eur vanden lakipotet a rea goasa gellent dezha, lod a jasse var he vleo lod, var he varo, darn her punte, darn all a grauche en he fas, her pilat a rejont soken hag her bressa gant ho zreid, ar c'hrec-ma er meas anezhi he unan, o sonjal e vele Jesus-Christ he unan etre daouarn he vourrevien a lavaras dezho gant eur vouez rok : tud cris ha digalon emezhi, fellout a ra deoc'h her laza, evel a reas ar jusevien d'hor zalver ? Eun tremeniad benac dre druez ive oc'h ar paour keas-se a deuas d'he zicour ha da denna Beneat euz a dre crabanou an torfetourien-se. Dec vloas goude ar c'hrec vad-se noa ket c'hoas evit miret da skuilla daelou pa deue ar zonch-se dezhi.

He zoare da veva hag an truillou udur a zouge a denne aliez varnezha ar goaperez hag an dismegansou ; darn a a lavare oa tromzet he speret, rac tro area avechou d'hen tamal e gement-se, avechou e veze e noas caer he zivesker hag e touge avechou eur re ler a istribill oc'h he c'houris ; avechou all e veze var he chouc eur boutou ler mad, hag en poan dezha o treina d'he heul ar re a zouge en he dreid ; an disprijans, ar goaperez hag ar binijen eo a rea he vara pemdisiec, kement a elle a rea evit ho zenna varnezha, pell dioc'h en emplem na pellaot dioutho. Pa zistroas euz he belerinach er Spagn he zivesker paour a ioa er strujou an truezussa goloet oll a c'houliou a zirente hag a laoske ar c'huez ar pounnerra, feas maro oa ouspen ken en doa poan o chom var bennou he zaoulin eb harzou. En em voazet oa dija aneuze da vont da ilis Itron Varia an tergin pe ar men esiou ; evit caout harp e c'hen em lakea oc'h ar balustrou e tu an aviel rac heno e zoa ive eur scabel da azeza evit ar re a veze e cofes gant unan euz ar gureet. Eun devez m'edo heno azezet, eur botrezen gren, ne gredas ket tremen en he gichen evit mont da gofes, kement a zonjer e doa kemeret outha. Pa glevas ar belec kement-se e lavaras d'ar paour santel-se n'edo ket heno he blas, mes e traon an ilis ; racdal e sentas ; eun truez oa he velet heno, harpet var he vazic, en evelep doare ne elle ket chom pell da bedi. Eur re carantezus bennac, a lavaras dezha mont oc'h ar balustrou e tu an abostol, heno den ne lavarje gric dezha, heulia a reas an ali, he unan n'en divije ket credet mont ken, ken huel en ilis-se.

Kement e carie Beneat ar binijen ne gave ket e vije aoualc'h evitha goaperez ha disprijans an dud, ma felle ouspen dezha lacat an amzer d'he zicour. Pet guech ne deo ket bet guelet eun diluch a c'hlao o kueza varnezha, hag o vont gouscoude gant he hent evel ma vije caer an amser. Eun droad e voue tapet gant eur bar arne e creis kear hag e zea atao gant he hent pa ziguezas en eul leac'h oa stoufet ar ru gant ar c'hirri, chom a reas en he za a zindan eur c'han dour a daole kement evel ma vijet e taol gant barazou ; ma carje beza great eur gamed araoc pe a dre n'en divije ket tapet ar bar dour-se. Pet guech ne deo ket bet guelet he oll izili persdu ha violet gant ar riou, hag o kenderc'hel gouscoude da bedi var he zaoulin noas var leuren an ilis ?

N'oa ket ar voassa ken nebeut, he lacat da gemeret eur pez dillad benac en aluzen, an abaden diessa oa he lacat d'hen dougen. Eur vaouez truezus, oc'h her guelet discabel eur pennad mad a ioa, a fellas dezhi he lacat da gemeret eur bonet gloan diganthi ; goude cals complimanchou, e autreas he gemeret, antronos avad edo adarre dizolo he benn, hag eun nebeut devesiou goude, e c'hanavezas he bonet var benn eur paour all.

Ouspen ma ranne he aluzennou gant ar beaurien all e lakea ive aliez eun dra benac e kef an ilis evit sicour paea mizou an offis santel. Cloc'her Itron Varia ar menesiou her guelas meur a veach o lacat evelse eun nebeut guenneien er c'hef ha ne ellas ket miret da lavaret : pebez santelez, emezha ; ar paour-se a vev divar an aluzen hag e teu d'en em ziranna evit sicour an ilis !

Kement hini a daole evez outha n'oa ket evit en em viret da anaout he zantelez ; eur c'hrec, evel m'e doa eun torrad mad a vugale da ziorren, a ioa gouscoude custum da vont bemdez d'an oferen, avechou mintin mad avechou all e veze tost da greis deis hag atao gouscoupe e vele Beneat en ilis, a lavare enhi he unan : hema en deus choazet a galon vad ar baourentez, heulia a ra cusuliou an Aviel. Eun devez m'e devoue an eur vad da gommunia en he gichen e c'hanzavas : ne veritan ket beza en tu deou d'ar paour santel-ma, ne c'houlenken nemet beza en tu cleiz dezha er barados. — Eur belec ive, hanvet Autrou Rossi, a ioa e penn eur scolach, a anaveze a bell amser hor mignon Beneat, o veza he gavet eun deiz o pedi dirag ar zacramant, hen diskuezas d'he scolaerien en eur lavaret dezho : Sellit mad oc'h ar paonr-se o pedi, hag e veloc'h penaus e ped eur zant. Ouspen soken p'her guele e tremen ar ruiou e chome a ban da zellet outha, hag er meas anezha he unan e talc'he a za an dremenidi hag e lavare dezho : c'hoant o peus da velet eur zant ? Sellit oc'h ar paour-se.

Goude kement all a bedennou hirbadus, goude kement all a binijennou rust, hag eun disprich ker bras euz he gorf ne anter vage ket soken couls lavaret, ha caout a ra deoc'h an drouc-speret her lese e repos ? Nan siouas, rac aliez her c'hlevet oc'h en em erbedi oc'h Doue, o c'houlen ma vije delivret euz an ifern, aliez all evit mouga an tan euz he voal ioulou ne heanent d'her brouda e teue d'en em ruilla var an douar ha da freuza he gorf gant an disciplin.

Evelse eo en deus meritet an hano caer-ma : *Sant Beneat Joseph Labr, pedit evidomp !* IAN AR GERNEVEZ.

Dimizi ar C'hont a Chambord.

Ann Duk a Vourdel, hanvet hiviziken ar C'hont a Chambord, en devoa pell a ioa great he choaz. Hag ar Brinsez, he vuia-karet, c'hoar d'ann Archiduk a Vodèn ha nizez da impalaer ann Autrich, e devoa réuzèt meur a zimizi kaer, evit gortoz ann hini evit pehini e kave d'ezhi beza bet krouet.

Ann dimizi-ze ne rea nemeur a blijadur da c'houarnamant Loeiz-Phelep. Kant digarez a oe klasket evit mirout na'z aje da benn. Mes pa felle da Zoue, ann eured a oe great e Moden dre *brokuration*, ar 7 a viz du 1846; ha d'ar 16, e oe roet eun eil vennoz d'an daou bried gant mui a lid er gear a Vruck.

Chetu ama daou lizer skrivet gand ar C'hont a Chambord, eun devez bennak araok he zimizi.

« Frohsdorff an 28 a viz here 1846.

« Aotrou Markiz Pastored, c'hoant am euz, pa 'z oun » o vont da zimizi, ho defe ar beorien ho lod em leve- » nez, rak gwelout a rann e kement-ma eur merk nevez » euz a vadelez Doue em c'henver hag e kenver ar wenn » ac'hanomp. Hogen kavout a ra d'in e tle peorien Pariz » kavout brasoc'h gwir em madoberiou, rak ne ankou- » nac'hann ket ounn bet ganet ebarz ar gear-ze, hag » em euz tremenet enn-hi va bloavesiou kenta. Dre-ze » en em hastann da rei d'e-hoc'h da c'houzout e lakaan » enn ho kourc'hemen eur zoum a ugent mil liour da » veza rannet etre-z-ho. Pa viot o lodenna ann arc'hant- » se etre ann dud ezommek, na zellit ket pe hi a zo enn » tu gan-en pe ne d-int ket; na zellit nemet ouz ho » ezommou. En em glevit evit kement-se gand eur re » bennak euz va mignouned feal, boazet da zarempredi » ann dud keiz, hag en em gavo euruz da hellout sikour » ac'hanoc'h da ober al lodennadur-ze evel ma fell d'in » e ve great. Eun dra hep ken a choum var va c'ha- » loun, doaniet ounn dre na hellann ket rei muioc'h. » Pa zonjann enn dienez vraz a zo e touez ann dud, hag » a ia c'hoaz da greski gant ar goanv a zo o tont, e kar- » fenn kavout tenzoriou da skuilla evit soulaji kement » a enkresiou. Kredi mad a rann e lavaro hag e rai va » mignouned evel-d-oun, hag e tiouerint ar muia ma » hellint, evit ober ho aluzennou brasoc'h eget biskoaz. » Goude holl, houn-nez eo ann daill wella da bellaat » diouc'h hor bro muia-karet ar reusiou dare da goueza » var-n-ezhi, ha da denna var-n-ezhi ann holl venosiou » gwestl da ober he eurusted.

» Nevezi a rann d'e-hoc'h, aotrou markiz Pastored, » ar gwestl euz ar stad a rann ac'hanoc'h hag euz va » c'harantez. HERRI. »

Ann ugent mil liour a oe roet da beorien Paris, d'ar 7 ha d'ar 16 a viz du, deisiou eured ar C'hont a Chambord, ar pez a zigasaz sonj da bep unan euz eur gomz vad bet lavaret gand an Duk a Verri : *N'euz fest kaer ebed, ma n'ho deuz ket ar beorien al loden genta ennhan*. Daou zervez var lerc'h e tigouezaz eun eil lizer, ha gant-han daou-ugent mil liour all, evit lakaat sevel e maner Chambord, hag ebarz er C'hoajou choumet gand ar Prins, ijinou ha tiez labour a bep seurt, evid ann dud ezommek a dro-var-dro. Eaz awalc'h eo gouzout a beleac'h e teuaz ar zoum arc'hant-ze d'ar C'hont a Chambord; ar Brinsez a zemeze d'ezhan a zo pinvidik braz, ha ken douget da rei ha ma 'z eo ar Vourboned. Chetu ama ann eil lizer :

« Frohsdorff ann 30 a viz here, 1846.

« Aotrou markiz Pastoret, gouzout a rit penaoz eo » dre aluzennou ha sikourou all roet d'ar bobl ezom- » mek, e fell d'in merka dervesiou va dimizi, ha truga- » rekaat madelez Doue, pehini en deuz var a fin lamet » divar va hent ann harzou ho deuz miret ouzin da » zemezi ken ne d-eo breman. Petra bennak ma eo ret » d'in beva er meaz euz va bro, n'hellinn bikenn choum » ien ha didruez keid ha ma vezo va mamm-bro e poan. » O sonjal peger ker e teu ann ed, ha peger stard e » vezo d'ar bobl tremen ar goanv a zo o tont var-n-omp » em euz klasket em spered ha gallout a rajenn ober » eun dra bennak da zikour soulaji ezommou hag a vezo » braz. Kavet eo bet d'in penaoz ar gwella implij a zo » da ober euz ann arc'hant am euz c'hoaz da rei, eo » sevel gant-han e maner Chambord, hag ebarz er » c'hoajou a choum c'hoaz gan-e-omp, ijinou ha labou- » radegou a drugarez, e pere e vezo sur ar vicherourien » hag ann dud paour a dro-var-dro da gavout labour » epad ar goanv, ha da hellout enn doare-ze pourvei » d'ho ezommou ha da ezommou tud ho ziez. Karg a » roann d'e-hoc'h eta d'en em gemer abred awalc'h » evit ma vezo great ar pez a c'houlennann. Dâ e ve » gau-en e teufe va mignouned da zevel kalz a diez- » labour evel-se dre holl rouantelez Frans. Evid-ounme » da vihana, euruz en em gavinn da veza gellet divec'hia « eun nebeudik Fransizien, pere, dre'n abek d'al lea- » c'hiou e pere emaint o choum, ho deuz c'hoaz bra- » soc'h gwir er pez a vad a hellann da ober.

» Nevezi a rann d'e-hoc'h, aotrou markiz Pastoret, » ar gwestl euz ann holl stad a ran ac'hanhoc'h, hag » euz va c'harantez ar vrassa. HERRI. »

Antronoz ma oa digouezet ann dud roeal e Frohsdorff, ar c'henta tra a reaz ann Itroun ar Gontez a Chambord, a oe mont d'ann iliz da glevout ann offeren, ha da drugarekaat Doue evit he dimizi. O tont er meaz euz ann iliz, e pedaz ar C'hont a Chambord da gas euz he ferz he-unan, d'ann aotrou Pastoret dek mil liour evit ann dud a oa bet beuzet ho douarou hag ho ziez gant ster al Loer. Kas a reaz ivez mil skoed da Vreuriez ar Feiz, hag ar C'hont a lekeaz var-n-ho mil liour evit ti fournigellou ar beorien e Paris. Euz ho c'hostez, mignouned ar C'hont, pe ar roealisted, a glevaz he c'halvaden e kenver an dud ezommek, hag e meur a leac'h euz ar vro e oe savet ijinou ha tiez labour evit ar beorien, ha dre Frans penn-da-ben e oe roet sommou arc'hant ha dre gant ha dre vil, enn hano Doue hag enn hano ar Prins ken dellezek da veza selaouet. Pobl a Vro-C'hall, goude kement-se, savit ho penn, sellit enn dro d'e-hoc'h, ha gwelit e pe du ema ho prasa mignouned.

LOEIZ-FELEP DISKARET.

D'ar bevar-var-n-ugent a viz c'houevrer, ar gear a Baris en em zav, ha Loeiz-Felep a zo diskaret divar he dron.

Ar C'hont a Chambord, o klevout ar c'helou spountuz-se, a laoskaz eur griaden : « O Franz ! o va bro ! » Ha goude eur pennadik sioulanz, na hellaz ket miret da welout enn traou a oa c'hoarvezet dourn Doue hag al lezen a henvel-boan (talion); tri devez dispac'h evel e 1830; eun dilez kurunen e faver eur c'hrouadur, réuzet gant ar bobl; eun teac'h great dre guz, eun tiad tud roeal kondaonet d'ann harlu evel he re. O justis Doue !

Planeden galet eun tiad tud bet enn he enep a douchaz kaloun ar Prins. Sonjal a rea e enkreziou ar Roue koz, e poaniou spered ar Rouanez Mari-Ameli, hag e rann-galoun he merc'h kaer an Dukez a Orleann, gant he bugale ker iaouank ret d'ezho kuitaat ho bro evel he c'hoar hag hen, e 1830.

Ar zonj se a zigasaz var he vuzellou ar pardoun a ioa pell a oa enn he galoun, hag e pede Doue d'ho diouall ha d'ho c'honforti enn ho divroidigez.

C'hoarvezout a reaz neuze ar pez hon euz gwelet e 1871. Ar bobl troumplet gant renerien fallakr, a zavaz enep ar republik nevez. Neket houn-nez a felle d'ezho, mes danvez ann dud pinvidik; ha setu adarre ar brezel e ruiou Paris. Kement a Fransizien lazet enn eil tu hag enn egile a c'hlac'hare ar Prins beteg ann daëlou.

Ha da griski he c'hlac'har e klevaz e oa maro ann aotrou Chateaubriand, he vignoun braz hag he guzulier fealla. Ann hini n'en doe ket aoun o lavarout dirag he varnerien o komz euz ann Dukez a Verri; *Itroun, ho mab eo va Roue.* H.

Ar Rozen-Gi.

II.

Noz e voa pa zigouezaz ar bardonerien-ma e Roc'hamadour. Lacat a rejont an daou vod ros-ki en dour evit ma chomchent fresk da c'hortoz antronoz vintin.

Kerkent ha ma voa deut an deiz, e clefjont cloc'h an oferen, hag e zejont a brez varzu an ilis. Bastian ha Loiza a iea goustad, gant calz a nec'hamant, rak Bastian ne c'helle en em dreina nemet gant calz a boan var bouez he ziou vranel, ha da zevel d'an iliz ez euz eno eun tam hent sounn toullet er roc'h. An daou vugel a iea, evel ma za bugale euz ho oad, en eur fringal hag en eur lamet, pep a vod ros-ki gantho en ho dorn.

En iliz edo sell an oll var an daou botrik daoulinet e kichen ho zad. En ho c'hichen ez oa ive daoulinet eun itron, ganthi eur potrig euz a oad Tonig ha lannik; ar potrik-ze avad a ioa ken drouclivet, ken treud, ma voa eun truez he velet, ha ma voa eur c'hem braz etre an daou vreur hag hen. An itron, o sellet oc'h an daou vreur-ze hag oc'h he map, a iea tristoc'h trista. Da fin an oferen, e c'houlennas goustadik oc'h Iannig a ioa da dosta dezhi :

— Petra ac'h eus sonch da ober gant ar bod coant-ze a ros-ki a zo ganhez?

— C'hoant on eus, va breur ha me, da lacat hor bodou ros var an aoter, rag ar re-ma zo deut ganeomp da ginnigen d'ar Verc'hez evit ma plijo ganthi parea hon tad.

An itron a reas sin da eur c'hloc'her, hag her pedas da lacat an daou vod roz, ho zreid en dour, e daou bodik var an aoter.

Ar c'hloc'her a reaz ar pez a c'houlennet outhan, ha setu an daou vod var an aoter, fresk ha c'hoez mad gantho.

Pa voant deut er meaz euz an iliz, an itron o velet tad an daou vugel coant-ze pegement a boan en doa o vale var bouez he vranellou, a deuas d'he gaout. Goulen a reas diganthan a beleac'h e voa, petra a ioa digouezet ganthan, ha penauz en doa bete neuze louzaouet he c'houli.

Bastian a lavaras dezhi kement e devoa c'hoant da c'houzout.

— Ep mar, emezhi, oc'h deut ama da bidi an Itron-Varia Roc'hamadour d'ho parea?

— Ia, eun naved on eus sonch da ober araok mont ac'hann.

— Me ive, eme an itron, a zo deut ama da bidi ar Verc'hez evit va map, a zo, evel ma velit, o tizec'ha gant eur c'hlenvet langis.

Epad ma safare ar re goz, ar vugale a ioa en em lakeat da c'hoari, hag an itron e devoa eur blijadur vraz o velet he fotrig o kemeret he ebat gant an daou vugel all, o redeg hag o c'hoarzin, ar pez n'en devoa ket great pell a ioa. Evit lezel ar vugale da gemeret ho ebat hir-roc'h, e c'houlennaz oc'h Bastian guelet he c'houli, ha goude beza sellet piz outhan, e lavaras :

— Me am euz eur c'hoar leanez, e Pariz, a vez dalc'h mad var dro ar re glanv, hag e deuz eul louzou dispar evit ar gouliou. P'eo guir e chomit ama da ober eun naved, me ia da scrifa dezhi, hag abenn daou pe dri dervez ama em bezo eun tam euz he louzou, ha me zo sur al louzou-ze a bareo ho car.

Scrifa a reas d'he c'hoar; al louzou a zigouezaz, ha laket var ar gouli, a reaz eur vad vraz. Abenn daou zervez al liou euz ar gouli a ioa braoeet, hag abenn pemp dervez e voa serret.

Sonjit pegement e trugarekea ar Goff hag he c'hreg an itron vad-ze; sonjit dreist oll pegement e trugarekeant ar Verc'hez Vari; rak ma n'e devoa ket great eur burzud evit parea gar Bastian, e devoa da viana great dezho anaout an itron-ze, caout al louzou en devoa her pareet, ha roet he bennos d'al louzou-ze. Ha kementse a ioa dlet d'ar zonch o doa bet da vont da bardona da Rochamadour, ha d'an daou vod ros-ki o devoa caset ar

vugale gantho. Anez an daou vod-ze an itron n'e divije tolet evez nag oc'h an daou vugel nag oc'h ho zad.

Goude beza tremenet unnek dervez eno, ez ejont d'ar gœr. Gar Bastian n'oa ket c'hoas pare avoalc'h, gouscoude e c'helle bale. Mes Loiza a fellas dezhi e zaje adarre er c'har bihan, gant aoun na deuje he c'har, evel n'oa ket c'hoas cre avoalc'h, da voasaat oc'h ober hent. Hogen an distro a voue evitho eur veach a laouenedigez ha ne voue hano ebet mui nag a skuisder nag a nec'hamant.

Pa dremenjont ebiou ar voden ros-ki, e rejont adarre eun ean eno. An daou vreur a bedaz ho mam da zistaga eur scour gant he c'hriziou evit gallout he blanta, hag evit, mar chome beo, ma tigasche da zonch dezho en amzer da zont euz ho felerinach hag euz ar c'hras en doa bet ho zad digant ar Verc'hez santel.

Eur bod a voue distaget griziou hag all, ha digouezet er gear, e voue plantet dirak dor an ti, e kichenig eur feunteun dour sclear.

Ar bod ros-ki a vevaz, hag abenn eur pennad a deuas da veza ive eur voden gaer. Bep bloas, da vare ar roz, an dremenidi a chom a za da zellet oc'h ar voden-ze ha da zantout ar c'hoez mad a daol tro var dro. An amezeien, o c'houzout a beleac'h eo deut ar voden-ze, o deuz he hanvet : *Rozen-gi Itron-Varia Roc'hamadour*, hag ar vugale, da c'houel ar sacramant, a droc'h scourrou da lacat, e gis curunennou, var ho fenn, hag a zestum ar bleun evit ho zeleur var an hent eleac'h ma tle tremen ar sacramant (meulet ra vezo). G. M.

An Aotrou Quillivic, beleg evit an dud a vor a zo hanvet da vont var al lestr *L'Orne*.

Ervez ar c'heleier, e Landerne oar contant braz euz ar foar pe ar pez a c'halvont *marc'had frank* evit ar chatal lard, hag a zo bet, an diveza, d'an 9 a vis c'huevrer ; e Landiviziau avad en em glemer euz a foar an tri mil bissac'h. Evit doare oa rouez al loened er foar. Petra fell deoc'h ; ne veler nemeur an oll contant var eun dro, rak peurliesa ar pez a blich da eur rum a zisplich da eur rum all.

E scolachou zo, pa zigouez eur scolaer nevez, evit guelet ha danvez mad zo enhan, e roer dezhan an divinaden-ma :

Eur vleizez a ra eun torrad bep bloaz, hag e deus dek pe zaouzek bleis bihan bep torrad.

Eun danvadez ne ro nemet eun danvad bihan bep bloas, daou da hirra. Hogen an dud a zebr denved, ar bleiz a ra ive ; eleac'h na tud na denved ne zebront morse a vleizi. Penauz eta e c'hell en em gaout ma zeus cals muioc'h a zenved er vro eget a vleizi ? Ar scolaer nevez a respont peurliesa : n'ouzon dare ! Petra a lavarfac'h-hu, lenner ?

Eur ger calonek.

Eun dervez, eme an hini a scrif an dra-ma, edon o sellet oc'h eur mansoner o tibri he lein. Ar paour kez, n'en doa nemet eun tam bara seac'h ; bara mad oa avad hag he zibri a rea chasun. An tam bara ne voue ket pell evit beza choket. Gouscoude pa voa eat var ned eun tamik minvik ha ne voa ket ouspen eur c'hinaouad pe ziou anezhan, hen lezaz, hag hen lakeaz en he zac'h.

— Asa, eme ve, p'oc'h eat var gen nebeut-se, perak ne beurgasit ket ho para ? N'oc'h eus ket gouscoude a beadra aze da gaout eun eil pred.

— Oh, emezhan, ne ket an dra-ze eo.

— Petra eo-ta, eme ve ?

— C'hoarzin a rafac'h ma lavarfen deoc'h.

— Lavarit ato.

— Mad, clevit, pa na chom tam ebed em dilerc'h, va fried a zonch dezhi n'em eus ket bet avoalc'h.

Ha ne ket guir, lenner, e voa eno daou bried din an eil euz egile ?

Al lezen eo.

Eun den a iliz hag eun ofiser en em gavaz eur guenorvez da zibri ouz ar memes taol en eun hostaliri vraz. An den a ilis, na petra-ta, a rea vijel, hag an ofiser a zebre kik.

— Perag, eme an ofiser, e rit-hu vijel ?

— Perag, eme ar beleg, e tougit-hu eur bragou ruz?

— Ah ! al lezen eo evidomp ni tud a vrezel.

— Mad, lezen an iliz eo ive ober vijel hirio.

— Ha perag e iunit avechou ?

— Perag e tougit-hu aze eun tog hag a zo eur beac'h ?

— Al lezen eo ; ha neuze an tok-ma hon difen oc'h bouliji an enebourien.

— Mad, ar iun a zo ive eul lezen evidomp-ni ; ha neuze hon difen a ra ive oc'h birou an drouk-speret.

— Perak ne ket mad ar c'hik da Vener ?

— Perak pa vank eur soudard en he zever, e lakit rei dezhan bara ha dour epken ?

— Ah ! an dra-ze zo evit he lacat e pinijen.

— Mad, ni ive, pa on euz ofanset Done, a dle en em lacat e pinijen. Evel a velit, ho lezen-hu a zo tost da vad ar pez ma zeo hon hini. G. M.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour ; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne ; — Tiez ha creier nevez.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, moulter an Escopti.

Dissadorn 7 Meurs 1874. N° 475 Decvet Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazelen a reseo goudè ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 7 Meurs 1874.

Ne deus marteze hirio var an douar micher ebet ken tenn, ken dies da ober, evel ma zeo hini eun archer eleac'h ma ema ar c'hallout etre daouarn an dud difeiz. An archer zo he vicher lacat miret al lezen, difen an dud vad, an dud honest ha dizroug, ha cregi e collierou an dorfetourien. A dra zur ma ve lezet da ober ervez he frouden, pa velo taga eun den honest bennag, en devezo c'hoant d'he zifen ; pa velo ober eun torfet, en devezo c'hoant da lacat he grabanou var an torfetour. Hogen ne ket evelse eo en deus da ober eleac'h ma zeo an dud difeiz mistri. Ervez lezennou an dud dizoue, an archer a dle difen an dorfetourien, al laeron, a enep an dud honest a zafe c'hoant gantho da zifen ho buez pe ho madou.

Ne deus nemet guelet ar pez a dremen du-ze er Suis, er Jura hag ivez e Rom. An archerien hag ar re zo carget euz ar polis n'o deuz eno hirio ken micher nemet cregi er re vella hag honesta euz a dud ar c'harter, ho frizonia pe ho c'has er meaz euz ar vro. Hag evel ma zeo c'hoaz, a drugare Doue, braz an niver euz an dud honest, er c'harteriou-ze zoken, micher ar re a ra ar polis a dle beza tenn avoalc'h ; dreist oll dre ma vent anezho ho unan douget da zifen ar re o deuz urs da gregi enho, ha da gregi er c'hontrol er re o deuz urs da zifen.

Evelse c'hui a zo den honest, ne glaskit ober drouk da'zen ; mont a rit didrous gant an hent pe gant ar ru ; en em gaout a ra eun aklepot hag a denn varnoc'h gant eur bistolen, pe a glask ho laza e c'hiz all. C'hui en em zifen guella ma c'hellit, c'hui a gri da c'houlen sicour ; digouezout a ra tud, an archer a zigouez ive ; hogen ha cregi a rai er muntrer ? oh nan, ne ket an dra-ze a dle da ober. Enoc'h-c'hui eo e tle cregi abalamour ma ne ket falvezet deoc'h lezel hoc'h enebour da gemeret he blijadur o lamet ho puez diganeoc'h, ha neuze e tle difen ar muntrer, ne ket ar re o deus guelet anezhan oc'h ober pe o clask ober he dorfet, a glascfe ober eun drouk bennak dezhan.

C'hui oc'h eus marteze danvez ; en em gaout a ra ganeoc'h eul lampon ha n'en deus guenneg, ha ne fell ket dezhan labourat da c'houit. Ho taga a ra evit lamet ho ialc'h diganeoc'h ; c'hui a fell deoc'h rebarbi ; al lampon a gaf camaradet d'he zicour ; c'hui marteze a gaf ive ; hogen mar digouez tud ar polis var an afer, gant piou e tleont-hi lacat ar gaou ? Ganeoc'h-hu ta ; perak ne roac'h ket oc'h arc'hant a volontez vad ? Ha ne dliac'h-hu ket caout gras beza scanvet ho codellou deoc'h gant an dudze o divije gouezet implija ho tanvez cals guelloc'h egedoc'h hoc'h unan ?

Hogen, a leverot-hu, an dra-ze eo ar bed troet var an tu a enep ? Petra a fell deoc'h, evelse ema giziou ha lezennou an dispac'herien dizoue pa zigouez dezho beza mistri. Mar o denz eno an archerien ha tud ar polis eur gonsolasion bennag oc'h ober ho micher, eo pa n'o deus evelse da gas ha da gerc'hat nemet tud honest, e c'hellont beza diencrez oc'h ho ren ; gouzout avoalc'h a reont an dud vad-ze ne glaskint ket ober drouk dezho ; eleac'h pa vez red dezho ren lamponed, muntrerien, guir dorfetourien, ne c'hellont ket beza dizoursi, hag ez eo red dezho beza ato var evez ne ket tumpet e vent ho unan gant al laboused a gasont da gaoueja.

Trist avoalc'h eo hirio stad ar gristenien gatolik dre ar bed ; ar vrezel a rer d'an iliz a ia ato crisoc'h crisa. En Allmagn e velet en dez all arc'hescop Posen caset en harlu abalamour ne fell ket dezhan ober bolontez an dud dizoue. Da deir heur dioc'h ar mintin e teuet da gregi enhan ha d'he gas d'an hent houarn araok ma voa deiz. An dud difeiz a gar ato labourat en noz. Aoun o doa, emezho, na zafche freus ; barn a reont evelse ar re all dioutho ho unan, rag hi, credabl, o divije great freus ma vije great evelse da unan bennag anezho. Hogen ne ouzont ket ar gristenien catolik n'int ket boas da ober

freus ; gouela a reont var gristeri ho enebourien, hag e pedont Doue evitho. Gouzout a reont e tleont dougen ho c'hroas varlerc'h hor Zalver, hag en em gavont eurus da c'houzanv evit an hini en deus roet he vuez evitho.

En eskem euz ar pez a dremen en Allmagn, e velomp e Brozaoz, ne ket epken ar gatoliked, mes zoken re all o sevel ho mouez a enep ar vrezel-ze a rer d'ar relijion catolig en Allmagn. E guirionez, ne ket red beza catolig, avoalc'h eo caout eur santimant vad bennag en he galon, evit en em zevel a enep eun dislealdet ken anat.

Ma lezer an dud ep relijion da ober evel a garint, ha ne dlefet ket ive lezel ar gristenien vad da heuilla ho relijion, pa na reont drouk ebet da zen oc'h hen ober, ha pa heuillont lezennou ar vro guelloc'h eget rum all ebet! Hogen loden ar re vad eo beza hiskinet var an douar, ha gouzanv gant ar re dizuch.

Kementse a zigas da zonch deomp euz eur beden a rea Sant Ignas, tad ar Jesuisted, evit an tadou euz he urz, peden hag a gaver el Levr en deus scrifet evitho. Sant Ignas a c'houlenne ma vije great ar brezel d'he vugale e pep amzer hag e pep leac'h, ha kementse evit miret na deujent d'en em ienaat e servich Doue.

An oll a voar en deus bet Sant Ignas he c'houlen, rak bevech ma rer ar brezel d'an iliz, en em gemerer ato da genta oc'h an tadou a gompagnunez Jesus. Mes ar bed ne gompreno morse eur goulen evel hini Sant Ignas.

Mis Sant Joseph.

III.

E couent santez Elizabeth, e Lyon, eul leanez hanvet Mac'harit Rigaud a goezaz euz eul leac'h huel. Al lam a voue ker stronsus, ma chomaz eno evel pa vije maro, ar goad o tont euz he ginou, euz he fri hag euz he discouarn. A bouez kemeret soursi anezhi hag he louzaoui mad, e chomaz e buez, ken diners e chomaz avad ha kement a boan benn e devoa ma ne c'helle ket harpa oc'h he fenn-vele. He anaoudegez a ioa eat ive ker fall ma ne c'helle sonjal a zevri e netra. Ar vedesinet a lavare e voa red digeri crogen he fenn. Scrija a reas pa glevas kement-se, ha dre druez outhi e voue gortozet eur pennad.

Neuze ar superiorez a lakeaz an oll leanezed da ober eun naved en henor da sant Joseph. Echu oa an naved, ha ne vellea ket d'ar glanvourez, hag hiniennou euz al leanezed a c'houlennas ma en em erbedjent oc'h sant Anthelm a beder oc'h an hevelep poaniou. Mes unan anezho, hag a ioa devot bras da sant Joseph, a lavaras ne dlient ket ober an dismegans-ze d'ar patriarch santel, evel pa c'helje eur zant all caout muioc'h a c'halloud egethan da ober ar bur zud a c'houlennent. En em lacat a reaz eta da bidi muioc'h mui sant Joseph, ha da ober eun eil naved a bedennou hag a binijennou. Pedennou ker caloneg a voue silaouet ; pa zonjet nebeuta an hini glanv en em gavas pare. Ne voa den var he zro pa bareaz. En he levenez e sao euz he guele, en em visk, hag en em laca da redek dre an ti en eur grial : burzud! burzud ! sant Joseph en deus va fareet ! Pare ker mad e voa ma c'hellaz a neuze dioc'htu ober pep tra evel al leanezed all, hag evel pa na vije bet morse clanv.

* * *

Eun itron binvidig ha devot euz a Frans, o veza lennet liziri an tadou a gompagnunez Jesus divarbenn ar mission o devoa savet er C'hanada, etouez ar gouezidi, en em zantas douget da rei sicour d'an ober mad-ze evit savetei eneou an dud keiz euz ar vro-ze. Etre daou e voue taget gant eur goal glenvet, hag ar vedesined ne anaient netra er c'hlenvet-ze ha ne c'hortozent nemet he maro.

Ar glanvourez ne gollas ket a fizians. Gouzout a rea eo dindan scoazel sant Joseph o devoa an tadou laket ho mission er Bed-nevez. Setu hi o prometi da sant Joseph, mar plije ganthan rei dezhi ar iec'hed, sevel eun ti er C'hanada evit scolia ha diorren ar merc'hedigou euz ar vro-ze. Kerkent e voue silaouet he feden, hag euz he c'hlenved ne chomas ganti nemet eun nebeut skuisder.

Ar medesin, souezet oc'h he guelet pare, a c'houlennas diganthi.

— Peleac'h-ta eo eat ho poan?

— Aotrou, emezhi, eat eo d'ar C'hanada.

Ep dale e lakeas sevel eur gouent evit merc'hedigou ar C'hanada, hag ar vam Mari euz an incarnasion a voue ar genta superiorez er gouent-se. Houma, en eur *vision*, a voue diskuezet dezhi e voa sant Joseph difennour ar Bed-nevez, hag eo dre he scoazel e voa-hi bet dibabet da vont di da labourat evit sildivigez an eneou. Evelse e roaz hano sant Joseph d'ar gouent nevez, hag evit siel e kemeras skeuden ar patriarch santel, ar mabik Jesus ganthan etre he zivrec'h.

* * *

Eur manac'h euz a gouent Itron Varia Menez Serrat, e Spagn, a ioa devot bras da sant Joseph. E kement a anaie euz a vuez tad mager hor zalver, netra ne douche kement he galon evel sonjal er veach a reaz o tec'het en Ejipt. O veza eun dervez eat er meaz euz he gouent da veachi evit eur gevridi bennag, en em gollas divar he hent pa edo o tistrei. Pa voa deut an noz en devoa aoun na vije taget gant al laeron en em denn er meneziou didud-ze. En he nec'hamant en em erbedaz oc'h Doue. Souden e velaz eun den o ren eul loen a ioa var he gein eur vaouez eur bugel ganthi etre he divrec'h. Ar manac'h a c'houlennaz outho an hent d'he gouent.

— Mar kirit dont ganeomp, eme an den-ze ha ne vouie ket ar manac'h piou oa, evit beza ma zeo diez an hent ha tenval an noz, me a ziskuezo hoc'h hent deoc'h, rak me hen anavez mad. Mont a rejont eur pennad mad en eur gozeal, ha ker santel oa comzou an dud-ze ma voa eun dudi evit ar manac'h ho c'hlevet, ha ma na zante tam ebet skuisder he hent. Digouezout a rejont evelse tost d'ar gouent. Pa en devoa ar manac'h anavezet he hent, he genbeachourien a gimiadas diouthan, ha kerkent e zejont ne vouie ket peleac'h, n'ho guelas mui.

Neuze e teuas da gompren e c'helle beza an den mad-ze sant Joseph, a ioa deut gant Jesus ha Mari d'he denna euz ar meneziou-ze eleac'h ma voa dianket. Comzou ar veachourien-ze euz an env a chomas scrifet ken don en he galon ma talc'has sonch mad anezho beteg he heur diveza.

G. M.

Prezegen a genv an Aotrou de Leseleuc, Escob Autun, gant an Aotrou Vicont, chaloni a Gemper.

Dilexit Ecclesiam.
Caret en deuz an Ilis.

Ar Speret-Santél a lavar deomp ar goms-ma ken anavezet dre ar virionez c'hoero a zo enhi : *Risus dolore miscebitur, et extrema gaudii luctus occupat ;* ar c'hoarz a zo ato mesket gant ar glac'har, ha varlerc'h laouenediguez e teu bepret canv.

Evit an den harluet, evit ar minor, n'eus, siouas, plijadur ebet ep anken ; var an douar-ma, da behini e ro an iliz an hano ker guir a *draonien a zaelou*, n'euz ket a eurusdet padus. Goude laouenedigez e teu buan tristidigez, ha goude ma e deuz ar galon dridet gant ar joa, e teu ar c'hlac'har, an anken, ar c'hlemou hag an huanadou.

Ha setu aze hor buez deomp oll. Red-eo ama e toukfemp e pep tra ar merk ez omp tud discaret, tud laket e pinijen da baea ho dle.

Daoust eta hag an enebour a bep-mad en deus mesket an droug, ar c'hlac'har hag an anken etouez pinvidegeziou ar feiz, etouez dousder an devosion, etouez gloar ha mirit ar vertus? Va breudeur, lavaret a c'heller gant guirionez e caver ive er relijion, ne ket a dra sur dioc'h tu Doue, mes dioc'h tu an den dianket, ar c'hemesk-ze a laouenidigez hag a dristidigez. En eur dremen, hor bro a zigas deomp bannou euz he sclerijen, eun tanva euz he flijadurezou dudius. Neuze hon eneou a zrid, an esperans a zao en hor c'halonou, en em gaout a reomp euruz ha contant.

Ha neuze ar sclerijen, an oabl glaz a ia kuit ; ar c'houmoul, an noz a deu. Neuze e vouelomp, e scuillomp daelou c'hoero an disparti, an dristidigez a zigas an amprou d'he heul, ar rann galon ker cris, ker poaniuz euz ar c'henavezo ! ha pebez kenavezo !!

Christenien fidel euz a Autun, douget oc'h euz ar bouez euz ar goms-ma euz ar Speret-Santel : *Risus dolore miscebitur....* N'eus ket c'hoas bloas, pebez laouenidigez a ioa en ho calonou ! pebez comzou a joa var ho muzellou ! Evit ho tigoll euz an disparti a rea diouzoc'h eun Escob a gariac'h hag a respetac'h, e tigaset deoc'h eun den, ha gant ar c'henta taol lagad e veljot e voa eno eun Escop ervez calon Doue. Hag e canjot neuze eur c'hantig a anaoudegez vad da Zoue, ha d'an Escop a zigaset deoc'h e rojot digemer mad, respet ha fizians. Her merifout a rea.

Piou eta en divije sonjet neuze e vije ar 16 a vis c'huevrer, an deis ma voue sacret, ken tost d'ar 16 a vis kerzu, deiz euz he varo ; hag e tliac'h, d'an 23 a vis kerzu disken aze er bez an hini o poa digemeret gant kement a laouenidigez d'an 23 a vis c'huevrer, an hini a ioa bet preconizet Escob a Autun, gant ar Pap bras Pii nao d'an 23 a vis kerzu 1872?

C'hui epken, ô va Doue, a anavez ho secrejou hag ar pez a fell deoc'h da ober! Deomp-ni, va breudeur, e roer ar c'henteliou braz euz ar maro, hag evel ma zomp christenien, e cavomp beteg er c'henteliou c'hoero-ze euz an disparti, ar c'hoez vad euz an esperans, euz an esperans-ze a zo eur guir binvidigez, eur guir vuez.

Ar bed a zo ato tro distro evel eur gorventen ; an dud hag an traou a zo ato dalc'h mad oc'h en em heuilla, an eil o poulza egile, an eil o steki oc'h egile ; eur c'houre-nadeg eo etre al laouenidigez hag an dristidigez, ha tremen a reomp dalc'h mad euz an eil d'eben epad hor buez a zo ker ber ; ar bed a zo eur bern traou o coeza en ho foull, laket bern var vern gant ar maro pehini a sco dre ar c'hlenvet, dre an amzer, dre ar goal ioulou, dre an dispac'hiou. Hag azioc'h pep tra ema Doue. Hen a chom. Beva a ra enhan he unan, hag e creiz ar bed e vef dre he ilis savet gant Jesus-Christ.

An ilis-ze a dle padout ato da ober he c'harg, hag a rolod euz he ners, hag a rent padus kement a rer evithi. Ha d'ar re o deuz he c'haret, d'ar re o deus labouret evithi, o deus bevet evithi, e lavar ar goms-ma euz a Jesus : *Ego sum resurrectio et vita. Me eo ar resurrection hag ar vuez.*

Bugale a vouel d'ho tad : *Consolamini in verbis istis ; en em gonsolit o sonjal er c'homzou-ze.* Tremenet eo evel eul luc'heden ; en eur dremen avad en deus lezet var he lerc'h eur roudennad sclerijen ha gloar. *Dilexit Ecclesiam.* He vuez oll a zo en daou c'her-ze : *Dilexit Ecclesiam ;* caret en deuz an ilis. Sant Paul en deus lavaret ar ger-ze euz hor Zalver ; hogen cridi a ran ec'h anavesot ep dale em eus gallet, ep mar o lacat ar c'hem a zo etre Jesus-Christ hag eun den, em eus gallet lavaret ive gant lealdet ha guirionez, ar goms-ze euz AN TAD ILLUSTR HAG HENORUS MEURBET E JESUS-CHRIST, AN AOTROU LEOPOLD-RENAN A LESELEUC, ESCOP AUTUN, CHALON HA MACON.

Da gendelc'her. G. M.

Itroun varia Lourd.

DECVET DERVEZ. — *Eil pennad.*

Mar deo an Introun-ze Rouanez an Env, eme an Aotrou Peyramal da Vernadeta, me a vezo eüruz mar gellan labourat da zevel dezi eur chapel. Hogen da c'her neket avoalc'h evidoun-me, netra ne ra din kridi ar pez a leverez. Na ouezan ket piou eo an introun-ze, hag

araog ober ar pez a c'houlen e fell din gouzout mar deo mad en ober. Goulen-ta diouti ma roio din eur merk euz he gallont.

Ar prenest oa digor, ha sell ar bœlek a skoë var plantennou skornet pere oa evel maro gant ar goan e kreiz al liorz.

Te, emezan, a lavar penaoz a zo dindan treid an Introun eur vezen roz gouez. Ni a zo breman er miz fever: lavar dezi euz va ferz, penaoz mar fell dezi kaout eur chapel ennan a rank lakaat ar vezen da vleunvi.

Hag e lavaraz d'ar c'hrouadur mont kuit.

Klevet oe buhan ar pez oa bet lavaret da Vernadeta gant Person Lourd ken doujet ha ker karet.

Digemeret en deuz anezi fall, eme ar Philosophet, hag an dud habil. Re fur eo evit kridi sottoniou evel-ze ha n'em dennet en deuz gant calz a ijin.

Ne oa ket possubl da eun den a skiant eveltan assanti da draou evel-ze; na felle ket koulskoude lavaret nan dioc'htu gant aoun rag ar bobl. *Fin* avoalc'h eo da c'houlen eur burzud ha na zigouezo ket; lakaat a ra ar geier da veza anavezet ha n'en deuz bet ezom nemet euz drein ar vezen roz evit lakaat ar vel-paper-ze da grevi.

Ar c'homissœr, ar Prokuror hag ho Mignonet, en em laouenne o velout e renkje ar Verc'hez diskuez he fass-port evel ma lavare neuze tud ar Gouarnamant hag e c'hoarzent ho gwalc'h.

Ar vezen roz a zeuio bleun enni, a lavare ar re pere o doa guelet Bernadeta er meaz anezi he unan dirag ar veledigez.

Etouez ar re pere a zisprije an traou-ze, hag abalamour daze ne oant ket c'hoaz deuet eno etouez ar bobl, lod a zonjaz dont an devez-ze evit guelout pegen sod a jomfe ar bobl ma na ree ket ar Verc'hez ar burzud goulennet. An Aotrou Estrad reseour ar funcher, pehini oa bet oc'h interroji Bernadeta gant ar c'homissœr, a fellaz mont d'ar c'hao en devez-ze. Souezet e oa bet neuzè o klevout Bernadeta o kozeal hag en doa kredet penaoz ar plac'hik oa guirion, hogen touellet.

Aveichou koulskoude e teue da zonjal penaoz martreze ar c'homissœr a oa ar virionez gantan, pa lavare penaoz Bernadeta a dromple ar re all.

Pa n'em zizkuezaz ar veledigez en dervez-ze, ne c'hoarvezaz nemet ar pez a zigoueze en deveziou all. Ret eo lavarout koulzkoude penaoz bisaich Bernadeta a lugerne kement ar veich-man ma oe avoalc'h evit lakaat an Aotrou Estrad da gridi.

O velout bisaich ar plac'hik o lugerni evel-ze, emezan, va oll sonjezonou a chenchaz a gren. Dont a reaz sklœr evidoun, hag en despet din, penaoz e oa aze dirazoun eun den euz ar bed all. Va daoulagat n'er guele ket, hogen daoulagat va ene ha re an dud pere a oa eno, a vele anezi dre sklerijen ar virionez. Ia en toui a ran, eno oa eun den euz ar bed all.

Bernadeta, er meaz anezi he unan, ne oa mui Bernadeta. Eun œl oa enz ar baradoz leun a eüruzdet. N'e doa mui ar memez bisaich, eur skiant nevez, eur vuhez nevez; var ar poënt e oan da lavaret : eun ene all en em ziskueze, dre he daoulagat; ne oa mui henvel outi he unan; na seblante ket beza ar memez hini. He arvez, he doare zoken da ober sin ar groaz, a oa en tu all da zoare tud ar bed-man, ken guir oa evidoun e oa ar Verc'hez eno, ma rankiz plega d'ar virionez evel gueichall sant Paul.

D'ar mare-ze, Bernadeta a dostaaz en eur ruzá var he daoulin. Diouz al lec'h ma oa o pidi beteg goulet ar c'hao, ez euz pemp troatad ha daougeut. Epad ma pigne var an huelen-ze, ar re pere oa tost dezi pa dremene, a gleve anezi o lavarout fræz avoalc'h ar c'homzouman : Pinijen, pinijen, pinijen. Eun nebeut amzer goude, e savaz en he za, ha kuzet etouez ar bobl e kemeraz hent ar ger. Elec'h eur grouadurez sklerijennet euz sklerijen ar baradoz ne oa mui nemet eur plac'hik dister, guisket paour, pehini a seblante beza eat di da velet evel ar re all.

Epad an amzer-ze koulskoude, ar vezen roz n'e doa ket roët a vleuniou; he brankou diseac'h a ziskenne dre fraillou ar garrek, hag ar bobl pehini a c'hortoze ar burzud goulennet gant ar person, a jome souezet.

Koulskoude an dud fidel na rejont nemeur a van euz an dra-ze; hag en despet ma jome an douar heb eur burzud nevez, kalz goazet anavezet dre eno en em gonvertissaz o veza guelet bisaich ar c'hrouadur er meaz anezi he unan dirag ar Verc'hez.

Ar bobl evel kustum a selle euz bep tu euz ar c'hao, pa ziblasas Bernadeta evit mont kuit. An Aotrou Estrad a reaz evel ar re all hag a zellaz piz. Peb hini a glaske guelout eun dra burzuduz bennag; hogen netra dre eno na skoë an daoulagat. Eur c'hao oa en eur garrek kalet, an douar seac'h korn a bep tu, nemet tram ar c'huz heaul; hag en digor euz ar c'hao elcac'h ma stoke ar glao dre an avel, hag a laoske eno an douar leiz evit eur maread amzer, mœz pehini na bade ket pell.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

Introun Varia Lourd, araog lavaret oc'h hano, hag araog ober kement a viraklou evel o peuz gret el lec'h distro-ze e pelec'h en em zizkuezec'h, e peuz fallet lakaat an dud da gaout sonch var an douar, euz ar gomz pehini a brezege gueichall sant Ian Badezour var bord rivier ar Jourdren : Pinijen, pinijen, pinijen. C'hui o peuz fallet lakaat ac'hanomp da gompren penaoz e rancomp kaout keuz euz hor c'hoant dreist-voder da gaout plijadurezou, hà penaoz e rencomp paëa evit hor pec'hejou, mar fell deomp kaout grasou dreist-ordinal. Pa ve goulennet diganeoc'h, o Mari, roz dreist ar mare d'ho c'haout, e respontit en or lakaat da zonjal penaoz n'ho c'haver nemet etouez an drein.

Obtenit deomp, o Mam galloudek da Zoue, ar speret a binijen pehini a raio deomp mervel deomp hon unan evit resuscita da vuhez J.-C. En oc'h ober kement-ze, o Introun Varia Lourd, c'hui roio deomp, er goan euz ar bed-man, rozen an amzer nevez pehini a bado evit an eneou epad an eternite. Rag laouenedigez ar galon hag an peoc'h a c'huez vad, a zeu atao etouez drein ha spern eur binijen garo, evel ma sav ar roz etouez an drein lemm euz ho flanten.

Introun Varia Lourd pedit evidomp, evel-ze bezet gret.

A. DE JÉSUS.

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

DECVET PENNAD.

Beneat en he belerinachou e Lorett. (1773-1776.)

Pelerinach Itron Varia Lorett en doa digasset Beneat d'hi evit ar vech kenta, he zevosion hen digassas bep bloas goudese da bedi e tiic ar Verc'hez, em beuz lavaret deoc'h a ioa bet douget gant an elez d'al leac'h brudet-se. Ne inoue morse o sellet oc'h ar mogeriou-se a ioa bet test euz ar c'haerra burzud a vadelez Doue evit an dud. Keit a ma chomme digor an ilis santel-se, ne baoueze da bedi enhi, pe dirag aoter ar zacramant pe e tiic ar Verc'hez hag heno dre he zaelou, he huanadou, hag an denerigez gant pehini e poke d'ar mogeriou santel-se a c'houdoras ken aliez ar Verc'hez hag he Mab, e zea evel er meas anezha he unan. Pa veze avat cals tud en ilis en em guze en eul leac'h distro bennac pe soken e chomme er porchet; mes racdal ma canet litaniou ar Verc'hez, a c'halv an ilis litaniou Lorett, he vouez a zeue da vezà ken dudius hag a roe da anaout kement he garantez ken a veze treuzet calon kement her guele hag her c'hleve.

En troiou kenta gouscoude ma teuas da Lorett, den, couls lavaret, ne daolas evez oc'h Beneat; heno edo evelato an tad Templ en doa roet dezha gouris sant Fransez, er gear a Assis. En amzer-se edo *pinijenner*, da lavaret eo, en doa en he garg digemeret ha cofes soken ar belerinet paour a deue euz ar Frans. Caer a voue coms dezha euz a zantelez he genvroad iaouanc, a dremene dija evit eur zant, ne daolas ket evez outha, he goves a reas soken e mesk ar gallaoued all, eb ma c'hanavezas netra enha dreist ar belerinet all.

Epad ma tremene dirag meur a hini evit eur zant, unan euz ar gloner, a ioa stag oc'h an ilis, o velet ken aketus da bedi azalec ar mintin betec an nos ar paour keas-se goloet a druillou hag a laou, a zantas he galon tenerreat oll evit ar pelerin devot-se. Ne golle morse ar guel anezha : azalec ma veze digoret an ilis betec ma veze prennet ne da morse er meas ha ne baouez da bedi soken en eur vont euz an ilis, rac chom a ra var diri an ilis pe harpet oc'h ar voger, hag atao ema e coms oc'h Doue, eme ar c'hloarec iaouanc-se, hanvet Gaspar Valeri.

Eun devez Valeri a ieas da gaout Beneat da c'houlen digantha ha kemeret a rea an aluzen; *ia*, emezhan goustadic, *pa vez roet din*. Goulen a reas digantha meur a dra, ar paour a responte anezha e ber gomsou. Ho c'hano, m'ar plich, eme ar c'hloarec? *Beneat, ginidic a Frans hag o chom er gear e Rom.* — E pe di? — Beneat ne reas nemet musc'hoarsin. — Valeri, a velas n'e felle ket dezha hen rei da anaout, hag a lavaras dezhà : e Rom e c'hellor ren eur vuez vad, dianavezet soken. Beneat a lavaras gouscoude e zea euz eun ilis d'eben, hag ispisial, emezha, d'an ilisou ma rear enho ar *c'harant heur*.

He zoare da goms hag he vodesti ne rejont nemet creski e Valeri ar c'hoant d'he anaout muioc'h mui. E peleac'h e lojit? *Harpet oc'h ar voger el leac'h m'emaoun brema.* Antronos e c'hanavezas ar virionez a gementse, rac pa deuas mintin mad da zigeri an ilis, her c'havas heno gourvezet var an diri marbr scournet oll gant ar riou. — Perac ne glaskit-hu ket ho lojeiz en eun ti bennac, emezha d'ar paour? *Doue a fell dezha*, eme Veneat, « hag ouspen eur paour eveldon-me « en em ziskuis el leac'h m'en em gav, ne dle ket clasc « eul lojeiz eas; plijout a ra din beza va unan hag e « peoc'h. » — Mar kirit, eme c'hoas Valeri, gant eun arouden evit diskues oc'h bet o cofes, ho pezo an aluzen e ti ar pinijenner. « Ia, mes neuse e renkfen, epad « ma ve digor an ilis, tremen cals amser er meas.

Kement a zisprich evel en doa Beneat evit he gorf a lakea Valeri ker souezet ma na vouie petra da sonjal anezha, unan a zaou e tle beza, emezha, pe eun den diskiantet pe eur zant bras. Clask a reas sclerijen digant ar pinijenner, an tad Templ, mes hema eur vech c'hoas ne daolas ket bete neuse evez oc'h Beneat. Valeri o veza carget da zerc'hel pep tra en urs er zacreteri a renke dalc'h mad mont ha dont dre an ilis, ha ken aliez ma c'helle, e lavare eur geric bennac da Veneat. Hema ive en doa carantez evit ar c'hloarec iaouanc-se, ispisial azalec ma clevas oa ive paour he dud; senti a reas outha soken, hag eleac'h chom da loja e kichen an ilis e zeas da glask lojeiz en tiegesiou tro var dro da gear, en troiou all ma teuas da Lorett.

Etretant Valeri a deuas da veza beleget, hag a gendalc'has gouscoude da garet Beneat, meur a veach soken e zeas d'he gas var hent an tiez ma rea Beneat he zisken enho; evel ma renke mont avechou goal bell, rac ma veze leun ar c'hreier hag an tiez fourn gant ar belerinet all, Beneat en em glemas oc'h Dom Valeri, dre ma colle evelse cals amser er meas euz an ilis; hema a bedas unan euz a verourien an ilis, a ioa pustost da gear Lorett, da loja eur paour, mes a ioa ive eur zant; heno e voue digemeret mad a c'houdevez, bep tro ma teuas da Lorett. Eun devez Dom Valeri gant truez oc'h Beneat, a ioa en noas couls lavaret, a reas cass dezha en ti-ze eur boutou, eur roched, eur bragez hag eur justin, hag her pedas d'ho lacat, ne gemeras nemet ar bragez, en eur lavaret rei da baourroc'h evitha an nemorant.

A nebeudou Dom Valeri a zeuas da anaout eun dra

bennac euz a vuez he vignon Beneat, eun devez oc'h he velet o lennn he heuriou munud e c'houlennas digantha ha compren a rea offisou an ilis ? *Eun nebeudic*, eme Veneat. D'ar poent-se oa roues ar re a ouie al latin, ispisial etoues ar beaurien ; eur c'hloarec all euz a Lorett, en doa an istim ar vrassa evit Beneat, o veza he gavet o pedi en ilis hag o lenn e c'hortos gousperou, a reas, evel dre laer, eur zell var al leor a ioa etre he zaouarn, ne ellas ket miret da lavaret dezha : petra c'hui a lavar an offis divin en ho previel ? *Ia*, eme Veneat, gant eun doare ken dichek, ma tennas ar c'hoant digant ar c'hloarec-se da lavaret ger ebet outha divar an dro-se, diana ebars en ilis. Gouscoude eun droad e c'hanzavas oc'h Dom Valeri e zoa bet manac'h en eur gouent eiz pe nao mis, mes e zoa deuet anezhi, abalamour emezha, *Doue her falveze dezha hag e renkor ober atao mennos Doue*.

Kement hini en deus anavezet ha caret hor paour keas Beneat o deus bet clasket her lacaat da voal dreti nebeutoc'h he gorf, oll o deus collet ho foan kercouls hag he vignon Dom Valeri ; hema a lavaras eun devez da Veneat : perac e kendalc'hit-hu da c'haloupat euz an eil bro d'eben ? Chomit ama en ilis Itron Varia Lorett hag ho pezo an eur vad da zervicha bemdez an oferennou. *Gant an truillou-ma a zo var va c'hein ?* — Ha goude, cavet e vezo deoc'h eur zoudanen ha dillad all dereat. — *Den ne anaves ac'hanon ama*, eme Veneat. — Me diana oc'h anaves, roit eta buhan oc'h assant. — *Me velo*, emezha. — Antronos Dom Valeri a c'houlennas digant Beneat : ac'hanta great o peus ho sonch? chom a reoc'h ama ? — *Doue ne fell ket dezha*, eme Veneat gant dousder mes ive en eun doare ker start ma voue sclear d'he vignon Valeri ne jomje ket.

Hema a glascas eur vech all lacaat he vignon Beneat da vont e couent ar Gamalduled, tost da Lorett, ar rema emezha a vev en ho c'houent evel en eur ermitach, ha gouscoude en em unanont evit pidi, cana meuleudiou an Autrou Doue ha labourat, m'ar kirit m'ho hentcho varc'hoas betec eno ; va zonch eo ive mont d'hi divezatoc'h evit echui va buez ; ac'hanta assanti a reoc'h ganhen en dro-ma diana : *Me velo*, eme Veneat. Goude eun nebeut devesiou e lavaras d'he vignon Dom Valeri : *Ne din ket, Doue ne fell ket dezha e renfen eun hevelep buez.*

Dom Valeri a zo bet unan euz an testou dibabet ama hag aont gant Doue evit rei da anaout an hini a garie evel he vrassa mignon, hag a vezo ive hon hini m'ar keromp lavaret aliez en he henor : Sant Beneat Joseph Labr pedit evit ho pro ar Frans.

IAN AR GERNEVEZ.

Ar c'hont a Chambord er gear à Ems. 1849.

Pa oe deuet eun tammik peoc'h e Franz, goude dispac'h 1848, ar c'hont a Chambord a zonjaz e oa mad d'ezhan tostaat ouc'h he vro evit guelout muioc'h a-zeuz he genvroiz, nann hepkenn ann dud pinvidik, mes dreist-holl tud euz ar bobl, easoc'h d'ezho mont di eget da Frohsdorff. He velout a rajent evel ma'zeo, klevout a rajent ganthan he venosiou var he fesoun da ren; hag e vije dismantret ar geier a hade bepred divarhe goust eur rum dud aheurtet enn he enep. Dont a reaz eta d'ar gear a Ems enn Allemagn, peuz dost da harzou Franz.

Pa oe klevet edo Herri er gearik-se e savaz finv ha keflusk e Franz. Ann hent a gas da zukach Nassau a oe goloet buhan a veachourien. Tremen a rann ar re binvidik evit arruout gant ar vicherourien.

Hanvet ho doa kannaded euz ho renk da vont beteg ar Prins ; hag e kasent d'ezan eur re bistolennou kaer prenet ètrez-ho, gant eul lizer skrivet enn hanno ann holl.

Eur blantennik fuchsia e kreiz he bleun ho doa laeret, douar hag all, diouc'h jardin ann Teoleri, hag a reaz eur blijadur vras d'ar Prins, rac houn-nez a vije loden ar Brinsez.

Pa oe digoret boestl ar pistolennou, ar Prins a lammaz d'ar paper a welaz ebars, hag a lennaz ann daelou enn he zaoulagad, ar c'homzou-ma : « Ar vicherourien « d'ar C'hont a Chambord. »

Al lizer a lavare : « Micherourien a bep stad a bed « ann aotrou ar C'hont a Chambord da gaout ar vade- « lez da zigemeret ann desteni-ma euz ho doujanz, euz « ho c'harantez evit-han, hag euz ho anaoudegez vad « evit ar madoberiou en deus kaset ken aliez d'ho bro « enn he dienez vrasa. Ar vicherourien-ze n'int ket bet « gounezet gant promessaou faoz eur rum dud a zo, na « troumplet gant geier mallisiuz hadet, divar goust ar « C'hont a Chambord. Gouzout a reont pegen huel eo he « spered, pegen digor he galoun, peger gwirion eo he « garantez evit ar bobl. Gouzout a reont e tistroo gant- « han al labour enn ho c'hreiz, e kavo gant-han Bro- « C'hall eur peoc'h paduz, gloar evel gwechall ha peb « eurusted. Karet ho divije mont ho unan da gas ho fre- « zant d'ezhan, mes n'ho deuz ket peadra da vont beteg « enn-han ; plijet gant Doue he zigas hep dale beteg « enn-ho. »

O veza peurlennet al lizer ar Prins ne bade mui, hag a lavaraz a vouez huel : « Nag euruz e venn-me oc'h « ober va lod da lakaat ann dud vad-ma enn ho eaz, hag « o tiskouez d'ezo anaoudegez va c'haloun ! »

Ar Prins o veza roet eun taol lagad d'ar prezanchou kaer digaset d'ezhan hant ann dud pinvidik, a zistroaz d'he vicherourien, hag oc'h en em lakaat enn ho c'hreiz e lavaras gant drid kaloun : « Setu-me e Bro Franz. » Oc'h penn eun hanter heur e choumaz da gaozeal gantho evel eur migoun gant he vignouned, o c'houlenn digant peb hini doare euz he gerent, euz he stad, ha mont mad a rea al labour e Franz.

« Evit ar vasounerez, eme ann autrou Oudin, mestr mansouner, ne gerz ket re gaer. Ha pa choum ar mansouner hep labour ar micherou all a choum a zao. Karout a rafemp ez afe gwelloc'h ann traou en dro. » « Ha « me ivez, eme ar Prins, oh ! ma tepante kement-se « ouz-in » « E amzer ho tud, eme ar masouner, me m'euz sonj mad ez eafgwelloc'h ann traou ; ha kredi a rann ez afent gwelloc'h c'hoas ma teufac'h en dro. Gwelit, ho koulenn a reomp nann hep ken abalamour d'ehoc'h, mes abalamour d'eomp. » Eun hejik d'he zourn a oe respont ar Prins.

Abarz kuitaat Ems, ar C'hont a Chambord a skrivaz al lizer-ma da vicherourien Paris :

« Gwelet am euz, gant eur galoun tenereet beteg ann « daelou, micherourien a bep stad euz a Baris deuet « beteg enn-oun enn eur vro estren da rei d'in teste- « niou kaer euz ho fealded hag euz ho c'harantez. Ra « vezo al lizer-ma test ivez euz va anaoudegez-vad hag « euz va c'harantez evit-ho ! Kannaded a oant aberz « ar vicherourien all pere na heljont ket ober ar veach. « Ho fedi a rann da gas d'ho c'hamaraded va lizer ha va « anaoudegez-vad.

« Klevout ez eo lavaret va hano gant karantez ebars « em bro hag er gear ez ounn bet ganet enn-hi, a zo « eur frealzidigez vraz evid-oun em divroidigez.

« O lenn ann holl hanoiou digaset d'in var al lizer « am euz bet, ounn bet eurus ha fier, o kounta eun « niver ker braz a vignouned e renk ar vicherourien. « Studia rann hep ehan da ouzout penaoz ec'h halfenn « ober vad d'ezo. Anaout a raun ho ezommou, ho buez « poaniuz, ha va brasa nec'h eo en em welout re bell « diout-ho, ha na hellann ket ho zikour na gwellaat ho « stad kement ha ma karfenn, mes eun deiz a zeuio, « hag am bezo galloud da glevet out-ho, da zervicha « Bro-Franz, ha da veritout he c'harantez hag he « fisianz.

« Ems, 25 a vist eost 1849.

« HERRI. »

H.

Merc'hed calonek. — Epad ar vrezel diveza, an itron R... a gollaz he fried, ofiser var varc'h, lazet e Forbach. Bez'e devoa nao map ; ar c'hosa anezho en doa eis vloas varnugent pa varvaz he dad, hag ar iaouanca pemzek.

Er mare-ze seiz euz he bugale a ioa en arme. E Sedan ar c'hosa anezho hag an trede a voue lazet. Ar c'hosa a ioa cabiten hag egile letanant.

Ar pemp all a ioa e Metz. Daou euz ar re-ma a voue lazet ive o stourm oc'h ar brusianed, hag an tri all a voue caset prizonierien en Allmagn.

Ne chome gant ar vam nemet he daou vap iaouanca ; unan anezo en doa a veac'h seitek vloaz, hag egile pemzek. An daou-ma a ieaz ive d'en em lacat en arme al Loer.

An tri brizonier a c'hell tec'het euz an Allmagn ; dont a reont da velet ho mam ha da reseo he bennos. Mes ar Frans e deuz izom anezho, hag e zeont adarre d'he difen. Siouas, daou anezho a voue lazet ive er vrezel.

Euz a nao ne chome nemet tri e buez. Doue en doa espernet an tri-ma evit na chomje ket ar vam he unan var an douar goude beza savet eun hevelep banden vugale.

Dont a ra ar peoc'h. Ha sonjal a ra deoc'h e talc'ho ar vam-ze he zri map en he c'hichen ? Ar c'hosa anezho a ioa soudard hag a chom soudard. Oc'h an daou-all ar vam a c'houlenne :

Petra vezi-te, emezhi d'ar brasa anezho ?

— Me a vezo beleg hag a ielo d'ar missionou.

— Ha te, emezhi d'ar bihana ?

— Me a vezo den a vor.

Hirio ar soudard a zo en arme en Afrik ; ar martolod a zo er C'hochinchin var al lestr ar Ian-Bart, hag ar missioner a zo eat d'ar C'horee.

Hag ar vam a zouk canv d'he fried ha da c'huec'h euz he bugale, hag euz an tri a chome ganthi e deus roet daou d'ar Frans hag egile da Zoue !

Epad ma edo ar *Gommun* o ren e Pariz, e voa eno daou zen iaouank demezet, pe prometet e dimizi an eil d'egile. An den iaouang a voue laket er prizon gant ar gommunardet, hag e tlient he fuzilla ; rag an dud vad n'o doa ken da c'hortos digant ar botred vrao-ze. An demezel a gleo kementse, ha ne chom ket da varc'hata.

Ep diskuez ar strafuil a ioa en he c'halon, hag an daelou a glaske dont euz he daoulagad, e za var eün d'an dachen Vandom eleac'h m'e doa clevet oa prizoniet he frometet.

Hógen tachen ar Vandom n'oa ket brao mont varnezhi neuze. Guelet a reat eno pevar pe bemp mil den mezo pe anter-vezo, merc'hed divez en ho zouez, henveloc'h oc'h loened eget oc'h tud.

An demezel a zigouez ; treuzi a ra an dachen dre greiz al lamponed-ze souezet o velet eur plac'h honest o tremen dre ho zouez. Mont a ra e porz ar palez. Eno edo ar re voasa euz al loened gouez-ze. Unan anezho, eun ofiser, a deu varzu enhi, hag a c'houlen gant eur vouez dichek :

— Petra glaskez, sitoianez ?

— Va frometet a zo er prizon.

— Ah, da brometet ? eur muntrer en deus tennet var ar bobl ! Deut mad out, bremaig e veli he fuzilla.

— Mar en deus tennet var ar bobl, evel ma livirit, oa he zever hen ober.

O clevet ar goms-ze, al lamponed a ra hu hag a scrign ho deût gant counnar. Unan a deu d'he c'haout hag a iea da gregi enhi en eur lavaret ;

— Ah, te zo eun aristocratez ; gortos !

Ar plac'h iaouank a zao eun disheoler, (*ombrelle*) a ioa ganthi, hag a sco ganthan a dreuz he vizach eu eur lavaret :

— Ne doc'h nemet eun didalvez ; eur goaz hag a dalfe eun dra bennak ne dafe morse d'en em gemeret oc'h eur vaouez dister.

An ofiser, o velet-se, a boulzaz al lampon kuit, hag a lavaras dezhi :

— Roit ho preac'h din, ha me ia d'ho cas, ha neuze den ne rai drouk deoc'h.

Abenn eun heur goude e teue en dro, great ganthi he c'hevridi, ha saveteet he frometet dre zicour cannad eur vro estren. Pa edo o vont ebiou al lamponed, unan anezho a lavaras dezhi :

— Araok ma zi alesse cri : bevet ar Gommun !

Hi a zistroaz hag a grias : bevet ar Frans ! hag a ieaz ac'hano ep ma credas den touch outhi.

Piou ar goaz en divije great guelloc'h ?

Eun trede maouez calonek. Eun demezel collet ganthi he mam da ugent vloaz, a ioa chomet ep dimizi evit gallout chom gant he zad. He zad a ioa Jeneral hag a voue lazet er vrezel, o lezel ganthi madou bras. Neuze e lakeaz a gostez eul lodennig euz an danvez-ze, peadra da ober dezhi he unan argourou da vont en eur gouent. Gant he oll madou all e laca sevel pevar di scol, eur chapel, hag eun hospital gant daou c'hant guele evit digemeret ar beorien glanv. Goudeze en em dennaz er gouent evit en em rei he unan da Zoue goude beza roet he danvez d'ar beorien.

An Aotrou Bihan, person Loc-Brevaler, zo maro er Sizun dremenet.

An Aotrou Cadoret zo hanvet person Loc-Brevaler.

ABOSTOLACH AR BEDEN

INTANSION JENERAL EVIT MIS MEURS.

Goulen ma vezo trec'het enebourien ar feis christen.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *28 C'huevrer.*		Pont-n'Abat. — *26 C'huevrer.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	36 lur, 75 c.	Guinis.....	38 lur, 14 c.
Segal.....	30 lur. 00 c.	Segal.....	28 lur, 34 c.
Eiz.....	26 lur, 50 c.	Eiz.....	26 lur, 50 c.
Ed-du.....	22 lur, 50 c.	Ed-du.....	21 lur, 67 c.
Kerc'h.....	23 lur, 00 c.	Kerc'h.....	22 lur, 76 c.
Avalou douar	9 lur, 00 c.	Avalou douar	7 lur. 26 c.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour ; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne ; — Tiez ha creïer nevez.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede gueeh.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

EUL LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., renet *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper,

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo ees bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulina.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. DE KERANGAL, mouller an Escopti.

DISSADORN 14 MEURS 1874. N° 476 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle bezn paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo échu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 14 Meurs 1874.

O rei aliou d'ar veleien a dle prezeg er bloa-ma evit ar C'horaiz en ilizou Rom, an Tad santel ar Pab a lavare dezho o devoa muioc'h eget biscoaz izom da zeski d'ar bobl guirionezou braz ar Relijion ; rak calz euz ar re a ra ar brezel d'an ilis ne anavezont ket al lezen gristen, ha calz all en em les da veza touellet gant an enebourien-ze euz ar feiz dre ne anavezont ho relijion nemet divar c'horre, n'o deus nemet eun anter anaoudegez anezhi.

Ar pez a lavar ar Pab euz a Rom a c'heller da lavaret ive euz ar c'heriou all er broiou christen, ha marteze zoken euz ar meziou. Nag a dud goude beza desket, evit tremen, eur ger katekis bennag en ho bugaleach, a les, eur vech great ho fascou kenta, peb kelennadurez christen a gostez ! Ha souezet e tleer beza ma teuont da ancounac'hat ar pez o deus gouezet, ha ma teu ar relijion da veza eun dra dianavez evitho ? Ha penaus neuze ivez ne vent-hi gounezet gant enebourien ar feiz p'eo guir ne ouzont ket peur ho zrompler, ne anavezont ket avoalc'h guirionezou ar relijion evit gallout ho difen pa gomzer en ho enep ?

Setu gouscoude petra a zigouez, e kear ha var ar meaz, en tiez ne vez morse comzet a relijion enho, ne vez morse lavaret peden ebet e commun enho. Ar speret a feiz a ia kuit, hag ar Relijion a deu da veza eun dra dianavezet couls lavaret, a behini ne roer mui nemet eur merk bennag a ziaveas.

Meur a hini euz a Eskibien Frans, en ho mandamanchou evit ar C'horaiz en em zao a eneb ar scridou fall a skigner a zruil etouez an dud. Comz a reont euz ar c'hazetennou difeiz, euz al levriouigou-ze contamet a daoler a villerou, hag e kær ha var ar meaz, e pep carter, evit mouga ar feiz e pep leac'h.

« Caera tra, emezho, eo ar voullerez ! ha caera donezon en deus great Doue d'an dud o lacat dizelei evitho eun dra ken ijinus ! Nag hen a zo deut eas dre eno skigna ar virionez e pep leac'h, ha rei descadurez d'an oll pe da viana da eun darn vraz a dud ! Hogen siouas, ar voullerez great evit skigna ar virionez dre ar bed, a zo laket gant an dud difeiz da skigna ar gaou. An drouksperet pehini en em zervich euz a oll oberou Doue evit ober ar brezel dezhau, en deus plantet he gorn eno ive. He likizien poulzet ganthan, a daol var ar bed eun diluch a scridou great evit contami ar c'halonou ha dalla ar sperejou, ha cas evelse eneou ep niver da goll.

Evel a veler, ama ne ket eur scrifagner christen epken eo a zao he vouez evit diskuez an danjer a zo o lenn scridou fall, mes ar Pab he unan, mes an Eskibien, da lavaret eo an iliz eo a zao he mouez evit kelen he bugale. Gouzout a reont, daoust d'ho c'hontelion, daoust d'ho aliou, ez euz ato cals christenien hag en em les da veza touellet, hag a gred e c'hellont lenn cazetennou ha levriou scrifet a enep ar relijion, var digarez ne velont netra fall enho. Siouas, dont a reont evelse da goll ar feiz nebeut ha nebeut hag ep he zonjal. Ar c'hontam pe ar poezon ne las ket ive ato dioc'htu ; mes ma ve kemeret anezhan aliez en em sil er goad, e laca ar goad da drei, hag an den a goll he nerz, a langis hag a varf erfin.

Evelse ive ar scridou fall-ze ne vougont ket ato ar feiz en eun taol, mes tenvalaat a reont ar speret, bianaat a reont an heuz oc'h ar pec'het, hag an den a deu da gaout douetans, da gaout poan o tispartia ar virionez dioc'h ar gaou, hag erfin en em gaf da veza difeiz epad ma sonch dezhan beza c'hoas christen mad.

Rom. — Biscoas n'oa bet guelet e Rom kement a zizurz evel er bloa-ma gant mascaradennou Morlarjez. Da genta eo falvezet dezho teleur dismegans var arme Frans ha goudeze var ar Spagn. Hogen kementse a ioa c'hoas nebeut a dra e scoaz an dismegans o deus clasket da deleur var Doue, ar Relijion, ar Zænt hag oll guirionezou ar feiz. Laket o doa e teir zal an traou mezusa, hag encantet e vije c'hoariou evit ma teuje muioc'h a dud da zellet outho. Neuze e voa laket renerien da zis-

kuez ha da esplica d'ar re a deue pep taolen ha pep tra udur. Ar re-ma a ioa masket, a gomze dre ho fri, hag a rea neus da zevrez ar brezegerien er gador pe ar beleg oc'h an aoter. Ama e tiskuezent costen Adam a behini e savas Doue Eva. Aze e velet Josue, guisket evel eur furlukin, pignet e beg eur skeul, hag o telc'her an heol a za o planta eun tach enhan.

Larcoc'h e velet an tri roue a vro sao heol o tont, en ho roched epken, var gein tri azen, hag o c'haloupat varlerc'h eur stereden lostok great gant paper, ha caset ha digaset gant eur furlukin. Azioc'h eur furlukin hag eur plac'h fall a skeudenne sant Joseph hag ar Verc'hez. (Pardon, lenner, euz eun hevelep dismegans.) Larcoc'h c'hoaz e tiskuezet deoc'h ar mean gant pehini e lazas David ar ronfl Goliath, skeul Jacob, goalen Moizes, javedou penmoc'h sant Anton, etc.

Ne vercan ket ama kement a ziskuezent. Eur pod pri a velet ive, hag ar rener a lavare : setu aze pot dour Pilat eleac'h ma voalc'haz he zaouarn goude scrifa ar zetans... Gouelit ! gouelit ! hag ar renerien neuze a reas neuz da vouela !

Evit teleur an dismegans var ar c'hoarezed a charite, diou blac'h fall a velet var daou azen. Guisket oant evel ar c'hoarezed ha peb a vugel paper gantho var ho chouk.

Setu aze penauz e teu an dud dizoue ha fallakr-ze da ober goab euz a Zoue, euz ar relijion, hag euz a gement zo sacr ha santel.

Eun nebeut derveziou zo, eun tiad catoliked euz a Rom a voue digemeret gant an Tad santel. Ar Pap a velaz, e kichen he vam, eur bugel c'huec'h pe seis vloaz, hag a lavaras dezhan gant madelez :

— Tosta ama, va bugel, pe hano a rer ac'hanout ?

Ar bugel a grene o tostat oc'h an Tad santel ; gouscoude, o velet he vadelez, en em hardiseaz, hag e lavaraz he hano. Unan euz he gerent a lavaraz neuze :

— Tad santel, he dad coz oa an Aotrou E... professor e scolach Rom, ha maro en ho servich brema ez eus meur a vloas.

Pii nao a jomas da zonjal, goudeze e lavaras d'ar bugel : « Han ia, sonch am eus ; da dad coz a ioa douget meurbet evit an ilis ; mar baleez var he roudou, e vezi estimet gant an dud vad, ha benniget gant Doue. Gouzout a rez-te ober sin ar groas ?

Ar bugel, evit respont, a reas sin ar groaz en eur lavaret cre ar c'homzou : en hano an Tad....

— Mad, mad, eme an Tad santel, bevech ma teui an drouk-speret d'as tenti, gra sin ar groaz evelse, hag e tec'ho pell diouzit.

— Hen ober a rin, Tad santel, eme ar bugel.

Goudeze o veza eveseet e voa lod euz an itronezed hag a zouge eur vetalen, skeuden Pii nao varnezhi, e lavaras :

« Pa zellot oc'h ar skeuden-ze, ne ket enhon-me eo e tleit sonjal, mes e goalheuriou an iliz, ha pedit Doue da lacat eun termen dezho.

Neuze ar Pab a roaz he vennoz hag a vennigaz ar c'hroaziou hag ar chapeledou a ziskuezet dezhan.

Pologn. — An Aotrou Lodokouski, Arc'hescop Posen, a zo er prison e kær Ostrowo. Caset eo di, evel ma on eus lavaret kentoc'h, abalamour ma ne fell ket dezhan senti oc'h lezennou control d'ar relijion catholik, ha ma talc'h mad d'ar guir feiz ha d'hon Tad santel ar Pap. Sonjal a reat ne vijet ket bet ker criz en he genver evel ma zoar, hag e vije lezet eur belek ganthan ; hogen ne rer ket. Ar belek zo eat d'he heul ne c'hell he velet nemet bep tri pe bevar dervez, ha c'hoaz eur c'hardeur bevech ha dirag eur goard. Dalc'h mad hen dalc'her dindan an alc'hoez, ha n'eus nemet eur speuren etre torfetourien hag hen.

Goasa diouer a c'hell beza evit eun Escob, eo chom ep gallout lavaret an oferen santel. Cridi a reat e vije roet dezhan an otre d'he lavaret ; hogen an otre-ze ne deu ket. An oll a zo mantret en daou arc'hescopti pa o deus gouezet oa prizoniet ho Arc'hescop. E Posen ne velet nemet tud o vouela, oc'h huanada, o pidi, o lacat oferennou evit goulen ma vezo roet he frankis d'ho fastor. G. M.

Mis Sant Joseph.

IV.

Al leanez Mari ar Vizitasion, euz a leanezed Carmez divoutou, e devoue ive ar c'hras da veza renet gant sant Joseph en eur pennad beach. Pa voa iaouankig, e veve santelamant e ti he zad. Hogen Doue he galve d'ar gouent dre eun hent souezus meurbet. Digas a reas dezhi eun aoun ker bras rag ar faziou e pere e coeze, ma credaz a neuze e voa eur goal skuer evit ar vro oll. He c'honfessour ha meur a hini all a glascaz he distrei dioc'h ar zonch-ze a ioa goest d'he lacat da falgaloni e servich Doue. Ne c'heljont gounit netra varnezhi. Ober a reaz he zonch da guitat ti he zad, dindan noz, ep lavaret da zen, ha kementse, emezhi, evit tec'het diouthi he unan, mar gelle. Mont a reaz en hent, ha baleet e devoa eur penn euz an noz, pa zigouezas ganthi eun den coz, respectabl meurbet, hag a c'houlennas outhi peleac'h e zea ?

— Mont a ran, emezhi, da glask ar gouelec'h, evit tec'het diouzin va unan ha dioc'h va fec'hejou.

— It dre an hent-ma, emezhan, pe en em gollot.

Neuze e reaz eur c'helc'h en dro dezhi gant he vaz, e tiskuezas dezhi hent Palensa, hag ez eas kuit. An demezel a deuas neuze da anaout e tlie an den estren-ze beza sant Joseph, an hini en doa he scoazellet adaleg he bugaleach ; sonjal a reaz e c'hourc'hemenne dezhi mont da Balensa d'en em lacat en eur gouent. Mont a reaz eta varzu ar gær-ze. Hogen he zud pa o devoa santet an diouer anezhi, a ioa deut var he lerc'h, hag he zizas. Ober a rejont dezhi pep seurt rebechou. Hi avad a zalc'has mad, hag he c'herent o velet pe ger stard oa en he menoz, a ieas ganthi da Balensa, hag e c'hasas da eur gouent carmelitezed divoutou e deus sant Joseph

evit patron. Eno e voue resevet leanez evit ar c'hœur. Hogen he humilite a rea dezhi cridi e voa an dra-ze re huel evithi, hag e lavare en eur sevel he daoulagad varzu an Env : ha va ene ! va Doue, ha va ene ! Ne eanaz eta da bidi ken na voue diskennet e reng ar seurezet convers, hag eno e roaz ar skuer euz an oll vertuziou.

* * *

Tri gloarek iaouang a gompagnunez Jesus, o veza eat da ober eur pelerinach, en em gavaz eun dervez e creiz eur blenen vras. Ne velent ti ebet a dost, nag a bell, hag e voant dare gant an naoun hag ar skuisder. En diles ma en em gavent, ec'h en em gourachent an eil egile da c'houzanv evit Doue ; esper o doa e teuje an Env d'ho ziconr ma na gavent ket a zicour var an douar. Epad ma edont er sonch-ze, setu hi o velet er blenen o tont varzu enho, eur goaz hag eur vaouez ganthi eur bugel bihan.

An tri den estren-ze a dosta oc'h an tri gloareg, a deu d'ho saludi, hag o velet e pebez dienez en em gavont, e kinnigont dezho bouet da zibri, hag e lakeont dirazho eur pred euz ar re c'hoeca.

An tri gloarek, souezet meurbet gant ar pez a zigouezе gantho, o divije caret gouzout piou oa an dud vad-ze. Hogen ho lentegez a viraz outho da c'houlen outho piou e voant. Ep dale avad her goueschont ep he c'houlen. Clevet a rejont eur vouez o lavaret : « *Ni eo on eus savet compagnunez Jesus.* » Kerkent ha ma o devoa clevet ar c'homzou-ze, an tri beacher ne vouent guelet mui.

Den ne oufe lavaret pebez laouenedigez a gargaz eneou an tri gloarek iaouang o clevet ar goms-ze a zeske dezho sclear e voa an tri-ze Jesus, Mari ha Joseph. En em lacat a rejont d'an daoulin da dougarecat Doue ; neuze ez ejont adarre en hent oc'h en em gourachi da veza ato fidel d'ho zri madoberour ha da veza ato relijiuzet skuerius. E Joseph e cavent ar skuer euz eur superior mad hag eveziant ; e Mari ar skuer euz eul lean partet, hag e Jesus sentidigez eun neveziad oc'h en em lacat en urs.

* * *

Ar c'hoar Cecilia, a drede urs sant Fransez, euz a Vilan, e devoa eun devosion dispar da sant Joseph. He c'hustum oa iun bep merc'her divar bara ha dour en he henor. Bevech m'e deveze eun izom bennag, evit he ene pe evit he c'horf, en em erbede oc'h he fatron santel, hag hema a ziskuezaz e plije dezhan he devosion.

Cecilia a ioa eat, gant eur plac'h iaouank devot bennag all, da bardona da Itron-Varia Trapani, e Siciil. Al lestr a dlie ho digas en dro ho lezaz eun nosvez var an aod, eur pennad dioc'h Palerm. Ar merc'hed all en ho encrez, a vouele. Cecilia en em erbedaz oc'h sant Joseph, ha ne gollas ket he foan. Eun den cos, respectabl meurbet a deuas da ginnigen dezho ho hentcha.

« Va bugale, emezhan, roit ho pacajou d'an den iaouang zo aze, hag ho dougo. ».

— Den mad, emezho, ni on euz eur pennad mad a hent da ober, rag e ru sant Joseph emaomp o chom.

— Me, emezhan, a chom ive er ru-ze. Alo, deomp, ha n'o pet ket aoun.

Ho c'has a reaz e guirionez beteg ho dor, hag an den iaouang a lakeaz ho facadou var an treuzou. Pa falvezas dezho trugarecat ho renerien, ne veljont hini anezho. Souezet meurbet gant ar burzud-ze e teujont, goude beza sonjet mad, da anaout e tlie ar rener mad-ze beza sant Joseph, hag an den iaouang, he vap mager pe eal mad unan anezho.

Prezegen a ganv an Aotrou Leseleuc Escob a Autun.

II.

An Aotrou Leseleuc a voue ganet e 1814. Gouzout a rit petra dremene neuze var an douar. Gouzout a rit e devoa ar Frans, abaoue eur pemp bloas varnugent bennag, great eur fazi bras. Laket e doa Doue er meaz euz al lezennou a dlie ren ar vro ; discleriet e doa ne voa mui Jesus-Christ roue ar broiadou tud. Hag ez euz c'hoaz ha ne velont ket e voa eun torfet hag eun danjer lakat evelse Doue er meaz, ha ne anavezont ket e teu hon oll reuziou, abaoue pevar ugent vloas, da bunisa ar vro e deus nac'het Doue, ha ne fell ket dezho compren ne deus ken mean diazez, zoken evit ren eur vroad tud, nemet Jesus-Christ, ha Jesus-Christ dre he ilis.

An Aotrou'n Escop de Leseleuc n'en deus ket gallet ober kement en divije caret evit digas he vro da gompren evelse guiriou eur vroad tud ; maro eo avad gant ar c'hloar da veza great ato he c'hallout evit kementse, ha da veza e pep leac'h savet he vouez huel a ma c'helle evit difen an iliz, evit difen he guiriou ha re Jesus-Christ gant pehini eo bet savet.

Lavaret zo bet great deoc'h a be voenn e tiskenne an Aotrou'n Escop de Leseleuc, hag ar pez oc'h eus clevet en deuz expliket deoc'h al lavar-ma oc'h eus lennet var he armou, hag a ioa ive merket mad var he zrem caer ha nobl : *à Deo robur, va nerz a deu digant Doue.*

Ouspen ar pez on eus lavaret euz ar vouenn dud ma tiskenne anezho, e tleomp ep mar lavaret ive o deuz al lec'hiou ma zeo bet ganet ha savet, calz a c'hallout da zougen an den d'ar relijion ha da zigeri he ene, hag a dleaz a dra sur dougen anezhan da rei he zonch hag he garantez d'an ilis.

Breiz-Izel e deus bet an henor da rei ar vuez d'an Escop da behini e vouelit, hag ar gær goz a Gastel-Paol a zo hirio, en he glac'har, fouge enhi hag eürus euz an daou dra a zo gloriuz evithi hag a viro bepret gant fidelite ; he gavel hag he galon.

Castel-Paol, ar gær santel, evel ma he galvomp en hor c'harter ! Castel-Paol gant he banden Eskibien, menac'h ha missionerien santel : Paol, Jaoua, Goulc'hen, Tiviziau, Samson, Magloar, Hiltut, Gildas, Mikeal an Nobletz, an tad Maner, ha calz a re all. Castel-Paol gant he zour mein dantelezet, an tour burzudus-ze laket da zevel gant ar feiz, hag a behini ar Marechal

Vauban a lavare e voa *hardisa tam labour en doa guelet biscoas*.

Leopold ive en em blije o cana *he gleuziou alaouret, he dour dantelezet*. Caret a rea dreist he vro Breiz-Izel, mes ar garantez dreist-ze a deue euz eur garantez all hueloc'h ha creoc'h, ar garantez santel evit an ilis.

Ar guel euz ar mor braz a ioa dioc'h doare ar speretze ken digor. Hor mein-hir, eur groas var ho beg, a zigase da zonch dezhan euz a vean hir ar Vatican var bek pehini Clemant XII a lakeaz eun tam euz a vir groaz hor Zalver, ha var an troad e lennet an tri c'her ma : *Christus vicit, christus regnat, christus imperat : Jesus-Christ en deus trec'het, Jesus-Christ a ren, Jesus-Christ a c'hourc'hemen*. Hon taoliou-mean, pe aoteriou an drouized, a rea dezhan guelet dre ar feiz tenzor an ilis catolik, an aoter eleac'h m'ema ar sacramant adorabl.

E guiscamanchou Breiziz-izel, en hor iez coz a vouie da goms ken distagel ha ken dibab, ar pez a rea dezhan ho c'haret, ne ket epken dre ma voant coant, dispar, ha dishenvel dioc'h giziou ha iezou ar broiou all. Caret a rea hor giziou coz abalamour ma vele eno eur c'hae da viret oc'h ar speret enebour d'al lezen gristen da zont er vro. Caret a rea Breiz abalamour Breiz a zo catolik. Caret e rea coueriadet Breiz abalamour ma o deus c'hoas feiz avoalc'h evit cridi d'ho beleien ; abalamour coueriadet Breiz ne gredont ket e c'halfent ober eun dra talvouduz bennag en ho buez ep he zantelaat dre ar Relijion ; abalamour coueriadet Breiz ne fell ket dezho mervel ep beza benniget gant eur belek catolig, ha ne fell ket dezho, dispartia, nag en ho feiz, nag en ho c'harantez, Hor Zalver Jesus-Christ, an tad santel ar Pap , hor mam santel an ilis.

Setu aze petra voa Breiz evit Leopold a Leseleuc. N'em eus ket cavet stang eur galon hag a garje Breiz eveldhan ; kementse dre n'am eus ket cavet stang eur speret ker catolik, ken douget evit an ilis. *Dilexit ecclesiam*.

N'em eus ket great va studi er memes scolach ganthan ; gouezet em euz avad en doa echuet he studi d'he c'hoezek vloaz, hag e voa souezet he brofessored o velet he speret digor ken abred, hag o velet ive pegement e voa aketusoc'h ha pegement e teske buanoc'h eget he gamaradet. Comans a reaz he studi e skeud tour creisker, ha d'ar 14 a viz eost, derc'hent gouel Maria anter eost, e tigouezas ganthan an darvout, ar pense a zo bet hano anezhan varlene er c'hazetennou.

E guirionez pep tra zo souezuz en darvout-ze. Eur bugel nao bloas coezet er mor tri c'hart leo dioc'h an aod, a zalc'h he benn kercouls hag eur martolod coz, kementse zo burzuduz ; ha feiz ar bugel-ze o chom var an dour sicouret gant he vestr scol, hag o cana dizaoun ha gant fizians an *Ave Maris Stella ;* ha carantez ar bugel evit he dad, o viret na deujet d'he zicour ken na vije laket he dad hag he vreur er meaz a zanjer ; ha scoazel Mari, o silaou peden ar bugel penseet ; ha gallout Jesus o tifen oc'h ar mor lonca Escob he galon sacr.

G. M.

Itroun varia Lourd.

UNNEKVED DERVEZ.

Ahanta, ha guelet e teuz anezi hirio, ha petra e deuz lavaret did ? a c'houlennaz person Lourd, pa antreaz Bernadeta er presbytal, en or zont en dro euz ar c'hao burzuduz.

Guelet em euz ar veledigez, eme ar bugel, hag em euz lavaret dezi : an aotrou Person a c'houlen ma rafec'h bleunvi ar vezen roz pehini a zo dindan ho treid : ar veleyen ne gredont ket ac'hanounn. Great e deuz eur vusc'hoarzaden, moez e deuz lavaret din pedi evit ar bec'herien, hag e deuz gourc'hemenet din pignat beteg gouelet ar c'hao hag e deuz iounet teir gueich : pinijen, pinijen, pinijen, komzou pere em euz lavaret var he lerc'h en eur ruza var va daoulin beteg ar gouelet. Eno e deuz roët din c'hoaz eur sekret evidoun va unan, ha goude ez eo eat kuit.

Ila petra t'euz kavet e goulet ar c'hao ? sellet em euz pa oa eet kuit, rag epad ma oa eno ne sonjen nemet enni, ha n'em euz guelet nemet ar garrek, ha var an douar eun neubeut geot pehini a zivoann e kreiz ar boultren.

Ar Person a jomaz sioul o sonjal ennan he unan. Guelloc'h eo din gortoz, a zonjé. En despet d'an dud a oa deuet da gridi e Doue o velet Bernadeta, an dud impi o doa foge abalamour na oa ket deuet ar vezen roz gouez da vleunvi.

Ar Person en deuz gret mad, emezo, ar c'homissœr a zo bet zot o klask mirout ouz an traou da vont ; ar Person en deuz gret guelloc'h ; setu ar geier dizoloët. Setu petra e leverent euz komzou ar Person mad pehini n'en doa ket a zonch da nac'h ar virionez, mes epken d'el lakaat da veza guelloc'h hag anetoc'h. Ar c'homissœr kez na gave ket œz beza bet trec'het en afer-ze. Var ar poent edo da goll he hen o velet penaoz n'en doa ket allet dont abenn da vironi oc'h ar velidigez d'en em ziskuez ; guelout a ree sklear dre c'houlen ar Person penaoz ne oa ket ar veleyen en affœr-ze. N'en doa eta dirazan nemet ar plac'hik hag he zud. Dont a rin-ta œz avoalc'h aben anezo, a zonje ar c'homissœr.

Mar teue Bernadeta da dremen dre ar ru, ar bobl en em vode en dro dezi. Dalc'het e vije en he za evit goulen diganti ar pez e doa guelet ha klevet er c'hao burzuduz. Kalz tud, etouez pere an aotrou Dufo alvokad, unan euz ar re genta euz a Lourd, a c'halvaz anezi en ho zy ; hag e c'holenjont diganti petra e doa guelet. Na oant ket evit mirout da gridi ar virionez euz he c'homzou.

Kalz tud a ieaz ive da dy Soubirouz evit klevout Bernadeta. Respont a ree gant madelez hag hep troïdel da gement he interroje, ha sklœr oa penaoz oa eun dever eviti renta testini d'ar pez e doa guelet ha klevet. En eur c'horn euz an ty, an dud pere a zeue en diabarz, a vele eur chapelik dresset gant imaichou, bleuniou, metalennou, hag er plas huell, imaich ar verc'hez sakr ; ar chapelik-ze kempennet ker kaër a ziskueze pegen devot oa ar famill-ze, a hent all ker paour. Eur guele

dister, eun neubeut kadoriou digempenn, eur goz-taol ; setu oll areubeuri al leac'h-ze e pere e teue an dud da c'houlen sekrejou ar baradoz. An darn-vuia euz an dud a zeue eno, tenereet dre baourentez vraz tud an ty, a felle dezo leuskel ganto eun aluzen bennag ; ar bugel hag he zud na gemerjont morse netra, neuz forz pegement e vijent pedet d'ho reseo.

Etouez ar re a zeue evel-ze da dy Bernadeta, en em gave lod pere ne oant ket euz ar ger a Lourd. Dont a reaz, unan evel-ze, d'an abardaez nos, pa oa nebeutoc'h a dud o tont en ty ; ne oa d'ar poent-ze nemet eun amezegez azezet var an oalet. An den-ze a interrojaz kalz Bernadetta ; hag a ziskuezaz eur blijadur dreist oc'h he selaou. He feiz cre en em ziskueze da bep mare dre he gomzou leun a souez hag a deneredigez. Ober a reaz da Vernadeta sonjal pegement e renkje trugarekaat Doue euz eur c'hras ker braz, hag e lavaraz dezo pegement en doa truez outo abalamour d'ho faourentez vraz. Me a zo pinvidik, amezan, va lezit d'ho sicour.

Hag e lakaaz var an daol eur ialc'h hanter-zigor, leun a aour.

Bisaich Bernadeta a zeuaz ruz, rag faë e vije bet ganti kemer an aour-ze ; heurta a reaz ar ialc'h evit he renta d'he ferc'hen.

An aour-ze n'eo ket evidoc'h va merc'hik, eme an den-ze, mœz evit ho tud pere zo ezomek ; ha na hellit ket mirout ouzin d'ho sikour. Na Bernadetta nag he zud na felle ket dezo kaout arc'hant nag aour, a respontaz an tan hag ar vam.

C'hui a zo tud paour a lavaraz adarre an den-ze, direnket em euz ac'hanoc'h, c'hoant am euz d'ober vad deoc'h ; dre orgouil eta ne fell ket d'oc'h kemer an arc'hant a ginnigan deoc'h.

Nan aotrou, neket dre foge, na fell ket deomp kemer netra ; kassit ganeoc'h oc'h arc'hant.

An den-man e gemeraz he ialc'h, hel lakaas en he c'hodel, hag a zeuas er meaz, he zell a dreuz.

Euz a belec'h e teue an den-ze, ha piou e oa ? Hag eun den madelezuz e vije ? pe unan a glaske tenti Bernapenta, na ouezan ket. Ar c'homissœr eurussoc'h evidoun a ouie martreze ar respount da gement-ze.

An noz koulskoude e oa deuet ; epad pehini oa chomet sioul hag ar re a grede hag ar re na gredent ket. An deiz oa prest da c'houlaoui, hag an Ilis katolik er pevar c'horn euz ar bed, ken en he ilizou, ken en he freshitaliou, ken en he c'houenchou a lavare en he fedennou en deiz-ze : « *Tu es Deus qui facis mirabilia... notam fecisti in populis virtutem tuam...:. viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ, et timueruut et turbati sunt abyssi.*

C'hui zo an Doue a ra burzudou..... c'hui o peuz diskuezet ho kalloud dirag ar boblou..... An doureier o deuz ho kuelet, aotrou Doue, an doureier o deuz ho kuelet, hag o deuz dridet en ho presans hag an islonkou a zo bet leun a spont.

A. DE JÉSUS.

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

EUNECVET PENNAD.

Beneat en he belerinachou e Lorett (1773-1776.)

Ouspen Dom Valeri, ar guir vignon-se a gavas Beneat e Lorett, Doue en doa digaset eun test all heno hag a roi deomp guelloc'h da anaout buezegez hor c'henvroad paour ; an tad Templ eo, ar pinijenner, en doa roet dezha gouris Sant Fransez. D'an eunec a vis c'huevrer euz ar bloas 1776, edo e peur echui cofes ar belerinet pa velas eur paour o sellet etrezec enha. Petra eme an tad-se ha c'hoant ho peus-hu da goves ken divezat ? Creiz deiz oa. Nan, eme ar paour iaouanc gant eur vouez a roe da anaout he lentidigez, ne doun ket ken diresoun, n'em beus nemet daou c'her da lavaret, p'e c'hui eo ar pinijenner e c'houlennan oc'h autreadur evit kenderc'hel an doare da veva a renan, keit ha ma chomin el leac'h brudet ma. An tad Templ a ioa custum da velet ar pelerinet oc'h ober troiou cam dezha, en doue ive eun tam difisians euz ar paour-ma, a c'houlennas digantha : pe sort doare buez a renit-hu ? — « Boazet oun, » eme Veneat, « da dremen gant ar pez a roer din en aluzen. » — Ha ma ne ginnigor netra deoc'h ? « Neuze e zan e toul dor ar c'houenchou. » — Mes n'eus ket e pep leac'h a gouenchou ? — « Nan, » eme hor mignon Beneat, « mes caout a ran neuse ar c'hroc'hen hag an « nemoranchou a daoler dre ar prenestou er meas, « heno e cavan etoues ar scubennajou pe eun tam « frouez, pe eun deillen gaol, pe eun nebeut plusk, « peadra d'am fred. » Gouscoude, eme an tad pinijenner evel drouc enha, ma ne gavit ket a nemoranchou, ha fellout a ra deoc'huï tenti Doue, hag hen oblich d'ober eur burzud evit ho mezur ? — « Nan, » eme Veneat, « mes var ar meas hed ha hed an hentchou « hag ar c'hleusiou e cavan grisiou ha louzaouachou « aoualc'h evit va mezur. » — Hem, hem, eme an tad pinijenner ne grede nemeur an traou-se, ha bez'o peus bet evit-se autreadur eur c'hofessour bennac evit ren eun hevelep buez ? « Ia ha nan, » ervez « ma plije « gant Doue ho c'husulia. »

Kit da heul ar pelerin-ma ha debrit kement a roio deoc'h ; hag ember deuit da ziskues din ho paperiou, hag en em breparit ive da goves. — Beneat laouen a reas kement-se oll.

An tad pinijenner ne vouie petra da zonjal euz a gement en doa lavaret dezha ar paour-se. Dizrei à reas Beneat da ziskues he baperiou, n'oa netra da lavaret anezho. Euz a Rom e teuit, eme c'hui, e peleac'h ema eta an arouden evit diskues e vezit e cofes hag e sacramanti ? Beneat a groasias he zaouarn var boull he galon ha ne lavaras gric. — Lavarit eta din ha c'hui a ves e cofes ? Beneat ne zigore ket soken he c'hinou. Ah, eme an tad Templ, pe vud pe vouzar oc'h deut da veza ? C'hui a renc beza eun trubard benac a red d'ar pelerinajou evit laeres an aluzen ; ger ebet atao. Assa, emezha

enha he unan ; hema a zo pe eun erouant dislounket gant an ifern, pe eur zant bras. Ne doa ket evit cass ar zonch euz ar paour-se euz he speret, goulen a reas sclerijen ar Speret-Santel ha skoazel mam Doue a beder ker calonec e Lorett, d'he vleina.

Hantronos Beneat a deuas er gador gofes. Pegeit so, eme an tad pinijenner, abaoue ma zoc'h bet é coves ? Eiz devez, eme Veneat, abaoue m'oun deuet euz ar gear a Rom, communia a ris, hag e Rom ive em boa communiet e Sant Ian Latran abars en em lacaat en hent. — Perac eta ne lavarac'hu ket an dra-se deac'h ; dre ar vertus a zentidigez e renkit her lavaret din. Pa glevas Beneat e renke senti a bers Doue, he zaoulagad beuzet en he zaelou hag ar grenvan en he oll izili e lavaras : « abalamour d'ar c'hallaoued all a ioa heno. »

Evel m'oa custum an tad Templ da interroji ar belerinet evit gouzout hag anaout a reant ho relijion, e reas ive meur a c'houlen da Veneat ; mes souezet e voue o velet eur c'hlasker he dam ker guesiec evel ma zoa. Goudese e lavaras dezha commans he gofession. Lavaret a reas he *Confiteor* gant eun devosiou hag eur glac'har ker bras ma vennas he galon ranna en he greiz, en eur lavaret dre va faot ; kementse, eme an tad Templ a vije bet aoualc'h evit dizrei var an hent mad ar brassa pec'her. Mes pa c'houlennas digantha he bec'hejou, ne ellas caout digant Beneat ken respont nemet e zoa eur pec'her bras en doa goal implijet madelezou Doue. Caer en Doue an tad pinijenner trei ha distrei, mont dre gaer, gourdrous, lavaret dezha abers Doue anzao he bec'hejou, ne ellas caout pec'het ebet, na soken an imperfecsionou a gaver peurliessa e buez an dud santella.

Ar c'hoant da anaout guelloc'h guella ar paour burzudus-se a reas d'an tad Templ goulen digantha ha n'en doa great morse cofession jeneral ? Eo da, eme Veneat divaniel aoualc'h, mes n'ouzoun ken penaus em beus ho great. M'ar kirit, eme an tad pinijenner m'ho hentcho da zisplega ho puez oll. Gant joa, va zad, eme Veneat. — Displega a reas dirazhoun, eme an tad Templ, al levr euz he goustians ha ken estlamet e ouen o clevet he histor, ma ne ris nemet vouela epad he gofession, er guel euz ar burzudou en doa great Doue evit ar paour keas-se. En he vuez oll, emezha, ne gavis ket a beadra da rei dezha an absolven, ne rois dezha nemet va bennoz o c'hourc'hemen dezha mont da gommunia.

Ian ar Gernevez.

Ar c'hont a Chambord e Weisbaden. (1850).

Euz a Ems ar C'hont a Chambord a zistroaz d'he gastel Frohsdorf e peleac'h e tremenaz he amzer ebn het studiou didrouz, nemet ma'z eaz eun devez bennag d'ar gear a Venis da welet he vamm.

Koulskoude eleiz euz he vignouned a skrive d'ezhan ez oa e Franz eun taol braz a dud hag ho doa c'hoant d'he welout, d'he anaout, d'he amproui, evel ar re a ioa bet e Ems.

Respont a reaz eta en em gavche e Weisbaden d'ann 10 a viz eost, 1850.

Pa oe klevet ar c'helou-ze e savaz adarre keflusk e Bro-C'hall. Lavaret ho pije ne oa nemet hano ar Prins e pep genou hag e pep kaloun.

Eun ingroez a belerined a bep renk, roealisted, liberaled , republikaned a ziblas da vont da Weisbaden. Ar c'hirri tan ha bagou ar ster Rhin ne oa ket awalc'h anezho evit ann dud en em haste da erruout e kear-benn dukach Nassau.

Ar Prins euz he gostez en em laka enn hent. Treuzi a ra Berlin, e peleac'h eo digemeret evel eur Roue. Roue ar Prus a ro eul lein vraz enn he enor. Hag e pep kear ma tremen dre-z-ho , e peder anezhan da choum a zao ; mes hast en deuz da arruout e Kologn eleac'h ma oar ez euz dija eun niver braz a Fransizien oc'h he c'hortoz.

O tiskenn euz he garrons ec'h helle lavarout eur veach c'hoaz edo enn he vro, o welout en dro d'ezhan kement a vignouned, tudchentil, mistri-ijignou, micherourien, labourerien douar a bevar c'horn Bro-C'hall.

Ann eurusted a lugerne var dremm ar Prins, dija ken nobl, ker spereduz, ken digor, ken karantezuz. Eur gomz vad a lavare da bep hini euz he vizitourien, hag ar re-ma ne oant ket nebeutoc'h euruz.

D'ann 10 a viz eost ar Prins a gwita Kologn var eul lestrik, da vont da Wesbaden. Mar boa great lid karantezuz d'ezhan dre gement leac'h ma tremene divar vordou ar ster, e Weisbaden ann digemer a oe dispar.

Antronoz e tigoraz ann digemeredigeziou a roaz ar Prins d'he dud, hag a zo bet kement a gaosiou divar ho fenn dre ann holl Europa. Eno al labourer douar kouls hag eur Par a Franz a rea d'ar Prins ar goulennou a gare; a zivize gant-han var ezommou ar vro ha var ezommou ann douar-labour ; ha pep-unan a vije souezet o klevout responchou ar Prins var bep tra. Eun anaoudegez barfet en devoa nann hep ken euz he vro, mes ivez euz ann dud a ioa e karg, ha dreist-holl euz ar re a rea vad d'ar bobl. Lavarout a rea : « Ober vad da dud va bro a zo ober al lez d'in-me. »

Da c'houel Maria kreiz eost, ar Prins a glevaz an offeren e iliz veur Weisbaden. Kreiz ann iliz a oe karget gand ar Fransizien ; tud kear hag ann diavezidi a choumaz er c'hostesiou. Vad a rea d'ar galoun gwelout mab bihan Sant Loeiz hag Herri pevar daoulinet e kreiz he vignouned, o pedi var eun dro gantho evit Bro-Franz e deuz he gasset er meaz anezhi hag a zo karet gant-han koulskoude euz a greiz he galoun.

Ne gomzinn ket euz ar bizitou a vanden a rea d'ar Prins beachourien nevez oc'h arruout bemdez, nag euz ann divizou karantezuz a vije etre-z-ho. Comzomp euz ann digemer great da vicherourien Paris ; hast a oa d'ho gwelout.

Setu ama ann danevel euz ar vizit-se, skrivet gant unan euz ar vicherourien.

« D'ann 18 a viz eost 1850, ec'h arrujomp e Weisbaden. Adaleg ar mintin edo ar Prins o c'hortoz ac'hanomp

gant mall d'hor gwelout ha na guze ouc'h den. Meur a weach e savaz enn he za epad he zijuni da welout hag arruout a reamp. Eun heur goude ma oamp digouezet, edomp e ti ar C'hont a Chambord. Epad ann hent e oa bet trouz ha safar gan-emp, brema n'euz grik. Pep hini a zante he galoun o lammout evel pa vez ann den o c'hortoz eun taol enkrezuz bennag. Kaset e oemp enn eur zal vraz, hag a veac'h hor boa en em renket, ma teuaz ar Prins ebarz. Moment kaer ! Pebez tal, pebez lagad ! mes pebez madelez ! enn eul lamm en em lekeaz enn hor c'hreiz. « Deuet mad ra viot, va mignouned, eme-z-han ; « tostait, tostait ouz-in. » Tostaat a rejomp ; mes ann doujanz hon dalc'he c'hoaz pellik diout-han. « Tostoc'h, eme ar Prins, tostoc'h ! en em zantout a fell d'in goas- « ket gant Fransizien. »

Mont a rejomp neuze ken tost en dro d'ezhan ken na lezemp gant-han nemet plas he gorf. He zaouarn nerzuz a voaske var hor re. He zaoulagad tenereet a glaske pep hini ac'hanomp. Hon trugarekaat a rea da veza deuet a gen pell d'he welout. Ne oamp evit lavarout ger , ann daelou a droc'he d'eomp ar gomz. Setu hen aze , a lavaren-me em c'haloun, mab bihan Sant Loeiz hag Herri pevar, ar c'hrouadur koant a welemp e Paris daoulagad c'hlaz ha bleo melen d'ezhan. Hirio eo eun den leun a nerz, a iaouankiz, kaer e pep giz ; a gomz euz Bro-Franz evel pa n'en divije biskoaz he c'huiteet ; a zigemer ann holl Fransizien evel mignouned. Pa gomz ouz-hoc'h, ho kaloun a lamm ; pa voask var ho tourn, n'oc'h mui d'ehoc'h hoc'h-unan, mez d'ezhan penn ha troad.

D'Ann 20 a viz eost, e oe roet eul lein vraz d'ar vicherourien. Dek kouvert ha tri-ugent a voa var ann daol. Tudchentil ar re vrasa a oe karget da gas ar banked en dro, ha da azeza ama hag ahont mesk-e-mesk gant ar vicherourien, evel tud eur memez ti. D'ann desert e teuaz ar Prins er zal. Ann holl a zavaz enn ho zao. Ar Prins a ia tro ha dro d'ann daol, gant eun dremm laouen ha komzouigou karantezuz meurbed. Arruet er penn pella, e kemer eur weren, ha gant eur vouez skiltr evel m'en deuz. « Da iec'hed Franz , Aotrounez ! Da iec'hed hor « mamm bro ker karet ! »

Hag ezomm ez euz da lavarout gant pebez trouz, gant pebez tan e oe digemeret ar iec'hed-se ? euz ar galoun e teue, ha kalounou ann holl a responte.

Pa oa ehanet ann trouz, eur micherour a c'houlennaz dougenn eur iec'hed ivez d'he dro. Ar iec'hed-se d'ar Prins a ioa c'hoaz eur iec'hed da Franz ; rak , kaer a vezo, biken ne vezo torret al liamm a stag Bro-Franz ouz ar Vourboned. Ar iec'hed-se a oe digemeret gant strakl ha drid-kaloun. Daouarn ann holl a oa astennet var zu ar C'hont a Chambord ; kalonou ann holl a lamme evithan ; ar Prins a oa tenereet holl, hag ar vicherourien ne oant ket nebeutoc'h.

Evel na helle ket ar C'hont a Chambord rei audianz d'ann holl vicherourien ann eil goude egile, e roaz d'ezho da c'houzout en divije digemeret tri anezho choazet gant-ho ho-unan. Hag e hanvjont Petit, papeter e Paris ; Mathias, diprer ; ha Salat den a vureo.

Ar re-ma a gountaz d'ar Prins en hir gomzou ar stad emedo ann dud a labour e Franz. Hag hen a zivize gant-ho var bep tra, evel eun den hag en devoa studiet a zevri ann bobl bouenchou a zelle out-ho.

Komz a reaz gant tristidigez euz ar merc'hed iaouank bugale ar vicherourien baour, troumplet ha dizenoret kement anezho gant likaourien fallakr. Diskouez a reaz penaoz e viche gallet rei deskadurez d'ezho , ho lakaat e koumanant, hag ho dimizi zoken diouc'h ma ho divije labouret.

He galoun a oa ivez prederiet braz gant ar vicherourien vad-se, pere, al labour o vankout, n'hellont mui maga ho bugale, ha ne fell ket d'ezho koulskoude astenn ann dourn. Nann, eme-z-han gant tearded, ne ket pa vezo gwerzet ho zammik arebeuri eo e tle ar binvidien hag ann dud e karg dont d'ho zikour ; ar reuz-se a hell beza diarbennet enn eur c'houarnamant reizet mad.

Karout a rafenn c'hoaz, eme-z-han, e ve ann dud honest trugarezusoc'h e kever ar re a zo bet prizouniet hag ho deuz great ho amzer. Eleac'h sarra ho dor out-ho, e ve gwelloc'h rei labour d'ezho, evit na zistroint ket d'ho gwall vuez na d'ar feneantiz mammen an holl c'houallou.

Re hir e ve diskriva penn da benn ar gaozeaden talvouduz-se a oe etre ar C'hont a Chambord hag ann tri micherour. Blamet a oe al labourou sul, ann ehaniou lun, ar vesventi, hag ar c'heleier fall a vez roet evit netra kouls lavarout, hag a zo eur gwir gontam evit ar sperejou, dre ar geier a hadont hep mez ebed enep ann dud a iliz, ann noblanz hag ar rouaned.

Micherourien Paris ha keriou braz all, a gwitaaz Weisbaden d'ann 22 a viz eost. « Gwelit ar garantez, eme unan anezho ; ann ti emedo ar C'hont a Chambord a zo dirag ar gar. Araog pignat er wagonou, e tistrojomp da rei eun taol lagad d'ann doen a c'holoe ann hini a garemp. Ar Prins, var ar memes sonj ganeomp, en em zalc'he enn he zao var ar c'hae prenestr (balcon) evit rei d'eomp ha digemerout digan-eomp ar c'himiad diveza. »

H.

An den hag ar c'hoanen. (*Fablen.*)

Pep tra a zo fouge var an douar, eme ar fur Salomon. Ar fouge a gaver e kement rum grouadurien en deus buez er bed-ma. Goulennit digant kement rum loened zo en ear, er mor ha var an dour, ha pep rum anezho a lavaro deoc'h ez int ar re genta euz a gement zo bet crouet gant Doue. An den he unan, daoust d'he speret, ha marteze dre ma en deus speret, a bouls c'hoaz ar fouge larcoc'h eget ar grouadurien all.

Eun den deut var an oad, eun den fur, da viana var he veno, a ioa eun abardaesvez, en hanv, azezet var eul letonen e doug eur c'hleuz o sellet oc'h an heol o vont da guzet. An oabl a ioa digoumoul, hag ar gu z, an deliou, ar geot, pep tra a ioa evel alaouret gant bannou an heol o para varnez-ho. Hag an den-ma a lavare outhan he unan : « Nag hen zo braz an den evel kent !

Nag hen a c'hell sevel huel he benn o veza roue euz eur bed ker caer ! Rag hen eo roue an oll grouadurien ; mestr eo var gement en deus buez. Evithan eo en deuz ar c'hrouer great kement a zo; an heol-ze ker skeduz,ar guez a velomp gant ho deliou, ho bleun, ho frouez, an douar oll, gant he loened, ar mor gant he besked, an ear gant he laboused. Ia, ia, en den a zo roue var an traou-ze oll. » Ha va den en em c'hoeze dre ma comze. Lavaret en divije c'hoas marteze meur a dra panefe eur c'hoanen a ioa oc'h he silaou etre he ziouscoaz hag her pinsaz neuze beteg ar goad. An den a reaz eur scrijaden, hag a astennas daou vez da zonjal paca he enebour. Ar c'hoanen avad o vouezas brao en em guzet, hag o tec'het e lavare : « Ia, ia, gra da fouge ; lavar out roue ; lavar zoken mar kerez out Doue ! Me da viana a dle ato beza laket en da raok péo guir en deuz ar c'hrouer roet ac'hanout din da vagadurez ! »

Pe seurt kentel da denna euz ar fablen-ma ? Guelet a reomp mar d'eo an den roue ar grouadurien dre he ene a zo crouet dioc'h henvelidigez Done, dre he gorf great a bri evel al loened all en em gaf e meur a c'hiz izeloc'h egetho. Eur c'hoanen, eur c'huibuen a ra poan dezhan, a zo trec'h dezhan. Eur c'hoanen, eur c'huibuen a voar guelloc'h clask ho zam ha pourvei d'ho izomou eget na voar an den. N'en deuz eta an den leac'h ebet d'en em fougeal, rag an distera euz ar grouadurien a c'hell lavaret dezhan : Me *dal hirroc'h egedout*.

Scrita a rer deomp euz à Sant-Briec :

Aotrou,

An henor am eus da gas deoc'h dre al lizer-ma eur pennad scrit divar benn *œuvr* sant Mikeal.

Esperout a reomp o pezo ar vadelez da alia lennerien ho cazeten da gemeret perz en *œuvr*-ze ha dreist oll e Breuriez an Arc'hæl sant Mikeal.

Gouzout a ran ez eus calz o c'houlen, hag ez eo red d'ar gristenien vad ranna ar pez o deus da rei etre calz a zo o c'houlen outho.

Mes en doare ma ema brema ar bed, e credomp ez eus muioc'h evit biscoaz izom da gaout devosion da sant Mikeal er stad trist ma en em gavomp enhan.

Speret an droug a ren, a zo mestr ; an dispac'h a zo e pep leac'h ; ha ne dleomp ni ket muioch eget biscoaz en em erbedi oc'h an arc'hœl gallouduz a zo trec'h d'an drouc speret ?

O lacat a nevez skeuden ar arc'hæl var dour an ilis-ze ker brudet e meur a c'his, ne ket epken lacat an tour en he stad coz eo a rer.

Ober a rer dre eno eun act a feiz ; en em zevel a rer a enep an dud difeiz, diskuez a rer ar fizians on euz e scoazel sant Mikeal.

Kentoc'h, aoutrou, oc'h eus troet e brezoneg, evit ho lennerien, eur scrit great gant an tad Alet var an devosion da sant Mikeal ; hag ec'h esperan ec'h otreot coms dezho c'hoaz euz an devosion-ze.

Petra bennak ma e deuz ar ster Couenou chenchet can. ha laket menez sant Mikeal en Normandi, ar roc'h huel-ze a zo bepret douar Breiz evel diaraok.

Evit ar vretoned eta ez euz eno eun *œuvr* euz ho bro, hag ec'h esperan e vezo ive digemeret mad en escopti Kemper.

Resevit...

CAMILL CLAVEAU,
Secretour arc'hbreuriez an Itron Varia a Esperans.

Evel a veler hano a zo ama da rei eun dra bennag evit sicour sevel a nevez abati sant Mikeal, ha neuze d'en em lacat en he vreuriez. Nep en defe c'hoant d'en em lacat er vreuriez, pe da gemeret perz en ober-madze, n'en deus nemet cas he hano hag he ofrans d'an aotrou *Camille Claveau, rue Lécuyer*, e Sant-Briec. Pephini a ro ar pez a gar. Induljansou caer zo da c'hounit. N'eus peden red ebet. Alia rer epken ar re en em laca er vreuriez da lavaret bemdez : *Sant Mikeal arc'hœl, pedit evidomp ; Ælez santel, pedit evidomp.*

G. M.

An Aotrou de Goesbriand, escop Burlington, en Amerik, hag a zo ama eun nebeut zo, en deus roet dissul tremenet an urziou d'ar glouer iaouang a ia ganthan ac'hann d'he escopti. An oll a voar ez eo an Aotrou'n Escop de Goesbriand euz ar vro-ma, euz a vaner Kerdaoulaz, e parrez Lannurvan. En escopti Burlington, a zo calz a vro dindanhan, n'en deuz evit he zicour nemet trivac'h pe naontek belek. Mont a ra ganthan ac'hann brema eun eis bennag, etre beleien ha clouer iaouank. G. .M

Eur c'helou evit ar re a zao kezek. Ar *c'honcours* evit ar c'hezeg euz ar vro oll hag a vez roet bep bloas gant ar re en em emel euz ar sevel kezeg e Frans, a vezo er bloa-ma euz ar c'henta d'an naonteg a viz ebrel. Beteg ar pemzeg euz ar mis-ma e resever hanoiou ar re o defe c'hoant da vont. Ar *c'honcours-ze* a vezo e Pariz, é palez an traou ijinus (palais de l'industrie). 112 priz a zo da rei, hag ar zom euz ar priziou a zao da 72,040 lur.

G. M.

ABOSTOLACH AR BEDEN

INTANSION JENERAL EVIT MIS MEURS.

Goulen ma vezo trec'het enebourien ar feis christen.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour ; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne ; — Tiez ha creier nevez.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant AR. DE KERANGAL, mouller an Escopti.

DISSADORN 21 MEURS 1874. N° 477 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gemeñl Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da laeat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 21 Meurs 1874.

Doue ne les ket ato an dud difeiz, an dispac'herien, da zont abenn euz ho menoziou, euz ar pez a fell dezho. Avechou en em blich o trei en ho enep an taoliou caera pourchaset gantho evit teleur poultren e daoulagad an dud. Daoust ma o deus var ho meno sclerijen vraz, ha ma clascont skigna ar sclerijen-ze dre ar bed oll, aliez e tigouez gantho ne velont ket re sclear, ec'h eller lavaret zoken ez int dall. Eun testeni a gement-se on eus bet adarre er sizunveziou tremenet.

E Pariz ez eus bet eur varnedigez. An dispac'herien o doa dizoloet eun den hag a felle dezhan tremen evit map bihan d'hor roueet coz, evit map da Lois XVII, ar prins iaouank-ze maro er prizon goude beza bet lezet eno da langisa epad eur bloas. C'hoant a ioa-ta da rei da gridi n'oa ket maro ar bugel kez-ze er prizon, hag e voa bet tennet ac'hano gant tud vad o lacat eur bugel all en he leac'h. Meur a vech oa bet great c'hoaz ar c'hoari-ze, ha meur a furlukin a zo bet falvezet dezhan tremen évit mab ar roue merzer.

Hogen brema ar c'hoari-ze zo bet nevezet adarre. An afer zo bet caset dirag ar lezvarn, an dispac'herien o doa cavet evit ho zicour eun alvocad euz ar re vrudeta, unan euz ho c'henseurt, na petra-ta, ha ne ket a dra sur eun den a feiz hag a relijion.

Ha petra a glaske an dud difeiz dre eno ? A dra sur, nag hi nag ho alvocad ne gredent e voa guir ar pez a felle dezho da zifen ; re a desteniou sclear hag anat a zo euz a varo ar prins iaouank. Petra a felle dezho-ta ? Ah ! ep mar rei da gridi n'oa ket bet ho zadou coz, an dispac'herien euz ar bloas 93 ker criz ha ma leverer. C'hoant o doa da lacat ho alvocad, ar pez en deus great guella ma c'helle, da lamet ar blam divar an dispac'herien goz-ze, da rei da gridi n'o doa great nemet ar pez a dlient, o doa her great gant dousder, e voant bet tud vad zoken ac'heller da lavaret, hag e tlefe an oll goulen guelet adarre ar vro renet gant tud evelse, da lavaret éo, gant an dispac'herien a hirio pere a ra ho fouge da gaout ar memes mennoziou gantho.

Setu ar pez a glaskent, credabl ; hogen petra zo c'hoarvezet ? Nevezet o deuz e speret an oll eur zonch hag a ioa ancounac'het cals pe nebeut. Nevezet o deuz ar zonch euz an dervéziou scrijus-ze e pere e velet o redeg e pep leac'h goad an dud vella hag honesta ; e pere an oll a grene gant ar strafuil hag an aoun da veza taset ho unan d'ar maro ; nevezet o deuz ar sonch euz ar bugel dinam-ze lazet er prizon dre an dienez, an taolion hag a bep seurt fallagriez ; nevezet o deuz ar zonch euz ar c'here milliget-ze a zerviche dezho da vourreo, hag a glaske laza ene ar prins iaouang araok laza he gorf. Setu ar zonch o deuz nevezet ; setu an daolen heuzeuz o deus dizoloet, hag o clask, dre ho geier, tenna ar blam hag ar vez divar ho zadou coz, o deus laket an oll da gaout muioc'h a heuz hag a horrol oc'h an dispac'herien-ze a ioa henveloc'h oc'h tigred eget oc'h tud, o deus laket an oll da gaout muioc'h a aoun hag a encrez ne ket guelet a rafent adarre ar vro o coeza etre daouarn eun hevelep tud difeiz.

Setu penauz e tro avechou birou an dud fallagr en ho enep ho unan, hag e coezont ho hunan er foz o deus toullet evit ar re all.

Rom. — Etouez ar re ziveza zo bet digemeret gant ar Pap, en em gave ar Chaloni-Moreau, belek zouavet ar Pap, ar zouavet deut euz ar C'hanada. Oc'h he velet, Pii nao en deus lavaret : « Eur zouav ! setu ama eur zouav ! »

N'oun ket tre, eme ar Chaloni, beleg oun avad ar zouavetdeut ama euz ar C'hanada d'en em lacat en ho servich.

— Oh, ar zouavet vad euz ar C'hanada, eme ar Pap, na me ho c'har ! ha dlet eo din hen ober goude ma zint deut ama euz a geït all da lacat ho buez var var evit va difen.

— Ah, tad santel, credit ervad e caront ac'hanoc'h ive. Mar o deuz eur boan speret bennag, eo dre n'émaint mui ama en ho servich, evit ho tifen, ha kerkent ha ma o pezo izom anezho, ma c'hellot ho c'hemeret adarre, e vezint ar re genta o tont d'en em lacat dindan ho courc'hemen.

— Lavarit dezho, eme hon tad santel, hag eur veraden daelou a lugerne e corn he lagad, lavarit dezho pegement e kemeran perz en ho glac'har. Gouzout a ran pegement e zint douget evit an ilis ; ne voa ket dlet gouscoude ho lezel da rei ho buez, er mare ma scuillet kement a c'hoad dre an Europ. Evit ar mennos calonek-ze o deuz evit an amzer da zont, lavarit dezho ar pez a c'houzanv brema an ilis ne deo nemet en eur dremen. Dont a rai an dervez hag e c'hellint adarre dispaca ho favillon caer, hag en em renca en dro da gador sant Per, evit he difen oc'h nerz an ifern hag he likizien.

Er sizuniveziou-ma ez euz het e Rom eun abaden euz ar re vrava. Brema ema ar c'his gant ar vicherourien pa vezont bandennou mad er memes leac'h, ha pa zisplich eun dra bennak dezho aberz ar re a ro labour dezho, d'en em lacat *e greve*, da lavaret eo, da guitat ho labour oll a vanden, ha da redia evelse ho mistri da rei dezho ho goulen pe da velet ho stal o vont en traon. Hogen ar merc'hed zo en em laket brema ive da ober evel ar voazed. En tu all da ster an Tibr, er c'hort-ti bras ma rer ar butun enhan, ez euz eun niver braz a verc'hed o labourat var ar butun. Unan euz ar vistri a fallas dezhan lacat ober ar segalennou en eur c'his nevez ; mes ar c'his nevez-ze a ioa diesoc'h ; ar vutunerezed a rea nebeutoc'h en ho dervez hag o doa bianoc'h pae.

Dibaba a rejont teir pe beder euz ho zouez da vont evel cannadet da gaout ar mestr braz. Hema, eur c'hanfard nevez digaset di gant ar c'houarnamant, ho c'hasas da bourmen.

— Kenavezo, *buzzurig*, eme unan euz ar merc'hed, te pezo euz hor c'helou-ni ne vezo ket pell. Pa deujont da renta cont d'ar merc'hed all euz ho c'hannad, ar rema a lavaras dioc'htu : *deomp da glask hor goazed* ! Eur pennad goude e velet bandennou goazed ha merc'hed o tigouezout var dachen Mastaï. Eur goaz a voue caset d'ar *buzzurik*... mes hema a ioa tec'het kuit... An dud-ze n'int hardis nemet oc'h ar re n'en em zifennont ket.

Antronoz e voue digaset an urs da lezel ar vutunerezed da ober ho segalennou evel ma reant kent.

Mis Sant Joseph.

V.

E 1548 e zoa e Napl eur sclaf morian hag a zalc'he ker pennok d'he fals relijion ma na felle ket dezhan clevet hano euz a virionezou ar feis christen. Ar pez hen rente diesoc'h da c'hounit, e voa alioù ha skuer eur sclaf a lla ioa en he gichen, hag a ioa c'hoas pennococ'h egethan en he fals creden. Hema ne eane da zroukprezeg euz al lezen gristen ha d'hen distrei diouthi. Ar sclaf, o rei scouarn d'he gamarad, ne rea vân euz a gement a lavaret dezhan a enep relijion Mahomet.

Gouscoude, daoust d'he zallentez, en devoa kemeret ar voazamant, abaoue daou vloas, da elumi bemnoz eul lamp dirag imach ar Verc'hez a ioa er voger en eur c'horn euz a liorz he vestr ; lakat a rea zoken eul loden euz he gommanant da brena eol evit kement se. He vestr, christen mad, a c'houlennaz outhan perag e rea an dra-ze :

— C'hoant am euz, emezhan, da gaout skoazel ar Verc'hez Vari, rag eun itron vad eo, a lgaf din, petra bennag ne anavezan anezhi nemeur.

He vestr, o clevet-se, a zonje dezhan en doa cavet eun dro vrao d'he c'hounit da Zoue, hag a gasas kemennadurez d'an tad jézuist a ioa carget euz ar sclavet. An tad a deuas ; digaset e voue an daou sclaf dirazhan, hag e comzas guella ma c'helle evit ho lacat d'en em ober christenien. Ne rejout nemet ober goab euz he gomzou ; dont a reas meur a vech, ha ne reseve bepret nemet goaperez. Neuze an tad a droaz he zell varzu an env, hag a bédaz hor zalver da voucaat ar c'halonou caledet-ze. Pedennou ar missiouer a voue silaouet. D'an noz araok gouel anter eost ar morian a ioa cousket c'hoek en eur c'hardi pa glevaz eur vouez oc'h he c'helver dre he hano, hag o lavaret dezhan :

— Abel ! Abel ! dihun ha silaou !

Dihuna a reaz, hag o veza digoret he zaoulagad, e velaz eur sclerijen gaer er c'hardi, hag e creiz ar sclerijen-ze eun itron euz eur genet dispar, hag en he c'hichen eun den respectabl meurbet-a ioa ganthan eur zail arc'hant leun a zour. Abel stratuillet o velet eun dra ker souezuz, a lavaras :

— Piou oc'h-hu ? ha penauz oc'h eus-hu gallet dont ama, ha beza alc'hoezet an doriou ?

— Me, eme an Itron, eo Mari, an hini m'ac'h euz rentet henor d'he skeuden el liors, hag an hini zo ganhen eo Joseph va fried. Diskennet oun euz an Env evit da alia d'en em ober christen, ha da gemeret an hano a Joseph.

— Itron, eme ar morian, gourc'hemennit din ar pez a gerot, hag e sentin ouzoc'h ; ne c'houlennit ket diganhen avad beza christen, rak coll a reot ho poan.

Daoust d'ar respont-ze ar Verc'hez a dosteaz oc'h ar sclaf gant eun ear laouen, a lakeaz he dorn var he scoaz hag a lavaras dezhan gant madelez :

— Abel, na rit mui ar pennok ; en em c'hrit christen.

Neuze Abel a velaz e voa trec'het.

— Ho torn sacr, emezhan, en deus touchet hag entanet va c'halon. Fallout a ra din senti ouzoc'h ha beza christen, ha neuze e kemerin an hano a Joseph. Hogen penauz a teskin-me pedennou ar relijion gristen, me paour kez den ne ouzon netra ?

— Me ho desco dit va unan, eme ar vam a drugarez. Hag o cregi e dorn deou ar morian, evel eur vam e

dorn he bugel, e tescas dezhan ober sin ar groaz, hag e prometas dezhan n'hen ancounac'haje morse. Lavaret a reas dezhan neuze e vije desket he bedennou all dezhan gant an tad a ioa bet kentoc'h oc'h he alia d'en em ober christen.

Ar morian, hardiseet dre gement a vadelez, a c'houlennas neuze penauz a reat evit dont da veza christen. Neuze ar Verc'hez, o kemeret ar sail a ioa gant sant Joseph, a scuillas dour var benn ar morian, hag a lavaras :

— Setu aze petra a rai ar beleg evit da vadezi, ha kerkent da ene a deui da veza ker guenn hag ar zae-ma a velez en dro din. Goude ar c'homzou-ze mam Doue a iea da vont kuit. Ar morian en doa c'hoant d'he delc'her hag a lavare :

— Guerc'hez santel, prometit din e teuot d'am c'honsoli, mar teu din beza ankeniet :

Mari a brometaz e teuje, hag a ieas neuze kuit.

Abel a zavas neuze hag a redas da gaout he vestr evit lavaret dezhan ar pez a ioa digouezet ganthan. An tronos vintin e voue kemennet d'an tad, ha pa voa dent, ar morian a c'houlennas caloneg ar vadiziant.

Ar sclav all, he gamarad, an hini en doa great kement evit miret outhan d'en em ober christen, o veza clevet ganthan ar pez en doa guelet, a c'houlennas beza badezet ive. Great e voue scol dezho eun dervezioù bennag, ha ne vouent ket pell evit beza desket avoalc'h da reseo ar vadiziant. Dek sclav all, o kemeret skuer diouthe, a zigoras ive ho daoulagad d'ar virionez hag a voue badezet ive gantho. An dervez-ze a voue eun dervez caer meurbet. Abel, pehini a voa ar c'henta er gouel caer-ze a gemeraz an hano a Joseph evel ma voa bet gourc'hemennet dezhan gant ar Verc'hez, hag en em ziskuezas bepret din euz a scoazel he baeron.

Ar vam a drugarez ne zaleas ket da rei mercou nevez a vadelez d'an hini a c'heller da lavaret e devoa choazet evit map. Hema o veza eun dervez nec'het ha melconiet, a reaz he beden evelen :

— Guerc'hez santel, setu ama ar mare evidoc'h da zelc'her mad d'ho promessa. Kerkent Mari en em ziskuezas dezhan en eur lavaret :

— Joseph, o pet pasianted !

Ar c'homzou-ze a zigasaz eul laouenidigez ker bras e calon ar sclaf christen, ma cave dezhan, evel ma hen lavare he unan, beza er barados.

G. M.

Prezegen a ganv an Aotrou Leseleuc Escob a Autun.

III.

Ar brezegen-ma zo re hir evit ma he lacafen e brezoneg hed ha hed. Ne lakin eta nemet eur pennad bennak.

Goude beza lavaret e peleac'h en doa Leopold de Leseleuc great he studiou, ha roet da anaout pegement en doa e pep leac'h diskuezet he speret caer hag he garantez evit an iliz, ar prezeger a deu da gomz euz an deis ma voue beleget e Rom.

« D'an 22 a vis meurs 1845, Leopold de Leseleuc a reseve ar velegiach en ilis Sant Ian Latran. Ha me, a zo ama hirio o coms var he vez, am oa an heur vad da veza eno test, ha d'he vélet oc'h en em gonsacri da Zoue ha d'he ilis. Hor c'halonou a zridaz hag a vervaz oc'h en em velet eno en dervez-ze. Daou vreton oamp, daou vreton ha daou velek, da lavaret eo daou zoudard da Jesus-Christ, d'ar Pab ha d'an ilis.

Fallout a rea dezhan chom e Rom da studia c'hoas, pa deuaz eun darvout da ober dezhan distrei e Frans. Unan euz he vreudeur a gollaz he vuez gant al lestr ma voa cabiten varnezhan, var aodchou enez Ceylan. Na vezit ket souezet, v. b. o velet ar belek nevez o kuitat Rom, an traou caer zo enhi, hag ar c'henteliou a reseve eno, evit dont da gonsoli he dud en ho glac'har.

Na rebechit ket dezhan beza deut var adren goude beza croget e postel an alar. Piou a voue muioc'h beleg egethan? ha piou var eun dro a henoras muioc'h he gerent? . . . . . .

An aotrou Graveran, escop Kemper ha Leon, evit he lacat da rei er c'hlouerdi ar skuer euz he vertuziou hag ar c'henteliou euz an descadurez dispar en doa resevet e Rom, hen lakeas da zeski histor an ilis d'ar glouer iaouank.

Histor an iliz eo histor Jesus-Christ o prena ar bed, hag o rei d'an dud, a dreuz an amzeriou, dre he furnez hag he vadelez, ar frouez euz he veritou ; bez'ez eo histor Jesus-Christ o ren var an eneou ha var ar broiou ; bez'ez eo histor speret an droug oc'h ober he c'hallout evit stourm oc'h Jesus-Christ, roue an Env hag an douar.

An aotrou de Leseleuc en em blije o teski d'ar glouer iaouank gouren oc'h enebourien an iliz hag ho zrec'hi ; hag ar glouer her silaoue gant ar blijadur a ra deski traou ken talvoudeg ha clevet eur vouez ken distagel ha ken helavar. Goudeze pa veze diskennet euz ar gador, en em laket e kelc'h en dro dezhan evit he glevet c'hoaz o comz euz an iliz, evit reseo diganthan aliou ha sclerijen.

Gouscoude ar Brovidans a felle dezhi deski d'an aotrou de Leseleuc mania an eneou e pep giz hag e pep stad euz ar vuez. Eur c'hristen birvidig en doa savet, var he zouarou, e kichen Sant-Briec, eun ti evit digemeret ar vugale dizuch. Ar c'hristen mad-ze a lakeaz aotrou Escop Sant-Briec da c'houlen digant aotrou Escop Kemper, da viana eur pennadig, an aotrou de Leseleuc da lacat urz en ti-ze. Mont a reaz, hag epad daou vloaz e reaz eno kement a vouie da ober he galon vras.

Pa zistroas da Escopti Kemper, ez oa eur barrez var ar meas goullou. Ar chaloni a henor (rak Escop Sant-Briec en doa he hanvet chaloni euz he gatedral), ha teir guech doctor, a gemeraz ar barrez-ze a greis calon.

Carout a rafen lavaret petra e voue an aotrou de Leseleuc epad ma voue person Plougonven.

E Breiz an eneou a zo mad evit an darnvuia, dalc'het o deus mad da virionezou ar feiz, ha pratica a reont ar relijion gozig oll. Mes, va Doue ! nag a boan ne gemer ket an ifern evit lamet digant hor bretoned ho teiz hag ho devosion ! Morse ar belek n'en doa bet muioc'h a izom da veza, ervez ger an abostol sant Paul, *eun den Doue, da brezek comzou Doue, da zelc'her d'hen ober a ratoz mad hag a ene, da alia, da bidi, da c'hourdrouz, ep coll morse pasianted, ep eana morse da gelen.*

Setu penauz e comprenaz an aotrou de Leseleuc he garg, ha dioc'htu e roaz he speret, he galon, he amzer, he iec'hed, he zanvez, d'al loden-ze euz he ilis fiziet enhan gant hor Zalver Jesus-Christ.

Ar c'hatekis desket sclear ha freaz ; bep sul eur brezegen hueloc'hik, ato dioc'h doare ar barressioniz : ar c'honfessionou ha communionou rentet stancoc'h ha niverusoc'h ; Breuriezou savet evit pep stad ha pep oad ; ar barresionis bizitet, ha dreist oll ar re glanv, petra bennak ma zeus bro dindan ar barrez, ha ma zeus keriadennou diou leo, diou leo anter hag ouspen dioc'h ar bourg ; er presbital, gant he gureed ha kenvreudeur all, eun doare scol a deoloji eleac'h ma studiet ha ma pleustret guirionezou ar feiz ha reglennou ar vuez christen.....

E 1853 e crogaz ar c'holera er barrez, hag epad daou viz e reas distruch enhi. Neuze e voue guelet peger caloneg e voa an aotrou de Leseleuc ha pe gen douget da ober vad. Euz he brespital eu doa great eun doare apotikerez eleac'h ma cavet al louzeier a ioa izom anezho neuze. An oll a deue da gerc'hat, hag e c'hellit cridi, ne goustent netra dezho. Nos deiz e voa e kichen guele ar re glanv. Nag a boaniou n'en deuz-hen ket scanveet ! na da bet hini n'en deuz-hen ket saveteet he vuez ! nag a eneou n'en deuz-hen ket caset d'an Env !

An hini a zo en he leac'h er barrez-ze a scrife din : « Lavaret a c'hellan e guirionez en deuz an aotrou de Leseleuc tremenet dre ama *en eur ober ar vad*. He c'hoant da renta gloar da Zoue ha da zavetei an eneou a ioa divent. Hirio c'hoas, trivac'h vloas goude ma zeo eat ac'hann, ez eus sonch euz he brezegennou ker ferm, kel leun a garantez Doue. »

Al labourerien douar-ze a ioa fouge enho hant ho ferson ; caret a reant he vadelez, ha plijadur o devoa oc'h he glevet o coms dezho ker freaz ha ken distagel ar brezonek. G. M.

Itroun varia Lourd.

UNNEKVED DERVEZ.

(*Kendalc'h*).

Bernadeta digouezet dirak reier Massabiel, a zaoulinaz en eur erruout.

Eun niver braz a dud a ioa digouezet arozhi, hag en em vode en dro dezhi. Etouez ar re-ze en em gave kalz tud pere na gredent ket hag e oa deuet dy evit guelet ; an oll a reaz peoc'h o velout ar plac'hik.

En eun taol, ar voazed a ziviskaz ho zokou, lod a zaoulinaz gant merc'h ar Meliner.

Er mare-ze ar veledigez en em ziskuezaz da Vernadeta, hag evel atao ar Verc'hez lugernuz en em gave er c'hustod pe prenestik euz ar c'hao hag he zreid a vresse ar vezen roz gouez.

Bernadeta a zelle outi gant eur garantez dreist. Eun dousder heb he far a garge he ene, ha koulskoude he speret a oa kel lem, ma vele ar baradoz ha na zizonje ket e oa var an douar.

Mam Doue a garie ar c'hrouadur innosant-ze hag a fellaz diskuez dezi muioc'h a garantez c'hoaz. Hi a fellaz dezi krenvaat al liam oa etrezi hag ar vezaërez dister evit ma ouiche mad e kreiz trubuliou ar bed penaoz Rouanez an envou he dalc'he dre an dorn. Va merc'h, emezi, me a fell din fiziout deoc'h c'hoaz eur sekret pehini na ziskuilloc'h da zeu ebet, nag an daou em euz roët deoc'h araog kenneubeut.

Bernadeta, he c'halon leun a joa, a selaoue ar musik kaër-ze, ar vouez-ze ken dous, ker madelezuz, ken tener pehini a ravisse diskouarn ar Mabik Jesus, triwec'h kant vloaz zo.

Ha breman, eme ar Verc'hez, goude beza chomet eur mared heb kaozeal, kit da eva ha d'en em goalc'hi d'ar feunteun, ha debrit euz al louzaouen a boulz en he c'hichen.

Bernadeta d'an hano-ze a feunteun a zellaz en dro dezi. Biskoaz ne oa bet feunteun eno. Ar c'hrouadur heb koll ar guel euz ar Verc'hez, a droaz tram ar gav euz pehini an dour a rede gant trouz etre ar bili hag ar c'herrek bruzunet. Eur ger euz ar veledigez a reaz dezi chom en he za.

Neket aze, a lavaraz ar Verc'hez, n'em euz ket lavaret mont da eva dour ar Gav, it d'ar feunteun, ema aman.

Hag en or astenn he dorn, he dorn ker flour ha ker galloudek, da behini a zent ar bed oll, diskuez a reaz d'ar bugel gant he biz, euz tu deou ar c'hao, al lec'h seac'h korn-ze var pehini e doa lakeet anezi da bignat an devez araok.

Bernadeta na vele netra eno hag a ziskuezfe eur feunteun, senti a reaz koulskoude, mont a reaz beteg eno var he daoulin.

Digouezet eno, na velaz dirazi feunteun ebet ; tost d'ar garrek e tivoane eun neubeut geot hanvet grimil pe tor-vean.

Bernadeta gant he daouarnigou a doulaz an douar gant ar feiz guirion-ze pehini a blij kement da Zoue.

An niver braz a dud pere a zelle, ha pere na hellent ket guelet ar verc'hez na klevout anezi, na ouient ket petra da zonjal var ben labour ar plac'hik. Lod a c'hoarze hag a grede soken oa direnket skiant ar bugel ; neubeut a dra a zempla feiz lod euz an dud.

Setu en eun taol an toulik gret gant biziet ar plac'hik a zeuaz dourek. O tont eus gouelet an dour, a dreuz ar vein-marbr, e save dour dindan dorn Bernadeta ; ha lomik dre lomik e teuaz da garga an toul kement hag eur veren.

An dour-ze nevez en em veskaz gant an douar bruzunet hag a reaz eun tam lagen pe bri. Bernadeta ben teir gueich, evit senti ouz ar Verc'hez, a glaskaz he danva ; hogen teir gueich e kemeraz kement a zonjer ma renkaz he rejeti, rag na oe ket evit he lonka.

Koulskoude, o c'hoantaat dreist peb tra senti diouz ar Verc'hez lugernuz pehini a oa azioc'h al leac'h-ze, aben ar bedirvet gueich ec'h hellaz eva an dour pehini a ree dezi kement a heuz. Eva a reaz, n'em voalc'hi a reaz, hag e trebaz eur meutat euz al louzeier pere a oa e treid ar garrek. En eun taol dour an eienen a lammaz dreist beven ar poullik dour toullet gant ar plac'hik, hag a redaz neuze tano evel eur blouzen, tram ar bobl pehini en em vode dirag ar c'hao.

Ar strill dour a oa ken tano ma oa evet oll, dre ma rede, gant an douar seac'h var pehini a redaz beteg fin an deiz ; ha na vije anat nemet dre ar merk dourek pehini oa guelet var an douar, hag a greske a neubeudou tram hag ar c'hao.

P'e doa achuet Bernadeta an oll draou gourc'hemennet dezi gant ar Verc'hez, Mam Doue a zellaz outi gant eur zell a laouenedigez hag a zisparissaz kerkent.

Ar bobl a jomaz souezet braz dirag ar burzud-ze ; pa zeuaz Bernadeta enni he unan, an oll a redaz beteg ar c'hao : peb hini a felle dezhan sellout euz an toullik dre behini e teue an dour.

Peb hini a felle dezan glebia he vouchouar hag eva eul lommik euz an dour. Evel-ze an toullik a zeuaz eur poull dour lagennuz. Seulvui ma kreske an dour, seulvui a kreske ive an toul.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

Introun Varia Lourd mirit ouzomp na effemp dour euz steiriou braz ar bed, euz ar Gav-ze euz pehini an dour a dremen heb dont en dro. Mirit ouzomp ne sujemp d'an ioulou-ze dibordet pere a drompl ac'hanomp. mirit ouzimp ne effemp plijadurezou ar c'horf pere a laz ar speret, pere na reont nemet kreski ar sec'het. Roït deomp-ni elec'h an dour-ze ker braz ha ker priellek ar vammen a vuhez pehini a bare klenvejou an ene hag a laka ar re varo da veva.

Henchit ac'hanomp beteg ar men-ze, ar garrek-ze var pehini an Iliz a zo diazezet.

O Guerc'hez Vari, grit muioc'h c'hoaz : a dreuz kaleder hor c'halon, a dreuz lousdoni hon eneou, grit ma strinko euz a gouelet hor c'halonou eienen ar c'hras pehini a hell purifia neubeut a neubeut hor pec'hejou ha parea hor c'hlenvejou.

Siouaz ! siouaz ! o hor Mam vad, pegement a zour hon euz ezom evit goalc'hi hor pec'hejou. An amzerman a zo eun amzer kalet pehini na anavez ket an drugarez. Moget al lubrisi a sav beteg en env steredennet.

O Guerc'hez leun a deneredigez, touichit ar galon great a zir hag a houarn, tenerait anezi evit ma skuillo daelou ; ra lazo an dour santel an tan euz ar blijadurezou mezuz ; ra voalc'ho al lagen hag ar breinadurez pere a zo enni !

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Buez burzuduz
ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

UNECVET PENNAD.

Beneat en he belerinachou e Lorett (1773-1776.)

Goudeze an tad Templ en doue teir divis all gant Beneat, hag a badas ouspen eun heur pep hini. Epad an amzer-se Beneat a ioa evel var an tan en eur goms euz ar burzudou en doa great Doue dezha, hag aliez, evit he lacaat da brezeg, an tad pinijenner a renke lavaret dezha respont en hano Doue ; neuse her grea, mes en eur grena ha ken trufuet ma vije lavaret e vije toc'hor da vervel. Clevet a ris, gant ar paour-se, traou ker souezus, eme an tad Templ, ne gav ket din e c'helfe beza dishenvelidigez ebet etre hen ha va zad sant Fransez ; he gomsou, he c'hoantedigeisou, he vanredigesiou a vije lavaret eo re sant Fransez a Assis e vijent; evel ar zant bras-ma e care ar beden, a rea he joa he eurusded, er beden e cave he ziskuiz euz he oll boaniou, hag ar penn abec ma roe ken nebeut a amser d'ar c'housket eo abalamour ma zoa eun amser gollet evit ar beden. Mes perac e comsan-me euz an den iaouanc burzudus-se? her guelet em beus, her c'hlevet o tisplega he vuez hag ar grasou puill en deus Doue scuillet gant kement a largentez var an ene dispar-se, mes ho rei da anaout a zo dreist va galloud ; rac evit coms evel ma tleor euz eun hevelep burzudou e ve ret caout eun ene ken distag anezhi he unan, ha ken aketus da heulia mouez ar speret santel evel ma zeo ene ar zervicher bras-se da Zoue.

Goude beza anavezet kercouls ar vuez burzudus-se euz a Veneat, an tad pinijenner a lakeas doun en he speret e teuje an den iaouanc-se, goloet a druillou hà debret gant al laou, da veza eur zant bras ha brudet dre ar bed oll. rac-se e lakea bep tro dre scrid, var levr ar belerined, kement en deveze clevet gant Beneat, deiz evit deiz. Setu penaus eo deuet betec enhomp testeniou an tad Templ ; setu ive unan euz ar bokedou caerra euz a gurunen hor c'henvroad ker, Beneat.

Mes epad ma voa an tad pinijenner beuzet er joa da ellout anaout ene dispar ar pelerin paour-se, hema a ioa en eur boan ar vrassa dre ma renke, dre zentidigez, rei da anaout an implich a rea a c'hrasou Doue hag ar burzudou dispar ne heane Doue d'ober dezha, ha ken doaniet her-guele avechou an tad pinijenner, ma paoueze da c'houlen muioc'h digantha.

Setu ama petra lakeas an disparti etre Beneat hag an tad pinijenner : edo ema o tont euz ar gador gofes pa oue anavezet gant eur rum pelerined en em lakeas da lavaret var bouez ho fenn : *eur zant bras o peus clevet aze, eur sant Alexis nevez pe eur zant Louis Gonzag.* Ar gurun a vije bet kuezet en he gichen, n'en divije ket spontet muioc'h Beneat evit na reas ar c'homsou-ze, hen atao ken poset ker respectuus en ilisou en em lakeas da redec evit mont er meas euz an ilis, hag ebdale pennad e tizroas var eün da Rom. — Eur vanden lakipoted o veza her c'havet o vont er meas a gear, en em lakeas d'he c'hoapaat ha d'he vòal skei soken ; pelerined o tremen hen tennas adre ho daouarn, hag ho gourdrouzas soken. Mes Beneat a zizammas he vourrevien hag a lavaras soken d'ar belerined, m'o divije hen anavezet evit ar pez ma zoa o divije great dezha eveldho. Eun evelep dousder a dennereas calon he vourrevien, ha daou anezho en em gonvertissas hag a deuas da gofes hantronos.

Er bloaveziou varlerc'h pa zistroas Beneat da Lorett ne deas morse vardro an tad pinijenner, caer en deveze hema coms outha, kinnig dezha an aluzen, ne ellas mui caout ger ebet digantha. Dom Valeri avad a gendalc'has da veza guir vignon Beneat, ne deue tro ebet da Lorett eb mont d'he gaout. Eun droad Dom Valeri o veza en em voestlet da vont da Rom evit trugarecaat sant Philipp Neri euz eur c'hras en doa bet dreizha, e kinnigas da Veneat mont gantha : nan, emezha, me a ves pell kenan o c'hober ar pennad hent-se, mont a ran en ilizou hag ouspen ne valean morse d'ar zuliou na d'ar goueliou. — Promettit din diana e zeoc'h da bedi evidhoun var bez sant Philipp ; goude beza sellet outha eur pennad en eur zonjal, e lavaras, mont a rin *eur vech* mes eur *vech epken.* — Eun droad all epad m'edo Beneat e Lorettt, er bloas 1779, he vignon Dom Valeri a voue ret dezha mont d'eur gear a bell hanvet Ancon ; en eur gimiada dioc'h Beneat e lavaras : pedit evidhoun evit ma rin eur veach vad. — En eur zizrei, ar belec iaouanc-se hag he gonsortis en em gavas e risel ho buez, ha gouscoude n'ho doue droug ebet ; Dom Valeri a lavaras oa pedennou Beneat eo ho doa ho diouallet a zroug.

Caer en doa hor paour muia caret tec'het dioc'h an dud, e renke gouscoude ober anaoudegez gant hinienou. Er bloas 1778, o vont da Lorett, Beneat feas maro a jommas d'en em harpa oc'h mogeriou eun hostaliri, eur beajour coz Noe a ioa ive var he droad, oc'h her guelet ker modest ha ker feas a c'houlennas digantha ha n'en doa ket a naoun. Eo, emezha ; deuit da breja ganem-me, eme an den coz ; en eur breja e savas divis etrezho. An den coz, en doa an ear euz eun divroad, a c'houlennas digant Beneat he hano, he vro hag he vuezegez : *Joseph eo va hano, va bro eo ar Frans, mont a ran da Lorett.* — Me, eme ar pot coz a zo euz a rouantelez Pers. *Petra*, eme Veneat er meas anezha he unan, *n'oc'h ket christen ta?* Eo, eo, emezha tregont vloas so, dre c'hras Doue ; bet oun ministr roue pe sc'has ar P rs, mes collet em beus va oll vadou, ha brema, en oad à eiz vloas ha pevar ugent e vevan e Rom divar an aluzen a ro din ar gapusinet ; pa zit da Lorett, me a zistro ac'hano, lavarit heno eun *Ave Maria* evidhoun hag e livirin eur *Bater* evidoc'h e ilis sant Per e Rom.

Zitli, hano an den coz, ne anaie ket Beneat, mes hantronos o tremen dre eur vourgaden e zeas en eun ti hag e clevas ar vestrez o lavaret en doa eur paour iaouanc truillec pareet he c'hrouadur ; hennez eme Zitli, enha he unan, a dle beza ar paour a leinas ganhen deac'h. A benn eun nebeut sizunvesiou, o veza diguezet gant ar paour iaouanc-se, var leur ger Itron Varia ar menesiou, e c'houlennas digantha ha n'en doa ket lojet en ti-ma ti, ha ne voa ket heno eur c'hrouaduric clanv? eo, eme Veneat. O clevet kementse Zitli a lammas he galon en he greiz hag a fellas dezha poket d'an dourn-se a rea burzudou, Beneat a viras, hag en em dennas en ilis. Evel Zitli ha Beneat n'ho doa ho daou ken plijadur nemet o vont euz an eil ilis d'eben, en em velent eur vech diou vech ar zizun hag e comsent an eil oc'h egile. Ma vijemp bet e plas Zitli ha n'or bijemp-ni ket ive clasket poket da zorn an hini a c'halvomp sant Beneat Joseph Labr?

IAN AR GERNEVEZ.

Ar vretouned e Weisbaden.

A veac'h edo micherourien Paris er meaz a Weisbaden, ma tigoueze ar Vretouned. Pa iea kement a dud a bep korn a Frans da welout mab bihan hor rouaned, ar Vretouned na hellent ket choum er gear. Ar vrud ho deuz da veza bet a viskoaz feal d'ho Doue ha d'ho Roue.

Dre gement leac'h e tremenent, ann dud à zelle gant souez ha plijadur ouz hor goazed, bizachet kaer, mentet kré, hardis ha distak enn ho c'herz. Ho zokou ledan, ho ziletennou goloet a voutounou ha bordet a neud seiz ho gourizou hag ho dilladou all pep hini hervez he garter, ho grea dishenvel ouz ar belerined all.

Kerkent ha ma oent arruet e Weisbaden, holl aked ar Prins a oe evesaat na vankje netra d'ezho. Ho gourc'hemennet en devoa evit-se da dudchentil ho bro a oa c'hoaz e kear ; mes difenn a reaz out-ho leuskel, pa her gwelchent, ho c'hriaden garet : *Vive le Roi !*

Enn ho fenn e oa eur gwenedad koz, eur pennad bleo hir ha gwenn var he chouk. Great en devoa eneb ar republik ar brezeliou-ze hanvet gant Napoleon I. brezeliou ar *géanted.* Ar c'hont a Chambord hen digasaz da leina ouz he daol. Azezet enn tu deou d'ar Prins, ar chouan koz a zivisk he dok, a lavar he *venedicite* evel pa vije er gear ; ha goude lein ann *Agimus* hep sellet petra' raje ar reall.... Doue araok ato !

Eun devez ma tlie ar Prins ober eur bale, ar Vretouned en em lekeaz e diou renk etal dor he di, evit he zaludi pa bigache enn he garrons. Eur vouez euz a greiz ar foul o veza laosket ar griaden a garent kement, ar

Vretouned na leverjont grik. « Ah ! aotrou, eme unan anezho da eun den a ioa a-dre he grein, ret eo e ve braz ar zentidigez ganeomp, pa n'hor beuz ket respontet d'ar griaden-ze ker c'houek d'ar galoun. »

Eun Allamant souezet o sellet ouz dilladou espar bugale ann Arvorik, a c'houlennaz digant unan anezho ha Gall e oa ? « Ia, eme ar Breizad, Gall oun er « broiou estren, ha Bretoun e Bro C'hall. » Setu eur gomz hag a ziskouez ar Breizad soun he benn.

Ar C'hont a Chambord a vennaz rei eul lein vraz d'ar Vretouned abarz ma tistrochent d'ar gear. D'ann dessert e teuaz ebarz er zal ma oant oc'h taol enn-hi. Ar c'halonou a lamme, ann daoulagad a verve ; mes den na lavaras ger. Ar Prins a vousc'hoarze, sonj en devoa euz he c'hourc'hemen. Goude beza komzet eur pennadik out-ho gant frankis ha karantez, e krogaz enn eur weren : « Mignouned, da iec'hed Bro-Frans. » Ann te- « odou a oa diliammet : « Da iec'hed Bro-Franz, » eme ar Vretouned gant ho mouesiou nerzuz. Teir gweach e oe respontet gant ar memes nerz.

Ar Vretouned a c'houlennaz pep hini he weren da gas gant-han d'ar gear. Unan zoken a c'houlennaz hini ar Prins, evel eun dra hag a vije tenzor ar vro. Petra' fell d'e-hoc'h ? ar Vretouned a zo tud avizet mad e kenver ann amzer da zont. Var ho meno, eun devez ho divije ezomm euz ar gwerr-ze da iec'hedi da Herri V e rouantelez he dud koz.

Ar Vretouned a zistroaz d'ar gear evel ar vicherourien, laouen ha fouge enn-ho da veza bet o welout ho Frins. Beachourien nevez a zigoueze bepred e Weisbaden, hag e oe ret d'ar C'ont a Chambord choum c'hoaz eun devez bennag er gear-ze. Ann tamik daleze a reaz tu d'ezhan da rei eur skouer vad d'he vignouned ha d'ar bed.

Dont a reaz ar c'helou e oa maro Loeiz-Felep. Ar C'hont a Chambord en em lekeaz ractal e kanv gant tud he di. Ha kemenn a reaz d'ar Fransizien a oa e kaer e vije lavaret antronoz, 27 a vis eost, eun offeren gauv evit he genderf tremenet. Pebez sonjou a zeue e speret ann den, o welout divroad 1830 daoulinet e kreiz he vignouned, o pedi evit Divroad 1848. Goude ann offis, ar C'hont a Chambord o klevout e oa ann aotrou Becdelievr euz a Naouned o vont da vervel, ez eaz a brezkaer d'he welout, eur weach c'hoaz. Pa erruaz edo ar Bretoun o paouez mervel. Mab Sant Loeiz a zaoulinaz da bedi evit eur mignoun ker kalounek ; hag ho kemer etre he zivreac'h mab iaouank ann aotrou Becdelievr, e veskaz he zaelou gant re eun tiad tud, braz ho glac'har.

D'ann 31 a viz eost ar C'hont a Chambord a gwitaaz Weisbaden da c'houec'h heur diouc'h ar mintin. O tont er meaz euz he di, en em gavaz ar Fransizien deuet eno da ober d'ezhan ho c'himiad deveza. Enn deiz araok en doa lavaret : *Adeo !* mes *d'ar c'henta gwelet !* Ha da ziskouez d'ezho he garantez, e lezaz he garrons evit mont gant-ho var droad d'ann hent houarn. Ar c'harr-tan a ruill, ar Fransizien a stag ho zell ouz wagon ar Prins, ha peb-unan a lavar enn he galoun : Nann *Adeo* mes *d'ar ç'henta gwelet.*

Bretouned, anaout a rit brema ar Prins penn-kef gouenn ar Vourboned hag heritour kenta d'ho c'hurunen. Setu hen aze evel ma eo bet great gant Doue, hag amprouet e skol ar gwalleuriou ; savet dindan daoulagad eun tad koz, eun eontr hag eur voereb a hallemp da c'hervel sent ; savet evit karout Bro-C'hall ; skoliet gant ann eskop ar fura, ar zantella, ar skiantetta euz he amzer ; kenteliet gant Fransisien ar re vrudeta ken enn armeou ken er skianchou ; guelet ha spiet mad gant tud a bep stad ha dishenvel enn ho menosiou e feat gouarn ar vro, ha pere a zo bet holl souezet ha gounezet ganthan.

Deuent brema ann dud gaouad hag a feiz fall da lavarout d'ehoc'h ar pez a girint divar goust ar Prins Herri. Respont a reot d'ezho : He welet hon euz krouadurik kouant er gear a Baris, ha karet gant ann holl. He welet hon euz paotrik laouen ha skanv e palez koz Holy-Rood, ha var menesiou Bro-Skos, karet gant ann holl. He welet hon euz den iaouank kaer ha flamm e Rom var boull-kaloun hon Tad Santel ar Pap ; e Loundrez, harpet var Chateaubriant, spiet gant daou vil a Fransizien, ha karet gant ann holl. He welet hon euz enn diou gear a Ems hag a Weisbaden bizitet gant eun niver braz a Fransizien, tudchentil, micherourien, Bretonned, prizet ha karet gant ann holl. Ha na vezo nemet he vro ha n'her c'harfe ket ! A beleac'h eta e teu eun dra ker sonezuz ? Dre n'eo ket anavezet ar Prins ; Dre ma'z euz bet hag a zo c'hoaz tud fallakr hag a feiz fall oc'h he zicrial bemdez hag o rei da gridi d'ar bobl n'en deuz Herri V ken sonj nemet da zigas endro lezennou ann amzeriou koz, ann deog, ar c'horveou, privilachou ann noblanz ha re ar veleien, prizoun ha tan d'ar re na heuliint ket he relijion, ha traou all ker sot pe zotoc'h ha n'oufent ket dont e spered eun den enn he skiant vad.

Kentel roet gant eur scolaer d'he Dad.

Unan euz hon deputeed euz an tu cleis d'ar gambr, da lavaret eo, euz ar republicaned ne anavezont nemeur na Doue na relijion, en deuz eur mab er scolach, e Pariz, hag ar scolaer a ioa deut d'ar gær evit ar bloas nevez.

Eun nosvez an tad, o sellet oc'h ar rouden deut gant he vap evit he dri mis diveza, eleac'h ma voa merket he notennou fall ha mad, ne ziskueze ket beza goal gontant, hag en em lakeas da c'hourdrouz ar bugel.

— Petra, emezhan, evit doare, an tri mis-ma, n'ec'h eus great nemet c'hoari, ober freuz ha safar epad ar studi ? N'oun ket pet guech out bet puniset ?

— Han, va zad, eme ar scolaer, anat deoc'h sur ; c'hui du-ze er gambr a ra freuz ive braoig avoalc'h. Me voar

er mis diveza-ma ar prezidant a zo bet red dezan, abenn teir guech, ober deoc'h rei peoc'h !

Petra a c'helle an tad da respont ?

Pe seurt galloud a c'hell eun tad difeiz da gaout var he vugale ? G. M.

(*Tennet euz ar sizun gristen a Roazon.*)

N'eus ket pell eur medesin a ieas da velet eur c'hreg iaouang euz he amezegez a ioa goal glanv. He goaz a zo micherour, hag a c'hounit bara d'he dud divar bouez he zivrec'h. Clenvet ar c'hreg iaouang, o redia he fried da chom var he zro, en doa digaset berrentez en ti. Hogen ar medesin a velas dioc'htu en doa afer eno oc'h tud ha n'oant ket boas da asten ho dorn, hag a ioa guelloc'h gantho gouzanv naoun eget goulen. Ar medesin a zo unan euz an dud-ze, mad da rei, hag a laca kement a c'hellont en oberou mad.

Goude beza bet eur pennad o velet ar glanvourez bemdez ha meur a vech bemdez, abouez poania avoalc'h ha rei dezhi louzeier dioc'h e doa izom, e teuaz abenn d'he farea. Pa gommansas guellaat dezhi, he fried a c'houlennas digant ar medesin petra a dlie dezhan, ha bevech ma teue, e rea ar goulen-ze outhan ; rei a reas zoken da anaout ne elje ket marteze paea oll en eur vech. Ar medesin a ioa nec'het. Ne grede ket lavaret : me ne gemerin netra ; aoun en doa na vije fae gantho. A hent all e vele ervad o doa muioc'h a izom da reseo eget da rei. Setu-hen, o veza deut adarre da velet ha creaat a rea he glanvourez, o velet eun tapis coz eno dirag ar guele, hag o lavaret : Sell ! sell ! setu aze eun tapis avad euz ar re ne gaver ket stang, hag a zo clask varnezho hirio dre ma zint rouez.

— Mar plich an tapis deoc'h, eme ar micherour hag he c'hreg, casit-hen ganeoc'h.

— Ia, ia, mer c'haso ganhen, red eo avad lacat enhan he dalvoudegez. Sellit, greomp eur marc'had : c'hui a dle daou c'hant lur dinme evit ar zoursi am eus kemeret ac'hanoc'h ; me a istim an tapis-ma tri c'hant lur, ha mar doc'h contant, me ia da rei cant lur deoc'h ha da gas an tapis ganhen. Ar pez a voue great.

Ha setu penauz ar medesin mad a gavaz an tu, ne ket epken da rei he boan evit netra, mes c'hoas da rei bara d'an daou bried-ze o c'hortos ma vije pare avoalc'h ar c'hreg ha ma c'halje an ozac'h mont adarre d'he labour dizoursi.

Bep en amzer ato e clever hano euz a unan bennak bet taget gant chas clanv hag o vervel en arrach. Er sizun-ma ar c'hazetennou a goms euz a eun darvout evelse, digouezet gant eur verc'hik pevarzek vloas dioc'h costez an Naoned. Eur c'hiik bihan a ioa en ti hag a lamaz eun dervez gant bez ar verc'h-ma brema ez eus nao mis. Hogen he zent ne dejont ket don, ne reas nemet ribinsad. Kerent ar verc'h ne rejont van a gementse, ha ne zonjent ket e vije clanv ar c'hi. Gouscoude antronoz ar c'hi o veza croget gant counnar en eun tremeniat, he vestr hen lazas ; ne zonjas ket avad en divije izom ebet da gemeret nec'h gant he verc'h.

Nao miz a dremenaz, hag ar verc'h a glanvaz, hag a c'houzanve eur boan euz ar re grisa. He foan eleac'h bianaat, a greske ato, hag aben daou zervez oa eur scrich he guelet. Lamet a rea, ha neuze e neze he c'horf ; an eonen a deue euz he ginou. Gelver a rea he mam, hag e lame ganthi a dro vriad, ha ne alle ket miret da glask cregi en he bizach gant he dent. He mam ne zonje ket c'hoaz e voa an arrach ganthi, a lavare dezhi goustadik : dioual da gregi-ta !

Erfin e tigouezaz ar medesin hag a lavaras dezho pebez clenvet scrijuz a ioa crog er verc'h kez. Rei a reaz eul louzou bennag ; hogen re zivezad oa ; d'ar pevare dervez e varvas goude beza gouzanvet poaniou dispar, o lezel strafuillet an oll amezeien o deuz he guelet pe he c'hlevet o crial hag oc'h en em glem. G. M.

Beleien canton Locrenan Leon o deus savet etrezho 580 lur evit diner sant Per, evel ma zint custum da ober bloas.

An aotrou Nicol, vikel e Plouneour-Menez, zo hanvet vikel e Ploneour-Lanvern.

An aotrou Branellec, vikel e Plouneour-Lanvern, zo hanvet vikel e Plouneour-Menez.

An aotrou Laviec, vikel e Sanceo, zo Maro er Sizun dremenet.

An aotrou Milin, professor e scolach Lesneven, zo hanvet vikel e Guimillau.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour ; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne ; — Tiez ha creier nevez.

EUL LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

DISSADORN 28 MEURS 1874. N° 478 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo considerel evel aboncl a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moullér an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 28 Meurs 1874.

Ar c'hantvet-ma, eme eur scrifagner christen, an naontecvet cantvet, cantvet ar sclerijen ervez an dud ep Doue na feiz, eo a dra sur cantvet an trouz hag ar safar. An oll a zo hirio prezegerien, a fell dezho cas ar gomz en dro, oll nemet ar re a dlefe hen ober. Rak ne lavaran ket ar re a zo ho c'harg prezeg, ar re zo ho dever prezeg an aviel ha kelen an oll, ne lavaran ket ar re-ze e prezekent muioc'h hirio evit na reant guechall. Ar re avad n'o deus bet cark na digant Doue na digant den da brezeg, ar re-ze eo zo safar gantho. Kement o deus bet eun tamik descadurez, ha zoken lod ep beza resevet descadurez ebet, a fell dezho hirio beza prezegerien. E kement leac'h ma vez eun asamble bennag, e clever prezegennou dioc'h an druil ; bete zoken pa gaser eur c'horf maro d'ar bez, dreist oll mar caser an den-ze d'an douar ep croas na dour benniget, neuze e clever eno tud helavar o tistaga prezegennou hag o divije laket souezet hon tud coz ma vijent bet oc'h ho silaou, rag hon tud coz a zonje muioc'h, a bede muioc'h, mes ne gomzent ket kement.

Hag ar virionez, a leverot-hu, eo a brezeger evelse ? Oh nan, ar re a brezeg ar virionez ne reont ket muioch a drouz hirio eget en amzer dremenet ; carout a rafet zoken marteze e safent hueloc'h hag aliesoc'h ho mouez, mes ar re a zo poulzet evelse gant ar c'hoant da ober safar, a brezeg ar gaou, a brezeg ho froudennou, a brezeg a enep an ilíz hag ar feiz. Ne ket avoalc'h dezho chom ep heuilla ar relijion, ha beva ervez ho gis, fallout a ra dezho lacat an oll da ober eveldho, hag e santont an izom da brezek. Eur boan vraz e ve evitho tevel ; ho maro e ve chom ep safarat.

Evelse, ervez ar c'hazetennou, eur prezeger arroutet a dene en dez all da gaout ar medesin ; ar boan c'houzoug a ioa crog enhan. Ar medesin goude beza eveseet mad outhan, a lavaras :

— Goal entanet eo ho couzouk ; mar fell deoc'h parea, eo red deoc'h chom c'huoc'h miz ep coms, da viana ep comz a vouez huel.

— C'huec'h miz ? oh, evit an dra-ze ne c'hellan ket da ober avad !

— Ha perak ne elfac'h ket hen ober ?

— Perak ? me zo er gambr e tu ar republicaned, ha carget da brezeg alies, rei.

— Mad, eme ar medesin, en em lakit e tu ar roue hag e pareot.

Da lavaret eo, en em lakit e tu ar virionez, ha pa na brezeger nemet ar virionez, ne rer ket kement a safar, e sonjer mad er pez a ve da lavaret araok comz, elsecli sclancat a dreuz hag a hed bete diruscla he gorzen evel ma ra prezegerien ar gaou.

Hogen mar deo ar c'hantvet-ma amzer an trouz hag ar safar, penauz ez eo deut d'en em skigna enhan an devosion da sant Joseph, ar sioula den marteze zo bet var an douar ? Ha ne deo ket evit diskuez ez eo ato speret Doue, speret an ilis coutrol da speret ar bed ? Mar fell da vugale ar bed ober safar, guir vugale Doue a glask tremen dre ar bed-ma sioula ma c'hellont. Ar pez so sur eo e velomp an daou dra-ma en hon amzer ; biscoas tud ar bed n'o doa great muioc'h a drous, na prezeget muioc'h ho froudennou ; ha biscoas sant Joseph n'oa bet rentet kement a henor dezhan evel a renter hirio.

Ia, ep mar, sant Joseph a zo tremenet sioul dre ar vuez-ma. An aviel a lavar deomp epken e voa eun den just ; ne verk ket eur gomz avad lavaret gant sant Joseph he unan. Hen diskuez a ra deomp nec'het o velet he bried glan brazez, dre ne anaie ket c'hoas mister an incarnasion ; mes eun eal a deu d'hen deski dezhan ; hen diskuez a ra deomp o vont en Ejipt evit savetei map Doue, hag o tistrei goudeze ac'hano da Nazareth. Hogen ha lavaret a reaz-hen eur goms bennak ? N'eus ger a gementse.

E Nazareth, ar patriarch santel a voue e voa map da Zoue ar bugel-ze da behini e voa he unan tad mager, gouzout a rea e voa map da Zoue ar bugel-ze a vele o

labourat ganthan en he stal ; gouzout a rea pebez henor, pebez gloar e voa evithan beza carget gant an tad eternel da zioual, da vaga ha da ziorren he vap. Ha sant Joseph ne lavar ger ; chom a ra sioul, ha delc'her a ra cuzet an tenzor fiziet enhan. Gouscoude, nag a ioul n'o deus ket, ervez an natur, tad ha mam da gomz euz ho bugel, dreist oll pa ra ar bugel-ze henor dezho ?

Mad, sant Joseph zo bet nebeut henoret bete santez Tereza. Ar zantez-ma a gomansaz he rei da anaout, ha brema, e creis safar an naontecvet cantvet, eo e deut vikel Jesus-Christ d'he rei evit patron d'an iliz, hag e velomp an devosion dezhan oc'h en em skigna e kement leac'h ma zeus christenien catolik.

Mercomp ama c'hoaz eur burzud bennak great gant sant Joseph.

* * *

Eun Aotrou, devot bras da zant Joseph, en doa kemeret ar voazamant da ober bep bloas gouel ar zant o renta dezhan muia ma c'helle a henor en deis-ze. An aotrou-ze en devoa tri map ; unan anezho a varvaz eur bloavez da vouel ar zant ; er bloas varlerc'h, d'ar memes deiz, e varvaz eun all. An tad a voue ker glac'haret ha ker strafuillet, ma sonjas chom ep ober gouel sant Joseph, ne ket coll a raje ive en deis-ze an trede hag an diveza euz he vugale. Kement a aoun en devoa pa velaz adarre ar gouel o tostaat, ma sonjas mont da veachi evit pellaat he nec'hamant diouthan. O veza eta en em laket en hent, e tigouczas ganthan eun dervez guelet daou zen iaouank crouget oc'h eur vezen. Neuze eun æl a deuas da gomz outhan hag a lavaras : « Guelet a rez-te an daou zen iaouank-ze ? Red eo-ta e c'houfez e vije digouezet kement all gant da zaou vap ma vijent chomet beo. Mes sant Joseph, evel ma voas devot dezhan, en deus bet digant Doue ar c'hras dezho da vervel iaouang, araok ma voant coezet er pec'het.

Kea en dro d'ar gær da ober gouel ar zant, ha n'es pe ket a aoun evit ar map zo chomet ganhez. Beva a rai pell, hag escob e vezo. »

Ar pez a zigouezaz evel m'en doa lavaret an eal.

* * *

Ar c'hoar Mari-Tereza Nicoli, leanez euz a gouent santez-Mari-ar-beden, e Malcomo, en Itali, e devoue epad dek vloas, clenvejou ţcris meurbet da c'houzanv. Da genta e devoue eun taol goad, hag e pareas nebeut ha nebeut, abouez kemeret louzeier avoalc'h. Ep dale, setu hi o coeza e drouk-sant, hag he nervennou a grize kement ma teue he izili oll da neza. Goudeze he c'hort a voue seizet oll, ha gant ar boan he gar gleiz a verreaz eun tam mad.

Ar poaniou cris-ze a ioa cals muioc'h eget a ranket evit laza eun den ; Doue gouscoude a falvezas dezhan o divije ar poaniou-ze eun termen.

Ar glanvourez a glevaz hano euz eur pare burzudus great e Venis dre scoazel sant Joseph. Kementse a roas fizians dezhi da veza pareet ive dre scoazel ar zant brasze, hag e falvezas dezhi ober en he henor devosion ar seis merc'her. D'ar merc'her kenta, Mari Tereza, goude beza communiet, e devoue eur scoulat poan evel m'e deveze alies, mes ker cris, ma collaz he anaoudegez ha ma chomaz eur pennad evel pa vije maro.

Pa zeuaz enhi he unan, he c'hoarezed he alie da bidi sant Joseph. Hogen he oll foaniou a ioa eat kuit, nemet he gar ne voa ket c'hoaz eünet. Red e voue dezhi bale var bouez eur vas, da c'hortos ma pliche gant sant Joseph he farea tre. Ober a reas veu da ober bep bloas devosion ar seis merc'her, hag er bloas varlerc'h, o veza ho c'homanset, en em gavaz en eun taol ken eün ha pephini, hag ac'houdevez ne voue mui anat e divije bet clenvet ebet.

* * *

E 1834 e voue benniget eur chapel en henor da sant Joseph en eur scolach hag a zo eun dalc'h euz a sant Acheul. Ar scolaerien a reaz eun navet evit en em brepari d'ar gouel-ze, deis patronach sant Joseph.

An deis kenta ar superiol a velaz etouez ar re all eur jardiner hag a ioa trist meurbet. Goulen a reas digant-han perag oa trist evelse.

« Daou vugel clanv am eus, eme ar jardiner, ha ne ra vad louzou ebet dezho. Ar medesin a lavar din eo red din chench carter mar fell din e chomfent beo. Mes peleac'h e zin-me ? Ama em eus bara, mes eleac'h all ha bez'em bezo ? »

Ar superiol her c'honsolaz, hag a lavaras dezhan en em erbedi oc'h sant Joseph.

Distro d'he di, ar jardiner a eanas da rei louzeier d'he vugale, hag en em lakeas da ober eun navet. Kerkent an derzien a eanaz, izili an daou vugel a zigoenvaz, ha da benn an naved dervez e teuent ho daou pare tre, gant ho zad, da drugarecat ho madoberour.

Ouspen an daou bare-ze burzuduz, sant Joseph a reaz eno eur burzud all. Unan euz ar vugale-ze en doa eur eur goal benn, a ioa dizuch ha dizent ; ac'houdevez ne velet bugel ebet dousoc'h na sentusoc'h egethan ; hag evelse oa bet pareet var eun dro he gorf hag he ene.

G. M.

Prezegen a ganv an Aotrou Leseleuc Escob a Autun.

IV.

Goude beza diskuezet an aotrou de Leseleuc hanvet chaloni a Gatedral Kemper, ha goudeze vikel vraz, o tremen he amzer er studi hag er beden, pe o vont ama hag ahont da rei missionou, ar prezeger hen diskuez deomp choazet evit Escop Autun.

« Mouez Doue, emezhan, en em roas da glevet. Mouez Doue ! An Aotrou de Leseleuc, v. b. ne d'eo ket en em c'hreat Escop, ne ket an dud eo o deuz he zavet var eun tron a Escop. Escop eo bet abalamour ar Pab a felle dezhan e vije. Roet en deus deoc'h he unan da anaout ar c'homzou a scrife dezhan ar Pab evit respont d'an aoun ha d'an nec'hamant a ziskueze, hag eun dervez e tiskuezaz din, evel da eur mignon, al lizer-ze a chomo gant he dud evel ar c'haera euz ho faperiou. v. b. ne ket din-me eo mui da goms ; gouzout a rean petra oa bet an aotrou de Leseleuc e Breiz : livirit din brema petra eo bet en ho touez.

Ar goms kenta a gleſchoc'h ganthan, n'oc'h eus ket he ancounac'het : « *Doue a fell dezhan e venn hoc'h escop ; mad ! escop e vezin, netra nemet an dra-ze, mes an dra-ze e vezin.* Var gementse e c'houlennan diganeoc'h ha dalc'het en deuz mad d'he c'her. Epad an nebeut derveziou ma zeo bet en ho touez, ha labouret en deuzhen, evel ma lavare e raje, *da lacat Jesus-Christ da ren var an eneou, var an tiegeziou, var ar Frans ?* Hag implijet en deuz-hen he amzer hag he ners da boania evit ho lacat oll da garet Doue, Jesus-Christ hag he iliz, evit ho savetei oll o teski deoc'h lacat ho cloar hag hoc'h eürusdet o servicha Doue, Jesus-Christ hag he ilis ? »

Ama ar prezeger a verk ar c'haliteou a c'houlen an abostol Sant Paul en eun escop, hag e c'houlen digant Autuniz ha n'o deus ket cavet en aotrou de Leseleuc an den gouezieс, ar c'helenner difazi, an den just, leal, mad oc'h an oll, contant euz a nebeut, douget da rei digemer d'an oll, evel ma fell d'an abostol e rafe. Comz a ra neuze euz an testeniou o deus roet ho unan d'ho escob, ha dreist oll euz ar vam-ze a deue da lacat he bugel bihan da boket da gorf maro an aotrou de Leseleuc pa edo var varf-scaon, o lavaret e vije dre eno benniget he bugel. — Goudeze e lavar :

« Ilis Kemper e devezo eta guir da gaout fouge gant ar map-ze dezhi, hag iliz Autun a zalc'ho bepred sonch mad euz an den dibap-ze euz a Vreiz.

« Gouscoude n'em eus ket comzet c'hoaz euz a vrasa gloar an aotrou'n Escop de Leseleuc, *ha gloar an tad eo ivegloar ar vugale*, n'em euz ket lavaret c'hoaz an hano a zalc'ho bepred en hoc'h iliz, an hano roet dezhan gant ar Frans cristen hag anaoudeg : *Escop calon sacr Jesus.*

Nevez digouezet oa en ho touez pa scrife deoc'h kement-ma :

« Epad ma on devoa an heur vad da velet ha d'en em asuri e voa var ho touar traou caer o tiouan, ni fell deomp comz euz an oberou a feiz hag a garantez a ra muia vad en eur vro, setu eur ganaouen a espérans o sevel er c'harteriou pella tro var dro deomp ; en em zestum a rer evit pidi, ha finv a zao e kement leac'h mac'h anavezer glac'har an iliz ha glac'har ar vro.

Eur griaden a zo savet var eun dro euz an oll galonou : *Deomp d'ar galoun sacr a Jesus ! deomp da Baray-le-Monial !* Da c'houlen petra e teu ar bobl a Frans da Baray-le-Monial ? Dont a ra da c'houlen oc'h hor zalver savetei c'hoaz eur vech ar bed, o savetei ar Pab ha tron sant Per. Ar Frans ive, nec'het braz, ha kementse ne ket eb abeg, o velet o creski hag o pounneraat bemdez ar pez a zo oc'h ober mez dezhi hag oc'h he discar, ar Frans a c'houlen ma vezo laket en he goaziet eur goad christen nevez.... Frans ker, mad a rez, ia, cant guech e c'heller he lavaret ; mad a rez ; oc'h calon Jesus, hag oc'h calon Jesus epken eo e rankez ober ar goulen-ze. »

Ar Frans a zo deut, hag epad eur miz hag ouspen eo bet guelet daoulinet e couent ar galon sacr Eno he guelet o vouela hag o crial :

« Doue trugarezus, Doue galloudus ; saveteit Rom hag ar Frans dre ho calon sacr.

Pebez gloar evit hoc'h Escop, v. b. ! Hen eo en deus digemeret ar Frans en ilis calon sacr Jesus ; hen eo zo bet test ar Frans stouet dirak calon sacr Jesus ; hen eo en deuz, en hano ar Frans, comzet ha great promessaou da galon sacr Jesus !...

Paray-le-Monial ! nag lien a ioa dudius beza eno !

Calon hoc'h escop a zride eno gant ar joa. Eun dervez he laouenidigez a voue c'hoas brasoc'h ; pardonerien a zigoueze da zigas dezhan ar c'hoez mad euz he vro. D'ar 25 a viz Even Kemper, Brest, Roazon, Naonet, Guened, sant Briec, Breiz oll a zigoueze e Paray-le-Monial. Ar bardonerien-ze euz a *Benn-ar-bed* a gane kanaouen ho bro :

Bepret bretoned,
Bepret catoliked.

An aotrou'n Escop de Leseleuc a bign er gador. Saludi a ra banıel Kemper, a zo eno dirazhan etre daouarn eur c'hernevod gant he vleo hir ha guiscamant he vro. An escop a reket digemer mad d'he genvroiz ; ho meuli a ra euz ho c'hourach da zelc'her mad d'ho feiz. Echui a ra he brezegen evelen. « Deoc'h-hui muioc'h eget da zen all ebet e voa dont ama ; c'hui christenien ugent guech cant vloaz so ; c'hui a zo bet guelet ho tadou coz, brema ez eus pevarugent vloas, hag ho pugale, ne deuz c'hoas nemet eun nebeut derveziou oc'h en em ganna dindan pavillon ar galon sacr. Ra deui ar galon sacr-ze d'ho kendelc'her ato din euz ar Frans a vezo marteze saveteet dre ho tivrec'h..... G. M.

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

DAOUZECVET PENNAD.

Beneat a jom e Rom. (1777-1781.)

Seis vloaz a ioa abaoue ma zoa deuet Beneat euz a gouent ar seiz feunteun ; epad an amzer-ze ne reas nemet mont euz an eil bro d'eben. Abenn an amzer-ze e choazas ar gear a Rom evit chom enhi. Heno e cave peadra evit contanti he zevosion o vont euz an eil ilis d'eben, euz an eil leac'h d'egile, hag ispisial o vont d'an ilizou ma veze enho pedennou ar *c'harant* heur ; ar pez a reas derc'hel varnezha an hano a *baour ar c'harant heur*. En em gaout a rea eun drugar e kement ilis a veze enhi great eur gouel bennac. E creis an engros-se Beneat ne baoueze da bedi, hag evelato eo al leac'hiou distro eo a blije ar muia dezha, heno eo e leze he garantez d'en em ziskues o sevel he zivreac'h etrezec an tabernacl, hag o scuilla daelou puill e c'hen em gave aliez evel er meas anezha he unan ; heulia a rea ive gant ar brassa aket ar c'hatekismou hag ar prezegennou niverus a rear e Rom evit kelen ar beaurien.

An ilizou a garie ar muia oa ar re a zo tost d'ar *C'holize*, d'al leac'h santel-ze distrempet gant goad ouspen eiz million a verzerien. Evel em beus lavaret, ilis Itron Varia ar menesiou eo a garie dreist an ilizou all a Rom ; en ilis brudet-se e zeus eun imach pe eur skeuden euz ar Verc'hez Mam Doue a zo brudet dre n'abec d'an niver bras a vurzudou e deus great. El leac'h m'ema brema an ilis-se e zoa kentoc'h eur gouent a ioa lezet da gueza en he foull, hag ar jappel a ioa deuet da veza eur c'hrignol evit loja foen. Eun devez m'edont e loc'h ar foen gant eur forc'h houarn, houma a stokas oc'h ar voger, hag e voue clevet racdal eur vouez o lavaret sclear : *Taolit evez, n'am glazit ket ;* evel ma kendalc'het al labour, e voue clevet ar c'homsou-ma : *Espernit da viana va Mab !* Pa voue tennet ar foen e voue cavet skeuden ar Verc'hez ha roudou an daou daol forc'h a ioa roet dezhi ; burzudou all c'hoas a c'hoarvezas, setu perac e voue savet an ilis, hag ar skeuden-ze gant ar mercou, a veler hirio c'hoas var ar voger a dre an aoter vras.

Heno e c'hen em zalc'he peurliessa Beneat oc'h ar balustrou e tu an ebostol. An tad Piccili a ioa carget euz an ilis-se en doa taolet evez outha hag a lavaras meur a veach : *Ar paour-se a vezo brudet goude he varo;* gouscoude ne c'houlennas morse he hano ha n'hen anavezas nemet gonde maro Beneat.

Pa gommansas choas Itron Varia ar menesiou evel he ilis eo e comschot euz hor paour caret. Nemet eul lid caer bennac a vije en eun ilis all, e veze bep mintin ehars dor an ilis o c'hedal ma vije digoret ; clevet a rea an oll oferennou hag e chomme heno da bedi betec creiz deiz, neuse e Rom e ves prennet an oll ilizou. Keit ha ma chomme en ilis e veze atao var bennou he zaoulin soun eb flach, o pedi, o lavaret he vreviel pe o lenn levr imitasion Jesus-Christ, pe eul levr devot all. Bep psalm pe bep pennad en deveze lennet e lakea he levr var ar balustr hag, he zaouarn e croas var boull he galon, e chomme da zonjal er pez en deveze lennet ; goude e kemere adarre he levr gant he zorn deou hag hen harpe var he vreac'h cleiz. Evelse e chomme eb flach ; euz he oll izili ne voa nemet he zaoulagad hag a gasse euz an tabernacl var skeuden burzudus ar Verc'hez, hag ac'bano var he leor ; avechou epken e clevet o tont euz he c'hinou eun huanad, eur glemmaden pe halanad a garantez.

Kement her guele ne ellent ket miret d'her meuli ; ar re o deveze her guelet dioc'h ar mintin hag a zistroe var an deiz oc'h her guelet bepret daoulinet ha stouet er memes leac'h her galve eur sant Alexis pe eur sant Roch ; elez ar barados, emezho c'hoas, ne ellont ket ober guelloc'h. Evelse ar veleien ha kement hini a ioa carget da gempen an ilis, pa veze Beneat en ilis, ne reant nemet an nebeuta trous ma ellent evit diouall d'hen tenna euz he beden.

Var dro creiz deiz pa veze prenuet an ilis, Beneat a iea e mesk ar beaurien all e kichen eur gouent a veze roet enhi souben d'ar beaurien, aliez ne dea d'hi nemet evit ober van, rac meur a vech e tigueze re zivezat, avechou all e veze lammet digantha, gant ar beaurien, ar pez en deveze bet ; ha gouscoude ne veze ket nec'hetoc'h evit kementse, rac, evel a lavaras d'an tad Templ: neuse e zea er c'horniou tro, e kichen an tiez, evit clask eun dra bennac heno hag a elje da zebri, pe eur frouezen hanter vrein, pe eun deillen legumach pe eun tam plusc pe groc'hen ; d'he bred ne rea casi nemet tanva ar boued, ha c'hoas pa veze iun, ne gemere grinsen nemet da nos. Pa ne gave ket gouscoude a beadra evit terri he naoun e kichen eur gouent e zea da gever eur stal bennac, hag e chomme heno e kichen an hor eb goulen ; pa veze digoviet da vont kuit, en eur lavaret dezha evel a rear e Rom : *Iit e peoc'h*, en em lakea racdal en hent en eur lavaret : *Enhoc'h, o va Doue, ema va fisians, n'am dilezot ket.* Pa roet dezha an aluzen e renke beza dister peautramant n'he c'hemere ket. Eur c'hrec, hanvet Laurans Fornari o veza he gavet, dare gant an naoun, a c'houlennas digantha ha n'en doa izom a netra ? Eo, eme Veneat ; houma a ieas da brena dezha diou guign ; cals re, emezha, ne reàs nemet discolpa eun tamic euz a unan ha rei an nemorant d'ar c'hrec carantezus-se.

Epad tomder an hanv, a zo ker bras e Rom ma ne velor nemeur a zen er meas euz ho ziez, Beneat a iea hag a zeue er memes tra eb taol evez na clask soken an diseol a gafje e skeud an tiez ; neuse soken e veze aliez he benn dijolo ; pep tra a ioa mad dezha da ober pinijen, an heol kercouls hag ar glao, an domder evel ar ienien. Goude m'en deveze torret he naoun e tizroe d'an ilis, en eur bedi er memes tra dre ar ruiou ; ma ne veze ket c'hoas digor, e taouline en he c'hichen, tro varzu an tabernacl ; lavaret a ellor eta en deus miret gourc'hemen Doue a lavar pedi atao, ep paouez ; an den eurus-ma her grea, rac aliez e c'helle tremen an nos en ilizou a veze great enho ar c'harant heur ; ma na gave ket an ilizou digor e zea aliez ive d'ar C'holize.

Eun hevelep buezegez a zeblante beza dreist ners an den, evelse an den eurus-ma ne doa mui nemet ar relegou anezha ; ken treud, ken drouclivet, ker castis oa, he vleo, he varo a ioa ken disparbouil, he damou dillad ken dizoare en dro dezha, ma tremene kement a ellor da zonjal. Dioc'h ar mintin e velet gouscoude eun nebeudic buez en he ijili, mes a benn an nos en deveze mil boan oc'h en em ruza ; ne vouie ket penaus e c'helle harpa oc'h ker rust pinijennou ha mont bep bloas da Lorett. Evelse da vis even 1779, d'an distro euz a Lorett, he zivesker a deuas kement da goenvi ma ne elle a veac'h ober eur gammed.

Etoues ar beaurien, gant pere hou den eurus en doa great anaoudegez e Rom, e zoa unan hanvet Theodos a ioa eur c'hristen mad hag ar santella paour goude hor c'henvroad muia caret. Unan euz ar veleien carget da zoursial euz ar beaurien en doa roet eun tamic galloud da Theodos var an daouzec paour a loje bemnos en hospital sant Martin savet ha rentchet evit kementse. Theodos eta o veza cavet he vignon Beneat he zivesker ker koenvet ma rea truez he velet, her pedas da zont d'en em louzaoui da hospital ar c'hloarec Mansini ; goude beza clevet gant Theodos petra a reat en ti-se e roas he assant; ar c'hloarec Mansini diagent noter e servich ar Pab, hen digemeras. A benn eur mis evit en em louzaoui hag heana, Beneat en em gave pare clok ha guest da gommans adarre he belerinajou ; anaout a reas gouscoude oa poent dezha heulia cuzul an tad Gabrini a lavaras dezha clasc eur c'houdoren evit loja pa deuje ar ienien da noazout d'he iec'het.

Goude ma voue pare Beneat ne c'houlennas ket mont euz an ti-ze, an urs vad a rene enha a blije dezha, en eur drugarecat eta ar mestr, ar c'hloarec Mansini, e c'houlennas he autreadur evit dont bennos da gousket d'he hospital. Hema o veza anavezet santelez Beneat a oue joa gantha rei he assant hag espern eur guele evitha betec he varo ; he unan eo en deus-hen lavaret en enclask a oue great euz a vertusiou Beneat goude he varo. Azalec neuse hor c'henvroad santel a viras an urs a rene en ti-ze, a veze digoret d'an abardaez-nos evit digemeret daouzec paour evit an nos, hag a veze prennet eur c'hart heur goude; diverraat a reas soken he bedennou en ilizou evit gellout mont gant ar re all.

Heno Beneat ne jomme nemeur da zivis gant ar beaurien all, mont a rea peurliessa da bedi etal he vele, avechou gouscoude pa gomset euz eun dra vad bennac e lavare ive he zonch, mes atao e ber gomsou ; mes ma lavare unan bennac eur goms a enep Doue pe an nessa racdal hen dislavare.

Eun devez unan euz ar beaurien a ioa mezo dall pa deuas en hospital, ar pez so rouez gouscoude e Rom. Setu ama eur voal skuer evit an oll, an darn vrassa a damalle ar c'honsort-se euz he stat, unan gouscoude en em hardisseas bete lavaret oa guelloc'h beza mezo evit beza clanv : diskiant oc'h, eme Veneat, ne ouzoc'h-hu ket eo pec'het ar vesventi eleac'h er c'hlenved ne deus pec'het ebet ; ma cleve unan o lavaret eur gaou pegen dister bennac e vije, Beneat ne jomme morse eb hen dislavaret. Eun droad oa hano etre ar beaurien euz a iunou an ilis ; hiniennou a lavare : al lezen-se ne zelle ket oc'h ar beaurien : petra, eme Veneat, ne ouzoc'h ket petra livirit, ar beaurien couls hag ar re all ho deus ho dle da baea da Zoue. Eun devez iun Beneat a voue casset gant Theodos da ober eur grividi e kear ; eur paour coz seizet euz he oll ijili a roas dezha eur guennec bennac evit digas dezha eun tam bara. Ha ne ouzoc'hu ket, emezha, e zeus iun hirio ? Eo, eme an den coz, mes n'em beuz gellet drebi tam ebet hirio c'hoas, hag e cavas testeniou evit kementse. Neuse epken Beneat a gemeras he arc'hant evit prena dezha eun tam bara.

M'ar doa ker rust ha ker rok evit repren ar pez a vele a fall en he nessa, Beneat gouscoude en doa calon vad, ha ma vele unan bennac euz ar beaurien diezet en eun doare pe en eun all ne baoueze da renta dezha an oll zervichou mad a elle. Ranna a rea peurliessa gantho an aluzennou a veze chommet gantha pa deue en hospital, da hema e roe eur guennec bennac, d'eun all eur pez dillad, d'eun all eur re voutou. An oll a ioa souezet maro o velet he galon vad hag e lavarent etrezho : morse n'hor beus guelet kement all, eur paour o tiscregi euz a draou en deus he unan brassoc'h ezom anezho evidomp, hag oc'h ho rei soken a galon vad.

Goude maro Theodos, mignon Beneat, e voue roet he c'halloud hag he garg da eur paour all euz an ti hanvet Leopold. Hema a gemeras eun evelep goarizi oc'h Beneat dre n'abec d'ar brud mad en doa en ti, abalamour d'he vertusiou ; Leopold ne baoueze d'hen egasi muia ma c'helle guech en eun doare, guech en eun all, o c'houlen digantha crevidiou ar re diessa ; Beneat a zente var ar ger eb morse lavaret gric ; o velet enha sentidiez eur c'hrouadur Leopold a jenchas en he genver, hag anzao a reas soken ma zoa kement a urs vad hag a zevosion en ti oa Beneat dre he skuer vad oa ar penn abec a gementse ; evidon-me, emezha c'hoas a ve contant bras m'am beffe en ilis, dirag ar zacramant, an devosion hag ar fervor en deus Beneat o vale dre ar ruiou. He zoare da respont oc'h ar pedennou a ioa ive eur skuer vad evit an oll.

Beneat n'en em glemme morse n'eus fors petra veze great dezha. Eur paour a loje en eur gambr vras gant meur a hini all, eur c'huez-ker pounner a ioa gantha ma ne elle den chom en he gichen, lakeat e voue è cambr Beneat, ha morse ne lavaras ger abalamour da ze. An traou-ze oll a lakeas Leodold da gaout eun istim ar vrassa evit kement a lavare Beneat ; eveldha caromp ha pedomp hor c'henvroad eurus Beneat Joseph Labr.

IAN AR GERNEVEZ.

Ar poder faeüs.

Eur poder, den a zoare, mes ive leun a fouge, a rea fae var he genseurt, abalamour m'en doa gallet destum eun nebeut arc'hant, ha m'en doa eur c'har hag eur mul da gas he varc'hadourez e kær, ar pez n'o deus ket an oll boderien. Lorc'h a ioa enhan, hag e veze clevet o lavaret aliez : ha ne ket me eo am eus gounezet an danvez-ma ? ha ne ket me eo am eus savet va stal evel m'ema ?

Oc'h en em fougeal evelse e teuaz ep dale da ancounac'hat en doa guechall gouezet pidi ha goulen oc'h Doue rei he vennos d'he labourou.

Dont a reas n'en doa mui a feiz, ha ne grede mui netra euz ar pez en doa credet en he vugaleach. Clevet en doa, emezhan, tud a zoare o lavaret ne voa an traou-ze nemet grac'hetach, hag e cave eaz ober dioutho. Hogen evit ar poder an dud a zoare e voa ar re o deus danvez, hag hen savet eun tamik stal ganthan a gave dezhan ne dlie ive mui kemeret skuer nemet digant ar vondianed. Fae e vije ganthan cridi ha pidi evel eur poder a zo red dezhan dougen he briach var he benn pe oc'h he chouk.

Eun dervez eta edo hor poder, braz an tam anezhan,

o vont d'ar gær dosta da verza he briach. Enn tremeniad a zigouez, hag a lavar dezhan :

— Da beleac'h ez it evelse ?

— Mont a ran e kær da verza va fodou ha va fodezou.

— Ha sur oc'h-hu da vont beteg eno ?

— Ha perak ne venn ket ? eme ar poder o sevel he vruched.

— Abalamour ne c'heus ket lavaret evel ma rea da dad :

E kær em eus sonch da vont, mar plich gant Doue.

Eur zao d'he scoaz hag eun taol fouet d'ar mul, setu ar respont a roaz ar poder d'an tremeniat. Hag hen ac'hano en eur c'hrosmolat : mar plich gant Doue ! ia da, mar plich gant Doue sur e zin e kær, ha ma na blich ket e zin ive.

Hogen an tremeniat-ze oa sant Per digaset var hent ar poder da glask he c'hounit. Sant Per a bignaz en Env da lavaret penauz oa bet digemeret. Doue ne lavaras ger.

Eur pennad ac'hano ar poder a zigouez ganthan eur vaouez. Houma oa mam Jesus deut ive da glask he zistrei oc'h Doue. « Va mignon, emezhi, peleac'h ezit-hu evelse ken otuz ha ker faeüs ? »

— Mont a ran e kær da verza ar pez a zo din.

— Ha n'oc'h eus-hu aoun rak netra ? ha sur oc'h-hu da vont bete penn ho peach ?

— Aoun rak petra ? eme ar poder skeulf he zaoulagad.

— Eur mestr a zo en Env, hag a zo ato red caout he otre...

— Han ia, Doue, ne ket-ta ? It gant hoc'h hent, maeronez, ha va list-me. Pe e roi ho Toue he otre pe ne roi ket, me a ielo e kær.

Ar vam a drugarez a dec'has buan evit miret na glefche mui blasfemou ar poder, hag a voue red dezhi mont, glac'haret, da lavaret d'he map penauz oa bet kemeret he c'hevridi.

— Me a velo c'hoaz, a lavaras Jesus, ar pastor mad ; me a velo c'hoaz ha ne c'hellin ket dizrei an danvad dianket-ze.

Setu hen o kemeret ar furm euz eur bugel, evel ma en devoa pa edo e Nazareth, ha pa zente oc'h Mari ha Joseph.

Mont a ra var an hent a ziarben d'ar poder :

— Va den mad, emezhan, peleac'h e zit-hu ?

Ar poder, droug enhan, a dolaz eur sell treus var ar bugel.

— Ha forszo dide, mec'hiog, emezhan ; ha kementse ep evesaat eun tam oc'h genet dispar ar bugel Doue.

— Ne felle din, eme ar bugel, nemet reketi deoc'h beach vad, ha pidi Doue d'ho ren ha d'ho tioual.

— Kea alesse, laouek zo ac'hanout, ha ro peoc'h dinme gant da Zoue ; me en em zioullo va unan avoalc'h.

Jesus a zavaz he zaoulagad varzu an Env, evel evit goulen oc'h he Dad na loskje ket ar gurun da goeza var benn an den cablus-ze. Neuze e savaz en Env, en eur c'houlen ober c'hoaz eur burzud evit digeri he zaoulagad d'ar pec'her reuzeudik-ze.

Ar poder, muioc'h mui a fouge enhan hag a fiziañs enhan he unan, a iea gant he hent en eur gonta pegement a arc'hant a dennje euz he briach. Sonjal a rea e c'helje ober eur c'har nevez coantoc'h ha souploc'h ; eleac'h diou rod en divije peder ; eleac'h eur mul en divije daou.

Hogen epad ma tremene ar sonjou caer-ze dre he speret, ar mul hag ar c'har a ioa eat da vord an hent, hag ez oa dirazho eun islong, hag e goelet an islong eur poul dour pe eul lagen doun meurbet. Pa velas kementse, ar poder a ro a ners corf eun taol fouet d'he vul ; ar mul a ra eul lam, eleac'h avad distrei var an hent, e za var he benn en islonk, car, priach ha perc'hen. N'em eus ket izom da lavaret petra zigoezas gant ar priach. Evit ar mul hag ar c'har a voue beuzet, a ieas d'ar gouelet. Ar poder, paket he unan da genta dindan, a efas muioc'h eget en doa c'hoant da ober. Sevel a c'hellas gouscoude var gorre ha cregi en eur mean a deue he benn eur pennad euz ar vri ; delc'her a c'helle evelse he benn er meaz euz an dour. Ne c'hellè ket avad sevel hueloc'h caer en doa clask cripat ha terri he ivinou ha lacat he viziet leun a c'hoad ; rag ar vri a ioa sounn hag a rea zoken bolz a ziouthan.

O velet-se ar poder a doue hag a vlasfeme evel eur c'hrouier, pe kentoc'h evel eun den daonet. E guirionez n'oa ket goal vrao ar stal ganthan eno, an dour ne dlie ket beza re dom, rag an dra-ma a ioa da noz Nedelec. Clevet a rea tud divar ar meaz o tont dre an hent euz ar pelgent, lod anezho o cana eun nouel bennag en henor d'ar mabik Jesus. Ar poder a grie, mes an avel a ioa cre, hag he vouez, euz an toul-ze, ne dea ket beteg an dremenidi. Kementse hen lakea da doui ha da egari goasoc'h goas.

Hogen araok fin an noz e savaz arneu, ar gurun a deuas da groza, eur glao dourbil a goezaz, hag an dour a greske hag a huelee en toul lagen. Strafuillet oll ar poder a vele ez ea an dour da c'holo he benn, hag e voa great ganthan.

Ouspenze skuis maro oa, he nerz a iea da vancout dezhan, he zaouarn a ioa cropet, hag e vele ervad e tiscrokje ep dale euz he vean. Al luc'het hen dalle, hag e sante an dour o sevel beteg he c'hinou. Neuze gouscoude, en he strafuil e teuaz euz he c'hinou ar c'homzou-ma :

— O va Doue ! O va Jesus ! va zaveteit ; mont a ran da goll !

Ar beden-ze a ioa eun eulfen a feiz a zihune e gouelet he ene. Kerkent e teuaz eul luc'heden scrijuz hag eun dalm gurun ker cre ma reaz eur grenaden ar volz azioc'h he benn, ha ma coezaz, a gostez dezhan, eun dolzennad vraz a zouar hag a vein.

O burzud ! ar bern douar ha mein-ze a reaz evel eur c'hleuz en toul lagen, hag el leac'h a behini e voant distaget e voa eur ribin dre behini e c'hellaz ar poder cripat ha sevel euz an islonk var an hent.

He gar hag he vul en doa collet, mes he vuez a ioa e savete, hag e zea ac'hano d'ar gær difouge.

N'oa ket eat a bell pa zigouezas ganthan eur beacher :

— Da beleac'h e zit evelse, poder ?

— D'ar gær em eus sonch da vont, mar plich gant Doue, da labourat var va micher.

— Doue r'ho tiouallo, va breur, eme an tremeniat.

Hema oa sant Ian digaset gant Doue da velet ha distroet oa ar pec'her-ze outhan. Buan e zeas da gaout Jesus da gas dezhan ar c'helou laouen, hag an ælez a ganaz ar c'hantig a laouenedigez a vez en Env pa zistro eun danvad dianket da graou ar pastor mad. G. M.

Croas sant Thomas Aquin.

Crux mihi certa salus

SULASASALUS
LASATASAL
SATRTAS
TRERT
RECER
ECICE
CIHIC
IHIHI
HIMIH
IMXMI
EMINIMODXUXMIHIREFUG
MINIMODXURUXMIHIREFU
INIMODXURCRUXMIHIREF
MINIMODXURUXMIHIREFU
EMINIMODXUXMIHIREFUG
SEXES
TSEST
QTSTQ
UQTQU
AUQUA
MAUAM
SMAMS
ESMSE
MESEM
PMEMP
EPMPE
AREPERA
ODORERADO
ORODARADORO

Crux Domini mecum. — *Crux mihi refugium.*

Crux est quam semper adoro

Ar groas-ma zo composet gant an doctor bras sant Thomas a Aquin. Lennit al lizerennou evel ma kerot, euz ar penn huela d'ar penn izela, pe euz ar penn izela d'ar penn huela, a zeou da gleiz pe a gleiz da zeou, hag e gis pe c'hiz e cavot ato unan euz ar peder bedennig a zo laket dirag ar bannou.

Ar beden zo er penn huela, *Crux mihi certa salus*, a sinifi : *Ar groaz eo sur va zilvidigez.*

Ar beden euz ar penn izela, *Crux est quam semper adoro*, a sinifi : *Ar groaz eo a adoran ato.*

Peden ar vreac'h deou, *Crux Domini mecum*, a sinifi : *Croas hor zalver ganen.*

Peden ar vreac'h cleiz, *Crux mihi refugium*, a sinifi : *Ar groaz eo va minic'hi.*

Maro an aotrou Alexandr.

An aotrou Alexandr, chaloni a Gemper, ha presidant Breuriez ar feiz en escopti, a zo maro d'an 19 a vis Meurs, deis gouel sant Joseph. E kementse en deus bet he c'houlen, rag en dervezion diarog oa bet clevet o lavaret e vije contant bras da vervel an deis-ze. Enterret eo bet dissadorn, da zeg heur dioc'h ar mintin. An aotrou'n Escop he unan a zo bet o kerc'hat ar c'horf en ti, ha goude ar servich hag an oferen, en deus canet al *Libera*, hag eo eat d'ar vered da echui an enterramant. An aotrou de Calan, kenta chaloni, en deus canet an oferen. Petra bennak ma voa ar sadorn, ha ma tigore ar Pask en dervez-ze en eun niver braz a barreziou, e voa gouscoude deut aleiz a veleien hag a bell hag a dost ; ar pez a ziskuez e voa caret meurbet gant beleien an escopti. An aotrou Alexandr, goude ma voue beleget, a voue vikel, epad eur miziou bennag e Recouvrans pe sant Salver Brest. Ac'hano e voue galvet evit beza secretour an aotrou'n escob, hag eno e tremenaz eun nebeut mad a vloaveziou. Goudeze e voue eur pennad person Pleyben, hag eur pennad all person sant Melani e Montroulez. Hanvet neuze chaloni euz ar Gatedral, ha prest goude presidant Breuriez ar feiz, en deus tremenet e Kemper ar blaveziou diveza euz he vuez. Maro eo en he zecvet bloavez ha triugent. An oll a voar pegement eo cresket aluzennou Breuriez ar feiz en escopti, pegement a skign e deus kemeret ar vreuriez-ze abaoue ma edo an aotrou Alexandr en he fenn ; hag a dra sur en deus bet eul loden vad en ober talvoudek-ze. Evelse ne vezo ket ancounac'het gant ar re a lenn liziri Breuriez ar feiz ; rak sonch o devezo eo hen en deuz, epad meur a vloaz, troet pe laket trei e brezoneg al liziri-ze.

Ne vezo ket ancounac'het ken nebeut gant lennerien *Feiz ha Breiz*, rak sonch o devezo e deus meur a vech lennet pennadou scrit great ganthan.

An aotrou Alexandr a ioa anavezet dreist oll dre he feiz cre, he galon vad, he aket en he zever, he volontez vad da renta servich da gement ma c'helle. Me pehini a scrif kement-ma am eus bet meur a desteni a gementse ; rak pet guech, pa vezen re zammet, evel ma tigouez ganhen aliez avoalc'h o carga folliennou ar gazeten, ne d'eo-hen ket bet deut d'am sicour ? ha dreist oll n'em oa nemet eur ger da lavaret evit ma raje evidon muioc'h eget na c'houlennen. Al lenner ne gavo ket droug e rofen ama dezhan an tamik merk-ze eus va anaoudegez vad. G. M.

Lavaret on euz ez ea an aotrou Goesbriand, escop Burlington da vont en dro d'he escopti, gant eun nebeut missonerien nevez a iea ganthan euz ar vro-ma. Dissul eus bet eis dez, 15 a vis meurs, eo diblaset euz a Vrest al lestr a dle ho c'has d'an Amerik. Setu ama hanoiou ar veleien hag ar glouer iaouang a zo eat ganthan euz a escopti Kemper :

An aotrou Donnart, euz a Langolen, vikel e Guimilliau.

An aotrou Kerlidou, euz a Roc'h Landerne, vikel e Audiern.

An aotrou Coathuel, euz a Gemper, nevez beleget.

An aotrou Brelivet, euz a Locronan, avieler.

An aotron Gelot, euz a Bluguffan, abostoler.

An aotrou Yvinec, euz a Viclan, nevez resevet ganthan curunen ar glouer.

Eat eus c'hoaz, ouspen ar re-ma, unan bennag euz a escoptiou all.

En iliz a dle beza savet e kichen Paris d'ar galon sacr, ar zoudardet o doa goulennet ma vijet laket enhi eur chapel hag eun auter, en ho hano, en henor da unan a zent patroned an dud a vrezel ; brema al labourerien pe vicherourien a c'houlen ive ma vezo laket eur chapel hag eun aoter all en ho hano, en henor da Jésus labourer pe vicherour e stal he dad-mager.

Aotrou arc'hescop Pariz en deus respontet d'ar vicherourien ze ne c'houlenne ket guell eget ober ar pez a c'houlennent, hag e teuje gant plijadur da gonsacri, en ilis nevez, eur chapel hag eun aoter en henor da Jesus labourer pe vicherour.

Al Lezvarn (Cour d'assises) a zigoro e Kemper, d'an 13 a viz Ebrel. E penn e vezo an aotrou Yzopt, alier e Lezvarn Roazon, hag evit he zicour, an aotronez Auger-Kernizan ha Faugeyroux, barnerien e Lezvarn Kemper. — Setu ama hanoiou ar jureed :

AN AOTRONEZ

Ian-Vari Riou, euz a Bont-Croas.
De Launurien, euz a Blourin.
Per Cloarec, euz a Vouesnou.
Adrien de Grainville, euz a Henvic.
Ian-Lois Guimard, euz a Vrest.
Albert ar Grand, euz a Bleyber-Christ.
Joseph-Lois ar Berre, euz a Gerhaes.
Lois Blanchard, euz a Verrien.
Ernest Bernard, euz a Gerhaes.
Felicien Halma, euz a Spezet.
Lois Picaud, euz a Blougastel-Daoulas.
Ian-Vadezour Faugeyroux, euz a Bondaven.
Benoni-Gabriel Guillard, euz a Bloudalmeze.
Ian-Guillou Bollore, euz a Gemper.
Lois-Joseph Lechat, euz a Gemper.
Lois-Herri Parquer, euz a Fouesnant.
An Normand de Kergre, euz a Glohars-Carnoet.
Fransez Argoualc'h, euz a Blouzevede.
Filip-Mari Losier, euz a Vrest.
Hippolyt Bois, euz a Bleyben.
Fransez-Visant de Goesbriand, euz a Zaoulas.
Herri Toupet, euz a Blouegat-Guerrand.
Ian-Lois Guennec, euz a Blogastel-Sant-Germen.
Ian Blanchard, euz a Vrest.
Lois Flecher, euz a Gerrien.
Per Corre, euz a Sant-Martin-Montroulez.
Eujen Guillou, euz a Gemper.
Fransez de Saisy de Kerampuil, euz a Gastel-Paol.
Eujen-Cyril Brunet, euz a Loctudy.
Ian-Lois Moal, euz a Blabennec.
Ian-Gabriel ar Guen, euz a Vouesnou.
August Houllay, euz a Vrest.
Herve Camus, euz a Blouigneau.
Simon-Per Caroff, euz a Bloudalmeze.
Ernest Gueranic, euz a Gonc-Leon.
Julien Gadon, euz a Bont-Croas.

Evit delc'her leac'h ar re a vancfe :

An aotronez Stefan-Mari Leucart, — Lois-Eujen Fatou, — Victor-Lois ar Bras, ho zri euz a Gemper, ha Ian ar Mell, euz a Vrest.

Alsas-Loren. — Comzet on eus meur a vech euz an diou brovins-ze distaget hirio dioc'h ar Frans ha staget oc'h ar Prus dre ar vrezel diveza. Meur a vech on eus bet tro da lavaret pegement a geuz o deus tud ar c'harteriou-ze d'ar Frans, ha pegement a c'hoant o deus da chom ato fransizien. Mar d'eo, dre red, ho c'horf d'an Allmagn, ho c'halon zo ato d'ar Frans. Dalc'h mad e roont testeniou a gementse, hag ar vugale kercouls hag ar re vras.

En eur gazeten c'halleg, *L'assemblée nationale*, e lennen en derveziou-ma :

Eur mestr scol euz an Allmagn, oc'h ober scol e parrez C..., o lavaret he gentel da eur potrik dek vloaz, a c'houlenne diganthan :

— E pe barrez emaomp-ni ama ?

— E parrez C... eme ar bugel.

— E pe ganton ema ar barrez-ma ?

— E canton S....

— Hag e pe vro pe rouantelez emaomp ?

— E Frans ! eme ar bugel.

— E Frans ? eme ar mestr scol ; me gave din e voa digouezet n'eus ket pell eun dra bennag hag en doa chenchet eun tamig an traou. N'oc'h eus ket respontet mad ; livirit din-ta peleac'h emaomp ama ?

— E Frans ! eme ar bugel adarre ; hag ar vugale all da lavaret oll var he lerc'h : E Frans ! e Frans !

Eur mestr scol all a c'houlenne ive digant eur potrig all, o tiskuez dezhan eur garten a zo merket ar broiou varnezhi :

— Peleac'h ema ar Russi aze ?

— Ama, eme ar bugel, o tiskuez ar Russi gant he vez.

— Peleac'h ema an Turki ?

— Ama ; o tiskuez adarre gant he vez.

— E peleac'h ema ar Frans ?

— Ama, eme ar bugel, o lacat he zorn var he galon. Evel a veler, mistri scol ar Prus o deus poan o clask ober allmanted euz a vugale an Alsas-Loren. G. M.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

DISSADORN 4 EBREL 1874. N° 479 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec'h real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulter an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 4 Ebrel 1874.

Ar pez a vank d'an darnvuia euz ar gristenien en deiz a hirio, ez eo an ners-calon, ar gourach-ze a ve red d'an den da gaout evit chom ferm ha stard en he lezen, ferm ha stard en he feiz. Pe ger rouez ne d'eo ket brema ar re o deus ners-calon avoalc'h evit lavaret : Doue da genta, Doue hag he lezen, an iliz hag he gourc'hemennou, ha goudeze an dud, an henoriou hag an danvez. An hini a gomsfe evelse hirio, hag a renfe he vuez dioc'h ar reglen-ze, a ve kemeret evit eun diskiant. Ar feiz o veza toc'horet, Doue o veza caset d'an eil pe d'an trede reng, ar c'hoant caout henoriou ha danvez eo a zo savet d'ar reng huela.

Sellit en tu ma kerot, en huel pe en izel, ha ne velot nemet tud contant, var ho meno, da ober ar vad, ne c'houlennont nemet ober ar vad, ia gant ma o devezo henoriou pe eun dra bennak da c'hounit ; hag evel an daou dra en em heuil an eil egile, eo ive an daou dra eo a fell dezho var eun dro. Euz a Doue, an iliz hag ho lezennou n'en em laker nemeur e poan.

Ho miret a rafet avoalc'h ma c'halfet oc'h ho miret, caout ar pez a glasker, dreist oll ma servichfent d'her c'haout ; mar deuont avad da vezo eur c'hae etre an den hag ar pez a c'hoanta, ne vezo great mui a stad anezho eget pa na vent ket. Guelit ar re zo er c'hargou braz, er rencou huel ; evit en em zelc'her eno e vresint dindan ho zreid feiz ha relijion, e troint kein da Doue ha d'he iliz, hag e lezint a gostez oll deveriou eur c'hristen ; pe e raint eur relijion ervez ho frouden, e claskint an tu da chom en iliz en despet d'an ilis, da veza christenien ep miret al lezen gristen. Ar re n'o deus ket gallet c'hoas sevel d'ar plasou huel, a vreso ive dindan ho zreid kement a verit beza respetet, evit gallout pignat el leac'h m'o deuz ioul da vont. Doue, an iliz hag ho lezennou a deuio goude mar chom eun tam amzer bennak da entent outho, ha ma na enebont ket re oc'h froudennou an den. Mar bez red, e vezint nac'het eur vech evit mad.

Setu ar gristenien, ar gatoliked liberal a bere en em glem dalc'h mad vikel Jesus-Christ dre ma reont muioc'h a zroug eget a vad d'ar relijion, dre ma reont zoken muioc'h a zrouk d'ar feiz christen eget ho enebourien, rak miret a reont ar vad da veza great, ha touelli ar re n'o deus ket a sclerijen avoalc'h evit guelet emaint er meaz euz ar virionez.

An hevelep christenien ne dint ket guir vugale d'an ilis ; lavaret a c'helfen ne dint nemet les vugale ; hag evel al les vugale n'o deus peurliesa nemeur a garantez evit ho lesvam, evel zoken ma vezont aliez en he c'henc'henver crisoc'h ha dizentussoc'h eget an estren, ar re-ma ive a ra muioc'h a boan hag a zishenor d'an ilis eget ar re a zo er meaz anezhi. Ha petra bennag an ilis santel ne deo morse eul lesvam, mes ato eur vam vad, zoken evit he bugale dizent, ar re-ma gouscoude ne eanont da enebi outhi, da ober fae var he c'hentelion, evel pa o defe c'hoant d'en em zizober anezhi.

Rom. — An Tad santel ar Pap o tigemeret an itronezed a Rom, ar re a zo e Breuriez *Calon santel Mari*, hag a zo euz eur renk dister, euz a donez ar bobl, en deus comset evelen outho :

« Aliez eus bet lavaret e voa red, evit lacat eun termen d'ar reuziou a zigouez en amzer-ma, pidi caloneg ha delc'her mad da bidi. Hogen hirio, evel ma za an danjerou var gresk ha ma rer a bep tu ar brezel d'hon Relijion santel, ez eo red, ouspen pidi, ober œuvrou mad ha labourat ferm da zavetei an eneou.

Rakse ho meulan da veza kemeret an dalvoudusa euz ar c'hargou, ar gark da gendelc'her glan ar feiz e creiz an tiegeziou, hag etouez an niver braz a verc'hed iaouang a ia d'ar scol davedoc'h, ha da bere e teskit kement a zo rekiz evit scolia merc'hed evel m'eo dlet.

Evit kendelc'her ar feiz e calonou ar plac'hed iaouank-ze, eo red ho fellaat dioc'h scoliou zo eleac'h ma

zeo contamet ar gelennadurez a roer dezho, rag ar re a ra scol dezho a zo contamet ho c'halon hag ho speret, hag o deus kemeret ar garg milliget da gontami speret ha calon ar iaouankiz a zo fiziet enho gant kerent diskiant.

Mistri scol evelse a zo cals danjerussoc'h eget ar scribet hag ar farizianed. Hor Zalver, o comz anezho, a lavare d'ar bobl : « Heuillit ho c'henteliou ; na dit ket avad da gemeret skuer dioutho. Comz a reont ; ne reont ket avad ar pez a leveront. » Evit calz euz ar vistri scol a vrema, e ve red lavaret d'ar bobl dioual, ne ket epken oc'h ar skueriou a roont, mes ive oc'h ho c'henteliou.

Setu ar pez a dle deski deoc'h pe ger red eo ober vad ha pidi. Hen ober a rit, hag ho meulan a gementse. Na deuit ket da falgaloni en eun dever ken talvouduz ha ker santel. An dever-ze n'her greot ket ep poan ; enebet e vezo ouzoc'h.

Mes o pet sonch joaiou dudiuz an Thabor ne dint ket alies lod ar c'hristen er vuez-ma carget a vrezel, p'eo guir ema ato he enebourien oc'h he c'hortoz evit stourm outhan e pors Pilat. Hogen ar stourmadou-ze a dle ato da drec'hi.

Lavaret oc'h eus din o poa sonch, gant sicour Doue, da gelen mad an eneou fiziet enhoc'h a enep ar fals credennou euz an amzer-ma. Evit rei muioc'h a gourach deoc'h da drec'hi ar fals credennou-ze, e lakin dirag ho taoulagad ar skueriou caer a fermder hag a perscalon a ro hirio ar bed en darnvuia euz ar glouer catolig en Allmagn, er Bresil, er Suis hag e leac'h all ; skueriou braz ha caer int ; heuillit-hi.

Ouspen a lavaran : en eur ober eveldho, roit da c'houzout d'ar plac'hed iaouang a scoliit eul loden bennag euz an traou caer a reont, evit ma o devezo ho unan courach ha ma kemerint ar propos ferm da viret en ho c'halonou, evel an tenzor ar presiusa, feiz Jesus-Christ.

Livirit dezho e rer en Allmagn lezennou disleal evit distruja beleien Jesus-Christ, ha calz eskibien, beleien ha tud vad all o deus poaniou garo da c'houzanv abalamour ne fell ket dezho trei kein d'ho feiz.

Livirit dezho eo deut casoni ar framasoned a benn da lacat Eskibien er prizon, ha da voal gas re all abalamour ma talc'hont mad d'ar feiz.

Livirit dezho ez euz, en eur vro vraz, eun niver braz a gristenien fidel hag a zo bet guell gantho coll ho buez eget guelet lamet digantho ar frankis da heulia ho relijion... »

Pelerinachou. — Sevel a ra adarre hano a belerinachou. Ar gatoliked euz ar Stadou-Unanet, en Amerik, a fell dezho kemeret perz er pelerinachou a zo bet e Frans varlene, hag o deus dihunet ar feiz e calon cals christenien. Fallout a ra dezho dont ive da bedi el le-c'hiou benniget a zo bet ken aliez a vil den enho o pidi evit an iliz hag evit ho bro. Eur pennad zo oa hano euz eur pelerinach a ioa sonch da ober da veziou an ebestel. Hogen ar zonch-ze, evit doare, a vezo caset da benn.

Aotrou Arc'hescop New-Iork en deus scrifet d'an eskibien all euz ar vro, eul lizer evit lavaret e voa roet ar ger da ober eur pelerinach. Ar bardonerien a ielo en hent er penn diveza a vis Mae ; ar veach a bado daou vis pe var an dro. Mont a reor da genta da Lourd, ha goudeze da Rom. Ac'hano ar re a falvezo dezho mont d'an douar santel, a zispartio dioc'h ar re all. Ar re ne daint ket da Jeruzalem, a ielo da Loret ; ac'hano e teuint d'an Haor-nevez o tremen dre Baray-le-Monial. Ar veach-ze a gousto daouzek cant lur.

Eun niver braz a gatoliked a c'houlen ober ar pelerinach-ze ; mes ne vezo resevet etouez ar bardonerien nemet ar re o devezo eur scrit digant ho escob, nemet ar re a zo anavezet evit beza christenien vad ha fidel d'ho relijion.

Eul lestr tan a vezo fermet evit ar bardonerien, ha pourchaset e vezo en hevelep doare ma vezo enhan pep tra en urs ha ma c'hellor esperout ober ar veach ep darvout. Credabl eo ne vezo ket avoalc'h euz a eul lestr, hag e vezo red caout daou pe dri.

Ar Frans a c'hell eta beza var c'hortos da velet ar gatoliked-ze euz an Americ e miz Even. Digas a raint da zonch euz a belerined Brozaos deut varlene, hag e roint skuer vad d'ar bobl a gær ha divar ar meaz, evel ma raint ive plijadur da galon glac'haret an Tad santel ar Pap.

Setu penauz e tiskuez an iliz ez eo unan, santel ha catholig, ha n'eus douetans ebet na deui catoliked ar Frans hag an Itali da ober eun digemer mad d'ho breudeur euz an Amerik.

Bloavez a beden hag a binijen evit ar Frans, adalek Guener ar Groas 3 Ebrel 1874, bete Guener ar Groas 26 Meurs 1875.

An oll a voar e lavare Mam Doue da Vernadeta, e Lourd : pinijen !... pinijen !... pinijen !... — Sant Jakez a lavar : ar feiz ep an oberou zo eur feiz maro. Hor Zalver he unan a lavar : ma na rit pinijen, ez eot oll da goll. Ar Pap a lavar ive dalc'h-mad pidi hag ober pinijen.

Ar Frans e deus pedet dirag an oll er pelerinachou ; ha great e deuz-hi oberou mad ha pinijen evit distrei coler Doue?

O sonjal e kementse, tud vad o deuz en em glevet evit en em unani a speret hag a galon da bidi ha da ober pinijen, epad eur bloaz, evit an ilis hag evit ar Frans. Pedi a rer eta ar re o defe c'hoant da gemeret perz en emgleo-ze, da choaz eun dervez pe meur a zervez, er miz a garfent, evit communia, iun hag ober eur binijen bennag all. Esperout a c'heller e teui ar pedennou hag ar pinijennou-ze, kinniget bemdez da Zoue, da denna varnomp he drugarez. Patronezed ar bloavez a binijen eo santez Mari Madalen ha santez Tereza. G. M.

Pare burzuduz e Lourd. — Setu ama c'hoaz eur pare burzudus, great e Lourd, ha scrifet euz a zorn an hini zo bet pareet. He hano zo Rosina Ollivier, euz ar Puy, (Loer-huel).

Er bloas 1863, emezhi, em boue ar c'hlac'har da goll va Mam, ha va glac'har a voue ker bras ma colliz ar iec'hed, ha caer am boue implija louzou, ne c'hellis ket en em gaout iac'h goudeze. Pevar bloas goude e colliz ive va zad, ar pez a echuas d'am glac'hari ha da zistruja va iec'het. Clenvel a reas va heü, hag epad pemp bloaz e c'houzanvis poaniou cris. Ep comz euz ar poaniou all, ar gouttou a grogaz enhon ive, hag a reas din divoask poan evel eur verzerez.

Brema ez eus tri bloaz, e savaz ar gouttou d'am c'halon. Louzaouet e vouen a zoare gant medisined gouezieg, hag heuilla a rean ep mank ho gourc'hemennou. Diou vech er bloaz e zean da Vichy, ar pez ne vire ket na voa red din chom d'ar guele an darnvuia euz an amzer. Ar c'hlenvet a iea var voasaat ; deut oan da veza melen evel eur bod beuz, ha coenv a zave enhon.

Ar gouttou o veza savet d'am stomok, ha va foaniou o veza ker criz, e creden ne dajen ket a bell. En doareze edon pa deuaz an doctor Arnaud d'am guelet. P'am oa lavaret dezhan penauz oan dalc'het, e respontas din :

— Ne oufen ho louzaoui nemet evel ma zoc'h bet louzaouet diagent. Hogen perak ne c'houlennit-hu ket ar pare digant Doue? E Lourd e veler burzudou ; it di, hag eno marteze e cavot ar pare.

Kerkent e lakiz em sonch ober ar veach, hag e santiz em c'halon eur fizians vraz er Verc'hez santel. D'ar 17 a vis Genver 1873 e ziz en hent, ha pe gen diners bennac ma voan ne fellas din lezel den da vont ganhen, rak lavaret a rean : « Guerc'hez santel, mar fell deoc'h va farea, n'em euz izom den. »

Lezet em oa an oll louzeier a gostez. Ar veach a badas tri dervez, hag a voue poanius meurbet evidon. Digouezet e Lourd, e ris va c'has da gouent ar gonsepsion didach. Ar c'hoar borcherez a voue ker strafuillet oc'h va guelet, ma redas da lavaret d'ar Vam superiorez e voa eno eun itron clanv bras.

Digouezout a riz eno d'ar sul, da seiz heur dioc'h an noz. D'al lun e zis, kenta ma c'hellis, d'ar c'hao eleac'h m'ema ar feunteun burzudus. Comz a riz oc'h an tad Duboe, missioner, hag her pedis d'am ren en eur pennadik retred.

— Hen ober avoalc'h a rin, emezan ; ha ma na fell ket da Vam Doue ho parea, e vezo evidoc'h eur breparasion d'ar maro.

— Va zad, eme ve, c'hoant am befe d'en em lacat abez en dour, er pinsin ; mes ar medesin en deus difennet ouzin ; lavaret en deus din hirra a rajen eo souba va zreid en deur.

— Grit evel zo lavaret deoc'h, eme an tad. Gouscoude e c'hellan hoc'h asuri emaoun ama pell zo, ha morse n'em eus guelet den o veza goasoc'h evit beza bet en dour-ze. Pedit Mari, hag e reot ervez ar zonch a zigaso deoc'h.

Mont a rean bemdez da bidi d'ar c'hao. Erfin d'ar iaou e savas eur c'hoant bras ganhen da vont er pinsin. Hen lavaret a ris da superiolez ar gouent, hag hi n'em dizalias ket. D'ar guener virtin, goude beza communiet e chapel ar Gouent, e zis d'ar c'hao. En dervez-ze va ioan a ioa goasoc'h eget en deveziou araog ; eur goal nosvez am oa bet. Sonjal a rean zoken oa great ganhen ; mes ar Verc'hez santel a felle dezhi e zajen d'ar pinsin. Diou euz ar c'hoarezed am sicouras da vont d'ar c'hao. Pa zeas va divesker en dour, e santiz eur boan ker cris ma na c'hellen ket miret da grial. Biscoas n'oan bet ker poaniet. An diou c'hoar a ioa nec'het, strafuillet ; ne vouient petra da ober ouzin, hag e pedent calouèg evidon. Bez'e vouen evelse pevar pe bemp minut hag a gaviz hir evel pevar pe bemp bloas.

Neuze ar boan a ieas kuit en eun taol ; an dour a gaven scornet da genta a gavis neuze clouar. Guelet a rean va divesker pareet, hag e falvezas din mont oll en dour ; mes va halan a vanke din. En em drei a riz oc'h imach Mam Doue, hag e liviris dezhi : « Pareet oc'h eus va divesker ; peurachuit ar pez oc'h eus commanset, rak guelet a rit an diou c'hoar vad-ma ne c'hellont mui va delc'her. » Neuze ec'h azeziz er pinsin, ep poan, hag en em gaven ker mad eno ma na felle ket din dont ac'hano. Sevel a ris var va daoulin, er pinsin, da lavaret ar *Memorare*, hag e teuis neuze er meaz ep skuisder ebet. En em gaout a rean chenchet evel eun all em leac'h ; me zonje din e tistroen euz ar bed all. An diou c'hoar a felle dezho va zicour da visca va dillad ; mes ho zrugarecat a riz hag en em viskis va unan ; creoc'h oan egetho. Neuze en em lakis var va daoulin da drugarecat ar Verc'hez euz a eur c'hrast ker braz, hag e ziz en dro d'ar gouent.

En dervez-ze, daoust ma rea glao braz, e riz eur bourmenaden hir, ep beza skuis tam ebet.

Daou zevez goude e kuitais Lourd ; poan am oa avad o vont ac'hano, ha va c'halon a zo chomet eno gant ar zonch da vont adarre. Va beach a voue eurus. En tiez ma voan diskennet enho en eur vont ne gredet ket e voan ar memez hini a velent o tistrei d'ar gær leun a iec'hed. Ar memes tra a zigouezaz pa voan erruet er gær. Kement-ma a zigouezas d'ar 24 a vis Genver 1873. Abaoue va iec'hed a zo cre, ha n'em eus santet clenved ebet.

E miz Ebrel e lakiz eur medesin da renta testeni e voan pare tre. Ar medesin-ze a ioa bet var va zro pa edon clanv, ha discleria a reaz eo dre vurzud oan bet pareet e Lourd. Kement hini o deus va guelet clanv, hag am guel abaoue, a zo red dezho lavaret ar memes tra.

An dra-ma am eus scrifet evit diskuez va anaoudegez vad d'ar Verc'hez santel. Rosina Ollivier.

G. M.

Dorn Doue o poeza var an dud difeiz.

Epad an dispac'h braz brema ez eus pevar ugent vloaz hag ivez abaoue ez eus bet guelet e Frans torfejou braz. Guelet eo bet ive alies dorn Doue o tont da skei hiniennou euz an dorfetourien. Doue a gemer peurvuia he amzer, abalamour m'en deuz an eternite evithan ; avechou gouscoude e sco an den cabluz evit rei skuer d'ar re all. Bez'em eus dirak va daoulagad eul levr hag a zo leun euz an taoliou ze a justis Doue deut da skei torfetourien en eun doare ma voa anat d'an oll e voa eno eur gastizamant euz ho zorfejou ; hag em eus sonjet e vije mad rei da anaout da lennerien *Feiz-ha-Breiz* unan bennag euz an taoliou scrijus-ze.

Ne gomzan ket ama euz an dud dizoue, euz an dud cris-ze a zo bet ar c'hallout etre ho daouarn epad an dispac'h braz, hag o deus great kement a zrouk d'an dud vad ha laket scuilla kement a c'hoad dre ar vro. Anoll pe da viana eun darn vraz a anavez an tigred-ze, hag a c'hoar o deus bet couls lavaret oll eur maro heuzus. Calz anezho zo bet guillotinet : lod all zo en em lazet ho unan, lod all maro evel chas dre eur maro spontus. Hogen ouspen an dorfetourien vraz-ze ez eus bet, ha neuze hag abaoue, re all hag a gemere skuer dioutho, ha ne dint ket ken anavezet. Euz ar re-ma e zan da verca unan bennak. Dorn Doue zo bet guelet dreist oll o poeza var ar re en em gemere oc'h an ilizou, oc'h an tabernaclou, oc'h ar c'hroaziou, oc'h imachou ar Verc'hez har ar zænt, oc'h an dud a iliz, oc'h ar berejou, da lavaret eo en eur ger, oc'h an traou sacr.

* * *

Epad an dispac'h heuzuz, e 1790, eun den difeiz euz an Drom, poulzet gant an drouk speret, a ieas da eun iliz tost d'he gær, hag a reas muia ma c'hellaz a zistruch en iliz-ze. Ne ouzer ket d'ar sur petra a brofanaz. ar pez a ouzeur mad avad eo ne chomas ket pell eb beza punisset. Coll a reaz he oll vadou, ha neuze eun nerz ous pehini ne c'helle ket rebardi, a deuas d'hen redia da vale, ep eana morse, ha da vont a dro e tro, ato var ar memes tu. Var leuren he di en doa great eur venoden o vont evelse en dro, evel a ra ar c'hezeg o trei eun dornerez. Ar venoden-ze a ioa toullet doun ganthan, ouspen eun anter troatad, pa eanaz he binijen. Eur boutou ler er miz a uze ; ha pa voa eat he ners diganthan, he c'hreg hag he verc'h a voa red dezho, an eil goude eben, he harpa da chom en he za ha da vont ato en dro. Pa deue ar belek d'he gofez, e voa red dezhan ive cregi en he vreac'h hag he silaou ep eana da drei. Ar gastizamant scrijus-ze a zigoraz he zaoulagat var ar c'hrevusdet euz he dorfet, hag a zigoraz ive he galon d'ar c'hlac'har. Lavaret a rea da gement hini a deue d'he velet, eo abalamour m'en doa profanet an ilis santel e voa punisset evelse, hag e pede an oll da c'houlen trugarez evithan digant Doue. An den-ze a varvas gant santimanchou braz a c'hlac'har, hag esperout a c'heller en devezo Doue pardonet dezhan. He binijen a ioa padet tri bloaz, hag epad an tri bloaz-ze ne oufet ket lavaret pegement a dud o doa he velet.

* * *

E sant Meen ar Republicaned a ioa gouel bras gantho, hag evit lida guelloc'h ho gouel, e felle dezho ober eun tantad. Hogen peleac'h caout coat da ober an tantad ? Den ne felle dezhan dispign, rag an dispac'herien n'int morse cre da rei. Sonjal a rejot mont d'an iliz ha discar evit kementse skeudennou ar zænt a ioa calz anezho e coat. P'eo guir oa discleriet ne voa mui a Zoue ne voa mui ken nebeut izom a skeudennou sænt. Lod gouscoude o doa eun tamik morc'hed hag a c'hine, hogen red e voue dezho ober evel ar re all, ha me ho les da zonjal pebez tam plijadur evit eur vanden hailloned discar ar skeudennou-ze euz al leac'h ma voant bet savet gant ho zud coz, hag ho stleja dre ar vein ha dre ar pri bete creiz al leur-gær, o terri he c'har da unan, he vreac'h da eun all hag he benn da eun trede !

Cridi a c'hellit neket an abadennou c'hoars, nag ar bomou-luc'hach eo a vanke epad an tam labour vrao-ze, hag evel pa rer an droug ez er ato a brez, an tam labour a voue great e ber amzer. Cals tud a ioa o sellet, hag o devoa ive eun tam ebat o velet ar pez a reat. Hogen an ebat a droas souden e strafuil hag e canv.

Eun den iaouank, var dro trivac'h vloaz, a zicoure stleja eun imach d'ar Verc'hez. Evit ober c'hoas caeroc'h eget ar re all, e reas var ar skeuden-ze eun dra ken heuzuz ma ne c'hellan ket he verca ama. Ar jolori a grescaz, an den iaouang avad a voue scoet evel gant eun taol curun. Coeza a reas d'an douar, he ziou c'har strobinellet, hag abaoue ne c'hellas ket ober eur gamed.

Ne varvas ket gouscoude ; Doue a roe dezhan amzer d'en em anaout ha da ober pinijen. Ac'houdevez pa felle dezhan chench plas, e voa red dezhan en em stleja var he barlochou, var he grabanou evel eur guescle. Daouugent vloas goude e velet an den zenzeudig oc'h en em stleja evelse hag o tougen ar bouez euz he dorfet.

* * *

Epad ma voa scoet an den iaouank reuzeudik-ze gant dorn Doue var al leurgear, en iliz e voa scoet eul lampon all. Goude ma voa caset skeudennou ar zænt er meaz, unan euz an dorfetourien a dolaz he lagad var eur groaz a ioa azioc'h an aoter vraz, hag a zave bete lambrusk an ilis. Buan e clask eur skeul evit discar ar stal-ze ; setu penauz ec'h hanvent ar groaz, he gamaradet her sicour, hag e pign. N'oa ket savet avad da anter ar skeul ma tor eur vas dindan he dreit ha ma coez a fard he gleo var bave an iliz, he benn bruzunet hag he vreac'h torret.

An oll a voue strafuillet, mes gouscoude e felle dezho c'hoas discar ar groaz, ha nicun ne felle dezhan anzao en devoa aoun. Gouscoude o veza eveseet e voa bizier ar skeul cre avoalc'h evit dougen meur a zen ha ne ket unan epken, hag e voa ar vas torret ker cre hag ar re all, nicun ne gredas pignat, hag al lamponed a ieaz kuit an eil varlerc'h egile, o lezel ar groaz eleac'h ma edo. Ar groaz a chomaz eno bete 1848.

Itroun varia Lourd.

DAOUZEGVED DEVEZ.

D'an devez varlec'h an eienen poulset er meaz euz an douar gant eun dorn galloudek, a greske da bep mare hag a rede ken teo ha bez eun den. Koulskousde ar boan en doa o tont a dreuz goueledou an douar beteg varc'horre, a ree dezan beza kaillarek. Hogen ben eun neubent deveziou, o veza kresket heur evit heur dont a reaz sklœr. Neuze an dour a zeuaz er meaz, dre eun taol krenv var dro ledander ar vreac'h, hag a ro abaoue beteg kant mil litrad dour bemdez, evel ma hell peb hini er guelout hirio.

D'ar iaou vintin, pemp varnugent a viz fever var dro seiz heur, eo e oa bet guelet gant an oll an eien burzuduz-ze o tont er meaz a dreuz an douar ! An dez-ze oa eun devez marc'had er ger a Darb.

Keleier ar burzud a oa digasset d'ar ger-ze gant kalz a dud pere o doa guelet ar mirakl ; hag ar c'helou oe kasset ben an noz beteg pevar c'horn an departamant ha beteg ar c'heriou tosta dezan.

Dont a reaz neuze er gœr a Lourd muioc'h a dud c'hoaz eget oa deuet an deiz diaraok. Kalz tud a zeuaz da loja da Lourd, evit beza e kerrek *Massabiell* mintin mad. Lod all a valeaz epad an noz, ha d'ar goulou-de, pa oe kustum da Vernadeta digouez eno pemp pe c'huec'h mil den en em vode var ribl ar Gav, var kement huelen a oa dre eno, var ar c'herrek, dirag ar c'hao burzuduz. An eienen nevez a lamme ledanoc'h evit an devez araok.

Pa zeuaz Bernadeta ker sioul, ken leun a humilite evit en em daoulina, ha pedi, kement hini a oa eno a lavaraz en eun taol : Setu ar santez, setu ar santez. Kalz a glaske lakaat ho dorn var he dillat o sonjal oa santel kement a apparchante da eur grouadurez ken karet gant an aotrou Doue.

Mam an dud humbl, mam an dud izel, da lavaret eo ar verc'hez sakr, na helle ket leuskel ar galon glan-ze da goll he glander dre an orgouil. Mad oa ober d'ar plac'hik kompren penaoz ne oa netra anezi he unan, ha penaoz na helle ket ober d'ar verc'hez en em ziskuez pa garje. Evel-ze ar veich-man he feden ne oa ket selaouet. Goude beza bet o pidi pell, e savas trist heb beza guelet ar verc'hez, hag a renkaz respount d'ar re er goulenne, penaoz ne doa ket he guelet.

En amzer-ze e vevé er gear a Lourd eun den anavezed gant an oll, ha pehini abaoue meur a vloavez a dremene eur vuhez trist ha poaniuz. He hano oa Louis Bourriet. Ugent vloaz oa abaoue ma oa digouezet gantan eur goaleur. Epad ma laboure en eur vengleuz e kichen ar gear a Lourd gant he vreur Jos, ar poultr euz eur *min* a lakaaz eur garrek da frailla ; hag e oa laret Jos var an taol ; ha Louis oa bet var ar poënt da veza lazet ive. He ben oa bet goal c'houliet ha na vele mui gant he lagad deou.

An den paour-ze a laboure c'hoaz en dro d'ar vengleuziou, hogen ne oa ket mui evit ober nemet al labouriou dister, he lagad deou e oa evel goloet gant eur vrumen ; ha pa felle dezan ober eul labour fin bennag e renke goulen sikour digant tud all.

An amzer n'en doa digasset dezan guelaën ebet, er c'hontrol he velet a fallee peb bloaz, pa zerre he lagad kleiz ne oa ket mui evit anaout eur vezen drouz eun den.

Tud ar ger a Lourd o doa kasi oll roët labour, eun devez bennag da Bourriet. Truez o doa an oll ountan ; ha karet hag estimet a oa etouez ar vengleuzeurien all pere zo kalz anezo.

An den maleüruz, o klevout komz euz ar feunten nevez, euz ar c'hao burzuduz, a c'halvaz he verc'h. Kéa da gerc'hat din deuz an dour-ze euz ar verc'hez, emezan, mar deo hi en em ziskuez eno, em larea a rei !

Eun hanter heur goude ar plac'hik a zigasse d'he zad, en eur pod, eur banne euz an dour-ze leun c'hoaz a zouar hag a gaillar, evel hon euz hel lavaret.

Tad, eme ar c'hrouadur, neuz nemet dour kaillarek. Neuz forz, eme an tad, hag en em laka da bedi. Goalc'hi ra he lagad gant an dour-ze, er memez taol e laosk eur griaden, ha kren a ra euz he oll izili, ken skoët oa gant ar stravil. Ar burzud a oa gret ; en dro dezan na vele nemet sklerijen ; eur vrumen bennag a jome koulskoude ne oa ket mui du evel abaoue ugent vloaz ; an heaul he zreuze ; guelout a ree gant he lagad evel pa zeu ar goulou-de. Bouriette a bedaz c'hoaz, hag e velc'haz, adarre he lagad deou gant an dour mad-ze, hag e kreske muioc'h mui ar sklerijen, ha guelout a reaz evel peb den.

Eun devez bennag varlec'h, e kavaz var ar plas an aotrou Dozouz ar medisin pehini en doa kemeret soursi anezan epad he glenvet ; redek a reaz beteg ennan, hag e lavaraz dezan : Pare oun, emezan.

Neket guir, a respount an doctor, ho pless a zo eur bless pehini na vezo ket pareet. Ar pez a roan deoc'h a zo mad da zousaat ar boan, na hell ket renta deoc'h ar guelet.

Neket c'hui o peuz va fareet, eme ar mengleuzier, he galon leun a garantez, ar verc'hez euz ar c'hao e deuz va fareet.

An den a skiant braz, mœz euz eur skiant hervez ar bed, a hejaz he ziouskoaz.

Bernadeta, emezan, e deus evit guir gueledigez euz ar bed all ; rag guelet em euz anezi va unan. Hogen na hell ket beza guir penaoz dour ar c'hao a bare blessou, pere na hellont kaout pare ebet digant ar medisinet.

En or lavarout kement-se e tennaz eul leorik euz he c'hodel, hag e skrivaz varnezan eun neubeut prœpozion.

Euz eun dorn lakeet var lagad kleiz Bourriet a

zarre an hini oa chomet mad, hag a ziskueze dirag al lagad deou pehini a ouie mad e oa eul lagad kollet abaoue ugent vloaz, ar prœpoziou pere en doa skrivet.

Mar gellez lenn an dra-unan, me a gredo ar pez a leverez, eme an doktor pehini oa ker brudet evit ar vedisinerez. An dud pere oa o pourmen var ar blasen oa tosteet, hag en em vode en dro dezo.

Bourriet gant he lagad maro beteg neuze, a zell euz ar paper, a lenn anezan kerkent; hag heb chom da argila e lavar: Bourriet en devz euz c'hlenvet pehini na hell ket beza pareet, ha na bareo biken.

Ar gurun, o koueza e kichen treid ar medisin guiziek n'en dije ket skoët muioc'h kalon an aotrou-ze eget mouez Bourriet o lenn dezan sioul hag heb marc'hata al linen skritur fin skrivet gant eur *kleiz* (un crayon). An aotrou Dozous ne oa bet hebken eun den guiziek, bez oa ive eun den a goustians. Anavezout a reaz penaoz e oa guir e oa ar pare-ze burzuduz euz aberz Doue.

N'oun ket evit nac'h, emezan, eur burzud eo, eur guir burzud daoust din-me ha d'ar medisinet all. An dra-ze a lak ac'hanoun da zonjal. An aotrou Verjez euz a Darb medisin an dud pere a ia da gemeret dour e Barej ne oa ket kenneubeut evit nac'h ar pez a vele sklœr a oa aberz Doue.

A. DE JÉSUS.

Buez burzuduz
ar pnour Beneat Joseph Labr, pelerin.

TRIZECVET PENNAD.

Calon Beneat.

O choas hospital Sant-Martin evit tremen enhi an noz, an den eurus Beneat n'oa ket falvezet dezha e nep doare chench an implich a rea euz he amzer var an deiz; hag evit kenderc'hel da ober he zevosionou oa diguezet mad; mintin-mad e veze digoret an hor d'al lojerien a elle mont pep hini en he roud, evel ma care. Gouzout a reomp an implich a rea hor mignon Beneat euz he amser e Rom. Nemet an nebeudic sizunvesiou a gemere evit mont e pelerinach da Lorett an nemorant amser a dremene en ilizou; muioc'h mui bemdez a dud a deue d'he anaout ha d'hen asmira. Ar pez a jom eta c'hoas ganeomp evit hen rei da anaout eo an testeniou a admirasion hag a zouez a roe da gement her guele, ar finessaou a renke da implija ar re a felle dezho caout savar outha, rei dezha an aluzen, goulen lod en he bedennou pe anaout he vro hag he lignez.

Muia ma c'helle Beneat n'en em roe da anaout da zen; er bloas 1774 gouscoude goude he zistro euz a belerinach Sant Jakez a Gompostel e c'hen em gavas, e hospital ar Fransisien e Rom, gant eun anaoudec dezha, dre m'oant bet er scol er memes ti: Beneat, eme he vignon, ro din diana eul lizer evit consoli da dad ha da vam a zo glac'haret meurbet dre ma n'o deus mui euz da gelou: *Gra va gourc'hemennou dezho*, eme Veneat, *lavar dezho e zoun eurus; n'eus izom ebet da scriva, ma vije ret hen ober, her grafen dre ar post.* Setu ar c'helou diveza ho devoue he dud euz ho mab Beneat.

Hema en doa lavaret kén a-vo d'an dud, ar re her guele an aliessa, ne vouient ket soken he hano, lavaret a rea oa ginidic a Frans hag e touge an hano a Veneat, he gofessoret ne vouient ket muioc'h evit ar re all. An descadurez en doa bet, he zoare vad, hag he aket da bedi a roe penn abec da gounta cals historiou divar he benn. Bep eun amser an dra-ma pe an dra-hont a roe leac'h da vrudaillou divar he benn. Gouzout a rit en doa dalc'het ar c'hustum da lavaret bemdez he vreviel abaoue m'oa deuet euz a gouent ar seiz feunteun; en he belerinajou e touge bepret he vreviel hag he levriou all en he visac'h; pa gemeras he lojeiz e hospital St-Martin e leze heno he levriou, nemet ar re en doa izom anezho evit an deiz; eun droad ive e c'hapcounac'heas he vreviel e ilis an ebestel, hantronos e zeas d'he c'houlen digant ar zacrist hen anaie mad: petra, eme ar zacrist souezet, c'hui a oar eta al latin? — *Eun nebeudic*, eme Veneat, *en eur vusc'hoarsin.*

He aket da vont d'an oll ilizou devot euz a Rom a reas a nebeut ha nebeut da anaout e pep corn a gear, hag e pep leac'h e c'hanavezet he zevosion tener hag he bedennou ne baoueze morse, couls lavaret. Hen avad ne glaske nemet en em guzat oc'h ar meuleudiou, mes ma teuje eur re bennac d'he c'hoapaat ha d'her skei soken neuse eo e veze eurus ha clasc a rea soken an evelep occasionou; kementse hel lakea da vont peurliessa da c'houlen an aluzen e kichen dor ar c'houenchou pa veze bodet dirazho ar beaurien all, ar rema aliez en em lakea d'her goapaat da rei dezha a bep sort leshanvou divalo: ginaouec, panezennec, paletoc, lustrugen; neuze eo e reat ar vrassa plijadur dezha, he unan, eleac'h lavaret he hano p'her goulennet digantha, e lavare e zoa eur *vacabant;* hag her c'hredi a rea e gueled he galon.

Ar pez a elle a rea soken evit rei tro da deodadou an dud, n'oa ket aoualc'h dezha derc'hel he damouigou dillad keit a ma chomment a zistribil outha, mes, espres mad, ho freuze avechou evel a reas da eun tok coz en doa roet dezha eur belec, Dom Melis. Pa vele an dud, a renke en em gaout gantha er ruiou pe en ilisou, o kemeret donjer oc'h ar c'hontroun a ioa en dro dezha e lakeat anezha eurus evel eur roue, nè d'oa ket evit caout disterroc'h sonch euz a eun den evit n'en doa hor paour keas Beneat evita he unan; he humilite, eme unan euz he gofessoret, a ioa evel eur mor eb sount. An humilite hag an disprich-se anezha he unan ho doa evel chenchet he natur, ne deo chalet gant netra, ne gemer donjer oc'h netra. Pet guech pa n'en doa nemet kinnig he scudel, pa vezet e rei an aluzen hag ar zouben ehars dor ar c'houenchou, n'eff-hen ket bet guelet o testum divar an teil pe dioc'h corn an tiez an traou hanter vrein a veze taolet heno? Eyit hen ober gouscoude e renke meur a veach gourin outha he unan.

Eun droad, edo c'hoas var iun o tont euz a ilis Itron-Varia ar menesiou, e tremenas dirag stal eur c'higer a deue anezhi eur c'huez ar vella rac m'edot o poazat eur plajat frico da verza; o santout ar c'huez vad, Beneat a jomas a za hag a c'houlennas eun tam da brena; *ne versin ket deoc'h*, eme ar vestrez hen anaie pell a ioa, *mes evit netra o pezo, Beneat.* Bennos Doue deoc'h, emezha en eur redec kuit; ha racdal, eme eur belec a ioa e sellet outha, en em lakeas da skei gant he zaouarn serret var he c'hinou e pinijen euz ar pec'het-se a c'hourmandis; bep tro ma comse a gementse, ar belec-se a ziruille daelou puill euz he zaoulagad.

Arabat oa ispisial diskues dirazha an istim a reat anezha. Eun devez, eur c'hrec hanvet Loransa Nandroli, gant unan euz he bugale a en em gavas gantha var ar ru, ha racdal m'her guelas e puntas he bugel etrezec enha, en eur lavaret dezha: *pok da zorn ar paour-se.* — *D'am dorn-me, d'am dorn-me!* eme Veneat en eur zevel he zorn huella ma c'hellas, hag e redas kuit, glac'haret euz ar pez e doa lavaret Loransa.

IAN AR GERNEVEZ.

Nec'hamant eun Escob hag eur Sinad en ilis sant Per e Rom.

Da c'houel cador sant Per, eme an hini a scrif an drama, e velis, pa edo ar seremoni o vont da gomans, eur mignon din, an Aotrou Guillemin hanvet escop euz eur brovins euz ar Chin, mes n'oa ket sacret neuze c'hoaz. Edo etouez eun ingroez tud, saozon ha re all, ha ne c'helle guelet netra euz al leac'h ma edo. Mont a ris da gaout ar c'habiten suis, a anaien, hag a zioualle unan euz an dorioù a sco var ar chapelou eleac'h ne lezer da vont nemet an dud a reng huel. He bidi a ris da rei eur plas da eun escop a Frans a ioa eno etouez an dud; asanti a reaz, ha me da gaout an Aotrou Guillemin.

Ia, mes ar missioner a ioa oc'h he heul eur sinad, eur c'hristen iaouang, guisket evel he vro, hag hema ne felle ket dezhan beza dispartiet dioc'h an Aotrou Guillemin.

Mont a reomp hon tri da gichen an nor; mes pa velaz an ofiser an tour a-ioa var benn ar sinad paour:

— Oh! va Doue, emezhan, ne c'hellan ket he lezel da vont ama gant eur stal evelse!

— Mes, eme ve, hema zo eur sinad, eun den euz ar Chin, deut ama gant ar missioner! hag e guirionez va sinad a ioa sinad penn kil ha troad.

— Ne c'hellan ket he lezel da vont gant eun tour evelse var he benn.

Eun toullad coueriaded euz a veziou Rom a ioa eno hag a dostea, hag en em boulze o clask guelet piou a c'helje sellet guella oc'h ar sinad paour; me gave din e zeant d'he lonca. — Goulen a ris neuze beza lezet da gomz oc'h cabiten ar gardou nobl. Hema a deuas d'an nor, en eur lavaret ne vouie ket perak n'hen lezet ket da vont evel ar re all. Mes pa velaz an douribel var benn ar sinad e lavaraz ive evel an ofiser all.

— O va Doue benniget! gant eun tour evelse! oh! ne c'hell ket mont.

— Hema zo eur sinad, a lavaren-me adarre, hag eur sinad ne c'hell ket beza guisket evel eur bourc'hiz euz a Baris!

— Nan, nan, ne zervich ket.

— Ha ma tenfe ar Sinad he vonet? eme veu

— Ah! neuze c'hoas.

Hogen ama e voue eun abaden all; ne felle ket dezhan tenna he vonet; caout a rea dezhan e vije dizhenoret ma tiskenne he douribel. Red e voue d'an Aotrou Guillemin gourc'hemen dezhan hen ober; neuze gouscoude e sentaz, hag an nor a voue digoret deomp. N'oa ket re abred, rag ar romaned a starde ato varnomp hag a lea d'hor mouga.

Ar Sinad kez gouscoude n'oa ket laouen; ne gave ket dezhan e vije mui eun den pa n'edo mui ar bonet caer-ze var he benn, ha pa na chome ganthan mui ken ornamant nemet he vouchad pe he lostad bleo blansonet hed he geio.

(*Lizivi an Aotrou Perreyve.*)

Ian Plouardec.

Ian Plouardec eo an trede euz a vipien eun dijentil breton. He zaou vreur cosa, boas da veva var ar meaz, a zo chomet ive coueriadet; Ian avad en deuz eur speret troet da zonjal; ar barzed hag historiou ar varc'heien-eo a blich dezhan.

He dad her c'harie abalamour da ze, hag a gemere plijadur o conta dezhan an taoliou caer en doa guelet en amzer goz. Var gementse setu Ian ar goad o sevel d'he benn, hag hen da Baris o sonjal e cafje eno an dro da lacat comz anezhan, hag e vije ep dale eun den brudet.

E Pariz e tigouezas ganthan ar pez a zigouez gant cals re all. Den ne daole evez onthan, pephini en doa eno avoalc'h da ober o sonjal enhan he unan. Caout a reaz epken camaraded, re all o clask fred eveldhan. Ar rema her sicouras da zispign an danvez a ioa eat ganthan, hag hen lakeas da goll he feiz hag he relijion.

Pa voa dispignet ar pez en devoa, petra da ober?

— An arc'hant eo Doue an amzer-ma, eme Ian; nep n'en deus ket a arc'hant ne deo netra. — Hag hen oc'h en em lacat da c'hounit arc'hant, a zeou hag a gleiz, evel ar furlukined, dre ar c'hoariou, dre an aferiou a fiziet enhan abalamour d'he hano brudet mad.

Chans en devoue eur pennad; dont a reas pinvidik; Doue a vad a voar dre be hent oa deut he zanvez.

Hogen ar brud a gementse a ieas da Vreiz, hag he dad reuzeudik, rannet he galon gant ar c'hlac'har, a zifennas na vije lavaret morse en he di hano Ian Plouarzec en doa guerzet ha sklabezet brud vad he lignez.

Eun nebeut goude e tirollaz ar vrezel etre ar Frans hag ar Prus. Ian a ioa e Pariz, hag ep dale an eneboùrien a deuaz ive beteg eno.

Ian a zonjas neuze, evel calz a re all, destum muia ma c'helle euz he arc'hant, ha tec'het kuit gantho.

— Ne ket tec'het eo a ran, emezhan, mont kuit eo a ran. Vu zud dù-ze e Breiz ne dai ket ar brezel beteg enho. Me ne ran fors gant Paris ; mar bez castizet, ne deus ket laeret ar gastizamant.

Hogen p'edo o sonjal mont er meaz a gær, e voue souezet meurbet o clevet eur muzig hag eur ganaouen en doa clevet meur a vech e Breis. Mobiled ar Finister eo a zigoueze e Pariz evit difen ar gær-benn.

Eun ofiser a ioa e penn ar vataillon, var varc'h, ha var he lerc'h daou gabiten.

Ian a reaz eur scrijaden... Va zad !... va daou vreur ! emezhan outhan he unan.

Eur scrijaden all a reas c'hoas. Varlerc'h ar zoudarded e velaz he vam deut ive d'ho heul. Ian a chomas mantret el leac'h ma edo ; ne c'helle ket finval ; lavaret e vije oa troet e mean.

Antronoz, e pors palez al Louvr, commandant ar vretoned a lakea henvel he vobiled pephini dre he hano. Pa voa echu ar galf, unan euz ar mobiled a deu euz he reng hag a ia varzu enhan :

— Commandant, emezhan, unan euz ho tud ne ket bet galvet.

— Pe hano oc'h eus ?

— Ian a rer ac'hanon.

— Ha piou oc'h ?

— Eun den hag en deus renet eur goal vuez.

— Ha petra a fell deoc'h ?

— Mervel mad.

— Pe baour pe binvidig oc'h ?

— Deac'h em oa danvez ; hogen n'oant ket deut gant an hent mad, hag em euz en em zisc'hreat anezho. Hirio n'em eus nemet va fuzil ha va bissac'h.

— Mad eo ! it d'ho renk.

Den ne lavare grik, hag ar c'hommandant a deuas d'en em lacat e penn he vataillon. Neuze e crias !

— Ian Plouardec !

— Emaoun ama, eme ar mobil !

.....

E corn eur vered coz, e Breiz, e lenner brema var eur mean bez : *Ama ema Ian Plouardec, maro var an dachen a henor !*

(Tennet euz a *Sizun gristen* Avignon.)

Lavaret on euz e voa digouezet e Rom aotrou escop Guened hag an aotrou Hillion, escop ar C'hap, en Haïti. D'ho heul eo eat ive da Rom ar breur Cyprien, superiol jeneral breudeur ar gelennadurez christen, pe breudeur Lamennais.

Arc'hescopti an Orlean-nevez a zo bet consacret da Itron varia Lourd er sizunvezion diveza-ma. Evelse ar verc'hez a deu da dostaat, dre al liam-ze, ar c'harter-ze oc'h ar Frans he vam-bro. Setu ama comzou arc'hescob an Orlean-nevez o consacri he arc'hescopti da Itron-varia Lourd :

« O Mari, consevet ep pec'het, a zo falvezet deoc'h diskuez pe ger guir ha pe ger gloriuz eo ar privilach-ze oc'h eus bet, dre ar burzudou oc'h eus great hag a rit ato e Lourd, ni a fell deomp oc'h henori hag ho pidi dindan an hano-ze a Itron-varia Lourd, a blich kement d'ar gatoliked. Dont a reomp oll d'en em gonsacri, stouet eharz ho treid en ilis-ma on eus savet en hoc'h henor evel eun testeni dister euz hor fizians enhoc'h hag euz hor c'harantez evidoc'h.

Em hano, en hano va beleien hag an dud fidel e consacran deoc'h an escopti-ma en deuz laket ato he c'hloar o veza douget evidoc'h.

Pe gen indin bennak ma zomp, o mam a drugarez, nevezit evidomp ar burzudou oc'h euz great evit eun niver ker braz euz hor breudeur a ioa ep mar dinoc'h egedomp. O Mari, taolit varnomp unan euz ar sellou galloudus ha trugarezus-ze a garg ar bed a c'hrasou hag a vennoziou. Grit d'ar bec'herien distrei oc'h Doue, startait ar re vad er feiz, grit dezho delc'her mad d'ar guirionezou santel, roit deomp oll ar c'hras da gendelc'her er mad beteg ar maro. »

Distroit divar hor bro a zo ker goal laket, ar goaligner a justis Doue a zo deut d'hor skei, hag on doa tennet varnomp dre hor pec'hjou ; evit ma vezimp anaoudeg euz ar vad o pezo great d'hor c'horf ha d'hon ene, ha ma ho servichimp bepret gant muioc'h a galon, bete ma zaimp oll var eun dro d'ho kuelet ha d'ho pennigen c'hui hag ho map Jesus, e gloar ar baradoz. — Evelse bezet great.

G. M.

D'an 18 a viz ebrel, retred brezoneg evit ar merc'hed e Kemper, e Kemperle hag e Lesneven.

ABOSTOLACH AR BEDEN

INTANSION JENERAL EVIT MIS EBREL.

Goulen ma vezo savet scolachou bras catolik.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *28 Meurs.*		Pont-n'Abat. — *26 Meurs.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	35 lur, 00 c.	Guinis.....	37 lur, 50 c.
Segal.....	28 lur. 78 c.	Segal.....	27 lur, 80 c.
Eiz.....	24 lur, 26 c.	Eiz.....	24 lur, 50 c.
Ed-du.....	22 lur, 66 c.	Ed-du.....	23 lur, 75 c.
Kerc'h.....	22 lur, 50 c.	Kerc'h.....	24 lur, 26 c.
Avalou douar	7 lur, 50 c.	Avalou douar	6 lur. 50 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 11 EBREL 1874. N° 480 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a resco goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 11 Ebrel 1874.

Pelerinach bugale Mari.

Er sizun dremenet e comzemp euz ar pelerinachou o vont adarre da zigeri er bloa-ma, hag e lavaremp oa an américaned eo a rea ho zonch da zont en hanv-ma da bardona da Frans ha da Rom. Hogen er memez amzer eur gazeten dizoue a scrife : « ar pelerinachou a zo great gantho ! » Ha neuze e rea goab euz ar gristenienze a ioa ker beo ho feiz varlene, ha ker maro er bloa-ma. Mad, ar pelerinachou ne ket o vont da zigeri eo emaint, digoret int d'ar 25 a vis Meurs, da vouel annonsiasion ar Verc'hez, ha kementse zoken e Pariz eleac'h ne c'hortoze ket an dud difeiz guelet kement all.

Bugale Mari, euz a oll barreziou ar gær vraz, a ioa en em glevet evit en em zestun en ilis catedral da bidi ar Verc'hez santel hag ar galon sacr da savetei ar Frans.

Biscoas Paris n'en doa guelet eun evelep pardon. Peder heur anter oa an heur merket ; hogen da beder heur oa leun creiz an iliz hag ar c'hosteziou, en evelep doare ma c'helle a veac'h eur goas bennag en em sila e doug ar mogeriou. A dost d'ar gatedral, var an dachen hag er ruiou ne c'helle den finval kement a ioa eno a garrosiou.

Bez'ez oa eno bugale c'hoaz er scol, merc'hed iaouank, micherourezed dister hag itronezed vad mesk e mesk, gantho oll pep a biled coar en ho dorn, ha var ho feultrin eur vetalen ha skeuden ar galon sacr.

Neuze en em lakeont oll da gana a eur vouez : Doue trugarezus, Doue galloudec ; saveteit Rom hag ar Frans en hano ar galon sacr !

Nag a c'hlac'har, nag a esperans ive er c'halonou-ze o pidi ker caloneg evit ho bro ! setu ar pez en deus lavaret an tad Gironnet, euz a urs sant Dominik, en eur brezegen en deus great d'ar belerined-ze.

« Perag, emezhan, e talc'homp-ni ker stard an espérans-ze en hor c'halon ? Abalamour ma c'houlennomp digant Doue ar pez a zo en urz euz he brovidans, rak savet en deuz he iliz evit chom ato, hag ar Frans evit beza he servicherez. Abalamour ma her goulennomp dre ar moienou en deus roet deomp he unan, ar beden.

Rebech a rer deomp e clascomp brezel ; piou a grette eun dra evelse ? Bez'emaomp ama eun arme a beoc'h hag ar pez hen diskuez sclear, eo ne deuz ama nemet merc'hed ; hag ar merc'hed eo a ia d'ar vrezel ?

Gouscoude e zomp eun arme dies da drec'hi, evel a lavar ar scritur euz ar Verc'hez santel, abalamour ma on euz evit arm ar beden roet deomp gant Doue, hag a zo oll-c'halloudek. Esper on euz, abalamour ma ema ar bar amzer o crozal ; hogen an Aviel a lavar deomp ema tost ar silvidigez pa gaf deomp ema cousket Jesus. N'euz nemet he zihuna, ha lavaret evel sant Per : aotrou, emaomp o vont da goll. Esper on euz erfin abalamour ma kendalc'homp da bidi.

Pell zo e pedomp, hag e ve lavaret ne zilaouer ket hor peden. Gortozit, ha guelit petra reaz hor Zalver d'ar gananeen. He c'has ha rea divar he dro. Trec'het gouscoude dre ma kendalc'he da bidi : « ô maouez, emezhan, ho feiz a zo braz ; ho feiz e deuz ho saveteet ! » Gortozomp ar memes tra evit hor bro ger ; gortozomp ma lavaro : « ô bro caret gant va c'haloun, ho feiz e deuz ho saveteet..... »

An tad santel ar Pab en deus scrifet eul lizer caer meurbet d'ar re o deus great ar pelerinach-ze, da lavaret eo, da *vugale Mari euz ar galon sacr.*

Rei a ra dezho eun induljans leun evit gouel an annonsiasion gant ma raint ar pez zo rekis evit gounit an induljansou. Ho alia a ra da bidi evit ar Frans, hag ho fedennou a c'hell savetei ho bro.

Ar Pap Pii nao ne vank morse, pa gaf tro, da veuli Breiz-izel, da ziskuez pegement e car hag ec'h istim ar vretoned. Evelse, ervez ar c'heleier, en deus great an digemer ar c'haloneca da aotrou Escop Guened, a zo

eat da Rom evel ma on euz he lavaret, er sizunvezioum-ma. Comzet en deuz eur pennad mad gant an aotrou'n escop Becel euz a feiz ar vretoned, euz ho ners-calon da zelc'her mad d'ar virionez ha da veza douget ato da gemeret perz e kement a rer a vad. Gouzout a ra e kemer ar vretoned perz en he drubuillou, en he ankeniou, hag e pedont evit ma vezo tennet an ilis santel euz ar stad trist e pehini ema.

Goudeze an tad santel en deus lavaret : « Ar pez on eus da c'houzanv a zo ep mar poaniuz ha glac'harus braz ; mes eun dra a gonsol hor c'halon e creiz hon oll trubuliou, an unvaniez gaer a zo etre an oll eskibien catolig euz ar bed. Ama ho c'harger a chadennou ; ahont ho c'haser d'an harlu, ho zaoler er meaz euz ar vro ; hogen netra ne c'hell terri al liam a garantez hag a fidelite a stag anezho oc'h cador sant Per. Hor Zalver ne c'helle ket diskuez sclerroc'h e c'hoar consoli ar re a gar e creiz ho brasa ankeniou. »

Ar Pab en deus goudeze roet da escop Guenet kèment a c'houlenne. Roet en deus dezhan he vennoz, evithan, evit he oll escopti, hag evit an oll oberou mad a rer enhan.

Araok fin ar bloas-ma e teuio ive tro escopti Kemper da gaout bennoziou an tad santel ar Pab, ha da rei dezhan ive testeni euz ho fidélite, rak clevet a ran e zaio an aotrou'n Escop ive da Rom araok fin an hanv.

An tud santel a gendac'h da reseo tud a vandennou a c'houlen beza digemeret ganthan, ha da bep rum e lavar ato eur goms calonek bennag, euz ar c'homzou-ze a zo ato kentelion leun a sclerijen.

D'an itronezed catolig a Rom, e lavare etouez calz a draou all, e voa henvel ar brezel a rer hirio d'an iliz oc'h an hini a reat guechall da Jesus-Christ he unan pa edo var an douar. Caiphaz a lavare d'he vignonet : Guelet a rit an oll o vont da heul an den-ze ; red eo deomp clask an dro den em zizot er anezhan ; ha neuze an dud libertin, gadal, evel Herodez, an dud dizuch ha fallagr, a c'houlenne ive ma vije laket an den just-ze d'ar maro, abalamour he gomzou hag he oberou a gondaone ho re. — Hirio ive an oll dud dizuch ha difeiz a glask discar an iliz, abalamour he c'helennadurez a gondaon ar vuez a renont.

Hor zalver he unan a lavare e voa bras torfet Pilat en doa he gondaonet d'ar maro, mes e voa brasoc'h c'hoas torfet an iuzevien o doa he laket etre daouarn ar barner paien-ze ha goulennet he varo. Hirio ive ez eus protestanted hag a ra ar brezel da vikel Jesus-Christ, a fell dezo distruja ar guir iliz hag ar guir feiz, hag a boulz ar re all d'hen ober eveldho. Ho fec'het a zo bras ; brasoc'h eo c'hoas gouscoude pec'het ar gatoliked a ia a unan gantho, en em les da veza gounezet gantho, ha kementse abalamour mo o deus bet muioc'h a c'hrasou, ha ma zint evelse cablusoc'h en ho dallentez. Dallentez an dud-ze a dle lacat ar re vad da grena.

Deis gouel sant Joseph. an tad santel en deus digemeret spagnoled catolig a zo o chom en enezi Balear.

« Ah ! eme ar Pab, setu aze va spagnoled ker. Dont a reont ep mar da repari ar fazi a rejont o cregi enhon en eur veach a rean d'an Amerik. Er mare-ze spagnoled Balear o devoa casoni oc'h cador sant Per hag oc'h ar re a veache euz he fers. Setu perag e crokjont enhon, evel pa vijen eun den danjerus. »

O veza resevet ho ofrans a ioa merket ar c'homzou-ma varnezhan : *itronezed Majork da Bii nao merzer ha confessor*, ar Pab en deus lavaret en eur vusc'hoarzin :

« Ho carantez evidon a ra deoc'h rei din hanoiou ha ne veritan ket. Guir eo oun sammet euz ar groaz, ha gant sicour Doue e cofessain beteg ar maro ar feiz a zo roet din da zioual ; e kementse oc'h va henvel merzer ha confessor, petra bennak ma tiskuezit dre eno kemeret perz em poaniou hag em zrubuillou, eo red din anzao ne veritan ket beza hanvet evelse. »

Goudeze o comz euz an dispac'h a zo e Spagn, an tad santel en deuz lavaret e pede Doue da rei ar peoc'h d'ar vro gatolik-ze, ha da rei dezhi eur c'houarnamant, rag an hini e deus pe a gemer an hano-ze ne ket eur c'houarnamant eo. En em glemet eo ive euz ar re ne fell ket dezho, goude emgleo, digemeret an eskibien hanvet ganthan er vro-ze.

G. M.

An doctor hag an tiek.

Eun doctor difeiz a lavare en dez all da eun tieg en doa cavet var he heut :

— Ha ne ket guir eo dre he rezon e tle an den en em ren ?

— Ia sur, p'eo guir en deus roet Doue ar rezon d'an den, ne ket bet roet dezhan evit netra, ha ma na zervichíe ket he rezon dezhan evit he ren, e coesfe ep mar e reng al loened mud.

— Ne gomprenit ket marteze ar pez a lavaran ; me lavar eo he rezon epken eo a dle ren an den, ha ne ket kenteliou ar feiz....

— Holla, e petra e teu kenteliou ar feiz da enebi oc'h ar rezon ?

— E petra ? ha ne deo ket leun ar c'henteliou-ze a... petra rit euz an dra-ze ?.... Misteriou, da lavaret eo traou ha ne gomprenit ket ? ha gouscoude kerkent ha ma c'hoar ho pugale balbouzat eur ger bennag, emaoc'h o lacat anezho da zeski catekis, da zrailla geriou hag a valbouzont evel perrokedou ep gouzout petra a leveront ? Ha ne deo ket eno stanca dezho ho speret eleac'h he zigeri oc'h ober dezho deski traou eleac'h ne c'hellont ober implich ebet euz ho rezon ?

— C'hui ne fell ket deoc'h-ta e ve roet descadurez ebet d'ar vugale ?

— Eo, red eo cas ar vugale d'ar scol da zeski lenn ha scrifa, da zeski ar Grammer, ar skianchou... Fallout a ra din zoken e ve rediet an tadou hag ar mamou da gas ho bugale d'ar scol, ne ket da zeski catekiz eo avad, p'eo guir ne gomprenont ket ar pez a zesker dezho.

— Hag e caf deoc'h e comprenont, p'ho c'haser d'ar scol, al levriou a laker etre ho daouarn evit deski lenn pe reglennou ar Grammer ?

— Peuh ! eno o deus mistri da zeski dezho ar pez ne ouzont ket.

— Hag er c'hatekis n'o deus ket ? Er c'hatekiz ive e roer dezho an esplicasionou zo red ; ha neuze eno o deuz eur mestr ha ne c'hell ket fazia, p'eo guir eo kenteliou an ilis, kenteliou Jesus-Christ he unan eo a roer dezho.

— Han ia, emaoc'h aze gant ar mestr ne c'hell ket fazia, emaoc'h aze gant ar Pap difazi.

— Ne ket ar Pap epken eo a zo hano anezhan ama, mes an ilis, mes Jesus-Christ. Caout a ra deoc'h e c'hell Doue he unan fazia ?

— Ne ket an dra-ze eo ; mes ar vugale ne dlefet deski an traou-ze dezho nemet pa o deus rezon avoalc'h evit guelet petra a dleont da gridi ha petra ne dleont ket.

— Ha me a lavar deoc'h ive, dioc'h ho cont ne dlefet cas ar vugale d'ar scol da zeski lenn na da zeski traou all ken n'o devezo rezon avoalc'h evit guelet pe hi a dle cridi ar pez a zesker dezho pe ne dleont ket.

— Evit deski lenn ha scrifa n'eus ket hano a *gridi*.

— Penaus n'eus ket hano a *gridi* ? Ne vezo ket red dezhan cridi pa lavaro dezhan he vestr scol e tle rei ar zon-ma da eul lizeren, ar zon-hont da eul lizeren all, pa zesco dezhan ervez reglennou he c'hrammer e tle eur ger beza scrifet er c'his-ma, hag eur ger all beza scrifet en eur c'hiz all ? Ha lacat a rai-hen he rezon da labourat evit guelet ha mad eo ar pez a lavar he vestr scol, hag ar pez zo merket en he c'hrammer, evit barn hag hen a dle heuilla ar reglennou a roer dezhan pe ne dle ket, hag hen a roi d'al lizerennou ar zon a ro dezho ar re all, hag hen a scrifo ar geriou evel ma ra ar re all, pe hen a roi d'al lizerennou soniou ervez he c'hiz ha d'ar geriou eun doare nevez d'ho scrifa ? Livirit din-ta ha n'eo ket red d'ar bugel cridi ar pez a lavarer dezhan ?

— Cridi ? cridi ? he rezon a lavar dezhan e tle heuilla ar c'henteliou a roer dezhan.

— Ha perak pa zesker dezhan ar c'hatekiz, he rezon ne lavarfe ket dezhan e tle heuilla ar c'henteliou a reseo ?

— Cals kem a zo gouscoude.

— Mar deuz eur c'hem bennag, eo ar mestr scol a ro kenteliou dezhan a c'hell beza avechou he unan to-c'hor avoalc'h var al lenn ha var ar scrifa. Clevet em eus lavaret ez euz hiniennou en ho zouez ha n'int ket cre cre. An doctored o deus great al levriou a laker dezhan etre he zaouarn evit deski dezhan lenn, scrifa, lezennou ar Grammer, ne vezont ket ato ken nebeut a unan ; eleac'h pa zesker dezhan ar c'hatekiz, ha pa na ve ket goal vouezieg an hini a ra scol dezhan, an hini en deus great ar c'hatekis eo an ilis pehini ne c'hell ket fazia. Dre ze oc'h he zeski ne vezo ket tromplet, eleac'h ma c'hell beza tromplet gant ar vistri scol carget d'he gentelia. Ma lacafe he rezon en implich, e velfe dioc'h eun tu ne ket sur e ve guir ar pez a zesker dezhan, eleac'h dioc'h an tu all, eo sur ato da gaout ar virionez.

— Caer o pezo e livirin ato ho misteriou ne d'int ket dioc'h doare ar vugale.

— Anzao a rit gouscoude ez eo al lenn hag ar scrifa misteriou evitho ive pa ho laker d'ho deski, hag evelse n'int ket muioc'h dioc'h ho doare eget na deo deski guirionezou ar feiz. Ouspen-ze e pep leac'h ez eus misteriou. C'hui ne labourit ket an douar, mes gouzout a rit mad al labour douar, lacat a rit labourat eun toullad mad a zouarou hag e zeus ganeoc'h eur vanden vad a zervicherien. Hogen pa ho lakit da ober eun tam labour, pa lavarit dezho ober eun tam labour er gis-ma pe er giz-hont, lacat an drevach-ma en eur parc hag an drevach-hont en eur park-all, ha lavaret a rit-hu dezho ober implich euz ho rezon evit guelet ha mad eo ober evel a livirit ?

— Me garre guelet anezho o rezoni var ar pez a c'hourc'hemennan dezho ?

— Gouscoude lod anezho, me zo sur, ne ouzont ket perag e lakit ober al labour-ma ha ne ket eul labour all, e c'hounezit an dra-ma en eur park, eleac'h gounit eun dra all ?

— Hag izom o deus da c'houzout ? Va ger, credabl, a dle beza avoalc'h evitho.

— Neuze-ta en em gredit guelloc'h ha goueziecoc'h mestr eget Jesus-Christ he unan ?

— Da beleac'h e zit-hu da glask hano a Jesus-Christ evit an afer zo etrezomp ?

— Penaus, c'hui a fell deoc'h e teufe ho servicherien, ep rezoni, da gridi ac'hanoc'h ha da ober ar pez a livirit, c'hui a fell deoc'h e teufe, ep rezoni, ar bugel da lenn ha da scrifa evel ma tiskuez dezhan ar mestr-scol, hag e fell deoc'h en em lacafe da rezoni araok digemeret kenteliou Jesus-Christ roet dezhan er C'hatekis ? Gouscoude c'hui a c'hell fazia, ar mestr scol a c'hell fazia ; ne grettac'h ket lavaret nan ; hogen Jesus-Christ ne c'hell ket fazia ; an ilis pehini hor c'helen euz he bers ne c'hell ket fazia ; mar doc'h catolig eo red deoc'h anzao kementse ive.

Euz a gement on eus lavaret e c'hellomp tenna ar gentel-ma : 1° Ar bugel ne c'houfe morse netra, ma ve red dezhan rezoni var ar pez a zesker dezhan, rak n'ema morse e tro d'hen ober. 2° Ma tlije resoni avechou var ar pez a zesker dezhan, eo var an traou all e tlije ober, ha ne ket var genteliou ar c'hatekiz, p'eo guir kenteliou ar c'hatekiz a deu dezhan abers eur mestr ha ne fazi morse, eleac'h ar vistri a zesk dezhan traou all a fazi aliez.

G. M.

En Allmagn ne eaner da ober ar brezel d'ar relijion catolig, o lacat er prizon Eskibien ha beleien abalamour ma zeo guelloc'h gantho silaou mouez ar Pab eget mouez enebourien an iliz. En dez all e tigaset dirak lezvarn Metz seis belek varnugent, personed euz a barreziou hag a zo stag oc'h escopti Nancy.

An torfet o doa great oa lenn er gador eur Vandamant aberz ho escop. Ho dever oa he lenn, mes ar pez a ioa er Vandamant-ze ne blije ket d'ar re a fell dezho ober eur relijion dioc'h ho gis. Condaonet int bet eta d'ar prizon epad eun amzer hirroc'h pe verroc'h ervez ma o devoa expliket ar Vandamant-ze pe ma voant en em gontantet d'he lenn epken. Evelse setu eno beleien hag a vezo red dezho lezel ho dever da ober, pe beza puniset ma ber greont.

Meur a hini euz a Eskibien an Allmagn a zo ive prizoniet. En deveziou-ma ar c'hazetennou a gomz euz a escop Cologn hag euz a Escop Trev a zo ho daou laket er prizon. Ho daou ho deus savet ho mouez evit rei da anaout e voa eun dislealdet a reat dezho, ha ne dajent ac'hano nemet dre ners. Kementse n'en deus ket miret na deus croget enho. Aotrou Escop Trev a lavare d'ar prefet deut d'he gambr da gregi enhan : « Truezi a ran deoc'h oc'h ho kuelet o lacat ho torn var eun Escop. »

Ar prefet a lavaras dezhan e zajent, ma carjent, a dreuz ar jardinou, evit beza guelet gant nebeutoc'h a dud.

— Nan, nan, eme an Escop, deomp dre ar ru; me n'em eus ket aoun rag ar ru. Ne fellas ket dezhan ken nebeut mont e karros.

Ar bobl a vouele hag a gnouc'he ; ne rea avad treuz ebet. E guirionez catoliked an Allmagn a zo hirio eur skuer evit ar bed oll. Gouela a reont, pidi, ha delc'her mad d'ho relijion, daoust d'ar vrezel a rer dezho o clask ho distaga dioc'h ho Eskibien guirion evit ho staga oc'h eun escop touer. G. M.

Itroun varia Lourd.

DAOUZEGVED DEVEZ.

Ar burzud-ze e oa brudet buhan er ger a Lourd. Bourriet evel oun euz el lavaret a oa anavezet kasi gant an oll. Ar pare kaër-ze en doa lezet koulskoud e ar gleizennou euz ar gouli ; hag œssoc'h aze a helle beza komprenet ar burzud. Ar vengleuzier leun a joa a gonte da gement hini a felle he glevout ar pez oa erruet gantan.

Ne oa ket hen hebken a oa er joa euz eur pare burzuduz ; kalz euz a Lourd evel Mari Daub, Bernard Soubie, Fabien Baron o doa kuiteet en eun taol ho guele a boan var behini e oant dalc'het abaoue meur a vloavez, gant klenvejou euz a bere na bareer het ; hag e lavarent a vouez huel e oant pareet gant an dour euz a feunteun ar Verc'hez. Dorn Janet Krassus, seziet abaoue deg vloaz, a oa euneet hag e oa denet leun a vuhez goude beza bet soubet en dour burzuduz.

Dre gement a vurzudou e oa tenereet kalon an dud ; ar pedennou oa birvidik, mont a ree aleiz a dud da gana kantikou ha da ziskuez ho anaoudegez vad dirag ar c'hao burzuduz. D'an abardaëz, eur vanden vengleuzerien konsortet da Louis Bourriet, a zeuaz d'ar c'hao hag a doulaz eun hent evit mont œz d'ar c'hao, rag e oa riskl evit an dud da vont eno, pa na oa hent mad ebet. Dirag toul an eienen pehini e doa kresket kalz abaoue an devez kenta, e lakejont eur c'han gret gant eun tam koat, ha dindan ar c'han-ze e touljont eur plas evit an dour, pehini oa gret evel kavel eur buguel.

Mont ha dont a ree atao tud var hent ar c'hao, var dro kuz heol pa dostaë an noz, an hevelep sonj a zavas en eun taol e kement ene mad a oa dre eno, hag ar c'hao e oa sklereet gant ken aliez a c'houlaouen evel a zen a oa eno. Ar re baour, ar re binvidik, ar vugale, ar merc'het, ar goazet o doa digaset ganto goulou koar. Epad an noz e oa galet guellet ar sklerijen dous-ze ; ouspen eur milier a c'houlou en tu ma hag en tu hont a resconte euz an douar d'a steret pere a vije guelet en oabl. Ne oa etouez an dud-ze na bœlek, nag escop, na den ebet da hencha. Ha koulskoude, heb ne oa roët gourc'hemen nag ali ebet dezo, kerkent a ma oe goulaouët ar c'hao hag ar c'herrek tro var dro, an oll mouezioù a savaz etrezek an env evit kana litaniou ar verc'hez, evit meuli e kreiz ar sioulder euz an noz ar vam din a veuleudi, dirag an tronze choazet ganthi etouez ar meneziou e pelec'h he furnez a delleze en em ziskuez, evit karga ar c'halonou kristen a laouenedigez. *Mater admirabilis, sedes sapientiæ, causa nostræ lætitiæ, ora pro nobis.*

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

Itroun varia Lourd, en envor euz ar pare burzuduzze an hini kenta, c'hui pehini o peuz choazet eur paourkez mengleuzier evit ober dezan ar c'hras kaër-ze, na zizonjet ket ar vengleuzerien vad-ze pere en em lakeaz dre ho sonj ho unan da labourat en oc'h enor. Obtenit digant ar c'hrouer, ar Micherour galloudek-ze, an oll grasou evit an niver ker braz euz ar vicherourien euz ar bed : goazet, merc'het a bugale pere a c'houniz bemdez gant ar c'huezen euz ho zal ar bara pemdezicek. Bennigit ar re pere a labour an douar dindan krisder ar goan ha dindan tomder an hanv. Bennigit ar re a labour e kreiz an œr tall euz an tyez a labour vraz, e kreiz trouz an ijinou pe *mekanikou* ; roït ho pennoz d'ar re a labour pell euz bannou an heaul, dindan an douar evit klask ar glaou, an arc'hant, an houarn hag an aour.

Roït ho pennoz divin d'ar re pere o deuz renket renons d'ho bolontez ho unan evit mont da servicha ar re all. Roït ho pennoz d'al labourerien douar, d'an artisanet, d'ar vicherourien, d'ar vengleuzeurien, d'an domestiket. Roït ho pennoz d'an esklavet mar deuz c'hoaz anezo er broiou gouez. Roït ho pennoz ive d'ar bec'herien evit ho lakaat d'en em gonvertissa. Etouez an niver braz-ze a bep seurt micherourien, o guerc'hez Vari, pegement siouaz pere na anavezont ket ac'hanoc'h hag a vlasfem hoc'h hano santel.

Pegement anezo a zo kollet gant ar re all, hag aliez siouaz en em gollont ho unan. Pegement ne deus ket hag a zo pell diouzoc'h ha pell dioc'h Doue. Pegement a vev oc'h ober an drouk, hag heb sonjal e Doue nemet evit mont a enep he lezen. Pegement na fell ket dezo sonjal er resurreksion, hag a stag ho c'haloun euz traou ar bed-man hebken ; hag en em sav gant koler a enep an ankeniou, ar poaniou euz an draonien-man a zaëlou, a enep an enkresiou heb niver pere koulskoude a zeu evel dous evit ar guir gristenien. Pegen aliez a hini na fell ket dezo anavezout penaoz hent ar vertuz eo ar guir hent euz an eürusdet memez evit ar bed-man, pere a dec'h araog ar virionez, pere a dec'h araog ar guir vuhez evit n'em daol etouez ar re en em unan dindan hano ar *franc-masonet*, euz a bere an diaoul a zo ar Prins, ha pere na glaskont nemet revolution, lazerez ha laëronsi, tan goal ha peb seurt drouk.

Pedit ho mab divin, o guerc'hez galloudek, pedit hor salver Jesus-Krist pehini zo diskennet en ifernou da zisken ive er galonnou-ze lenn a bec'het hag a ziwiriegez. Hen hebken a hell renta ar guelet d'an dud dall-ze. Hen hebken a hell konvertissa ar c'halonou-ze kaledet pere a verv gant an ioulou fall; evel ma konvertissas guechall sant Paul ha kement a bec'herien all. Hen hebken a hell liama stard ar speret fall-ze a zo dichadennet var hor bro, dre al leoriou hag ar *journalet* fall.

Introun varia Lourd, pedit evidomp !

A. DE JÉSUS.

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

PEVARZEGVET PENNAD.

Eun devez all eur belec coz, hanvet Dom Fraja, a anaie Beneat abaoue pell amser, her galvas en he di, ha racdal en em daolas d'he dreid evit poket dezho. Hor paour keas o velet kementse, a zirollas da lenva. Caer en doue ar belec-se lavaret dezha eo Jesus-Christ he unan a felle dezha da respeti en eur ober kementse, ne ellas mui goudese caout grasou mad Beneat.

Ral oa dezha goulen an aluzen, aliez n'en deveze nemet asten he zorn evit he c'haout digant ar pennou bras a Rom a zestume en dro dezho ar beaurien evit rei dezho an aluzen gant largentez, ha n'her grea morse, ret e veze he lacaat en he dok a veze en he gichen pe var ar balustr, ha c'hoas pa veze roet dezha eur pez arc'hant hen rente racdal d'ar perc'hen ; en ilis ken nebeut ne drugarekea morse ar re a roe dezha an aluzen nemet o soubla he beu eun tamic.

Darn en eur rei dezha an aluzen a lavare da Veneat pedi evitho. — *Eun dever eo evidhon hen ober*, a lavare, ha paea a rea he vadoberourien en tu all d'ar vad o deveze great evitha. Avechou ar re a roe dezha ho aluzen a c'houlenne digantha lod en he oll bedennou : *re a c'houlennit*, emezha, *hen ober a rin pa ellin.* Ar belec-se Dom Melis, hor beus c'hoas comset anezha, o c'hanaout pegen diez oa caout pers e pedennou Beneat a implije ar finessa-ma : epad eun nebeut devesiou e rea memor a Veneat en he oferen, ha goudese eb ober van da c'houlen netra diganta e lavare da Veneat : m'em beus pedet Doue da ober ac'hanoc'h eun den mad ha santel. Beneat neuse, he zaouarn hag he zaoulagad savet varzu an env, hag evel er meas anezha he unan ne vouie peur en deveze pedet aoualc'h evit he vadoberour ; an evelep aluzen eo a blije ar muia d'an den eurus.

P'en deveze ispisial da reseo ar zacramanchou neuse ne voueze peur en deveze pedet hag en em humiliet traoualc'h ; commans a rea azalec an devez araoc da ober he examin, petra bennac ne jomme devez ebet eb hen ober dioc'h an abardaez. Gant aoun n'en divije ket en em roet mad aoualc'h da anaout e rea aliez cofession jeneral. Pa veze lavaret dezha mont da gommunia ne jomme ket eb mont, abalamour ma zoa en em voazet d'ober pep tra dre zentidigez.

Her guelet hor beus, keit ha ma veze en ilis, he zaoulagad ne baouezent da bara var an tabernacl rac m'ema enha he vuia caret ; mes biken ne gavor comsou nersus aoualc'h evit rei da anaout ar pez a dremene en he ene, ha zoken en he oll ijili, pa veze o vont da reseo he Zoue, rac lavaret a vije e veze o vont da lammet gant an hosti, ker bras oa he vall d'he digemeret en he galon. An eneou devot her guele o communia a c'houlenne digant Doue eul loden euz an devosion-se ; ar veleien a roe dezha ar gommunion a veze evel ravisset hag en em gave cals devotoc'h goude. Eun devez gouscoude eur belec ha n'hen anaveze ket, o velet oc'h an daol zantel eur paour ken truillec a zonjas e vije mankout a respet d'ar zacramant oc'h he rei d'ar paour-se, mes en eur zellet oc'h he vizach e seblantas dezha guelet eur seraphin, ha ne zonjas mui nemet da admira devosion tener ar paour-ze.

Doue epken eo a ell gouzout ar frouez a denne an den eurus Beneat euz he gommunionou, hag ar joa e pehini oa beuzet he ene o coms oc'h he Zalver e gueled he galon. — Ouspen ar garantez dispar en doa evit Jesus, ar Verc'hez, he c'halon mantret gant he glac'har ehars croas he Mab, eo a bede ar muia goude ; mes ne ancounac'hea ken nebeut hini euz he alvocaded galloudus, sant Joseph, sant Beneat, sant Jakez ; hag ar pevar arc'hel, a bere e coms deomp ar scritur, a bede ive meur a veach bemdez.

Ar pez hen dalc'he e Rom oa rac ma zeo destumet er gear benn euz an ilis ar pez a zo a dalvoudeca dirag daoulagad ar feiz : evel relegou an darn vrassa euz an ebestel, an diri santel dre bere e pignas hor Zalver he unan, ar piller oc'h pehini e oue staget evit beza scourjeset, ha relegou ouspen eiz million a verzerien a zo bet sebeliet enhi a zindan an douar.

Mes ar releg a brize c'hoas muioc'h evit an oll draou

sacr-se oa ar releg beo buezec a goms ous daou c'hant million a gristenien, eb gellout fasia, da lavaret eo Vikel Jesus-Christ var an douar, morse ne lavaret dirag an den santel-ma hano hon Tad Santel ar Pab, eb ma teuje da stouet he benn bep tro; coms ebet ne ell rei da anaout an deneridigez, ar respet, an devosion en doa evit hon Tad Santel ar Pab. — Ar respet hag ar garantez-se a lodenne gant ar veleien; morse, nemet lavaret e vije dezha, ne azeze dirag eur belec; ma renke mont da heul eur belec dre ar ruiou her leze atao diou pe deir gammed da vont en he raoc.

An aket en doa Beneat da gontempli hor Zalver en he bassion ha var ar groas a bare soken var he gorf oll hag o doa great anezha evel eun all Jesus-Christ, ouspen al liver-se a Frans a dennas he bortret evit lacaat en eun daolen da zerc'hel plas hor Zalver, an tad Templ a lavar ive n'en deus cavet biscoas den henvelloc'h oc'h hor Zalver en he bassion; den, emezha, n'en deus heuliet guelloc'h an ali a ro ar Speret-Santel d'en em renta henvel oc'h ar skuer a zo bet diskuezet deomp en hor Zalver.

Lavaromp eta a galon :

Sant Beneat Joseph Labr, pedit evit hon Tad Santel ar Pab Pii IX.

IAN AR GERNEVEZ.

Maze Letern. — Er sizunveziou-ma em eus bet adarre kelou euz a Vaze Letern. En dez all e tigouezis da gomz oc'h eun den divar ar meaz, eun den a zoare, eur vialennik ganthan en he zorn evel a veler alies gant ar bardonerien, hag e liviris dezhan :

— Petra o vont da bardona emaoc'h-hu eun tu bennak ?

— Da bardona ? oh ! ne dan ket ; me, aotrou, n'em eus ket re a amzer na re a arc'hant da goll.

— Caout a ra deoc'h-ta eo coll arc'hant ha coll amzer mont da bardona ?

— Ia sur, ha clevet a ran oc'h hen lavaret tud gouezieg, tud hag a voar petra a dremen er pelerinachou.

— Guella a dle gouzout petra eo pelerinachou, eo ar re zo bet enho ho unan ; ha n'oc'h-hu ket bet morse o pardona nag e Rumengol nag e Santez Anna Vened ?

— Nan, biscoas.

— Na tud ho ti, nag hoc'h amezeien ken nebeut ?

— Oh ! eo avad, meur a hini anezho zo bet ; ne vank bloavez ebet zoken na da unan bennag euz ar geriaden da bardona.

— Ar re ze eo oc'h eus clevet o coms a eneb ar pelerinachou ?

— Oh ne ket ; an hini am eus clevet o lavaret petra oa ar pelerinachou a zo eun den desket mad, eun den hag a voar cals traou, hag eur prezeger, eun den helavar hag a zo plijadur oc'h he glevet.

— Hag e peleac'h oc'h eus clevet an doctor-ze ?

— E feiz, Aotrou, evit lavaret ar virionez, en davarn e voa...

— M'hen douete, en tavarniou eo e caver peurvuia an doctored-ze.

— Clevit, Aotrou, me ne zarempredan nemeur an tavarniou ; gouscoude pa vez skuiz eun den goude ober eur pennad mad a hent, ha p'en defe naoun ha sec'het, eo red mad dezhan mont da glask eun tam bennak.

— An dra-ze zo guir. Ha piou eo an doctor-ze en deus roet evelse kenteliou deoc'h ?

— Eun den helavar, hag a voar mad an traou. Clevet em eus zoken he hano ; an Aotrou Letern am eus clevet da ober anezhan ; me gred eo eur marc'hadour a vez o redek bro o kinnigen marc'hadourez.

— Han ia, Maze Letern ; me hen anavez eun tamig ; unan eo euz ar valeanted a ia dre ar meziou, var digarez guerza pe ginnigen marc'hadourez, mes evit prezeg a eneb ar feiz.

— N'en doa doare ebet da veza eun den difeiz, ha diskuez a rea beza eun den gouezieg.

— Ha petra en deus cavet da lavaret a eneb ar pelerinachou ?

— Oh ! cals traou avad ; me n'em eus ket a zonch euz an dekvet euz ar pez am eus clevet ganthan ; sonch am eus gouscoude e lavare e voa ar pelerinachou unan euz ar giziou nevez deut etouez an dud abaoue ma zeuz hentchou eaz, ha ma clask an oll eun digarez bennag evit mont da redek bro.

— Ia, marteze e felle dezhan rei da gridi o devoa an oll c'hoant da veza baleanted eveldhan ! hag oc'h eus credet ar pez a lavare deoc'h ?

— Ne ouzon ket cals.

— Petra, eur c'his nevez eo mont da bardona da Rumengol, da Zantez Anna Vened, pe da Zantez Anna ar Palud ? Ha clevet oc'h eus-hu morse ar re gosa oc'h euz anavezet o lavaret o doa guelet ar pardoniou-ze o commans ?

— N'em eus ket avad.

— Nan, rak meur a rum dud a zo bet var an douar abaoue ma vez tud o pardona eno. Ha n'oc'h eus-hu ket clevet hano euz a dud bet o pardona e Jeruzalem, e Rom, hag e leac'h all, ha kementse en amzerjou coz, coz ?

— Ne zonch ket din.

— N'oc'h eus-hu ket clevet hano euz ar groazourien, euz ar re a iea guechall d'an douar santel da vrezelecat evit bez hor Zalver ?

— Eo, me gaf din em eus bet clevet eur ger bennak.

— Me zo sur ma lavarfen deoc'h eur c'houblat bennag euz a eur verz a zo anavezet dre Vreiz-Izel oll, c'hui oc'h euz he c'hlevet ive. Ha me o tistaga eur c'houblad euz a Verz *Greg ar c'hroazour* a gaver er *Barzas-Breiz*. A veac'h em oa lavaret eur ger bennak ma en em lakeas da vouscana ganhen.

Gouzout a rea ar vers pe da viana lod anezhi dindan envor.

— Ahanta, eme ve, an dra-ze zo tremenet eur pennadik brao zo, eur seis pe eis cant vloas zo. Hogen evesait mad, ar re a iea d'an douar santel neuze, n'oant ket oll brezellourien. Bez' ez oa en ho zouez eun niver braz, ha zoken merc'hed, ha ne deant di nemet evit pardona, nemet evit pidi var bez hor Zalver.

Evel a velit-ta, ar c'his da vont da bardona ne ket goal nevez.

— Nan sur, var evelse.

— Ha n'oc'h eus-hu ket clevet ive cana guers Lochrist an izelvez ? Ha me o lavaret adarre eur c'houblat euz ar vers-ma.

— Eo, eo, ar vers-ze am eus clevet ive.

— Gouzout a rit ez euz hano enhi euz a eur c'hreg a ieas da bardona da Rom ?

— Ia, ia, sonch avoalc'h am eus.

— Mad, an dra-ze n'oa ket digouezet deac'h ken nebeut, hag abaoue ive e Lochrist ez eus chenchet tud meur a vech. Ar pez a zo guir eo ez eus bet pelerinachou a beb amzer, ha zoken araok m'oa deut hor Zalver var an douar. Beteg an dud divadez o deus lec'hiou a zo respetet gantho, hag a ia di e pelerinach.

— An Aotrou Letern a lavare deomp c'hoaz eo brema e rer pelerinachou nevez, e Lourd, er Salet, ha me n'oun ket e pet leac'h all. Eno da viana e lavare ar virionez, rag ar re-ze n'eus ket pell abaoue m'int savet.

— Ha ne gaf ket deoc'h-hu en defe galloud avoalc'h an Autrou Doue da ober burzudou eleac'h ma caro, e c'helfe an Verc'hez en em ziskuez eleac'h ma plich ganthi ? Maze Letern hag he genseurt a scrign ho dent o velet kementse ; c'hoant o defe da rei da gridi ne deus mui a feiz e nep leac'h, ne deo mui heuillet ar relijion gant den, ha pa velont evelse kement a dud o tiskuez ho feiz ker sclear ha ker splam dirag an oll, e counnaront, ec'h egaront.

Hogen kementse ne vir ket oc'h Doue da ober burzudou el lec'hiou-ze, ha pa veler kement a dud pareet eno, penauz e cafac'h diskiant ar re a ia di da c'houlen ive d'ho zro eur c'hras bennak ?

— Gouscoude, evel a lavar an Aotrou Letern, ne da nemeur d'ar pelerinachou-ze nemed tud dizesk eveldompni divar ar meaz a zo eas da gas e leac'h ma kerer, hag a vez aliet, poulzet gant an dud a iliz da vont evelse, evit diskuez al levezon o deus varnomp.

— Lavarit-ta ne da di nemet ar re o deuz e guirionez feiz. Evit ar re n'o deus relijion ebet sur, ne ket souez ne dafent ket da bardona, p'eo guir e cavont re denn mont da iliz ho farrez. Mes e penn ar pelerinachou ma comzomp anezho oc'h eus guelet oc'h unan Eskibien, beleien, noblans, bourc'hizien gouezieg ha pinvidik, da lavaret eo, tud euz ar rencou huela mesk ha mesk gant ar goueriaded hag ar vicherourien ; hon deputeed zoken a zo bet guelet lod anezho enho. Ar pelerinachou-ze o deus bet otre ha bennoz an Tad Santel ar Pap. An dra-ze oc'h eus clevet me voar vad ?

— Ia, guir eo.

— Anzao a reot eta ne ket tud dizesk epken eo a ia da bardona ?

— Guir avoalc'h a livirit. Ah ! me garje, aotrou, e vijac'h bet eno. C'hui o pije difaziet an doctor, ha diskuezet d'ar re her c'hleve n'oa nemet geier ar pez a lavare.

— Ma vijen-me bet eno, ho toctor n'en divije ket prezeget evelse. An doctored-ze ne zavont ho mouez nemet eleac'h ma c'houzont n'eus den goest d'ho difazia. Ma vije bet eno unan bennag gouezieck da zevel en he enep, an doctor en divije tavet, ha pa vije eat kuit ar re a rea aoun dezhan, en divije comanset adarre he brezegen hag he genteliou. An dra-ze eo ho micher, ha paet int evit redeg ar meziou ha mouga ar feiz e kement ha ma c'hellint.

Hogen, va den mad, ar pennad cozeaden-ma a dle beza desket deoc'h : 1° Ne d'eo ket en tavarniou eo e clevot ar virionez.

2° Ne d'eo ket ken nebeut gant an doctored a zo o redek bro, ha n'o deus carg ebet d'ho kentelia.

3° Pa glevit an hevelep doctored o safarat, n'o pefe aliez nemet digas en ho speret ar zonch euz ar pez oc'h eus guelet ha clevet gant ho tadou coz, hag e velfac'h e prezegont deoc'h ar c'hontrol beo d'ar pez a rea hag a grede ho tadou ; hogen me zonch din e tleit caout muioc'h a fizians en ho tud coz eget en doctored-ze a fell dezho ho kentelia ep guir ebet. Guelet a rafac'h ive dre eno ne ket an iliz eo a zesk traou nevez, mes ar brezegerien baleant-ze a glask ober paianed euz a gristenien.

G. M.

AR BOUDEDEO.

Piou n'en deus ket clevet hano euz ar Boudedeo, ar iuzev-ze a leverer ne falvezas ket dezhan lezel hor Zalver da eana e kichen dor he di pa edo o vont da venez Calvar sammet euz he groas, hag a scoas ganthan zoken evit ober dezhan mont buan ac'hano, ha condaonet abalamour da ze gant Jesus da vale bete fin ar bed ?

Kementse, ep mar, ne deo nemet eur gonchen, ha peurvuia ec'h ententer dre eno ar bobl a Judee pehini en deus goulennet maro hor Zalver, pehini en deus goulennet ma coesje goad Jesus varnezhan ha var he lignez, hag a zo e guirionez condaonet, abalamour da ze, da veza breset dindan treid tud ar broiou all beteg an amzeriou diveza, da veza disprijet gant an oll, ha da chom gant ho dallentez etouez an oll bobladou christen, ep gallout en em unani gantho, hag evel evit renta testeni e voa Doue an hini o deus crusifiet var menez Calvar.

Gouscoude bep en amzer e clever lavaret, pe e lenner er c'hazetennou ez eo bet guelet ar Boudedeo ama pe ahont. Brema ez euz eur pennad e lennet er gazeten c'hallek *Le Clocher* e voa bet guelet e Paris. Petra bennak ne roan ket an histor-ze evel eun dra guirion; e caf din gouscoude e rin plijadur da lennerien *Feiz-ha-Breiz* oc'h her merca dezho.

Ervez an hini en deus scrifet an dra-ma, Boudedeo a zo bet oc'h ober eun dro e Pariz epad ma edo ar

gommunarded oc'h ober ho mistri enhi, rag ervez eul lavar zo etouez an dud, ar Boudedeo a ia da ober eur bale er c'harteriou a zo goaleur da zigouezout gantho.

Epad, emezhan, ma edo ar gommunarded o c'hoari ho c'hi, ar *Bibliotek* vras, pe an ti eleac'h ma zeus destumet eun niver braz a levriou hag a lezer an oll da vont da zellet outho ha d'ho lenn, an ti-ze ne voue ket serret. Ar re avad a ioa carget euz al levriou-ze hag a roe da bephini al leor a c'houlenne, a voue caset en ho zro, ha laket daou gommunard en ho leac'h. Ar re eta a ioa boas da vont di da lenn ha da furcha levriou, a gendalc'has da vont. Hogen an daou gommunard n'oa ket braz ho goueziegez, hag o deveze poan o caout al levriou a c'houlennet digantho. Ouspen-ze n'o doa nemeur a sevenidigez, hag ho c'hlevet dalc'h mad o loskel berniou leoudouet pa na gavent ket al levr a c'houlennet outho, dreist oll pa c'houlennet eul levr mad, eul levr christen bennak. Clevet em euz unan anezho o cas en he dro eun den hag a c'houlenne *Histor an Ilis* scrifet gant Roherbacher. — Petra, eme ar c'hommunard, e sonch deoc'h e zin-me da rei deoc'h viltansou evelse?

Me gouscoude a zalc'he da vont alies di, rag izom am oa da studia e levriou ha ne gaven ket e leac'h all. Hogen eun dervez ma edon o lenn en eur c'horn euz ar zal, e veliz o tont d'am c'hichen hag oc'h azeza en unan euz ar c'hadoriou tosta din, eun den coz, treud, ha sounn en he za daoust d'he oad bras. He vruched a ioa goloet oll gant he varo bir ha guen, he dal a ioa caniet gant ar ridou; he viscamant a ziscoeze oa euz a vro saoheol, hag he fri a ziskueze oa euz euz a vouenn ar iuzevien.

Her guelet a riz o scrifa eur ger bennak var eun tam paper, hag o vont da ziskuez ar pez en doa scrifet da unan euz a c'hardianet al levriou. Ep mar eo eul levr bennag a c'hoantea da gaout. Ar c'bommunard en em lakeas da doui, hag her c'hasas da.... beuri eleac'h ma carje. Goal geleier evit ar gommunardet a ioa digoezet en deis-ze; arme Versail a dostee, ha setu petra a rea da hema beza e counnar.

An den coz, estren, a voue strafuillet oll gant an digemer-ze. Clask a reas lavaret eur ger bennak, mes ne voue ket silaouet. Neuze trist braz e teuas d'am c'haout-me.

— Aotrou, emezhan, lavaret a c'helfac'h din petra zo a nevez ama? Me zo bet e Pariz ouspen eur vech, me zo bet ama c'hoaz, ha bevech ma teuen e caven ama oc'h ambreger al levriou-ma tud seven, a gomze brao ouzoc'h hag a roe deoc'h al levr a c'houlennac'h. Eleac'h hirio....

— Hirio, eme ve, ez eus cals traou a nevez, ha salo ne vije a chenchamant nemet var dro al levriou-ma...

Mes pe seurt levr a c'hoantait? Roit din ho paper, ha marteze e vezin silaouet guelloc'h egedoc'h.

An den coz a chomaz eun nebeut da zonjal; guelet a rean en doa evel diegi o rei din an tam paper en doa scrifet. He rei a reas gouscoude, hag e veliz e c'houlenne daou levr latin a zo hano enho euz ar Boudedeo.

Mont a ris neuze da gaout ar mestr, hema a deuas da gaout an daou c'hardian a ioa dindanhan. hag ar re-ma, pa voue comzet seac'h outho, ne vouent ket pell evit caout an daou levr a e'houlenne an den coz.

N'em oa ket taolet va zell var sinatur an den coz, ha ne vouien ket c'hoas piou oa; hogen souezet oan o sonjal el levriou en doa goulennet, ha bep en amzer e saven va lagad da zellet outhan ha da velet pebez min a rea dre ma lenne. Guelet a rean e chenche liou avechou, hag e chome avechou all evel pa vije mantret. An den coz ne zave ket he zaoulagad divar he levr, he zorn avad a grene o trei ar folliennou, hag anat oa ar pez a lenne a scoe doun en he galon. Goude beza lennet epad eun heur pe var an dro, e serraz an daou levr hag e savaz en he za. Neuze e teuas d'am c'haout, hag e crogaz em dorn en eur lavaret:

— Kenavezo! an traou a ia buan en dro, ha mall eo din mont eleac'h ma c'half Jesus-Christ ac'hanon.

C'hui a deui ama c'hoaz, ha ne ket-ta? Kenavezo.

Hag ep gortoz va respont e zeas kuit.

Me a chomas sebezet eur pennad. Goudeze e redis var he lerc'h dre m'am boa keuz o veza n'em boa ket clevet ganthan na piou oa na peleac'h e zea.

(Eur pennad all eur vech all.) *G. M.*

Dissadorn fask an Aotrou'n Escob en deus roet an urziou d'ar glouer iaouang e chapel ar C'hlouerdi bras. Dek avieler, euz an escopti, o deus resevet ar velegiach; eur c'hloareg, euz a escopti Guened, en deus resevet an urz a abostoler.

An Aotrou'n Escob en deuz hanvet chalonied a henor euz he Gatedral:

An Aotrou Beriet, person Sant-Thegonnec.

An Aotrou Gac, person Plouigneau.

An Aotrou Guillou, person Fouesnant.

An Aotrou Marc, person Plougerne ha superiol retrejou Lesneven.

An Aotrou Caroff, superiol ti ar veleien goz, e Castel-Paol.

An Aotrou Rolland, person Sant-Vaze Montroulez.

An Aotrou Peyron, secretour an escopti.

Ali d'al labourerien douar.

An hini zo e penn ar scol labour douar e Lezardeau, e kichen Kemperle, a ro da c'houzout d'an diekerien en deus Conseil jeneral ar Finister votet dezhan eur zom arc'hant evit ma c'hello, evit netra, studia ha guelet, ervez ar chimi, pe seurt danvez a zo en temps, ludu, teil, douar etc. Ar re eta o defe c'hoant da c'houzout pe seurt danvez a ve en eun dra bennag evelse, n'o deus nemet cas dezhan, dre ar post pe e c'hiz all, eun nebeut da ziskuez ha da studia.

Ar c'hazetennou a gomz euz eur pelerinach a dle beza bet great da sant Joseph, e Beauvais (Oise) d'al lun fask, 6 a viz ebrel. Ar pelerinach-ze a rer, ha tud a bep carter a dlie mont di, evit goulen, dre scoazel sant Joseph, roet gant Pii nao evit patron d'an iliz, *ma tistroi ar Frans oc'h Doue ha ma vezo delivret an Tad Santel.*

Ar Gerant: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 18 EBREL 1874. N° 481 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN:

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN: *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 18 Ebrel 1874.

Ne ouzon ket ha lennerien Feiz-ha-Breiz o deus clevet hano euz a *Veot* pe *Maouted Panurch*. Da viana ar re a voar ar galleg, o deus clevet aliez al lavar-ma: *ober evel meot Panurch*. Evit ar re ne c'houfent ket an histor-ma ez an d'he merca dezho.

Panurch a ioa eur mondian, en doa danvez braz ha ne vouie nemeur penauz ho dispign, hag a iea da veachi pa droe en he benn evit guelet bro ha clask he blijadur. Eun dervez e savas var eul lestr evit ober eur veach var ar mor. Var ar al lestr-ze e zoa ive eur marc'hadour denved a ioa ganthan cant penn danvad, meot oll, lard, eun dudi ho guelet. Mont a rea d'ho c'has da eur c'harter eleac'h ma carer calz ar c'hik maout.

Panurch o velet ar meot lard-ze a zavas c'hoant ganthan ive da brena unan anezho. Hogen ar marc'hadour, o velet c'hoant Panurch, a lavare outhan he unan; mar e pez unan euz ar re-ma e cousto dit! hag e c'houlenne euz he vaout hirroc'h eget na dal eur vioc'h leas pe eun ejen mad.

Panurch, o velet-se, a lavar ive outhan he unan: « Clask a rez ober eun dro din-me; hogen ni velo pehini ac'hanomp a c'hoarzo da ziveza. » Deut oa da zonch dezhan ema ar c'his gant an denved, pa za unan anezho eun tu bennak, dreist oll da ober droug, ez a an oll var he lerc'h. Ma sao eun danvad var eur c'hae da vont da laerez e park an amezeg, ar vanden oll, ma na vez ket diarbennet, a vezo e park an amezeg ep dale. Setu-ta Panurch o lacat he c'houlen d'ar marc'hadour hag o paea ar maout dioc'htu. Neuze pa voa ar maout dezhan, setu hen o cregi enhan, hag oc'h he deleur er mor dreist bord al lestr. Ar meot a ioa oll var ar pont, hag a veac'h en doa Panurch taolet he vaout er mor, ma lame eur maout all dreist bord al lestr da velet peleac'h oa eat he gamarad. Varlerc'h ema e lame eun trede, hag evelse an eil varlerc'h egile.

Ar marc'hadour a grie hag a glaske ho diarbenn; hogen caer en devoue, lamet a rejont oll er mor beteg an diveza, hag ar marc'hadour kez n'en devoue evit he oll vanden nemet priz ar c'henta, guerzet re ger evit guir, mes n'en dic'haoue ket gouscoude, euz ar c'holl a rea o rei an naonteg ha pevar ugent all evit netra. Hogen ac'hano eo deut al lavar ma comzomp anezhan ama: *Ober evel meot Panurch.*

Pa evesaer oc'h an dud, e veler e ra calz anezo ive evel meot Panurch. Pa ra unan eun dra, a veler dioc'htu cant o kemeret skuer diouthan. Kement-ma a zigouez avechou zoken evit ar mad. Pa ra eun den eur mad e laca avechou cals re all da ober eveldhan, evel en eun vanden denved, pa za unan varzu he graou, e za ar re all ive d'he heul; evelse ive, evit skuer, etouez eun toullad micherourien pe re all hag o deus lezet ar relijion a gostez, eo avoalc'h avechou e teufe unan da dostaat oc'h ar sacramanchou, da ober he bask, evit lacat ar vanden da ober eveldhan.

Mes evit an drouk, evit ar giziou fall dreist oll eo ez e techet an dud da ober evel ar c'henta a velont, ep sonjal pe hi a ra fall pe vad oc'h hen ober. Ne deus nemet eur strinkel bennak digas eur c'hiz nevez en he guiscamant, eur c'his divalo zoken, ha setu an oll strinkellet all divardro ne badint ket ken n'o devezo en em visket eveldhi, ha varlerc'h ar re-ma e vezo guelet ar merc'hed fur o kemeret ive ar c'his nevez. N'en deuz eun den difeiz, en eur gompagnunez, nemet en em lacat da brezeg a enep Doue, an iliz, ar Pap, ar Relijion hag e lacai ar re all da zistaga ive pephini he bez. Pephini en deuz aoun na ve tremenet evit eun den ha n'en deus ket a speret, ma na lavarfe ket ive he c'her etouez ar re all. N'en deuz eun tiek nemet en em lacat da ober labourou difennet, da zul, ha douetus braz e velot ive ep dale he amezeien o kemeret skuer diouthan.

Evelse ema an dud; eleac'h sonjal a zevri er pez a dleont da ober, ec'h heuillont aliez ar c'henta guelet, ep sonjal e zeont da goll oc'h he heul.

Hor Zalver, en Aviel a laca an dud, ar gristenien, e

kem gant eur vanden denved a bere ez eo ar pastor. Hogen an denved ne zilaouont ket ato mouez ho fastor; eleac'h mont da heul ho fastor, e zeont aliez varlerc'h ar penn danvad dizentus a zo en ho zouez.

Evelse a ra ive aliez ar gristenien ; eleac'h silaou mouez ar re zo carget da ziskuez dezho an hent mad, ho gueler o vont varlerc'h ar penn scanva a zo en ho zouez ; hag evel ar vanden denved, o vont varlerc'h eur penn danvad dizent, a ia peurliesa d'en em deleur etre skilfou ar bleiz, evelse ive ar gristenien fidel oc'h heul eun doctor difeiz bennag a ia d'en em deleur er mor, da lavaret eo d'en em goll evit an eternite, oc'h en em deleur etre skilfou satan.

Oh ! nag a *veot Panurch* a gaver var an douar ! an anter euz an amzer, pa veler eun den o kemeret eur c'hiz, eur voazamant fall pe dizoare, e c'heller lavaret n'her gra nemet abalamour m'en deus guelet re all oc'h hen ober. Guelet en deuz eun amezeg oc'h ober eun dra, hag e fell dezhan ober eveldhan. An amezek marteze en doa rezon oc'h ober evel ma rea, pe a ioa red dezhan ober evelse ; hema avad, ep rezon ebet, ep sonjal nag evesaat var biou e kemer skuer, na pe a zo talvoudeg evithan pe ne de ket ar pez en deus guelet da ober, a raio na mui na meaz, hag a rai evelse eun diotac'h hag alies goasoc'h.

Caozeaden etre an Tad santel ar Pab hag an Aotrou Hillion, escop Cap Haïti.

An Tad santel a c'houlennas digant an Aotrou'n Escop Hillion, kelou euz a enez Sant-Doming, euz a Republik Haïti, hag euz he frezidant.

An Aotrou'n Escob Hillion a respontaz e voa e trò da rei dezhan ar c'heleier-ze, rag en derveziou araog en doa resevet eul lizer digant Prezidant Haïti, eleac'h ma tiskueze ar c'haera santimanchou.

— Ah ! eme ar Pab, eaz e tle beza ober ar vad en ho mission dindan ar Prezidant-ze. Neuze guelet a ran ive gant plijadur ez oc'h e guirionez romaned, e Haïti.

— Oh ia, Tad santel, a galon hag a ene, e pep tra e fell deomp delc'her mad da Rom. Bez'emaomp, a drugare Doue, en eur vro eleac'h n'eus ket a c'hiziou cos d'en em zizober anezho, hag evelse evit al lidou hag evit ar Breviel e reomp evel e Rom.

Kementse a reas plijadur d'ar Pap. Neuze an Aotrou'n Escop Hillion a roas dezhan mil scoet, en eur lavaret : « An dra-ma eo diner sant Per savet etouez christenien Haïti e 1873 ; aluzen ar paour eo.

— Mil scoet ! eme an Tad santel, calz eo.

— Tad santel, ho pugale o deuz izom d'ho sicour en dienez ma en em gavit.

Ar Pab a gomzas neuze euz an oberou mad a rer e Haïti, ha dreist oll euz a vreuriez ar feiz.

— Tad santel, bez'ema ar vreuriez-ze en Haïti, ha cals tud zoken zo enhi.

Ar Pab a c'houlennas kelou euz ar vorianed a zo e Sant-Doming, hag euz a belec'h e teuent.

— Tad santel, da genta ho c'hemeret var aodchou ar Guinee ha Congo, hag ho staget oc'h an douar evel loened mud. Al lezen zoken a zifenne outho an dimizi, hag evelse e velit e pebez stad trist e voant.

— Ia, eme an Tad santel, gouzout a ran pe ger reuzeudig eo ar sclavet. Sonch am eus da veza guelet, e Montevideo, pemp pe c'huec'h morian, digaset eno var ar c'hae da verza. Ar brenerien a zelle outho, ho c'hrabanate penn ha treid, o scoe var ho feultrin evit guelet ha iac'h oant ; eur scrij oa guelet kementse. Rak-se ive eo joa ganhen n'oc'h eus mui a sclavet. Bez'oc'h eus-hu eur belek morian bennak ?

— Ia, Tad santel, daou on eus, daou zen caloneg hag a ra cals vad. Esper a c'hellomp da gaout, pa vezo diazezet mad ar relijion catolig en Haïti, e cavimp danvez beleien etouez tud ar vro.

— Ren a ra ar peoc'h er vro ?

— Ia, Tad santel, pevar bloas zo. Da viz Ebrel kenta e vezo choazet eur prezidant nevez, hag ec'h esperan ne vezo freuz ebet evit kementse.

Pii nao zo en em laket neuze da ober meuleudi an Aotrou Testard, kenta Arc'hescop Pors-ar-Prins, an Aotrou Guilloux, brema Arc'hescop, an Aotrou Becel Escop Guened, kenbeacher an Aotrou Hillion. Goudeze e c'houlennas :

— Ha sonch oc'h eus-hu da chom pell e Rom ?

— Nebeuta ma c'hellin, Tad santel, petra bennak m'en am gavan eüruz ama en ho kichen ; rak mall am eus da vont adarre d'am mission ; tost da zaou vloas zo oun deut ac'hano. Ho santelez a c'hoar, credabl, oun bet digaset e Frans gant va Arc'hescop evit sevel eur c'hlouerdi da zigemeret ha da gelen labourerien iaouang evit hor mission. Gant sicour Doue oun deut a benn euz an ober talvoudek-se ; varlene ez oa er c'hlouerdize 25 cloareg iaouang, hag er bloa-ma ez eus 22. Gant ar sicourou-ze ec'h esperomp gounit calz eneou da Zoue, rak tud Haïti a gar ar beleg, a silaou he vouez hag a heuil a galon vad he aliou.

— Ia, gouzout a ran ar re zu, ar vorianed, a zo troet oc'h ar relijion.

— Guir eo, Tad santel, hag a drugare Doue, ne gollomp ket hor poan nag hor skuisder. Ar vad a ia en dro en Haïti, evel ma her guelot dre ar scrit-ma great gant secretour jeneral an Aotrou Arc'hescop hag am eus bet cark da rei deoc'h.

An Aotrou'n Escop Hillion a c'houlennas neuze eur c'hras bennak digant vikel Jesus-Christ. Bez'en devoue ar pez a c'houlenne, hag en em dennaz he galon leun a laouenidigez goude eur gozeaden ken dudiuz ha goude beza resevet digant an Tad santel mercou ken anat euz he vadelez hag he garantez a dad.

Oberou Doue, ar re anezho a greder ar re zistera, eo peurvuia ar re a laca muia souezet an dud pa eveseer

mad outho. Doue a ziskuez ato evelse e c'hell ober cals gant nebeut a dra. N'eus ket pell ez eus bet savet eun urs pe eur vreuriez a leanezed dindan an hano a *c'hoarezed vian ar beorien*. Eur vreuriez a verc'hed eo en em laca e servich ar re baour, en em laca dindan ar re baoura, ha Doue epken a voar pegement a vad a reont, pegement a beorien reuzeudig a vev dizoursi en ho eas dre zicour ar merc'hed calonek-se.

En derveziou tremenet c'hoarezed vihan ar beorien a zave eun ti nevez en escopti Arras, ha var gementse ar c'hazetennou a verke pegement eo en em skignet an urs-ze, en eun nebeudik bloaveziou, dre ar broiou christen.

C'hoarezed vihan ar beorien o deuz e Frans c'hoezek ti ha triugent, e Brozaoz eiz, e Scos tri, en Irland eiz, er Beljik eiz, er Suis unan, er Spagn dek. An niver euz ar re goz ha mac'hagnet repuet ha maget gantho a ia en tu all da zaouzek mil.

Ar merc'hed iaouang, en em roet an urs-ze d'an oberou a drugarez a zo c'hoezek cant anezho, ha caout a rer en ho zouez euz an hanoiou nopla euz ar Frans.

An ti kenta euz an urs pe ar vam-di a zo en escopti Roazon, ha bez'e vez enhan peurvuia vardro tri c'hant *novis*, da lavaret eo plac'hed iaouank nevez deut da c'houlen beza resevet en urs. Evel a veler, bez'ez eo eno unan euz an oberou caer a ra henor da Vreiz.

G. M.

Dorn Doue o poeza var dud difeiz.

II.

En escopti Belley, en amzer an dispac'h, ez oa eun den hanvet Mermet hag en doa bete neuze beuillet ar Relijion. Neuze avad e troas kein d'ar feiz hag e teuas da veza unan euz ar goasa dispac'herien. Mont a reas bete lamet ar mean sacr euz an aoter hag he lacat en he oaled, en eur gaketal dre gomzou udur ha dizoare. Pa deue eur missioner bennag er c'harter-ze, Mermet a enebe outhan en dra c'helle, hag a rea he oll c'hallout evit miret na raje vad ebet.

Doue a skuizaz oc'h he velet, hag a zigasaz eur goal glenvet dezhan. An aotrou Darlay, vikel vraz, a voue galvet ; an den clanv avad ne rea nemet caketal, ober goab, lavaret comzou divalo desket ganthan etouez an dispac'herien. Gouscoude abouez poania avoalc'h, ar beleg a deu a benn d'he lacat da asanti cofez, ia mes antronoz epken. Ar beleg a lavar dezhan ez eus danjer o c'hortos keit-ze. Ar c'hlanvour a c'houlen da viana div heur. Ar beleg en em denn ; hogen kerkent e tosta oc'h he vele unan euz he gamaraded dispac'herien. Petra a lavaras dezhan ? Ne ouzeur ket ; mes n'oa ket tremenet eun heur na dejot da lavaret d'an aotrou Darlay distrei. Diredet a ra, hag e caf an den clanv en eun dizesper scrijus. Crial ha dispac'hat a rea ken euzus, ma sponte an oll ha ma na grede den tostaat outhan.

Ar beleg a dosta gouscoude ; neuze avad he arrach a gresk c'hoas. Comz a ra ar belek dezhan euz a drugarez an Aotrou Doue, mes ar c'hlanvour, gant leoudouet scrijuz, a lavar n'eus ket a drugarez evithan, hag ez eo daonet. Rei a ra he vallos d'ar beleg, hag e c'hourc'hemen dezhan mont kuit, rag oc'h he velet, e caf dezhan beza en ifern.

Ar missioner a lavar dezhan c'hoas comzou euz ar re denera ; ar reuzeudik, en he gouazez var he vele, liou ar maro varnezhan, he zaoulagad difuket euz he benn, an eonen en he c'henou, ne ra nemet iudal evel eul leon. An oll zo strafuillet oc'h he glevet. Ar belek zo red dezhan en em denna adarre. Eun anter heur goude e teuer da lavaret dezhan eo abaskeat d'an hini clanv. Buan e teu adarre. Siouaz, an den reuzeudik n'en doa mui he anaoudegez, a ioa eat dilavar hag a denne he huanad diveza, o vervel evelse ep sacramant ebet.

* * *

En ilis Lagnieu e voa ar salud. Eun den iaouang, eur c'hanfard euz ar re genta, euz ar re binvidica, hag ive euz ar re difeisa, brudet bras dre he vuez gadal, a falvezas dezhan mont ive d'an ilis da ober goab euz hor misteriou santel. Mont a ranke, emezhan, d'an ilis gant he vignoned, evit guelet pe seurt moumounerez a raje ar furlukin. Setu an hano a roe d'ar belek. En em lacat a ra el leac'h ma c'helle beza muia guelet ; hogen er momet ma roet ar venedicsion, ez eo scoet evel gant eun taol curun ; he zivesker a horjel dindanhan hag e coez a lardegleo, eun eonen deo o tont euz he c'hinou.

An oll a voue strafuillet, hag oll e c'hanavezent e voa eno breac'h an Aotrou Doue deut da skei an den difeiz. Ar reuzeudig a chomas beo c'hoas meur a vloavez, dilezet gant an oll, zoken gant he vignoned ; ne rea c'hoas nemet blasfemi, hag e varvaz ar blasfem en lie c'hinou.

* * *

D'ar 6 a vis kerzu 1793, tud dizoue o veza saotret an iliz hag ar chapel eleac'h ma voa relegou sant Anthelm, a dennas divar an aoter an arched a ioa corf ar zant enhan, hag a zonjaz her c'has var dachen al leurgear evit ho devi. Ar c'helou-ze a daolaz ar strafuil etouez oll dud kear. Diredet a rejont, lod tud difeiz evit caout ho lod en tam plijadur-ze, lod all tud vad evit gouela ha savetei mar galjent ar c'horf santel.

An arched a voue digoret, christenien kaloneg a dosteaz hag a c'hellas sacha gantho lod euz al lienach a ioa en dro d'ar c'horf hag eun ascorn bennag a virjont gant respet. Etre daou eun den hanvet Michel, leun a gounnar, a grog e penn ar zant, hen diskuez en eur ober goab, hen taol a gas hag her bruzun var ar pave en eur lavaret : « mar dout sant, diskuez e zout. » Ar c'homzou-ze a lakeaz an oll da scrija.

Eun derveziou bennak goude e savaz en dro da c'houzouk Michel goriou scrijus, ker c'hoezet mac'h ejent var he ziscoas. Ar goriou-ze ne voue ket gallet ho farea, hag a badas keit hag he vuez, da lavaret eo tri bloas varnugent. An oll a velaz eno eur bunision euz an Env,

hag hen he unan a anavezaz ive, rag goulen a reas pardon hag e reaz amand henorabl var al leurgear. Evelse Doue oc'h her skei n'en doa ket tennet he drugarez divarnezhan.

* * *

En eur gear all e voa great eun tantad tan evit devi skeudennou ar zænt. Unan euz ar ganfardet difeiz a fellas dezhan ober caeroc'h eget ar re all. O velet eur skeuden diruillet euz an tan, he foulzaz a benn teir guech en tan adarre gant he droad en eur loskel leoudouet ha malloziou euz ar re scrijusa. En derveziou varlerc'h e c'hloazaz an troad gant pehini en doa bontet ar skeuden. Caer en devoue he louzaoui, ne c'hellas ket he barea ; red e voue troc'ha he droad diouthan a reset an ufern. Ar c'hrign-beo a zavaz hueloc'h, hag e voue red distaga he c'har diouthan beteg he c'hlin. Divezatoc'h e voue red distaga he vorzed, hag erfin ar reuzeudig a varvas goude beza diouasket poaniou cris meurbet. G. M.

Itroun varia Lourd.

TRIZEGVED DEVEZ.

Ar pareou burzuduz-ze, ha da genta hini Bourriet a lakeaz an dud heb religion da zont sod ; koulskoude lod en em gonvertissaz, lod all siouaz a enebaz ouz ar virionez goassoc'h evit araog.

Epad an devez-ze ker leun a draou kaër, Bernadeta oa bet galvet e kambr an tribunal, hag eno e oa bet interrojet gant ar prokulor hag ar varnerien, heb na oent goest da ober dezi chench eur præpoz euz ar pez e doa lavaret beteg neuze.

Pa lammaz an eienen a dreuz an douar, ar Verc'hez ne doa ket lavaret da Vernadeta mont adarre da gaout ar veleyen ; en devez varlerc'h ar Verc'hez n'en em ziskuezaz ket ; evel-ze Bernadeta ne oa ket eet d'ar presbytal abaoue an devez kenta. Ar veleyen en despet d'ar feiz vraz euz ar bobl ha d'an oll draou kaër a glevent, ar veleyen a jomaz heb mont var dro ar c'hao burzuduz.

Gortozomp, e leverent, mar deo ret beza fur en traou euz an douar, e renker beza kant kuec'h furoch c'hoaz evit an traou a zell ouz Doue.

Evel-ze n'en em gavaz bælek ebet etouez ar prosession tud pere en em rente bemdez d'ar c'hao ha d'ar feunteun burzuduz.

E kichen ar c'hao, en despet d'an niver braz-ze a bobl, peb tra a ie gant eun urz braz. Eva a reent dour euz ar feunteun, kana reent kantikou, pidi a reent.

Ar soudardet, skoët evel pobl ar broiou-ze, o doa goulennet digant an hini en doa gallout varnezo konje da zont ive d'ar c'harrek Massabiell hag a roent sikour evit divoal an dud d'en em starta ree er memez lec'h ; hag evit divoal na icfe re a dud var al lec'hiou rinkluz en dro d'ar c'hao.

Eun neubeut deveziou a dremenaz epad pere ar veledigez en em ziskueze evel kustum, heb netra nevez. Bemdez e kreske ar feunteun hag ar burzudou.

An dud impi a jome souezet braz.

Bemdez e teue unan bennag anezo da zistrei ouz Doue, etouez ar re ne oa ket kaledet ho c'haloun. Koulskoude e chome eul loden dud pere na felle ket dezo digeri ho daoulagad d'ar virionez ; an dra-ze zo diez da gredi nemet pa zonjer penaoz eul loden vraz euz ar bobl a Israël a jomaz heb kridi an despet da viraklou Jesus-Krist ; ha penaoz ez euz renket burzudou epad pevar c'hant vloaz evit lacat ar bed pagan da gridi e Doue.

D'an daou a viz meurz Bernadeta a zeuaz adarre da gaout an aotrou person Peyramal, hag a lavaraz dezan evit an eil gueich euz aberz ar veledigez :

Goulen a ra e ve savet dezi eur chapel eno, ha ma zafer e prosesion dy.

Ne oa ket mui ar veich-man evel er veich kenta ma oe deuet Bernadeta da gaout ar person. Ar feunteun a oa aze, ar burzudou a zigoueze bemdez hag a verke euz eur fæson sklœr e oa eno dorn Doue, hag e oa guir ar pez e doa lavaret Bernadeta dezan. Ar bælek n'en doa mui netra da c'houlen diganti divarben guirionez ar velidigez. Ne oa ket mui evit mirout da gridi. Feiz en devoa.

An introun euz ar bed all ne doa ket lavaret he hano. An den Doue en doa e anavezet dre he madoberou evel hor mam benniget, ha martreze a lavare en he bedennou diouz an noz ha diouz ar mintin : Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Kridi a ran ac'hanout, emezan da Vernadeta, pa zeuaz dirazan. Hogen ar pez a c'houlennez diganen en hano ar veledigez, n'em euz ket ar gallout evit en ober. An aotrou'n Eskop eo ar Mæstr ; skrivet em euz dezan ar pez a dremen ; ha mont a ran da gass dezan c'hoaz ar c'helouman. Hen hebken a hell lakaat ober ar pez a c'houlennez.

An aotrou person Peyramal a ieaz da Tarb, hag a lavaraz d'an aotrou'n Eskop an traou burzuduz digouezet er c'herrek Massabiell hag er ger a Lourd abaoue teir Sizun.

Konta a reaz ar pez a vele Bernadeta, komzou ar verc'hez, ar feunteun nevez kommanset da redet, ar pareou burzuduz, hag al laouenedigez santel euz kalonou ar bopl fidel.

An aotrou'n Eskop, eun den euz ar re furra, na lavaraz ket ar pez a sonje. Difen a reaz agren d'ar veleyen mont vardro ; hag er memez amzer, n'em glevout a reaz gant aotro Person Lourd evit gouzout bemdez petra a zigouezle a nevez el lec'hiou burzuduz-ze.

Ar Prefet en doa klevet ive an oll burzudou-ze dre ar c'homissær e pehini en doa lakeet he oll fizians ; an aotrou Prefet na jomaz ket evel an aotrou'n Eskop heb lavarout he sonj.

Na grede ket e helje n'em ziskuez tud euz ar bed all d'an dud euz ar bed-man ; na grede ket e alje Doue

ober miraklou en hon amzer ; ha gant ar sonjesonouze e lavaraz deoc'htu, e oa ret mirout ouz an dud da gridi sorc'hennou evel-ze.

D'an drede a viz meurz, hervez an urzou resevet digant ar Prefet, ar Mær euz a Lourd a skrivaz d'an hini a gommande ar soudardet er c'hastel zo kichen ar ger a Lourd, da lavaret dezan derc'hel he soudardet prest da vont eleac'h ma vijent galvet.

Ar soudardet o doa urz da veza gant ho armou var hent ar c'hao hag en dro dezi. Ar jandarmed hag an oll dud euz ar polis oe galvet evit ar memez tra.

An dra-ze na viraz ket ez eaz ar c'helou burzuduz e kement lec'h euz an departamant ha tro var dro.

Habitantet ar Bigor hag ar Bearn o doa klevet e oa lammet eun eienen burzuduz a dreuz ar c'herrek, ha penaoz an dour en doa pareat kalz a dud. An oll henchou oa goloët a veachourien da bep mare, dre an oll guenojenou pere a zeue beteg Lourd e vije guelet o tont enn niver braz a garroziou, kirri, tud var varc'h ha tud var droad.

Ne hellet ket mui reï lojeiz d'an niver braz a dud a zigoueze. Be oa ret chom epad an noz da bidi dirag ar c'hao goulaouet, evit beza tostoc'h d'ar veledigez pa zeufe ar mintin.

A. DE JESUS.

Buez burzuduz
ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

PEVARZECVET PENNAD.

He vignoned e Loret (1780-1782).

Petra bennac m'en doa choazet Beneat hospital St-Martin evit loja enha, evel eur paour, n'en doa ket evitse dilezet he vocasion all, an hini a belerin. Evel he iec'het hag he ners a vire outha da vont a bell, e kendalc'has gouscoude da vont bep bloas da Lorett ; mes araoc en em lacaat en hent e c'houlenne bep tro autreadur an Autrou Mansini, mestr an hospital-se ; ha pa zizroe e zea adarre da c'houlen beza digemeret evit loja.

Var dro hanter ar c'horeiz 1780, Beneat eta a ieas da gaout an ot. Mansini da c'houlen he autreadur evit mont da Lorètt, he rei a reas gant joa, gant eul lizer her pede da gass da superiorez eur gouent ne voa ket goal bellou dioc'h an hent. Mansini a scrive aliez d'ar superiorez-se hag en doa meur a veach lavaret hano dezhi euz a zantelez Beneat a loje en he hospital. Beneat eta a roas al lizer d'ar superiorez, racdal ma velas eo Beneat oa ar paour-se e c'halvas he oll leanezet da zont d'he velet ; coms a rejont outha, gant joa ; unan anezho p'her guelas ken truillec ne ellas ket miret da lavaret : *ar paour keas malheurus ! — Malheurus*, emezha, *ne deus malheurus nemet ar re a zo en ifern hag ho deus collet Doue evit biken.* Ar superiorez a reas aoza dezha he lein ; goude ma voue digaset, Beneat ne reas couls lavaret nemet ober van da zebi. Unan euz al leanezet o veza goulennet kelou euz an autrou Mansini e lavaras : *caret a ra Doue*,, emezha. Epad ma preje eun all a deuas hag c'houlennas ive penaus edo an autrou Mansini ? *Caret ara Doue*, emezha adarre ; gouzout a ran ervad kementse, eme al leanez, mes ouspen penaus e tremen he amser ? *Caret a ra Doue*, eme Veneat evit an drede gueach. O velet e tebre ken nebeut ar superiorez a fellas dezhi e lacaat da gas gantha he vevans evit an nemorant a hent a jomme gantha da ober. cas a reas gantha eur c'horn bara, hag e kimiadas dioc'h al leanezet dre ma tiskuezent lod anezho caout re a istim evitha.

Erruout a reas en devez-se e Lorett hag en em lakeas racdal da heulia ar vuezegez a rene er peleriuach devotse ; an deiz a dremene en ilis ha dioc'h an abardaez e zea da c'houlen loja en tiegez a ioa bet diskuezet dezha gant he vignou Dom Valeri, ar belec iaouanc-se hor beus meur a veach comset anezha.

Eun devez bennac goude goueliou Pask, eur c'hrec vad a zalc'he convers creasiou chapeledou hag eun tam hostaliri evit ar belerined a velas en ilis eur paour keas goloet a druillou o pedi ker calonec ma lavaras da C'haudens he fried n'e doa guelet morse den o pedi evel-dha. Hema oc'h he c'hlevet a redas d'an ilis, mes ar paour a ioa deuet er meas ; her guelet a reas gouscoude er porchet, he zaoulagad etrezec an douar, hag o kenderc'hel da bedi ; goude beza eveseat pis outha ne ellas ket miret da scullia daelou a joa. En deveziou varlerc'h, Barba Sori, hano ar c'hrec-se, a velas adarre ar paour-se en ilis, hag e divije caret lavaret eur ger bennac outha, mes ne gave ket an tu.

Eun devez gouscoude o veza guelet dom Valeri o coms outha e c'hortozas ken a ouent dispartiet ; neuse e zeas da gaout Dom Valeri da c'houlen digantha hag anaout a rea ar paour-se ? Ia pell so, emezha ; ne deus ket paourroc'h evitha hag ober a ra ar rusta pinijennou. Oh, eme Varba, me ve contant bras da rei lojeiz dezha. Petra bennac m'en doa Dom Valeri clevet Beneat oc'h en em glem rac ma colle bemnos ha bep mintin cals amser gant he lojeiz ne gredas ket e c'haotreje mont da loja da di Varba ; he unan en doa kinniget dezha dont da loja d'he di ; var digarez m'edo heno he vam hag he c'hoarezet ne assantas ket gantha ; marteze gouscoude, eme Don Valeri d'ar c'hrec madelezus-se e vioc'h eurussoc'h evit na doum me bet, ma fell da Veneat mont d'ho ti me baeo he lojeiz ; ne fell ket din an dra-ze ; gant asant va fried, e roin dezan he lojeiz evit netra ; gouscoude emezhi araoc he loja e felfe din ezalfe ar paour-se da zench dillad ha d'en em gempen var ribl ar ster, araoc e roin dezha dillad all. Abers Barba eta, Dom Valeri a roas da Veneat dillad coz he goas penn kil ha troad. Euz an oll dillad-se Beneat ne gemeras nemet eur zileten ; ne doun ket, emezha evit dilezel an dillad a zougan rac ma zint bet stok kenaliez a veach oc'h mogeriou ti ar Verc'hez. Kementse ne reas nemet creski c'hoant Barba hag hini Gaudeus he goas da ober brassoc'h anaoudegez gant ar

paour burzudus-se. Erfin e clevas he hano gant an devezourez, hanvet Diamant, a veze o labourat en he zi ; he hano a zo Beneat eme houma, ha rei em beus great dezha eul liardik bennac en aluzen, hag eun tamic bara avechou all, ho c'hemeret a rea eb paouez da bedi ; eun droad epken e lavaras din chom eb rei netra dezhà en ilis, rac ma vije guelet gant ar *chass de geu* e vije casset er meas euz an ilis.

P'hen anavezit eta, eme Varba kit euz va fers da lavaret d'ar paour-se dout da loja d'am zi. Diamant a redas d'an iliz, caout a reas Beneat o pedi er c'heur, arruet en he gichen her saludas, e gis ar vro, en eur lavaret : meulet ra vezo J.-C. Beneat a droas eun tamic etrezec enhi. Diamant a reas he c'hrividi oc'h assuri e vije libr da vont ha da zont ervez he faltazi, hag he lojeis a ioa euz ar re disterra. Beneat a zellas outhi, ha goudese a zavas he zaoulagad etrezec an env, hag a lavaras erfin : *Ia mont a rin.*

Pa zigassas ar c'helou-se, Diamant a reas ar joa ar vrassa d'an daou bried christen-ma ; kempennet e oue eta eur guele en eun toullic cambr a zindan ar stal ; hag e vije lavaret dezho e vije deut eur roue d'ho guelet ne vije ket bet muioc'h a fouge enho.

D'an abardaez e voue casset Diamant da gichen an ilis evit hentcha Beneat. Dont a reas eta en ti, he dok en eun dorn, he vissak var he chouk hag he vazic en he zorn all ; saludi a reas ar vestri en eur lavaret gant humilite : *meulet ra vezo J.-C.*, hag e coms oc'h Barba e c'houlennas diganthi : *c'hui o peus ar vadelez d'am loja?* — Ia emezhi, deuit ma tiskuezin deoc'h ho campric.— *Oh !* emezha *re vad eo, n'eus ket disterroc'h ? hag eur guele ? Evit our paour eveld houn, an doucr noas a zo mad da ziskuiza.* — Ma n'o peus ket a c'hoant, ne deoc'h ket er guele, mes ne deus ket en ti disterroc'h toull evit hema. Gaudens a zicouras Beneat da zizamma he vissac'h, hag hen digassas er gegin. — Pa velas an daol servichet Beneat a lavaras : *Oh re an dra ma, aoualc'h oa va loja ; ha neuse, me ne ran ket kementse a frico.* — E guirionez Barba e doa aozet eun tamic propr a goan, lakeat e doa var an daol eun doucher fresk ha dour ha guin hag eur vouchennic vara da bep hini. Barba a renkas clask a bep seurt finessaou evit lacat Beneat da azeza. Ma, emezhi, eur vech all ne rin ket kement a frico, an doucher ma a zo evit destum ar brujunachou ha miret ne dai netra da goll. Beneat a velas e renke senti mes ne danveas nemet euz a eur seurt boued ne danveas ket soken ar bara. Barba a gavas dezhi en doa debret tammou creun a dennas euz he c'hodel.

Goude coan, Gaudens a gassas Beneat d'he gambr. Hema a c'houlennas ha noa ket alc'huez var an hor ; ne deus izom ebet da brenna an hor, eme an ozac'h. *Eo, eo*, emezha, *rac me a zo eur paour, eun divroad, ne anavezit ket ac'hanon, ret eo prenna an hor.* — Hantro nos pa zeas Gaudens, mintin mad, da zialc'hueza an hor, Beneat a ioa o pedi var he zaoulin. Racdal e zeas dan ilis. — Catell ar vatez, e doa guelet al laou o redet var dillad ar paour keas Beneat, a gemeras kement a zonjer outha ma ne ellas ket soken mont da ober e vele. Barba a ieas, mes, emezhi, n'oa ket distresset an dillad vele, ha petra bennac ma zoa laou a c'hruc'hel varnezha n'oa chomet hini var he lerc'h.

Hantronos Barba a deuas da zonch dezhi euz an ormidou en doa great Beneat oc'h en em lacaat oc'h taol, evelse e reas eur goan cals disterroc'h, ha caer e doa gouscoude Beneat a gave dezha e veze atao re vad an traou evitha. Mes Barba a ioa teodet ha memoret mad hag a anaveze soken *textou* an aviel, p'her guele e c'hober complimanchou, e lavare dezha : Assa, hor zalver a c'hourc'hemennas d'he ebestel debri euz a gement a vije lakeat dirazho, perac ne raffac'hu ket evelse ? Gouscoude ne grede ket mont re hir, rac gouzout a rea peger kisidic oa Beneat pa c'honlennet diganthan eun draic bennac a enephe vennoz.

Beneat a zalc'he atao he c'his a baour e kenver he vignoned nevez ken trugarezus evitha. Pa deue en ti e veze atao he dok a zindan he gazel, ne azeze nemet p'her lavaret dezha, chom a rea ive e toull an hor ken a vije lavaret dezha dont tre en ti ; a benn daou pe dri devez, Gaudens ne alc'hueze ken an hor var Beneat, hag eur vech evit atao, en doa lavaret dezha mont ha dont evel ma carje ; gouscoude ma ne veze ket digoret an hor var ar ru, Beneat a c'hede ma teuje unan a dud an ti d'he dibrenna, ne felle dezha ober netra nemet drezentidigez. Joa vras oa gant an oll guelet Beneat o tont, ar vugaligou ho unan pa zistroent euz ar scol a c'houlenne he velet ; bep tro ho zalude en eur lavaret : *meulet ra vezo J.-C.*

He bedennou a vennigas an tiegez-se, ar gossa euz ar vugale ne doa c'hoas neuse nemet c'huec'h vloas a zo deuet da veza leanez ; ar c'honvers a grescas ive en eun doare burzudus, ar pez a reas d'an daou bried-ma lavaret : abaoue ma lojomp ar paour-ma providans Doue a zo deuet en hon-ti. Ar garantez an tenerra a rene etre Beneat hag he lojerien, avechou soken evit creski joa an oll, Dom Valeri a deue ive da dremen pennadouigou amser en ti ; eun devez ar belec iaouanc-ma a lavaras da Varba rei eur japeled da Veneat ; kerc'het a reas racdal unan great gant neud orjal melen, hag e stagas eur groazic outha, hag oc'h her c'hinnic da Veneat e c'houlennas digantha ha mad her c'have : Mad sur, mad sur, emezha, he zrugarecaat a reas evel ma vouie hen ober, lacaat a reas dioc'htu ar japeled-se en dro d'he c'houzouc, ha goudese n'hen dilezas morse betec he varo.

Er bloas-se, 1780, Beneat a jomas daou zevez varnugent e ti an daou bried trugarezus-se ; araoc he lezel da zistrei da Rom Gaudens a lakeas he baour muia caret da gemeret eun tok coz digantha ; Barba dre finessa he doa gellet ive he lacaat da gemeret eur boutou ler coz d'he fried, hag eun tam bara, kinnic a reas ive dezha daou bez arc'hant evit eva eur banne guin en hostaleriou pa vije re sempl. One, one, emezha ; en tiez-se e touer re an hano a Zoue evit ma tiskenfen enho, hag ouspen,

ar beaurien ne evont ket a vin ! Goude ma voa sonet creiz deiz Beneat a zammas he visac'h var he chouc, hag hen d'an ilis, en eur zizrei e kimiadas adarre dioc'h oll dud an ti ; Gaudens en doa kement a deneridigez evitha ma zeas d'he ambrouc eur pennad mad. Ret e oue gouscoude dispartia, mes emezha da Veneat, ken avezo er bloas a zeu, ententit mad. *Ia, ken a vezo er bloas a zeu*, eme ar paour keas pelirin. Goude beza troet kein Gaudens a zirollas da lenva, hag an nemorant euz an deiz e tiskuezas beza ankenniet meurbet eme Barba. Kement a ioa bet en implich gant ho taour a oue destumet pis gant Barba he fried, he voutou hag he dok a vije bet great ar memes tra dezho, mes catell, ar gos vatez, e doa ho lakeat da vreina en teil ; ne vouient ket eteuje an traou-ze oll da veza relegeier, ni diana her goar brema rac-se e c'hellomp gant ar fisians ar vrassa lavaret d'hor c'henvroad paour :

Sant Beneat Joseph Labr, pedit evit ar Frans.

Ian ar Gernevez.

TOULL AL LAKEZ.

Da eur mignon.

Guelet a ran n'oc'heuz ket ankounac'heat, va mignon, peger stard, pa oamp bianik, é tifenne hor mammou ouzomp mont var dro Toull al Lakez, pa z'eamp da c'hoari d'ann aod. Sonj o c'heuz e veze lavaret deomp oa enn toull-ze eur Vleizez-Vor, gand he zorrad re vian, hag a lamme er meaz euz ann dour kerkent ha ma z'ea eur c'hraouadur bennag var ar bord. Kregi a rea ennhan, a lavaret deomp ; her chacha a rea e gouelet an toull hag eno her roe da zibri d'he bleizi bian. Gouzout a rit ne dosteamp jamez ouc'h ann toull-ze, rag aoun or boa ; ha koulskoude, diouc'h a bell, n'oamp ket evit miret da zevel var eur roc'h bennag da zellet ha da c'houzouga varzu Toull al Lakez da c'houzout ha guelet a rachemp ar Vleizez-Koz er meaz euz anu dour, hi epken pe gand he re vian. Biskoaz n'hon euz guelet seurt, hag evelato, en eur zont d'ar gear, pa gomzemp euz a Doull al Lakez, n'oamp ket evit miret da zellet enn dro deomp gand aoun na viche deuet ar Vleizez-Koz var hor lerc'h da razailli varnomp pa sonchfemp neubeuta.

Ha ne ket hor mammou-ni ebken a lavare ann traouze d'ho bugale, ar mammou all a dro-var-dro a lavare ar memez tra, hag ann oll vugale, kerkouls ha ni, a de-c'he diouc'h Toull al Lakez.

Goulen a rit digan-hen, mignon, perag e rea Toull al Lakez kement all a aoun d'ann Arvoriz, paotred dispount koulskoude ha boazet diouc'h ar mor doun. Setu aman, goude beza klasket e meur a leac'h, ar pez am euz kavet var gement-se el leoriou-koz.

D'ann nao a viz eost, er bloaz pemp kant seiz ha daou-ugent, goude maro hor *Zalver Jesus-Christ*, var dro teir heur goude kresteiz, tomm an heol ken a boaze, eur marc'hek, gant-han var e benn eun tok houarn ha var gern he dok-houarn eur bouchad teo a rubanou ruz, kerr rus hag ar glaou, a ziskenne d'ann daou-lamm divarzu *Plouescat* d'al leac'h ma ema breman *Pont-Christ*. He varc'h a zigore he fronellou evel dor eur fourn, hag he fronellou a zivogede evel pa viche bet ann tan ennho : he zaoulagad a ioa liou ar goad varnez-ho hag he gosteziou a ioa guenn-Kann gand ann eonenn : eun aridennad dour a ioa var he lerc'h a-hed aun hent braz.

En eur glevet eur marc'h o c'haloupat ker buan *Per-Fanch ar C'hrafer*, a ioa azezet enn dis-heol adren eur roc'h a zo e goaremm ar *C'huiok*, etal *Pont-Christ*, a zeou pa z'eor euz a Blouescat da Lesneven, a deuaz d'ar red var bord ann hent da c'houzout piou oa ann hini a iea ker buan-ze. Digeri a rea he zaoulagad, evel diou vrinnikenn, o sellet ouc'h ar marc'h hag ouc'h ar marc'hek pa deuaz heman d'her gervel.

— Paotr, emez-han, va marc'h en deuz sec'hed, e peleac'h e kavign-me dour da rei dez-han da eva ?

— Emaoc'h e kichennik, eme Ber, ; dirazoc'h eman kanol ar C'hernik ; mez mar kirit trei aman a zeou, var ann treaz, e vezo easoc'h deoc'h rei da eva d'ho marc'h rag var ann treaz eo kaletoc'h eged aze dirag etouez al lec'hid.

— Mad bale em-raok da ziskouez dign.

Per a ziskennaz enn eul lamm divar ar c'hleuz, hag a ieaz d'ar red araog ar marc'hek en eur lavaret dezhan :

— Sellit aze eman ar ganol, aze e z'euz dour-red.

— Ia, gnelet a ran, eme ar marc'hek.

Hag hen en he hent. Ne lavaraz ket bennoz Doue dez-han avad.

Ar marc'h kerkent ha ma velaz ann dour a blegaz he benn hag a en em lakeaz da eva gant kement a errder ma klevet, a bell, he c'hinaouadou dour o koueza en he gof. Epad ma edo er c'his-se ar marc'h he c'hinou enn dour, an tortisou a stage eur valizenn a ioa var he dalier a deuaz da derri gand ar beac'h a roe, hag anez-hi e kouezaz fors pechou arc'hant guenn ann amzer-ze, hag a dalie, me bari, pep hini anez-ho ugent real d'an nebeuta.

Per a ioa eun tregont paz bennag a-dren hag a velè ann arc'hant o koueza, mes ne lavare netra : eur sonj fall a ioa en he benn. Evelse kerkent a ma oa eat ar marc'hek en he hent goude beza douret he varc'h, e z'eaz da gichenn ar ganol. Sellet a ra piz enn dro dezhan..... N'euz den enn aod nag enn douarou a dro-var-dro..... Per a blegaz, a zestumaz kement pez arc'hant a ioa var ann treaz, ha kerr buan ha ma c'helle kuit ac'hano varzu ar gear, atao he zourn gant-han var he arc'hant, en he c'hodel, gant aoun na viche deuet unan bennag d'her lammet digant-han.

Evelato dre ma z'ea Per a huanade : me gred he goustianz a bike anez-han. Mez ma c'huanade Per, e zourn a douche ive ann arc'hat a ioa en be c'hodel : treac'h e oue ann drouk d'ar mad. Na me zo diot, emezhan, o kaout kement all a nec'hamant ! Na perag ne ve ket an arc'hant man dime ? Daousde ha ne ket me eo a

zo bet o tiskouez ar ganol d'ann Aoutrou ?.... Ha neuze ar c'had a zo d'ann nep he fag..... Ha me eo ameuz kavet ann arc'hant-man..... Hag ouc'hpenn d'en n'am diskulio, rag den n'en euz va guelet. sellet mad ha piz ameuz enn dro dign ; archer ebed ive ta n'a c'hello dont da glask trabas ouzign.... — Marteze e ve mad dign lavaret ann dra man pa z'ign da govez.... Oh ! Kovez va c'havaden ?.... Mez neuze marteze e vezo lavaret dign restoli.... Ha da biou e restolign-me ? Ar marc'hek-sont a zo breman n'oun dare e peleac'h. N'ann ann traou-ze ne dint nemed spounterezed. Daousde ha p'am bezo lavaret va fec'hejou all ne daio ket ive heman d'ho eul ? Ar re goz ameuz klevet o lavaret : *Pec'hed kuzet, hanter bardouned....* Ia, ia, ann arc'hant-man a zo dime, ha varc'hoaz, gant-han, me raio va goaz e foar St Loranz, e Plouescat.

En eur zonjal enn traou-ze Per a en em gavaz er gear a reaz ann neuz da zibri he goan hag a ieaz d'he vele kenta ma c'hellaz da uvreal en he arc'hant.

Tad Per a ioa he hano Fanch ar C'hrafer. Ne ouzon ket hag hennez oa he hano mad : ne reat nemed ann hano-ze anez-han abalamour ma veze bemdez enn dro dre barrez Plouescat, hini Guinevez hag hini Trelez o krafat skudellou, podezou, lechefreou, plajou ha zoken bouteier prenn. Penselia a rea ive ar pilligou, ar basinou da ober kouez hag ar basinou da c'horo ar zaout, Ouc'hpenn-ze c'hoaz e varikleze ar c'helc'hou-metal a lakea ann dud iaouank var ho bouteier da zul. N'en doa brud fall ebet er vro, den n'en doa bet jamez d'en em glemm anez-han e giz ebed, hag evelato n'oa ket karet. Eun tamm diskred a ioa anez-han abalamour ma touge baro hir, ha, dreist pep tra, abalamour ma z'oa eat da jommen eun toull treaz en doa great, er C'hinivid, e tevenn Plouescat, hen, he c'hreg hag he vugale, rag iskiz e kavet guelet eur c'hristen o chomm en eun hevelep-ti keit diouc'h ar gristenien all. Kouskoude, eur vech c'hoaz, nicun na c'helle lararet en divije kemeret eur vrochenn divar goust den, na great fallagriez e giz ebed. Ann traou-mann a lavaran evit diskouez n'en doa ket bet Per skouer fall digant he dud.

Antronoz Per a zavaz euz he vele kell laouen ha tra, da viana da velet. D'he vreudeur ha d'he choarezed e oue roet bep a damm bara tors d'ho dijuni. Per a lavaras n'en doa ket a naoun hag e z'ea var eeun da Blouescat d'ar foar. Ne oue great van ebed evit her guelet o chomm ep tamm, sonjal a reat edo e mennoz Per klask ha kaout guelloc'h tamm e bourg Plouescat eget er gear.

Setu eta va faotr Per en he hent, he arc'hant gant-han en he c'hodel, hag he zourn gant-han atao var he arc'hant, evel enn dervez araog.

P'edo o sevel d'ar C'hrinou e kavaz eno paotred Yon ar C'hoz a vilin ar Gall a ioa gant-ho zaoud er goaremm var bord ann hent braz hag a ioa gant-ho eun neichad laboused bian.

— Sell-ta, paotred milin ar Gall, petra a zo aze ganeoc'h, eme Ber ?

— Ni eme Laou, ar c'hosa anez-ho, ni hon euz kavet aman eun neichad *Pistraked* bian, hag a ielo bremaik d'ho guerza da foar St-Loranz da Blouescat, pa vezo eat hor zaoud d'ho c'hraou.

E broiou a zo al laboused-se a vez hanvet *strakerien-lann*, e broiou all *filiped-lann* : En hor broni e vez great *pistraked* anez-ho, abalamour, me sonj dign, ma leveront atao : Pis, trak, trak, trak.....

— Me a ia ive d'ar foar, ha mar kirit me a breno ho pistraked diganeoc'h.

— Te Per, eme Olier, ar iaouanka euz a botred milin ar Gall, estoned o klevet Per a gouie avoalc'h a ioa paour.

— Ia me. Diskouez anez-ho aman ma velign.

Olier a dosteaz.

— Ne ket pluet avoalc'h da labouzed ; n'euz nemed marbleo varnez-ho. Ne dalont ket kals a dra.

— Ha gaf did, Per ar C'hrafer ; me gaf dign, er c'hountrol, emaint e doare da veza guerzed mad, rag easoc'h eo boueta ha donvat al laboused pa ne vezont ket re blued, a lavar ann aoutrouien a vez o prena labouset e pardonn St Ian Keran,

— Ia, te lavar an dra-ze : m'ez n'euz forz. mar kerez me a breno da labouset digan-hez. Pegement a c'houlennez anez-ho ?

— Te, Per, a breno ar pistraked-man, eme Olier atao estoned ?

— Ia, me. Ha perag n'her grafen ket ? Daousde ha ne m'euz a arc'hant kerkouls hag eun all? Sell hag e veli.

Ha Per a dennaz eun dournad arc'hant euz he c'hodel. Laou hag Olier a jommaz ho daou mantret da zellet an eil ouc'h egile. Mez an dra-ze ne badez ket pell ha Laou ar c'hosa a lavaraz :

— Mad, Per, pemp labous bian a zo ganeomp : mar kerez e pezo anez-ho evit daou vennek ar pez.

— Daou vennek..... Mad great ar marc'had : pemp a zo anez-ho..... pemp gueach daou a ra dek. Setu aze dek guennek ha ro dign da bistraked.

Laou ar C'hoz hag Olier fouge enn-ho a lezaz Per hag a ieaz da gaout ho zaoud.

En em gavet d'ann eac'h da zao ar C'hricou, Per a azez var eur roc'h evit c'hoari eur pennad gand he laboused. Floura a ra ho c'hein dez-ho, skei a ra goustadik var ho bek evit ho lakaat da zigeri ho ginou hag o boaza da zibri boued. En eun taol e klef ar pistrak koz, mamm al labouset bian o krial azioc'h he benn, ha kerkent he neichad labouset bian a ieaz kuit var nij.

— Sell-ta, eme Berr estoned, setu aman traou drol avad ! Labouset ha n'oa ket eur bluen varnez-ho hag a nij kerkouls ha re goz ! Ba ! evit dek guennek kollet ne dall ket ar boan dign en em c'hlac'hari kement : Ar-c'hant avoalc'h a zo c'hoaz em godel. Deomp var eeun d'ar bourg

Ha Per a daolaz he neiz goullo dreist ar c'hleuz e park Job ar C'harre. *(Ann dilerc'h eur weach all.)* D. L.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 25 EBREL 1874. N° 482 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN ;

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real.

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 25 Ebrel 1874.

Meur a vech, lenner, oc'h eus clevet lavaret e voa eat an hen ma'n hen kuit euz al leac'h ma'l leac'h, hag hag en doa caset ar c'has ganthan, da lavaret eo e voa eat kuit ep lavaret na kenavezo, na de mad na nos vad da zen. Clasket em euz ouspen eur vech gouzout euz a beleac'h e teue al lavar-ze « cas ar c'has ganthan, » rak peurvuia dindan al lavariou coz-ze e caver ive eur gentel. Hogen setu ama petra am eus cavet ; ar re ne blijo ket va histor dezho, a glasco, mar keront, eur c'hrizien all d'al lavar ma comzomp anezhan.

Brema ez euz eun nebeut mad a vloaveziou, eun dijentil a Vreiz, hanvet an aotrou Coatlosket, hag a ioa bet e cals brezeliou, rak n'en doa great morse nemet mania ar c'hleze, a zistroas d'he vaner coz, beac'h dezhan o finval he izili a ioa bet gouliet var n'ous pet tachen vrezel. Epad ma voa bet evelse en arme, he vaner a ioa eat distruch, he leveou a ioa eat ne ouzeur ket peleac'h, hag hen en em gave en dienez bete ma en doa poan o caout bara da zibri en he vaner.

Hogen epad ma voa bet evelse an aotrou Kerlosket (Coat) o vrezelecat evit he vro, unan euz he verourien, hanvet Guillot a ioa deut pinvidik bras ; destumet en doa ar-c'hant, great kenvers, prenet leveou, hag oa brema eur mondian anezhan. Guillot o velet he vestr berr ar stal ganthan evel ma zoa, hen alie da ober kenverz evel ma en doa great he unan, oc'h he asuri e testumjo danvez evelse. Ar brezelour coz avad a lavaras crenn e voa fae ganthan beza marc'hadour.

— Guell eo ganhen, emezhan, beza paour ha gouzanv naoun eget teleur dismegans var va lignez. Va zud coz n'o deus great morse nemet mania ar c'hleze, me n'em eus great nemet mania ar c'hleze abaoue ma zoun goest d'hen ober, ha ne rin ket eur vicher all ha pa dlefen glaouri gant an naoun.

Er mare-ze e clevaz e voa ar fransizien oc'h en em ganna en Indez, hag o velet ar baourentez ha zoken an naounegez o tont en he vaner, e sonjas, daoust d'ar rem a zounne avechou he izili, clask he gleze ha mont adarre d'ar vrezel. He bak ne voue ket dies da ober ; eun nebeudik dillad, hag eur gaoued eleac'h ma zoa daou gas, targaz ha cazez, setu kement a gasas ganthan. An daou gas-ze ne felle ket dezhan dispartia dioutho, rak kizier mad oant ha dreist da logota.

Setu hen-ta o sevel var eul lestr evit mont d'an Indez. Al lestr, o veza digouezet e kichen an enezennou *Canari*, a scoas var eur garreg, a zigoraz, a voue lonket gantvar mor hag a ieas d'ar gouelet. Kement a ioa var al lestr a voue beuzet nemet an aotrou Coatlosket a c'hellas mont var neun d'an douar, var aod unan euz an enezi, ha ganthan he gaoued hag he zaou gas.

Roue an enezen a zigemeras mad ar paour kez penseet. En enezi-ze ne voa ket a gizier, hag evelse al logod hag ar razet, a ioa ker braz an niver anezho, ma crignent ha ma traillent pep tra. Daou gaz an aotrou Coatlosket a gavaz eta fred eno, ha labourat a rejont a zoare. Ober a rejont eun distruch ker bras var ar razed hag al logod, ma na velet mui anezho e neb leac'h.

Ar roue fouge enhan oc'h en em velet delivret dioc'h loened ken hegasuz, a falvezas dezhan prena an daou gaz. An aotrou Coatlosket avad a lavaras n'oa ket marc'hadour, ne versche ket he gizier, mes mar grea plijadur d'ar roue ho c'haout, ho roje dezhan evit netra, evel prezant. Ar roue a vouie beva, hag a roaz, e prezant ive d'an dijentil eur picol-chaden aour, eur maread perlez ha diamanchou, hag eur bouezellad peziou aour. An dijentil n'en doa ket a c'hoant d'ho c'hemeret, hogen red oue dezhan ober, rag ar roue a iea droug enhan.

Prest goude an aotrou Coatlosket a zistroas d'he vro, hag a lakeas kempen he vaner, rak pinvidik mor oa brema. Pa velas Guillot kementse, ha pa glevas petra en doa bet an dijentil evit he zaou gas digant roue *Canari*, e savaz avi en he galon, hag e lavare outhan he unan : asa, ha ne c'hellen-me ket ober ive eun dra bennag

evelse? Ma sonjas prena daou benn kezeg, euz ar re zispar, evit ho c'has ive da roue *Canari*. « Pa en deus roet kement all evit daou gaz, emezhan, petra ne roiohen ket evit daou loen dibab evelen?

Sevel a ra eta var eul lestr, gant he zaou benn kezeg, hag e tigouez en enezi *Canari*. Digemeret mad e voue ive gant ar roue, hag ar c'hezeg a reas plijadur vras dezhan, rak petra bennak ma zoa kezeg en enezen, n'oa nicun hag a vije a dost d'ar re-ma.

Neuze ar roue a zonje ive petra a roje en eskem d'ar marc'hadour mad ma. Evel ma crede ne voa netra en he rouantelez ker presiuz evel an daou gaz en doa bet eur pennad a ioa, e sonjas ne c'helle ket ober caeroc'h prezant d'ar marc'hadour eget o rei dezhan unan euz an daou gaz. Abaoue ma edont eno ez oa bet kizier bihan, ha brema oa sur da zelc'her ar vouenn anezho. Gant eul lit ar brasa, hag e creiz eur gompagnunez caer, e voue caset eur c'has d'ar marc'hadour d'he lestr. Hema a c'hellit cridi, a voue counnar enhan; hogen petra a c'helje da ober a enep eur roue? Kenta ma c'hellaz dispaca he voueliou ez eaz ac'hano gant he lestr ha gant he gaz, ep lavaret na bennos Doue na kenavezo na d'ar roue na da zen. Ha setu a beleac'h e teu al lavär a zo etouez an dud; pa za kuit unan bennag euz a eun ti dre guz, evel dre laer, e lavarer en deus caset ar c'has ganthan.

Setu an histor, eme c'hui, mes hag ar gentel?

Ha ne velit-hu ket, lenner, e tescomp ama e tigouez meur a vech gant an dud ingravet, gant an dud avius, caout ar pez a c'halver eun distro lous, pa glascont mont var marc'had re all? Ha ne velit-hu ket ama e laca Doue avechou an dud honest, an dud a feiz vad, da zont ep poan ebet a benn euz ho aferiou, epad ma laca da vont e moged oll finesaou an dud fallacr, zoken pa gave dezho e voant surra da ober eun taol caer bennak? Ha ne velit-hu ket c'hoaz ar re en em denn euz eun tu bennak sioulik, dre guz pe dre laer, peurvuia ne vez ket eün avoalc'h ho faperiou, peurvuia e vez eun neuden dorret pe eun neuden gam bennag en ho guiaden. Goulennit an dra-ze digant ar re a guita ho bro evit mont d'en em guzet er broiou estren. Peurliesa ar re-ze a gas ar c'has gantho, ha c'hoas ma na daje gantho nemet ar c'has!

Comzou vikel Jesus-Christ a zo ato da lacat evez outho, hag he genteliou zo ato mad da heuilla. En dez all o tigemeret ar scolaerien iaouang a Rom, e comze euz ar pez a ra enebourien ar feiz hag ar Religion evit coll ar iaouankis. Bevech, emezhan, ma vez eun dizurs bennag, ma sao eun dispac'h, eur freuz bennag en eur vro, ar re a glask ober dispac'h en em gemer ato oc'h ar iaouankis, lod evit clask ho delc'her var an hent mad, lod all evit contami ho c'halon ha goudeze ho speret: Her guelet oc'h euz oc'h unan. Guelet ez euz, er bloaveziou diveza-ma, professored euz ar scolachou braz oc'h entana sperejou ar scolaerien, oc'h ho foulza da bep seurt dizurziou, var digarez clask ar frankis evit ar vro, ha pa dal ne reant nemet he digas paour, reuzeudig, din a druez. E Rom, dre eur burzud a drugarez Doue, hag a scoazel ar Verc'hez Vari, ar scolach braz a zo chomet mad.

Hogen e kement dispac'h a veler, e clasker ato touelli ar re iaouang hag ho c'hontami. Ne ket skueriou eo a vank, nag en amzer goz nag en amzeriou diveza.

Nabuchodonozor, goude beza, en he orgouil, kemeret dre ners kær Jerusalem, a labeas cas prizonerien eun niver braz a dud iaouang a lakeaz en eul leac'h dereat, a roas dezho mistri carget da veilla varnezho, da ober dezho kemeret giziou ar baianed ha dilezel giziou ho zadou coz.

Daniel a zalc'has mad a enep ar mennos difeiz-ze, ha tud iaouank caloneg all a reaz eveldhan, hag a chomas fidel da lezennou ho bro.

En amzer ar Machabeaned, ar speret a feiz a ioa to-c'horeet e Jeruzalem. Bez'ez oa tud difeiz hag en em gleme, hag a glaske discar pep lezen. Eur roue euz an amezegez, eur roue hanvet gant ar scritur *Grizien ar pec'het*, ar Roue Antiochus a iea a unan gant an dud dizoue-ze, ho licaoue, ho foulze da heul ho goal ioulou evit dont abenn goudeze euz ar pez a glaske da ober. Neuze e voue guelet sevel e Jeruzalem eur scolach ervez giziou ar baianed. Eno e kelennet an israelited iaouang a ioa dija contamet ho c'halon, hag ar re a ioa c'hoas glan e lavaret dezho ne deujent morse da veza eur bobl bras nemet ober a rajent evel ar re ne anaient ket ar guir Doue.

Evelse ive tost da vad a ra hirio speret an dispac'h; evelse e velomp e penn ar scoliou mistri difeiz, e velomp teleur er meaz euz ar scoliou braz hag euz an tiez scol all kement a zell oc'h ar relijion, e velomp tud fallagr o rei fals credennou d'ar iaouankiz, o c'hoeza an tan euz ar goal ioulou en ho c'halon, hag o pellaat dioc'h ho speret kement a c'helfe digas da zonch dezho euz a Zoue, euz ar relijion, euz ar feiz.

An tad santel a lavar goudeze n'o deuz ar re iaouang, evit en em denna a zanjer, nemet kemeret skuer dioc'h ar iaouankis-ze a heuille Jesus-Christ pa zeaz e triomf er gear a Jerusalem; hag a grie oc'h he velet: « Benniget ra vezo an hini a deu en hano Doue! » Dont a ra evit creaat he iliz a zo divisket gant he enebourien, evit rei ners calon d'he ministred a rer dezho eur brezel disleal, evit lacat ar feiz e calonou ar iaouankiz ha miret outho da veza contamet gant ar fals credennou, evit rei dezho ar speret a zevosion eleac'h ar speret diboel ha dizuch-ze a glask satan da c'hoeza enho e pep gis.

Evidomp-ni, tud iaouank ker, heuillomp an hent merket deomp gant Jesus-Christ. Lavaret en deus: *me eo an hent*. Heuillit roudou ho mestr mad, hag en em gavot, ep ma coustfe poan deoc'h da veza aketuz en ho studiou hag en ho teveriou a relijon, ha da zelc'her ferm ha stard da virionezou ar feiz.

Dorn Doue o poeza var dud difeiz.

III.

Doue a sco avechou pa en em gemerer outhan; skei a ra c'hoaz aliesoc'h pa en em gemerer oc'h ar Verc'hez santel. Doue a gar Mari muioc'h eget an oll zent all euz an Env. Mari e deus rentet muioc'h a c'hloar dezhan eget an oll zent var eun dro.

He gallout hag he zrugarez n'o deus termen ebet; eun Tad euz an iliz a lavar ez eo oll-c'halloudek pa bed; *omnipotentia supplex*.

Na vezomp ket eta souezet ma teu Jesus da skei ar re em gemer oc'h alvocadez ar bec'herien; peleac'h e cavint-hi eun alvocad all?

* * *

E buez sant Albert, a urs Carmez, e lenner kement-ma. Eur c'hoarier o veza collet he oll arc'hant er c'hoari, a ieaz en egar. O velet eur skeuden da zant Albert hag eun all d'an itron Varia, e tennaz eur c'hleze a ioa ganthan, hag e lavaraz, en he gounnar: « *Sant, me am eus da bedet meur a vech, ha n'ec'h eus ket va zicouret; biken ne garin ac'hanout. Ha te ive, Mari, hanvet mam ar grasou, te ive ac'h eus great ar scouarn vouzar oc'h va fedennou.*

Neuze en em lakeas da skei gant an diou skeuden, hag e teuas goad anezho. Er memez amzer ive ar gurun euz an Env a goezaz, hag a bulluc'haz an den difeiz-ze.

* * *

Er bloas 1649 e voa soudarded euz an Allmagn e Loren. Goude beza efet bete mesví, lod anezho en em lakeas da c'hoari. Unan anezho o veza collet calz a ieas counnar enhan, hag o velet eur skeuden d'ar Verc'hez, stag oc'h ar voger, en em gemeraz outhi, evel pa vije bet penn abek dezhan da goll, hag e roas meur a daol d'ar skeuden-ze en eur losker leoudouet euz ar re scrijusa.

Kerkent ar reuzeudig a goez d'an douar, he gorf oll a gomans da grena, hag eur boan ker garo a zante, ma chomas pevar pe bemp dervez ep gallout debri tam. Ar zoudardet o veza eat ac'hano, e voue laket var eur marc'h evit heuilla ar re all. Hogen ne voa ket eat a bell ma coezas d'an douar ha ma varvas o trailla ar boultren divar an hent.

* * *

En Tyrol, eun den iaouank pinvidig a voa en eun davarn oc'h efa. En em lacat a reas da vlasfemi, da gaketal ha da gomz a eneb ar gonsepsion didach euz ar Verc'hez santel. Goude m'en doa tolet evelse dismegans var mam Doue ha laket da scrija kement her c'hleve, e savas var varc'h evit mont d'he di. Hogen var bord an hent ma tlie tremen dreizhan ez euz eun imach d'ar Verc'hez. He varc'h o vont ebiou a spontaz, ben discaraz hag her stlapaz oc'h troad an imach mean-ze eleac'h ma varvas beuzet en he c'hoad. G. M.

Itroun varia Lourd.

TRIZEGVED DEVEZ.

Ar iaou, pevar euz a viz meurz, oa an devez diveza euz ar bemzek de goulennet gant ar verc'hez. Brasoc'h oa c'hoaz an niver euz an dud en dro d'ar c'hao en devez-ze.

An niver euz ar bobl a oa ken spontuz ma savaz lod var ar guë gant aoun da veza bresset gant ar re all. Eun nebeut soudardet deuet euz a Darb hag euz a Lourd, var varc'h en em zalc'he var ho c'hezek eharz steir ar gav pell euz ar bobl, hag en dro d'ar pennou-ze pere oa huelloc'h evit ar re all, en oll parkeier, en oll foenneier, en holl henchou, en holl huelennou, en oll gerreg euz a belec'h e halle beza guelet ar c'hao e oa eun niver heb fin a voazet, merc'het, bugale, tud koz, tud pinvidik, kouerien, soudardet oc'h heja evel ar pennou ed en eur park epad an hanv. Guiskamant an dud euz ar broiou-ze o deuz liou kaër, evel-ze e vijent guelet euz a bell.

Pennou kapot ar merc'het lod guen evel an erc'h, lod all ruz tan, tokou ar goazet euz ar bearn, glaz ha ruz ho liou, a oa etouez bonedou ha tokou ar re all evel ar bokejou tro-heaul, roz aër, hag ar bokejou glaz etouez an eost! Tokou houarn guen ar soudardet var varc'h, a lugerne gant an heaul pehini a zave neuze ebarz an oabl.

Ouspen ugent mil den oa neuze var riblou ar steir, ha dont a ree atao tud all dre an oll henchou.

En dro d'an niver-ze a bobl a rede gant hast braz, ar jendarmet hag an dud euz ar polis o ioual kenan. Adjoin ar Mær a oa soun ha sioul gant he c'houriz tri-liou en dro dezan.

An aotrou Dominik hag ar Prokulor oa savet var eun huelen evit guelout hag errout a raje eun dizurz bennag etouez kement all a dud; hag e oant dare da skei d'ar c'henta dizurz. Sevel a ree euz a douez eun engroëz ker braz a dud, eun trouz henvel euz trouz ar mor braz.

Klevet a vije trouz kozeal, trouz ar pedennou, hag etouez an trouz-ze iouc'hadennou.

Neuze en eun taol e savaz beteg an oabl ar iouc'haden-man: setu ar santez, setu ar santez; hag e oa eun dispac'h braz etouez ar bobl. An oll galonou, ar re iena soken, en em dome, an oll bennou a save, an oll daoulagad a gouezej var ar memez tra.

Peb hini a ziviske he dok.

Bernadeta a zeue gant he mam var an hent great en deveziou diaraog gant ar vengleuzeurien; hag a ziskenne sioul beteg ar mor-se a dud.

Ar jendarmet a redaz beteg; hag a lakejont ober frankiz da Vernadeta beteg ar c'hao.

Ar jendarmet hag ar soudardet a oa tud a relijion, hag ho doare leun a zoujans evit Doue hag ar Verc'hez, a vire ouz an dud da sevel en ho enep, hag an dud fall pere a zonje o dije lakeet an dud vad e koler, oa paket en despet d'ho ijin a sperejou fall.

Pa dostaë Bernadeta, an oll a reaz peoc'h, ha pa n'em

lakeaz var he daoulin, ar bobl-zé en he bez a stouaz beteg an douar. Kerkent ar sklœrijen gaër euz ar Baradoz a sklæraz bisaich ar c'hrouadur eüruz ; ni hon euz lavaret dija meur a veich pegen kaër oa hi guelet neuze.

Ar Verc'hez , evel an deveziou all , e doa gourc'hemennet dezi mont da eva ha d'en em voalc'hi d'ar feunteun, ha da zrebi euz ar geot-ze euz a behini on euz komzet ; ha goudeze e doa roët urz dezi à nevez da vont beteg ar veleyen da lavaret dezo a felle e vije savet dezi eno eur chapel, ha ma vije gret eno prosesionou.

Ar c'hrouadur e doa goulennet digant ar veledigez ma lavarfe dezi he-hano , an introun lugernuz ne doa lavaret ger, ne oa ket deuet c'hoaz ar mare d'el lavaret d'an dud.

Kalz a bare burzuduz a zigoueze euz a bep lec'h.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

O introun Varia Lourd, etouez ar bobl stouet dirazoc'h er c'hao Massabiell, e vije guelet guiskamant hor soudardet. O Mari, ni a bed ac'hanoc'h evit hor breudeur hag hor bugale pere a servich ar Frans hag a ro ho buhez evit difen ar vro. Ni a bed ac'hanoc'h evit an armeou pere a zifen ar vro euz an enebourien diavez ; hag evit ar re hon divoal dioc'h an dud fall pere a joum en hon touez hag a glask lakaat an dizurz ebarz ar vro. Divoallit anezo, O Mari, divoallit ho c'horfou euz ar bouliji, diouallit ho eneou euz pec'hejou an dud a vrezel. Na laoskit ket anezo d'en em goll er c'herriou hag er c'hazarniou, evel ma erru ken aliez. Dalc'hit anezo mad, leun a zoujans Doue hag honest. Ma tezkint senti, ha dré ar sentidigez-ze goude beza bet en danjer, er poaniou, hor soudardet a vezo tud guelloc'h, tud kalounekoc'h. Ma vouezo peb soudard Frans, penaoz eo guelloc'h mervel gant enor, eget beza dizenoret ; ra zesko hor sourdadet mervel heb spont rag ar maro, o c'houzout penaoz Doue na vanko biken dezo, ma na vankont ket d'ho dever. Mar fell d'hor soudardet guelout deveriou mad evit hor bro, red vo dezo elec'h prepari dezan kollou dre ho buhez dirollet , prepari ar gounit dre eur vuhez a gristen vad, dre an temperans, eur vuhez pur hag al labour. Trizra zo gourc'hemennet deomp gant Doue ; Labour ar c'horf pehini a ro nerz d'an den, labour ar speret pehini a ro dezan ar skiant, labour an ene pehini a ro dezi ar santelez, an nerz d'ober ar mad, ar guir yec'het. Ma vezo hor soudardet mad evit an oll en amzer ar peoc'h, spountuz er brezel, kalounek evel ar verzerien. Ra ho kemero peb soudard euz ar Frans, c'hui gwerc'hez benniget evit he batronez, he vam muia karet ; digorit d'ar re a varv evit an dever doriou ar baradoz.

O mari, Rouanez an oelez hag an arc'helez pere a zo soudardet an envou, roït d'an douar soudardet kristen beteg an devez benniget-ze e pehini an dud oll o veza konvertisset, ne vo mui ezom ober ar brezel.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

A. de Jesus.

Buez burzuduz ar paour Benent Joseph Labr, pelerin.

PERVAZECVET PENNAD.

He vignoned e Loret (1780-1782).

En eur zizrei euz ar pelerinach e Lorett, epad pehini oa bet couls digemeret gant Gaudens Sori ha Barba he bried, Beneat ne deuas ket dre ar gouent m'en doa lezet enhi lizer an autrou Mansini, evel m'her lavaras da hema : *al leanezet-ze*, emezha , *ho deus great goab ac'hanon, o tiredet oll d'ar parlouer d'am guelet hag oc'h en em erbedi d'am pedennou, evel ma vijen evit ober eun dra vad bennac, hag e soñch din beza great mad o chom eb dizrei dre ho c'houent.*

Goude he zistro da Rom e kemeras he vuezegez evel diagent. Pa dosteas oc'h pask er bloas varlerc'h , e Lorett oat var c'hed euz a Veneat, ha gouscoude caer a ioa gostos n'her guelet ket o tont. Dinerzet evel ma zoa, ha tapet er menesiou gant an erc'h, en doue mil boan o tont betec Lorett ; eun droad e lojas e ti merour ar gouent Montelupone, a behini hor beus comset bremaic mes a bris ebet ne deas enhi ; an daou zen iaouanc, bugale an ti, a boanias evit digemeret ar paour keas Beneat guella ma c'heljont, o velet he vodesti, he zevosion hag he aket da bedi, unan anezho a lavaras enha he unan, hema a dle beza eur zant hag evelse a dle anaout an traou cuzet ; goulen a reas eta oc'h ar paour-se pehini euz a villejou al lotri a vije gounidec? *Al lotri, al lotri*, emezha, *petra an dra-ze? Mar deo evit gounit ar-c'hant eo, neket troet va speret var an traou-ze* : An den iaouanc a velas oa fasiet, ha kementse ne viras ket outha gouscoude da ober guella gelloc'h oc'h Beneat.

Deuet oa an deisiou diveza a vis ebreul araoc ma tiguezas Beneat e Lorett ; Gaudens her guelas o tont hag a lavaras dezha gant eur joa vras : dioc'htu e renkit dont duma. *D'an Itron Varia da genta*, emezha, *goudese e zin duze da reseo an aluzen.* Gaudens a ieas en eur redaden da lavaret ar c'helou mad-se da Varba he bried. Houma a lakeas pep tra en urs e campric Beneat evit hen digemeret. Gedal a oue renket betec an abardaez nos, neuse erfin e teuas en ti, hag en eur arruout gant he humilite hag he vodesti anavezet dija e lavaras : *meulet ra vezo J.-C. ; petra bez'o pezo adarre ar vadelez d'am digemeret en dro-ma, me o tiezo?* Ne reot ket, eme Varba, pell dioc'h heno, plijadur eo a rit deomp, kit buhen d'en em zizamma d'ho cambr ha list oc'h ormidou. Marteze em c'havoc'h goal hardis da veza deuet d'ho ti var eün? Deuit, deuit buhen, eme Varba laouen bras, meur a zevez-so ho cortozen, kit d'en em zizamma d'ho cambr ha deuit da zebri eun tam bennac. Eleac'h chom da zebri, Beneat a ieas racdal d'an ilis, hag e c'hortozas an nos tenval evit dont er meas. Epad ma tebre eun draic bennac d'he goan, Gaudens a lavaras da Veneat, oa bet e Rom, ha caer en doa bet he glask, n'en doa ket her c'havet ; ma vijac'h deuet da ilis Itron Varia Majeur, emezha ho pije va guelet. —

Hantronos, peger feas bennac e zoa Beneat a fellas dezha mont d'ar bassion a veze discleriet araoc an deiz. Goude ar brezegen, Beneat a jomas en ilis da bedi, en em lacaat a reas e kichen cador gotez ar pinijenner, Dom Almerisi, en doa clevet pell a ioa hano euz ar paour a Frans brudet abalamour d'he zantelez, p'her guelas ken humbl ker modest e touetas eo hennez e tlie beza ; goude beza evesseat pis outha epad eur maread amser e reas sin dezha da dostaat, Beneat a zentas : c'hoant cofes ho peus , eme an tad Almerisi? Ia emezha. Deuit eta dioc'htu. Racdal ma commansas, eme an tad Almerisi, e velis oa eur speret eün ha desket mad var ar misteriou, mes ne ellis clevet pec'het ebet gantha, ne rea nemet lavaret oa eur pec'heur bras en doa goal implijet grasou Doue, n'en doa nemet ienien evit he Zoue, hag ouspen e zoa lezirec en he zeveriou a gristen ; ar grenvan a ioa varnezha a ziskueze sclear e sante en he ene ar pez a lavare he deod. Ne ellis ket caout en he gofession peadra da rei an absolven ; lavaret a ris dezha mont d'ar gommunion.

Dioc'h an nos pas deuas e ti Gaudens ne fellas ket dezha kemeret netra d'he goan, rac, emezha, n'ema ket hirio an deis da zibri , da gever an devez-ma Jesus en deuz gouzanvet cals ha ne zebras tam. Guir eo, eme Varba, gouscoude ret eo dibri rac anes ne ver ket evit pedi. Beneat ne gemeras nemet eun deillen legumach bennac, eun tammic bara hag eur banne dour. — Hantronos e rencas mont da gaout adarre an tad Almerisi araoc tostaat oc'h ar gommunion. Breur belec Dom Valeri eo her c'hommunias, hag her c'havas ken castis ha ken drouclivet ne vije ket bet souezet o clevet lavaret e vije maro en deiz-se.

Evel Dom Valeri ken nebeut na Barba nac he fried n'ho doa guelet morse Beneat e communia, e tisfisiont ne vije euz à niver ar gallaoued-se, christenien muioc'h a hano evit e guirionez, ne dosteant morse oc'h an daol zantel. Mes en eur furigat etouez he baperiou oue cavet testeniou niverus da ziskues e veze o coves hag o communia, Dom Valeri a glevas ive soken gant he vreur en doa her communiet.

A benn eiz devez gouscoude, Beneat a zisclerias etlie en em lacaat en hent hantronos ; Dom Valeri ha mignonet all Beneat a voue estlamet o clevet ar c'helou-se. Diana eme Dom Valeri er bloas à zeu e tizrooc'h adarre? Diez bras e vezo kementse, eme Beneat a jommas eur pennadic da zonjal. — Gouscoude, emezha, ma n'em senti a reas, mes pa voue ret azeza oc'h taol evit koania, Beneat a gavas adarre oa re a frico ; ma, eme Varba, noc'h ket evit miret ouzin da gaout truez ouzoc'h. Dom Valeri a deue a amser da amser hag a zicoure Barba da lacaat Beneat da vihannaat he iuniou. Carout e divije gellout goalc'hi ha kempren he zillad en dro da Veneat evit miret na vije ken udur, coll a rea he foan ; eun devez e lakeas dezha soken eur roched fresk o lavaret dezha tenna an hini a ioa gantha da oualc'hi. Perac em be me diou roched? — Vad a rei deoc'h emezhi, ma kuesfac'h clanv e casac'h anezhi da jench en hospital. Evit essa cuzet he druillou ha derc'hel tomoc'h dezha, e kinnigas da Veneat, gant assant he fried, ober dezha eur zaro hir gant lian livet e gris evel he damic soudanen, coll a reas he foan.

Beneat a ioa ive anavezet gant unan euz ar gloareien ho doa da zec'hel peptra en urs var dro an ilis ; enhes eo Velletri, an hini a ioa bet ker souezet pa velas ar paour keas truillec-se o lavaret he vreviel ; anaout a rea ar paour hag he aket da bedi, eb gouzout he hano ; setu ama penaus hen anavezas. Eun devez edo e tiskues an ilis d'eur rumad itronezet vras a Rom, ar rema o veza guelet ar paour-se en eur c'horn euz an ilis a ieas d'he gaout, en eur lavaret : *Beneat, Beneat c'hui a zo ama ive, oh, pedit evidomp.* Ar pez a anavez Velletri a zouezussa e Beneat eo, n'her guele morse o tiskues an disterra diezament gant ar zam laou-ze a verve varnezha. Caer en doa Velletri ne elle ket gouscoude caout an disterra divis gant Beneat, morse ne responte anezha nemet *ia*, *nan* ; ha gouscoude oa leun a vadelez evitha, meur a veach e roe dezha relegou da gass gantha euz a di ar verc'hez, hag evit hen tregarecaat Beneat ne rea nemet stouet he benn. Eur c'hoar da Velletri o veza daoulinet e kichen Beneat, p'her guelas a gemeras heug outha, eb m'hen diskuezas e nep feson, ha gouscoude racdal Beneat a reas eur zell outhi hag a ieas pell ac'hano. Dre eur burzud, emezhi, ec'hanavezas ar paour-se va zonch.— Velletri a ioa etre daou pe e chomze er bed pe hen a en em den-ze en eur gouent ; eun devez e c'houlennas cuzul digant Beneat, hag he bedennou : hema a lavaras da Velletri , c'hui en eur gouent? Henorit an Itron Varia en ilis-ma ; ha gouscoude e lavaras racdal : *ia, pedi a rin.* Pep tra a zeblante mont var eun, ha Velletri a gave dezha n'en doa kentra da ober nemet mont d'ar gouent ; pa deuas eun dra bennac da viret. Er bloas varlec'h Beneat o veza he velet en ilis a zavas he benn evit sellet outha hag en eur c'hoarzin a lavaras dezha : A'chanta n'emaoc'h ket eta c'hoas en ho couent?

En dro-ma Beneat ne jomas nemet pemzec devez e pelerinach Lorett. Anaout a reomp aoualc'h he vuezegez er pelerinach devot-se ; caer ho devoa Gaudens hag he bried clasc he lacaat da vihannat hé binijennou ha d'en em visca en eun doare deread ha tomoc'h, ne rea peurliessa van oc'h ho c'hlevet ; skuis o lavaret atao ar memes tra e lavarjont dezha erfin : Beneat n'i lakeio en ho cambr an dillad a ellomp da zioueret ganeoc'h, hag e reoc'h gantho ar pez a fello da Zoue ; guech e kemere tamou anezho, guech ne rea ket. Bep tro ho zrugarekea, hag avechou pa lavaret dezha pedi evitho, e lavare : *ret mad eo din hen ober.*

Gant plijadur e c'houlenne kelou euz ho c'honvers, ha pa lavaret e zea mad, e veze eurus a gementse ; gouscoude neket eb poan eo e testume he vignonet eun draic bennac, hag eun devez soken Barba en em glemme dre ma ne deze hean ebet casi azalec ar mintin betec an

nos. Hor mignon eurus Beneat he leze da goms, pa doue echu e lavaras : *hor joa ne deo ket euz ar vuez ma ; ar bed-ma a zo eun draoien a zaelou, hag en daelouse ive emezha, eo e cavomp hor joa.* Derc'hent ma kimiadas diouthi, Barba a lavaras da Veneat pedi evithi evit ma c'helje rei ar vuez d'ar c'hrouadur a zouge, rar bete vrema, emezi, bep tro va buez a zo bet en danjer. Beneat ne roas ken respont nemet stouet he benn. Barba a anzavas goude eo d'he bedennou oa dleourez da veza bet diboaniet ker buhen en dro-se.

Neuse ive Barba a lavaras da Veneat dizrei d'he zi er bloas varlec'h eb ma renkjet mont d'he glask : guelet a rit, emezhi, hor beus plijadur oc'h ober vad evidoc'h, ha ne reomp ket muioc'h a stat ac'hanoc'h eget euz a eur paour. Hantronos vintin en eur vont euz an ti, Beneat a drugarekeas Gaudens hag her pedas da drugarecaat Barba euz he bers. Neuse e zeas d'an ilis, ha var dro creiz deiz e tremenas adarre dre an ti evit kimiada dioc'h he vignonet he hostisien. Evel ma zoa displet he vàzic Gaudens a ginnigas dezha unan teoc'h, chomet heno varlec'h eur paour ; he c'hemeret a reas, hag ouspen soken eun tam bara. *Ankenniet e vouemp oll*, eme Varba, *o velet o vont diganeomp ar paour-se a gemeremp evit eur zant, ha dies eo credi pegement a c'hounezemp pa veze en hon ti.*

Er bloas varlec'h, evel ma tostea goueliou Pask, ha Beneat n'en em gave ket, Barba a ioa nec'het ; dale a renkas e Tolentino abalamour d'an erc'h ; heno eur vaouez hanvet Catell, grec da Xavier Jentili, a c'houlennas digantha relegou euz a Varni, evel n'en doa mui e kinnigas dezhi eur vetalen ha goude eur groas, mes evel n'ho c'hemeras ket e lavaras dezhi : ma clevit lavaret e zon maro e Rom dalc'hit sonch mad eo Joseph Labr va hano, bete diou veach e lavaras dezhi kementse.

Erruout a reas d'ar iaou amblit e Lorett hag ezeas var eün da di Gaudens ha Barba, marteze, emezha, ma n'em guelit ket ama e c'hen en velimp er barados. Lavaret a reas armemes trà da Varba her pede da zizrei adarre d'he zi arbloas varlec'h pa deuje da Lorett: *ma n'em guelit ket*, emezha en eur c'hoarzin, *en em velimp er barados*. Da C'haudens e lavaras ar memes tra; hema dre deneridigez evit Beneat a c'houlennas digantha ha n'en doa ezom a netra ? Eo emezha ar groas a zo en dro d'am gouzouc a zo torret ; racdal Gaudens a roas eun all dezha.

Beneat a dremenas ar mintinvez en ilis ; pa deuas da gimiada dioc'h he vadoberour Gaudens hag he bried, Dom Valeri, a ioa en ti oc'h he c'hedal a ginnigas mont d'he ambrouc. *Eun dra gaer e ve*, eme Beneat, *guelet eur belec e veaji gant eur paour ken truillec ha me* ? Pedit da viana evidhoun, eme ar belec : *Hen ober a rin*, emeza. Trugarecaat a reas eur vech c'hoas he vadobeŕourien dre ar c'homsou custum : *Meulet ra vezo J.-C.*

En em lakaat a reas en hent, mes ne zistroio ken da Lorett, evel m'en doa hel lavaret sclear aoualc'h.

Goulennomp, evel Valeri, lod e pedennou ar paour keas Beneat Joseph Labr evidomp evit hor bro hag evit hon tad santel ar Pep.

Ian ar Gernevez.

TOULL AL LAKEZ.

Da eur mignon.

(*Dilerc'h.*)

. . . . . .

Per a grogaz enn unan euz he venneienn hag hen taolaz enn ear, mez n'hen taolaz ket huel avoalac'h, hag e oue red dez-han koumanz he daol a nevez. Enn dro-man henn taolaz ken huel ha toen ar c'hoc'hi en eur grial ervez ar c'hiz : Deoc'h ar *pil*, paotred, ha dinme ar *faz*. Ar guennek, enn ear, a droe hag a zistroe ann eil tu varlerc'h egile ; ann oll a ioa savet ho fenn, ho daoulagad o lugerni var ar pez a vennek.... Daousde e pe du e troio ?

Ar guennek a gouezaz d'an douar hag a droaz *faz* ! Setu gounezet he daol gant Per.

— Eun taol all c'hoaz, eme ar baotred.

— Kement a ma kerfot, eme Berr.

Hag ar guennek adarre enn ear, hag adarre da gouezа *faz*. Tri, pevar, pemp taol a oue great er c'his-se, ha bep tro, Per a c'houneze.

— Abarz ar fin, emez-han, out-han he unan, eo deuet ann traou a du gan-en ! Mez siouaz ! n'oa ket achu ann abadenn.

Etouez ar c'hoarierrien a c'hoarie a enep Per oa daou baotr, dreist ar re all, ha n'oa ket pikouzet ho daoulagad. Kerr fin a pep hini, eb beza trubard e kenver den, ann Toli hag ar Iaik a ioa estonet hag a jomme mantret o velet Per ar C'hrafer o c'hounit bep taol. Meur a veach o doa c'hoariet ar c'hoari-ze ; m'ar gounezent aliez e kollent evelato avechou, ha Per ne golle taol ebed !

— Daousde, eme ann Toli d'ar Iaik, penaoz e c'hell Per ar C'hrafer gounit bep taol er c'his-se ! Esaomp eun taol all c'hoaz. Taol evez guella ma c'helli, me ive ne lakign ket va daoulagad em godel.

— Greomp-ta c'hoaz eun taol all, eme ar Iaik.

— Allo ! Per, deuz aman : c'hoaz eun taol all ma hon taoli var ar bern teil, rag n'hon euz ken nemed bep a vennek.

— Keit ha ma kerfot, paotred.

Ha guennek Per adarre enn ear hag adarre da gouezа *faz*.

Evel er meaz anez-han he unan, ann Toli a lammaz var guennek Per ar C'hrafer : Sellet a ra out-han diouc'h ann daou du, ha, kounnar enn-han, e kri a bouez he benn :

— Laer ! Laer ! Laer ! he vennek a zo merket *faz* enn daou du, ha dre ze n'oa ket evit koll eun taol ebken hag en diviche bet c'hoant d'hen ober.

Ann Toli enn doa lavaret guir, guennek Per a ioa merket *faz* enn daou du.

Neuze e savaz kabal etouez ar baotred avad, va c'hredi e c'hellit. Kement hini o doa kollet hag o doa keuz d'ho arc'hant a ziraillaz var ar paour keaz Per. Diframmet e oue digant-han he voned ha ioa leun a arc'hant : A gleiz hag a zeóu e koueze taoliou dourn var he benn ha var he ziskoaz : Edo o vont da veza frigaset pa deuaz he voned da freuza ha da skuilla ann arc'hant var ann douar. Kerr buan ann oll a ziskrogaz evit mont da glask ar pez o doa kollet ; ha, kerkent ha ma oa eat diouthan, Per, eb ma oue red her pedi, a ieaz ac'hano, buanna ma c'helle, gant he voned reuget, eb chomm da glask he rest.

Kerzet a reaz, d'ar red, dre ann hent bian a zo adren ar presbital, evit mont da guzet, gand aoun na viche c'hoaz deuet ann Toli ha re all var he lerc'h. Siouaz ! ne c'hellaz ket mont pell, rag brevet oa he gorf ha bronduet he zivreach a daoliou dourn, kignet oa he zivesker a daoliou treid, beac'h en doa oc'h en em dreina. Neuze, e lavaraz out-han he unan : Evelato, marteze n'am euz ket great mad o kemeret ann arc'hantman ! Hag e tennaz eun huanadenn hir.

Daousde hag ann Aotrou Doue, evit lakaat ann den da zont enn-han he-unan a zo red dez-han skei varnezhan ? Ha ne ket avoalac'h he aliou, he vurzudou, he viraklou ? Ar pez a zo guir eo taoliou dourn ann Toli, ha taoliou treid ar Iaik a reaz muioc'h var galoun Per eget laboused displu o nijal, ha tud dall o velet sklear.

Evelato n'oa ket distroet c'hoaz var ann hent mad. A benn eun nebeudig diskuiz e lavaraz : Me gaf din eo guelloc'h evidoun chomm eb mont da glask kamaraded, n'euz hini mad ebed. Guell ameuz da ober eo mont va unan d'ar C'halver da vale, da bourmen, da c'houzout ha kalz kezek, kalz chatal a zo er foar. Hag en eur gempenn he vleo, en eur lakat dres he voned reuget var he benn e z'eaz d'ar plas-foar.

P'edo o tigouezout varnez-hi e krogaz enn-han eur c'hounnar-dibri euz ar re zua. Kouezet brao oa enn dro man, rag n'edo ket tregont paz diouc'h stal eur vaouez euz a Benzez a ioa eno e verza bara mouchen. D'ar red e z'eaz d'he c'haout, hag, eb marc'hata e prenas diou vouchen, eun anter real pep hini anez-ho. Kerr kriz oa he naoun ne droaz ket he gein zoken evit diskolpa eun tamm euz a unan euz ar mouchennou. Mez siouaz, adarre ! a veac'h ma oa eat ann tamm en he c'hinou ma oue guelet ar paour keaz Per o tigeri he veg, o krina he faz hag o krainchat he c'hinaouad bara. Ar varc'hadourez estonet a c'houlennaz out-han petra a c'hoarie gant-han.

— C'houi, emez-han, o c'heuz guerzed di-me bara great gant treaz ha nann gant bleud.

— Bara great gant treaz, va faotr paour ! Ne ouzoc'h ket petra livirit : Bara great gant treaz !

— Ia, ia, a lavare Per en eur grainchat hag en eur dourlounkat, ia n'euz tamm bleud guiniz en ho para, n'euz enn-han nemed treaz.

O klevet eun tamm trouz ann dud a vodaz buan enn dro d'ar stal, rag ar foariou a zo leun a c'hinaoueienn. Evel maouez Penzez, ann oll a jomme mantret o klevet Per o lavaret n'oa nemed bara treaz er stal-ze. Meur a hini, paotred fin, var ho meno, evit gouzout pe oa guir pe ne oa ket ar pez a lavare Per, ha marteze evit gellout beza test, ma viche eun tam prosez, a brenaz mouchennou digant ar varc'hadourez, ha kaer o doa blaza ha divlaza ne gavent nemed blaz mad gand ar bara-ze. Mez kaer en doa ar bara beza mad evit ar re all, evit Per n'en doa kenn blaz nemed blaz ann treaz. Ne ket souezuz ive ta ma ne heane da grainchat, rag, her c'houmpren a dleit, bara great gant treaz a dle skarza ar c'houzoug gant ruster, ha beza dizaour d'ar ginou. Ouc'hpenn-se tourjouna a rea he zent ha devi toull he c'houzoug hag he c'hinou a dro-var-dro.

Ne ket evit chomm ken etouez ann dud, mont a rank da eun tu bennag da glask eur banne dour da voalc'hi ha da zistana he c'hinou. — Hag ann dud a lavare ouc'h her guelet o vont kuit : Per ar C'hrafer en deuz kollet he benn ! — Nann n'en doa ket kollet he benn, he ene avad en doa hanter-gollet dre he laeronsi.

Mont a ra rag-eeun d'ann ti kenta a gaf diraz-han : goulen a ra enn hano Doue eur banne dour da eva. Enn ti-ze oa hostaleri : N'euz forz, e Plouescat euz kaloun vad etouez an dud, dreist oll pa c'houlenner enn hano Doue. Ann hostizez a lezaz e hostisien da servicha evid rei eur banne dour da Ber, rag guelet a rea n'edo ket ann traou a du gant-han, eb gouzout evelato e peleac'h edo he c'hlaz. A veac'h m'an doa evet eul lounkad dour ebken ma oue klevet o termat, ha ker buan all, o tisteürel evel pa viche roet dezhan eul louzou euz ar re grénva. Krial a ra, kas a ra he zourn d'he c'hinou, dua a ra, dibourbella a ra he zaoulagad en he benn.... Tud ann ti a vod eun dro dez-han, kaout a ra dez-ho ema o vont da vervel, rag pizennet eo ar c'houezen var he dal, ha beac'h en deuz o tenna he alan..... Evelato abenn eur pennad e torr varnez-han hag e c'hell kaozeal :

— C'houi ne ket dour o c'heuz roet dime da eva, emez-han, en eur vouela, guin-egr eo.

— Petra leverez, Per, guin-egr eo ? Euz ar poddour ameuz diskarget eur banne did, hag ar podad dour-ze a zo bet kerc'het n'euz ket eun heur c'hoaz euz ar feunteun, ha, me gred, ar feunteun ne ket guin-égr eo a red anez-hi.

— Pa lavaran deoc'h, eme Ber oc'h eugi. Bremaik e do ann tan em ginou hag e toull va gouzoug ebken, ha breman, gant ho panne guin-egr c'houi, eo diskennet em stomok hag em c'hof zoken. Oh ! Va Doue ! Nag a boan ameuz-me ! Mont a ran d'ar gaer.

— Ia guell eo dit a gaf dign, rag n'eman ket mad ann traou gan-hez ma kavez blaz ar guin-egr gant ann dour-man.

Teo he benn ha du he dal, liou an nec'hamant varnez-han, Per a ia varzu ar gear. Dont a ra da sonj dezhan er pez a ioa c'hoarvezet ganthan abaoue ar mintin, hag e kaf dez-han n'eman ket ann Aotrou Doue a du gant-han. Nann emez-han n'ameuz ket great mad o ke-

meret ann arc'hant man, breman her guelan sklear.... Kaout bac'hadou digant ann Toli, beza ampoezounet enn hostaleri Katel ! ! ! .... Me gaf dign eman ann Aoutrou Doue var va lerc'h.... Hag evelato, pa sonjan pis ha mad, da biou e ve an arc'hant-man nemed dime? Hag ouc'hpenn, piou en euz va guelet ouc'h hen destum?.... Mont a ran atao d'ar gear ha goudeze me a velo ; disul marteze em bezo muioc'h a janz.

Nag a boan a vez o tiskregi diouc'h madou destumet gant dislealded ! Na gant pegement a eazamant e teu ann den paour d'en em zalla var he gount he-unan !

P'edo o vont abiou bali Kerfrekant e kavaz eno adarre, gant he gi, ar paour keaz dall hen doa lavaret dez-han : Koll a rit ann arc'hant-se. Trei a reaz divarnez-han evit mont dre ann tu all euz ann hent braz. Kaer en deoue ar c'hi hen anavezaz. Kerkent ha ma oue en em gavet diraz-han e loskaz he glozenn da gouez a euz he c'hinou, evel diouc'h ar mintin, hag evel pa viche fae gant-han, enn dro-man, sellet ebken outhan, e troaz krenn diout-han en eur iudal. Ar paour dall, gand eur vouez krenvoc'h c'hoaz eget diouc'h ar mintin, a griaz varnez-han :

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Ar c'houarnamant a ro bep bloaz eur zom evit kendelc'her an hentchou vicinal pe evit digeri ha peur ober re nevez. Setu ama ar pez a ro er bloa-ma d'ar pemp departamant a Vreiz :

1° Evit hentchou vicinal ordinal : Ar Finister, 26,892 lur ; — Costez-an-Nord, 13,667 lur ; — Il-ha-Vilen, 39,005 lur ; — Morbihan, 43,547 lur ; — Loer-Izela, 92,972 lur.

2° Evit hentchou vicinal a zervich da veur a barrez : Finister, 7,048 lur ; — Costez-an-Nord, 1,717 lur ; — Il-ha-Vilen, 11,413 lur ; — Morbihan, 5,720 lur ; — Loer-Izel, 13,704 lur.

3° Evit peurachui hentchou vicinal ordinal :

Finister, 1,784,000 lur ; — Costez-an-Nord, 1,845,100 lur ; — Il-ha-Vilen, 576,400 lur ; — Morbihan, 1,362,800 lur ; — Loer-Izel, 8,179,900 lur.

Evelse ar pemp Departamant a Vreiz a dle reseo evit ho hentchou vicinal :

Ar Finister, 1,817,930 lur ; — Costez-an-Nord, 1,860,484 lur ; — Il-ha-Vilen, 626,818 lur ; — Morbihan, 1,412,067 lur ; — Loer-Izel, 8,287,576 lur.

Hag etre ar pemp Departamant, 14,004,875 lur.

D'al lun fask, e gar Kemper, ez eus laket da vont da Baris, 2,040 panerad pesked, oll brezilli. O lacat teir pe beder dousen e pep panerad, ez euz eno vardro 85,680 pesk, (brezilli) caset da Bariz en eun dervez gant pesketerien Audiern, Douarnenez ha Guilvinek.

Chabistr jeneral Breudeur ar scoliou christen o deus choazet evit superiol jeneral ar breur Ian-Olymp, eleac'h ar breur Philip, maro eur pennad zo. Ar breur Ian-Olymp en deuz eur bloaz ha triugent, hag a ioa c'huezek vloaz a ioa *asistant* d'ar superiol all.

Catholiked Brozaoz a ra ho c'hont da zont, e miz Eost, e pelerinach da abati Pontigny, en escopti Sens. Eno ema bez sant Edmond a Gantorbery. Ac'hano en devoue sant Thomas a Gantorbery revelasion da vont en dro da Vrozaoz evit beza merzeriet. Aotrou Arc'hescop Westmenster a vezo e penn ar pelerinach-ma.

Doue a vouezo. — Daou vugel, breur ha c'hoar, o vont d'ar scol, a gavaz eur paour cousket var an hent.

Ar paour a ioa truillok meurbet, hag en doa doare da gaout dienez braz. An daou vugel a gemer truez outhan.

— Me, eme ar potrig, am euz eur guenneg hag a ia d'hen rei dezhan.

— Me, eme ar verc'h, am euz eur guenneg all hag hen roi ive.

Ar potr a zonch neuze dihuna ar paour evit rei dezhan an daou vennek, mes ar verc'h a lavar :

— N'hen dihun ket ; marteze eo skuiz hag en deuz izom cousket.

— Ha neuze, penauz e c'houezo piou en deus roet an aluzen dezhan ?

— Ne ket red e c'houfe ; Doue her gouezo.

Eur muzulman o rei skuer d'ar gatoliked. — Bey Tunis, pe mar kirit, roue Tuniz, en deus great, n'eus ket pell, evit ar vreudeur euz ar scoliou christen, eun dra hag a c'helfe beza roet evit skuer d'ar gristenien catolik.

Ar breudeur a zo e Tunis, a ioa o chom, c'hoezek vloaz a ioa, en eun ti da eur iuzev pinvidik. Ar iuzev, den mad, hag aliet gant ar Bey, ne gemere netra digant ar vreudeur evit an ti. Hogen deut eo ar maro d'ar iuzev, hag he heritourien a felle dezho ober d'ar vreudeur paéa iviziken an ti, ha ne ket epken paea iviziken, mes ive paea ar c'hoezek vloaz epad pere e voant bet eno evit netra.

O velet-se, an Aotrou Vallat, consul Frans, a ieas da gaout ar Bey ha da gomz outhan evit ar vreudeur.

Ar Bey, goude beza kemeret ali he vinistr, a brenaz an ti eleac'h ma edo ar vreudeur, hag a reas prezant dezho anezhan.

E guirionez an dud divadez a rajhirio scol d'an dud badezet, rak nebeut a gafet etouez ar re-ma hag a ve goest da ober kement all. G. M.

An Aotrou Le Vezo, vikel er Gatedral a Gemper, a zo hanvet Secretour an Aotrou'n Escop.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 2 MAE 1874. N° 483 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 2 Mae 1874.

Evit an dud difeiz pere ne glascont nemet an tu da zevel eur gaou bennak, da ober eur rebech bennak d'ar relijion, ez eo red diskuez gant ar bez, diskuez sclerroc'h eget an heol ez eo geier ar pez a leveront. C'hoas ma tigorjent ho daoulagad pa vez diskuezet splam ar virionez dezho evelse ! Mes nan, kendelc'her a reont ato da ober goab, ha da nac'h ar pez ne fell ket dezho da gridi ; rak ne deus ket goasoc'h dall eget an hini ne fell ket dezhan guelet.

Gouscoude bevech ma savont eur gaou, pe kentoc'h ma leveront eur gaou varlerc'h re all, rag ho geier a zo coz oll ha bet astomet n'ous ket pet guech, eur c'hristen calonek bennag a gaf pasianted avoalc'h evit diblusca ho gaou lizeren ha lizeren ha lacat ar virionez da bara evit ar re a gar delc'her digor ho daoulagad.

Evelse Calvin guechall ha goudeze protestanted ha tud difeiz var he lerc'h o deus great goab euz ar gatoliked a grede caout eun tam bennag euz ar guir groas. « Ma vije bet, emezho, euz ar guir groaz e teuje an oll damou a henorer dre ar bed oll christen, e vije bet red da vir groaz hor Zalver beza cant guech brasoc'h eget eur groaz ordinal, cant guech brasoc'h eget na dlie beza ar groas ma zeo maro hor Zalver varnezhi.

Hogen eur c'hristen catolig en deus bet pasianted avoalc'h evit destum an testeniou euz al lec'hiou ma zeuz enho tamou euz ar guir groaz, ha goude beza muzulet calz anezho, e tiskuez sclear ha splam, ha pa ve dre ar bed peder pe bemp guech muioc'h a damou euz ar guir groaz eget ar re zo anavezet, an oll damou-ze destumet ne rafent ket c'hoaz an dekvet euz ar c'hoad a dlie beza e croaz hor Zalver. E guirionez en darnvuia euz al lec'hiou a zo enho eun tam euz ar groas santel ne deus nemet eur skiriennig, eur vruzunennik beac'h oc'h he guelet. Hogen mar sonjomp e tlie beza croaz hor Zalver e ment unan euz ar c'hroaziou mission a zaver en hor berejou, pet million a skiriennou, a vruzunennou ne ve ket en eur groaz evelse ? A dra zur e ve eno peadra, hag ouspen, da rei eur skirien da gement iliz ha chapel zo er bed.

Ar scrifagner-ma en deus great ar memes labour evit tachou hor Zalver hag ar benviachou all a zervichas d'ar bassion. E meur a leac'h ez euz eun tach evelse, hogen gouzout a rer en tachou-ze ne deus nemet eur vlouden-pe eul luduen distaget gant al lim euz a eur guir dach. Hogen pet milion vleuden ive ne c'heller ket da zistaga gant al lim dioc'h eur guir dach epken ?

Brema e veler e pep patrez unan euz al lidou dudiusze a gaver en ilis catolik, me lavar ar vugale oc'h ober ho fask kenta. Petra a oufe beza caeroc'h var an douar eget guelet Jesus o tont da zisken e calon eur bugel, o kemeret posesion euz ar galon-ze en deus crouet evithan, hag e pehini e teu da ziskuez he vir dre ar brasa merg a garantez ? Ma e divije ar relijion catolig izom euz a eun testeni bennag evit diskuez ez eo guirion, kement-ma a vije avoalc'h evit her prouvi. Ne deus pobl ebet, eme ar scritur o comz euz ar bobl a Israel, hag en defe he zoue ken tost dezhan evel ma zeo hon hini deompni ! Hag ama-ta, dindan al lezen a garantez, peleac'h ec'h eflet guelet Doue ken tost ?

Piou ne vel ama ar pastor mad o testum an denved iaouank-ze evit ho lacat e touez ar vanden ? Goude beza ho laket e reng he vugale dre zacramant ar vadiziant, e teu breman d'ho lacat e reng an denved braz, hag evel ma o deuz an oaned-ze izom da veza caset d'ar peuri mad, en em ro he unan dezho evit magadurez.

Bez'ez euz eno unan euz ar seremoniou a ia muia bete gouelet ar galon. Pe gen difeis bennak ma ve eun tad hag eur vam, ne c'hellont ket, ep beza touchet, guelet ho bugel o reseo digant Jesus eur merk ker braz a garantez. Ne c'hellont ket miret na deu ho c'halon da doma, ha meur a vech e veler daelou puil o ruilla var divoc'h tud ha ne deo nemeur boaz ho daoulagad da skuilla euz an daelou dous-ze a gaver epken er relijion.

Bez'ez eo unan euz ar rouejou a vadelez a skign an tad a drugarez d'an denved dianket evit ho lacat da zistrei etouez ar vanden fidel.

Hor pidi a rer da lacat er gazeten ar pennad scrit-ma varlerc'h, divarbenn an digemer great gant hon Tad santel ar Pap d'ar breur Cyprian, eat da Rom, evel ma on euz hel lavaret kentoc'h, da heul Aotrou Escop Guened hag Aotrou Escop Cap Haïti.

« Cridi a ran lennerien ho cazeten, en niver a bere emaoun eis vloas zo, a lenno gant plijadur ar pez a vercomp ama divarbenn eur vizit great d'an Tad santel gant ar breur venerabl Cyprian, superiol jeneral Breudeur ar gelennadurez christen a zo ho mam-di e Ploermel en Escopti Guened.

Ar breur venerabl Cyprian en deus bet an heurvad da veza digemeret gant ar Pab en he bart he unan evel pephini euz an Eskibien, ha da rei testeni da vikel Jesus-Christ euz he garantez hag euz a garantez he vreudeur evithan. Setu ama petra a lavare he unan euz an digemer-ze :

« Goude beza tremenet dre ar saliou a ioa cals tud enho o c'hortoz an Tad santel da zont evit he zaludi dre ma tremenje, e vouen caset dre gamprou all cals bihanoc'h, ha ne voue ket ep beza seziet en em gaviz en eun taol dirak Pii nao. Guelet a riz eun den coz ker seder ha ker madelezus, ma c'hancounac'her dirazhan oll c'hoervder hag oll boaniou ar vuez.

Ar breur Cyprian a zaoulinas teir guech evel m'ema ar c'his pa zer dirag ar Pap. Pii nao a ioa en he za, hag a astennaz he zorn dezhan gant madelez oc'h ober dezhan sevel, hag en em lakeas da gomz outhan evel eun tad gant he vugale.

— Deut oc'h-ta, emezhan, en eur vusc'hoarzin, da velet ar Pap?

— Ia, Tad santel, ha pell a ioa em oa ioul da zont.

— Euz a Vreiz oc'h, a gaf din?

— Ia Tad santel, hag ar *zouavet breton*, ken douget evidoc'h, a zo bet an darnvuia anezho er scol ganeomp.

Ama ar breur Cyprian a gomzas d'ar Pap euz an doare m'oa bet savet breudeur ar gelennadurez christen, euz an Aotrou Lamennais, hag euz he vreur ar scrifagner, o lavaret e voa unan anezho eur speret braz, eur scrifagner caer, mes egile en doa eur speret dispar ive an oberou mad ha talvoudeg, hag eur garantez dreist evit an ilis.

— Ia, ia, eme ar Pab, an Aotrou Ian Lamennais a ioa eun den mad meurbed. — Goude e lavaras : ne voant ket gouscoude breudeur e pep giz, abaoue ma voa troet ar scrifagner brudet divar an hent mad. — Neuze e comzaz a draou all :

— Calz oc'h, a gaf din ?

— Bez'ez euz ac'hanomp tost da bemzek cant, ren a reomp vardro pemp cant scol, ha kelen a reomp tost da gant mil etre bugale ha re vraz er Frans hag er c'holoniou.

— Mad, mad, eme an Tad santel, it ato var gresk, ha kendalc'hit bepred da scolia mad bugale ar bobl.

Ar breur superiol a bedas neuze ar Pap da gemeret 5,100 lur en doa caset dezhan evit diner sant Per.

— Ah? an dra-ze zo re, eme ar Pab, rak gouzout a ran ar vreudeur a zo paour, nan, ne c'hellit ket rei kementse din.

— Oh, Tad santel, kemerit, me ho ped an aluzennig a roomp deoc'h a galon vad, hor glac'har eo ne elfemp ket rei muioc'h ; esperout a ran e c'hellimp divezatoc'h.

Ar breur a c'houlennas neuze oc'h an Tad santel bennigen crusifiou, chapeledou ha metalennou a ioa ganthan.

Ar Pap her greaz ; a douchaz outho gant he zorn, hag ive oc'h ar grusifi a zouge var he beultrin.

Neuze e c'houlennaz hag en devoue bennoz ar Pab hag eun induljanz leun var heur ar maro, evithan hag evit ar vreudeur, hag an Tad santel en devoue ar vadelez da sina ar goulen en doa merket var baper.

Ar breur Cyprian a zistroaz ac'hano laouen meurbet euz eun digemer ker calonek. Bez'en devoue an heur vad da velet c'hoaz ouspen eur vech ar Pab e compagnunez re all, ha da ober zoken he bourmenaden ganthan.

Eun dervez ar Pab a lavaras dezhan ar c'homzou-ma euz ar scritur : « Ho laket o deuz en ho fenn evit ho ren, n'en em fougeit ket evit kementse, bezit en ho zouez evel unan anezho. » An Tad Cyprian ne ancounac'hai ket ar gentel-ze. Deut eo euz a Rom hag en deus digaset ganthan cals relegeier hag eur skeuden da zant Per benniget gant ar Pap.

Calon santez Tereza. — Calon santez Tereza a virer er gær a Alb, e Spagn, ha guelet a rer eno brema eur burzud hag a laca an oll souezet. Ar galon-ze zo eno en eur voul gristal. Adaleg ar bloas 1836 e voue guelet ez oa meur a zrean er galon. An drein-zé a zo cresket abaoue, ha brema ho gueler splam.

E 1860 e savaz eun drean nevez, hag a zo deut da greski evel an drein all ; ne d'eo ket c'hoas gouscoude keit hag hi.

An dud a ilis o deus gallout evit kementse o deus eveseet oc'h ar burzud ha rentet testeni dezhan, hag an oll a c'hell hirio he velet.

Petra a sinifi an drein-ze ? Hag eur skeuden int euz an drein a zao en ilis ? An hini e deus gouzanvet kement evit an iliz epad he buez, hag hi a dlie diskuez c'hoas, goude he maro, dre ar burzud nevez-ze, ar stad a boan ma ema an iliz enhan en hon amzer ?

Ne leveromp netra var gementse. Ne reomp nemet merca ar burzud evit diskuez ne d'eo ket eanet ar burzudou var dro bez ar zantez vras-ze, ha mar en deus great Doue burzudou bras dreizhi araok ma voa canonizet hag abaoue, e kendalc'h ato da ober petra bennak ma zeus tost da bevar c'hant vloaz abaoue he maro.

G. M.

Dorn Boue o poeza var dud difeiz.

IV.

O veza o veachi, eme an hini a scril an dra-ma, e menezion an Ardech, e tigouezaz eun darvout gant ar c'har ma voan enhan; hag e voue red din chom, da c'hortos ma vije dreset, en eur vourgadennig, en eun toul fall a davarn a gafchon enhi.

An davarn-ze a ioa eun ti euz ar re a veler rouez ; en eun tu dezhan ez oa eun niver braz a brenecher bihan, neuze ez oa eur porz hag en dro dezhan tiez bian pe greier hag a goeze oll en ho foull.

Azeza a ris var eur mean dirag an ti, hag epad ma edon eno oc'h evesaat oc'h an ti iskis-ze, setu eur paour o tont da c'houlen an aluzen ouzin.

En eur rei an aluzen d'ar paour koz, e liviris dezhan :

— Clevit-ta, va den mad, ama eo paour ar bed evit doare er c'harter-ma ?

— A bep seurt zo ama ive, re baour ha re binvidik.

— Evit an davarn-ma da viana, ne deus ket calz a zoare vad !

— Oh ! an davarn-ma, aotrou, hema zo eun ti milliget.

— Eun ti milliget ? ha penaus ? contit an dra-ze dinta ?

— Ober avoalc'h a rin, rag ar Patao n'ema ket aze ; eat eo d'he barkéier.

— Ar patao ? petra eo an dra-ze ?

— Hano perc'hen an ti ; ne rer ken anezhan, da viana pa vez troet he géin. Aoun a zo razhan petra bennak ma teuz bemdez he zanvez braz etre he zaouarn. An dra-ze zo eur gastizamant, hag a goez evelse var bep rum ama abaoue 1794. An danvez a ia da netra, ha me hen lavar deoc'h, mar tremenit dre ama abenn eun nebeut bloaveziou, e velot drez ha lenard eleac'h m'ema an ti-ma.

An davarn-ma, evel ma her guelit dioc'h ar prenecher bihan, a ioa eur gouent leanezed. Neuze oa brao beva ama ; n'oa ket a beorien ; an oll a laboure, hag ar re goz, ar re ne c'hellent ket labourat, a ioa bevet euz ar gouent. Er penn all euz ar pors-ze e oa eur chapel, ha meur a vech oun bet en oferen enhi. Pa deuaz an dispac'h, al leanezed a voue red dezho tec'het. Ar gouent a voue guerzet ; tad coz Patao eo he frenas. Eun den diboel oa, eur c'harrer, hag a reseve sicour euz ar gouent evit beva. An ti ne goustas dezhan nemet eun nebeudik monis. Evel ne vouie petra da ober gant ar chapel, e lakeaz he discar evit guerza ar vein hag ar c'hoatach. Er chapel, a zioc'h an aoter ez oa eur skeuden d'ar Verc'hez, eur skeuden vraz, e mean. Al labourerien laket da zistruja ar C'hapel a ieas brao beteg eno.

Neuze ar perc'hen a lavaras :

— Hola, potred, araok mont larcoc'h, discarit din an dra-hont zo duze en eac'h ? — hag e tiskueze skeuden an Itron-Varia.

Al labourerien a chomaz a za, nicun avad ne grede ober ar pez a lavaret dezho.

— Penaus, eme ar perc'hen, hag oc'h euz aoun, tud digalon ma zoc'h ? Digasit din eur skeul.

Digaset e voue eur skeul dezhan, hag e lakeaz anezhi oc'h ar voger, dindan ar skeuden. Pa voa savet enhi, e velaz ervad ne deuje ket he unan a benn euz he daol hag en em lakeas da gounnari defot na deue unan bennak d'he zicour.

— Deut, emezhan, pe me ho tiscuillo oll !

Ar goms-ze a ioa eur goal c'hourdrouz en amzer-ze. Unan euz al labourerien, goasoc'h pe aounicoc'h eget ar re all, a gemeraz eun eil skeul, hag he zavaz e kichen ar genta.

Neuze e safjont ho daou, ar mestr dirag ar skeuden hag egile a gleis dezhan. Neuze e crogjont ho daou er skeuden evit he heja araok staga ar gorden outhi d'he discar. Hogen ar voger a dre ar skeuden a ioa douetus fall ; ar pez zo sur eo da viana e coezaz en eun taol a bez en eur ober eun trous scrijus. Al labourerien a ioa o sellet, a loscaz eur griaden, spontet oll.

Da genta ne velet nemet poultren. Pa voa avad bihaneet ar boultren-ze ha pa c'heljot guelet eun dra bennag e voue cavet ar c'harrer, dindan ar skeuden flastret, pladet oll, maro oa.

Egile a ioa larcoc'h dindan ar vein, he zioù c'har bruzunet.

An oll a dec'has kuit stratuillet, ha ne voue nemet abenn eur pennad goude e teujot da denna ac'hano an hini maro hag an hini mac'haniet.

Map an hini maro a heritaz euz ar gouent ; ar valloz avad a ieaz ive d'he heul. N'en devoue chans ebet, hag abenn eun nebeut bloaveziou e voue cavet, crougct en he c'hranch.

— Han, eme ar paour, ha ne gredit-hu ket ar pez a lavaren deoc'h brennaig ne vezo ama ep dale nemet drez ha lenard ?

— Mar d'eo gouscoude den mad ar perc'hen brema ?

— Patao n'en deus ket muioc'h a relijion eget o devoa he dad hag he dad coz. Pa gomzer dezhan euz ar pez a ioa digouezet gant hema, hag e rer avechou pa fell dezhan sevel he benn re huel, Patao a zao he ziscoaz evel evit lavaret ne ra forz a beleac'h eo deut he zanvez ; hogen ep dale an danvez-ze a vezo eat da netra, evel ma tigouez alies gant ar madou deut gant an hent fall.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

PEVARZEGVED DEVEZ.

En devez-ze e oa eun dristidigez vraz en eun ty paour euz a Lourd elec'h ma jome Ian Bouhors ha Kroisine Dukouts he bried, labourerien diouz an deiz.

Ebarz eur c'havel e oa astennet eur c'hrouadur klan-

vuz, var dro daou vloaz, biskoaz n'en doa gret kammet ebed, atao klan ; abaoue ma oa ganet e oa bet dinerzet gant eun derzien heb paouez pehini na gave pare ebet. En despet d'ar boan a gemere anezan eur medisin goeziek, an Aotrou Peyruz, ar c'hrouadur-ze oa o font da dremen.

Ar maro a verke he liou distrounket var he ziou chod deuet ken treud dre ar poaniou.

An tad leun a c'hlac'har hogen sioul, ar vam hanter diskiantet dre an anken, a selle ouutan o sonjal he velet e vervel.

Eun amezegez dezo, Francesa Gozoz, a glaske al lienach evit sebelia ar c'horf hag er memez amzer, klask a ree frealzi ar vam baour.

Houman oa beuzet er glac'har, chom a ree da sellout euz ar c'hrouadur toc'hor, ha kriski a ree he anken seulvui ma tostaë ar mare da vervel.

Daoulagad ar bugel a ioa deuet tenval, he izili ioa sounet, na vije mui klevet o ten he halan. Maro eo a lavaraz an Tad.

Mar ne ket maro c'hoaz, eme Francesa, o font da vervel e ma. Va mignonez paour, kit duze var an oalet epad ma sebeliin anezan el linser-man.

Ar vam baour na gleve seurt mui. Eun dra e doa laket en he sonj ; hag he daëlou ne red mui var he diouchod : neket maro, emezi, ar Verc'hez, pehini en em ziskuez er c'hao Massabiell, he bareo.

Koll a ra ar skiant dre nerz ar glac'har, a lavaraz he goaz.

An amezegez hag hen a fellaz mirout outi d'a vont. Hi a dennaz euz he gavel korf sounet ar c'hrouadur hag a zestumaz anezan en he zavancher.

Redek a ran da gaout ar Verc'hez, emezi, en or vont tram hag an nor.

Mar ne deo ket maro ar bugel c'hoaz, a lavare dezi he fried, te a ia d'he laza evel-ze. Ar vam er meaz anezi he unan, na selaouaz netra.

Mervel aman pe mervel duze, petra an dra-ze, emezi, lezit ac'hanoun da vont da gaout Mam Doue !

Hag ez eaz kuit gant he c'hrouadur en he zavancher.

Evel m'e doa el lavaret, redek a ree da gaout ar Verc'hez. Bale a ree buhan, o pidi a vouez huel ar Verc'hez Vari ; hag ar re he guele a zonje e oa diskiantez.

Var dro pemb heur a oa, eur c'hant bennag a dud a ioa neuze dirag ar c'hao Massabiell. Ar vam glac'haret a dreuzaz gant he beac'h prisiuz a greiz ar bobl dastumet eno. Digouezet e kichen ar c'hao, e taoulinaz hag e pedaz ; ruz a reaz var he daoulin beteg an eienen burzuduz, he bisaich a oa ruz, he daoulakat entanet dre an daëlou ; he doare a verke eur glac'har braz. Hi en em gave neuze var ribl al lenn toullet evit an dour burzuduz; an amzer a oa kriz.

Petra e deuz sonj da ober, emezo oll ?

Kroisine a dennaz euz he zavancher korf noaz he mabik var he dremenvan ; ober a ra sin ar groaz varnezan, ha varnezi he unan ; ha neuze heb argila pelloc'h e sonb anezan en dour beteg ar pen en despet d'ar ienijen. Eur c'hri a spount, eur c'hrosmol a goler a savaz euz a douez an dud pere he guele.

Ar vaouez-ze a zo kollet he fen ganti, a lavare a bep tu ar re a oa eno, hag e klaskjont miret outi da lezel ar bugel ebarz an dour.

C'hui fell deoc'h eta laza ho krouadur, a lavaraz freaz unan dezi.

Mœz chom a reaz evel bouzarez, chom a ree aheurtet evel eur skeuden vean, skeuden ar glac'har, ar beden hag ar feiz.

Unan a roaz dezi eun taol dorn var he skoaz ; ar vam a droaz neuze o miret atao he c'hrouadur ebarz al lenn.

Lezit ac'hanoun, lezit ac'hanoun, emezi gant eur vouez nerzuz ; me a fell din ober ar pez a hellan. Doue hag ar Verc'hez a beuraichuo.

Lod a lakaaz evez penaoz korf ar c'hrouadur a ioa sounet hag he visaich evel pa vije maro.

Ar buguel a zo maro, emezo, lezomp anezi da ober ar pez a gar ; eur vam eo, deuët diskiantez dre ar glac'har.

Nan, ar glac'har n'en doa ket lammet diganti he skiant vad ! Ar glac'har en doa desket dezi an huella-poënt euz ar feiz, eur feiz birvidik ; ar feiz-ze da behini en deuz touet Doue n'en devije morse lavaret nan dezi ! ar vam-ze euz an douar a grede mad penaoz a vije bet selaouet gant ar vam pehini a zo en envou. Abalamour daze e doa fizianz en despet ma kroge he daouarn en eur c'horf ien sklas. Gouzout a ree, koulz hag ar re a oa en dro dezi, penaoz an dour ien-ze elec'h ma soube korf he mabik a ioa gouest da laza dezi he muia karet ; neuz forz, he breac'h a zalc'he ar c'horf-ze en dour ; hag he feiz na vihanaë ket ; epad eur c'hart heur braz, dirag an oll souezet, e kreiz ar rebeichou oa gret dezi a bep tu, e talc'he he c'hrouadur ebarz an dour-ze lamet a dreuz an douar dre urz ar vam oll galloudek euz an Doue maro ha resussitet.

Pegen kaër eo ar feiz kristen ! ar vam-ze a lakaë he mab var hent ar maro evit obten digant ar Verc'hez ar pare diskennet euz ar baradoz. Jesus a veulaz guechall feiz an offiser, e guirionez feiz ar vaouez-man zo meulabl braz ive.

Dre eun akt a feiz ker krenv, ker braz, kaloun Doue a ioa tenereet, hon tad pehini na velomp ket mæz pehini en em zizkuez deomp avechou koulskoude, a selle gant ar Verc'hez santel euz ar pez a dremene neuze el lec'h-ze, hag e roent ho bennoz d'ar gristenez kalounek henvel ouz ar gristenien genta.

Ar bugel a jomaz soun he gorf evel maro, epad ma oe dalc'het ebarz an dour. Ar vam el lakeaz adarre en he zavancher hag hen dougaz buhan d'ar ger.

Ar c'horf a ioa ien sklass.

Guelout a reez mad eo maro, a lavaraz an tad dezi, pa zeuaz en dro.

Nan a respountaz ar vreg, ne deo ket maro, ar Verc'hez santel he rento pare.

Hag ar c'hreg paour a lakeaz ar bugel ebarz he c'havel.

Ne doa gret nemet el lakaat ebarz, pa lakeaz he skouarn var he vuzellou evit he selaou : Beo eo, emezi, ten a ra he halan.

An tad a reaz evelthi, Justin evit guir a denne he halan, he zaoulagad a ioa sarret, koulsket a ree mad ha goustadik.

Ar vam, hi na gouskaz ket. Epad an noz na heanaz da dostaat he skouarn euz ginou he bugel evit klevout anezan o tenna he halan pehini a zeue kreoc'h ; ha gortoz a ree gant hast ma zeufe da zihuna.

Dihun a reaz var dro goulou-de.

Ar bugel oa chomet treud c'hoaz, hogen he visaich oa liou ar yec'het varnezan ; he zaoulagad oa laouen, o sellout euz he vam gant laouenedigez. Epad ar c'housket-ze henvel euz hini Adam, dorn galloudek an aotrou Doue en doa he bareet ; pe guelloc'h kasset euz a varo da veo ar c'horf sklasset gant ienijen ar maro.

Ar c'hrouadur, pehini nen doa ket gret c'hoaz eur gammed hebken, a fellaz dezan sevel ha kerzat ebarz ar gambr ; Kroisin he vam, an devez diaraok ker krenv en he feiz, na grede ket c'hoaz e oa pare tre ar bugel ; aoun e doa na raje ree. Na fellaz ket dezi tenna ar bugel euz he gavel.

An devez a dremenaz evel-ze, ar c'hrouadur a c'houlenne aliez da zena. En noz, e kouskaz c'huek evel en noz diaraog.

An tad hag ar vam a ieaz d'ho labour mintin mad. Justin a gouske c'hoaz en he gavel.

Pa zeuaz ar vam en dro, pa zigoraz an nor, hag a reaz eur zell en ty, he oa var ar poënt da goneza.

Ar c'havel oa gollo. Justin oa en he za o pourmen dre an ty, savet he unan, mont a ree tu-ma tu hont, hag e tirenke ar c'hadorion.

Ar bugel, guechall seziet en he izili, a gerze brao. O pebez iouaden a laouenidigez a laoskaz ar vam baour ; kalon eur vam hebken a hell he gomprén. Hi a fellaz dezi redek beteg he mab, na hellaz ket ; he divizker a grene didanhi ; hi a renkaz en em harpa euz an nor ; ne doa ket a nerz avoalc'h evit souten he laouenedigez.

Aoun koulzkoude en em veske en he c'halon gant al laouenedigez.

Divoal ! te ia da goueza, a lavaraz hi evel spountuz ; na gouezaz ket, bale a ree mad ha redek a reaz etre divreac'h he vam pehini a bokaz dezan gant joa.

Pare oa abaoue deac'h, emezi, rag hen a felle sevel ha kerzat, ha me evel eun den impi em euz miret outan da zevel

Guelout a rez penaoz ne oa ket maro, hag ar Verc'hez santel en deuz he saveteet, a lavaraz hi d'he goaz pa zeuaz euz he labour.

Evel-ze e komze ar vam eüruz.

Fransesa Gozoz, pehini oa bet an devez diaraog var dremenvan ar c'hrouadur, ha pehini e doa preparet al linser evit liena Justin vihan, a zeuaz ive en ty, ha beac'h e doa da gridi ar pez a vele.

Hen eo koulzkoude, emezi, hen eo koulzkoude, paourkez Justin !

Daoulina a rejont oll da drugarekaat Doue. Ar vam a gemeraz daouarnigou ar bugel, ho c'hroazaz hag ho savaz etrezeg an env ; hag oll assamblez e trugarekaont ar vam a viserikord. Ar c'hlenvet na zeuaz ket en dro. Justin zo deuet braz ha ne ve mui klan. C'huezek vloaz zo abaoue ; an hini a skriv an dra-man en deuz fallet he velout. Krenv eo ha iac'h, he vam a lavar penaoz en deuz re a blijadur da vale.

An aotrou Peyrus, ar Medisin pehini en doa kemeret soursi euz ar bugel epad he glenvet, a anavezaz e guirionez penaoz ar pare-ze oa eur burzud pehini na helle ket ar Medisin habila ober. An aotrounez Verjez ha Dozouz a lavaraz ive evel an aotrou Peyruz.

Burzudou all oa digouezet c'hoaz.

Bleiz Manmus, en or lakaat he zorn ebarz an dour en doa pareet eur goagren pehini en doa en he alzourn, an intanvaz Crozaz bouzarez abaoue ugent vloaz, ha pehini na gleve ket memez ar c'han euz an offisou en Iliz, e doa kavet adarre ar c'hlevet dre an dour burzuduz.

August Bord, kam abaoue pell a oa, en doa he c'har eünet ha deuet skanv da vale evel en he iaouankiz. An oll dud-ze a oa euz a Lourd ; ha peb hini a helle guelout ar burzudou-ze gant he zaoulagat he unan.

An dud impi na glaskent ket guelout an dud pareet dre ar burzudou. Braoc'h e kavjont skriva, ha lavaret penaoz Bernadeta ne oa ket fur.

Eaz oa anzavout penaoz e oa ar burzudou-ze abers Doue, hogen ne fellas ket dezho nag ho guelet gant ho daoulagat, nag ho anzavout. An dra-ze a zezk sklær penaoz ar seurt tud-ze ne fell ket dezo klask ar virionez.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

Introun Varia Lourd skuer an oll mamou, o mam pehini a c'honzanvaz kement, pehini, paour hag heb lojeiz, o peuz douget dre an henchou e kreiz ar goanv ar frouez benniget euz ho koff santel.

Mam pehini na galjac'h, evit digemeret ho mab hag ho Roue, nemet eur c'hraou dister hag evit kavel nemet eun tam plouz.

Mam pehini a renkaz tec'het en Egypt evit difen ho pugel paour, persekutet hag hen koulskoude krouer an env hag an douar !

Mam pehini o peuz bet kement da c'houzanv epad ma prezege, en despet d'ar gassoni euz a brinset ar bobl hag ar farizianet, ho mab muia karet.

Mam pehini a c'houzanvaz kement o velout en he bassion o vervel var ar groaz ar mab-ze o poa ganet ha maget gant ho leaz.

Mam pehini o peuz bet kement a c'hlac'har hag a anken, o pet truez euz ankenniou an oll mammou euz an douar.

Deuet d'ho sikour en ho foaniou evel m'oc'h euz sikouret en he glac'har ar paourkez Kroisin.

Lakit sevel beteg tron Doue ar pedennou pere a ra deoc'h ken aliez a vam evit yec'het pe konversion pe kendalc'h er mad euz ho bugale, merc'het ha paotret.

Roït dezo, o Mam a oll furnez, ar grasou o deuz ezom evit sevel e doujans Doue ar re pere o deus laket er bed, ar re da bere o deuz roët ar vuhez.

Deskit d'ar Mamou penaoz eo brassoc'h pec'het koll ene ho bugale, en o leuskel anezo da ober ho c'hoant; ia deskit dezo penaoz eo brassoc'h pec'het breina ho ene eget lammout diganto buhez ar c'horf!

Deskit d'ar mamou kristen kelen ho bugale elec'h senti outo evel a erru re aliez siouaz; elec'h ho servicha evel ho mistri, elec'h kaout evel aoun d'ho c'hastiza, deskit d'ar mamou beza stard d'ho c'helen var ho deveriou. Elec'h adori anezo evel mamou sod, elec'h deski dezo karout an dillat kaër hag an traou voen, elec'h diski dezo beza orgouilluz, deskit d'ar mamou kelen anezo da heulia lezen Jesus-Christ. Elec'h beza aveichou re vad pe re striz en ho c'henver, o gourdrouz pa ne ve ket al lec'h d'en ober, hag ho lezel heb ho gourdrouz pa ve ezom braz d'en ober, deskit anezo d'ho c'helen gant furnez.

Elec'h sevel bugale dizuch, lezirek, fogerien, digabest, ha sevel evel-ze tud pere na hellint morse beza eüruz, deskit dezo sevel bugale sentuz, douget d'al labour, kristenien vad, pere a vo ken eüruz evel a heller beza var an douar.

Guerc'hez Vari, roït d'ar mamou kristen eur garantez hervez Doue evit bugale; evit na vezo ket ar garantez-ze eur garantez dall; evit ma vezo ar garantez-ze eur garantez paduz hag atao ar memez hini, leun a zousder hag a furnez evel maz eo hini Doue evidomp-ni.

Grit ma zeuio ar Merc'het kristen da zivoal ho bugale euz an droug adalek ar c'havel, hag ho c'helen var peb mad. Ra zeuio ar mamou da lakaat en eneou ho bugale vertuzion, boaziou mad. Evit ma vo hiviziken e Frans tud iaouank kristen, iac'h ha krenv a gorf, leal ha douget d'al labour, leun a galon hag a garantez evit Doue hag an nessa. Setu ar speret a furnez a c'houllennomp, o Guerc'hez Vari, ma lakefoc'h da zizken ha da jom atao ebarz kalon hag ene an oll mamou euz an douar.

En or c'houlen ho krasou evit an oll mamou, o merc'h karantezuz da santez Anna ha da sant Joachim, ni a bed ac'hanoc'h da genta evit hor mam. Binnigit, o Mari, an hini e deuz hor ganet, Bennigit anezi pe hi ve c'hoaz er bed-man pe hi e ve eet er bed all. Bennigit hor Mam, ha ra zeuio eun deiz e pehini gant he fried hag he bugale, ra danvao e kichen Rouanez an envou an eürusdet heb he far pehini a bado da viken.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp!

A. DE JESUS.

AR BOUDEDEO.

II.

An den coz o veza eat diouzin en eun taol, evel am eus lavaret, e redis var he lerc'h, ne c'hellis ket avad gouzout pe var zu oa eat. Distrei a ris d'ar zal, hag en em lakis da zellet oc'h an daou levr a ioa bet ganthan, hag e pephini anezho en doa laket eun tamik paper da verca ar pajennou en doa lennet.

En unan euz al levriou e lenniz ar pez a lavarer peurvuia divar benn ar Boudedeo, e voa porcher Pilat en amzer passion Jesus-Christ, e poulzaz hor Zalver euz a gichen he zor, e scoas ganthan zoken var he gein, en eur lavaret: bale, ha kea buan; ha Jesus a daolaz eur zell garo varnezhan en eur lavaret: Te a valeo bete va eil donedigez.

Er pennad scrit-ze oa merket c'hoaz en doa ar Boudedeo var dro tregont vloas da amzer ar bassion, hag abaoue, bevech ma vez eat bete cant vloaz, e ra eur c'hlenved, e crog an alter enhan, hag e credfet e ve o vont da vervel.

Hogen ep dale e pare hag e teu adarre d'an oad en devoa deis passion hor Zalver. Pa voue skignet ar feis gant an Ebestel, ar Boudedeo a voue badezet hag hanvet Joseph gant Ananias, an hini a vadezaz ive sant Paul.

Ac'houdevez e chome peurvuia en unan euz an diou Armeni, hag e taremprede an dud a ilis. Ren a rea eur vuez vad, ato en daelou hag er binijen, oc'h esperout beza eun deis pardonet.

Goude beza lennet kementse el levr kenta, e tigoriz al levr all. Eno e caviz epken ar goulen hag ar respont-ma:

— P'eur eo custum ar Boudedeo d'en em ziskuez?

— Ar Boudedeo a zo custum d'en em ziskuez er c'harteriou a dle eur goaleur bennak digouezout enho.

Chom a ris neuze da zonjal ha da c'houlen ouzin va unan petra e c'helle beza an den coz-ze a glaske traou evelse da lenn. Epad ma sonjen evelse, va zell a goezas var an tam paper scrifet gant an den coz hag a ioa chomet eno var an daol. Evel am eus lavaret, pa zis da c'houlen al levriou evithan n'em oa ket sellet oc'h ar sinatur; hogen brema e veliz oa sinet: Boudedeo.

Neuze ne c'hellis ket miret da ober eun abaden c'hoarzin, rag ep mar an den coz am oa guelet a ioa eun den troet he speret, tec'het marteze euz a unan euz an tiez eleac'h ma talc'her an dud collet gantho ho skiant vad. Gouzout a rer an dud keiz-ze a gred beza, unan Pap, eun all roue, pe eun den brudet bennak.

Hema a dlie beza clevet hano euz ar Boudedeo, hag a ioa deut da gridi e voa hen he unan ar iuzev-ze a dle beza er bed-ma beteg ar varn diveza, hag e guirionez, he viscamant, he zrem, he oad, her rente henvel avoalc'h oc'h eur iuzev coz, hag a roe tro dezhan da gridi beza ar Boudedeo.

Etre daou, an traou a iea buhan en dro, evel a lavare an den coz. E Paris da viana e zeant.

Arme Versail a ioa deut er gær vraz, hag e doa trec'het ar gommunardet. Ar re-ma a ioa tec'het, eat da guzet; pehini anezho en doa great guella ma c'helle evit delc'her mad d'he groc'hen.

An urs vad a ioa deut adarre, hag ar re a zalc'he kent soursi euz a levriou ar Bibliotek vraz, a ioa deut adarre ive da ober ho micher. Evelse ive ez eat adarre di gant plijadur, ha meur a hini a ioa eanet da vont dre aoun rag ar gommunardet, a zistroas d'an ti-ze gant plijadur.

Me am oa kendalc'het da vont di da zellet oc'h al levriou a vanke din. Hogen guelet a rean ive gant plijadur va mignonet coz o tont adarre evel diagent. Etouez ar re all ez oa eur saos coz ha n'en doa manket dervez ebet epad c'huec'h vloas da zont di. Pa her gueliz, e zis d'he gaout evit conta dezhan ar pez am oa guelet ha clevet gant an den coz-ze a grede beza ar Boudedeo.

Ar zaos coz am silaoue gant ar brasa evesdet, ha bep en amzer e scrife eur ger bennak var folliennou paper a ioa ganthan.

Pa voa echu va histor ganhen ar zaos coz a lavaras:

— N'oc'h eus ken da lavaret?

— Nan, ne gaf ket din.

— Mad, hoc'h histor ne ket echu gouscoude; ar Boudedeo ne dai ket euz a Bariz ep dont da lavaret kenavezo deoc'h.

— Penaus, kenavezo din-me? Eun den coz evelse...

— Eun den coz? Ha n'oc'h eus-hu ket lennet en unan euz al levriou ma oc'h eus comzet din anezho, pa veze deut an den-ze d'an oad a gant vloaz, e rea eur c'hlenved, e sonjet ez ea da vervel, mes ep dale e paree hag e teue adarre d'an oad en devoa en amzer passion hor Zalver?

— Eo, lennet em euz an dra-ze, evel a livirit.

— Neuze, p'eo guir oc'h eus comzet outhan, e tleit beza guelet dioc'h he zrem, ar c'houbari anezhan, he vleo hag he varo guen, en deus brema cant vloas pe dost.

— Cridi avoalc'h a rafen.

— Cridi mad a rajac'h ma o pije, eveldonme, he velet aze var ar ru, astennet var ar ru, trenzet gant eur voulet.

En em lakeat oa etouez ar gommunardet, rag clask a ra ar maro a leverer. Hogen ne c'hell ket mervel, hag evelse her guelot, araok ma kuitai ar gær ma, deut adarre den iaouank, pe da viana eun den en he vella oad.

O clevet kementse e chomis da zellet ha da evesaat oc'h va zaos coz, hag e lavaren ouzin va unan: ha ne deo ket troet speret hema evel hin ar iuzev coz a gomze ouzin en dez all? Ne deus ken ama-ta nemet tud tec'het euz a diez ar re foll!

Epad ma edon er zonch-ze, e voue scoet eun taol var va scoaz. Distrei a ris buhan, ha petra velis? ar iuzev coz, an hini a grede beza ar Boudedeo, deut iaouank, mes he zrem, he zoare chomet ken henvel oc'h re ar iuzev coz, ma na c'hellen ket doueti na voa hen e voa.

Ne lavaras din nemet ar c'homzou-ma: *kenavezo! mont a ran da vrozaos!* Hogen me a voue ker straffulet ma coezis semplet d'an douar.

Pa deuas din va anaoudegez, edon en eur guele, hag ar zaos coz em c'hichen.

— N'em oa-me ket lavaret deoc'h, emezhan, e teuje da gimiada diouzoc'h araok mont ac'hann?

— Ia-da, mes me garje ne vije ket deut, rag aoun avoalc'h en deus great din, ha reketi a ran da Vrozaos n'en em gafe ket eno etouez dispac'hiou evel en deus guelet ama.

G. M.

TOULL AL LAKEZ.

DA EUR MIGNON.

(*Dilerc'h.*)

— Va Bugel, enn Env euz unan bennag ha ne ket aviz ac'hanoc'h!

Per ne respountaz ger ebed; trei a reaz ouc'h ar c'hleuz, ha, buanna ma c'helle e kerzaz gant he hent. Ne oufen ket lavaret deoc'h petra a zo breman en he spered, ar pez a zo guir eo oa savet ar goad d'he benn evel ma sao da benn ar re o devez mez.

Pa en em gavaz e Pount-ann-Traon e chommaz a za estonet, spountet zoken. Eno, en doa prenet, digant Kolaïk Leskounek, kouignou hag a ioa deuet da drei e skabellou-tousek. Mad chommet oant eno ive ho daouzek, c'houeac'h a bep tu d'ann hent braz ha daou baz etre pep hini. Noa ket avoalac'h c'hoaz kement-se: var bep hini euz ar skabellou-tousek oa breman eur pez arc'hant, henvel poch ouc'h ar re en doa en he c'hodel, ha daoulagad ann hini a ioa merket var ar pez arc'hant, a ioa var ar skabellou-tousek, a lugerne varzu eun-han evel daou gef tan ruz. Eun droman e krogaz. evit mad, aoun e Per: N'euz forz dezhan pe du sellet ne vel nemed skabellou-tousek ha varnez-ho daoulagad ruz o lugerni varnhan. Krena a ra... Neket evit mont var he giz rag sonj a deu dez-han breman, en eun taol, er goall draou a zo c'hoaryezet gant-han e Plouescat, ne ket evit mont nag a gleiz nag a zeou, rag ann daousek skabel dousek, gant ho fechou arc'hant lugernuz, a zo c'houeac'h a bep tu dez-han. Petra raio ive ta Per? Kemeret a ra eun tamm penn-err hag e za d'ar c'haloup varzu ar C'hrinou. Araog m'a z'oa savet d'ann eac'h oa deuet ar berr-alan dez-han, chomm a raukaz a za. Distrei a reaz var he giz gand aoun na viche eat ar skabellou-tousek d'he heul. Nann, n'oant ket: chommet oant en ho flaz, mez avad troet oant ho daouzek da zellet out-han gand ho daoulagad a dan.

Per ne jommaz ket pell da chana; sevel a ra ar zao en eur grena hag en eur skrabat he benn: Ia, me gret em oa great fall deac'h o testum ann arc'hant man. Me he gaso var bord ar ganol d'al leac'h m'ameuz her c'havet. Kouskoude ma her c'hasan di unan bennag all hen destumo, daousde ha ne ma ket kerkouls em godel-me evel e godel eun all?... Evelato ar paour dall en euz

lavaret dign oa enn Env unan bennag ha n'oa ket aviz ac'hanon... Daousde hag ann Aoutrou Doue e ve hennez?

En eur zonjal enn traou-ze, he galoun etre diou, etre beza laer ha beza honest, Per, he benn pleget, a ia varzu Pont-Christ. Pa en em gavaz el leac'h m'an doa prenet laboused, e chommaz mantretoc'h eget biskoaz rag klevet a reaz he laboused o krial varnezhan. Ann oll o deuz klevet ar pistraked o kana pe o krial : gouzout a rit e vezont guelet var beg eur skour spern pe var gourre eur vojenn lann o krial pa velont unan bennag : Pis... trak... trak... trak... trak... trak... Pis... trak... trak... trak... trak... trak... Ha c'houi a ouffe petra a gan breman ar pistraked bian ho femp hag ann daou goz gant-ho ! Oh ! ia, Per a grene, ha leac'h en doa da ober. C'houi oc'h unan o piche krenet kement hag en, ma vichac'h bet en he blaz, rag breman ar pistraked ne ganont ken ho c'hanaouen goz ha boazed : Pis... trak... trak... trak... trak... trak... trak... Kana a reont : Per... laer... laer... laer... laer... laer... Per... laer... laer... laer... laer... laer.... Ha ne ket spountuz klevet laboused o kana traou er c'his-se? Per ne gred ket sevel he benn ; bale a ra buanna ma c'hel... Kaer en deuz bale, ar pistraked, tri en eun tu, d'ann hent braz, ha pevar eun tu all, a nij d'he heul, divar beg ann eil bod lann var egile, hag ho zeiz e kanont pep hini d'he dro, pe daou pe dri a unan, ha c'hoaz krenva ma c'hellont : Per... laer... laer... laer... laer... laer...

Eun dro man avad e teu Per da skei var boul he galoun en eur lavaret : Ia, pec'het am'euz : mont a ran da zisteurel va arc'hant, mont a ran d'her c'has d'al leac'h m'ameuz her c'havet. Me a ielo da govez, ha Doue va fardouno.

Kaer en doa Per kaout keuz ha glac'har, ar pistraked a iea atao d'he heul ha ne ehanent da grial varnez-han : Per... laer... laer... laer... laer... laer.... — Per... laer... laer... laer... laer... laer...

Per abaoue ar mintin a rea he skouarn vouzar : n'en doa great van ebed evit guelet burzudou : Ha c'houi a gavo iskiz ma teu ann Aoutrou Doue, an oll c'halloudek, da ober, d'he dro, he skouarn vouzar ha da zerri, evit eur pennad, dor he galoun?

Edo en em gavet gand ar voazenn zour a zired diouc'h Lanrial ha milin St-Jorj pa velaz o tont, d'ann daou lamm-ruz, daou archer var varc'h dre ann hent a zo etu Kerr-Iun ha Kereloun.... Ah ! den n'en doa guelet va laeronsi, emez-han, kouskoude setu aman archerrien. Eur c'hoezenn ien a bizennaz en eun taol var bisach Per, krena a ra var he dreid, beac'h en deuz o chomm en he za, ar berr alan a zo gant-han... Hag ar pistraked a gri atao : Per... laer... laer... laer... laer... laer... Per... aer... laer... laer... laer... laer...

— Great eo gan-hen, enn dro-man, emez-han a vouez huel, great eo gant-hen : Erru ann archerrien d'am c'has d'ar prisoun... Mont d'ar prisoun!!!... d'ar galeou!!!...

Hag ar pistraked a gri atao : Per... laer... laer... laer... laer.... Per... laer... laer... laer... laer... laer... laer... laer... laer... D. L.

(*Ann dilerc'h eur weach all.*)

An aotrou Henaff, vikel e Plouneventer, zo maro eun nebeut derveziou zo.

An aotrou Leroy, vikel e Lampaul-Guimillau, zo hanvet vikel e catedral Kemper.

An aotrou Queau, nevez beleget, zo hanvet vikel e Loperhet.

An aotrou Souetre, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plougasnou.

An aotrou Nicolas, euz a Blougerne, zo hanvet vikel e Kerfeunteun.

An aotrou Boucher, euz a Sizun, zo hanvet vikel e Plouneventer.

An aotrou Jamet, professor e Castel, zo hanvet vikel e Lampaul-Guimillau.

An aotrou Becel, escop Guened, a zo distroet euz a Rom, ha dioc'htu, daoust d'ar skuisder euz a eur veach ken hir, ez eo en em laket en hent evit ober tro he escopti ha rei ar gouzemen. Deut eo euz a Rom he galon leun a laouenidigez dre an digemer mad great dezan gant vikel Jesus-Christ, ha dre ar guel euz ar gourach a ziskuez ar Pab e creiz he drubuillou, mes ive dioc'h eun tu all mantret o velet an distruch a ra an dud difeiz er gær-benn euz ar bed.

Ar C'honseil jeneral digoret e Kemper d'al lun 13 a viz Ebrel, a zo serret d'ar iaou 17.

An aotrou Terrom, nevez beleget, zo hanvet vikel e Goayen (Audierne).

An aotrou Bidan, vikel e Kerfeunteun, zo maro en derveziou-ma.

Aotrou Escop Versail, aotrou Escop Orlean, hag an aotrou Cardinal Arc'hescop Cambray zo brema ive e Rom, hag ar c'heleier a goms calz euz an digemer great dezho gant ar Pap.

Hor pidi a rer da verca kement-ma :

D'an 12 ha d'an 13 a Vae e vezo, er bloama, eur pelerinach braz e Sant-Serves. (Escopti S. Briec.)

An Aotrou'n Escop David a vezo e penn ar bardonerien.

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

Dissadorn 9 Mae 1874. N° 484 Decvet Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evet abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 9 Mae 1874.

Nag a boan n'o deus ket avechou ar scrifagnerien difeiz pa fell dezho comz euz a eun dra bennag hag a zell oc'h Doue hag ar relijion ; nag a boan n'o deuz-hi ket o caout eur ger a zoare bennak da lavaret o lezel Doue hag ar relijion er meas ! Bez'ez eus traou hag a zalc'h ken tost da Zoue, d'ar feiz ha d'ar relijion ma na c'haller comz anezho ep lezel da ziskuez eur zantimant a feiz bennag, ha ma clasker cuzet ar zantimant-ze a relijion nag a droidellerez, nag a venodennon cam a zo red da gemeret!

Evit skuer, penaus comz euz an henoriou a renter d'ar re varo, euz al liam-ze a stag ar re a chom c'hoas var an douar oc'h ar re a zo eat euz ar vuez-ma, ep guelet eno eur santimant christen? An tech en deuz an den da vont da bidi var bez ar re en deus caret, pe, ma na voar mui pidi, da vont da vizita al leac'h ma ema relegou he dud hag he vignoned, ha ne d'eo ket eno eun act a feiz? Ha ne deo ket eno anzao ec'h esperer guelet c'hoaz eun deiz ar re ma voueler dezho, ha ne d'eo ket echu pep tra gant an den o vont euz ar bed-ma? Doue mestr var ar vuez ha var maro, an ene pehini ne c'hell ket mervel, ar c'horf o tleout dont adarre beo goude beza bet rentet e ludu er bez, setu ar guirionezou a anavezer, ha pa na ve ket soken a c'hoant d'ho anzao, pa rentomp eun henor bennak da gorfou ar re varo.

Mad, kentoc'h eget lavaret eur ger a Zoue, a feiz nag a relijion, ez eus tud dizoue hag en em laca en eur boan ar vrasa ; a zo red dezho en eun doare-bennak neza ho oll izili evit gallout comz euz an traou-ze evel pa na ve na Doue na relijion ebet.

Kement se on eus guelet er sizunveziou-ma. Ar c'hazetennou a gomze euz ar sonch a ioa da ober, evit Pariz, eur vered vraz meur a leo dioc'h kear, ha da gas di ar c'horfou maro dre an hent houarn. Var gementse e sao clem aberz an darnvuia. Ar gristenien a c'houlen ma vezo lezet ho re varo gantho e berejou tost da gear, evit ma c'hellint mont da bidi var ho beziou ; ar re n'o deus ket a relijion a c'houlen ive ma chomo ho re varo a dost dezho. Ar c'hazetennou difeiz soken o deus great ar goulen-ze en hano ho lennerien. En unan anezho e cavomp ar goulen-ze, hag ama e velomp pegement e tle ar scrifagner paour en deus great ar pennad scrit beza poaniet, c'hoezet, ha zoken en em zismantret en eun doare bennag, evit caout eur rezon bennak da rei ep lavaret hano nag a Zoue nag a relijion. Evit kement-se eo bet red dezhan clask evit he rezonion : en deus pobl Paris respet evit he dud varo; ez euz eul liam bennag etre tud euz eur memes lignez; e tle kear caout he bered, ar sevenidigez her goulen ! e tleer respeti ar greden ez eo an den hueloc'h eget al loen mud ; ha setu eno oll rezoniou ar scrifagner dizoue. Rezoniou evel a veler hag o divije nebeut a dalvoudegez ep ar zantimant christen a zo azioc'h ha ne anzaver ket. Rag an dud difeiz pa raint ha pa gomzint ervez ho menoz, a c'houlenno ato, evel ma her greont aliez pellaat ar berejou dioc'h an ilizou, ha zoken dioc'h ar c'heriou. Ha perag? Abalamour ar guel euz ar beziou a zigas da zonch eus ar maro, hag ar zonch euz ar maro a zo c'hoero evit ar re n'o deus ket a relijion, evit ar re a glask ho barados var an douar. Hogen ar relijion epken eo a laca al liam-ze a chom etre ar re a zo c'hoaz er vuez-ma hag ar re a zo eat d'ar vuez all, an esperans d'ho guelet adarre eun deiz, hag ouspen ar c'hristen catolig a c'hoar e c'hell dre he bedennou sicour an eneou-ze mar o deuz izom, evel ma c'hell ive beza sicouret gantho mar emaint en Env. Ha setu ar guir rezon euz an henoriou a renter d'ar re varo etouez ar guir gristenien.

Rom. En dez all eur c'hristen caloneg a Lyon, hanvet an aotrou Molin, en devoue degemer digant an tad santel ar Pab. En he hano, hag en hano daou vreur dezhan, e kinnigas d'ar Pab eun doare Ciboar, kizellet caer, hag a ioa enhan, e tri gombod, Aour Ezans ha Myr evit digas sonch euz a brezaouchou an tri roue. An tad santel en deus diskuezet he zouez o velet an tam labour ijinus-ze

great gant orfebrerien Lyon.

Goudeze an aotrou Molin en deus lenned eur pennad scrit a ioa var barch ha scrifet en eun doare ijinus. Neuze en deus pedet ar Pab da lacat he hano e traon an tam parch-ze. Pii nao a iea da gemeret eur bluen; mes an aotrou Molin a ginnigaz unan dezhan; digaset en doa ar bluen-ze evit he c'has ganthan en dro goude ma en divije ar Pab scrifet ganthi.

Goudeze en aotrou Molin en deus diskuezet imachou d'ar Pab a ioa gantan. Ar Pab en deus laket he sinatur var dri anezho, unan evit pephini euz an tri breur.

— N'oc'h eus netra da c'houlen ouzin ken, va map, eme ar Pab?

— Eo, tad santel; ho madelez a ro hardiziegez din. Ma plische ganeoc'h rei din ar galoten venn zo var ho penn.

N'ema ganhen nemet abaoue ar mintin-ma, rak roet em euz an hini a zougen deac'h. Cassit-hi ganeoc'h gouscoude.

Neuze e roaz ar Pab he vennos d'an aotrou Molin, evithan hag evit he zaou vreur. N'em eus ket izom da lavaret pegement e tride calon ar c'hristen mad-ze goude eun digemer ken dudius.

Pelerinachou evit 1874. Conseil jeneral ar pelerinachou en deus souch da vont da Rom, gant unan bennag euz ar re zo e penn ar pelerinachou dre ar bed oll catolig, evit cas d'an Tad santel eun *adress* sinet gant 100,000 bardoner e 1873.

Souch o deuz, evel varlene, da c'houlen bennoz ar Pap evit ar pelerinachou a zigor er bloa-ma. Ar vennoz-ze o deus souch da c'houlen d'ar pemp a vis Mae, deis gouel sant Pii pemp hag a zo ive gouel Pii nao.

Souch o deus goudeze da zevel c'huec'h pelerinach braz e pere e c'hello kemeret pers dreist oll ar re a chom a dost d'al lec'hiou ma za ar bardonerien dezho.

E miz Even. Eur pelerinach e Paray-le-Monial.

E mis Gouere. Eur pelerinach e Breiz : e Pontmean. e Sant-Mikeal, e Santez-Anna.

E miz Eost. Eur pelerinach e Lourd, deiz anter eost, gant eun disken e Santez-Radegond, e Poatie.

E mis guengolo. Eur pelerinach e Marseil, da iliz sant Lazar, gant eun disken er Baum-Santel, hag e Tarascon, e kichen bez santez Mari-Madalen, ha bez santez Martha.

E mis Here. Eur pelerinach e Sant-Denis.

E mis Du. Eur pelerinach braz evit ar vro oll e Tour, goulennet gant ar gristenien vad ac'hano, ha gant otre aotrou arc'hescop Tour.

Erfin, pa deui aotrou arc'hescop Pariz, evel ma en deus lavaret, da ober eur galf evit lacat en douar ar c'henta mean euz a iliz ar galon sacr, ar re zo e penn ar pelerinachou a zavo muia ma c'hallint a belerinachou evit Paris.

Ar re a scrif an dra-ma a reket, ouspen ar pelerinachou bras-ze, e ve c'hoas guelet, e pep carter, muioc'h a dud eget varlene o vont d'al lec'hiou ma zoar boas da vont da bardona dezho. Reketi a reont e ve great pelerinachou el lec'hiou ma en deuz ar zacramant santel great burzudou, hag e ve guelet ar bardonerien, a zo milionou anezho e Frans, o vont e pep leac'h, da eisvet ar zacramant, da heul ar prosesionou a rer neuze evit henori an Doue salver a chom nos deiz en hon tabernaclou.

Lenn ar rer er *Missionou catolik* :

Ar pez a zo savet evit Breuriez ar feiz epad ar bloas 1873 a ia da 5,524,175 lur 04 c.; er bloas araok 1872, oa savet 5,602,645 lur 15 c.

Ar pez en doa great ma voa savet muioc'h e 1872, eo m'en em gave neuze an antercantvet bloavez abaoue ma voa bet savet ar vreuriez, ar pez en doa laket rei calz ofransou ha ne roer ket er bloaveziou all. Ar pez a zo savet e 1873 a zo c'hoaz en tu all da gement zo bet savet bete vrema eu eur bloaz ordinal; 503,277 lur 40 c. a zo savet muioc'h eget e 1871.

An ober-mad-ze a vreuriez ar feiz a ia eta ato var gresk, ha ma sonjomp pe gen dies eo an amzeriou a dremenomp, e c'hellomp lavaret ez eus savet erbloa-ma muioc'h eget a c'hellemp da esperout.

Scrifa a rer euz a Alre, da zizun gristen Guened an 18 a viz Ebrel :

« Gouzout a rit-hu pebez skuer vad e deus roet ama en dez-all, en eur dremen, eur vataillon euz an 118 rejimant a linen? (Ar réjimant-se zo ar penn anezhan e Kemper.)

An ofiserien o doa gouezet, dre an telegraf, oa maro ho c'holonel. Gouzout a reant edo e Pariz eun nebeut a ioa clanv hag oa maro goude beza resevet he zacramanchou diveza. Ar zoudardet calonek-ze, o sonjal evel Judas Machabee guechall, e voa mad ha talvoudek pedi evit ar re varo, a zo deut da c'houlen oc'h aotrou person Alre cana eur servich solanel evit ene ar c'holonel o deuz an oll er rejimant keus dezhan evel da eun tad.

« Ne vezo ket gourc'hemennet d'an oll dont, emezho; hogen cridi a reomp e teuint oll d'ar servich, daoust d'ho skuisder. » (Daouugent dervez bale o devoa great.)

E guirionez antronos, da nav heur, ar vataillon oll a deue d'an ilis, taboulinou ha muzig en ho fenn. An ofiserien a ioa en ho brao, hag en em lakeas var gadoriou e kichen ar c'hœur; ar zoudardet a ioa dindan an armou en em lakeaz e creiz an iliz; hag ho c'hamaradet en dro dezho. Ken devot ha ker modest e voant evel bugale deut da zervich ho zad pe ho mam. Colonel an 118 rejimant a ioa bet eun tad evit he zoudarded, hag he zoudarded o deus diskuezet e voant din da veza he vugale.

Re all o deus marteze eveseet oc'h an ear a vir brezelourien o devoa ar soudardet-ze; evidon-me n'em euz

eveseet nemet oc'h ar speret a feiz a ziskuezent. Eur skuer vad evelse, dreist oll en hon amzer, a ra eur vad vraz, hag ar zonch a gementse a chom en ene evel eur boket a c'hoez mad.

G. M.

Dissadorn fask diveza, eun niver braz a gristenien catholic euz a bep bro a zo eat da velet hon Tad Santel ar Pab. Bez'ez oa eno kristenien euz a gement corn zo en Europ; bez'ez oa zoken euz a veur a garter euz an Americ, euz ar Stajou-Unanet, euz ar Mexic, euz ar Bresil. Clevet a reat etouez an dud-se comz a bep seurt langach, ar gallec, ar zaoz, an allmand, an italian, ar spagnol, langach ar Pologn, langach ar Russii, etc. Mes ma lamme tear ar c'halounou, ne oa nemet dre an herr euz eun hevelep carantez evit an Ilis catholic hag evit an hini a zo hirio en he fenn hag a zo ken din a respet. Eun hevelep c'hoant en devoa digasset eharz tron Pi nao an dud-se diredet a vroiou ken dishenvel : ar c'hoant da velet ho Zad muia caret, an hini a zo tad an oll gristenien; ar c'hoant da gonsoli hervez ho galloud Vikel Jesus-Krist, hirio ker reuzeudic ha goalgasset a bep tu; ar c'hoant da rei d'an hini e deuz ar *Revolution* kement a gaz onthan merkou euz ho c'harantez hag euz ho fidelite ne c'hello netra beza treac'h dezho.

Da c'hortoz ma teuje an Tad Santel, peb hini a roe da anaout en he langach ar pez a ioa en he galoun. Dioc'h guelet an daoulagad o trei dalc'hmad varzu an or dre behini Pi nao a dlie dont er Zal, oa anad o devoa an oll mall braz d'he velet. Erruout a reas eun tammic araoc kresteiz, calz tud a lez en dro dezhan, hag en ho zouez meur a gardinal, an aotrou Becel, escop Guenet, an aotrou Hillion, nevez hanvet da escop en Haïti, ar breur Cyprian a zo brema e penn ar breudeur euz ar gelennadurez kristen, etc. Kerkent ha ma oue guelet o tont, ne oue clevet gric er Zal, ha peb hini en em daolas d'an daoulin evit receo bennoz Vikel Jesus-Krist. Pa oue azezet Pi nao var an tron a oa pourchasset evithan, ar prins a Furstenberg a gomzas outhan evel-hen :

TAD SANTEL,

Evel ma'z oump oll bugale d'an Ilis catholic, petra bennac ma'z oump deuet ama a vroiou dishenvel, lezit ac'hanomp da rei deoc'h da anaout ar garantez hag an anaoudegez vad or beuz evidoc'h e goueled hor c'haloun. Asmira a reomp ar batiantet gant pehini e c'houzanvit an traou o peuz da zioueret; kemeret a reomp perz er c'hlac'har a ra deoc'h ar vrezel a reer d'an Ilis e meur a vro, hag eveldoc'h e vouelomp o velet teuler d'an traon an traou caër savet gant hon tud coz. Ma ne vije hano nemet a gollou evit ar bed-ma hag a boaniou o pije, c'houi ebken, da c'houzanv, e credomp e vijac'h prest evel Jesus-Krist d'en em rezina ha da lavaret : mab an den ne c'hoar e peleac'h lakaat he benn da repos. Mes an taoliou a skoer varnoc'h a gouez zoken var ho calloud a Bap; an Ilis he unan eo a glasker da ziscar gant ar guir e deuz da ren var an eneou, hag evit diarbenn an danjerou-ze, Jesus-Krist, ho mestr, en deuz roet deoc'h eun nerz-caloun hag a zo dreist hini an den.

Dre eur burzud a Zoue eo ez oc'h chomet keit all var gador Sant Per; hag epad an amzer-ze ar Brovidans a zo falvezet dezhi e vije ar galoun an tenerra, ar ginou an doussa, an teod ar muia helavar, eo a deuje da goundaoni gant rusder hag eb damant ebet kelennadureziou hag a skigner stank hirio etouez ar bobl, kelennadureziou hag a viz da laza ar vuez kristen betec en he c'henta grizien. Ar c'helennadureziou-ze, a zo ken touelluz an doare anezho, eo ar re a roe gueich all ar baïanet divar benn oll-c'halloud ar c'houarnamant. Lakeat e plas an Aotrou Doue, divar benn he c'halloud var an Ils evit ar pez zoken ne zell nemet ous mad an eneou, divar benn ma'z eo ar bobl mestr dezhan he unan, hag erfin divar benn an deskadurez difeiz a dleer da rei d'an dud iaouank galvet hiviziken da veva eb Doue hag eb relijion.

O velet ar seurt kelennadureziou-ze oc'h en em skigna, ar re a zo e penn ar boblou n'o deuz great aliez van ebet. Mes c'houi, Tad Santel, n'o peuz ket bet aoun evit sevel ho mouez gant an oll nerz euz ar c'halloud o peuz bet digant Doue. Neuze meur a hini o deuz lavaret ive evel an diskibien er Scritur Sacr : « Al langach se a zo tenn da glevet. » Hag hiniennou a zo en em dennet hag en em belleat diouzoc'h.

Coulsgoude, Tad Santel, p'o peuz goulennet ouz hon eskikien, evel hor Zalver gueich all ouz he ebestel « ha c'houi, c'hoant o peuz ive d'am dilezel. » Hon eskibien n'o deuz bet nemet eur vouez evit respount deoc'h : « Da beleac'h ez affemp-ni, Aotrou? C'houi o peuz ar c'homzou a ro ar vuez a bado da viken. » Hag ar respount-se euz a brinset an Ilis en deuz cavet ecleo e calounou an oll dud fidel.

Jesus-Krist en deuz great deomp an donezoun ar vrassa o tiazeza he Ilis, e personnach he vikel, var eur mean ha ne vije nemethan, var eur mean hag a vije eaz da velet d'an oll. Evelse, o veza stag ouz ar mean-ze, e c'hell an oll dud fidel beza ato unisset an eil gant egile en despet d'an disparti a laka entrezho ar broiou dishenvel e pere emaïnt o chom.

Ia, Tad Santel, ar bed catholic a bez eo a c'houlen a vouez huel ma vezo libr ar c'halloud a zo roet deoc'h, galloud hag a zo dreist peb tra; ha ni ne ehanimp ket da bedi, ha da labourat d'en em renta din euz ar vennoz a reketomp hirio diganeoc'h.

Ar prins a Furstenberg en deuz lavaret ar c'homzouze gant eur vouez cren ha skiltr, hag an Tad Santel, an daëlou en he zaoulagad, en deuz respountet evelhen :

« Eur joa vraz am euz o velet en dro dinn ar gurunen gaër-ma a gristenien catholic, hag o sonjal n'o peuz great, c'houi, nemet discleria ar pez a zo e calounou oll vugale an Ilis. skignet dre bevar c'horn ar bed. Benniget ra viot evit ar zonch vad e deuz ho tigasset ama. Benniget ra viot evit ar c'homzou calonnec dre bere o

peuz great an depeign gui ion euz ar stat reuzeudic e pehini ema hirio an Ilis. Ho comzou a zo henvel coulz lavaret ous comzou glac'haruz ar prophet Jeremias guech all, hag en daolen o peuz lakeat dirac hon daoulagad e c'heller guelet er feson ar sclerra ar stat mantruz e pehini ema brema an Ilis.

« Mes ne d'it ket da fallgalouni evit kementse, rac an trubuillou-ze ho unan a zervicho da reï nerz d'ar re vad, ha da zihuna ar re a zo clouar pe anter gousket. Pa beur-c'hreas hor zalver ar pez en doa da ober evit hor prena, ha pa lakeas he ene etre daouarn he Dad, an niver euz an dud fidel a deuas da greski. An denvalijen a c'holoas neuze an douar a lakeas ar sclerijen da bara en eur maread calonnou, ha meur a hini euz ar re n'o devoa great van evit guelet ar miraclou great gant hor Zalver epad he vuez, a skoas var boul ho c'haloun, a zistroas ous Doue hag a zoublas ho fenn dirac ar C'halvar en eur lavaret : troumplet oamp bet ; ar pharizianet hag an dud gallouduz euz ar bed-ma o devoa touellet ac'hanomp ; mes brema e velomp ervad oa an den-ze e guirionez Mab da Zoue.

« Hirio c'hoaz, an denvalijen a zo en dro deomp, ar geier a skigner a bep tu, hag ar vrezel a reer d'an Ilis e calz broiou euz an Europ a zervich da scleraat meur a speret, da reï muioc'h-mui a nerz d'ar gristenien gatholic a zo birvidic ho feiz, ha da zihuna euz ho c'housket pe euz ho moreden an eneou sempl hag aounic. Guelet a reomp e peb corn euz ar bed ar guir gristenien fidel prest da vrezelekaat evit difen ar virionez.

« Pa lennomp histor an Ilis, e velomp o deuz ar falz credennou, an heresiou hag ar vrezel great d'an dud fidel, roet caloun d'ar re vad ha great dezho en em zastum hag ober evel eun arme gallouduz evit enebi ouz ar re a voal-gomze a enep Doue hag a glaske ho goal-gass ho unan, hag evit difen dalc'h-mad guiriou an Ilis.

« C'houi a zo, ha joa eo ganen hel lavaret, euz a niver ar gristenien vad ha calounec-se. Mes evel an den a zo ato sempl, o pezet sonch pegement eo red dezhan beza bepret stard en he zever. Enebourien ar mad a labour bepret da lakaat an ifern da veza mestr, poania a reont dreist peb tra da goll ar iaouankis. Deoc'h-hu eo ober ar pez a zo en ho calloud evit ho diarbenn ha miret outho da zont a benn euz ar pez o deuz c'hoant da ober. Ne zere ket ouz eun den calounec sellet adren he gein, eur veich m'eo crog e penn an alar.

« Evit kaout muioc'h a nerz da vrezelekaat, bezit ato a unan gant oc'h eskibien. Reï a reont deoc'h er marema scoueriou a nerz-caloun meurbet din da veza meulet. Deski a reont deoc'h beza ato stard en ho tever. Dre gement-se eo ec'h hastoc'h an heur euz ar Victor. Pa gomzan a Victor, ne gomzan ket euz a eur Victor parfet ; rac red eo delc'her sonch ez eo bepret hor buez eur vuez a vrezel. Coulsgoude mad eo kaout c'hoant da gaout eur pennadic amzer a beoc'h, eur pennadic amzer e pehini an dud fall a ehano da ober brezel d'ar re vad, da lakaat an eskibien er prizoun ha da goll an dud iaouank. O veza stard en ho tever eo e teuoc'h a benn a gement-se.

Setu aze petra'm oa da respount d'ar c'homzou mad o peuz lavaret dinn, comsou hag o deuz great calz plijadur d'am c'haloun, abalamour ma'z oant eun testeni euz ho carantez a vugale evidon.

« Sevel a ran va dorn etrezec an env evit ho pennigen, c'houi, ho tud, ho kerent, nag an oll gristenien gatholic a zo skignet dre bevar c'horn ar bed hag o deuz ar memes santimanchou ganeoc'h. »

Ama ar Pab a grene, kement oa tenereat he galoun. Ar re a ioa oc'h he zelaou en em strinkas d'an daoulin en eur vouela evit receo ar vennoz preciuz-se.

« Ra viot benniget gant Doue an Tad, eme Bi nao, ha ra raio euz a bep hini ac'hanoc'h eur zoudard calonnec euz ar feiz. Ra viot benniget gant ar Mab a zo bet a oll-viscoaz hag a vezo da virviken ; ha ra roio deoc'h ar furnez a zo red da gaout evit beza treac'h d'ar gaou. Ra zeui ive ar speret-santel d'ho pennigen, ha da entana ho calounou evit ma c'helloc'h ober brezel ha reï lamm da enebourien an Aotrou Doue.

Ra heulio ar vennoz-ma ac'hano'k epad ho puez ; ra vezo ganeoc'h var ho tremenvan evit ma vioc'h cavet din da vont etouez ar re zalvet da veuli Doue da virviken.

« *Benedictio, Dei, etc.* »

GABRIEL MORVAN,
Chaloni.

Breuriez, pe societe sant Visant a Baul.

Lennerien ar gazeten-ma o deus oll, me oar ervad, clevet hano a *zociete*, pe breuriez sant Visant a Baul. Bez'ez int tud hag en em gleo evit rei sicour d'an oll dud izomec eus eur c'harter, ha dreist oll d'ar beorien mezus. An dud-ma en em garg da vont da velet peleac'h ez eus tud reuzeudic, hag a ro ho danvez ho unan, hag a ia da glasc digant re all evit sicour an dud keiz a gavout en dienez. A dra sur, mar déma carantez Doue e calon unan benag, eo e calon an dud-se en em ro evelse d'an œuvrou a drugarez !

Setu ama eur pennadic histor hag a ziskuezo petra ra bemdez an dud calonec-se, rag dalc'h mad en em gaf gantho tud reuzeudic evel an itron ma zeomp da goms anizi. Eun dervez, er bloas 1847, eur breur eus ar *societe*-se a gavas eun itron hag a varve gant an naoun. Edo oc'h ober eun enclasc en eur c'horn a gear Lion, evit scuilla he largenteziou ; an amezeien a gomzas dezan eus an itron-se a jome en eun toul dindan an doen. Ne gredas ket mont dioc'htu d'he c'haout ; rag ar beorien mezus se a ranker aliez clasc tro evit rei dezo an aluzen, ha ne deus nemet eur galon gristen, eur galon e pehini ema doun carantez Doue hag an nessa hag a gafe eus an seurt troiou-se.

An den mad-ma a voa hanvet Prosper. Daou vap en devoa ; unan trizeg vloas hag eun all unnec. Mont a reas d'ho c'herc'hat evit ho c'has gantha da velet ar baourez keaz-ze ha deski dezo abred beza eun deiz mad ha truezus eveldan. Ne deus netra guelloc'h d'an tadou ha mamou cristen, evit ober ho œuvrou mad dre zaouarn ho bugale.

Mont a reas gantho d'an toul cambr ma edo an itronse, ha petra benag m'en doa guelet liez a vech a bep seurt dienez, biscoas n'en doa guelet netra paouroc'h. Diou gador dorret hag eur vriad colo, setu kement a voa en toul-solier-ze eleac'h n'oa ket zoken nag ear na sclerijen avoalc'h. Daou doul prenest a voa ; mes ar guer a voa bet torret, hag en ho leac'h ez oa tamou paper laket da stanca.

Var an dornat plouz pe golo edo an itron geaz azezet hag eur bugel pemp pe c'huec'h vloas en he c'hichen. Prosper a ieaz tre gant he zaou vap. An itron a zavas evit ho digemeret ; mes herella'rea var he zreid, ha red oa dizi harpa ouz ar voger evit chom en he za. Ar c'hrouadur a voa savet ive hag en em guze adren he vam ; n'oa nemet truillouigou endro dezo ho daou.

Prosper a gomzas outhi braoa ma c'helle :

— Itron vad, pe hano oc'h eus-hu ?

— Blanca a rer ac'hanon, emezi.

— Hag en em gavit en dienez ?

— Ia sur, dienez avoalc'h, emezhi en eur huanada.

— Penaus oc'h-hu coezet en eun dienez ber bras ?

— M'hen lavaro deoc'h. P'edo beo va goaz, he labour a roe bara deomp. Siouas ! Doue en deus he gasset gantha. Setu bloas so ema he gorf er vered. Neuze e claskiz dioc'h va nadoz caout bouet din ha d'am bugale. Mes allas, kementse a voa ber, ha c'hoas m'am bije gallet caout labour ato ; mes an anter an amzer goude clasc, goulen, pidi da rei labour din, ne gaven ket eur guennec da c'hounit. Neuze e voue red guerza a dam e tam va arrebeuri, bete va zaol, bete lacat va lochen goullou evel ma he guelit.

— Ha pell so n'oc'h eus-hu debret tam ?

Neuze ar c'hreg paour a gassas he dorn d'he zal evel evit clasc en em envori : hirio, emezi, n'em eus bet tam (eun heur goude creis deiz oa neuze.) Deac'h ken nebeut. An derc'hent deac'h em boa clasket dibri eun tam bara, mes ne alliz ket.

— Ha perag ?

— Va c'hrouadur a velit aze, a voa dare gant an naoun, hag a grie ouzin ken truezus : va mam, eun tam bara ! ha me n'em boa ket zoken eur vruzunen da rei dezan ! Ne ouzon ket a c'hui a voar petra eo evit eur vam clevet he mab o c'houlen bara, ep gallout rei dezhan.

Ama Prosper hag he zaou vab a ioa dirollet da vouela. En em denna a rejont goude beza lezet gant ar vam gez peadra da derri he naoun d'he map ha dezhi he unan, ha goudeze Breuriez sant Visant a Baul a gemeraz ar brasa soursi euz ar vam hag euz ar bugel. G. M.

Dorn Doue o poeza var dud difeiz.

V.

En enez ar *Reunion*, e parrez sant Paul, e voa bet eur Jubile. En enez-ze, petra bennag ne deo ket an oll christenien vad enhi, ez eus gouscoude aleiz a dud a zoujans Doue. Goude ar Jubile, ar gristenien vad o doa savet eur groaz evel m'ema ar c'his da ober varlerc'h ar missionou. Tud kear sant Paul o devoa eun devosion vraz evit ar groas-ze.

Hogen digouezout a reaz, e 1831, ma teuaz hano d'an enezi euz an torfejou great gant dispac'herien Paris. C'huec'h canfard euz a sant Paul a zavas c'hoant gantho da vale ive var roudou canfarted ar gear vraz. Goude beza efet ha great dizurs e c'his all, en em glevont da ziscar, en noz, croaz ar Jubile, ha dont a reont a benn euz ho zaol.

Pa glevaz an aotroun Escop Dalmont hano euz an torfet-ze, e chomas mantret, hag e lavaras :

— Ah ! an dud reuzeudik, ne ouzont ket eta oc'h piou ez int en em gemeret ! Doue ne les ket eun torfet evelse ep he bunisa. Doue evit guir, evel ma zeo an eternite dezhan, a gemer avechou he amzer, mes avechou ive e sco en eun taol evel ar gurun. »

Ar pez en doa lavaret an Aotrou'n escob a zigouezaz ep dale.

Eun nebeut derveziou goude, unan euz ar c'huec'h canfard-ze a reas pense var aodchou Manill hag a voue lazet eno gant eun den euz ar c'harter.

Eun all, epad eur barr arneu, a voue pulluc'het gant ar gurun.

An trede, o vont da Sant Denis, en devoa eur ster da dreuzi. Evel ne voa ket doun e talvezaz dezhan he zreuzi ep bag. Hogen mont a reas gant an dour hag e voue beuzet. An dour eleac'h sacha ar c'horf maro ganthan d'ar mor, evel ma tlie ober, hen taolas var bord ar ster eleac'h ma voue cavet antronos debret gant ar chas. He benn epken n'oa ket bet crignet, ha setu penauz e voue gallet he anaout.

Ar pevare, coezet etre daouarn ar justis, a varvaz er prizon, ha den ne gredas mont da heul he gorf maro d'ar bez.

Ar pempet a gollaz he skiant. Coll a reaz ive ar gomz ha ne rea mui nemet oc'hal evel eur penmoc'h.

Mervel a reaz, evel eun den difeiz all brudet, o tibri he fank.

Ar c'huec'hvet a zo c'hoas beo ; hema n'en doa ket touchet oc'h ar groas : n'en doa great nemet ober gard epad ma laboure he gamaraded. Hogen brema ne ra nemet ober croaziou var ar boultren pe var an treaz en eur lavaret : Na douchit ket oc'h ar groaz ; goaleur d'an hini her gra.

An dud difeiz a c'hell lavaret ar pez a garint var gementse ; hogen dies e ve chom ep guelet eno eur bunision euz an Env.

Eur gentel divar c'hoari.

AR FOUGEEREZ.

— Sell, ne ket c'hui eo Tina, merc'h Caour ar pillaouer?.... Euz a bell, me ho kemere evit eur brinsez o velet ho tillad ker caer hag ho pale ker gobiuz... Asa, peleac'h oc'h eus-hu ta cavet an dillad skedus-ze ?

— Cavet ? Oh, ho frenet em euz, emichans !

— Ia, hag ho faet ive ?

— Oh ! re guriuz oc'h ; an dra-ze ne zell ket ouzoc'h.

— Me zonje din, o velet pe ger paour eo ho tud, hag o sonjal ive o poa eur galon vad...

— Han, ia, neket-ta, c'hui zonje deoc'h em bije dioueret kement a c'hounezan evit rei bara d'am zud ?

— Perak ? keit en divije talet an dra-ze deoc'h, crédabl, evel a dal dougen saeou a briz evel an hini a zougit.

— C'hui zonch deoc'h e c'hellan mont ama e kear gant va dillad pilpouz evel pa edon e ti va zud ?

— Ah ! ancounac'het em oa emaoc'h ama e kear ! Gouscoude e caf din o pije gallet ober gant disteroc'h, ha den n'en divije cavet abeg enhoc'h.

— Abeg enhon ? me ra fors sur petra a lavaro an dud.

— Ma na rajac'h ket, ne glascjac'h ket en em visca evelse, rak me zo sur ne ket evit plijout da Zoue eo e tougit dillad evelse ha n'int ket dioc'h ho toare.

— Asa, piou en deus roet guir deoc'h hu da zont d'am c'hentelia-me en doare-ze ?

— Gouzout a rit em eus meur a vech caset bara d'ho tud, hag oc'h euz hoc'h unan meur a vech debret euz ar bara-ze. Ne gaf ket deoc'h em befe dre eno gounezet ar guir da lavaret deoc'h ar virionez ?

— Dalc'hit ho kuirionez ganeoc'h ma n'oc'h eus nemet traou evelse da lavaret din.

— Ha sonjal a ra deoc'h-hu ne rai ket an dud a fae varnoc'h pa o kuelint guisket evel eun demezel a reng huel, ha beza ho tad hag ho mam en dienez, goloet a druillou ?

— Ha n'em eus-me ket va frankis da ober evel a garan ive evel ar re all ?

— Evel ar re all ? ne rit ket da viana evel ar re fur, ober a rit evel ar strinkellet, ar c'hanfardezed a ra fae var dad ha mam pa int bet savet gantho.

Ma vijac'h fur, e veljac'h ne d'oc'h ket libr da zilezel, evit en em ficha, eun tad hag eur vam o deus gouzanvet naoun meur a vech evit rei deoc'h an tam bara o doa gounezet. Me zonje din, Tina, o poa eur galon vad, mes guelet a ran n'oc'h eus calon ebet.

Var gementse ar fougeerez a ia kuit en eur c'hrosmolat : hag euz a betra en em emel ar radoter-ze ?

Hag ar prezeger a iea ive en he hent en eur lavaret : « setu aze petra a c'hounit ar re baour divar ar meas o lezel ho bugale da vont e kear.

Me zo sur houma mar guelfe ama he zad pe he mam, ne otrefe ket ho anaout. » G. M.

TOULL AL LAKEZ.

DA EUR MIGNON.

(*Dilerc'h.*)

Nann, re eo kementse, emez-han c'hoaz, guelloc'h e kavan mont d'en em veuzi hag e oufen mont d'ann ifern goude.... Doue a velo am euz keuz d'am pec'het, rag taoler a rign ann arc'hant var ann treaz e kichenn ar ganol....

Ha Per, evel pa viche kollet he benn gant-han, a gerz d'ar red varzu ar ganol, rag eeun d'al leac'h m'an doa kavet he arc'hant enn dervez araog.

Ha dre ma z'ea ar pistraked a iea var he lerc'h en eur grial : Per... laer... laer... laer... laer... laer... Per... laer... laer... laer... laer... laer... Kerr buan e z'ea n'en doa ket guelet eun aoutrou hag he loan, e goaremm ar C'huiok, el leac'h ma edo, en he unan, eun dervez araok, pa oa bet, en eur vont abiou, eun aoutrou all o c'houlen diganthan e peleac'h e kafche dour da rei da eva d'he varc'h, hag en doa kollet he arc'hant.

Var bord ar ganol oa azezet eun den koz, touzet he benn, he zremm dizec'het ha drouk-livet : evit dillad n'en doa nemed eun tamm mezer groz a ziskenne euz a zalek he c'houzouk betek he dreid hag a ioa stardet gand eur gorden enn dro d'he groazlez. N'oa ket brao da velet, ha kouskoude ar peoc'b a galoun, ar vadelez hag ar garantez a ioa merket var he dal. En he gichen oa eur vaz hir hag ouc'h beg ar vaz eun tamm bara du etouez eun tamm lian. Ann den koz-se oa Sant Guevrok en doa savet he gouent var deven Guinevez, dirag bourg Trelez, hag a veler lod euz anez-hi c'hoaz enn deiz a herrio ; dreist oll ar chapel hag ann aoter, a zo azindann-hi eur feunteun hag a zo dour douz ennhi, evit-hi da veza kleuzet e kreiz ann treaz hag e kichennik ar mor braz. Sant Guevrok a ioa bet o pardouna e Guengamp hag e Sant-Ian-ar-Biz. Araok mont en he gouent oa chommet eno, var ann abardavez, da goalc'hi he dreid evit en em ziskuiza.

O klevet Per o tont varzu enn-han, dar red hag en eur huanada, e troaz he benn. Kerkent her guelaz o tiskarga he c'hodellou, hag o taoler arc'hant enn dour evel pa viche kollet he benn gant-han ; ha, p'an deoue diskarget he c'hodellou ha taolet enn dour kement guennek en doa, o vont he unan a benn-err d'en em daoler var he benn er ganol. Ar Zant a zavaz en eul lamm en he za, a grogaz en he vreac'h en eur lavaret dez-han :

— Da ober petra e z'it aze, va bugel ?

Per a zavaz he zaoulagad da zellet ouc'h ar Zant, hag, o velet pe ger madelezuz, pe ger karantezuz oa ann ear anez-han, a zantaz he galoun evel o teuzi en he greiz, hag a respountaz en eur vouela :

— Pec'hi am'euz great en eur gemeret madou va nesa : N'euz pardoun ebed evid-oun.

— Eo, va mab, pardoun a zo evit pep pec'het gant ma vez kofeseat ha bet keuz dez-han.

— Nann, evid-oun-me, n'euz ked. Sellit, ha ne velit-hu ket aze, o neun var ann dour ar pechou arc'hant am'euz laeret hag ho daoulagad o lugerni varn-oun ? Guelet a rit ne deont na dar founz na gand ann dour ; ne reont nemed troidellat ann eil pez varlerc'h egile evel pa o defe c'hoant da lammet er meaz ha d'am jacha enn dour gant-ho.

— N'euz forz : keuz o c'heuz e guirionez d'ho pec'het hag he anzao a rit ?

— Ia, keuz am'euz d'am pec'hed, Doue ebken a oar pegement ; hag hen anzao a rankan pa z'eo guir e teu betek al laboused hian zoken da lavaret dign n'oun nemed el laer. Evelato, me gave dign oa va tec'hed hanter bardounet pa z'eo guir den n'en doa va guelet ; mez e fesoun ann draze ne ket guir.

— Mad, pa o c'heuz kenz er c'his-se d'ho pec'hed, ha pa hen anzavit kenn didroell, me, enn hano ann Aoutrou Doue, a ro deoc'h ar pardoun hag ann distoll anez-han. Hag evit diskouez deoc'h eo guir ar pez a lavaran e z'an da gas da voueled ar ganol ar pechou arc'hant a velit o neun ha ne ehanont da lugerni ouzoc'h.

Kerbuan Sant Guevrok a zoublaz, a grogaz en eun dournad treaz hag hen taolaz er ganol, ha ker buan all ive, ar pechou arc'hant a ioa vargorre ann dour, a ieaz oll n'oun dare da beleac'h. Eur zutadenn ebken a oue klevet pa oant o vont kuit.

Sant Guevrok a ioa c'hoaz o kentellia Per pa deuaz seiz heur da zoun e bourg Plouescat : d'ann heur ze eo e za Biel ar C'hloc'her da zoun ann *Angelus*.

— Evit trugarekaat Doue hag ar Verc'hez Vari, he vamm benniget, emez-han, en em daoulinomp aman hon daou, va bugel, hag, a greiz hor c'haloun, lavaromp ann *Angelus*.

Per dizammet euz he bec'hejou ha troet ouc'h Doue, a zaoulinaz kalounek, kroazet he zaouarn. Sant Guevrok daoulinet en he gichen a zao he zourn deou d'he dal evit ober sin ar groaz.... A veac'h m'an doa lavaret : *In nomine Patris*, ma oue klevet o tont en eur iouc'hal, en eur iudal, en eur bec'hi ken na dregerne ann aod gant-han, ann aoutrou a ioa gand he loan e goaremm ar C'huiok. Ker buan e za ne velor nemed he zaoulagad o virvi en he benn evel daou gef tan, ha luc'hed enn dro dez-han : krena a ra ann douar azindan treid he varc'h, mont a ra a benn-err varzu ar ganol, lammet a ra ennhi loan hag all.... An dour a strinkaz a dro var dro, hag a glevet o virvi evel ma verf ann dour pa vez fourret enn-han eur c'hef-tan pe eun houarn ruz : eur poufad moged teo a zavaz enn ear hag a zigasaz ann noz du en eun taol : a veac'h e velet pal ann dourn. Ker buan e santchor ann douar o krena, hag e klevet ar reier o frailla, o terri, o rigougnat ann eil roc'h ouc'h he ben, evel pa viche deuet oll diaoulou ann ifern, gand ho morzoljou braz hag ho (barrennou) linvierou dir kalet penn da benn, da veza tennerien vein en aod ar C'hernik. Per ar C'hrafer a gren evel eur bern deliou, krena a ra rag aoun en deuz na ve ann diaoul o c'hesa her samma gant-han. Sant Guevrok, kenn dinec'h evel pa viche bet o pedi Doue en he gouent, a grogaz en he zourn en eur lavaret dez-han :

— Na grenit ket, va bugel, treac'h eo atao ann Aoutrou Doue d'ann Droug-Spered.

Ober a ra sin ar groaz, ha kerbuan ann trouz a baouezaz, ar voged a ieaz da netra hag ann amzer a deuaz da veza ker brao ha biskoaz. Per a zibourbelle he zaoulagad da zellet a bep tu dez-han ; sonjal a rea, goude kement a drouz, e ranke beza troet ar bed var ann tu all ; nann, ann traou a ioa chommet evel ma edont a ziagent, nemed enn dra evelato. Ehars treid Per ha Sant Guevrok, el leac'h ma rede araok, plean ha flour, ar ganol a ia euz a vilin ar Gall d'ar mor braz, e z'euz breman eun toull doun ha ledan. Eno, el leac'h mont var eeun, e chomm breman ann dour da ehana, da ober troidellou evel pa ve o para var enn dra bennag. Avechou zoken e velor toullou moan hag hir o kleuza var ann dour, aman hag ha-ount, e kreiz ann troidellou, evel pa ve unan bennag er founz, m'an deuz Toull al Lakez eur founz all nemed ann ifern, o suna hag o c'hesa chacha gant-han d'ar goueled, ann nep a dostafe ouc'h ar bord. Ann toull-ze a ioa great gand ann aoutrou a oa en em stlaped er ganol gand he varc'h ; hag hennez, ann aoutrou-ze, oa ann Diaoul, lezet gand Doue da zont var ann douar evit klask tud da vont gant-han da zevi d'ann ifern, ha kaset var he giz d'ar gear dre gofesion vad Per ar C'hrafer ha pedennou Sant Guevrok.

Hag abaoue tud ar vro o deuz great Toull al Lakez euz ann toull-ze, ha den ne gred tostaat out-han eb krena ha kaout eun tamm nec'hamant en he galonn.

Araok en em zispartia, Sant Guevrok a lavaraz da Ber ar C'hrafer :

— Va bugel, diouc'h ar pez a zo c'hoarvezet ganeoc'h herrio, deskit n'o deuz jamez talvoudegez hir ar madou destumet gand dislealded pe dre laeronsi ; ha dalc'hid sonch euz ar pez a lavare hon tudou koz : *Bleud ann diaoul a ia da vrenn*. Deskit c'hoaz, va bugel, ne ket diskarg ho koustianz abalamour ma noc'h ket bet guelet gand den o pec'hi : ouc'h ann dud e c'hellor kuzet avechou, ouc'h Doue jamez. Na it ket-ta da gredi ar pez a lavar kalz pec'herien ho deuz c'hoant da vouzara ho c'houstianz ha d'en em dalla ho unan : *Pec'het kuzet hanter bardounet*.... Nann, n'euz forz pegenn kuzet e ve eun dra, evit beza pardounet e rank beza diskleriet ha kofeseat.

Setu aze, va c'hamarad, ar pez ameuz kavet el levriou koz divar benn Toull al Lakez. D. L.

DIVEZ.

An aotrou Morvan, person Sizun, zo hanvet chaloni a Gatedral Kemper.

D'an 18 euz ar miz-ma, Mae, e vezo eur pelerinach euz a Roazon da Lourd. Daon drein a vezo evit ar bardonerien. Digouezout a raint eno d'an 19 goude creis deiz. Tremen a raint eno an 20, hag e teuint en dro d'an 21 dioc'h ar mintin evit beza adarre e Roazon d'an 22. Divezatoc'h e vezo lavaret petra a gousto ar veach ha peur e vezo roet ar billejou.

D'an 13 a Vae Pii nao en devezo tri bloaz ha pevarugent echu. Ep mar en deis-ze an oll gristenien vad euz ar bed catolik ne vankint ket da greski ho fedennou evit goulen digant Doue ma viro he zervicher ha ma velo an termen euz he drubuillou.

An Aotrou Cardinal Donet, arc'hescop Bourdel, hag an Aotrou escop Labouillerie, he eil, a zo eat da Rom. Lavaret a rer ive emaer o c'hortoz, e Rom an Aotrou Cardinal Guibert, arc'hescop Pariz hag an Aotrou La Tour d'Auvergne, arc'hescop Bourj.

Er bloa-ma al loar rouz e dèus digaset deomp amzer gaer ha tomder. Ar goueriadet a lavar e kendalc'h al loar-ze an amzer evel ma vez bet en he derveziou kenta, ha var gementze a dra zur ar goueriaded a voar keit hag ar re a ra Almanagou.

An Aotrou Querne, person enez Molenez, zo nevez maro.

An Aotrou Savain, vikel e Cleder zo hanvet person Molenez.

ABOSTOLACH AR BEDEN

INTANSION JENERAL EVIT MIS MAE.

Unvaniez hag emgleo etre ar breuriezou catolig evit henori calon Jesus.

DA FERMI

FERM AR MOROS

E Lanriec e kichen Conkerne.

Vardro pevarugent devez arat douar labour; douar kenta calite, e kichenik kær Conkerne; — Tiez ha creier nevez.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.
E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.
Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo eas bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulina.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.
Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *2 Mae.*		Pont-n'Abat. — *30 Ebreul.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	35 lur, 28 c.	Guinis.....	38 lur, 75 c.
Segal.....	28 lur. 86 c.	Segal.....	27 lur, 50 c.
Eiz.....	24 lur, 10 c.	Eiz.....	22 lur, 50 c.
Ed-du.....	22 lur, 84 c.	Ed-du.....	25 lur, 00 c.
Kerc'h.....	23 lur, 20 c.	Kerc'h.....	22 lur, 50 c.
Avalou douar	8 lur, 00 c.	Avalou douar	6 lur. 00 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'hueč'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*
D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 16 Mae 1874.

LIZER

an Aotrou'n Escop a Gemper hag a Leon

DIVARBENN AN ILIZ

A DLEER DA ZEVEL D'AR GALON SACR.

DOM ANSELM NOUVEL, a urs sant Beneat, euz a venac'h Menez-Cassin etouez pere e virer ar genta reglen, dre c'hras Doue hag hon Tad santel ar Pap, Escob a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon Escopti, salud ha bennoz en hor Zalver J. C.

Clevet oc'h euz, hor breudeur ker, penauz en dervezion a zo poanius sonjal enho, e pere e velet an iliz o c'houzanv, hag hor bro muia caret goal laket, eur zantimant din a dud a zo e guirionez christenien hag a gar ho bro, a zougas meur a hini da brometi da Zoue ober ho gallout evit lacat sevel e Pariz eun iliz en henor da galon sacr Jesus.

Ar bromessa-ze, digemeret mad ha gant prez gant ar gristenien a Frans, benniget ha cavet mad gant an Tad santel ar Pab, a zo deut da veza eur pez labour hag a zell oc'h ar vro oll.

Asamble hol lezennerien o deus kemeret perz enhan o renta, dre eul lezen, æsoc'h dont abenn anezhan. Ar zonch da ober eun dra evelse a deue euz eur speret a feiz, hag a gave dioc'htu digemer dre ma zeus meneg euz eun devosion a blich kement d'an iliz, hag eüruz omp bet o velet ar re zo er c'hargou o rei a galon vad ho otre d'an tam labour-ze. An iliz a dleer da zevel er gær benn a vezo savet en hano an oll hag evit mad an oll. Bez'e vezo an testeni, hag evel ar vouez euz ar beden ep ean a gas ar Frans da galon sacr hor Zalver evit anaout he garantez ha goulen he drugarez. Ma tigas sonch d'ar re a deui var hon lerc'h euz hor goaleuriou hag euz ar pez on eus bet da c'houzanv, e lavaro dezho ive petra on eus great evit repari ar pec'hejou o devoa tennet goalen Doue varnomp. Digas a rai fizians dezho o tiskuez e caver ar silvidigez oc'h en em erbedi oc'h madelez ha trugarez Jesus-Christ, oc'h he deneridigez e kenver merc'h hena he ilis.

Evelse, H. B. K. pa zeo deut an Aotrou Cardinal Arc'hescop Paris da scrifa deomp da c'houlen hor sicour evit eur pez labour a vel ervad a zo ken talvoudek, n'omp ket chomet da zonjal, hag on euz her prometet dezhan dioc'htu.

O coms dezhan euz ho feis beo, hag euz ar garantez a ziskuezit e pep leac'h evit ti Zoue, on euz hen asuret e teujac'h oll gant prez da gemeret perz en tam labour bras-ze dleet da zevosion ar gatoliked.

Cridi a reomp eo dèut ar mare da c'houlen hoc'h ofransou. Doue a skuil he vennos var ho touarou, var ho kenvers, var ho labourou; bez'e tleit dezhan anaoudegez vad, peden ha carantez; ar pez a c'houlennomp diganeoc'h eo paea eun dle, hag ho largentez a lacai rei deoc'h grasou nevez evit an ene hag evit ar c'horf.

Rakse e c'houlennomp eur gest Dissul ar Pantecost.

† D. ANSELM,
O. S. B.
Escop Kemper ha Léon.

Mis Mae, mis Mari! Nag a bedennou calonek ne zavo ket epad ar mis-ma varzu an Env euz a galonou oll guir servicherien mam Doue e kement bro gatolik zo er bed, ha dreist oll e Frans Rouantelez Mari! Epad ma teu pep tra d'en em nevezi, an donar da c'hlasvezi, ar guez d'en em c'holo a vleun hag a zeliou, al laboused da gana, pephini en he iez, eur c'hantig a anaoudegez vad d'ar c'hrouer en deus roet dezho plun ha liou ker caer, ar c'hristen ne c'hell ket miret da zevel ive he vouez evit rei ive da glevet he ganaouen anaoudeg, hag eo dre zaouarn ar vam a drugarez eo e fell dezhan e zafe he veuleudi beteg he Dad a zo en Env. Peb ene a zant izom pidi, izom trugarecat, izom goulen c'hoas grasou

nevez. Evelse pebez levenez ne deo ket evit eur galon gristen clevet comz euz ar pelerinachou a zo adarre sonch da ober, clevet hano da nevezi an derveziou dudius-ze e deus tremenet e treid skeuden Mari, el lec'hiou santel ma car an dud a feiz en em zestum enho evit pidi, meuli ha trugarecat Doue !

Tud ar bed o deuz ive ho amzeriou. Ho guelet a rer epad ar goanv oc'h ebatal, oc'h ober euz an deiz an noz, hag euz an noz an deiz, hag er c'heriou ho gueler o kemeret ho brasa ebatou epad ar c'horaiz, en amzer ma teu an ilis da lacat he guir vugale e pinijen. Ar gristenien fidel avad, goude beza great pinijen ha gouelet d'ho fec'hejou epad ar c'horais, goude beza great ho dever pascal evel bugale sentuz, en em gaf e peoc'h gant Doue ha gantho ho unan. Epad ma ema tud ar bed torret gant ar skuisder en ho ebatou, hag anter zistrujet gantho ho iec'hed, ar re-ma, me lavar an eneou mad, a zant an izom da gana, da drugarecat Doue, da bidi, da ziskuez al laouenidigez zo en ho c'halon.

Hogen mar deo hor bro ger Rouantelez Mari, mar en em ziskuez mam Doue bepret hon difennourez, eo e mis Mae ive he guelomp o rei grasou dispar d'hor bro. N'on eus ket ancounac'het ar c'hras roet dezhi n'eus ket pell d'ar pevar varnugent a vis Mae, d'an deis ma c'henorer ar Verc'hez santel dindan an hano a sicour ar gristenien, hag ar c'hras-ze, ep mar, ne voa ket bet roet deomp ep scoazel Mari nag ep ar pedennou a zave er mare-ze varzu enhi aberz an oll gatoliked. Ha ma na deo ket bet ar c'hras-ze ker braz ha ma sonje deomp, ma n'on eus ket tennet anezhi an oll frouez a dliemp da ober, ne deus da damal eno nemet ar feiz toc'hor a hiniennou ne ouzont nemet crena hag argila, hag a fell dezho ato en em harpa cals pe nebeut var ho breac'h bresk ha diners, eleac'h en em harpa dichipot var breac'h oll galloudeg an Aotrou Doue. Ha mar guelomp lod euz ar grasou a denn Mari var hor bro, nag a c'hrasou all ha ne velomp ket, hag a resevomp ep mac'h evesafemp tam ebet outho.

Rom. — An dispac'herien o deuz eun avi ar vrasa oc'h an aluzennou a gaser d'ar Pab euz a bep corn euz ar bed catolik. Carout a rafent lacat ho c'hrabanou var an arc'hant-ze, hag e carfent cas an Tad santel euz a Rom, evit c'huilla an tenzoriou a chomfe var he lerc'h. Eur souezen gouscoude a bakfent, rag ar Pap n'en deus netra, ne zalc'h netra euz ar pez a roer dezhan ; eur gazeten gristen zoken a lavare en dez all e voa red e creskje dre vurzud an aluzennou-ze etre daouarn ar Pap, rak, emezhi, cals muioc'h a ro eget a reseo.

An dud difeiz e Rom o deuz a vrema paket meur a souezen. Caout a rea dezho ive o teleur menac'h ha leanezed var ar ru, oc'h aloubi ar pez a ioa dezho, ez eant da zestum berniou danvez. Ha petra o deus cavet ? Tamou arrebeuri coz ha n'o deus ket tennet anezho avechou peadra da ober mizou ar verzidigez.

E Rom, mar deus dispac'herien, ez euz ive christenien vad. Bez'ez euz eur vreuriez hag ar re a zo enhi a zo hanvet *sacconi*, da lavaret eo, guisket gant sier. Ar re ma zo oll tud euz an noblans hag en em c'hra penitanted, hag a ia da gestal evit ar beorien. Ar galon sacr eo ho anseign. En dro dezho ez euz eur zac'h lian gros gant eur c'habuchon da c'holo ho bizach. Evit boutou n'o deus nemet soliou ler ep eneben, hag eur gorren da lasa ar sol-ze var ho zreid noas. Ar re vrasa euz a Rom, ha zoken Cardinaled, a zo er vreuriez-ze.

En dez-all e casent d'an douar corf unan anezho. Ar groaz a zougent en ho raok zo great gant daou dam coat diforch hag eur gurunen spern. Var an arched ne voa nemet eun tam lian groz evel an hini zo oc'h ober ho zier. En iliz ar beleg a rea an enterramant en em zalc'he eur pennad dioc'h ar c'horf, hag ar *sacconi* ho unan o deus lavaret ofis an anaoun. Credabl eo ez oa en ho zouez eur prins bennag euz an ilis cuzet dindan he zac'h.

An dud estren a ziskueze beza souezet o velet kementse ; ar romaniz avad ne voant ket, ne ket ar c'henta guech oa dezho da velet an dra-ze. Hogen dre ma zea ar *sacconi* an oll a ziskueze ar brasa respet evitho.

Aljeri. — Setu ama eun taol aberz eun dispac'her, hag a zo tristoc'h :

D'ar 14 a viz Ebrel, e kerik Batna, tost da Gonstantina, e voue taolet ar strafuil etouez an dud o clevet ar c'hri-ma ; « Sicour, sicour ! emaer o laza an Aotrou person ! » Setu ama petra a ioa c'hoarvezet :

An Aotrou person a lavare he oferen da seiz heur, evel ma zeo boas d'hen ober bemdez. Digouezet oa gant ar gorreou pa glevas trous camejou eun den a deue euz an nor eün varzu enhan.

Eat er c'heur, an den-ze a reaz eur gourdrous bennag ; ar person a zistroaz evit lavaret dezhan rei peoc'h ; araog avad m'en doa bet amzer da lavaret ger, an den-ze a ioa crog en he varo. Gant aoun na vije profanet ar zacramant, ar person a glascas pellaat he enebour dioc'h an aoter, hag hen ober a reas zoken ; mes evel ne voa ket ker cre hag an den-ze, e voue discaret ganthan, hag al lampon hen dalc'he gant eun dorn var bouez he varo, ha gant eun dorn all e claske he vouga.

Daou vugel a responte an oferen ha teir leanez a ioa en iliz a redaz er meas da c'houlen sicour. Daou zen a ziredas buan hag a reas d'al lampon discregi. Poent oa ; nebeut o divije daleet da zont e vije bet mouget ar belek kez, hag e vije bet unan muioc'h da verca e niver ar re a zo bet lazet gant al lamponed poulzet gant ar scridou difeiz. An den-ze en deuz vardro daouugent vloas, a zo euz ar Suis, hag a zo bet soudard. Cridi a c'haljet ne voa ket marteze avoalc'h he skiant vad ganthan, pe en devoa efet re, gouscoude he dorfet a deue ep mar euz ar gasoni-ze c'hoezet gant satan a eneb ar relijion dre ar scridou fall skignet etouez an dud. Rag ar re a lenn ar scridou-ze a gred dioc'htu pa brezeger an drouk pe ar gaou dezho.

An Aotrou person o veza goulennet outhan : « Petra am eus-me great deoc'h, ma teuit da glask lamet va buez diganhen ; me n'oc'h anavezan ket ! »

— Netra, emezhan ; mes me fell din e lavarfez din petra eo da Zoue, an hini ma labourez evithan. Da Zoue eo an arc'hant, ha ne ket-ta ?

Ar re a deuas da gregi enhan o veza goulennet outhan ive perag e claske laza ar person, e lavaras :

— Me ne anavezan ket ar person-ze ; falvezet eo din he laza abalamour m'ema tregont vloas zo aze o comz euz he Zoue.

Pa glefchont hano euz an torfet-ze, tud kear Batna a voue strafuillet ha mantret oll, evel pa vije digouezet eur goalheur braz e pep ti.

Dissul ez eus bet eis dez, eme gazeten Florans, ar Pab o veza o vont da ober he bourmenaden, ar re a ioa var al leac'h o devoue dirag ho daoulagad eun daolen meurbet dudius da velet. E corn unan a valiou ar jardin, en em gavas dirag ar Pab pemp mesaer varnugent peb a oan gantho etre ho divrec'h. An oaned-ze a ioa lod anezho du, lod guenn, lod all marellet, ha rubanet oll e liou an Tad santel.

Ar vesaerien-ze a ioa euz ar geriaden Prima-porta, tud euz an dibab, hag ho ferson gantho en ho fenn. Ar Pab, goude beza sellet outho gant madelez, a lavaraz o devoa an ear da veza ker glan ha ken dizroug hag ho oaned.

Person Prima-porta a lennaz eun adres d'ar Pab, eleac'h ma cavas tro da gomz euz a Jesus-Christ hag euz an oaned, euz ar pastor mad hag euz ar vesaerien. Neuze unan euz ar versaerien a zo tosteet, ato he oan ganthan etre he zivrec'h, hag en deus ive lavaret eur ger bennak d'an Tad santel e iez he garter.

Ar Pab harpet var he ganen, a zelle piz oc'h an den iaouank discoupl-ze a ioa guisket gant eur c'hroc'hen maout, ha mouflou ler soubl ganthan hag a zave hueloc'h eget pennou he zaoulin. Ep mar ar Pab a ioa tenereet he galon hag a deue an daelou euz he zaoulagad. Lavaret a reaz eur ger bennag evit trugarecat ar vesaerien ; neuze o trei oc'h ar re hen heuille, e lavaras :

« Rei a rer deomp an oanedigou-ze, ha ni ho roio d'ar re n'o deus ket a vara da zibri, hag evelse e vennigint ar vesaerien vad-ma. »

Aotrou person Prima-porta a lavaras neuze ez oa eno ive adren mesaerezed hag a c'houlenne guelet ar Pap.

— Ra deuint ! ra deuint, eme Bii nao.

Dont a rejont, hag e rojont bleuniou d'ar Pap.

Araok bennigen ar vesaerien hag ar vesaerezed pe labourerezed, an Tad santel a roas da bephini anezho eur vetalen arc'haut, hag e lavare en eur c'hoarzin : « Setu ama, bugale, eun dra ha ne velit mui nemeur abaoue pevar bloas zo, *arc'hant*. G. M.

Itroun Varia Lourd.

PEMZEGVED DEVEZ.

An dud impi nec'het braz euz ar pez a dremene daoust ma leverent e tisprijent an dra-ze, a glaske an tu da zont aben da enebi euz ar burzudou ; diskuez a rejont dre ho doareou peger braz oa ho c'hassoni a enep ar relijion.

Evit lakaat an dud da nac'h ar burzudou guirion, en em lekejont da gonta burzudou faoz.

Paperiou pe journalet an dud dizoue na lavare netra divarben pare Louis Bourriet, na divarben bugel kroisine Dukouts, na divarben pare Louis Bourriet, na divarben Blaiz Manmuz, an intanvez krozat, Mari Daub, Bernard Soubi, Fabien Baron, Janet Krassuz, August Bord, na divarben kant 'all ; Inventi a rejont géier a bep seurt divarben Bernadeta.

Epad ma n'em ziskueze ar Verc'hez er c'herrek Massabiell, an amzer oe kaër meurbet, hag a hellaz an oll dont oez avoalc'h beteg ar c'hao.

Ne oa ket bet guelet amzer ker kaër er mare-ze euz ar bloaz abaoue meur a vlavez.

Adalek ar pemp euz ar miz meurz e kouezaz kalz a erc'h ; an amzer griz a reaz d'an dud paouez da zont d'ar c'hao.

Koulskoude an itroun Benedetta Kazeaueuz a Lourd dalc'het abaoue tri bloaz en he guele gant eun derzien hir-paduz, ha pebini e doa klasket diboan digant meur a vedisin, a oe pareet en eun taol dre an dour burzuduz.

Blaizeta Soupen a oe pareet ive euz eundrouk daoulagat pehini ne doa ket allet disc'hrienna.

Ar burzudou a greske, Doue a ree anezo ; ar Verc'hez a ziskueze dre eno pebez gallout e deuz dirag Doue.

Abaoue an devez diveza euz ar bemzek-de goulennet gant ar Verc'hez, Bernadeta oa eet meur a veich d'ar c'hao, hogen evel ar re all, heb beza klevet en he c'halon ar vouez pehini e lakee atao da vont beteg eno.

He c'hlevout a reaz adarre d'ar bemp varnugent a viz meurz, ha kerkent e kemeraz hent ar c'herrek Massabiell. Bernadeta a ia d'ar c'hao, a lavaraz an eil d'egile, o velout anezi o tremen dre ger.

Hag er memez amzer, dont a reaz er meaz euz an tyez, o redek dre an oll henchou, eun niver braz a dud pere a redaz hag a zigouezaz kerkent hag ar plac'hik.

En draounien an erc'h oa teuzet abaoue daou pe tri dervez ; kuruni a ree c'hoaz lein ar meneziou tro var dro. An amzer a oa sklær ha kaër meurbet. An oabl a oa glaz heb eur goumoulen varnezan. An heaul evel eur Roue a zave neuze var bar ar meneziou, hag alaouree an erc'h var ho c'hribellou.

An devez oa ma ziskennaz guechall an æl Gabriel beteg ar Verc'hez dinam euz a Nazareth, hag en doa he saludet aberz Doue ; gouel an introun Varia miz meurz a oa en deiz-ze.

Epad ma rede ar bobl beteg ar c'hao, hag e vije guelet en ho zouez ar re pere oa bet pareet gant ar Verc'hez,

evel Louis Bourriet, an intanvez krozat, Blaiseta Soupen, Benedetta Kazeaux, August Bord hag ugent all, an Iliz katolik dre ar bed oll a gane en offis euz ar mintin ar prœpoziou souezuz-man : neuze daoulagat ar re zall a zigoro, diskouarn ar re vouzar a glevo, an den kam a lammo ker skanv hag ar c'haro, abalamour ma-ze lammet an dour er gouelec'h, hag ar waziou o deuz redet el lec'hiou distro.

Aboan ma oa daoulinet Bernadeta, ma n'em zizkoueze ar veledigez. Evel en devezion all en dro dezi eur c'helc'h a sklerijen euz ar re gaëra pehini a lugerne, dreist, hag ar sklerijen-ze a oa c'houek meurbet: an draze a ziskueze ar gloar paduz euz ar Verc'hez er peoc'h euz an Eternite. Ar gouel var he fen hag ar zaë dresset modest en dro dezi, a oa guen kan evel an erc'h ; an diou rozen pere a vleunvie dindan he zreid o doa liou an oabl pa deu ar goulou-de.

Ar c'houriz a oa glaz evel liou an oabl.

Bernadeta, er meaz anezi he unan, e doa dizonjet an douar en eur sellet euz ar genet-ze heb he far : O va introun, emezi, o pet ar vadelez da lavarout din, piou Oc'hui ? ha pe hano peuz ?

Rouanez an envou a vusc'hoarzaz ha na respountaz seurt ebet.

Er mare-ze euz an deiz, an Iliz katolik a gane c'hoaz er pedennou euz an offis : O guerc'hez santel ha dinam peger braz meuleudiou a rin deoc'h ? E guirionez na ouezan ket penaoz en ober, rag douget e peuz an hini na hell ket an envou derc'hel.

Bernadeta na gleve ket ar moueziou-ze, ha ne oa ket evit gouzout an traou kaër-ze.

O velet na responte ket dezi ar veledigez e c'houlennaz diganti adarre :

O va introun, bezit ar vadelez da lavarout din piou oc'hu ? ha pe hano peuz ?

Ar veledigez a zeuaz skedussoc'h c'hoaz evel ma kreskete he laouenedigez, na respountaz netra koulzkoude da c'houlen ar c'brouadur. Hogen an Iliz a gendalc'he var he fedennou hag he c'hantikou hag a gane er mare-ze ar c'homzou-man : Kemerit perz e va Laouenedigez, c'hui pere a gar Doue, rag pa oan c'hoaz krouadur bihan an Doue oll galloudek en deuz va c'haret, rag me eo em euz ganet an Den-Doue. Galvet a vezin a vreman, eüruz gant peb unan, rag Doue en deuz great eur zell var he zervicherez dister, ha me eo em euz ganet an Den-Doue. Bernadeta a reaz he goulen adarre hag a lavaraz evit an drede gueiah : O va Introun, o pet ar vadelez da lavaret din piou oc'hu ? Ha pe hano peuz ! ar Verc'hez a oa evel gloriussoc'h c'hoaz, hag evel eun den beuzet el laouenedigez na respountaz ket. An Iliz katolik a gane neuze eur c'hantik a joa e pehini e lavare hano ar veledigez : Me ho salud Mari, leun a c'hras, an aotrou Doue zo ganeoc'h, benniget oc'h dreist an oll gragez.

Bernadeta a c'houlennaz adarre digant ar veledigez : O va Introun, o pet ar vadelez da lavarout din piou oc'hu ? ha pe hano peuz ?

Epad ma zelle Bernadeta outi ; ar veledigez he daouarn e kroaz, he bisaich skeduz dre gloar an Env, a zelle e kalon an dreindet adorabl, Doue an Tad da behini eo merc'h, Doue ar speret-santel euz a behini eo ar pried, Doue ar mâb euz pehini eo ar vam.

Pa gomzaz ar bugel, digroaza a reaz he daouarn, en or derc'hel ar chapelet gant he c'hreun guen hag he chaden aour var he breac'h deou.

Digeri a reaz he divrec'h hag ho stouaz varzu an douar, evel pa felje dezi digeri varnezi he daouarn ken leun a c'hrasou ; hag o sevel anezo adarre varzu an Env, euz a belec'h oa diskennet er memez devez gueichall an œl evit he saludi, ho c'hroazaz adarre gant deoliez, hag o sellout euz an Env gant eur sell a anaoudegez vad, e lavaraz ar c'homzou-man :

Me a zo ar gonsepsion dinam !

Goude beza lavaret kement-ze, ar Verc'hez a zizparissaz, hag ar bugel en em gavaz, evel ar re all, dirag eur garrek distro. En he c'hichen a rede ar feunteun burzuduz pehini en or koueza er c'han great eviti a roe da glevout an trouz hibouduz euz an dour.

An Iliz a gane neuze en he offis kaër euz an deiz : o c'hui ar gloriussa euz ar Guerc'hezet, skeduz etre ar steret all.

O Gloriosa virginum,
Sublimis inter sidera.

Ar Verc'hez en or apparissa eno a felle dezi diskuez, dre he burzudou, pegen guir eo ar myster, nevez disklæriet gant an Iliz ha gant sant Per, o komz dre c'hinou hon Tad Santel ar Pab Pi IX.

Ar Vesaërez vihan da behini en em zizkueze ar Verc'hez a gleve evit ar veich kenta ar prœposiou-ze : konsepsion dinam. » hag evel na ouie ket petra oant, ober a ree kement a helle en or zont en dro da Lourd evit ho derc'hel en he speret ; lavaret a rea anezo epad an hent, emezi, evit mirout d'ho ankounac'hat ; hag en or vont tram ar Presbytal e leveren din ma unan : konsepsion dinam, konsepsion dinam ! rag fellout a ree din ho digaz d'an Aotrou Person evit ma vije savet ar chapel.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

Petra da lavarout deoc'h introun Varia Lourd ? En envor euz an devez-ze, e pehini o peuz disklœriet hoc'h hano santel, en eur dispaka dirazomp ho kloar, hag en eur lavaret : Me a zo ar *gonsepsion dinam !*

Petra a hellin lavarout deoc'h nemet koueza d'ho treid santel, hag o sellout euz ho kenet heb he far, sonjal penaoz o peuz gounezet kalon ho Toue a bep Eternite.

En or sellout ouzoc'h, an Dreindet santel a vele genet ar grouadurez pehini zo bet heb pec'het, ha deuz an huella euz an envou e klever tri c'hri a souez a zoujans hag a garantez.

Doue an Tad : o lavaret. Setu aze va Merc'h ! Doue ar speret-santel : setu aze va pried, Doue ar Mab : setu aze va Mam !

Guerc'hez pur, skeuden an den dinam, an den e kreiz ar gloar, ni pere zo bet choazet gant Jezuz evit beza he vreudeur, hag a zo bet prenet gant he oll c'hoad, ni pere zo bet evidoc'h bugale a c'hlac'har roët deoc'h gant Jesuz e harz he groaz, ni a lavar deoc'h gant kalz a fizians: O Guerc'hez Vari, c'hui a zo hor Mam. Deuit d'hor sikour, deuit c'hui pehini a zo bet ganet heb pec'het, pehini zo marvet heb pec'het. Deuit c'hui dinamdet heb he far, santelez parfet, evit parea an dud pec'herien goloët gant forgniez ho c'hrimon.

Piou en do truez ha teneredigez avoalc'h a galon evidomp-ni mar ne deo an hini zo Mam deomp-oll. Piou en do gallout ha nerz avoalc'h d'hor savetei, nemet c'hui merc'h karet Doue, Pried chast Doue, Mam Doue, konsepsion dinam !

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Evel-ze bezet great.

A. DE JESUS.

Buez burzuduz
ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

C'HUEZECVET PENNAD.

Mignoned Beneat e Rom.

Morse Beneat n'oa chomet ken nebeut a amser e Lorett evel en diou dro diveza-ma ; ar penn abec a gementse oa marteze an hardizegez ho doa kemeret he vignonet d'her lacaat da vihannaat he binijennou.

E Rom ne zigueze ket gantha evelse ; er gear vrazma e c'hellor lavaret gant guirionez e zoa collet ; ma rea unan bennac anaoudegez gantha, oa kementse eb gouzout dare an eil d'egile ; n'oa nemet an daouzec paour hospital Sant Martin hag en em anavessie oll, he vignoned all a Rom n'en em anaient ket. Etouez ar veleien a deue aliez eveldha da ilis Itron Varia ar menesiou, an darn vrassa anezho ne daoljont ket evez oc'h Beneat, petra bennac m'her guelent peurliessa bemdez o tremen eno ar mintinvez hed ha hed o pedi. An nemorant euz an dud ne daoljont ket evez outha ken nebeut, ker boazet oat, e Rom ispisial, da velet peaurien en ilizou, petra bennac ma zoa hema dishenvel dioc'h ar beaurien all en he zoare da bedi. Epad an oferennou e chomme var bennou he zaoulin eb flach, he zaoulagad n'ho dizroe divar an tabernacl nemet evit ho zeuleur var he leor. Bihan eta eo an niver euz ar re a anavezas santelez ar zervicher burzudus da Zoue. Setu ama gouscoude testeniou eur re bennac ho deus-hi roet en enclasc euz he vertusiou goude he varo.

Eun devez eur belec santel, hanvet Dom Fransez Brizi, a ioa boazet da lavaret bemdez an oferen dirag imach burzudus Itron Varia ar menesiou, o tizrei etrezec ar bobl a glevas eun huanaden an devota e tu an aviel; sellet a reas oc'h an hini a elle beza he zennet hag e velas eur paour keas goloet a druillou en eun dremken devot ha tra. Ker souezet e voue ma rencas chom eur pennad eb kenderc'hel he oferen, epad an nemorant anezhi soken ne ellas ket cas ar zonch euz ar paourse euz he speret. Goude an oferen, evit trugarecat Doue Dom Fransez en em lakeas, evel m'oa boazet, e tu an abostol. Ac'hano e c'hellas sellet pis oc'h ar paour-se ; cuzet oa oll nemet he benn gant ar balustrou, ha gouscoude a amser da amser her guele, eur sclerdəd gaer en dro dezha, e c'hasten he benn hag he gorf oll etrezec an aoter ; cregi avad a rea start e guerzidou ar balustr evel p'en divije c'hoant m'hen doucje he speret betec an tabernacl ; chom a rea en doare-se keit ha ma vijet bet o lavaret ar psalm *miserere*. Pa deue enha he unan adarre e rea, eme ar belec-se, eur zell, evel dre laer, en dro dezha evit guelet hag anavezet e vije bet ar visionse gant ar re a ioa en ilis. Neuse en em lakea adarre da lenn. Meur a hini all oc'h pen Dom Fransez, a velas Beneat savet evelse a speret varzu Doue.

Azalec an devez-se, ar belec santel-ma ken alies gueach ma teue en ilis a glaske atao ar paour burzudus-se el leac'h m'en em lakea peurtiessa, ha ma n'her guele ket e veze ankenniet, rac, emezha eun asmir oa he velet en ilis.

Eur belec all c'hoas Dom Rubini, a ioa ive boazet da oferenna en ilis-se, a anaie Beneat ha meur a veach emezha goude va oferen oun bet chomet betec eun hanter heur o sellet pis oc'h ar paour-se, rac ar guel ebken anezha am lakea da bedi calonec.

Eur chapalan euz a ilis Itron Varia ar menesiou, hanvet Dom Thomas Jiorji, a renke oferenna aliez enhi, en troiou kenta ne daolas ket evez oc'h hor mignon Beneat en em zalc'he atao gouscoude er memes leac'h, e tu an aviel harpet oc'h ar balustr, rac en ilis-se e veze cals peaurien ; dont a reas evelato da evessaat outha rac m'her c'have atao daoulinet pa zeue en ilis kercouls ha pa zea er meas anezhi, goude he oferen. Dom Jiorji a evessaas mad oc'h Beneat, he zillad a ioa udurroc'h evit re paour all ebet, he vleo hag he varo atao ken dirapar ha kel lous ma zoa eun donjer sellet outho, he scudellic coat a veze a istribill oc'h ar gorden a zalc'he he damouigou dillad en dro dezha, ar rema a veze hen difraoul ma veze he vruchet en noas, he zivesker hanter dizolo, he voutou ne zalc'hent nemet dre boan stag oc'h he dreid, ha petra bennac ma zoa ar paour-se iaouanc flam kementse ne rea c'hoas nemet creski an donjer a rea da gement hini a zelle outha ; daoust da gementse a zindan an truillou-se e velet evel eur sclerded burzudus o lugerni var he zrem a rea dudi Dom Jiorji. Guelet a reas ar paour-se, ken aketus da bedi, o c'hancounac'hat goulen an aluzen, hag oc'h he disprijout soken alies, p'he c'hinniget dezha. En eur zont euz an ilis peurliessa Dom Jiorji a ranne an aluzen etre ar beaurien a veze ehars an or, ha meur a veach eo bet diguezet Beneat da dremen er mare-se, ha tro ebet ne zaleas da gemeret he lod evel ar beaurien all ; evit doare, emezha, ar paour-se goloet a druillou n'en deus dienez a netra dre

ma zeus mechans tud carantezus o pourvei dezha he vezur pemdisiec. N'hen anavezas e guirionez evit paour ken' her guelas er c'holize hag e mesc peaurien Sant Martin. Evit Dom Jiorji n'oa mar ebet e vije Beneat eur c'hristen mad, rac her gnelet a rea o pedi calonec en ilis, ha bez' en doue soken an eur vad d'he gommunia meur a veach ar bloas. Nebeut a veleien gouscoude a ellas rei testeni da veza he gommuniet e ilis Itron Varia ar menesiou, rac en ilis devot-se e veze bemdez cals beleien a bell bro o c'hoferenna, ha digatho marteze eo e cave guelloc'h Beneat reseo he Zoue.

Ar belec Dom Melis gouscoude, a oferenne bemdez en ilis-se, a anaveze hor paour muia caret ; er penn kenta en doa e velet e tu an abostol ha p'her guelas goudese e tu an aviel, e sonjas e rea kementse evit en em gnzat guelloc'h el leac'h tenval-se ; kement a druez en doa outha ma roas dezha meur a veach an aluzen eb hen distrei gouscoude divar he beden. Evit hen trugarecat Beneat a rea eur zellic outha, a stoue he benn eb lavaret grik. Ar belec santel-se o velet bemdez devosion, madelez ha dienez Beneat ne elle ket miret da scuilla daelou, rac, emezha, sur oun ene ar paour-se a zo tost da Zoue, morse n'en doue an hardiziegez da goms outha en ilis.

Dre druez oc'h Beneat e kinnigas dezha eur pez dillad bennac ; avechou ho c'hemere p'ho c'have dister aoualc'h, ha kement a respet en doa Dom Melis evit ar paour santel-se, a roas dezha eun droad he hano, ma ne c'honlenne morse lod en he bedennou n'en doa mar ebet e vije paet mad he aluzennou gant Beneat. P'her c'have soken er ruiou o vont euz an eil ilis d'eben e veze estlamet o velet he aket da goms oc'h he Zoue, mont a rea gant he hent eb sellet oc'h netra, ar muia a grede Dom Melis da ober oa tenna he dok gant respet dirag ar paour dispar, mignon muia caret he Zoue, en eur lavaret : *Meulet ra vezo J. C.* Ha Beneat en eur denna he dok eb sellet oc'h ar belec a lavare : *Da james.*

Avechou gouscoude Dom Melis a renke coms oc'h Beneat, neuse e lavare goustadic dezha en ilis : izom em beus da goms ouzoc'h, mont a ran etal an or d'ho kedal. Beneat ne zalee ket da vont da gaout ar belec coz ha santel-se. Eun dro hema a ioa roet dezha gant daou vreur belec jesuistet, a ioa torret ho urs, ar grevidi da ginnic da Veneat beva gatho evel breur convers evit ober ho labour. Beneat ne assantas ket, goude beza goulennet cuzul he dad cofessour, *rac neuze*, emezha, *ne elfen ket ober va fedennou ha mont d'an ilizou.* — Eur veach all araoc n'en doa ket selaouet ken nebeut eun evelep kinnig. Ma vije bet lalvezet dezha chench lojeiz ha dont euz a hospital Sant Martin Dom Melis a vije bet eurus d'he zigemeret en he di, eb goulen netra digantha evit gobr.

Eun devez Dom Melis a ellas lacat Beneat da zont da leina d'he di, pebes mall n'en doa ket d'he zigemeret, ha pa vije bet deut eur c'hardinal da breja en he di ne vije ket bet muioc'h a lorc'h enha. Petra bennac m'en doa roet sclear da anaout de Veneat an ardremez evit caout an ti, hema a ioa kercouls beuzet he speret en he beden gant Doue ma tremenas ebiou ha ma renkas Dom Melis ioual dezha.

Ober a reas eun tamic brao a lein evit digemeret ar paour-se, goloet a druillou hag a astus, hag a garie gant teneridigez ar guella euz an oll dadou. Beneat dre zentidigez hag evit plijout d'ar belec santel-se a danveas eun nebeudic a bep tra ; pa felle dezha avad he lacat da zebri muioc'h, Beneat a lavare n'oa ket boazet da ober kement a cher vad. Peger mad bennac oa deuet Beneat da Zom Melis ar belec coz ha santel-ma, a ioa en he garg rei ar gommunion en ilis Itron Varia ar menesiou, o veza ne velas morse Beneat o c'hazeza oc'h an daol santel a ziscredas varnezha ne vije ket o communia, divezatoc'h e comsimp a gementse.

M'o peus sonch em beus bet comset deoc'h euz eur belec coz all a anaie ive Beneat hag a stouas eur vech dirazha evit pokat d'he dreid, ar pez a reas eur boan vras da Veneat ; en eur ober kementse, eme ar belec-se, eo Jesus Christ eo a felle din da henori er paour truillec a gemeren evit eur zant. Epad eur maread amser goude kementse Dom Fraja ne elle mui caout an tu da goms oc'h Beneat ; eun droad gouscoude o velet en he gichen he dokic ken dirapar ma ne elle gelei he benn oll na miret oc'h ar glao da gueza varnezha, e zeas d'he gaout, epad m'edo o pedi e ilis Itron Varia ar menesiou, hag e lavaras dezha dont d'he di da gerc'hat eur c'hoz tok coz en doa da rei dezha evit hen dioual dioc'h ar glao : ne ouzon ket e peleac'h ema ho ti eme Veneat. Deuit d'am heul, eme Dom Fraja ; senti a reas, chom a reas avad er pors da c'hedal an tok ha ne assantas biken mont en ti. Goude beza roet dezha he dok, Dom Fraja o veza goulennet digant Beneat petra a rea e Rom e lavaras dezha : *ne doun nemet eur vacabant.* « N'her c'hredis ket, eme Dom Fraja, souezet ebken e vouen o velet he humilite. »

Ar goanv 1782-1783, a voue rust bras e Rom, Dom Fraja o veza cavet Beneat er ru dispac caer he vruchet ha couls lavaret en noas a lavaras dezha dont da gerc'hat d'he di eun tam liviten goz a vije tom. *Pe liou e deus*, eme Veneat? Du. — N'he c'hemerin ket neuse, rac kemeret e ven evit eur belec.

Kercouls a Dom Fraja ni a ell a speret stouet da dreid Beneat evit poket dezho rac ma zint treid eur zant euz hor bro.

IAN AR GERNEVEZ.

Perrina Cadoret.

I

Eul lestrik reder pe galouper-mor, hanvet ar *Miserere*, euz a Roscoff e Breiz-Izel a deuas eun devez da deleur an heor dirak kerik Sant-Malo. Ar c'habiten a ziskennas d'an douar. Red eo dezhan discleria daou lestr marc'hadour saos plaoufet ganthan var ar mor bras. Neuze goude beza ho laket etre daouarn perc'hen he lestr evit ho guerza, e rea he zonch da vont da redeg adarre var ar gazek c'hlas.

— Abenn eun heur ama adarre d'ar vag, emezhan d'he rouenverien.

— Eo, eo, cabiten, eme ar sturier.

Evit dioual ar vak ne chomas nemet eur martolod iaouang, nerzuz, eun drem a zoare dezhan, daoulagad vras ha glas, bleo hir ha blondin, eun den dizroug evit eur guel daoust d'he vicher garo ha d'he ziscoas ledan. Alan Guerneiz a reat anezhan. Servicha a rea eno dindan he Dad, mestr sturier, Salomon Guerneiz, hanvet Salomon ar bras, ne ket abalamour m'en divije morse douget barnedigez brudet ebet, mes abalamour m'en doa pemp troatad anter, crábanou dir hag eur galon ha ne vouie morse caout aoun. Alan Guerneiz a ioa henvel oc'h he dad ha ken huel hag hen.

Hogen ar martolod iaouang a ioa eno he unan o tioual ar vag, hag a zisvleve-ien bep en amzer, rag etretant he gamaraded, laouénoc'h egethan, a ioa o sevel ho bez bihan en ear hag o silaou historiou hostizez an davarn *Dugay-Trouin bras*. En davarn-ze oa trous neuze, eno oa caos divar benn ar mor, rak martoloded Sant-Malo a rea fest a zoare da vartoloded Roscoff.

Jugal euz a Gastel-paol a zibune an taoliou caer great gant ar *Miserere* en he redaden diveza ; Bizin, he vartoloù a gonte pegement a draou o doa plaoufet, ha pegement a dalie lod pehini ; an hostizez a huanade o sonjal eo e Roscoff ha ne ket e Sant-Malo eo e vije dispignet an darvuia euz an danvez-ze.

En dro da vak Alan Guerneiz ez oa aleiz a vageerien, lod o carga, lod o tiskarga, lod all o tressa ho bagou, hogen re a brez a ioa varnezho oll evit ma c'helje ar martolod iaouank mont da glask caoz oc'h nicun anezho. Epad ma sélle en dro dezhan, setu hen o velet var ar c'hae eur plac'h iaouang hag e doa doare da zont varzu enhan. Chom a reas estlamet da zellet outhi.

Ar plac'h iaouank-ze a ioa huel a vent, stum ha lijer ; eleac'h eur c'hoef egis merc'hed ar vro, ez oa ganthi var he fenn eun tamik tok martolod. He dillad a ioa du evel pa vije o tougen canv. Bale a rea sounn, ep lentegez ha gouscoude modest ; eur martolod iaouank n'en divije ket bet braoc'h goubari.

Dont a ra da zaludi Alan Guerneis :

— Martolod, emezhi, a belec'h e teu ho lestr redermor ?

— Euz a Roscoff.

— Ha chom a reot hu pell ama ?

— Ne zonch ket din.

— Guell aze !

— Me lavar goaz a-ze, pa ho kuelan.

— Ne leverez ket mad ; m'em euz va mennoz hag a rank caout eul lestr prest da zispaca he voueliou.

— Clevit, demezel, me ne anavezan ket ho mennoz ; plijadur a gaf din avad am bije bet o vont d'ho kuelet e Sant-Malo.

— Comzomp guelloc'h, eme ar plac'h iaouank ; piou zo cabiten var ho lestr ?

— Ar c'habiten Montal a rer anezhan.

— N'hen anavezan ket. Eun den mad eo ?

— Eur martolod euz ar c'henta.

— Ha piou eo ar mestr sturier ?

— Va zad Salomon Guerneis.

— Salomon-ar-braz, eme ar verc'h iaouang o tridal gant laouenidigez ?

— Petra, c'hui a anavez va zad ?

— Araok m'oan ganet, martolod... lavared a c'helles dezhan, dezhan epken avad, ec'h eus comzet oc'h merc'h Cadoret.

— C'hui eo merc'h Cadoret, c'hui ?

— Ia, me eo Perrina Cadoret, merc'h Cadoret Barorous, martolod da dad.

— Jesus va Doue ? eme ar martolod breton, hag ho tad, demezel, peleac'h ema brema o verdea ?

— Ema o verdea gant Doue, eme Berrina o tiroll da vouela ; eur voulet saoz e deuz he lazet.

— Ni hen talvezo d'ar saoz, eme Alan Guerneis.

— Ne ket an dra-ze eo' eme Berrina a vouez izel. Cleo, va fotr, me garfe comz oc'h da dad, me ! Dont a a rai-hen d'an douar fennos ?

— Ne zonch ket din ; mestr sturier eo, c'hui voar.

Ia, ia, gouzout a ran ; va zad ha me a chome peurliesa var al lestr pa zea ar re all d'an douar da ober ho bordeat.

— C'hui zo bet var ar mor ive, c'hui ?

Eleac'h respont, Perrina a zavas da vont kuit en eur lavaret :

— Eber me vezo oc'h da c'hortos var dreuzou an Dugay-Trouin bras. Kenavezo.

Tost avoalc'h e voue da Alan Guerneiz ha da Berrina Cadoret n'en em veljent mui, rag ar c'habiten Montal en doa sonch da vont kuit dioc'htu. Guella pez a voue ne gavas ket commisser an'dud a vor, nag ar varc'hadourien o doa lod el lestr, hag evelse e voa red mad dezhan gortoz antronoz. Evelse oa tenval he benn pa zistroas d'ar vak.

— Poulz araog, ha buhan, emezhan.

— Sapristi, eme Alan outhan he unan, ar c'habiten zo droug enhan. Ma na les ket ac'hanomp avad da vont d'an douar eber, penauz a rin-me evit comz oc'h merc'h Cadoret ?

Dre chans pa voa deut ar paradaez noz, commisser an dud a vor hag unan a berc'hennou al lestr a zigouezas. Ar c'habiten pa ho guelaz o tont, a laoueneaz he benn.

Salomon ar sturier a ioa var he api, ha pa velaz ar sclerrenn-ze a c'houlennas :

— Cabiten, otre-d'an anter euz ar vartoloded da vont d'an douar fennos ?

— Da c'houlou deiz e tispakimp hor goueliou.

— Avoalc'h, cabiten, ho trugarecat.

Pemp minut goude, eur vanden vartolodet, trouz ha safar gantho evel eur vanden moroc'hed, a ziskenne var ar c'hae.

Jugal ha Bizin a voa an daou genta en hent. Mont a reant cazel ha cazel, ho gouel troet gantho eün d'an Dugay-Trouin bras, e sonch mad da gemeret ho ebat epad an nos-ze.

An daou vartolod breton ne deuent ket euz ho estlam hag iviziken ne vouient ket peur o doa meulet avoalc'h merc'h Cadoret, ar vartolodez dispar, ha kenta a rejont na petra-ta, eat en davarn, e voue efa d'he iec'het.

Etre daou Alan Guerneiz a ioa digouezet ive. Perrina a ieas d'he gaout, a grogas en he vreac'h, hag her c'hasas ganthi a gostez, rak euz a draou meurbet talvouduz e felle dezhi comz dezhan.

(Tennet euz ar *C'hardeuriou noz.*

Eur pennad all divezatoc'h. G. M.

Dispac'herien oc'h ambroug ar sacramant.

E 1832 e voa freuz e Lyon. An Aotrou Rey a ioa neuze rener euz eur gouent merc'hed iouank paour, destumet gant c'hoarezed calon Jesus ha Mari, en eun ti var greac'h Fourvier. An dispac'herien a gavas dioc'h ho doare chapel ar Verc'hez var ar menez, hag a reaz eur c'hazern anezhi. Nicun euz ar veleien carguet euz ar chapel ne gredas goulen digant an alouberien an otre da gas ar sacramant kuit. An aoutrou Rey a ieaz, hag en devoue digantho muioc'h eget a c'houlenne.

— Va mignoned, emezhan, me zo beleg an Doue zo o chom ama; ho nec'hi, a dle, va lezit d'he gas ganhen.

— Ia, ia, aotrou'n abad; mes n'eus netra ganeoc'h, penauz her c'hasot-hu ?

— Oh ! list; me hen lacai em godel; n'hen ofansin ket evit-se, rak gouzout a ra ne c'hellan ober ken.

— Nan, nan, red eo he gas evel da c'houel ar sacramant !

Unan a lavaras neuze : « Me a zo bet corist, hag am eus sonch c'hoas penauz a vez great; me zougo an ezansouer. » Re all a gemeraz an De, re all cantoloriou, ha setu savet eur procesion. Ar freuz a eanaz eun nebeut, hag hor Zalver a voue douguet e triomf epad ma clevet ar c'hanoliou o crozal euz a bell.

Pa voant digouezet tost da chapel Sant-Joseph, ar c'hoarezed hag ar vugale a deuaz a ziarben dezho evit ho digemeret.

Neuze an Aotrou Rey a droaz oc'h an dispac'herien hag a lavaras dezho :

— Va mignoned, pephini d'he dro; c'hui oc'h eus great brema o tever e doare : ar merc'hed hag ar vugale-ma a ia brema da ober ho hini. Hogen araok ma zeot kuit, me ia d'ho pennigen.

— Ia, ia, aotrou'n abad.

Hag an ofiser a grias : *Armou d'an eac'h, glin d'an douar !* hag an aotrou Rey a roas dezho ar venedicsion.

Adalek neuze ti sant Joseph en em gavas dindan skoazel an dispac'herien, da lavaret eo e teuent di hag en em gavent eno evel pa vijent er gear.

Divezatoc'h e lavarent d'an aotrou Rey her meulent euz an doare ma savet ar merc'hed paour-ze en ti, ha ma ho laket e doare da veza merc'hed fur, troet oc'h al labour ha goest da c'hounit ho bouet had gas eun tiegez en dro, hag e c'houlennent perak ne rea ket kement all evit ar botred.

Ar goulen-ze euz an dispac'herien, eme an aoutrou Rey, a voue evidon evel eun nrz euz ar Brovidans hag am lakeas da zestum ive potred paour.

En dez-all, da lavaret eo, d'ar 25 a viz Ebrel, an aotrou'n Escop Faraud, vikel abostolig euz ar *Scos*-nevez, a ziblase var al lestr *Pereyre* evit mont d'ar C'hanada. Ugent missioner a ioa ganthan. En ho zouez e voa eun tad euz ar Bassion, euz a urz ar Groaz, euz an ti o deuz an tadou-ze er Mans. Evel a velomp, ar Frans ne ean da gas he bugale d'ar broiou pell, da c'hounit eneou da Jesus-Christ.

Ar redadegou kezeg e Sant-Briec, a vezo, a leverer, d'an 21 ha d'an 22 a viz Even.

An aotrou Bidan, vikel e Kerfeunteun, zo maro er sizun dremenet.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

DISSADORN 23 MAE 1874. N° 486 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a *er e ti an Aotrou* DE KERANGAL, *moulter an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemperve*

D'an ERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, eplem.

KEMPER, 23 Mae 1874.

En amzer brema, etouez an torfejou all a gaver ker stang er bed, ez euz unan hag a gomzer calz anezhan, dre ma her gueler o tigouezout dalc'h mad e pep leac'h ha dreist oll er c'heriou, ar gounnar d'en em zistruja. Ne glever ken hano nemet a dud a zo en em veuzet, en em grouget, en em lazet e gis pe c'hiz, hag etouez ar re en em zistruch evelse e caver tud a bep stad hag a bep renk, tud paour ha re binvidik, tud iaouang ha re goz, goazed, merc'hed ha bete bugale. Ar c'heleier a goms bemdez euz a eun torfet bennag evelse. Ar c'hazetennou diveiz zoken a gomz anezho, hag a ziskuez beza souezet, hag a c'houlen petra eo ar penn abeg da eun dizurz ker bras.

Ne ket dies gouscoude caout ar penn abeg a gementse, ha ne ket red caout daoulagad goal lemm evit he velet. Ne deuz eno ken penn abek nemet an defot a feiz. Morse eun den hag en deus feiz ne dai d'en em zistruja nemet collet en defe he skiant vad. Eun den hag en deus feiz ne dai morse d'en em deleur var he benn en ifern, ar pez a rafe oc'h en em laza, rak gouzout a ra an hini en deus difennet outhan lamet he vuez digant he nessa, a zifen outhan ive lamet he vuez diganthan he unan. Kement hini a voar c'hoaz eur ger catekis bennag, a voar ive kementse.

Ne deuz eta nemet guelet petra e voa an dud-ze en em les da veza trec'het gant ar c'hlenvet ma comzomp anezhan, hag ec'h anavezer e zint tud ep feiz na relijion. Evit ar re-ma avad ne dleer ket beza souezet mar ho gueler avechou o clask dre ar maro lacat eun termen d'an trubuillou o deus da c'houzanv var an douar. Clask a reant ho baradoz er vuez-ma, ha ne gavout marteze nemet poaniou, clenvejou, diezamanchou. Fallout a rea dezho caout danvez, henoriou, ha marteze eo ar baourentez, an dishenor eo o deus respontet dezho.

Marteze o deus great eun torfet bennag hag a laca justis ar bed var ho lerc'h, a daol an dismegans varnezho evit bepred, ha neuze kentoc'h eget coeza etre daouarn ar justis, kentoc'h eget gouzanv ar vez hag an disprijans o deus tennet varnezho ho unan, e teu dezho ar sonch d'en em zistruja, o cridi en em denna evelse a afer en eun taol. Pa en deuz eun den troet kein da Zoue, pa vez mouget pep santimant a feiz en he galon, ha pa en em gaf gouscoude reuzeudig er vuez-ma, ne ket souez e teufe da veza trec'het gant an dizesper.

Kementse ne zigouez morse gant an hini en deuz feiz. Ha pa zigouesse dezhan ober zoken eun torfet bennag, eleac'h en em zizesperi, e c'hoar e c'hell caout ar pardon gant ma en devezo keus o he bec'het ha ma reparo an droug en deus great. Eleac'h eta en em zistruja, e zai da glask, en dour santel euz ar binijen, al louzou a c'hell he barea dioc'h he glenved. Pa veler eta tud o lamet ho buez digantho ho unan e c'haller lavaret, ep aoun d'en em drompla : an dud-ze n'o devoa ket a feiz, pe n'o devoa mui ho skiant vad.

Rom. — Hon Tad Santel ar Pab, daoust dezhan da veza prizonier en he balez, a gendalc'h da veilla gant ar brasa evesdet, var an oll ilis catolik. E kement leac'h ma teu an dud difeiz da ober ar brezel d'ar catoliked, da brizonia pe da harlui eskibien ha beleien, ar Pab a scrif dioc'htu d'an dud persecutet-ze evit ho c'honsoli ha rei dezho he aliou. Guelet a reomp eno eun tad hag a gemer soursi euz he oll vugale, a gemer lod en ho foaniou hag en ho zrubuillou.

Evelse e scrif da eskibien an Allmagn a daoler brema er prizoniou abalamour ma fell dezho chom fidel d'ho dever ha difen an ilis. Trugarecat a ra Doue dre ma laca ar vrezel-ze a rer dezho da drei d'he c'hloar ha d'ho hini. Rag ar poaniou a c'houzanvont hag ar basianted a ziskuezont er poaniou-ze a gresk feiz ar gristenien, a ra henor d'an iliz hag a zo eur skuer vad evit an oll. Ra c'hello an escop hag he veleien bale dindan baniel ar groaz e deus trec'het ar bed, ha ra deui ar stourmatma a eneb ho feiz d'ho c'haeraat evel ma caera an aour

en tan. Evidon-me a bed caloneg an Doue oll c'halloudus da rei ners deoc'h ha d'ho carga euz he vennoziou. Setu ar pez a lavar Pii nao da escop Trev.

Da escop Cologn e lavar ive ne deo bet en em gavet morse e creiz eur sclerijen skedusoc'h eget pa voue tennet euz he di ha caset d'ar prizon, laket evelse e kem gant an dorfetourien. Huanadou ha daelou an dud a iliz hag ar bobl, an niver braz a gristenien diredet a bep corn euz ar vro, an oll desteniou a garantez roet dezhan var hent he brizon, a ziskuez fidelite an dud-ze d'ho escop ha d'an ilis santel. Ho ners calon ha feiz ho c'hristenien vad a zo eun henor evit ar relijion.

Ar gatoliked euz an Allmagn a ioa e Rom evit gouelíou pask, o deus moullet eur scrit eleac'h ma en em zavont a enep ar vrezel a rer d'an iliz en ho bro. Diskuez a reont ne deo nemet geier an digareziou a glask enebourien an iliz evit he hiskina, hag e leveront e ve guell gantho coll ho buez eget ar guir feiz a zo c'hoant da lamet digantho. Gouzout avoalc'h a reont e tleont senti oc'h ar re zo ar c'hallout etre ho daouarn keit ha na c'hourc'hemennont netra a enep lezen Doue, mes mar her greont, ar gristenien ne dleont morse ancounac'hat ar gentel-ma euz an ebestel « ez eo guelloc'h senti oc'h Doue eget senti oc'h an dud. » En em zélc'her a raint ato unanet gant ar Pab, hag e kendalc'hint da bidi evit ma e devezo an iliz he frankis.

En dez all e comzemp euz a relegou ar guir Groaz a zo tamou anezhi en eun niver braz a lec'hiou, hag e lavaremp ar brolestanted lod anezho a rea goab euz ar gatoliked abalamour da ze, rag, emezho ma teuje e guirionez euz a groaz hor Zalver an oll damou a henorer dre ar bed evel pa deufent anezhi, ar groaz-ze a dlie beza dek guech brasoc'h eget eur groaz ordinal. Hogen bez-ez eus tud hag o deus kemeret ar boan da ober eun enclask piz var gementse, hag o deus cavet ne deus ket avoalc'h, calz a vang, euz an oll damou-ze, da ober eur groaz evel ma tlie beza ar guir groas. Eleac'h caout re eo re nebeut eo a gaver, ar pez a zo a dra sur ervez ar virionez, ha ne dleer ket beza souezet e ve bet, o treuzi ken aliez a gant vloas, collet eun tam bennag euz ar groaz santel.

Hag ar pez a leveromp ama euz ar guir groaz, a c'heller da lavaret ive euz ar gurunen spern, euz an tachou hag euz ar benviachou all a zervichas d'ar basion. Eleac'h caout re, eo eul loden bennag anezho a vank.

Hogen setu ama eur ger bennag euz ar pez o deus cavet ar gristenien vad o deus great an enclask ma comzomp anezhan.

Ervez eur greden goz, troad ar groas pe ar voalen a dlie caout var dro pemzek troatad hed, hag an dreuziaden vardro nao droatad.

Ervez ar greden-ze ive hor Zalver a ioa huel a vent, tost da c'huec'h troatad en devoa, ha Simon ar sirenеen, an hini her sicouras da zougen he groaz, a ioa cals bihanoc'h.

Er seisvet cantvel, e 636, an ilis savet var bez hor Zalver a voue devet gant an enebourien. Ar gristenien, evit savetei ar guir groaz, he rannaz hag a gasas gantho tamou anezhi e meur a vro. Evelse e zeas neuze tamou euz ar guir groas da Gonstantinopl, da enez Chipr, da enez Cret, da Antioch, da Edes, da Alexandri, da Ascalon, da Zamas, da Jeruzalem, d'ar Jorji.

Goudeze er c'heriou-ze eleac'h ma zoa relegou euz ar groas santel, e tigouezas brezeliou, hag ar gristenien ho c'hase eleac'h all, hag o ranne adarre etrezho. Tamou euz ar guir groaz a zo bet conezet etre daouarn an dud divadez, hag a zo bet distaolet adarre d'ar brinsed christen pa c'helle ar re-ma caout ar gounit.

Hogen ep mar meur a dam a zo bet collet dre ar brezeliou-ze hag ive dre fallagriez an dud dileiz.

Santez Helena, o veza var ar mor, hag eur goal varr amzer o veza deut da vrousta al lestr, a lakeas teleur er mor unan euz a dachou ar basion. Kerkent ar mor a deuas sioul. Sant Ambroaz a lavar en doa Constantin laket eun tach all er gurunen a zouge d'an deveziou bras.

En ilis veur e Pariz ez eus daou dach, unan digaset di euz a abati sant Deniz, hag egile euz a abati sant Jermen-ar-prajou.

Pa voue digaset an tachou-ze d'an ilis veur, an aotrou de Quelen arc'hescop Pariz a gavaz oc'h unan anezho eur skiriennik coat, hag e voue anavezet e voa, ep mar ebet, euz ar memes coat evel an tam a groaz hor Zalver a zo ive e Paris. Ar c'hoad-ze a zo euz ar re a zo rousin enho. Croaz al laer deou a zo anavezet evit beza euz eun doare sapin, ha credabl eo croaz hor Zalver a ioa ive euz ar memes coat.

Ar gurunen spern a greder a ioa euz ar blanten dreinog hanvet Rhamnuz er scritur. E levr ar varnerien e caver eur barabolen divar benn ar blanten-ze.

« Ar guez, eme Jonathan a ioa o clask eur roue, kinigen a rejont d'ar vezen olivez, d'ar vezen fiez, d'ar vinien, beza roue varnezho, ha nicun anezho ne fellas dezhan ren varnezho. Kinnigen a rejont neuze ar gurunen d'ar blanten Rhamnuz, hag houma he c'hemeras. — Ha ne voa ket eno evit diskuez e tlie eun dervez servichout da gurunen d'ar guir roue hor Zalver Jesus-Christ?

Ar scalier euz a di Bilat a voue digaset da Rom gant santez Helena er bloas 626. Ar c'his da bignat dreizhi var bennou an daoulin a gomansas dindan ar Pap sant Leon IV.

Ar benduen a voue laket e dorn hor zalver evit ober goab anezhan a zo eur pennad anezhi e Florans hag eur pennad all er Bavier. An daou bennad-ze avad ne reont ket eur benduen hed-ha-hed, hag evelse ez eus collet c'hoaz eur pennad bennag anezhi.

Al laus a zigoras costez hor Zalver a voue digaset euz a Jerusalem da Gonstantinopl en amzer Heraclius. En amzer Innosant eiz e voue caset da ilis sant Per e Rom. Beg al lans a vanke ; e Frans edo, bet roet da sant Lois. Beneat XIV a deuaz a benn da lacat digas ar bek-ze da Rom, ha d'he lacat en he blas.

Ar pilier a voue staget Jesus-Christ outhan evit beza scourjezet a zo bet miret eur pennad mad e Jerusalem var menez Sion. Brema ema e Rom en ilis santez Praxed.

Eur releg all hag e deus nebeutoc'h a vrud, eo ar vanden a voue laket var daoulagad hor Zalver, e ti Caiphas, epad ma scoe ar zoudardet hag ar vourrevien ganthan en eur lavaret : *divin piou a sco ganhez !* Ar vanden-ze a zo brema, ha zoken abaoue mear a gant vloaz en ilis sant Julian Seinegred.

Mad eo delc'her sonch euz ar relegou pe binviachou ze a zo bet ruziet gant goad eun Doue, hag a zo ato eun tesseni euz ar basion griz en deus gouzanvet evit hor savetei.

(Tennet enz ar gazeten c'hallek L'*Echo de Rome*.)

G. M.

Itroun Varia Lourd.

C'HUEZEGVED DEVEZ.

Gant ar c'homissær polis euz a Lourd, e oa eet ar c'helou d'ar Prefet, ha gant ar Prefet e oant bet digasset d'ar Ministr da Bariz. Ar ministr, da lavaret eo an den da behini oa neuze fiziet afferiou an Iliz gant Napoleon, a oa evel ar Prefet hag ar c'homissær, eun den pehini na ouie ket mad avoalc'h he gatekiz, ha pehini na grede tam er miraklou. Araok memez goulen diskleriadur all ebet var ar pez a dremene e Lourd pehini a zo 250 leo euz a Bariz, skriva a reaz deoc'htu d'an aotrou Prefet penaoz ne oa ket mad lezel an traou da vont evel-ze.

Den ebet, a skrive ar Ministr, den ebet na hell ober en eul lec'h bennag eur chapel evit an oll, nemet goude beza goulennet aotre ar gouarnamant hag hini an dud a Iliz. Evel-ze leac'h a zo da zarri ar c'hao Massabiell, ha da virout ouz an dud da vont ebarz. Hogen martreze ne ve ket mad ober an dra-ze dioc'htu. Ret eo da genta lakaat evez na dafe mui ar plac'hik dy, ha neuze a iei neubeutoc'h a dud d'al leac'h-ze.

Ret eo deoc'h ive en em glevout gant ar veleyen ; ha c'hui komzit euz a gement-ze d'an aotrou'n Eskop Tarb, ha lavarit dezan euz va ferz penaoz ne gavan ket brao lezel an traou da vont evel ne deo mad nemet da lakaat an dud da sevel a enep ar veleyen hag ar relijion.

Goude beza resevet al lizer iskiz-ze, ar Prefet a ieaz da gaout an aotrou'n Eskop evit goulen digantan ma c'hourdrouzfe Bernadeta evit ne daje mui d'ar c'herrek Massabiell. Rag Evintan, ar burzudou, ar veledigez, an traou dreist ordinal pere a dremene eno, ne oa nemet moumounerez.

Ar Prefet oa ijinuz pe habil, hogen an Eskop a oa fur. Guelout a reaz penaoz e oa ret dezhan mirout onz tud ar gouarnamant mont pelloc'h ; ha goulskoude na felle ket dezan ho lakaat en he enep.

An aotrou'n Eskop na fellaz ket dezan gourdrouz Bernadeta evit mirout ne daje mui d'ar c'hao, ne gavé ket mad an dra-ze. Rag an liz na vir ket ouz an dud dá vont el lec'h ma keront, pa neuz ket a zrouk da vont. Kass a reaz dre Berson Lourd da Vernadeta an ali da jom ep mont dy, gant aoun na teuje ar gouarnamant d'ober poan dezi abalamour da gement-ze.

An Aotrou'n Eskop na ouie ket c'hoaz petra da zonjal he unan euz an traou-ze, rag n'en doa guelet netra, ha n'en doa klevet burzudou ar Verc'hez nemet dre c'hinou ar veleyen pere nikun anezo na oa bet var al lec'h. Gortoz a rea eta evit gouzout ar virionez.

Deuet e oa ar zul-fask, en despet d'ar sonjou euz ar Ministr, hag ar re all euz ar gouarnamant, ar feiz na souplaë ket etouez an dud ; en em gonvertissa a ree tud heb niver ; en dro d'ar c'hadoriou covez en em vode ar benitantet ; ar madou goal kemeret oa bet rentet d'ho ferc'hen. Kalz kiziou, kalz skueriou fall oa dislænet ; ar bobl fidel a dostaë euz an dael santel.

D'al lun fask pemp euz a viz Ebrel, da lavarout eo, d'an devez ma tigouezaz ar Prefet gant an aotrou'n Eskop, Mam Doue a c'halvaz adarre, dre vouez an env, merc'h ar Meliner ; hag ar c'hrouadur, henliet gant eul loden vraz a dud, a zeuaz beteg ar c'hao elec'h ma tigoraz evel aziagent ar baradoz dirazi, hag e tiskennaz ar Verc'hez Vari leun a c'hloar.

En devez-ze, dirag an oll, e c'hoarvezaz eun dra burzuduz.

Ar pilet koar digasset gant Bernadeta, peautramant roët dezi gant unan bennag, a oa eur pilet braz ; Harpet e doa anezan euz eur pen var an douar, hah hen dalc'he etre he daouarn hanter-kroachet.

Ar verc'hez en em ziskueząz dezi, ha setu Bernadeta, er meaz anezi he unan dirag ar genet dinam euz ar Verc'hez, a savaz heb sonjal he biziet eun tamik huelloc'h, hag ho lezaz eun neubeut amzer var beg ar pilet allumet; ha neuze ar flamm a dremenaz goustadik etre he biziet, o skei tu-ma tu-hont, hervez m'en douge an avel pehini ne oa ket krenv en dervez-ze. Bernadeta koulzkoudé a jome heb finva, ha beuzet er gwel euz ar Verc'hez santel, heb gouzout ar burzud pehini a zigoueze hag a lakaë an oll souezet en he c'hichen. An dud pere o doa guelet an dra-ze, en em daole an eil var egile evit beza tostoc'h dezi. An Aotrou Dezouz a dennaz he vontr d'ar mare kenta, ar burzud-ze a badaz ouspen eur c'hart heur.

En eun taol, Bernadeta a grenaz eun neubeut euz he oll izili, he bisaich ne oa mui sklerijennet ; ar Verc'hez oa en em dennet en envou, hag ar bugel oa deuet evel eur plac'hik all. Kregi a rejot en he dorn ; ne oa devet e nep lec'h ; flamm ar pilet n'en doa gret droug ebet d'ar grouadurez a zelle euz ar Verc'hez. Ar bobl a lavare penaoz ez oa an dra-ze eur burzud ; guir a oa ar pez a lavarent. Unan euz ar re o doa guelet biziet Bernadeta var ar flamm, a fellaz dezan tostaat adarre ar pilet allumet-ze euz he biziet, heb gouzout dezi : O va den mad, emezi

en or vont buhan var he c'hiz, c'hui o peuz devet d'in va biziet.

En devez-ze daoust na ouie ket an dud penaoz ar Verc'hez e vije deuet d'en em zizkuez c'hoaz eno, kement a brez oa evit dont da Lourd, ma n'em gavaz neuze en dro da Vernadeta var dro deg mil den.

Bemdeze vije tud var hent ar c'herrek Massabiell ; ne oa ket euz præpoz divalo morse etouez an dud-ze , na morse a drouz. Koulskoude e teue bemdez tud euz a pep bro , euz a peb lec'h. Na vije klevef etouez kement all a dud nemet kantikou, litaniou, præpoziou kaër en enor d'ar Verc'hez santel. Ne oa ken da verka var paperiou ar c'homissær hag ar jendarmet.

Micherourien Lourd o doa ledancet an hent pehini oa bet merket gant ar vengleuzerien pemzek pe ugent devez oa ; fraillet o doa kerrek gant ar poultr, ha trouc'het ar mean e meur a lec'h ; evel-ze o doa roudennet eun hent ledan hag æz avoalc'h evit mont beteg eno. Eul labour ten a oa, amzer hag arc'hant o doa renket da zizpign evit hen ober. An dud vad-ze a ree al labour-man deuz an noz, en or zont er meaz euz an tyez labour e pere e oant o tevezia. Dizkuiza a reeut euz ho gwall devez, en eur labourat var an hent-ze pehini ho c'hundue da Zoue. In labore requies, el labour great evit Doue, e kaver an diskuiz !

Pa zeue an abardaë noz, e vijent guelet evel stag euz ar menez o pikat, o charrea, o toulla ar reier , o lakaat poultr en toullou evit frailla ar c'herrek marbr kalet.

Piou a baëo ac'hanoc'h, a c'houlennet diganto ?

Ar Verc'hez Vari hor paëo emezo.

Araok dont d'ar ger, e tiskennent oll beteg ar c'hao ; hag eno vije great ar beden diouz an noz, e kreiz ar vro gaër-dindan an envou, dindan an oabl steredennet. ar pedennou-ze a ree d'an den sonjal d'ar gristenien genta.

Ar c'hao a zeue bemdez kaëroc'h kaëra ; beteg hen e vije devet eno piledou evit dizkuez an doujans dleet d'ar Verc'hez ; var dro an amzer-man, e oa laket eno listri leun a vokejou kaër, skeudennou ar Verc'hez, profou roët dezi evit diskuez anaoudegez vad ar re oa bet pareet ganti. Ar vicherourjen o doa great eur gaël goat evit divoal anezo.

Meur a hini, o veza bet grasou digant Introun Varia Lourd, a zigassaz el lec'h-ze ho c'hroaz aour gant ar chaden, o fiziout anezo da lealdet an oll.

Evel ma c'hoantee an dud fidel senti euz ar Verc'hez, en or sevel aze eur chapel, lod a daole arc'hant ebarz ar c'hao. Sevel a reaz an arc'hant-ze beteg meur a vil lur pere a jome eno en noz soken heb beza difennet euz al laër nemet dre an doujans e vije douget d'al lec'h ze. Koulskoude bet oa bet laëret tlizou tro var dro , ne oa ket pell. Ar Verc'hez na felle ket dezi e vije great torfet ebed eno.

Ha divarben an dra-ze, setu petra a zigouezaz hag a zo souezuz meurbet : epad ma n'em ziskuezaz ar Verc'hez Vari e Lourd , e tremenaz c'huec'h miz. E Frans e ve barnet an torfetourien peb tri miz ; ma, epad ar c'huec'h miz ma apparissaz ar Verc'hez, ne oa great torfet ebet en Eskopti Tark ; ha den ebet ne oa kondaonet.

An dra-ze a zo eun dra ha na zigouëz morse. Evel ma vije fallet da Rouanez an envou ober guelloc'h c'hoaz eget Rouanet an douar pere a bardon aveichou d'an dud barnet gant ar justis ; hi a reaz kaeroc'h c'hoaz, ar justis na gavaz den da varn.

Ar burzud-ze dre behini ne zigouezaz torfet ebet en Eskopti-ze epad ma n'em ziskueze ar Verc'hez, a zo eun dra hag a ro lec'h da zonjal d'an oll ! Piou epad keit amzer, e deuz allet derc'hel breac'h an torfetourien ? Perag na gavaz ket ar justis den da varn ? Euz a belec'h e teue er mare-ze hebken eur peoc'h ker braz, deuet aberz Doue ?

Rouanez an envou e doa tremenet var an douar , ha roët e doa he bennoz d'al lec'h-ze.

Dont a ree bemdez tud da Lourd dre zevotion pe dre c'hoant da c'houzout ar pez a dremene, evit ober goulennou da Vernadeta. Dont a ree tud euz a bep seurt, euz a bep stad, euz a bep kreden , nikun n'en doa allet paka anezi er meaz euz ar virionez ; nikun goude beza guelet pe glevet anezi, na hellaz lavarout e lavare geier.

Bernadeta ne doa ket eur skiant dreist ordinal, mæz pa doa da gomz divarben ar veledigez, e doa eur speret braz, netra na ree aoun dezi.

An aotrou Resseguier, kuzulier braz an departamant, kannad en Assamble ar Frans, evit ar Pyrenees-izela, a zeuaz d'he guelout gant eur vanden a introunezet euz he gerent. Goulen a reaz gant kalz a aket digant Bernadeta penaoz ar Verc'hez a gomze outi el langaich pe iez ar Bearn, hen a lavaraz :

Ne leverez ket ar virionez, krouadur, an aotrou Doue hag ar Verc'hez na glevont ket ar iez trefoët-ze. Na ouezont ket komz ker fall.

Ma na ouefent ket komz evelhen, emezi, penaoz e c'helfemp komz evel-ze hon unan, ha ma na glevont ket anezan penaoz a helfemp-ni ive et c'hompren.

Penaoz e deuz allet ar Verc'hez ordren did dibri geot, eme dezi eun den diskredik ? Ober a ree did evel ma vijez bet eul loën, emezan.

Ha c'hui a zonj beza henvel euz eul loën, pa zrebit saladen emezi en eur vusc'hoarzin.

An Aotrou Resseguier a barlante dezi euz kaërdet ar veledigez.

Ha ker koant oa hi hag an introunezet a zo aman, emezan ?

Bernadeta a reaz eur zell euz an introunezet iaouank pere oa gant an aotrou-ze, hag en em vode en dro dezi; hag oc'h ober faë varnezo e lavaraz kerkent. Oh ! genet ar Verc'hez a zo kalz en tu all euz gened *ar re-man*.

Ar re-man oa ar koanta introunezet euz a ger-ken an Departamant.

Mar ten an Aotrou Person da zifen ouzoc'h da vont d'ar c'hao, a lavaraz unan bennag dezi , petra a rafec'h.

Senti outan, emezi.

Ha ma rofe er memez amzer deoc'h ar veledigez urz da vont d'he c'haout, petra rafec'h ?

Mont da c'houlen digant an aotrou Person aotre da vont d'he c'haout, emezi heb argila.

Netra na reaz dezi na neuze, na breman koll he glanded a galon ; na gomze divarben ar veledigez nemet goulennet e vije eun dra bennag diganti.

En em sellout a re evel an distera hag an diveza e skoll ar sœurezet ; ne oa ket heb poan e teske lenn ha skriva ; skiant ar c'hrouadur-ze e oa douget da zonjal muioc'h er baradoz eget e traou an douar.

Epad ma c'hoarie ar re all, e kemere plijadur da c'hoari ganto.

Aveichou e teue beteg ty ar sœurezet eur beachour euz a bell, hag e c'houlenne gnelout ar plac'hik muia karet Doue, mignonez ar Verc'hez, pehini oa ker brudet dre ar vro.

Setu hi aman, a lavare al leanez en eur zizkuez anezi etouez ar vugale all. Ar beachour a zelle, hag a vele eur plac'hik dister, gant dillajou paour, o c'hoari saozik pe o c'hoari koukouk , evel ar vugale all ; ar pez a ree dezi ar mui a plijadur, a oa dansal en dro gant ar merc'het all, dorn ha dorn hag en or gana.

Mam Doue, oc'h en em ziskuez da Vernadeta, a gemere anezi da dest euz traou ar Baradoz, hag a vire dezi, dre eur burzud brassoc'h c'hoaz evit ar re all, he glanded a galon, hag a roë dezi ar c'hras kaër da jom bugel e kreiz an enoriou a rente dezi kement all a dud pere a zeue bemdez evit he guelout.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Introun Varia Lourd, pehini o peuz dalc'het breac'h an torfetourien dre oll Eskopti Tarb, astennit ho torn galloudek var ar bed oll. Ar bed a dle kaout lod euz ho karantez, pa ze guir o peuz tremenet ennan, hag ho treid o deuz bresset an douar-man pehini a zo bet ive ho pro. Ar bed, an douar a zo bet konsakret dre c'hoad ho mab Jesus-Krist, skuillet varnezan divar ar groaz plantet en he greiz.

Sellit, o Merc'h Adam ha Mam Doue, sellit krimou ha torfejou pere a reer e kement korn euz ar bed, ha var an douar bras hag en inizi.

Sellit pegement a dud euz ar bed a zo breman ho c'halonou stag euz an aour hag euz an arc'hant ; ar pez a ra d'an dud kaout kalonou kalet.

Sellit an oaz pe *jalousi* a zo etre an dud, ha zoken etouez ar gerent ; ar goler pehini a laka kement a dud da brosezi, pe d'en em ganna beteg ar goad ; an orgouil, ar c'hoanl da veza atao ar c'henta, ar pez zo pennabek euz kement a vrezeliou, a lazerez, a zizpac'h pe *revolusion*. Al luxur.

An diegi , pehini a zreb heb labourat ; al lonkerez mezuz, ar vezventi, ar c'hoant da gaout *tamou lip he bao* hag ar c'hoant da eva heb ezom traou dous ha traou krenv, pere evet dreist voder a laka an den da goueza izeloc'h eget al loënet.

Var an douar breman, elec'h ar feiz e veler an disprij evit ar relijion ; elec'h ar garantez ar gassoni; elec'h an esperans, an dizezper ha gwaleuriou heb diboan ; elec'h ar peoc'h roët d'ar re o deuz bolontez vad, brezeliou, dizurziou pere a zeu euz ar volontez fall.

E kement leac'h euz ar bed, a velit hano Doue blasfemet, devez Doue profanet !

O Mari ! ha re ziæz a vefe parea ar gouliou-ze evit an hini en deuz krouet ar bed-man ; pehini a lakeaz Lazar da zont beo euz a greiz breinadurez he vez ; ha pehini d'an devez diveza a lakaio an oll dud da zevel euz ho beziou. Nan ! uan ! neket euz ho kinou, neket euz ar baradoz a zeuio ar gomz-man : « n'oun ket gouest. » N'oun ket gouest ne deo bet prœpoz eur vam ; n'oun ket gouest ne deo ket prœpoz eun Doue ; an Doue oll galloudek na lavar ket : n'oun ket gouest !

O Mam an dud, abaoue pell amzer, eneou santel a lavar penaoz c'hui eo Mari konsevet dinam pehini a saveteo ac'hanomp en amzer maleüruz-man. Kridi a ra an eneou santel-ze, penaoz c'hui a zo ar goulou-de euz devez an Aotrou Doue. Verelaouen euz ar mintin, ni a bed ac'hanoc'h da zizkuez deomp ar virionez euz ar pez o deuz lavaret an dud santel-ze ; ni a bed ac'hanoc'h da ober deomp hervez hor fizians.

Penaoz ec'h erruo kement-ze , o Mari, neuz forz nemet ma zigouezo eur burzud ker braz ; neket diæz deoc'h da ober. Renevezit ar bed-man ; o pet truez ouzomp. Introun Varia Lourd , lamit diganeomp ar pec'het pehini eo ar brassa droug euz ar bed-man.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

A. DE JÉSUS.

Buez burzuduz

ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

C'HUEZECVET PENNAD.

Mignoned Beneat e Rom.

Beneat a ioa anavezet c'hoas e Rom gant meur a hini all, her c'harie cals eb gouzout atao he hano. Etouez ar rema e c'hellomp lacaat ar merc'het-se a rea scol d'ar baotrezet hag a ioa hanvet *ar vestrezet scol santel*. Ar re anezho a ioa vardro Itron Varia ar menesiou a zeue d'i bemdez d'an oferen ha da gofes bep sadorn ; evel ma renkent avechou chom pell amser da c'hortoz tro ho doa taolet evez meur a veach oc'h ar paour truillec-se a velent ken devot ha ken aketus da bedi ; an Tad Piesilli ho c'hofessour her c'hinnige oc'hpen meur a veach evit skuer d'ar re a zeue da vitha da gofes.

En ilis-se ive e veze peurliessa bemdez en oferen diou c'hoar pinvidic hanvet unan Dulsissim hag eben

Anjelic Gardellini ; ar genta ispisial a anaveze mad Beneat eb gouzout he hano, racdal ma teue en ilis he daoulagad a glaske ar paour truillec-se, neuse en em zalc'he a vel dezha, rac p'her guelen, emezhi, e peden gant cals mui a zevosion. Houma hen diskuezas meur a veach d'he c'hoar en he za soun evel eur peul o pedi en hanv a zindan an heol bero, hag hen diskabel, avechou all er goanv her guele a zindan ar grizil, an erc'h hag ar glao, dispak he vruchet, he zivesker hag he dreid en noas eb paoues gouscoude da jom da bedi var leuren an ilis.

Earidigez Beneat he aket da lenn hag he zoare vad a roe da gredi d'ar c'hoarezet-ma e c'helle beza eun dijentil bennac divroet. Lavaret em beus oa bet tennet he batrom gant eul liver a Frans evit eun daolen da lakaat en eun ilis, eun all a rea skeudennou pe patromou mein marbr, o veza guelet he visiad ker brao ha tra, a fellas dezha ho moulla, azalec neuse ho dalc'has cuzet muia ma c'helle, an dimezellet Gardellini a vele ervad kementse.

An diou c'hoar-ma ho doa diou amezegez, an itronezet Poeti, a anaie mad ive ar paour-se a c'halvent sant Alexis. Ar verc'h Mari o veza guelet eun droad Beneat o commnnia a velas ker sclear he zevosion ma n'e gollas morse ar zonch anezha ; bemdez goude e studie he vuezegez, he aket da bedi hag evel m'he doa eur speret lem hag elavar meurbet e c'hellor lavaret en doa Doue espernet anezhi evit rei testeni euz a zantelez Beneat, diou veach e voue galvet dirag ar gardinaled evit rei da anaout testeni euz he vertusiou. He mam hag hi, ho devoue meur a veach an eur vad da goms oc'h Beneat etal an ilizou hag er ruiou ; eun droad soken o doue an eur vad d'he gaout da breja en ho zi. Na caerra devez evitho ho diou !

Brassa plijadur ar vam hag ar verc'h oa chom en ilizou hag ober vad d'ar beaurien ; bep sadorn e roent da leina da eur paour ; ho faourez coz o veza maro e teuas dezho ar zonch da ober an drugarez-se da Veneat. Morse, eme ar verc'h ne deuio ; gouscoude evel ma zoa hardis, he mam he c'hargas da ober dezha ar c'hinnic. — Ne ouzon ket e peleac'h e chomit, a lavaras gouscoude ho faour muia caret. Deuit d'hon heul ; diskuezet e voue dezha an ti hag en eur gimiada dioutha e voue roet dezha an aluzen.

Deuet ar zadorn an itronezet-ma a c'hortoze ho faour ; evel ma talee an Itron Mari a lavare : coll a reomp an amser o c'hedal, ne deuio ket. Ar vam o veza sellet dre ar prenest her guelas o tont, ha laouen bras en em lakeas da lavaret a vouez huel : erru sant Alexis : hor paour a glevas kementse marteze, dont a reas gouscoude, ne danveas avad nemet ar zouben ; p'edo o vont er meas, goude beza trugarekeat he vadoberourezet, ar re ma her pedas da zont bep sadorn d'ho zi ; n'her promettas ket, rac edo, emezha, o vont da Lorett, heno e pedje evitho. Goudese ne deuas mui en ti-ze petra bennac ma voue pedet meur a veach da zistrei.

Daoust da gementse nebeut a dud a reas anaoudegez gant hor c'henvroad santel Beneat. Eur c'hrec all a jome peustost da ilis Itron Varia ar menesiou hen anavezas gouscoude dre m'her guele aliez o pignat var bennou he zaoulin noas an diri santel, dre bere e savas hor zalver en devez euz he bassion.

Eur c'hloarec hanvet Jiansanini a ioa sacrist e ilis an ebestel santel a reas ive anaoudegez gant Beneat, hag oc'h her guelet ken truillec ha goloet a astus a ellas, gant cals a boan evit guir, her lakaat da gemeret digantha eur pez dillad bennac ; digant ar c'hloarec trugarezus-se eo en doa bet al liviten gris tenval-ze a zalc'has betec he varo. Petra bennac m'en doa roet dezha dillad da jench penn kil ha troad evit en em zizober euz an astus-se a verve var kement ezel en doa, Beneat ne glascas ket en em zizober anezho, hag evel a lavare Dom Melis, brassa ha burzndussa pinijen a rea Beneat oa maga ar bern laou-se eb ma voue guelet biscoas o c'hessa laza pe diloja soken hini anezho. Ar zonch-se a denne daelou puill euz a zaoulagad Dom Melis, goude maro Beneat Soken. Var dro hanter ar c'horeis 1781 Jiansanini a vele Beneat aketus da zont atao d'ar prezegennou a veze great e ilis an ebestel santel, hag o veza her guelet azezet var eur scaoun e kichen dor an ilis a ziscredas e tlie beza dinerzet oll hag e tlie soken beza clanv. O veza he gavet var an dachen dirag an ilis e c'houlennas digantha kelou euz he iec'het ; *brao oun emezha ha mont a ran e pelerinach da Lorett.* — Mechans, eme Jiansanini e pedoc'h evidhoun heno ? Na petra'ta eme Veneat. Marteze, eme ar zacrist ho peus izom eun dra bennac evit ar veach hir-se ?, la, eme Veneat, eur boutou ; oc'h ho rei ar zacrist a ginnigas ouspen dezha eur guennec. — Nan, emezha, re eo kementse c'hui a zo ive paour. Guir eo, eme ar zacrist, gouscoude ar paour a ell rei an aluzen da baourroc'h evitha ; kemeret a renkit ar guenneien-ma. Senti a reas ha goude beza trugarekeat anezha, en eur stouet he benn, en em lakeas drant en hent.

Ar zacrist madelezus-ma, madoberour Beneat, a ioa deuet da veza unan euz he vignonet, coms a elle outha soken er ruiou hag e kichen an ilizou, mes bep tro e berr gomsou, rac, emezha Beneat a ioa chich gant he gomsou.

Ilis an ebestel santel a ioa daremprédet gant Beneat dre n'abec ma veze prennet divezatoc'h evit an ilizou all, e creiz an deiz ; setu perac e teue d'i Beneat evit clevet an oferennou diveza goude ma vezent peur echu e ilis Itron Varia ar menesiou. En ilis-se e veze eur c'hristen calonec, hanvet Pannelli, a dremene enhi cals amser, hag a iea oc'hpen da gals ilizou all, ispisial d'ar re ma veze great enho ar *c'harant heur.* Peurliessa bemdez e vele Beneat o veza eat en he raoc, anaout a rea eta anezha evit eun den santel hag ispisial he garantez tener evit *Jesus cuzet er zacramant,* Atao Beneat a iea oc'h ar balustrou, tosta ma c'helle da Jesus, eno ive ne veze ket distroet dioc'h he beden gant an dreminidi a iea hag a zeue dre an ilis.

Er bloavesiou diveza euz a vuez Beneat, eur belec a Rom, hanvet Jakez Alessi, her guelas aliez e iliz santez Mari var Minerv. En troiou kenta, ar belec-ma a ioa souezet maro o velet he zevosion bras meurbet eb gouzout a beleac'h e c'helle dont dezha, c'hoant en doue da evessaat pis outha. Her c'haout a rea en ilizou pa ne veze den enho, her *c'harant heur* ha var ar ruiou, ha bepret e veze o pedi he zaoulagad tro varzu an douar ; anaout a reas buhen e zoa eur paour en doa dilezet pep tra evit caout mui a amser d'en em rei da Zoue. Taolet en doa evez cals oc'h ar paour-se hag ispisial oc'h he bedennou, ha kement a stad a rea anezha ne grede ket soken coms outha na rei dezha an aluzen pegement bennac a c'hoant en doa da goms oc'h ar paour-se ken tost d'he Zoue.

Eur belec iaouanc all a Pom, hanvet Nicolas Pinketti, a ioa boazet da vont bemdez da bedi eur pennad da ilis ar Vatican a evesseas oc'h eur paour a gave ive bemdez en ilis, he zoare da bidi a gave souezus ; gouscoude e teuas ar zonch en he speret e c'helje beza ar paour-se eun trubard, ne rea kement a ormidou nemet evit laerez an aluzen. Mes ebdale e c'hanavezas peger caloneg e kendalc'he da bedi, ha meur a veach en em rebeche dre ne vouie ket pedi kercouls hag ar paour-se. Meur a veach, eme Dom Pinketti, pa ne voueze ket ar paour-se e vezen en ilis, her gueliz e c'hasten he c'houzoug kement ma vije lavaret e zea da boket d'an tabernacl, neuse e teue euz he c'hinou, comsou a garantez hag an daelou a ziruille euz he zaoulagad, ne vezen ket ive va unan evit miret oc'h va daelou da redet oc'h her guelet.

Eun droad ar belec santel ma a rekete pell a ioa eur c'hras digant Doue hag en doa implijet kement vad a anaveze evit he c'haout ; dont a reas en he speret goulen sicour ar prour-se a gave ken tost ha ker bras mignon da Zoue, ma n'en doa credet tro ebet lavaret eur goms dezha, Ar grenvan eta en he oll-ijili var digarez rei dezha eun aluzen e za d'he gaout epad m'ema o pedi en ilis : « Skei a ris, emezha, eun taolic var scoas « ar paour-se, a oue souezet, rac m'edo dre he beden « beuzet e Doue ; ober a ris va c'hrividi e berr gomzou, « en eur c'houlen pers en he bedennou, hag er memes « amzer e kinnigen dezha va aluzen oc'h asten va dorn « etrezec enha. Taol a reas evez mad oc'h va reket ha « neuze e savas he zaoulagat evit sellet ker pis ouzin « ma ne vouien petra rean, o credi e lenne ar paour-se « va defautou e guelet va c'halon. A benn eur pennad e « velis ar mus-c'hoars var he vuzellou hag e sevenas « ganhen. »

Dom Penketti en doue ar c'hras a c'houlenne digant Doue mes dre bedennou ar paour keas-se emezha. Ar belec-se a deuas a c'houdeves da veza eun escob santel, hag a oue choazet evit enclasc vertusion Beneat.

Eun den iaouanc devot scrifanier en eun ti a gonvers, a veze bep sul e cofes hag e communia e ilis santez Praxed, a velas enhi eur paour o pedi ker calonec ma n'en doa morse guelet netraker caer. D'ar zul varlero'h her guelas adarre hag ar stad a rea anezha ne reas nemet creski ; gant ar c'hoant da c'houzout eun drabennac divar he benn e zeas var he lerc'h er meas ; lavaret a reas dezha he hano : Beneat, eme ar paour, ginidic a Frans. An den iaouanc a hardiseas outha, hag a ginnigas da Veneat dont da gerc'het eur rochet d'he gear, en eur rei dezha da anaout e pe ru hag e pe renc euz ar ru en em gave. Abenn eur pennad mad Beneat a deuas evit brassa j'oa an den iaouanc ma greske muioc'h mui he zevosion goude m'en deveze guelet he baour muia caret o pedi en ilis pe o vale var ar ru o kenderc'hel da bedi evel beuzet e Doue.

Ar c'hardinal Somaglia o veza, ervez he gustum, o pedi e ilis an Itron Varia, a velas Beneat o pedi ; ker souezet e voue ma cassas racdal he vevel da c'houlen he hano digant ar beaurien all a ioa chars dor anilis : ar mevel gant cals a boan a ellas gouzout he hano, he vro, hag he lejeiz e hospital St. Martin, Nebeut goude ar c'hardinal ma o clevet oa maro eur paour e ilis Itron Varia ar menesiou a ieas ive e mesk ar bobl hag eur c'hardinal all da velet corf ar paour burzudus-se ha d'en em erbedi outha. Ni ive he genvrois kendalc'homp d'her pedi.

IAN AR GERNEVEZ.

Perrina Cadoret.

II

— Petra, a lavare hostigez an *Dugay-Trouin* d'ar vartoloded, ne anaiac'h ket c'hoas merc'h Cadoret? Guir eo, c'hui zo euz a Roscoff, euz a Vrest, euz an Naoned ; evit e Sant-Malo ne gafarc'h eur martolod na bihan na bras, na coz na iaouang ha ne anavesfe ar plac'h dispar-ze couls ha me.

— He zad da viana, eme Jugal, a ioa eur goas, p'eo guir oa martolod ar Salomon bras.

— Ia, ia, a lavaras Bizin, evit beza martolod ar Salomon braz oa red caout dir var he grabanou ha var he dal.

— Salomon en deus contet deomp aliez avoalc'h ar bordeadou en doa tennet du-ze en Amerik var fregaden markis Kerloret.

— Ia, ia, Salomon a blije meurbet ar markis-ze dezhan hag he c'hlac'har e voa ma hen lezet da vreina var an douar eleac'h he gas da hilligat ho c'hostou d'ar saozon.

— Salomon, eme an hostizez, a lavare dres ar pez a lavare ive he vartolod Cadoret, tad ar plac'h iaouank-ma. Pa deuaz ar peoc'h e teujont da zilestra da Vrest, ha Cadoret a deuas dioc'htu da Sant-Malo. Ar paour-kez den ne zigouezaz ama nemet evit guelet he c'hreg o vervel. Evelse e voa ama tristoc'h eget eur martolod var bontoniou Brozaos. Evel ne bude ket, eun dervez e laca ar zac'h oc'h he gein, e crog e dorn he verc'h, e za d'ar porz, hag e sao var ar c'henta lestr a gaf prost da zispaca he voueliou.

— Pe oad e devoa ar verc'h-ze neuze ?

— Seis pe eis vloas, mar em eus sonch mad. Mont a rejont eta var ar mor, hen mestr sturier hag hi *mous*. Asa, va Doue, peleac'h n'int-hi ket bet? Bete ma tirollaz ar vrezel diveza-ma, ha ma veljomp Cadoret o tigouezout ama gant he verc'h savet bras, cre, martolod couls ha pehini ac'hanoc'h.

— Evit an dra-ze e zeo, avad, eme Jugal.

— Ia, a lavaras Bizin, me laca eo chomet c'hoas plat va c'hostou gant an taol craban am eus bet diganthi bremaik.

— Ha penauz e voue kemeret eur verc'h evit mous var eul lestr?

—Ar c'homiser n'en oa ket eveseet oc'h an dra-ze, hag en doa he c'hemeret evit eur potr. Martolodet Sant-Malo avad a vouie kementse, ha meur ahini, euz a neuze, a rea ho zonch dhe goulen digant he zad. Perrina zo chomet ganthi lod he zad hag he lod he unan euz ar pez o deus plaoufet var ar mor, hag evelse ne deus ket e boan o veva; hogen hag e divije, oll vartoloded Sant-Malo a rofe dezhi ar pez a garfe.

— Ne vezo ket dies dezhi caout eur goaz, eme Jugal.

Tud avoalc'h zo oc'h he goulen, coz ha iaouang a ra al lez dezhi; hi avad a ro sac'h d'an oll.

— Me garre gouzout penauz en em gemeret evit caout digemer mad diganthi.

— Ah! evit an dra-ze avad ne livirin ket deoc'h, rak ne ouzon ket. Lod a lavar e deus sonch da zimizi da eun *tirrien*. (Labourer douar).

— Eun tirrien? ne ket credall collet he fenn ganthi.

—Eo, caz a c'hell da veza kemeret oc'h ar mor abaoue ma e deus collet he zad varnezhan.

Etre daou ez oa eur gozeaden all etre Perrina hag Alan Guerneis.

— Comzet ec'h euz ac'hanon d'as tad, a c'houlennas merc'h Cadoret?

— Ia, ha panefe ma zeo mestr sturier e voa bet ama brema etrezomp hon daou, etee he zaou vugel, rag ho kemeret a ra evit he verc'h, Perrina.

— Mad eo; ha te, ober a rafez ive eun dra bennag evidon?

— Kement a c'houlennot, rag ho caret a ran couls lavaret kement ha va mam vad.

— Han, da vam zo c'hoas beo?

— Ia a drugare Doue, ha ma ho kuelfe, e veac'h he merc'h, e feiz a vartolod breton.

— E Roscoff ema-hi o chom?

— E kichen; enr c'hardeurik bale dioc'h kear, hag em eus nec'h avechou pa zonjan n'eus nemet-hi he he unan eno epad m'ema va zad ha me o verdea var ar mor glas.

— Ma leverez guir, ep dale da vaut ne vezo ket he unan.

— C'hui a iafe d'he zi, eme Alan laouen bras.

— Ne ket me, mes te he map.

— Asa, ne ouzon ket petra a fell deoc'h da lavaret.

— Varc'hoas vintin e zi en hent da vont da Roscoff.

— Ne ouzon ket; ne gredan ket gouscoude e ve ar c'habiten e sonch da gas ac'hanomp d'ar gear.

— Ne ket an dra-ze eo a glascan ken nebeut, eme Berrina; mes varc'hoas da c'houlou deis kea en hent, ha kea dre zouar.

— Me?

— Ma nac'h eus ket a arc'hant me roio-dit; me roi arc'hant dit evit da veac'h hag ive evit da vam.

— Ha petra a fell deoc'h-ta?

— Mont en da leac'h da vartolod dindan da dad. Ama ar c'homiser ne les mui ac'hanon da vont var lestr ebet abalamour ma zoun eur verc'h, mes da dad am anavez — Sell, heja a rez da benn, ha bremaig e lavarez e voas prest da ober pep tra evidon?

Perrina a ioa savet en he za, droug enhi, hag he daoulagad a ioa skeulf.

Alan Guerneiz a ioa savet ive, hag en em lakeaz a ziarben dezhi evit miret outhi da vont kuit.

— Plas din, martolod, eme Berrina.

G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

D'an 30 a Vae retred brezoneg evit ar voazed e Lesneven, hag evit ar merc'hed e Kemperle.

Dillun eus bet eis dez an tad santel ar Pap en deuz hanvet (preconizet) eun nebeut eskibien nevez. En ho zouez en em gaf an aotrou Lois-Albert Perraud, beleg a Lyon, hanvet Escob a Autun e leac'h an Aotrou de Leseleuc.

Pelerinach santez Anna Vened.

Evel er bloavezion tremenet, er bloa-ma e vezo roet var linen hent houarn Orlean, da bardonerien santez Anna Vened, billejou mont ha dont daounugent dre gant guelloc'h marc'had eget ar priz ordinal. D'an 23 euz ar mis-ma eo e vezo comanset rei euz ar billejou-ze.

An Aotrou Nicolas, vikel e Primelin, zo hanvet vikel e Nizon.

An Aotrou Prigent, vikel e Plougourvest, zo hanvet vikel e Primelin.

An Aotrou Normand, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plougourvest.

An Aotrou Jossin vikel e Argol, zo hanvet vikel e Kerfeunteun.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

Dissadorn 30 Mae 1874. N° 487 Decvet Bloavezh

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta gazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo considered evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 30 Mae 1874.

N'eus ket pell e lennen eur pennad scrit hag a ioa meneg enhan euz a dri benn dindan ar memes bonet. Hogen evit ma c'helfe eur bonet epken golo tri benn eo red e ve braz ar bonet pe e ve bian pephini euz ar pennou. Ama e voa hano euz a dri zoctor pe euz a deir gazeten difeiz en em gleve evel laeron var an dachen foar evit cuzet ha mouga ar virionez ha rei ar gounit d'ar gaou.

Ar pez a lavare ar pennad scrit-ze divarbenn tri den pe deir gazeten a c'heller da lavaret a vras divarbenn ar brezel a rer hirio d'an ilis, d'ar feiz ha d'ar relijion. Ama ar bonet eo satan he unan, enebour tonet Jesus-Christ. An tri benn goloet ganthan eo 1° ar scridou fall, al levriou hag ar c'hazetennou a glasker da skigna etouez an dud evit lamet ho feiz diganthò; 2° prezegennou an doctored dizoue a glask ato an tu da gentelia var ar gaou ar re en em gaf a dost dezho; 3° an ioul o deuz an dud difeiz da lamet digant ar vistri scol christen ar gark da scolia bugale evit lacat en ho leac'h tud dioc'h ho dorn, hen evelep doare ma vezo savet ar vugale ep coms dezho nag a Zoue nag a relijion, ha ma vezint diorroet evel paianed. Evelse scrijou fall, prezegennou difeiz, descadurez dizoue, setu a dra sur tri benn hag a ia evel dre deus dindan bonet satan.

Guechall, araok ma voa poultr ha canoliou, pa zave brezel ha pa falveze d'ar vrezelouriòn kemeret dre nerz eur gear bennag hag a ioa creou pe vogerion en dro dezhi, en en zervichent euz a eur benveg a reat maout anezhan; da lavaret eo eun treust a lakeant a istribil pe a zibrad, en hevelep doare ma c'hellet he vransellat, hag eur penn euz an treust, laket houarn da ober bonet pe mar kirit bek dezhan, a stoke er c'hre pe er voger pa veze bransellet, ho discare hag a rea oade da vont e kear Hogen pa lakeant bek tri dreust er memes bonet houarn, ar maout a roe gaosoc'h taoliou penn hag a ziscare buanoc'h ar c'hre pe ar voger.

Ama ive an tri enebour ma comzomp anezho, o lacat ho zri ho nerz hag ho gallout e boutin, a ro ive goasoc'h stocadou d'an iliz hag a gred mad e teuint a benn d'he discar. Ancounac'haat a reont eun dra; ne c'hell ket beza discaret ar mean ma zeo savet an ilis varnezhan; kement a ia da steki outhan o clask he zascar a zo bruzunet hag a ia da ober gennou en dro dezhan evit her startaat muioc'h mui. Ne ket stocadou, ne ket taoliou peun eo a zo manket d'ar mean-ze abaoue ma en deus savet Jesus-Christ he ilis varnezhan. An heretiked hag an dud difeiz a beb amzer o deus troet ho c'hounnar varzu enhan, hag oll int eat e bruzun, hag hemean a zo chomet hag a chomo ato stard el leach m'ema.

Daoust da gementse bonet satan a c'holo ato kement penn a zo dioc'h he zoare, hag ho destum a ra evit rei gantho stocadou scrijus. A dra sur ema birio gu he c'hourc'hemen ha dindan he, yonet an tri benn ma zo eus comzet anezho. Bez'ez eus doctored ha ne eanont da brezeg a enep ar feiz hag ar relijion, bez'ez eus scrifagnerien hag a laca ho oll speret hag ho oll iin da skigna ar gaou ha da vouga ar virionez, bez'ez eus mistri scol difeiz, ha c'hoant a zo ne ve nemetho. Caer o devezo ar vistri scol christen, caer o devezo ar vreudeur euz ar scoliou christen scolia mad ar vugale fiziet enho hag o lacat da c'hounit ato var ar vugale scoliet gant re all, evel ma o deuz hen diskuezet adarre er sizunvezion-ma, an dud dizoue a lavaro ato ne dint nemet azenned ha ne dal netra an descadurez roet gantho.

Eun dra a veler sclear e cundu an dud difeiz. Ne ket rei descadurez d'ar vugale eo a glasont, mes lamet digantho feiz ha relijion. Gant ma vezo great anezho, enebourien da Zoue ha d'an iliz, e vez int cavet desket avoalc'h.

Rom. — An tad santel ar Pab o respont d'ar re zo e penn ar pelerinachou e Frans hag o doa caset dezhan eun adres, a lavare e tleomp-ni christenien en em harpa epken var Jesus-Christ en deus trec'het ar bed, an ifern

hag ar maro. Jesus-Christ a ro deomp pep tra, mes eun dra bennag a c'houlen ive diganeomp ; fallout a ra dezhan e coms femp anezhan, ha neuze e vezo ganeomp.

Daou euz he ziskibien, emezhan, a gomze anezhan var hent Em-maüz, ha setu en em gavas da ober hent gantho, hag e roe dezho da anaout ar scritur a gomze anezhan, hag elakea ho c'halonou da doma dre an tan euz he garantez.

An ebestel a gomze anezhan pa en em gavaz en ho c'hreiz en eur lavaret dezho : *Ar peoc'h ra vezo ganeoc'h.* Ar merc'hed santel, an teir Mari a gomze anezhan ive gant carantez pa deuent da vizita he vez, ha sétu en em ziskuezaz dezho hag e lavaras dezho mont da ziscleria d'he ebestel oa savet a varo da veo. Red eo deomp eta comz anezhan hag he garet, ha neuze e vezo ganeomp.

Ia, comzit anezhan, bugale euz ar Frans, hag e vezo ganeoc'h. Hogen ha ne ket comz anezhan eo a ra kement all a dud a ia da ober pelerinachou, ken aliez a vil den a dosta oc'h an daol santel e Frans, kement all a vissionerien sicouret dre oc'h aluzennou, kement all a gristenien a ziskuez carantez da vikel Jesus-Ghrist hag a bed evithan ? Ia, e pep leac'h e comzit anezhan. Mad va lezit eta d'ho saludi evel ma saludaz hor Zalver he ebestel. Ho saludi a ran hag e fell din creaat ho polontez vad.

Itroun Varia Lourd.

SEITEGVED DERVEZ.

Er Pyrenees-izela a oa neuze eur bugel a bemzek vloaz hanvet Herri Busket pehini en doa kollet he yec'het. Be en doa bet er bloaz 1856 eun derzien *typhoïde*, hag e oa deuet dezan varlec'h ar goal glenvet-ze, eur gor, e kostez he c'houzouk, pehini neubeut a neubeut a lede hag a verke dija ar vruched hag ar chod.

Ar gor-ze a oa ledan da genta evel mel an dourn. Ar bugel a ziwaske kement a boan, ma renke aveichou n'em ruilla var an douar. Ar medisin, an aotrou Suberviell, a doulaz ar gor-ze pevar miz var dro goude ma oa goret ; ha dont o reaz diountan kalz a lin brein. Herri koulzkoude na bareaz ket. Kasset oe gant ar Medisin da gemer kibellou pe *baignou* er ger Kauteretz. Mont a reaz dy pa oa eet kuit ar c'hlanvourien pinvidik ; ar re baour a zeu varlerc'h. Herri a gemeraz pemzek kueich ar c'hibellou : ar boan elec'h souplaat a ieaz goassoc'h goaz. Stad ar bugel a oa truezuz, ar gouli ledan ha braz a greske atao.

Setu penaoz oa ar bugel paour pa glevaz komz euz ar burzudou gret dre an dour euz ar c'hao ; hag ober a reaz he sonj da gemer euz an dour-ze.

C'hoant en doa da vont dy var droad ; hogen re neubeut a nerz en doa evit kement-ze ; hag de dud n'hel laoskent ket da vont d'ar c'hao.

Herri pehini a oa eur paotr a relijion, na belle ket tenna euz he speret penaoz e vije pareet gant ar Verc'hez pehini oa n'em zizkuezet da Vernadeta. Eun amezegez a zigassaz dezan eur voutaillat euz an dour burzuduz, d'ar merc'her 28 a viz ebreul 1858, gouel guïr-sikour sant Josef.

Ar bugel a zaoulinaz, araok mont en he vele, var dro eiz heur euz an noz, hag a reaz he beden d'ar Verc'hez santel.

He dud a bedaz gantan, tad, mam, breudeur ha c'hoarezet ; unan euz ar merc'het a zo breman leanez e ty ar sœurezet sant Andreaz.

Herri a ieaz en he vele, an aotrou Medisin en doa difennet outan goalc'hi he c'houli gant dour ien ; Hogen Herri na zonje ket en dra-ze breman : tenna a ra al lienach pere a c'holoë he c'houli ; ha gant eul lien soubet e dour ar Verc'hez e voalc'haz he vless. Feiz en doa ; « ar Verc'hez, emezan, na hell ket choum heb va farea. » Dont a reaz dezan eur c'housket c'huek ha paduz.

Pa zihunaz, a velaz penaoz ar pez a c'hortoze oa deuet da veza guir : n'en doa mui poan ebet, ar gouli oa sarret ; ar werbl oa teuzet ; e lec'h ar gouli ne vije mui guelet nemet eur gleizen ; hag ar gleizen-ze oa evel hini eur bless pareet abaoue pell-amzer. Ar pare-ze oa gret en eun taol, ha chom a reaz paduz.

An aotrou Suberviell an doktor Medisin a zizkleriaz penaoz ar pare-ze oa burzuduz. Koulzkoude diskredik evel ma oa, na oa ket evit mirout da lavaret : Piou er goar, martreze ar paotr a glanvo adarre d'an oad a driwec'h bloaz ?

Siouaz, ar Medisin gouiezek na hellaz ket er gouzout ; mervel a reaz neubeut goude ; hag eur c'holl oa evit ar vro ; rag medisin mad e oa.

Herri en deuz lavaret deomp he istor, ne ziskueze ket beza re souezet euz ar pez a lavare. Ar gristenien vad pere n'ho deuz ket bet ho feunon torret gant gouieziegez an dud dizoue, n'int ket estlammet o velet Doue hag ar Verc'hez oc'h ober miraklou. Souezetoc'h e vijent da veza pareet gant eur Medisin. Rag gouzout a reont penaoz ne deo ket diæz d'an Doue pehini en deuz krouet an den he barea, pa gar, euz he oll glenvejou.

Ni neuz guelet gant hon daoulagad ha touchet gant hon daouarn ar gouli-ze pare dre vurzud.

Pell zo en deuz tremenet an den iaouank an oad a driwec'h bloaz, n'en deuz na bless, na poan ; leun eo a yec'het hag a nerz. Ar memez micher gant he dad en deuz : labourat a ra var ar plastr. Da zul e ve klevet o kana, oc'h ober musik gant an dud iaouank euz a ger. Eur vouez kaër meurbet en deuz ; ha ma digouez-je deoc'h mont d'ar ger Nay, c'hui er c'hlevo, dre brenestr eun ty bennag nevez savet, o kana, pignet var eur skeul en eur labourat var he vicher. C'hui a helfe he selaou heb kaout aoun da glevout prœpos fall ebet ; na gan nemet chansoniou mad hag aliez kantikou.

An hini a gan evel-ze gant eur vouez ker kaër, n'en deuz ket dizonjet eo bet pareet gant ar Verc'hez.

Epad ma zigoueze evel-ze miraklou euz a bep tu e Lourd, e c'hoarvezaz euz eun tu all, eun dra pehini na zelle ket euz an istor-mam ; ha pehini koulzkoude a oe

pennabeg euz meur a dra pere a zigassaz trouz, ispisial etre ar Prefet hag an Eskop.

Ar Prefet a c'hoanteaz sevel marchosi braz evit he gezek, n'en doa ket avad leac'h mad avoalc'h evit ho sevel, ha na telle ket dezan kemer an douar-ze na var he borz, na var he liorz. Ty ar Prefet, er ger a Darb, en em gav tost d'an Iliz-veur ; etre an ty hag an Iliz, en em gav eur vered koz pehini oa gueichall gwered ar veleyen hag ar chalouniet ; meur a hini euz an noblans o doa bet an enor da veza beziet er vered-ze.

An aotrou Prefet, heb sonjal e kement-ze, a fellaz dezan sevel eno he varchosi hag he c'hardi.

Ober a reaz-ta toulla etouez ar beziou, hag an douar a oa karget euz a eskern an dud santel-ze.

Var an douar benniget-ze, oe savet e ber amzer ar marchosi hag ar c'hardi. An tyez-ze a oa savet dirag eun or goz euz an Iliz, nao zroatad hebken a oa etrezo ; hag evel-ze trouz ar c'hezek a vije bet klevet ebarz an Iliz.

An dra-ze a reaz kalz poan d'an aotrou'n Eskop, pehini a reaz ar pez a hellaz evit lakaat ar Prefet da gompren penaoz an douar-ze oa eun douar benniget pehini a oa d'an Iliz ; ha penaoz trouz ar c'hezek na dlie na dihun ar re varo, na distrei euz ho fedennou ar re a oa ebarz an Iliz.

Ar Prefet, siouaz, eur veich m'en doa lakeet eun dra bennag en he ben, na zizkroge ket euz he sonj. M'an dije kasset kuit ar vicherourien ; ha klasket eul leac'h all, an dra-ze vije bet diskuez e oa ar gaou gantan ; en despet d'ar c'hoant en devoa da veza deuet mad gant an aotrou Eskop, na fellaz ket dezan plega. O velet ar sakrilaich-ze, an aotroun Eskop a c'hourdrouzaz ar Prefet, hag a skrivaz d'ar Ministr da Bariz, evit ma vije distrujet ar marchosi hag ar c'hardi.

Ar Prefet orgouilluz a gemeraz drouk euz an aotrou'n Eskop ; ha redek a reaz da Bariz evit klask gouniz varnezan. Ober a reaz he c'hallout evit lakaat kuzulierien vraz an Departamant a du gantan, na hellaz ket ; kaër en doa labourat ha c'hoari kontrol, na hellaz nemet astenn ar prosez, epad eun neubeut miziou.

An aotrou'n Eskop a c'hounezaz ; an tyez savet er vered, a ioa diskaret ; hag e kreiz ar vered-ze e sav breman eur vezen a ganv, evit digass sonch d'an dud eo al leac'h-ze eur vered benniget.

Hogen torret oe ac'houdevez liamon ar garantez etre ar Prefet hag an Eskop. Ar Prefet a glaskaz an tu d'en em venji, hag a gavaz leac'h den ober en eur bersekuti ar Verc'hez e Lourd.

Aveichou neubeut a dra a ra sevel reustl etre an dud.

Neuze Bernadeta oe interrojet aliez gant ar Prokulor hag ar c'homissær polis ; ar vezaërez vihan pehini na ouie na lenn na skriva, a lakaë koulzkoude an dud habila hag ijinuza da gol. ganti.

Eur famill penvidik braz e doa kemeret kement a garantez evit Bernadeta, ma doa kinniget d'he zud kant mil liur evit he c'haout ; en eur kinnig dezo ouspen dont da jom gant ho merc'h en ho zy ; an tad hag ar vam no doa ket argilet evit reüz an arc'hant-ze.

Kaër oa klask an tu da baka anezi ne oa ket kavet. En despet da gassoni tud ar gouarnamant evit ar burzudou euz an env, no doa ket allet kaout lezen ebet evit lakaat Bernadeta er prizoun.

An Aotrou Prefet en doa re a skiant evit na ouiche ket kement-ze ; dac'oe dezan klask eun tu all.

Etouez kement a lezennou great abaoue ar *Revolusion* vraz, en em gav eul lezen divarben an dud dizkiant pehini na gavomp ket fur avoalc'h. Rag lakaat a hell eun den divlam er prizoun.

Heb proses ebet, heb difen ebet var lizer eur medisin pe zaou, eun den disklæriet ganto diskiant a vezo taolet er goassa prizoun a zo, hini ar re ho deuz kollet ho skiant vad.

Setu aze al lezen a gemeraz an aotrou Prefet evit dont aben da virout ouz Bernadeta da vont da gaout ar Verc'hez.

PEDEN.

Introun Varia Lourd pedit evidomp.

C'hui o peuz fallet e vije komzet en oc'h istor, o Introun Varia Lourd, euz al leac'h benniget-ze pehini na dleomp ankounac'haat biken ; ar vered-ze e pehini en em gav kement euz an dud hon euz karet var an douar ; al leac'h pehini a c'hortoz peb hini ac'hanomp, ar vered-ze varzu pehini e kerzomp oll.

O Mari, Mam Jesus-Christ maro ha resusitet, mam Jesus pehini a fellaz dezan disken el limbou, evit tenna ac'hano eneou an dud just. Ho pet truez euz ar re hon euz karet pere na hellont ket c'hoaz guelet Doue ; hag a c'houzanv c'hoaz er purgator poaniou garo ; n'o guelomp mui, o Mari, n'ho c'hlevomp mui ; mæz c'hui a glev ker buhan ho goëlvan hag ho c'hlemou, evel ma klevit hor c'homzou-ni. Ra zeuio ar beden birvidik a reomp deoc'h evito, da veza douget ganeoc'h beteg an tron a Zoue, ha ra zeuio evito evel eur c'hlizen dous e kreiz ho foaniou. Mam druezuz hor barner, pedit an Aotrou Doue da rei d'an eneou paour-ze eul loden vrassoc'h euz a veritou Jesus-Ghrist. Evit ma aichuo evito an tan euz ar Purgator ; ha ma vezint digemet er joaustet eternel.

Ha c'hui, anaoun benniget ha muia karet ; pere a zo dija er baradoz, ho pet sonch euz ar re a zo c'hoaz o veachi var an douar.

Pedit evidomp, evit ma zaimp ive d'ar baradoz e pelec'h ez oc'h en em gavet arauzomp ; ha lavarit ganeomp : Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Evel-ze bezet gret.

Anna de Jésus.

Buez burzuduz
ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

TRIVAC'HET PENNAD.

Covessoret Beneat.

Eneou ar zent a zo eur mor a vurzudou cuzet, evelato Doue neket falvezet dezha cuzat an oll draou souezus euz hor c'henvroad paour ha burzudus Beneat. Doue en deus espernet ama hag aont covessoret Beneat evit ma eljent goude he varo renta testeni euz an oll burzudou o doa guelet ha clevet gantha. Meur a hini gouscoude anezho ne daoljont ket evez outha, petra bennac m'ho deus he govesseat meur a veach. Etouez ar rema e c'hellan henvel an Tad Trivellini vikel e parrez sant Visant ha sant Anastas e peleac'h e veze bep guener e benedicsion ar zacramant hag o coves.

Person ar barrez-se avad, an Tad Gabrini, her c'hovesseas epad eunec vloas dioc'htu ; souezet e oue o velet pinijennou rust hag ar sclerijen burzudus en doa Beneat ; dre he furnez hag he c'houeziegez e plije he govessour d'ar penitant bras-ma. Pegement bennac m'en doa an Tad Gabrini pedet hag aspedet Beneat da glasc eur rener all furroc'h ha guesiekoc'h evitha, e kendalc'has gouscoude da zont d'he gaout.

An Tad Gabrini a ioa spontet o velet ar pinijennou rust a Veneat ha gouscoude ne gredas morse gourc'hemen dezha ho dilezel, gant aoun da denna digantha eur boket epken euz ar gurunen skedus her gortoze er barados, eb mar ebet. Er penn kenta Beneat ne deue nemet a amser da amser da goves gant an Tad Gabrini, gouscoude hema a grede e veze bep sizun o coves hag o sacramanti, rac pa c'houlenne digantha pegeit a veze abaoue he govession diveza e lavare ne veze nemet eun nebeut devesiou, hag en deveze communiet d'ar guener; an devez-ma hag ar zul oa he zevesiou deputet evit communia.

Aliez, eme an Tad Gabrini, epad ma veze ar paour-se, ar spont en he ene hag ar grenvan en he oll izili, oc'h en em damal euz he nebeut a garantez evit he Zoue dre ma zoa eur pec'heur bras, an daelou em daoulagad, e lavaren enhon va unan : « *Te zo eürus, te zo eürus.* »

Meur a veach emezha c'hoas, goude beza enclasket pec'hejou va fenitant burzudus ne gaven ket a beadra evit rei dezha an absolven, hag e roen dezha epken va bennos araoc mont da gommunia.

Oc'h en em anzao eur pec'heur bras ha dianaoudec e kenver he Zoue, Beneat oc'h en em humilia abalamour d'he bec'hejou hag o keusi dezho, en doa gouscoude eur zentidigez a grouadur hag eur fisians vras e madelez he zoue a zalc'he atao en he ene eur peoc'h hag eul laouenedigez dispar, a lakea da bara var he zrem oll evel pa lavarfen eur skeud euz a eurusded ar barados. Kement hen anavezas a ellas renta testeni a gemem-ma, kercouls hag he dad covessour ; an dremenedi a deue em ilis, eme an Tad Gabrini, oc'h he velet o pedi, he zaoulagad evel stag oc'h ar zacramant, a felle dezho gouzout eun dra bennac divar benn ar c'hristen dibabse, a vije kemeret evit patrom eur zant kentoc'h evit eun den, rac n'her guelet morse o flach, epad he beden.

D'ar guener pa deue da goves, o c'houzout an euz hag an donjer a gemere an oll outha, Beneat en em zalc'he pell dioc'h ar gador goves ha ne deue morse nemet an diveza ; da c'hedal he dro e c'hen em lakea da evesseat oc'h stat he ene hag en em roe ker calonec d'hen ober ma ne daole ket evez peurliessa peur e veze peur echu gant he dad covessour. Ema aliez a renke he c'hervel da zont, hag avechou hen eja evit her lakaat da zont enha he unan dre ma veze collet oll e Doue.

Ken humbl oa ma ne baoueze da drugarecaat Doue da veza her galvet d'ar feiz, ken dister en em gave ma ne fellas dezha tro ebet gervel he dad covessour gant aoun d'he zieza. He abasder a ioa bras meurbet ive ; eun droad p'edo e tont er gador goves e teujor da c'hervel an Tad Gabrini ; pedi a reas Beneat da c'hedal ; he labourou hag an dud a deue d'her goulen a zistroas he zonch dioc'h he benitant ; abenn peder pe bemp heur epken e teuas da zonch dezha euz a Veneat ; diredet a reas d'an ilis ; Beneat n'en doa ket loc'het : Petra, emezha , emaoc'h ama atao ? hag edo e vont da c'houlen trugarez ; — *Ober a ran,* emezha ken abask ha tra, *ar pez o poa lavaret din.* A bell so e c'hanavezomp he zentidigez oc'h ar veleien. — An Tad Gabrini o kemeret skuer var he benitant a jomas en drose, keit ha ma karas, da zelaou anezha.

Meur a veach an Tad Gabrini ne leze ket hon den eürus da zisplega dirazha an traou burzudus a dremene en he ene ; kementse marteze a ioa ar penn caos ma kendalc'has keit amser Beneat da goves gantha, rac ober a rea kement a elle evit cuzat ar burzudou a rea Doue e gueled he galon, hag evit clasc beza disprijet eo e rene an evelep buez. Lavaret a ellor oa deuet a benn a gementse, rac oc'h unan a daole evez oc'h he zantelez e zoa mil ha n'ho devoa nemet donjer outha, ispisial er bloavesiou diveza ; ar rema eo a zo bet evitha ar bloavesiou a laouenedigez hag a beoc'h. Deuet oa treac'h d'he voal ioulou, eur zell var ar groas a ioa aoualc'h evit trec'hi ar rusta tentasion ; ar silis beo, da lavaret eo ar bern laou-se a verve var he oll izili a vouge pep plijadur en he gorf paour.

Peger bras c'hoant bennac en doa Beneat da guzat oc'h an oll, ha soken oc'h he dad covessour ar burzudou a rea Doue dezha, a nebeut ha neubeut hema a deuas gouscoude da anaout vertusiou dispar he benitant a grede en doa dalc'het ar zae venn euz he vadisiant. Souezet maro oa he velet gant pebez joa, gant pebez mall soken e claske ar poaniou, an dismegansou a ioa deuet, emezha, evel ar vagadurez pemdisiec a renke he ene da gaout, evit kenderc'hel er joa hag en eurusded dispar a velet var he zrem.

Ker sentus peurliessa, oc'h he dad covessour, en doue gouscoude ners calon aoualc'h evit enebi outha pa fellas da hema he lacaat da vihanaat he binijennou : « Va zad, emezha, va lezit da genderc'hel an doare-se da veva ken a blijo gant Doue rei d'in sclear da c'houzout e tlean chench. — » Lent oa e kenver an oll, ha gouscoude eun devez eur c'hristen mad o veza en em hardiseat evit kinnig dezha eun aluzen en eur glasc coms outha en ilis soken ; Beneat ne gemeras ket he aluzen hag a gendalc'has da bedi eb ober van anezha. Hema a c'hortozas pell ken a voue paouezet da bedi ; neuse e teuas var he lerc'h er meas hag e kinnigas dezha he aluzen. Beneat a lavaras dezha n'oa ket an ilis eun ti da zavarat mes eun ti da bedi ; re zivezat eo brema da glevet an oferen evidoc'h, varc'hoas avad her grign.

An Tad Gabrini en doa ar garantez an tenerra evit ar paour eurus-ma, morse gouscoude ne glascas gouzout he bano, ha pa joasas Beneat hospital an Aotrou Mansini evit loja enha, ervez ar c'huzul a roas dezha, ne vouezas ket ken nebeut e peleac'h e kemere he lojeiz ; Beneat pehini ne glaske nemet an diezament hag ar boan e pep tra, o velet an deneridigez en doa he govessour evitha, a heulias ar vouez a lavare dezha clasc eur c'hovessour all ; senti a reas eta oc'h ar vouez-se.

Derc'hent gouel ar Verc'hez e mis Du 1780, edo ar *c'harant heur* e parrez *Itron Varia an tergign*, an A. person, an Tad Philip Perfetti, a ioa e coves pell a ioa pa deuas d'avitha eur c'hristen guesiec a anaveze mad he relijion, evel n'hen anaie ket e c'houlennas digatha ar pez o c'houlen peurliessa an tad covessour digant ar re a zelaou evit ar veach kenta.

Souezet o clevet he responsiou leun a furnez hag a zevosion e sellas outha hag e velas eun den iaouanc castis meurbet, goloet a druillou, he vleo hag he varo barbouill tre. Pa c'hourc'hemennis dezha caret Doue hag he vam ar Verc'hez, e velis sclear, emezha, dre he gomsou ne veve nemet a garantez Doue hag a zevosion d'ar Verc'hez. N'her guelis mui ken a voue a ben daou vloas goude. Da bedennou ar *c'harant heur* em ilis e teuis da zaoulina dirag ar zacramant a ioa var an anter, em c'hichen e velis eur paour hag a bede ker c'huec ha ker calonec ma ne voan ket evit tenna va daoulagad divarnezha, nemet dre boan ; ken doun oa em speret ar zonch anezha, ma lakis div heur da lavaret ar pedennou a lavaren peurliessa en eun hanter heur. — Epad meur a zevez an Tad Perfetti ne baouezas da goms euz ar paour-re, n'en doa ket a zonch da veza covesseat, petra bennac ma lavare he barrissionis en doa he govesseat meur a veach ha communiet soken ; goude he varo pa glevas embann ar burzudou a rea var ar vascaoun ha p'her guelas, hen anavezas evit ar paour-se en doa guelet o pedi evel n'en doa morse guelet den all o c'hober.

Eur belec all, an A. Carezani, en doa great a bell amser anaoudegez Beneat, a vele o pedi ker c'huec en ilizou, pe ehars an doriou pa vezent prennet ; her guelet a rea peurliessa bemdez en eur dremen dirag an hospital a loje enha Beneat, ha bep tro her guele o pedi calonec ; meur a veach en doa her guelet en ilizou evit ar *c'harant heur*, anaout a rea he humilite, he garantez evit an dismegansou hag he joa oc'h ho gouzanv.

Eun deves her guelas o tont da goves davitha ; bete neuse e zoa evitha eun den burzudus, azalec neuse n'her galve nemet eun eal e corf eun den. Caer em boa trei ha distrei var he vuez n'her c'haven samet a bec'het marvel ebet ; pa c'houlennis digantha ha great en doa ar pec'het veniel ma pe enhont : *gant gras Doue, va zad*, eme Veneat, *n'em beus ket o great*, a lavare gant eur vouez assur. — Credi a ran stard, eme an A. Carezani en doa c'hoas caerded sae venn he vadisiant. Var he veno gouscoude e zoa eur pec'heur bras, eun den dianaoudec e kenver he zoue, hag her lavaret a rea en eun doare ker guirion, eme an A. Carezani ma rois dezha an absolven. Goudese, emezha, her pedis da ober eun dra bennac evit gloar Doue, evel henori bemdez gouliou hor zalver, lavaret an hanoiou santel a Jesus hag a Vari. Pell so eme Veneat houn boazet da ober kementse. — Pa c'houlennis digantha caout muioc'h c'hoas a garantez evit Doue hag heulia guelloc'h he lezen santel, e lavaras din : ober a rin ar pez a vezo em galloud.

N'em boa ket izom da brezec dezha ar garantez evit he nessa, cant ha cant gueach em boa her guelet o ranna he aluzennou gant ar beaurien all. Pa c'houlennis digantha an aluzen spirituel a c'hourc'hemen da bep den goulen distro an oll bec'herien, ha pedi evit an oll eneou prenet gant goad J. C. En eur denna eun huanad hir Beneat a lavaras din : *a bell so e ran kementse ; hen ober a rin guelloc'h evisiken.* Pa liviris dezha mont da gommunia e c'houlennas eun devez pe zaou evit en em brepari ; hirio, e mome, e renkit hen ober ; *dre zentidigez her grin a benn eur pennad ama.*

Goude kement a vurzudou a zantelez hag aoun a ellomp-ni da gaout eviziken o lavaret : Sant Beneat Joseph Labr, pedit evidomp.

IAN AR GERNEVEZ.

Perrina Cadoret.

III

— Amzer, amzer, eme Alan ; m'em euz ho silaouet, demezel, ha brema silaouit d'ho tro. M'em eus lavaret e rajen pep tra evidoc'h, ha ne d'an ket a enep va ger. Tec'het ac'hann gouscoude evel dizertour a zo tenn da ober, hag evelato her grafen kentoc'h eget mançout deoc'h ; hogen red e ve sonjal mad evel kent araok mont beteg eno.

— Hau, brema e comzez mad avad, eme Berrina, hag hi oc'h asten he dorn da Alan.

— Lavarit din freaz aze petra a zonjit da ober, ha me hen tou deoc'h e rin kement a c'hellin evit ho sicour.

— Lavaret em eus dit : ar saozon o deus lazet va zad, hag o deus gallet en em denna ep droug ebet. Hon lestr ni a ioa divergnet ha ne c'helle mui mont var ho lerc'h. Ha neuze, evit lavaret mad me n'em eus guelet netra, me a ioa o vouela ha zoken semplet oan var gorf

va zad ; n'em eus gouezet nemet goudé. Al lestr avad en deuz hor c'hempennet eo ar *Sybil*, ha me hen anavasfe etouez cant ha mil. Ha me a renk distruja al lestr-ze.

Perina a zirollas neuze da vouela, ha né glevet ken ganthi nemet : O va Jesus ! O va Doue.

Goudeze, emezhi, em eus clasket mont me n'ouzon ket var bet lestr, ha n'oun bet resevet var nicun.

Hag e lavaren : dont a rai eul lestr ama euz a eur porz all, hag e c'hellin beza resevet varnezhan. Setu c'hui deut, ha brema ne ket Perrina Cadoret e vezin mui ; Alan Guerneiz e vezo va hano.

— An hano-ze a zougot, mar plich gant Doue, eun dervez bennak. Mes evit ho cas ganeomp, me n'em euz izom ebet da dec'het ac'hann. Va zad ha me ho cuzo, hag eur vech diblaset, ar c'habiten Montal n'ho taolo ket d'an douar.

— Hag e reot an dra-ze evidon, da dad ha te ?

— Ia, Perrina, ia, va c'hoar hirio... mes goudé ar vrezel, va fried, ha ne ket-ta ?

— Ia, goude ar vrezel, mar choman beo, e vezin da bried. Mar marvan é vouéli din hag e venji va maro, evel ma fell din ober evit va zad. Mar bezomp lazet hon daou, Alan, ec'h esperan e varvimp en eur gichen, hag ez ai hon eneou var eun dro d'an Env. Hogen, silaou, me ia da ziskuez dit brema ive e caran ac'hanout evel m'eo dlét.

— Ho trugarecat, Perrina, ho trugarecat, eme ar martolod iaouank.

— Mad, mar bezez lazet, te, ha mar choman-me beo, me a lezo ar mor, hag a ielo da di da vam da renta servich dezhi keit ha ma vezin e buez.

Al lestr-reder ar *Miserere* a neue var ar mor, he voueliou digor ganthan hag eun ezennik a zoare a c'hoeze euho. Salomon ar Sturier a ioa azezet e troad ar vern vraz etre he vap Alan ha Perrina Cadoret guisket ive evel eur martolod.

Eur pennad dioutho Jugal ha Bizin a gozee hag a daole bep en amzer eun taol lagad var ar verc'h iaouang e doa gallet beza resevet evel martolod var al lestr. Ar c'habiten Montal n'en doa ket enebet, ha Perrina e doa he reng etouez ar vartoloded hag he lod evel pephini euz ar re all.

Salomon a lavare da Berrina : Va merc'h, da dad ha me on eus tremenet pemzek vloaz hag ouspen var eur memes lestr. Da genta moused var eul lestr marc'hadour, goude martolodet, goude mistri-kart var an *Artemis* dindan ar markis Kerloret, an den mad ma zeo, — Salomon a dennaz he dog ; Alan ha Perrina a reaz ive.

— Va zad, eme Berrina, en deuz ive comzet alies din euz ar markis Kerloret.

— Nag a blijadur, eme Salomon, on eus-ni bet dindan an den-ze epad brezel an Amerik ! hennez a ioa eun den hag a anaie he vartoloded. Cadoret ha me oa he zaou zen. Mar her c'haremp, hen n'hor c'hare ket nebeutoc'h ; meur a vech en deuz hen diskuezet deomp. Pa en deveze izom daou zen dizamant : digasit din, emezhan, Salomon ha Barorouz. Emaomp ama, cabiteu, a lavaremp-ni !

Eun droad e casaz ac'hanomp, gant eur vagik, d'an eac'h gant ar ster. da velet penauz a rea an enebourien. N'oa nemedomp ; rouenvat a reamp evel daou vorian ; mont a reamp a reset an douar, didrous. Guelet a reomp eur fregaden ha daou lestr saoz all cuzet adrén eun tam enezen. Conta a reomp ho c'hanoliou, ha ni en dro d'hon lestr... An d... a loar a deu da bara, ha setu ni guelet. Hola, eme ar saoz ! ha setu hen o lacat er mor he vagou bihan ar re lijera. Mar on eus rouévet a zoare guech ebet, va martolod ha me, eo en nosvez-ze. Gouscoude ar saozon gant ho bagou lijer hag ho rouenvou braz a c'houneze varnomp.

— Ha n'edont-hi ket var hed tenn ? a c'houlennaz Alan Guerneis.

— Ep dale da viana e vouent, ha ni zonje deomp or bije bet prun digantho ; hogen difennet oa outho tenna, ne ket clevet e vijent en hol lestr-ni.

— C'hui, eme Berrina, ne gredac'h ket tenna ken nebeut, rak lazet e vijac'h bet ho taou, hag ar c'habiten Kerloret n'en divije ket bet euz ho kelou, na gouezet oc'h piou en doa afer.

— Guelet a ran, eme Salomon, ec'h eus clevet an histor euz an abaden-ma gant da dad,

— Ia, mes lavarit ato ; Alan ne anavez ket an taoliad-ma.

— Evel ma leverez, Perrina, muia aoun or boa ne c'heljemp ket ober hor c'hevridi e kenver ar c'habiten.

— Chom dichal, a lavare Cadoret din.

— Eur zonch bennag a zo deut dit, Cadoret ?

— Ia, guelet a rez ar bodennou zo aze hag en em asten var ar ster ? Red eo deomp cas hor bag en ho zouez ha lamet d'an douar gant hon armou. Da lavaret eo, Salomon, te a ielo d'an douar da unan, hag en em ganno oc'h ar saos pa vezo deut tost, hag epad ma claskint da zineizia, me a ielo var neun d'al lestr. Goudeze e teuor d'as kere'hat.

— An dra-ze zo mad, martolod, hag evidonme n'em bezo ket calz a aoun aze, etouez ar bodennou, o ranna prun gant ar saozon ; té avad a c'hell beza beuzet pe lonket gant ar bleizi mor.

Bennos Doue dit, eme Cadoret, me a neun guelloc'h evidout, ha neuze eun Doue zo ! kea atao ! Dalc'h mad eur c'hardeur epken hag e rin va stal.

Seru ni etouez ar bodennou hag ar strouez. Peder bistolen a ioa ganhen ha diou garabinen. Ho zeleur a ris var ar riz, ha me gourvez etouez ar geot.

— Kenavezo ha chans vad, a lavaras Cadoret.

— Kenavczo, martolod... hag hen kuit var neun.

Hol lestr an *Artemis* a ioa da nebeuta tri c'hart leo ac'hano. Kenta bak saoz a zigouezaz a deuaz eûn eleac'h

m'on doa-ni cuzet hor bagik. Scrija o pije great ma o pije clevet ar zaozon-ze o touet evel tud daonet.

Me a gemere va amzer ; brema al loar a rea vad din-me ; para a rea var ar zaozon, ha me a ioa cuzet.

Pa ho guelis deut beteg ar bodennou, hag o sevel d'an douar abouez ar scourrou, tan, eme ve, hag e tiscargis va c'huec'h tenn, ha c'huec'h den a ziscariz ive. Mes teir bag all a dostea varlerc'h ar genta. — Cadoret a ioa eat varzu enr penn euz ar ster, varzu ar penn en traon ; me, na petra-ta, a ia varzu ar penn varlaez.

Eno e caviz eur voden geunent, hag en em lakis da garga va fistolennou ha va diou garabinen.

Ar zaozon a deuas d'an douar el leac'h am oa-me kuiteet, hag en em lakeas da furcha ar bodennou ha da douet. Me ho c'hleve hag am oa aoun abalamour da Gadoret. Ma teu ar zonch dezho, eme ve, da vont varzu traon ar ster, her pakint sur : ha setu e guirionez me o clevet unan anezho o lavaret : An daou c'hall-ze zo marteze var neun ! An anter ac'hanoc'h d'ar bagou, hag ar re all a furcho ar bodennou !

Ar geriou-ze a goustas ker dezhan ; tenna a riz, hag hen discaris. Tri all a ziscaris c'hoaz, hag hi a denne varnon ive ; hogen me a ioa cuzet mad, hag ho bouliji ne c'hellent ket va zizout. Neuze e tiskenniz en dour ; chans am boue, rag ar ster n'oa ket doun eno, hag e c'hellis mont beteg al leac'h ma voamp diskennet da genta, Cadoret ha me. Eno e voa diou euz a vagou ar saozon, an diou all a iea varzu al listri evit cas ar re a ioa bet discaret gant va zennou-me. G. M.

VOAR MISSION QUEMPER-GUEZENNEC

Er bloaz 1874, miz Me.

1

Evurus breman a galon
Unissomp hon moëziou
Da gana hon mission
Da gana canticou.

2

O mission benniguet !
O tensor a c'hraçou !
Chomet, chommet scrivet
Don en hon c'halonou.

3

Ar c'hraç-ze quen precius
Da Kemper zo bet miret ;
Trugare doc'h ma Jesus
Ha d'ho mam biniguet.

4

Mission c'houi a zo bet
Talvoudus dreist d'an aour,
Graç Doue oc'h heus roëd
D'ar pinvic ha dar paour.

5

D'an den zo gantan collet
An hent da vont d'e vro
Caera joa eo adcavet
Ar guir hent an distro.

6

D'ar paour pelzo er vizer
Caerat eo abondanç !
Don den pelzo prisonier
Caerat eo delivranç !

7

O caerat eo d'an den clanv
Bea rentet pare !
O caerat goude ar goanv
Eo an amzer neve.

8

C'houi zo caëroc'h, mission,
C'houi hen dibrizonia,
C'houi a yac'ha e galon
C'houi eo e pinvica.

9

C'houi oc'h euz sclerigenet
Gant heaul an Envou
Ar pec'her paour azeet
Bars en squeud ar maro.

10

C'houi c'heuz groet dezan laret :
Perag ma blasphemou !
Na perag dre gant pec'het
Outragin ma Autrou.

11

En ho zud d'ar vugale
C'houi c'heus reit da velet
Ar re a zo gant Doue,
D'ho c'helen guen carguet.

12

Er galon, ar gassoni
C'houi a zeu da laza,
C'houi e ra dimp pardoni
An offansou brassan.

13

C'houi a zo deud da denna
Deus ar galon an drein ;
C'houi zo deud da zivreina
Eneou a voa brein.

14

C'houi evid vertu Mari,
Evit ar burete
A lacas da zedery
Daoulagat hon ine.

15

An droug-prezec er vro man
Groed ne vo quen guelet
Ha pep gaou ous an nessan
Groed ma vo reparet.

16

C'houi a zo deud da doma
Ar galonou scornet
C'houi zo deud da digamma
Ar galonou camet.

17

C'houi c'heus d'or galonou
Roed un tan neve [mad]
Da grenvat ha d'a dantat
En carante Doue.

18

Deus an Ifern ar bleizi,
An arrach er galon,
En dro doc'h a vo o rodi
Vit ho cas, d'ho frison.

19

Satan en devo bepred
Aman hac elec'h all,
Tud a zo gantan gopret
Da rein dre oll squer fall.

20

Ar re fidel, ar re fur,
A vo gantan goapet
Dre gant mil ali fall
Dar pec'hed vint douguet.

21

Mæs comptant an ineou
D'an droug ho deus douguet
Deus aze ho zourmanchou
Vo en Ifern cresquet.

22

Nac e vefe ar re all
Ha traitour hac ingrat,
Ne vet quet buguel disleal
Ne quitaed qued ho Tad.

23

Mar bec'h goapet gant tud fall
Ar re vad ho meulo ;
Lest d'en nem goll ar re dall,
Mes c'hui ed d'an envou.

24

Oll alies tostaët
Ous ar gommunion
Mar couezet, prim had zavet
Dre ar govision.

25

Mary, mam a garante
Zænt hac elet eurus,
Græd deomp erpad hon bue
Carout, carout Jesus.

26

(4) Cant trugare d'hon Tadou
Ha d'hon Confessoret ;
Ha graç deomp oll en envou
Eunde de nem voëlet.
Evelze bezed groëd.

FIN.

Ar pelerinachou a gendalc'h; pelerined Roazon eat da Lourd a ioa vardro daouzec cant anezho.

Parrez sant Sulpis, euz a Bariz, a ioa e Lourd er memes devez.

Eur pelerinach braz a zo sonch da ober, e Paray-le-Monial, d'an 12 a viz Even. Euz a Bariz epken e leverer e zai tri drein, ha c'hoas ne greder ket e vé avoalc'h anezho evit cas ar bardonerien.

Missionou. — En Tonk King e rer brema eur brezel ar c'hrisa d'ar gristenien. Ervez eul lizer scrifet gant an aotrou'n Escop Croc da eur gazeten a Sant Briec, an dud desket euz ar vro-ze, hanvet eno ar re a voar al lizerennou, hag a zo enebourien touet ar relijion, a zo

(1) An Tad Conat buguel deus ar vro, hac an Tad Grand, bet tost da dec vloa viquel en Quemper quent mont da jesuit, ho daou ho deus groed buzurdo a c'hraç, ho daou int deus a ty zant Joseph en Quemper Corentin.

CHARLES, *vikel en Quemper-Guez.*

en em daolèt var ar gristenien gant eur gounnar ar vrasa. Dek mil gristen, en eun nebeut deveziou, a zo bet lazet, devet, beuzet.

Nemet Doue a rafe eur burzud, eme an Aotrou Escop Crog, eo great gant hor mission. N'em eus ket a esperans da c'hellout tec'het araog ar maro.

Petra bennak ma scrij an natur o sonjal er pez a c'hell an dud cris-ze da ober din gouzanv, em eus fizians e roi Doue ners din pa vezo deut ar momet diveza. Plijet gant Doue digemeret mad va zacrifis ? Goude ar groaz, an Env. Bevet Jesus.

En eur gazeten all, divarbenn ar gristenien-ze laket d'ar maro, e leverer :

Calz euz an dud-ze laket d'ar maro, a zo maro evel merzerien, rag e meur a leac'h oa laket croaziou var an hentchou, ha neuze e lazet ep truez ebet ar re ne felle ket dezho bale var ar c'hroaziou-ze, hag e meur a geriaden ne voue espernet na merc'hed na bugale.

Pemp scolaer iaouank, goude beza bet draillet a daoliou sabren, a voue lezet evel maro en eur geriad.

Eur gristenez, hag hi coz, a deuaz, e riscl da goll he buez, da gas d'an douar ar pemp corf-ze. Hogen pebez laouenidigez e voue evithi ho c'haout beo.

Evit ho zavetei, ho dougaz, an eil goude egile, da seminer Phuc-Nahe, eun devez bale ac'hano. Samma a rea unan var he discoas croumet gant ar bloaveziou, ha pa e deveze her c'haset eur pennad, hen leze eno dindan gard an Aotrou Doue, hag e teue da gerc'hat eun all. Daoust d'he oll skuisder, ne eanas ken n'e devoa ho laket oll e savete.

Ar vugale-ze a ioa goloët a c'houliou, ha n'oant mui anavezabl ; laouën oant gouscoude, rag ho ene a ioa e peoc'h. Dre ma zeus bet devet eno calz keriadennou, aleiz euz ar gristenien chomet e buez a zo en dienez ar brasa, ep ti nag oz.

An Aotrou Nedelec, person Rosnoen, hag an Aotrou Gall, vikel e Sizun, zo maro er sizun dremenet.

An hini zo e penn Breuriez Sant Visant a Baul, e Guened a ro da c'houzout e tle ar re zo er vreuriez-ze, e Breiz, mont da bardona, evel m'int custum bep bloas da Zantez Anna Vened. Ar pelerinach-ze zo laket er bloa-ma d'ar sul 2 a viz Eost, gant an Aotrou'n Escop Becel pehini a ziscleri en deus bet an otre digant ar Pap da rei neuze ar venediction abostolig a zo stag outhi eun induljans leun.

An Aotrou Gereec, vikel e Plozevet, zo hanvet vikel e Scrignac.

An Aotrou Peron, vikel e Sant Segal, zo hanvet vikel e Sizun.

An Aotrou Hervet, vikel e Sant-Vougay, zo hanvet vikel e Plouzevet.

An Aotrou Podeur, vikel e Kemperle, zo hanvet person Rosnoen.

An Aotrou Cosquer, zo hanvet vikel e Kemperle.

An Aotrou Masson, vikel e Treflaouenan, zo hanvet vikel e Sant-Vougay.

An Aotrou Cadiou, vikel e Scrignac, zo hanvet vikel e Treflaouenan.

An Aotrou Kervennic, bet belec Calver Landerne, zo maro en derveziou-ma.

Eur pense.

Er bloa-ma, ervez ar c'heleier, ez eus digouezet aleiz a benseou ; cals listri zo bet collet, hag ar pez zo goasoc'h, cals tud o deus collet ho buez er penseou-ze.

Netra scrijusoc'h eget stad tud keiz evelse o c'houren oc'h ar maro var eun tam planken bennak, pe en eur gos vag eleac'h ma zint crignet gant an naoun hag ar zec'het, hag eleac'h ma c'hortozont beza lonket gant kement tars mor a deu da steki outho.

Eur gazeten saoz a gomz en derveziou-ma euz ar pense great gant al lestr hanvet *Arracan*, eat d'ar gouelet e creiz ar mor bras. Tri den ha daou vous o doa gallet en em denna var unan euz ar bagou bihan a ioa oc'h heul al lestr. D'an 20 a viz Meurs int bet cavet e mor an indez, caset ha digaset gant ar c'houagou. Daou zervez ha tregont a ioa edont var ar vagik-ze, ha pa zejont enhi n'o doa bevans nemet evit dek dervez. Sonjit neuze pebez naounegez o deus bet da c'houzanv. D'an 9 a Veurs oa bet debret an diveza tam bara hag efet an diveza banne dour. Abaoue n'o doa tam na banne. Lacat a reant tamou plom en ho ginou evit frescat ho zeod ; clask a rejont goudeze dibri ler ho bouteier. Dont a rejont evel pavijent egaret, hag e roent taoliou contel an eil d'egile, hag ec'h efent ar goad a deue euz ar gouliouze. Goudeze e tenjont d'ar zort da c'houzout piou a vije debret evit savetei buez ar re all. Ar zort a goezas var unan euz ar voused ; hogen unan euz ar vartoloded a viras na vije lazet. Erfin d'an eil devez ha tregont abaoue m'edont o c'houzanv ar poaniou criz-ze, e tigouezaz eul lestr hag ho zaveteas.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *25 Mae.*		Pont-n'Abat. — *21 Mae.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	37 lur, 50 c.	Guinis.....	39 lur, 38 c.
Segal.....	30 lur. 30 c.	Segal.....	30 lur, 22 c.
Eiz.....	24 lur, 30 c.	Eiz.....	24 lur, 30 c.
Ed-du.....	24 lur, 30 c.	Ed-du.....	23 lur, 34 c.
Kerc'h.....	24 lur, 30 c.	Kerc'h.....	24 lur, 26 c.
Avalou douar	7 lur, 50 c.	Avalou douar	6 lur. 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

Dissadorn 6 Even 1874. N° 488 Decvet Bloavez.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 6 Even 1874.

Gouel ar Zacramant a zigouez adarre gant ar prosesion-ze kær caer a veler e ker ha var ar meaz. E kær e tispaker neuze an traou caera ha pinvidica evit henori dre ma tremen, an Doue madelezuz a brij chom ganeomp en tabernaclou. Var ar meaz ar prosesionou-ze a zo peurvia paouroc'h ha disteroc'h, an devosion avad a zo peurliesa brasoc'h ha birvidicoc'h.

E pep leac'h ar guir gristenien a vel gant plijadur ar prosesionou-ze hag o deus mall d'ho guelet ha da gemeret perz enho. Ne ket souez rak red e ve da eun den caout nebeut a galon, nebeut a garantez evit an Doue Salver a euteur chom nos deiz, epad an oll amzer, en hon touez, evit n'en defe ket a c'hoant da rei dezhan ive eun dro bennag eur merk anat a respet hag a henor. Gouel ar Zacramant eo gouel an oll, ha dreist pep tra gouel ar re goz hag ar vugale. Red eo ne c'helfe ket eun den coz bale, pe e ve dalc'het var he vele gant clenvet, evit na deufe ket da zaludi he Zalver pa dremen dre an hentchou ; ha pebez dudi evit ar vugale destun eur vleuen bennak da deleur dindan-an treid eleac'h ma tle tremen an hini en deus lavaret : Lezit ar vugale da zont d'am c'haout ! Evelse gouel ar Zacramant a zo eun dervez a laouenidigez evit an oll.

Pa lavaran evit an oll, e tlefen marteze lavaret evit ar guir gristenien epken. Rak bez'ez euz eur rum all, an dud difeiz, an dud dizoue, hag a scrign ho dent pa velomp hor prosesionou. Enebourien Jesus-Christ hag he iliz a zo eun tourmant evitho guelet renta henor d'hor Zalver. Bep bloaz e clevomp hano o deuz, er gear-ma, pe er gear hont, miret na vije great prosesion ar Zacramant, ha na deuje Jesus da dremen dre ar ruiou hag an tachennou evit bennigen ar bobl. Evel ar iuzevien guechall, enebourien Jesus-Christ, pa velent ar bobl o vont a vandennou d'he heul evit clevet he vouez ha reseo he genteliou, a gounnare, hag a lavare : petra a raimp-ni ? Setu aze e za an oll var he lerc'h ! Hag e claskent an tu d'en em zizober anezhan e gis pe c'hiz. An dud difeiz a hirio a zo ive leun a voarisi hag a gounnar o velet an henoriou à renter d'hor Zalver carantezus ; hag evel ma na c'hellont ket en em zizober anezhan evel ma reaz ar mevian guechall, e carfent da viana he brizonia en hon ilizou, hag e ve avoalc'h evit ar re o deus feiz he adori en ho c'halon.

Ne ouzont ket eur galon hag a gar e doare, ne c'hell ket miret da ziskuez he c'harantez a ziaveas.

Ar brotestanted, evit doare, a gompren an dra-ze guelloc'h eget hor c'hatoliked dizoue, hor c'hristenien ervez ho giz. Ar brotestanted a vel ober prosesionou ep ma claskfent ho diarben na miret outho da vont en dro.

Evelse e Loudrez, e Brozaoz, ervez ar c'hazetennou, ar gatoliked o deus great prosesionou eleac'h n'eus guelet dizurz ebet. Er sizunveziou-ma e voa eur prosesion e parrez Sant-Leu. Ar gatoliked o deus treuzet ar barrez, euz an eil ru d'eben, en eur gana al litaniou ha canaouennou all, an doriou hag ar prenecher a ioa carget a dud, den avad ne ziskueze beza drouk contant a gementse, den ne glaske teleur disprich na dismegans var ar re a bede.

Kementse ne ket souez ken nebeut, rag daoust d'ho fals creden, ar re zo er meaz euz ar guir iliz, a c'hell caout eur zantimant a relijion bennag, a c'hell beza ep caout casoni oc'h hor Zalver Jesus-Christ, ar re avad a nac'h pep relijion a zo enebourien d'hor Zalver, hag hen c'hasa hen hag he ilis.

Rom. — Ar gazeten c'hallek L'*Echo de Rome*, evit diskuez pe gen dudiuz eo Pii nao er c'haozeadennou en deus gant ar re a zo a dost dezhan, a goms evelen : En dez all an tad santel, distro euz ar bourmenaden a ra peurvuia bemdez e jardinou ar Vatican, a chomas da ziskuiza en unan a Zaliou ar Vatican. Bez'ez oa meur a Escob en dro dezhan, hag unan bennag anezho en em lakeas da gomz euz ar Spagn.

Ar Pap a lavaras : paour kez Charles seis, setu hen maro, hag he intanvez a c'houlen sicour.

An oll a voue souezet, hag a lavare goustadig etrezho: petra, maro eo Charles seiz? oll e sonjent en hini a c'halver Charles seiz er Spagn.

Ar Pap, goude beza, en eur vusc'hoarzin, ho lezet eur pennad da souezi, a zisclerias dezho ne gomze nag euz ar Spagn nag euz a roue ebet.

Meneg a ioa euz a eur soudard coz, bet guechall en arme ar Pab. « He anavezet em euz, eme Bii nao, pa edon escob e Imola. Bep pemzek dez reglet e scrife din da c'houlen eur sicour bennag.

Hirio eo he intanvez a scrif din, hag evelse e velit eo maro ar paour kez *Charles settim.*

Ne ket avad an hini a zonch deoc'h eo. »

Kementse a lakeaz an oll da c'hoarzin. Hogen guelet a rer eno ive peleac'h e za arc'hant ar Pap.

Kement hini en em gaf en izom a asten ho dorn dezhan, ha calon vras Pii nao a gaf an tu da rei sicour d'an oll.

An tad Horner, missioner e Zanzibar, en devoue digemer, en he bart he unan, digant an tad santel.

Ar missioner a c'houlennas digant ar Pab he vennoz evit he dud hag evit an Alsas. O clevet hano euz an Alsas, an tad santel a lavaras :

— Ah, c'hui a zo prusian?

— Oh, n'oun ket; tad santel, va bro zo eat gant ar brusianed ; evidon-me avad a zo chomet gall.

Ar Pab, o velet ne blije ket d'ar missioner beza kemeret evit prusian, a lavaras c'hoaz en eur c'hoarzin : « Eo, eo, caer o pezo, prusian oc'h !

An tad Horner avad a nac'he muioc'h mui.

Evit unan nag evit daou ne felle ket dezhan beza kemeret evit eur prusian.

An tamik debat-ze a réas cals plijadur d'ar Pap, ha laouen her c'honte, da nos, da dud he di.

Ervez ar c'heleier, an Tad santel ar Pab a zo bet eun tamik diez en derveziou tremenet ; hogen tremenet eo he boan hag e ra adarre e labour evel kent. Kementse a lacai ep mar ar c'hazetennou dizoue da lavaret adarre ez eo ar Pab clanv bras, dare da vervel. Ar gaou-ze o deus skignet meur a vech. Hogen daoust peta a lavarint ar Pab a zo ato cre, mes deut d'an oad ma zeo, ne ket souez en defe eur boan bennak bep en amzer.

Missionou. — Setu ama c'hoaz eur ger bennak divarbenn ar gristenien a verzerier en Tonk-Kink.

An Aotrou'n Escop Gauthier eo a verk an dra-ma d'an Aotrou'n Escop Krok a behini e comzemp er sizun all.

« D'ar 25 a vis c'huevrer, an dud divadez o deus lazet daou zervicher d'an Tad Doan hag eur c'hristen all, ha taolet ho c'horfou er ster. Er memes dervez o deus devet teir geriaden, ha lazet kement den o deus gallet da gaout er c'heriadennou-ze. Ar re o doa gallet tec'het da guzet er c'hoajou, a voue laket chas chase var ho lerc'h, ha draillet dre ma c'hellet ho c'haout. Var ar ster ne veler nemet corfou maro. Brema ema al lamponet o laza ar gristenien euz a barrez Hoï-Yen, hag o lacat an tan er c'heriadennou. Ar re a glask tec'het d'an aod, a chaseer hag a zever e beo... »

Unan euz ar pennou braz, oc'h ober eur pennad bale, a lakeas laza daou gristen var an hent braz, hag a rea he fouge euz an taol-ze, hag en distro, evel ma plije ar vicher dezhan, hen hag he likizien a lazaz ugent etre merc'hed ha bugale.

E meur a leac'h e croger en eun tiad tud abez, tad, mam ha bugale, e stager anezho an eil oc'h egile, e rer eur stroillad anezho, hag ho zoler evelse er steriou.

Araog ho zeleur en dour, e troc'her ho fennou d'ar voazed. Guelet a rer ama o vont gant an dour evelse stroilladou a eis, dek den ; ha daoust d'an niver bras-ze a gorfou maro, ne daolont flear ebet, ar pez a laca souezet an oll. »

An Aotrou Mari, o scrifa d'an Aotrou Delpech, superiol Clouerdi ar missionou diaveas bro, a lavar :

« Er mission ma emaoun kenta zo bet lazet eo daou gristen a zo chomet pell ho c'horfou ep beza beziet. Mont a rejot da c'houlen justis digant ar vandarined ; hogen ar re-ma ne rejont van, hag a neuze hon enebourien a c'hoariaz ho fenn ep aoun ebet.

Eur geriaden a ioa enhi 400 christen, a voue grounnet gant doctored ar vro, ha laket an tan enhi. Euz ar pevar c'hant christen-ze, eur c'huec'h ugent bennag a c'hellaz en em savetei en eur geriaden vraz a dost d'al leac'h ma edon ; ar re all avad a zo bet lazet gozig oll. Dalc'h mad e velen o tigouezout ama tud strafuillet oll, o tec'het araog ar maro.

Diou gerik christen, diou leo dioc'h al leac'h m'emaoun, a voue grounnet gant ar baianed. Ar mear a ieaz a di da di, a gontaz an oll gristenien, hag a zifennaz outho mont ac'hano dindan boan a varo. Eun nebeut merc'hed christen, evit miret da vervel gant an naoun, a ieas d'ar marc'had ; ne deujont ket en dro ; merc'hed paien, eat d'ar marc'had eveldho, a lavaraz o doa guelet cregi enho hag ho dibenna. Daou c'hoaz euz ar c'heriadennou-ze a c'hellas tec'het epad an noz, a dreuzaz eur ster vras var neun, hag a deuas da gonta din ho reuziou.

Siouas ! ne c'hellen nemet gouela eveldho, ne c'hellen ober netra evit ho zicour. Daou pe dri dervez goude e cleviz oa bet troc'het ho fennou d'ar voazed ; ar merc'hed hag ar vugale a ioa bet espernet. Ma ne ket bet devet an tiez eo abalamour ma zeus tiez paien en ho zouez.

Guelet a riz edon var var va unan couls hag ar geriad ma edon enhi. Cofez a rean nos deiz ; ar gristenien a dostea oll evit en em brepari d'ar maro, rag an oll a ioa e gortos mervel. Ar gristenien vad-ze a ioa sentuz oc'h bolontez Doue, ha prest da rei ho goad evit savetei ene ho bourrevien. Evel m'o devoa aoun ne c'heljent ket covez oll, e lavarent din : « Tad, ro deomp an absolven jeneral ; ema erru al lamponed ! »

Eur scrij oa guelet pe gen drouk livet ha pe gen distronket oant. Ker mantret oa va c'halon ma em oa beac'h o lavaret eur ger bennak dezho evit ho c'honsoli. « Tad, tad, a lavarent-hi c'hoas, ni zo prest da vervel evit Doue hag ar relijion. Ped evidomp, ma vezo digemeret mad gant hor Zalver ar sacrifis a reomp dezhan euz hor buez. »

Pa voa tec'het kuit an anter euz a dud ar geriaden, e sonjiz ive disken en eur vag hag en em bellaat. Pa voamp eat diou leo er mor, e tenaz eur goal varr amzer.

— Mervel er mor, pe dindan cleze hon enebourien, eme ve d'ar gristenien, an dra-ze ne ra ket calz a dra deomp gant ma vezo great bolontez Doue. Deomp en dro d'ar pors. An dra-ma a ioa d'an 12 a veurs.

Antronos, d'an 13, e voa c'hoas fall ar mor ha ne gredemp ket mont varnezhan. Var dro deg heur dioc'h ar mintin edon er vag o cofez pa deujot da lavaret din : « Tad, en em guzit, eur paien zo erru aze ! En em guzet a ris guella ma c'hellis. Ar paien-ze a ioa eur spier digaset gant hon enebourien evit hon trompla hag hor c'holl.

« Perag, emezhan, clask mont var ar mor ker fuloret ha ma zeo? Chomit aze ; pe kentoc'h deut d'an douar hag it d'ho tiez ; n'oc'h euz izom da gaout aoun rak netra. » Er memez amzer ez oa re all var ar menezion o lavaret d'ar gristenien a ioa tec'het distrei d'ho ziez ep aoun ebet.

Hogen kementse a ioa eun taol trubarderez. C'hoant destum ar gristenien a ioa evit ho laza a vanden. Rag var dro div heur goude e veljomp o tostaat c'huec'h bak, tregont den armet e pephini anezho. Hon enebourien oant. Neuze e voue eun tam strafuil var hor bak-ni.

« Alo ! a lavaris, kemeromp courach, savit an heor ha deomp er mor dindan scoazel ar Verc'hez. »

Ar merc'hed christen a ioa el lestr en em lakeas neuze da lavaret ar pedennou int boas da lavaret e kichen guele ar re a vez dare da vervel, hag e crient : Jesus ! Mari ! hor saveteit !

Hon enebourien a ioa tost deomp, hag en em lakeas da denna ; a drugare Doue, ne voue tizet nicun ac'hanomp gant ho bouliji. Setu ni-ta var ar mor braz, hag e teunent ato var hon lerc'h.

Gouzout a reant edon eno, ha pebez taol e vije bet evitho ma o divije gallet va faca ha troc'ha din va fenn !

Ar pez hor saveteaz eo hor bak-ni a ioa brasoc'h eget ho re. Pa voamp eat lark er mor, var an houillou bras, ne gredjont ket dont hirroc'h, hag e zejont en dro. Hor bak-ni a ioa bras ; bez' ez oa enhi pevarugent christen etre goazed, merc'hed ha bugale. Teir pe beder bagad all a gristenien a c'hellaz ive gounit ar mor braz, hag an anter a dud ar geriaden a ioa evelse en em dennet a dre daouarn al lazerien. An anter all a ioa tec'het d'ar c'hoajou ha d'ar meneziou.

Ar c'huec'h bagad lazerien, pa voant eat d'an douar, a c'hrounnaz ar geriaden, hag en em lakeas da chaseal ar gristenien cuzet e toullou en douar er meneziou. Ep dale e lakejont an tan e kear hag e rejont anezhi eur bern ludu. Ne ouzon ket an niver euz ar re zo bet lazet.

Taolet var ar mor bras gant va c'hristenien, e zis varzu ar c'hreisdeis d'hor mission, varzu an Aotrou Escop Croc. Digouezout a rejomp e pors Gianh, peder heur vale dioc'h al leac'h m'ema an escop o chom. Evel ne greden ket mont d'an douar, e scrifis dezhan eul lizer. Lavaret a reas din edont eno ive e danjer bras, n'o doa ive nemet ar maro da c'hedal ha ne c'hellemp ket chom eno. Rei a reas din otre da dec'het bete Saigon. An Aotrou Tessier a deuaz ive, abers an Aotrou'n Escop Gauthier, var hor bag, hag e safjomp ar gouel evit mont varzu Saigon eleac'h ma tigoeschomp goude beza merdeet epad nao devez.

En eul leac'h all, hanvet Dinh-Can, an Aotrou Michaud hag he gristenien a ioa ive gourdrouzet euz ar maro.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

TRIWEC'HVED DEVEZ.

Pa glevaz ar Prefet e doa en em ziskuezet adarre ar Verc'hez da Vernadeta, hag e doa lavaret dezhi he hano, e kassaz daou vedisin da dy Soubirouz. Dibabet en doa ar vedisinet-ze etouez ar re pere na gredent ket a helje beza guelet er bed-man tud euz ar bed all. An daou zen-ze a oa euz a Lourd ; hag unan anezo a oa mignoun d'ar Prokulor ; abaoue teir sizun en em skuizent o nac'h ar burzudou pere a zigoueze er c'hao ; hag e leverent penaoz ne oa eno nemet tromplerez pe stad klanvuz eur bugel.

An aotrounet-ze a veudataz pen Bernadeta, na gavjont sin ebet e vije dizkiantez. Respount a ree ar c'hrouadur gant furnez hag heb troïdellerez d'ar goulennou a vije gret dezi. Iac'h oa a gorf hag a speret, leun a zousder hag a beoc'h. Ar baz oa atao ganti, hogen ar c'hlenved-ze na ree gaou ebet d'he skiant vad.

Ar vedesinet pere na felle ket dezo lavaret geier, a verkaz var paper penaoz o doa kavet ar plac'hik yac'h a gorf hag a speret.

Koulzkoude, emezo, pa zeo guir e lavar atao ar memez tra var ben veledigeziou e deuz euz ar baradoz, martreze a helfe beza troët eun tamik he speret.

Ar Prefet a gavaz avoalc'h kement-ze, hag a sonjaz neuze kass Bernadeta da genta da hospital Tarb, hag alesse da Hospital ar merc'het diskiant.

Hogen ne oa ket avoalc'h prizounia ar plac'hik ; ret oa mirout euz ar bobl da vont ken d'ar c'hao ; hag an dra-ze oa æz da ober ; ar Ministr en doa er skrivet d'ar Prefet. Lavaret en doa dezan ober evel ma vije bet ar c'hao eur chapel savet heb aotre ar gouarnamant, evit ma vije gallet tenna ac'hano ar profou roët gant an dud vad.

Mar teufe an dud fidel d'en em glem, ha da zifen ar

profou-ze, soudardet var varc'h oa e Tarb prest da zont el leac'h ma vijent bet galvet.

Neuze oa ar mare euz ar c'honseil evit choaz an dud iaouank evit an arme ; hag an Aotrou Prefet a oa ret dezan dont da Lourd e peleac'h en em gavje Mœriou oll parreziou ar c'hanton, da bere a renke ober eur brezegen.

Lavarout a reaz dezo er brezegen-ze penaoz ar pez a dremene e Lourd divarben ar veledigeziou ne oa mad nemet da deleur var ar relijion mez ha dizmeganz.

Chapel, emezan, zo great er c'hao ; pa ze guir euz laket enni taolennou, skeudennou santel, ha piledou koar. An dra-ze zo mankout d'an dud a lliz ouz pere neuz ket bet goulennet aotre d'hen ober, ha mankout d'al lezen pehini a lavar ne heller sevel chapel ebet heb aotre ar gouarnamant, goude beza bet ali an Aotrou'n Eskop.

Evel-ze, a lavaraz ar Prefet, ne viot ket souezet, aotrounet, o klevout penaoz em euz roët urz d'ar c'homissœr polis da vont dà gerc'hat an oll draou en em gav breman er c'hao ; ha d'ho digass en ty-ker, e pelec'h a hello dont d'ho c'herc'hat nep o deuz ho lakeet er c'hao.

Roët em euz urz ive da zigass da hospital Tarb kement den a lavaro beza guelet eun dra bennag ; hag eno e vezint damantet evel tud klanv ; hag ober a rin ho frosez da gement hini a lakaio ar seurt brud-ze da redek.

An dra-ze oa d'ar bevare a viz mae, evel-ze e tigoraz ar Prefet he viz Mari.

Goude beza komzet evel-ze, ez ea kuit, hag a lezaz Mœr Lourd hag ar c'homissœr polis da ober al labour.

Aotrou Mœr Lourd n'en doa beteg neuze lavaret netra divarben ar veledigez euz ar Verc'hez er c'hao *Massabiell* ; ha krena a ree o sonjal er pez a helje digouezout gantan aberz Doue, m'ar vankefe d'ar Verc'hez santel ; nec'het avoalc'h a oa gant an urz roët dezan gant ar Prefet : Petra a lavaro ar bobl, a zonje hen ennan.

Gouzout a ree penaoz na vankje ket a zoudardet dezan evit lakàat an dud da ober peoc'h ; nec'het a oa koulzkoude da renkout kaout sikour ar zoudardet ; hag euz eun tu all m'ar teufe Doue d'he c'hourdrouz !.... C'hoant en doa da blijout d'an dud da genta, ha da zoue ive. Mont a reaz da gaout ar Prokulor, hag ho daou ez ejont da dy Aotrou Person Lourd evit kass dezan an urz roët gant ar Prefet. Diskuez a rejont d'an Aotrou Peyramal, penaoz e laboure ar Prefet hervez al lezen.

Hogen pa glevaz ar bœlek mad an dizlealdet-ze, ez èaz, en eun taol, er meaz anezan he unan. Ar plac'hik, emezan, a zo eur plac'hik mad, eur plac'hik divlam ; guelout a ret, Aotrou Prokulor, penaoz n'ho peuz ket allet kaout lezen ebet evit he lakaat er prizoun. C'hui voar penaoz na ve ket cavet barner ebet e Frans evit he c'hondaoni.

Abalamour da-ze, a respountaz ar Prokulor, neket me eo a boursu anezi. An Aotrou Prefet hebken dre ali ar vedisinet pere o deuz dizklœriet ez eo diskiantez, a lakaio anezi e ty ar re foll evit he farea. An dra-ze ne raï tor ebet d'ar relijion.

Ar pez a livirit aze, eme ar bœlek, o sevel he vouez, a zo eun dra dizleal ; eun dra fall ha falloc'h c'hoaz, ma grit euz ho kalloud evit kuza ho tizlealdet dindan hano al lezen. Ha c'hui a zo o klask skei ar paour pehini n'en deuz den d'he zifen. Ni oar oll, hag an Eskop ha me hag an oll veleyen, penaoz ar plac'hik-ze e deuz he skiant vad. Perag ho taou vedisin a ve guelloc'h da c'houzout penaoz e deuz he gollet, eget an dud pere o deuz komzet ganti ken aliez hag he guelet bemdez? An Aotrou Prefet n'en deuz ket a vir var Bernadeta.

Be en deuz. Lezen zo, eme ar Prokulor.

Lezen neuz ket, neket guir ; me bœlek, person Lourd, me a zo evit difen ar re pere zo dindan va c'harg ; hag ispisial evit difen ar re distera. Me a zifenno ar bugel-man, ha pa ve en danjer euz va buhez ; hag hen ober a rin, hag e ve a enep ar Prefet.

It da lavarout d'an Aotrou Prefet ha d'he jendarmet, penaoz e kavint ac'hanon var dreujou an ti paour-ze ; hag a vezo ret dezo bressa va c'horf gant ho zreid, araog kemer eur vleven euz pen va farossianez vihan !

Koulzkoude.... eme ar Mœr.

Neuz ket a c'houlzkoude, grit ar pez a geroc'h a hent all ; klaskit ar virionez guella ma hellot ; furchit dre ar vro evit mirout ne ve gret tromplerez ; na teuit ket avad da bersèkuti ar re baour, eur plac'hik divlam euz va farrez ; araok skei var ar re ziztera euz va farossianiz a renkoc'h skei da genta varnoun-me.

Ar bœlek oa savet en he za ; he vent oa huel, he zoare heb spount, he zrem deuet ruz gant ar sonj euz an dizlealdet a felle tud ar gouarnamant da ober.

Ar Prokulor hag ar Mœr souezet, a joumaz heb lavarout ger, hag eur pennadik goude e leverjout petra a zonjent da ober evit ar c'hao.

Evit ar c'hao, a respountaz ar bœlek, mar fell dar Prefet evit dizkuez he zoujans evit ar relijion lammout ar profou lakeet enni da enori ar Verc'hez, mestr eo. Ar bopl fidel a vo glac'haret, hogen n'ho pe ket aoun, tud ar vro-man o deuz doujans evit an dud er c'hargou; memez pe na ve ket ar guir ganto. Lavaret a reer penaoz ez euz e Tarb soudardet var varc'h o c'hortoz urz ar Prefet evit dont da Lourd : Neuz ket ezom a soudardet ; prometti a ran deoc'h penaoz en despet d'ar boan a red dezo, va mouez a vo selaouet, ha na vezo ket a zizurz.

Ar gouraich hag ar galoun a zizkueze Aotrou Person Lourd pehini ne oa ket bet guelet morse o plega pa oa he zever da zerc'hel mad, a reaz da dud ar gouarnamant argila. Ar Prokulor n'en doa netra da ober eno ; eet oa d'ar presbytal gant an Aotrou Mœr ; hogen da heman hebken oa reet ober ar goal labour-ze.

Ar Mœr a ouie mad penaoz an Aotrou Persoun en dije gret ar pez en doa lavaret. Evel-ze ne oa ket ret sonjal mui da gemerout Bernadeta heb gouzout d'ar Person ; rag heman a evesaë, hag en doa he zaoulagad digor. Ouspen, ar Mœr a ouie penaoz Doue a hell ober burzudou, ha krena a ree dirag Doue ha dirag an dud galloudek euz an douar.

Nec'het braz a oa.

Kass a reaz ar c'helou d'ar Prefet, hag e lavaraz dezan penaoz en doa komzet gant an Aotrou Person. Mar be kemeret Bernadeta dre nerz, emezan, an dud a helfe n'em sevel a enep ar jendarmet. Evintan na oa ket evit ober an dra-ze, rag na helle ket mont a enep eur Person ken dispountik hag aoun en doa dirag eur ravolt euz ar bobl ; guelloc'h oa gantan n'em denna euz he garg eget ober an dra-ze. Mar fell d'ar Prefet lakaat kemerout Bernadeta dre nerz e renkje kass he unan al lizer d'ar jendarmet.

Epad ma oa klasket petra da ober da Vernadeta, an Aotrou Kommissœr a glaske an tu da senti oc'h arPrefet var ben ar c'hao.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp.

Introun Varia Lourd ! pegen kaër eo guelont eur Pastor mad oc'h enebi euz an dud fall, hag o viret outo da ober an droug. Pegen kaër eo guelont eur bœlek mad leun a garantez, atào var evez evit an eneou fiet ennan. Roït deomp-ni, guerc'hez, ar gouraich-ze pehini na gaver mui siouaz etre ar gristenien diztereet euz an amzer-ma na ziskuezont ket o defe kalon, na ouezont nag en em unani, nag en em glevout etrezo.

Peb hini a zonj en he affærion he unan, ha na sonj ket e mad an oll. An Aotrou Doue hor c'hastiz abalamour d'ar garantez-ze dreist-voder en deuz an den evintan he unan, ha pehini a vir ountan da zellet euz ezomou ar re all ; hag hou rent oll malheüruz. Evel-ze e tigouez ar pez a zo merket en Aviel: nep a gar he vuhez he c'hollo.

Roït deomp-ni, mam ar gristenien, ar c'hras da gompren dre ar skiant ha dre ar galon, dirag ar malheuriou a c'hourdrouz hor bro, penaoz ez omp oll breudeur, euz eur famill vraz, ha penaoz na dlefemp ober nemet eur vanden. Ah ! ma vije karantez evel-ze etrezomp oll, ni vije krenv a enep an dorfetourien pere n'o defe ket neuze an hardizegez da zevel en hon enep.

Piou a entano hon eneou euz tan ar garantez pehini a zo ker bihaneet breman etouez an dud ; ma teuer a veichou da zonjal penaoz na vezer ket mui evit lakaat an dud da gaout karantez an eil evit egile?

Piou a lakaio ac'hanomp da zonjal er re all, eun dra deuet da veza ken diæz evit ar gristenien kouezet euz ho stad huel? O Mam meurbet santel, c'hui oar mad hon dizeur.

Roït deomp-ni ar c'hras da garout Jesus-Christ, d'he garet e guirionez, euz a greiz kalon gant lealdet, dreist an oll draou krouet ; ha neuze hor c'halonou a zigoro ive d'ar garantez evit an nessa. Jesus a lak an dud d'en em unani, rag en dro dezan e renkomp en em starda. Ar re a gar Jesus a gar dreizan hag evintan an oll, var Jesus en em daol an dud fall ha ma el laoskont e peoc'h ec'h en em daolont an eil a enep egile.

Trugare Douc, o Mam santel da Jesus-Christ, n'hi n'omp ket dizeüruz avoalc'h evit kaout kassoni ouz Jesus ; koulzkoude n'er c'haromp ket mad avoalc'h. Abalamour da-ze, n'omp ket unanet avoalc'h etrezomp ; peb hini a glask he dra ; ha na gemer ket preder euz ar re all. An dra-ze zo pennabek ma teu ar re fall da c'houniz atao var ar re vad.

Grit deomp karout Jesus ha Mari, ha ni en em garo neuze an eil egile ! Ni zeuio da veza tud a galoun, ni vevo a unan ; hag evel-ze ni a vezo kreoc'h eget an ifern.

Roït deomp karantez Jesus, hag ar bed vo saveteet.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

ANNA DE JÉSUS.

Ar bouteger coz.

1.

Brema ez ez eun nebeut bloaveziou e varve en eur barrez a Vreiz-Izel eun den hag en doa tost da gant vloaz. He hano a ioa Loiz Bernard. Nebeut a dud avad, zoken euz he amezeien, o divije gallet he c'helver dre he hano, rak ne reat anezhan nemet ar bouteger coz, ha dindan an hano-ze oa anavezet meur a leo tro var dro.

He vicher oa ober boutigi, panerou, maniou, manikinou, ha dornet ker mad oa ma rea panèrou euz ar re vrava a vez guelet er marc'hajou oc'h breac'h an itronezed.

Ar bouteger coz ne vouie na lenn na scrifa ; eur speret en devoa avad hag a evesea mad oc'h kement a vele, hag a zalc'he sonch euz a gement en doa guelet.

Evelse tud ar c'harter o devoa eur blijadur vraz o vont da glevet ganthan historiou euz an amser goz. Eun dijentil iaouang euz eur maner a dost, a deue dalc'h mad var ar pemdez, da zellet oc'h ar bouteger coz o labourat ; rak pa veze brao an amser e laboure ato er meas dirak dor he lochen. Eno an dijentil iaouang a rea goulennou oc'h ar potr coz, hag hema a roe dezhan respontchou leun a furnez.

Eun dervez e c'houlennaz outhan :

— Lavarit din, tad coz, ha ne deo ket eürussoc'h hirio an dud divar ar meaz, al labourerien douar, ar vicherourien, eget na doant araog an dispac'h bras ?

— Respont a c'helfen deoc'h ia ha nan. Ar pez zo sur eo tud divar ar meaz ha micherourien a zo hirio guelloc'h lojet eget na voant araok 1789 ; guelloc'h guisket int ive, ha zoken an darn vuia o deus guelloc'h bevans, rak muioc'h a arc'hant a dremen etre ho daouarn ; pa zeont en hent o deus car pe garros d'ho dougen; evit ho labourou o deus guelloc'h benviachou. Lavaret avad e vent eürusoc'h abalamour da ze, ne gredan ket.

En ho speret ez eus c'hoezet ar gasoni, ar fouge, ar voarisi, ar speret a zispac'h, deut int da veza difeiz, dizent, dizuch ; ar pez a zo avoalc'h evit renta reuzeudik ar re binvidica, ha dre-ze ep mar ebet ar re baour.

Labourerien ha micherourien a zo cresket ouspen an anter ho gounidegez ; hogen ha pa grescfe an anter all c'hoas, ne gredan ket e zafe guelloc'h ar bed gantho, falloc'h zoken e credan e zafe, rak ho foulza a rer da glask ho barados var an douar, ha seulvui ma clasker ober eur baradoz euz ar vuez-ma, seulvui e rer eun ifern anezhi.

— Ha sonch oc'h eus-hu, tad Bernard, euz eur gernez a voue e Frans er c'hanvet diveza ? M'em eus clevet e varvas neuze meur a hini gant an naouu ?

— Sonch ? oh ia, sonch mad. Mervel a reas neuze, evel ma livirit, hiniennou gant an naoun. Maro e vije da viana meur a hini panefe ar maneriou hag ar c'houenchou. Ar re-ma eo a vagas neuze ar re n'o devoa tam da zibri, hag an niver euz ar re-ma ne voa ket bihan. Evelse e c'hellit guelet ha mad ar bobl eo a glask an dispac'herien-ze a fell dezho teleur en traon couenchou, kestel ha maneriou. Ma c'helfent dont abenn euz ho mennoz, ha deut int tost da vad, ha ma tigouese neuze eur blavez kernez evel a voue neuze, e varfe tud a steiou gant an dienez. Guir eo gant an hentchou houarn ha reall digor brema ez eo eas cas ed ha traou all euz an eil bek douar d'egile, ha ne vezo ket guelet iviziken ar pez a zo bet guech all, eost mad en Normandi ha kernez e Breiz. Guir eo ive ez eo eat al labour douar var araog, ez eus difrostet cals douarou, hag e zeus brema eost mad eleac'h ne veze tam eost brema ez eus pevar ugent vloas. Pa deuaz an avalou douar er vro, ann oll a lavare neuze ne vije mui a naounegez ; hogen Doue o tigas clenvet var an avalou douar, en deus diskuezet e c'helle digas naounegez c'hoas pa garje.

— Sonch oc'h eus-ta, tad Bernard, da veza guelet an avalou douar o tont er vro ?

— Sonch avoalc'h, ha cridi a ran zoken em eus bet va lod euz ar c'henta aval douar a zo bet debret er barrez-ma, da viana gant an dud divar ar meas.

— Lavarit din-ta penauz e tigoezas deoc'h caout ar c'henta aval douar-ze ?

— Hen lavaret avoalc'h a rin. E 1772 e voa, ha me am oa neuze pevarzek vloas. An dra-ma a ioa goude'n eost, hag er bloavez-ze e voa ama d'ar mare-ze eur ze-c'hor hag a zeve kement a ioa en douar. Me a ioa bet o sicour jardiner ar Maner da zoura he vleuniou hag he legumach. Kinnigen a reas din eur guennek bennag evit va foan. Me a lavaras ne gemerjen ket-a arc'hant, mes e carjen caout unan euz ar c'huec'h aval douar a velen eno var eur planken. Ar jardiner n'en doa ket calz a c'hoant da rei din va goulen. N'en doa nemet ar c'huec'h-ze, ar re genta a dra sur a zo bet guelet er vro-ma, hag e felle dezhan ho delc'her evit an Aotrou Cont ha labourerien douar pinvidig a glaske digas ar vouenn euz an avalou douar er c'harter. Gouscoude o velet pegement a c'hoant a ziskuezen, e roaz unan din.

Me a ziredaz ac'hano d'ar gear gant va aval, fouge enhon evel p'am bije bet eun tenzor. An aval-ze a ieaz a zorn e zorn, hag a voue sellet outhan tu ha tu evel eur pez caer gant va zad, va mam, va breudeur ha va c'hoarezet. Va zad a felle dezhan he zelc'her da blanta en nevez amzer ; ar re all avad, ha me ar c'henta, a felle deomp he zibri dioc'htu. Mes penauz he boazat ? Va c'hoar a lavaraz he boazat etouez ar glaou, etouez ar regezen ; ar pez a voue great. Pa voa poaz, va zad hen rannaz, , hag a roas peb a dam deomp. Mes nicun ne grede staga dezhan, aoun a ioa na vije contam enhan. Va c'hoar neuze a ieas da gerc'hat ar iar, da rei dezhi da danva, rak mar doa contam enhan ar iar n'hen debrje ket. Ar iar a zebraz ep he fidi, ha ni a zebras neuze ive hon tamou ; nicun avad n'her c'havas mad, ha va mam zoken ne c'hellas ket he dreizia. G. M.

Perrina Cadoret.

III

— Penaus-ta, va zad, eme Alan Guerneiz, e teujoc'h abenn d'en em denna a dre daouarn ar saozon ?

— Mont a c'hellis beteg ar bagou ep beza guelet. N'oa eno nemet diou vak saoz, eun den e pephini anezho. Araok m'o doa bet amzer da evesaat ouzin, em oa ho discaret ho daou.

Neuze gant taoliou bouc'hal e tifonsiz an diou vag saoz, hag e lamiz en hor bak-ni a ioa eno ive e kichen. Kement-ma a voue great e nebeutoc'h a amzer eget a lacan d'hen lavaret deoc'h.

— Oh ! caera taol ! eme Berrina.

— Ia, chans o poue, eme Alan.

Me a boulze da bellaat dioc'h an aod. Ar zaozon a zigouezas kerkent e kichen ho bagou. Ouspen ugent tenu fuzil a voue losket varnon ; mes me a ioa gourvezet e gouelet va bak. Ar mor a ioa mad diouzin, hag ar vag a c'houneze ar mor braz anezhi he unan.

Me ho les da zonjal pebez litaniou saoz a voue eno pa veljont ho bagou difonset, ha ne c'hellent ket dont var va lerc'h ! Pa gave din oan eat pell avoalc'h evit ne c'helje ket ar bouliji dont beteg enhon, e saviz em za, hag e kemeris va roenv. N'em oa mui a aoun razho.

Neuze e sonjiz e Cadoret a ioa var neun, hag e renis va bak dre an hent a gave din en doa kemeret. En em lacat a ris da grial : Cadoret ! Cadoret ! — Grik ebet. Asa, mantret oa va c'halon, rak gouzout a rean e c'helle ar martolod beza croget ar c'hlaz enhan pe beza draillet gant ar bleizi mor. Dont a reaz ar zonch din da losker eun tenn, ha neuze e cleviz eur vouez o lavaret : ama, martolod !

Poent oa, Perrina, va merc'h, da dad a ioa eat hirra ma c'helle ; edo o vont da voueledi, rak ne grede ket ober ar planken, ne ket draillet e vije gant ar bleizi mor. Pa zigouezis beteg enhan e crogiz en he vleo hag her saviz er vag eleac'h ma chomas semplet. Markis Kerloret a deue a ziarbenn deomp gant he vak vian. N'em boue ket izom da lavaret calz a dra dezhan, santout a rea penauz oa eat an dro ganeomp. — Hon listrini a zavaz ho goueliou, hag al listri saoz a voue plaouet. — Eun abaden a voue eno hag a voue tom, dioc'h a voue lavaret din gonde ; rak neuze ne vouien ket petra a dremenas. Va nerz a ioa manket din ive, hag ar c'habiten en doa laket hon dougen hon daou, Cadoret ha me, d'he gambr. Gouscoude ni hon daou on devoue ar brasa recompans ; eil mistri e vouemp great, gant eur pensel aour aze var hor manch.

— E feac'h, ema Berrina, n'o poa ket laeret ho penseliou aour.

— Ar markiz a scrifas d'ar roue, hag hor priejou o devoue ive ho diou eun tamik pansion ; abaoue avad m'eo discaret ar roue, ar bansion zo eat ive en he zro, pe chomet oc'h an ispil.

Epad ma comze evelse Salomon d'he vap ha da Berrina, an avel a greeaz, hag an daou vartolod iaouang a redas d'ho labour. Kerkent an hini a ioa e beg ar vern vraz a grias : listri !

— Pet ? eme ar c'habiten, en eur zispaca he luneden hir-velet.

— Daou lestr braz.... ha listri marc'hadour a gleis deomp.

— Eun tam labour, ha credabl eur c'hrogat tenn, eme ar mestr sturier.

Kerkent e voue kempennet al lestr, ha laket e doare d'en em ganna.

E penn al listri marc'hadour ez oa eur fregaden hag a ioa re gre evit ma c'helje al lestrik ar *Miserere* ober eur c'hrogat outhi. Hogen pell edo ha ne ziskueze ket guelet ar reder-mor.

— Asa, a lavare Salomon, ar saoz a zo treitour ; ma na vije nemet ar fregaden hont gant al listri marc'hadour, e divije great eur van bennag oc'h hor guelet ; me zo sur ez euz eul lestr brezel bennak c'hoas....

— Sur, a lavaraz Alan, ne velit-hu ket du-ze el lost goueliou ha guerniou huel eul lestr all hag a zo da nebeuta eur gorveten ?

— Ar *Sibyl*, me lacafe claoustre, eme Berrina. Hag ar plac'h iaouang a scrigne he dent o sonjal el lestr en doa lazet he zad.

Ne c'hellemp ket gouzout c'hoas gouscoude pe hano lestr en devoa. Hogen dre ma tostea, Alan a eveseaz en doa c'huec'h canol varnugent evel ar *Sybil*, ha neuze edo ive he verniou eun tamik var ho c'hostez evel ar *Sybil* ; erfin e voue guelet he hano scrifet e lizerennou bras var ar penn adren.

Ar *Sibyl*, ar *Sibyl !* eme Berrina. Alo, Alan, va den, alo, Salomon, al lestr milliget eo !

— Peoc'h ! eme ar c'habiten Montal.

Eleac'h mont varzu ar *Sibyl*, ar c'habiten a droaz he lestr varzu eul lestr marc'hadour, a stagas dezhan a dro colier, hag a lakeaz eur vanden euz he vartoloded da gripat varnezhan.

En eun taol dorn e voant mistri euz al lestr marc'hadour. Ar zaozon a ioa enhan a voue taolet en eur vak. C'huec'h martolod a voue carget euz an tam preizze, hag en ho zouez edo Jugal ha Bizin. Ar *Miserere* a zavas neuze he voueliou evit pellaat dioc'h ar *Sybil*. Gouscoude araok mont pell, ar c'habiten a c'houlennas digant an hini en doa carget euz al lestr marc'hadour.

— Petra zo el lestr-ze ?

Dioc'h a ioa el lestr e tlie ar reder-mor en em bellaat pe en em zifen a enep ar *Sybil*. Ma n'en doa ket calz a dalvoudegez ar péz a ioa enhan ar c'habiten Montal en doa sonch da dec'het ac'hano ; mar doa avad enhan traou a dalvoudegez, e voa red en em ganna evit rei anzer dezhan da zont var aodchou Breiz.

Eur pennad mad e vouet o c'hortoz ar respont.

A benn ar fin gouscoude e voue clevet :

— Cabiten, casedadou seiz, perlez, mein présius !

— Avoalc'h, eme ar c'habiten, bugale, d'ho peziou canol !

— Mad eo, a lavare Perrina, eur c'hrogat a raimp oc'h al lestr milliget, ha d'ar gouelet her c'hasimp, pe or bezo dichans !

Ar *Sybil* a dostea, hag ep dale edo var hed tenn.

— Amzer, a lavare ar c'habiten Montal. Canolierien, beac'h d'ar guerniou, ha na dennit ket ken na lavarin deoc'h.

Bouliji ar *Sybil* a gomanse coeza e dour ar *Miserere*.

Amzer, a lavare ato ar c'habiten ; bizit mad, ha kemerit hoc'h amzer.

Perrina a scrigne he dent. Ma vije bet mestrez, e divije laket tenna var gorf al lestr evit he gas d'an traon. Ar saozon a glaske ober se d'al lestr-reder. Hogen ama merc'h Cadoret ne grede lavaret ger. En eur mare evelse mouez ar c'habiten epken a dle beza silaouet.

— Tan, a lavaraz erfin ar c'habiten Montal, ha kerkent oll ganoliou ar *Miserere* a grachas peb a brunen.

Ama e voue guelet ar pez ne veler ket aliez. An daou enebour o devoue pephini he c'houlen. Ar *Sybil* a glaske toulla ar *Miserere* evit he gas d'ar gouelet. Hen ober a reaz. Ar *Miserere* a glaske divernia ar *Sybil* evit caout goudeze eur c'hrogat crap-ha-crap. Ober a reaz ive he daol. Abenn dek munud emgann guerniou ar *Sybil* a ioa draillet ha discaret oll ; al lestr ne c'helle mui finval. Ar *Miserere* a ioa great kement a doullou en he gosteziou ma ne c'hellet mui ho stanca, ha ma en em garge a zour. Anat oa ez aje d'ar gouelet abenn eur pennad amzer, ha ne voa tu ebet da viret outhan. Hogen da c'hortoz e sente c'hoaz oc'h ar stur hag oc'h he voueliou, hag e c'hallet cas anezhan stok ha stok oc'h ar *Sybil*, evit neuze en em ganna var ar pont.

An dra-ze eo a glaske ar c'habiten Montal, ha pa oa eat an daou lestr pok-ha-pok, e crias :

— An oll var bont ar zaozon !

Er sizun a zeu ni velo pebez abaden a voue eno.

G. M.

Pelerinachou. — D'an 18 euz ar miz, epad ma zea Raozonis da bardona da Lourd, euz a Sant Malo ez ea ive eun trein da gas pelerined d'ar memes leac'h,

Dillun ar Pantecost, goude creis deiz, ez eus bet eur bar arneu scrijus varzu ar c'hevred hag ar c'hevred huel da Gemper. Epad eun heur pe var an dro ez eus coezet eur glao dourbil e Guenac'h hag e Bennodet. En Elliant ez eus bet, a leverer, daou zen scoet gant ar gurun. Ar parreziou-ze ne maint ket pell ac'hann, ha gouscoude epad an amzer-ze e voa caer e Kemper, ne vouiet hano a voal var amzer ebet.

Bloavez a bedennou hag a binijen evit ar Frans.

Comzet on eus c'hoaz euz ar blavez-ma a bedennou hag a binijen a fell da galz a gristenien vad da ober evit silvidigez ho bro, evit mad an ilis. « Ar feiz, emezho, ep an oberou a zo eur feis maro. » Abaoue ma zeo discaret, ar Frans e deus diskuezet he feiz dre ar pedennou hag ar pelerinachon e deus great ; mes ha great e deuzhi ive oberou a binijen goest da zistrei divarnomp goaliguer an Env ? « Ma na rit pinijen, a lavar hor Zalver he unan, ez eot oll da goll var eun dro. » Hag ar Pab, o velet an dizeuriou zo oc'h hor gourdrous, ne ean d'hon alia da bidi ha da ober pinijen.

Ar re a fell dezho kemeret perz en ober mad-ze, a dle rei ho hano d'ar re zo carget a gementse, ha choaz, er miz a garont, eun dervez bennag evit communia ha iun pe ober eur binijen bennag all evit an iliz hag ar Frans.

Ar blavez a binijen a zo digoret da vener ar groas 1874, hag a zerro da vener ar groas 1875.

Patronezed ar bloaz a binijen eo Santez Mari Madalen (22 Gouere) ha Santez Tereza. (15 Here.)

Pelerinachou a vezo great d'al leac'h ma eo bet ar Vadalen oc'h ober pinijen. Hogen evel ma zeo pell mont di, ec'h alier ober pelerinachou all en he leac'h er c'harter.

An darnvuia a eskibien Frans, hag en ho zouez Aotrou Escop Kemper, o deus roet ho otre d'ar bloavez-ma a binijen. An Tad Santel ar Pap en deus staget outhan eun induljans leun.

Pelerinach Sant Mikeal. — Ar pelerinach da venez Sant Mikeal a ioa bet caer varlene. Petra bennak ma voa divezat ar bloas pa zigoraz ar pelerinach, morse marteze, zoken en amzer goz, ne voa bet guelet kement a belerined el leac'h santel-ze. Er bloa-ma, evit ma vezo esoc'h d'ar bardonerien, hen laker e creiz an hanv. Digor e vezo adalec ar pemp a vis Gouere beteg ar c'huec'h varnugent.

Setu ama hanoiou al labourerien douar pe tieien euz ar Finister, o deus bet priziou, evit chatal corn pe evit kezeg, er *c'honcours* evit ar vro a zo bet er bloa-ma e Naonet.

Evit chatal corn :

Nedelec, euz a Benhars ; Pernez, euz a Bloneis ; Kernaleguen, euz a Blouare ; Golhen, euz a Gemper ; Feunteun, euz a Ergue-Gabéric.

Ar Brusque, euz a Bloneis ; Cuzon, euz a Gerfeunteun.

Steun, euz a Blouian ; Ar Bras, euz a Sizun ; Cail, euz a Blouzevede.

Evit kezek :

Clauda Cail, euz a Blouzevede ; Guivarc'h, euz a Blougoulm ; Grall, euz a Blouescat. Olier Marzin, euz a Bloudalmeze.

Cabic, euz a Gleder ; Corre, euz a Lannilis ; Du Rusquec, euz a Sibiril. — Lois Quere, euz a Gastel ; Alan Mear, euz a Sibiril.

Gouliou burzudus. — E departamant an Aisne, en eur geriadennig hanvet Rosoy-braz, ez eus brema eur plac'h iaouang hag a zant bep sizun eul loden euz ar poaniou en deus gouzanvet hor Zalver en he basion. Epad c'huec'h miz e deus bet an henor, evel sant Fransez Assis, da zougen en he izili ar mercou euz a c'houliou Jesus.

Bep guener e tigor ar gouliou hag e tired goad anezho, euz ar penn, an daouarn hag an treid. Setu ar pez a lavar ar medesin a gemer, abaoue pevar bloas, soursi euz ar plac'h iaouank-ze.

Var gementse ar c'hazetennou difeiz euz ar c'harter, pere ne fell ket dezho clevet hano nag a vurzud nag a netra hag a zelfe oc'h ar relijion, a gemer prez da explica kementse o lavaret e coez ar plac'h-ze e drouksant.

Ar medesin avad a vez var he zro, hag en deuz eveseet mad oc'h ar pez a dremen, en deus scrifet evit prouvi ne voa nemet gaou ar pez a verke ar c'hazetennou-ze. Lavaret a ra ez eo bet guelet ar plac'h iaouank-ze gant meur a zen gouezieg all estreget hen he unan, hag oll e cavont burzuduz ar pez a dremen enhi, ha ne d'eo na dre zrouk-sant na dre glenvet all ebet eo ema evelse.

Ama an ilis ne deus lavaret ger ebet, hag evelse ne vercomp kement-ma nemet evel eur c'helou roet gant ar c'hazetennou. Ar gazeten c'hallek *L'Univers* eo a verke an dra-ma en he n° euz an 28 a vis Mae.

An Aotrou Traon, bet professor er C'hlouerdi braz e Kemper, a zo maro er sizun dremenet. G. M.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an tredè gueeh.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 13 EVEN 1874. N° 489 DECVET BLOAVEZ !

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 13 Even 1874.

Dalc'h mad e clevomp hano euz eun torfet bennak cometet a enep ar pez a zo a zantela er relijion gant an dud difeiz o deus lezet satan da c'hoeza en ho c'halon cassoni ha counnar a enep Jesus-Christ hag he iliz. An enebourien-ze da Zoue a zo daou rum anezho ; eur rum hap a ra micher da gentelia ha da hissa ar re all da ober an droug, hag eur rum all, tud dizesk ha digoustians hag a zo evel benviachon etre daouarn an doctored dizoue en em-zervich anezho.

En dez all, e Departamant an Nord, e Roubaix, e voa galvet dirag al lezvarn pevar micherour a damallet dezho eun torfet scrijus meurbet dirak daoulagad kement hini en deus feiz hag a gar hor Zalver Jesus-Christ. Prenet o doa eur grusifi goat evit kemeret ho ebat divar he c'houst. Neuze e zejont ganthi a zavarn da zavarn. digouezet en unan euz an tavarniou-ze eleac'h ma en em gavent evit doare en ho eaz, en em lakejont da gemeret ho flijadur oc'h ober a bep seurt dismegans d'ar grusifi, oc'h he skleper an eil d'egile ; oc'h he lacat var he fenn da zansal var an douar, bete ma torrent a benn diou vech divrec'h ar c'hrist, ha neuze hen tachent adarre evit comans a nevez.

Hag epad an abaden-ze nag a c'hoars ! nag a hu ! nag a gomzou divalo ha sacrilach ! — paour kez inri, a lavarent ; eur sègalen da in-ri ! ha comzou all c'hoas pounneroc'h ha ne c'heller ket ho merca ama.

Hag arabat eo sonjal eo divar scanvadurez ha divar an efach epken eo e reant kementse.

Divar an dour caer edont pa brenjont ar grusifi e sonch mad da ober ar pez o deus great. « Eun tam ebat or bezo, a lavarent ; clevet e vezo e vo bet cavet eur groas var ar meaz, hag e vezo digouezet eur burzud.

Dre ma rea ar barner goulennou ontho, an dud cablus-ze a nac'he, ha ma na c'hellent ket nac'h kement a damallet dezho, ne ziskuezent caout keuz ebet d'ho zorfet. Mar o devoa eun tam nec'h bennag, e voa da veza bet paket, hag o velet ne c'heljent ket en em denna ep castizamant a dre daouarn ar justis. Hag e guirionez condaonet int bet ho fevar gant al lezvarn, ha prefet an Departamant en deus laket serra an davarn eleac'h ma voant bet lezet da gemeret ho ebat divar goust ar grusifi.

Ar procureur jeneral, o tisculia ho zorfet, hag o c'houlen ma vijent punisset evit beza evelse goal gaset Imach hor Zalver Jesus-Christ ha taolet dismegans var ar relijion, en deus lennet ar pennad euz an Aviel eleac'h ma zeo merket ar grisderi hag an dismegansou en devoue hor Zalver da c'houzanv, e ti Pilat, aberz ar zoudardet hag ar vourrevien, epad ar mitinvez scrijus euz he bassion.

« Lacat a rejont dezhan eur vantel scarlec, sancla a rejont eun tourket spern var he benn e gis curunen ; hag en em lakejont d'he saludi : Salud roue ar iuzevien !

Hag e scoent var he benn gant eur benduen ; hag e crachent en he vizach ; hag he taoulinent dirazhan evit he adori.

Ha goude beza great goab anezhan evelse, e lamjont diganthan he vantel scarlek, hag her c'hasjont da grusifia.

Hag e rejont da eun den euz a Cyrenee he zicour da zougen he groas bete menez Calvar ; hag eno e falvezas dezho rei dezhan guin ha vestl da efa ; ... »

Setu aze ive petra o deus clasket ar re-ma da ober ; ar memes c'hoars, ar memez ebat, ar memes jolori.

Eno her galvet roue ar iuzevien ; Ama hen hanver, paour kez in-ri ! Eno e roet dezhan vestl da efa, ama e kinniger dezhan eur segalen !

Ar bobl a Roubaix o deus c'hoarzet o velet kementse ; hogen ar c'hoars-ze a zo scrijuz hag a dle ober aoun evit an amzer da zont. Eleac'h c'hoarzin eo gouela a dle beza great an oll gristenien vad, Rag mar taoler disme-

gans evelse var ar grusifi, var eun Doue o c'houzanv hag o vervel evidomp, petra a vezo respetet ? petra a oute beza santeloch eget croaz hag imach hor Zalver ? Jesus a c'houlennc pardon evit ar re hen lakea d'ar maro, abalamour ne vouient ket petra a reant ; hogen ar re ma ha ne anaient hi ket an hini ma tolent dismegans varnezhan ?

Hogen pa veler torfejou evelse, pa veler an arrach-ze a enep ar relijion c'hoezet e calonou tud difeiz gant re all cablusoc'h egetho, ha ne ket anat d'an oll ne deus nemet satan he unan, enebour touet Jesus-Christ, hag a c'helfe poulza tud d'ho c'hometi ? Gouscoude setu eno peleac'h e tigouez an dud dizoue pa o deus troet kein d'ar relijion, ha setu petra a zo da c'hortos dioutho pa c'hellont caout ho lank. Ar pez a zo bet guelet epad an dispac'hiou a ziskuez ez eo oc'h kement a zo sacr en em gemeront ato pa c'hellont hen ober.

Evit tud evelse ne deus nemet eun dra da ober, pidi evitho evel ma reaz hor Zalver var ar groas.

Rom. — Ar ganerien euz a ilis veur Sant Per a voue en dez all digemeret gant an tad santel. Rener ar ganerien a lennaz eun *adres* d'ar Pab, hag ar Pab a respontaz evelen :

« A beb amzer ar muzig a zo plijet da Zoue ; her guelet a reomp en Testamant coz hag en Testamant nevez. En Testamant coz e velomp David hag ar brofeted, araok comz oc'h ar bobl, o vuzicat var an delen. Dre gan eo e c'houlennet grasou oc'h Doue hag hen trugareket euz ar grasou resevet.

En Testamant nevez e cavomp evit skuer santez Cecilia, Sant-Fransez Assiz, sant Philip Neri ha calz a re all.

Dre ar muzig e scanvaer hag e tiskuizer ar speret, e saver ar galon hag he douger varzu Doue. Ar muzik sacr a Rom zo bet brudet beteg an 20 a vis Guengolo ; abaoue e c'houzon ez eo eat da fall ive evel calz a draou all. Eleac'h muzig eo trouz ha safar eo a glever, ha kement ma a zigas da zonch din euz eun dra tremenet e kear Venis.

Brema ez euz, a gredan, daou c'hant vloaz, eun den a Veniz a voue great prizonier gant an turked, ha condaonet da veza discroc'hennet e beo. Epad an tourmant scrijus-ze, ar paour kez den a grie hag a gunuc'he mar doa eun truez. Petra a reaz an durket ? Digas a rejont en dro dezhan a bep seurt benviachou muzik ; c'hoeza a reant en dra c'hellent er benviachou-ze, hag e reant evelse eur safar ker skiltrus ma na glevet mui clemou na mouez an den reuzeudig a ziscroc'hennet.

Mad ! setu eno tost da vad ar pez a zigouez hirio ; ne ganer mui ; iudal eo a rer, hag ar bobl ne gleo nemet blasfemou ha leoudouet potred al liberte.

C'hui avad ne ket evelse a rit, ha muzig an ilis da behini oc'h en em roet caloneg, a dal hirio keit ha guechall. Rei a ran deoc'h va bennoz, hag he rei a ran deoc'h evel ma her c'hoantait evidoc'h hoc'h unan hag evit tud ho ti. »

Lyon. — Pelerinachou Fourvier a gendalc'h; pardonerien Montbrison a zo bet er Sizun dremenet.

Er brezegen great d'ar bardonerien, ar prezeger en deus diskuezet, ervez Sant Paol, petra eo eur pelerinach. « Eur veach eo, emezhan, a reomp ama, divroïdi ma zomp, da glask hor bro. Hag ama ar c'hristen a glask var eun dro teir bro hag a gar a greis calon, ar Frans, an iliz hag an Env. » Lod euz ar bardonerien-ze a zo eat var eur zao da Lourd.

Toulouz. — Eur skeuden d'ar Verc'hez, anavezet dindan an hano a Itron-Varia an Du, hag henoret eno a bell amzer, a zo bet curunet eno dre otre hon tad santel ar Pap. An aotrou Arc'hescop, en eul lizer scrifet evit ar solanite-ze, a zigas da zonch d'ar gristenien, da vugale Mari, eo ho c'halonou hag ho vertuziou eo a ra dreist oll curunen ho mam vad.

Itali. — En Itali e kendalc'her da ober ar brezel d'ar feiz, evel ive ar gristenien vad a gendalc'h en ho fidelite da Zoue, ha d'ar relijion. E Milan e voa menek da gas e prosesion relegou sant Ambroas, sant Jervez ha sant Protes, euz an ilis catedral da ilis sant Ambroas. Ar Prefet a zifennas cas ar relegou en deiz ; gourc'hemen a reaz ho c'has en noz, gant eur Serjant polis bennag epken oc'h ho heul. Rei a reas da c'houzout eo vardro div heur noz e vije great ar seremoni-ze. Sonjal a rea dezhan ne vije ket chomet ar gatoliked epad an nos var zao da c'hortoz ar relegou-ze. En em dromplet oa. Ar gatoliked a ioa var c'hed, ha kerkent ha ma voa deut an Arc'hescop er meaz euz ar Gatedral gant ar relegou presiuz hag eun nebeut tud a iliz oc'h he heul, e cavaz ar gristenien oc'h he c'hedal, piledou var elum gantho ; en hevelep doare n'oa bet marteze morse caeroc'h prosesion dre ruiou Milan. Evelse, digouezet en ilis sant Ambroas, an Aotrou Arc'hescop, he galon tenereet, en deus trugareket ar gristenien vad-ze euz ar merk a feiz hag a relijion a roent en nosvez-ze.

Pologn. — Er Pologn, ar brezel great d'ar gatoliked ne deo ket nebeutoc'h garo. Eno, evel en Allmagn hag er Suis, e clasker lakat beleien touer eleac'h ar veleien vad. Ar re-ma a doler er meaz euz ho farreziou abalamour ne fell ket dezho ober ar pez a c'houlenner digantho, dre ma fell dezho chom fidel da Zoue ha d'an Ilis.

Difen a rer oc'h ar gatoliked lavaret pe cana ar rozera, ha kementse dindan boan da veza laket en amand, hag er prizon. Meur a hini zo bet prizoniet, ha daou zoken zo maro er prizon kentoc'h eget dilezel an devosionze d'ar Verc'hez.

An dud keis-ze a lavare ato : « Ni zo fidel d'hor mistri ; paea a reomp ar c'hargou, rei a reomp tud evit an

arme ; n'oc'h euz eta netra da rebech deomp ; ne c'houlennomp nemet beza lezet da zervicha Doue ervez hor c'houstians. »

O clask difen ho ilizou, ar gatoliked zo bet goal laket e meur a leac'h ; merc'hed zo bet laket bete seiz ugent er memes toul prizon, hag a vije maro eno gant an naoun panefe ma zea an amezeien da deleur bara dezho dre ar prenecher.

En eul leac'h ar gristenien o tifen ho iliz a voue digaset ar soudardet varnezho. Ar re-ma en em lakeas da denna en ear. « Tennit varnomp, a lavare ar bobl en eur dizelei ho feultrin, lamit hor buez diganeomp, mes lezit ganeomp hor feiz. »

Tennet e voue varnezho, hag e voue lazet meur a hini ha gouliet cals.

An ofiseriea a lavare d'ar vearet : « setu aze petra a rer d'ar re ne zentont ket ! » ar re-ma a respontaz oll : « Ni ive a fell deomp mervel evit hor feiz evel ar rema ! » Henor d'ar gristenien calonek-se.

Pardon pe belerinach Rumengoll.

Er bloa-ma, evel er bloaveziou all, ar vretoned o deus diskuezet ho feiz hag ho fizians en Itron-Varia Rumengoll o vont da bardona d'he ilis da zadorn ha da zul an Dreinded. Guelet a reat eno, evel ma veler bep bloas, pardonerien a bep corn a Vreiz, dreist oll euz al lec'h ma comzer ar brezonek, Kerne ha Leon, hag ive Treger ha Guened. Ne ket eas lavaret na merca an niver a bardonerien deut di e pelerinach. Bez'ez eus dirak va daoulagad eur pennad scrit hag a verk e tlie beza eno, en oferen bred d'ar zul, er park braz eleac'h ma caner an oferen en deis-ze, ha tro var dro d'ar park, etre pemzeg hag ugent mil den. Hogen ar bardonerien a vez eno d'ar Sadorn vintin, deut dindan noz, a ia ac'hano pa o deus clevet an oferen ha great ho devosionou. Ar re a deu di d'ar zadorn goude creisdeiz, hag a zigouez epad an noz, a ia ive kuit an darn vuia anezho d'ar sul vintin pa o deus gallet caout oferen hag ober ho devosionou; en hevelep doare ma c'heller lavaret ne vez ket eno, en oferen bred d'ar zul, an drederen euz ar bardonerien bet eno epad an daou zervez.

Daoust da ze, eo eun dra gaer guelet ar mor-ze a dud a vez er park bras-ze hag en hent tro vardro en oferen bred, hag eun dra gaeroc'h c'hoas guelet ho devosion, guelet pe ger caloneg e ped ar bardonerien Itron-Varia remed oll.

An niver euz ar c'hommunionou a zo bet bras meurbet.

Eun tregont belek bennag a ioa eno epad an daou zervez, nos deis couls lavaret, o covez ar bardonerien a c'hoantea tostaat oc'h ar sacramanchou.

An oferen bred, d'ar zul, a zo bet canet gant an Aotrou Guillou, chaloni a henor, person Fouesnant.

An Aotrou Abgrall, person Lanniliz, en deus prezeget.

Etouez ar bardonerien all, ar re zo bet eveseat muia outho, oa eur vanden soudarded deut euz a bell, en ho dillad soudard, mes diarc'hen. Dont a reant evit seveni eur *veu* great gantho d'ar Verc'hez epad hon reuziou diveza.

Eur pelerinach evel hini Rumengoll a zo eun act a feiz great e fas an Env hag an douar. Eur gentel eo evit an dud dizoue, evit an doctored difeiz a brezeg a enep ar relijion, a fell dezho rei da gridi ez eo great he amzer gant an ilis catolig, ez eo maro ar feiz ha n'eus mui a vuez er relijion. O velet ar bandennou pardonerien-ze ez eo red dezho tevel ; ar geier a brezegont a zo disculiet, hag ar bobl a ziskuez;en despet dezho, ez eo c'hoas beo he feiz.

Eur gentel eo evit ar gristenien aounig, o deuz evel mez o tiskuez ho feiz dirag an dud ; ama e veler ar respet humen, ar c'hlenvet-ze ker stang en hon amzer, breset dindan an treid. Pardonerien Rumengol n'o deus ket a vez evit diskuez ez int christenien hag e c'houzont pidi.

Erfin eur gentel eo ive evit ar gristenien vad a gresk ho devosion hag ho c'harantez evit Douehag ar Verc'hez santel an eil o velet egile. O velet kement all a dud o pidi ker c'hoek, ker caloneg, ar c'halonou ar re iena a deu da entani ha da veza birvidik.

Ne deus douet ebet n'e devezo adarre ar Verc'hez santel, er bloa-ma, rannet aleiz a c'hrasou etre ar belerined deut e ker bras niver d'he henori en ilis Rumengoll.

Pelerinach Paray-le-Monial.

Evel ne c'hell ket an oll mont da bardona di, ar re zo e penn ar pelerinach a gemer sinatur ar re a c'hoantafe mont ha ne c'hellont ket ; neuze o deus savet eun Act a unvaniez dre behini ar re ne c'hellont ket mont a ziscleri ec'h en em unanont gant ar re a ia. Setu ama an act-se :

Parrez... Jesus, — Mari, — Joseph. — Escopti...

✝

Act a unvaniez gant ar pelerinachou a ra ar vro e Paray-le-Monial 1874.

Salver Jesus, en derveziou-ma a amprou hag a encrez on eus da dremen, meur a vil bardoner a red gant prez d'al leac'h santel e pehini e deuz ho calon divin diskuezet he c'harantez evidomp.

Evel ma emaomo pell dioc'h al leac'h-ze, ha ma zeo dies deomp mont dezhan, ne c'hellomp ket heuilla ar belerined-ze. Hor c'halonou avad a ia d'ho heul ; hor c'harantez hag hor peden o zo a unan gant ho re.

A greiz hon ene en em unanomp gant ar re a ia varzu

ho calon sacr, hág en em gavomp eürus da sina an act-ma, a zo eun testeni dister, mes beo, euz hor fizians en-hoc'h hag euz hor c'harantez evidoc'h.

An act-ma a ielo d'hoc'h ilis, a gaso deoc'h ioulou hor c'halon, hag a lavaro cre gant an oll gristenien, gant an oll fransizien a stouo dirazoc'h :

Calon Jesus, saveteit an Ilis,
Saveteit Pii nao, saveteit ar Frans !

G. M.

Buez burzuduz
ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

NAONTEGVET PENNAD.

Testeniou covessoret Beneat.

Lavaret em beus great deoc'h an Aotrou Carezani n'oa ket falvezet dezha kenderc'hel da goves Beneat dre n'abec m'her c'have re udur ha m'en doa aoun na virje oc'h meur a hini da zont da goves davitha. An Autrou Marconi, en doue ar vadelez da zigemeret Beneat ar misiou diveza euz he vuez, a roe dezha da anaout an deiz hag an heur ma c'helje he goves. Ar belec-ma a ioa e rejenti er scolach a Rom abaoue m'oa arluet an tadou Jesuistet, hag ouspen e tizerviche ilis sant Ignas kercouls ha beleien all ar scolach.

Eur pennad a ioa Beneat a zaremprede an ilis-se hag a ioa anavezet mad gant ar c'hloc'her, Visant Skiandi; hema en troiou kenta m'her guelas o tont en ilis ken udur ha ken truillec a ziscredas e c'helje beza eul lapous treud bennac ne rea van da bedi nemet evit caout guelloc'haze an tu da laeres eun dra bennac euz an ilis-se ne veze nemeur a dud enhi o pedi. Abalamour m'en em gave peurliessa he unan dirag Jesus er zacramant eo en em denne Beneat enhi ; eno e comse oc'h he zoue en doare an tenerra, pa gave dezha ispisial ne veze den en ilis nemetha.

Visant Skiandi goude beza evesseat mad oc'h Beneat, oc'h he zoare da bedi ha d'en em zelc'hel dirag ar zacramant hen anavezas ebdale evit eur paour honest, hag o velet he aket da bedi, evit eun den santel soken. Ne doun ket souezet, emezha, o velet ar paour-se ken truillec, keit e chom en ilizou ma n'en deus ket a amser da glasc aluzennou evit en em visca en eun doare dereat.

Da hanter an deiz pa veze prennet he ilis ar c'hloc'her-se a iea avechou d'an ilizou a dost a reat enho pedennou ar c'harant heur, ha peurliessa e cave eno Beneat, setu perac emezha, her guelen ken aliez o sellet oc'h taolen ar c'harant heur a ioa stac oc'h dor ilis sant Ignas.

Visant ive a anavezas sentidigez ar paour devot-se ne dea er meas euz an ilis nemet en despet dezha ; eun devez e lavaras da Veneat p'her c'hlefje dioc'h an noz o tikrignal he alc'huesiou dont racdal euz an ilis ; a c'houdevez ne renkas mui lavaret kementse dezha, kerkent ha ma cleve trous an alc'huesiou e save en he za hag e teue er meas.

Ar c'hloc'her en doa kement a respet evit he baour ma tioualle d'he zirenca pa veze gant he bedennou a ouie ervad a rea atao calonec ; rac meur a veach dre ma teue ha dre ma zea dre an ilis her c'hleve o coms oc'h he zoue gant ar fisians hag ar beoder ar vrassa. Her guelet a rea ive aliez e creiz he beden o sevel he benn hag oc'h en em daoler a dren en hevelep doare ma ne stoke mui oc'h an douar, neuse e veze ravisset hag extasiet.

Eun devez eun tremeniad deuet en ilis o veza evesseat oc'h ar paour-se ken truillec hág ker castis a ioa o pedi oc'h ar balustr, her guelas ive evelse er meas anezha he unan hag evel pa vije o vont da gueza ha da zempla, a ieas da lavaret d'ar c'hloc'her dont d'her zicour d'he zevel. Hema ken diseblant ha tra a reas eur zell ebken, ha pa anavezas e tiskueze Beneat e lavaras d'an tremeniad trugarezus-se ; ar paour-se a zo ravisset hag extasiet, enhez a zo eur zant beo.

Beneat a c'houlennas eun droad digant ar c'hloc'her Visant pere oa ar veleien a govessea e chapel ar grusifi: An doctor Pino, emezha, a zo ama ; hema a govesseas eur veach ebken eur paour truillec her lakeas souezet meurbet dre ar furnez euz he responsiou hag ar zantelez euz he vuez, Beneat credabl o velet ar prez bras a ioa en dro d'an den guesiec-se ne deuas mui davitha.

Choas a reas neuse evit tad covessour an Autrou Marconi ; d'an nevez amser euz ar bloas 1782, eme ar belec-se, e tenas d'am c'haout eur paour iaouanc goloet a astus hag a druillou da c'houlen diganhen ober covession jeneral ; evel ne respontis dezha nemet evel divar fae, e lavaras din : va zad ne fell ket din ho trompla, bezit eta ar vadelez d'am selaou.

Neuse e liviris dezha, deuit an deiz m'an deiz ha me ho selaouo. — Beneat a zisplegas he vuez oll d'an A. Marconi eb ancounac'haat netra, meur a zizun e padas ar govession-se petra bennac ma cuze muia ma c'helle Beneat kement a elje lacaat he dad covessour d'her c'hemeret evit eun dra vad bennac. Goudese an A. Marconi ne heane da goms d'he genvreudeur beleien euz an ene dispar-se, he doa bet kement a c'hrasou euz an env.

Souezet oa o velet e c'helje enn den ober ker rust pinijennou ha chom beo, hag e c'houlennas autreadur an Tad santel ar Pab evit he lacaat d'ho bihanaát. Ar penitant, sentus meurbet, goude beza roet da anaout perac her grea, a assante gouscoude oc'h kement a c'houlenne digantha he dad covessour.

Hema o velet ar zentidigez ker bras ne c'houlennas ket re ; pa deuas goudeze d'en em zonjal ne vouie ket penaus n'en doa ket goulennet digant he benitant en em zizober euz ar zae veo-se her goloe penn kil ha troad ; anaout a reas e kement-se permission Doue ne felle ket dezha tenna digant he zervicher mad an daloudegez euz eur boan ker cris ha ken hirbadus.

Evel Beneat ne rea netra eb autreadur he dad covessour, e c'houlenne digantha rei d'ar beaurien all an aluzennou en deveze bet ; eun droad an A. Marconi a viras outha hen ober, ha Beneat a zestumas eur ialc'hadic vrao a vonis; p'en em velas ker pinvidic e c'houlennas soken autreadur he govessour evit he c'hreski c'hoas evit ma c'helje prena eur breviel nevez, rac he hini coz a ioa eat a dammou ; neket ma felle da Veneat rei da c'houzout d'he dad covessour oa guesiec, pell dioc'h heno, rac eur veach ma fellas da hema anaout lod euz ar burzudou a rea Doue dezha e lavaras : *va zad, ne ouzon netra, ne doun nemet eun azen gornec.*

Pell a ioa, evel hor beus guelet, Beneat ne dea mui da glasc an aluzen e mesc ar beaurien all gant aoun da glevet comsou divalo a enep Doue ; an A. Marconi en eur c'houre'hemen dezha hen ober a roas dezha ar vrassa pinijen a elje da rei. Clasc a reas eta adarre he scudellic coad hag e zeas da gichen ar c'houenchou hag an tiez pinvidic, mes ne ziguese peurliessa nemet da ziveza, hag oc'hpen he scudel a ioa skarnilet oll ha ne jome enhi berad souben ebet, nemet eun deillenic vara pe eun tamic restajou all benac, pa veze manet varlerc'h ar beaurien all.

Ar brassa spont en doa Beneat, eme an A. Marconi, oa da renkout clevet comsou a enep Doue, a hent all n'en doa mui tentasion ebet, ar peoc'h a rene bepret e gueled he galon, setu ar recompans en doa Doue roet dezha evit he baea euz he bedennou hir hag he binijennou caled.

Hag ar paour-se debret gant an astus, goloet a druillou, disprijabl dirag an dud a ioa mignon muia caret he Zoue ha joa an elez.

Gouscoude an dud, evel ne ellont ket lenn e gueled ar goustians na guelet nemet ar pez a dremen dirag ho daoulagad, a ziscredas var Beneat ne oa ket eur c'hristen mad, rac n'her guelent ket o communia. Ar c'hloarec Mansini, mestr hospital sant Martin a loje Beneat enha, n'en doa morse her guelet o communia a c'houlennas digant ar beaurien all a loje en he di hag her guelet ho doa e communia eur vech bennac ; nicun n'en doa her guelet ; mont a reas betec an Aotrou Moskini person ar barrez, evit gouzout ha communiet en doa Beneat eur vech bennac ha dreist oll evit ar pask? N'en deus ket, emezha ; hema eta a c'halvas Beneat, ne anaveze nemeur, evit goulen digantha ha great en doa he bask er bloas-se 1782 ; ia emezha e Lorett. — Hag an arouden evit hen diskues? — N'em beus ket he goulennet. Evel ne renkan ket ho credi e c'hourc'hemennan deoc'h hen ober ha goulen an arouden.

Beneat eta a gemeras cuzul an A. Marconi he dad covessour hag a c'houlennas digantha ha communia a elle evit he bask e ilis sant Ian Latran a ioa ilis an Tad santel ar Pap, hag an ilis brudetta e kear Rom. Ia, emezha. — Gouscoude pa deuas gant an arouden, en doa bet goude beza communiet eno, an A. Moskini a lavaras dezha e c'helje beza bet an arouden digant eun all benac, hag e felle dezha e communije en he ilis parrez euz a zourn he berson pe unan euz he vikelet. Eun devez bennac araoc gouel ginivelez ar Verc'hez euz ar bloas-se Beneat evit en em zizamma euz ar greden faos-se a ioa savet varnezha a gommunias e ilis he barrez. — Racdal goude an A. Moskini a gassas ar c'helou mad-se d'ar c'hloarec madelezus Mansini a oue laouenneat oll p'her c'hlevas.

Eun niver bras a veleien all ne anavesjont Beneat nemet o velet he zoare da gommunia. Unan anezo Dom Morelli o veza e rei ar gommunion e ilis sant Ignas pa erruas gant ar paour-se a vele ken aketus ha ken devot da bedi, o velet he visach evel entanet a garantez hag he vall bras da zigemeret he Zoue, a oue ker souezet ha ken estlamet ma renkas chom eur pennad mad abars dont enha he unan ha kenderc'hel da rei ar gommunion d'ar re a ioa en he gichen oc'h daol santel. Ar zonch euz a zevosion tener ar paour-se a jomas pell en he speret hag her lakeas soken da skuilla daelou.

An tad Arbusti unan euz ar veleien a ioa e rejenti er scolach Romen, a iea peurliessa bemdez da adori ar zacramant en ilis araoc prezec dirag he scolaerien ; eun devez, m'oa eat en ilis dre ar zacreteri ha m'en em zalc'he adre eur pilier, e velas Beneat o tont en ilis hag o vont da bedi dirag an aoter vras. Adre an aoter-se e zoa eun daolen a represante Jesus o tougen he groas ; guelet a reas Beneat, ne gave dezha n'oa nemetha en ilis oc'h asten he zivreac'h varzu an daolen, hag o lavaret : « Ah, va Jesus, neket deoc'hui eo dleet ar groas-se, « mes d'am fec'hejou-me, neket d'an den just eo sou- « bla evit dougen eur zam ker pounner mes da eur pe- « c'her evel domme. Autrou ar groas-se a c'hloas ho « tiscoas. » O lavaret kementse en em astenne kement var ar balustr ma vije lavaret en doa c'hoant da zizamma hor Zalver euz he groas. Ne doufen ket, eme an tad Arbusti e vije he gorf oll distag dioc'h an douar, gouscoude evel eur burzud oa e c'helje chom evelse en he za. Kement a blijadur em boa emezha e sellet oc'h ar paour-se ma chomis eur pennad en ilis goude ma voa deuet an heur da vont d'ober scol. Pa baoueze an extasse Beneat a veze evel hanter varo ha dinerzet oll, ken en deveze poan o chom var he aelou. Henvel buez oa, emezha, oc'h sant Philip Neri, goude beza bet extasiet pa gueze d'an douar toc'hor bras.

Gant pebes fisians eta ne dleomp-ni ket kenderc'hel da lavaret : Sant Beneat Joseph Labr, pedit evidomp.

Ian ar Gernevez.

Perrina Cadoret.

IV

Araok mont var bont al lestr saoz, ar c'habiten Montal en doa gourc'hemennet da Salomon chom da ziveza var ar *Miserere*, he bellaat muia ma c'helje, hag he lezel da vont eleac'h ma carje gant an avel, pa na vije mui den varnezhan.

Perrina, fouge enhi ha skeduz evel eur verelaouen, a ioa cripet da genta, var bouez eur poule, var bont ar *Sybil*, hag Alan Guerneiz troad oc'h troad ganthi.

Ar rederien vor a ioa savet e ber amzer oll var al lestr saos, pephini dre'l leac'h ma en doa gallet, ha kementse daoust d'ho oll enebourien. N'oant ket gouscoude mistri c'hoaz. Ar zaozon en em zifenne a zoare ha plaset guelloc'h oant evit eun emgann.

Ar vretoned, goude beza discarget ho fistolennou, a zispacaz ho armou guenn. Eno e voue neuze eun abaden, rag ar saozon en em vode hag a denne ato.

Ar c'habiten saoz a grias neuze d'ar fransizien : An armou en traon !

— Nan, nan, a lavaras Perrina a bouez penn, beac'h ha venjans.

— Beac'h, eme ar c'habiten Montal. Hoc'h armou en traon, c'hui saozon, pe e viot distrujet oll !

— Guelit ar fregaden erru d'hor sicour, eme ar c'habiten saos ! Erru oa e guirionez.

— Araok neuze o pezo great eul lam en ear, a lavaras Montal, ni lakai an tan er poultr.

An emgan eta a gendalc'he, hag a iea goasoc'h goas.

Eun emgann en eul lestr a zo cals scrijusoc'h eget var an douar. Eno e cavit enebourien o skei varnoc'h, dirazoc'h, a dre ho kein, a zioc'h ho penn, dindan ho treid ; ne ouzoc'h ket aliez a beleac'h e teu deoc'h an taol ho tiscar.

Lod euz ar vartoloded saoz a ioa savet er guerniou, hag a denne ac'hano var ar vretoned ha fransizien.

Red oa guelet pe gel lijer e cripe ar re-ma er guerniou-ze evit discar ac'hano ar re a denne varnezho.

Ar c'habiten Montal a grie bep en amzer :

— Evez, bugale, na ziscarit ket ar pavillon saos !

He zonch en devoa.

Eun toullad saozon a ioa en em vodet er penn varlerc'h euz al lestr. Eno o doa great ar pez a hanver ar c'harre, astennet gantho begou ho fuzillou hag ho baionetezou evit miret oc'h ar vretoned da dostat outho gant ho armou guenn. Hogen neuze e tigouezas Salomon goude beza pelleat he lestr dioc'h al lestr saos. Digouezout a reaz, ha ganthan eur picol barren houarn hir. Gant hounnez en em lakeas da ober lis var garre ar saozon, ha da derri baionetezou, fuzillou, divrec'h, pennou. Ar blocad saozon a ioa great eur vech diou vech ganthan, hag ar victor a chome evit mad gant ar vretoned.

Hogen ar c'habiten Montal ne voa ket c'hoas dinec'h.

Al lestr saos ma edont varnezhan a ioa divergnet, ha ne c'hellet mui he lakat da vale. Ar fregaden a ioa chomet a za, hag en em lakea e tres da zont da zicour ar *Sybil*. Martoloded ar fregaden o doa guelet avoalc'h ar vretoned o cripat var ar *Sybil ;* mes keit ha ma chome ar pavillon saos sounn e beg ar vern, e credent edo ar gounit gant ho c'henvroiz, ha ne gemerent ket a brez. Abalamour da ze eo en devoa ar c'habiten Montal difennet discar ar pavillon saos.

Etre daou al lestr breton *Miserere* a iea taol distaol o c'hortos ma vije carget a zour ha ma zaje d'ar gouelet. Ken toullet oa bet gant bouliji ar saozon ma voa anat avoalc'h ne c'helle mui chom pell var gorre ar mor. Souezet e vouet eta pa gleschot ar c'habiten Montal o crial :

— Alo, potred, d'ar c'hanoliou ! tan var ar *Miserere !*

— Tan var hon lestr hon unan en deuz en em gannet ker brao ?

— Buan, hag ep marc'hata !

Ar vartoloded a zentas, na petra-ta, ha n'o devoue ket izom da denna pell na deaz al lestr paour d'ar gouelet dispag he voueliou ganthan.

— Ah ! brema, eme Salomon, me vel petra a fell d'ar c'habiten !

— Petra a fell d'ar c'habiten-ta ?

— Ne velit-hu ket e fell dezhan rei da gridi d'al listri saoz ha dreist oll d'ar fregaden-hont a glask tostaat ouzomp, ez eo ar zaozon mistri ama, o deuz hon trec'het-ni, hag evit hor peurdistruja o deus caset hol lestr d'ar gouelet ?

— Guir a livirit Salomon ; Bevet ar c'habiten Montal!

Etre daou gouscoude al lestr marc'hadour plaoufet gant ar vretoned, a iea varzu aodchou Breiz gant he gark pinvidig, hag ep dale e voa re dost d'an douar evit ma c'helje ar saozon caout crog enhan iviziken.

N'on eus lavaret ger a Berrina Cadoret epad an abaden-ze. Ne ket hi gouscoude eo e devoa falc'het an nebeuta saozon. Evel eul leonez e counnar e lame eleac'h ma zoa muia danjer.

He bleo a ioa dispaket, hag oa anat d'an oll n'oa ket eur martolod evel ar re all. Alan Guerneiz a iea ato troad oc'h troad ganthi, hag a zaveteaz he buez dezhi ouspen dek guech ep ma c'houie.

Da ziveza en em gannaz oc'h cabiten ar *Sybil*.

Ar zaoz en doa c'hoaz eur bistolen garget hag a dennas varnezhi. Alan en devoue amzer d'en em deleur etre an tenn hag hi, a resevaz ar voulet hag a ruillaz er mor. Mes kerkent ar c'habiten saoz a ioa discaret ha lazet gant Perrina.

Ar zaozon a ioa chomet e buez a ioa en em daolet lod anezho er mor hag en em lakeat var ar guerniou a neue en dro d'ar *Sybil ;* eno e c'hortozent listri ho bro da zont d'ho c'herc'hat.

Lod all a ioa chomet var al lestr. Ar re-ma a voue lezet ho frankis gantho ; great e voue dezho avad sicour labourat.

G. M.

Ar bouteger coz.

II.

An dijentil ma on eus comzet anezhan a gemere plijadur oc'h ober goulennou oc'h an tad Bernard divarbenn an dispac'h. Eun dervez e lavaras dezhan :

— M'em eus clevet, tad Bernard, eo c'hui oc'h eus saveteet imach ar Verc'hez zo aze en iliz hag a zo bet tost dezhan beza devet gant an dispac'herien ?

Ar bouteger coz ne lavaras grik ; pa na blije ket dezhan ar goulennou a reat outhan e rea ato an neus da veza bouzar. E guirionez hag e vije pounner-gleo eun tamig eun den hag en doa tost da gant vloas, den ne dlie beza souezet. Evelse meur a hini a iea kuit diouthan ep reseo respont. Hon dijentil iaouang avad a ioa pennog, hag a c'houlennaz eun eil guech :

— M'em eus clevet eo c'hui o poa saveteet imach ar Verc'hez ?

— Gant piou oc'h eus clevet an dra-ze ?

— Gant Madalen goz e deus guelet an dra-ze, a lavar.

— Peuh ! Madalen goz ! coz hag e deus pevarugent vloaz a veac'h ! Ne voa nemet eur bugel neuze.

— N'eus fors, lavarit din ato penaoz oac'h en em gemeret evit savetei an imach-ze ?

— Lavaret avoalc'h a rin ; gouscoude, va dijentil iaouank, ne ket mad ato clask gouzout kement a zo tremenet.

Hogen gouzout a dleit, epad an dispac'h, calz a velejen a ioa taolet er prizoniou, lod all gillotinet, lod all o doa gallet tec'het. Nebeut a ioa chomet er c'harter ; bez'ez oa gouscoude unan bennag dre ama dindan guz.

An Aotrou person ac'hann a chomaz eur pennad mad en he barrez. Ni a ioa ama eun ugent bennag a botred dizaoun hag a veille varnezhan. Pa zigaset archerien pe re all da furchal evit he glask, ni a gave ato an tu da gas al labous euz he neiz araok ma tigouezent beteg enhan. Gouscoude eun dervez ma voamp-ni, etrezomp tud iaouang, eat d'ar foar, an archerien a zigoezaz, a bacaz ho freiz hag her c'hasas gantho.

Sonjal a c'hellit pebez glac'har on devoue pa zistrojomp ha pa gleljomp petra a ioa c'hoarvezet. Hogen re zivezad edomp, hag an taol a ioa great. Ober a rejomp avad al le ne leschemp ket evelse imach ar Verc'hez da goeza etre daouarn an dispac'herien ; rak klevet on doa o devoa sonch d'he zenna euz an iliz ha d'he devi goude beza laeret, na petra-ta, an alaourach a ioa en dro dezhi. Gouzout a rit-hu histor an imach-ze, va dijentil ?

— Ne ouzon ket cals, tad Bernard.

— Me'n douete. Asa, euz a betra e comzer hirio-ta d'ar iaouankis ? Mad clevit : Dirag an imach-ze ez eus bet pareet meur a hini clany ; meur a hini o deus bet grasou all. Dreist oll brema ez eus pell, eun daou c'hant vloas bennag, an imach en doa great eur burzud bras. C'huec'h mis bennag a ioa n'oa bet berad glao. An ed a zec'he en douar ; evit caout dour d'ar chatal oa red ho c'has d'ar steriou bras.

Evit goulen glao e voue douget imach ar Verc'hez e prosesion. Var an hent e tigouezas ganeomp eur vanden sitoianed, pe botred c'hlaz hag en em lakeas da ober goab ac'hanomp ha da gana pouil deomp.

Evel na reamp van, setu an heretiked, al lamponed-

ze oc'h en em lacat da loskel eur bern blasfemou euz ar re scrijusa a enep Doue hag ar Verc'hez.

Gouzout a rit-hu, den iaouank, petra a zigouezas neuze ?

— Ne ouzon ket avad, tad Bernard.

— Imach ar Verc'hez en em lakeas da vouela. Kement hini a ioa a dost a velaz beradou daelou o ruilla var he divoc'h. Eur belek santel a ioa ganeomp a zestumaz en he zorn daou euz ar beradou-ze, hag an daou verad daelou a droaz e diou berlezen gaer. Ho guelet a c'hellit c'hoaz hirio oc'h ar c'hollier a laker d'ar Verc'hez peder guech er bloas d'he gouelioù bras. Neuze ar brud a ioa en em skignet e voa an diou berlezen-ze daou ziamant hag a dalie eur milion pephini anezho. Evelse an dispac'herien a glaske an dro da lacat ho c'hrabanou varnezho. Hogen ni ive a felle deomp miret an imach hag ar perlez. Siouas ne c'hellemp ket mont dre ners, rak n'oamp ket an re grea. An dispac'h a iea goasoc'h goaz, hag ar c'hillotin a c'hoarie e kear-benn an Departamant.

Red oa eta mont dre finesse. Me, evel ma chomen er bourg, a voue carget da veilla nos deis var an imach santel, d'he savetei e gis pe c'hiz, ha da gemenn d'ar re all kerkent ha ma safje beac'h.

Ep dale e voue digaset ama eun dispac'her hanvet Sabourdin, gant urs da velet pere a ioa sitoianed vad ha pere n'oant ket, ha neuze da laerez an ilizou mar doa eun dra bennak da scrabat enho. Ama ar brud euz a ziamanchou ar Verc'hez a ioa eat du-ze beteg an dispac'herien vraz, ha Sabourdin, kenta en doa da ober oa devi an imach hag aloubi ar perlez. Digouezout a reaz, hag e tiskennaz aze en davarn *Egalite*. Da nos, pa zeas da gousket, e cavas var he benn-vele eur paper, hag etouez ar paper eur gontel hir ha lemmet mad. Var ar paper oa scrifet gant liou ruz ar c'homzou-ma :

— *Evit Sabourdin mar touch oc'h imach ar Verc'hez.*

An dispac'her en devoue aoun. Gelver a reaz an tavarniour, ha tost e voue dezhan he gas d'ar c'hillotin. An tavarniour a ieas var he zaoulin, hag a douas ne vouie ket piou en doa laket ar gontel-ze eno ; hag e guirionez ne vouie ket.

Toui a reas c'hoaz e taolje evez mad ha ve vije great mui a droiou evelse, en he di, d'ar sitoian braz a ioa diskennet enhan.

G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Abostolach ar beden.

Intansion jeneral evit Miz Even.

Goulen ma reno calon Jesus, e mestr, e pep leac'h, var an oll galonou.

Miz Even eo miz ar galon sacr, hag evelse ec'h alier kement a gar ar galon carantezuz euz hor Zalver, da greski c'hoaz ho devosien evithan epad ar mis-ma.

Pelerined an Amerig o deus tremenet daou zevez e

Lourd. Dispaket o deuz eno ho faniel evit ar brosesion, ha goudeze o deuz he roet d'an Itron Varia. Ac'hano ez eont da Rom.

E Paray-le-Monial eo digor ar pelerinach. En dez all e velet eno pelerined Marseil ; goudeze re Dijon : varlerc'h ar re-ma, pardonerien Clermont.

Evelse an eil carter varlerc'h egile a deu d'en em voestla d'ar galon sacr.

An tad santel en deus scrifet eul lizer d'ar re o deus roet ho hano evit eur bloavez a beden hag a binijen evit an iliz hag evit ar Frans. Lavaret a ra ar re a rafe ho finijen d'an derveziou ne dleer ket iun, a c'hell ober eur vad all bennag eleac'h ar iun-ze, pe lavaret eur chapeled.

Er Salet, e kichen Montroulez, ez eus bet eur pelerinach caer d'ar 24 a vis Mae. Parrez sant Martin a ioa eat di e prosesion evit pidi ar Verc'hez santel da zavetei an iliz hag ar Frans.

Ar redadek bagou a vezo er bloa-ma, e Montroulez, d'ar zul, 28 a vis Even.

Ar redadegou kezeg, ive e Montroulez, a vezo d'an 19 ha d'an 20 a vis Gouere.

D'ar sadorn 31 a vis Mae, ez euz bet great, e sant Briec, eur prosesion caer en henor darn itroù-Varia a esperans. Ar prosesion-ze zo bet great oc'h ar goulou ; eun anterleo tost a ioa etre an daoubenn anezhan. Bez'ez oa enhau soudarded ha martoloded, ha great o deuz evelse tro kear. An aotrou'n Escop a rene ar prosesion ; kear oll a ioa goulaouet.

Ervez eur gazeten euz a Autun, an tad santel ar Pap en deus difennet lezel er bloa-ma ar belerined da vont e Paray-le-Monial, diabars ar jardinou, abalamour al leanezed a zo cloastret ha ne c'heller mont e diabarz ho mogeriou nemet ar Pab a rofe he otre. Savet ez euz avad eur pont-ale charz ar voger ; ar belerined a ielo e prosesion dre eno, ha divar c'horre ar pont-ale-ze e velint al lec'hiou ma zeo hor Zalver en em ziskuezet enho d'he zervicherez fidel.

Eul louzou oc'h an derzien. — N'eus ket pell eur medesin a Lyon a voue galvet vardro eun den divar ar meaz, euz a gichen kear, a ioa croget an derzien enhan.

Ar medesin, goude beza guelet he zen clanv, a c'hourc'hemennaz ar pez a dliet da ober, hag a lavaras d'he gerent penaus da ober dezhan evit he barea. — Varc'hoaz, emezhan, me a deui adarre d'he velet.

Dont a reas, mes araok mont en ti, e tigouezas ganthan eur breur d'an hini clanv hag e c'houlennas kelou euz ar c'hlanvour.

— E feac'h, aotrou, eme hema, ho louzou dour ien en deus nerz, a gredan ; gouscoude me zonch din eo maro va breur.

— Maro ? ha penaus-ta ?

— Ne ouzon ket ; marteze dre ma zeo bet re hir amzer en dour.

— Ha perak n'oc'h eus ket great evel am oa lavaret deoc'h ?

— Setu ama penaoz eo, aotrou, ar gorden zo torret.

— Ar gorden torret ? petra sinifi an dra-ze ?

— Clevit, aotrou, me ia da lavaret deoc'h. Ni n'on eus kibel ebet da lacat eun den en dour. Neuze on eus sonjet disken anezhan er puns dour glao.

Staget on euz eur gorden dindan he gazeliou, hag on euz he ziskennet ; mes pa en deus santet frescadurez ha ienien an dour, eo en em laket da lamet ha da fringal, hag ar gorden a zo torret.

Neuze e credit ervad eo eat a bez en dour. Ni on eus ranket neuze clask eur skeul, clask kerdin all, hag on eus bet eun tam abaden araok ma on eus gallet he denna ac'hano.

Me voar vad omp bet eun tri c'hardeur bennag araok ma on eus gallet he gas d'he vele.

Red eo lavaret, eme ar medesin, o pefe kollet oll ho skiant. Casit ac'hanon da gaout guele ho preur.

Ar c'hlanvour, pa zeaz ar medesin beteg enhan, ne finve ezel. An doctor a laca frota ferm he izili dezhan, ha nebeut a nebeut e teu buez enho.

Hogen ar pez a zo burzudusa en afer-ma, eo an den clanv, eur vech deut buez en he izili, en em gavas pare, iac'h evel biscoaz ; n'oa hano mui a derzien ebet.

G. M.

HISTOR BREIZ

Gant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *6 Even.*		Pont-n'Abat. — *4 Even.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	39 lur, 10 c.	Guinis.....	40 lur, 30 c.
Segal.....	30 lur, 30 c.	Segal.....	27 lur, 92 c.
Eiz.....	24 lur, 50 c.	Eiz.....	24 lur, 26 c.
Ed-du.....	25 lur, 00 c.	Ed-du.....	26 lur, 88 c.
Kerc'h.....	25 lur, 00 c.	Kerc'h.....	24 lur, 50 c.
Avalou douar	8 lur, 00 c.	Avalou douar	6 lur. 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulleur an Escopti.*

DISSADORN 20 EVEN 1874. N° 490 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 20 Even 1874.

Comzet on euz euz an niver braz-ze a gristenien lazet, devet ho ziez gant ar baianed en Tong-King.

Eun dek mil gristen bennak zo bet bourrevet evelse, ervez ar c'heleier, ha marteze brema ez euz ouspen, rag bez'ez euz er mission-ze pevarugent mil gristen, hag an dud divadez, eur vech comanset, ne eanint marteze ken n'o devezo distrujet oll.

Hogen dre eno e veler petra eo buez ar vissionerien a ia da brezeg an aviel d'ar broiou gouez, hag an dud difeiz a ra goab anezho hag a c'houlen perak ne chomont ket dibreder en ho bro, a ve gallet goulen outho peur ive e vezo cavet en ho zouez eun den hag en devezo calon avoalc'h da rei evelse he vuez evit savetei eneou he vreudeur.

Eur skrifagner christen a gomze evelen en dez all euz a vissionerien bro Annam pe ar C'hochinchin :

« Ma tigouese, emezhan, gant an doctored fur, unan euz a vissionerien an Tong-King, e vent souezet o caout eun den dishenvel bras dioc'h ar c'houbari a roont en ho scrijou d'an dud santel-ze. Caout a rafent enho ar pez ne gavont ket aliez er bed ; caout a rafent eun den eün, didroidel, dic'hloar, mad evit an oll, calonek, eur c'hristen birvidik, hegarad, hag ive eur gall douget evit he vro. Caout a rafent er soudardet-ze da Jesus-Christ ato al laouenedigez var ho zal, ho zell ato madelezus, o vont ato eün da benn e kement a reont hag a leveront.

N'o deus nec'h ebet gant traou ar bed-ma : gouzout a reont n'o deus nemet poan da c'hortoz er vuez-ma, hag int laouen evelato, rag guelet a reont digor divrec'h ho Zalver evit ho digemeret e penn ho beach. Mes ho c'halon a zo tener evel calon eur vam evit ar vugale o deus gounezet da Zoue, ha mervel a reont avechou gant ar rann-galon pa velont bourrevi ar gristenien nevez a zo en ho c'hark.

Anavezet em eus tri Escop er vro-ze, ha muioc'h, a blijadur a rea caout eur pennad caos gant unan anezho, eget gant ar brasa doctored euz an *Academi* ! Evit skuer, peleac'h ema an doctor goest da gozeal evel an aotrou'n Escop Pellerin ?

D'an aotrou'n Escop Pellerin eo ez omp dleour euz ar C'hochinchin. He galon rannet o velet penauz e voal gaset ar gristenien er vro-ze, e teuaz e Frans, hag e comzas ker mad, e reas micher eur c'hannad ker goueziec, ma lakeaz ar Frans da vont di, ha da c'hounit eno gant nebeut a zispign, unan euz he c'haera coloniou.

Etouez he vignoned, an aotrou'n Escop Pellerin a ioa eun dudi he glevet o conta an troiou digouezet ganthan.

Pa zeas d'he vision, ar vak ma edo enhi a droas var he ginou eul leo dioc'h an douar ; ar missioner a c'hellas caout crog en eun tam gouel blanson, ha var bouez enhez ez cas d'an aod. N'ous ket pet guech e voue tost dezhan beza paket gant likizien ar Vandarined ha draillet gant dent an tigred. Eun dervez ma edo al likizien-ze var he lerc'h, en em daol etouez ar strouez hag ar bodennou, hag e tigouez dres var log eun tigr. Hema a dec'h en eur iudal, hag al likizien a scrabaz ac'hano, hag a lezaz ar missioner.

Aliez ive e voue tost dezhan mervel gant an naoun ha gant ar zec'het. He genta palez, pa voue great escop, a goustas dezhan ugent scoet ; eul lochen oa great gant scourrou keuneut ha deliou. Ar zarpanted a bourmene ebarz en ho flijadur.

Ar vuez-ze n'oa ket a dra sur euz ar re a blich muia d'an den, an aotrou Pellerin gouscoude, gant eur penn breiziad evel en devoa, ne felle ket dezhan he zrecli oc'h eun all. Napoleon a ginnigas dezhan eun escopti e Frans. « Oh, nan, nan, emezhan, me zo mad dioc'h va gouezidi, ha marteze ne ven ket mad dioc'h ar fransizien ; ha neuze me zo condaonet ahont da veza great antercant tam ac'hanon, ma chomfen e Frans, al lam-

poned divadez-ze a gretfe em befe aoun rag ho c'hontilli. » Mad an den-ze ker calonek, ken dizamant evithan he unan, a varvaz, a leverer, gant ar rann-galon, o velet devi eur c'hant bennag euz he gristenien.

An aotrou Escop Croc, mignon ha diskibl an aotrou Pellerin, a zo ive goest mad anezhan. Digaset en deus deomp n'eus ket pell he genavezo ; hogen marteze eo beo c'hoaz, ha setu perak gant aoun da strafuilla he humilite, ne gredan ket lavaret meur a dra a ouzon divar he benn. Pa voue laket da escop e kemeraz evit armou drein spern goloet a c'hoad, hag evit lavar ar c'homzouma : *Aut in sudore, aut in sanguine* ; dre ar c'hoezen, pe dre ar goad. Eur skeuden oa euz he vuez ac'houdevez ; kementse ne vire ket outhan da veza dizroug ha gae evel eur bugel.

Ha comz a rin-me euz an aotrou'n Escop Therel, eun abostol all euz a vro Annam ? Ne c'hellas ket tec'het araog he vourrevien, hag ar re-ma ken dalc'haz epad meur a sizun en eur prizon great gant bambou, eleac'h ma vije maro gant an naoun panefe eun dornad riz bennag a voue gallet da deleur dezhan dre laer. Hogen ker bourrevet ha ker caset oa bet eno, ma varvas souden goude ma en doa gallet mont da gaout he gristénien.

Comz a c'helfen c'hoaz euz a veur a hini all euz an dud calonek-ze a voar ker mad beva ha mervel.

Hogen avoalc'h eo kementse. Ar gatoliked a anavez avoalc'h ho missionerien, hag an dud difeiz ne fell ket dezho ho anaout gant aoun na ve red dezho ho respeti, ho c'haret, ha drēist oll rei sicour dezho.

Ha ne deo ket gouscoude an hevelep tud eo a ra henor d'hor bro ? ha petra da zonjal euz an dud dizoue a ra goab anezho, a ra fae varnezho, a glask teleur dismegans varn'ho, hag en em laca a du gant an dud divadez a ra ar brezel dezho !

Guened. — An Tad Santel ar Pap en deus roet ar reng a ilis-veur euz an eil clas (*Basilique mineure*) da chapel nevez Santez Anna Vened.

Er memes amzer en deuz hanvet an aotrou Guillozo, chaloni a henor a Vened, hag a zo brema e penn ar chapel-ze, en deuz he hanvet missioner abostolig ha roet dezhan ar c'halloud a *benitansier* evit an ilis-veur nevez-ze a Zantez Anna Vened.

Rom. — Eur medesin, bet o velet ar Pab etouez re all o devoa bet digemer digant Pii nao, a lavare :

« Pet guech, abaoue ugent vloas n'eus ket bet lavaret e voa ar Pap maro pe prest da vervel ! He enebourien o deus skignet cant guech ar c'helou-ze, ha calz anezho a zo maro hag an Tad Santel a zo ato iac'h. Calz all euz ar re a lavar hag a scrif ez eo goal glanv, a vezo c'hoas maro en he raok. Ra zistroint oc'h Doue araok mervel, setu ar c'hras a reketan dezho. »

En dez all, an Tad Santel a zigemere eur brinsez euz an Autrich. Houma, araok kimiada, a lavaras d'ar Pab, en eur ziskuez eur vetalen vraz a ioa ganthi oc'h he gouzouk :

— Tad Santel, me am euz aze euz a vleo va zad, euz a vleo va mam.... m'am bije credet goulen ouzoc'h....

— Ia, ia, eme ar Pab, compren a ran. — Hag hen da gerc'hat eur zizail ha d'he rei d'ar brinsez en eur lavaret : Kemerit oc'h unan.

Setu gant pebez madelez e tigemer Pii nao ar gristenien vad a ia d'he velet.

Ervez ar c'hazetennou, prosesionou ar Zacramant a zo bet caer er bloa-ma e pep leac'h. Ne vercont ket e ve bet dizurz ebet e nicun euz hor c'heriou braz. Evit doare an dud difeiz n'o deus ket clasket prizonia hor Zalver, na miret oc'h ar gristenien vad da renta henor dezhan o vont var he lerc'h e prosesion. A he nt all an amzer a ioa dudius.

Tour. — E Tour ez euz hano adarre brema da zevel ilis Sant-Martin, patron ar Frans. Gouzout a rer euz a ilis coz an abati n'eus mui en ho za nemet daou dour, tour Charlemagn ha tour an horolach. E creiz etre an daou dour-ze ez eus brema eur ru, ru Sant-Martin pehini a ia evelse hed al leac'h ma edo guechall an ilis coz.

An douar a ioa dindan an iliz hag he dalc'h a zo brema savet tiez ha traou all enho. An aotrou arc'hescop Guibert pa edo e Tour en doa savet calz arc'hant gant sonch sevel a nevez an ilis brudet-ze. Prenet en doa calz euz an tiez a zo o stanca plas an ilis. Abaoue ma voa eat an arc'hescop Guibert da Baris, an afer-ze a ioa chomet a za. Hogen brema, a leverer, an aotrou cardinal Guibert a dle rei da arc'hescop Tour ar pez en doa prenet er plas-ze a Zant-Martin, hag ar c'houarnamant a ro he otre da zevel an ilis nevez.

An aotrou Landriot, arc'hescop Reims, a zo nevez maro.

Nis. — Er sizun dremenet ez euz bet badezet e Nis eun tiad protestanted. Ar famill-ze a ioa var nez mont kuit euz ar gær-ze ; hogen araok mont en hent, ez ejont da eun ilis catolig eleac'h ma clefjont eur brezegennik var ar c'homzou-ma euz an aviel : « Ne vezo nemet eur vanden denved hag eur pastor epken. » Credabl eo an tiad tud-ze o doa comzet meur a vech euz ar relijion catolig ; hogen ar brezegen-ma a voue evitho an taol euz ar c'hras, a zigoras dezho ho daoulagad hag a sclereaz ho sperejou. Dont a rejont da zonjal ha da lavaret etrezho ez eo red e guirionez ne ve nemet eur guir iliz hag eur guir relijion ; ne c'hell ket Jesus-Christ beza savet he iliz ha roet deomp he relijion, o lezel gouscoude pephini da gridi ar pez a garo, ha da heuilla euz ar relijion-ze ar pez a garo.

Var gementse, eleac'h kuitaat kær Nis, int chomet

enhi hag ez int eat da gaout ar veleien gatolig evit deski a zevri ar guir relijion ; ha pa int bet cavet desket avoalc'h, int bet badezet, hag o deus bet an heur vad da dostaat evit ar vech kenta, oc'h an daol santel.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

NAONTEGVED DEVEZ.

Ar brud en doa roët ar Prefet urz da denna ar profou lakeet er c'hao evit enori ar Verc'hez santel, a oa eet dre ger ; hag an oll a oa souezet euz ar sakrilaich-ze.

Ar Verc'hez e deuz bet ar vadelez da zisken en hon touez, ha da ober dirazomp miraklou ; ha setu penaoz a ve digemeret ! An dra-ze zo goest da denna varnomp koler Doue, a lavare an oll.

Ar c'halonou iena e kenver Doue a zeue da doma ; ha kriski a ree atao an dizplijadur. Araok soken ma oa bet kasset ar c'helou d'an Aotrou Peyramal, hen hag he veleyen o doa komzet d'ar bobl hag he bedet da jom e peoc'h.

Va mignonet, a lavare ar veleyen, na rit ket a drouz, sentit euz al lezen hag e ve fall.

Mar deo ar Verc'hez en em zizkuez er c'hao Massabiell, e teuio a ben euz an oll dud-ze ; m'ar dit da ober trouz, c'hui a zizkuezo n'o peuz ket a fizians avoalc'h en he gallout. Sellit euz ar verzerien, hag enebet o deuz hi euz an Impalaërien pagan ? Trec'het o deuz dre ho fasiantet.

An Aotrou Person a oa karet ha doujet, koulzkoude ar c'halonou a oa entanet ; hag ar goad a save e pennou ar goazet.

Ar profou, hag an oll draou kiniget gant an dud fidel d'ar Verc'hez, a oa kalz anezo, ha na vije ket gallet ho digass heb kar. Ar c'homissœr a c'houlennaz kezek ha kar e ty an hini a zalc'he ar *Post*.

Na rin ket va c'hezek evit eur seurt labour, eme vœstr ar *Post*. Va c'hezek a zo evit kass al lizerou ; na fell ket din beza evit netra er pez o peuz sonj da ober. Grit din mont dirag ar barner, mar fell deoc'h, evidounme na roin ket va c'hezek.

Ar c'homissœr a ieaz da glask e leac'h all. E kement hostaliri, e kement ty euz a Lourd e leac'h ma oa kar ha marc'h, e voue refuzet evel e ti ar *Post*.

An dud ker, leun a horrol, hag a goler, en heulie hag er guele en or vont evel-ze en aner euz a dy da dy gant he dud polis, hag a vele he oll boan.

En or vont hag en or zont evel-ze, e kleve c'hoarzin, grozmolat en he enep ; klevout a ree ar prœpoziou garo a lavare an oll dezan. Sellou ar bobl a zeve anezan epad ma rede var ar blasen ha dre ruiou ker. Kinnig a ree arc'hant evit kaout kar ha marc'h, ha kreski a ree beveich an arc'hant kinniget d'ar re genta ; dont a reaz da ginnig beteg tregont liur evit eur beaich pehini ne oa ket eur c'hart leo bale.

Ar bobl, o klevout anezan o kinnig tregont liur, a zeuaz da zonjal en tregont diner evit pere eo bet guerzet hor salver.

Erfin, kavout a reaz e ty eun houarner-kezek, eur plac'h pehini a roaz dezan evit he dregont liur ar c'har hag ar marc'h a c'houlenne.

Pa oe guelet o tont er meaz euz an ty-ze gant ar marc'h stag diouz ar c'har, ar bobl a c'hromolaz etre ho dent, rag ne oa ket paour ar re pere o doa roët anezo.

Ar c'homissœr a gemeraz hent ar c'hao, ar serjantet polis a henche ar c'har, eun niver braz a dud a heulie heb lavarout ger ebet, ho daoulagad du a zizkueze an drouk a oa e kalonou an oll.

Digouezet dirag kerrek Massabiell, ar c'har a jomaz a za. Ebarz ar c'hao ez oa piledou koar var elum, lakeet var kantoliri goloët a seizennou hag a vleuniou, kroaziou, skeudennou ar Verc'hez, taolennou santel, chapeledou, braouigou aour hag arc'hant, traou a dalvoudegez oa eno etouez ar c'herreg.

E meur a leac'h oa ledet gloanach dindan skeudennou ar Verc'hez santel. Boukejou dre vilierou oa taolet e diabarz ar c'hao hag a daole c'huez mad tro var dro en enor da vam Doue.

E diou baner ozill e lugerne peziou aour hag arc'hant, lod a oa bet taolet var an douar, hag e oa meur a vil liur roët evit sevel eun Iliz en enor d'ar Verc'hez dinam, ha var pere dorn laër ebet ne oa bet savet, daoust ma n'em gavent eno hag en noz hag en de.

Ar c'homissœr a lammaz dreist ar gaël koat lakeet eno gant micherourien Lourd, ha dont a reaz er c'hao. Nec'het a oa. An dud euz ar polis oa tost dezan. Ar bobl a zelle heb lavarout ger ebet. Sioul evel ar mor braz araog an arneu.

Ar c'homissœr a gemeraz da genta an arc'hant, goude e lazaz an oll goulou koar, hag e tezpunaz ar chapeledou, ar c'hroaziou, kement tra oa er c'hao. Rei a ree anezo d'ar serjantet polis pere ho digasse beteg ar c'har. Ar re-man a zouge an traou-ze gant doujans hag a zizkueze beza mantret da renkout ober ar pez a reent, da lavaret eo lammout euz ar c'hao enoret gant bizit ar vam santel a Zoue, an traou kaër roët dezi a galon vad gant an dud pareet ganti dre an dour burzudus pehini a rede er c'hao a dreuz ar c'herreg.

Amzer a renke ar c'homissoer da gaout d'ober ar seurt labour, abalamour ma oa chomet ar c'har adren ar bobl.

Sell, emezan da eur bugel oa an tosta dezan, kemer an daolen-man da gass er c'har.

Ar c'hrouadur a astenne he zaouarn da zigemer an daolen, pa lavaraz dezan eur paotrik all : ne da ket da ober an dra-ze, maleüruz, an Aotrou Doue daz gaztizfe ;

Ar paotr spountet en em dennaz, ha ne fellaz ket mui tostaat euz euz ar c'homissœr.

Heman a oa evel eun den o krena ; koulzkoude pa gemeraz ar boket kenta, e reas van d'he deuleur er

steir ; hogen ar bobl a zavaz he vouez evel hini ar guruu ; aoun a savaz gantan e vije deuet ar bobl da zailla varnezan hag e kassaz an oll bokejou beteg ar c'har gant an oll draou all.

Eun neubeut goude, e torraz eur skeudennik euz ar Verc'hez, trouz a savaz adarre etouez ar bobl, ha krena a reaz ar c'homissœr.

Koulzkoude goude m'en doa tennet ac'hano an oll profou, a fellaz dezan ive tenna ar gaël koat.

N'en doa ket a vouc'hal ; tud pere a laboure var koatachou e kichen, na fellaz ket dezo rei ho re. Eur micherour pehini a laboure en he bart he unan pelloc'h eget ar re all, na gredaz ket reüz he hini.

Ar c'homissœr a gemeraz ar vouc'hal, hag a skoaz var ar gaël pehini na oa ket krenv hag a dorraz kerkent.

Pa velaz ar bobl ar c'homissœr o skei gant ar vouc'hal, eun trouz brassoc'h c'hoaz a zavaz euz a douez ar bobl. Steir ar Gav a oa eno tost, ne oa nemet teuleur ebarz ar c'homissœr maleüruz, hag e vije bet beuzet evit he dorfet.

Aoun en doa, ha sellout a reaz euz ar bobl-ze en eur lavaret dezo : ne deo ket ac'hanoun ma unan, em euz gret an dra-man ; keuz am euz da veza renket en ober. Senti a ran hebken ouz urz an Aotrou Prefet, be a renkan senti dezan, neuz forz pegement a boan a hellan kaout euz an dra-ze.

N'oun ket penabek euz ar pez am euz gret aman.

Tud a lavaraz neuze etouez ar bobl : arabat eo ober droug ebet dezan, na skoomp ket ; an Aotrou Doue zo galloudek avoalc'h evit rei he binijen dezan.

Evel-ze an oll a zentaz ouz ar veleyen, ha ne oa dizurz ebet. Ar c'homissœr, ha tud ar polis a hellaz digass ar c'har beteg an ty ker, ha lakaat eno kement a oa bet kavet er c'hao ; an arc'hant oa roët d'an Aotrou Mœr en he zorn.

D'an abardaez-noz, eun niver braz a dud, daoust da urzou fall ar Prefet, en em rentaz beteg ar c'hao pehini en eun taol oa karget a vleuniou hag a biledou koar var elum. Evit mirout ne daje mui ar piledou koar gant ar polis, peb hini en dalc'he en he zorn hag he zigasse d'ar ger pa deue en dro.

An devez varlerc'h, e tigouezaz daou dra pere a reaz da zonjal d'an oll.

Ar plac'h iaouank pehini e doa roët ar c'har hag ar marc'h d'ar c'homissœr, a gouezaz euz ar zolier d'an traon, hag a dorraz unan euz he c'hostennou.

Er memez devez, an den pehini en doa roët he vouc'hel d'ar c'homissœr evit distruja ar gaël koat, en doa he zaou droad flastret gant eur pez koat pehini a glaske lakaat var he vank-labour.

An oll a velaz en darvoud-ze eur c'haztiz aberz Doue.

An Aotrou Prefet ne oa ket direnket euz he sonjesonou evit kenneubeut a dra. Na grede ket e teufe klenvejou euz aberz Doue, nag e elfet beza pareet kenneubeut gantan.

Ar pez en doa lavaret an aotrou Person, a vire outan da zont aben euz Bernadeta, hag a ree kalz muioc'h a boan dezan. Doue na ree ket kement a boan dezan evel an Aotrou Person.

Ar mær en doa reüzet ober ar pez a c'houlenne, ha lec'h en doa da zonjal var gement-ze, pa ze guir an aotrou Mær re lent beteg hen evit lavarout nan dezan, a lavare en em zizober euz he garg kentoc'h evit senti ar veich-man.

Klevet en doa pegen drouk-kontant oa bet Mæriou ar c'hanton, pegen drouk-kontant oa ar bobl abaoue ma oa bet lammet ar profon euz ar c'hao. Martreze ar jendarmet hag ar soudardet a reüzfe senti outhan pa vije gourc'hemennet dezo prizounia Bernadeta.

Re a drouz a teufe etouez ar bobl ; ar brud euz a gement-ze a helje beza skignet e meur a garter. Guelloc'h oa dezan renons da brizounia ar plac'hik. Mar vije bet guir e oa diskiantez, na vije ket bet ezom da grena, be a helle kass evit an eil gueich medisinet d'he bisita ; hogen gouzout a ree mad penaoz n'en dije ket kavet eur medisin da lakaat he zinatur da skriva e oa ar plac'hik-ze dizkiantez.

Gant aoun da velout darvoujou goassoc'h o koueza varnezan, e oa ret dezan, en despet d'ar boan a ree an draze d'he orgouil, chom heb mont pelloc'h. Auzavout ar virionez, ha goulen pardon digant ar verc'hez, biken n'en defe gret.

Ar profou a jomaz en ty-ker ; ha Bernadeta a jomaz e ty he zad, ha ne oa ket kasset da hospital ar re foll. Ar plac'hik kez na ouezaz ket penaoz, etre he fedennou euz an noz hag euz ar mintin e oa bet en eun danjer ker braz.

Pa zilezaz ar Prefet ar c'hoant en devoa bet da lakaat Bernadeta e ty ar re foll, a ziskueze sklær dre eno, dirag an oll, penaoz n'en doa ket hallet en ober, rag hi a oa ker fur ha peb hini. Setu petra a erru aliez gant an dud pere a ra brezel da Zoue ; kemeret int el lasou ho deuz stignet ho unan.

Koulzkoude an aotrou Prefet na heanaz da ober ar pez a helle evit dont aben da virout euz an dud da gridi en em ziskueze ar Verc'hez e Lourd.

Me, emezan, Prefet aberz an Impalaër Napoleon trede, ne vezin ket trec'het gant sorc'hennou eur plac'hik divar ar meaz pehini na oar netra nemet divoal al loënet. Re a vouiziegez em euz evit kridi a heller guelout er bed-man tud euz ar bed all.

Evel-ze, ma na hellaz ket prizounia Bernadeta, ober a reaz avoalc'h evit mirout diouz an dud da vont d'ar c'hao.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp.

Introun Varia Lourd, seulvui e lennomp an Istorman, seulvui a velomp peger goaz eo d'an den kaout eur pen fall ; beza douget da eur si fall bennag. Ar Prefet, an Eskop, ar mær, an den a Bolis, Person Lourd n'ho

deuz tam ebet an hevelep doare da ren ho buez, abalamour n'int ket troët d'an hevelep sonjezonou ; rag an aotrou'u Eskop hag an aotrou Person o deus penn mad ; hag ar re all o deuz c'hoariet ho fenn fall.

Roït deomp, o Mari, sklerijen evit gouzout da be seurt si oump douget ; evit dont aben da drec'hi anezan.

Sklerijennit ar re zo pennek, kizidik, mouzerien, mousklenner, tavedek, aviuz, dinerz, ar re zo atao a enep ar re all, an oll bennou fall pere a ra poan dezo ho unan ha d'ar re all, hag aveichou soken e reont muioc'h a zrouk eget ar re a gouez eur veich an amzer er pec'het marvel dre sempladurez.

Rag ar re genta-man a zalc'h aliez epad ho oll buhez d'ar pennadou fall-ze.

Er bed-man, ne ve ket lavaret e ve an dra-ze goal bec'het ; ha koulzkoude an hini ne stourm ket euz he ben fall a bec'h kalz.

O Mari dinam a bec'het, na velomp ket an drouk braz a reomp evel-ze, abalamour na sellomp euz hor pec'hejou nemet an eil goude egile ; ha na zonjomp ket e teuont da ober eur chaden hir.

Sklerijennit ac'hanomp, Rouanez ar sklerijen, var ar c'hostez tenval-ze euz hon ene, ha roït deomp an nerz d'en em zifazia.

Roït sklerijen d'ar vouzerien, d'an dud kizidik, d'ar re zo atao oc'h enebi euz ar re all, da c'houzout penaoz pikat gant spillou pell amzer a zo ker goaz hag ober deoc'h-tu eun taol gountel hag a laz.

Roït sklerijen d'ar re aviuz ha d'ar vouzklennerien evit ma velint eo red beza mad ha dudiuz evit ar re all, ha dreist oll evit an dud euz ar memez ty ; ha penaoz sarra outo hor c'halon a zo beza evel an den piz pehini a laërez arc'hant he nessa hag he guz evit mirout ne teufe da renta anezan d'he berc'hen.

Dizkuezit d'an dud pennok penaoz enebi euz ar virionez pa ve lavaret dezo, a zo ker goaz pec'het hag hini ar Juzevien pere a enebaz ouz Jesus-Christ hag int chomet abaoue goal pennok.

Lavarit d'an dud sœmpl a galon penaoz beza dinerz da zifen ar relijion a zo trahissa Jesus-Christ, ha penaoz den ebet na hell lavaret na bec'h ket pa za a du gant ar re fall dre sempludarez. Rag Doue na zinac'h oc'h den he c'hras hag he nerz, evit dont a ben euz an dud fall.

Pec'het braz eo, mont e tu ar re a lavar traou a enep ar relijion hag ar veleyen.

Sklerijennit peb hini ac'hanomp var an traou-ze kuzet en hor c'halonou ha pere koulzkoude a zo sklær dirag daoulagat ar re all, ha na fell ket deomp taol hon daoulagad varnezo gant aoun da gaout re a veac'h d'ho zrec'hi.

Roït deomp ar sklerijen-ze evit ma teufomp da veza mad evit an oll, en eur veza tud vad ni a vezo tud eüruz, hag e rentimp ar re all eüruz ive. Neuze ni a raio d'an oll karout an hano a gristen.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !
Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Perrina Cadoret.

V

Ar c'habiten Montal n'en doa laket he vartoloded da denna var ho lestr ho unan ha d'he gas d'an traon, nemet evit rei da gridi d'ar saozon eo ho c'henvroiz a ioa mistri hag o doa great eur vech diou vech gant ar vretoned. Hag e guirionez ar saoz a loncaz ar brunen-ze, ha dreist oll martoloded ar fregaden e doa laket he goueliou e doare dont da zicour ho c'hamaraded. Pa ho gueljont, evel ma credent, mistri, e kemerent ho amzer, ha zoken ne belleant ket dioc'h al listri marc'hadour o doa karg da zioual.

Montal gousconde hag e vartoloded a boanie da zresa ar guerniou var al letr-saoz, hag e stagent, na petra-ta, pavillonou saoz en ho bek. Ar c'habiten neuze a viscaz habit eun ofier saoz, hag a lakeaz eul lodeu euz he vartolodet da visca ive dillad ar saozon, en hevelep doare hag e teuje ar fregaden tost dezho, e credje eo ar zaozon a ioa ato mistri en ho lestr.

Neuze e voue clasket levr ar secrejou, eleac'h ma zoa merket pe seurt sinalou da ober evit an dra-ma hag an dra-hont, hag ive ar pavillonou hag ar gitoniou a zervich da ober ar sinalou-ze. An traou-ze a vez tolet ato er mor gant ar re a goll en eun emgann araog en em rei ; mes ama ar saozon n'o doa ket bet a amzer d'hen ober. Ar vretoned o doa lazet ar saozon a ioa eat da gambr ar c'habiten d'ho c'herc'hat.

Pa en devoa gallet ar c'habiten Montal caout al levr hag ar gitoniou-ze etre he zaouarn, e lavaras d'he vartolodet.

— Alo, potred, brema avad e c'hellit crial : Victor ! Brema avad emaint deomp ! Brema omp sur d'en em denna ac'hann.

Setu hen neuze oc'h ober sinalou d'ar fregaden evelen : ar victor deomp ; — ar vretoned great prizonierien ; antercant prizonier ; —daouugent anezho gouliet. — Ar re all lazet ; — ho lestr beuzet.

— Ni on eus dek den lazet ; ugent gouliet ; al lestr e stad vad, nemet ar guerniou ; — digas deomp eul lestr baleer mad evit hor sacha.

Euz ar fregaden e respontet da bep sinal : mad eo. Neuze e voue guelet ar guella baleer a ioa etouez al listri marc'hadour saoz o pellaat dioc'h al listri all hag o kemeret he dro evit dont da zicour ar gorveten ervez ar goulen a ioa great. Hogen eur pennad mad edo hag an noz a ioa erru. Da c'hortos ma tisgouesche, ar c'habiten Montal hag he vartoloded ne goljont ket ho amzer. Teleur a rejont er mor canoliou ar Sybil ; cas a rejont da

vouelet al lestr an oll zaozon a ioa enhan, hag ho frizonjont enhan ne ket trahisa a rajent pa vije deut beteg ar Sybil al lestr a ioa erru d'he zacha. Destum a rejont ive ar zaozon a ioa var ar mor, var ar guernion hag an tamou planken distaget epad an emgann, rag ar c'habiten Montal mar doa didruez epad ar stourmad, a ioa eun den euz ar guella eur vech an abaden echu.

Pa voa deut al lestr marc'hadour beteg ar Sybil, Montal hag he vartoloded a ioa var ar pont ne gomzent mui nemet saosmek. Ar gorveten a voue staget oc'h al lestr deut d'he zicour ; hogen er memez amzer ez oa cant den euz a vartoloded Breiz,armet ha great ho fourchas gantho evit lamet var al lestr marc'hadour, ha lamet oant varnezhan araok m'o doa bet ar saozon amzer da c'houzout oc'h piou o doa afer na da ober sinal ebet. En eun taol dorn ar vozadik tud a ioa o ren al lestr marc'hadour-ze a ioa liamet ha caset var ar Sybil etouez ar brizonierien-all.

Ar c'habiten Montal a lakeas neuze cas var al lestr marc'hadour ar pez a ioa a bresiusa var ar Sybil. Neuze e voue distaget an daou lestr an eil dioc'h egile. Montal petra bennak m'en divije caret cas ar gorveten-ze da aodjou Breiz-Izel, a vele ervad e voa red dezhan he lezel, rak ar zaozon o divije bet amzer da zont adarre varnezho ma vijent chomet da glask sacha al lestr bras-ze d'an douar, hag en doa great hè zonch da lacat he oll dud var al lestr marc'hadour, hà da vont buana ma c'helje d'ar pors-mor tosta.

Montal eta a ziliamaz an ofiser saoz hag a lavaras dezhan : « Lezel a reomp ganeoc'h ho corveten petra bennak m'her greomp gant keus. Diliamit ho kenvroiz, hag it gantho da Vro-Saos, rag an avel zo mad d'ho cas varzu eno. Al lestr marc'hadour a gasomp ganeomp a vale mad, ha ne vezimp ket pell evit he gas dà aod Breiz-Izel. Kenavezo. »

Neuze ez ejont en hent gant ho lestr marc'hadour, hag ep dale edont e pors Roscoff. Al lestr marc'hadour all, plaoufet er penn kenta euz an abaden, a ioa digouezet en ho raok. Evelse o devoa daou lestr coant carget a varc'hadourez talvouduz, eleac'h al lestrig *Miserere* o devoa collet. Gouscoude ar c'habiten Montal ne c'helle ket miret da lavaret bep en amzer :

— Eur gounnar eo evel kent e ve bet red deomp lezel du-ze ar Sybil, eur gorveten ker caer !

Ar varc'hadourien vraz avad, ar re o doa ho lod el lestr *Miserere* hag er pez a ioa enhan, a ioa fouge enho ; rak en he leac'h e tigaset dezho daou lestr hag a dalie pep hini anezho hirroc'h eget an hini a ioa collet. Ar varc'haddurez ive deut d'an douar a dalie eur bern danvez ; evelse ive roscoiz a rea fest d'ar vartoloded, rag gouzout a reant an danvez deut gantho a chomje eul loden vraz anezho er pors-mor eleac'h m'o doa douaret. Ha neuze evel ma zoa calz euz ar vartoloded-ma euz a Roscoff, ho c'herent hag ho mignoned a rea dezho an digemer ar c'haera, hag o devoa eur vall a vrasa da glevet gantho pebez emgann a ioa bet var ar mor, ha pebez taoliou caer o doa tennet d'ar saozon. Me ho les eta da zonjal pebez dervez gouel a voue eno en henor d'ar vartoloded nevez digouezet.

G. M.

Ar bouteger coz.

III

Sabourdin, evel am eus lavaret, en devoue eun tamig aoun o caout ar gontel-ze var he vele, hag an tavarniour n'en doa ket nebeutoc'h a aoun ne ket tamallet e vije ha caset da grenna. Evelse antronoz e pourchasaz eul lein a zoare da Sabourdin ; hogen pa zeaz hema d'en em lacat oc'h taol, ha pa zispacaz he zerviet, e coezaz anezhi eur gontel-all, henvel oc'h hini an derc'hent, ha gant ar memes comzou : *Evit Sabourdin ma touch oc'h imach ar Verc'hez !* Ar gontel-ze a droc'haz he naoun dezhan neat. An tavarniour pa glevaz a grogaz an derzien enhan hag a voue tost dezhan coll he benn.

— Ne deus nemet an diaoul, emezhan, hag en defe gallet dont ama p'eo guir edo an alc'hoez em godelme.

— Me ne gredan ket d'ho tiaoul, eme ar sitoian ; mes ama ez euz unan bennag hag a ra goab ac'hanoc'hhu hag ac'hanon-me ; taolit evez pe me lacai cregi enhoc'h hoc'h unan.

En dervez-ze, an dispac'her a voue lezet didrouz ; antronoz avad, o veza eat da ober eur bale er meaz euz ar bourg, pa deuaz en dro, ha pa falvezas dezhan clask eun tam dillad bennak da chench, e cavaz, e ginou he zac'h noz, adarre eun hevelep contel hag an hevelep comzou.

Neuze e crogaz aoun enhan da vad. Clask a reaz eun digarez bennak da vont da gær benn an departamant ha ne zistroas mui.

En he leac'h e voue digaset eun dispac'her all ; eul lampon euz ar re voasa, euz an dud-ze a lasfe eun den evel eur gelienen. Hema a reat Lardik anezhan. Kerkent ha ma voa digouezet, e cleviz en doa sonch da vont dioc'h tu antronoz da vilin an traon da velet ar miliner a ioa eur mignon dezhan.

Ar miliner-ze a ioa ive eur sitoian, en doa prenet pe aloubet douarou ha leveou an noblans, ha ne c'houlenne ken nemet guelet ar freuz hag an dispac'h o padout. Aoun en devoa, ma teue adarre ar peoc'h hag an urs vad, e teuje marteze en dro perc'hen ar madou en doa aloubet, ha na vije great dezhan renta dezho ho zra.

Anat oa Lardik ne d'ea di nemet evit clask sicour da ziscar imach ar Verc'hez. Ne grede ket mont he unan d'hen ober ; gouzont a rea marteze ar pez a ioa digouezet gant Sabourdin. Hogen mar gelle touelli ar miliner hag he vevellou da zont d'he zicour, en em gafje cre.

Me en em zalc'haz eta var va api antronoz. Guelet a ris va den o vont d'ar vilin a zo eun anter heur vale

dioc'h ar bourg. An hent da vont di a ia a hed ar ster hag a zo striz e lec'hiennou. Ama dreist oll e kichen ar bourg ez euz eul leac'h hag ez eo stris braz, hag el leac'h-ze ez euz eur picol guezen zero cleuz. Er vezen gleus-ze en em lakis da c'hortos va den. Unneg heur noz oa pa zistroas ar sitoian, ar miliner ha tri pe bevar euz he botred deut d'he ziambrouk. Safar a ioa gantho, rak credabl picheradou stard a ioa efet.

Araok digouezout gant va guezen gleuz, her c'hleviz o lavaret.

— Ne dal ket ar boan deoc'h, va mignoned, dont larcoc'h ; setu ar bourg ama tostig. Kenavezo varc'hoas. Da zeg heur e viot em davarn, ha neuze e raimp an taol dioc'h-tu. Nos vad, sitoianed ! Ar vilinerien a ieaz en dro, ha setu ar pez a glaskenme, ha clevet em oa ive ar pez am oa c'hoant da c'houzout. He lezel a ris da dremen ebiou d'am guezen ; neuze e teuis goustadik var he lerc'h, hag araok m'en doa bet amzer da c'houzout e voa unan bennag a dost dezhan, em oa her stlapet er ster.

— Penaus, tad Bernard, eme an dijentil iaouang, hag o poa beuzet an den-ze evelse ?

— Gortozit, den iaouang, eme ar bouteger coz, roit amzer din da lavaret deoc'h petra a ris.

Lardik, o coeza en dour, a loscaz eur griaden bennak : sicour ! al laer ! ar muntrer ! Me a chomas da silaou eur pennad da velet hag hen a vije bet clevet gant unan bennak. Pa gave din en doa bet amzer da ober eur souba mad, ha pa her gueliz, caer en doa dispac'hat, o vont gant an dour, ha zoken dare da vont d'ar gouelet, e lamiz er ster va unan hag en eun taol dorn hen digasis var ar seac'h. Va den a grene hag en doa collet he vin.

He gas a ris d'he zavarn eleac'h ma contiz e voa coezet er ster, hag e voan digouezet eno dre chans, hag em boa bet poan avoalc'h oc'h he denna euz an dour araok m'en doa collet he vuez. Eur veuleudi ar vrasa a voue great ac'hanon, na petra-ta. Lardik ne glascas ket va dislavaret, ha ne c'helle ket hen ober ken nebeut, rag ne vouie ket hag an hini en doa her stlapet er ster oa ive an hini en doa he dennet er meaz. Antronoz Lardig a ioa crog ar pistigou enhan ; terzien en doa ive, hag e voue red dezhan mont da di he dud d'en em barea. — Imach ar Verc'hez a ioa adarre-ta e savete.

Hogen hon dispac'herien vras ne ket an dra-ze eo a felle dezho ; caout a rankent coustje pe goustje an diou berlezen gaer. Eur sitoian all hanvet Brutus a voue hanvet da zont da denna rebech an daou all. Digaset e voue zoken an urz ama da vont d'he gerc'hat gant karr ; ar sitoian Brutus a ranke beza douget, rak ken teo oa hag eur varriken.

Mes ar charretour caset d'he gerc'hat gant eun doare karriolen a ioa eur mignon din-me. Ar garriolen a vilinaz e creiz an hent, hag ar sitoian Brutus en devoue diou gosten bleget hag eur c'har diloc'het.

Ama e voue trabel divar ben an darvout-ze. Ar re a fell dezho gouzout hirroc'h eget o deuz izom a c'houlenne digant ar charretour penauz en doa gallet milina he gar var ar plean, e creiz an deiz, hag hen boas da gas kezeg, ha beza ganthan eur marc'h mad ha boas da vont en hent. — Ar charretour a responte e voa bet he vuez he unan kement var var evel hini Brutus. Bez'e voamp ama meur a hini gouscoude hag a vouie brao penauz oa digouezet an darvout.

Mad, evelse imach ar Verc'hez ne voue ket touchet outhan ; rag ep dale Robespier a ieaz ive he benn dindan ar c'hillotin, hag ar gounnar oc'h an ilizou a goezas.

G. M.

Setu ama hanoiou ar jureed evit al Lezvarn a zigoro e Kemper d'a a vis Gouere.

An Aotronez

Joachim Eveno, euz a Bouldreuzic.
Eozen-Mari Lehars, euz a Gemper.
August Bernard, euz a Audiern.
August Fraboulot, euz a Loperec.
Joseph Riou, euz a Grozon.
Hippolyt-Herve Levasseur, euz a Bloudalmeze.
Fransez-Mari Jiquel, euz a Gemperle.
Fransez-Ian-Lois ar C'hlec'h, euz a Sant-Voazek.
Fransez-Alfred Riviere, euz a Vrest.
Eujen Bourriquen-Quenerdu, euz a Zouarnenez.
Adolf Benoist, euz a Gastellin.
Ian Artigou, euz a Bont-n-Abad.
Amedee Lejeune, euz a Vipavas.
Clemant Manieres, euz a Bont-Croas.
Avice de Mougon, euz a Hospital Camfrout.
Lois de la Monneraye, euz a Blouzeniel.
Olier Kerlosquet, euz a Vrest.
Guillou Jade, euz a Audiern.
Fransez Brigant, euz a Rosnoen.
Cyprian-Per-Hippolyt-Hersart de la Villemarqué, euz a Nizon.
Per-Julian Soudry, euz a Gemper.
Sylvain Peyron, euz a Gemperle.
Hippolyt Samson, euz a Vrest.
Jul Le Coat de St Haouen, euz a Lesneven.
Alexandr Gaingant, euz a Zouarnenez.
Paul Floc'h, euz a Dreflaouenan.
Lois Flecher, euz a Gerrien.
Mikeal-Fidel Le Crane, euz a Veuzec-Conk.
Gabriel-Mari Boucher, euz a Blouziry.
Jorj de la Sabliere, euz a Loquelfret.
Clauda Boutier, euz a Bont-n-Abad.
Herri-Ian Bihan, euz a Scaer.
Adolf Alavoine, euz a Bont-Croas.
Salomon Keraudy, euz a Landeda.
Denis Erard, euz a Vrest.
Octav de Monthier, euz a Bont-Aven.

Evit delc'her leac'h ar re a vancfe :

An Aotronez, Alexandr-Frederic Cochet, Herri-Joseph Chauvel, Per Simier, ha Leon Mary, ho fevar euz a Gemper.

Pelerinach euz an Naonet da Baray-le-Monial.

Ar bardonerien a ziblaso euz an Naonet d'an 29 euz ar mis-ma, hag a zistroi dre Issoudun eleac'h ma zeuz ive eun ilis gaer savet en henor da Itron-Varia ar galon sacr, hag eleac'h ma e deuz ive ar Verc'hez santel great calz a vurzudou.

Ar priz evit mont ha dont a zo : evit ar c'henta clas 90 lur ; evit an eil clas, 50 lur ; evit an trede clas, 35 lur. Ar re a garfe mont, a dle goulen billejou digant an Aotrou Mazeau, e ru Sant Per, n° 2, e Naonet. (E gallek : M. Mazeau, rue de Saint Pierre, n° 2, Nantes.)

Tour ilis-veur nevez santez Anna Vened a zo sonch da lacat d'he guruni, pe da lacat var he veg eur skeuden vraz a batronez Breiz-Izel. Eno santez Anna a vezo e guirionez savet azioc'h ar vro oll. Ar skeuden-ze a dle caout eun troatad varnugent a hueldet, hag a zo great e mean kerzanton gant eur benezer a Vreiz-Izel. Eur gurunen a vezo var he fenn evel mam ar Verc'hez ha rouanez ar vro-ma. An Aotrou Guillozo, kenta beleg ar chapel, a c'houlen sicour digant an oll vretoned, ha dreist oll, digant ar mamou christen, evit an tam labour-ze.

Ar re a rofe ho aluzen, a c'hell he c'has d'an Aotrou Guillizo da zantez Anna, pe he rei da rener an *Impartial*, pehini en em gark d'he c'has.

Digas a rer ama ama ar c'helou euz a varo an tad Allain, a gompagnunez Jesus, gionidig a escopti Kemper ha maro er Mans ; hag euz a varo an Aotrou Roudaut, a barrez Guisseny, bet vikel e Sant-Lois Mari Galand, en Amerik.

Adaleg ar c'henta beteg ar pemzeg a vis Guengolo, e vezo laket da ziskuez, e kear Laval, an traou ijinus, (*bèaux-arts*), euz an departamanchou ama varlerc'h : Mayen, Main-ha-Loer, Sarth, Eur, Orn, Calvados, Manch, Loer-Izila, Il-ha-Vilen, Costez-an-Nord, Morbihan, Finister, Sein-Izela, ha kear Paris.

Ar redadegou kezeg a vezo er bloa-ma, e Kemper, var dachen Cuzon, d'ar Sul 16 ha d'al Lun 17 a viz Eost.

Missionerien Haïti. — Breiz-izel eo a ro beleien d'ar mission-ze. Bez'o deuz eur c'hlouerdi en escopti Naoned. D'an 30 a vis Mae Eskop Naoned en deus roet an urziou d'ar glouer iaouang a dle mont da Haïti. Eur c'hloareg en deus resevet curunen ar glouer ; daou o deus resevet an urziou bihan, eiz an abostolach, tri an avielach ha tri ar velegiach.

An tri beleg iaouank-ma zo a escopti Kemper, hag ho hanoiou zo Alan Bleas, Joseph Kerlohou-Ruello hag Armand Bihan. Ho zri, ha daou euz an avielerien gantho, a dle diblas ep dale da vont da Bors-ar-Prins. Tri veleg all zo eat en hent d'an 10 a viz even gant Aotrou Escop Cap-Haïti.

Evelse euz a Vreiz e vezo brema e Haïti c'huec'h missioner hag antercant ; daou varnugent euz a escopti Guened ; daouzec euz a escopti Roazon ; unnec euz a escopti Kemper, eiz euz a escopti Sant-Briec, ha tri euz a escopti Naoned.

Liziri deut euz an Tonk-King a verk eo eanet eno ar bersecution a enep ar gristenien. Hogen arabat eo gouscoude en em fiziout re var an dud divadez-ze a baouez pa rer aoun dezho, hag a gomans adarre kerkent ha ma vez troet kein ar re a zoujont.

Pebez frouez a zoug ar scridou difeiz. N'eus ket pell e lakeat d'ar maro, e Visen, eur muntrer en doa lazet pe sicouret laza eun ofiser polis. An den-ze, er prizon, a zistroaz ous Doue, hag a zo maro evel eur guir gristen. Ar c'homzou a glevet alies ganthan en derveziou diveza euz he vuez a zo kentelíou skuerius.

Lavaret a rea d'ar brizonierien all, araog ho c'huitat.

« Pa vezo freuz, n'en em lakit ket etouez ar re a ra safar, en em dennit kuit. Ar bobl a zo didruez ; ho poulza a ra da ober torfejou, ha goudeze, pa viot condaonet, e teui da zellet ho lacat d'ar maro. »

Aliez e comze euz ar c'hazetennou dizoue :

« Ar scrijou milliget-ze, emezhan, eo a drompl ar bobl hag her pouls da ober drouk. Setu ho labour hag ar frouez a daolont. Ar re-ze eo a gomtam an oll, hag a dlefe beza laket d'ar maro, rag hi eo ar guir dorfetourien, ar re zo e guirionez cablus. Guelet a rit enhon unan euz ar re zo bet touellet gantho, ha nag a bet all ne gollont-hi ket bemdez ! Brema marteze e raint safar adarre divar benn va maro, hag e tistagint eur bern geier ; hogen roit kement ha ma c'hellot ar virionez da anaout.

Ar c'hazetennou difeiz n'o deus comzet nemeur euz a varo ar muntrer-ma ; re vad oa distroet oc'h Doue, re vad e comze ha re gristen eo bet he varo evit ma c'haljent ober ho fouge o safarat divar he benn.

An Aotrou Traon, person Dirinon, zo hanvet person Sizun.

An Aotrou Bernard, person Garlan, zo hanvet person Dirinon.

An Aotrou Duc, vikel e Plougasnou, zo hanvet person Garlan. G. M.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 27 EVEN 1874. N° 491 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 27 Even 1874.

Cievet a rer aliez an dud difeiz, pa velont ar re o deus feiz ha relijion o tifen stard ho c'hreden, oc'h en em zevel a enep ar re a glask lamet digantho an tenzor-ze, o rebech dezho ho nebeut a zousder, o rebech dezho ho koken ez eo carget ho c'halon a c'hoervder hag a gasoni. Ervez an dud dizoue ar gristenien catolig a dlefe beza ato leun a habaskder, a dlefe gouzanv, ep en em glem, ober dezho ar pez a garfet, ne dlefent lavaret ger evit guelet teleur dismegans var ho relijion ; abalamour ma zeo gourc'hemennet dezho caret zoken ho enebourien. Bez'ez eus zoken tud vad, tud hag a zo devot var ho meno, hag a zonch var gementse evel an dud difeiz ; prest int da gemeret evit eur skuer fall ar pez a lavarer pe a scrifer evit dizelei fallagriez enebourien ar relijion. Evelse en dez-all e lennen e lavare eur gristenez devod da eur scrifagner a ra he oll c'hallout evit difen ar feiz :

— Ne dlefac'h ket lavaret droug euz ar re a ra ar brezel d'ar relijion.

— Penaus-ta ? ho lezel da zistruja ar feiz evel ma carint ? Guelet ho geier hag ho fallagriez ep lavaret ger ?

— Ar re-ze a zo ive christenien !

— Lezel a rafac'h-hu ar bleizi da zistruja an denved var digarez ma zint loened ive evel ar re-ma ?

— N'eus fors, ne dlefet morse lavaret droug euz a zen.

— Euz an drouk-speret da viana ne dle ket beza difennet lavaret droug. Hogen gouzout a rit ar re a ra micher da goll an eneou a ra ive micher an drouk-speret.

Ama ar gristenez dizrouk ne lavaras ger mui.

Hogen an dud a gomz evelse ne anavezont ket speret ar relijion gristen. An hini a c'hourc'hemen caret an oll ha zoken an enebourien, a c'hourc'hemen ive casaat an droug, e peleac'h bennag her c'hafet.

Hag evel ne c'heller ket ato dispartia an den fallagr dioc'h he fallagriez, ar gaouiad dioc'h he c'heier, ar pec'her dioc'h he bec'het, ar gasoni a dle ar re vad da gaout evit an droug, a dle ep mar coeza ive var ar re her gra.

Den ebet ne grette lavaret ne garie ket ar roue santel David he nessa ; gouscoude e n'ous pet leac'h, en he Salmou, her c'hlever o lavaret en deus casoni oc'h an dud fallacr, en deus zoken eur gasoni dreist, eur gasoni leun evitho : *perfecto odio oderam illos.*

Dreist oll den ne lavaro n'en doa ket hor zalver Jesus-Christ a zousder avoalc'h ; gouscoude he gomzou a zo rust avechou. Rust int pa ro he vallos d'ar bed ; rust int pa c'hourdrouz ar farizianed a rea neus da veza tud vad epad ma voant leun a fallagriez, ha pere a laca e kem gant beziou guenn aziaveaz, ha leun a vreinadurez en diabars. Rust int c'hoas pa c'hourdrouz ar re binvidig o deuz ho barados var an douar, pa c'hourdrouz ar c'herion-ze ne fell ket dezho reseo he aviel hag a chom ep distrei oc'h Doue daoust d'an oll vurzudou en deus great enho. Rust e voa c'hoas pa ziscare taoliou ar varc'hadourien a verze marc'hadourez en Templ, pa gemere eur fouet evit ho c'has er meaz, ha pa lavare dezho e reant euz he Dempl eur c'havarn laeron eleac'h eun ti a beden ma tlie beza.

Petra da zonjal a gementse nemet e tleer ato casaat an droug, ez eo eun dever enebi oc'h an droug hag oc'h ar re her gra, ha ma na deo ket avoalc'h an dousder evit ho distrei, e tleer implija ar rusder ; erfin ne dleer morse asanti gant ar re a glask lacat ar gaou eleac'h ar virionez.

Rom. An tad santel ar Pab, o respont d'ar bardonerien euz an Amerig, a lavare dezho : « Er mare ma zeo taget ilis Jesus-Christ gant eun niver ker braz a enebourien a bep seurt, er mare ma clasker golo an ilis-ze a denvalijen, Doue, gand eur c'hoezaden oll galloudeg, a gas an denvalijen-ze en he zro, hag a ziskuez d'ar bed oll ar goulou a dle hor sclerijenna, ha diskuez an hent a dle hon ren d'ar porz a zilvidigez, deomp-ni pelerined paour var an douar.

« Oll enebourien an iliz, hag ez euz abep seurt anezho, a labour pephini en he zoare evit lamet he sked diganthi. Lod a fell dezho he dua oc'h ober neus da veza ar pez n'int ket; ar re-ma eo ar vouenn tud difeiz-ze a glask mont beteg el leac'h santel, hag a fell dezho reiza dioc'h ho gis, ne ket epken reglennou an ilis, mes zoken he c'hredennou.

« Bez'ez euz hag a glask, dre ho disprijans hag ho goaperez, ober fae, eu ilis Doue, var gement ne ouzont ha ne anavezont ket.

« Erfin bez'ez eus re all hardisoc'h, a zao an dorn hag ar c'hleze, hag en em laca, en enebourien touet, da ober ar brezel da ilis Jesus-Christ.

« Mes nan, an ilis-ze ne vanco morse dezhi he unan, rak ma zeo savet var ar mean ne c'heller ket da ziscar; ha setu perag ez eo hirio souezet oc'h he guelet ar bed oll, an œlez hag en dud. E pep leac'h e rer ar brezel dezhi, en he beleien hag an dud fidel; he fermder avad a ra d'he enebourien ober an anzao-ma : Ne zonje ket deomp caout kement a feiz en Israel.

« Hag ar pez a lavaran, ha ne d'eo-hen ket guir? C'hui oc'h unan ha ne d'oc'h-hu ket eun testeni splan euz ar virionez-ma ? Oh ia, hen lavaret a ran gant ar profet Isaï : *Leva in circuitu oculos tuos et vide : omnes isti congregati sunt, venerunt tibi ; filii tui de longé venient.* Ar botred hag ar merc'hed-ze a zo deut euz ar broiou pell, *aurum deferentes et laudem Domino annuntiantes.* Ia, n'oc'h eus doujet nag ar skuider euz ar veach, nag an hirnez euz an hent o poa da ober; treuzet oc'h euz ar mor braz evit dont da zaoulina e treid ar Verc'hez en unan euz he ilizou santela e Frans, hag evit dont goudeze d'ar gœr-ma a Rom roet gant Doue d'he vikel evit lacat enhi he gador, hag abalamour da ze an dud difeiz o deus casoni outhi, hag he stlabez gant mil lousdoni. Daoust da ze, Doue gant he zorn oll galloudeg, he diskuez c'hoaz er pez a zo a nopla enhi, o teski ar virionez hag o viret ar guir feiz.

« Ra roi Doue he vennos deoc'h, eneou ker, ha ra deui he zell da bara varnoc'h, ha var ho pro, douar nevez eur vouenn dud nevez ha cre, eleac'h ma sao ker puil frouez an douar, hag ive re an ijin, hag eleac'h ma e deuz ar relijion catolig eur frankiz ep termen ebet. Eno ar gristenien a ia meurbet var gresk, eno an niver braz a dud distroet oc'h Doue o deus laket sevel kement a escoptiou nevez !

« Pedomp Doue da drei he zaoulagad var ar vinien nevez-ze, ha da lamet ar pez ne zell ket oc'h ar vinien. Hag evel ma zeuz, er vro vras ze euz ar stadou unanet, kement a fals relijionou, ra blijo gant Doue lacat ar sclerijen euz ar virionez da bara var gen aliez a vilion a eneou evel zo eno, evit ma o devezo perz e goad hor zalver scuillet evidomp.

« Ra deui Doue euz a c'horre an Env da seveni evidoc'h comzou an hini zo ama he vikel, evithan da veza indin. Ha c'hui pere oc'h eus kuiteat ho pro, evit eur pennadig amzer, evit dont en Europ da reseo e Rom benediction vikel Jesus-Christ, en em unanit ganhen ha pedit evit ma plijo gant Doue creski an niver euz al labourerien a dle mont da labourat ar parkeier bras-ze, ha ma teui al labourerien-ze, goude beza taolet greun mad en douar daoust d'an oll boan a zo oc'h hen ober, da zestum eost mad ha puil pa vezo deut ar mare.

« Ra deui Doue d'ho ren da vont en dro d'ar gœr ho speret leun euz he garantez. Carantez Doue en em skign, grit ma o devezo ho lod enhi ho kerent, ho mignoned, ho kenvrois,

« Ra vezo consolet ar mamou o velet ho bugale o creski e doujans Doue ; hag an tadou o velet o vont mad ho c'henversiou great gant lealdet.

« Ra deui ar vennos ma d'en em skigna var ar vro vras-ze oll, ha d'he renta muioc'h mui din euz a c'hrasou an Env. Ra ielo d'hoc'h heul en hent o vont en dro d'ho pro, epad ar veach euz ar vuez-ma, ha ra vezo ganeoc'h en heur diveza, pa lakeot hoc'h eneou etre daouarn Doue, evit ma zeot d'he veuli ha d'he vennigen epad an oll eternite.

Benedictio Dei, etc.

Araok ma voa en em laket pelerined an Amerig en hent, aotrou arc'hescop New-Iork en doa ive prezeget dezho, ha setu ama arc'homzou diveza euz he brezegen: « An dud difeiz o deus credet e teujent a benn d'hon dispartia dioc'h an tad santel ar Pap, hag e pep leac'h o deus destumet ar gatoliked a vandennou. Fallout a rea dezho mouga ar feiz e calonou bugale an iliz, ha petra zo digouezet ? Feiz ar gatoliked a zo creet, ha pa zoar deut d'ho beskina o deus cavet ners calon ar verzerien hag ar gonfessored euz an amzeriou kenta. Gant an armouze, ar beden, ar binijen, ar gourach da veza dizamant outhan he unan, ne vezer morse trec'het.

N'em eus mui netra da lavaret deoc'h, mes bez'em eus da rei deoc'h ar venediction a ro an ilis d'ar belerined a ia en hent da bidi var beziou ar zent. Pidi a ran calon Mari d'ho tifen ha d'ho tigas en dro ep drouk. Ah ! pa vezo echu pelerinach hir ha poaniuz ar vuez-ma, ra blijo gant ar galon santel-ze ho ren, ne ket da aoteriou an ebestel, mes da aoter an oan Doue, evit ma vevot gant ar zent, ha ma renot gant Jesus-Christ epad an eternite.

Allemagn. E kœr Limbourg, ar gatoliked o deuz er sizunveziou-ma diskuezet pe ger stard e talc'hent d'ar guir relijion, ha d'ar re zo roet dezho evit pastored gant ar guir ilis. Gouzout a rer er Prus eskibien ha beleien a brizonier, a laker en amand dre ne fell ket dezho ober lavar an dud difeiz a fell dezho gouarn an iliz en ho giz, da lavaret eo, he distruja. Escop Limbourg a ioa bet condaonet da zaou c'hant taler amand abalamour m'en doa hanvet eur person en eur barrez ep goulen otre al lezennerien dizoue. Evit beza sur da veza paet, o doa laket cregi e carroz an escop, ha gourc'hemennet he verza en encant. An hini a voue carget euz ar verzidigez-ze a gemeraz eur boan dreist o clask tud da vont da gerc'hat ar c'harros d'an escopti, ha d'he zigas var an dachen da verza. Coll a reaz he boan, ne gavas ket eun den da vont d'he gerc'hat. « Ma vije d'he gas en dro e vije, ez ajemp avoalc'h, a lavarent oll ; evit d'he gerc'hat, biken ! En eun ti, eur vaouez a lavaras dezhan : « Va fried n'ema ket ama, mes biken ne rafe an dra ze ha pa chomfe pemzek dez ep tam bara. »

Deut oa deiz ar verzidigez, hag ar c'harros n'oa ket digaset c'hoas var an dachen. Gouscoude oa prometet trivac'h thaler d'an hini a iaje d'he gerc'hat. Den n'en doa afer euz an arc'hant-ze ; eur iuzev zoken n'oa ket falvezet dezhan ho c'hemeret. Red e voue mont d'ar prizon hag eno epken e voue cavet daou brizonier da vont da vit ar c'harros.

D'an taol a greisdeiz e voue digoret ar verzidigez. Eur bourc'hiz euz a Limbourg a ginnigas 250 thaler. Den ne daolas varnezhan ; ar c'harroz a voue dezhan. Daou benn kezek, friantiz enho, a voue digaset da gerc'hat ar c'harros, mes a veac'h oant eat euz an dachen, ma voue distaget ar c'hezeg, hag ar c'harroz a voue caset dre dud d'an escopti. Ouspen mil den a ioa var he dro. Mont a rejont gant ar c'harros dre ruiou kear eleac'h ma tolet bleun varnezhan ha ma criet en henor d'an Escop. An aotrou'n Escop, o velet ar merk ze a garantez, a ioa ker scoet he galon, ma narea nemet gouela, ha ma voue eur pennad araok ma c'hellas dont d'ho zrugarecat pa zigoueschont dirag he brenest, ha pa en em lakejont da grial eno : Bevet an aotrou'n Escop. Sec'ha a reus gouscoude he zaelou hag e teuas da gomz outho en eur lavaret : bevet an tad santel ar Pap !

G. M.

Enezen santez Mac'harit.

En amzer ma rea tud ar broiou gouez ar brezel d'ar gristenien genta, e voue guelet eun dervez eur vag o tont da zouara en unan euz ar blocad enezi a zo er mor-creiz, dirak tu ar c'hreis deiz da vro c'hall. Er vakze ez oa eur vaouez guisket e du, hag eur gouel o c'holo he bizaeb. Eun nebeut merc'hed, guisket eveldhi, a ioa oc'h he heul.

Ar vaouez-ze a ioa he hano Mac'harit. Christenez oa, ha leanez devot. Taolet oa bet er meaz euz he c'houent eleac'h m'e devoa bevet bete neuze er beden, pell dioc'h trouz ar bed, hag e teue, e penn ar vandennadik merc'hed iaouank-ze harluet, da glask eun abri etouez reier ar mor a vije marteze nebeutoc'h calet eget calonou an dud fallacr. Ar c'herrek-ze a ioa criz, hogen crisoc'h oa c'hoas cassoni an dud divadez.

Mac'harit e devoa goulennet ous Doue eul leac'h a renje ar peoc'h enhan. Hogen ama e cavent eul leac'h didud, eleac'h ne glevent ken trous nemet hini ar mor ; hag an enezennig eleac'h ma voant diskennet, evithi ne voa ket labouret, a zave enhi bleuniou a bep seurt, ha guez, guez frouez ha re all, beteg ar vezen avalou aour, pe oranjez. An heol a zo tom eno, mes fresk e vez ato dre ezen ar mor. Evel a veler, dre an dorn eo en devoa caset Doue he zervicherezed d'an enezen dudius-ze.

Epad ma tigoueze Mac'harit en enezen-ze, he breur sant Honorat a zigoueze ive en eun enezennig all a dost. Evel he c'hoar, hema ive, goude beza savet eur gouent menac'h, a ioa bet red dezhan tec'het araok ar baianed gouez, hag a deue di ive da glask eul leac'h da zervicha Doue evel ma rea en he gouent.

Ac'hano bemdez ar breur a iea en he vak da velet he c'hoar en he enezennik. Tremen a reant evelse eur pennad amzer bemdez o comz a Zoue hag a draou santel. Kementse a rea levenez Mac'harit. Eur vall ar vrasa e devoa bemdez da velet he breur o tigouezout. Amzer eürus, epad pehini ho sperejou a zave divar an douar evit en em unani gant ar zænt hag an œlez en Env.

Kement o deus lennet buez santez Scolastica, c'hoar sant Beneat, o deus sonch euz an tamik labud dudius-ze a voue eun dervez etre ar breur hag ar c'hoar. Sant Beneat a deue eur vech en amzer da velet he c'hoar er gouent eleac'h ma edo o servicha Doue. Eun dervez ma voa deut he breur d'he guelet, santez Scolastica her pedas da chom ganthi da dremen an noz evit ma c'haljent epad an amzer-ze comz a Zoue hag euz an Env.

Beneat a lavaras ne chomje ket, hag e voa red dezhan mont en dro d'he gouent. Neuze ar zantez a lakeaz he fenn etre he daouarn, a reaz eur beden hag a scuillaz eur berad daelou bennak. Kerkent e teuaz eul luc'heden hag eun dalm gurun ; eur barr arneu a zirollas ker spontuz hag eur glao ker pounner ma voue red da zant Beneat ha d'ar venac'h a ioa ganthan chom e ti he c'hoar, hag e tremenjont evelse an noz o veuli Doue.

Ama etre Sant Honorat hag he c'hoar Mac'harit e tremenaz ive eun dra bennag evelse.

Mac'harit a zave eur gouent evit he merc'hed, hag Honorat a zave ive eur gouent evit he venac'h.

Pa voant savet, ar reglen, evit doare, a zifenne outho mont er meaz euz ho c'hlos. Sant Honorat a deuaz eta eun dervez, he galon glac'haret, da lavaret d'he c'hoar e kimiade diouthi ha ne denje mui d'he guelet.

Pa glevaz houma ar c'helou-ze e voue mantret :

— Petra a livirit, va breur, ne deuot mui d'am guelet? oh, an dra-ze a ve ar maro evidomp !... nan, nan, Doue ne c'houlen ket an dra-ze diganeomp !...

— Siouas, va c'hoar ger, red eo deomp gouscoude dispartia. Evel manac'h e tlean heuilla ar reglen, hag evel abad eo red din rei ar skuer vad.

— Nan, nan, ne c'hellomp ket chom ep en em velet !

— Penauz a rin-me, va c'hoar ? Me garfe ervad ober ho lavar ouzoc'h, mes ne c'hellan ket terri hor reglen.

— Honorat, claskit eur rezon bennak da zont d'am guelet, da viana eur vech en amzer.

— Mad, mar kirit, greomp evelen : ho preur a deui d'ho kuelet bevech ma vezo ar bleun er vezen gerez-ma, (Eur vezen gerez a ioa dirak lochen ar zantez,) da lavaret eo, eur vech er bloas.

Var gementse Honorat a ieas kuit.

Mac'harit, glac'haret, en em lakeas da bidi, ha biscoas n'e devoa pedet ker calonek.

« O va Doue, emezhi, hag e c'hourc'hemenfac'h d'ho pugale eun hevelep diouer ! C'hui a vel gouelet hor c'halonou, ô va Doue, n'ho rannit ket ! »

Petra na c'hell ket ar beden hag ar fizians e Doue !

An dra-ma a ioa e creiz ar goanv. Hogen vardro eur mis goude, Mac'harit pa zihunaz dioc'h ar mintin, kenta a velaz oa he guezen gerez goloet a vleun. Sonjal a reas dezhi da genta eo uvreal a rea ; hogen n'en em dromple ket ; ar bleun a ioa e guirionez savet er vezen gerez, hag euz he frenest e vele var ar mor eun tach du. Bag he breur oa a deue d'he guelet.

Tra burzudus ! soursi carantezuz a Brovidans Doue euz ar re her c'har ! Euz a neuze guez kerez an enezen a roe bleun ha zoken frouez bep miz ; hag ar breur hag ar c'hoar, ar zant hag ar zantez, a dremene ive bep miz eur pennadig amzer en eur genver o veuli hag o trugarecat Doue.

Setu aze petra eo nerz ar beden, ha setu aze ive pe ger mad eo Doue, ha pe gen eveziant e kenver ar re her servich a greiz ho c'halon. G. M.

(*Tennet euz ar gazeten c'hallek* Echo de Rome.)

Miz Even.

Sant Ian, abostol ar garantez, o veza en em ziskuezet da santez Jertrud, a lavare dezhi :

« Pa vezo deut ar bed coz, ha pa vezo eat ien ar garantez enhan, me a zisculio dezhan secrejou ar galon sacr. »

An taol a zo great ; ar bed zo deut da veza coz ; ha mar gueler kementse eun tu bennag, eo en hon touezni. Comz a rer calz a visou, a dorfejou, hag a dra sur emaint ep niver : ar pez a veler splamma gouscoude eo ar bed zo croummet dindan ar gosni, cabac'h gant cosni. A beb amzer ez eus bet visou ha torfejou, mes eun doare glasvez, eun doare iaouankiz a velet er bed cabluz hag a ziskueze ez oa c'has buez enhan. Bez'ez eus tud clanv, scoet calet gant eur goal glenvet, mes a zo cre ar goad hag ar vuez enho, hag ar medesin a gaf eno peadra d'ho farea.

Bez'ez euz ive tud clanv eat ho ners digantho, eat ho goad e dour, hag ama n'eus mui a beadra da zigas ar iec'hed en dro.

En hon amzer ar bed a zo sec'het, goadet en he bevar ezel. Ker cabac'h eo eat ma en deuz beac'h o finval ; collet en deuz he nerz, he vlas ; skuiz eo.

Hogen Doue en deus louzeier hag a bare pa na vez mui esperans ebet. He oll c'hallout a deu a beun, evel c'hoari, euz ar pez a zonch d'an dud ne oufe biken beza great. Setu perak dindan ar bed a herel var he dreid e veler o sevel eienennou a vuez ha ne ket dorn an den, mes dorn Doue eo en deuz ho laket da redek. Ne ket an dud o vont var araog eo o deus digoret an eienennouze, mes an drugarez oll c'halloudus.

Ar gonsepsion didach hag ar galon sacr a zo diou feunteun eleac'h n'o deus an dud laket netra, mes a beleac'h e c'hellont kerc'hat cals.

Pa na vez mui a esperans, eo red e teufe ar silvidigez evel dre vurzud, euz al leac'h ne zonjer ket. Secrejou Jesus ha Mari n'eus termen ebet dezho : ar galon sacr hag ar gonsepsion didach ne dint ket donezonou roet en eur vech hag evit eur vech epken ; eienennou int digoret hag a redo ato, ha seulvui ma vezint toullet, seul vui e redo anezho an dour, me lavar ar grasou.

An eienennou all a viana an dour enho dre ma tenner anezho ; ama ne ket evelse a c'hoarvez ; seulvui a denner, seulvui a gaver da denna ; seulvui a chom da rei.

E leac'h all pa en deus bet an den ar pez en doa c'hoant da gaout, e c'hell digouezout ma en deuz he voale'h. Ama an ene n'e deus morse he goale'h ; seulvui e tebr, seulvui a naoun e deus ; seulvui ec'h ef, seulvui e deus sec'het. Dre ma cresk an dour e cresk ive ar sec'het, ha gouscoude an ene e deus he ioul p'eo guir pe ger bras bennak ma ve he zec'het, e deus ato muioc'h a zour eget a zo red evit he zerri.

Evel a velit, lenner, pe ve meneg euz a zaou denzor ker caer ha ker presiuz evel ma zeo calon Jesus ha consepsion didach ar Verc'hez, ar c'homzou a vang, hag an teod ne ra nemet balbouzat. Gouscoude an daou denzor-ze a zalc'h tost an eil d'égile, unan eo ar goulou deiz hag egile an heol.

Mis Mae eo mis Mari, ar goulou deiz, ar verelaouen ; Miz Even eo mis Jesus, an deiz braz, an heol.

Ar goulou deiz a gas kuit an noz, an heol a zigas an deiz, ar sclerijen leun.

Ar goulou deiz a gomans, an deiz a echu, a ro al leunder. Ar goulou-deiz a gas beteg al leac'h santel, al-leac'h ma ema ar guir sclerijen o c'hortoz an den.

Ha setu perak miz ar galon sacr a deu varlerc'h mis Mari.

An dud boas da zonjal a zevri en hor misteriou, a anavez pe gen talvoudeg eo an eienennou digor-ze.

Gouzout ha guelet a reont petra eo izomou an den.

Hogen izomou an den a zo cuzet aliez oc'h an den he unan. He zièvezdet a guz outhan al louzou a dlefe da gemeret ; cuzet a ra outhan zoken he glenved. An den dievez ne voar ket anaout pe gen dinerz eo, nag an eienennou a rofe ners dezhan. Evit anaout pe per paour eo, e ve red dezhan trei varzu ar feunteuniou a garantez hag a binvidigez. Red e ve dezhan trei varzu ar sclerijen a c'hell rinsa an denvalijen a zo var he dro. An den dievez n'en em anavez ket he unan ken nebeut hag ar pez zo en dro dezhan ; ne anavez nemeur guelloc'h an douar eget an Env. Evelse an ilis ne c'hortos ket ma teufe an dud da lavaret dezhi : Sec'het on eus ! Re hir e ve red dezhi gortos. Evel eur vam e teu a ziarben dezho. Ho fidi, ho zacha a ra da vont da gaout ar feunteun a vuez. Lavaret e ve eo hi e defe izom euz an dud, ha pa dal eo an dud o deuz ar brasa izom anezhi. Lavaret

a ra evel he fried divin : « an hini en deus sec'het, deuet davedon. »

An dispac'herien ne gavont ket e ve dereat rei an aluzen, hag he goulen, emezho, a zo eur vez.

« Ar paour, a leveront, en em zao hag e ra henor dezhan he unan, o paea ar pez a c'houlen. » Ancounac'hat a reont, an dud difeiz, ma en divije ar paour peadra da baea ar pez a c'houlen, n'en divije mui izom da asten he zorn. Hogen red eo d'an dud-ze ne garont nemetho ho unan, ha ne gaf ket dezho o defe morse avoalc'h, clask eun digarez bennak evit chom ep sicour ho breudeur izomek.

Evelse, ervez ar re a ia da Rom, peorien ar gær-ze a zo kerse gantho abaoue ma zeo an dispac'herien mistri eno. Kentoc'h e veze guelet, e mareou euz an deiz, bandennou peorien e kichen dor ar c'houenchou. Ar c'hiz a ioa er c'houenchou, ken er c'houenchou goazed ken er c'houenchou merc'hed, da rei bemdez bouet d'ar beorien a deue da dal an nor, hag ar beorien a veve brao evelse. Brema eo chenchet kementse. Menec'h ha leanezed a zo taolet var ar pave, hag ar c'houenchou zo etre daouarn an alouberien. Ar beorien geiz n'eus netra evitho eno. Ho guelet a rer o vont a vanden, da beleac'h ? da zor cazern suisset ar Pab ; hag ar re ma a gaf moien da rei dezho c'hoaz eun tam bouet bennak. Ker guir eo ne deus nemet ar re o deus feiz ha relijion hag a ve mad evit ar paour, hag a asantfe ranna gant ho breudeur izomeg ar madou o deus bet digant Doue !

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

UGENVET PENNAD.

Donesonou Doue var Beneat.

Anzao a renkor oa deuet Beneat, er bloavesiou diveza euz he vuez, ker mestr d'he voal ioulou, ne renke mui gourin outho, ha ma c'helle he speret en em unissa gant Doue dre ar beden ar c'haloneka racdal ma felle dezha. Ne implije mui couls lavaret he leoriou nemet evit cuzat ar burzudou a skuille Doue varnezha, ha miret na vije evesseat re bis oc'h ar privilech a roe dezha ken aliez an Autrou Doue d'en em rei dezha ker sclear da velet. Racdal m'en em gave dirag ar zacramant meulet ra vezo, eme eun test, e veze evel tennet varzu Doue en em roe dezha da anaout evel d'an eneou eürus er barados ; kementse a lennet sclear en he zaoulagad, var he zrem hag en doare m'en em zalc'he dirag ar zacramant.

Setu ar pez a lavare an A. Alessi ; hema n'en doa ket brassoc'h plijadur eget sellet oc'h ar paour truillec-se o pedi ; va zenna a rea, emezha, varzu Doue oc'h her guelet he unan evel beuzet er vajeste a Zoue, petra bennac ma essea her c'huzat muia ma c'helle.

Caer en doa ar paour santel-ma clasc an ilizou difoul ha distro, kement her guele, an dud dizesc kercouls hag ar re c'huesiec a anaie he zantelez racdal ma teue dezho para ho daoulagad varnezha. Er pennad m'oa bet o vont da bedi da ilis an Itron Varia var ar Minerv, tud euz ar palez pustost d'an ilis-ma a evesseas mad outha hag a ioa souezet o velet anezha o tont peurliessa d'an ilis-se pa ne veze den enhi.

Darn anezho a glaske mont en he gichen evit clevet an oferen, rac ar guel ebken anezha a greske ho devosion. Ar c'harossier ispisial vakoc'h evit ar re all, a anaveze mad custum Beneat d'en em lacaat en eur c'horn distro e kichen eur gador goves. Pet guech, eme an den-ma hanvet Mikelini, em beus-me guelet ar paour-se a greis he beden ravisset a speret hag evel dibrat dioc'h an douar evel p'en divije c'hoant da nijal varzu Doue.

An Aotrou Alessi kercouls hag an Aotrou Arbusti ho doa her guelet ive ravisset evelse, hag eb eur miracl emezho ne elje ket chom pennad ebet en doare-se. E ilis Itron Varia ar Menesiou eo bet guelet betec teir heur dioc'h tu en doare-se eb ma c'helle den gouzout penaus e c'helle chom evelse, peurliessa gouscoude ne jomme evelse ravisset a gorf kercouls hag a speret nemet eun hanter heur, ha c'hoas pa voueze e veze testou e claske arpou evit miret na vije anavezet ar burzud-se a rea Doue dezha.

Evesseat em beus pis hag aliez oc'h ar paour-se epad he beden, her guelet a rean ken entanet a garantez Doue, eme an A. Alessi, ha var he zrem oll eur c'hoant ker bras da vont etrezec enha ma vije nijet corf hag ene d'ar barados ma n'en divije dalc'het croc mad en arzou a veze tost dezha. An traou burzudus en deus guelet an A. Alessi var corf hor mignon santel Beneat, an Autrou Marconi he dad covessour ho guele en he ene a zizoloe Beneat dirazha. An tad Templ he govessour e Lorett, a anzavas oll en eur voucz en doa Beneat sclerijen dreist natur an den marvel evit anaout an traou burzudussa. Neket ret eta beza souezet euz ar c'homsou caer-se a, glevas an Autrou Arbusti Beneat, o lavaret dirag ar grusifi, rac passion ha maro hor Zalver eo ar misteriou a rea dezha ar muia devosion.

Kement hini en deus evesseat oc'h Beneat o pedi en ilisou m'en em zalc'he enho ho deus anzavet beza her guelet ravisset hag extasiet a gorf hag a ene. Setu ama c'hoas eun testeni all bennac. E ilis *Itron Varia var an hent meur*, ne veze peurliessa den epad an offisou a gane ar chaloniet. Eun devez eur c'haner hag unan euz ar chapalanet a ioa e lacaat al leoriou evit gousperou pa glevjont eun huanaden hir hag evel eur glemaden. Ar c'haner a c'houlennas digant ar chapalan a beleac'h e teue ar glemaden se rac ma cave dezha n'oa den en ilis : eo, eme hema, eur paour a zo aze o pedi ; mont a rejont ho daou da zellet outha hag e cavjont Beneat he zaouarn astennet e croas, he benn savet etrezec an tabernacl epad ma tifoupe euz he galon an huanadou ar re garantezussa evit he zoue ; lavaret e vije edo daoulinet ha gouscoude e cave deomp her guelet savet en ear ; hor c'halon mantret gant joa e chomemp hon daou sioul

bras da zellet outha. Pa zonnas ar c'hloc'h ebken e paouezas an doare burzudus m'her guelemp.

Ar chapalan Dom Tiatori a lavaras d'ar c'haner, er meas anezha he unan : oh na caerra peden eo hini ar paour-se goloet a druillou, ma c'houfen, me belec, pedi evelse, pegen talvoudec ne ve ket va feden ?

Eur vaouez, hor beus comset anezhi, a anaie Beneat meur a vloas a ioa e doa evitha eur respet hag eun istim ar vrassa ; petra bennac ma zoa goloet a astus hag a druillou, ar c'hrec-se, hanvet Lusia Zekini, a glaske an tu d'en em lacaat da bedi e kenver Beneat, rac ar guel ebken anezha hem lakea da bedi gant cals mui a zevosion ; pet gueach, emezhi, an dour n'hen deus-hen ket diruillet euz va daoulagad epad ma c'houlennen digant Doue, dre zicour ar paour santel-se, eur fulen ebken euz he zevosion ?

« Eun devez, emezhi, e zis da bedennou ar c'harant « heur da ilis an Itron Varia Lorett e Rom ; pa velis « Beneat oc'h ar balustr en em lakis en he gichen. Ra- « visset oa a speret, ne vele ha ne gleve netra, he zaou- « lagad a ioa tro oc'h ar zacramant, p'her c'hlevis o « tenna eun huanaden hag eur glemaden hir ; daoulinet « oa bete neuse, her guelet a ris oc'h en em asten « etrezec ar sacramant, n'oa mui stoc oc'h ar balustr, « he zaoulin a ioa ive distac dioc'h an douar, oll bouez « he gorf a ioa var cribel he c'har, eb ar boan ar vrassa « n'en divije ket gellet chom evelse eun hanter minut, « mes beuzet oll en he zoue ne sante poan ebet hag e « chomas evelse eur c'hart heur dioc'htu. »

Pet guech ive an A. Brizi ha cals a re all n'ho deus-hen ket her guelet e ilis Itron Varia ar Menesiou daoulinet dirag ar zacramant oc'h ar balustr hag he gorf bras astennet etrezec ar zacramant epad ma veze he ene ravisset e Doue ? an oll a vele heno eur burzud, abalamour da huelded ar balustrou. Doue a felle dezha diskues evelse d'an dud a ziaveas soken an donezonou a rea da ene ar paour keas se evit he recompansi evit he aket da bedi hag he zevosion tener.

Eur goanvez mintin mad, Mari Poeti, a anavezomp pell so, a ioa e clevet an oferen, pa deuas Beneat en ilis da zaoulina oc'h ar balustr. Houma, custum da velet Beneat o pedi ne daolas nemeur a evez outha, petra bennac ma zoa extasiet rac he benn a ioa savet etrezec an env hag he gorf oll gourvezet var ar balustr ep touch outha. En eun taol e velas en dro da Veneat eur scleri-jen gaer meurbet, ispisial en dro d'he vizach, epad m'edo an dud all en denvalijen. Morse n'e doa guelet eur sclerded ker skedus.

« Ker souezet oan, emezhi, ha kement e collis an « anaoudegez euz ar pez a dremene en dro din ma cho- « mis eun hanter heur da zellet oc'h Beneat, eb ma « vouien pe ziun pe gousket oan, kement oa dreist va « guesiegez ar pez a velen, n'oan ket evit tenna va « daoulagad divarnezha, ha caerroc'h caerra her gue- « len. Erfin e closis va daoulagad epad eur minuten, ha « p'ho digoris oa deuet Beneat evel diagent. Ne doun « ket evit sonjal en eun evelep burzud eb ma teu va « c'halon da lamet em c'hreis kement a joa em boue a « gementse. »

Da vis c'huevrer 1783, ar c'hloarec Anton Daffini a deuas dre ar glao da ilis an ebestel santel. Er porchet e velas Beneat en dro dezha eur sclerijen gaer meurbet azalec ar pen betec an troad, ar sclerijen-se a lugerne ispisial en dro da ben ar paour truillec, hag a badas eur pennadic brao.

Teir sizun goude, eur belec all Dom Louis Pompei, en eur vont d'he di var ar meas a ieas e ilis Itron Varia ar Major, ar zacramant a ioa exposet var an auter, Beneat a ioa o pedi dirag an auter, hag evel beuzet en he zoue. En eun taol cont ar belec-se a velas eur sclerijen skedus meurbet o lugerni var bisach Beneat, lavaret e vije soken edo croc an tan enha ; difuc'ha a rea soken anezha evel eur gaouad eulf a zirede euz he izili var leu-ren an ilis ; kement-se a badas pell avoalc'h evit ma c'hellas ar belec-se ober ar c'hem etre sclerijen an heol hag ar sclerded burzudus. Abenn eur pennad, ar scler-ded-se a baouezas ha Beneat a oue guelet evel ma zoa diagent castis ha distronc meurbet.

Dom Pompei a drugarekeas Doue da veza diskuezet dezha ar burzud-se, a jomas doun en he speret. D'an abardaes pa zistroas e kear e cavas adarre Beneat stouet atao dirag ar zacramant.

Goude kement a vurzudou great gant Doue evit hor mignon santel Beneat n'hor beus nemet lavaret a greis calon :

Sant Beneat Joseph pedit evit hor bro, evit ar Pab hag evidomp. IAN AR GERNEVEZ.

Perrina Cadoret.

VI

Lavaret on euz e voa Alan Guerneiz, e creiz an abaden, en em daolet etre bouliji ar saozon ha Perrina, e voa bet discaret he unan hag e voa ruillet er mor.

Perrina a ioa neuze kement a her varnezhi, ma na velas ket zoken petra a ioa digouezet gant Alan. Salo-mon eo a zonjas da genta e vanke he vap, hag a lakeas Perrina d'he glask. Houma evel n'her c'have ket, a zirollas da vouela.

— Lezomp an daelou, eme Salomon, ken n'on devezo muioc'h a amzer. Mes o velet penauz e crene he vouez, e voa anat avoalc'h e voa ive mantret he galon a dad. Brema eo Perrina a voue red dezhi consoli an hini a dlie beza he zad caer.

— Roet em eus va ger d'ho map, va fried dirak Doue, ez ajen d'ho ti d'ho servicha ha da zervicha he vam keit ha ma vezin e buez, ha delc'her a rin mad d'am ger.

— Mad, a lavare Salomon, n'em eus ket collet oll, p'eo guir e ro Doue ar verc'h-ma din eleac'h va map. — Peder heur varnugent goude e voant digouezet e pors Roscoff.

Maouez Salomon Guerneiz a ioa ginnidig euz an enez Vaz. An oll a voar en enezen-ze ar voazed a zo oll tud a vor ; ar merc'hed eo a labour an douar. E Roscoff ive, var bord an aod, ez euz aleiz a vartoloded ; eat avad eur pennadik dioc'h ar mor, ez eo an oll tiekerien, goazed ha merc'hed. N'em eus ket izom da lavaret ez int brudet dre al legumach a lakeont da zevel hag a gasont da verza e kement carter a zo. Maouez Salomon deut di da chom euz an enez pa zemezaz, a laboure eno ive eun tamik douar. Edo o c'hoennat en he fark pa velaz an daou lestr o tigouezout.

— Listri paket gant hon hini-ni, me lacafe claoustre, emezhi. O va Doue, gant ma vezo salo va fried ha va map !

Neuze e reas sin ar groaz, e lavaras Litaniou santez Anna, hag en em lakeas da labourat adarre. Da bardaez avad e voue souezet ; o vont euz hé fark d'he zi, e tigouezas ganthi Salomon o tont, harpet he vreac'h ganthan var scoaz eur plac'h iaouang ha ne anaie ket : Salomon en doa beac'h o vale, dioc'h he velet. He bried a scòaz eun taol en he e'halon...

— Jesus, va Doue ! Guerc'hez santel ! Itron santez Anna !... ha va mab Alan ? ha va map !... hag hi oc'h en em deleur d'an daoulin.

— Peoc'h, peoc'h ! eme Salomon. Neuze e savas sounn var he izili, hag e tosteaz oc'h he bried.

— Clevit, emezhan, mad a rit pidi Doue. Trugarecait Doue da veza digaset deoc'h eur verc'h, merc'h va martolod Cadoret, evit ho sicour da bidi ha da vouela d'hor mab Alan.

Ar vam baour a loscaz eur griaden, a zavaz en he za hag a vriateas Perrina. Ne vouele ket c'hoas, prest avad e vancaz hé ners dezhi hag e coezas semplet. Salomon ha Perrina he zavaz hag he dougaz en he c'hador goat. Neuze ec'h azesjont unan a bep tu dezhi, hag e chom-jont eur pennad mad ep lavaret ger.

Erfin ar vam gez a c'hellas gouela ; he fried ha Per-rina en em lakeas da vouela eveldhi :

Neuze Salomon a gemeráz ar gomz, hag a lavaras dezhi kement a vouie divar benn ho map.

Araok mont da gousket, Salomon a zonje ez ea he bried da lavaret ar pedennou evit ar re varo ; ne ket an dra-ze eo a reas.

— P'eo guir, emezhi, n'oc'h eus guelet nicun ac'ha-noc'h va map maro ; p'eo guir nicun ac'hanoc'h n'en deus serret he zaoulagad dezhan, me'm eus fizians ez eo beo c'hoas... Santez Anna, patronez an dud a vor, c'hui a rento din va map, ia, ia, c'hui hen rento din !... Guerc'hez santel, o pet truez ouzomp, ha pedit evithan !

Salomon a heje he benn ; n'en doa fizians ebet e vije chomet beo he vap. — Alan, emezhan outhan hé unan, en deus bet eun tenn pistolen tennet a dost. Coezet eo er mor, ha n'on eus nag he velet nag he glevet goude. — Perrina n'e doa fizians ebet ken nebeut. Lezel a rejont gouscoude ar vam da zelc'her en he c'halon an esperans da velet c'hoaz he map, hag en em lakejont d'he zicour da bedi evithan.

Etre daou ar vartoloded a gemere ho ebat e Roscoff. Daou lestrad marc'hadourez o doa plaoufet divar goust ar saozon, ha lod pephini anezho e devoa eun dal-vondegez vraz. Evelse ive e reant morlarjez a zoare. En dro-ze, a leverer, e taolent crabanadou arc'hant er bil-lik frita, ha pa vezent tom scaot, ho zaolent var ar ru evit caout an ebat da velet ar minou a raje ar vugale hag ive ar re vraz pa boazent ho biziet o testum an arc'hant fritet-ze.

Evit ma c'helje ar vartoloded chom oll var an douar epad an nebeut derveziou a dlient da dremen eno, ar marc'hadour bras, perc'hen al listri, en doa caset derve-zourien da zioual al listri er porz ha da ziscarga ar var-c'hadourez anezho. Ar rederien vor n'o doa eta ken da ober nemet entent outho ho unan, hag hen ober a rejont a zevri. N'oa bet morse marteze muioc'h a jolori e Ros-coff, hag abaoue ken nebeut n'em eus ket clevet e ve bet rostet pilligou ar gær-ze o frita aour hag arc'hant.

Gouscoude daou euz ar vartoloded a esperne ho lodennou ha ne reant ket a zispignou evel ar re all. An daou-ze oa Jugal ha Bizin. Ha petra oa dezho beza deut da veza fur evelse en eun taol ?

Setu ama. Pa o doa clevet petra a ioa digouezet gant Alan Guerneiz, e teuas dezho ho daou ar zonch da chom en douar ha da ober al lez da Berrina Cadoret. Ar var-tolodez á raje he choaz, hag an hini anezho en divije he dorn, a lacaje he zanvez da brena eun ti hag eun tam douar eleac'h ma c'helje beva ganthi didrouz hag en he eaz ; egile a raje neuze evel a garje, a zalc'hje he beadra, pe en em lacaje d'he deuzi araok mont adarre var ar mor. Evel ma voant daou vartolod ha daou vignon, an emgleo-ze a voue great etrezho ep an distera goarisi.

An afer oa brema guelet pehini anezho a blische muia da verc'h Cadoret ; rag e c'helje Perrina kemeret eul labourer, eun douarek, evel ma lavarent, morse ar zonch-ze ne deuaz e speret nicun anezho. G. M.

Eana da zul.

I

Unan euz hol lezennerien a rea, n'eus ket pell, eur pennad scrit var ar gourc'hemen great deomp gant Doue da baouez, da zul, dioc'h hon labourou da bemdez. Teuna a ran ama euz ar scrit-ze ar pez a gaf din a zell oc'h an oll, ha dreist oll oc'h al labourerien, devezou-rien ha micherourien.

« Ma na santifiit ket deiz ar Sabbat, a lavare Doue he unan d'ar iuzevien, me a lacai an tan en ho kær hag a zevo Jeruzalem. » Eur gourdrous ker garo a ziskuez ez eo bras fazi ar re ne viront ket deiz an Aotrou Doue.

E guirionez ar re a labour da zul a ziskuez dirag an oll ne anavezont Doue ebet pe hen nac'hont. Labourat hag eana goude, setu ar vuez ; labourat epad c'huec'h dervez evithan he unan hag evit he dud, ha rei ar seis-vet dervez da Zoue, setu loden an den ha loden Doue, setu lezen an amzer ha lezen an eternite.

Labourat c'huec'h dervez er sizun eo lacat an douar da rei he frouez, lacat an ijin hag ar c'henvers da dal-

vout, rei lustr ha genet d'ar skianchou ha d'an traou caer.

Mes o santifia ar sul an den en em zao azioc'h an oll draou-ze, hag a ia beteg an hini en deus tenzoriou mil guech caeroc'h, talvoudusoc'h ha padusoc'h eget ar madou a zestumer dre labour ar c'huec'h devez, hag a goller dre ar maro.

An hini ne vir ket dervez an Aotrou a zo eun den condaonet evit ato d'al labour red, ha n'en deus, ken drem-vel nemet mogeriou ar galeou eleac'h ma tle mervel. O viret lezen ar zul an den a guita he brizon evit caout he frankiz hag eun ear iac'hussoc'h.

O viret ar zul, an den en em zao dioc'h an douar, hag en em zouk varzu he grouer, varzu he vir vro prometet dezhan gant Doue goude he varo ; o labourat da zul, an den a deu da veza gouez, a bleg he benn hag a groum he gein varzu an douar evel eul loen mud.

C'huec'h devez labour eo ar muzul euz a nerz ar c'horf, hag ive euz a nerz ar speret. Bez'ez eo ouspenn ar muzul euz ar vuez vad hag honest. Eveseat ez eus bet ato e cave an dispac'herien vraz ho armeou likizien etouez ar re a labour da zul hag a dremen al lun en dizurz, hag ar meurz oc'h ober netra, collet gantho ho nerz en davarn. Evit eun iliz a vezo eanet da darempredi e vezo darempredet cant davarn.

O labourat da zul hag o tremen al lun o lonca e teu goad ar micherour da danoaat, hag he speret da deoaat. Darempred an davarn ha dilezel an iliz ; lenn scridou dizoue ha clevet malloziou ha comzou euzuz eleac'h himnou ha canticou santel, setu ar pez hen discar e reng al loened.

Ar sul a so roet gant Doue d'ar bobladou tud evit ho delc'her en ho za. Rei a ra dezho ar goueliou a zo dioc'h ho doare. Ar bobl so paour ha dister, n'en deus netra a vras nemet Doue, netra d'he zevel hueloc'h eget an douar nemet ar seremoniou caer a vel en ilizou.

Eur bobl hag a les an iliz evit mont d'an davarn a zo great he dro ; ne daio ket a bell. Ar vro-ze a ielo e gouezeuri, hag an douar, bet labouret da zul, en devezo ep dale, amzer avoalc'h da eana.

Ha perag ez afe da fall eur c'harteriad tud ha ne vir ket dervez an Aotrou ? Setu ama perak.

Eana so eun dra red ; al labourer ne eano ket d'ar zul, a eano d'al lun, rak ne c'hell ket delc'her ato da labourat.

Satan o veza eur marmouz a glask ober evel Doue, a glask ama ive kemeret skuer diouthan.

Doue o veza choazet he zervez, Satan en deus choazet ive he hini.

An ean da zul eo deiz an Aotrou Doue ; an ean da lun en davarn eo dervez Satan.

Oc'h eana da zul an den a dosta oc'h an œl.

O vesvi d'al lun e cocz izeloc'h eget al loened.

Al labourer zo red dezhan eana da zul evit gallout labourat er c'huec'h dervez all.

Ean al lun a rent an den dieguz evit ar c'huec'h dervez all.

Ean ar zul a ro calon d'an den da staga d'al labour.

Ean al lun hen rent dinerz ha dic'hoant da labourat.

Oc'h heul ean ar zul ema an urs vad.

Oc'h heul ean al lun ema an dizurs.

Ean ar zul a zesk d'an den espern.

Ean al lun hen desk da foueta he drantel.

Ean ar zul a laca hag a vag ar peoc'h etouez tud eun ti.

Ean al lun a laca an dizunvaniez etrezho; aliez an disputou hag ar c'hasoniou, avechou zoken ar vrezel hag ar bazadou.

Ean ar zul a les var he lerc'h eur sclerijen hag en em skign var labour ar c'huec'h devez all.

Varlerc'h ean al lun e chom eur vogeden hag a laca tenval ar rest euz ar sizun.

Ean ar zul a zo frouezus.

Divar ean al lun ne zao netra.

Ean ar zul a starta mogeriou eun ti ;

Ean al lun ho laca da frailla ha da goeza.

(*Eur pennad all eur vech all.*) G. M.

D'ar pevar a vis Gouere, retred brezoneg evit ar merc'hed, e Lesneven.

Ervez ar gazeten *L'Océan*, dirguener tremenet, deis gouel ar galon sacr, ez eus bet eur gouel caer, e Brest, e chapel an Itron-Varia a vir sicour. An dibab euz a Vrestiz a ioa deut di evit mont da heul prosesion ar sacramant a dlie beza great e diabarz ar scolach. Ar re zo er breuriezou catolig a zo meur a hini anezho e Brest, neuze kerent ha mignoned ar scolaerien, en em gave eno oll. Bez'ez oa ive ofiserien vraz ha tud a bep renk. Evelse ar prosesion zo bet euz ar c'haera.

An Aotrou Brenner, ar c'hosa a veleien an escopti, a zo maro e Castel d'an oad a 87 vloas.

Er bloa-ma pardon bras santez Anna ar Palud a vezo great deiz he gouel, d'ar zul 26 a vis Gouere. Ar pelerinach a bado, evel kent, beteg ar sul diveza a viz Eost.

Al lezvarn (Cour d'Assises) a zigoro e Kemper d'an 13 a viz Gouere.

En eur geriadennik var ar meaz ez oa eur verc'hig dek pe zaouzek vloaz hag a vouele puil. He faeron en em gavas da dremen hag a c'houlennaz outhi :

— Perag e vouelit evelse-ta, va fillorez ?

— Oh, va faeron, va zad zo maro bremaik !

— O va Doue, ne ket guir ! ha gant petra eo maro ?

— Ne ouzon ket avad.

— Ne ouzout ket pe seurt clenved en devoa ?

— Ne ouzon ket sur.

— Piou ar medesin zo bet var he dro ?

— Va faeron, n'eus bet medesin ebet ; *anezhan he unan* eo maro ! G. M.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 4 GOUERE 1874. N° 492 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec'h real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulter an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 4 Gouere 1874.

Brema ez euz eur pennad e comzet calz a brofesiou, caout a reat prof.siou eun nebeut e pep leac'h ! merca a reant kement a dlie digouezout en hon amzer, hag aleiz a dud a grede dezho evel d'an aviel. E guirionez evel ma verkent meur a dra hag a zo digouezet evel ma lavarent, e voat techet avoalc'h dagridi e tigouesche ive ar pez a verkent ha ne voa ket digouezet c'hoas. Brema pa veler ne zigouez ket pep tra evel ma lavarent ez eus tud nec'het. Lod a zalc'h mad, hag a glask eun troidellerez kennag evit explica ar pez zo eat ebiou ha ne d'eo ket digouezet evel ma soujet. Lod all a lavar n'eus netra da gridi d'ar profesiou-ze. Anat eo ez er ama, en eil tu hag en egile, a gostez d'ar virionez.

A dra-zur ez eus profesiou hirio, hag ez eus bet hed ar vech. Bez'ez oa en amzer Sant Paul, hag abaoue, Doue en deus, a amzer da amzer, roet da anaout da unan bennag euz he zervicherien, eul loden euz ar pez a dlie digouezout. Hogen o sevel dirag unan bennag ar goabren-ze a guz an amzer da zont ouzomp, n'en deus peurliesa savet nemet eur c'horn euz ar goabren, hag ar re zoken o deus bet ar c'hras-ze, n'o deus guelet nemet eul lodennig euz ar pez a dlie digouezout.

Var gementse sant Paul a roe eur reglen d'ar gristenien euz he amzer, hag ar reglen-ze a zo mad evit an oll amzeriou. Setu ama petra a lavare :

« *Na zisprijit ket ar profesiou ; evesait mad outho oll, ha dalc'hit anezho ar pez a zo mad da zelc'her.*

Anat eo sant Paul ne goms ket ama euz ar profesiou a zo er scritur, nag euz a revelasionou anavezet gant an ilis, mes euz a brofesiou evel ar re a zo hano anezho en hon amzer ha var bere an ilis n'e deus douget barnedigez ebet.

Digouezout a ra eta divar benn ar profesiou ar pez a zigouez peurvuia etouez an dud pa ve tabut divarbenn eun dra bennag. Rouez eo guelet daou zisputer ha ne dafe ket an eil hag egile anezho cals pe nebeut er meas euz ar virionez. Unan a lavaro re hag eun all a lavaro re nebeut. An den zo douget da lacat da graza, ha nebeut zo hag o defe skiant ha furnez avoalc'h evit mont eün gant ar rouden eleac'h m'éma ar virionez.

Evit skuer ; n'oc'h euz nemet comz euz a Vreiz-izel hag e clevot dioc'htu unan bennag o lavaret eo Breiz-izel caera bro zo var an douar. Eun all bennag, evit enebi oc'h hema, a lavaro prest n'eus ket er bed divalooc'h bro eget Breiz-izel. Ama, evel a velit, an eil hag egile a fazi, n'ema ar virionez gant nicun anezho, hag a dra zur bez'ez eus var an douar eur c'harter all beunak ker caer ha caeroc'h marteze evit Breiz-izel, evel ma zeuz ive calz a garteriou divalooc'h egethi. Hogen setu eno petra a zigouez peurvuia en disputou, ha setu petra a zigouez hirio divarbenn ar profesiou a zo meneg anezho.

Kementse a zo ive eun testeni sclear ha splann, etouez calz a desteniou all, eo red e vo en ilis Doue eur barner ha ne c'hell ket fazia ; anez-ze guirionesou ar feiz a vije bet ive, evel an traou all, cresket pe bihaneet ervez froudennou an dud.

Rom. — An tad santel ar Pap, o respont d'ar gardinalet deut d'he saludi, ar 17 euz ar miz-ma, a lavare dezho : « seulvui ma rer an heg ha mac'h eneber oc'h ilis Jesus-Christ, seulvui ma cresk arrach an ifern en he enep, seulvui ivez a ners-calon hag a fermder a zisknez ar gardinaled evit difen guiriou pried Jesus-Christ ha re he vikel var an douar. Ar pez oc'h eus lavaret din a ziskuez e creskit ho poan hag ho soursi evit harpa oc'h hon enebourien. Ha bez'e tle beza evelse, rak c'hui a dle ive va sicour da c'houarn an ilis skignet dre ar bed all. E guirionez, abaoue ma rer kement ar brezel d'an iliz, e velan e c'houlenner cals mui a aliou diganeomp ; cals muioc'h ema daoulagad an oll gatoliked o para var ar c'hreis-ma euz an unvaniez, var ar gador-ma a virionez, evit reseo ac'hann ar sclerijen o deuz izom da gaout evit en em ren e creiz ar barrou amzer scrijuz a c'hoes

varnezho hag a deu d'ho horjellat e pep leac'h. »

Ar Pab a lavar goudeze e teu da nevezi, o comans an navet bloavez varnugent abaoue m'ema var gador sant Per, ar barnedigezou douget ganthan a enep tud ha fals credennou-zo ; ha kementse evit miret na vezo tromplet an dud a feiz vad, hag evit ne c'hello ket an enebourien kemeret digarez euz ho boazamant evit kendelc'her en ho goal oberou.

Evelse en em zao a enep alouberien stadou an iliz, a eneb alouberien ar c'houenehou, hag en eur ger, a eneb an oll oberou sacrilach great gant enebourien iliz Jesus-Christ.

Lavaret a ra e clasker he douelli he unan, ha dre gomz ha dre scrit, o clask he lacat d'en em unani gant enebourien an ilis, da bardoni dezho, da zevel an anaouen coezet varnezho, ha kementse abalamour ma zeo vikel eun Doue a beoc'h.

Bez-ez eus daou rum dispac'herien, eme ar Pap ; eur rum a zo renerien, eur rum all en em les da veza renet, o sonjal beza eürus dre eno, ha caout en eun doare benag ho barados var an douar.

Ar rum genta zo caledet ho c'halon evel hini ar Pharaonet guech all. Bezit mad outho kement ha ma kerot, ne c'hounezot netra varnezho ; ar rum all, o velet ne gavont ket ho baradoz evel a zonjent, a zo nec'het hag a c'honlen ar peoc'h.

Hogen pe seurt peoc'h a oufen-me da gaout gantho ? Nec'het int, poan speret o deus. Saül en doa ive pa bede eur soudard euz a vouenn Amalec da lamet he vuez diganthan. Hag e falfe dezho e teufe ar Pap da veza henvel oc'h ar zoudard-zé pe oc'h ar reuzeudik Saül ? Ar soudard-ze goude beza lazet Saül ne c'hellas ket tec'het araok ar maro da behini e voue condaonet gant David, ha vikel Jesus-Christ hag en a c'helfe miret oc'h dorn Doue d'he gastiza ?

Ar Pap neuze a ali ar Gardinaled da zelc'her ferm, d'en em erbedi oc'h ar Verc'hez santel, da vrezelecat, ne ket gant ar c'hleze, mes gant ar groas, rag ma zeo gant ar groas eo en deus Jesus-Chrisf trec'het ar bed.

Goudeze e c'houlen bennoz an Env evithan he unan hag evit an iliz oll.

Eana da zul.

II.

Ma n'en divije ket Doue gourc'hemennet eana da zul, an dud gouezieg a dlije beza her great evit kendelc'her ar iec'hed etouez an dud. Meur a zen gouezieg o deus lavaret kementse. Oc'h ober eun enclask var ar poentma e c'houlennet digant eun doctor medesin euz a vrozaos :

— C'hui a zo pell zo o velet tud clanv ?

— Ia, daounugent vloas zo.

— Hag eveseat oc'h eus-hu, epad an amzer-ze, pe vad pe zroug a rea eana pe labourat da zul ?

— Ia, eveseat em euz, ha guelet em euz ato e rea vad, evit iec'hed an dud, eana da zul, hag e rea droug labourat en dervez-ze pe he dremen en ebat.

Ar medesin saos-ma ne zonch ket er relijion, en ene, ne goms ket euz a zantifia ar zul, ne goms nemet euz ar c'horf, euz an ean zo red dezhan da gaout. Ar gristenien a zao ho zonch hueloc'h. Mes rei a ra da anaout eo red d'an den eana. Ar c'hrouer, evit miret oc'h an den da zistruja he iec'het, en deus laket ean an noz da zont varlerc'h labour an deiz, hag evel ne d'eo ket avoalc'h kementse, en deus laket c'hoaz eun devez ean bep seis. Al loened labour zoken a goll ho nerz hag a ia buan da fall pa na roer ket dezho eun dervez ean bep sizun.

Ha piou a dlie gouzout ou doa izom euz an ean-ze guelloc'h eget an hini en deuz her gourc'hemennet deomp ? Piou, guelloc'h eget ar micherour oll c'halloudeg, a dlie gouzout petra a ioa mad, dereat, ha red evit al labour euz he zaouarn ? Piou, nemet ar c'hrouer, a voar pegement a nerz en deus roet d'hon izili, pegeit e c'hellont padout da dreveilli, ha peur e tleer ho lezel da eana ? Piou, nemet-han, a anavez mad izomou hon ene, hag a c'hoar peur e tle lezel an douar evit en em drei varzu an env ? Piou, nemethan, a c'helle rei eur gourc'hemen evel hennez ha gouzout, oc'h he rei, e voa red he viret, evel ma hen anavez ha ma hen anzao an oll dud a skiant vad ?

Guir eo, araok Moizez, n'omp ket sur en divije Doue roet d'an dud al lezen-ze, en divije great dezho eur gourc'hemen espres da viret ean ar seisvet dervez.

Credabl eo gouscoude ec'h anaie an dud al lezen-ma, ha cals doctored zo hag a gred o devoa he miret abaoue an amzeriou kenta en envor euz a grouidigez ar bed. Rak Doue he unan en doa roet ar skuer araok rei ar gourc'hemen, oc'h eana goude labour ar c'huec'h dervez. Guelet a reomp ar bobl a israel, pa zigasas Doue ar Mann evit ho maga er gouelec'h, o viret ean ar seisvet dervez evel eun dra anavezet gantho diaraog, ha kementma araok m'oa roet al lezen dezho var menez Sinaï.

Ervez an dud gouezieg e caver ean ar seisvet dervez miret etouez an oll bobliou o deuz eun tam relijion bennak, daoust ma ve fauz ar relijion-ze ; lavaret a c'heller her c'haver etouez ar re n'o deus na feiz na relijion, p'eo guir ar re-ma a fell dezho eana da Lun eleac'h eana da zul.

Doue, er scritur, a deu e n'ous pet leac'h da nevezi ar gourc'hemen-ze. Goude beza roet he lezen da Voizez var ar menez, an diveza tra a lavare dezhan araog he lezel da zisken oa alia mad ar bobl da heuilla al lezen-ma. « Comz oc'h bugale Israel, emezhan, ha lavar dezho : Lakit evez mad da viret va zabbat, rag ar merk eo eus va c'hevridigez ganeoc'h ha gant ho lignez. Mirit va deis, rak santel eo evidoc'h ; an hini her profano, a varvo ; an hini a labouro en deis-ze a vezo distrujet ha lamet euz a douez he bobl. »

Lezen ar zul, bet miret en amzer goz, a virer c'hoaz hirio, er broiou a zo tud seven enho petra bennak ma o

deuz eur fals relijion ; n'he zorrer nemet etouez ar gatoliked ; da lavaret eo ne deo torret nemet gant ar re a zo ganet er relijion catolik, mes pere, e guirionez, ne heuillont relijion ebet.

Eana da zul, darempred an ilizou, silaou comzou Doue, setu ar pez a zalc'h eur boblad tud en he za, hag a gendalc'h en ho zouez eur vuez honest. Setu perag enebourien ar feiz, an dispac'herien, a fell dezho teleur an traou-ze en traou. Gouzout a reont ervad n'o deus crog ebet er bobl e keit ha ma tarempred an iliz ha ma sao he benn etrezeg an Env. E keit ha ma zaint d'an iliz da zul eleac'h mont d'an davarn, ma silaouint comzou Doue eleac'h clevet comzou difeiz ha lenn levriou fall, an doctored dizoue a voar ervad e collint ho foan o prezek da dud evelse. Mes avad gouzout a reont ema ar bobl dezho, e raint anezhan ar pez a garint eur vech ma o devezo gallet he lacat da labourat da zul ha da eana neuze d'al lun en dizurz hag er vesventi. Rak neuze e guirionez ne velo ha ne glevo mui netra hag a c'helfe he zougen d'ar mad, mes guelet ha clevet a rai kement a c'hell hen dougen d'an droug, he ziscar e reng al loened ha mouga pep santimant vad en he galon.

G. M.

Goalen cured ar Verc'hez Vari.

Ar c'his d'ar goas da lacat eur voalen pe eur bizaou var bez ar vaouez, pa eureujont, a zo, evit doare, coz meurbet.

Ervez an dud gouezieg, ar c'his-ze a ioa etouez pobl Doue araok ma teuaz bor Zalver var an douar. An iliz, evel a c'houzer, ne deus ket condaonet an oll giziou e deus cavet. Ar giziou mad a ioa araog al lezen gristen, e deuz ho dalc'het ha savet pedennou evit ho bennigen hag ho santifia. Setu ar pez e deus great evit ar voalen a cured.

Ar voalen laket gant sant Joseph, deiz he cured, var bez ar Verc'hez glorius Vari, a zo en eur gear euz an Itali. Setu da viana petra lavar eur scrifagner a zo o ren eur gazeten c'halleg hanvet *Le Clocher*. Ar scrifagner-ze eo Ian Labous, eur breton, anavezet evit eur c'hristen mad, eun den a skiant, gouezieg, hag en deus guelet cals traou, hag ar voalen-ze en deus guelet ive, dioc'h ma lavar, o veza bet oc'h ober eur veach er c'harter-ze. Lezomp Ian Labous he unan da goms.

« Va mignon lenner, emezhan, mar dit morse da ober tro an Itali, e venn ali deoc'h da chom eun dervez bennag en eur gear ha ne ket mez he guelet, eur gear hag a rer Perouz anezhi. Guelet a rafac'h eno, e kichen, eul loc'h glaz evel an oabl, neuze e velfac'h ilizou hag a zo enho taolennou euz ar re gaera. Dreist oll, er gatedral e velfac'h eun daolen hag a zo peintet varnezhi dimizi ar Verc'hez ha sant Joseph.

Er gear-ze ez euz eun devosion vras da vam Doue ; ar pabed o deus roet dezhi an hano a gear Itron-Varia ar Rozera, ha reketi a ran deoc'h digouezout er gear-ze deiz unan bennag a voueliou ar Verc'hez.

Caout a rafac'h an ilis veur goloet oll tro var dro a vleuniou hag a rubanou. Dreist oll chapel ar Verc'hez a zo kempennet a zoare, hag eur millier a c'houlaou var elum enhi a laca da lugerni an iliz oll. Ar bobl a vanden a zo daoulinet var bave an iliz, hag oll a eur vouez e canont Litaniou ar Verc'hez. Savit, beacher, ho taoulagad var an tabernacl a zo azioc'h an aoter. Petra zo en tabernacl-ze ker bihan ha ker striz ? Guelit-hen o tisken anezhan he unan douget gant daouarn ha ne velit ket, evel pa ve douget gant daouarn an ælez, hag o tont d'en em lacat var an aoter.

Eur chaloni, carget a gementse, a deu d'hen digeri, hag a denn anezhan eun draik dister, guenn, henvel oc'h eur mean strink. Tostait, ha goulennit digant ar c'henta deut petra eo an dra-ze a henorer eno, hag a ziskuezer dezhan kement a respet, hag e lavaro deoc'h ez eo eno goalen eured ar Verc'hez santel, ar voalen laket dezhi var he bez gant sant Joseph d'an deis ma vouent eureujet.

Ar voalen pe ar bizaou-ze a voa chomet en douar santel etre daouarn eur iuzev. Lignez ar iuzev-ze e devoa dalc'het mad d'ar voalen-ze, zoken goude ma voue distrujet Jeruzalem ha caset ar iuzevien ama hag ahont. Gouzout a reant da biou e voa bet, hag he c'has a reant gantho eleac'h ma zeant, petra bennak m'e devoa nebeut a dalvoudegez evitho. An oll a voar ar iuzevien a zo mirerien.

Eur iuzev euz al lignez-ze a deuas da chom da Rom vardro an decvet cantvet, hag en em lakeaz eno da ober kenvers gant arc'hant, perlez, mein prisius.

Goalen ar Verc'hez a ioa en he denzor. Hogen er mare-ze ive Hug, gouarner euz a gear Chiusi, a zemezas d'ar brinsez Judith nizez d'an Impalaer Othon trede. Judith a garie en em ficha caer, ar pez ne d'eo ket eun dra rouez etouez ar merc'hed. Cas a reas da Rom, da brena dezhi abenn he eured mein prisiuz hag a bep seurt braoenteziou, eun den hag en em anaie mad dioc'h an traou-ze.

An den-ma a reas mad he gevridi, ha dre chans e tigouezaz e ti ar iuzev a ioa goalen ar Verc'hez etre he zaouarn. Hema, evit guerza hirroc'h traou all, a roaz ar voalen couls lavaret var ar marc'had, rak dirag he zaoulagad e devoa nebeut a dalvoudegez.

Setu eta ar relek santel o vont, euz a zaouarn ar marc'hadour iuzev, etre daouarn ar fougerez Judith.

Houma, evit doare, ne blijas nemeur ar voalen-ze dezhi ken nebeut ; ne c'have ket marteze skeduz avoalc'h, ha neuze ne grede ket marteze e voa hounnez goalen ar Verc'hez.

An itron-ma ta a lezaz ar voalen en he c'haset, hag e chomaz eno ancounac'het eur pennad mad. Red e voue eur burzud evit diskuez talvoudegez ar voalen-ze.

Judith n'e devoue nemet eur mab a voue sammet gant ar maro hag hen c'hoas bugel. Enterramant ar bugel-ze a voue great gant eun drein vras.

Ar c'horf a voue caset da ilis santez Mustiola, guer-

c'hez ha merzerez. Tud Chiusi o deuz eun devosion vraz evit ar zantez-ze a zo he ilis vardro eul leo dioc'h kear.

Pa zouget corf ar bugel d'an douar, a veac'h e voa digouezet en ilis ma, setu an hini maro o tont e buez, o sevel hag oc'h azeza var bord he arched. N'em eus ket afer da lavaret e voa an oll estlamet ha strafuillet o velet kementse. An ofis a eanaz, hag an oll a vodaz en dro d'ar bugel deut adarre beo. Pephini a felle dezhan obér eur goulen bennak divarbenn ar bed all-ze a belec'h ne veler nemeur den o tizrei.

Ar bugel ne respontas ket eur ger d'ar goulennou curius-ze. Setu ama avad petra a lavaras :

— Mar en deus Doue va lezet da zont adarre beo, ne ket evit rei deoc'h da anaout ar pez n'oc'h eus ket izom da c'houzout, mes evit renta servich d'am zad, ha deoc'h oll, tud Chiusi.

D'am zad e tigasin da zonch euz a zaou *veu* en deus great ha n'en deus ket sevenet, ha setu perak Doue en deus va lamet diganthan.

Evidoc'h-hu, tud Chiusi, it da gerc'hat din ar c'hased a zo braoigou va mam enhi.

Pa voa digaset ar c'hased, ar bugel hen digoraz, a dennaz anezhan goalen ar Verc'hez hag hen roas da berson santez Mustiola, en eur lavaret freaz e voa hennez ar bizaou laket gant sant Joseph var biz ar Verc'hez santel deiz he eured, ha ne dliet ket lezel eun dra sacr evelse etouez braoenteziou ha fougerez.

Goude beza lavaret kementse e varvaz eun eil tro evit mont adarre d'an Env.

O velet eun hevelep burzud digouezet dirag eur bobl tud, an oll a voue estlamet, evel am eus lavaret, hag en em lakeas da henori ar voalen-ze laket etre daouarn person santez Mustiola. Neuze an oll gristenien divardro en em lakeas da zont a vanden da bidi dirag ar relek santel. Ar pelerinach hag an devosion-ze a badaz eur c'hant vloas pe zaou, hag a vianeas nebeut ha nebeut goudeze. Er pevarzecvet cantvet an iliz ma edo ar voalen enhi o veza dare da goeza, ar voalen a voue caset e kear Chiusi ha roet da viret d'an tadou a urs sant Fransez.

Eno e chomaz epad trizek vloaz ha triugent. Hogen eun dervez e voue laeret gant eur manac'h allmand. (Evit doare an allmanted o deus bet hed ar vech biziet cam pe an dorn a grok). Ar manac'h-ma a reat Winter anezhan. Daoust pe dre zevosion, pe he dech a ioa trec'h dezhan, e sonjas laerez ar voalen ; Neuze var digarez ober eur pelerinach e Assiz, he c'hasas ganthan en hent. O tremen dre Berouz e lezaz ar bizaou eno e ti eur mignon dezhan.

Pa anavezas tud Chiusi ar c'holl o devoa great, e vouent glac'haret meurbet. Cas a rejont tud euz ho fers da Rom evit en em glem euz al laeronsi-ze, ha re all da Berous da c'houlen ho relek. Ar gannaded a voue digemeret mad, mes n'o devoue netra.

O c'hortos Rom da zougen he barnedigez e voue eur brezel ar c'hrisa etre tud Perouz ha tud Chiusi.

Ar vrezel-ze a badas tost da gant vloas. Tud Chiusi a a felle dezho caout ho zra coustje pe goustje ; ha tud Perous ne felle dezho discregi euz ho zenzor evit priz ebet. An hini a ioa ar voalen etre he zaouarn he roas d'ar re a c'houarne kear, hag ar re-ma, gant aoun d'he c'holl, a lakeaz ober evithi eur voest houarn, pevar alc'huez varnezhi, hag an tenzor-ze a voue laket en tikear da viret. Mont a rejont zoken bete gourc'hemen, a enep an hini a lavarje hano da renta ar bizaou, ma vije lamet he vadou-diganthan, ha ma vije zoken laket d'ar maro.

Ar Pabet o devoue eur boan ar vrasa o clask lacat ar peoc'h etre an diou gear-ze. Sixt pevar, pehini a ioa euz a urs sant Fransez, ne c'hellas morse dont a benn d'hen ober, caer en devoue cas cannadet ha zoken Cardinaled da gear Perous.

Gouscoude evel ma teu an amzer a benn a bep tra, ha zoken euz ar c'hasoniou, an amzer ivez a zoupleaz ar gasoni etre an diou gear-ma. Souplaat a reas dreist oll pa zigouezas dre chans gant tud Chiusi caout relegou ho fatronez ar Verc'hez ha merzerez santez Mustiola. Epad ma edo tud ar gear-ma en eul levenez ar vrasa abalamour d'an tenzor o doa cavet, ar Pab Innosant eiz a gemeras tro ac'hano da zougen he varnedigez ha da zisc'leria evit mad e tlie goalen ar Verc'hez Vari chom e Perous.

Setu aze, e ber gomzou, histor ar voalen bresius-ze, ha penauz ez eo hirio miret hag henoret e kear Perous.

G. M.

Buez burzuduz ar paour Beneat Joseph Labr, pelerin.

KENTA PENNAD VARNUGENT.

Donesonou Doue var Beneat.

Comset hor beus euz a lod ar grason a roas Doue d'he zervicher bras, ar paour Beneat, ken disprijabl dirag an dud ma pellea cals dioutha dre m'her c'havent ken udur ; ne doa nemet ar re a anaveze he vertus hag a glaske en em gaout gantha, en em zerc'hel en he gichen pe a vel dezha.

Ar vestrezet scol a zeue d'an oferen da ilis Itron Varia ar Menesiou hen anaie abaoue pell amser, gouzout a reant pegen devot oa ar paour truillec ha pegen aketus oa da bedi ; ker custum oant d'her guelet ravisset a speret ne doant mui souezet a gementse, coms a reant aliez etrezho euz ar paour burzudus-se, hag a vloas da vloas e velent e veze aliessoc'h ravisset hag extasiet. Barba Fracassi, unan anezho, he doa taolet evez mad peger caer ha peger skedus e veze bisach Beneat epad ma vezé evelse beuzet e Doue.

Unan euz a zevesiou diveza a vuez burzudus Beneat, hag e fin ar c'horais 1783 euz a behini e reas ar pask er barados gant an elez, eur mintinvez Barba a ioa en oferen e Itron Varia ar Menesiou dirag Beneat, en em zalc'he evel custum oc'h ar balustr he zaouarn croasiet

var he vruchet, he leor digor dirazha, hag he zaoulagad serret. En eun taol count, Barba a velas o lugerni var drem ar paour eur sclerded vras, ha ker skedus ma vije lavaret edo croc an tan en he benn.

Barba o velet kementse a oue spontet oll, ne zonjas ket oa kementse eur burzud a Zoue, en em drei a reas etrezec unan euz ar vestrezet all, en eur lavaret : *Beneat a zo o tevi.* Pa zistroas he daoulagad varnezha ar sclerded-se a vihannea hag a baouezas soken ; ha ne velas mui nemet bisach Beneat a ioa ker castis ha ken drouclivet ma vije lavaret penn eun den maro. Ober a reas eur zell var Barba en eur gemeret he leor. Evit espern humilite he zervicher, Doue ne fallas ket dezha e vije brudet ar burzud-se ken a voue maro.

Ouspen ma leze Doue da bara var Beneat eur fulennic euz a c'hloar an env, cals a gave dezho e lenne e gueled ar goustians ar pez a dremene enhi ; meur a hini ho deus rentet testeni a gememma.

Hen avad a ouie eun drugar en em guzat oc'h kement hini a glaske diskues an istim hag ar respet ho doa evitha.

Belec sacrist ilis Sant-Ambroas, an Autrou Perrotti, en doa evesseat oc'h devosion Beneat oc'h ober hent ar groas er C'holise vardro ar bloas 1774 ; er bloas 1781 her guelas azalec ar mintin en he ilis oc'h adori ar zacramant ; souezet o velet he zevosion hag he aket da bedi ha da genderc'hel ep flach dirag ar zacramant e tiscredas e c'helje beza gouscoude eur filout hag e lavaras d'ar c'bloc'her taol evez outha ; a benn eur pennad goude Beneat a zavas evit mont er meas ; trizec heur dioc'htu oa chomet var he zaoulin dirag Jesus er *zacramant.*

An Autrou Perrotti a fellas dezha ober goudese anaoudegez gant ar paour burzudus-se ; o veza he velet en eun ilis e chomas d'he c'hedal ehars an or evit rei dezha an aluzen ; pa zellas Beneat oc'h ar pez arc'hant a ginnige dezha e lavaras : cals re eo evidoun, eur guennec ebken, roit an nemorant d'ar paour. Nebeut amser goude ar belec-ma o veza he gavet o pedi en eun ilis all en em lakeas en he gichen evit evessaat pissoc'h outha ; mes Beneat oc'h anaout evit doare an istim en doa evitha a zavas en he za hag a ieas en eur c'horn distro da bedi.

Jakelina Bombled, a ioa he zad ginidic a Frans euz ar Picardi, a anaie pell a ioa Beneat a vele o pedi en ilisou gant eun devosion ker bras ; cant ha cant guech e doa her guelet ravisset e creiz he beden. C'hoant bras e doa da lavaret dezha eur geric bennac, ne grede ket hen ober, ker bras oa ar respet he devoa evit an den santel. Eun droad gouscoude e velas Beneat var ar ru en he za dirag eur stal. Mont a reas d'he gaout evit kinnig dezha eur guennec ; mes Beneat a ioa e pedi ne daole ket evez outhi soken. Jakelina a scoas eun taolic var he scoas hag e c'hastennas he zorn eb lavaret gric ; houma a en em jalas eun nebeut abalamour da ze.

Eun devez bennac goude an dimezel devot-ma goude beza clevet an oferen ha communiet soken, a en em gave pustost da Veneat a ioa o pedi en he blas custum en ilis Itron Varia ar Menesiou.

A greiz he beden, hen pehini ne zelle morse oc'h den en ilis, a zellas pis oc'h Jakelina, a oue trufuet oll a gementse ; daoust emezhi ar paour-se hag anaout a raffe eur faot bennac enhoun-me ? Beneat gouscoude en em lakeas adarre da bedi ; mes ebdale e reas adarre eur zell varnizhi : Sur, emezhi an den santel-se a vel eur si bennac enhon, hag evel eul luc'heden e teuas da zonch dezhi euz eun tech he doa eb m'e doa esseat en em zizober anezha.

Mont a reas da gaout he zad covessour, hag e cavas ar peoc'h e gueled he c'houstians goude beza anzavet ar pez a zeblante a ioa rebechet dezhi gant Beneat.

Barba Fracassi, ar vestrez scol-ze a anaveze kement Beneat, e mis here o velet n'oa rochet ebet gantha a gemeras unan euz ar re he breur evit he rei da Veneat.

Evel ne felle ket dezhi he rei he unan e roas ar grevidi da unan euz ar mestrezet all, Anjel Trotti, ne rea nemet tremen dre Rom ; lavaret a reas dezhi an doare d'en em gemeret evit lacaat ar paour da reseo an aluzen. Anjel a c'halvas Beneat da zont da goms outhi er meas dre m'he doa eun dra bennac da lavaret dezha.

Senti a reas hag en eur gemeret ar rochet e lavaras : me bedo Doue evit an hini e ro din. En eur zistrei en ilis, Beneat o sellet oc'h Barba a stouas he benn evit he zrugarecaat. Houma a ziscredas e doa da Anjel lavaret da Veneat piou eo a roe dezha an aluzen-ze ; n'em beus ket emezhi ; Barba a anavezas sclear eo a bers Doue en doa Beneat anavezet he vadoberourez.

Mari Romolini a anaie mad Beneat evit beza eun den santel, meur a veach he doa her guelet o pedi en ilizou hag o chom keit enho ma tiscrede varnezha soken e c'helje, dre ar c'hoant bras en doa da ober pinijen, chom eb clasc peadra evit terri he naoun ; oc'h her guelet eta ken distruch m'en doa beac'h o chom en he za, Mari Romolini a roas dezha an aluzen e toul he dor, peder pe bemp gueach. Petra bennac ne voa ket goal binvidic ar c'hrec-se a ioa trugarezus ; bemdez e vage eur paour gant an nemoranchou a vane divar he zaol. Dont a reas da zonjal penaus ar paour a vage bemdez evelse a ioa guest da c'hounit eun draic bennac pe diana a vije hardissoc'h da c'houlen evit Beneat, hag e raje eun drugarez brassoc'h o vaga hema bemdez ; eun devez eta e lavaras he zonch da Veneat ; ne deuin ket, emezha, en eur oja he benn. — Ha perac, eme Vari ? — Rac evidoun-me e tiranfac'h eur paour all. Ar c'hrec-ma a jomas sebezet oll dre ma ne doa lavaret he zonch da zen ebet ; Doue ebken eo a elle beza roet dezha da anaout kementse. Trugarecaat a reas he vadoberourez ha ne zistroas ken.

Lusia Zekini e doa truez oc'h paourentez Beneat hag a felle dezhi pell a ioa he visca penn kil ha troad : ar zonch-se a roe dezhi eur joa vras. O veza cavet Beneat o tont euz a ilis *Jesus* her galvas hag edo o vont da lava-

ret dezha dont d'he zi. N'he lezas ket da echui, hag oc'h he zrugarecaat euz he bolontez vad e tiskuezas dezhi an dillad en doa nevez bet. Lusia a guezas he meud en he dorn p'her c'hlevas, ha ken ankenniet e voue dre ma n'e elle ket guisca he faour ma tiruillas an daelou euz he daoulagad. Beneat a lavaras dezhi rei da eun all an dillad he doa kempennet evitha.

Ar souezetta ma voue Lusia oue sonjal e vije anavezet gant Beneat, eb beza morse comset outha hag ispisial p'her c'hlevas o lavaret petra a ioa en he zonch. Lavaret a rea n'oa nemet Doue hag a elje beza roet dezha an anaoudegez-se. Ar pez a velas hag a glevas a c'houdevez he startaas c'hoas er zonch-se.

Pried Lusia a ioa ker souezet hag hi, ha ne ellas ket miret d'her rei da anaout d'he vreur caer, Anton Zekini. Hema ne zouge ket kement a respet da Veneat abaoue m'en doa guelet he c'hrec a ioa a veac'h peurbare euz eur voal glenved, o rei an aluzen dezha. Var he veno Beneat ne doa nemet eur vacabant a glaske laerez an aluzen. O veza clevet gouscoude Lusia he c'hoar, hag he fried, oc'h he veuli kement e evesseas pisssoc'h outha hag e renkas anzao oa en em fasiet. He bried a varvas ; eur pennad goude o veza erruet gant Beneat e roas dezha eun aluzennic o c'houlen digantha eur beden bennac evithi.

Eb chom da varc'hata pennad ebet Beneat a lavaras : *N'e deus ket izom a bedennou.* Anton a oue trufuet oll o clevet kementse ; gouscoude pa deuas enha he unan en em gave eurus o sonjal er pez en doa clevet.

Evit m'hor bezo an eur vad da jom, goude hor maro, eb mont d'ar purgator, en em erbedomp aliez oc'h ar paour burzudus-ma, en eur lavaret :

Sant Beneat Joseph pedit evit Breizis.

IAN AR GERNEVEZ.

Perrina Cadoret.

VI

Jugal ha Bizin, evel on eus lavaret, a ioa chomet en douar, hag o doa espernet ho arc'hant, en esper ez aje unan anezho da ober tiegez daou anter gant Perrina.

Roet o doa ho mennoz da anaout dezhi, ha Perrina e devoa respontet :

— Ho trugarecat, martolodet ; coll a rit ho poan ; ma'm bije bet eur choas da ober, em bije choazet unan ac'hanoc'h ; mes me ne zemezin ket ; p'eo maro Alan Guerneiz e chomin da zervicha he vam.

— Ni ho sicouro da renta servich dezhi.

— N'em euz izom sicour den ; va list e peoc'h ; merc'hed all avoalc'h a gavot e Roscoff.

— Ia, mes n'eus martolodez, rederez-mor all ebet eveldoc'h-hu.

— Ne d'oun mui nemet eur goueriadez, o teski labourat an douar.

An daou vartolod ne goljont ket a esperans daoust da ze. Lavaret a reant e teuje da chench frouden pa vije eat he glac'har en he dro. Eun dervez avad o veza he guelet o vont d'an aod troad oc'h troad gant eun *douareg*, evel ma lavarent, o pignat en eur vag hag o vont a dis varzu ar mor braz, e crogaz ar goarisi en ho c'halon. En em lacat a rejont da vont ha da zont var an treaz en eur c'hrosmolat a enep Perrina-

— Hag e c'helfe beza digalon avoalc'h evit hon lezelni, eme Jugal, ha kemeret an douarek-ze ?

— Credabl eo, a lavaras Bizin, rak setu aze ouspen eis dez zo ne lavar ger ouzomp, hag e za ebiou deomp evel pa n'hon anavesse ket.

— Asa, n'eus nemet trubarderez var an douar...

— Piou a zo trubard ! a c'houlennaz eur martolod all a ioa neuze o tostaat outho.

— Oh burzud ! Alan Guerneis !

— Ia, me va unan.

— Ha penauz out chomet e buez ? an oll a grede e voas beuzet !

— Pa gueziz er mor e c'hellis caout peg en eur gorden, hag e collis va anaoudegez etouez ar vartolodet saoz a ioa eno er mor var pennadou guerniou. Unan anezho am sachas var eur pennad guern en he gichen. Pa voa echu an abaden, ar *Sybil* a deuas d'hor pesketa.

Me a voue guintet el lestr ive evel ar re all.

— Ha n'out ket bet caset da Vrozaos gant ar *Sybil* ?

— Nan, eur reder-mor euz a vro-c'hall a zigouezas ganeomp antronoz, hag a gasaz ar *Sybil* da Sant-Malo. Eno e vouen laket en hospital hag em eus tremenet eur miz etre ar vuez hag ar maro. Hogen scrifet em oa, pe da viana laket scrifa ; ha ne d'eo ket deut va lizer ama ?

— N'on eus clevet ger ; ep mar, den n'en deus scrifet en da hano.

— Kerkent ha ma'm eus gallet en em zelc'her var va zreid oun deut. Hogen piou eo an trubard ma comzac'h anezhan ?

— Eun drubardez eo da viana. Perrina Cadoret a zo, evit doare o vont da rei he dorn da eun douarek.

— An dra-ze ne ket guir. Perrina zo va fried dirak Doue, ha n'e ket goest da vont a enep he ger.

— Eat eo var ar mor gant eun *tirien* ; ni on euz he guelet o vont.

— Mar deo eat var ar mor, ez eo eat da ober eur vad bennak. Perrina zo eur plac'h fur hag honest, hag ar re a fell dezho drouk-prezeg anezhi, ne ket dirazon-me eo dezho dont d'hen ober.

— Mad, a lavare Jugal ha Bizin an eil d'egile, Alan evel kent he c'harie guelloc'h egedomp-ni, rak ni a ioa prest da zrouk sonjal varnezhi.

Epad ma comzent evelse e clefjont tennou, hag o veza chomet da silaou, abenn eur pennad e clefjont eur vouez en aod etouez ar reier o c'houlen sicour. Redeg a rejont d'al leac'h ma clevent ar vouez clemuz, hag e cafjont eno Perrina Cadoret astennet leun c'hoad. Anat oa e devoa neuet eur pennad mad, hag e voa gouliet ouspen en eul leac'h. Ne devoa ket gouscoude collet

he anaoudegez, ha pa velaz Alan Guerneiz, e lavaras :

— Sicour ac'hanon da vont ac'hann... brema omp kitez.

— Kitez, penauz ? a lavaraz Alan.

— Ia, te ac'h eus roet da vuez evidon oc'h en em lacat etre bouliji ar saoz ha me ; me brema ive a zo eat en da leac'h er mor hag am eus paket teir boulet.

Hogen, hastit buan, rag an archerien zo var va lerc'h. Jugal ha Bizin a lavaras neuze :

— Deomp a ziarben d'an arc'herien, ha lakeomp anezho da redek var hon lerc'h, hag etre daou Alan en devezo amzer da gas Perrina ac'halen ha d'he c'huzet.

An daou vartolod a reaz evel ma lavarent. Mont a rejont a ziarben d'an archerien, ha pa voant a vel dezho, en em lakejont da redeg, evel p'o divije aoun razho, ha c'hoant da dec'het en ho raok. An archerien, na petrata, a c'haloupas var ho lerc'h.

Pa o devoa an daou vartolod redet ha caset pell an archerien dioc'h al leac'h ma edo Perrina, e chomjont a za da c'hortos potred ar spanel.

— Piou oc'h-hu ? a c'houlennaz ar re-ma.

— Daou a vartolodet ar c'habiten Montal a zo eun nebeut derveziou zo douaret e Roscoff, evel ma tleit her gouzout.

— Ha perag e tec'hac'h en hon raok ?

— Ah ! évit toma deomp.

— Ha n'oc'h-hu ket bet bremaik var ar mor en eur vak ?

— N'omp ket bet divar an aod hirio, ar pez a laca ac'hanomp da gounnari, rag ama ne reomp nemet dispen begou hor boutou o steki oc'h ar vein.

Epad ma tientche an daou vartolod an archerien, Alan en doa caset Perrina da eun ti euz a Roscoff. Ne gredas ket he c'has da di he vam gant aoun na deujet di d'he c'hlask.

Perrina a ioa bet o cas da eul lestr saoz, e kichen an enez Vaz, ar markis Kerlorek, he c'hreg hag he vap a ioa clask varnezho, evel ma zoa neuze var an oll noblans. Deut oant da di Salomon da glask eur vag hag eur martolod da vont d'ho c'has d'al lestr saoz a ioa a vel. Perrina a viscas dillad martolod hag a ieas d'ho c'has. An archerien a velaz ar vag, hag a ieas d'an aod da ober gard. Perrina en distro, a lezaz he bag, hag en em daolas var neun da zont d'an douar.

Mes an archerien a dennas varnezhi, hag e voue tizet gant teir boulet. Parea a reas gouscoude, ha n'em eus ket izom da lavaret, kerkent ha ma voue pare, e voue eun eured caer e Roscoff etre mab ar Salomon braz ha merc'h Cadoret. G. M.

Louzou oc'h ar razed.

Ar pez am eus da verca ama a zo tremenet en Normandi. Hogen an oll a voar an Normanted a zo potred ijinus, marc'hadourien troïdellus goest da verza deoc'h eun azen evit eur marc'h pe da drecli eur marc'h maro oc'h unan corbezen. Ar pez a scrifan am eus lennet en eur gazeten... eur gazeten vraz hag a lavar ato ar virionez... bevech ne lavar ket a c'heier. Ervez ar brud eta, eun normand, brema ez euz eur pennad amzer, en em gavas nec'het avoalc'h. He di a ioa coz ; siouas, an oll, zoken en Normandi, ne c'hellont ket caout tiez nevez. Hogen an ti-ma, evit doare, a blije kement d'al logod ha d'ar razed, ma voa eun arme anezho deut da gemeret ho lojeiz enhan.

Va Normand a rea kement a c'helle o clask ho distruja, a stigne pechou, stokerien, a daole contam ama hag ahont. Hogen coll a rea he boan ; ar vouenn casauz ha milliget a iea ato var gresk ; gouzout a reant ber brao an doareou ma reant goab euz a berc'hen an ti en eur grignat he zanvez.

An Normand, evel calz euz he genvroiz, a iea alies d'ar foariou, ha bevech ma tistroe d'ar gear e caye eun dra bennak distrujet, lonket gant al loened euzusze ne voa netra evit ho c'harga. Bara, ed, kik, fourmach, dillad, sterniou kezek, golo levriou, oll e voant mad dezho. Avechou zoken e toullent ar c'hoad evit caout berroc'h hent da vont euz an eil grignol hag euz an eil armel d'eben.

Enn dervez va Normand a ia da droc'ha eur bastel euz eur gostezen voc'h laket da vogedi ; n'oa chomet nemet an donnen ; ar razed o doa great morlarjez gant an nemorant. Eur vech all e za da boeza eun nebeut torziou fourmach en doa sonch da verza ; n'oa chomet nemet an dro pe ar c'hroc'hen, al logod pe ar razed o doa great camprou euz an diabarz. Eun droiad all e tigouezas ganthan c'hoas goasoc'h ; pa zavas dioc'h ar mintin ha pa zeas da zonjal guisca he voutou, ne gavas nemet ar relegou anezho. An derc'hent oa bet er foar, hag en doa lardet he voutou araok mont ; da noz ar razed a zonjaz ober ho fiscoan gant ar boutouze. Me o les da zonjal pebez counnar a ieaz e va Normand, rak guelet a rea ne voa sur a netra, hag e c'helle digouezout ganthan marteze, eur mintinvez bennak pa zihunje, ne gafche mui na cofou he zivesker nag he feskennou. Asa, ha ne voa ket eno peadra da goll ar penn ?

Mes ar pez hen lakeas da hegari muioc'h c'hoaz e voue an dra-ma. An Normand n'en doa nemeur a fizians e tud he di, hag a guze he arc'hant en eul leac'h ha ne voa anavezet nemet ganthan he unan. Eun toull oa great ganthan en eun treust, e giz eun armelik, serret cloz, ha den n'en divije morse sonjet e voa eun tenzor eno. Eno-ta en devoa eur vozad vad a beziou aour hag eun druillad billejou bank, eun tri mil scoet bennag anezho.

Hogen eun dervez pa zeas da velet he denzor, e cavaz evit guir he aour ; euz ar billejou bang avad n'oa chomet nemet eur vruzunen bennak evel ma chom var an daol bruzun varlerc'h ar re o deus kemeret ho fred. Eur raz

e devoa toullet an armel, ha great eun dijuni a dri mil scoet.

Bleo an normand a zavas var he benn, ha chom a reaz eno me n'oun ket pegeit mantret, evel eun den collet ganthan he skiant. Credabl eo ne voa corden ebet a dost pe ne voa tach ebet d'he staga, anez douetus braz an normand a vije en em grouget oc'h an treust. Ar pez zo sur eo da viana ne lezas mui he aour eno, ne ket crignet e vije ive gant ar raz milliget pa na gafche mui a baper.

A neuze an normand ne zonje nemet d'en em zizober euz he hostizien fallacr e gis pe c'his. Sonjal a reas lacat an tan en he di ; al louzou-ze gouscoude a gave stard ha goal goustuz. Epad ma edo en nec'hamant-ze, setu eun dervez e cav diou ras paket en eur stoker. Ar re-ma a ioa diou raz iaouank n'o doa ket c'hoas desket mad ho micher ha n'o doa tam skiant prena. Dridal a reaz an Normand pa velaz an diou brizonierez hag en em daolas varnezho evel eur bleis var eun oan, en eur scrignat he zent, hag en eur douet an diou-ma a baeje evit ar re all oll.

Chom a reas da zonjal gouscoude o clask gouzout e pe c'hiz ho lacaje d'ar maro ; ho c'hrouga ? ho flastra ? ho dibenna ? ho lacat da rosta en tan ?

Ne gave maro ebet criz avoalc'h dioc'h torfejou eur vouenn milliget evelse.

Etre daou eteuas dezhan eur sonch all : evit laza an diou-ma, emezhan, ne vezo ket bianeet calz anniver euz ar razed em zi, ha ne raint ket cals nebeutoc'h a zistruch. Ma'm bije gallet eo gant an diou-ma diouenn ar re all ! Ma stakfen eun dra bennag outho da ober trouz evit strafuilla logod ha razed !

Ker buan great ha sonjet. Va normand a stag eun ouroul oc'h gouzouk pephini euz an diou raz, hag ho losk evelse da redek. An diou brizonierez a scar ac'hano dre gement toul, dre gement guenoden o devoa ar razed, hag a rea eur safar ar goasa gant ho ouroullou. Razed ha logod a dec'he en ho raog evel pa vije an diaoul var ho lerc'h, hag ac'houdevez ne voue guelet na ras na logoden en ti-ze.

Setu aze al louzou implijet gant an normand. Mar oc'h eus, lenner, logod ha razed en ho ti, implijit-hen ive mar kirit, ha marteze o pezo ive ar memes chans.

G. M.

Arneu. — Ervez ar c'hazetennou, an arneu en deus great distruch, er sizun dremenet, e tu ar c'hreis-deis d'ar Frans. Kear Lyon, dreist-oll, a zo bet goal gempennet. Pa zeo dirollet ar bar-braz, ez oa redadegou kezeg, hag an itronezed a ioa eat di na petra-ta, fichet ha clinket caer ; eur scrij oa guelet e pe stuz e voant laket e ber amzer, caer o devoa tec'het buana ma c'hellent. E kær ne velet nemet guer torret, strinket var ar ruiou. An toennou guer, eleac'h ma zoa anezho, a zo bruzunet oll, hag ar varc'hadourez a ioa dindanho a zo stlabezet oll. Cazarc'h a gueze kement ha viou ier, ha cavet ez euz hag a boueze tost da eul lur. — An ed, ar guiniennou a zo draillet oll, hag an eost a zo collet tre e meur a leac'h dre eno. Guelet a rer zoken guez discaret, torret ha tennet euz an douar gant ar bar amzer.

An Aotrou Oudart, alier e Lez-varn Roazon, eo a vezo e penn al Lez-varn a dle digeri e Kemper d'an 13 a vis Gouere.

Er sizuniou diveza-ma ez eus bet eur mission e Brasparts hag eun all e Combrit. En derveziou-ma e tigor eun all e Poullan. Er sizunveziou araog e voa bet mission e Guimillau hag e Berrien.

An Aotrou Guen, person an enezi Glenan, en deus bet eur vetalen arc'hant, evit beza saveteet eun den a iea da veza beuzet e creiz ar mor braz, d'ar 7 a viz here 1873.

Evit breuriez ar feiz ez eus savet, er bloas tremenet, en Escopti Kemper, 103,142 lur, euz a bere ez eus caset d'ar re zo e penn ar vreuriez, 102,801 lur. G. M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 27 *Even.*		Pont-n'Abat. — 25 *Even.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	38 lur, 00 c.	Guinis.....	39 lur, 80 c.
Segal.....	29 lur. 50 c.	Segal.....	26 lur, 88 c.
Eiz.....	24 lur, 00 c.	Eiz.....	23 lur, 50 c.
Ed-du.....	26 lur, 00 c.	Ed-du.....	26 lur, 67 c.
Kerc'h.....	9 lur, 00 c.	Kerc'h.....	26 lur, 67 c.
Avalou douar	10 lur, 00 c.	Avalou douar	8 lur. 67 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 11 GOUERE 1874. N° 493 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paët araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo considéret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement à zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 11 Gouere 1874.

Gouel an daou abostol eürus sant Per ha sant Paul a ro bep bloas tro d'ar gristenien da drei ho zell varzu an ilis-ze savet gant Jesus-Christ var ar mean ne c'hello morse durojou an ifern he ziscar. Morse n'oa bet sclerroc'h ha splamoc'h da velet, [illegible] en amzer-ma, ar virionez euz a gomzou hor Zalver : *emaoun ganeoc'h bemdez bete fin ar bed*. Morse n'[illegible] velet sclerroc'h pe ger guir eo ar promesaou [illegible] sant Per, rak morse n'o[illegible] great trisoc'h [illegible] an iliz eget a rer hirio, morse n'oa bet dijadennet goasoc'h counnar hag arrach an ifern en he enep.

Evit caout eur mare hag e voa er stad ma ema hirio, eo red deomp mont da amzer sant Per, hag eno e guirionez e cavomp eun henvelidigez vraz etre ar pez a dremenas neuze hag ar pez a dremen en amzer-ma.

« Herodez, eme actou an Ebestel, en em lakeas da ober ar brezel d'an ilis. Lacat a reas d'ar maro Jakez breur Ian, hag evel ma vele e rea an dra-ze plijadur d'ar iuzevien, e lakeaz ive cregi e Per hag he deleur er prizon, e sonch d'he lacat d'ar maro goude pask, ha rei evelse eun tam ebat d'ar bobl. Per eta a ioa dalc'het er prizon ; an iliz avad, da lavaret eo, asamble ar gristenien, a bede ep ean evithan. »

Ama e velomp an henvelidigez etre sant Per hag an hini a zalc'h hirio he leac'h.

Sant Per a ioa dalc'het er prizon, Pii nao ive a zo prizoniet en eur c'horn euz he balez, ha ma na deus ket a chadennou houarn en dro dezhan evel a ioa en dro da brins an ebestel, ez eo gouscoude chadennet gant goal ioulou an alouberien o deus lamet diganthan he dra hag he frankis.

An iliz a bede ep ean evit sant Per ; hag hirio petra velomp-ni nemet christenien vad o pidi ive nos deiz evit an Tad santel ar Pap ? Petra a rer er pelerinachouze a zestum kement a bardonerien catolig el lec'hiou santel, e Lourd, er Salet, e Paray-le-Monial, e santez Anna Vened, nemet pidi evit an ilis santel hag evit an hini zo en he fenn ? Ha ne ket epken en pelerinachou brudet-ze e peder evit ar Pap, mes nag a belerinachou all a zo nebeutoc'h hano anezho, hag a bedennou all hag a chom dianavez ne rer ket evit vikel Jesus-Christ e pep escopti, e kement carter a zo catoliked enho ! Ha ne velomp-ni ket [illegible] tonet da velet, da gonsoli ha da c'hsicour d'ho zad, bugale deut euz ar penn pella euz [illegible] red revel ma lavar Pii nao he unan : *filii tui de longe venient ?*

Ha penauz e c'hell an ilis chom en he za epad ma zeus kement a enebourien o clask he discar ? Penauz e c'hell prizonier ar Vatican, evel Daniel guech ali en eun toul don etouez leoned dare gant an naoun, chom eno e creiz he enebourien, dispac'herien, alouberien o deus kement a ioul d'en em zizober anezhan, ep beza peurlonket gantho ? Petra a vir outho da beurober ho zorfet ? N'euz eno arme ebet evit en em zifen outho ; n'eus nerz ebet da harpa outho !

Petra a ra aoun dezho-ta ? Ah ! an dorn-ze a zao evit bennigen, ar vouez-ze a zao evit prezeg ar virionez ha rebech dezho ho dislealdet ho laca c'hoas da grena. Sant Per a voue caset eun eal evit terri he chadennou hag he denna a dre daouarn Herodez. Ma na deu ket ama an eal da denna ar Pab a dre daouarn he enebourien, ha ne deo ket da viana anat d'an oll e veler eno ar burzud peurbadus prometet gant Jesus-Christ d'he iliz : emaoun ganeoc'h bemdez bete fin ar bed ? Ia, Doue a zo eno, hag an nep zo diouallet gant Doue, a zo diouallet mad.

En amzer sant Per ar gristenien, dre ho fedennou, a lakeas Doue da zont da renta dezho ho fastor, ha perag hirio ar beden n'e defe ket ar memes ners ?

Lil. — E Lil, kear vraz en tu d'an anternos d'ar Frans, ez eus bet eur gouel caer d'an 21 a viz Even ha d'an deveziou varlerc'h. Ar gaer-ze zo consacret d'ar

Verc'hez, ha brema e curunet imach pe skeuden Itron-Varia an Dreil, patronez kear. Tri c'hant mil den a ioa deut di e pelerinach evit ar gouel-ze. Ar c'hazetennou ne gomzont nemet gant estlam euz ar gouel-ze hag euz ar brosesion a zo padet c'huec'h heur horolach. Setu ama petra lavar var gementse unan a gazetennou Lil :

« Var dro tri c'hant mil den a ioa deac'h deut da henori ar Verc'hez er gear gatolig a Lil. Red e ve beza eur Sant Ian, ha beza guelet an Env digor, evit gallout lavaret evel m'eo dlet ar pez on eus guelet deac'h var ruiou ar gear-ma. Caout a rea deomp caout eur guel euz an Env, ha beza red deomp lavaret evel sant Paul, n'en doa morse hol lagad guelet, nag hor scouarn clevet, nag hor c'halon santet kement all.

Guelet on euz an niver bras-ze a dud oc'h en em asten evel gouagou ar mor bras var dachennou Lil ; mor beo a zave divarnezhan eun ezen a beden, a esperans, hag euz eur garantez dounoc'h eget ar mor bras.

Guelet on euz ar relegou santel-ze douget gant tud iaouank christen savet dindan scoazel Mari hag e skeud ar groas pell dioc'h ar framansoned. Guelet on euz ar Pap, dindan skeuden Sant Per, teir gurunen var he benn ; guelet on eus skeuden Itron-Varia an Dreil douget gant daou velek, savet var eun tron caeroc'h eget n'e deus bet biscoas rouanez euz an douar. An oll bedennou, an oll daelou, an oll levenez a ioa troet varzu enhi evit mont adreus calon Mari bete calon Jesus.

Guelet on euz relegou ar verzerien, ar gonfessored, ar guerc'hezed renket en dro d'ho rouanez. Oh ! nag hen a deue daelou a laouenidigez euz hon daoulagad o velet en dra ker caer ! An oll galonou a zride gant al levenez, an esperans a bare var dal an oll, ar garantez a verve en oll eneou ; eun tanva oa euz ar barados.

Clevet ez euz eno tud o lavaret : oh ! m'ar d'eo ker caer-ma goueliou an douar, petra vezo-ta ar gouel-ze ep termen eleac'h ma vezo guelet Doue ! hag ar pez a lavare lod, an oll her sonje. Hag e guirionez, lavaret e vije e voa diskennet an env d'an douar e kear Lil en dervez-ze a vezo dalc'het sonch anezhan pell amser. Ne vezo ket ancounac'het buan an daelou skuillet en deisze, daelou a laouenidigez, a binijen, a c'hlac'har, a anaoudegez vad, a garantez.

Sant Per er Chadennou

Lacat a reomp ama, divar benn sant Per er chadennou, eun doare c'hoariel, henvel oc'h ar re a c'hoariet brema ez euz eun nebeut cant vloaziou, hag a gavomp er gazeten *Cannad calon Jesus*.

Ar re a laker ama da c'hoari eo sant Per ; Ian, leshanvet Marc, Filip he vap, Isaac he vreur ; Jud, Andre ha Silas, christenien ; Jakez, Mathias ha Stefan, christenien ive ha mevellou gant Ian-Marc.

Ar c'hoariel-ma a roer evel pa ve e Jeruzalem, e ti Ian-Marc.

Kenta abaden.

JAKEZ, MATHIAS, STEFAN.

JAKEZ.

Ahanta ! kelou ebet ? Per a zo ato er chadennou ?

MATHIAS.

Ato ; mes kendalc'homp da bidi, ha gortozomp sicour Doue.

STEFAN.

Siouas, mar hen lakeont d'ar maro, petra deuimpni da veza, pa na vezo ket aze evit hor c'hentelia dre he gomzou ha dre he skuer ?

MATHIAS.

Breur, na goms ket evelse ; Doue ne ziles morse he vugale. Crescomp hor pedennou, hor pinijennou, hon oberou mad, evit ma vezo tennet Per a brizon ; ha gouezomp senti oc'h bolontez Doue, daoust petra a falvezo dezhan, ha ne fallagalounomp morse.

JAKEZ.

Hor zalver Jesus ha n'en deuz-hen ket lavaret da Ber : Te a zo Per, ha var ar mean-ze e savin va iliz, ha doriou an ifern ne vezint morse trec'h dezhi ? Rak petra or befe-ni aoun goude comzou evelse ?

STEFAN.

Na vezit ket souezet, va breudeur, oc'h va guelet aounik. Estlami a ran o velet ho ners-calon. C'hui zo christenien stard er feiz, prest da c'houzanv pep tra evit ho Toue ; me zo c'hoaz eur c'hristenik toc'hor ; dinerz oun ha creña a ran.

MATHIAS.

Ni bedo evidout, ha Doue dre he c'hras a roi ners dit.

STEFAN.

Esperout a ran kementse digant he vadelez ; gouscoude o pet truez ouzin ma na c'hellan ket, daoust d'ar c'hoant am eus da chom fidel, miret da gaout aoun o velet pebez danjerou zo en dro deomp.

JAKEZ.

Alo, va mignon, courach ; fiziomp e trugarez an aotrou Doue. Evidon-me a gred mad Per ne varvo ket c'hoas ; Doue a roi dezhan c'hoas buez hir evit diazeza ferm he ilis.

STEFAN.

Ra ve guir ar pez a leverez ! Ma ve tennet hor pastor a brizon, pebez dudi e ve evit hor c'halonou, ha pebez gloar evit ar relijion !

JAKEZ.

Esperomp, esperomp ! an iliz oll a bed ep ean, hag hor Zalver en deus prometet silaou pedennou he vugale.

MATHIAS.

(*Ian-Marc hag Isaac a zigouez.*) Setu ama hor Mestr hag he vreur Isaac ; an ear o deus da veza nec'het.

JAKEZ.

Deomp ac'hann. *(En em denna a reont.)*

Eil abaden.

IAN-MARC HAG ISAAC.

ISAAC.

Souezet oun ganeoc'h, va breur ! Ho relijion, a vec'h en he c'havel a zo gourdrouzet da veza distrujet ; an hini zo en ho penn a zo er prizon ha var nez beza laket d'ar maro, hag evelato e talc'hit mad d'ho feiz ! a beleac'h eta e teu nerz deoc'h da gridi ha da esperout ?

IAN-MARC.

An nerz-ze n'ema ket enhon, ne deu ket ac'hanon ; Jesus-Christ eo he ro din.

ISAAC.

Dallentez ! Penauz en deuz ho C'hrist diskuezet he c'hallout beteg-henn ? Ha tenna a raio-hen he abostol a dre daouarn gardou ar roue ?

IAN-MARC,

Hen ober a rai, mar car.

ISAAC.

(A vouez izel :) Goasa dallentez ! *(a vouez huel.)* Petra, va breur ; o cridi da bromesaou didalvez, e c'hortozit pep tra digant eun den ha n'en deus ket gallet miret oc'h ar iuzevien d'he grusifia ?

IAN-MARC.

Ia, he grusifiet o deus ; mes hen a zo savet tri dervez goude a varo da veo ; savet eo leun a c'hloar ha ne varvo mui, rak bez'ez eo Doue ha den.

ISAAC.

Errol ha geier !

IAN-MARC.

Ha penauz ar geier-ze e reont hi burzudou ? penauz o deuz-hi a vrema gounezet ken aliez a vil ene ? penauz e ve kement a destou prest da rei ho goad evitho ?

ISAAC.

Petra dal deoc'h beza braz an niver arc'hanoc'h ma varf an hini zo en ho penn, ma tifenner heuilla ho relijion ?

IAN-MARC.

Hor zalver a vouezo avoalc'h penauz en em gemeret evit hor savetei.

ISAAC.

Ha c'hoant oc'h euz-hu da goll ho madou, hoc'h henor hag ho puez ?

IAN-MARC.

Va madou eo feiz ha carantez Jesus-Christ ; va henor eo beza christen ; ha va buez eo ar re vuez eternel.

ISAAC.

Reuzeudik, en em gollit, pa fell deoc'h ! Evidonme a zalc'ho mad beter maro da relijion va zadou coz.

IAN-MARC.

Relijion hon tadou coz ! hag he zrahiset em eus-me ? Ar Messi a adoran ha ne deo ket an hini zo bet canet gant David, a zo bet discleriet gant Isai petra a dlie da c'houzanv, a zo bet gortozet gant oll bobl Israel epad kel liez a gant vloaz ?

ISAAC.

Han ia, hennez eo ar C'hrist prometet d'hon tadou ! an hini a dlie beza mestr var an oll bobliou ! Hag e pe lec'h ema he Rouantelez ?

IAN-MARC.

E pep leac'h, mes dreist oll en hor c'halonou.

ISAAC.

Er c'halonou ? Ia, eno e c'hello ren an Doue-ze ne ouzer ket petra eo ; evit en diaveas ne ziskuez nemeur he c'hallout.

IAN-MARC.

Va breur, ar blasfemou-ze a ra poan din, ne lamint ket avad va feiz diganhen. Mont a ran kuit.....

ISAAC.

Marvit-ta ; evidonme ne glaskin mui savetei ho puez deoc'h.

IAN-MARC.

Ha me ne eanin da glask savetei boc'h ene. Esper am euz ato e teui Doue d'ho scleraat. (mont a ra kuit.)

Trede abaden.

ISAAC. (he unan.)

Caleta calon ! mes ne chomo ket ato, mevar, pennog evelse. Fizians en deuz ato ; cridi a ra ema Doue o vont da ober eur burzud evit tenna an abostol a brizon. Ep dale e clevo ema condaonet Per d'ar maro ; neuze marteze em silaouo guelloc'h..... Siouas, n'en deus ket a fizians enhon. Evit gouren outhan em befe izom sicour... pa zonjan, he vap marteze a c'helle rei eun taol scoas din. Ne gredan ket e ve hema ker stard er feiz evel he dad.

Eun derveziou bennak zo ec'h evesaan outhan ; he gomzou, an doare anezhan a ziskuez en deuz aoun, eo nec'het. Red eo din he velet. (*Gelver a ra.*) Mathias ! (*Mathias a deu.*)

Peleac'h ema Philip ?

MATHIAS.

Er gampr ama e kichen ; me ia d'he c'helver.

ISAAC.

Lavar dezhan dont ama. — Caret a ra he Dad, hag em sicouro, me zonch din ; red eo din gouzout he vennoz. Setu-hen ama ; guelomp.

Pedervet abaden.

ISAAC, PHILIP.

PHILIP.

(outhan he unan.) Daoust petra fell d'am eontr Isaac? Nen deus ket hor c'hreden-ni. Ma lavarfen dezhan ar pez zo oc'h ober nec'h din, marteze em dizamfe. (*huel*) De mad deoc'h, va eontr, bet oc'h eus-hu eur c'helou bennak ? Esperout a c'hellomp-ni e vezo torret chadennou Per ?

ISAAC.

Ia, evit mont d'ar maro ! ha ne ouzout-te ket en deus tonet ar roue e vije laket d'ar maro, hag evit terri he chadennou e ve red.....

PHILIP.

Petra ?

ISAAC.

Unan euz ar burzudou-ze a c'hortozit-hu, christenien, mes..... (*heja a ra he ben evit diskuez ne gred ket d'ar burzudou.*)

PHILIP.

Siouas ! siouas !

ISAAC.

Ni, evel n'omp ket dallet gant fals credennou, ni a voar avoalc'h petra a zigouezo...

PHILIP.

Ia, hag e credit e vezo Per...

ISAAC.

Laket d'ar maro en derveziou-ma, marteze varc'hoas.

PHILIP.

Great eo-ta an taol ; Jesus-Christ a rai ar scouärn vouzar oc'h hor pedennou ?

ISAAC.

Hag out souezet gant an dra-ze ? Ah ! ma velfen dirak va daoulagad unan bennag euz ar burzudou bras-ze a zo hano anezho en ho touez, me ive a adorfe ho Christ.

PHILIP.

Ha me ive a ve creoc'h va feiz.

ISAAC.

Petra, n'out ket eta sur avoalc'h e ve guir da relijion?

PHILIP.

Clevit, n'em eus ket izom da c'holo ganeoc'h-hu evel ma rencan ober gant va zad.

ISAAC.

Comz ep aoun ebet.

PHILIP.

Deac'h c'hoaz oa cre va feiz, hag ec'h heuillen calonek va relijion, ker caer eo he guirioneziou ! Mes hirio ne velan nemet gourdrouzou en dro deomp, va ene a zo er strafuil, ha ne gredan ket em befe ners calon avoalc'h da rei va buez evit eur relijion ha ne gavan mui ker sur.

ISAAC.

Ha perak ne droez ket a gein dezhi p'eo guir n'he c'havez ket sur ?

PHILIP.

Ah ! o pezet truez ouzin ; va c'halon a zo mantret. Avechou ne gredan ket, ha neuze pep tra am fella dioc'h eur relijion eleac'h ne velan dirazon nemet poaniou hag ar maro.

Avechou all ar feiz a c'hounit var va ene, ha neuze em euz aoun rak barnedigez Doue, ha neuze e teu da zonch din euz a Ber en deus va badezet, eus va zad...

ISAAC.

Da dad ! Te epken a c'heli he zavetei pe he goll. Mar her c'harez, ma na c'heus ket a c'hoant d'he goll ha d'en em goll da unan ganthan, gra dezhan chench frouden.

PHILIP.

Oh ! ne anavezit ket mad va zad !

ISAAC.

Oh eo, guelloc'h evidout ; gouzout avoalc'h a ran pe ger stag eo oc'h he relijion nevez ; mes gouzout a ran ive pegement e car ac'hanout ; te epken a c'hell dont a benn anezhan. Silaou ; mont a ran da gaout eur mignon din a zo e conseil ar iuzevien. Mar bez laket Per d'ar maro varc'hoaz, e teuin d'hen lavaret deoc'h.

Ar c'helou-ze a strafuillo da dad. Neuze em sicouri, hag e teuimp a benn anezhan.

PHILIP.

Ah, me garfe ervad ! mes ha dont a raimp-ni a benn euz hon taol ? ha neuze, ha ne bec'hin-me ket ? ha ne dennin-me ket coler Doue varnon ? Ne ouzon penaos da ober...

ISAAC.

Ne ouzout penaus da ober ? map digalon ! Me a fell din savetei da dad, hag e chomez da argila !

PHILIP.

Gortozit, me rai evel a fell deoc'h. Mes er pardaez-ma e tle ar gristenien en em asambli ; penauz a rin-me evit rei digemer deoc'h ama ?

ISAAC.

Me a scoio daou daol var an nor. Te a deui da zigeri din, hag a lavaro eo eur mignon a zigouez.

Mont a ran afo da velet petra a ra ar iuzevien.

Pempet Abaden.

PHILIP. (*N'eus nemethan.*)

Great eo ar stal ! trahiset, nac'het em eus va Doue.

Dija eo crignet va ene gant ar morc'hed... Mæs ha red oa lezel va zad ep clask he zavetei ? ha red oa din redek va unan d'ar maro ?... Den digalon ma zoun, ha n'en deus ket lavaret Per din meur a vech e tle eur c'hristen beza ato prest da vervel ? ha n'em eus-me ket evit skuer Jesus-Christ var ar groas ?... Va buez va unan a rofen avoalc'h marteze, mes hini va zad ! Ah ! Jesus-Christ, c'hui a leverer zo oll-c'halloudek, perak ne rit ket eur burzud, perak ne dennit ket hoc'h abostol euz he brizon ? Ma ve tennet Per a dre daouarn ar roue, gant pebez prez e zafen-me d'en em deleur d'he dreid ? Mes perak sonjal e traou evelse ? Sonjomp epken da ober ar pez am eus prometet.

(IAN-MARC a zigouez.) Sell va zad erru ! va zad muia caret ; kentoc'h ne guzen netra outhan. Mes brema eo red din troidellat... red mad eo ! G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

EIL PENNAD VARNUGENT.

Donesonou Doue var Beneat.

An anaoudegez a roe Doue da Veneat euz a stad an eneou goude ar maro, her lakeas meur a veach da veza nec'het abalamour d'ar pedennou a c'houlennet alies digantha evet ar re varo ; meur a veach e c'houlennas euzul digant he govessoret divar ben ar pedennou a renke da ober evit paea he zle d'he vadoberourien.

An Autrou Marconi a rentas testini ive euz an anaoudegez en doa Beneat euz a stad an eneou a zo c'hoas var an douar ; kementse, eme ar belec-se a zo bet penn abec distro meur a bec'heur var an hent mad.

Seta ama ive petr' a erruas gant an Autrou Marconi he unan : ar belec-ma en doa great leoric evit en em brepari d'ar govession ha d'ar gommunion ; en he zouch e voue eur pennad rei unan da Veneat abalamour d'ar garantez ha d'ar respet en doa evitha. Chom a reas eb her rei gouscoude ; pe deuas avad Beneat da goves e c'houlennas digantha perac en doa he leset eb rei dezha al leor en doa great hag en doa bet souch da rei dezha : o clevet kementse ar goad a zavas d'am penn, eme ar belec ma, heg evel ne vouien petra da respont e liviris dezha : grit ar pez oc'h deuet da ober ama, covessait ho pec'hejou.

Eun droad all an Autrou Marconi e elle dioueret eun aluzen benac hag e teuas en he zonch ho rei da Veneat ; gouscoude n'her greas ket evit derc'hel mad d'ar c'hustum en doa da jom eb rei an aluzen d'ar re a veze e coves gantha. Pa deuas goudese da goves, Beneat a c'houlennas digantha perac oa chomet eb rei dezha an aluzen a ioa bet en he souch da rei. Souezet adarre o velet e c'hanaves-je Beneat ar pez a dremene en he speret e lavaras dezha : va mab n'emaoun ket ama evit rei an aluzen, mes evit savetei oc'h ene. Beneat a anavezas ar virionez euz ar gom-se hag a lavaras d'he dro, n'oa ket deuet d'hi nemet evit mad he ene.

Doue marteze n'en doa permetet an traouigou dister-se, evit eur guel, nemet evit sclerijenna he dad covessour var ar burzudou a dlie clevet gantha abars nemeur. A benn eun nebeut devesiou an Autrou Marconi a velas Beneat o tont d'he gaout, ankenniet oll ; *guelet em beus*, emezha : *va enterramant hag eun niver bras a dud o c'henori ar c'horf paour-ma.* He zaelou a viras outha da lavaret muioc'h. He dad covessour o veza goulennet digantha ha n'en doa guelet nemet kementse e lavarrs gant cals huanadou : *tennet ho deus ar zacramant divar an auter ha rentet ho deus d'am c'horf an henor ne deo dleet nemet da zoue, rac-se e zeus great cals pec'hejou etouez ar bobl-se.* — Pa glevas ar c'homsou kenta, an Autrou Marconi a gavas dezha oa falvezet gant Doue rei da anaout d'he zervicher ar pez a aru-je deiz he varo, mes p'her c'hlevas e lavaret e vije rentet d'he gorf an henor edot o vont da rei d'ar zacramant a vije tennet dioc'h he flas, e lakeas doun en he speret ne voa kementse oll nemet eur finessa euz an droue sperèt a glaske tenna an humilite euz a ene ar paour-se. Evit he gonsoli e lavaras dezha gouscoude n'en doa pec'het ebet e kement-se hag e tlie pellaat dioc'h he speret ar zouch e vije rentet d'he gorf an henor ne deo dleet nemet d'ar zacramant, meulet ra vezo. Beneat a assantas, hag oc'h en em humilia e cavas adarre ar peoc'h e gueled he galon. An Autrou Marconi, ken nebeut nac eun doctor all da behini a roas da anaout ar c'homsou-se a Veneat, ne anavesjent ar pez en doa Doue revelet dreizho dezha ken'a oue goude he varo.

Beneat en doue c'hoas revelasionou all ; coms a reas d'an Autrou Marconi euz ar malheuriou a dlie kueza var ar Frans ha var Rom, da lavaret eo ar revolusion genta a lakaje an tan e pevar c'horn ar Frans hag ar torfet ar raje Napoleon o treina ar pab euz a Rom evit he brisonia e Frans. Ar muia revelasionou ispisial en en doue Beneat oa divar benn an henoriou a vije rentet dezha goude he varo hag ar veleien a dlie kemeret pers el labourou a vije ret evit enclask pis he vuez ed ha ed hag he vertusiou, araoc ma vije anavezet gant an ilis evit sant. An Autrou Pinketti, oc'h pehini en doa Beneat eveseat kement e ilis Itron Varia var Minerv, pa en em velas divezatoc'h lakeat gant ar Pab da zestum aluzennou ar gristenien evit paea mizou canonisasion Beneat, a gredas ferm dre ar zellou pis-se, en doa ar paour autreet ar joas en doa great Doue anezha evit renta dezha ar zervich-se goude he varo.

An tad Palma a ioa eun devez o coves e ilis Itron Varia ar menesiou pa dremenas Beneat e kichen he gador goves. Morse diagent ar paour humblse ne zave he zaoulagad evit sellet oc'h den en ilis ; en dro-se e chomas crenn a za hag en eur ober eur zell kel laouen ha tra var an tad-se e c'hojas teir pe beder gueach he benn evel ma falvesje dezha lavaret : mad, mad. Kement a velas kementse a oue souezet, mes pa oue hanvet an tad-se gant hon tad santel ar Pal evel rener canonisasion Beneat e credjont oll en doa Beneat anavezet ar zervich-se a raje dezha an Tad Palma goude he varo, hag hen trugarekea evelse araoc.

E tro an hevelep mare, Beneat, oat boazet da velet o tont euz an ilis var dro creis-deiz, atao e selletoc'h an douar hog o lavaret peurliessa eur beden bennac, a ioa o tisken da draon an ilis pa jomas crenn en he za hag o trei oc'h tu an abostol e c'hevessea pis oc'h leuren an ilis, abenn eur penna dic gouscoude e commansas adarre da vont da draon an ilis ; goude eun nebeut camajou e chomas adarre Beneat en he za da zellet atao oc'h ar memes leac'h e leuren an ilis ; Mari Poeti ha kement a anaie boas Beneat da veza atao modest en ilis a ioa souezet; bete peder guech e reas ar memes tra. Pa velas Mari Poeti toulla bez Beneat el leac'h m'en doa sellet ker pis bete peder gueach e credas ferm en doa Doue roet dezha da anaout al leac'h euz he reposvan.

Beneat en doa ive ar galloud da barea ar re glan, comset em beus euz ar c'hrouader a bareas en eur vont da Lorett ; unan euz a guristed ilis Itron Varia ar Me-

nesiou a ioa clanv he c'houzouc gant drouc ar roue, he vam a lavaras dezha en em erbedi oc'h Beneat evit m'her pareje ; ober a reas he grevidi. Beneat a lavaras dezha goalc'hi he c'houzouc teir gueach gant an col a ioa e tevi dirag ar sacramant ; abenn an eil gueach m'her greas en em gavas pare clok. An tad Jesuist Nicolas Graziozi oc'h pehini Beneat a evesseas ker pis hag a boanias kement evit enclask vertusiou ar paour santelma, goude he varo, en deus guelet ar gleizen var gouzouc ar c'hrouadur-se. Parea a reas ive he c'har da eur paot mechossi a ioa enhi eur gouli ne elle ket ar vidisinet da barea.

Eur burzud all brudettoc'h c'hoas oa ar galloud en doa Beneat d'en em gaout e meur a leac'h er memes amser. Morse goude m'en doa kemeret he lojeiz e couent sant Martin ne jomas eb mont d'hi da dremen an nos ; ar c'hloarec Mansini ar beaurien all hag ar porsier ho deus rentet testeni a gememma ha gouscoude e zeus meur a dest hag ho deus her guelet en ilisou epad an noz pa veze pedennou ar c'harant heur ha pa jome ar zacramant var an auter. Evit nos nedelec, kercouls hag er poent all, peaurien sant Martin ne ellent ket tremen an nos er meas ; ha gouscoude da nos nedelec 1782 unan euz ar *vestrezet scol santel*, her guelas o tont da boket devot bras d'ar mabic Jesus. A viscoas en doa bet an devosion ar vrassa evit imach hor Zalver neves ganet, ha Doue a blegas he lezennou custum evit rei da Veneat, an dro ziveza-se ma vije gouel nedelec, an eur vad d'her guelet eur veach c'hoas var an douar.

Beneat en doa eur mignon n'hor beus lavaret c'hoas ger ebet divar he benn, ar c'higer Franch Zaccarelli ; hema en doa eur mab Per-Paul, oajet a bevar bloas varnugent. Eun devez ma zoa bet o pedi e ilis Itron-Varia ar Menesiou e velas Beneat o pedi dirag auter ar Verc'hez ; euz an ilis-se an den iaouanc-ma a ieas var eun da ilis sant Nicolas Tolentin, ha kenta hini a velas eno, eo Beneat oc'h adori ar zacramant. Souezet maro e c'hortozas Beneat da zont er meas evit gouzout dre be n'hent oa deuet. Ragdal eta ma teu Beneat euz an ilis, goude an Anjelus, e za scoas ha scoas gantha. Caer en deus, Beneat ne lavar gric. Pa velas e colle he boan, Per Paul a c'houlennas erfin digantha pegeit a ioa n'hen doa ket guelet he dad.

Beneat neuse a zavas he benn, hag oc'h he anaout evit mab Zaccarelli e lavaras, abaoue deac'h. Setu kement a lavaras an den. An den iaouanc-ma a iea atao d'he heul, pa velas banden ejennet eun amezec dezha o tont a benn da Veneat ne evessea ket outho soken. Ioual a reas oc'h Beneat : diouallit, ar reze a dourt, hag en eur lavaret kementse e tech en ho raoc. Beneat a gendalc'h gouscoude gant he hent, hag ar voal anevaledse a en em rann a bep tu d'ar ru evit lezel ar c'hreiz gantha. Per Paul a oue souezet maro a gement-se. Goudese e zeas adarre scoas ha scoas gant Beneat evit essa gouzout digantha dre be n'hent en doa gellet mont en he raoc da ilis sant Nicolas. Coll a reas he boan ; araoc mont dioutha e kinnigas gouscoude eun aluzen da Veneat ne felle ket dezha he c'hemeret ; dre zentidigez e renkit he c'hemeret hag ouspen e tleit pedi evidhoun. Beneat he c'hemeras.

Pa zoa eta ker sentus, hor paour muia caret, pa edo var an douar, gourc'hemennomp ive dezha p'ema er barados pedi evidomp oll. Ian ar Gernevez.

Dousder an dud dizoue.

Evit deski pegen hegarad eo an dud dizoue eleac'h ma c'hellont beza mistri, ne ve nemet mont hirio d'ar Suis. Setu ama hag a c'hell beza roet evit skuer.

Ar veleien vad a zo harluet ac'hano, hag a zo chomet var douar Frans tosta ma c'hellont d'ho farreziou evit gallout da viana mont da rei ho zacramanchou diveza d'ho farresionis pa goezont clanv. An Aotrou Sautebin, vikel e Santez Ursanna a voue galvet da vont var dro eun den clanv euz he barrez, euz a barrez Bremancour eleac'h ma voa en em dennet, hen ha meur a veleg all euz ar Suis. An dra-ma a voa d'an 29 a vis Mae, da nav heur dioc'h an noz. Dougen a rea ar zacramant hag an oleo sacr. Evit doare ar polis e doa gallet gouzout. A veac'h oa eat var harzou ar Suis ma teuaz eun archer da gregi enhan, petra bennak ne voa ket guisket e belek. Enebi a reas guella ma c'hellas, rag al lezen a zifen epken outho chom var douar ar Suis, ne zifen ket outho mont ha dont. An archer a denn eur bistolen dro, hag a gas ar vikel da Ocourt eleac'h ma hen laca etre daouarn an dud dizoue ac'hano. Ar re-ma a chom beteg anternos da ober goasa hag a c'hellent d'ar belek, ha da vlasfémi a enep ar sacramant santel a zouge.

An dud reuzeudig a voapea hag a c'houlenne ive evel ar iuzevien guechall var ar C'halvar, perak ne deue ket ar mestr da zifen an hini hen douge.

Skuis goude beza bet goal gaset evelse, ar beleg a c'houlennas paouez outhan eur pennad.

He vourrevien hen lezaz en eur gambr, hag a ieas da efa adarre ha da vlasfemi en tu all ; var dro peder heur, an archer a ieaz adarre en hent gant he brizonier. Digouezet var bont an Doubs, ec'h erruaz eno lamponed all.

Unan anezho, eun tavarniour, goasoc'h c'hoaz eget ar re all, en em laca da zorna var ar vikel kez, hen discar diou vech d'an douar, hag a fell dezhan he deleur er ster. An archer, paket he zivrec'h ganthan, ne ra nemet c'hoarzin. Gouscoude oc'h he velet leun c'hoad, her c'has da gichen ar feunteun evit he voalc'hi, ha neuze hen digas adarre d'an ti a behi e voant diblaset. Eno ar belek paour a zonje dezhan e voa deut he heur diveza, rak goasoc'h a voue great dezhan eget diaraok. Lamet e voue diganthan ar voest eleac'h ma edo ar sacramant santel, hag ive an oleo sacr, he chapeled hag he vrevial. Divisket e voue o tenna diganthan he zillad a dam e tam, ha great dezhan c'hoas n'ous pegement a zismegansou.

Pa voa deut an deiz an archer her c'hasas da Borren-

truy. Eur c'hristen mad a ginnigaz he gar da gas ar belek paour a ioa skuis goude eun hevelep nosvez. Ne voue ket lezet da vont d'he gas, ha red e voue d'ar prizonier bale ha beza goal gaset a hed an hent. Prefet Porrentruy a voue fouge enhan o caout eur belek da lacat en he brizoniou, eleac'h ma voue dalc'het trizec dervez ha losket goude ep barnedigez ebet. Rentet e voue dezhan evel kent ar zacramant santel hag an traou all a ioa bet lamet diganthan. Gant ar beac'h prisius-ze e c'hellaz an Aotrou Sautebin mont d'en em deleur da dreid he escop, an Aotrou Lachat, evit reseo bennoz an Escop-ze harluet ha goal gaset eveldhan evit ar feiz christen.

G. M.

Ar rezon, ar virionez hag ar gaou. (Fablen.)

Ar rezon, dre voal chans, a gollaz ar guelet ;
Nemet dioc'h tres an dorn ne c'helle mui kerzet.
Aliez he stog he zroad, hag e coez var he fri,
Avechou var ar vein, guechou etouez ar pri.

Truez oa doare an dallez,
O velet-ze ar virionez,
A deu d'he c'haout hag a lavar :
« Va mignonez ger, va c'hoar,

An darvout ganeoc'h digouezet
A zo, siouas, poanius meurbet ;
Serret ma zeo ho taoulagad,
Ne zalc'hit mui var an hent mad.

Hag e c'helfac'h trei guenoden
Há mont en islonk var ho penn.
Hogen mar kirit m'hoc'h hentcho.
Ha dre an dorn me ho reno.

Neuze avad e vezo red
Dont d'am heul ep grosmol ebed,
Teleur kuit hoc'h oll froudennou,
Ha bale eün var va roudou.

Stad eun dall a zo truezus,
He zever eo beza sentus. »
O clevet eun ali ker mad,
Ar rezon, fur hag hegarad,

A lavaraz, ep dale pell :
« Va c'hoar, ne c'houlennan ket guell. »
Ha renet gant ar virionez
E kerze distrons, disclabez.

Hogen ar gaou, dre voarisi,
En em zalc'he var he api,
O caout ar rezon eun dervez,
Discrok dioc'h dorn he renerez,

E tosta outhi goustadik
Hag e comz outhi sioulik :
« Guir e ve 'r pez am eus clevet ?
Evel eur bugel out renet ?

Ha gant piou ? gant ar virionez ?
Petra ? eat out da ziodez ?
Ne velez ket ez out hualet,
Ha laket e reng ar sclavet ?

Ro da zorn din, me da reno,
Ep var da chouk lacat ieo ;
Ganeme 'pezo peb frankis,
Hag e ri pep tra dioc'h da c'his.

Mé a roio dit renerien,
A vezo drant en da gichen. »
Guir a lare 'r gaou en dro-ma ;
D'ar rezon e ro d'he bleinia,

Ar fouge, ar goal ioulou,
Ar voarisi, an oll visou.
Ar re-ma a stlej ar rezon gez,
A dreuz, a hed, en ti, er mez.

A lam e lam, a stog e stok,
Bete ma chom eun devez clok,
En eun islonk doun astennet,
E creiz eur bern amprevanet.

Ar rezon neuze dihünet,
A ro mallos d'an trubardet,
Hag a zao clemuz he mouez,
Evit gelver ar virionez.

Houma a deu buan ha laouen,
He dorn d'ar rezon a asten,
Ep grosmolat, ep chipotal,
Euz an islong he zenn raktal.

Neuze ar rezon glac'haret
D'ar virionez e deus laret :
Me hen tou deoc'h, iviziken,
C'hui epken a lezin d'am ren !

Nag a bet den a zo hag a gafe ho mad,
Oc'h ober al le-ze, o telc'her dezhan mad !

A. P.

Brevalet hag he vevel.

Brevalet zo eun den pinvidik mor, mes eur speret diez a zen. Mont a ra alies da vale ama hag ahont, guech var droad, guech var varc'h. He speret casaüz avad a ia ato d'he heul. En dez-all e tistroe euz eur veach en doa great, ha pa voa digouezet e tal dor borz he vaner, e scoe var an nor evel p'en divije c'hoant d'he zerri. Ar mevel a zired da zigeri dezhan, ha setu ama pebez cozeaden a voue etrezho.

Brevalet. Crougaden zo ac'hanout ; va lezel ama div heur dioc'h-tu da skei var an nor !

Ar mevel. Aotrou, edon o labourat er jardin, ha kerkent ha m'am eus clevet an taol kenta, oun diredet buana ma c'hellen. Ken trefuet oan zoken, ma zoun coezet aze a stok va c'horf o treuzi eun alez.

Brevalet. Me garje e pije torret da c'houzouk, bourreo zo ac'hanout ! perak ne lezes ket an nor digor ?

Ar mevel. Deac'h o poa gourdrouzet ac'hanon abalamour ma voa digor an nor. Pa gavit digor an nor e za droug enhoc'h ; pa he c'havit serret, e za ive. Hogen penauz a rin-me ?

Brevalet. Penauz a ri, mastokin ?....

Ar mevel. Ia, Aotrou, lavarit din dizroug ; iviziken pa zeot en hent, petra a rin-me ? Lezel digor an nor ?

Brevalet. Nan.

Ar mevel. Neuze-ta e tlean he zerra ?

Brevalet. Ken nebeut.

Ar mevel. Mes, va mestr, eun nor a rank beza digor pe serret, unan a zaou. Livirit-ta pehini a fell deoc'h.

Brevalet. Pehini a fell deoc'h ? N'em eus-me ket lavaret dit cant guech, azen ma zout, e felle din.... e felle din.... Mes guelit-ta, eul lampon evelse o rezoni !... Mar crogan-me en da vleo pe en da ziscouarn, me ziskuezo dit petra a fell din !

Epad an abaden-ze, eur breur d'an Aotrou Brevalet a oa digouezet var al leac'h, hag en em lakeas da brezek d'he vreur, o lavaret e voa ar rezon gant ar mevel, ha p'eo guir e rea evelse d'he zervicherien, n'oa ket souez ne chome den var he dro.

Brevalet. C'hui, va breur, a laca ho servicherien da ober ar pez a garit ?

Ar breur. Ne lavaran ket an dra-ze ; gouscoude n'ho bourrevan ket evelen.

Brevalet. Ah ! n'ho bourrevit ket ! hag oc'h dent ama da lavaret din-me eo furoc'h va mevel egedhon ! Gortozit bremaïk c'hui velo pe ger fur, pe ger sentuz eo ar mevel-ze. Hag o trei adarre oc'h he vevel :

— Scubet ec'h eus-te an deleziou ?

Ar mevel. Ia, Aotrou, adaleg al laez beteg an traon.

Brevalet. Hag ar pors ?

Ar mevel. Ma cavit eur begad loudouriach enhan, ne c'houlennan ket caout eur guennek eus va c'homanant.

Brevalet. Caset ec'h eus va marc'h d'an dour ?

Ar mevel. Ia, Aotrou, goulennit digant an amezeien o deus va guelet o vont d'ar ster.

Brevalet. Roet ec'h eus-te he gerc'h dezhan ?

Ar mevel. Ia, goulennit digant ar mevel tiog a ioa var al leac'h.

Brevalet. Caset ec'h eus va liziri d'ar post ?

Ar mevel. Ia, ne ket bet dare din ho ancounac'hat.

Brevalet. Me zo sur out bet adarre o c'hoariellat gant ar gos telen a zo aze ?

Ar mevel. Gouzout a rit ez euz ouspen eis dez o poa he bruzunet ha laket e mil dam.

Brevalet. Ha da gartou, claoustre out bet adarre o c'hoari gantho.

Ar mevel. Ouspen eur mis so oc'h euz ho zaolet din en tan.

Brevalet. Hag an diou gorden goat a ioa aze lojet e c'heuz anezho ?

Ar mevel. Ia, Aotrou, lojet int. Abaoue oun bet o sicour ar mevel tiek da loja eur c'harrat foen ; douret em euz oll guez ar jardin, palet em eus teir bengen, hag edon gant ar bedervet pa zoc'h deut da skei var an nor.

Brevalet. Guelet oc'h eus-hu biscoaz eul lampon evelse ?

Biscoas den c'hoas n'en doa va laket da gounnari evel hema ! Va lacat a rafe da goll va fenn. Hag e sonch deoc'h e talc'hin-me labaskenned evelse var va zro ? Kea alesse, ha kea buan !

Ar mevel en em denn kuit var gementse, hag ar breur a lavar d'an Aotrou Brevalet.

— Petra, va breur, evit caout ar blijadur d'ho gourdrouz epken eo e kemerit-hu servicherien ?

Brevalet. Gourdrous ! gourdrous ! guelet a rit int goest d'am lacat da zizec'ha gant an nec'hamant.

Ar breur. Petra ! e casit ho mevel kuit abalamour ma ra re vad he zever ! abalamour ma en deus great muioc'h eget a c'hortozac'h a raje !

Brevalet. Courach, va breur, savit ganthan ! savit ganthan !

Ar breur. Ha perak ne rafen ket pa ho cuelan oc'h he c'hourdrouz ep abek ? Me am oa ditouret ar mevel-ze deoc'h, hag a vouie e voa eun den honest hag eul labourer mad.

Brevalet. Han ia ! ancounac'het em oa e voa ar mevel-ze divar ho torn, ha dre-ze, credabl, eo me a dlie lacat va bonet em dorn evit comz outhan !

Ar breur. Ne c'houlennan ket an dra-ze ; iviziken avad ne c'hourdrouzot nag ep abek, na gant abek, mevel ebet deut divar va dorn-me. G. M.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *4 Gouere.*		Pont-n'Abat. — *2 Gouere.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	39 lur, 50 c.	Guinis.....	39 lur, 39 c.
Segal.....	28 lur, 00 c.	Segal.....	26 lur, 67 c.
Eiz.....	24 lur, 00 c.	Eiz.....	23 lur, 26 c.
Ed-du.....	24 lur, 00 c.	Ed-du.....	25 lur, 22 c.
Kerc'h.....	26 lur, 00 c.	Kerc'h.....	27 lur, 00 c.
Avalou douar	10 lur, 00 c.	Avalou douar	10 lur. 00 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulleur an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 18 Gouere 1874.

Lizer an Aotrou'n Escob a Gemper hag a Leon da veleien he escopti.

Aotronez ha kenøberourien ker,

Emaomp oc'h echui da ober, evel pastor, tro hon escopti. Digemeret omp bet e pep leac'h gant respet ha carantez evel an hini a deu en hano an aotrou. ha tro on eus bet da varn hon unan pebez tenzoriou a feiz beo ha pebez carantez evit ar relijion e deus madelez Doue kendalc'het etouez hor bretoned e guirionez christenien. Daoust da gement a ra an dud difeiz evit toc'horaat ar feiz ha contami ar c'halonou, ar vugale gatolig a Vreiz a zalc'h mad da gredennou ha da c'hiziou ho zadou coz ! caret a reont reseo benediction ho Escop, hag e tiskuezont, oc'h en em zestum en dro dezhan, pegement e zint douget evit ar Relijion.

O vizita hon escopti evel ma on eus great, on euz anavezet guelloc'h ar pez a dleomp da c'houzout evit gouarn an eneou fiziet enhomp. O kemeret anaoudegez euz an doare ma vever e pep corn euz hon escopti, euz ar gizion heulliet amá hag abont, euz ar c'hem a zo etre ar giziou-ze ervez caracter an dud hag ar c'harter ma emaint enhan, hon eus gallet guelet dre avans ar pez or bezo da ober evit startaat an oll er vad, lamet ar goal giziou, miret na vezo great an drouk ; evit lacat en oll eneou ar vuez christen gant ar grasou a scuil hag ar vertuziou a laca da zevel.

Caret a raimp coms ganeoc'h euz ar pez a c'houlen Doue evit santelaat ar bobl on eus cark da gas d'an env. C'hui a roi deomp da anaout ar pez oc'h eus desket dre oc'h esperians. Studia a raimp asamblez al lezennou a ziskuez deomp furnez an ilis. En doare zé e savo ar sclerijen evit hor sclerijenna var ar moienou a dleimp da gemeret evit beza suroc'h da zavetei an eneou.

Araog avad e zaimp da c'houlen digant hon tad santel ar Pab he genteliou, he urziou hag he aliou.

Evit seveni al le great ganeomp an deiz ma zomp bet sacret Escop, e zaimp da renta cont d'an hini a zalc'h leac'h J. C. euz ar stad m'ema hon escopti. Lavaret a raimp petra a ra nec'h deomp, hag hen hon alio. »

An aotrou'n escop a bed goudeze ar veleien da zestum an aluzennou oar boas bep bloas da zevel evit ar Pab, evit ma bo c'haso ganthan, hag esper en deuz e roi ar gristenien muioc'h evit an ordinal evit beza caset dre zaouarn ho escop da dad an oll gristenien.

An aotrou'n escop a verk ive e vezo, araok ma tiblaso da vont da Rom, daou retred evit ar veleien.

Caout a ra ez eo eun dever evithan beza he unan e penn ar retrejou-ze. Unan a zigoro er seminer braz, e Kemper d'ar sul 16 a vis eost, hag a vezo prezeget gant an tad Matignon, a gompagnunez Jesus ; Egile a zigoro e Lesneven d'ar zul 30 a viz eost, hag a vezo prezeget gant an tad Juan, ive a gompagnunez Jesus.

An aotrou'n Escop a roi an urziou d'ar glouer iaouang e Kemper d'ar sul nao a vis eost.

Evit doare eo an aotrou Freppel, escob Aujer eo a dle beza laket da Arc'hescop e Reims, eleac'h an Aotrou Landriot a zo nevez maro.

Adarre eur pare burzuduz e Lourd. Eur gazeten euz a gear Tul a gomz euz a eur vanden bardonerien eat ac'hano hag euz a gear Briv da Lourd. En ho zouez en em gave eur plac'h iaouang eus Pleau (Cantal.)

Ar plac'h iaouank-ze a ioa eat c'huec'h miz a-ioa, da di eur c'hoar dezhi demezet e parrez sant Ferreol. Dalc'het oa gant eur goal glenvet ; taget oa he mel-kein ha ne c'helle bale nemet gant calz a boan, var houez diou vranel. Dallez oa ive couls lavaret, hag ar vedesined ne c'hellent ober netra evit he farea. Daou zen he

dougas d'an hent houarn evit mont da Lourd. Eno e communiaz antronoz vintin. A vec'h oa en em dennet euz an daol santel ma en em gavas skuis maro ha ma cave dezhi e vruzune he oll eskern.

Setu hi en eun taol o sevel, o stleper he branellou hag o crial : pare oun ! pare oun ! Hag e red da zaoulina oc'h ar balustr evit trugarecat mam Doue. Da genta meur a hini a grede e devoa alter pe e voa deut follez ; hogen pare ker mad oa, ma voue ep dale red d'an oll cridi. Ar plac'h iaouang a gomze hag a valee evel pa na vije bet biscoas clanv. Ar pare burzudus-ze a lakeaz estlamet an oll bardonerien a ioa eno.

Besanson. — E Besanson ez eus scoliou israelit, protestand, catolig, scoliou dalc'het gant laïked ha scoliou dalc'het gant relijiuzed ha leanezed. Ar scoliou-ze a zo oll e cark kear. Hogen ervez ar c'hontchou great er bloa-ma setu ama pegement a goust scolia pephini euz ar vugale-ze.

Evit ar botred.

Pephini a botred an israelited a goust	56 lur 65 c.
Pep potr scoliet gant laïked.	40 lur 35 c.
Pep potr er scoliou protestant.	34 lur 01 c.
Pep potr e scoliou ar Vreudeur.	15 lur 46 c.

Evit ar merc'hed.

Pep merc'h e scol an israelited a goust.	28 lur.
Pep merc'h er scoliou laïk.	23 lur 37 c.
Pep merc'h er scoliou protestant.	21 lur 31 c.
Pep merc'h e scoliou ar seurezed.	5 lur 61 c.

N'eus nemet guelet neuze pere a ro ho foan guella marc'had.

(*Chronique religieuse.*)

Sant Per er Chadennou.

II

C'huec'hvet abaden.

IAN, PHILIP.

IAN-MARC.

Edon oc'h da glask, Philip ; er mareou-ma e pere eur c'hristen en deuz izom da ziskuez calon, eun tad en deuz izom da gomz oc'h he vap.

Gouzout a rez pebez danjerou zo oc'h hor gourdrous.

Evit chom ferm eo red caout eur feiz cre, eun esperans stard hag eur garantez birvidig, ha bez' ec'h euste anezho ?

PHILIP.

Ne gredan ket lavaret em befe. An den hag hen a c'hell netra ep gras Doue ?

IAN-MARC.

Doue a ro he c'hras d'an den ervez ma her ped ha ma laca he boan ; ha kemeret a rez-te ar boan-ze ? Ne garfen ket da strafuilla em amzer ma en em gavomp ; va les gouscoude da lavaret dit em euz eun tamig aoun evidout.

PHILIP.

(*Goustadik*) Daoust ha gouzout a rafe eun dra bennak? (*A vouez huel*) Petra ra deoc'h caout aoun evidon ? ha n'oc'h ket contant ac'hanon ?

IAN-MARC.

Nan, n'oun ket avoalc'h. Ar c'houbari ac'hanout ne d'eo ket ar pez ma tlefe beza. Ne bedez mui ker c'hoeg ; en hon asambleou santel e vezez trist ; aoun a rez din.

PHILIP.

Va zad, pardonit din va nebeut a nerz ha va nebeut a feiz, me rai va gallout evit beva guelloc'h.

IAN-MARC.

Mad eo, va map ; ra deui Doue da greaat ar volontez-ze enhout. Gouzout a rez e caran ac'hanout, hag e carfen guelet ac'hanout courachus, prest da rei da c'hoad evit Doue evel ma zoun prest da rei va hini.

PHILIP.

C'hui mervel ? va zad.

IAN-MARC.

Mar marvomp asamblez, e vevimp ive asamblez evit an eternite.

PHILIP.

An eternite ! he ancounac'hat a rean ! bez' e c'helfen eta beza dispartiet evit ato dioc'h va zad ! Oh, red eo din anzao outhan.

MATHIAS.

Setu ama hor breudeur. (*Eur vanden gristenien a zigouez.*)

PHILIP.

(*Goustadic.*) Ne.c'hellan ket gouscoude anzao dirag ar re-ma ; n'em eus ket ar gourach d'hen ober. Gortozomp.

Seisvet abaden.

Ar memes re ha christenien all.

IAN-MARC.

Me ho salud, va breudeur, ato ho kuelan gant plijadur ; en amzeriou trist-ma eo mad en em zestum evit pidi.

JUD.

Ho trugarecat, breur ; Doue a vouezo ho tigoll evit ar vad a rit.

SILAS.

Ra roi ners-calon deoc'h ; ra roi ar gounit deoc'h ha d'ho map er stourmajou-ma.

IAN-MARC.

Pedit ferm evit va map ; izom en deus sicour.

PHILIP (*outhan he unan.*)

Nag a vorc'het am eus-me ! Mes anzao va fazi dirag an oll, ne c'hellan ket... Ouspen zo, va eontr Isaac marteze ne deuio ket hag em bezo amzer da gomz oc'h va zad en he bart he unan.

IAN-MARC.

Pedomp, va mignoned, an eil evit egile ; pedomp

dreist oll evit Per ; pegement a gristenien a fal-galouno marteze, ma her c'hollomp !

STEFAN.

Ia, he varo a ve eur c'holl braz evit an ilis.

ANDRE.

An iliz ne vezo ket discaret. Pa vezo lamet diganthi unan euz he bugale, e teui cant en he leac'h. Ah ! plijet gant Doue miret dezhi he fenn vizibl. Mes ha pa varfe Per, an ilis ne vezo ket discaret ; eur scoazeller muioc'h e devezo en Env.

IAN-MARC.

C'hui a goms mad, hag an oll galonou ama a zo a unan gant hoc'h hini.

PHILIP (*outhan he unan.*)

Siouas !

MATHIAS.

Ia, mestr, an oll a zonch hag a lavar eveldoc'h.

JAKEZ.

Fidel e vezimp da Jesus-Christ beteg ar maro.

STEFAN.

Me a garfe beza ive ; aoun am euz avad n'em be ket a nerz avoalc'h, hag e c'houlennan ma pedot evidon.

PHILIP (*outhan he unan.*

Hema zo dinerz ive ; mes ne nac'h ket, ha pidi a ra.

IAN-MARC.

O va Doue, c'hui oc'h eus prometet beza ganeomp bevech ma en em gafchemp daou pe dri unanet evit ho pidi. Taolit eur zell a druez var ho servicherien a zo ama, ha silaouit hor pedennou. C'hui a c'hell pep tra ; ni ho ped, diskuezit ho callout, ha grit, mar d'eo red, eur burzud, evit tenna euz he chadennou hoc'h abostol, an hini oc'h eus choazet evit beza ar penn euz hoc'h ilis. Roit deomp oll ar c'hras da veza fidel beteg an halanad diveza, ha na deui nicun ac'hanomp da nac'h he feiz.

PHILIP (*outhan he unan.*)

O va Doue, ha me am euz he nac'het dija !

JUD.

O va Zalver Jesus, roit nerz calon da Ber.

SILAS.

Ha torrit he chadennou.

JAKEZ.

Me a garfe gouzanv en he leac'h.

MATHIAS.

Me a garfe dougen he chadennou.

STEFAN.

Ha me a garfe mont d'he gaout d'ar prizon d'en em deleur d'he dreid ; he vennoz a rofe din, hag an anter muioc'h a ners-calon am befe goude.

ANDRE.

Me zo sur brema e sonch enhomp ive.

JUD.

Hag e ped ive ganeomp hag evidomp.

SILAS.

Doue hor silaouo. (*Clevet a rer daou daol scoet var an nor.*)

PHILIP (*outhan he unan.*)

Va eontr ! Va Doue, petra a rin-me? Red eo din digeri dezhan.

IAN-MARC.

Piou a sco var an nor d'ar mare-ma ?

PHILIP.

Va zad, eur mignon eo ; me am oa comzet dezhan euz an asamble-ma, hag am eus prometet digeri dezhan.

IAN-MARC.

Mad oc'h eus great, va map ; ar muia ma vezimp o pidi eo ar guella. Stefan, it da zigeri.

ANDRE.

Marteze e clevimp, gant an hini a zo o skei, kelou euz a Ber ; clevet em euz e tlie ar iuzevien he varn.

STEFAN (*o tont strafuillet oll.*)

Per eo a zo o skei var an nor ; anavezet em euz he vouez.

AN OLL ESTLAMET.

Per !

PHILIP.

An dra-ze ne c'hell ket beza.

STEFAN.

Pa lavaran deoc'h, Per eo ; ker strafuillet oun bet ma zoun diredet d'hen lavaret deoc'h araok digeri an nor.

IAN-MARC.

Kea buan-ta da zigeri dezhan.

(Stefan a ia adarre da zigeri, hag an oll a chom evel sebezet, o sellet varzu an nor.) G. M.

Itroun Varia Lourd.

UGENTVED DEVEZ.

An dud dizoue, nec'het o velet ar pareou burzudus a ree dour feunteun ar Verc'hez, a gemeraz eun tu all c'hoaz evit nac'h gallout Doue. Klask a rejont eun den desket evit gouzout ha beza vije en dour-ze traou euz ar medesinerez gouest da barea klenvejou an dud, evel dour ar feunteuniou brudet a gaver ebarz ar meneziou, ha da bere ve kasset an dud goal klanv evit klask eno ar iec'het ; hag aliez siouaz e teu ar paourkez klanvour da vervel eno.

Mar deo, eme an dud dizoue, an dour-ze dour ar vedisinerez, na hell den ho c'hemerout nemet goude beza bet grad-vad ar gouarnamant, pe grad vad ar Mœr. Ar vedisinet a renk ober ho ali evit lezel unan bennak da eva euz an dour-ze ; neket eur chapel a renker sevel eno, eun ty evit an dud klanv eo, a dlee beza savet eno.

Neuze evit ober plijadur d'ar Prefet ha d'an dud dizoue, en em gavaz eun den gouiziek var he veno, pehini a lavaraz hag a lakeaz dre skrid, penaoz en em gave ebarz an dour-ze traou evit ar vedisinerez.

Ar Prefet a oa eun den difraë, rag d'ar bevare euz a viz maë en doa groet he brezegen da oll veared ar c'hanton ; d'an devez-ze ive, d'an abardaë-noz, en doa lakeet tenna an oll profou euz a gao Lourd ; d'ar bemp euz ar memez miz, en doa bet sonj da brizounia Bernadeta ; hogen guelet en doa e oa red dezan chom heb hen ober. D'ar c'huec'hved a viz maë, en doa etre he zaouarn ar skrid euz a apotiker Lourd divarben an dour.

Epad ma reet an oll draou-ze a enep ar Verc'hez Vari, ar miraklou a greske bemdez.

Eul leo banter euz a Lourd, e veve eur vaouez vad divar ar meaz, pehini e doa labouret kalz en he buhez, ha pehini na oa ket evit labourat mui, abaoue triouec'h miz. He hano oa Katel Latapi-Chouat ; er miz here 1856, o veza pignet en eur vezen dero evit diskar mez, e oa kouezet euz ar vezen-ze hag e doa ifamet he dorn deou hag he breac'h. Abaoue ar vreac'h-ze oa chomet dinerz ha tri biz euz an dorn-ze a jomaz sounet, en despet d'an oll draou gret gant ar vedisinet evit ho farea.

Ar c'hreg-ze iaouank c'hoaz, na helle mui gouniz he bouet, rag ne oa ket mui evit plega ar biziet-ze. Na oa mui evit neza nag evit griat, nag evit ober stam, na soken evit aoza bouet d'ar re all. Goude beza gret kalz louzeier dezi, ar medisin a lavaraz ne vije biken pare. Klevout kement-ze euz he berz, a oa eviti evel beza kondaonet d'ar maro. An den paour pehini na hell ket mui labourat, n'en deuz da gaout nemet paourentez.

Ouspen ar poaniou-ze, e teuaz dezi eur c'hlenved ; beac'h e doa o vale. Tristidigez he ene a oa braz, ha poaniuz oa sellet outi. Koulzkoude an esperans a jome e'hoaz e kreiz he ene paour.

Eun nozvez Katel a zo dihunet dre eur zonj pehini a zeu dezi en eun taol.

Eur speret, emezi, eur speret a gomze din gant eun nerz braz : kea d'ar c'hao, kea d'ar c'hao, te vezo pare. Piou oa ar speret-ze pehini a barlante dezi, ha pehini ar vaouez diwiziek da vihana hervez ar bed, a c'halve eur speret : an œl mad hebken a oar piou e oa.

Teir heur euz ar mintin oa neuze, Katel a c'houlen he daou vugel evit mont ganti en hent.

Chom gant ta labour, emezi d'he goaz, mont a ran d'ar c'hao.

Ker klan evel m'az oud, ne hellan ket da lezel da vont da unan, emezan ; mont da Lourd ha dont en dro, an dra-ze zo teir leo vale.

Mont a rin, emezi, ha me vo pare.

Netra na hellaz mirout outi da vont en hent gant he bugale. Al loar a oa sklœr, an noz sioul, iouadennou vije klevet tro var dro bep eun neubeut, hag an dra-ze a sponte ar vugale ; krena a reent ha chom a reent a za ; Katel a roë fizianz dezo, ne doa aoun ebet. Sonjal a ree dezi e kerze varzu ar vuhez.

Digouez a rejont d'ar goulou dez. Katel en em gavaz gant Bernadeta. Unan a lavaraz dezi penaoz hi e oa an hini a vele ar Verc'hez. Katel na respontaz ket, tostaat a reaz euz ar grouadurez benniget gant Doue ha karet gant Mari, hag e pokaz d'he dillat gant doujans.

Mont a reaz neuze beteg ar c'hao Massabiell, elec'h ma n'em gave kalz tud en despet d'an heur abred.

Katel hag he bugale en em lakeaz var ho daoulin da bidi, ha goude ar beden-ze, Katel a zavaz en he za, hag a soubaz he dorn ebarz an dour burzuduz, ha raktal he biziet a eünaz, ha plega a hellaz anezo ; ar vuhez oa deuet adarre ebarz en he biziet. Ar Verc'hez sakr e doa pareet anezi.

Petra ra Katel neuze, Katel ne deo tam souezet, Katel na laosk ket eur iouaden, mont a ra var he daoulin, hag a rent grasou da Vari ha da Zoue. Evit ar veich kenta abaoue triouec'h miz e pede he daouarn e kroaz, he biziet sounet gueichall a groaz gant ar re all.

Choum a reaz pell evel-ze en he anaoudegez vad ; pedennou gret er giz-ze zo dudiuz ; an ene a seblant dezi beza kavet ar baradoz !

Koulzkoude red oe aichui ar beden.

Savomp breman, ha domp en hent, a lavaraz Katel d'he bugale.

Kemerout a reaz anezho dre an dorn, hag a gemeraz ganto hent Loubajac.

Eürussoc'h evit n'oun goëst d'el lavarout, ober a reaz goustadik ar veaich hir dre an henchou fall a zo etre Lourd hag he zy. Ar vugale n'ho doa mui a aoun, an heol a oa savet hag ho mam a oa pare.

Er memez amzer eur vaouez euz Lamark, hanvet Marianna Garrot a oe pareet e deg devez en eur goalc'hi eun darvoeden e doa pehini a c'holoë he bizaich abaoue meur a vloaz, gant an dour euz ar c'hao Massabiell.

An Aotrou Amandou euz Pontak he medisin en deuz rentet testeni euz a gement-ze.

Er ger a Vorder eun intanvez Mari Lanou-Domenge oajet a bevar ugent vloaz a oa abaoue tri bloaz seizet en he c'hostez kleiz ; ne oa ket mui goest da vale nemet dre sikour eur re bennag, ha ne oa mui evit labourat.

An Aotrou Poueymeroo medisin goude beza gret euz he c'hallout evit he farea, na ree mui a louzou dezi ; atao koulzkoude e teue d'he guelout.

Pedavare eta, emezi, e vezin pare ? an dra-ze a c'houlenne digant he medisin pa er guele.

C'hui a vezo pare pa fello da Zoue, a respounte dezi ar medisin pehini na zonje ket neuze e lavare dezi ar pez a erruje ganti divezatoc'h.

Perag ne gredfen ket ar prœpoz-ze ha perag ne bedfen ket an Aotrou Doue, a sonjaz ar vaouez koz, o klevout an dud o kozeal divar-ben ar c'hao Massabiell.

Kass a reaz unan bennag da Lourd da gerc'hat dezi eur banne euz an dour-ze pehini a baree kement a dud.

Pa oe digasset an dour dezi, he c'halon en em gavaz oll tenereet.

Diskennit ac'hanoun euz va guele, emezi, ha dalc'hit ac'hanoun em za.

Savet oe, guisket he dillat dezi buhan ha buhan, an oll a oa skoët en ho c'halonou.

Daou zen a zibouezaz anezi, hag e talc'hjont en he za en eur gregi enni dindan he c'hazeliou.

Mari a astennaz he dorn beteg an dour, hag a soubaz he biziet ebarz ; ober a reaz neuze sin ar groaz varnezi, ha goude e tougaz ar veren beteg he muzellou, en or eva goustadik an dour, en eur bedi a galon hag a vouez izel.

Livet ker fall e oa, ma zonjet e oa o tont da semplaat.

En eun taol en em eünaz, skrija a reaz, sellout a reaz en dro dezi, ha gant an œr a joa a iouaz : Lezit ac'hanoun buhan, pare oun.

Ar re pere a grogaz enni a ziskrogaz eun neubeut en or grena, Mari a lammaz euz dre ho daouarn, hag en em lakeaz da gerzat evel ma na vije bet morse klanv. Eun bennag, o terc'hel atao eun tamik aoun, a ginnigaz dezi eur vaz evit en em harpa. Mari a zellaz euz ar vaz en eur vusc'hoarzin, kemerout a reaz anezi hag e zaolaz pell diou ti evel eun dra didalvez.

Adalek an devez-ze ez eaz adarre da labourat er parkeier.

Tud deuet da velet ha guir e oa pareet, a c'houlennaz diganti, hag hi a helje bale dirazo.

Bale, emezi, aotrounet, neket avoalc'h, redek a rin dirazoc'h ; hag en em lakeaz raktal da redek dirazo.

An dra-ze oa da viz maë ; da viz gouere goude e c'helle peb unan guelout Mari ker krenv en despet d'he fevar-ugent vloaz, o troc'hi an ed gant ar falc'herien all, hag hi ne oa ket etouez ar re ziveza.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp.

O pegen kaër vije bet d'an dud guiziek ma o dije sentet ouz Doue. Ar gouiziegez eo speret dister an den krouet oc'h antreal e skiant he grouer dre al labour. Pep gueich ma zeo dizklœriet eun dra bennag a nevez er skianchou, eo dizklœriet dre ar furnez divin dan den pehini er c'hlask. Hag an den gouieziek a zeu da gompren muioc'h mui ar furnez euz an hini en deuz krouet ar bed oll, pehini an deuz bepred gouarnet ar steret, an heaul, al loar, evel ma c'houarn an den, hag ar re vihana euz al loënet, ar re ziztera euz ar blantennou.

Eun den gouieziek a gav bemdez, eun dra nevez divarben gallout Doue, madelez Doue, skiant Doue.

O Mari, ar gouieziegez a dlefe ober deomp daoulina dirag Doue evit en adori, en eur lavaret penaoz n'omp netra, ha Doue a zo, hag hen ebken a zo eun dra bennag.

Ha koulzkoude, hor Mam vad, elec'h adori Doue gant muioc'h a garantez, pa teu eun den da veza gueziek, an den diskiant na zonj nemet da gaout foge gant he vouiziegez, ha memez an den dianaoudek en he galon, a zeu da stourm oc'h Doue gant ar vouiziegez-ze en deuz bet Doue ar vadelez da rei dezan.

Evel-ze eo c'hoarvezet, o Introun Varia Lourd, gant an dud gouiziek pere zo en em gavet en oc'h enep, pa peuz bet ar vadelez d'en em zizkuez d'ar bed-man, ha da barea hon tud klanv.

Oh ! pareit ac'hanomp euz ar follentez-ze, euz an dronk-ze pehini a zistag an dud diouz Doue ; hag a zeu neuze d'ho lakaat a enep an eil d'egile, hag a zo pennabek euz ar Revolusionou pe dizpac'h a erru etrezo, hag ive euz ar brezeliou euzuz.

O Mari, sellit pegen reuzeudik eo stad an den gouiziek, tenvaleet he skiant dre ar pec'het, savit ho taouarn etrezek an env, ha goulennit digant Doue ma tiztroio d'ar mad an dud gouiziek pere a zo kalz anezo breman kontrol da Zoue !

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

ANNA DE JESUS.

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

TREDE PENNAD VARNUGENT.

Zaccarelli, mignon diveza ha madoberour Beneat.

Ar c'higer Fanch Zaccarelli, hor beus great anaoudegez gantha en dro ziveza a ioa he di pustost da ilis Itron Varia ar Menesiou, hag euz ar vouen dud calonec-se a zo roues meurbet en hon amser. Zaccarelli en eur veva divar poan he zivreac'h a heullie mad he relijion, hen hag oll dud he di. Oll e clevent bemdez an oferen e ilis an Itron Varia, hag ar pot coz a govessea hag a gommunie bep sadorn. Zaccarelli en doa guelet Beneat azalec an troiou kenta m'oa en em voazet da zont da ilis Itron Varia ar Menesiou, hen eta he c'hreg hag e vugale a zouge eur respet bras d'ar paour-se a velent ken digernez oc'h he gorf ha ken aketus da bedi.

An tad Piccilli person an ilis-se hag a govessea cals euz an tiad tud devot-ma en doa ho zicouret da anaout ha da respeti ar paour santel-se a ginnige evel skuer d'ar re a zeue davitha da goves ; hag an eil o clevet gant eguile oa Beneat anavezet mad gant ar re a ioa custum da zont d'an ilis, petra bennac fals ne vouient ket he hano. Gant an tad Piccilli eo en doa marteze zaccarelli ha meur a hini all desket lesbenvel Beneat Sant Alexis.

Zaccarelli a anaveze mad ar paour-se, a hanvet ive paour ar *c'harant heur*, dre m'her guelet bep mintin en oferennou ha bep abardaez e litaniou ar Verc'hez ha var an deiz en ilizou all ken a bell ken a dost, pa veze enho eul lid bennac. Hen hag oll dud he di o doa eur joa vras o sellet outha rac meur a veach her guelet entasiet hag evel beuzet e Doue epad he beden ; ha kement e veze bet ar zonch anezha en ho speret m'ho deveze scorpul avechou d'ar zuliou ha d'ar gouliou bers n'ho divije ket clevet mad an oferen dre ma vezent chomet re hir da zellet oc'h ar paour eurus-se. Anna diana, ar verc'h, a anzavas e zeo bet meur a veach chomet en eun oferen all gant aoun n'e divije ket miret a-

balamour da ze, ar gourc'hemen da glevet an oferen. Ar iaouanca enz ar vugale Per-Paul er penn kenta ne grede nemeur e vertus Beneat, diskuezet hor beus an doare m'eu doue evitha kement a istim hag ar re all.

Evel an darn vrassa euz ar re ho deuz great mignoniach gant Beneat, Zaccarelli hag he dud a oue lent outha er penn kenta. Her guelet a rea peurliessa bemdez o tremen dirag he di, he zaouarn croaziet var boull he galon, he zaoulagad ato e sellet oc'h an douar, hag eno e tonge kement a respet dezhan evel en ilisou ma ne grede coms outha.

An tad ar c'henta a gredas rei dezha eun aluzennic, Beneat he c'hemeras; goudeze e teuas soken d'he rei dezha en ilis, hac evit se e taouline e kichen Beneat hag en eur rei eun taolic var he scoas e roe dezha he aluzen; ar paour he c'hemere eb lavaret grik, avechou soken eb distrei he benn.

Mui eget ho amezeien, ne vouient ket hano ar paour brudet-se, nac he vro nac he lignez; eun devez Fanch Zaccarelli a ioa var dreujou he zor e tivis gant eun amezec dezha pa velas he baour devot o tont etrezec enho en eur bedi, he zaouarn var boull he galon, lavaret a reas d'he amezec : m'ho peus c'hoant da velet eur zant sellit oc'h ar paour-se a zo erru etrezec enhomp. Guir a livirit, emezha. Pa erruas en ho c'hichen enhez hardissoc'h evit Zaccarelli a c'houlennaz digant ar paour-se he hano hag e vro : Beneat, emezha guinidic a Frans, hag e kendalc'has da vont gant he hent. Zaccarelli a oue mall gantha redec da lavaret d'he vugale ar pez en doa clevet, hano ar paour.

Ar verc'h Anna, ouspen ma tonge eun istim vras evit Beneat, e divije bet c'hoant d'en em erbedi outha, petra bennac ne grede ket ket hen ober e cave dezhi gouscoude. Beneat a anaveze ar pez a dremene en he c'halon, fisians e devoa diana e kementse hag e c'hortoze dreizha sicour eus an env evit anaout bolontez Doue varnezhi, pe hi a ioa galvet da jom er bed pe da vont d'ar gouent. Eun devez her guelas o tremen a zindan he frenest hag evel m'he doa desket he hano her galvas gant he dorn e tiskuezas dezha chom d'he gedal : Beneat a jomas; Anna a roas dezhan he aluzen, mes pa fellas dezhi coms outha, he zeod a jomas stak oc'h he staon ha ne ellas lalavaret ger. Beneat ken nebeut ne gomsas ket outhi ar pez ne viras ket na gendalc'has da zougen respet dezha.

A benn eur pennad goude Fortune, ar c'hossa euz an torrad o veza goal glanv, hag o velet bemdez Beneat o tremen dirag he di, a c'hoanteas guelet ar paour devot-se o tont betec enha. D'ar seiz varnugent a vis c'huevrer 1782 Anna o velet Beneat o tremen dre ar ru a ieas d'he gaout, neuze e credas ober he c'hrividi hag er pedi da zont da velet he breur a ioa goal glanv hag a felle dezha he velet. Beneat a ieas ganthi, hag, he zaouarn atao croasiet var boull he galon, e chomas eur pennadic da goms oc'h Fortune hag he vam a ioa diez ive : Kemerit ners calon, emezha, gouzanvit ho poan evit Doue; Beneat ne jomas nemeur a amser gantho gouscoude.

An dud-se a felle dezho caout an eur vad da velet Beneato tont da breja eun dro bennac gantho. Ar vam soken o veza e velet e pedi en ilis a lavaras e tigasje he map da ziskues an hent deza evit dont d'he zi da leina : *da leina*, eme Beneat roc avoualc'h; *da leina, me ne leinan nemet var ar ruiou*. An tad ne voue ket ken nebeut euruzsoc'h; o veza he gavet eur vech o tizrei dioc'h eun ilis er penn all a Rom oc'h her velet feas maro her pedas da zont d'he di da ziskuiza eur pennadic ha da zrebi eun tam bennac; *me*, emezha, *ne zreban nemet var ar ruiou*.

Eun devez bennac goude beza bet o velet Fortune, Beneat a deuas dirag ti Zaccarelli evit lavaret dezha e zea e pelerinach da Lorett hag er pedi da gaout ar vadelez da rei dezha eur boutou lerr evit ober he veach. Evel m'edo c'hoas er goanv, ar c'higer trugarezus en divije bet c'hoant da rei dezha eur re neves, pe eur re vad diana. Mes Beneat ne gemeras nemet eur re goz, evel ma zoant toull gouscoude e lezas anezho evit ma vijent kempennet. Antronos e teuas d'ho c'herc'het; Zaccarelli o velet peger fall oa he dok a lavaras da Veneat e renke ive kemeret eur c'hoz tok coz en doa. Pa velas peger kempen oa ne fellas ket dezhan he gemeret. Mes Zaccarelli hen anaveze hag en eur goms rok outha e lavaras : dre zentidigez e renkit he gemeret. Neuse laouen bras her lakeas var he benn en eur lavaret : *Brema em beus an ear euz eur mondian*. Fellout a reas ive dezha he garga da gas guers eun oferen da lavaret e Lorett; n'her greas ket, kemeret a reas ebken, dre gals a boan, pevar real evit ober he veach hag he belerinach diveza da di ar Verc'hez.

Lavaromp eur veac'h c'hoas : Sant Beneat Joseph Labr, pedit evidomp.

IAN AR GERNEVEZ.

Ar Vretoned da Zantez Anna.

VAR TON : Eürus ar galon gristen;
PE VAR TON : Santes mari, Mam Doue
Pe c'hoas var ton Kelven.

DISKAN.

Patronez dous Breiz-Izel,
Santes Anna, Mam vad;
Deomp hirio roït skoazel
Guelit hor c'halonad!
Sellit ouzomp a druez
Ni zo ho pugale :
Varnomp dre ho madelez
Tennit bennos Doue.

1.

Dirag ho trôn bodennet.
Ni fell deomp da bep bro
Diskuez e zomp Bretonet
Ha christenien ato!
Pa zeu Satan e counnar
Da glask diskar hor feiz
Deoc'h gant fizians ni lavar :
Truez! truez! Mam Breiz!

2.

Kennerzit hon Tad Santel
He encrez a zo bras :
Gounzanv'ra arok mervel
'Vel Jesus var ar groaz.
Ra zeui dreizoc'h an Ilis
Gant peoc'h ha Joüsted
Da gass sklerijenn ar feiz
E pevar c'horn ar bed.

3.

D'ar Frans a nevez roït
He gloar ker burzudus;
Dezhi furnez goulennit
Digant calon Jesus.
Ra vezo clevet e Breiz
Dre oll, e pep mare :
« Frans, merc'h hena an Ilis,
« Frans eo zouav Doue. »

4.

D'ar zoudardet er stourmad
C'houi a ro nerz-calon
Var ar mor d'ar merdead
Sicour, protecsion.
Deoc'h c'hoas pa huanadet
Bro c'hall beuzet er goad
Ho preac'h cren he difenne :
Mil bennos deoc'h, Mam vad!

5.

Hirio deus lein an envou
Ho merc'h bepred guerc'hes;
A bourchas d'hor c'halonou
Peoc'h, laouenedighez.
Da Vari hor gouliou
Diskuezit ha souden
Hi bellaï ar c'hurunou.
A groz a uz d'hor penn.

6.

O Mari, ô rouanez,
Ha c'houi, Santes Anna,
Guelit hon tristidiguez
Digassit deomp ar joa.
Ouzomp, Mam an esperans,
Patronez Breiz, sellit;
Saveteit hor bro Frans,
'Vidomp pedit, pedit.

Y.-M. L.

Talvoudegez eun ene. Eur paour, eur c'hlasker bara a valee, tenval he benn, dre ruiou Pariz, ar gear-ze eleac'h ma caver ker stang peorien o c'hlaouri gant an naoun e kichen pinvidien ne ouzont ket penauz en em lacat na petra da ober gant ho danvez. Ar paour-ma, o velet tud guisket ker caer o tremen ebiou dezhan, epad ma voa he unan goloet a druillou, a zonje e voa meurbet dister hag e talie nebeut a dra. Evel ma voa pleget he benn ganthan, hag he zaoulagad troet varzu an douar, e velaz etre he dreid eur folliennik skedus dreist, skedusoc'h eget an aour hag an diamanchou. Plega a ra d'he destum, ha crena a rea he zaouarn o cregi enhi. Mont a ra ganthi da di eur iuzev, unan euz a re zo ho micher ober kenvers gant aour hag arc'hant.

— Ha ne c'helfac'h ket, emezhan d'ar marc'hadour, rei din eun dra bennag evit ar folliennik-ma a dle beza prisius dioc'h he guelet o lugerni?

Ar iuzev, goude beza sellet piz outhi a lavaras :

— Me a roi deoc'h eu he leac'h, he louez a aour.

Laket et voue ar folliennig en eur penn euz ar Valans, hag er penn all ar iuzev a lakeaz eur pezig aour. Ar folliennig oa ar bounnera. Laket e voue eur pez aour all brasoc'h, ha ne zibrade ket c'hoaz ar folliennik skedus. Ar iuzev a dolaz er valans peziour aour a hiniennou, a zournadou, a vozadou, hag ar folliennik ne zibrade ket.

Ar iuzev a daol goudeze er valans ar braoentezion aour, chadennou, bizaouedou ha traou all ioa en he di, ha bepret ar folliennig skeduz oa ar bounnera. Erfin gouscoude pa en doa ar iuzev laket er valans kement tam aour a ioa en he di, ar folliennig a lezaz he dibrada, hag an daou benn euz ar valans en em gavas compez.

Ar paour a lakéaz ar bern aour-ze e pleg he zae druillen, hag a ieas d'he deleur ehars treid Sant Visant a Lerin, o conta dezhan petra a ioa digouezet ganthan. Sant Visant ne voue tam souezet oc'h he glevet, hag a lavaras d'ar paour;

« En ho nec'hamant, emezhan, breur, oc'h eus disfiziet euz a dalvoudegez eun ene. Ar folliennik skedusze, ker moan ha ken tano, breset dindan treid an dud, eo ar skeuden euz hoc'h ene, ha brema eus diskuezet deoc'h pegement a dal.

(*Tennet a vuez S. Visant a Lerin*). G. M.

Louzou oc'h ar c'hosed. Lavaret a rer ez a beb bloas da goll, e grignolou an Europ, evit ugent milion a dalvoudegez en ed debret gant ar c'hosed. Setu ama eul louzou a zo cavet n'eus ket pell. En eur c'hrignol a ioa enhi 200 poezellad viniz, e tigoueschot da gas eun dornad canab bennak nevez tennet euz an douar, glas c'hoaz hag ho belc'h outho. Antronoz e voue guelet ar c'hoatach euz ar c'hrignol goloet a gosed oc'h en em denna kuit. Ar bern guiniz a voue caset ha digaset, hag a benn c'huec'h pe sciz devez ne voa tam cosed eno, hag abaoue n'eus ket bet, rak bep bloas e laker evelse dornadou canab er c'hrignol.

Evelse ne ve nemet, araok cas en ed d'ar c'hrignol, teleur ama hag ahont eun dornad canab bennak, euz ar femel a vez dare abenn ar mare ze, hag ho lacat gant ho belc'h pa vent nevez tennet euz an douar. Ar re o deus cosed en ho grignolou pe solierou, ne goustfe ket cals dezho implija al louzou-ze.

Eur stereden losteg a veler brema e kichen ar c'har cam, tost da stereden an anternoz, eun tamig izeloc'h evithi. Pa vez deut serr-noz, he gueler splam, he lost troet varzu ar c'hreis-deiz. Ervez an dud goueziek, d'an 12 euz ar miz e voa etre an heol hag an douar, vardro pemp milion varnugent a leoiou dioc'h an heol, hag evelse tost avoalc'h d'an douar.

Pelerinachou. Eur vanden belerined en em gleo brema e Pariz evit dont da bardona d'al lec'hiou santela er penn dioc'h ar c'huz-heol euz ar Frans. Ar bardonerien a ziblaso euz a Baris d'an 21 a vis Gouere. Mont a raint da genta da Chartr, d'ar c'hosa leac'h a zevosion e deus mam Doue er broiou-má. D'an 22, e vezint e menez Sant Mikeal; eno e veza en devez-ze prosesion gant goulaou var an aod, en dro d'an abati.

Antronoz ar belerined a deui da Foujer eleac'h ma raint eun eán. D'ar 25 mintin mad, e vezint e Poulmean eleac'h ma e deus lavaret ar Verc'hez ez ea he map da gaout truez ouzomp. En dervez-ze da bardaez e tigouezint e Santez Anna Vened eleac'h ma tremenit daou zervez, ar 26 deis gouel Santez Anna hag ar 27. Neuze e zaint da échui ho felerinach da Itron-Varia-a-Esperans e Sant Briec eleac'h ma vezint resevet gant an Aotrou'n Escop David, Aotrou Escop ar Puy hag Aotrou Escop Air. D'an 29 e veziut distro da Baris da deir heur dioc'h ar mintin.

Lourd. E Lourd emaer o sevel eur gouent evit leanezed a urs Carmez, setu ama, ervez keleier Lourd, ar pez en deus roet tro da zevel ar gouent-se,

D'ar 16 a vis Gouere 1858, deis gouel Itron-Varia Garmez, e voa difennet oc'h an oll, hag oc'h Bernadeta he unan, mont d'ar c'hao Massabiel. Bernadeta gouscoude, poulzet gant speret Doue, a ieaz a bell er foenneier var bord ster ar Gav, a vel d'ar C'hao, hag a chomas da zellet evelse a bell oc'h al leac'h ma en em ziskueze dezhi ar Verc'hez. En eun taol, setu hi o velet adarre an Itron Gaer, laouenoc'h ha skedusoc'h eget biscoas. Evit delc'her souch a gementse, hag euz ar gouel a reat en deis-ze, christenien vad a deuas dezho ar zonch da zevel eur gouent euz a urs Carmez var an huelen eleac'h ma edo Bernadeta pa velas mam Doue er pardaezvez-ze.

Ar gouent-se a zo eno plaset caer dirak skeuden ar Gonsepsion didach. Respont a rai d'ar pez a c'houlenne ar Verc'hez digant Bernadeta, pa lavare dezhi pedi ferm evit ar bec'herien hag ober pinijen. Gouzout a rer bugale Santez Tereza e zo ho lod pidi evit ar re ne reont ket hág ober pinijen eleac'h ar re n'o deus ket ar gourach d'hen ober.

Ar Vam Tereza a Jesus, priorez a Gouent Carmez e Tull, eo a zo o fonta ar gouent-nevez-ma e Lourd.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *4 Gouere.*		Pont-n'Abat. — *2 Gouere.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	39 lur, 50 c.	Guinis.....	39 lur, 39 c.
Segal.....	28 lur. 00 c.	Segal.....	26 lur, 67 c.
Eiz.....	24 lur. 00 c.	Eiz.....	23 lur, 26 c.
Ed-du.....	24 lur, 00 c.	Ed-du.....	25 lur, 22 c.
Kerc'h.....	26 lur, 00 c.	Kerc'h.....	27 lur, 00 c.
Avalou douar	10 lur, 00 c.	Avalou douar	10 lur. 00 c.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo eas bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

DISSADORN 25 GOUERE 1874. N° 495 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza pact araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moutler an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 25 Gouere 1874.

Pa laker an amzer brema e kem gant an amzer goz gant an amzer-se hanvet peurliesa an *oad creiz* (moyen-âge), e caver e guirionez eur c'hem bras etrezho. Ar scrifagnerien difeiz n'o deuz nemet louge ha meuleudi da rei d'an amzer brema eleac'h ma veler kement a draou ijinus ; hà n'o deus nemet disprij ha dismegans da deleur var an amzeriou coz-ze eleac'h ne voa, enezho, var an douar, nemet tenvalijen, tud anterc'houez, n'o devoa tam sclerijen ha ne voant ket din va veva etouez tud a ijin, doctored evel a gaver hirio ker stank dre ar bed.

An hini avad a evesai piz, gant c'hoant da anaout ar virionez, oc'h ar pez a dremene neuze hag oc'h ar pez a dremen brema, a velo eo hon doctored a hirio eo a zo dall pe kentoc'h ne ouzont distaga nemet geier divar benn an amzeriou coz-ze evel divar benn an traou all. Guelet a rafe ez oa neuze doctored, tud ijinuz, brezellourien ha ne ve ket cavet hirio a re all da lacat e kem gantho, hag a ve lavaret a ve eat ar vouenn anezho divar an douar.

Hon doctored a ve cavet bihan ha dister ma vent laket e kichen sant Thomaz a Aquin, sant Bonavantur, sant Bernard ! Hor brezellourien vella ne zafent ket me voar vad re ho fenn ma vent laket e kichen Sant Lois, hag ar vrezellourien caloneg all a iea d'an douar santel da ziframma bez hor Zalver a dre daouarn an dud divadez ! Hon tud ijinus n'o deus ket a leac'h da veza re a fouge enho pa zellont oc'h ar Gatedraliou, an ilizou, an touriou caer hag huel-ze savet brema ez eus c'huec'h pe zeis cant vloaz, hag a vezo c'hoas sounn en ho za pa vezo coezet en ho foull meur a dam eul al labourou caera hag ijinusa a rer hirio !

Ar c'hem a gaver dreist oll etre an amzeriou coz-ze hag an amzer brema eo ar speret a feiz a ioa neuze ha n'ema mui, ar feiz a ioa beo neuze hag a zo maro brema. Neuze ive e reat torfejou, mes cridi a reat, hag aoun a ioa rak barnedigez Doue ; douja a reat an ilis. Pa zave houma he mouez evit gourdrouz, an dorfetourien vrasa zoken a grene hag a chome a za. Setu ama evit skuer :

En eur sened dalc'het e Toled gant eskibien ar vro, an tadou euz ar sened-ze a zouge ar varnedigez-ma :

« Discleria a reomp e taolomp an anaouen (*an excummugen*) vras var ar bandennou laeron-ze a red ar vro o lacat dre ma zeont an tan er guiniennou hag er guez olivez, abalamour ma tistrujont, e kement ha ma c'hellont, danvez sacramant an aoter ha danvez an tri zacramant Couzemen, Nouen hag Urs. »

Ma teufe hirio hon Eskibien pe zoken an tad santel ar Pab da zevel he vouez evit gourdrouz eur rum bennag a enebourien an iliz, ha da harpa he c'hourdrouzou var eur rezon evelse, petra a ve great ? petra a ve lavaret ? Ne rafet, credabl, nemet c'hoarzin, ober goab ha caketal. Doctored difeiz, ha zoken hiniennou hag a lavar beza christenien ha caout feiz, a gemerfe ho fluen evit diskuez gant calz a vouezieger, ez eo ep mar collet ho skiant gant ar re zo o c'houarn an iliz, ne d'eo ket dereat ho c'homzou ha ne ouzont ket petra a fell dezho da lavaret na da ober. Guelet on euz en hon amzer vikel Jesus-Christ o sevel he vouez evit teleur an anaouen var alouberien an iliz ha var meur a hini coezet e torfejou all, hag ar re zo coezet evelse an anaouen varnezho n'o deus great nemeur a van.

Mad, bandennou laeron ar Spagn ne rejont ket a c'hoab euz ar gourdrouzou great dezho. An dud-ze, laeron vras, tud a aloube ep morc'hed ebet tra ho uessa, o devoue aoun rag an anaouen, hag ac'houdevez ne gredjont mui lacat an tan er guiniennou nag er guez olivez.

Hogen kementse a ziskuez splam pegement a c'hallout o devoa en amzer-ze ar feiz hag ar relijion var sperejou an dud, ha pe gen nebeut o deuz hirio.

Rom. — An tad santel a gendalc'h da zigemeret ar

gristenien vad a ia d'he velet, ha da rei d'an oll responchou hag aliou leun a nerz hag a furnez.

Ar gristenien vad a Rom ive a zo mall gantho mont da velet ho zad muia caret, ha da rei dezhan mercou euz ho fidelite. Evit an eisvet varnugent deiz ha bloaz abaoue ma ema Pii nao var gador sant Per, ez int bet gueo vont a vandennou, pobl, noblans, tud iaouang, itronezed, da renta ho deveriou da vikel Jesus-Christ.

Guelet ez eus dreist oll eur vanden verc'hed hag o deus tennet ar sell varnezho. Eat oant en eur vanden teir ha pevarugent evit skeudenna an tri bloaz ha pevarugent en deuz ar Pab. Hag an teir maouez ha pevarugent-ze a ioa unan anezho euz a bep bloaz adalek tri bloaz ha pevarugent e devoa ar gossa anezho, beteg an diveza pehini ne doa nemet eur bloas.

Ar zonch deut da merc'hed-ze da verca evelse oad an tad santel, a c'helfe beza cavet iskis gant hiniennou, dreist oll gant an dud difeiz ; ar re avad o deus relijion a velo eno unan euz an troiou ijinus-ze a glask bugale vad evit ober plijadur da eun tad a garont.

Ar Pab, o comz euz ar pez a ioa tremenet en dervezeiou-ze e Rom, a lavare d'an noblans :

« Guelet em eus daou rum o tiscouez din ho zantimanchou, eur rum zo deut en deiz, oc'h sclerijen an heol hag a grie : *bevet ;* eur rum all a deue en noz oc'h sclerijen torchou a vije lavaret elumet en ifern, hag a iude : maro ! Ar re a zo deut eta en deiz eo bugale ar sclerijen hag ho mouez eo mouez ar garantez ; ar re zo deut en noz eo bugale an denvalijen, hag ho mouez eo mouez ar gasoni ; ne ket dies ho barn nag anaout petra int.

SANT PER ER CHADENNOU.

III.

Eisvet Abaden.

Ar memes re, Sant Per.

Pa voue digoret an or, e veljont Sant Per o tont, hag an oll hen anavezaz, hag a chomaz estlamet.

Silas.

Oh abostol santel, livirit deomp penaus....

Sant Per.

Clevit, va bugale, clevit petra en deus great Done evit he abostol. Cousket oan etre daou zoudard, liamet gant diou chaden. En eun taol oun bet dihunet ; ar prizon a ioa sclear evel an deiz ; eun eal en doa touchet oc'h va c'hostez en eur lavaret : Sao buan ! kerkent ar chadennou zo coezet euz va daouarn. An eal a lavaras din : laca da c'houriz ha da voutou. Ar pez a ris. Neuze e lavaras din : Kemer da zae, ha deus var va lerc'h. Dont a ris d'he heul, ha ne vouien ket eo e guirionez eun eal a ioa deut d'am c'herc'hat ; me zonje din eo uvreal a rean. Mont a rejomp evelse a dreus diou vanden goardou, hag e tigoueschomp beteg an nor hou-

arn a sco var gear, hag houma a zigoraz anezhi he unan dirazomp. Dont a rejomp ac'hano-ta hag e valejomp troad oc'h troad hed eur ru ha neuze an eal a ieas kuit en eun taol.

Neuze, deut enhon va unan, e liviris : Brema e c'houzon mad eo Doue en deus digaset he eal, hag en deus va zennet a dre daouarn Herodez hag ar iuzevien a c'hortoze kemeret ho ebat divar va c'houst.

Philip (*outhan he unan*).

Ah ! pebez Doue am euz trahiset !

Silas.

Gloar da Zoue en deus bet truez oc'h he bobl.

Jud.

Piou iviziken a zisfizio euz he c'hallout ?

Andre.

Pebez mez evit hon enebourien.

Jakez.

En em glevit eta a enep Jesus-Christ, rouaned ha tud galloduz euz an douar !

Mathias.

Petra a c'hell ho soudarded hag ho chadennou a enep eal an Aotrou ?

Stefan.

Ah, na me zo eürus ! Toc'hor oan er feis ; brema avad pa ho kuelan, va zad, n'em eus mui aoun ebet.

Ian-Marc.

Evit creski c'hoaz hol laouenedigez ha creaat hon eneou, o pet ar vadelez d'hor bennigen, o abostol santel.

Philip (*outhan he unan*)

Hor bennigen !... Pebez joa, ma n'am bije ket nac'het evel am eus....

An oll a ia d'an daoulin da reseo benediction S. Per.

Sant Per.

Bugale dibab euz ar bobl santel, euz a lignez roeal, prenet gant goad hor Zalver Jesus-Christ, ho pinigen a ran en he hano, ra ho miro dioc'h pep pec'het, ra roi ners deoc'h e pep stourmad, he ra ho caso oll d'ar vuez eternel.

Philip (*outhan he unan*)

Oll !....

Sant Per.

Mes n'em eus ket guelet Philip, va map muia caret ; peleac'h ema-hen-ta ?

Philip.

Emaoun ama.

Sant Per.

Va map ker, am eus nevez badezet, pebez laouenidigez eo evidon da velet, mes te ne ziskuezez ket beza laouen.

Philip.

Pardon, va zad, ken strafuillet oun...

Sant Per (*da Ian-Marc*).

Petra a c'hoarvez ganthan-ta ?

Ian Marc (*da Sant Per*).

Izom o pezo da gomz outhan en he bart he unan. Aoun am eus na ve bet touellet gant eur re bennak.

Philip. (*outhan he unan*).

Varc'hoaz ec'h anzavin oll outhan, ama dirag an oll ne c'hellan ket. Amzer am eus ; va eontr ne deu ket ; marteze ar iuzevien n'o deus ket barnet Sant Per.

Sant Per (*d'ar gristenien*).

Ar burzud en deus great Doue em c'henver a zo seul vrasoc'h ma tlien beza caset varc'hoas d'ar maro. Unan euz ar gardou en deuz hen lavaret din.

An oll.

Oh Doue !

Philip (*outhan he unan*).

Crena a ran ; dont a rai va eontr !

Andre.

Pebez gras en deus great Doue deomp !

Ian Marc.

Doue a c'hortoz alies ken na gaf d'an dud eo collet pep tra, ha neuze ên em ziskuez.

Philip. (*outhan he unan*),

Mar deu va eontr ama, e lacaï cregi e Sant Per, hag eo me am bezo he verzet.... Alo, leveromp.... mes ne gredan ket.... va Doue pebez rann galon !...

(*Clevet a rer skeï var an nor.*)

Sant Per.

Piou a sco aze d'ar mare-ma ?

Ian-Marc.

Ar mignon a gomze Philip anezhan. Stefan, kea da zigeri.

Philip.

Na dit ket ! me so eun trubard ! Ne ket eur c'hristen a zo aze, eur iuzev eo, va eontr Isaac ! Me a ioa en em glevet ganthan evit ma teuje ama da lacat va zad da drei kein d'he relijion !

Ian-Marc.

O bugel reuzeudik ; evelse eo.

Sant Per.

Na rit ket a rebechou dezhan ; n'en deus ket great goasoc'h egedonme ; ha n'em eus me ket nac'het va Mestr ?

Philip.

Petra n'em c'hasit ket kuit ?

Sant Per.

Me, goude beza bet pardonet, ne bardonfen ket d'ar pec'her ? An dra-ze ne ve ket anaout *Calon Jesus* nag hini he vikel.

Philip.

O trugarez euz a Zoue ! (skei a rer adarre).

Sant Per.

Digorit, Mes araok va c'huzit-me, ne ket droug a ve great deoc'h abalamour din. Te Philip, anzao da bec'het, hag e c'hounezi marteze da eontr eleac'h beza collet ganthan.

Ian-Marc.

Va breudeur, na ziskuezomp troublien ebet, ha marteze e c'hounezimp da Zoue ene va breur.

Navet abaden.

Isaac.

De mad deoc'h mignuned ; na vezit ket souezet e ven deut ama ; evit savetei ho puez deoc'h eo. Eur goal gelou am eus da rei deoc'h. Per a vezo laket d'ar maro varc'hoas. — Petra ne rit van evit clevet ar c'helou-ze ? Gouscoude pa scoer ho penn, e c'hellit beza sur e viot scoet ive. Te da viana, Philip, va zicour da zistrei an dud dallet-ma !

Philip.

Mar d'int dallet, me zo ive.

Isaac.

Te ive am diles ! Gouscoude e poa lavaret....

Philip.

Anzavet em eus va fec'het ha gouelet dezhan. Biken mui netra n'em distago dioc'h Doue.

Isaac.

Ah ! an oll am diles. Truez ouzin, va breur ; savetei ho puez eo a glasken. Ne c'houlennan nemet eun dra ; dalc'hit ho creden, mar kirit, mes grit neuz eur pennad da drei kein dezhi.

Ian Marc.

Ober neus ! an dra-ze a ve trahisa Jesus.

Isaac.

Neuze-ta emaoc'h oll em enep ?

Ian Marc.

Ia, va breur ker, ni as car muioc'h eget n'en em garez, hag a fell deomp da zavetei ganeomp. Oh ! ma c'houfez bete pegeit e za gallout Doue !

Isaac.

Me garfe cridi, va breur, mes ne c'hellan ket. Petra n'am eus-me guelet eur burzud bras bennak ?

Ian-Marc.

Hag hon ners-calon-ni e creiz an danjer ha ne deo ket eur burzud bras ?

Isaac.

Eo sur.

Philip.

Digorit an nor d'ar c'hras a sco var ho calon, va eontr ker.

Isaac.

An disfizians a zo c'hoaz em ene ; mes va c'halon a zo evel entanet. A beleac'h e teu an domder-ze em c'halon ?

Sant Per a deu hag a lavar :

Digant Doue !

ISAAC.

Petra uvreal a ran-me? Va mignoned, ha ne deo ket hema Per, ho mestr?

SANT PER.

Va map, anavezit éta oll-c'halloud Jesus-Christ. Goulen a reac'h diganthan guelet eur kurzud; setu e velit unan. Hen eo en deus torret va chadennou, ha va rentet d'he iliz, hag an iliz a zigor deoc'h he divrec'h.

ISAAC.

Ah! trec'het oun, eur vanden a ioa var va daoulagad hag a goez. Va c'hemerit e reng ho pugale, tad santel; mes penauz ec'h efasin-me an torfet am eus great o chom keit all ep anaout ar virionez?

SANT PER.

Jesus a zigemmer ato gant laouenidigez an danvad a zistro d'ar vanden.

PHILIP. (*oc'h en em deleur d'an daoulin*).

Hag ar map prodig a zistro da gaout be dad.

IAN-MARC.

Penauz e c'hellin-me ho trugarecaat, ô va Doue? Roët oc'h eus din kement a c'houlennen. Kement a garien a zo brema deoc'h.

SANT PER.

En em laouenaomp, va bugale, o velet an ifern trec'het; mes en em bourchasomp da vrezelecaat adarre; rag an Iliz a vezo great ar brezel dezhi ato. Bepret e vezo stourmet outhi, ha bepret e vezo treac'h. Ne ancounac'hait ket, ar stourmad on eus bet brema a zo eur skeuden euz ar stourmajou a vezo en amzer da zont. Alies, Per, e personach ar re a deui var he lerc'h, a vezo carget a chadennou; mes pa vezo deut ar mare merket gant Doue, he eal a deuio, ha daoust da oll arrach an drouk-sperejou hag an dud fallagr, e torro chadennou vikel Jesus-Christ.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

KENTA DEVEZ VARNUGENT.

Journalet pe gazetennou Paris a zeuaz ive da skriva divarben ar pez a dremene e Lourd koulz ha paperiou oll departamanchou Frans.

Digouezout a ree bemdez e Lourd eun niver brassoc'h brassa a dud deuet dy evit enori ar Verc'hez santel hag eva euz an dour burzuduz.

An dra-ze a ree poan d'an Aotrou Prefet. Morse na vije trouz ebet etre kement all a dud a zeue bemdez d'ar c'hao Massabiell; goazet, merc'het, tud iaouank, tud koz, bugale, tud fidel, tud deuet eno evit guelet ar pez a zigoueze. Eun dorn pehini na helle ket beza guelet, a henche an oll dud-ze pere, heb den d'ho c'helen, a zeue didrouz dre vilierou beteg ar feunteun burzuduz.

En despet d'ar Prefet, ar c'hao a oa adarre leun euz piledou var elum, bleuniou, profou, peziou aour hag arc'hant evit sevel ar chapel goulennet gant ar Verc'hez. Ar c'homissœr polis a zeue bemdez d'ho c'herc'hat evit ho c'hass d'an ty kær. N'en doa aoun mui, taol a ree aliez ar bokejou ebarz ar steir. Hogen aveichou evit mirout ouz an dra-ze, an dud vad a zizelie bleuniou roz heb niver var ar geot en dro d'ar c'hao, hag ar c'homissœr ne oa ket goëst d'ho destum divar an douar.

Eun den gouiziek euz ar vro hanvet Thomas Pujo a lavaraz a vouez huel ar c'hontrol d'ar pez oa merket var skrid ar Prefet. Lavarout a ree ar virionez frœz hag heb aoun, penaoz dour ar feunteun burzuduz euz a Lourd oa dour evel dour ar feunteuniou all.

Etretant Bernadeta, a oa var poënt da ober he fask kenta; en ober a reaz d'an tri a viz even devez gouel ar sakramant. En devez-ze konseil ar gomun e Lourd a roë karg evit an eil gueich d'eun den habil braz an aotrou Philol da glask mar oa e dour ar feunteun eun dra bennag euz ar vedisinerez. Doue en or zizken evit ar veich kenta e kalon Bernadeta a gavaz eni eur soursen gaër ha sklœr meurbet. Bemdez e teue tud-d'he bizita; hi a oa atao ar bugel dinam pehini on euz lavaret. Plijadur a ree d'ar re e guele dre he glander, he feoc'h hag he santelez.

Eun devez, eun itroun goude beza kaozet ganti, a gemeraz eviti kement a zoujans, ma fellaz dezi troka he chapelet great gant mean priziuz ouz chapeled dister ar c'hrouadur.

Mirit oc'h hini, itroun, a respontaz Bernadeta, cetu va hini, ha na fell ket din he droka; eur chapelet dister a zo dereatoc'h din-me; me a zo paour, an traou a dalvoudegez nint ket mad din.

Eur bœlek a felle dezan lakaat anezi da reseo eur pez arc'hant, na fellaz ket dezi he c'hemer; kinnig a reaz anezi evit an eil gueich; reusi a reaz ar veich-man gant kement a nerz, ma na oa ket lec'h mui da gomz ken euz an dra-ze.

Neuze ar bœlek a lavaraz dezi: Pa na fell ket deoc'h kemer an arc'hant-ze, kemerit anezan evit ar beaurien hag e po ar blijadur da rei an aluzen.

Grit an aluzen-ze evidoun, c'hui oc'h unan aotrou, emezi, hag e vo guelloc'h eget ma er rafen va unan.

Bernadeta a felle dezi chom er stad a vuez oa lakeet gant Doue; ha koulzkoude aveichou he zud hag hi n'ho doa ket a vara.

En devez-ze ar ministr euz a Bariz en doa digasset eul lizer d'ar Prefet evit he veuli euz ar pez en doa great beteg hen hag a c'hourc'hemenne dezan lakaat da aichui ar beaichou d'ar c'hao hag an oll miraklou.

Deuet e oa ar mare euz ar bloaz e pehini an dud vraz hag an dud pinvidik euz ar bed o deuz ar c'hiz da vont d'an dour a vuhez d'ar feunteuniou a zo e meneziou ar Pyrenee en dro da Lourd. Dont a raje an oll dud-ze da c'houzout ar pez a dremene er gerik-ze, hag an oll miraklou digouezet eno.

Neuze ar Prefet a zeuaz da zonjal penaoz e oa red dezan mirout ouz ar miraklou da veza great, hogen penaoz dont a ben euz a gement-ze?

Mont da eva da eur feunteun, en or tremen var douar ar gomun, na oa ket koulzkoude kontrol d'al lezen. Penaoz ober eta evit difen mont beteg ar c'hao?

Cetu ar pez a reaz ar Prefet ijinuz: Douar ar c'herrek Massabiell a oa douar boutin; ar Mœr a helle difen na iaje den ebet var an douar-ze evel ma hell peb den difen d'ar re all dont var he dra. Neuze an hini a vije deuet beteg ar c'hao a helje beza kondaonet gant ar justis ha setu petra a glaske aotrounet ar gouarnamant. Kass a reaz ar c'helou d'an AotrouMœr Lourd da lakaat var mogeriou ar prœpoziou-man.

Ar Mœr euz ar ger a Lourd.

Dre urz ar re o deuz ar gallout:

Dre soursi evit ar relijion hag evit aichui ar moumounerez a reer er c'hao Massabiell:

Evit kemer soursi euz yec'het an dud pere a ia dy; pa ze guir e teu kalz a dud da eva euz dour ar feunteun zo er c'hao, hag a zo kalz traou en dour-ze pere a helje ober drouk ma vent evet heb aotre ar vedesinet; difennet eo eva euz an dour-ze heb aotre ar gouarnamant.

Artikl kenta.

Difennet eo tenna dour euz feunteun ar c'hao.

Artikl daou.

Difennet eo tremen dre an douar gomun euz ar c'herrek Massabiell.

Artikl trede.

Lakeet a vo eur gloued var ar c'hao evit mirout ne iafe den ebarz.

Lakeet a vo pilierou dirag ar c'hao var pere a vo skrivet: difennet eo mont var an douar-man.

Artikl pevare.

Ar re pere na zentint ket ouz al lezeu-man á vo galvet dirag al lez-vran.

Artikl pemp.

Ar C'homissœr Polis hag ar jendarmet a zo karget da lakaat senti ouz al lezen-man.

Great e Lourd, e ty ker.

an 8 a viz even 1858,

Sinet gant ar Mœr hag ar Prefet.

Ar Mœr a gavaz dicez braz lakaat he sinatur d'al lezen-ze; abalamour da-ze en doa lakeet e pen he baper ar prœpoziou-man; *dre urz ar re o deuz ar gallout.* Goude a lakeaz embann an urz-ze ebarz ker oll, hag he staga euz ar vogeriou. Lakeet oa ker buhan ar gloued var ar c'hao. Pilierou oa lakeet e kement korn euz an douar gomun da virout na zeufe den eno. Goardou a veille noz ha de evit mirout na zeufe den beteg ar c'hao, ha kemer a reent hanoiou ar re a ie var ho daoulin beteg ar c'hao.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp.

Introun Varia Lourd, epad ma tezke ar bœlek ar c'hatekiz da Vernadeta, c'hui oc'h unan, o komz dezi kalon ha kalon, o peuz kelennet anezi da zigemer gant karantez korf sakr Jesus-Christ.

Grit ar memez tra, o Mam santel meurbet, grit kement all evit peb hini ac'hanomp, kempennit en hor c'halonou eul lec'h deread evit digemer dre ar gomunion gant eur garantez vraz ho mab divin; kempennit en hor c'halonou eul lec'h ken deread evel ma hell ar c'hrouadur kempenn evit he grouër. Roït deomp-ni, ô Guerc'hez heb he far, ar sonjou a garantez o poa, pa zizkennaz evit ar veich kenta ebarz ho kalon an Doue-ze pehini a zeue d'en em ober den ebarz ho entraillou chast; hag e talc'hjac'h eno an hini na hell ket an envou derc'hel.

Dizkuezit deomp petra eo digemer en hor c'halonou korf sakr hor Salver! Lakit eno karantez evit sakramant an aoter! Grit deomp pleustri hag entent penaoz pa n'em gavomp dinerz, aze eo e renkomp klask an nerz a galon; penaoz pa zomp maleüruz avoalc'h evit koueza er-fank euz ar pec'het, er sakramant adorabl-ze a renkomp klask ar burete; penaoz pa zomp maleüruz, ankeniet glac'haret, e renkomp mont da gaout Jesus er gommunion evit beza soulajet ha frealzet. Penaoz pa zomp paour, eno e tleomp klask ar binvidigez; penaoz pa hon euz kollet hon hent, eno e tleomp klask hent ar silvidigez; penaoz pa na ouezomp mui petra da gridi, eno e tleomp klask ar virionez; penaoz pa zomp maro, eno eo e tleomp klask ar guir vuhez.

Grit deomp karout, evel ma tle beza karet, ar baraze euz an œlet korf ha goad eun Doue; grit deomp kavout divlaz oll traou mad ar vuhez-man pa zeuont deomp heb ar bara c'houek-ze euz ar baradoz; ra vezint oll divlaz, divlaz evidomp heb Jesus er sacramant euz an aoter. Ra zeuio dre ar gommunion ar c'huerc'hder da veza dous; ma raï eur vlaz divin d'al labour tenna, d'an dever dicœssa, d'an injur ar goassa, d'ar vez ar brassa, d'an oll draou euz ar bed-man pere a ra euz deomp; evit ma lakaïmp anezo da dalvout evit ar baradoz.

O Mari, roït deomp-ni ar garantez an tennerra evit korf Jesus-Christ, evit ene Jesus-Christ, evit divinite Jesus-Christ. Roït deomp ar c'hras da garout a greiz kalon sacramant an aoter!

Introu Varia Lourd pedit evidomp!

ANNA DE JESUS.

Pardon ar Veach-Vad.

Egoueled ar c'hab, ez euz eur chapel, a rear anezi chapel ar Veach-Vad. Ar chapel ma savet var eur roz, azo azioc'h ar mor, en evelep-doare ma veler oc'houthi ar bagou, al listri a zo var ar mor glaz. Savet eo eno me agred, evit ma-teuio ar moraer, ar martolod d'en

em erbedi oc'h an Intron Varia, arog treuzi mor treiz ar raz : rag moraer ha martolod a oar peger chansuz eo tremen mor ar raz eb drouk pe c'hlaz.

Disul eta edo pardon Intron ar Veach-Vad, ar brasa pardon a zo en douaren-ma, ha marteze unan euz ar brasa pardoniou a zo en escopti.

Dioc'h an *tanchou* savet, eo anat e meer var c'hed oc'h eur c'halz pelerinet...

Petra bennag ma c'houlen an oll galonou amzer vrao, ar mintinvez a zo eun tammik mouk, eun tammik tenval, mes seul a teu an dud euz tro var dro, seul ma teu ar belerinet, an oabl a venn, an eol en em ziskouez. Var dro naveur, var bouez trei ho penn var zu ar gornok, o pize guelet eur Vapeur-Vian hag var he lerc'h pemp pe c'houec'h bagikall o tout etrezek Plogon evit kemeret pers er pardon.

Enez Sizun, pe da viana ar peb brasa anezi a deu da bardona gant ho ferson, gant ho c'hure, gant ho banielou kaer, gant ho dillajou guen-kant. Eur procession var vor na pebez tol lagad kaer!

Ne maint mui nemet var-hed eur skoulm, hag e klever eur c'han dudiuz a ia doun er galoun, rag oc'h penn eur c'han o tont divar ar mor neo ket ar perliesa eun dra divalo da glevet, merc'hed an enez Sizun a oar c'hoaz kana ha kana euz ar brava. Ne ket ni ebken, tud ar c'hab a zo deut ho c'halonou da deneraat, ar zaoz he unan evit-han da veza er meaz euz ar guir religion, en deuz lamet he dok, ha savet he bavillon otremen dre biou ar vapeur a zougne ar belerinet. Kement-se a ro kentel da eur vanden lampcned ganet er guir feiz ha savet e anoudegez ar religion catolik, hag a vez guelet en hon c'heriou ochom evel pilerou, an tok var ar penn, o c'hoarzin goab oc'h ar belerinet a ia da Lourd, d'ar Salet, da Baray-le-Monial, ma na tenent ket c'hoaz da glask toler dismegans var an dud vad a ia di. Goulscoude mard'e voa en hon touez unan-bennag klouar, bihan ar feiz en he greiz pe griziennet louedet er pec'hed, me a gred o velet eur procession var vor, great gant braz ha bihan, great gant bugaligou iaouank flamm savet da c'houlou deiz evit dont d'en em er bedi oc'h Intron Varia ar Veach-Vad, me a gred o velet ar banielou oc'h oari gant an avel, oklevet ar c'hanaouennouse a *ginige* dont a zi aveaz bro, me a gred en deuz santet eun drailk bennag o vrouda, otoma he galoun...

A boan m'ho deuz douaret tud an enez, ma teu an eol da veza splam ha digatar. Anat eo ema an autrou Doue hag Intron Varia ar Veach-Vad a du gant ar pelerinet. Procession Plogon gant an autrou Person a ioa deut dija da *gêcha* oc'h procession an enez sizun ; hag an diou groaz o veza poket an eil d'eben ervez ar c'his an daou brocession a ieaz en eur gana an *Ave maris stella* betek ar chapel. Eno e oue fichet an Ilis, fichet an auteriou, eno edo eun toulladick beleïen diredet euz ar parresiou tro var dro evit kaeraat ar pardon.

An autrou G. belek Klouerdi pe seminer-vian Pont-Croaz a ganaz an oferen. An oferen echu, pephini en em droaz ar guella ma c'hellaz evit kemeret he damik lein, ervez ma cave pe m'en doa digaset gantan.

Var dro teir-heur a oa kanet ar gousperou tro-e-tro gant ar goaz ed, ha gant merc'hed an enez.

Goude ar gousperou ema arzarmon var ar groaz a zo var dro eun daou c'hant kammed bennag eur ar chapel.

An autrou B. person C. a zavaz var troad ar groaz, hag oveza kemeret ar c'homzou ma euz an litaniou, Auxilium Christianorum, a ziskouezas sklear ha splam penoz eo ar Verc'hez Vari sicour an den iaouank, sicour an den dimezet, sicour an den oajet, neuze pazeo red ober ar veach diveza. P'eo deut ar predicatour da gomz euz ar Verc'hez glorius Vari patrounez ar Veach-Vad, p'eo deut da gomz eus an dud he fed, p'ho deuz eur veach hir da ober, p'ho deuz ar mor treiz da dreuzi, neuze ho pije guelet, lenner, an daelou otifructa oc'h an daoulagad, an dour o redek a-hed divoc'h martolodet duet gant an amzer ha gant ar mor.

Goude ar zarmon ar procession en em zisplegaz evit mont en dro d'ar chapel hag a teuaz daveza kaer-tre. Guelet a oa marteze oc'h pen èget pevarc'hant goulaouen gouestlet ha douget gant tud ar c'harter hag gant ar belerinet deuet di a bep-kostez...

Setu eta echu ar pardon, setu trugarekeat ar belerinet, hag an dud a zistro dar gear laouen, evel pa vez great eun dra vad bennag ha pa vez ar goustians enheeaz...

Eun dud a zo bet er blama e pardon Veach-Vad evel neuz ket bet guelet morse, ha goulscoude n'euz bet guelet den ebet oc'h ober an distera dismegans. Kement-se a zo enor ar barres, enor an autrou person, enor ar belerinet. Mil beunos dezho oll. Mil bennoz ive d'an autrou Kalounek-ze en deuz bet ar vadelez da lakaat e vapeur e *damani* an enezi di, hog a zo deut he unan gant he Intron, hag he graouadur c'hoaz tenerik da bedi Intron Varia ar Veach-Vad.

MAB AR BAE.

Scrifa a rer deomp euz ar Faouet evit hor pidi da rei anaoudegez da lennerien Feiz-ha-Breiz euz eur pelerinach braz a dle beza great ep dale e chapel santez Barba. (Ne verker ket deomp an deiz, hag evelse ne c'hellomp ket lavaret pe zeiz e vezo ar pelerinach-ze. Ar re a c'hoantai kemeret perz er pelerinach a gavo ep mar an tu da c'houzout pe zeiz e vezo.) Eur pelerinach a vezo eno euz ar c'haera. Pemzec parrez, ep conta ar re n'o deus ket c'hoas prometet, a dle dont di e prosesion. An tadou, ar glouer, hag al labourerien euz a Langoned, a dle dont da rei sked d'ar pelerinach. Oferennou a vezo er chapel adalec peder heur bete deg heur anter ; goudeze oferen bred var an dachen. — Gousperou, prosesion, erfin ar belerined en em denno parrez ha parrez, en eur gana canticou.

Calz euz hor Bretoned o deuz eun devosion vraz evit santez Barba ; an oll a voar e peder ar zantez-ze evit pellaat divarnomp ar gurun hag ar barrou arneu.

Chapel santez Barba e kichen ar Faouet a zo en eul

leac'h dudius da velet pa vezer savet var an dorgen pe an duchen oc'h costez pehini ema. Rag bez'ema eno, evel eun neiz Er, a zioc'h ar ster Elle, ha lavaret e ve e ve bet cleuzet costez an dorgen evit ober plas d'he zevel. En daou benn dezi ez eus great scalierou evit disken beteg enhi divar gern an duchen, ha netra dudiusoc'h da velet eget eur prosesion great eno gant pilerou var elum etre daouarn ar bardonerien, a dle beza goest mad euz ar pez a veler e Lourd hag a ra estlam ar re a ia di. Er bloa-ma dreist oll, pa vezo eno kement a belerined, kement a barreziou deut di gant ho frosesionou, an taol lagad, ep mar, a vezo euz ar re gaera.

Guir eo ar belerined vad ne deont ket evelse evit guelet traou caer, evit caout eun taol lagad dudius ; mont a reont gant santimanchou hueloc'h ha devotoc'h ; mes gouscoude an eil tra ne vir ket oc'h egile.

Pelerinach Fecamp, en Normandi.

D'an trede sul euz ar mis-ma e voa eur pelerinach caer e Fecamp. Ar gristenien a deue di da adori goad hor Zalver a zo eur berad bennag anezhan caledet ha miret eno abaoue ar c'hantvejou kenta. Setu ama eur pennad euz a eur scrit cavet eno, en iliz abati an Dreinded :

« En ilis-ma, dindan unan euz an aoteriou, ema pris daspreniđigez ar bed, hag ar pris-ze a zo, ep mar, deut euz a Jeruzalem, evel ma her gueler dre ar scrijou zo ama varlerc'h.

« Joseph a Arimathi ha Nicodem, diskibien dre gus d'hor Zalver Jesus-Christ a voue, dre zislealdet, crucifiet gant ar iuzevien, a ieas da gaout Pilat hag a c'houlennas diganthan corf hor Zalver evit he lacat en eur bez ; roet e voue dezho. Nicodem, ervez Aviel sant Ian, o veza deut dindan noz da gaout Jesus, a raclas gant he gontel ar goad a ioa caledet en dro da c'houliou he zaouarn hag he dreid, a lakeaz ar goad-ze en he vaneg hag her miras gant calz a respet epad he vuez. Pa velaz ar maro tost dezhan, e tisculiaz he zecret d'he niz Isaac, hag e roas dezhan ar vanek gant an tenzor prisiuz a ioa enhan. Isaac a lakeaz an tenzor-ze en eur c'houfr, ha ne vanke dervez ebet da renta henor dezhan eno. Mes eun dervez he c'hreg o veza he gavet var he zaoulin dirag ar c'houfr, a ieas dioc'htu da lavaret d'ar iuzevien e doa guelet he fried oc'h adori eun idol.

Isaac, discuillet evelse, a dec'haz euz a Jeruzalem, hag a ieas da chom da Sidon. Abenn eun nebeut bloaveziou o veza gouezet dre revelasion e tlie Titus ha Vespasian, impalaered a Rom, dont gant cals strolladou soudarded, da zistruja Jeruzalem, e reaz eun toul e corf eur vezen deo a fiez a ioa en he liorz, hag e cuzaz eno an tenzor prisiuz. O veza gouezet, dre eun eil revelasion e tlie ar romaned lacat oll e tan ha goad, e sonjas troc'ha ar vezen fiez ha teleur an dronjen er mor.

Ne reas ket kementse ep beza ankeniet, mes eun trede guech en devoue revelasion. Clevet a reaz eur vouez o lavaret dezhan :

« N'o pet aoun ebet, ar goad presiuz oc'h eus taolet er mor a ielo da zouara en eur c'harter a Vroc'hall eleac'h ma vezo adoret gant guir gristenien. »

E guirionez ar pennad guezen-ze a voue dizouget e traonien Fecamp. Eno e voue cavet gant bugale da eun den hanvet Boyo. An dronjen fiez-ze a ioa savet scourrou varnezhi ; ar vugale a droc'haz unan euz ar scourrou-ze, hag her c'hasas d'ho zad ha d'ho mam.

Ar re-ma, evel n'o doa guelet morse a goat evelse, a c'houlennas peleac'h o doa cavet ar scour-ze. Ar vugale a lavaraz o doa he gavet en draonien eleac'h ma zoa muia peuri, hag ez oa c'hoas daou scour all evelse.

Antronoz an tad a ieas gant he vugale da gerc'hat an daou scour all hag ho flantaz en he liors eleac'h ma tigouezas burzudou bras.

Boyo a glascas meur a vech digas ganthan ar dronjen vezen ; morse avad ne c'hellaz hen ober. Mervel a reas souden, ha Mari he c'hreg, a chomaz intanvez gant he daou vugel.

Da vouetiou Nedelec e tigouezaz eur pelerin da c'houlen loja. Mari hen digemeraz en eur lavaret dezhan e voa paour ha ne c'helle ive rei dezhan nemet eul lojeis paour. Da noz, Mari a lavare gant glac'har : O va fried kez, ma vijac'h bet beo, or bije bet adarre ive eun eteo da lacat en tan fennoz evel er bloaveziou all. Ar vugale, oc'h he guelet trist, a lavare d'ho man : « p'eo guir ez eus deut sicour deomp, ni ielo varc'hoas da velet ha ni a c'hello digas an dronjen-hont euz ar park. » Ah, va bugale, eme ar vam, gouzout a rit ho tad, daoust d'he ners ha d'he ijin, n'en deus gallet morse he digas ac'hano.

Ar pelerin a c'houlennag euz a betra e comzent, hag a lavaras goudeze : « Varc'hoaz e zaimp gant eur c'har, hag e tigasimp an dronjen ama, mar plich gant Doue. »

Antronoz e kemerjont eur c'har hag e carkjont an dronjen vezen enhan ; pa o devoa avad great eur gamed bennag e vouent souezet meurbet o velet ar c'har o vruzuna el leac'h ma voue savet an abati. Ar pelerin a zestumaz eur bern mein hag a lavaras : « En dronjen vezen-ze ema goad presiuz hor Zalver Jesus-Christ : Ama eo etle beza miret evit ar re a deui var hol lerc'h. » Goude m'en devoa lavaret ar c'homzou-ze, n'her gueljot mui.

Ar re vraz euz ar vro eu em zestumaz, ha goude beza anavezet ar virionez a gomzou ar pelerin, e rejont sevel eun abati. Ar goad presiuz a voue laket var aoter sant Salver. Mes an ilis-ze o veza bet discaret gant ar baianed, ar goad presiuz a chomas cuzet dindan ar mogeriou coezet.

Eun nebeut mad a vloaveziou a dremenaz ep ma c'houiet peleac'h edo an tenzor presius-ze ; red e voue eur burzud braz evit he zizelei. Prinsed hag aotronez vraz o veza o chaseal en draonien ze a velaz eur c'haro guenn cann, bras divent, a ieaz en ho raok beleg al

leac'h ma edo ar goad presuis, a reas teir zro d'al leac'h ze, ha ne voue guelet mui.

Ar brinsed a iea ac'hano d'ar gear en eur sonjal er burzud-ze, pa voent taget gant antercant laer, ha lazet oll var al leac'h. Unan anezho, araok mervel, a zisclériaz ar burzud o devoa guelet. An Duk Richard, o veza clevet kementse, a lakeas sevel a nevez abati Fecamp. Prest goude, eun eal, c'huec'h troatad hueldet dezhan, a voue guelet var an aoter, a gemeraz ar goad presiuz a ioa chomet etouez an atrejou, hag ker c'hasas var an aoter vraz, en eur lavaret : « Setu aze pris ranson ar bed, deut euz a Jeruzalem. Ar re a zougo eun dra bennag bet touch oc'h ar goad presius-ma, a vezo pelleat pep drouk dioutho. » Kerkent an eal a ieas kuit, hag a lezas roud he droad merket var eur mean a veler c'hoaz e chapel ar mean-font en abati Fecamp.

Abaoue ar goad presiuz a zo henoret eno, a ra cals burzudou, hag a zo bizitet bep bloaz gant eun niver braz a bardonerien.

Ar scrit dorn ma zeo tennet an dra-ma anezhan, a zo euz ar bloas 1727.

Pelerinach Santez Anna Vened.

An Aotrou Guillozo, chaloni, ha henta belek Santez Anna, a scrif divarbenn ar pelerinach-ze.

Morse ar vretoned hag ar Frans n'o doa bet muioc'h a izom euz a scoazel mamgoz hor Zalver, mam ar Ver-c'hez didach.

Ar pelerinach euz ar 26 a vis Gouere a dle beza great ne ket epken evit trugarecat Santez Anna euz ar grasou braz a denn varnomp bemdez, mes c'hoaz evit goulen dre he scoazel :

1° Ma vezo torret liamou an Tad Santel ha ma roi Doue dezhan buez hir ;

2° Ma vezo an ilis trec'h d'he enebourien ;

3° Ma vezo saveteet ar Frans ;

4° Ma vezo miret an deis santel euz ar sul ;

5° Mac'h eanor da vlasfemi ;

6° Ma kendalc'ho ar feiz en hon touez.

D'ar 25 a vis Gouere, da unneg heur e tle digouezout pardonerien Paris, hag e vezo great dezho ar c'haera digemer. — En dervez-ze oferennou adalek peder heur bete creisdeiz. Da unneg heur prosesion da zigemeret ar belerined. — Da unneg heur anter, oferen bred evit ar bardonerien.

Da deir heur, gousperou, prosesion, ean er *scala santa*, peden evit ar *belerined*.

D'ar sul vintin, da beder heur, oferen evit ar bardonerien er *scala santa*, prezegen vrezonek ; benediction ar sacramant. Adalek pemp heur, oferennou en ilisveur bete creisdeis. — Da nav heur, oferen bred ; prezegen c'hallek.

Da-ziv heur goude creis deiz, gousperou ha benediction ar sacramant.

An Aotrou Guillozo a c'houlen ive oc'h ar mamou christen ma roint ho aluzen evit sicour sevel skeuden vras Santez Anna var an tour. Goulen a ra ma teui cals da rei ho hano evit an ober mad-ze o prometi pevar real, hag e c'helfet en em glevet meur a hini evit sevel ar pevar real-zé.

Setu ama ar gounidou o devezo ar re a gemero perz en ober mad-ze :

1° Eun oferen a vezo lavaret bep sadorn kenta euz ar miz evit ar vadobourien ken beo ken maro ;

2° Da vouel Santez Anna, diou oferen bep bloaz evitho ;

3° Bep sul ha bep gouel e vezo great pedennou evitho ;

4° Eur *Memento* o devezo er 6000 oferen a leverer eno beb bloas ;

5° Ho hanoiou a vezo laket e troad skeuden Santez Anna.

An tad Salaun, missioner, a urs Oblat-Mari didach, a zo maro eun nebeut zo. G. M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek*.

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo eas bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 1er EAUST 1874. N° 496 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a diser da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 1er Eaust 1874.

Comz a rer dalc'h mad euz an descadurez a dleer da rei d'ar vugale, hag e guirionez ar bugel en deuz izom e ve desket dezhan ar pez a dle da c'houzout evit ober he dreus var an douar hag evit digouezout el leac'h ma fell d'he grouer e tigouesfe goude ar vuez-ma. Hogen ar geriou ma en em servicher anezho pa gomzer euz ar gelennadurez da rei d'ar vugale a ro da anaout, d'an hini a gar evesaat outho, petra dle beza ar gelennadurez-ze. Lavaret a rer *sevel, diorren* eur bugel ; da lavaret eo, he gas varzu an eac'h, varzu ar pez a zo huel, da lavarez eo he gas varzu Doue pehini eo an huela. Ar re eta a falfe dezho e ve lezet Doue er meaz euz an descadurez a dleer da rei da eur bugel, ne ket he *zevel*, he *ziorren* eo a rafent, mes he zisken varzu an douar a zo izeloc'h egethan. Rak pa leverer sevel, diorren eur bugel, ne leverer ket epken sevel, maga he gorf ; anez ne rafet ket guelloc'h dezhan eget a rer d'al loened ; lavaret a rer sevel, diorrien he eue, rei d'an ene-ze anaoudegez euz ar pez a dle da c'houzout.

Hogen ar pez a dle eur bugel da c'houzout, ar c'hatekiz epken hen lavar dezhan. Eno e tesk ez eo laket er bed-ma evit anaout Doue, he garet hag he zervicha. Sevel, diorren eur bugel eo eta trei he speret hag he galon varzu Doue, he sevel varzu Doue.

Mes den ne c'hell mont da Zoue nemet dre Jesus-Christ. Hor Zalver he unan eo hen lavar deomp en he Aviel. Pa zeo Doue fin diveza an den, kenta eta a dle beza desket dezhan eo anaout ar fin-ze hag an hent d'en em gaout enhan ; da lavaret eo ez eo red rei dezhan eur gelennadurez christen. Kelennadurez all ebet, gouezicgez ebet ne c'hell delc'her leac'h euz a houma.

Ep ar relijion eta, an den-ne dai ket varzu Doue, varzu he fin diveza. Bez'e vezo er vuez ep gouzout na petra eo, na petra en deus da ober, nag e peleac'h e tle digouezout. Henvel eo oc'h eur beacher en eur vro ha ne anavez ket, o vale e creiz an denvalijen, ep netra evit he sclerijenna, netra evit diskuez dezhan he hent ; penaus ne dafe hén ket d'en em goll e gouelet eun islouk bennak ?

Lakeomp zoken en defe bet ar bugel eur vam gristen, en defe bet diganthi ar c'henta anaoudegez a Zoue, hag e defe comanset da zeski dezhan he bidi, ma na vez ket kendalc'het goudeze ar gelennadurez vad-ze, penauz a c'hello ar bugel-ze en em ren ? Ma teuer, eleac'h diskuez dezhan oberou Doue, ha lacat evelse ar sclerijen da greski nebeut ha nebeut dirak daoulagad he ene, da drei he gein d'an heol a iea da zevel evithan, ha d'he zistrei varzu an denvalijen a behini e voa var ar poent da veza tennet ? Setu gouscoude ar pez a zigouesfe ganthan dre eun descadurez er meaz a Zoue, er meaz euz ar Relijion.

Ar c'hazetennou a gomz euz a eur prins a zo distroet ous Doue, hag en deus scrifet d'ar Pab evit goulen ar pardon euz a gement a c'halle beza great a enep an iliz. Ar prins-ze eo Amedee, an hini zo bet eur pennad roue a Spagn, an eil a vugale Victor-Emmanuel. An distroze oc'h Doue en deuz great, ep mar, eur blijadur vras da galon Pii nao, en deuz, a leverer, savet dioc'htu punisionou an iliz a boeze var ar prins iaouank. Ne dleer ket beza souezet gant an distro-ze oc'h Doue, rag Amedee a zisken euz eul lignez hag e deus roet sant d'an iliz, ha meur a hini all, euz al lignez-ze, evitho n'int ket canonizet, o deuz gouscoude roet var an tron, hag e kichen an tron, ar skuer euz ar c'haera vertuziou. Ar re-ze, ep mar, o devezo pedet evit ho lignez, ha gouzout a rer petra eo nerz ar beden dirak Doue.

Rom. — E Rom, an dispac'herien a gendalc'h ato da aloubi ar c'houenchou, ha da deleur var ar ru ar re a ioa enho. Ervez ar gazeten c'hallek *Chronique religieuse*, o deuz a vrema aloubet evelse trivac'h ha pevarugent couent e Rom hag er c'harter divar dro.

Var gementse, eme ar gazeten-ze, ez euz aleiz a gatoliked ha ne eveseont ket avoalc'h pebez droug a ra d'an iliz an alouberez-ze great e Rom. Pa zistrujer eur gouent eu eul leac'h all, ne rer nemet troc'ha eur scourdioc'h ar vezen ; ama avad e Rom pa ziscarer eur gouent pe pa he alouber, eo tronjen ar vezen eo a ziscarer ; rag ar c'houenchou a Rom eo an tiez-mam euz an urziou relijiuzet. Troc'ha he benn eta da eun urs relijiuz a rer oc'h aloubi an tiez-mam a zo ama. Ep ar scourrou, ar vezen a c'hell chom beo, ha zoken poulza scourrou nevez ; mes lamet he fenn diganthi ne oufe nemet sec'ha, troc'het an dronjen, penauz e vevo ar scourrou distaget dioc'h ar vezen ?

An tad santel ar Pap ne les tremen deiz ebet ep sevel he vouez a enep an torfejou-ze ; an oll gristenien catolig a dle ober eveldhan. Arabat eo en defe den aoun o condaoni al laeronsi hag an dislealdet ; rag al laeronsi hag an dislealdet a zo difennet, condaonet gant Doue he unan, ha pe ger bras bennak ma c'helfe beza gallout an dud, ne raint morse diou vertuz euz an daou bec'het-ze, morse ne raint eun dra dibec'h euz eun dislealdet, morse ne raint eun dra honest euz eun alouberez pe eul laeronsi. Ato e chomo var ho ene ar beac'h euz ho zorfet, ha kementse bete ma vezint deut d'he repari.

Sant Magloar en enez Jersey.

Ervez ar re o deus scrifet buez sænt Breiz, ar roue a Frans Childebert a roas, var dro anter ar c'huec'hvet cantvet, enez Jersey da sant Samson kenta Escop Dol. Evit doare avad sant Samson ne deas ket di ; sant Magloar, he vignon hag Escob en he c'houde, eo a zavaz eur gouent en enez-ze.

Ar c'hont Loiescon, pareet dioc'h al lorgnez gant sant Magloar, a roaz an enezen-ze dezhan dre anaoudegez vad. Ar zant a zavaz eno eur gouent caer, eleac'h ma testumas daou vanac'h ha triugent, ha bez' e voue ho abad beteg ar maro. Rag en em dennet oa euz he escopti, evit gallout en em rei oll da zervich Doue. En em blijout a rea o pidi var an aodchou a ioa neuze didud, ha ne ket epken en deis, mes en noz ive e carie comz oc'h Doue var bord ar mor bras. Da noz, pa veze eat ar venac'h da gousket, sant Magloar a iea varzu an aod, hag eno, var eur roc'hel bennag, e tremene an noz o pidi, bete ma cleve cloc'h ar gouent o c'helver evit an ofis dioc'h ar mintin da behini ne vanke morse.

Comz a rer euz a galz a vurzudou great gant sant Magloar en enez Jersey. Ar brasa hini a reaz e voue digas e buez eun den maro. « Eur sadornvez da noz Magloar a c'hourc'hemennas da unan a zervicherien ar gouent mont da besketa evit rei ho c'hoan d'ar venac'h. Mont a reas, mes coeza a reaz euz ar vag er mor, hag e voue beuzet. Pa vouezaz ar sant kementse, e kemeras cas outhan he unan, dre ma crede beza penn abeg euz a varo an den kez-ze, hag e prometas ne zebrje mui a besked. Da bardaez, goude cuz-heol, ar zant a ieas gant he venac'h da vale var an aod, hag a bedaz hor Zalver da renta dezhan corf an den beuzet evit gallout he lacat en douar. Aveac'h en doa echuet he beden ma teuaz ar mor da deleur var an treaz an den-ze leun a vuez hag a iec'het, o lavaret a vouez huel e voa distroet e buez dre veritou ar zant ; hag e zejont neuze en dro d'ar gouent en eur drugarecat Doue.

Sant Magloar ne voa termen ebet d'he garantez ha d'he-vadelez evit an oll. Hen diskuez a reaz en eur gernez a zigouezaz e Breiz e 585 ; ar re binvidica zoken a ioa en dienez. Calz a voue red dezho chench bro evit miret da vervel gant an naoun. Cals bretoned a deuas neuze ive da Jersey da c'houlen sicour digant ho escop coz a ioa sonch mad anezhan ato e Dol. Sant Magloar ho digemeras guella ma c'helle, a roas dezho kement o devoa izom, hag ho bevas keit ha ma padaz ar gernez-ze.

E Jersey eo ec'h echuas sant Magloar he vuez.

Daou vloaz ha pevarugent en devoa, hag edo o pidi da nos d'ar sadorn fask, pa deuaz eun eal da ziscleria dezhan e tlie Doue he denna ep dale euz ar bed-ma.

Ar c'helou-ze a reaz eur blijadur vras dezhan, rak n'en doa ket brasoc'h c'hoant eget beza dizammet euz he gorf evit beva gant Jesus-Christ... Stouet a reas d'an douar, o pidi an eal da rei dezban he vennos.

An eal avad a lavaras : « Penaus bennigen an hini a zo carget a vennoz an Aotrou Doue ? » hag a ieas kuit oc'h he lezel en eun dudi ar vrasa.

Adalec neuze bete mis Du ne reas nemet en em bourchas d'ar maro, ha var dro anter mis Du an eal a deuas d'he gaout adarre, hag evit diskuez dezhan pebez gloar a ioa oc'h he c'hortoz en Env, e roas dezhan ar viatik. Pelloc'h goude ar zant ne finvas ket euz an ilis, ha ne rea nemet lavaret dalc'h mad ar c'homzsu-ma euz ar roue David :

« Eun dra am eus goulennet hag a c'houlennin ato oc'h Doue ; ma chomin en he di bemdez epad va buez. »

Erfin o santout he nerz o vont diganthan, sant Magloar a c'halvaz he relijiuzed, a roas dezho he vennoz hag a rentaz he ene da Zoue d'ar 24 a vis Du 586.

Corf sant Magloar a voue da genta beziet e chapel he gouent e Jersey. Goude beza great aleiz a vurzudou eno, he relegou a voue savet euz an douar ha laket en eur voest, evit beza henoret gant an dud fidel. Mes pa deuas Nomenoe, roue Breiz, da zevel couent Lenhon, menac'h ar gouent o devoue relegou sant Magloar digant tud Jersey, hag ho lakeas gant calz a henor en ho ilis. Eno e chomjont bete ma teuas Salvator, escop Aleth pe Sant Malo, d'ho c'has da Bariz eleac'h ma emaint c'hoaz hirio.

Setu ama, petra a lavarer divar benn sant Magloar e Jersey. Pa zigouezaz en enezen e voa eno drouized paien ; caer en devoue ne c'hellas ket ho gounit da Zoue. Cregi a rejont zoken enhan hag he gas da gichen ho aoter evit he lacat d'ar maro en henor d'ho Doueou

faos. Mes Doue hen tennas dre vurzud euz a dre ho daouarn.

Lavaret a rer ive penaus Doue, o velet caledder a galon paianed Jersey, a zigasaz eur zarpant mor a rea distruch en enezen. Ar zant, evit gounit an dud keis-ze da Zoue, a bedaz an Env da lamet ar voalen-ze divarnezho. Goure'hemen a reas d'an dragon dougen eur roc'hel a ziskuezas dezhan, euz an aod da gern eun dorgen. An dragon a voue red dezhan senti, hag a zammaz ar roc'hel vras. Mes o veza eanet da denna he halan ha da ziskuiza, ar zant a lakeas levr an Aviel var ar roc'hel, hag an dragon ne c'hellas mui he finval. Gant he gounnar ez eas d'en em strinca er mor eleac'h ma voue beuzet. Ar zant ha tud an enezen a rentas grasou da Zoue da veza ho dilivret euz al loen euzus-ze.

Euz an drouized ez eus c'hoaz hano e Jersey ; couent sant Magloar avad ne d'eo mui anat peleac'h edo. Credabl eo e voue distrujet gant an Normanted en navet cantvet. G. M.

Eur Chapel nevez hag eur gouel caer e Guisseny.

Gouzoud a rit-hu e pegorn euz ar bed ema Guisseny ?

Guisseny, clevit-hen mad, a zo eur barrez e bro Pagan, e creiz Pagan, en amezegez Kerlouan. E Guisseny e zeuz var dro tri mil den, labourerien douar evit an darn-vuia, ha christenien kempen aoualc'h evit an amzer a zo var hor c'hein. N'euz eno na paotred ar c'hil crog, na lazerien martoloded penseet, evel a zo bet lavaret meur a veach gant eun darn aotrouien a dalie nebeutoc'h eget Paganiz. Nan, nan : pebden honest, daoust da zoare he zillad, a c'hell mond ha dond dre Visseny, en noz evel en deiz, hep ma ve kementse a zanjer nag evit he jalc'h, nag evit he vuez. Himiennou e Guisseny a rafe vad dezho, evit guir, bezo furroc'h, eva nebeutoc'h, ober nebeutoc'h a drouz.... Mez e pe seurt park ne zao ket a louzeier fall e mesk an ed, ar guella guiniz ?

E Guisseny guechall, en eul leac'h hanvet *Brendaouez*, var ziskenn eur menez hag azioc'h ar mor, e veve eun darn Relijiuzed a reat anezho *Tadou Carmez*.

E kichen ho c'houent, pe ho Leandi, ho doa savet, brema e zeuz vardro tri c'hant vloaz, eur chapel vrao ha frank, great evit al loden vraz a venadurez coant ha galloudu. Mar deuz paotred vad ha fetiz en hon amzer, guechall e tlie e guirionez beza goazed, micherourien c'hoaz crevoc'h, nerzusoc'h. Sebezet eo an den o velet, pe seurt mein a zo bet charreet d'ar mare ma zoa ker fall an henchou, pe seurt bec'hiou traou a zo bet ruillet ha diruillet, a zo bet savet ha guintet ken huel, d'ar mare ne anaiet ket eun toullad biovijou a gaver brema a beptu evit rei buez hag err d'ar ponnerra corfou.

Evel eur maread a chapelou all, da heul ar bloavesiou, ha dreist oll da heul ar freuz, an dismantr ho deuz bet great ar c'henta *Republicaned* en hor bro, chapel Brendaouez a ioa deut da veza eur pez trist, dirapar, eur pez teval ha divalo, anter-guzet en douar, ha colet gant an dour divoask. Abell amzer eul loden hepken anezhi a ioa toet : ha penaoz ? Euz al loden all, ar gaerra en eur c'hiz, ne chome mui nemet mogeriou paour ha noaz, nemet bolsiou faoutet, a zeue bep deiz d'an douar, a dostea bep deiz oc'h reaz an douar. Hevel mad oa ar chapel geaz, oc'h eur paour coz a zo disto eur c'hostez euz he benn, ha n'en deuz er c'hostez all nemet eun nebeudik bleo berr ha sunet. Tud Guisseny n'ho doa ket eta da gemered lorc'h gant ho chapel.

Goude beza sonjet ha sonjet, depordet ha depordet ; goude beza glabouset, ha marc'hafet, ha tarlasket, abenn ar fin christenien Guisseny, skuiz ha mezok, ho deuz c'hoanteat selled a druez oc'h ho chapel. Mez petra da ober ha penaoz en em drei en eur seurt affer ? Himiennou a lavare : *Red eo rapari ar Chapel*... Mez eme re all, e pe c'hiz rapari eur pez ker fall, ker brein ?... *Ha ma ve savet a nevez*, eme unanik bennak gant lentegez... Ah ! ia, ah ! ia.... An dra-ze a zo eaz da lavared, *ober eur chapel nevez*... Hag e peleac'h caoud arc'hant aoualc'h evit doud abenn euz a eun hevelep tam labour ?... Ha red e vezo rivina ar barrez, var digarez sevel eur Chapel ?...

Eun den a zo en em gavet e mesk an oll, hag en deuz trouc'het berr d'an oll gaosiou. *Ar Chapel d'an traon, ar Chapel d'an traon*, emezha... *Ha n'eo ket eur vez oferenna en eun toull ken divalo* ?... Evit eur Chapel a zo en hor parrez, ha ni a ranco chom keit-se da varc'hata, da scrabad hor penn ?... An den-ze en deuz en em lakeat a zevri da labourad ha da freuza, da ziscar tour mogeriou ha bolsiou. N'euz ket credet rebarbi outhan hag hirio an deiz, vardro eun nao miz goude ma zeo bet digoret al labour, setu e Brendaouez eur Chapel nevez flam, eur Chapel goant evel ar plac'h iaouank a ia da eureuji, eun Chapel a ra dudi an oll e Guisseny.

Evit ober ar c'haerra burzudou, ne faot ken meur a veach n'emet m'en em gavo, m'en em lacaio e penn an oll, eun den a ioul hag a galon, eun den pe zell ket, ne ra van bed evit beza glabousset, tamallet ha dispennet. Dre ma veler an traou o vond en dro, o sevel gant eun hevelep den, re all, an oll a nebeudou, a zeu d'en em voda en dro dezhan, da rei an dorn dezhan. Goude beza bet eun tachad he unan hag a enep d'an oll, an den-ze a denn a zeiz da zeiz an oll d'he heul, hag a ra kement a gar, evel en eur c'hoari.

Pa glasker gloar Doue er pez a rear, an affer eo gouzaon ha gouzaon, ha rei peoc'h er penn kenta, avechou pellik amzer. An dra-ze a zo e labouriou Doue ar pez ma zeo au tremp hag an teil e labouriou an douar.

Pa c'hounezer evelse, ne zaleer ket peurvuia da eosti ha da eosti kement ha kement all. N'euz ket a draou mad ha caer o sevel evel en dro da groaz Jesus ! Ker beizik er penn kenta, ker spontikepad pell amzer, christenien Guisseny, eur veach en em lakeat en hent, ho deuz

bet kerzet gant tiz ha gant joa , o zo bet eun traou bro euz. Tud, ha jaoiou, hag arc'hant , a zo bet cavet d'ar red,hep poan. Digoret,furchet eo bet ar c'hodellou. Unan en deuz roet *mil lur*, eun oll *eiz cant lur*, eun all *pemp cant lur*, eun all *tri c'hant lur*, *daou c'hant lur*, *cant lur*... eur maread ho deuz roet *anter cant lur*, *tregont lur*, *ugent lur*... betek an dud paour, an dud o clask an aluzen, ho deuz gouezet diouered *c'houeac'h real*, *pevar real*... ha setu-penauz ar chapel goz, louz hag udur , a zo deut da veza eur Chapel nevez ha dudius.

Savet euz he bez, ha distroet d'ar vuez, Chapel Brendaouez a zo bet benniget d'ar c'houezek a viz gouere gant an Aotrou *Cloarec*, Person Sant Louiz e Brest. Daoust ma zoa eun dervez labour ; daoust d'ar prez labour a ioa, tud Guisseny ho deuz lezet peb tra a gostez evit kemered perz er gouel a reat e Brendaouez. Leun, bour oa ar chapel anezho; ha calz a dud a ioa c'hoaz er meaz. Benniget ar Chapel, an ofern genta a zo bet lavaret ha canet gant an Aotrou Person a Visseny. Pevarzek bellek a ioa neuze en dro d'an Aoter.

Goude an aviel, Aotrou Person Brest en deuz prezeget , ha tud ar barrez a zo bet estonet o cleved eur Pastor a gear o comz dezho en eur brezonek ker freaz ha ker brao dioc'h ho doare.

— Va brendeur ha va c'hoarezed, eme-z-han. Christenien a Visseny, c'houi ha me, ni oll a zo tremenidi var an douar, a zo o vond hag o tond , oc'h ober eur veach avez hirroc'h evit hiniennou, berroc'h evit re all. Beza ma vez eun den e beach , dre-ma kendalc'h da veachi , dioc'h ma vez gor ha tomder evel a zo hirio, e ra vad dezhan caoud var he hent, a amzer da amzer, eun disheolien bennak evit discuiza he izili ha sec'ha ar c'houezen dioc'h he dal ; e ra vad dezhan caoud a bep an amzer, e tu pe du, eun tam hag eur banne evit terri he naon, he zec'hed ; ha goudeze e kerz a nevez , gant muioc'h a galon, ne zant mui kement he boan. Ni eta a zo o vale varzu ar baradoz, hor bro ! nihon euz da ober eur pennad hent hag a vez tenn meur a veach, a goust deomp calz a scuisder. Ni ivez hon euz ezomn da heana a dachadou, ha da gaoud eun dra bennak evit saouri hor c'halon. Hennez eo an abeg m'ho deuz bet hon tud coz a bell-zo, savet a beptu, dreist oll en hor Breiz, ilizou, chapelou , croasiou. Doaniet ma vez eur C'hristen var an douar, ponner ma vez ar zam var he gein, sempl ha dinerz m'en em gav en draoien-me a zaelou, nag a vad a ra d'he spered ha d'he galon gueled dirazhan eun iliz, eur chapel, mond da zaoulina , da bedi Doue hag ar Verc'hez en eun iliz, eur Chapel, ec'harz eur groaz... Tud a Visseny, ho tadou coz ho doa ama eur Chapel gaer, a zo bet ama guechall ha pell amser o pedi ar Verc'hez, an Itron-Varia-Carmez... Gant an amzer, chapel ho tadou a ioa deut da veza trist ha paour... Ha c'houi a zo falvezet ganeoc'h he zevel a nevez , ho c'heuz savet ama e Brendaonez eur Chapel nevez, euz ar re gaerra a a zo er vro... Ho Pastor en deuz roet he boan hag he amzer, en deuz lakeat he galon hag he skiant evit ober ama an tam labour a ra kement a blijadur da veled. C'houi ho c'heuz sicouret ho pastor en he labour. Peb unan ac'h banoc'h,me gredervad,en deuz roet dioc'h he c'halloud evit ha rpa oc'h ar mizou. Hag hirio an deiz, me zo sur, nicun n'en deuz keuz d'an arc'hant en deuz roet, ha meur a hini a ra he gonf da ziouered c'hoaz evit ma vezo peurc'hreat mad al labour. Piou en ho touez , va breudeur, en em gaf brema paourroc'h goude kement a c'hell da veza roet ? Piou da vihana na c'hell ket conta e vezo, marteze hep dale, digollet gant an Aotrou Doue ? O rei d'ho chapel, ho c'heuz roet da Zoue , hag an alluzen great da Zoue a dal avechou d'an den cant evit unan var an douar, o c'hedal gloar hag eurusded ar baradoz... Mil bennoz deoc'h, tud a Visseny ; eur joa eo evidon beza en ho touez, ha gueled petra ho c'heuz great...

Carit bepred ho chapel nevez, deuit , muia ma c'hellot, da bedi en ho chapel nevez ; ha Guerc'hez Brendaouez ne ancounac'haio ac'hanoc'h na ger bed-ma, nag er bed all.

Eur veac'h all ni velo pe seurt gouel a zo bet e Brendaouez, d'ar zul naontek a viz gouere ; biscoaz kement all n'eo bet en em gavet e Guisseny. EUR PAGANAD.

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

PEVARE PENNAD VARNUGENT.

Deveziou diveza Beneat var an douar.

Evel hor beus hel lavaret meur a veach, hor paour keas Beneat a ioa dinerzet oll, gant he iunou hag he binijennou en tu all da c'halloud an den. E mis even 1782 epad m'edo e selebri gouel ar galon sacr e ilis sant Theodor en doue eur fallaen ; kueza a reas a stoc he gorf d'an douar ; ar re a ioa en dro dezha a ginnigas he zougen er meas. Nan, emezha, pa deuas enha he unan ; mont a reas ebken d'en em harpa oc'h ar balustr evit kenderc'hel he bedennou. Oc'h her guelet guelleat ker buhen, meur a hini a zonjas oa an ners euz he garantez evit ar galon sacr eo he devoa hen discaret.

Unan euz ar re a velas ar fallaen-ze oa Autrou person ar barrez, hen anaveze pell a ioa dre ma teue bep bloas d'he ilis evit caout pers en navet a reat enhi evit en em brepari da zelebri gouel nedelec.

Ar belec-se hanvet Rovira-Bonnet o veza ginidic a Frans a anavezas Beneat evit beza he genvroad ragdal m'her c'hlevas o respont oc'h ar pedennou. Pa echuas ar pedennou an Aotrou person her galvas da zont d'he gaout ; Beneat a deuas hag a jomas soken eur pennadic brao da goms outha ; lavaret a reas dezha a be gorn e Frans oa ginidic, coms a reas soken euz he eontr, person Erin. Ar belec-se, laouen bras da veza great anaoudegez he genvroad Beneat, a lavaras dezha dont d'he gaout p'en divije izom euz eun dra bennac ; rei a reas dezha eun aluzen, hag a c'houdevez ken alies gueach m'her guele he c'hinnige dezha, peurliessa n'he c'he-

mere ket, mes bep tro e trugarekea laouen bras.

Deiz iun ar mabic bihan, eur belec, Ian Vadezour Lazari ha daou gloarec a fellas dezho rei an aluzen d'ar paour devot-se, a velent o pedi ker calonec, evit ma c'helje en em gempen ha trouc'ha he varo evit tremen gouel nedelec en eun doare dereat, unan anezho soken a ginnigas da Veneat mont gantha da di ar barrier; Beneat ne gemeras ket an aluzen ; Doue gouscoude ne ancounac'heas ket ar paour udur-se, rac petra bennac ma zoa prennet clos an or varnezha ha var ar beaurien all e hospital Sant-Martin, dre c'halloud Doue, Beneat en em gavas en ilis evit caout pers e lidou dudius noz nedelec.

Evel em beus lavaret ar goanv er bloavez-se a oue rust kena e Rom, an erc'h hag ar scorn a deuas abred, ha gouscoude Beneat a ioa dilerou ha couls lavaret divoutou, hag an dour hag an erc'h a glevet o chaflicat en he damouigou coz voutou, pa deue en ilizou e veze aliez an dour o tiruilla dioc'h he druillou, hag evit kementse ne ziverrea tam he bedennou.

Dom Melis evelato, eurussoc'h evit Zaccarelli a reas da Veneat senti outha hag hen digassas da di eur c'hereour evit prena dezha eur boutou ler nevez ; nan, eme Veneat, eur re goz a zo mad d'eul laouec eveldhom-me. Chench a reas eta boutou, ar c'here avad, oc'h anaout mad santelez Beneat, eleac'h taol var an teil ar boutou coz, ho destumas ker presius ha tra ; ar rema, emezha, a vezo eur relegou. Goude maro Beneat e roas unan d'ar belec Dom Melis.

Eur belec Spagnol, hanvet Job Videz, n'hor beus ket c'hoas comset anezha, hag a anaveze Beneat pell a ioa evit her guelet aliez o pedi er c'harant heur, en doa an istim ar vrassa evit ar paour truillec-se a bede ker cajonec ma vije lavaret e vele Jesus he unan er zacramant, kel laouen e veze e sellet etrezec an hosli.

Ker custum oa d'he velet en ilizou ma ne ouie ket petra en deveze dienez anezha pa veze eat Beneat e pelerinach da Lorett pe eun tu bennac all. Brassa eurusded ar belec-se oa en em lacaat da bedi e kichen Beneat, rac neuse, emezha en em zalc'hen cals guelloc'h dirag va Doue oll galloudec, a velen ker mad evit ar paourse, ma n'em beus guelet nemetha hag a eljet lavaret anezha ar goms-ma euz an Aviel : *eurus ar re baour*. Morse n'em beus guelet var drem den all ebet ar joa hag an eurusded a velen o para var ar paour keas-se.

Dom Videz a-veze bar he galon gant ar joa p'en deveze gellet rei an aluzen da Veneat, o c'houzout n'ho dalc'he ket peurliessa evitha e lavare dezha ho rei d'an nep ma carje ; ne grede ket gouscoude goulen pers en he bedennou, petra bennac m'en divije caret hen ober ; a amser da amser avad e lavare eur goms vad bennac dezha ; hag eun droad Beneat oc'h hen trugarecaat a lavaras dezha : *evelse e comsit evel ma tle ar veleien hen ober*.

Da viz du 1782 Dom Videz o veza guelet Beneat couls lavaret en noas hag o crena gant ar riou a lavaras dezha : Doue en deus inspiret din rei deoc'h hirio an aluzen, rac-se deuit d'am heul. Senti a reas ; atao avad e chome diou pe deir gamed var terc'h ar belec, gouzout a reomp perac. Beneat ne deas ket ken nebeut en ti chom a reas e toull an or da c'hedal an aluzen dillad. Pa deuas Dom Videz gant he veac'h dillad. Beneat a zellas outho tam ha tam, ha bep hini e lavare : re vad evidon, ar re ma a zo mad da verza. Caer en doue, ar belec madelezus, ne ellas lacaat Beneat da gemeret nemet eur c'hos tam bragou berr.

Ar c'hloarec Mansini, mestr hospital Sant-Martin, a gave e zea Beneat en tu all d'ar pez a c'houlenne Doue digantha, hag a lavaras dezha e c'helle goulen, en aluzen, dillad digant ar re binvidic, a reat soken eun dra, talvoudec evitho oc'h hen ober ; rac aliez, emezha, anes kementse e lezont cals traou en ho zi da vont da goll. — Bete vrema, eme Veneat, em beus bet dillad eb renkout ho goulen, Doue a bourveo adarre. — Petra elle an Autrou Mansini goude beza eun hevelep respont ?

D'an deiz diveza euz ar bloas-se, an A. Mansini goude beza ervez ar c'hustum lavaret an *Te Deum* gant he beaurien da drugarecaat Doue evit ho madoberourien, e c'halvas Beneat evit rei dezha eur gevridi a ioa fisiet enha nebeut a ioa. Al leanezet en doa Beneat caset eul lizer dezho abers an A. Mansini ho doa discrivet da hem ma evit lavaret dezha o doa great diou gommunion evit Beneat hag her pedent da ober diou all evitho. Pa glevas kementse e zeas evel eun tamic drouc enha. *Diou gommunion*, emezha, *daoust ha va c'hommunionou-me a c'hell ober vad da zen ebet, al leanezet-se ne ouzont ket petra leveront ?* — Eo , eme he vadoberour, ar c'hommunionou a zervich d'an anaoun, a ell ive beza talvoudec evit ar re veo. N'en doue respont all ebet, ha ne ellas ket lavaret d'al leanezet haghi o divije ho goulen.

Petra bennac ne heane Beneat da gastisa he gorf paour gant ar rusta pinijennou, an oll a vele sclear gouscoude ne daje mui a bell ; ar pas ne baoueze d'her c'hrignat noz deiz ; ha dioc'h an minlin pa zea euz a hospital Sant-Martin e veze ken distrounc evel dioc'h an noz pa veze deuet ebars, ne elle mui cousket, hag evelato, dre eur burzud, epad ar pedennou gant ar beaurien all ha keit ha ma veze extasiet en ilizou ne renke morse passaat.

Epad ar goanvez rust a ioa peur echu hor beus guelet Beneat, gleb teil a zindan ar glao, an erc'h hag ar frim, eb clasc morse an disc'hlao ; pa deuas an nevez amser, hag an heol da darza, e zeo eun danjer chom a zindanna e Rom ken tom e ves. Beneat ne rea van a gementse ha morse ne glaske an disheol pa veze en eur bedi o vont gant ar ruiou. An oll a ioa souezet e c'helje soken taol an eil troad araoc egile hag ispisial chom en he za pe var he zaoulin en ilizou ; ha gouscoude meur a dest a lavaras beza her leset var he zaoulin en ilis ma zeant anezhi, hag he gavet adarre en iliz all ma zeant da bedi enhi var eün eb beza daleet pennad ebet en eur vont,

hag oll, evel Per Paul Zaccarelli e vezent souezet oc'h he gaout heno en ho raoc.

Gant ar c'horf-se ken distruch ha ken distrounc, henvelloc'h oc'h eun den maro evit oc'h unan beo, Beneat a veze atao laouen hag ar peoc'h ar vella peintet var he zremm, rag trugarez Doue ne heane da gueza puill var he ene. Da c'houel ar chandelour an Autrou Bertarelli a gommunias Beneat ; ar paour-se emezha, a ioa henvelloc'h oc'h eun eal evit oc'h eun den p'edo o vont da reseo he Zoue ; en eur lacaat an hosti var he deod e velis daou verad daelou o tiruill euz he zaoulagad ; caer em boa goudese ne ellen ket tenna va daoulagad divarnezha, en distro a bep leac'h e c'herruent atao varnezha ken doun oa eat em speret ar zonch anezha, goude an dro-se n'her guelis mui.

Unan euz an deisiou diveza a vis meurs , eur belec a govessea, hag a ioa gouscoude he zaoulagad o para var Beneat a vele o pedi ker calonec dirag ar zacramant, a velas o tont en ilis eun itron pinvidic, cals servicherien en dro dezhi ; unan anezho a lavaras da Veneat lezel he blas gant he vestrez ; senti a reas ragdal, hag e teuas da gichen cador govez ar belec a evesseas pissoc'h c'hoas outha ; ebdale her guelas extasiet eb ma raje van na seblant euz a netra ; pa zonas ebken ar c'hloc'h evit ar venedicsion e teuas enba he unan, mes nebeut goude e kuezas adarre en he gontemplasion.

D'ar iaou varlerc'h edo o pedi er memes leac'h, ragdal ma velas an itron-se o tont e tilezas he blas ganthi hag e zeas adarre en eur c'hornic tro ; en tu all d'am galloud, eme an tad Jiacometti, ema lavaret pegement a druez hag a zevosion , a garantez hag a c'hlac'har a lakeas ar guel euz ar paour-se em c'halon a ioa dinerzet oll, ha n'en doa ners nemet evit caret he zalver cuzet er zacramant.

En dro ziveza ma covesseas an Autrou Marconi Beneat, hema n'en doa na pec'hejou na tentasionou soken da ziscuill dezha, ha gouscoude e scuillas eur mor a zaelou er guel euz ar reusiou a vele o vont da gueza var ar bed, d'he dad covessour ive e lavaras cals traou ha ne elle da anaout nemet sclerijennet gant Doue.

Da c'hedal eur pennad all, lavaromp c'hoas d'hor c'heuvroad santel : *Sant Beneat Joseph Labr pedit evit ar Frans !*

Ian ar Gernevez.

Mari Berguill.

En eur geriadennik vihan, hanvet Fontet, e Departamant ar Girond, ez euz eur goueriadez, eul labourerez douar, hanvet Mari Berguill, hag a zo calz hano anezhi, abalamour d'an traou burzuduz a zigouez ganthi. Setu ama eul lizer scrifet divar he fenn.

« P'eo guir e fell deoc'h, ez an da rei deoc'h eur c'helou bennag euz ar pez zo digouezet gant Mari Berguill abaoue Pask, rag abaoue ez eus deut chenchamant en he doare.

» Da vener ar Groas, 3 a viz ebrel, Mari Berguill e deus bet eur velidigez, etre anternoz ha teir heur dioc'h ar mintin. Da genta ar Verc'hez a zo en em ziskuezet dezhi evel ma en em ziskuez peurliesa, e deus lavaret dezhi eur goms secret bennag, ha goudeze e deus lavaret c'hoas : « Me ia da lacat dirazoc'h passion va map divin. » Kerkent an daolen euz a gement en deus gouzanvet evidomp hor Zalver en em zispacas dirak daoulagad Mari Berguill.

Guelet e deuz, a daolen e taolen, kement zo tremenet var ar c'halvar, adalek ma voue staget hor Zalver oc'h ar groas bete ma voue diskennet anezhi. Er memes amzer ive e devoa he lod e poaniou ha nec'hamanchou Jesus hag he vam santel. Guelet e deuz ar vourrevien o staga hor Zalver oc'h ar groas ; clevet e deus an taoliou morzol o sacla an tachou en he izili sacr ; her guelet e deuz er poaniou diveza euz he agoni.

Mari a ioa en he za e tal ar groas, glac'haret ha mantret.

Hor Zalver a dennaz he huanad diveza ; eun denvalijen deo en em skignas var an douar, epad ma clevet a bell eun trous scrijus. Neuze an denvalijen zo eat kuit ; corf hor Zalver zo bet distaget dioc'h ar groas ha laket var barlen he vam glac'haret.

Neuze an daolen zo eat en he zro ; ar Verc'hez chomet he unan, mantret c'hoaz ha beuzet en he daelou, e deus lavaret da Vari Berguill : « En em glem a rer euz a boaniou ar vuez-ma , guelit hag hen zo eur boan par d'am hini-me ! »

Bep guener abaoue, Mari Berguill a c'houzanv poaniou cris meurbet, dreist oll el lec'hiou ma voa gouliou hor Zalver. Mercou ar gouliou ne dint deut da veza anat nemet divezatoc'h, ha nebeut ha nebeut ; hirio int splam da velet d'an oll. A vrema gouli an troad cleiz en deus goadet meur a vech.

Evit doare Mari Berguill e deuz eur boan dreist e gouli he c'hostez a zo hir ha ledan. He foan a gomans peurliesa var dro teir heur dioc'h ar mintin, hag ar boanze a ia var gresk bete creisdeiz pe eun heur. En derveziou-ze ne zebr tam, hag eur zec'hed e deuz ha ne c'hell netra he derri. Avechou e c'houlen eur bannik guinegr, ha ne ra nemet he danva ; an dour fresk, eleac'h rei frescadurez dezhi, ne ra evit doare nemet creski he foan.

Eun nebeut zo, bep guener, er mare ma vez crisa he foan, da lavaret eo, adalek creisdeis bete teir heur, hor Zalver hag ar Verc'hez en em ziskuez dezhi, hag e chom er meaz anezhi he unan epad meur a heur dioc'htu.

Er velidigez e devoue d'an 29 a vis Mae, epad ma edon var al lec'h, e tremenas meur a dra hag a scoas meurbet va c'halon.

Vardro creisdeiz anter, er mare ma voa crisa he foan gant he gouliou, hor Zalver zo en em ziskuezet dezhi da genta stag oc'h he groas ; goudeze eo eat kuit, o lezel ar groas ganthi. Neuze Mari Berguill e deus collet he anaoudegez, hag a zo chomet evelse bete teir heur. Epad

an amzer-ze e voa serret he daoulagad, he fenn pleget var he scoas deou, he divrec'h astennet ha reud evel pa vijent stag oc'h ar groas. Neuze eo e tiredaz, evit ar vech kenta, beradou goad euz a c'houli he zroad cleis.

Chomet eo er stum-ze seis card heur, hag e voa neuze henvel poch oc'h hor Zalver var ar groas o vervel.

Da deir heur ez eo eat eun eil guech er meaz anezhi he unan, hag e deus guelet ar Verc'hez ; ne deo chomet evelse nemet eur pennadik. Ar Verc'hez santel e deus benniget kement hini a ioa var al leac'h, ha bez' ez oa eun daou c'hant den bennak. Benniget e deuz ive traou a zevosion a ioa bet laket var ar guele en esperans-ze. Neuze mam Doue zo eat kuit, ha Mari Berguill zo deut d'he stad custum.

D'an 3 a viz even, da eiz heur dioc'h an noz, e deus bet eur velidigez all a zo padet daouzek pe drizek munud ; hogen me n'edon ket eno neuze. Ar Verc'hez santel a ioa eur vanden ælez en dro dezhi, hag e deus lavaret da Vari Berguill :

« *An darvoujoù a zigouezo ep dale, ha pep tra a zigouezo sur evel m'am eus lavaret e raje. Red eo ato pidi evit bihanaat ar reuziou-ze.* »

Mari Berguill, er gueledigeziou e deus bet evelse bete vrema, a zo bet discleriet meur a dra dezhi ; mes n'e deus ket an otre da gomz anezho c'hoas.

Eur pelerinach en unecvet cantvet.

Brema e rer aleiz a belerinachou ; an hentchou avad a zo ken eaz hirio, ma na deo netra eur pelerinach a rer brema e scoaz ar re a rea hon tadou coz brema ez euz eun nebeut cant vloaziou. Neuze pa zea eur pelerin en hent, da viana mar doa ar pelerin-ze euz eur reng huel, eo peurvuia d'an douar santel e zea da bardona. Ar re a gomz euz ar pelerinachou-ze a verk ato pebez feiz a ziskueze ar bardonerien. Kerkent ha ma lakent ho zreid var an douar santel, e stouent evit poket d'an douar-ze bet breset gant treid map Doue ; ha pa velent Jeruzalem, neuze ho c'halon a venne ranna ken tenereet e veze, an daelou a zirede puil euz ho daoulagad, disken a reant divar ho c'hezeg evit daoulina ha pidi, hag avechou beacherien a veze oc'h ho heul, ha ne deant di nemet evit ho flijadur ha guelet bro, a rea eveldho, a blege ho fenn hag a bede ive, ar pez ne voant ket boas da ober.

Hogen hirio ne deus ket evit ar belerined er Judee an danjerou a ioa guechall. Hirio ne deus nemeur da zioual nemet ar ialc'h a c'helfe beza savet gant al laeron pe goulonderet gant ar re a verz traou d'ar bardonerien ; guechall eo ar vuez a ioa var var pa valeet var douar ar Judee. Evelse araok mont en hent e voa red en eun doare bennag ober ar sacrifis euz he vuez , hag an diblas a ioa eur c'himiad a rea ar pelerin dioc'h he dud hag he vro. Mont a reat e prosesion d'he gass beteg ar penn pella euz ar barrez.

Pa c'helle distrei, e veze digemeret adarre gant ar brasa levenez. Ar veach-ze a bade eur pennad mad, rak peurliessa ar pardoner a iea var droad, digemeret mad gant ar gristenien dre gement leac'h ma tremene.

Pa zistroe, e tigase ganthan eur bod palmez a lakea var aoter he ilis parrez eleac'h ma reat eun ofis solanel evit he zigemeret.

Ar re a rea ar pelerinachou-ze a iea d'an douar santel, lod poulzet epken gant ar c'hoant da velet bez hor Zalver, lod all evit seveni eur *veu* o devoa great, lod all c'hoaz evit caout ar pardon euz a dorfejou cometet gantho. Comz a raimp euz a belerinach eun Duk a Anjou en doa taolet ar strafuil etouez he bobl dre he dorfejou. He hano a ioa Foulk trede, lezhanvet *Nerra* pe an Du.

Ar prins-ze criz ha disleal a rea pa zonje, ar brezel d'he amezeien ; hogen ne c'houneze ket ato er brezeliou-ze. Avechou e voa red dezhan en em erbedi oc'h ar roue a Frans evit miret na golje he stadou. Ha goude ma veze great ar peoc'h, en em gemere adarre oc'h eun amezek bennak. He sujidi n'o devoa ket nebeutoc'h da zioual outhan eget ar brinsed he amezeien, hag an ofisérien euz he lez ne vezent ket espernet muioc'h eget ar re all. Ar pez a lakeaz an oll d'he gasaat e voue ar maro cuz he vreur a lakeaz er prizon dre voarisi, abalamour ma voa caret muioc'h egethan, hag a lezas da vervel eno gant an naoun.

Neuze ar bobl en em zavaz en he eneb ; dont a rejont a vanden beteg al lez, hag e loskjont varnezhan a bep seurt malloziou.

Daoust d'he gasoni ha d'he gristeri, Foulk a velaz ervad ne c'helle ket trec'hi eur bobl savet a bez en he eneb. En em denna a reaz e gouelet he balez, hag e chomaz eno eur pennad mad ep en em ziskuez da zeu. Petra a dremenas neuze en he ene ? Ne ouzeur ket. Doue ep mar a scoas var dor he galon, hag ep dale e voue clevet ez ea an Dug e pelerinach d'an douar santel, evit goulen, var bez hor Zalver, ar pardon euz he bec'hejou.

Ar c'helou-ze a reas plijadur d'he sujidi, hag a lamaz euz ho c'halon ar gasoni o devoa oc'h ho frins. Rag eur pelerin a ioa neuze ato respetet gant an oll, ha cridi a reat e voa pardonet he dorfejou dezhan adalek m'en doa great he zonch da vont en hent.

An deis ma zeas Foulk en hent, guisket e pelerin, e teuas d'an ilis parrez, da glevet an oferen, ha da reseo ar bisac'h hag ar vaz a bardoner benniget gant ar belek, An iliz a ioa leun a dud, hag ive an hentchou ma tlie tremen dreizho. Pa en devoa pedet eur pennad sioul e troad an Aoter, e savaz evit comans ar veach hir ha poanius-ze.

Ar c'hleier a voue laket e bole ; ar bobl hen heuillaz e prosesion beteg ar barrez tosta, eleac'h ma kimiadas dioutho, ervez ar c'his.

Da heul Foulk an Du ez ea ive e pelerinach meur a bini euz he zervicherien o doa, ep mar, kemeret perz en he dorfejou , hag a felle dezho brema kemeret ive

perz en he binijen. Foulk ne reas ket ar veach oll var droad ; sevel a reaz en eul lestr, ne ouzeur ket peleac'h, hag e zeas dre vor bete Constantinopl. Meur a voal var amzer a deuas da skei var al lestr epad an treiz-ze. O velet ar pec'her bras-ze, ar re a ioa ganthan var al lestr o divije buan avoalc'h credet eo ben a denne malloz an Env varnezho ; mes oc'h he velet guisket e pelerin o devoa fizians e vijent miret oc'h pense abalamour dezhan.

Foulk he unan n'en doa ket kemènt a fizians ; cridi a rea eo Doue a felle dezhan he bunisa.

Guelet e voue, e creiz eur bar amzer, oc'h en em deleur d'an daoulin, hag oc'h ober veu da zevel eur chapel da sant Nicolas, mar galje distrei beo euz an douar santel. Ar bar-amzer a soupleaz, hag ar c'hont a zigouezas e Constantinopl, a beleac'h e kemeras var droad hent ar Judee.

Hogen meur a dra a deuas da legal outhan c'hoaz en hent. Bez'en doa da dreuzi carteriou hag a zo d'ar muzulmaned ; Nisee eleac'h ma voue ar c'henta sened bras ; Nys ha Nazianz, brudet dre an daou zoctor braz a zo bet eskibien enho ; neuze eur rencat meneziou a dreus pere ar groazourien a dlie divesatoc'h ober hent evit mont d'an douar santel. Erfin e tigouezaz er gear gaer ha brudet a Antioch.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Diziou 23 a vis Gouere, eo bet roet ar priziou e tiscol Santez Mari, e Kemper. An Aotrou'n Escop hag eur vanden vad a veleien, an Aotrou Prefet ha calz euz an dud e carg e kear, en em gave eno evit ar seremonize. En ti scol-ze ez eus bugale euz a gement corn zo en escopti ; eur seis pe eis cant a zo anezho, hag an niver a gresk bep bloaz. Ar pez a ziskuez ar fizians o deuz ar gerent er vreudeur, hag a ra ho meuleudi guelloc'h eget na oufemp hen ober. Caer o deuz an dud difeiz ober fae var ar relijiuzed ha clask ho zremen evit ezen, ar vugale bet eno er scol a c'hounit e pep leac'h, hag a rent evelse ar c'haera testeni d'ho mistri. En derveziou araok m'eo bet roet ar priziou, unnek scolaer caset gantho da Angers d'an examin evit beza resevet e scol ar micherou ijinuz, a zo bet resevet ho unneg, ha gant ar re genta.

Ama e rer scol dezho var al labour douar, hag eo an Aotrou Oliv a zo carget euz ar scol-ze.

Setu ama hanoiou ar re o deus bet ar priziou a henor, hag ar priziou-ze zo eler euz ar c'his nevez :

1ª pris		Ian Danion, euz a Gerfeunteun.
2	—	Per Favennec, euz a Lennon.
3	—	Thomas Briand, euz a Blomodiern.
4	—	Hyacinth Tarsiguel, euz a Bleyben. Per Biger, euz a Loctudy. Fransez Sanquer, euz a Sizun.

An Aotrou Prefet en deus roet ive pemp priz a exsellans d'ar re euz ar vugale, o deus labouret guella. Setu ama ho hanoiou :

1ª pris Per Feon, euz a Lennon.
2 — Ian-Vari Bertheleme, euz a Gloastr-Pleyben.
3 — Ian-Vari Bescond, euz a Blomelin.
4 — Ian-Renan Cornic, euz a Gerfeunteun.
5 — Nicolas Rannou, euz a Bleyben.

Catholiked Brozaoz a dle dont e pelerinach, da vez sant Edmond, arc'hescop Cantorbery. Ar bez-ze a zo en iliz abati Pontigny, en escopti Sens. Autrou arc'hescop Sens, Aotrou arc'hescop Westminter ha daou escob all a Vrozaoz a dle beza e penn ar bardonerien pere a vezo vardro mil anezho. — Ar pelerinach-ze a vezo d'an 3 a vis Guengolo, hag ar belerined a gont digouezout an derc'hent.

Primou a dle beza roet, d'ar c'hezekennet kezek bihan oc'h ho heul, d'an ebeuleuzed ha d'ar c'hezeg antier ; 7,600 lur a zo da rei.

En arrondissamant Brest, 800 lur d'ar c'hezekenned ha 750 lur d'an ebeuleuzed.

E Castellin, d'ar 15 a vis Guengolo, 1,100 lur d'ar c'hezekenned ha 400 lur d'an ebeulezed.

E Castel 700 lur evit ar c'hezekenned, 600 lur evit an ebeulezed. — E Montroulez, 800 lur evit ar c'hezekenned, 250 lur evit an ebeulezed, d'ar 14 a viz Here.

E Kemper, d'ar 14 a vis Guengolo, 1,100 lur d'ar c'hezekenned, 450 lur d'an ebeulezed.

E Kemperle, d'an 29 a vis Guengolo, 500 lur d'ar c'hezekenned, 150 lur d'an ebeulezed.

D'ar c'hezeg antier e Landiviziau, evit Brest ha Montroulez, d'an 11 a vis Guengolo, 2,850 lur.

E Kemper, d'ar 14 a vis Guengolo, evit Castellin, Kemper ha Kemperle, 1,650 lur. Ar sommou-ze oll a vezora nnet etre meur a hini. G. M.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede gueeh.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *25 Gouere.*		Pont-n'Abat. — *23 Gouere.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	34 lur, 50 c.	Guinis.....	30 lur, 42 c.
Segal.....	24 lur. 50 c.	Segal.....	25 lur, 88 c.
Eiz.....	19 lur, 50 c.	Eiz.....	19 lur, 00 c.
Ed-du.....	26 lur, 20 c.	Ed-du.....	26 lur, 67 c.
Kerc'h.....	23 lur, 50 c.	Kerc'h.....	25 lur, 20 c.
Avalou douar	7 lur, 50 c.	Avalou douar	7 lur. 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 8 Eost 1874.

Evel ma comzan aliez, e penn ar gazeten-ma, a enep an dud difeiz, ar scrifagnerien dizoue a ra kement a zrouk dre ho c'homzou hag ho scridou, ne oufen ket ober guelloc'h er sizun-ma, eget lacat dirak daoulagad lennerien Feiz-ha-Breiz eur brezegen great gant ar Pap hag a gavan er gazeten c'hallek : L'*Echo de Rome*. Er brezegen-ze ar Pab a respont d'ar re a zo e penn ar scolachou a bep bro da bere en doa roet digemer, hag o doa lennet eun *adres* dezhan. An hini zo e penn clouerdi Frans eo en devoa comzet. Pii nao a respont :

« Rener scolach Frans en deus diskuezet, e guirionez, en hoc'h hano oll, e pe stad ema hirio ar relijion catolik.

« Hogen lavaret en deus dreist pep tra e voa braz an niver euz an enebourien a ra ar brezel d'an iliz hag a garfe he distruja ; hag o clask he distruja en em zervichont a bep seurt ardou, guech an nerz hag ar gristeri, guech ar finessaou cuz, guech an neuz a reont avechou d'he c'haret. Kement ard a zo azo mad evit enebourien Doue, gant ma teuint a benn euz pez a fell dezho. Mes ne deuint morse a benn a gementse, hag ato hor feiz a vezo dalc'het ferm dre ar c'homzou-ma euz hor zalver : *Portæ inferi non prævalebunt ; doriou an ifern ne vezint ket treac'h.* Gouscoude deoc'h-hu dreist oll a zo c'hoaz iaouang, hag a zo galvet gant Doue da brezeg ar virionez e kement corn a zo er bed, deoc'h-hu dreist oll eo e lavar Jesus ar c'homzou-ma a lennemp er mintin-ma en Aviel : *Attendite à falsis prophetis ; diouallit c'h ar fals profeted.*

« Calz a zo anezho, ô va bugale ger, calz a zo euz ar fals profeted-ze, diouallit oc'h kement re n'int ket eat dre an nor er santual, diouallit oc'h ar re a zo mistri evit deski geier, evel ma lavar prius an ebestel, diouallit, diouallit oc'h ar re a zo leun anezho ho unan, hag a zo c'hoezet oll gant an orgouil, eme an abostol. An orgouil n'en deus nemet eur c'har, hag a riskl buan en islong, evel ma zeus bet eguirionez strinket enhan aleiz a dud orgouillus. Diouallit oc'h ar re-ze, rak bez'ez int tud dizoue, ha ne ket epken tud dizoue, mes an abostol Sant Jud a ro dezho eur rencad leshaniou hag a zo scrij ho c'hlevet.

« Ha gouscoude ar re-ze a zao er gador brezeg, hag euz a ziskibien ar virionez a deu da veza doctored'an errol hag ar gaou. Lakit evez outho, ouz ar re-ze eo e tleit stourm gant an oll armou a zo eire ho taouarn, ar vouezieger, ar vuez direbech, ar basianted, abalamour Doue ho cas evel oaned etouez bleizi, *sicut agnos in medio luporum*. Etouez ar re ma tleit stourm outho evit trec'hi ho fals credennou ha poania d'ho sclerijenna ha d'ho digas etouez an denved fidel, gant ar sicour a c'hras Doue, ez euz hiniennou hag a ra ar scouarn vouzar oc'h kement a leverer dezho, bugale a valloz, eme Sant Per. Ar re-ze zo tud dall hag a ren tud dall, rakse lezit hi gantho ho unan. Bez'ez euz avad calz a re all ha ne dint nemet troet divar an hent mad : ar re-ze zo red ho gelver, beza carantezuz en ho c'henver, hag ober kement à c'heller evit ho digas da dreid hor zalver. Evit kementse eo red implija a bep seurt moienou, mes an oll moienou n'emaint ket etre daouarn an oll.

« Lod o deus cals talant ha cals descadurez, hag a c'hello stourm oc'h an doctored difeiz ; lod all ne ket kel lem ho speret, hag a c'hallo gouscoude rei ar virionez da anaout, o lacat da dalvout ar pez o deus bet digant Doue. Guelit David. Kement a fizians en devoa da ziscar ar faëus Goliath, ma za ep marc'hata da gaout Saül ha d'en em ginnigen d'en em ganna oc'h ar ronfl-ze ne grede hebrean ebet staga dezhan, Saül en doa aoun ; o clevet avad penauz en doa ar mesaer-iaouank trec'het leoned hag oursien, e teuas fizians dezhan, hag e c'hourc'hemennas lacat he armou d'ar brezelour bihan. David eta ho c'hemeraz, evel ma felle d'ar roue ; mes pa en devoa kemeret an armou pounner-ze, e velaz en doa beac'h o vale.

« Neuze e crias : Ne c'hellan ket bale, rak me n'oun

ket boas dioc'h traou evelen. Ar gentel a dennan ac'hano eo ne ket mad an oll da stourm oc'h doctored ar geier, abalamour n'o deus ket an arm a ve red dezho da gaout. Ma ne c'hellont ket avad brezelecat outho dre gomz, e c'hellont hen ober dre eur vuez skuerius, dre eun descadurez vad, o kemeret soursi euz an dud reuzeudik ; rag an traou-ze oll a deu digant Doue, dre veritou passion Jesus-Christ pehini, divar-he dron a drugarez, a vel gouelet ar c'halonou hag a silaou ar beden.

« David, nec'het gant an armou pounner-ze, ho zaol kuit, ha ne ra nemet destum pemp mean flour er frout. Gant he valtam e string unan oc'h Goliath, hen tiz en he dal, hag hema a goez d'an douar maro ; ar pez a daolaz ar stratuil etouez ar philistined, a reas dezho kemeret an tec'h, hag a gargaz a laouenidigez an hebreaned pere en em lakeas da gana meuleudi Doue ar gounidou.

« Hogen, her gouzout a rit, ar pemp mean-ze a ioa ar skeuden euz a bemp gouli hor Zalver, a zo eul louzou a vuez evit kement hini ho ador hag a gendalc'h da zellet outho gant feiz ha carantez, evel ma zînt ive eur feunteun a valloz hag a ziles evit arre ho dispriz hag a deu d'ho blasfemi.

« Evidoc'h-hu, va bugale ger, tostait oc'h ar gouliou-ze ha dreist oll oc'h an hini a zigor he galon sacr. Ar bed catolig a dosta en derveziou-ma oc'h ar puns-ze a garantez. A c'hano e tennot ive, c'hui, an nerz oc'h euz izom da gaout da vrezelecaat evit Doue. Leun a speret Doue, e tleit alia an oll da ober pinijen. *Rogit ho calonou*, a lavarot d'an eneou a vezo fiziet enhoc'h gant ho kenta pastored. *Grit pinijen*, a leverot c'hoaz, evit en em renta din a drugarez an aotrou Doue. Morse avad ne leverot eo mad ar bed evel m'ema, morse ne ziscrogot euz an armou a zo red da gaout evit en em zifen oc'h enebourien Doue, padlefe ar stad ma ema hirio ar bed padout ato. D'ar re a zonch evelse, eur vaouez eo a responto dezho em leac'h, dre ar c'homzou brudet-ma a lavare Judith da veleien ha da bennou bras Bethuli : *Piou oc'h-hu evit tenti an aotrou Doue?*

« Evit ar pez a zell ouzoc'h, va bugale ger, echui a rin evel ma em eus comanset : *Dioualllit oc'h ar fals profeted*. Bezit sur kement hini a vugale an ilis a zo en em lezet da veza gounezet gant fals credennou, a zo poulzet gant an orgouil, an avarisdet pe eur goal ioul bennag all.

« Eun histor evit echui. Brema ez eus c'huec'h vloas varnugent en em gavas dirazhon eun den a ilis (maro eo meur a vloas zo), hag en doa ancounac'het ar santelez euz he garacter hag euz ar stad ma voa galvet dezhan. Siouas, en em laket oa e reng an dispac'herien, labouret en doa calz evitho, ha zoken roet oa dezhan eur garg huel en ho zouez. Er pennad cozeaden am boue ganthan e voue comzet euz a veur a dra, hag e voue hano ive euz an dud a ilis. Mad n'en devoue ket a vez evit va alia da deleur en traon ar mean presiuz a ra gloar an dud a iliz hag a laca an oll bobliou d'ho respeti.

« Ra deuot da gemeret aoun o velet tud coezet evelse; ra gemerot tro a c'hano da gendelc'her fidel da zoue. Rag an enebour braz a ra an dro deomp, o clask unan bennak da lonca. En eur ger, diouallit oc'h ar fals profeted ; hag epad ma en em zifennot outho, ra deui ho fizians e Doue da greski evit ma teui, dre scoazel he vam santel, d'ho tifen epad ho puez ha var ho maro.

« Ra vezo ar c'homzou-ze evel eur sonch vad a lezan ganeoc'h, evit rei ners deoc'h da zelc'her mad d'an ilis. Carout a rafen guelet o creski an niver euz he ministred vad, rag an eost da ober a zo bras. Goude oll, en em daolomp etre daouarn Doue. Rak ma na zioual Doue kear, e collo ho loan ar re a zo carget d'he dioual. »

Rom. Adaleg ar 5 a vis Meurs 1847 beteg an 3 a vis Here 1872, ar Pap en deus great eiz ha pevarugent scrit evit discleria eürus pe canoniza sænt, ha meur a hini euz ar scridou-ze a ganonize var eun dro eun niver braz a verzerien.

Etouez ar re zo hano brema da lacat e reng ar zœnt, ema ar plac'h santel Anna-Maria Taïgi, maro e Rom e 1837, hag ive ar plac'h santel Elizabet Canori, maro ive e Rom e 1825. An diou servicherez-ma da Zoue a zo brudet bras dre ar grasou burzuduz o deus bet euz an Env, ha dre ar vertuziou dispar o deus roet ar skuer anezho er stad a briedelez. Ar pez a ziskuez, daoust da oll lavariou an dud dizoue, e c'heller beva santelamant er stad a briedelez, petra bennak ne deo ket ker parfet ar stad-ze evel hini ar guerc'hdet. Ar c'hreg santel Elizabeth Canori a voue epad pell amzer, goal gaset gant he fried an alvocad Christof Maro, hag e deus lezet gant ar priejou hag ar mamou eur skuer ar c'haera a basianted er boan, hag a zoursi da zevel bugale evel m'eo dlet.

Eun dervez, goude beza bet goal laket gant he fried abalamour ma voa bet en oferen, e lavaras dezhan : « Abenn eun nebeut bloaveziou ama c'hui a ielo ive d'an oferen, ha ne ket epken e zeot ep manc d'an oferen, mes he lavaret a reot hoc'h unan. » Ar pez en em gavas gnir. Ar c'hrek santel o veza eat euz ar bed-ma d'ar vuez eürus, e devoue ar c'hras da zistrei oc'h Doue he fried pehini en em lakeaz en urs Sant Fransez, a voue great beleg, hag a deuas da veza eur skuer a binijen. Eur verc'h dezhi a zo c'hoas beo, hag a zo superiorez euz eur gouent leanezed a urs Sant Philip e Rom. Ren a ra he leanezed gant eur furnez hag eün devosion e deus bet, ep mar, en heritach digant he mam santel.

Buez hurzudus Anna Mari Taïgi a zo anavezetoc'h calz en Itali hag e Frans abaoue ma en deus an ao. Lois Veuillot scrifet divar he fenn e 1865. Anna Mari a ziscleriaz, epad ma voa c'hoas beo Gregor XVI, piou a vije Pab var he lerc'h. Rei a reas da anaout e vije Pii nao, a ioa neuze cannad ar Pab er Chili. Ouspen-ze, dre an anaoudegez a roe Doue dezhi euz an amzer da zont, e tiscleriaz e tlie Pii nao chom hirroc'h var gador Sant Per eget na voa bet Sant Per he unan. G. M.

Scrifa a rer deomp ez eus brema eur saoz o vale dre ar vro, o verza pe o rei evit netra levriou protestant. Bep en amzer e teu eur baleant bennag evelse da ober tro ar c'harter, ha da skigna ho scridou contamet. An ali-ma a roan da lennerien Feiz ha Breiz evit m'en em zalc'hint var evez oc'h an hevelep baleanted.

Eur chapel nevez
hag eur gouel caer e Guisseny.

II.

Eun dra gaer eo evit peb den ober guella ma c'hell kement a zell oc'h he stad, he vicher he unan, ha lezel e peoc'h ar re ho deuz labouriou, micheriou dishevel. Mar doc'h kereour, bezit kereour hepken, grit bouteier mad hag eaz, ne voaskint ket re an treid, ha na gemerit chal ebed, poan ebed gant afferiou eur c'hemener, eur mansoner. Peb unan en he bart, peb unan en he vicher, n'euz netra furroc'h.

Ne ket a zo bet great evit chapel Brendaouez. Nag a dud ho deuz glabouset a dreuz hag a hed, ho deuz bet abeget hueloc'h huel eul labour n'oa ket dioc'h ho doare, a ioa en tu all d'ho gouisiegez ! A bet ar flipad ho deuz bet roet da vestr al labour a ioa digoret !... Petra fell eta da hennez, eme hiniennou ?... Petra en deuz sonj hennez da ober, eme Fanch, eme Ian, ha Catel var ar marc'had ?... Eun tam granch ?... Eun toullik-ti ?... Petra c'hello a dud en em loja aze evit selaou an ofern, mar bez oferennet biken en eul lap ken divalo ?... N'oa ket ar boan ober kement a drouz hag a freuz evit ken nebeud a dra !!! Coll arc'hant, coll arc'hant, setu petra rear adarre !!!

Mestr al labour en deuz lezet an dud da storlocad, da vraead en ho flijadur, en deuz kendalc'het da vond gant he hent, sioul ha pleget he benn ; ha d'ar fin, al labour eur veach great, an oll a zo bet estonet. An toull ti, an tam granch a zo deut da veza eur chapel gaer ha diere.

Chapel Brendaouez, en he diabarz, e deuz da nebeuta tri ugent troatad a hirder, hag ugent troatad a ledander. Chapel Brendaouez e deuz teir zor, frank hag huel, hag an or dal unan euz ar re goanta, evit ma c'hello an dud mont ha dont en ho diviz, hep rancoud soubla ho fenn, hag e ve caer ho ment, hep rancoud en em zila var ho c'hostez, hag e ve braz, teo ho c'hof. Var chapel Brendaouez e zeuz dek prennest kempen, great gant benadurez fetiz, hag e peb prenest e zeuz guer a liou, euz ar re vraoa a zo er vro. Ma n'am c'hredit, deuit da veled.

Meur a zen eta, hep en em zieza tam an oll, a c'hello er memez amzer pedi, daoulina ha selaou an ofern en hor chapel nevez.

E chapel Brendaouez e zeuz eur spled, pe eur balustrou, nevez, hag eun aoter nevez, ne ket eur ginaouek eo a zo bet oc'h ho ober. Var an aoter, deiz ar pardon, e lugerne eur guiscad cantoloriou nevez a bep tu da eur groaz nevez ha n'oa ket eur vez selled outho. E chapel Brendaouez e c'hell an dud tenna ho alan ha digeri ho c'horzen ; rak eno e zeuz seiz troatad varnugent a huelder etre ar pave hag al lambrusk. E chapel Brendaouez e veler brema sent ha sentezed a ra plijadur da zaoulagad ha da galon eur c'hristen, a zo bet prenet evit ar chapel, hag a zo deut di a bell bro. Eno e ma an Itron Varia Garmez, patronez ar chapel, var he breac'h he mabik Jezuz, ker coant ha tra, ha var he fenn eur gurunen alaouret. Eno e ma sant Joseph, pried Mari, en he zorn eur fourdilizen, ha dezhan eun ear a vadélez a blij d'an oll. Eno e ma santez Anna, mam ar Verc'hez, laouen hag euruz daoust d'he c'hosni, ha sant Alar gant he varc'h divorfil, prest da ober hent. Sellit a zeou, a gleiz, azioc'h ho penn, dindan ho treid, hag a bep tu ne velot nemet traou nevez ; hag evelse n'euz ket bet collet kement a arc'hant evel a lavare er penn kenta eun darn glabouserien, a zo couezet brema ho meud en ho dorn ; ha n'eo ket droug gantho.

Eun teir zizun araok deiz ar pardon e Brendaouez, an Aotrou Person en doa hanvet er gador vardro eun eiz ugent den, goazed ha merc'hed, evit dougen euz an iliz parrez d'ar chapel ar zent nevez a ioa bet prenet. E kichen eun tri c'hart leo a ioa da ober evit en em gaoud er chapel. Da eiz heur dioc'h ar mintin, ar *brosesion* a zo bet renket e guered ar bourk. Eno eo e c'hellet neuze gueled merc'hed ha goazed guisket a zoare. Eno e zoa neuze dreist oll tost da dri ugent maouez guisket *e ruz*, ervez giz ar vro pa vez eun eured vraz, pe eur gouel caer. An heol, tom ha freaz a lakea da lugerni, ma zoa eun dudi, ar rubanou arc'hantet hag alaouret var zaeou ha lostennou ar merc'hed. Biscoaz seurt pinvidigez, ne greder vad, n'eo bet guelet destumet e Guisseny.

An dud eur veach renket, ar merc'hed coulz hag ar goazed ho deuz c'hoanteat samma var ho discoaz ar zent nevez, evitho da veza huel ha pouner avoalc'h. E pagan, var ribl ar mor, e zeuz nerz ha galloud. Ne ket demezelled laosk nag itronezed goak eo merc'hed an Arvor ! Oh ! nan. E pagan e c'houzeur beva. Oc'h penn ar zent nevez, e touget teir skeuden all, brao ivez, hag a zouger, eun tachad zo, evit ar gouéliou braz.

Pa oue clevet hor c'hleier o vond en dro, pa oue guelet hor paganiz o sama ar zent var ho discoaz, hag o loc'h, peb unan en he renk, evit mond euz ar vered varzu ar chapel, en ho zouez ar c'hroasiou ha pemp baniel, huelloc'h evit ar re all ar baniel vraz a ioa bet kement a zell outhi varlene e pardon ar Folgoat, oh ! neuze an oll en em gavaz sebezet, a oue touchet ho c'halon betek ar beo, ha meur a hini a zeuaz an dour en he zaoulagad. Oh ! peger caer oa gueled ar Verc'hez ha sant Joseph, santez Anna ha sant Alar, pignet ken huel, hag o vond var ho fouez, gant kement a c'hloar hag a dron, varzu al lojeiz nevez a ioa bet savet evitho ! Ar re a vele a bell, divar ar c'haeou, ar c'hleusiou, o tond gant an hent ar zent nevez, hag ar merc'hed e ruz, hag eun tregont baniel

vihan etre daouarn ar vugale ; ar re a vele a bell ar rubanou a bep liou o finval, o c'hournijal e mesk an dud hag ar zent, ar re a gleve a bell ar merc'hed o cana : *Ni ho salud, stereden vor*, ar goazed o cana : *Ora pro nobis*... ar re-ze a vele hag a gleve ar pez n'ho doa bet morse na guelet na clevet, hag a gave dezho beza dija e kichen ar baradoz, o veled pinvidigez ar zent, o cleved muzik ar zent euz a voueled ar baradoz.

Evelse, daoust ma zoa kement a dud a bep tu, an oll en em zalc'he reiz, an oll a roe peoc'h, ker feuriet oa ho daoulagad, ha ken tom oa ho c'halon. Pardon Brendaouez, er bloaz-ma a zo bet eur gouel caer, eur gouel evel ma tere oc'h guir gristenien. Trouz ebed, freuz ebed euz ar mintin d'an abardaez ; ar pardon eur veach great er chapel, an oll ho deuz en em dennet d'ar gear hep dale, hep ma vije re leun ar c'hof. Evit an dra-ma hon Aotrou Person a zo bet laouen he spered ; rak he vouez hag he genteliou a zo bet selaouet. Ar c'heaz pastor ! N'eo ket re evithan ive caoud eun tam plijadur eur veach an amzer var an douar. Stank aoualc'h e vez trist, bec'hiet he galon ; re stank eo e rank scandalad. Nag hen a ioa eaz he spered ar zul varlerc'h ar pardon, pa drugarekea he dud da veza bet ker fur ha ker sentuz ! He vouez a grene gant ar joa, ken euruz en em zante oc'h ober meuleudi he barrez.

Goude beza bet en hent etro eun heur amzer, ar *brocession* a zigouezaz e Brendaouez. Eun tachad araok oa bet goullonderet ar chapel, ha prennet diou euz an doriou, evit ober plas d'ar re a zouge ar zent, ar c'hroasiou hag ar banielou. Neuze oue canet adarre gant an oll, goazed ha merc'hed, ar c'hantik ken anavezet er barrez : *Ni ho salud, stereden vor...*, epad ma renket an traou er chapel, ma tennet ar zent nevez divar ho brancardou, ha m'ho lakeat er plasou a ioa bet great evitho. Al labour ne oue ket hir. Beza e zoa eno daou zen gallouduz, boaz dioc'h ho micher, hag a reaz ho affer evel en eur c'hoari. Dre ma save ar zent, dre m'ho guelet lojet, an dud a gane guelloc'h guell. Goazed ha merc'hed, an oll a ioa ho mouez, ho c'han leun a dan ; hag eur maread a dud coz, collet gantho ho mouez, e leac'h cana a scuille daelou, hag a lavare : oh ! ar c'haerra gouel ! oh ! ar gouel dudiuz ! Biken ni n'hor bije en em c'hedet da veled ha da gleved kement all ! Mil bennoz d'an Aotrou person en deuz roet d'he dud eur chapel ker coant hag eur pardon ker plijaduruz !

Deuet ar mare da gana an ofern, e oue digoret frank an teir dor var ar chapel. Nag a dud a ioa eno kelc'het en dro d'ar chapel, a ioa bodet var an hent braz, var an huelennou e kichen ar chapel ! ha pe ger fur en em zalc'he an oll !

Varlerc'h an aviel, an Aotrou Tande, bet cure e Guisseny, eur breton mad hag eun Aotrou a skiant, en deuz great eun tam prezegen, en deuz comzet en doarema da gristenien Guisseny :

— Va breudeur, sevel ilizou, chapelou, a zo bet atao ar c'hiz etouez ar gristenien catholik, a zo eun dra hag a dleer da ober a amzer da amzer. Er bed-ma netra ne bad atao. Oc'hpenn ne ket an amzer eo a ziscar an oll ilizou ha chapelou. Pec'hejou ar bed eo ho zaol meur a veach d'an traon, evel ma zeo bet guelet en hor bro, dreist oll e mare ar *Revolution* vraz, brema e zeuz e serr eur pevarugent vloaz... Eur chapel vrao ho c'heuz savet ama, tud a Visseny. Mar fell deoc'h e padfe pell en ho touez, bezit christenien vad. Mar plij da Zoue an ilizou caer, e car muioc'h c'hoaz ar guir gristenien. Da gaer ma zoa guechall an templ savet gant ar roue Salomon, Doue a aotreaz ma vije devet, abalamour ma zoa deut ker fall an dud var he dro. Pedit ha pedit ama ar Verc'hez, muia ma c'hellot, ha bevit dreist oll evel m'e deuz bevet ar Verc'hez. En em erbedit oc'h Guerc'hez Brendaouez, evit ma plijo ganthi ho sicour e peb danjer, pellaad diouzoc'h peb droug, peb pec'hed, hag ho tenna a nebeudou da c'hloar he mab er baradoz...

Pardon Brendaouez a zo bet evelse penn da benn eun dervez caer, eur gouel ervez Doue, eur gentel vad evit an oll, hag eun enor evit tud Guisseny. N'euz ket oc'h ober vad ha plijadur var an douar evel ar goueliou christen, ar goueliou a vez tremenet o veuli Doue, ar Verc'hez hag ar zent.

EUR PAGANAD.

Eur pelerinach en unneevet cantvet.

II

Foulk a zigouezaz e Antioch, kear brudet braz en amzer-ze. Eno oa bet roet da genta an hano a gristenien da ziskibien Jesus-Christ. Ar muzulmanet a ioa mistri eno neuze, hag oa red paea ker dezho beza lezet da dremen. Foulk a ieas goudeze a hed kern ar menez Liban, ha goude beza baleet epad meur a viz, en em gavaz a vel d'an Thabor tost da Nazareth. Mall en devoa da zigouezout e Jeruzalem eleac'h mac'h espere caout ar pardon euz he oll dorfejou.

Erfin e velas Jeruzalem. Ar guel euz ar gear-ze hag euz ar c'harter tro var dro a zo trist braz hag a ziskuez eo tremenet barnedigez Doue dre eno.

An douar-ze ken edok guechall ha ker brao da velet ma o devoa an oll avi outhan, n'eus brema netra enhan.

Abaoue ma voa coezet varn'han ar renziou a bere oa bet gourdrouzet, ne gavet ket zoken a dud da brena an douar milliget-ze, eme ar re o deus scrifet an histor. Ar iuzevien ho unan, en ho dizesper, hag evel pa vijent poulzet gant coler Doue, o d'oa distrujet ar guez er vro, ha great evelse anezhi evel eur gouelec'h.

Ar guel euz al leac'hiou santel a daolaz eur c'hlac'har vraz e calon Foulk. Ober a reaz, er gear santel ha dirak daoulagad an oll, pinijennou ar re rusta, ar pez a ziskuez pegement a geuz en devoa d'he bec'hejou. Lod euz ar re a ioa bet testou euz ar pinijennou-ze o deus komzet anezho pa voant distro. Mont a rea dre ruiou Jeruzalem, eur gorden oc'h he c'houzoug, hag he zerviche-rien oc'h he scourjeza gant guial, hag e crie dre ma zea :

Aotrou ! o pet truez oc'h eun den disleal ! o pet truez oc'h Foulk an disleal hag an trubard !

Ne voue ket avoalc'h evithan ober evelse pinijennou a gorf ; epad ma voue er Judee e reaz aluzennou braz, e sicouraz ar belerined paour, hag e lezaz e pep leac'h mercou euz eur guir devosion. Ar bobl her c'hemere evit eur zant, hag a lavare en doa bet, en eun doare burzuduz, eun tam euz ar mean ma voa bet daoulinet varnezhan ehars bez hor Zalver. « Rag, emezho, pa dosteaz ar c'hont evit poket d'ar bez, Doue a ziskuezas pegement e plije dezhan ar pelerin-ze. Ar mean bez, hag hen ker calet, a deuas da veza boug evel eun tam coar tomet oc'h an tan. Ar c'hont a grogaz enhan gant he zent hag a zigasas ganthan eun tam en he c'hinou ep ma vouesche an dud divadez. »

Foulk an Du, goude beza great eur binijen hir ha garo en douar santel, a zistroas d'he garter, eleac'h ma voue digemeret gant he bobl evel eun den nevezet oll. E guirionez he garacter a ioa chenchet, hag he sujidi ne ziskuezent mui caout sonch euz he dorfejou ; eur peoc'h braz a rene en he stadou dre ne glaske mui ober dispac'h.

Evit delc'her sonch euz he belerinach, Foulk a c'hoanteas sevel e Loch eur gouent hag eun ilis dindan an hano euz ar bez santel, evit m'en divije a dost dezhan ar skeuden euz al lec'hiou santel en doa bizitet gant kement a respet.

Hogen ar peoc'h dudius-ze a rene en he stadou, ar garantez a ziskueze he bobl evithan, ne voant ket c'hoaz avoalc'h evit he galon. Ar morc'hed her c'hrigne c'hoaz. Evit caout ar peoc'h en he ene, e sonjas mont eun eil guech da Jeruzalem. Kuitaat a reaz eta adarre he stadou evit mont d'an douar santel.

E Jeruzalem, Foulk ne voa mui eun den estren ; n'oa ket ancounac'het eno c'hoaz he binijennou hag ar skueriou mad en doa roet da dud ar vro-ze. Eun eil guech e lakeaz an oll souezet dre he binijennou hag he c'hlac'har. Goude beza great eur binijen galet epad meur a viz, e tistroaz adarre d'an Anjou eleac'h ma voa savet eun tam freus bennag epad ma rea he belerinach. Evit dont e Frans e tremenas dre an Itali e sonch goulen an absolven digant ar Pap.

Stadou Rom a ioa neuze dispac'h enho, laket gant eur forban ha ne c'halle den dont a benn anezhan. Laerez a rea er bourcou, er c'heriou var ar meaz, ha teleur ar strafuil e pep leac'h. Ar varc'hadourien, ar belerined a veze dalc'h mad laeret ganthan, hag e rea goab euz a gement a iea da glask he baca.

Foulk evithan da veza en em c'hreat pelerin, n'en doa ket ancounac'het ar vicher a vrezelour. Digouezet e Rom, e reaz he zonch da denna ar voalen-ze divar ar vro. Brema ez ea d'en em ziskuez e guirionez eur marc'hek, eun den caloneg. Brema e zea da ober micher eur guir vrezelour, o tifen ar re vad oc'h ar re fall. Foulk a drec'haz ar forban-ze n'oa den evithan bete neuze, hag a dennaz evelse ar voalen divar Rom.

Ar Pab a veulaz he ners-calon, ha Foulk, ar pardoner glac'haret, en doa gounnezet avoalc'h an absolven a c'houlenne. Ar Pab he roas dezhan, hag hen lezas da gas ganthan relegou daou verzer santel. Ar bobl a roas mil bennos dezhan hag a zisclerias beza bet saveteet ganthan. Ar c'hont a reaz an dra-ze cals plijadur dezhan, ne deas ket avad kuit ar beac'h a chome ato var he galon, evel ma hen diskuezas goude.

Pa ziblasaz euz a Rom, ar bobl hag an dud a iliz a ieas d'he ambroug e prosesion. Foulk a daolaz eur sell diveza var ar gear a Rom, ha dreist oll var iliz an Ebestel sant Per ha sant Paul ; scuilla a reaz eur berad daelou bennak, plega a reaz he benn hag e kemeraz an hent da vont d'an Anjou eleac'h ma zoa ar brasa izom anezhan.

Distro d'he stadou, Foulk a voue red dezhan lacat ar peoc'h, rak freuz a ioa savet epad mad edo er meaz euz he vro. A hent all, he belerinachou hir o doa great vad dezhan ; rag he sujidi hag he dud zoken o doa ancounac'het he grisderi hag he zislealdet. Lavaret e vije n'en doa mui nemet beva e peoc'h, goude beza prenet ar peoc'h-ze dre gement a zaelou, a skuisder hag a boan. Great m'en devoa ar peoc'h gant an iliz ha bet ar pardon diganthi, e sonjet e vefje didrouz en he vloaveziou diveza. Ar morc'hed avad a zalc'he ato d'he grignat. Evithan da veza bet ar pardon dre an absolven, evithan da veza brema caret ha benniget gant he bobl, he ene ne gave ket ar peoc'h. Ar skeud euz he vreur a iea ato d'he heul hag a rebeche dezhan he dorfejou. Caout a rea dezhan ato guelet ar prins iaouank, distronk, drouk livet, o sevel he zaoulagad varzu an Env, hag o c'houlen venjans a enep he vuntrer. Foulk ne bade ket gant ar poaniou speret-se ; cridi a rea n'en doa ket great mad c'hoaz he beoc'h gant an Env, hag e sonjas mont en hent eun trede guech.

Mont a reaz adarre ta da Jeruzalem, eleac'h ma scuillaz a nevez daelou var bez Jesus-Christ, hag e roas mercou nevez euz he geus hag he c'hlac'har. Ober a reas tro an douar santel, mont a reas da vizita ermited an Ejipt, o c'houlen e pep leac'h dre ma zea pedennou digant an ermited-ze evit silvidigez he ene.

Erfin e kuiteaz al leac'hiou santel, hag e kemeraz evit ar vech diveza hent ar Frans.

Ne dlie ket avad guelet mui he vro. Digouezet e Metz, goude beza treuzet an Allmagn, e coezas clanv, hag e tigouezaz, en eun nebeut derveziou, var bord he vez. Mervel a reas santelamant, o rei en he zerveziou diveza, skuer vad da gement a ioa var he dro, petra bennak ne voa ket c'hoaz divorc'het avoalc'h he ene en he heur diveza. He galon a chomaz e Metz, hag a voue savet evithi eur volz a voue hanvet *Bez ar C'hont a Anjou*. He gorf a voue caset d'an Anjou, ha beziet en iliz en doa savet en henor da Vez hor Zalver.

Ar bobl a ieaz a vanden a ziarben d'ar c'horf, hag hen heuillas gant calz a c'hlac'har beteg ar gouent eleac'h ma voue beziet.

Ar bobl a zalc'has sonch pell amzer euz a belerinachou hag euz a binijennou hir Foulk an Du ; conta a reant historiou caer divar he benn, ha pa deuent da bidi var bez ar pec'her bras-ze, e c'heller lavaret en em erbedent outhan evel oc'h eur zant en doa gallout dirak Doue evit ho difen en ho foaniou hag er reuziou a c'helle coeza var ar vro.

G. M.

Ar Senechal a Champagn.

Herri cont a Champagn, en devoa ervez an histor, eur senechal hag a ioa eun den criz, eul laer a groge eleac'h ma cave, a sune danvez merourien he vestr, hag en doa mil guech meritet ar gorden. Pa na veze ket ar mestr er gear, ne ket touza he vuizien eo a rea, mes ho c'hignat. Meur a brins o deus bet senechaled evelse. Hema gouscoude a voue tennet meur a dro a zoare dezhan gant sujidi he vestr, rag ar gouveriadet, pa ho c'hlasker, a vez cavet ive avechou.

E kichen ar c'hastel ez oa eur vaouez coz hag a zalc'hé e ferm eun tri pe bevar devez arat, hag a bae evit an dra-ze eun nebeudig arc'hant hag eun nebeudik sac'hadou ed. Pa veze mad an eost, e c'helle paea brao avoalc'h ; pa veze avad fall an eost e devoa mil boan o paea, ha c'hoaz e c'houzanve naounegez eul loden vraz euz ar bloaz. Ar senechal a rea dezhi paea ; neuze é talc'he ganthan arc'hant hag ed, hag e lavare d'ar c'hont e voa bet fall an eost ha n'e devoa ar c'hrac'h coz gallet paea netra. Ar c'hont a ioa eun den mad ha ne lavare ger.

Hogen eur bloavez ma voa bet tano braz an eost, ar verourez coz a ioa nec'het meurbet ; goude gouzanv dienez ne c'helje ket c'hoas paea. En em gaout a reas da gomz a gementse d'ar c'hloc'her coz, hag hema a lavaras dezhi :

— Mar kirit me lavaro deoc'h petra da ober, ha n'o pezo netra da baea d'ho mestr !

— Oh ! ma carfac'h lavarat din sur ! petra a rencanme da ober ?

— Goalc'hi he zaouarn d'ar senechal.

— Va Doue, ma n'eus ken da oher ! Ar c'hrac'h coz ne vouie ket petra a sinifie comz ar c'hloc'her cos.

Eun nebeut deveziou goude ar c'hont hag he senechal a dremene dre ar verouri eleac'h ma chome ar vam goz. Houma a ia buhan da gerc'hat eur scudellat zour hag eun torchouer, hag ep lavaret ger a grog e daouarn ar senechal hag en em laca d'ho goalc'hi a zoare. Ar senechal en doa c'hoant rebarbi, ar vam goz avad a zalmad hag a voalc'he en dra c'helle. Ar c'hont a c'hoarze ken na [heje he zillad. Erfin e c'houlennaz oc'h he verourez :

— Petra fell deoc'h da ober-ta, mam goz ?

— Clevit, va mestr, setu ama petra zo. An eost zo bet fall er bloa-ma ; ne c'hellan ket ho paea, ha n'em bezo ket zoken a vara da zibri. Ar c'hloc'her coz en deus lavaret din n'em boa nemet goalc'hi he zaouarn d'ar senechal, hag em leschac'h ep goulen netra diganhen.

Ar c'hont Herri a vouie mad petra eo *goalc'hi daouarn*, hag a reaz eur sell treuz oc'h ar senechal pehini a ieas ruz hag a reaz eur min ha n'oa ket euz ar braoa. Ar c'hont a lavaras d'he verourez n'e divije netra da rei er bloavez-ze, hag en em lakeas da zonjal ne dlie nemeur fiziout en he senechal.

Hema ive en em gave cals lentoc'h eget diaraok.

Ne zaleas ket gouscoude da ancounac'hat an dro-ze ha da veza adarre otuz evel diagent.

Ar c'hont o veza dimezet he verc'h, e voue eur banked braz er c'hastel. An oll verourien a voue pedet da zont da gemeret ho lod. E c'hellit cridi e tebrjont hag ec'h efjont ho goalc'h. Ar senechal a ioa counnar enhan evel pa vije divar he goust eo e roet ar banked-ze.

Edo echu lein dija pa zigouezaz eur merour a deue euz a bell hag en em gave evelse divezat. An taoliou a ioa leun hag ar paour kez couer ne gave na plas, na scabel da azeza. Ar senechal her guel, hag a ia d'he gaout, counnar enhan :

— Petra glaskez-te aze ?

— Eur gador da azeza, ha va lod euz ar banked ive evel ar re all.

— Han, eur gador a glaskez ? Sell, setu aze unan ; azez var hounnez ! hag e tistak ganthan eun taol troad e penn he gein.

Ar c'houeriad ne lavaras ger, mont a reaz adarre da glask plas, hag abouez poania e cavas. P'en doa debret hag efet ar pez a rea vad dezhan, e savas dioc'h an daol, ez eas da gaout ar senechal, hag e tistagas ganthan ive d'he dro, a ners corf, eun taol troad e penn he gein, en eur lavaret :

— Sellit, setu aze ho cador ! great em eus va afer ganthi !

An taol a ioa bet ker calet, ma coezaz ar senechal var he fri d'an douar, hag he fri a zirollas da voada. Ar senechal a grie fors. Ar c'hont oc'h he glevet a ziredas da velet petra a ioa. Pa en doa clevet petra a ioa tremenet, e lavaras d'ar c'houeriad :

— Petra eo dit mont da skei evelse gant unan eus va ofiserien ?

— E feac'h, Aotrou Cont, me'm oa goulennet eur gador digant an Aotrou Senechal, hag hen a roas din eun taol troad en eur lavaret : azez var ar gador-ze.

Pa'm eus debret va lein, em eus sonjet cas he gador dezhan d'ar gear. Me, Aotrou Cont, a zo paour, honest oun evelato, ha ne fell ket din delc'her ganhen tra ar re all.

Ar c'hont Herri, o clevet kementse, a c'hoarze bete ma teue an dour euz he zaoulagad. Ar senechal ne c'hoarze ket ; scrabat a rea avad evel p'en divije debron c'hoaz e plas ar gador.

Eleac'h avad dont da veza guelloc'h e kenver merourien he vestr, eo goasoc'h goaz e zea, ha ne glaske nemet an dro da aloubi ho danvez ha da ober he unan cher vad divar ho c'houst.

G. M.

Cantik da Itron Varia Lourd.

1

O Mari, didach concevet,
En deiz-ma silaouit hor mouez ;
Diudan ho roc'h muia caret,
Ni a lavar gant carantez :

DISKAN.

Meuleudi, meuleudi, meulendi da Vari } *bis.*
Meuleudi, meuleudi, meuleudi da Vari }

2

Guechal var Menez ar Salett
C'houi a skuille daelou c'huero :
O vousc'hoarzin dious Bernadett
E tousaït hon encreziou.

3

Da Lourd bemdez, ô mam dener,
Ho pobl a gherz, leun a fizians :
Daoulinet dirac hoc'h aoter,
Gant feiz e lavar deoc'h ar Frans :

4

« Hor c'halon da Jesus ebken
« Dezhan ni bromet carantez ;
« Ar Frans dezhan vo da viken
« Hirio, varc'hoas ha da james.

5

« Brezel d'an drouk ha d'ar pec'het
« Brezel, brezel dar fals skridou ;
« Da Jesus, hor muia caret
« Ni fell deomp rei hor c'halonou. »

6

Bodennet dindan ho paniel
Pell dious ar bed hag he bechou :
Beteg ar maro deoc'h fidel,
Enep pep drouk ni a stourmo.

7

A bep tu evit hon diskar
An erouant a zao he benn ;
Dindan ho treid, mam heb he far,
Bruzunit-hen dre ho peden.

8

Deuit, deuit, leun a fizians,
Perac e zoc'h ken trubuillet ?
Ar Verc'hes eo Rouanez Frans
Ouzomp Mari a zell bepred.

9

Savit pelloc'h, tud a galon,
Kerzit varlerc'h baniel Mari,
Heuillit baniel guenn hoc'h Itron :
Deus an envou eo ar vali.

Y. M. L.

An Aotrou Latreille, belek chapel Kerlaz, e Plonevez-Porzay, a zo hanvet person Kerlaz, laket brema da barrez.

An Aotrou Rogel, vikel e Riec, zo hanvet person Sant-Thonan.

Dissul 26 a vis Gouere ez oa aleiz a bardonerien e santez Anna Vened. Pardonerien Pariz avad a ioa lavaret a deuje ha n'o deus ket gallet dont.

Evit doare n'oa ket braz avoalc'h an niver anezho evit caout, digant ar re zo e penn an hentchou houarn, treinou dioc'h m'o doa izom.

Dissul diveza, eil a viz eost, edo e santez Anna an asamble a vez eno bep bloaz euz ar re zo e Breuriez sant Visant a Baul e pep corn a Vreiz.

Dillun 27 a vis Gouere, ez eus bet canet, e catedral Kemper, eur servich deiz-ha-bloaz evit an Aotrou Serjant, escob a Gemper hag a Leon.

Aotrou escob Orlean en deuz hanvet tud da labourat evit lacat canoniza Jeanned Darc, an hini a zaveteaz ar Frans dindan ren ar roue Charles seis.

Er sizun all edo an examin, e Kemper, evit ar merc'hed iaouang a c'hoanta beza resevet evit mestrezed scol. Teir ha triugent o doa roet ho hano evit dont d'an examin-ze, triugent a zo deut, hag oll int bet resevet nemet dek.

Clevet a reomp lavaret eo gant ar merc'hed iaouank savet gant leanezed, eo eat adarre ar maout er bloa-mo, dreist oll gant ar re zo bet kelennet e Calver Landerne. Kementse a zigouez tost da vad e kement corn a zo er Frans, ervez ar c'hazetennou.

An Aotrou Fillion, escob ar Mans, a zo maro er sizun dremenet.

An arc'hant savet evit an iliz a dléer da zevel var menez ar Merzer, e kichen Pariz, en henor d'ar galon sacr, a ia brema d'ar zom a eur milion, pemp cant pevarzek mil ha triugent, tri c'hant daou lur, (1,574,302.)

An eost, ervez ar c'hazetennou, a zo mad er bloa-ma e pep leac'h, e Frans, e Brozaoz, en Holland, en Allmagn, er Russi. E tu ar c'hreisdeiz, an eost a zo great brema couls lavaret, hag e tu an anternoz e za ive mad en dro. A hent all an amzer a zo mad e pep leac'h.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

TRENN HOUARN ORLEANS.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'EUR A TIBLAS PEP TREIN.				PRIZ AR PLASOU.		
					1es	2es	3es
	7h45 m	2h »n.	7h30n.		» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Paris ..... *Dib.*	8 35	2 45	8 50		» »	» »	» »
Naoned.....	8 53	3 5	8 32		1 35	0 95	0 75
Savenay.....	9 4	3 18	8 46		2 35	1 75	1 25
Redon	9 19	3 34	9 4		3 55	2 65	1 95
Guened	9 34	3 51	9 24		5 05	3 75	2 80
Santez-Anna...	9 57	4 17	9 49		6 65	5 00	3 65
Auray	10 18	4 38	10 42		8 25	6 20	4 55
Lorient	10 53	cr. 13	10 38 n.		10 45	7 85	5 75
Gestel.....	11 32	cr. 53			12 90	9 65	7 05
Quimperlé.....	11 48	4 10 n.			14 30	10 70	7 85
Rosporden.....	cr. 11	1 3			16 00	11 95	8 80
Quimper	cr. 30	4 42			17 35	13 00	9 55
Quéménéven. .	1 5n.	2 8			18 45	13 85	10 15
Castellin	2 5	3 »			22 75	17 10	12 50
Quimerch	2 11	» »			23 15	17 35	12 75
Hanvec	3 21	3 31			25 10	18 85	13 80
Daoulas.....	3 38	4 21			29 95	22 55	16 50
Dirinon	3 58	2 35			31 80	23 90	17 45
Landerne..*Arr.*	6 52 m	6 52 m			36 20	27 20	19 05
Brest ..... *Arr.*	5 5n.	5 5n.			81 20	60 05	44 10

TRENN HOUARN ARVOR CʰEUZ HEOL.

BREST DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.					PRIZ AR PLASOU.		
						1es	2es	3es
	7h »m	7h45m	11h30m	2h »n.	4h »n.	7h30n.	» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Brest..... *Dib.*	7 14	8 7	11 45	» »	4 12	7 42	1 134 c	» 165c	» 145c
Kerhuon	7 35	8 20 m	cr. 9	2 23	4 33	8 4	2 35	1 75	1 25
Landerne.....	7 58		cr. 34	2 42	4 54	8 26	4 20	3 10	2 20
Landivisiau....	8 19		cr. 58	» »	5 15	8 46	5 65	4 20	3 05
Sant-Thégonnec	8 30		1 11 n.	» »	5 24	8 56	6 50	4 70	3 35
Pleyber-Christ..	8 50		1 39	3 17	5 50	9 10 n.	7 10	5 50	4 05
Morlaix.....	9 9		1 57	» »	6 14		8 60	6 45	4 70
Ploujean	10 10		3 10	» »	7 30		12 65	9 50	6 90
Plouigneau	10 36		3 44	4 35	8 5		14 35	10 85	7 95
Montroulez	11 40		4 48	5 30	9 35		18 35	13 70	10 05
Ploujan	2 55 n.		7 40 n.	8 »			30 75	23 05	16 90
Kerhuon	7 12			cr. 5			30 75	38 05	27 85
Brest..... *Arr.*	11 40 n.			4 45 m			76 75	57 55	42 15

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						
				8h45n.	4h50n.		
				6 40 m			
Paris ..... *Dib.*				7 29	7 25		
Naoned.....			6h50 m	8 52	8 41		
Savenay.....			8 3	10 24	3 40		
Redon			» »	10 44	4 6		
Guened			8 35	11 10	4 20		
Santez-Anna...			9 24	cr. 10	5 42		
Auray			» »	cr. 29	6 1		
Lorient			9 55	cr. 48	6 25		
Quimperlé.....			» »	» 11 n.	6 40		
Rosporden.....			» »	1 29	7 7		
Quimper		5h30 m	10 52 m	2 2	7 46		
Quéménéven. .		6 »		2 27	8 16		
Castellin		6 30		2 52	8 50		
Quimerch		6 58		3 14	9 23		
Hanvec		7 21		3 33	9 43		
Daoulas.....		7 38		3 48	10 »		
Dirinon		7 58		4 4	10 19		
Landerne..*Arr.*		8 17		4 20	10 38		
Brest ..... *Arr.*		9 5 m		5 10n.	11 40 n.		

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						
					10h30n.	7h30 m	
	8h »n.				5 40 m	cr. 9	
Paris..... *Dib.*	1 2 m				10 50	3 55 n.	
Ar Mans.....	4 39		5h »m		1 48 n.	7 4	
Roazon.....	6 52		8 5		2 44	7 58	
Sant-Brieuc....	7 29		8 56		3 45	8 24	
Guingamp.....	» »		9 22		4 16	9 28	
Belle-Isle.....	» »		10 28		4 40	9 51	
Plouigneau	» »	7h10 m	10 50		4 59	10 8	
Montroulez	8 45	7 26	11 8		5 14	10 18	
Pleyber-Christ..	» »	7 36	» »		5 34	10 37	
Sant-Thégonnec	» »	7 59	11 18				
Landivisiau....	9 17	8 30	11 37	4h31n.	6 1	11 4	
Landerne.....	9 36	8 48	cr. 4	4 50	6 20	11 22	
Kerhuon	» »	9 5 m	cr. 23	5 10n.	6 35 n.	11 40 n.	
Brest..... *Arr.*	10 » m		cr. 45				

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 15 Eost 1874.

Deiz anter eost e tigouez ar brasa gouel a ra an ilis santel en henor da vam Doue, ar gloriusa evit ar Verc'hez Vari, p'eo guir en dervez-ze e kuita an douar e-leac'h m'e devoa gouzanvet kement a boaniou hag a ankeniou, hag ez eo savet en Env evit beza eno curunet Rouanez an Env hag an douar, ha laket da azeza var eun tron e kichen he mab evit ac'hano beza sicour ar gristenien ha beza henoret gantho bete fin ar bed.

Var gementse e c'halfet sonjal ne deus nemet ar guir iliz an ilis catolig, hag a rentfe da vam hor zalver an henor a zo dlet dezhi. Er relijionou faos, calz anezho, ne renter henor ebet d'ar Verc'hez, hag e nicun n'he henorer evel ma tleer henori mam Doue. Gouscoude e lod euz ar fals relijionou, evel etouez lod euz ar brotestanted, ec'h anavezer J.-C. evit Doue. Hogen penauz adori ar mab ep renta henor ebet d'ar vam? Ha penaus Jesus-Christ goude beza dre he skuer ha dre he gomzou, desket deomp henori ha caret tad ha mam, goude beza, var ar groas, roet ar Verc'hez deomp evit mam e personach sant Ian, n'en defe goudeze roet gallout ebet d'he vam santel, ha ne c'houlenfe digant he bugale renta henor ebet dezhi?

Ar c'hem-ze etre ar fals relijionou hag ar relijion catolig a zo avoalc'h evit diskuez splam eo honma epken a zo guirion, hag ar re all er meaz euz ar virionez.

Rag ar rezon epken a zesk deomp ne c'hell ket map Doue beza lezet he vam a gostez, ep he henori he unan, na lacat he ziskibien d'he henori. Pegement ne deo ket caeroc'h ha dinoc'h a Zoue ar pez a zesk deomp ar feiz christen en deus Jesus-Christ curunet he vam santel Rouanez an Elez hag an dud, he laket da azeza en he gichen, lakeat an oll grasou etre he daouarn, hag he c'harget d'ho ranna d'ar re en em erbed outhi?

Ha perag ar re a zo en em zistaget dioc'h ar guir ilis ne henoront-hi ket ar Verc'hez Vari? ha ne d'eo ket abalamour d'he guerc'hdet, abalamour ma zeo rouanez ar guerc'hezed, ma zeo var eun dro mam ha guerc'hez?

En ilis catolig epken e virer hag ec'h henorer ar guerc'hdet. Rum ebet euz ar re zo en em zistaget diouthi n'o deus bet ar gourach d'he miret. Ar rozen ze euz an Env ne d'eo ket dioc'h ho doare, ha ne fell dezho caout en ho zouez na beleien dizemez, na guelet na goazed na merc'hed oc'h en em rei oll da Zoue, o consacri dezhan ho guerc'hdet en urziou relijiùs.

An dud difeiz pere ne heuillont relijion ebet o deuz ar memes frouden ; ar guerc'hdet ken neheut ne ket dioc'h ho doare, hag evelse ho gueler ato oc'h en em gemeret oc'h an dud a iliz hag oc'h ar c'houenchou, rak gouzout a reont avad, evit discar an iliz evel ma fell dezho hen ober, ne oufent ket ober guelloc'h eget lamet diganthi ar pez a zo enhi a gaera hag a bresiusa, o defe great cals ma c'helfent lacat ar fleuren-ze da voenvi ha da goll he c'hoez vad. Mes an ilis a chomo ato en he za ; ar Verc'hez a vezo ato rouanez ar guerc'hezed, ha bete'r fin e vezo en ilis guerc'hezed hag a ielo varlerc'h ho Rouanez, da heul an oan didach.

Ar Verc'hez santel savet en Env corf hag ene.

Setu ama eun doare c'hoariel a gavomp e *Cannad calon Jesus*, hag a lakeomp ama evel ma on eus laket n'eus ket pell *Chadennou Sant Per*.

KENTA PENNAD.

An dra-ma a dremen e Jeruzalem, e ti ar Verc'hez santel.

KENTA ABADEN.

An oll ebestel, dizouget dre vurzud da Jeruzalem.

PAUL.

Eur burzud dispar a laca va c'halon da zridal.

PHILIP.

Evidonme a gren, ker strafuillet oun bet.

PAUL.

Eul eal diskennet euz an Env en deus va dizouget ama var he ziouaskel.

JAKEZ.

Me a zo bet savet var eur goumoullennik caer ha skeduz evel an heol, ha digaset ama en eun taol beteg ar Senacl.

PHILIP.

Me ive am eus treuzet an ear evel eul luc'heden.

MAZE.

Me a ioa o pidi e Joppe, pa zoun bet savet ive ha digaset ama.

PER.

Epad ma edon cousket, eur bann sclerijen a zo deut, evel eul luc'heden, da lugerni oc'h va daoulagad a dreus va malvennou, hag em eus guelet neuze eun eal skedus meurbet o tisken euz an Env. Araok ma'm boa bet amzer da zihuna mad, e voan dizouget ganthan ama.

ANDRE.

Piou a roi deomp da anaout bolontez Doue e kementse ?

PER.

Doue a dra zur en deuz he zonch oc'h hon digas ama. Mam Jesus a ia da vervel ; mont a ra da gemeret he nij varzu an Env. Guelet a reot ar vuez oc'h en em denna diganthi, ha ienien ar maro ne lamo ket al laouenedigez divar he zal benniget. Clevet a reot he mouez ken dudiuz oc'h ho consoli en ho clac'har. Ho cortoz a ra evit ho pennigen. Mont a ran buan d'he c'haout.

EIL ABADEN.

An ebestel oll nemet Sant Per.

IAN, (*o sevel he zaoulagad varzu an Env*).

Mari ! mont a rit d'hor c'huitaat, ni pere ho carie kement !

JAKEZ AR MAJOR.

O rozen a Juda, mont a rit da gemeret ar viscamant a c'hloar a bado bepret !

ANDRE.

Siouaz ! ha piou hor scoazello-ni goude ?

METHIAS.

Ha piou a zec'ho hon daelou ?

JUD.

Iviziken e vezimp minored.

JAKEZ AR MINOR.

O crisa glac'har !

PHILIP.

Va daoulagad n'o devezo morse daelou avoalc'h da vouela d'ar c'holl-ze.

JAKEZ AR MAJOR.

O Mari, iviziken an ælez eo a vezo eüruz oc'h ho kuelet.

ANDRE.

O va mam, petra na c'hellan-me mervel gaueoc'h !

TREDE ABADEN.

Mari, Per, hag an ebestel all !

An oll ebestel o sevel pa velont ar Verc'hez.

O Mari ! hor mam.

ANDRE.

Plijet ganeoc'h hor bennigen.

MARI.

Va bugale ger, an Doue a bep madelez a ia hirio d'ho pennigen dre va dorn.

PER (*o comz oc'h Mari*).

O c'hui a zo ken dudiuz ho comzou, hag a ra kement a vad da galonou ho pugale, plijet ganeoc'h caout truez ouzomp-ni a zo ken dister ha ken dinerz, ha lavaret deomp adarre eur ger bennag euz al lezennou-ze leun a furnez euz an Env.

MARI.

(Azeza a ra, hag e ra sin d'an ebestel da azeza ive).

Me lavaro deoc'h adarre arpez en deus gourc'hemennet va map deoc'h. It, ha baleit dre ar bed oll, savit ar groas var an aodchou hag ar begou douar ar re bella ac'hann ; prezegit e pep leac'h lezen an Doue salver. Ra deui pep poblad tud da blega ho fenn dindan an Aviel. Discarit oll templou ar baianed ; ho feiz a drec'ho an oll tiranted. Ho mestr mad en deus prometet deoc'h e vijac'h treac'h dezho.

Redit eta d'ar c'hloar ; gras Doue hoc'h heuillo e pep leac'h, beteg an dervez ma root ho puez evit ho Salver, ha ma zeot da reseo diganthan ar recompans en deus prenet deoc'h dre ar priz euz he c'hoad.

(*Da Ian*). C'hui, Ian, map eus va anken, c'hui a rento testeni da Jesus en eol bervet. Goudeze harluet en enezen Pathmos, an Env a vezo digor evidoc'h, hag e scrifot al levr caer-ze a rai estlam an oll bete fin ar bed.

(*Da Jakez ar Major*). C'hui, map Salome, a varvo dre ar c'hleze ; ar c'henta e viot o scuilla ho coad evit Jesus, ha mervel a reot en eur boket d'ar groas.

(*Da Jakez ar Minor*). Abostol a Sion, pastor ilis Jeruzalem, c'hui o pezo eur maro din ac'hanoc'h hag euz ho mestr divin. Strinket e viot euz a lein an Templ d'an traon.

(*Da Domas, mes Thomas n'ema ket eno.*) Thomas a gaso sclerijen an Aviel beleg an indez, hag a vezo merzeriet gant tud ar vro-ze.

(*Da Jud ha da Simon.*) C'hui, Jud ha Simon oc'h euz eur blaneden gaer ; c'hui a resevo ar maro var ar vezen a vuez.

(*Da Andre.*) C'hui, Andre, a veso savet var ar groaz, hag a veulo Doue outhi beteg an halanad diveza. Ouspen ugent mil den ho kuelo, hag a zigoro ho daoulagad d'ar Virionez.

(*Da Vaze.*) C'hui Maze, er gouelec'h, a vezo ho corf laket a damou gant eur vanden bourrevien gouez.

(*Da Vartelemy.*) C'hui Bartelemy, den caloneg, a vezo discroc'hennet e beo.

(*Da Philip.*) ô Philip, c'hui staget oc'h eur peul a varvo, leun a joa dre sicour Doue.

(*Da Baul.*) O Rom, kear eternel, nag hen a vezo bras da c'hloar ! Da zouar a vezo ruziet gant goad ar verzerien, ha Paul en devezo eno ive he c'hoant, o scuilla he c'hoad evit Jesus.

(*Da Ber.*) Per he unan a varvo eno var ar groaz, ar groas trec'h d'ar bed. Ha pebez nerz divin a zao euz ar goad scuillet-ze ! Guelet a ran Rom, kear an impalaered criz, o coeza en he foull, hag en he leac'h e sao eur Rom nevez, mam an oll bobliou, skeduz evel an heol. Ar bed oll a laca souezet dre he brasder hag he zantelez. Guelet e vezo enhi eur roue a beoc'h o ren var ar bed oll, o c'houarn an ilis santel skignet e pep bro. Euz a dron Per eo e resevo an oll broiou cristen ar guir sclerijen. Per, dre ar re deui var da lerc'h da azeza en da gador, e c'houre'hemennî d'ar re vraz ha d'ar re vian, d'ar sujidi ha dar rouaned.

Pep den a dlevezo plega dindan da c'hallout. Lucifer he unan a greno dirazout hag a vezo trec'het ganhez.

Ah ! guelet a ran en eun amzer hag a zo c'hoas pell diouzomp eur Pab hag a lacai souezet an Env hag an douar dre he nerz calon e creiz an trubuillou. Caseet e vezo ha great ar brezel dezhan, hag e creiz he chadennou e vennigo hano an aotrou Doue.

ô Pabed a Rom, nag hen a zo caer ho stad ! Er groaz ema hoc'h oll fizians ; mervel a raint evit difen ar groas Ho lod e vezo ar verzerinti ; mes ho lojeiz a zo en Env ! Renta a raint testeni da ilis Jesus-Christ, hag ho maro a rai ive henor d'as hano, Per.

PAUL, (*o sevel he zaoulagad varzu an Env.*)

ô pebez grasou dispar a ro Doue deomp !

PER.

Ah ! nag a henoriou ha n'oun ket din anezho !

ANDRE.

ô Doue, pebez sellou a garantez a daolit var an douar !

PAUL (sebezet.)

ô va mam vad, pebez poan a zo deut deoc'h !

PER.

Pe gen drouklivet oc'h deut en em taol da veza !

JAKEZ AR MAJOR.

Scleuren an Env eo a bar var ho tal.

MARI (*he daoulagad troet varzu an Env.*)

Ah, deus d'am zenna euz a brizon var c'horf, eal ar maro, deus d'am golo gant da ziouaskel.

PER.

ô mam a c'hlac'har hag a garantez caer, doriou ar c'hloar eternel a ia da zigeri deoc'h.

BARTHELEMY.

ô mam santel, ô Guerc'hez carantezuz, ar vuez a ia da guitat ho corf benniget.

MARI.

Bugale a garan kement, na vonelit ket varnon ; Deis va maro a zo eun deiz a driomf evidon ; va ene ne bad ket gant an ioul da velet Doue, hag e zan brema da velet va map.

ANDRE.

Oh, pa velot Doue en he oll c'henet, kinnigit dezhan evidomp hor c'halon bag hor c'harantez.

MARI (*o sellet c'hoaz oc'h an Env.*)

ô Jesus, ho mouez a glévan oc'h va gelver ! Dont a rit hoc'h unan d'am digemeret ! ho kuelet a ran. Gloar deoc'h da viken. (Mervel a ra.)

An oll ebestel en em daol d'an daoulin.

ô Mari, ô mam santel, n'hon encounac'hait ket !

PER.

Evidomp-ni ez eo poaniuz an disparti-ma.

JAKEZ AR MAJOR.

Pebez maro dudius ! pebez muzig euz an Elez !

ANDRE.

ô Guerc'hez santel, chomit c'hoas ganeomp, ha pa na ve nemet eun dervez !

BARTHELEMY.

Ha ene caer zo brema e palez an Dreinded.

JAKEZ AR MAJOR.

Hor benniget e deus beteg he huanad diveza.

PER.

ô Mari, a zo brema curunet en Env gat ho map benniget, roit digemer mad d'an henoriou a fell deomp da renta deoc'h.

(*Eur pennad all eur vech ähl.*)

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

PEMPET PENNAD VARNUGENT.

Deveziou diveza Beneat var an douar.

Evit gouzout e tostea ar maro, Beneat n'en doa ket izom a revelasion, an oll her guele o tont hag her lavare soken dezha. D'ar guener araoc ar zul bleunion, deis gouel an Itron Varia a druez, eur c'hoar a urs St-Fransez a lavaras da Glara Donati : *ho paour keas Beneat a zo vont d'ar barados.* Ha c'hom a reas Beneat en nosvez-se da adori ar zacramant ? N'her gouzoñ ket, ar pes so sur eo ar jesuist coz Fraja her c'havas heno mintin mad da zadorn, n'hor beus ket leac'h da veza souezet en dije Doue great ar burzud-se evitha. — D'ar zul bleuniou Dominica Bravi o velet Beneat, e ilis *croas santel Jerusalem* a oue glac'haret hag a lavaras dezha : *goal glanv oc'h, Beneat,* emezhi, *emaoc'h o vont diganeomp. Bolontez Doue ra vezo great,* emezha, *bolontez Doue ra vezo great.*

N'en doa ket izom euz ar c'huzuliou madelezus-se, he unan e sante he ners o vankout ; bez'en doa bet eur fallaen var ar ru ; hag e oue renket he zougen a zindan porchet eur palez a ioa dirag. An oll a velas oa an dienez ar penn abec euz ar fallaen-se ; kinniget e voue dezha eur banne guin, goude cals complimanchou e tanveas

anezha. En abardaevez all e renkas mont en eur stal evit goulen eun draic bennac d'he greaat evit ma c'helje mont betec hè lojeiz ; unan a dud an ti her c'havas ker sempl ma lavaras hasta fo, neket mervel a raje araoc ma vije sicouret.

Da c'houel an Itron Varia a druez an Autrou Marroni a lavaras da Veneat communia en ilis-se m'ar gelche. senti a reas. D'ar zul vintin epad m'edo an tad Gabrini e coves e teuas Beneat d'he gaout da c'houlen he autreadur evit communia ; ker castis her c'havas m'en doue poan oc'h he anaout ; lavaret a reas ive dezha communia en ilis-se, hini St Visant ha St Anastas. Ar paour keas Beneat a gavas guelloc'h mont d'an ilis-veur santez Mari major. Ac'hano ez eas d'an oferen bred da ilis santez Praxed eleac'h m'ema ar pilier a voue staget outha hor Zalver evit beza scourjezet. D'ar brosession, pa dremenas ar zacramant en he gichen, Beneat a dennas eun huanaden a garantez a oue clevet gant ar veleien a ioa e c'heul ar brossession, ha gant ar re a ioa en he gichen.

Thereza Massarotti, eun hostizez devot meurbet, e doa a bell so eun istim ar vrassa evit Beneat abaoue m'en doa restaolet dezhi eur pez aour he doa roet dezha en aluzen eleac'h eur guennec, studia e doa great he vuez hag her c'hemeret a rea evit eur zant, eun devez glao edo e vont var he lerc'h en ilis, evel m'oa gleb he voutou e chome he roudou var leuren an ilis, Theresa a lakea hè zreid var ar roudou-se, *dre ma vouien*, emezhi, *oa eur zervicher bras da zoue*.

D'ar zul bleuniou pa zistroas euz an oferen e cavas Beneat oc'h taol en he zi hag he goas o pourchas dezha eun tamic brocoli, evel m'en doa goulennet, evit terri he naoun. Goude beza roet he c'houlen da Veneat hag ouspen eur guign hag eur banne guin e renkas mont el leac'h all hag e tifennas oc'h he c'hrec kemeret paeament ebet digant ar paour santel-se. Goude beza drebet he bladadic brocoli, pa deuas Beneat da c'houlen digant Theresa a begement oa dleour dezhi, e lavaras : a netra ; an ozac'h her ro deoc'h en aluzen. — *Doue r'ho paeo !* eme Veneat.

Goude ma voa eat er meas an dud a ioa e preja en ti a lavaras da Theresa : *da eur zant eo ho peus great an aluzen.*

Ar predic boued-se, roet gouscoude gant kement a galon vad, ne ellas nemeur creski ners Beneat rac antro nos, goude m'en doa en em lakeat en he blas custum oc'h ar balustr e ilis Itron Varia ar Menesiou, e renkas azeza ha dont er meas soken. — Dom Melis goude beza oferennet pa zistroas en ilis, o velet n'edo mui he vignon Beneat en he blas custum a zouetas e renke beza clanvet, o velet var ar balustr he leor, he japelet hag eun nebeut guenneien roet dezha, m'oar vad, en aluzen. Goude beza destumet ar pez en doa lezet Beneat var he lerc'h e zeas er meas ; he gaout a reas er porchet harpet e kichen eur stal. Dom Melis her c'havas ker sempl ma lavaras dezha e tlie mont d'an hospital, ha ma carje e zache gantha. *Ne din ket d'an hospital*, eme Veneat o poueza ker start var he gomsou ma tennas ar c'hoant digant he vignon trugarezus da lavaret mui hano dezha a gementse ; ar pez her lakea da gaout kement a spont rac an hospital oa abalamour ne elje mui dont da adori Jesus er zacramant.

Beneat a zistroas d'an ilis, ne zaleas ket pell enhi gouscoude, rac da eunec heur edo e ilis St Iguas. An autrou Balduki, a lavare eno an oferen d'an heur-se, a velas oc'h ar balustr eur paour o pedi calonec ; dre ma teue ha ma zea oc'h an auter he zaoulagad n'oant ket evit miret d'a bara varnezha, ha seul m'her guele seul vrassoc'h aze en em zante douget da garet Doue, ha morse, emezha, nac araoc na goude n'en deus bet kement a zevosion e lavaret he oferen. D'an offertouer pa lavaras ar c'hurist dezha consacri eun hosti e touetas eo evit ar paour santel-sè e tlie beza. Joa bras e vije gantha, a lavare enha he unan, communia euz he zorn eur zant ker bras. M'en doa eun istim vraz euz a zantelez ar paour-se ne reas nemet creski goude beza he gommuniet.

Goude creiz deiz, en deves-se, Beneat a oue guelet o c'hober he belerinajou custum. An autrou Bossi her guelas var eun dachen hanvet Monte cavallo ; ker sempl oa m'en doa beac'h o taol an eil troad araog egile. Jiansanini her guelas ive, dioc'h an abardaez, o pedi e ilis an Ebestel ker calonec ma ne gredas ket he zistrei divar he beden evit kinnig dezha eur pez dillad bennac.

Dom Melis a ieas en devez-se ive da gaout an autrou Mansini evit lavaret deza e pe stad edo Beneat. Hema her gouie pell a ioa, gouscoude evel ma felle dezha lezel he oll beaurien da vont ha da zont evel ma carent, ne rea netra muioc'h evit Beneat ; gouzout a rea ouspen ne c'houlenne ar paour santel-se nemet ober bolontez Doue eb ober van ebet euz he gorf ; dre urs Mansini gouscoude eo en doa ar porcher Clavelli kinniget da Veneat chom da dremen an deiz en hospital, n'oa ket falvezet dezha senti evit caout muioc'h a amser da bedi ha da jom dirac Jesus he vignon muia caret. Evit beza ive henvelloc'h oc'h Jesus en he bassion eo en doa en em voaset epad ar c'horais da eva guinegr, evel a reas Jesus var ar groas. — Ma lavaret dezha e teue da ziverraat he vuez evelse, n'en doa ken tra da respont nemet : *Jesus en deus her great, araoc mervel, dre garantez evidomp.* Mansini a bromettas evessaat pis evit ve varvje ket eb he zacramanchou.

D'ar meurs kement her guelas a ellas lavaret evel ar c'higer Zaccarelli n'oa nemet ar speret santel o rei dezha ners da vale. Er mintinvez-se ive e oue cavet astennet var an douar ; lavaret e vije edo o vont da denna he halanad diveza.

Goude lein Zaccarelli a gavas Beneat e toull an or ilis Itron Varia ar Menesiou. Ar c'higer madelezus a ieas d'he gaout evit goulen he gelou, Ne lavaras ger. Kinnig a reas dezha eun dra bennac d'en em greaat, ha dont d'he di. Beneat a jom da zellet oc'h an douar eb lavaret

ger. Doue gouscoude, eme ar c'higer, a c'hourc'hemen d'an den soursial euz he gorf. — A benn eur pennad Beneat o sevel he benn a lavaras gant eur vouez crên : *c'hoant em beus, emezha, da vont en ilis hag oun inouet o c'hedal he digeri.* — Zaccarelli, a lavaras dezha e chome prennet divezatoc'h evit custum rac m'edot o kempen an ilis a benn ar iaou amblit.

Dioc'h an abardaez goude beza bet er venedicsion Beneat a gavas var he hent an tad jesuist Nicolas Graziozi hag a evesseas pis outha; hema a deuas keus dezha da veza bet dievez aoualc'h evit chom eb kinnig dezha an aluzen, n'he goulenne ket ken nebeut, ne lavaras ger, ne reas nemet sellet. An tad Graziozi, a anaveze humilite ha modesti Beneat, a oue souezet euz ar zell-se a reas outha. Pa voue hanvet divezatoc'h gant an tad santel ar Pab evit en em emell d'he ganonisa, ha pa glevas en doa great evelep tra d'an tad Palma ha d'an Autrou Barelli, e touetas e c'hanaveze Beneat ar choas a vije great anezha.

Dioc'h an nos pa erruas en hospital e c'houlennas autreadur ar gardien evit mont var eün etrezec he vele ; gouscoude ne reas nemet azeza varnezha da c'hortos ar pedennou ; ha ne deas en he vele nemet goude m'oa lazet ar goulou.

Ne skuizomp ket o lavaret d'hor c'henvroad santel : St Beneat Joseph Labr pedit evit ar bec'herien a Frans.

Ian ar Gernevez.

Rom. — Eur gazeten difeiz, hag evelse din da veza credet pa ra meuleudi, à verk ar pez zo ama varlerc'h scrifet dezhi gant unan euz he mignoned.

« O veza eat, eme an den-ze, da Rimini, e liviris d'ar charretour hor c'has da di Mastaï Ferreti, an ti a zo ganet Pii nao enhan. Eun ti braz eo, great gant teol, evel an darnvuia euz an tiez e Rimini. Tri astach zo en ti ; cals prenecher zo varnezhan ; n'euz avad tam benerez ebet.

Ar gambr ma zeo ganet Pii nao enhi a zo hrema d'he niz Luigi. An arrebeuri a zo enhi a ioa enhi ive brema ez eus cant vloas. Ne veler e nep leac'h an distera merk a fouge, petra bennak ma o deuz tud an ti peadra. An nis-ze d'ar Pap n'en deus nemet eur verc'h, mes eun niz all en deuz hag en deus tri pe bevar bugel, eur verc'h pe ziou ha daou botr a zo caret cals gant an Tad santel.

Goude m'on doa guelet an ti-ze, hon rener a lavaras deomp :

— C'hoant oc'h euz ive da velet al lochen eleac'h ma zeo bet Pii nao er marti ?

— Ia sur, nemet re bell e ve.

— Aze ema e kichenik kear.

— Mad, deomp neuze. — E dek minut e voamp digouezet.

Eul lochen eo, e hars kear, hag a zo henvel oc'h al lochennou var ar meas. En he c'hichen e red eur voas douf a zo brouan aleiz en daou du dezhan. Etre an ti hag ar voas dour-ze ez oa eur vanden vugale o c'hoari.

Var moger al lochen eo scrifet e iez an Itali : « Me Dominik Governatori a gred lacat scrifa ama eo el lochen-ma eo bet maget ar Pab bras Pii IX, gant va mam ger Marianna Chiarini. O ma vije bet beo va mamgez da velet pe gen huel eo savet, pebez levenez e vije bet evit he c'halon ! »

— Hag ar breur-mager-ze da Bii nao, ha maro eo, eme ve ?

— Oh ne ket, eme unan euz ar vugale a ioa eno o c'hoari ; sellit, ema ahont ; tad coz eo !

Guelet a rejomp eun denik coz a ioa o vlansonat brouan ; sevel a reas sounn en he za, mao he zaoulagad.

— C'hui eo, eme ve, breur-mager ar Pap ?

— Ia, Aotrou ; diou vech oun bet oc'h he velet e Rom. Va laket en deus da boket, da genta d'he droad, ha goude d'he vezaouet. Va anavezet en deus dioc'htu.

Neuze ar potr coz en em lakeas da ober meuleudi Pii nao. Ep ober dezhan chench stad, her sicoure da veva, hag en doa prenet dezhan he lochen hag an tamik douar stag outhi.

Pii nao en deus savet er gear-ze, ha staget oc'h an hospital, eun ti evit digemeret antercant den coz.

Pelerinach Itron-Varia an Ozil.

Vardro anter ar seitecvet cantvet, an herezi hanvet Hugunotach, goude beza contamet an Allmagn hag ar Suis, a ioa en em skignet er brovins a Frans hanvet an Dauphine. An hugunoted, deut da veza mistri, a lakea an dispac'h e pep leac'h, hag e kement kerik vihan a ioa dre eno, boas da veva kent e peoc'h ha didrous, ne velet mui nemet freuz ha safar.

En amzer-ze e tigouezas daou vurzud hag a dolaz ar strafuil er c'harter-ze. Eun hugunod, evit diskuez pegement a zisprij en doa evit mam Doue, a ieas da droc'ha he ozil da vouel Maria Meurs, deis gouel hag a ioa miret bete neuze gant an oll er vro-ze. Hogen kenta taol falz a scoas var ar c'henta boden, an ozilen a ziredas goad anezhi.

An hugunod, counnaret, ne eanas ket evit-se, mes bep ozilen a droc'he, e tirede goad anezho goasoc'h goas, bete ma voue laket he unan leun-c'hoad.

He c'hreg, christenez vad a deuas da velet ar burzud, a scuillas daelou oc'h he bidi da baouez, hag a anavezaz edo eno dorn Doue.

Ar brud euz ar burzud-ze en em skignas buan dre'r vro. Ar gatoliked a vele eno eun taol euz an Env, an hugunoted avad ne rea ho c'hounnar nemet creski. Dont a reat a bell da zellet oc'h an ozilen, ha cals heretiked hà pec'herien a zistroaz oc'h Doue ; an hugunod avad a ioa digouezet ar burzud ganthan ne zistroas ket.

Gouscoude an hugunotach a iea ato var gresk.

Mes abenn seis vloas goude, e tigouezaz eur burzud

all brasoc'h eget ar c'henta. Ar Verc'hez santel a brijaz en em ziskuez d'an hugunod penn calet-ze.

Er bloavez-ze ez eaz adarre, d'ar 25 a vis Meurs, da arad en unan euz he barkeier. Edo e penn an ero o trei he ejenned en dro, pa velas dirazhan eun itron, guisket e guenn hag e glaz, hag eur voal zu var he bizach. An itron a c'houlennaz outhan ha ne ket hen oa an hugunod en doa guelet goad o tistrinca euz he ozil dre m'ho zroc'he. An hugunod a falvezas dezhan nac'h,an itron avad a lavaras dezhan oa eur reuzeudig,hag a c'hourc'hemennas dezhan delc'her he ejenned a za. Neuze e lavaras dezhan e voa tost ar maro dezhan, ha n'oa nemet an ifern evithan ma na zistroe d'ar guir relijion, mes ma carje distrei, e vije he alvocadez dirak Doue.

An hugunod a voue sebezet, sonjal a rea avad mont ato gant he labour ; mes o velet ar Verc'hez o vont kuit, e teuas morc'hed dezhan, hag e redas var he lerc'h da c'houlen pardon. Mari hen lezas da redeg eur pennad mad. Erfin e chomaz a za, hag hen lezas da dostaat outhi, hag epad ma vouele an hugunod ha ma pede stouet dirazhi, e pignaz en Env. An hugunod a zonjas neuze a zevri distrei oc'h Doue. Prestik goude, evel m'e devoa lavaret ar Verc'hez dezhan, e coezas clanv, hag e varvas goude beza troet kein d'an herezi etre daouarn eur manac'h a urs sant Augustin, euz a Vinay.

Guelet a rer c'hoaz hirio al leac'h a behini e savaz ar Verc'hez divar an douar evit mont d'an Env. Eun eienen dour sclear a zavaz eno euz a eur roc'h, hag he dour en deus great aleiz a vurzudou. Ar pez a zigouez hirio e Lourd a zigouezaz eno ive ; a bep seurt clenvejou a voue pareet, ha dreist oll aleiz a dud a zistroas d'ar guir feiz.

Goude maro an den-ze, e voue da genta savet eur groaz e kichen ar voden ozil ; eur pennad goude eur chapel vihan, goudeze eur chapel vrasoc'h, gant eur beleg evit cofez ar belerined a iea di.

Divezatoc'h e voue great eur c'hlouerdi eno, hag erfin eur gouent eleac'h ma teuas da chom an tadou euz a urs sant Augustin.

Pa deuaz an dispac'h braz, ar gouent-ze ne voue ket espernet muioc'h eget calz a re all. Laeret e voue he arc'hantiri, discaret skeudennou ar zent, hag ar gouent anter distrujet. Evel dre guz epken eo e c'helle eur pelerin bennak dont di da bardona ; ijin tud ar c'harter a c'hellas cuzet oc'h an dispac'herien an ozilen hag imach burzudus Mam Doue.

Goude ar bar amzer scrijus-ze, ar gouent a zo bet kempennet ha roet d'an tadou Oblat-Mari, hag ar pelerinach a zo deut da veza ker caer ha biscoas.

Daouzek missioner a zo eno, evit rei missionou, hag entent oc'h ar belerined a ia di.

Eur chapel a zo savet ive el leac'h ma voa en em ziskuezet ar Verc'hez d'an hugunot, hag ar chapel-ze zo hanvet an *Digouez-mad*. D'ar goueliou braz e za eur prosesion caer euz a Itron-Varia an Ozil da Itron-Varia an Digouez-mad.

Ar pelerinach zoken a zo brema caeroc'h evit na doa guechall. Eleac'h an ilis coz ez eus savet unan nevez cals brasoc'h, ha pelerined a vez enhi dalc'h-mad. Eun dudi eo guelet ar parreziou a bez o tont di e prosesion da bardona.

Mam Doue e deus cresket ar grasou a roe el leac'h benniget-ze, hag e c'heller lavaret devosion tud ar c'harter evit ar Verc'hez santel a zo cresket ive. Dre anaoudegez vad, hag evit ober lavar tud ar vro, an tadou a zalc'h an ilis-ze o deus goulennet ha bet digant an Tad santel ar Pab an otre da guruni ar skeuden vurzuduz. Ar pez a zo bet great d'an eiz a vis Guengolo 1873. Den ne oufe niveri ar bobl tud a ioa eno en dervez-ze, ken nebeut hag ar grasou e deus roet Mam Doue, neuze hag abaoue, d'an eneou deut di d'he fidi.

Ma na deo ket ar pelerinach-ze ker brudet ha meur a hini all, e c'haller lavaret gouscoude ez eo unan euz al lec'hiou a veler enho muia christenien vad o c'houlen sicour euz an Env. G. M.

Ar Senechal a Champagn.

II.

Ar Senechal, goude an troiou-ze, a iea ato goasoc'h goas. Gouzout a rea en doa brema ar c'hont nebeutoc'h a fizians enhan, hag e c'helle, pa vije sonjet ganthan, rei ar garg a Senechal da eun all. Da c'hortoz eta ec'h aloube muia ma c'helle dauvez ar verourien, hag ez ea crisoc'h crisa en ho c'henver.

Digouezout a reas kernez er vro. Ar c'hont a Champagn a lakeas digeri he c'hrignolou hag he gaviou, ha rei d'he vuizien, evit anter briz, ar bara hag ar guin a vanke dezho.

Eun den coz ha clanv a deuas da c'houlen guin evit eun diner. Ar Senechal a roas dezhan eur bannig en eun tas houarn guenn. Neuze evit ober pez d'ar paour kez coz, e roaz eur bountad d'ar vreac'h a zalc'he an tas, hag ar guin a voue skuillet var an douar.

— Guin scuillet a ro chans, eme ar Senechal d'ar paour coz, c'hui a dle sevel pinvidik.

Ar paour coz, ep chom da varc'hata, a red da gaout ar varriken, a denn an duellen hag he zaol kuit en eur lavaret d'he dro :

— Guin scuillet a ro chans ; c'hui, Senechal, a zavo pinvidik bras.

Araog m'en doa gallet ar Senechal caout an duellen, hag he lacat en he flas, oa scuillet an darnvuia euz ar guin a ioa er varriken.

Ar Senechal a ieas da ober he glem d'ar c'hont, mes ar c'hont ne fizie mui en he gomzou, hag a falvezas dezhan guelet ar paour coz.

— Aotrou cont, eme ar paour kez, ar Senechal en deus scuillet din ar beradik guin am oa prenet diganthan, en eur lavaret ar guin scuillet a roe chans ; me am eus losket he varriken da redet evit m'en divije c'hoas muioc'h a chans evidon.

Ar c'hont Herri a reaz adarre eun abaden c'hoarzin o clevet an dro-ze great d'he Senechal ; mes o velet ne rea an den-ze nemet ober goasa hag a c'helle d'he sujidi, her c'hasas divar he dro, hag evelse ar guin scuillet a voue eun dichans evit ar Senechal.

Eur brizen vutun. — E Pariz e velet, n'eus ket pell, eur belek coz dija, mes gouscoude discoupl c'hoaz habuez enhan, o vont en noz evel en deiz er galateziou evit cas sicour d'ar re baour hag entent oc'h ar re glanv; paour ha pinvidig her c'harie.

An den-ze, d'he dregont vloaz, a ioa eun ofiser a c'helle esperout sevel d'ar rencou huela euz an arme. Evelse an ofiserien euz he rejimant a voue souezet braz eun dervez oc'h he glevet o lavaret dezho :

— Dont a ran da rei deoc'h va discark.

— Ober goab a rit, a lavaraz ar c'holonel.

— Nan, nan, a zevri eo e comzan.

— Ha petra oc'h eus sonch da ober ?

— Chench rejimant.

— Mes neuze... perag ho tiscark ?

— Ah ! er rejimant ma zan e vezo red din dont adarre da veza soudard simpl.

— Petra, eme ar c'holonel, d'an Trapp e zit ?

— Nan, d'ar c'hlouerdi eo e zan.

Keuz braz a voue dezhan er rejimant eleac'h ma voa caret gant an oll. Pemp bloas goude e voa belek. Hogen neuze e teuaz ar vrezel, hag en devoue tro da rei mercou euz he ners calon.

Her guelet a reat dalc'h mad en hospitaliou var dro ar re glanv hag an dud mac'haniet, hag eno e cave aliez hiniennou euz he gamaradet coz. Eun ijin ar brasa en devoa evit ho distrei oc'h Doue, ha ne vanke var nicun. Evelse ar c'hoarezed, pa gavent eur soudard bennag ha ne felle ket dezhan clevet hano a zacramanchou, a gase dioc'htu kelennadurez d'ar zoudard coz. Hema a deue, a gonte historiou soudarded d'an hini clanv ; neuze e lavare : Alo, lakeomp eur brizen, ha neuze e covesaimp.

Eun dervez e voue galvet var dro eur c'habiten a ioa dare da vervel gant eur gor en he c'houzouk ; ne felle ket dezhan covez.

— Asa, cabiten, evel eur c'hi e fell deoc'h mont ac'hann, petra, arabat eo ober dishenor d'an epoleten. — Hag ar belek var gementse a laca eur friad butun.

— Va egasi a rit gant ho putun, eme an ofiser ; me a gar ar butun, hag e tifenner ouzin kemeret, hag e rofen n'ouzon ket petra evit caout eur brizen.

— Alo, cofesaomp, ha neuze me roi eur meutad butun deoc'h.

— Lavaret e vezo em bezo great an digalon.

— Petra ra deoc'h ar pez a lavaro ar bed ?

Ar c'habiten a gofeseaz, a gemeraz eur meutad butun, hag a veac'h en doa he laket en he fri, ma tirollas da strefial kement ma taolaz goad a leiz he c'hinou.

Ar medesin a ziredas. — Ar gor zo toullet, emezhan ; cabiten, emaoc'h pare.

Setu aze eur brizen vutun hag e doa bet vertus.

D'an 30 a vis Gouere e tigore, e ti ar Prefet, e Kemper, an examin evit an dud iaouang a c'houlenne beza resevet er *scol normal* euz ar Finister ; da lavaret eo, evit reseo an descadurez red da gaout evit beza mistri scol goudeze. Dek a dliet da reseo evit netra, da lavaret eo paet evitho gant ar c'houarnamant. Nao den iaouang ha tregont o doa roet ho hano, ha daou ha tregont zo deut d'an examin. C'huezeg anezho a zo bet cavet mad, hag an dek kenta o devezo an deg ialc'h a ioa da rei, da lavaret eo an dek plas paet gant ar c'houarnamant.

An niver braz a dud iaouank deut evit goulen ar plasou-ze a ziskuez ez eus fret var ar scol normal nevez savet e Kemper.

Ervez ar re en em emel euz al labour douar, an eost zo er bloa-ma caer e pep leac'h. Ar Frans a zavo etre dek ha cant ha c'huec'h ugent milion pouezellad vinis ; kement tost evel er bloas 1872, ha zoken ar greun a zo caeroc'h ha pounneroc'h.

Er bloa-ma e creder e vezo ed da zioueret er vro, ha ma teu ar saos da brena ar pez a zo a re, evel ma teu peurliesa, e vezo da verza dezho var dro evit cant milion lur. Kementse ne rai ket a zrouk d'ar vro a zo bet red dezhi dispign tri c'hant milion evit caout ed avoalc'h da ober bara goude an eost treud a ioa bet varlene.

Evelse ive ez eus discar var an ed er marc'hajou evel ma zeus discar var al loened er foariou.

Eur gazeten euz ar Morbihan a gomz evelen euz ar vreudeur a zo oc'h ober scol e kear Loriant.

« Ar vreudenr o deus great adarre eun taol scrab var ar priziou. Daou vloas zo e tigaser ama da gomposi bugale euz an oll scoliou an Departamant, ar re a zo dalc'het gant ar gommun, ken bugale scoliet gant ar vreudeur ken bugale scoliet gant mistri scol all. An Departamant a ro daou bris d'an daou scolaer guella euz an Departamant, an Arrondissamant daou bris d'an daou scolaer guella euz an Arrondissamant, hag ar C'hanton daou bris d'an daou vella euz ar C'hanton, ha neuze e lakeont henvel dre henor an daou genta goude.

Petra o deus great scolaerien ar vreudeur ?

Eat eo gantho :

1° Daou briz an Departamant ;
2° Daou briz an Arrondissamant ;
3° Daou briz ar C'hanton ;
4° An daou hanvet dre henor.

Eun taol scrab, eun taol rins ; n'eus chomet netra var ho lerc'h ; ma vije bet c'hoaz oa eat c'hoas gantho.

Daoust da ze, an dud difeiz a lavaro ato ne deo ar vreudeur nemet azenned, n'int mad nemet da vouga ar sclerijen.

Dioc'h ma leverer, an tad santel ar Pab en deus distaget, dioc'h arc'hescopti Bezanson, evit ho lacat dindan beli Rom epken, an daou escopti, Metz ha Strasbourg, a zo, epad ar vrezel diveza, coezet etre daouarn ar brusianed.

Ervez ar re a lenn en astrou, ar stereden losteg a veler er bloa-ma a zo brema en he c'haera. 245 guech eo skedusoc'h brema eget na voa pa e bet guelet da genta, he lost a ia var gresk bete fin ar mis-ma. Abenn fin mis Guengolo e vezo ken dister ha ma zoa e miz ebrel, he lost a vezo eat kuit, ha ne vezo mui guelet en tu ma d'ar bed. Corf ar stereden a dle beza hirio vardro c'huezek cant leo d'he dreuzi, hag al lost a c'hell caout a hirder, tost da zaou vilion a leoiou.

Setu ama eun taol a gourach hag a verit beza comzet anezhan. E kichen Dunkerk, en dez-all, eur vak pesketa a ioa eat er mor en noz. Eat tost da eul leo dioc'h an douar, e stocaz oc'h guerniou eul lestr en doa great pense eno. Ar vag a ioa scanv, hag ar stocad-ze he zroas var he ginou hag he beuzas.

N'oa er vak nemet ar mestr bageer hag eur mousik. Ar mor a ioa rust. Ar martolod a vele n'en doa ket ar bugel nerz avoalc'h da herpel oc'h an tarziou na da vont beteg an douar. Petra-ra ? Lacat ar bugel var he gein, ha neun en dra c'helle varzu an aod. Div heur anter e voue o c'houren oc'h an tarziou fuloret, hag e tigouezas gouscoude en douar gant he zam.

Setu aze a dra sur eur guir *batron*.

Santez Anna Vened. E santez Anna, dissul tremenet ec'h en em gave, evel ma on doa hen discleriet kentoc'h, pelerined euz a *gonferansou* sant Visant a Baol a bep corn a Vreiz. Vardro pevar c'hant a ioa anezho. Aotrou Escop Guened a ioa deut d'en en em lacat e penn ar pelerinach, hag a zo eat e prosesion, da zigemeret ar bardonerien. Eur vanden vad a veleien a ioa er prosesion-ze, ha neuze edo pardonerien Pont-mean deut an derc'hent. Etouez ar re ma, ar zell a ioa var bevar bugel, daou botr ha diou verc'h, a zouge skeuden an Itron Varia a espérans skeudennet en doare ma zoa bet en em ziskuezet dezho e mis Genver 1871. Ar brosesion en deus great tro ar *scala-santa*, ha digouezet en iliz, aotrou Escop Guened en deus lavaret an oferen, roet ar gommunion ha great eur brezegen d'ar bardonerien, ha goudeze en deus roet dezho ar venediction en hano an tad santel ar Pap.

Conferansou Sant Visant a Baul a zo pevar ugent anezho e Breiz ; bez'ez euz enho vardro daou vil den, rei a reont sicour da zaou vil tri c'hant famil, ha sevel a reont bep bloas, evit sicour ar re izomek vardro anter cant mil scoet.

G. M.

An aotrou Berriet, person Sant Thégonnec, ha Chaloni a henor, a zo maro er Sizun dremenet.

An aotrou Olivier, vikel e Roscanvel, zo hanvet beleg hospital Lesneven.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intânsion jeneral evit miz eost.

Consacri Rom hag ar bed d'ar galon sacr a Jesus.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo eas bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek*.

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *8 Eost.*		Pont-n'Abat. — *6 Eost.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	28 lur, 00 c.	Guinis.....	25 lur, 42 c.
Segal.....	19 lur. 50 c.	Segal.....	19 lur, 58 c.
Eiz.....	17 lur, 20 c.	Eiz.....	17 lur, 00 c.
Ed-du.....	25 lur, 50 c.	Ed-du.....	25 lur, 00 c.
Kerc'h.....	19 lur, 50 c.	Kerc'h.....	16 lur, 50 c.
Avalou douar	6 lur, 00 c.	Avalou douar	7 lur. 80 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulller an Escopti.*

DISSADORN 22 EOST 1874. N° 499 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo considerel evel nevez.

An abonamant a gomerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL epken e teer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 22 Eost 1874.

Bugale ar bed, eme an Aviel, o deus muioc'h a furnez hag a ijin evit ar pez a zell outho eget n'o deus bugale ar sclerijen. Evit guir, pa ve menek da denna, evel ma leverer, he spillen euz ar c'hoari, pephini en he vicher a gav eur finesse bennag, hag a ve goest da rei kentel d'an doctored ar re vouesieca.

En dez all e lennen eur pennadik scrit divar benn an doare ijinus ma en em gemere eur barier evit lacat he *braticou* da baea dezhan ar pez a dlient pa veze deut ar mare. Meur a hini euz ar praticou-ze o doa marc'had, ha ne baent nemet bep mis. Mes echu ar miz, hiniennou anezho a ancounac'hee e voa deut an termen da baea. Ar barier ne ancounac'hee ket ; ne grede ket gouscoude ive lavaret da lod anezho : roit din ar pez a dleit ; rag hiniennou anezho a ioa aotronez vraz, hag a vije bet fae gantho clevet comz outho evelse. Penaus da ober-ta ?

Setu ama petra a reaz ar barier. Mont a reas da di ar poder, hag e lakeaz ober dezhan eur plad evit ar barviou, gant ar c'homzou-ma scrifet e fons ar plad : *ho mis zo echu.* Neuze edo c'hoaz ar c'his gant ar varierien da lacat dindan fri an hini ma troc'hent he varo dezhan, eur plad ha dour enhan.

Ar barier-ma a zalc'he ar plad-ze e corn he stal, ha pa deue unan bennag, echu he viz ha n'en doa ket c'hoas paet, e claske he blad, hen lakea dindan fri an den, hag hema, epad ma her c'hempennet, en doa amzer da lenn an ali roet dezhan sioul : *ho mis zo echu.* Ha setu penauz e tigase ar barier-ze sonch d'he braticou da baea ho dle.

Hogen, nag a dud a zo var an douar hag o defe izom euz a eur plad evelse, pe euz eur scritel bennag en doare-ze evit digas sonch dezho euz ho deveriou !

Nag a bet zo hag a ancounac'ha paea ho dle, a les servicherien, micherourien o deus rentet servich dezho, n'ous ket pegeit ep rei dezho ar pez o deus gounezet, a les ar re ma kemeront marc'hadourez digantho, keit ha keit all ep ho faea, epad m'ema aliez ar vicherourien hag ar varc'hadourien-ze en dienez o c'hortoz an arc'hant a zo dlet dezho !

Dreist oll pa ve hano da renta he zeveriou da Zoue nag hen a zo stang ar gristenien hag o defe izom euz a blad ar barier evit digas da zonch dezho eo deut ar mare da baea dezhan he zle ! Pet ne ve ket cavet hag o defe izom e ve laket dezho da zul eur scritel dirag ho daoulagad evit lavaret dezho : hirio ema deiz an Aotrou ; red eo lezel peb labour ha tremen an deiz-ma e servich Doue, pell dioc'h peb dizurs ! Pet zo hag o defe izom e ve laket bep en amzer eur scritel dindan ho fri gant ar c'homzou-ma : Deut eo ar mare da vont da gofez : ho coustians n'ema ket eas ; mall eo mont da glask dour ar binijen evit goalc'hi hoc'h ene ! Nag a bet c'hoaz hag o deuz etre ho daouarn madou deut gant an hent treuz, hag o defe izom euz eur scritel evit lavaret dezho : mall eo repari ho tislealdet, ar gaou oc'h eus great oc'h ho nessa ; ar maro zo tost ; mall eo sonjal enhi a zevri !

Guir eo ma carfe pephini disken enhan he unan, e gouelet he ene, e cafe eno eur scritel, me lavar mouez he goustians, ar vouez-ze laket eno gant Doue evit rebech dezhan pa ra drouk, pe pa les he zever da ober. Hogen nebeut zo hag a ziskenfe enho ho unan, hag a c'honfe lenn ar scritel-ze euz ho c'houstians, ha setu perag, evit calz, ar vouez-ze ne ra ket muioc'h a vad eget plad ar barier laket dindan fri eun den dall.

Comzet on eus meur a vech euz an droug a ra ar scridou difeiz skignet etouez ar bobl. Evelse ive enebourien ar feiz hag an ilis ne eanont da skigna muia ma c'hellout, a scridou fall, levriou, cazetennou, e kear ha var ar meas, ha kementse a veler e pep bro. Lacat a reont ar scridou-ze etre daouarn ar vistri scol evit ma teui ar re-ma da lonca ar c'hontam a zo enho, ha d'he deleur e sperejou hag e calonou ar iaouankizou hag ar vugale a zo fiziet enho.

Ar c'hazetennou, er sizun-ma, a gomz euz eur c'harter euz an Amerik, eleac'h ma zeo ar relijion catolik relijion ar vro. Mes an doctored dizoue o doa cavet an tu da zigas di, euz a eur gear vraz, eur gazeten fall, eur gazeten protestant, hag a lakeant etre daouarn ar vistri hag ar vestrezed scol, pere a denne a-c'hano ar gelennadurez a roent d'ar vugale. Ac'hano e sunent ive ar c'hontam en em sile el levriou a lakeant etre daouarn ar iaouankiz evit ho scolia.

Eur manac'h a urs Sant Fransez a zizoloaz ep dale ar c'hontam cuzet er gazeten-ze hag el levriou a ioa scrifet enho ar fals credennou tennet anezhi. Prezeg a reas gant nerz a enep ar scridou fall-ze great evit distruja ar relijion catolik. Selaouet e voue he vouez, hag e taoljont en tan ar gazeten hag al levriou all contamet ; an dud e carg zoken a zevaz an oll folliennou euz ar gazeten a ioa etre ho daourn.

Ar pez a ra an dud dileiz er vro-ze a reont ive er broiou all ; ha salo e ve ive e teufe er broiou all ar gatoliked da gemeret skuer dioc'h catoliked ar vro-ze, o teleur ive en tan ar scridou fall skignet en ho zouez.

Itron-Varia a Loreta.

Epad ma tiskuez an oll gristenien vad ho devosion d'ar Verc'hez o vont da bardona d'al lec'hiou santel choazet ganthi, hor bretoned ne chomont ket varlerc'h. Ouspen ma kemeront perz er pelerinachou, e cavont c'hoaz an tu da zevel chapelou nevez en henor da vam Doue.

Er sizuniou tremenet e comzemp euz eur chapel gaer savet nevez zo e parrez Guisseny ; hirio e c'hellomp lavaret ive eur ger euz eur chapel gaer all savet e parrez Plogonnec, vardro diou leo dioc'h Kemper, dindan an hano a Itron-Varia a Loreta.

Bez'ez oa eno eur chapel goz, mes bianik, hag eat oa fall ha prest da goeza. Ar chapelik-ze a ioa var bord ar steir, neuze milinou savet en he c'hichen, an hent braz hag an hent houarn dioc'h eun tu all, ne lezent frankizen ebet en dro dezhi ha ne c'hellet ket he c'hreski. O velet-se Aotrou Person Plogonnec en deuz great eur galf d'he barressioniz ; ar re-ma o deus silaouet he vouez, hag o deuz a volontez vad roet ho foan ha peadra da zevel eur chapel nevez oc'h costez an dorgen, eur pennad dioc'h ar ster ha dioc'h al leac'h ma edo ar chapel goz. Eno ez eus plenet eun dachen frang ha ledan, hag en he c'hreiz ez eus savet eur chapel ha ne ket bihan, eur chapel ar goanta. En dachen, tro var dro dezhi, ez eus laket n'ous pet rencad plant a bep seurt, hag abenn eun nebeut bloaveziou e vezo eno eur bod coat, hag ar chapel goudourct a zoare.

Ar chapel nevez a ioa bet benniget varlene deiz ar pardon a vez enhi d'an eil sul a viz eost, hag er bloa-ma eo bet great an eil pardon enhi, d'an nao euz ar mis. Evel ma teuas glao en deis-ze goude creisdeis, calz euz ar bardonerien a voue red dezho en em denna. Kement avad o doa gallet caout plas er chapel, a chomaz e Gousperou. Ne voue ket gallet ober prosesion, an amzer a vire ; mes goude ar Gousperou e voue canet litaniou ar Verc'hez, hag eun niver braz euz ar gristenien a ioa eno o doa kemeret pilerou coar hag ho alumet epad al litaniou. Eur prosesion ar c'haera a ve eno pa ve mad an amzer d'he ober, rag an dachen zo en dro d'ar chapel a zo eur gaer evit dispaca eur prosesion.

An niver braz a ofransou roet en dervez-ze evit sicour peurgempen ar chapel a ziskuez o deus tud ar c'harter devosion da vam Doue, ha ne c'hinont ket evit sicour caeraat he zi. G. M.

Itroun Varia Lourd.

EIL DEVEZ VARNUGENT.

Er ger a Lourd ar barner a beoc'h fa oa evel an aotrounet all a enep ar relijion ; hag abalamour d'an draze e kavaz en he empen an doare da virout ouz an dud fidel da zont da bidi dirag ar c'hao. Dont a ree d'al leac'h binniget-ze tud euz a bep tu ; lod evit goulen ar pare digant ar Verc'hez ; lod all evit goulen pare eur bugel muia karet ; lod all evit kaout frealzi en ho ankenniou ; lod all evit goulen ouz Doue grasou spirituel.

An Aotrou-ze a gondaonaz an dud deuet eno e pelerinaich da bea ugent real pep hini. Kalz a dud a vije bet guelloc'h ganto pea ho ugent real eget chom heb mont d'ar c'hao. Abalamour da-ze e kondaonaz dre ar memez barnedigez an oll dud deuet eno da bidi er memez devez, hag a gondaonaz anezo da bea pep hini ugent real ; hag an hini na baeje ket a vije paët evintan gant ar re all ; evel-ze ma oa eat d'ar c'hao er memez devez kant den, an hini vije bet kroget ennan, en dije paët evito oll, hag en dije paët evel-ze 500 liur he unan.

Ma vije n'em gavet tri c'hant pe c'huec'h kant den, ar re vije bet paket a renke pea evit ar re all, hag a hellent beza lakeet da bea peb a vil liur ; hag abalamour ma lakae var he baper penaoz ne gondaone peb hini nemet da ugent real ne oa ket abek da gass ar varn pelloc'h evit beza torret.

Koulzkoude ar veleyen na deuent ket c'hoaz d'ar c'hao ; senti a reent oll diouz urzou ho eskop ; ar bobl persekutet evel ma oa gant an aotrounet er c'hargou, a droe he zaoulagad etrezek ar veleyen karget gant Doue da zifen an dud fidel. Sonjal a reent penaoz an eskop en dije lavaret eun dra bennag var gement-ze ; padal an eskop a jome sioul.

Ouspen-ze ar Prœfet a lakee skriva ebarz ar journalet penaoz ar pez a ree a oa grœt a unan gant an Eskop; hag an Eskop na respounte netra. An dra-ze a ree kalz poan d'an dud fidel ; dont a reaz lod soken da c'hrozmolat en he enep.

An Aotrou'n Eskop Laurans pehini n'en doa guelet netra nemet klevout euz a bell, na grede tam ebet e oa deuet ar Verc'hez d'en em zizkuez eno, Den a skiant, ne oa ket douget da gridi ker buhan hag ar re a zo hebken tud a feiz.

Evel an abostol sant Thomas pehini na grede na da brœpoziou an diskibien all, na d'ar re ar merc'het santel, an Aotrou'n Eskop a felle dezan guelout peb tra gant he zaoulagat, touich pep tra gant he zaouarn. Kement a aoun en devoa da gridi re vuhan an traou burzuduz man, ma vije bet douget kentoc'h d'ho nac'h, panefe gras Doue pehini a zalc'haz anezan atao var hent ar virionez.

An Aotrou'n Eskop a lavare-ta d'an oll veleyen lakaat ar bobl fidel da zenti d'ar pez a c'houlenne ar Prœfet hag ar re all euz ar gouarnamant.

Eun all martreze n'en dije ket gret eveltan ; hogen mad a oa dezan ober evel-ze, rag an dra-ze oa e menoz an Aotrou Doue ne dije ket an Eskop kredet buhan d'ar burzudou a ree ar Verc'hez e Lourd.

Rag abalamour ma jome an Aotrou'n Eskop douetuz divarben ar burzudou a zigoueze er c'hao binniget euz a Lourd, ar bobl fidel en em gave heb souten, ha na helle mui an dud dizoue lavarout penaoz e oa ar burzudou-ze aberz ar veleyen.

An Aotrou Doue a felle dezan evit gloar hag henor he vam santel, e vije great kement a vrezel dezi pa zeue da zizken var an douar Frans evel ma oa great brezel d'ar relijion en amzeriou kenta euz ar gristenach.

Ar bobl fidel pehini na oa ket chomet douetuz evel an Aotrou'n Eskop, ha pehini a vele bemdez dirag he zaoulagad ar pareou burzuduz grœt gant ar Verc'hez, na jomaz ket heb mont d'ar c'hao daoust d'an difen euz ar gouarnamant.

Ar re o doa muioc'h a galon, heb aoun rag ar varnerien hag an arc'hant a oa da bea, a dremene dreist ar glouedou lakeet dre urz ar Mœr evit mirout na iaje mui den d'ar c'hao ; ha n'em lakaat a reent var ben ho daoulin goude beza roët ho hanoiou d'ar re a zivoalle douar ar gomun. Lod euz ar goardou ive a grede mad penaoz e oa ar Verc'hez en em zizkueze eno, hag e teuent ive araog divoal al lec'h-ze d'en em lakaat da bidi a greiz kalon. Er beden-ze e leverent da vam ar re baour hag ar re zœmpl, ober trugarez dezo, rag na gredent ket reüz an dud galloudek pere a ree bara dezo ha d'ho bugale, hag a redie anezo da ober ar garg poaniuz-man. Koulzkoude affœr vije great da gement hini a zeue da bidi d'ar c'hao ; ha ma en em gave tud kalounek avoalc'h evit mont en despet d'ar c'holl arc'hant o doa da gaout evit kement-ze, an darnvuia euz an dud a zeue d'ar c'hao oa spountet dirag barnedigez ar Barner a beoc'h ; rag ar c'holl arc'hant-ze a oa evit kalz anezo koll ho oll danvez.

Abalamour da-ze, an darnvuia a ree euz ho gallout evit mont dy heb beza guelet. Evel-ze dont a reent d'ar c'hao dre henchou kuzet ; unan bennag anezo a jome varlec'h ar re all ; hag a roe kalon dezo pa zigoueze ar polis.

Tud klanv o doa an eur da veza digasset evel-ze dre vil boan d'ar feunteun burzuduz.

Klevet oa kement-ze ha lakeet oa muioc'h c'hoaz a voardou ; ha na jomaz mui a hent na bihan, na braz evit mont beteg ar c'hao.

Lod neuze en em daolaz er steir en despet da nerz an dour burzuduz ; en noz ispisial a zeue kalz tud en doare-ze d'ar c'hao.

Ar veleyen n'o doa mui ar memez gallout var ar bobl, abalamour ma oant eet kasi a du gant ar gouarnamant, evel on euz el lavaret ; ar pez labour roët dezo aze gant an Aotrou'n Eskop a zeue da veza re bouner. An Aotrou person Lourd doujet ha ken karet ne oa ket mui selaouet pa gomze evel ma oa gourc'hemenet dezan.

Ar bobl fidel skuiz euz an doare euzuz ma reet brezel d'ar Verc'hez santel oa prest d'en em zevel a enep an dud-ze ; Lod a zinaz eul lizer da gass d'an Impalaër evit goulen ma vije savet an difen da vont d'ar c'hao ; ha teir pe pedir gueich oa taolet er steir ar plankennou pere a zarre ar c'hao.

Eun devez en em gavaz e kichen ar glouedou kement a dud ma n'em daolaz ar bobl en eun taol dreist ar glouedou heb selaou mouez ar goardou ; dirag kement a dud dizaoun, petra en dije gret ar Polis? D'an devez varlec'h eul lizer euz ar Prœfet a zeuaz da c'hourdrouz ar goardou, dindan boan da veza torret ; ha goassoc'h goaz a ieaz an traon ac'houdevez.

Lavaret a reet d'an dud sœmpl penaoz e vijent lakeet er prizoun, ma o divije eet dreist ar glouedou. Koulzkoude al lezen na helle ket mont larkoc'h eget eur c'holl arc'hant evit beza tremenet dreisto.

Aveichou e teue da Lourd er mare trist-ze, tud paour pe seziet euz ho oll memprou, pe zall, pe skoet gant unan bennag euz ar c'hlenvejou da bere ar vedisinet na hellont rei diboan ebet, ha pere Doue hebken a hell parea ; dont a reent beteg ar Mœr ho daouarn e kroaz, o pidi anezan d'ho lezel da vont beteg ar c'hao ; ar Mœr maleüruz a zifenne outo tostaat euz al lec'h-ze e pehini o dije kavet ar pare.

Kalz a dud en em gave bemdez var lez ar steir ar Gav, euz an tu deou, dirag ar c'hao ; el lec'h-ze na helle nag ar Mœr nag ar Prefet ober affœr dezo ; rag ar parkeier, en em gave d'an tu deou euz ar steir, a oa da dud pere a gave tenna var ho madou bennoz Doue, en eul lezel an dud da vressa an douar evit mont da enori Rouanez an douar hag an envou.

Epad an amzer-ze, Bernadeta skuiz gant ar baz pehini e doa dalc'h mad ; ha skuiz ive da respount da gement all a dud a zeue d'he guelet ha d'he interroji, a gouezaz klanv.

An Aotrou'n Eskop a lakeaz neuze he dud da gass anezi da eva euz an dour kauteretz pere zo tost da Lourd; hag eur voereb dezi, pehini a iea ive dy, a gemeraz ar soursi euz ar veaich ; hag en em gargaz da bea eviti ; ar pez na goustaz ket kalz, rag goude ma ve eet kuit an

dud pinvidik euz al lec'hiou-ze, ar re baour no deuz ket kalz da bea pa teu ho zro. Var dro ar miz even e ve nebeut a dud var dro ar meneziou elec'h ma n'em gav dour ar vedisinerez. Bernadeta klanv ha skuiz, o klask eul lec'h distro da zizkuiza, a jomaz var dro teir sizun el lec'h-ze.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp.

Pegen pouner eo, o Introun Varia Lourd, pegen pouner eo karg an Eskibien euz ar bed kristen, pegement o deuz ezom euz a c'hrasou dreist ordinal evit ober mad ar garg pounner-ze !

Rag etouez eun niver ker braz a eneou fidel o deuz da souten ar brezel a enep Satan hag an droug œlet, an Eskop a zo evel eur jeneral en eun arme renket evit an emgann. Vertuziou an Eskop, he vouiziegez, he galoun he evez, a zo silvidigez he bobl ; he faziou ha pa vent dister a ra eur gaou braz ouz an eneou. Mar teuont da grena dirag an dud galloudèk, na heller ket gouzout pegement a zrouk a reont ; aveichou e teu an dra-ze da goll eur rummad tud, aveichou eun niver braz, hag aliez soken pa fazi eun eskop, an oll dud fidel fiziet ennan, ha deuz a bere a respount dirag Doue a fazi oll gantan.

Er bed-man a veler armeou kollet en ho fez dre fazi eur jeneral ; Doue a vel ive eneou kollet dre fazi ar re da bere int fiziet. O Mam da Zoue, pedit, pedit evit an Eskibien.

Pedit evito, pried ar Speret santel, ha lakeit disken var ho ene ar seiz donœzon-ze pere o deuz ar gallout da lakaat disken var an den fidel daoulinet dirazo, en or ober dezan sakramant ar gouzemen pe ar gonfirmation.

Goulennit evito donœzon ar furnez evit ma karint er bed-man bolontez Doue hebken, ha na gavint blaz ebet nemet er vertuziou kristen, hag e c'houarnint an douar gant eun ene leun euz speret Doue.

Goulennit evito ar Speret a ententidigez, evit ma komprenint ar virionez pehini zo Doue he unan, ha ma tivoallint anezi euz a bep fazi ; evit he difen euz an dud fall, euz al lassou stignet en he enep gant fallagriez an dud.

Goulennit evito an donœzon a guzul-vad evit ma klaskint plijout da Zoue en eur lakaat tud fur e pen ar parreziou ; ma na vezint ket touellet dre ijin ar re guiziek, na dre c'hoant sevel huel euz an dud orgouilluz, na dre lavariou touelluz euz an dud pere a glask saotra, gant lagen an douar, iliz J.-C. Ma na raint nemet oberou santel ha ma na fiziint an traou da ober nemet da dud santel.

Goulennit evito an donœzon a nerz, evit na hello den galloudek ebet ober dezo krena dirazan pa vezo ret difen guiriou Doue ha re an iliz ; evit na vezint ket re sœmpl da stourm euz ar goal voaziou, evit na lezint da greski planten fall ebet e guinien Jesus-Krist ; evit ma tizkourint ar brankou fall euz ar vinien-ze.

Goulennit dezo an donœzon a vouieziegez, evit ma vezo ho c'homzou hag ho skridou e kreiz an denvalijen evel goulou skeduz o sklerijena an ty.

Goulennit dezo an donœzon a zevotion, evit ma n'em gavo atao ho eneou tost da galon Jesus-Krist, evit ma vezo ho c'halonou evel hini sant Paol, o veza kollet he vuez he unan, evit beva euz buhez Jesus-Krist.

Goulennit evito an donœzon a zoujans Doue evit n'ho do aoun dirag netra er bed.man, nemet dirag ar pec'het ha dirag barnedigez Doue.

Pedit evit an Eskibien, o Mari, dreist oll en amzeriou-man ken leun a zanjerou hag a lassou.

An Eskibien a zo hoalen an douar, na lezit ket an hoalen-ze da goularaat.

En eun amzer e pehini an den a zeu peurvuia difeiz, digoustians, heb fizians, leun a garantez evintan he unan, ra zeuio an Eskibien da veza oll tud a feiz, leun a esperans hag a garantez.

Ra garo an Eskop Jesus-Krist, ra gompreno Jesus-Krist hebken ; ra gemero kuzul euz a Jesus-Krist ; ma na adoro nemet Jesus-Krist ; na gredo nemet e Jesus-Krist ; na greno nemet dirag Jesus-Krist ; ha na espero nemet e Jesus-Krist ; hag eur veich c'hoaz grit dan Eskop e peb amzer, e peb lec'h, e peb affœr, karout Jesus-Krist hebken. Ra lavaro an Eskop peb mintin dezan he unan : ober a rin hirio ar pez a rafe Jesus-Krist m'an dije va c'harg a Eskop ; ha ra hello an Eskop lavarout bep noz dezan he unan : Ar pez en dije gret Jesus-Krist em lec'h em euz gret hirio. O Mari Rouanez an Ekestel, benniget an Eskibien.

Introun Varia Lourd pedit evidomp, evel-ze bezet grœt !

ANNA DE JÉSUS.

Ar Vere'hez santel savet en Env corf hag ene.

II

EIL PENNAD.

E kichen bez ar Verc'hez, e traonien Josaphat.

KENTÁ ABADEN.

Per, Paul, Ian, ha Thomas nevez digouezet.

PAUL O COMZ OC'H THOMAS.

Ama, el leac'h distro-ma, dindan ar roc'h a velit aze, on eus laket corf hor mam benniget.

THOMAS.

Ah ! va mam vad, er momet diveza, pa zeo digoret an Env evidoc'h, n'em euz ket bet an heur vad d'ho kuelet na da reseo ho pennos.

PER.

En em laouenait, Thomas ; Mari n'e deus ket hoc'h ancounac'het var he zremenvan ; prometet e deus deoc'h eur maro glorius.

THOMAS.

Gouzout a ran petra a zo tremenet var he zremenvan; anaout a ran ar beden e deus great evit pephini ac'hanomp. Hag ar pez e deus lavaret divar va fenn, evit beza n'edon ket ama, a ra din eur blijadur vras.

Mes me garfe gouzout penauz eo bet beziet.

PER.

Pa e devoa mam hor Zalver rentet he huanad diveza, pa eanas da gomz ouzomp, e veljomp eur sclerijen ar gaera var he bizach, hag eleac'h beza dishevelebet gant ar maro, he genet a deuas da greski. He zal a deuas guenn evel al lili, hag e c'horf a daole eur c'hoez ar guella. Dioc'h kementse ec'h anavesjomp oa eat he ene d'ar barados.

THOMAS.

ô caera burzudou !

PER.

Eun eal, skeduz evel an heol, a ziskennaz euz an Env hag a lavaras deomp : « Ama e kichen, dindan ar roc'h a velit aze goloet a c'hlasvez, e cavot eur bez toullet gant Doue he unan. Goloit corf santel ar Verc'hez gant bleuniou a c'hoez mad, ha neuze lakit-hen er bez-ze. »

Goude beza lavaret kementse, e pignaz adarre en Env. Ni a viscaz bon dillad a ganv, hag a lakeas corf Mari en he arched. Epad ma reamp an dra-ze e clevemp an œlez ô cana canticou a veulendi. Neuze an eil rum goude egile, e tougemp ar beac'h presius-ze var hon discoas beteg ar bez. Aziouzomp œlez a zalc'he eur c'harlantez skedus, lod all a scuille louzeier a c'hoez mad var ar c'horf.

PAUL.

En dervez caer-ze. an natur zoken a gemere perz en hor c'hanv. Can al laboused a ioa trist, ha lavaret e vije e voa pep tra er glac'har hag en daelou.

IAN.

Oh, nag hen a zeree an dristidigez-ze oc'h va glac'har !

PAUL.

Ep dale e tigouezomp e traonien Josaphat, hag el leac'h dudius-ze eur bez a ioa eur guiskad lili enhan evel eul liser venn. Eno e lakejomp ar c'horf presius, ha pa glefjomp an trouz eur ar mean a c'holoe ar bez, an daelou a ziredas puil euz a zaoulagad pephini ac'hanomp. Daoulinet dirag ar bez-ze e lavaremp a greiz hor c'halon: Guerc'hez santel, hor scoazellit.

IAN.

Deac'h, pa edo an heol o vont da guzet, e teujomp ac'hano..... Kerkent, setu eur sclerijen o para var ar bez hag o sevel en ear. Neuze e clevomp can an œlez. Ar bann sclerder-ze a ioa henvel oc'h eun hent da vont d'an Env, hag ar seraphined, skeduz evel an heol, a gane a bep tu d'ar bann sclerijen-zé.

THOMAS.

ô, c'hui pere oc'h eus bet an heur vad da veza testou euz ar maro caer, hag euz ar burzudou-zé, silaouit peden ho preur dister ! En hano ar garantez am euz evidoc'h, digorit ar bez, evit ma c'hellin guelet eur vech c'hoas bizach va mam vad.

PER (*goude beza chomet eun nebeut da zonjal.*)

Rei a c'hellomp deoc'h ho coulen.

THOMAS.

ô Mari, guelet a c'hellin c'hoaz ho pizach guerc'h !

PER.

Ia, dent da velet corf kor mam vad.

IAN.

Va c'halon a lam em c'hreiz, ha me gred e vélimp c'hoaz eur burzud bennak.

THOMAS.

Me ne ouzon ket petra a dremen em ene, an aoun, ar respet, al laouenidigez, ar strafuil.

(*An ebestel, goude beza digoret ar bez, a goez oll d'an daoulin.*)

PER, (*er meaz anezhan he unan.*)

He c'horf a zo en Envou !

THOMAS.

Gloar da Zoue en huela euz an Envou !

PAUL.

Doue ne ket falvezet dezhan e zaje ar c'horf-ze e poultren.

THOMAS.

Pebez c'hoez mad a deu euz ar bez-ze !

IAN, (*o sellet er bez.*)

O burzud dispar ! ar bez zo leun a vleuniou.....

PER.

ô va Doue, pebez arvest dudius ! pebez levenez evit va c'halon ! O Guerc'hez didach, dre bebez burzud nevez oc'h eus trec'het ar maro ? ô Mari, setu c'hui er barados corf hag ene ! Torret oc'h eus chadennou ar bez, kemeret oc'h euz ho nij, ha doriou an Env a zo en em zigoret evidoc'h !

IAN.

Oh ! drella a ra an daoulagad o velet eur c'hloar ker skedus ; eun arme a Elez a zoug ho Rouanez a dréuz an oabl, e creiz eur muzik ha ne glever nemet en Env.

PAUL.

He guelet a ran o treuzi an oabl ; ker skeduz eo ma rang an Elez lacat ho diouaskel da c'holo ho daoulagad. An aour ar pura eo a ra he guiscamant.

AN OLL EBESTEL.

Mari eo ar goulou deiz, euz an deis-ze n'en devezo ket a dermen. O dudiusa gened ! Bannou an Dreinded santel eo a bar var he zal.

THOMAS.

Eur bann euz a sclerijen Doue a zisken var ar Verc'hez santel, ha Jesus-Christ a deu da zigemeret he

vam ha da rei sked dezhi. An oll-c'halloudeg a lavar dezhi : An Env eo da Rouantelez, ha ren a ri epad an eternite. Hag ar gurunen a zo var da benn a zo eur scleur eus va oll galloud.

PER.

O Rouanez, pe ger caer curunen a zo laket hirio var ho penn ! pebez sellou a garantez a daol varnoc'h an Doue oll-galloudek ! Ho tougen a ra en he c'hloar evel ma oc'h euz he zouget en ho creiz.

IAN.

Biscoas curunen ker skedus ne voue guelet var benn eur roue. Ar zent euz al lezen goz hag euz al lezen nevez a ginnik deoc'h ar gurunen euz ho vertuziou. Ar Guerc'hezed, ar verzerien a zo oll souezet o velet pe ger skeduz eo ho pizach.

THOMAS.

An arc'helez, gant ho zelennou aour, a ra eur muzik dudius ; oll arme an Elez ne ean da gana ho meuleudiou.

PER.

Elez santel, canit, canit en henor d'ho Rouanez ! Telennou sacr, sonit creoc'h dindan bolz an envou. Canit d'ar gaera fleuren a zo bet crouet ! Canit d'ar Verc'hez didach a zo hirio Rouanez an envou.

PAUL.

Eur gurunen stered a zo en dro d'he fenn ; he zreid a zo harpet var an oabl, hag an Env oll a zo en estlam o velet he gened.

PER.

O Guerc'hez, a zo brema o ren en Envou, plijet ganeoc'h reseo hor peden ; ra vezo ho skeuden dudiuz ato skedus dirag hon daoulagad.

IAN.

Lili an Envou, bleuen ar stered, cals caeroc'h eget an oabl glas ; ra vezo ato hor c'halon glan evel ma zeo bet hoc'h hini abaoue m'oc'h bet consevet.

THOMAS.

Hag en amzer da zont, ma vemp e danjer, pa deuimp d'ho pidi en hon trubuillou, diskuezit deomp ar verelaouen, ar goulou deiz euz an dervez n'en devezo ket a dermen.

AN EBESTEL OLL A EUR VOUEZ.

Digorit deomp ar goulou deiz euz an dervez a bado bepret. G. M.

Morianed bihan dirag ar Pap. An tad Daumas, missioner er Syri, ha carget da brena morianed a gaser e sclavach, zo digouezet e Rom d'an 23 a vis Gouere, ha ganthan pevar morian bihan prenet ganthan e mission ar Syri. Araok mont d'ar Syri, an tad Daumas a ioa bet o chom epad c'huec'h vloaz e Rom, eleac'h m'en doa anavezet mad ar prelat Ricci, mestr a Gambr an tad santel. O veza eat gant he vorianed bihan da velet ar prelat Ricci, hema a lavaras d'an tad ne daje ket kuit ken n'en divije ar Pap guelet ar vugale-ze. An tad a lavaras n'en doa ket a c'hoant da ziskuez he vorianed d'ar Pap, rak ne voant ket guisket dereat. Oh, eme ar prelat, nemet muioc'h a joa n'en devezo ken ar Pab outho oc'h ho guelet en ho dillad pemdez ! Caset e vouent eta da eur zal eleac'h ma tlie an tad santel tremen.

Pa deuaz ar Pap d'ar zal-ze, ha pa velaz ar vugale geiz a ioa lent braz oc'h en em gaout dirak vikel Jesus-Christ, Pii nao, laouen braz, a lavaraz : *Oh ! hor morianed bihan !* O velet neuze an tad missioner, a ioa bet o c'houlen he venediction araok mont d'ar Syri, her c'hourachas da gendelc'her er mission caer a io fiziet enhan. Goudeze e c'houlennaz ha badezet oa ar pevar bugel-ze ?

— Neus badezet nemet tri anezho, tad santel, ar pevare a dle beza badezet da anter eost.

Ar pab a c'houlennas pehini n'oa ket badezet, ha pa voue diskuezet dezhan, e tosteaz oc'h ar bugel, hag e reas stad anezhan gant calz a vadelez.

O trei neuze oc'h ar missioner, e lavaras dezhan : « Sellit, setu aze eur vetalen, lakit anezhi d'ar bugel oc'h he c'houzouk pa vezo bet badezet. » Neuze e lavaras d'ar prelat Ricci mont da gerc'hat dezhan pemp metalen all, e roas diou anezho d'an tad, ha peb a hini d'an tri bugel badezet.

Ar Pab a c'houlennas neuze oc'h unan euz ar vugale, eur potrik c'hoec'h vloaz hag a voar mad ar galleg, ha gouzout a rea he bedennou. Ar morianig a respontas dioc'htu en eur lavaret e gallek : *Hon tad pehini zo en Env*, ha *Me ho salud, Mari*. Eur potrig all ha n'en deus nemet pemp bloaz, a fellas dezhan diskuez e c'houie ive he bedennou, hag en em lakeas da lavaret he *Bater* e iez arab. An tad santel a ioa laouen ha tenereet he galon o velet hano Doue benniget gant ar vugaligou-ze nevez tennet euz a sclavach ar muzulmaned ha laket e frankis guir vugale Doue.

An tad santel a c'houlennaz outho goudeze hag hi a vouie petra eo ar Pab. Kerkent ar morianed bihan a stou vor ho daoulin, ho bizach pleget beteg an douar, en eur lavaret en ho iez :

— C'hui eo brasa den a zo var an douar...

Neuze, gant ar brasa madelez, ar Pab en deuz ho laket da boket d'he droad, ha goudeze d'he zorn. Ar vugale ne felle ket dezho poket d'he zorn ; d'he droad avad e pokjont an eil goude egile n'ouzon ket pet guech. Ar Pab, o velet pe gen euruz en em gavent, ho lezaz eur pennad mad, hag a lavaras : « Guelit hag a blijadur a ra an dra-ze dezho; lezithi. — An tad missioner en deus neuze goulennet ha bet meur a c'hras digant vikel Jesus-Christ evit he vission.

Naoned. An Aotrou Poirier, escop Roseau (enez Dominik), en deus great, e Paray-le-Monial, d'ar bardonerien eat di euz an Naoned, eur brezegen eleac'h ma comz evelen :

« Digouezet e Naoned d'ar 25 vis a vis Even, e clevis gant hoc'h escop ez ea seis pe eis cant breton da rei da Galon Jesus eur merk euz ho c'harantez hag euz ho feiz

coz. Kerkent em eus sonjet e voa eun dever evidon dont d'oc'h heul ; hag e guirionez pebez taol evit eur breton; rak, va mignoned, red eo deoc'h gouzout er broiou estren e rer fransizien ac'hanomp, e Frans avad ez omp bretoned pe vandeaned.

« En enez Dominik, eleac'h ma choman peurliessa, ez omp c'huec'h breton ha pemp vandean o labourat e guinien hor Zalver.

Dont a ran da c'houlen labourerien all oc'h calon Jesus el leac'h-ma ker brudet dre ar mercou a garantez en deus roet d'an dud.

« Dont a ran va unan evit toma va c'halon hag he gonsacri, gant hini va missionerien, da galon sacr Jesus pehini en deus lavaret : Dent ouh da zigas tan ar garantez var an douar, ha petra a fell din nemet guelet an tan ze oc'h entani an oll galonou ? Setu ar pez a glascomp da ober en hor mission ; an eost a zo dare, mes n'eus ket avoalc'h a eosterien.

« Evit clask labourerien eo e tenan, en hano Jesus, da ober eur galf d'ar glouer iaouang ha da veleien va bro. Dont a ran da ober ar galf-ze gant ar pez a chom ganhen a vouez hag a ners. Setu, va mignoned, pemp bloaz ha tregont zo m'emaoun o labourat er mission bras-ze euz an enezi Antill, a zo lod anezho d'ar saozon, lod-all d'an Danemarkis, lod all d'an Hollanted. Pa zis di, e 1840, ne voa eno nemet eur vikel abostolik ; hirio an iliz e deuz eno eur brovins a zo enhi eun Arc'hescob ha pemp escop. Evelse eza ato ar relijion catholik var araok ; disprijet ha goal gaset en Europ, en em skign er broiou eleac'h ma lezer ganthi ar frankiz e deuz izom da gaout hag a zo bet roet dezhi gant hor Zalver Jesus.

« Em escopti, a zo enhan dek enezen, ez eus brema c'huec'h ha triugent mil a gatoliked, ha n'em eus nemet naontek beleg ha c'huec'h breur da ober catekis. Va unan, dre ne c'hallen cas beleg ebet d'am heul, em eus resevet en ilis catholik pevar ha triugent protestant, ha confirmet c'huec'h cant pemzek ha triugent a re vraz, a ioa en ho zouez eun ugent bennag a iuzivien iaouang o doa mamou christen, hag a zo bet badezet gant otre ho zadou. »

An escop a lavar goudeze ne rer ket eno ar brezel d'an ilis catolig, e vev ar vissionerien en unvaniez gant ar re zo ar c'halloud etre ho daouarn, hag e veler dalc'h mad tud a gement fals relijion a zo, o tout da c'houlen beza resevet er guir ilis.

Ar c'habiten Marceau.

Brema ez euz eun nebeut bloaveziou, e varve, c'hoas iaouank, eun den a vor hag a c'hell beza laket e reng ar vissionerien dre ar sicourou en deus rentet dezho er broiou pell eleac'h ma zeont da gas ar sclerijen euz ar aviel. An den-ze eo ar c'habiten Marceau. Goude beza great he studi, ez eaz etouez an dud a vor, ha ne zaleas ket da zont da veza eun den dispar ha da ober taoliou ar re gaera er vicher-ze. Buan e savas d'ar rencou huel ; mes n'em em gave ket eürus. Savet en eur scloach eleac'h n'en doa clevet nemeur hano a Zoue, n'en doa ket a relijion, hag evelse ive e vanke eun dra bennac d'he galon.

Evel m'en doa eun ioul bras da anaout ar virionez, he c'hlaske e pep leac'h nemet en ilis catolig. Gouscoude ar c'hras a deuas da regi ar vanden a ioa var he zaoulagad. Eur vech ma en devoa anavezet ar virionez, en em stagaz outhi evit mad. Pemp bloaz ha tregont en devoa pa zistroaz oc'h Doue, ha ne vevas nemet dek vloaz goude. Hogen avoalc'h e voa an dra-ze evithan, rag epad ar pennadig amzer-ze e reaz aleiz a draou caer hag e savaz huel er vertuziou. Eün e voa ha caloneg, ha fidel ato d'ar c'hras.

Goude beza kemeret ners dre ar zacramanchou, Marceau ne voa ket avoalc'h evithan beza anavezet he unan ar virionez ; fallout a rea dezhan ive he rei da anaout d'ar re all.

Ar pez a zalc'h eun darn vraz a dud hag a vir outho da heuilla lezen Doue, eo ar respet humen, ar vez-ze o deus calz oc'h ober ar vad. Marceau a voue eur skuer euz an doare ma tleer en em gemeret evit bresa ar vez-ze dindan an treid. Er pors-mor eleac'h m'en em gave prest goude m'oa distroet oc'h Doue, e cleve tud vad oc'h alia an ofiserien da chench dillad evit mont d'an iliz, hag e c'heljent evelse ober ho deveriou a gristen ep beza anavezet.

« An dra-ze eo en em lezel da veza trec'het gant an aoun, a lavaras Marceau; mar d'ema ar c'his-ze ama, eo red digas eur c'hiz all en he leac'h. » Hag ez ea d'an ilis gant he zillad a ofiser, hag her guelet o pidi etouez ar bobl ep mez ebet.

En eur gear all e voue guelet e prosesion ar zacramant, he dok dindan he gazel hag eur piled en he zorn. Unan euz ar re genta e voue oc'h en em lacat e Breuriez an adorasion noz, hag e skignas muiá ma c'hellaz an devosion-ze. He blijadur oa en em lacat er Breuriezou devod, ha kemeret perz e kement ober mad a gleve hano anezho. Caret a rea conferansou Sant Visant a Baul ha poania a reas d'ho zevel e meur a gear vor.

Kement a c'hoant en devoa da renta gloar da Zoue, ma reaz he zonch d'en em rei da eun ober a ioa hano anezhan, cas ar visionerien d'ar broiou pell, ha cas dezho di ar pez a vanke dezho.

Evit an dra-ze ec'h asantas beza cabiten var al lestr An *Arc'h-a-Alians* pe a gevridigez. Trei a rea kein evelse d'ar rencou huel a c'helle da esperout etouez an dud a vor. An *Arc'h-a-Alians* a reaz eur veach a badas pevar miz ha daouugent dioc'htu. Morse lestr n'en devoa great beach ken hir. Doue a roaz he vennos d'al lestr-ze e kement leac'h ma zea. Eun urz ar c'haera a ioa varnezhan, hag an oll vartoloded a ioa skuerius. Ar c'habiten a zalc'he an urs vad-ze, ha renta a reas cals servich d'an ilis, dre ar skuer vad a roent er broiou pell-ze.

Var fin he amzer e falvezas dezhan en em staga c'hoas muioc'h oc'h ar relijion, oc'h ober veu a zentidigez e

Breuriez Mari. Hogen deut oa ar mare dezhan da gaout he recompans. Pell a ioa n'oa ket iac'h avoalc'h, mes n'hen diskueze ket. Ato her guelef laouen, pa voa tostig ar maro dezhan, evithan da veza clanv ha dinerz, e reaz e Lies eur retred a badas pevarzek dervez, hag her greas gant eur galon birvidik. Kendelc'her a reaz he ners-calon beteg an heur diveza, hag e cave nerz avoalc'h evit consoli he vam a chome beo var he lerc'h.

He vam eo e deus scrifet he unan pe gen dudius, pe ger skueriuz e voa var guele ar maro, ha netra caeroc'h da lenn eget ar pennad scrit-ze euz eur vam glac'haret, mes a voar dioueret he mab evel eur guir gristenèz hag en eur drugarecat Doue.

KELEIER.

Dissul tremenet, 9 a viz Eost, an Aotrou'n Escop en deus roet an urziou d'ar glouer iaouank, e Catedral Kemper. Setu ama hanoiou ar re o deus resevet ar velegiach :

Lois-Mari Bardouil, euz a Hennbont (Morbihan.)
Eozen-Mari Abherve-Gueguen, euz a Lampaul-Guimillau.
Paul-Mari Auffret, euz a Blougoulm.
Fransez-Mari Bevout, euz a Lanmeur.
Fransez Coquil, euz a Blouneour-Menez.
Ian-Vari Corre, euz a Blougastel-Daoulas.
Ian-Eozen Fily, euz a Gleden-Cap-Sizun.
Charles-Mari Guermeur, euz a Vrest.
Ian Hascouet, euz ar Ieuc'h.
Guillou-Mari Kervennic, euz a Vipavas.
Ian-Vari Laurent, euz ar Fouillez.
Ian-Lois ar Born, euz a Dregarantec.
Ian-Vari Coupannec, êuz a Riec.
Andre ar Gall, euz a Blougastel-Daoulas.
Renan ar Gall, euz a Lababan.
Fransez-Lois ar Pors, euz a Verrien.
Alfred Le Roy, euz a Gemper.
Eozen Linguinou, euz a Bleyber-Christ.
Charles Miorcec, euz a Dregarantec.
Ian Eozen Pennanmen, euz a Gleden-Cap-Sizun.
Rolland Person, euz a Blougar.
Jakez Rognant, euz a Blomodiern.
Herve Salaun, euz a Loperec.
Alan Tanguy, euz a Blougar.
Badezour Tardivel, euz a Recouvrans.

An Aotrou Lochouarn, zo hanvet vikel e Riec.

An Aotrou Rognant, nevez beleget, zo hanvet vikel e Argol.

Louzou oc'h ar prenved glas. — Eur jardiner en deus cavet eul louzou marc'had mad evit en em zizober euz ar prenved glas pe chenilled a rea distruch en he jardin. Eun tam mezer, eat gant an avel, a ioa chomet stag oc'h eur scour guezen. Antronoz ar jardiner a gavaz an tam mezèr-ze goloet a brenved glaz. O velet-se e lakeas tamou mezer oc'h ar guez a ioa prenved enho, ha bep mintin ho c'have goloet a brenved.

Evelse eo en em zisc'hreat, ep calz a boan, euz an oll brenved glaz a rea distruch en he jardin.

Eur c'hristen mad, o comz euz ar prim prometet d'an hini a gavo eul louzou oc'h ar prenv a dag ar guiniennou, a lavare : Mam Doue, e 1846, e deus discleriet e tlie ar voalen-ze digouezout. Miromp lezen Doue, hag ar vinien a bareo ; anez eo en aner e vezo clasket louzou ouz he c'hlenved.

Ar chase a zigor er Finister hag er Morbihan d'an 12 a vis Guengolo.

Ar *c'honcours* evit al labour douar, e Castellin, a vezo er bloa-ma d'ar iaou, 10 a vis Guengolo.

D'an 10 a vis Guengolo e vezo ive eur *c'honcours* e Lesneven evit ar c'hezek.

An dud dizoue, pa c'hellont caout ho lank, ha pa esperont gallout ober ho zroiou dre guz, en em gemer ato oc'h ar c'hroaziou. Ar groaz, esperans ar c'hristen, ho laca da scrigna ho dent. En noz etre an 2 hag an 3 a viz eost, lamponed o deus discaret eur groas vean e parrez Mousterus, en escopti Sant Briec. Torret o deuz a damou ar groaz hag ar C'hrist a ioa outhi. Ar groaszе a ioa en eul leac'h hanvet ar C'hroazhent var an hent braz etre Guingamp ha Callac. Ar groas vean-ze a ioa stard ha ferm en he za, hag ar re o deuz he discaret a zo bet red dezho poania ; mes ar re a zo poulzet gant speret Satan ne zellont ket oc'h ho foan pa ve menek da ober an drouk. Ne anavezer ket c'hoaz an dorfetourien ; doueti a rer gouscoude piou int.

Eun darvout all adarre digouezet gant eun dorner.

Eul labourer douar euz a Rosnoen, a ioa d'ar pevar a viz eost, o sicour boueta eun dornerez. Echu al labour e testumaz eun nebeut pennou coezet var al leur, hag ec'h astennas re hir he zorn evit ho lacat e ginou an dornerez ; he viziet a voue paket hag he zorn distaget diouthan beteg he alzorn. — Ne oufet morse beza re var evez pa vezer var dro dornerezed.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *14 Eost.*		Pont-n'Abat. — *15 Eost.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 70 c.	Guinis.....	24 lur, 80 c.
Segal.....	19 lur. 50 c.	Segal.....	19 lur, 58 c.
Eiz.....	18 lur, 00 c.	Eiz.....	16 lur, 50 c.
Ed-du.....	25 lur, 00 c.	Ed-du.....	23 lur, 75 c.
Kerc'h.....	18 lur, 00 c.	Kerc'h.....	17 lur, 00 c.
Avalou douar	6 lur, 00 c.	Avalou douar	5 lur. 00 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulller an Escopti.*

DISSADORN 29 EOST 1874. N° 500 DECVET BLOAVEZ

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real.

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *moulller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 29 Eost 1874.

Hirio ez eus savet dre ar bed oll christen eur c'hoant bras da velet an iliz oll consacret da galon Jesus. Santout a rer an izom d'en em erbedi oc'h ar galon sacr, ha da velet an oll gatoliked oc'h en em unani evit en em erbedi outhan a eur vouez. Setu perag ez eus sonch da gas d'an tad santel ar Pab eur scrit evit he bidi da gonsacri an oll ilis catolik da galon trugarezuz hor Zalver. Ar pez a laca ar gatoliked da gas ar bedén-ze d'an tad santel, eo ar c'homzou-ma a lavare Pii nao, e miz even diveza, d'an tad Chevalier, an hini zo e penn missionerien ar galon sacr, en ti kenta euz ho urz, e Issoudun :

« Brema ez euz eur pennad, eme an tad santel (epad ar vrezel), oun bet pedet da gonsacri an ilis da galon sacr hor Zalver Jesus-Christ ; ne voan ket neuze troet avoalc'h d'hen ober, n'edo ket ar mare ; hirio avad, ma teu ar gatoliked vad d'her goulen ouzin, her grin a volontez vad ; red eo e teufe ar galon sacr da ren var an bed oll. »

Oc'h anaout ar c'hoant-ze euz an tad santel, missionerien calon sacr Jesus a reaz eur scrit, gant otre aotrou Arc'hescop Bourj, a lakeaz hen trei e meur a iez, hag ar scrit-ze a skigner brema e pep leac'h dre ar bed oll catholik.

Setu ama ar scrit pe ar beden-ze :

Tad santel,

Dont a reomp da lacat eharz ho treid ar c'hoant braz on eus da velet ho Santelez o consacri an iliz oll da galon sacr Jesus.

Evel ma red an oll steriou varzu ar mor braz a behini int deut, evelse an iliz en em daol varzu an eienen a behini eo diredet.

An eienen divin-ze a zo diredet an iliz anezhi, ne deo ken nemet calon sacr Jesus.

Ho comz eo, tad santel, *ar galon-ze a zo deut an iliz* anezhi, hag o comz eo coms sant Augustin : *An iliz a zo ganet euz a galon hor Zalver, kerkent ha ma voa maro var ar groas* ; bez'ez eo coms sant Ian Chrizostom : *Jesus-Christ zo en em zervichet euz he galon evit sevel an ilis* ; bez'ez eo ive comz an doctor serafik sant Bonavantur : *An iliz a zo bet furmet euz a galon Jesus-Christ* ; bez'ez eo comz ha lavar ar gristenach oll.

Goude trivac'h cant vloaz euz eur vuez poaniuz ha frouezuz, an iliz a zo digouezet en amzeriou-ma a bersecusion o deuz ho laket da loskel, e creiez ar barr avel a c'hoez varnezhi, ar griaden-ma a velconi hag a esperans :

An ilis hag ar broiadou tud n'o deus mui ken esperans nemet e calon sacr Jesus ; ar galon-ze eo ho fareo dioc'h ho oll glenvejou. Skignit an devosion-ze e pep leac'h ; dreizhi e vezo saveteet ar bed.

« P'eo guir ema ar bed evelse, tad santel, consacrit, ni ho ped, an ilis santel da galon sacr Jesus. »

Ar minic'hi-ze elec'h ne c'hell ket an enebour en em sila, a vezo ar porz eleac'h ma cavo bak sant Per ar peoc'h.

Hag an dervez ma veza consacret an ilis da galon Jesus a zigoro, hen esperout ferm a reomp, evit ar broiou catolig, an amzer-ze a beoc'h hag a laouenidigez a c'hortozont keit zo.

Setu aze, tad santel, ar pez a c'houlen ho pugale ar re dougeta evidoc'h.

Ar pelerinachou a ia ato en dro ; ar re ne c'hellont ket mont d'ar pelerinachou braz a bell, a ia da bardona d'al lec'hiou santel a zo a dost dezho, hag eno ne bedont ket nebeutoc'h eget ar re a ia a bell, hag e c'houlennont ar memes grasou evel ar re en em zustum e plasou brudetoc'h.

E Lourd ne ean ket ar bardonerien da zigouezout ; bemdez an hentchou houarn a zigas di bandennou, a gantchou hag a vilou, ha pa vez eur rum o vont kuit, e vez eur rum all o tont. Dissul 16 euz ar miz ezoa pelerined ep niver. Eur seremoni gaer a ioa eno en deis-ze ; daou gloc'h roet gant ar prins euz ar Bearn, a zo bet

benniget gant an aotrou cardinal Donet, Arc'hescop Bourdel. Meur a escob all a ioa deut evit kemeret perz er gouel caer-ze.

En Itali, an dispac'herien ne eanont da ober ar brezel d'ar Pab ha d'an ilis santel. Ar pez a glascont, an oll her goar, hag hi ho unan ne reont ket a c'hinou bihan evit ken lavaret, eo en em zizober a nebeudou ha didrous mar galfent, euz ar Pab hag euz an ilis.

Unan euz an dud difeiz-ze, euz ar re zo er c'hargou huela, a lavare n'eus ket pell da eun Arc'hescob euz a c'horre an Itali : « E Rom e raimp kement a c'hellimp evit enterri ar garg a Bap. Ne daimp ket dezhan dre ners, nan ; laza a raimp ar Pab a daoliou spillen ; kementse on euz en em garget da ober, ha ne c'hellomp ket dont adren. » — Perak neuze, eme an Arc'hescob, emaoc'h dalc'h mad o lavaret ne glaskit nemet an unvaniez etre gouarnamant ar Pab ha c'hui ? — An dra-ze a reomp, eme an dispac'her, abalamour ma cavomp hor gounit oc'h ober evelse ; ma c'houfemp avad e teufe ar Pab da otreal ar pez a ginnigomp dezhan, ne rafemp mui evelse.

Mad, eme an arc'hescop, an doare ma en em gemerit a ra mui a zrouk deoc'h ha d'an Itali eget d'ar Pap. Ne lazot ar Pap na dre ners na dre daouliou spillen. Tud an Itali ne dint ket dispac'herien an daruvuia anezho, evel ma her gouzoc'h hoc'h unan ; ha guelet a raint, ep ober van, o coeza, ne ket ar Pab, mes c'hui. Ep dale e savo scrab etre hoc'h enebourien ha c'hui, ha, clevit mad ar pez a lavaran deoc'h, c'hui eo a vezo trec'het.

Beach ar Marechal Mac-Mahon.

Evel ma c'hoar an oll, an hini zo brema e penn ar c'houarnamant, e Frans, ar Marichal Mac-Mahon, a zo oc'h ober eur bale dre Vreiz hag an departamanchou all e penn ar c'huz-heol d'ar vro. Ober a ra he veach e ber amzer, hag evelse e tale nebeut e pep leac'h. Discleriet oa e tigouesche e Kemper d'ar guener da noz, 21 euz ar mis. Mes goude ez eus deut kemennadurez evit lavaret e tremenje an noz e Brest, ha ne zigouesje ama nemet d'ar sadorn vintin.

Digouezet eo-ta e Kemper da nav heur, dre eun trein savet evithan he unan. Ar pez a zo e Kemper a zoudardet a ioa deut d'ar gar evit he zigemeret hag ive an dud e carg. Eat eo da genta da di ar Prefet hag araok digouezont eno eo tremenet dindan eur voareg a henor savet var ar c'hae. Ac'hano eo deut d'ar Gatedral eleac'h ma zeo bet digemeret gant an aotrou'n Escob, he chaloniet hag eur vanden vad a veleien ; rag ar retred evit ar veleien a echue, ha calz euz ar re a ioa er retred-ze a zo deut d'ar Gatedral evit ar seremoni.

An aotrou'n Escob, pa zeo digouezet ar prezidant e dor an iliz, en deus lavaret dezhan eur ger bennag, euz ar c'homzou calonek-ze a zere oc'h eun escop a glask mad an ilis catholig hag hini ar vro. Ar Marechal en deus respontet, goustadig, eur ger epken evit trugarecat an aotrou'n Escob euz an digemer a rea dezhan. Neuze eo bet caset d'ar c'heur eleac'h ma zeo chomet keit ha m'oar bet o cana ar Salm *Levavi*, gant eur verset hag an orezon canet gant an aotrou'n Escop. Goudeze en deus great tro ar Gatedral evit sellet oc'h ar pez zo a gaer enhi. Ac'hano eo eat da velet an ti kear, an hospital, ti an dud troet ho speret, etc. Da unneg heur en deus resevet an dud e carg, e ti ar Prefet. Goude creisdeiz en deus great ar *revu* euz ar zoudarded var an dachen zo dirak ti ar Prefet, ha goudeze eo eat da velet staliou ar boderien e Locmaria. Erfin eo diblaset evit mont da Loriant eun tamig araok teir heur. Evel ma zoa deis marc'had en dervez-ze e Kemper, e voa aleiz a dud e kear.

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

PEMPET PENNAD VARNUGENT.

Tremenvan ha maro Beneat.

Setu ni erruet en deiz diveza euz a vuez burzudus ar paour truillec-se ar santella den marteze euz he amser, an disterra dirag an darn vrassa euz an dud ha dirazan he unan, mignon avad muia caret d'an elez ha da Jesus he vignon n'en deus bet marteze digant servicher all ebet kement a desteniou a garantez diana en eur vuez ker berr hag hini Beneat. Abaoue m'oa deuet en oad d'hen anaout, Jesus *sacramantet*, evel a lavare, oa he vagadurez, he joa, he eurusded; he gorf n'oa netra evitha nemet, evel pa lavarfen eur benvec evit cass he ene el leac'h ma veze he vignon *sacramantet*. Petra lavaranme ? He ene eo a zouge he gorf euz an eil ilis d'eben buhannoc'h evit al lijerra divesker, ne ellomp-ni soken lavaret, goude an testeniou hor beus lennet, Jesus evit terri he c'hoant da veza atao dirag he zacramant, a reas evitha ar burzud dreist gallout an den, da veza e diou ilis er memez amser ; sant Ligori (en deus lezet ganeomp al leoric caer, Bizitou ar zacramant) en devoue ar privilech-se ; sant Ligori, guir eo a ioa eur burzud a c'huesiegez, hag ar paour keas Beneat n'eff-hen ket ive eur burzud a garantez ? Doue marteze en deus great ar burzud-se evit an daou ene dispar ma evit ho recompansi euz ho devosion d'ar zacramant. *Mirabilis Deus, in sanctis suis ; Doue*, eme ar speret santel, *a zo burzudus en he zent*.

D'ar merc'her eta euz ar zizun santel pa deuaz ar porcher, mintin mad, da zivuna ar beaurien en eur lavaret dirag pep guele : *Ra vezo meulet J. C.* Beneat en doa dija guisket he zillad. Caer en devoue Leopold he bedi hag he aspedi da jom en he vele, pe diana da jom en ti ken toc'hor ha ma zoa, Beneat ne zentas ket ; mont a reas eta, evit ar vech diveza, da ilis Itron Varia ar Menesiou, hag ar porcher var he lerc'h gant aoun na vije maro en hent.

Setu hen eta stouet evit ar veach diveza dirag Jesus *sacramantet* e ilis ar Verc'hez he vam ; ne ouzor ket hag hen a gommunias, clevet a reas meur a oferen, ha kement her guele a ioa souezet o compren e c'helje, evel a lavare Zaccarelli, ar bern relegou-se chom en he za pe var he zaoulin. Ne voa enha nemet eur mouch a vuez hag e c'heullie gouscoude oll lidou aviel ar bassion a lennet en devez-se. Pa lavaras ar belec ar goms-ma *et expiravit, Jesus a dremenas*, e oue ker seziet ma cavas d'ar re a ioa en he gichen oa ive tremenet. Selaou a reas gouscoude meur a oferen all, dalc'h mad gouscoude e renke azeza ken toc'hor oa.

Var dro nav heur e fellas dezha, evel en devesiou all, mont eur pennadic er meas evit kemeret an ear ; erella a rea kement var he oll izili ma lavaras eur vaouez, cren aonalc'h evit beza clevet gant Beneat : *Ar paour keas ! toc'hor eo !* Deuet er meas en em lezas da gueza kentoc'h evit na c'hazezas var pondale an ilis. Racdal en em vodas cals tud en dro dezha evit kinnig dezha ho scoazel. Lod a ginnige her c'has d'ho zi, darn a c'houlenne ha naoun en doa ; kinniget e voue dezha souben, guin, viou, lod a felle dezho he gas d'an hospital. Beneat a drugarekea pep hini goustadic, hag a lavaras e felle dezha chom eno ; n'en doa ket a c'hoant da bellaat dioc'h an ilis, caout a rea dezha e c'helje dizrei enhi. Dare gant ar zec'het e c'houlennas eur banne dour, *m'hen divije credet*, eme unan euz ar re ho deus scrivet he vuez, *en divije goulennet guinegr evit beza henvelloc'h oc'h he vignon crusifiet*. Araoc eva ar beradic dour-se her savas en ear en eur grena, evit her c'hinnic da Jesus e memor euz ar vestl hag ar guinegr en doa falvezet dezha da eva araoc mervel dre garantez evidomp.

Etretant e c'herruas an Autrou Mansini a ioa bet kemennet dezha pegen dister oa Beneat. Hema kerkent ha m'her guelas her galvas evit he drugarecaat euz he vadelez da zont da c'houlen euz he gelou, lavaret a reas dezha n'hen doa dienez a netra. Eo, eo, eme Mansini, rac toc'hor oc'h, paour keas Beneat. Dom Melis a erruas ive, hag evel drouc enha a lavaras : *Setu ar pennec-se ne fell ket dezha mont d'an hospital hag en deus c'hoant da vervel var ar ru ! ha neket kementse tenti Doue ?* — Va lezit, eme Veneat, da goms oc'h an Autrou Mansini. Hema o velet ne felle ket da Veneat mont d'an hospital her pedas da zont d'he di. Ken nebeut, emezha, *daoust ha ne ve ket pec'het din mont en eun hostaliri da gemeret eun dra bennac d'en em greaat ma ne ellan ket gortos ma vezo roet an aluzen er c'houenchou ?* — Nan, nan eme Mansini ; gouscoude m'ar kirit e zin da gemeret cuzul digant ho tad covessour pe da lavaret dezha dont d'ho kuelet. — Nan, eme Veneat, kementse a ve ober re a boan dezha ha deoc'h oc'h unan. Prometti a reas pa zistroje dioc'h an noz goulen en hospital ar pez en divije izom d'en em zoulaji.

P'edo an Autrou Mansini o vont kuit e c'herruas eur mignon all da Veneat, Zaccarelli oa ; ar c'higer devotma a ioa o tizrei euz a ober he bask ; pa velas ar vanden dud-se bodet var pondale an ilis e fellas dezha gouzout petra a ioa a nevez ; kerkent e c'hanaves Beneat gourvezet var an diri, he benn etre he zaouarn he zaoulagad prennet, caout a rea dezha oa maro : *Beneat*, emezha, *goal fall emaoc'h, ret mad eo deoc'h en em zicour, dont a reoc'h d'am zi-me ?* — Hor paour santel a anavezas mouez ar c'higer, a reas varnezha eur zell truezus, ha goude beza sonjet eun nebeudic e sellas outha adarre hag e lavaras : *Duze*, emezha ; ia, eme Zaccarelli ; *d'ho ti c'hui ? mad*, eme ar paour keas Beneat ker goustadic ma c'hellet a veac'h he glevet.

Zaccarelli laouen bras a zicouras Beneat da zevel, hag o cregi en he gazel e clascas hen digas d'he gear. Beneat ne elle ober kammed. Neuze ar c'higer a c'halvas he vab Per-Paul d'he zicour ; hema hag eun amezec iouanc all o cregi unan en he gorf bras hag eun all en he zivesker, en em lakeas e tu d'he zougen ; var dro hanter an hent, en em gavas ker sempl ma tiskuezas dezho chom a za ; goude beza tennet eun tamic he alan e lavaras : *kit adarre*. O santout he zillad o vont divarnezha, Beneat a lavaras dezho he lacaat en he za soun ; he unan e stardas he zillad en dro d'he gorf.

Per-Paul a renkas he zougen he unan evit pignat en diri ; souèzet e oue, rac Beneat n'oa ket pounnerroc'h evit eur c'hrouadur.

P'edont o tremen dre gambr he vam a ioa clanv en he guele ; houma a lavaras : *Paour keas Beneat, na peger clanv oc'h !* Ne ellas lavaret ger, ober a reas eb-ken eur zell outhi. Ne felle ket dezha gourvès var ar guele, diskues a reas he lacaat var eur gador pe var ar zolier ; evel ne elle ket miret na vije astennet var ar gnele e tiskuezas lezel he zillad gantha. Kerkent Zaccarelli a reas clasc an tad Piccilli, a ziredas euz an ilis eb kemeret amser soken da denna he zupilis. P'en em gavas an oll a ieas er meas euz ar gambr ; goulen a reas digant ar paour santel-se, anavezet pell a ioa, hag izom en doa euz eun dra bennac ; netra, netra eme Veneat ; neuse 8 veza croget en he vreac'h hag oc'h her c'haout ker fall e c'houlennas digantha pegeit a ioa n'en doa ket communiet : *nebeut nebeut*. Setu an diou goms diveza a lavaras Beneat. E ma o vont da vervel, eme an tad Piccilli, buen ha buen lakit rei dezha he zacramanchou.

Zaccarelli n'en doa ket gortozet an urs-re, eat oa da glasc autrou person ar barrez ; hema a ioa clanv he unan hag he vikel an autrou Jiordani eo a deuas. Oc'h her c'haout dilavar e nouas Beneat, eb m'her gouezas rac n'edo mui he anaoudegez gantha. Pa zizroas he vikel an autrou person a c'houlennas kelou he genvroad ker. Toc'hor bras emezha. — Ha noc'h ket chomet en he gichen ? Nan, p'edon o peurechui he noui e zeus digouezet eno eur manac'h divoutou a urs ar binijen hag a zo chomet e kichen ar paour-se. An tadou euz an urs-se a jomas e kichen Beneat betec he varo, an eil a deue varlerc'h egile, heur hag heur. Pedi a reant evitha ha sicour Zaccarelli hag he verc'het da rei dezha kement ho doa gourc'hemennet ar vedisinet a ioa bet clasket ive.

Ouspen ar manac'h ha tud an ti, e zoa eno eur belec

all bennac, an amezeien ive a deue goude beza goulennet autreadur Per-Paul ha Fortune a renke mont ama hag ahont evit ober kement a lavare ho zad. Paour ar *c'harant heur* a ioa anavezet ; kement hini en doa roet skuer vad dezho dre he bedennou, a veule c'hoas Doue oc'h her guelet eb anaoudegez ha gouscoude evit eur guel o kenderc'hel da bedi. Ar peoc'h a velet var he zremm, ne zivoaske poan ebet en he dremenvan, hag o tougen respet d'ar c'hlanvour paour an oll a ioa eurus ha frealzet. Tud an ti n'en em glement tam ebet ken nebeut euz an diezament ho doa, an oll a veske ho fedennou gant re ar veleien pe a gomse goustadic euz a vertusiou ar paour santel-se, a rea c'hoas clemadennou sioul, hag a zemplea dalc'hmad gouscoude.

Vardro cuz heol ar c'hlemadennou-se a baouezas, lavaret a vije great oa cousket. Abenn eur pennadic goude Fortune o veza sec'het corniou he c'hinou da Veneat, ar manac'h a ioa en he gichen oc'h he velet to-c'horreat a lavaras d'an dud, a ioa leun couch an ti gantho, daoulina evit lavaret litaniou ar Verc'hez. Rac-dal ma lavaras ar bedennic : *Sancta Maria* ha pa voue respontet : *Ora pro nobis*, Beneat a deuas da veza guenn cann. *Tremenet oa.*

Kerkent oll gleier Rom en em lakeas var vole evit son an Angelus. Kement a ioa en ti a zonje oa eur voleaden a zigemer vad evit ar paour keas Beneat a ioa dija he ene e gloar ar barados. Ar manac'h a lavaras an *De profundis* hervez ar c'hustum petra bennac ma zoa meur a hini en ti hag a gave dezho eo an *Te Deum* eo a dliet beza lavaret evit trugarecaat Doue da veza digoret he varados da eur zant nevez.

E Lorett edot ive var c'hed euz a Veneat. Gaudens hag he bried ho doa meur a vech niveret ar zizunvesiou euz ar c'horais, brema e niverent an devesiou. D'ar mer-c'her d'abardaez euz ar zizun santel oa hano adarre gantho euz a Veneat, dirag ho bugale, hag euz ar joa ho divije oc'h her guelet. Ho mabic pemp bloas hanvet Jopic a zavas he vouez en eun taol count hag a lavaras freas : *Beneat ne deuio ket, Beneat a zo o vont da vervel.* Ar c'homsou-se euz ar bugel a sceas eun taol e calon ar vam, a lavare etre Doue hag hi : daoust ha chomet e ve clanv en eun hospital bennac. — *Oh !* eme ar bugel, *Beneat n'en deus poan ebet, mes ne deuio ket ama ; var he dremenvan ema.*

An tad hag ar vam ne evessajont nemeur oc'h comsou ho c'hrouadur, evelse antronos, ar c'hrec a lavaras : poent eo kempen he gambr da Veneat, hirio e c'herruo sur aoualc'h. — *Mes, mammic*, eme ar c'hrouadur, *ha n'em beus-me ket lavaret deoc'h, Beneat ne deuio ket? Maro eo hag eat d'ar barados.* — Ar c'homsou a ankennias ar vam a c'houlennas digant he mab : *piou eo a lavar kementse d'id?* — Den ebet, eme Jopic, *va c'halon eo hel lavar din.* — En devesiou goude kerkent ha ma teue hano a Veneat, Jopic a baoueze da c'hoari evit lavaret : *Beneat so maro*, Beneat *so er barados.*

Ar zizun santel a ieas abiou, sizun fask a ioa goz echu pa deuas eur zoudard anaoudec da C'haudens da lavaret dezha en doa bet eul lizer a Rom hag a gomse euz a varo eurus Beneat. — Pa zistroas he mabic euz ar scol, ar vam a fellas dezhi amprou eur vech c'hoas anezha, ha kel laouen ha tra e lavaras dezha : *Jopic, Beneat a zo erruet.* Jopic a respontas dezhi eb chom da zonjal : *Mammic, lavaret em beus deoc'h, Beneat so maro, Beneat so er barados.*

Guir a lavare Jopic, Beneat a ioa er barados, Pii nao en deus her lavaret varlerc'h ar c'hrouaduric se hag ar Pab ne fasi ket. Eb aoun ebet eta lavaromp :

Sant Beneat Joseph Labr pedit evit Pii nao, pedit evit lennerien *Feiz ha Breiz.*

IAN AR GERNEVEZ.

Eur medesin en despet dezhan.

Ian ha Jaketa a voue eureujet brema ez euz eur, blaveziou bennak. Bet oant eur pennad oc'h ober al lez an eil d'egile, ar pez ne blije tam d'ho c'herent. Kerent Ian a lavare dezhan ; na zemez ket da Jaketa, hounnez ne d'eo nemet eur strinkel, eur penn scanv, eur fougerez, a zarempred cals re ar voazed, ha ne voar ober netra nemet fringal hag en em ficha.

Kerent Jaketa, dioc'h ho c'hostez, a lavare d'ho merc'h : Mar kemerit Ian e coezo truez oc'h ho chouk. Ar goas-ze ne ket gouzanvus ; dalc'h mad en deus tabud oc'h unan bennak ; caret a ra re he vanne, ha gant an dra-ze eo stag he galon oc'h an arc'hant ; mar demezit da Ian, c'hui a goezo ep dale ho meudig en ho torn.

Daoust d'an aliou fur-ze, Ian ha Jaketa a zemezaz, hag evel a zigouez peurvuia gant dimiziou evelse, ne zalejont ket da gaout keuz ho daou. Jaketa dreist oll a goezas truez outhi ; ar c'heuneud a veze digaset dezhi d'ar gear da ginvia ; ha neuze, kenavezo an dillad brao, ar pardoniou, ar pourmenadennou. Red oa bemdez sevel mintin mad, mont divezad da gousket, ha labourat stard epad an deiz, ha c'hoaz alies goude fest ar vaz.

Jaketa a ioa bet boas da ren eur vuez dibreder, da ober ar pez a gare. He zad hag he mam he gourdrouze avechou ; ar gourdrouzou-ze avad a iea gant an avel, hag ar verc'h a rea he fenn. Hogen brema oa chenchet baz en daboulin, hag ar c'hreg iaouang a vele ervad oa red dezhi plega. En em lacat a reaz eta da staga d'al labour a zoare. Hogen ar pez zo souezus, Ian, goude m'en doa laket he c'hreg da labourat dizamant, a gendalc'he ato da vloda he c'hort dezhi gant keuneud ; credabl eo eur vech kemeret ar voazamant, ne felle mui dezhan he dilezel. Kementse gouscoude n'oa ket eun ebat evit ar c'hreg iaouank a c'hlibie aliez he c'hegil pe he stam gant an daelou a ziruille euz he daoulagad. Mes epad ma scuille evelse daelou c'hoero, Jaketa a zonje e meur a dra, ha zoken e traou ha ne vijent deut morse e speret he fried Ian, evel ma her guelimp divezatoc'h.

Eur mintinvez, Ian a sterniaz he zaou ejen da vont d'ar park da arat. Hogen kintou a ioa enhan, hag araok mont

en hent, e roaz eun nebeut keuneudennou d'he c'hreg. Jaketa, goude beza gouelet eur pennad, a zonje outhi he unan penauz e casje an dors d'ar gear d'he fried, pa glevas tud o skei var dor he zi. Mont a reas da zigeri, hag e voue souezet meurbet o velet eno tri varc'hek guisket hag armet caer ha kezeg dispar dindanho.

— Ha ne gafemp-ni ket ama, emezho, peadra da rei da zibri d'hor c'hezeg a zo skuiz ha dare gant an naoun?

— Eo, eo, a lavaras Jaketa, caout a reot ama foen ha kerc'h evit ho kezeg, hag oc'h unan, mar kirit, e cavot ive eun dra bennak.

Ha Jaketa da lacat dirag ar varc'heien ar pez a ioa vella en ti.

Epad ma tebrent, Jaketa a lavaras dezho :

— Da belec'h e zit en doare-ze ta, va otronez?

— Ne ouzomp ket cals. Merc'h ar roue a zo goal glanv ; eun drean pesk a zo chomet en he gouzouk, hag emaomp o clask eur medesin gouezieck d'he farea. Ar roue a gar calz he verc'h, ha mar teu dezhi mervel ne chomo ket pell beo var he lerc'h. Prometet en deus deomp eur ialc'had vad a arc'hant ma cavomp eur medesin goest d'he farea ; hogen bete vrema ar vedesined on eus cavet eleac'h tenna an drean, eo her startaat ato en he gouzoug eo o deus great.

— Han, eur medesin gouezieg eo a glaskit?

— Ia.

— Mad, me anavez unan hag a zo dioc'h ho toare :

— A gaf deoc'h?

— Sur oun. Ar medesin-ze en deus great pareou burzudus. N'eus ket c'hoas bloaz eun den coz a goezas clanv, hag a ieas ken toc'hor ma sonjet oa maro. Great oa he arched, toullet ar bez, hag ar c'hleier a zone glas. Ar medesin-ma a zigouez, lacat a ra eul loiadig euz eul louzou ha ne anavezan ket e ginou an hini a gredet maro. Kerkent hema a zigor he zaoulagad, a ra eur strefiaden, a asten he zivrec'h hag a c'houlen bouet. Pare oa tre, hag ar pez a ziskuez ez eo pare mad, eo ma za da zimizi adarre, dre ma na blije tam dezhan ar prez a lakea he heritourien da gregi en he zanvez.

— Asa, eur burzud en doa great eno, eme ar varc'herien.

— Pa lavaran deoc'h. Setu ama c'hoaz hag a zo burzudusoc'h. Jakez ar gear-all aze a ioa pignet en eur vezen gerez, huela guezen gerez a zo er barrez marteze ; eur scour a dorras ganthan, hag e coezaz a fard-he-gleo var eur bern mein e troad ar vezen. He c'har deou a voue torret, hag he vrec'h cleis bruzunet. Teir gosten a ioa pleget, hag eul lagad dezhan tennet euz he benn ha couls lavaret distaget. Ar medesin a deu, a gempen ar paour kez mac'haniet, a laca eun doare palastr var an izili torret, hag antronoz Jakez a bigne adarre en he vezen da zibri kerez.

— Va Doue, va Doue ! eme ar varc'heien, an den-ze a rencomp da gaout. Lavarit deomp buan-ta e peleac'h her c'havimp.

— N'ema ket pell ac'hann. Hirio ema en he bark oc'h arat.

— Eur medesin ker gouezieck-ze o labourat douar?

— Unan euz he froudennou eo, hag en deus meur a hini. Eun den gouezieg evelse ne c'hell ket beza henvel oc'h ar re all. Hema ne fell ket dezhan anzao ez eo medesin ; dre ners ha dre goutragn epken e c'heller he lacat da vont vardro eun den clanv.

— Penaus, dre ners, dre gontragn?

— Ia, ia, a daoliou baz, ha c'hoaz eo red he vazata ferm araok mac'h asant mont elec'h m'her goulenner.

— Lavarit deomp ato da viana peleac'h ema.

— It gant an hent don a zo aze ; vardro eun anter kardeur bale ac'hann e tigouezot gant eur voazik zour a dreuz an hent. Goudeze a zeou deoc'h, e velot eur park a zo eun alar enhan. An hini a zo crog en alar eo ar medesin ma comzan deoc'h anezhan. It d'he gaout, ha livirit dezhan mont ganeoc'h da barea merc'h ar roue. Credabl eo e clasco digareziou, e lavaro ne ket medesin, emaoc'h oc'h ober goab anezhan. Neuze troc'hit peb a geuneuden, ha scoit varnezhan ken na asanto mont ganeoc'h ; ne deuot ket abenn anezhan a hent all.

— Ni ne garomp ket bazata evelse ; ha ma ve kinniget arc'hant dezhan, eur zom vad a arc'hant?

— Oh ! he gostou a rankit da larda dezhan da genta ; goudeze ec'h otreo avoalc'h kemeret arc'hant diganeoc'h ; evit araok n'ho silaouo ket.

Ar varc'heien a drugarekeas Jaketa, a baeas mad ar pred o doa kemeret en he zi, hag a ieaz en hent.

Pa o devoa treuzet ar voazik zour, e veljont eun den oc'h arat en he bark, evel a ioa bet lavaret dezho.

— Setu ahont hor medesin, emezho ; guelomp ha ni a deui abenn anezhan. — Staga a rejont ho c'hezeg er stread oc'h ar guez, hag hi er park d'he gaout.

Aotrou medesin, eme Renod, ar c'henta euz ar varc'heien, ar brud euz ho coueziegez a zo deut beteg enhomp. Deut omp d'ho clask euz a berz ar roue ; he verc'h, an demezel Bertha a zo dare da vervel gant eun drean pesk chomet en he gouzouk. Deut ganeomp d'he farea. Ne gollot nag hoc'h amzer nag ho poan, rak pact mad e viot.

— Aotronez, eme Ian, me ne doun nemet eur paour kez labourer douar ha ne ouzon ket petra eo medesinerez ; ne dalie ket ar boan deoc'h dont ama da ober goab ac'hanon.

— Petra, n'oc'h ket medesin?

— N'oun ket an distera tam.

— Ne fell ket deoc'h dont ganeomp da lez ar roue?

— Da ober petra e zafen-me di?

Renod a reas sin da unan euz he gamaraded, hag hema a ieas da droc'ha eur picol scour keuneud, hag en em lakeas da larda discoaz ar paour kez Ian pehini a grie hag a gunuc'he.

— Ahanta, eme Renod, n'oc'h ket medesin?

En em drompla a rit, va zud vad!..

— Ne ket c'hui oc'h eus pareet eun den coz a gredet uaro, hag a ia brema da zimizi adarre evit lacat he heritourien da gounnari.

— Me n'em eus pareet na coz na iaouank.

— Ha da amezec a ioa flastret he izili o coeza euz eur vezen, ne c'heus ket he bareet ken nebeut ?

— Piou en deus contet ar geier-ze deoc'h ?

— Dao adarre, eme Renod d'an hini a zouge ar vaz ; ha Ian gez en devoue eur saead all.

Neuze gouscoude setu Ian o lavaret :

— P'eo guir e fell deoc'h, me zo medesin kement ha ma kerot, hag a ielo ganeoc'h mar deo red.

— Hau, eme ar varc'heien, dont a reomp d'ar von.

Ha setu hi o vont ac'hano da lez ar roue. G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Oferen ar goulou-deiz.

— Ne dal ket ar boan deoc'h, a lavare eur medesin da unan a vikelet sant Christof, ne dal ket ar boan deoc'h dont mui da c'houlen ali diganeme.

— Ha perak, doctor ?

— Perak ? hel lavaret em eus deoc'h meur a vech ; ne dai ket ho poan c'houzouk kuit keit ha ma talc'hot da vont d'an ilis ker mintin-ze. An ilis-ze zo ien da scourni ; me a voar mad an dra-ze p'eo guir oun fablig enhi ugent vloas zo ; hag emaoc'h aze bemdez da bemp heur dioc'h ar mintin o lavaret an oferen da deir pe beder devodez !

— Teir pe beder devodez, doctor ? Lakit tregont pe zaouugent, ha zoken derveziou a vez, an anter muioc'h.

— Guir ? n'eus fors ; an oferen ne ket eun dra red var ar pemdez, ha neuze ho tregont devodez ha ne c'helfent-hi clevet an oferen divezatoc'h, da zeis pe eiz heur ?

— Nan, doctor, va devodezed, p'eo guir e fell deoc'h ober devodezed anezho, ne c'hellont ket dont d'an oferen divezatoc'h ; red eo dezho caont an oferen da bemp heur pe tremen ep-d-hi.

— Mad kent aze tremenent ep-d-hi.

— Tremen ep oferen ? doctor, c'hui a lavar avoalc'h; mes ne lavarjac'h ket mac'h anavesjac'h eveldonme pegement a izom nerz ha consolasion o deuz ar re a deu d'an oferen a c'houlou deis.

— Guelomp-ta petra eo an devodezed-ze o deus kement a izom ners ? mar d'eo da viana eun dra hag a c'heller da c'houzout.

— N'ho anavezan ket oll ; hogen pa fell deoc'h gouzout, setu ana lod anezho. Va diou devodez genta eo ar breur Victorien hag ar breur Gofried a zao bemdez da beder heur anter evit clevet an oferen ha beza, abenn an heur, en ti scol evit skolia bugale kear.

— Mad evit ar re-ze ; me garfe gouzout hag ar re a ra azenned anezho a zao bemdez ker mintin-ze euz ho guele.

— Varlerc'h an daou-ze e teu teir c'hoar a vez bemnoz o veilla tud clanv, hag a deu d'an oferen araok mont d'ho zi da ziskuiza eur pennad.

— Ah ! va beillerezed tud clanv ! evit ar re-ze avad a verit e ve lavaret an oferen evitho.

— Ar re all a dal keit hag ar re-ze. Anaont a ran eur vam hag e deus nevez collet he map, devet en eun tan goall, hag a deu bemdez da c'houlen ar c'hras ma chomo ganthi he skiant. — Eun all, eur vam goz, e devoa o labourat trivac'h heur bemdez epad daouugent vloas destumet eun tamik peadra evit beva dizoursi en he c'hosni. Setu deut ar maro d'he map ha d'he merc'h caer, o deus lezet ganthi eis minorig a zo pevarzek vloaz ar c'hosa anezho. Ar vam goz zo red dezhi labourat muioc'h eget biscoaz, ha dont a ra bemdez d'an oferen genta araog entent oc'h he banden bugale vian, ha ne gaf ket deoc'h, doctor, o defe ar re-ze izom euz a zicour an Env ?

— Eo, eo, guir a livirit ; ni etrezomp tud ar bed a gomz aliez euz ar pez ne anavezomp ket.

— Setu ama, doctor, eun devodez all hag a blijo deoc'h me zo sur. Bemdez couls lavaret e velan em oferen eun den iaouang a zo o studia ar vedesinerez.

Dont a ra, me zonch din, da c'houlen ar c'hras ne gollo ket he ene o clask pared corfou.

— Credabl eo ; hogen ha ne d'eo ket an den iaouank-ze huel a vent, moan ha blond ?

— Eo, dres evel ma livirit.

— Me hen anavez ; ar guella eo eus va scolaerien.

Ah ! me a ioa souezet o velet pegement oa furoc'h hag aketusoc'h d'he labour eget ar re all !

— An oferen a c'houlou deiz eo a ra an dra-ze.

Etouez ar re all a deu d'an oferen-ze ez eus mitizien hag a deu d'an iliz d'an heur-ze evit gallout beza distro araok m'o deuz ho mistri izom euz ho zervich, ha mam befe eun ali da rei deoc'h, doctor, eo pa o pezo izom euz eur vatez, kemeret unan hag a ielo bemdez d'an oferen genta, dizoursioc'h e c'helfac'h beza calz eget na vezer gant mitizien a zo. Bez'ez euz ive micherourezed, kemenerezed ha re all a deu d'an oferen, araok mont d'ho dervez. Guelet a ran c'hoaz aliez potred iaouank, crennardet n'o deus ket ancounac'het c'hoaz ho fascou kenta, ha n'eus ket en em gavet c'hoas var ho hent a gamaradet fallagr evit ho zouelli hag ho zacha d'an drouk, crennarded a lavaran a zo o teski micher, hag a deu d'an oferen araok mont d'ar stal eleac'h ma labouront. Erfin bez'e velan marc'hadourien a deu d'an ilis d'an oferen hag alies da gommunia araok mont da zispaca ho marc'hadourez. Hogen ar re-ze oll ne c'hellont ket dont d'an ilis na vardro seis, na vardro eiz heur. Red eo dezho caout eun oferen abred, pe chom ep he c'hlevet. Hag e caf deoc'h doctor, ne ve ket eur goustians lezel ar re-ze oll ep eun oferen a ra kement a vad d'ho ene ?

— Guir a livirit, ha ne eneban mui ouzoc'h, ho louzou o pezo, hag ho couzoug a bareo, pe me gollo poan. — Ah ! pa deu da zonch din, na ancounac'hait ket, en hoc'h oferen a c'houlou deiz, er *Memento* evit ar re veo, da erbedi eur medesin coz eus va anaoudegez....

— Great e vezo, doctor.

— Ho trugarecat, aotrou'n abad. G. M.

Pelerinachou. — E Lourd e kendalc'h ar belerined da vont an eil banden varlerc'h eben. En dez all, d'ar 17 euz ar miz, eur vanden bardonerien o vont di a dremene dre gear Poatie evit bizita ilis santez Radegond. Unan euz ar bardonerien a scrife evit rei da anaout an digemer mad great dezho e Poatie, ha devosion ar belerined.

« Arabat e vije, emezhan, clask etouez ar bardonerien-ze braoentez ervez ar bed ; ar pez a velet a gaera en hon touez oa ar beorien, an dud clanv ha mac'haniet a iea da c'houlen ar pare digant ho mam vad. »

Guelet a reat tud dall renet dre an dorn, tud hag o doa beac'h o vale, goloet a boultren, skuis maro goude beza tremenet an noz o pidi hag o caua canticou.

Ha gouscoude, daoust d'ho oll skuisder, an darnvuia a ioa falvezet dezho chom var iun hete creisdeiz evit gallout communia en ilis santez Radegond.

Eun darvout a zigoezas gant ar belerined e Poatie.

Eur beleg, a escopti Evreux, hag a ioa hed an hent clanv gant ar boan galon, a varvaz, o tisken euz ar wagon, er gar. C'hoant a ioa bet d'he lacat da efa eur banne dour evit terri he zec'hed, rak sec'hed braz en devoa ; hen avad ne fellas ket dezhan kemeret, hag a lavare : « c'hoant am eus da lavaret an oferen en ilis santez Radegond. » D'an Env eo e zeas da ginnigen da Zoue ar sacrifis euz he vuez ha da echui he belerinach. Ar maro-ze, eme an tad a brezegas deomp goudeze en iliz, a zo eur c'hras evit ar belerined. Doue en em blij o choaz he victim pa en deus sonch da rei grasou bras.

Ar gear a Boatie a bourchase evithan eun enterramant a stok. An Aotrou'n Escop gant he chalonied hag ar c'hlouerdi braz oll a dlie dont d'an enterramant. Ni ne c'heljomp ket chom enhi, rag heuilla a rankemp an heuriou merket evit an hent houarn. Araok mont kuit avad euz a gear Poatie, on devoue an heur vad da boket d'ar relegou sacr a zo e couent ar groas-santel, ha da douch outho croaziou ha chapeledou.

Araok mont en hent c'hoaz e clefjomp eur brezegen dudius great deomp gant an Aotrou Pii, escop Poatie. Setu ama eur skeuden euz ar pez en deus lavaret deomp :

Epad ma coll ho foan an dud fur ervez ar bed o clask hent ar silvidigez, ni a bed Doue da zont d'hor sicour dre vurzudou. Var an douar benniget-ma eleac'h ma zeo falvezet gant Mari diskuez he gloar hag he gallout, o parea corfou, ni a ia da c'houlen ar pare evit hon eneou, ar pare evit hor bro ger a zo seizet, hag ez eo falvezet deomp ober eun ean e kichen bez Radegond, rouanez ar gear a Boatie ; rouanez gloriuz ha galloudus dreist pephini, p'eo guir eo anavezet gant ar bobl hag e ro dezhan he c'houlennou.

Goudeze an Aotrou'n escop Pii en deus trugareket ar bardonerien evit al lamp roet gantho da ilis santez Radegond, hag a chomo eno evit delc'her sonch euz ar pelerinach o deus great enhi.

Lavaret on euz oa bet digemeret mad ar bardonerien e Poatie ; evel ma zoa re baour en ho zouez, keriz a falvezas dezho rei bevans ha kement a vanke d'ar bardonerien baour.

Digouezet e Lourd, ar memes pardoner en deus scrifet. — Digouezet omp ep darvout ebet. Ama ez euz ingroez ; c'huec'h mil pelerin a ioa digouezet en hon raok. — Diou a zo bet pareet var al lec'h, hag an oll o deus criet : *Bevet Mari !* an diou zé zo unan anezho eur plac'h iaouang deut etouez pelerined Ajen, hag eben eur verc'hik mac'haniet deut euz a Doronto. Ni on euz ive cals fizians evit hor re glanv.

Ar saozon a ra eur pourchas braz evit ar pelerinach o deus sonch da ober e Pontigny, e kichen bez sant Edmond, arc'hescop Cantorbery. Evel ma on euz he lavaret kentoc'h, ar bardonerien euz a enezen Breiz a dle en em lacat en hent d'ar c'henta a vis Guengolo. Ar pelerinach-ma a vezo caer dre an niver euz ar belerined ha dre ar reng huel euz a lod anezho.

Er Suis hag er Jura e rer bepret ar brezel d'ar gatoliked ha d'ar veleien. Ar pez a laca an dispac'herien da gounnari eo ar gatoliked a zalc'h mad d'ho relijion, ha ne c'heller e giz ebet ho lacat da beuilla ar veleien touer o deus cavet da zelc'her leac'h ar veleien vad. Ar re-ma a ia ato, pa c'hellont, dre guz, da rei ho zacramanchou d'ar re euz ho farresioniz a goez clanv, hag an archerien o deuz urs d'ho chaseal ha da gregi enho. Ne dremen nemeur sizun ebet na bacont eur belek bennag evelse o vont da ober he gark gant danjer coeza etre ho daouarn.

En dez all tud eur barrez o deus tennet unan euz ho beleien a dre skilfou eun archer.

Ar belek-ma a voue paket gant eun archer en eur c'hoad a dreuze evit mont da eur geriaden vardro eun den clanv. An archer a grogaz enhan hag ez ea d'he gas d'ar prizon da Delemont. Var he hent en doa da dremen dre eur vourc'haden. Tud ar vourc'haden-ze a lamas diganthan he brizonier, hag hen loscas da vale e frankis. Lavaret a rer an hini a reaz an taol-ze a ioa eur goas dic'hizet e maouez. Dont a reas gant eur c'hrok da gaout an archer, ha daoust ma voa gant hema he zabren hag eur bistolen dro, an den-ze a grogaz en he zivrec'h hag a reas dezhan lezel ar belek da vont vardro he zen clanv. G. M.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper.*	»	50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	»	50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	»	90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	»	90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	»	75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1	»» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1	75 c
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1	50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1	25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant, e gallek, *golo paper.*	2	50 c.
Buez Sant Isidor, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Buez Sant Corintin	»	25 c.
Levrik dorn ar Jubile e gallek hag e brezonek	»	25 c.

AL LEVRIOU-ZE A GAVER IVE:

E Brest, e ti an Itron intanvez Normand, leoriourez, ru an ti-kear;
— E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins, mouller ha levrier;
— E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, mouller ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

DISSADORN 5 GUENGOLO 1874. N° 501 DECVET BLOAVEZ[illegible]

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 5 Guengolo 1874.

En eun amzer ma rer e pep leac'h ar brezel d'an iliz ha d'ar relijion, ma clasker mouga ar feiz e calonou an oll gristenien vad, ne ve ket re euz a gement catolig en deus goeziegez, a anavez ar relijion hag he c'har, ne ve ket re anezho oll evit dont, ha dre ar gomz ha dre ar bluen, da genderc'hel ar feiz er re n'o deus ket c'hoaz he c'hollet, ha d'he dihuna er re ma zeo mouget pe anter vouget. An dud a iliz her gra hag o deuz her great ato ; mes mouez an dud a ilis ne d'eo nemeur silaouet hirio, dreist oll gant ar re o defe muia izom d'he selaou. Ar re zo eat toc'hor ar feiz en ho ene ne glevont ket alies mouez ar beteg, ha mar he c'hlevont avechou, ec'h ejont ho scoaz hag e leveront : ho micher a reont. Ma vijent a feiz vad, e lavarjent, ho dever eo a reont, ha ni ma rafemp hon hini, ho silaoufe.

O velet-se, hinienn eüz ar gristenien caloneg-ze pere, ep beza tud a iliz, a zo entanet ho c'halon gant ar c'hoant renta gloar da Zoue o labourat da savetei eneou, a zestum bandennou micherourien, a zesk dezho ho relijion haga brezek dezho evel guir vissionerien. Christenien evelse a ra eur vad ar vrasa ; ho mouez a zo selaouet, rak ne c'heller ket lavaret dezho e reont eur vicher ; ne reont ket an dra-ze evit gounit ; rak eleac'h sacha gantho, eo lacat a reont euz ho feadra ho unan evit sicour ar vicherourien baour a deu d'an asambleou ze. Ar vicherourien pa velont tud evelse, tud a reng huel ervez ar bed, oc'h en em rei d'an oberou-ze a drugarez, a zo red dezho anzao eo ar relijion epken eo ho laca da ober ar vad a reont, hag ez int dre eno douget da garet ive eur relijion a laca santimanchou ker caer e calonou an dud.

Setu ar pez a zonjemp o clevet hano euz ar brezegen great n'eus ket pell e Brest gant ar c'habiten Cont de Mun. Hema zo unan euz ar re o deus labouret muia evit déstum euz an assambleou micherourien catolig e Frans. En derveziou diaraog edo e santez Anna Vened, elec'h ma prezege dirag tud deut di euz a gement asamble micherourien catolig a zo e Breiz. Hé gomzou a iea doun en oll galonou. E Brest n'ep deuz ket great nebeutoc'h a frouez ; he brezegen a sclerea an oll eneou. Eno e voa tud a bep stad, hag euz ar rencou huela, oc'h he silaou.

An den-ze, eme eur gazeten euz a Vrest, a zo eun abostol dindan he zae soudard, eur missioner dindan dillad eun dijentil. It d'he silaou, hag e velot eo Doue en deuz he zibabet evit ar mission en deus kemeret. Evel a lavaromp deoc'h, ar c'habiten de Mun, a zo var eun dro eun abostol, eur soudard hag eun dijentil.

An ali a ro d'ar gristenien caloneg eveld'han eo lacat ar bobl da zistrei d'ar feiz, he ziframma a dre daouarn an asambleou euz her c'has da goll, lacat ar glac'har en he galon hag he zigas da dreid croas Jesus-Christ. — Setu e guirionez eur mission hag a zere oc'h eur c'hristen hag a gar Doue, hag en deus c'hoant da zifen an iliz hag a relijion. Nag a vad ne c'helle ket tud evelse da ober etouez ar vicherourien ha calz a re all ne deont nemeur var dro an dud a iliz, hag en em gat dre eno evel tud dilezet, ep den d'ho c'hentelia na da ober dezho caret ar relijion.

Eur mission e Quito, en Amerik. — Dioc'h ma leverer, e penn ar Republig enz an *Equateur*, en Amerig, ez euz eun den douget meurbet evit ar relijion catolig, eun den santel a c'haller da lavaret. An tadou a urs hon redemption a falvezas dezho rei eur mission e Quito kear benn ar vro-ze. Dec mil den ha triugent a zo enhi. Ar presidant a lavaras dioc'h-tu e kemerje perz er mission-ze, hen hag ar re vras a zo e cark dindanhan ; ha dont a rejont evel ma lavare.

Ar mission a zigoras da zul ar *C'hasimodo* ; ar Gatedral ne voa ket braz avoalc'h evit an dud a ioa en em zestumet evit ar mission, ha red e voue d'an tadou prezeg en eun iliz all da eul loden euz ar gristenien-ze.

Ar re vraz ma on eus comzet anezho a deue bemdez

evel ar re all. Kement a dud a ioa deut, ma na voue ket gallet cofez an oll, hag an tadou a voue red dezho chom eno eis dez goude ar mission evit covez ar re n'o doa ket gallet tostaat kentoc'h oc'h sacramant ar binnijen.

Evit echui ar Mission, e voue guelet eun dra skuerius meurbet. Eur groas caer a ioa great, hag a dlie beza benniget ha plantet en deis diveza euz ar mission. Pa voa deut an deis-ze, mar doa braz an ingroez en derveziou all, e voa brasoc'h c'hoas neuze.

Da zeg heur e zoue benniget ar groaz, ha neuze unan euz an tadou a reaz eur brezegen araok mont ganthi e prosesion d'al leac'h ma tlie beza plantet., E fin he brezegen, an tad o trei he gomz oc'h ar re vraz a ioa oc'h he zilaou, a lavaras dezho o devoa tro da gemeret evit skuer an impalaer Heraclius guechall, o sicour dougen ar groas d'he flas. kerkent ar presidant a ia da lacat he scoas dindan stern ar groaz, hag ar re vraz, ar re e carg a ieas var he lerc'h hag a reaz eveldhan.

Dougen a rejont evelse ar groaz e prosesion, ha petra bennak ma o devoa eur penuad mad a hent da ober, ar presidant ne fellas dezhan lezel den da zont da gemeret he blas, hag he dougas penn da benn.

Evel a veler, setu eno tud ha n'o deus ket a vez evit diskuez int christenien, ha ne ruziont ket euz a groaz Jesus-Christ.

Eur pelerinach er Chin. — Setu ar sinaiz, o kemeret skuer dioc'h catoliked Frans, o vont ive e pelerinach da c'houlen digant Doue savetei an ilis santel hag ar Frans a gas missionerien dezho. An tad Royer, euz a gompagnunez Jesus, missioner er vro-ze, a gomz en eul lizer euz eur pelerinach great gant he gristenien da iliz an Itron-Varia a vir zicour e Zo-chan. Vardro daou c'hant a ioa euz ar bardonerien-ze a iea gant an tad deut hini ac'hann, hini aleshont euz a gement keriaden a zo christenien ezho. An darn vuia o doa da ober antercant pe driugent leo.

Eno ne veacher ket ker buan ha ma rer er vro-ma. Ar re-ma a iea e bag. rag er Chin ne veacher nemeur nemet dre zour, ha ne reant ket ouspen seis pe eis leo bemdez. Pemzek dez a zo bet red dezho da gaout evit ober ho felerinach, hag o deuz hen great petra bennak ma voa prez labour er mareze.

Ar belerined, o vont gant ar ster, o devoa da dreuzi pemp kear vraz, ep conta meur a vourgaden, ha zoken bourgadennou braz p'eo guir unan anezho a zo pemzek mil den enhi. Mad, ar belerined a dreuze ar c'heriou-ze oll en eur gana canticou pe ar rozera. Pephini anezho a zouge var he beultrin imach ar galon sacr e mezer rus. Hag ar pez zo souezuz eo ar baianed ne rejont an distera tam heg ouzomp ; ar pez zo souezusoc'h c'hoaz eo pa zigoues chomp e cafjomp iliz Itron-Varia zo-chan hag ar menez mâ zeo savet an ilis varnezhan goulaouet gant ar baianed !

Eno e voa christenien deut euz a garteriou all, ha d'an 31 a vis Mae e c'helle beza eno pemzek cant pardoner.

An dra-ze a ioa c'hoas nebeut a dra ekichen ar pez a voue guelet deis gouel an Itron-Varia a vir sicour ; rag en deis-ze e c'helle beza eno ugent mil gristen deut a bep corn euz ar vro, hag en ho fenn pemp missioner varnugent. Biscoas kement all n'oa bet guelet er Chin. Biscoas prosesion ker caer ! eun daou c'hant baniel douget gant c'huec'h cant den supilizou gantho, ha neuze e zoa calonou aour da rei d'ar Verc'hez.

O va Doue, pebez barados ! a lavare ar bardonerien, hag an tadou a lavare ive n'o devoa guelet netra caeroc'h nag e Frans nag e Rom.

Eun dudi oa guelet devosion ar gristenien-zé o covez, o communia, oc'h ober hent ar groaz, o silaou comzou Doue. Hent ar groaz a zo savet eno var ar menez er meaz euz an ilis.

Pedet on eus eno, em an tad a verk kement-ma, evit an iliz, evit ar Frans, evit an Allmagn, evit ar broiou a rer ar brezel d'ar feiz enho.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

TREDE DEVEZ VARNUGENT.

Var dro fin miz even, Bernadeta oa deuet en dro e ty he zud. Dont a ree da feunteuniou ar vedisinerez tud euz a bep tu, tud klanv, tud deuet da bourmen, tud deuet da velet, beachourien, tud gouiziek deuet dre vil hent euz an Europa. Ar meneziou-ze, leac'hion ken distro ha ker gouez epad ar bloaz a oa goloet en hanv euz an dud huella euz ar c'herriou braz ; adalek miz gouere menezion ar Pyrenees a zo evel eul loden euz ar c'herriou Paris, Londres, Rom ha Berlin.

Doue a gendalc'he d'ar pez en doa bet sonj a bep eternite : evel ma oa en em zizkuezet d'ar re baour da genta er ger a Vetlehem, araog en em zizkuez d'ar Rouanet ; e Lourd ive, en doa galvet da genta an dud dister, ar re baour, al labourerien ha ne oa nemet goude ar re-man, e teuaz da c'hervel an dud vraz, an dud habil, an dud nobl hag euz a voen huel da zont da velout he vurzudou.

Dont a ree tud da Lourd euz a Gauterets, euz a Varej, euz a Luz, euz a Sant Salver, euz ar feunteuniou galvet an dour mad (*les eaux bonnes*) euz a Vagner a Vigor.

Ar gerik Lourd oa treuzet gant kariolennou kaër meurbet, stag outo, evel giz ar broiou-ze, pevar pen kezek gant diprou ha sterniou a liou brao, ha seizennou kaër gant kleierigou oc'h ober trouz.

Ar veachourien-ze a dremene peurvuia dreist ar glouedou heb aoun euz ar Polis nag euz ar Barner a beoc'h.

Lod a zeue dy gant eur feiz birvidik, lod all gant eur c'hoant braz da glevet ha da velet. E ty Vernadeta e teue tud bemdez, c'hoant a oa da velout an dud bet pareet gant ar Verc'hez hag o guelout a reet. E kement

korn euz ar meneziou, ma teue tud da eva dour ar vedisinerez, ne oa ken komz nemet divar an dra-ze. Neubeut a neubeut e teue an dud d'ober ho sonj var gementze, hag an dud-ze ne oant mui hebken tud euz eur vro dister euz a daou pe triugent leo ac'hano ; mez tud euz ar Frans oll hag ive euz an Europa.

An oll a gave abek er pez en doa gret ar Prefet, rag an oll dud-ze o doa bet da c'houzanv euz an dra-ze ; Koulz ar re a ie evit enori ar Verc'hez koulz hag ar re a oa deuet dy evit guelet ha klevet.

Ar c'homissær en em gave paket aveichou en eur baka ar re all ; rag lakaat a ree heb gouzout he zorn var tud galloudek meurbet pe vrudet dre ar bed oll evit ho skiant hag ho vertuz. Evel-ze eun devez e c'hoarvezaz gantan lakaat he zorn var eun den krenv ha nerzuz pehini a dostaë euz ar glonedou.

Na hellit ket mont larkoc'h, emezan.

Mont a rin aze, a respountuz a vouez huel an aotroute, sellit, emezan ; ha mont a ree dreist ar gloued ha kerz a ree heb spount beteg ar c'hao.

Oc'h hano, mar plich, me a ia da ober proses-Verbal en oc'h enep.

Va hano eo Louis Veuillot, eme an aotrou-ze pehini en deuz skrivet meur a leor kaër ha mad, ha pehini a zifen bemdez hon tad santel ar Pab a enep an dud dizoue, ebarz ar journal hanvet l'*Univers*.

Plijadur em euz da lakaat aman hano *Louis Veuillot* evit ma ouezo peb breton, peb den euz va bro, hano an hini en deuz skrivet hag a skriv bemdez ar muia er journalet evit difen hon Tad santel ar Pab.

Epad ma vije gret proses-verbal a enep an aotrou Louis Veuillot difenner kalounek ar relijion, eun introun a zeuaz da zaoulina en he gichen, hag a zelle varzu ar feunteun burzuduz dre faotou ar plankennou lakeet da zarra ar c'hao. Petra a c'houlenne an Introun-ze ouz Doue en he feden ? Ha goulen a ree bennoz an Aotrou Doue Varnezi, pe var famil an Impalaër ? Neuz forz-aze. An introun-ze ne oe ket ankounac'het gant ar Polis. Ar c'homissær a guitaaz an Aotrou Veuillot hag a zeuaz buhan e kichen an Introun daoulinet.

Introun, emezan difennet eo pidi aman, c'hui zo kavet oc'h ober drouk, c'hui pezo da respount euz a gement-ze dirag al lez-varn, dirag ar Barner a beoc'h, heb gallout kaout rekours nep lec'h goude ma viot kondaonet. Hervez al lezen, mont a ran da ober *proses-verbal* en oc'h enep. Oc'h hano mar plich, Introun.

Me a zo, eme an Introun, an hini zo karget gant an Impalaër da zevel he vab, an introun Bruat, pried an amiral.

Ar c'homissær a grenaz dirag an Introun-ze, ha na reaz ket a Broses-verbal.

Evel-ze na vije ket gret proses-verbal pa oe eno tud galloudek evit ober d'ar Polis krena ; hag e oa eta daou vuzul gant tud ar Polis e Lourd.

An oll a c'houlenne a vouez huel ma teuje an Eskop da lavarout he greden var ben an oll draou burzuduz c'hoarvezet er c'hao. Bemdez e teue klemm d'an Aotrou'n Eskop divarben an dra-ze. Ne oa ket mui ar bobl hebken a c'hrozmole ; hogen an oll dud gouiziek, an oll dud a skiant a c'houlenne sklerijen an Iliz.

Euz a peb tu ive, e tigoueze beteg an Eskopty prosesou-verbal divarben ar miraklou.

D'ar c'huezëk a viz gouere, gouel an Introun Varia Karmez, Bernadeta e doa klevet adarre ar vouez pehini e doa tavet eun neubeut miziou oa, hag ar vouez-ze he galve var an tu deou euz steir ar Gav ; rag na hellet ket mont ken d'ar c'herrek Massabiell pere oa divoallet mad a enep an dud fidel gant ar Polis. Eiz heur euz an noz a oa. Aboan e doa ar bugel en em lakeet var bennon he daoulin, ha lavaret ar chapelet, ma n'em zizkuezaz dezi a nevez Mam santel Jesus-Krist en despet d'ar steir pehini en em gave etre ar c'hao hag hi; ar verc'hez oa evit evel ma vije tost tost dezi evel araog hag a vouse'hoarze outi gant teneredigez.

Na lavaraz komz ebet, na zigoraz ket he muzellou. Aben eun neubeut amzer e troaz he fen varzu ar bugel evel evit lavarout dezi kenavo, ha pignet a reaz adarre er baradoz. En em zizkuez e doa gret evit an triouec'hved gueich hag evit ar veich diveza.

An aotrou'n Eskop Salinis Arc'hekop euz ar ger a Auch, an Aotrou Tibaut Eskop Monpellier, an Aotrou Garrignes Eskop Soissons, an Aotrou Veuillot pehini a skriv ar journal l'*Univers*, an Aotrou Resseguier bet deputet, an Aotrou Vene Karget da evesaat var kement feunteun euz ar vedisinerez euz meneziou ar Pyrenees, ha kalz kristenien vad en em gave neuze er ger a Lourd. Oll o doa klevet ha guelet, klasket o doa a guir oa an oll burzudou ha kridi a reent dija.

Lavaret a reer penaoz eun Eskop euz ar re muia prizet e Frans, o klevont Bernadeta o tisklæria ar pez e doa guelet ha klevet aberz ar Verc'hez, en em gavaz ken tenereet a galon, ma n'em daolaz d'an daoulin dirag ar c'hrouadurez-ze var bisaich pehini e doa ar Verc'hez taolet he daoulagad. Hen prins an Iliz a zaoulinaz dirag ar vesaërez vihan.

Pedit evidon-me, Benniget ac'hanoun hag an dud fidel fiziet enoun, emezan.

Savit en ho sa, aotrou'n Eskop, eme Berson Lourd, deoc'htu eo da rei dezi ho pennoz ; hag e roaz buhan dezan an dorn da sevel.

Daoust m'an doa gret an dra-ze buhan ha buhan Bernadeta, leun a zoujans evit an Eskop, oa daoulinet kentoc'h, evit goulen digantan he veunoz. An Eskop a vennigaz anezi en eur skuilla daëlou.

Deuet oa erfin ar mare evit an Eskop Tarb da lavaret ar pez a zonje euz an oll vurzudou c'hoarvezet er c'herrek Massabiell.

D'an eiz varn'ugent a viz gouere, e kassaz d'an oll bersonet euz he Eskopti, eul liser evit karga tud choazet gantan da vont var al lec'h, ha da glask ar pez a helje he sklerijenna var an traon digouezet eno.

Ne oa ket peur aichuet da gass al lizeron-ze ma tigouezaz en Eskopti eul lizer all digant an Aotrou Rouland, ministr karget gant an Impalaër euz traou ar relijion. An aotrou-ze a lavare penaoz ne oa ket ar Verc'hez en em ziskueze e Lourd ; hag o sonjal ne helle ket dont a ben euz an dud fidel gant ar polis hag ar barner a beoc'h, e c'houlenne ma teuje an Eskop d'he sikour en eur gondaoni an oll vurzudou c'hoarvezet er c'hao.

An aotrou'n Eskop daoust ma kave divalo pers ar ministr, a gassas dezan respount euz he lizer hag a lavare dezan penaoz divarben traou ker braz ne oa ket evit gouzout deoc'htu ar virionez ; ha na helle ket c'hoaz na meuli na kondaoni. Lavaret a ree dezan penaoz en doa dalc'het var he veleyen beteg hen, evit mirout outo da gemer perz ebet en oll draou-ze. Hogen ne oa ket mui evit kenderc'hel evel-ze, hag en doa karget tud a skiant hag a zoujans Doue da ober enklask piz euz ar pez oa tremenet eno.

Pa lavaraz an Aotrou'n Eskop en hano Doue klask ar virionez divarben ar miraklou pere oa bet nac'het heb roezoun gant aotrounet ar gouarnamant, pa doa lakeet an aotrou'n Eskop he lizer er post evit ar ministr Rouland, an aotrou Filhol den brudet evit he vouiziegez vraz var an oll draou-ze, a levere penaoz dour ar feunteun burzuduz euz a Lourd ne oa ket dour medisenerez ; mar deuz bet, emezan, pareou gret gant an dour-ze, ne deket abalamour da natur an dour pehini zo mad da eva evit peb den.

Setu oa diskuliet da veza eur gaou braz, ar pez oa bet skrivet divarben an dour-ze evit plijout d'ar Prefet ; ha ne oa mui leac'h na da Brefet na da vœr difen eva euz an dour-ze. An den gouiziek a lavare : an dour-zo dour ordinal, neuz netra ebarz euz ar vedisinerez ; ha koulzkoude an dour-ze pehini ne oa ket goest dreiza he unan da barea tud, a ree pareou burzuduz, a baree an oll glenvejou goassa eu eun taol. Ar gaou oa diskuliet dirag an oll.

PEDEN.

Introun varia Lourd pedit evidomp !

Introun Varia Lourd, hano an den gouiziek pehini a zizklœriaz ar virionez divarben dour ar feunteun a ra din sonjal en oll vistri ha mœstrezet skol ar bed. Ni a bed ac'hanoc'h hirio evito hag evit an oll vugale hag an oll dud iaouank fiziet eno.

Mar deo breman ker stank an dud difeiz ha dizoue, mar deuz breman kement a dud a gundu fall ; mar teu ar bed da orjella var he dreid, ha neket, o hor Mam vad, abalamour ar vugale hag an dud iaouank zo skoliet e meur á lec'h gant tud pere n'int ket kristen ; hag abalamour ne deo ket desket mad ar c'hatekiz d'ar vugale, ho eneou en em gav dinerz, digaloun, leun a visou da bere na hellont ket beza treac'h pa n'ho deuz ket a relijion. Lakit ar skolaërien milliget-ze da heana, o Mari, ober a reont labour Satan hag he ziaoulou en or ziski bugale da veza dizoue.

Lakit da heana ar mistri hag ar mœstrezet fallakr-ze pere a gontam ar vugale hag an dud iaouank en ho skoliou bihan ha braz elec'h ve lezet ar c'hatekiz a gostez.

Bemdez ve goulennet digant an dud galloudek euz an douar, Impalaër pe roue, lakaat evez ma vo an oll skoliou kristen. Pell-zo er goulennomp, ha ne reer van ebet. Diganeoc'hu er goulennomp breman o Rouanez galloudek euz an env hag an douar. Lakit da c'hueza etouez an dud speret Doue evit ma teui da burifia breinadurez ar c'halonou euz kement moestr pe voestress skoll pere na reont ket ho dever.

O Mari, en hano an dud euz a bere ez oc'h koulskoude ar vam binniget, goulennit deomp digant Doue mistri ha moestrezet skoll kristen pere a lakaio ho soursi kenta da zizki ar c'hatekiz d'ar vugale ha d'an dud iaouank dre al levr katekiz, dre ho c'hundu kristen.

Ra zeuio en hor bro maleuruz euz ar Frans hag en oll broiou katolik, eun amzer e pehini na vo mui kemeret evit Mistri ha Moestrezet skoll nemet ar re vella etouez an dud all, ar re furra, ar re santela.

O guerc'hez meurbet santel, ar c'hontrol a reer breman siouaz, hag a helfet lavaret penaoz na vezo gret biken ar pez a c'houlennomp aman diganeoc'h, hogen anavezout a reomp peger braz eo madelez ha trugarez Doue, ho madelez-ho hag ho kallout e kichen ho mab benniget Jesus evit obten deomp ar c'hras kaër-ze.

Introun Varia Lourd pedit evidomp !

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Histor sant Christof.

Christof a sinifi an hini a zouk Jesus-Christ. He vuez ne deo nemeur anavezet. Gouzout a rer epken ez eo merzer, hag e voue laket d'ar maro evit ar feiz dindan ren an impalaer Des. Ne ket eta he vuez eo a vercan ama, mes eun histor savet divar he benn hag a zo anavezet gant calz a dud.

Sant Christof a zo ar skeuden euz an ners. He hano marteze eo en deus laket an histor a rer anezhan d'en em skigna dre ar vro.

Ervez an histor-ze e voa ginnidig euz a vro Chanaan, da lavaret eo, e tiskenne euz a eur vouenn milliget.

An hano zoken a zouge da genta a sinifie ive milliget, hag an hano-ze a ioa evel eur beac'h a zouge var he ziscoas. Evel m'en devoa eun ners dispar, e falvezas dezhan mont da glask ar roue brasa, nerzusa, galloudusa a ioa var an douar evit en em lacat en he zervich. Caout á reaz eur roue hag en doa ar brud-ze, hag ar roue-ze, o velet he nerz, a voue fouge enhan oc'h hen delc'her en he gichen.

Setu eun dervez e tigouezaz eur furlukin e lez ar roue, hag en em lakeas da gana ha da ober orbidou, hag en he ganaouen e teue alies ganthan ar ger *diaoul*. Hogen bevech ma lavare ar furlukin ar ger-ze, ar roue a rea sin ar groas.

Christof a c'houlennaz outhan perag e rea sin ar groaz evelse. Ar roue n'en doa ket a c'hoant da lavaret dezhan, gouscoude evel ma talc'he da c'houlen, e lavaras :

— Pa glevan henvel an diaoul, e ran sin ar groaz, evit lamet digant an enebour-ze ar c'hallout da ober drouk din.

— Petra, a lavaras Christof, hag oc'h euz aoun rag an diaoul ? An diaoul a zo-ta creoc'h evidoc'h ? ha me a zonje din beza e servich ar galloudusa prins á zo var an douar ! Kenavezo, me a ia kuit. — Hag hen en hent, ha da vont a dreuz hag a hed da glask an diaoul evit en em rei dezhan, p'eo guir e voa hen ar galloudusa.

P'edo evelse o vale, e tigouezas ganthan, en eul leac'h gouez, eun doare den a ioa eur scrij he velet, hag a lavaras dezhan : Peleac'h éz es-te ? piou a glaskez ?

— An diaoul eo a glascan, eme Gristof, rak clevet em euz eo hen ar c'hrea.

— Me eo an hini a glaskez. — Ha setu Christof da vont d'he heul evit he zervicha ha senti outhan ; hogen n'oant ket eat a bell na zigouezaz eur groas gantho, hag an diaoul da ober eun tam tro evit miret da dremen dre he c'hichen.

— Petra eo an dra-ma, eme Gristof, perag e tec'hez dioc'h ar groas ?

An diaoul ne lavaras ger.

— Me gred ec'h euz aoun, a lavaraz adarre Christof ?

An diaoul a voue red dezhan anzao en doa aoun rag ar groaz abaoue m'oa maro Jesus-Christ varnezhi.

— Ah ! aoun ac'h eus ? N'out ket eta ar c'hrea ? Kenavezo ; me ia da glask Jesus-Christ, hag hen en hent en eur lavaret dre ma zea : Jesus-Christ ! Jesus-Christ ! peleac'h e cavin-me Jesus-Christ ?

Unan bennag a lavaras dezhan :

— It da gaout eun ermid zo aze e creiz ar c'hoad, hag hennez a lavaro dezho peleac'h e cavot Jesus-Christ.

— Petra rancan-me da ober evit caout Jesus-Christ, eme Gristof d'an ermid.

— Red eo deoc'h iun, eme an den santel.

— Iun ? me ne ouzon ket iun, ha ne c'hellan ket hen ober. Ro din eur gourc'hemen all bennak.

An ermid a gomzas dezhan a binijennou all.

— Ne da ket da ravodi din-me, eme Gristof, me n'oun ket den da ober traou evelse.

— Cleo, eme an ermit, guelet a rez-te ar ster a zo aze e traon ar c'hoad ?

— Ia, guelet avoalc'h.

— Mad, ar ster-ze zo don ; aze e vez beuzet tud dalc'h mad o clask treuzi ar ster-ze. En em laca da ober ermitach en he c'hichen, hag evel ma zout braz ha cre, e tougi var da ziscoaz ar re a deuio da dreuzi ar ster. O renta evelse servich d'an oll e veli eun deiz ar roue Jesus-Christ.

— An dra-ze a rin avoalc'h, eme Gristof. Ha setu hen o sevel eul lochen var ribl ar ster, o kemeret eur berchen hir evit baz, ha neuze kement beacher a dremene dre eno, ho douge euz an eil tu d'egile. Evelse e tremenaz he vuez o renta servich d'an oll.

Eun dervez ma edo cousket en he lochen, e clevas mouez eur bugel o crial outhan :

— Christof, deus d'am dougen en tu all !

Dont a reas dioc'htu, mes caer en devoue clask, ne gavas den. Distrei a ra d'he lochen, ha kerkent e cleo adarre ar memes mouez : Christof, doug ac'hanon en tu all ! Dont a ra da velet, ha ne gaf adarre netra. Nec'het braz ez a adarre en he lochen, hag e cleo evit an trede guech : Christof, deus d'am dougen en tu all !

Eun trede guech e teu er meaz, hag en dro-ma e caf eur bugel en doa c'hoant da dreuzi ar ster.

Christof a zao ar bugel var he ziscoaz, a gemer he berchen, hag a ia en dour gant he vec'hik.

Mes eat er ster, ar bec'hig a deu da veza beac'h, ar bugel a bounneree, hag an dour a ioa muioc'h a gas varnezhan eget ar c'hustum. Gouscoude Christof a iea ato, ar bugel avad a bounneree ato ive. Ar beac'h a deue da veza ker pounner, ma venne flastra dindanhan ; he halan a vanke dezhan ; biscoaz eun hevelep sam n'oa bet var he choug, ha dour ar ster a vije lavaret ive a enebe outhan hag a venne he gas da veuzi. A bouez gouscoude poania avoalc'h e tigouez en tu all d'ar ster hag e taol ar bugel var ar seac'h.

— Me gave din, eme Gristof, n'em bije gallet morse dont a benn da dreuzi ar ster er vech-ma. Ha pa vije bet ar bed oll var va chouk n'em bije ket bet mui a boan, ha ne vijen ket bet skuissoc'h.

— Christof, eme ar bugel, pounneroc'h eget ar bed oll ac'h eus douget, rak douget ec'h eus crouer ar bed ; me eo ar roue Jesus-Christ. Plant da vaz en douar var ribl ar ster, hag abenn varc'hoaz e veli petra e yezo deut da veza.

Christof a zentaz, hag antronoz he vaz a ioa deut da veza eur vezen balmez euz ar re gaera, goloet a zeliou hag he scourrou o plega dindan ho beac'h frouez.

Pebez kentel a zo cuzet dindan an histor-ze euz a zant Christof ? Guelet a reomp en em zanteleer oc'h ober vad d'an nessa, o renta servich d'an oll, oc'h ho zicour da dreuzi ar ster euz a drubuillou ar vuez-ma. Mes dougen Jesus-Christ dreist ar ster, ha ne ve ket eno eur skeuden euz ar vissionerien a ia da gas Jesus-Christ, ne ket epken dreist eur ster voan, mes dreist ar mor braz ha ledan, d'an enezi ha d'an oll broiou eleac'h ne d'eo ket anavezet ? Ar re-ma ive, calz anezho, a deu ho baz a veachour da drei en eur vezen palmez, da lavaret eo e savont croas Jesus-Christ er broiou gouez, hag e reservont avechou evit recompans ar bod palmez euz ar verzerinti.

G. M.

Eur pennad histor divarbenn sant Thomas Arc'hescop Cantorbery e Brozaos.

Brema pa zeuz hano da gatoliked Brozaos da zont da

bardona da Bontigny, e Frans, e ve mad rei da anaout eur burzud great eno gant Mam Doue e kenver sant Thomaz a ioa neuze harluet euz he vro. An dra-ma zo tennet euz a scridou eun tad a urs sant Dominig hanvet Thomas Champre, hag a veve en amzer an doctor bras sant Thomas Aquin. Thomas Champre a garie lacat dre scrit ar burzudou a zigoueze en he amzer, ha setu ama petra a lavar divar benn arc'hescop Cantorbery :

Sant Thomas a ioa bet harluet euz he vro abalamour ne felle ket dezhan ober eun dra disleal bennag a c'houlenne roue Brozaos diganthan. Dont a reaz e Frans, hag en em dennaz e couent Pontigny, eleac'h ma chomaz eur pennad mad. Hogen abaoue meur a vloaz an escop santel ne zouge evit guiscamant dindan nemet eur silis, ha pa guiteas Brozaoz e voue red dezhan mont en hent a drouc'h-tranch ep caout amzer da gas ganthan dillad da chench.

He siliz eta, evel n'en doa nemethan, a deuas da regi hag a iea a billennou. En em gaout a rea evelse ne-c'het, rak n'en doa c'hoant da ziskuez da zen he binijennou hag he baourentez.

E Cantorbery ez oa eur vaouez santel a vouie epken ar secret hag a c'hrie dezhan he silis pa veze izom ; mes ama n'en doa den da ober an tam labour-ze evithan.

Eun dervez o veza e penn an iliz ep den var he dro, setu hen oc'h azeza eno evit guelet hag hen a c'helje dresa he viscamant dindan. Hogen n'oa ket eun dra eas ; hen ne vouie nemeur griat, ha ne vouie na penauz en em gemeret na dioc'h pe benn comans. Epad ma edo en nec'hamant-ze, setu eun itron gaer, rouanez ar bed he unan oc'h en em gaout dirazhan. Ar Verc'hez a dlie gouzout ober an tam labour-ze, rak sant Jerom en deus scrifet e tlie ar bed beza barnet eun deis gant mab eur Verc'hez, eur gemenerez.

Mari a zaludaz an arc'hescop, a lavaras dezhan ne dlie ket en em nec'hi , hag erfin a gemeraz ar silis euz a dre he zaouarn, a azezaz en he gichen, hag a zresaz a zoare ar silis roget. Goude beza great an tam labour e ber amzer, e zeas kuit.

An Arc'hescop, an daelou en he zaoulagad, hag he galon o tridal gant laouenidigez, ne c'hellaz, evit paea he vicherourez, nemet he meuli hag he zrugarecat. A benn eun nebeut goude, sant Thomaz a Gantorbery a c'hellas mont da gaout Philip, roue Frans ; hema a reaz he beoc'h gant roue Brozaoz hag e c'hellas mont en dro d'he escopti.

Ha ne deo ket eno eun histor vrao evit diskuez humilite ar Verc'hez hag ar zoursi a gemer euz he zervicherien ?

Prest goude m'oa distroet an Arc'hescop santel da Gantorbery, mam Doue a reaz eno eur burzud all. Bez ez oa eno, o tizervicha eur chapel, eur beleg iaouank hag a rene eur vuez santel, mes ne lavare morse ken oferen nemet oferen an Itron Varia. Abalamour da ze ar person canton ha heleien all divardro a deuas d'he damal ha da zougen clem en he enep dirag an Arc'hescop. Ar beleg iaouank-ze, pa voa c'hoaz eur c'hrennard, en doa santet he galon leun a garantez evit mam Jesus, hag en em lakeas da studia en dra c'helle, gant ar c'hoant en doa da veza beleg ha da c'hellout lavaret bemdez an oferen en henor d'ar Verc'hez santel. Mes o veza studiet eur pennad, hag o santout ar garantez-ze o creski c'hoaz en he galon, ne falvezas ket dezhan gortos mui, ha petra bennak n'en doa ket c'hoas descadurez avoalc'h, e reas kement dre he bedennou, ma voue beleget. Neuze, evel m'en devoa peadra, e lakeas sevel eur chapel gaer var he zouar hag eun ti e kichen eleac'h ma en em dennas gant eur c'hloareg hag eur mevel, hag e rene eno ar vuez ar santela. He amzer a dremene o rei an aluzen hag o pidi, hag e lavare bemdez gant ar brasa devosion, an oferen santel en henor d'an Itron-Varia.

Oc'h he velet o ren eur vuez ken dishenvel dioc'h ho hini, ar veleien divardro a deuas d'he damal dirag ho Arc'hescop. Pa voue galvet dirak sant Thomas, ar beleg iaouang a lavaras dioc'htu ne lavare morse nemet oferen an Itron-Varia, hag anzao a reas zoken ne vouie lavaret nemet an oferen-ze. An Escop santel a voue souezet ; consoli a reaz ar beleg iaouank guella ma c'helle ; ne gredas ket gouscoude rei dezhan an otre da gendelc'her da lavaret an oferen, abalamour n'en doa ket a vouezieger avoalc'h. « Chomit, va map, emezhan, ep lavaret an oferen, ken na viot deut gouezieg avoalc'h evit ober an oll deveriou stag oc'h ar velegiach oc'h eus resevet.

Var gementse, ar beleg iaouank, goloet a vez, a ieas d'he chapel. Eno var an aoter en doa laket eun imach d'ar Verc'hez euz eur gened dispar. Stouet dirag an imach-ze, he galon rannet gant glac'har, e lavare : « O va mam ha va mestrez vad, gouzout a rit eo evit ho servicha em eus troet kein da oll vadou ha plijadurezou ar bed. Ne c'houlennen nemet eun dra, en em staga oc'h ho servich ; ha setu tennet diganhen an otre da lavaret an oferen, hag ouspen oun carget a vez hag a zismegans.

Grit eta brema ar pez a zere oc'h ho carantez ; grit rei din adarre an otre d'ho servicha a zo lamet diganhen. Ma na rit ket, bezit sur me a ziscaro ar chapel-ma a ioa deoc'h hag am oa savet evidoc'h. »

O comz evelse e plege he benn var an aoter, hag he glibie gant he zaelou. Kerkent setu ar vam vad o rei ar goms d'he imach, hag o lavaret dezhan dre c'hinou an imach-ze : « Na vuanekait ket, ha chomit e peoc'h, va map ker ; mes it da gaout an Arc'hescob ha lavarit dezhan e secret : Setu ama, Aotrou'n Escop, ar pez ma zoun carget da lavaret deoc'h aberz an itron a deuaz, e penn an iliz, e couent Pontigny, da c'hriat deoc'h ho silis pa voac'h nec'het avoalc'h o clask hen ober. »

O clevet ar vouez-ze, ar beleg iaouang a voue estlamet. En em lacat a ra da drugarecat mam Doue, ha neuze e red adarre da di an Arc'hescop. Evel ma c'houiet e voa bet caset ac'hano an derc'hent carget a

vez, ne fellet ket he lezel da vont beteg ar prelat. Abenn eun heur, eur vikel vraz o tont euz ar palez, her c'havaz eno beuzet en he zaelou, hag o c'houzout ervad e voa divlam ha direbech, her c'hasas beteg an Escop santel. Sant Thomaz hen anavezaz, hag en em lakeas da goms brao outhan.

« Kemerit oc'h amzer, emezhan, va map ; ma vank peadra deoc'h, me ho sicouro euz a greis va c'halon, rak gouzout a ran e leverer pep mad ac'hanoc'h ; ar pez avad a fell deoc'h da gaout, ne c'hellan ket hen rei deoc'h. »

Neuze ar beleg iaouang o tostaat oc'h an Arc'hescop, a lavaras dezhan en he bart he unan : « An itron a c'hriaz ho silis deoc'h e penn an iliz e couent Pontigny, eo a gemen deoc'h rei din an otre da lavaret an oferen.»

D'ar goms-ze an Arc'hescob en em daolas d'an daoulin ehars treid ar beleg iaouang, hag a roas dezhan, na petra-ta, ar pez a c'houlenne. Ouspen-ze kinnigen a reas dezhan cargou all ; ar beleg iaouang avad a lavaraz en doa avoalc'h gant he chapel, hag a zistroas da zervicha he batronez santel gant muioc'h a zevosion evit biscoas.

Ar Verc'hez Vari a reas c'hoas muioc'h evithan ; digeri a reaz he speret en eun doare burzudus ; rak bete neuze on doa bet eur speret pounner avoalc'h, p'eo guir ne c'helle lavaret bete neuze nemet oferen an Itron-Varia.

Eun nebeut derveziou goudeze sant Thomaz a Gantorbery a resevaz ar gurunen a verzer, o vervel evit difen ilis Doue.

Ar burzud em eus merket ama, eme an hini a scrif an dra-ma, ne voue disculiet nemet pa deuaz ar maro d'ar beleg iaouank. Eun nebeut goude he varo, ha tri bloas goude ma voa laket sant Thomas e reng ar zent, eo bet contet din, evel ma em euz he verket ama, gant tud hag verit beza credet. G. M.

Eur medesin en despet dezhan.

II.

Setu eta Ian caset da lez ar Roue. Digemeret mad e voue gant ar prins, rag evel ma o devoa ar vedesined goueziek collet ho latin hag ho louzou o clask parea ar brinsez, ec'h espere e vije pareet marteze gant ar medesin-ma euz eur c'his nevez.

Ian a lavaras d'ar roue, evel m'en doa lavaret d'he gannadet ne vouie mann er vedesinerez, ne voa nemet eul labourer paour. Eur zaeat keuneut a voue laket adarre var he choug, hag ep selaou nag he rezoniou nag he glemmou, e voue caset da gambr ar brinsez iaouank, ha lavaret dezhan e ranke he farea buan, pe e vije bruzunet dindan an taoliou bas.

Red e voa-ta neun pe veuzi. Ian en em lakeas da zonjal, hag abenn eur pennad, setu hen oc'h ober evelen .En em lacat a ra da ober a bep seurt ariezou hag orbidou, da zansal, da fringal, da lamet evel eur maout dinasket. Ar brinsez Bertha , daoust d'he foan, ne c'hellas ket miret da c'hoarzin. Ian neuze a rea orbidou muioc'h mui, hag a rea dispac'h evel an diaoul en dour benniget. Merc'h ar roue a c'hoarzas ker cre ha kement, ma savaz an drean pesk euz he gouzoug, ha ma hen taolas var ar gambr etouez eur c'hinaouad c'hoad. Ian a gasaz an drean da ziskuez d'ar roue pehini hen trugarekeaz, a roas dezhan eur chaden aour , eun habit seiz, ha prezanchou a bep seurt.

Ar medesin nevez a zante ez eo riscluz ar pave e ti ar rouaned ; evelse en doa c'hoant d'en em denna kuit dioc'htu. Mes ar roue her pedas da chom eun nebeut derveziou.

Ia, mes evel eul luc'heden ez eaz ar brud euz ar pare burzudus-ze dre ar ropantelez oll. Lavarat e voue e voa e lez ar roue eur medesin en doa louzeier ha ne harpe clenved ebed outho, lod a lavare zoken e roe ar vuez d'ar re varo.

Var gementse setu eun arme a dud clanv o tont d'al lez da c'houlen ar pare oc'h ar medesin dispar. Tud clanv gant al lorgnez, an tign, ar gouttou, ar c'hal, tud dall, bouzar, mud ; n'em eus ket clevet e vije deut den maro ebet, mes tud taget gant kement clenvet a zo var an douar, a deuaz a vanden da glask ar medesin brudet.

Ar roue a garie he bobl, ha neuze aoun en devoa na deuje kement all a dud clanv da lacat eur c'hlenved spegus bennag er vro. Lavaret a reaz da Ian e ranke parea an oll dud clanv-ze araok kuitaat al lez.

— Roue, eme Ian, re zo anezho, ha biken ne deuin a benn d'ho farea oll.

— Galvit daou serjant, eme ar roue da dud he lez, ha livirit dezho digas gantho peb a benn baz. An daou serjant a deuaz, ha Ian, kentoc'h eget lezel bloda dezhan he choug, a lavaraz e pareje an oll dud clanv a vije digaset dezhan.

— Lezit ac'hanon va unan gant ar re glanv, eme Ian, nemet epken eur scrifagner d'ho niveri ha da gemeret ho hanoiou. Ar medesin a felle dezhan caout amzer da zonjal evit gallout en em denna euz ar voden-ze eleac'h ma voa caset da graonva. Ar scrifagner-ta en em lakeas d'ho c'honta.

— Pet a zo anezho, eme Ian ?

— Daou c'hant, aotrou medesin.

— Kemeret ec'h euz ho hanoiou ?

— N'em euz ket bet amzer c'hoas, gortozit eun nebeut.

— Les an dra-ze, ha kea da c'helver ama eur mevel keginer. Ian a ioa deut eur zonch dezhan.

Pa voa digouezet ar mevel Keginer, ar medesin braz a lavaras dezhan :

— Kemer brasa caoter a zo en ti, eur gaoter hag a ielo eun den ebarz en he eas ; carg ar gaoter-ze a zour, ha gra tan dindanhi a zoare. Neuze e comzaz oc'h an dud clanv a ioa renket tro var dro d'ar pors.

« Va mignoned, c'hoant oc'h euz oll da veza pareet,

ha ne c'hellan caout abeg ebet enhoc'h evit kementse. Hogen evit ho parea eo red din caout eul louzou hag a blijo deoc'h ep mar ; mont a ran da lavaret deoc'h petra eo al louzou-ze. Red eo din caout ongant fresk great gant lard tud. Setu perag e zan da lacat da boazat, er gaoter a velit aze tan dindanhi, an hini toc'hora ac'hanoc'h, ha pa vezo poas mad, e rin ongant gant he lard hag e parein ar re all oll. — Guelomp brema pehini ac'hanoc'h zo presta da vervel.

Ian a ia da gaout eur c'hrac'h coz e doa beac'h o caout he halan, hag a ioa seac'h evel eur geuneuden :

Asa, mam goz, emezhan, c'hui ep mar eo an doc'hora euz an oll dud clanv zo ama !

— Me, va Doue, eme ar c'hrac'h coz, me n'oun ket ken toc'hor-ze ; me a vale mad, ha zoken n'em euz ket a ver halan.

— Petra eo deoc'h-ta beza deut ama ma n'oc'h ket clanv ? it alese neuze, hag it buan.

Ar vam goz ne c'hortozas ket lavaret diou vech dezhi. Mont a reaz ac'hano buana ma c'helle. Pa voa eat er meaz euz ar porz, ar roue a ioa eno o courzi hag a c'houlennaz outhi :

— Pareet oc'h ? va mamik coz.

— Ia, aotrou roue, pareet tre.

Etre daou ar medesin a iea euz an eil d'egile, o clask unan da lacat er gaoter ; mes nicun ne anzave e voa clanv, hag a benn eun anter heur e voant eat ac'hano, pare oll, emezho.

Ar roue a roas da Ian aour hag arc'hant kement a garie, ha Ian a ieaz en dro d'he lochen pinvidik bras. Jaketa a c'hellaz a c'houdevez en em ficha hag en em glinca kement ha ma care.

Hogen cridi a rafac'h-hu ? N'en em glefchont ket guelloc'h goude eget a reant araok. En em hegal a reant kentoc'h, hag en em hegal a reant goude. Ar pez a ziskuez ne c'heller ket eas digas da vad eun dimizi great fall. G. M.

Hanoiou ar jureed evit al lezvarn kenta a zigoro e Kemper, e mis here.

Per-Lois Guegan, euz a Vontroulez.
Ian Guyomarc'h, euz ar Fouillez.
Lois-Joseph Guyonvarc'h, euz a Goray.
Emil-Fransez-Thomas Poirier, euz a Bloneour-Lanvern.
Alexandr-Desire-Jul Guegan, eus Melgven.
Daniel-Emil Acquetil, euz a Vontroulez.
Charles Dumaine, euz ar Vourc'h-Venn.
Adrien Mauduit-Duplessis, euz a Loquirec.
Ian-Vari Cail, euz a Sant Marc.
Ian Berthou, euz a Lanhouarne.
Eozen Nedelec, euz a Blouzevede.
Paul-Charles-Mari Audren de Kerdrel, euz a Lannilis.
Joseph-Mari Kerros, euz a Vrest.
Fransez-Thomas Cornic, euz a Bloudalmeze.
August Gueguennou, euz a Lesneven.
Octav Demonthier, euz a Bont-Aven.
Napoleon Fumeux, euz a Vrest.
Ian-Eujen Gerodias, euz a Vrest.
Lois-Mari Bougen, euz a Vontroulez.
Ernest Demolon, euz a Leuhan.
August Kerneis, euz a Vrest.
Emil Delecluse-Trevoedal, euz a Audiern.
Fransez Veisseyre, euz a Gemper.
Renan-Ian Hemon, euz a Bloare.
Joseph de Jacquelot, euz a Gemper.
Lois-Prosper Ruby, euz a Vrest.
Ian-Lois ar Goff, euz a Bont-Croas.
Lois Chevance, euz a Rosporden.
Christof Coquil, euz a Viclan.
Herri D'amphernet, euz a Gemper.
Alfons Bagot, euz a Roscoff.
Fransez-Per Traonvouez, euz a Vrest.
Emil-Charles-Mari Le Clerc de Fresne, euz a Voelan.
Victor Marille, euz a Vrest.
Anton Acquitter, euz a Dreflez.
Gaston Invintin, euz a Vrest.

Evit delc'her leac'h ar re a vancfe :

An Aotronez Ian-Cyril Doudet, Alexis Guillou, Joseph Merlin, ha Jul-Mari Garabis, ho fevar euz a Gemper.

Doue ne les ket ato an dud difeiz da deleur dismegans var ar relijion, ep diskuez sclerijen dezho.

Setu ama eur c'helou deut euz an Allmagn hag a c'hell servichout da gentel.

Eur marc'hadour braz euz a gear Gladbach en devoa kement a gasoni oc'h ar relijion hag oc'h an dud a ilis, ma sonjaz, evit diskuez an disprij a rea anezho, ober eur viscamant a escop d'he gi. Ar c'hi, guisket evelse evel eun escop, ne ziskueze caout tam plijadur ebet gant he viscamant, hag evel ma scoet ganthan dalc'h mad pa sclabeze eun dra bennag ar viscamant-ze, al loen paour a ieas nec'het avoalc'h. Clenvel a reaz, hag e crogaz en he vestr. Hema a voue caset da gear Bonn dâ louzaoui, mes ne esperer ket savetei he vuez dezhan, dre ne ket bet laket an houarn rus dezhan abred avoalc'h.

Ar re a bren kezeg evit ar c'houarnamant a dle en em gaout :

E Landerne, d'ar guener 4 a vis Guengolo.
E Landiviziau, d'ar sadorn 5 a vis Guengolo.
E Castel, d'al lun 7 a vis Guengolo.
E Lesneven, d'ar meurs 8 a vis Guengolo.
E Plouvorn, d'ar merc'her 9 a vis Guengolo.
E Plouescat, d'ar guener 11 a vis Guengolo.

G. M.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 12 Guengolo 1874.

An tad santel ar Pab a zao beb en amzer he vouez a eneb al labourou a rer da zul ha da c'houel bers. Evelse o c'houzout e reat e Rom labourou deiz anter eost, en deus prezeget a eneb ar re a labour pe a laca labourat en derveziou-ze consacret gant an ilis da zervich Doue.

Bez'ez euz e Rom eur vreuriez savet evit lacat miret an derveziou santel-ze. Ar re zo e penn ar vreuriez-ze a zo bet digemeret gant an tad santel. Lennet o deus dezhan eun *adres* a zonge pevar ha tregont mil sinatur. An tad santel, etouez kement a drubuillou en deus da c'houzanv, a ra vad d'he galon guelet ar gristenien vad o sevel ho mouez evit difen guir an aotrou Doue. E guirionez ar gristenien vad a Rom a vir lezen Doue, hag o deus mez dirag an dud estren a deu d'ar gear-ze, o sonjal ez eo miret ar gourc'hemen er broiou protestant hag hen torrer e kear ar Pab, dirak daoulagad vikel Jesus-Christ.

« Guechall, eme ar Pab, e rebechet d'an ebestel e torrent lezen ar Zabat o kemeret eur penn ed bennak da zic'hreuna ha d'ho dibri evit terri ho naoun ; hirio e tisprijer al lezen gristen a c'hourc'hemen miret ar zuliou hag ar goueliou.

Bez'ez euz, a gredan, daou benn abeg a gementse. Cals tud a labour hag a laca labourat da zul, ep soursial calz euz al lezen hen difen outho. Ar re ma zo poulzet gant an avarisdet, gant ar c'hoant gounit. Destum madou a fell dezho, ha ne zellont ket cals dre be hent e teuint. Bez'eus calz all hag a labour, hag a laca labourat evit ober fae var al lezen he unan. Ar re-ma zo poulzet gant speret satan, gant ar gasoni a enep Doue hag ar relijion.

Ar rum genta, ma ve gallet rei dezho da anaout ne c'hounezont tam o terri al lezen, e collont zoken oc'h he zerri, a ve gallet marteze ho lacat d'he miret. Hogen dall int var ar poent-ze, rak cant guech ez eus bet diskuezet dezho splam e voa red dezho eana eur mare bennag, hag evelse e voa ker couls dezho eana da zul evel eana da eun dervez all, ne fell ket dezho digeri ho daoulagad da velet ar virionez-ze.

Ne lavaran netra euz a vennoz an Env a denfent var-nezho hâ var ho labour oc'h heuilla al lezen ; n'o deus ket a feiz avoalc'h evit saouri guirionezou evelse. Evit avad ar re a labour, a brofan an deiziou santel dre gasoni oc'h ar relijion, ar re-ze ne deus nemet Doue epken hag a ve goest da chench menoziou en ho c'halon.

Guelet a rer, a drugare Doue, e meur a leac'h, marc'hadourien ha micherourien oc'h en em glevet evit miret an deiziou santel ; ar gristenien vad a dle pedi evit ma teui an oll da gemeret skuer dioc'h ar re-ma.

Lourd. — E Lourd ar bardonerien ne eanont da vont a vandennou ; ne veler nemet prosesionou en dro d'an ilis. Ar belerined a gas gantho ho zud clanv, bugaligou dall pe vac'haniet, hag ar vugale-ze a velér o vont kel laouenig ha gant kement a feiz evel pa vent sur da veza pareet. Hag e guirionez bemdez e vez pareet unan bennag ha zoken avechou meur a hini er memes dervez. Dalc'h mad e clever crial e touez ar belerined : burzud ! burzud ! Eun den clanv eo pareet gant ar Verc'hez santel, mes an ingroez tud a zo ker braz eno, ma na c'hell ket an anter euz ar bardonerien guelet ar re zo bet pareet.

Ha pa na ve ken burzud nemet ar bandennou pelerined-ze a deu di an eil rum goude egile, hag a glever eno o cana hag o pidi epad meur a heur dioc'htu, ha pa na ve nemet ar meuleudiou rentet da Zoue ha d'ar Verc'hez sacr ep ean, ha pa na ve nemet ar mercou-ze a feiz roet dirag an oll, hag a deu da zerra ho ginou d'an dud dizoue a fell dezho rei da gridi eo great gant ar relijion catolik, kementse epken a ve burzuduz avoalc'h. Mes evel on eus lavaret, ne dremen dervez ebet na ve guelet eur pare bennak, na deufe eur burzud

bennak da rei espérans d'ar gristenien vad ha da greski ar feiz en ho c'halon.

En dez all e voa eur verc'hik vihan euz a Doronto, er C'hanada, ne c'helle bale nemet var bonez branellou, o vont er c'hao en em gavas pare, hag e stlapaz he branellou oc'h en em lacat da vale evel pa na vije bet cam morse.

Antronoz e voa eun demezel euz a escopti Beauvais clanv gant ar boan en he mell kein, ha ne c'helle ive en em stleja nemet abouez branellou. Goude beza eat gant cals a boan d'an daol santel, e savaz ac'hano pare, dirag an oll belerined a ioa en ilis.

Abaoue, eme an hini a scrif kementma, on eus clevet crial burzud meur a vech, ha peurliesa dioc'h ar mintin, epad an oferennou, eo e tigouez ar burzudouze.

An dud difeiz a egar, na petra ta, o velet ar pelerinachou-ze. Dont a reont, casoni en ho c'halon, da glask goapat ar bardonerien. Pa deuas pardonerien Pariz e voa kerkent ha nav heur, tri ganfard en em laket tost d'an ilis, credabl en esper distrei ar bobl dioc'h he zevosion. Hogen dre ma creske an niver euz ar bardonerien da dostaat, dre-ma velent ne eveseat ket zoken outho, e coljont courach hag e zejont lostog en ho zro. Guelet a reant e zoa eno eun dra bennak creoc'h eget ho goaperez. Kementse ne viro ket outho douetus da grial a enep ar pelerinachou ; hogen guelet o deus gouscoude ez eo esoc'h goapaat ar belerined a bell eget a dost.

Suis. — Er Suis, evel ma ou eus lavaret meur a vech, e veler brema ar pez a zo bet guelet e Frans epad an dispac'h braz. Ar veleien vad a zo harluet euz ho farreziou, hag a zo en em dennet eleac'h ma o deus cavet repu var douar Frans. Ac'hano ez eont, dindan nos da velet ho faresionis, pa glevont e vez clanv unan bennag anezho, hag e reont meur a leo a dreus carter, a dreuz ar c'hoajou, e risel da goeza etre daouarn an archerien.

En dez all aotrou Person Alle, eur barrez tost da Borrentruy, a glevaz, eur sadornvez da noz e voa eun den goal glanv en he barrez, hag her goulenne. Ar belek-ze a zo var douar Frans ; kemeret a ra dillad eur c'houeriat, hag e ra eur c'huec'h leo bennag evit guelet he zen clanv. Ar chans en devoue da vont beteg enhan ha d'he zacramanti ep beza disculiet.

Hogen an dra-ma a voa d'ar sul vintin, ha tud ar barrez-ze a ioa en em zestumet en eur c'hranch evit lavaret ho fedennou eleac'h an oferen ne glevont ket alies. Setu en eun taol eun tamik trouz er c'hranch ; an aotrou person a zigoueze en he zillad couer hag a iea varzu an aoter er penn huela euz ar c'hranch. Pebez laouenidigez evit tud ar barrez-ze ! Pemp miz anter a ioa n'o doa ket bet a oferen. Goude he oferen, ar beleg a reas dezho eur brezegen ver evit ho c'hourachi da zelc'her mad d'ar feiz ha da lacat ho fizians e Doue, rag, emezhan, ne oufe ket dale da zont d'ho sicour.

Neuze ho fedas da chom er c'hranch ken na vije eat kuit he unan. Kemeret a reas neuze adarre he zillad couer, sevel a reas dreist moger eur jardin, hag ez eaz a dreus treus da eur c'hoat evit en em guzet epad an deiz ha gortoz an noz evit dont adarre var douar Frans.

G. M.

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

SEIZVET PENNAD VARNUGENT.

Enor dispar roet da gorf Beneat.

Pa oue tremenet Beneat eb poan gris ebet, evel ma vije en em roet da gousket, menac'h ar binijen, oc'h trous oll gleier kear, a lavaras pedennou ar re varo, hag a zistroas d'ho c'houent o lezel gant ar re a ioa en dro dezha ar garg d'he sebelia. Zaccarelli hag unan bennac euz he amezeien her greas. Lammet e oue divar gorf ar paour santel-se he druillou udur, ha guisket dezha dillad fresk ; kerc'het e voue ive dillad caon euz a di breuriez Itron Varia an erc'h, ar breudeur-se a oue eurus meurbet da renta ar zervich-se da eur paour evel Beneat ; guisket en doare-se, ar c'horf santel a oue astennet var ar guele.

An truillou leun a astus a oue destumet, kercouls ha leoriou Beneat, he visac'h ha kement a ioa bet dezha ; laeret oa dija meur a dam anezho. Ne jomas da arvesti ar c'horf santel nemet eur mevel hag Anna, merc'h Zaccarelli ; houma a ioa souezet o velet n'e doa na donjer na spont oc'h ar c'horf maro-se ; pell dioc'h eno contant hag eurus meurbet e oue en nosveil-se ; an oll a falveze dezho chom ive ganthi kement a joa ho devoa o sellet oc'h ar c'horf maro-se. Fortune he breur a ioa ive laouen bras dre ma zoa tremenet en he di eur paour ker santel ha n'en doa gouzanvet poan ebet o vervel. Epad ma veulet Zaccarelli ha tud he di euz an eur vad ho doa bet da zigemeret ar paour santel-se var he dremenvan, e hospital sant Martin ar beaurien a ioa nec'het bras o velet ne errue ket Beneat, sur emezho, e maro en hent, ne glevjont ar c'helou ken a oue antro nos. Mansini avad a glevas ar c'helou div heur goude ar maro.

Ar c'helou ne oue ket pell evit beza embannet, ha p'edot c'hoas o sebelia ar c'horf e teuas meur a hini da c'houlen guelet ar c'horf santel. D'ar iaou amblit avad araoc goulou deiz oa cals tud o skei var an or evit guelet *ar zant*. Zaccarelli n'en doa digarez ebet da chom eb rei ar blijadur d'an dud devot-se ; ne vouie ket e vije ebdale kement a dud en he di. *Na me na va zud*, emezha, *n'hor boa embannet ar c'helou euz ar maro-se ha ne vouiemp ket e vije brudet ker buan.* An dud, dre ma teuent, a zaouline evit lavaret eur bedennic ha goude e pokent d'an treid ha d'an daouarn, hag an oll a ioa souezet o velet n'oant ket ien ha n'oant ket sounnet gant ar maro, hag e lavarent ne deo Beneat nemet cousket. Dre vir ar re a deuas da genta oa an amezeien. D'ar merc'her da noz matez ar Jesuist coz Fraja a lavaras dezha : ho paour a zo maro. Mari Poeti, a ioa boazet da vont mintin mad d'an ilis a glevas en eur vont : *ar zant so maro*, ne daolas ket evez gouscoude dre m'he doa guelet Beneat d'ar merc'her vintin ; pa glevas avad oa maro *eur zant Alexis*, e teuas da c'houzout a biou e comset, hag e lavaras oa leac'h d'her gervel sant, *peger bras bennac oa ar garantez em boa evit ar paour-se*, emezhi, *morse ne ellis lavaret eur beden evit repos he ene, credi a rean n'hen doa izom ebet a bedennou.*

An Autrou Rubini avad a ententas var ar ger ; p'edo o vont d'an ilis eur frouesierez o veza lavaret dezha oa maro *ar zant*, e zeas var eün da di ar c'higer hag e oue unan euz ar re genta erruet ; n'oa ket aoualc'h dezha beza bet eun dro ; dizrei a reas meur a veach var an deiz. Dom Melis a reas eveldha ; kerkent ha ma clevas oa maro *ar zant* e tiredas da di Zaccarelli, hag eno daoulinet dirag corf ar paour-se, en doa great dezha an enor da breja oc'h he daol, e scuillas daelou puill ; poket a reas ive d'he dreid ha d'he zaouarn ha ne ehane da embann gant an oll oa eur *zant* a velent. Epad ar mintinvez-se e tizroas meur a veach hag e tigassas meur a hini d'he heul.

An tad Piccilli ive ne baoueze da embann meuleudiou Beneat. An intanvez Majo o veza deuet da gofes davitha, he c'hassas mintin mad da velet corf Beneat, engros a ioa dija en ti : Evit ma ne deuje ket re a dud, grec Zaccarelli he doa great prenna an or ; an intanvez Majo a ioa anavezet gant Zaccarelli ha n'e doue poan ebet evit dont en ti ; eno, emezhi, e pedas calonec hag e c'hellas, en eur gregi e izili Beneat, guelet n'oant ket sounnet, ar c'hic ive a blege a zindan ar biziat pa douchet outho. Ar pez he lakea ispisial souezetta oa ar joa hag an eurusded a ioa en he ene e kichen ar c'horf maro-se.

Epad m'edo er gambr ne baouezet da skei var an or, ha ret mad e oue lezel an dud da zont er gambr-se a ioa evel eun orator. Pa deuas an intanvez Majo er meas, ar ru a ioa leun a dud o c'hedal mont en ti ; var he hent dre ma zea ne gleve nemet ober meuleudi *ar zant*. Mont a reas da di ar vestrezet scol devot evit lavaret dezho kement he doa guelet, cals anezho a anaveze diaraoc santelez Beneat, ha dre gals a boan a ellas dont betec enha, ouspen eur vech soken. Darn anezho a glascas meur a veach lavaret *ar requiem* evitha, ha bep tro eo *ar gloria patri* eo a deue euz ho ginou.

Ar brud euz a Veneat en em skigne muioc'h mui dre gear ; ar re hen anaveze ne voulent peur e vezent bet aliez aoualc'h oc'h he velet hag, evel Mari Poeti, Melis ha Rubini, a zistroe meur a veach, kel leun oa an ti ma ne vouie grec Zaccarelli hag he verc'h pe du trei na petra da ober.

Zaccarelli en doa calon vad hag e fellas dezha ober, en he vizou he unan, eun enterrament deread d'ar paour en doa Doue digaset dezha ; c'hoant bras en doa e vije ive enterret e ilis Itron Varia ar Menesiou, dre ma zoa an ilis a garie muia Beneat ; goude cals a boan e c'hellas caout autreadur autrou person sant Salver var barrez pehini oa maro, hag hini person sant Martin a ioa parrez Beneat.

Pa zistroas Zaccarelli dioc'h ar baleou niverus en doa renket da ober evit gellout enterri he baour ha pa velas an engros, e zeas da glasc soudarded evit derc'hel urs etouez kement all a dud ha miret na vije glazet den.

An dud a greske atao vardro an ti, ha pa deujor da ziv heur goude creiz deiz da gerc'het ar c'horf evit he gas da ilis Itron Varia ar Menesiou, ar zoudarded ne eljont nemet dre boan caout plas evit ar re a dlie hen dougen. Cals beleien a deuas da gerc'het corf ar paourse. Ar c'horf a oue lezet dizolo, he zaouarn croasiet var boull he galon. — Racdal m'oue guelet ar c'horf o tont euz an ti, an oll en em lakeas da lavaret : *ar zant, setu ama ar zant.*

Evel n'oa ket pell da vont euz a di Zaccarelli d'an ilis e zejor goustadic. Dre ma zeat ne glevet nemet ar c'homsou-ma : *nac hen a zo caer, eur zant eo.* Eun toullad bugale a heullie ive ar c'horf ha gant ho mouesiou skiltr ne baouezent da ioual, evel ma reat dre gear oll : *ar zant so maro, ar zant zo maro !*

Etouez an amezeien gouscoude e zoa eur re bennac ha ne vouient netra ; evelse grec Nich, he doa guelet Beneat arpet oc'h he zi ha prest da falgaloni, dar meurs araoc ma varvas, hag he doa digaset he fried evit kinnig dezha da zebri, pa glevas an trous a deuas da zellet dre he frenest ; pa velas oa corf Beneat oa ha pa velas an enor a rentet dezha a geusie dre ma n'en doa ket he fried cavet Beneat p'oa diskennet ; *m'hen divije cavet*, emezhi, *marteze e vije maro em zi-me.*

Pa dremenas ar c'horf dirag presbital an autrou Rovira-Bonnet ginidic a Frans ha person parrez Zaccarelli, pegement bennac ma zoa clanv en em ruzas betec he brennest evit guelet corf he genvroad santel ha rei dezha he vennos.

Pa deuas ar c'horf en ilis edot e cana an offis, hag evel ma tliet discleria ar bassion en devez-se soken e oue casset ar c'horf d'ar zacreteri, eno e oue canet al *libera ;* goude ar pedennou-se hag offis ar c'heur e oue lakeat ar c'horf en eur jappel euz ar zacreteri da c'hedal he enterri. Pa deuas, antro nos vintin, touller ar besiou da c'houlen e pe du euz an ilis e vije great ar bez, an tad Palma, ar person, a lavaras n'oa ket evit bel lavaret c'hoas rac emezha, ret eo lezel amser gant an oll evit caout an eur vad da velet ar c'horf santel-ma.

Mintin mad, da vener ar groas, oa bodet cals tud en dro d'an ilis o c'houlen mont da velet *ar zant*, evel m'her c'hrie bandennajou bugale e pep corn a gear ; ebdale ar zacreteri a oue re vihan evit digemeret kement all a dud. Goude an offis oue douget ar c'horf santel var ar vaz-caon e creiz an ilis ; evel ma voue adarre re a engros, e renkjor clasc soudarded evit dioual an doriou ha miret na deuje re a dud en ilis ; en dro d'ar c'horf oue ret caout ive soudarded all ; an oll ho doa c'hoant da velet ar c'horf santel, da douch outha ; darn a zave var ar skinier, darn var an auteriou soken, lod all var ar c'hadoriou coves, ha pa deuas an abardaez, evel ne voat ket evit cas an dud-se er meas, e oue ret lacat ar c'horf en eur gambr da dremen an noz,

ar zoudarded soken ne eljont prenna an or nemet dre gals a boan.

En niver bras-se a dud e zoa cals hag ho doa anavezet Beneat hag a oue contant bras da velet ar pres bras a ioa var dro he gorf, meur a hini anezho a skuille daelou a joa o velet ober kement all a enor d'ar paour keas-se. He dad covessour Marconi ne glevas hano ar penitant santel-se nemet pa scrivas dezha Mansini evit lavaret dezha oa maro he benitant paour Beneat, d'ar guener ebken oa kementse. Diredet a reas kerkent d'her guelet, ha goudeze n'hen dilezas nemeur betec ma voue enterret.

Kement all a vurzudou a dle creski hon c'harantez hag hor fisians evit hor c'henvroad paour, hag hor lacat da lavaret a greiz hor c'halon :

Sant Beneat Joseph Labr pedit evidomp.

Ian ar Gernevez.

Eur skuer vad.

Caout a rer ato bep an amzer euz ar c'halonou christen, euz ar c'halonou cre-ze a voar en em sacrifia ho unan evit renta servich d'ho nessa, ha kementse a gaver aliesa etouez an dud dister ervez ar bed. Eur gazeten c'halleg a gomze en dez all euz eur vatez e doa tremenet he buez e servich eur vestrez clanv gant al lorgnez. Ar vatez-ze, hanvet Mari-Anna Paul ne anaiet ket he c'herent ; savet oa bet en eun hospital gant c'hoarezed sant Visant a Baul. Deut en oad da vont da gomanancha , ez eas da di eun itron bet pinvidik guech all , mes coezet brema couls lavaret er baourentez. Ne c'helle eta rei nemeur a gommanant d'he matez, mes houma ne zelle ket oc'h an arc'hant. Gouzout a rea ec'h elje ober vad eno, rag he mestrez a ioa clanv, hag e devoa cals poan da c'houzanv.

Mari-Anna ne vouie ket gouzcoude pe seurt clenvet e devoa he mestrez ken na voa en em laket da entent outhi. Al lorgnez a zo ken donjeruz, a daol kement a c'hoez fall, ma zeus nebeut hag o defe calon gre avoalc'h evit mont var dro tud criguet gant ar c'hlenvet-ze.

Evelse ar vatez, pemzek dez goude ma oa eat d'an tize, a lavare da eur vignonèz dezhi : « Ne vouien ket pa zoun deut ama, pe ger poaniuz eo louzaoui va mestres ; m'am bije her gouezet araok dont, douetus ne vijen ket deut. Hogen lirio e c'houzon ervad eo Doue en deus va digaset ama, hag e chomin, rak ma na chomfen ket, peleac'h e cafe va mestrez kez euz vatez all ? »

Gouscoude ar vatez caloneg a gave plasou all, hag euz ar re vella. Eun ofiser coz hag he anaie, he goulennas da zont d'he di, rak bet gouliet en arme en doa izom ive euz a eur vatez boas dioc'h tud mac'haniet.

Mari Anna ne asantas ket mont. An ofiser a brometas, ma carje mont, lezel ganthi var he lerc'h ugent mil lur hag he arrebeuri. Kementse evit eur plac'h ha ne devoa netra a ioa eun dentasion, rag en em asuri a raje evelse bara dezhi he unan ive en he c'hosni. Mes o sellet oc'h he mestrez, e lavaraz adarre : Piou neuze a gemero soursi eus va mestrez kez ? hag e chomas.

Eun dentasion all creoc'h c'hoaz e devoue da drec'hi.

Eur c'hoar-vager dezhi, eur verc'h d'ar vam e devoa he zavet, a goezas clanv hag a lakeaz he fidi da zont var he zro, o prometi ive ranna ganthi he zamik peadra. Ne ket ar peadra-ze eo a dente Mari Anna, mes ar c'hlac'har oa da c'houzout e voa clanv he c'hoar ha ne c'helle ket mont var he zro ep dilezel he mestrez. Kement a nec'h a gemeras ma coezas clanv he uan. Neuze amezegezed vad en em ginnigas da zont da ober he labour ; mes pa o devoa louzaouet an hini lor eur vech, n'o devoue ket a galon avoalc'h d'ben ober diou , ha Mari Anna, daoust pe ger clanv ha pe gen diners ma zoa , a voue red dezhi sevel da louzaoui he mestrez. Hogen kementse a ziskuezas dezhi petra e devoa da ober.

« Pa na c'hell den, emezhi, entent oc'h va mestrez , eo anat avoalc'h e fell da Zoue e chomfen var he zro.

Ne deas ket eta da gaout he c'hoar vager, hag ep dale e devoue ar c'hlac'har da glevet lavaret oa maro.

Eun itron all c'hoaz a ginnigas dezhi eur bansion a zaou c'hant scoet, epad he buez, ma carje en em lacat en he zervich. Netra ne voue goest d'he gounit, ha chom a reas gant he mestrez lor beteg ar maro. Ne oufet ket lavaret pegement a boan e devoue var he zro en he amzeriou diveza. Al lorgnez a ioa deut d'en em asten var he c'horf oll, hag ar glanvourez a ioa ker criz he foan ma veze alies kintuz ha grignous. Marianna a veze ato laouen ha leun a zousder en he c'henver, petra bennak m'e devoa collet ive he nerz ha ma voa croumet oll gant ar beac'h a ioa red dezhi da gemeret evit trei ha distrei an hini glanv.

Setu aze burzudou a garantez evit an nessa ha ne gaver ket er meaz euz ar relijion, hag a verit seulvui a veuleudi ma zint nebeutoc'h anavezet gant an dud.

C'hoarezed vihan ar beorien. — En dez all, eme eur scrifagner brudet, Lois Veuillot, e resevet etouez c'hoarezed vihan ar beorien eun intanvez pinvidig euz a Roazon. En eur gazeten difeis, brema ez euz eur pennad amzer, e c'halvet ar c'hoarezed-ze *astu*. Hogen salo e ve d'an hini a roe dezho an hano-ze, e coesfe etre ho daouarn ; falloc'h calz e c'halfe coeza. He vignoned douetus ne rafent ket evithan ar pez a ra ar re-ma evit ar re ma zint en em laket en ho zervich. Astu ! mad , lakeomp ! setu ama gouscoude eun itron vraz , eun intanvez pinvidig hag en em laca en ho zouez, hag a c'houlen calonek guisca ho habit. Bez'edomp eno pa deuaz ar belek da c'houlen outhi ha ne voa netra ó viret n'en em lacaje da ren ar vuez-ze a ra kement a zonjer d'an dud difeis ; hag hi a felle dezhi tremen an nemorant euz he buez er baourentez, etouez tud coz paour, oc'h ho zicour da vale, o louzaoui ho gouliou, o vont da c'houlen restachou ar re a ra cher vad hag a zo guisket mad evit miret oc'h ar re goz izomek-ze da vervel gant an naoun ha gant ar riou.

— Nan, va zad; eme an intanvez, netra ne vir ouzin gant gras Doue. Hag e lavare kementse gant eur vouez sclear, hag al laouenidigez var he zal. Ne zonje ket, ha ne rea nemeur a fors euz ar pez a lavarje tud ar bed, enebourien an iliz hag ar c'houenchou. Ne zonje nemet d'en em rei da Zoue ha d'an oberou a drugarez ar re boaniusa. Al leanez nevez-ze e deuz eis vloaz hag antercant, hag ar pez a ro muioc'h a dalvoudegez d'he sacrifis, eo ma e deus bevet bete vrema e creiz ar binvidigez.

Traonien ar galon sacr.

Bez'ez euz e Frans eur c'horn douar hanvet *Traonien ar galon sacr*. Eur beacher, bet eno, a gont, e *Cannad calon Jesus* ar pez en devoa guelet.

Brema ez euz eun nebeut derveziou, emezhan, e tiskennemp euz ar c'birri tan en eun draonien leun a frescadurez eleac'h na glevemp mui trouz an hent houarn , mes canaouen al laboused cuzet etouez an deliou glaz. Edomp e traonien ar galon sacr...

An draonien-ze zo eur gurunen goat ha guez en dro dezhi. Eun ilis vras, savet gant mein ha teol, hag eun tour coant en he fenn, a zao azioc'h ar guez evel eur groaz a zioc'h eur gurunen.

E skeud an ilis-ze e veve eur bobl a bez gant he c'hiziou hag he reiziou ; cavet on doa eno, er goudor, en naontecvet cantved, ar pez ne zonjemp ket a c'hellet da gaout mui er bed ; Doue o ren var an douar.

Ha gouscoude n'edomp ket er barados ; n'oamp ket digouezet ken nebeut etouez eur bobl a ermited, nag en eur gouent carget a venac'h a dremen ho amzer nos deis sioul o pidi. Bez'on doa dirazomp unan euz an tiez labour-ze a ve kemeret evit dor an ifern, dre ma labourer enho dre dan, ha dre ma teu kement a dud, coz ha iaouank, da goll ho ene enho epad ma c'hounezont arc'hant. E traonien ar galon sacr avad, e kichen an ilis vras, on eus guelet c'huec'h rod o vont dre dan, hà ne deuz eno nemet labourerien christen hag a zavete ho ene en eur lacat ar rodou-ze da vont en dro.

Ar patron, pe an hini zo e penn ar stal vras-ze eo en deus laket eno an urs caer a ra plijadur d'an oll da velet.

An dra-ma a ioa da zul, hag eno ez oa gouel bras, gouel pe bardon an ti labour. Eur bobl a zo red dezhan caout he zevez pardon. Ar patron a deuas d'am digemeret var dreuzou an ilis, hag a lavaras din ez ea an oferen a gommunion da gomans. Daou veleg a ioa o cofez ; an dud a zigoueze a nebeudou, ar voazed en em lakea en eun tu, hag ar merc'hed en tu all. Bez'ez oa eno ive breudeur ar scoliou christen ha c'hoarezed a charite.

Ar c'han a gomansas, devot ha dudius, hag etouez ar ganerien e veliz ar patron he unan o sini an ogrou , hag he vap a zerviche an oferen. Ar gommunion a badaz eun anter heur. Guelet a riz o tostaat oc'h an daol santel bandennou tud iaouang a vije kemeret evit clouer, ha plac'hed iaouang henvel oc'h leanezed en eur gouent, o velet ho modesti. Goudeze e teuas goazed ha merc'hed eun niver bras.

Varlerc'h an oferen ne c'hellis ket miret da lavaret d'ar patron : mes ho labourerien a zo sent !

— Oh n'int ket, emezhan, bez'ez eus meur a hini anezho c'hoaz ha ne dostaont ket , ha n'emaint ket oll ama. Gouscoude omp en em gavet brema da gaout daouzek cant communion er mis , pevar c'hant muioc'h eget varlene.

Ama e lezer he frankis gant pephini ; ne lezer ket avad labourat da zul ; al leoudouet hag ar vesventi a zo difennet, hag e laker er meaz ar re a goez enho dre voazamant. Evit gouzout pebez buez christen a ren hol labourerien, eo red deoc'h tremen daou zervez ama ; hirio ho guelit oc'h ober gouel, ha varc'hoaz ho guelot var ho labour.

Eun dervez gouel a ioa e guirionez. Da zeg heur oa leunoc'h c'hoaz an iliz evit dioc'h ar mintin. Prosesion ar zacramant a dlie beza, ha pourchaset oa pep tra evit ar prosesion. Eur pont a zoare a ioa taolet var ar ster, hag en tu all dezhan oa savet eur repozouer pe eur chapel-ean euz ar re vrava. Pephini euz al labourerien a zigase bleuniou, liseriou guenn, rubanou, cantoloriou, ar pez o devoa a vrava.

— Sellit, eme ar patron, me am bije gallet rei ar pez zo red evit kempen ar chapel-ean ; hogen red eo e tiskuesse al labourerien ho c'harantez d'hor Zalver Jesus-Christ, ha neuze muioc'h e plijo dezho ive pa vezo great gantho ho unan. »

Eno ez eus teir gouent ; unan a zo Lazaristed enhi, en eun all ema ar c'hoarezed a charite, hag en drede breudeur ar scoliou christen.

Bez 'ez euz ive lec'hiou evit ma c'hello al labourerien kemeret eun tam ean hag eun tam ebat dereat bennag, hag ez eus lec'hiou disparti, evit ar re vraz, evit ar iaouankiz, evit ar vugale. Bez' ez euz ive evit ar merc'hed breuriezou ha lec'hiou d'en em asambli, eul leac'h evit ar vugale vihan, eun all evit ar vinored, ha neuze an tiez scol hag ar pez a c'halver patronach. Bez 'ez euz eno c'hoas goazed ha merc'hed e trede urs sant Fransez; caout a rer eno abostolach ar beden, Breuriez Itron Varia an Assompsion, an Act a garantez dispar evit eneou ar purgator, etc.

Evel a veler, e traonien ar galon sacr e caver kement a oufet da gaout er c'heriou, en ilizou eleac'h ma zeo heuillet guella ar relijion. Avoalc'h e ve mont di da dremen eun dervez bennag evit eu em gresat er feiz, hag evit distrei oc'h Doue ma vet en em belléet diouthan. Nag a vad ne ra két eun den hag en deus gallout var ar re all pa vez he unan eur c'hristen mad !

Nag a diez labour evelse, eleac'h mac'h implijer labourerien a gantchou, hag eleac'h ne glever nemet leoudouet, comzou dizhonest, goaperez a enep ar relijion, eleac'h ma c'heller lavaret ne anavezer Doue ebet, a deufe da veza reizet, a ve guelet ar feiz o vleunia enho, ma ve ar re zo en ho fenn tud a relijion hag a skuer vad!

G. ".

Ar medesin hag an den dall.

Bez' ez oa eun den hag a ioa ganet dall, hag evelse ne vouie ket na petra eo an deis na petra eo ar sclerijen,

Evithan n'oa bet morse nemet noz. Evel ne vele ket, ne gomprene ket petra a vel ar re zo mad ho daoulagad, ha ne felle dezhan ken nebeut cridi netra euz ar pez ne vele ket. Ne rea nemet c'hoarzin hag ober goab pa gomzet dezhan euz an heol a ro kement a sclerijen, euz al loar, euz ar stered, euz an oabl glaz a zo azioc'h hor penn, euz ar bleuniou pe fleur a veler lod glaz, lod rus, lod guenn, en eur ger a zoug a bep seurt liou.

Clevet e voue hano euz eur medesin goueziek, brudet bras dre an ijin en devoa da barea daoulagad, hag e voue clasket da zont da velet an den dall. Ar medesin goude beza eveseat mad oc'h daoulagad an den dall, a lavaraz her pareje mar hen lezet da lamet ar goc'hen a ioa o viret outhan da velet, mes troc'ha ar goc'hen-ze a ioa poanius meurbet. An dall ne felle ket dezhan e vije touchet oc'h he zaoulagad !

— Da ober petra, emezhan, gouzanv poan ep izom ?

C'hui a gomz a sclerijen, a c'houlou, a gant tra all ha ne dint oll, me zo sur, nemet diotachou. Va list evel m'emaoun.

— Penauz, eme ar medesin, ne gredit ket ar pez a lavar an oll deoc'h ? Ama kement a zo var ho tro a vel ar pez ma comzomp deoc'h anezho ; ha c'hui a zonch beza furoc'h oc'h unan eget ar re all oll ?

An dall, goude beza argilet eur pennad mad, a lezas gouscoude ar medesin d'he louzaoui. Ar medesin a dro-c'haz ar goc'hen a c'holoe he zaoulagad, ha kerkent e velas.

— Guelet a ran ! guelet a ran ! emezhan ; hag e felle dezhan mont er meas dioc'htu da zellet oc'h an heol a grede bete neuze ne voa ket anezhan.

Ar medesin hen dalc'haz er gambr zu eleac'h ma edo, ha n'hen lezas da velet sclerijen an deis nemet nebeut ha nebeut.

Ha ne deo ket henvel an dud difeiz oc'h an den dall-ze pa leveront ne fell dezho cridi nemet ar pez a gomprenont ?

Eur vaouez coz a iea en dez-all da bardona da Lourd. Eun den difeiz en em gaf var he hent hag en em laca d'he goapaat.

— Mont a rit da Lourd, mam goz ?

— Ia, mont a ran.

— Oh ! ar Verc'hez, ep mar, a zo en em ziskuezet deoc'h, marteze meur a vech.

— Ia, ia ; ha ne ket ar Verc'hez epken a zo en em ziskuezet din, mes ar famil santel oll evel ma voa pa dec'he en Ejipt ; ar Verc'hez gant ar mabik Jesus ha sant Joseph. Ne vanke ken nemet an azen n'em oa ket he velet c'hoas, mes brema her guelan.

Ar c'hanfard ne chomas da c'hortos ken.

Eur mous martolod kristen.

Eul lestr bras, diblaset euz a bors New-Iork, a goezas varnezhan eur goal vafr amzer a badaz tost da eur sizunvez.

Eun nosvez, pa voa crea an avel, ar c'herdin e beg ar vern vraz en em rouestlaz, hag e voa red mont d'ho dirouestla. An eil var al lestr a c'halvaz eur mous, hag a c'houre'hemennas dezhan pignat da veg ar vern.

Ar bugel a gasaz he zorn d'he vonet, a chomas balc'h eur pennad, neuze e taolaz eur zell, gant strafuil, etrezeg ar vern a vranselle azioc'h ar mor a ioa neuze fuloret. Neuze e treuz ar pont d'ar red, hag e tisken er *gaillard* araok, da lavaret eo er c'hamprou zo er penn araog euz al lestr. Daou vunud goude e teu, hag ep lavaret ger, e sao evel eur c'has gant ar skeul gerdin.

Ar vartolodet a scrije oc'h he velet savet ken huel ha bransellet evel ma voa eno.

— Biken, a lavarent an eil d'egile, ne ziskenno beo aleshont.

Hogen ar mous a reaz he labour en ugent munud, hag a ziskennaz ep droug ebet.

Ar musc'hoars var he vuzellou, ar mous a ziskennaz adarre dioc'htu er c'hamprou,

— Da ober petra oc'h-hu diskennet en traon pa zeus lavaret deoc'h sevel da veg ar vern vraz, a c'houlenne outhan goudeze unan euz an dreminidi ?

— Da bidi oun eat, eme ar mous, o ruzia eun tamig hag he vuzellou o crena.

Guelet a rer e ro ar beden calon d'an den.

KELEIER.

Diziou, trede dervez euz ar mis-ma, eur barr avel euz ar re scrijusa zo deut da c'hoeza var gear Kemper. An tiez a grene hag a orjelle, ar vein sclent a nije dre ar ruiou hag an tachennou. Tro var dro da gear, ha zoken er jardinou e kear, ne velet nemet guez discaret, torret, scourrou discolpet.

An dud zoken a velet discaret ha ne allent ket bale a eneb ar sourrat avel-ze. An dra-ma a ioa var dro eun heur ha diou goude creis-deiz, hag ar barr amzer ne d'eo padet nemet eun div heur bennag.

Ma vije padet hirroc'h ne ouzon ket hag hen a vije chomet netra en he za. Evit doare ar bar amzer en deus scoet ive e leac'h all, rak clevet a ran hano a benseou, a vagou pesketa ha ne ouzeur ket petra int deut da veza, ha credabl eo var ar meaz en devezo ive great cals drouk d'an ed du. Ama e clevan lavaret ez eus tachadou ha ne dint mui mad nemet d'ober teil.

Lavaret em euz eur ger divar benn ar bar amzer fuloret a ioa bet ama diziou ; hogen abaoue ez eus deut ama keleier hag a ziskuez ez eus bet muioc'h a zistruch eget a zonjemp. Ama, evel on eus lavaret, ne deus bet ken distruch nemet eur vezen bennak torret pe ziscaret, eun doen bennak goal laket, dreist oll en tiez a zo var an huel, evel ti-scol Santez Mari, pe al Likes, an hospital, tiez an dud troet ho speret, etc. ; mes var an dodchou ez eus bet goasoc'h, ha zoken var ar mezior eleac'h ma zeus distoet cals tiez soul ha ma zeuz ea cals parcajou ed du da goll.

D'ar iaou da noz, e Douarnenez e lavaret e vanke cant euz ar besketerien a ioa var vor.

Kementse ne ket guir, mes gouscoude ez euz, evit doare, collet meur a hini. Evel ma zeo bet discaret peuliou an telegraf ha torret an orjalen, n'on eus resevet ar c'heleier so deut ama nemet dre boan. Gouzout a reomp evel keut meur a hini euz ar bagou n'o doa ket gallet distrei da Zouarnenez, o deus gallet douara e lec'h all, ha mar deo bet bruzunet calz euz ar bagou-ze, an dud, evit an darnvuia, o deus saveteet ho buez.

Ar bagou o deus gallet dont da Zouarnenez, a zo bet collet ive meur a hini anezho pa voant deut tost d'an douar. Sonjit pebez strafuil evit tud kear a ioa eat var ar c'hae evit guelet hag hi a velje ho zud o tont, hag a vele bagou, deut tost, o vont da goll dirag ho daoulagad!

Eur vag euz a Dreboul a voue strinket var ar rec'hil etre Treboul hag an enez Tristan. Euz a bemp den a ioa enhi, unan epken a c'hellas dont d'an douar var neun. Eun all a vije en em zaveteet ive pa nefe ma falveze dezhan savetei ive he vap a ioa mous var ar vak. Guelet e voue eur pennad mad crog en he vab hag o c'houren oc'h ar mor ; dont a reaz eun tarz hag ho loncaz ho daou. Pesketerien euz ar re a ioa en douar o doa bet an hardiziegez, daoust d'an danjer, da gemeret eur vag ha da vont d'ho zicour. Mes ho bag a voue bruzunet dioc'htu, hag hi a deuas var neun d'an aod.

Peder pe bemp bag all a voue strinket var an treaz e kichen ar Riz. Ama da viana mar d'eo collet ar bagou, an dud zo saveteet.

E Porslaouen eur vag all zo bet strinket ha bruzunet var ar reier ; an dud o deus gallet neun bete'n douar.

Epad ar bar amzer-ze oll, Douarneneziz a chome var an aod, gragez ha bugale, ha ne glevet nemet lenv ha kunuc'hen. Eur beleg a ioa eno ive, eur sulpilis guenn ganthan, evit gallout beza anavezet gant an dud a vor, ha rei an absolven d'ar re a velje o vont da veuzi. Biscoas taolen truezusoc'h na scrijusoc'h na voue guelet.

E kichen Beuzec ez eus guelet eur martolod en em zalc'he var an dour abouez eun tam planken bennak. Tostaat a rea oc'h an douar. Gallet e voue rei dezhan da glevet, hag e voue taolet dezhan kerdin evit he zicour. Cridi a reat e voa saveteet ; mes eun tars mor a deuaz evel eul leon fuloret, her c'hasas var adren, ha goudeze hen distrincaz hag her flastraz oc'h ar reier.

Seis pe eis bag all a voue stlapet var an treas dirag Santez Anna ar Palud, ar bagou torret, mes an dud saveteet.

Daou pe dri bense all var ar reier hanvet ar goret, ep ive ma voue collet den ebet.

Eur vag vraz euz a enez Groa, hag en em gave dirak Douarnenez, o veza clasket mont da rei sicour d'ar bagou a vele e danjer, a voue caset ha digaset, a ieas bete Trefeuntec, hag a voue stlapet erfin var an treaz er Riz.

Ne livirin netra euz a eun ti braz, distoet hag anter discaret er riz, nag euz ar guez stlapet a dreuz an hentchou var dro Ploare ; kementse e veler ive e lec'h all.

E Pont 'n-Abad ive ez eus bet cals tiez distoet ha meur a hini goal laket. Toen eur vagazin vras zo bet strinket er pors mor var eul lestr eleac'h ma e deus flastret eur mous.

Evit doare pesketerien Goayen hag ar Guilvinec o doa santet dioc'h ar mintin ar bar avel a dlie c'hoeza goude creisdeiz ha ne voant ket eat er mor. Lavaret a rer ar memes tra euz a besketerien Conkerne.

Ilis Tregunc, a leverer, a zo bet goal gempennet gant ar bar amzer.

Var an hent houarn, e comzer euz a c'har marc'hadourez Rosporden a zo bet distoet oll.

E Brest, ervez ar c'heleier, daou vugel ha meur a zoudard a zo bet goal c'hloazet gant ar vein hag an teol a goeze evel cazarc'h divar an toennou, hag evel e Kemper ez eus discaret cals guez var an tachennou.

An Aotrou Corre, nevez beleget, zo hanvet vikel e Pont'n-Abad.

An Aotrou Saliou, vikel e Pont'n-Abad, zo hanvet professor er Seminer bras.

An Aotrou Morel, vikel e Sant-Vaze Montroulez, zo hanvet vikel e Poullaouen.

An Aotrou Bras, vikel e Poullaouen, zo hanvet vikel e Melgven.

An Aotrou Lozac'h, vikel e Lanmeur, zo hanvet vikel e Sant-Vaze Montroulez.

An Aotrou Bizien, vikel e Lanhouarne, zo hanvet vikel e Lanmeur.

An Aotrou Buanec, vikel e Lanveoc, zo hanvet vikel e Sant-Hernin.

An Aotrou Tanguy, nevez beleget, zo hanvet vikel e Lanveoc.

An Aotrou Bihan-Poudec, bet vikel e Sant-Wazek, zo hanvet vikel e Bohars.

An Aotrou Colin, vikel e Bohars, zo hanvet vikel e Henvic.

G. M.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Guengolo :

Pedi evit an asambleou labourerien ha micherourien catolik.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

HENT HOUARN ORLEAN.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'EUR A TIBLAS PEP TREIN.					PRIZ AR PLASOU. 1res	2es	3es
Brest.....*Dib.*		7h45m		2h »n.	7h30n.	» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Landerne..*Dib.*		8 35		2 45	8 50	» »	» »	» »
Dirinon		8 53		3 5	8 32	1 35	0 95	0 70
Daoulas......		9 4		3 18	8 46	2 35	1 75	1 25
Hanvec......		9 19		3 34	9 2	3 55	2 65	1 95
Quimerc'h......		9 34		3 51	9 24	5 05	3 75	2 85
Castellin......		9 57		4 17	9 49	6 65	5 00	3 65
Quéménéven ...		10 18		4 38	10 12	8 25	6 20	4 55
Quimper......	6h »m	10 53	cr. 20	5 13	10 38n.	10 45	7 85	5 75
Rosporden......	6 38	11 32	cr. 53	5 45		12 90	9 65	7 05
Bannalec......	6 55	11 48	1 10n.	6 4		14 30	10 70	7 80
Quimperlé......	7 49	cr. 11	1 32	6 24		16 00	11 95	8 85
Gestel......	7 39	cr. 30	1 48	6 41		17 35	13 00	9 55
Lorient......	8 5	1 5n.	2 8	7 14		18 45	13 85	10 10
Auray......	9 35	2 5	3 »	8 14		22 75	17 10	12 55
Santez-Anna ...	9 43	2 11	» »	8 21		23 15	17 35	12 70
Guened......	10 8m	2 44	3 31	8 49		25 10	18 85	13 80
Redon......		4 21	4 51n.	10 27n.		29 95	22 55	16 50
Savenay......		2 35				31 80	23 90	17 45
Naoned		6 52n.				36 20	27 20	19 05
Paris.....*Arr.*		5 5m				81 20	60 05	44 10

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.				
Paris .....*Dib.*				8h45n.	
Naoned......				6 40m	
Savenay......				7 29	
Redon	5h »m		6h50m	8 52	
Guened	6 28		8 3	10 21	3h40n.
Santez-Anna...	6 54		» »	10 44	4 6
Auray	7 6		8 35	11 10	4 20
Lorient	8 15		9 24	cr. 10	5 42
Gestel......	8 35		» »	cr. 29	6 4
Quimperlé......	8 57		9 55	cr. 48	6 25
Bannalec......	9 21		» »	1 11n.	6 49
Rosporden......	9 39		» »	1 29	7 7
Quimper	10 6m	5h30m	10 52m	2 2	7 46
Quéménéven......		6 »		2 27	8 46
Castellin......		6 30		2 52	8 50
Quimerch		6 58		3 14	9 23
Hanvec		7 21		3 33	9 43
Daoulas......		7 38		3 48	10 »
Dirinon......		7 58		4 4	10 49
Landerne...*Arr.*		8 47		4 20	10 38
Brest .....*Arr.*		9 5m		5 10n.	11 40n.

HENT HOUARN AR C'HUZ HEOL.

BREST DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						PRIZ AR PLASOU. 1res	2es	3es
Brest.....*Dib.*	7h »m	7h45m	11h30m	2h »n.	4h »n.	7h30n.	» »	» »	» »
Kerhuon	7 14	8 7	11 45	» »	4 12	7 42	1 [illegible]	» 165c	» 145c
Landerne......	7 35	8 20m	cr. 9	2 23	4 33	8 4	2 35	1 75	1 25
Landivisiau......	7 58		cr. 34	2 42	4 54	8 26	4 20	3 10	2 20
Sant-Thégonnec	8 19		cr. 58	» »	5 15	8 46	5 65	4 20	3 05
Pleyber-Christ..	8 30		1 11n.	» »	5 24	8 56	6 50	4 70	3 35
Montroulez	8 50		1 39	3 47	5 50	9 10n.	7 40	5 50	4 05
Plouigneau	9 9		1 57	» »	6 14		8 60	6 45	4 70
Belle-Isle......	10 10		3 10	» »	7 30		12 65	9 50	6 90
Guingamp......	10 36		3 44	4 35	8 5		14 55	10 85	7 95
Sant-Brieuc......	11 40		4 48	5 38	9 3		18 35	13 70	10 05
Roazon......	2 55n.		7 40n.	8 »			30 75	23 05	16 90
Ar Mans......	7 12			cr. 5			50 75	38 05	27 85
Paris .....*Arr.*	11 40n.			4 45m			76 75	57 55	42 15

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.					
Paris.....*Dib.*		8h »n.			10h30n.	7h30m
Ar Mans......		1 2m			5 40m	cr. 9
Roazon......		4 39	5h »m		10 50	3 55n.
Sant-Brieuc......		6 52	8 5		1 48n.	7 4
Guingamp......		7 29	8 56		2 44	7 58
Belle-Isle......		» »	9 22		3 15	8 24
Plouigneau		» »	10 28		4 16	9 28
Montroulez	7h10m	8 45	10 50		4 40	9 51
Pleyber-Christ..	7 26	» »	11 8		4 59	10 8
Sant-Thégonnec	7 36	» »	11 18		5 14	10 48
Landivisiau......	7 59	9 17	11 37		5 34	10 37
Landerne......	8 30	9 36	cr. 4	4h31n.	6 4	11 4
Kerhuon	8 48	» »	cr. 23	4 50	6 20	11 22
Brest.....*Arr.*	9 5m	10 » m	cr. 45	5 10n.	6 35n.	11 40n.

DISSADORN 19 GUENGOLO 1874. Nº 503 DECVET BLOAVEZ

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 19 Guengolo 1874.

Pelerinach ar Folgoat.

Dissul 30 a viz Eost, eme ar gazeten L'*Océan*, daoust d'ar glao a rea epad an deiz, vardro cant den euz a Gonferansou sant Visant a Baul, euz a escopti Kemper, a ioa en em zestumet mintin mad e treid Itron Varia Folgoat, en ilis caer-ze, unan euz a vurzudou Breizizel.

Aotrou escop Kemper ha Leon en deus lavaret an oferen ha roet ar gommunion d'ar bardonerien.

Ouspen ar re zo er c'honferansou, ez oa deut di cals christenien divardro evit pardona ive ha guelet ar c'henta pastor euz an escopti. D'an dud devot-ze an aotrou'n escob en deus great eur brezegen vrao var ar c'homzou ma euz a Aviel an deis : Den ne c'hell servic'ha daou vestr. »

Goude creisdeiz, e Lesneven, e ti ar Retred, en em zestumaz an assamble jeneral, hag an aotrou'n escob en he fenn.

An aotrou Perroy, prezidant conseil an escopti, n'en doa ken gallet dont ; mes an aotrou Amiot, prezidant conferansou sant Loiz hag Itron Varia Garmez Brest, carget ganthan, en deus kemeret ar gomz evit trugarecat an aotrou'n Escob en hano kement a zo er c'honferansou ; neuze en deus lennet eul lizer scrifet gant an ao. Perroy eleac'h ma c'houlen otre vad an escop evit sevel conferansou en tiez ma scolier bugale enho.

Da gementse an aotrou'n Escop en deus respontet, ervez L'*Ocean*.

« Me ho trugareca, aotronez, euz a greis va c'halon euz ar rekejou a rit din. Evit va zrugarecat ha beza anaoudeg em c'henver, n'o poa ket a izom.

Me eo en em gaf eürus da c'hellout ho meuli evit ar skueriou mad a roit. Conferansou sant Visant a Baul a dle ep mar caout an ners da zigas eun niver braz a dud da heuilla ar relijion, rak bez'ez int ar vella euz an oll brezegennou, hini ar skuer vad.

N'em eus ket a aoun evit hen lavaret deoc'h, aotronez : bez'ez oc'h eun daolen dudius dirag an dud, dirag an ælez ha dirag Doue. E guirionez, ac'hanoc'h euz a vugale sant Visant a Baul, eo e teu an oll Oberou mad all a ren etouez ar bobl christen ; dreist oll, ganeoc'h-hu eo bet savet asambleou catolig ar vicherourien. Va c'hoant eo an hini a verk din ho prezidant mad : red eo sicour Conferansou sant Visant a Baul d'en em skigna.

Plijadur am euz o clevet ez euz eur Gonferans nevez var nez beza savet e Douarnenez. Ar Gonferans a zo galvet da ober eur vad vraz er gear-ze. Abaoue prezegennou Mikeal Nobletz ez eus chomet etouez pobl Douarnenez eur feiz didroel ha griziou doun pere zo prest da nevezi ha d'hen dougen d'ar mad daoust da gement hen distro dioc'h ar mad-ze. Setu ar pez a sco va speret bevech ma zan da Zouarnenez.

Evit an tiez a zaver bugale enho, e velfen gant plijadur sevel enho Conferansou sant Visant a Baul, petra bennag e Pont-Croaz, e Castel hag e Lesneven, scolachou renet gant beleien, an darnvuia euz ar vugale a ia di o deus sonch d'en em lacat e reng ar glouer.

Gouscoude bez'ez euz en ho zouez hiniennou hag a gemer eun hent all, a zistro er bed evit kemeret eur gark pe eur vicher. Evit ar re-ze dreist oll e ve eur vad beza en em laket e conferansou sant Visant a Baul, rag o kuitat ar scolach e calent eur famil gristen evit ho digemeret ha difen ho vertus.

Diveza guech ma zoun en em gavet er c'helc'h catolig e Brest, em eus sonch ec'h alien ar re zo e penn ar c'helc'h-ze da glask tud iaouank diorroet mad ha d'ho zenna davetho, rag o vont er bed, emaint e danjer d'en em goll ma na vez den var ho zro ; oc'h ho digemeret gant carantez ha madelez, e pellaot cals danjerou dioutho.

Ho lacat, adaleg o c'henta camejou er vuez, da zarempredi tud hag a zo christenien guirion, ho zrei varzu an oberou a drugarez, a zo renta dezho ar servich an talvoudeca. Red eo mont a ziarben dezho, ha rei muia ma c'helloc'h a amzer d'hoc'h assambleou ha d'ho Conferansou.

Me ho ped d'en em rei da abostolach ar iaouankis.

Mar greont, adaleg an derveziou kenta ma zeont er bed, anaoudegez gant ho Conferansou, mar bez great digemer mad dezho enho, e chomint vertuzus. An tadou a famil a dlevezo deoc'h calz a anaoudegez vad. Hi eo a dlefe poania da skigna ar c'honferansou-ze a viro oc'h ar iaouankis da goeza en dizurs. Evelse skigna ar c'honferansou a zo eun dra euz ar re vella ha talvoudusa, ha ne oufen ket ho courachi re d'hen ober. »

An aotrou Amiot en deus comzet neuze, ha lavaret ez oa, en taol kenta, pemp den varnugent e Conferans Douarnenez. hag e Conferans sant Martin Brest, e doa bet poan o sevel, ez oa brema ive pemzek.

Ar presidant en deus lennet neuze eul lizer digant superiorez couent ar vizitation e Paray-le-Monial, e leac'h ma trugareca Conferansou Breiz euz an *ex-voto* caer o deus caset di. Eur galon aour eo, a zo enhan hanoiou kement hini zo er C'honferansou.

An aotrou Amiot en deus neuze trugarekeat an aotrou'n Escop da veza deut d'en em lacat en ho fenn; esperouta reomp, emezhan, ho caout adarre evit hor bennigen er bloaz a zeu.

An aotrou'n escob en deus lavaret ne c'helle ket gouzout hag hen a c'helje mont di er bloaz a zeu, mes lavaret en deuz e tlie mont da Rom e fin ar mis-ma, ha ne vancje ket da c'houlen bennoz ar Pab evit ar re zo e Conferansou sant Visant a Baul, he vugale ker sentuz ha ken douget evithan.

Sans. — Setu adarre eur vesaerez paour laket e reng ar zent. En dez all e selebret e parrez Cudot, en escopti Sans, canonizasion santez Alpais, guerc'hez, da lavaret eo, e tiscleriet gant solanite e voa laket ar vesaerez humbl-ze, gant an iliz, e reng ar zent. Ne deus netra caeroc'h eget eur gouel evelse, ha seis cant vloaz a ioa n'oa bet canonizet den ebet euz a escopti Sans. Evelse e voa ouspen ugent mil belerin deut da gemeret perz er gouel-ze, petra bennag er c'harter-ze euz ar Frans ne deo nemeur cre ar feiz. Kementse a ziskuez gouscoude ne ket c'hoas maro ar feiz e nep leac'h, hag ez eo avoalc'h eur gouel bennag evelse evit he lacat d'en em ziskuez ha rei buez dezhi. Rak guelet a reat eno eun devosion evel er pelerinachou caera.

Adalec c'huec'h heur dioc'h ar miutin edo ar bardonerien o treuzi ar meneziou, ha biscoas n'oa bet guelet er vro-ze ker caer prosesion. Evit lavaret an oferen d'ar belerined-ze e voa savet eun aoter e gouelet eur brajen vras dispar, e kichen feunteun burzudus santez Alpais. Gouzout a rer e deuz ar zantez great calz a vurzudou er c'harter-ze.

Pelerinach ar zaozon. — Pardonerien Brozaoz, o vont da Bontigny, a zo tremenet dre Baris.

Tri c'hant pemzeg a ioa anezho. An noz o deus tremenet eno, hag antronoz vintin int eat da glevet an oferen da iliz Itroun Varia ar gounidou eleac'h ma zeus bet great eur brezegen dezho gant an aotrou Guillemin, escop Canton. Neuze int eat d'an hent houarn, evit disken e sant Florantin ha mont ac'hano var droad da Bontigny da vez sant Edmond a Gantorbery. Teir heur vale o doa da ober, hag o deuz-hi great en eur gana himnou ha canticou. Bez'ez oa en ho zouez daou Escop ha meur a hini euz ar re vraz a Vrozaos.

G. M.

Itroun Varia Lourd.

PEVARE DEVEZ VARN'UGENT.

Ne oa mui lec'h, evel oun euz el lavaret, na da Vœr na da Brefet da zifen eva euz dour ar Verc'hez.

Evit kaout eun abek bennag da zifen d'an dud eva euz an dour-ze, e oa bet skrivet var mogeriou Lourd euz aberz ar Prefet :

Dre soursi evit ar relijion hag evit aichui ar moumounerez a reer er c'hao Massabiell.... Ne oa ket mad mui an abek-ze pa zeo guir lizer an Eskop a verke penaoz hen en dije lavaret mar oa ar miraklou euz ar c'hao Massabiell hervez ar relijion pe kontrol dezi.

Merket oa bet c'hoaz var ar memez mogeriou :

Evit kemeret soursi euz yec'het an dud pere a ia dy, rag be a zo kalz traou en dour-ze pere a helje ober droug ma vent evet heb aotre ar vedisinet...

Ha setu breman eun den a skiant an Aotrou Filhol a zeue da zizlavaret ar gaou-ze. Ne zeuz, emezan, en dour-ze netra euz ar vedisinerez.

Petra oa ret neuze da dud ar gouarnamant da ober? netra, nemet tenna alesse ar goardou hag ar glouedou, ha lezel an dud fidel da zont da bidi pa garjent er c'herrek Massabiell.

Ne oa ket gret an dra-ze. An orgouil a zo kalet e pen an den, hag an orgouil oa Roue an oll aotrounet-ze. An orgouil pe ar rogentez ne fell dezan plega morse. Pa ve dizklœriet dezan sklœr penaoz e ma ar gaou gantan, ez a e kounar hag e talc'h d'ar gaou-ze. Derc'hel a ra pen d'ar virionez, d'he vistri, d'ar furnez, ne blego biken, en em reudi ra, ken a zeu an hini a zo mœstr d'hé derri, d'he vruzuna gant faë evit he sottoni.

An dud dizoue na golzont ket kaloun, an oll journalet fallakr e Paris, hag er Frans pen da ben, ha beteg en Europa soken a skrivaz a enep ar miraklou a c'hoarvezé e Lourd, hag a enep lizer an Aotrou'n Eskop.

Ar journalet hanvet e gallek : Journal des débats, la Presse, le Siècle, l'Indépendance belge ha kalz journalet all a ree eur brezel ruz d'ar miraklou. Ar miraklou, emezo, na hellent ket beza grœt, re a skiant onn euz évit kridi an dra-ze. Hag eur mirakl eo guelont eur plac'hik hanter diskiant oc'h ober jestou, hag o velout kerreko c'huezi dour? Ar vedisinet o deuz ive pareet meur a zen klanv gant dour sklœr, ha koulzkoude ne ve ket lavaret an dra-ze eur mirakl.

Evit ar journalet fallakr-ze, ar feunteun burzudus pehini a roë kant mil litrad dour bemdez, a oa eur garrek o c'huezi dour. Ar gaou na goust netra da seurt journalet-ze.

Na felle ket dezo kennebeut lezel an Aotrou'n Eskop klask testeni d'ar virionez. Daou journal bihan : unan e Tarb : l'*Ere imperiale* unan e Lourd : Le Lavedan, a stourme bemdez euz lizer an Eskop ; hogen ho fistolen oa glebiet ar poultr ebarz, hag a vankent ho zaol peb sizun.

Ar journalet pere a gar ar relijion : l'Univers, ha l'Union a gemeraz difen ar virionez gant eur galon vraz. Cetu petra a skrive neuze an Aotrou Veuillot.

Aotrounet ar gouarnamant o deuz nac'bet ar miraklou heb klask da genta e pelec'h ema ar virionez ; breman an Eskop a ia da lavaret he c'her diveza, goude beza gret eun enklask piz euz ar virionez, he wir hag he zever eo. An Aotrou'n Eskop a ra karg da eul lez-varn da glask pe ze guir pe ze gaou ar pez a zo c'hoarvezet er c'herrek Massabiell. An dud dizoue a c'hrozmol euz an dra-ze ; c'hoant o defe martreze e teufe an Eskop da zizprijout eur c'hras kaër a ra Doue d'he Eskopti pe e teufe da lezel superstitionou kriski eno.

Ma na blij ket d'an dud fallakr enklask an Eskop divarben miraklou Lourd, be a hellout euz ho c'hostez ober eun enklask all hag a ouezint evel-ze ar virionez.

L'Univers, l'Union hag an oll journalet katolik a lavare : ar pez zo c'hoarvezet e Lourd a zo guir pe c'haou ; an Aotroun Escop a lavaro deomp goude eun enklask piz var gement-ze petra da gridi. Ar gristenien katolik a lavare c'hoaz : red eo klask ar virionez divarben ar burzudou digouezet e Lourd. An dud dizoue a lavare d'ho zro : ret eo nac'ha ar burzudou heb enklask ebet. Ar gristenien-ta a c'houlenne sklerijen ar virionez ; an dud fallakr a felle dezo he mouga. Epad ma oe evel-ze miraklou ar Verc'hez dindan teod an dud, na heane ar vam a drugarez da rei grasou nerzuz d'an eneou mad a zeue d'he fidi e Lourd.

Eur bugel euz sant Justin e departamant ar Gers, Ian-Vari Tambourne a oa dalc'het pe seziet en he c'har deou. Kement a boan a c'houzanve er c'har-ze, ma oa troët he izili, ha ma n'em gave he droad deou troët en tu kontrol. Iec'het ar paotrik a oa deuet fall, ha n'hen doa ket mui na c'hoant-dibri, na c'hoant-kousket.

Ian-Vari a ie var fallaat bemdez. He dud, pere o doa eun tammik leve, a zizpigne kalz evintan hag a gemere kuzul euz kement medisin a oa er vro. Netra ne doa allet parea ar c'hlanvour.

He dud n'o doa mui a fizians er medisinerez ; trei a rejont ho daoulagad varzu ar Verc'hez en em zizkuezet e Lourd. Dan 23 a viz guengolo 1858 mam Ian-Vari a gemeraz kariolen Lourd evit kass he mab beteg ar c'hao, hanter kant kilometr euz a sant Justin. Digouezet en ger, ar vam a zougaz he mab paour beteg ar c'hao. Souba a reaz anezan ebarz ar pisin, o pidi kalounek an hini a zo galvet yec'het an dud infirm pe klanvuz. Ar bugel e oa er meaz anezan he unan, he zaoulagad a oa digor braz, he c'hinou hanter-zigor evel pa velje eun den bennag ha n'en doa morse guelet.

Petra t'euz, a c'houlennaz he vam digantan ? Guelet a ran, emezan, an Aotrou Doue hag ar Verc'hez ! Ar vam skoët en he c'haloun, o klevout kement-ze, a zantaz ar c'huezen o tivera euz he zall.

Ar bugel a zeuaz ennan he unan ; mam, emezan, eet ar boan kuit, n'em euz ket mui, a boan, bale a hellan, me zo deuet krenv evel gueiach all. Ian Vari a lavare ar virionez. Ian-Vari a oa pare. Dont a reaz en dro da Lourd var droad, dibri hag eva a reaz, ha kousket a reaz c'huek, Pa oa eet kuit ar boan hag ar c'hlenvet ha deuet ar yec'het, ar c'housket a zeuaz ive en dro.

D'an devez varlerc'h, Ian-Vari Tambourne a leaz en dro d'ar c'hao da souba c'hoaz he izili ebarz dour ar Verc'hez ; hag e lakeaz eun offeren evit trugarekaat Doue en iliz Lourd. Ne oa ket mui ezom a gariolen.

Pa oant digouezet e sant Justin, ar bugel a velaz he dad var an hent o sellet ha dont a ree he vab en eur gariolen bennag.

Ian-Vari o velout anezan euz a bell, a lezaz dorn he vam hag a ziredaz d'he gaout.

An tad, o velout kement-ze, a oe var poent da fallaat ; hogen he vugel muia karet a oa etre he zivrec'h hag he vriate var boul he galon. Tad emezan, ar Verc'hez e deuz va fareet.

Ar brud euz ar mirakl-ze a zeaz buhan avoalc'h dre ar vorc'h e pelec'h an oll a anaveze mad Ian-Vari. Dont a ree tud euz a bep tu d'he velet.

Doue a zizkueze dirag daoulagat an oll he c'hallout dre ar pareou burzuduz-ze. Lezet en doa epad eun neubeut amzer an dud da stourm euz he oberou ; Mœstr oa lakaat ar brezel-ze da aichui, ha Mœstr oa ive da blega kalon an dud galloudek euz an douar d'ar pez a c'hoantee.

PEDEN.

Introun varia Lourd pedit evidomp !

Introun Varia Lourd, c'hui o peuz lezet ho puzudou neubeut amzer dindan teod an dud, hag o peuz fallet e teufe ar journalet fallakr da stourm ouzoc'h ; ar journalet-ze pere o deuz lakeet kement a dud da fazia, ha da goll an doujans a Zoue.

Pegen fur eo an Iliz, o Mari, pa c'hourc'hemen da Rouanet an douar lakaat da devel ar journalet pere a lavar geier, pere a veul an drouk, ha pere a ra brezel da Zoue, pere a labour evit desco ar bobl hag ho c'hontami. Evel ma ve miret euz ar muntrerien da gemer armou ha d'en em unani a vandennadou evit distruja an dud, e dlefer mirout euz an dud lenn ar journalet fallakr. Ar journalet na dlefe beza skrivet nemet evit asten ar feiz etouez ar bobl, evit kelen an dud var ar virionez hag al

lealdet. Ha setu dre fazi an dud o deuz ar gallout breman e peb rouantelez, ar journalet a ra eul labour kontrol d'ar relijion ha da peb mad evit skigna dre ar bed oll eur speret a ziaoulegez, a gundu fall, a fazi, a gassoni, a revolusion hag a varo.

Guerc'hez Vari, euz pehini ar muzellou a zo ker pur, c'hui n'o peuz ket saotret donœzon Doue, ho muzellou n'ho deuz morse digoret nemet evit ar beden, ar garantez, evit meuli Doue, hag ober vad d'an dud. O Guerc'hez Vari, sellit a drugarez euz an niver braz a dud beuzet en diluich-ze euz ar goal-skridou, ha deuit d'hor sikour.

Roit ho kuella bennoz d'ar skrivanourien pere a servich Doue hag an Iliz, ha pere dre-ze a servich an dud, hag a zifen ar gnir a enep ar gaou, ar c'haerdet a enep an traou louz ha divalo, ar mad a enep an drouk.

Roit dezo ar c'hras da lakaat ar virionez e pen hag e kalon an dud, d'ho lakaat da drei varzu Doue. Ra vezint sikouret gant an arc'hel sant Mikeal, ma stourmo assamblez ganto, ma drec'hint arme satan hag he likizien, ha ma zeui an oll skrivagnourien, an oll journalet da sevel euz pevar c'horn ar bed beteg an envou, ar c'hri-man : Piou a zo evel Doue ? bevet an Aotrou Doue ! gloar da Zoue da viken !

Introun Varia Lourd pedit evidomp ! Evel-ze bezet gret. ANNA DE JÉSUS.

Buez burzudus Beneat Joseph Labr.

EIZVET PENNAD VARNUGENT.

Enor dispar roet da gorf Beneat.

Guelet hor beuz ar gear a Rom, evel pa lavarfen, a bez o tont da velet corf ar paour keas Beneat, en he gichen scoas ha scoas e velet ar gardinaled, ar breladed, an eskibien, ar veleien, ar brinset ar brinseset e mesc an artizanedou hag ar beaurien, hag oll e vrudent vertuziou *ar zant*. Morse marteze corf maro ebet n'en deus bet muioc'h a dud var he dro evit n'en doue Beneat epad ar pevar devez ma chomas var ar vascaon ; ar burzud a ioa a vel d'an oll oa ma chomas, epad ar pevar devez-se ar c'horf-maro eas da blega, trei ha distrei a ellet an oll izili eb poan ebet ; a amzer da amser soken ar dour c'houez a bizenne var he vizach ker puill ma renket he zec'ha ; kement hini en deveze bet an eur vad da drempa eur monchouer pe eul lienen er c'huezen he dalc'he evel eur releg an talvoudeka. Mercou caeroc'h c'hoas a ziskuezas galloud ar paour santel-se; ouspen ar joa dudius a bare var dremm pep hini dirag ar c'horf maro-se, Doue ne baoueze, evel pa lavarfen, da ober burzudou evit paea feiz ar bobl niverus-se.

D'ar zadorn evit lezel an ilis dieup evit ober lidou caer an devez-se, hag evit ma elje ar bobl kenderc'hel da zont da velet corf ar zant e oue caset en eur riboul stoc oc'h ilis, gant fisians e c'helje ar zoudarded der-c'hel urs o lezel an dud da vont dre eun or ha da zont dre eun all er meas. En devez-se Anjelik Gardellini a deuas da essa guelet corf ar paour-se he doa kement a blijadur o velet o pidi, en he zonch avad edo caout eur c'hras digant Beneat.

Houma ne veve pell amser a ioa nemet dre viracl, abaoue eul lam bras he doa bet n'oa gellet caout louzou ebet oc'h he foan, ar vidisinet hen anzavez dirag an oll. Bep eur mare e teue fallaennou varnezhi hag e venne mouga ; evit hasten eun neubeudic he buez e veze voadet neuse, pegen diners bennac he c'havent. Ne elle derc'hel tam boued, couls lavaret, taol a rea goad dre he ginou ; meur a veach oa bet nouet, evelse he c'hoar Dulsisim ne dileze morse, nos deiz e veze en he c'hichen. Abaoue eun nebeut misiou ispisial e fallea bemdez, diabars he gouzouc a ioa deuet da c'houlia en evelep doare n'oa mui evit lavaret ger, he c'hoar hag he mam ebken a voueze dre he muzellou petra fel-le dezhi lavaret, he zreid hag he daouarn a ioa ive commanset da goenvi, hen evelep doare ma ne c'hortozet evithi nemet an heur.

D'ar iaou pa glevas an diou c'hoar oa maro Beneat, Dulsisim a oue glac'haret dre ne velje mui ar paour devot-se o pedi en ilizou ; Anjelik a vad a oue laouen e clevet ar c'helou-se hag a ellas rei da entent d'he c'hoar eo Beneat a bareje anezhi. En devez-se soken Anjelik a fellas dezhi mont betec ar c'horf santel, mont a reas betec an ilis, evel ma zoa destumet er zacreteri ne ellas ket mont betec enha. Ar pennadic hent se en doa he sempleat kement m'e doue eur fallaen. Hano a ioa da glasc ar midisin pa ziskuezas ar glanvourez *n'e divije ken midisin nemet Beneat.*

Antronos, deiz guener ar groas, evit gellout kinnic he foan d'he mestr carantezus hag ho unani gant he re Anjelik ne c'houlennas ket mont da velet corf Beneat. D'ar zadorn avad, pa deu an ilis da gana *Alleluia*, e c'houlennas mont betec enha. He c'hoar hag eun amezègez dezho he c'hazellias , mil aoun ho doa na varfje etrezho.

Daoust a dud a ioa en dro d'an ilis, e c'hessa mont enhi eb gellout dont a benn, an teir maouez calonec-ma dre ma kemeras eur zoudard truez outho, a ellas erruout e kichen ar c'horf. Anjelik neuse o pedi , e gueled he c'halon, an Dreinded santel d'he farca dre veritou he zervicher Beneat, a jomas stouet etrezec ar c'horf santel keit a ma vezer e lavaret eun *Ave Maria*. En eun taol count, Anjelik a lavaras gant eur vouez cren ha sclear : *Den eurus Beneat.* O clevet ar goms-se an amezegez, er meas anezhi he unan, a ziredas kuit dre greiz an dud. — Dulsisim en eur glevet kementse a lavaras ive : *Guerc'hez santel, pebez gras !* Anjelik a ioa en he za soun, ar grenvan var he oll izili ; lakeat e oue da azeza ; pare oa ha pare clok en eur moment ; n'e doa mui poan na diezament ebet ; lavaret a rea dirag

an oll he c'hlenved, ha ne heane da goms nemet evit poket da dreid ha da zaouarn Beneat he madoberour.

Clasket e oue eur belec evit lacat dre scrid ar burzud, an tad Piccilli a deuas hag en eur glevet Anjelik o prezeg e veule Doue evel an oll, ha dalc'h mad e poke da dreid Beneat, a reas d'an diou c'hoar mont var eün d'an ilis da lavaret an *Te Deum* dirag an anter evit trugarecat Doue. Ar burzud-se a oue brudet ebdale ha pa zistroas an diou c'hoar d'ho c'hear bandennou tud a deuas d'ho diarbenn en eur veuli Doue hag o c'henban santelez Beneat.

IAN AR GERNEVEZ.

Tour tan ar Men.

Bez'ez eus var aodchou Breiz-izel martolodet, tud a vor, pesketerien hag a ziskuez aliez eun ners calon hag eun ijin goest da lacat souezet hag estlamet ar re n'int ket boas da velet tud o lacat ho buez var var. An dud-ze ne gomzer nemeur anezho, ha gouscoude panefe hi al labourou caer hag ijinuz a rer var hon aodchou ha zoken er mor, a jomfe alies da ober.

En dez all gouscoude, o verca ar priziou roet d'ar re o deus laket traou caer da ziskuez e Vien, e scrifet ar c'homzou-ma :

« Eur vetalen d'an dud a vor euz a dour tan ar Men. »

Setu eno oll ; ne lavaret ger avad euz ar pez ma zeo coustet d'an dud a vor-ze teleur an diazez euz an tour tan. Ne leverer ket ema an dud a vor nos deiz o c'houren oc'h eur mor fuloret, nos deis var var euz ho buez, hag e reont eno marteze an tam labour ar souezusa hag hardisa a zo bet great biscoas.

Gouzout a rer ez eus meneziou a hed ar Finister euz ar sao heol d'ar c'huz-heol, hag en em asten c'hoaz eun nebeut mad a leoiou er mor, petra bennak ma zint cuzet dindan an dour. Var gern ar meneziou-ze, en douar, e sao ama hag ahont, tuchennou pe dorgennou hueloc'h eget an nemorant euz a gein ar menez. Er mor eo ar memes tra ; a hed al liven gein-ze a venez en em asten er mor e sao ive kerreg hueloc'h eget ar re all, hag a vez guelet lod anezo pa vez izel ar mare. Euz ar c'hap da vont varzu ar c'huz heol ez euz evelse eur c'hae pe eur choser kerreg, a ia meur a leo er mor, hag unan euz ar c'herreg a zao var al liven gein-ze a ra eun enezen, enez Sizun.

Hogen en tu all d'an enez al liven gein a ia c'hoaz eur pennad. Gouzout a rer pe gen danjeruz eo evit al listri al liven gein-ze, ha pegement a benseou a zigouez eno bep bloas.

An touriou tan savet en enez ha var beg ar raz ne dint ket avoalc'h evit diskuez ho hent d'al listri a ia da Vrest, ha dalc'h mad e za unan bennak d'en em vruzuna var ar reier-ze.

E 1860 ar re o deuz an emel euz an touriou tan a glascaz an tu da zevel eun tour tan euz ar c'henta clas var unan bennag euz ar c'herreg huela er penn pella euz ar choser. An izigner, goude beza clasket mad, ne gavas nemet carrek ar Men hag a c'heljet diazeza eun tam labour evelse varnezhi. « Ken diez eo avad, emezhan, ma em eus poan o cridi e c'helfet ober eun tour tan eno. Gouscoude kement a izom zo da sclerijenna ar penn-ze euz ar choser, ma ve mad esa pe gen dies bennak ma zeo. »

An doureier red a dremen dreist carreg ar Men a zo e guirionez tis bras varnezho. Pa vez zoken sioula an amzer e vez c'hoas cas varnezho. Nebeut a avel a ve, dreist oll mar be a enep ar red, n'eus bak na lestr ebet evit tostaat oc'h ar c'herrek-ze.

An izigner hag ar re her sicoure ne c'heljont morse mont tostoc'h eget eun antercant troatad bennak dioc'h ar garrek. Gouzout a c'heljont epken e voa ar garrek-ze mean calet, e devoa eun daou pe dri droatad varnugent a dreuz hag eur pemp troatad ha tregont bennag a hed, e veze a resed an dour pa vez biana ar mor, ha goloet ato er rest euz an amzer. Lacat micherourien ordinal da ober an tam labour-ze a ioa coll he boan.

Great e voue-ta eur galf da besketerien enez Sizun, boas dioc'h ar mor-ze ha dioc'h he zanjerou. Asanti a a rejont ; hag en em lakejont da labourat e 1867.

Ama e tigoras neuze eun abaden.

Ar besketerien, gantho peb a c'houris-neun hag ho benviachou, en em zalc'he dalc'h mad var api da velet peur e c'haljent tostaat oc'h ar garrek.

C'hoant a ioa da genta da ober toullon er garreg evit planta goujonou houarn en dro da bere e c'haljet mansonat goudeze. Hor pesketerien eta, pa c'hellet mont beteg ar garrek, a c'hourveze varnezhi, a zalc'he crog enhi gant eun dorn hag a doulle gant an dorn all. Dalc'h mad an tarzion mor a lamme varnezho hag ho goloe a zour hag a eonen. Aliez an tarziou mor a zame unan pe unan anezho hag hen taole pell dioc'h ar garrek ; eur vag a iea dioc'htu da gerc'hat ar paour kez den ha d'he zigas adarre d'he labour.

Er bloas 1867 n' o doa gallet tostaat oc'h ar garrek nemet seis guech, nag ober nemet eiz beur labour. Pemzek toul epken o doa great eleac'h m'oa huela ar roc'hel.

Er bloas varlerc'h e c'heljont ober muioc'h. C'huezek guech e zejont beteg ar roc'hel hag e rejont trivac'h heur labour. Daouugent toul nevez a ioa great, ha lod anezho tre dindan an dour.

E 1869 e voue gallet planta goujonou pe barrinier houarn hag en em lacat da vansonat. Oh, ama c'hoaz edo an diezamant hag an danjer. Aliez eun tars mor a strinke euz a dre daouarn ar micherour ar mean a glaske da lacat en he blas. A hent all e kemerent ar brasa evez. Unan a ioa ato oc'h evesaat peur e tostea eun houl evit lavaret eana keit ha ma vije an houl-ze o tremen ; hag eo etre daou houl evelse eo e c'hellent lacat eur mean bennak.

An izigner hag eun all dindanha a chome ato eno ive evit ho c'hourachi dre ho aliou hag ho skuer. E 1869 e

voue great eun tam brao a vansonerez, hag abaone bep bloaz ez eus great eun nebeut. Anat eo al labour a ia esoc'h esa. Brema eleac'h bagou pesketa, o deuz eul lestrik dre dan evit cas ar vein. Abouez poan avoalc'h ivez int deut abenn da c'hellout tostaat esoc'h oc'h ar garrek.

Evit beza ne d'eo ket goal avanset c'hoaz an tour tan, ez eus dipignet eno a vrema calz arc'hant. Ne ket souez pa zonjer en eun tam labour evelse.

An tour tan a dle beza unan euz ar c'henta clas, gant tan skeulf. An oalet a vezo dek troatad ha pevarugent hueloc'h eget ar mor pa vez en he vrasa. Ne c'hellet ket he zevel hueloc'h dre ne c'hellet ket ober ledanoc'h an diazez.

Hano an izignerien a zo anavezet, hano ar vicherourien ne deo ket. Ar re-ma n'o deus ket great an tam labour-ze o clask beza brudet ; her great o deuz o sonjal dre eno savetei ho buez da galz a dud. G. M.

Eur gouel e Limoj.

Brema ez eus tri pe bevar c'hant vloas ne voa nemeur a gear nag a leac'h brudet e Frans ha n'en divije he c'houel, da lavaret eo, eun dervez a laouenidigez e pehini en em zestume en eul leac'h tud ar c'harteriou all divar dro. E Breiz ar c'his-ze a gendalc'h ato, ha ni a c'half ar gouelioù-ze *pardoniou*, dre ma zint, pe da viana, ma tlefent beza derveziou a zevosion. E Limoj, d'an dervez gouel, e tiskuezet relegou sant Martial, hag ho douget e prosesion, ha tud ar c'harter ha zoken euz a bell, a deue evit ho henori. Eur pelerinach pe eur pardon e gis Breiz-Izel, evel a veler. Hogen eur bloavez ar gouel-ze a voue caeroc'h ha solennoc'h eget ar c'hustum ; ar pez a vezo guelet dre an tamig histor am eus c'hoant da verca ama.

En amzer-ze ive ez oa, evel hirio, dispac'herien, laeron, lamponed ha ne felle dezho senti nag oc'h lezen nag oc'h gourc'hemen, nag oc'h Doue nag oc'h Roue. Er c'harter a Limoj ez oa eur vanden lamponed hag a veve, Doue a voar penauz ha peleac'h. Ne felle ket dezho labourat, hag e felle dezho gouscoude kemeret ho ebat hag ober cher vad. Laerez ha raflat a reant kement a blije dezho, ha petra bennak ma voa anavezet meur a hini anezho, ne c'hellet ket lacat an dorn varnezho, rak bez'ez oant pevar mil, hag evit dont abenn anezho e vije bet red eun arme a bez. En em zelc'her a reant er c'hoajou hag el lanneier vraz, hag ac'hano ez eant da laerez ha da deleur ar strafuil dre ar vro oll. Kement a aoun a ioa razho ma ho galvet an *diaoulou*, ar pevar mil diaoul.

Digouezout a reas gant daou zen iaouang euz ar memes keriaden da vont eun dervez da eur pardon a dost. An daou-ma a ioa, ar goaz eul labourer douar hanvet Ian Valter, hag ar plac'h iaouang eur goueriadez ive hanvet Agnez, ha menek dimizi a ioa etrezho. Pa edont o tistrei d'ar gear, e tigouezas var ho hent unan euz an diaoulou, eun den iaouang hanvet Martel, hag en doa ive, evit doare, taolet he zell var Agnez. En em lacat a reas da glask afer oc'h Ian Valter, mes hema, cre ha gallouduz, en eur c'hrogat, hen taolaz oc'h torgen, hag a ieaz adarre gant he hent.

Mes an *diaoul* Martel en doa dalc'het goarisi ha counnar en he galon. Eun nebeut derveziou goude, Ian Valter a ioa o labourat en he barc, crog e postel an alar. Setu pa zonje nebeuta hag hen o velet eur morian o tont er parc dreist ar c'hae. Varlerc'h hema e teu eun all, ha goude eun trede hag erfin eur vanden. An diaoulou oant, laket gantho eur guiscad uzil oc'h ho bizach, ha guisket ne voar den penaus.

Oll oant armet mad, ha Ian a velas dioc'htu e teuent, aberz Martel, evit cregi enhan. Ne zonjas gouscoude na tec'het nag en em zifen ; petra en divije great a enep eur vanden evelse ?

Pa voa digouezet al lamponed beteg enhan en em lakejont da griat : *er zac'h ! er zac'h !* e crokjont enhan hag en em lakejont d'he heja ; ne scojont ket gouscoude ganthan gant ho armou.

— Petra am eus-me great deoc'h ? eme Ian, perag em hejit-me evelse ? ha ne c'hellit-hu ket va lezel ama da labourat didrouz em park ?

— Peoc'h, emezho, coz truillen, hor prizonier out ; brao eo dit pa ne lazomp ket ac'hanout ama var al leac'h evel eur c'hi.

— Ha pe seurt droug am eus-me great deoc'h ?

— Ser da c'hinou ; ancounac'het ec'h eus petra ac'h eus great d'hor mignon Martel ?

— Doue a voar eo hen a glascaz afer ouzin.

— Ser da c'hinou a leverer dit, ha deus d'hon heul !

— Tud digalon ma zoc'h, dont ugent da gemeret unan.

— Ma leverez eur ger ken !... e veli.

Etre daou ar paour kez Ian a ioa liamet hag amarret stard, ha red oa dezhan mont eleac'h ma fëlle dezho he gas. Caset oue gantho da eul lannok braz ha gouez eleac'h ma reant ho annez en derveziou-ze. Ian dre ma zea, evel ne c'helle ober ken, a zave he zaoulagad varzu an Env hag a bede c'hoek. Rag hon labourer douar a ioa eur c'hristen mad ha devot zoken.

Digouezet eleac'h m'edo ar vanden, e voue great dezhan pignat dreist eun doare cleuz savet gantho evit ober eun doare camp d'ho goudouri ha d'en em zifen ma vije izom. Biscoas Ian n'en doa guelet eun hevelep dizurz evel a ioa er c'hlozik-ze ; armou a bep seurt, bara, kik, dillad, barrikennou, mezer, lien, gloan, hag an traou-ze oll mesk e mesk, ha traou laeret oll, na petra-ta.

An diaoulou a ioa lod gourvezet, lod azezet, calz anezo o c'hoari cartou, lod all, evel keginerien, oc'h ober tan hag o poazat meot abez, e podou hag oc'h ar ber. Eno ez oa keusteuren.

Pa veljont ar prizonier, an diaoulou en em lakeaz oll

da ioual, counnar enho. Lavaret e vije e voant ho c'henaliez a Vartel. Ian a velaz ervad neuze e voa great ganthan. Dre ma tremene ebiou dezho, pephini a glaske rei dezhan eun taol troad pe crachat outhan.

Caset e voue da genta da gaout ar c'habiten.

Hema en doa eur varo hir ha rouestlet evel eur bouc'h, ha neuze eun daoulagad luch eur scrij ho guelet. Digas a rea da zonch euz eun tolgosig a velet guechall, ha marteze zoken c'hoaz hirio, e penn eun ti, e tal ar pont, e Landerne, hag a behini e lavaret :

Sellit-ta, daoulagad ar potr coz Landerne,
Unan tro varzu Leon, eun all varzu Kerne !

Ah ! ah ! eme ar c'habiten, hema eo ar glazard a ioa promettet da zigas din e beo pe e maro ? Mad eo, va fotred, cavet oc'h euz an tres.

Ian Valter a zavas sounn he benn : n'oa ket diez, emezan, caout an tres euz a eun den o labourat didrouz en he bark !

— Sell, eme ar c'habiten, ar c'hefelek-ma en deus c'hoant da asten he vek ! Gorto, gorto ! em euz aoun n'out ket iac'h avoalc'h, hag ec'h euz izom eul louzaouad. Potred, eun nebeut taolion corden a zouplafe he izili d'ar goas-ma.

Neuze o trei oc'h ar presionnier, e lavar :

Cleo, va mignon, discleria a ran dit ez out a vrema tra Martel leshanvet ganeoup-ni faouter, abalamour ma c'hoar mania ar vouc'hal a zoare ; Martel a rai ac'hanout ar pez a garo.

— N'en deus nemet va laza. Guelloc'h-eo ganhen mervel dioc'htu eget chom da langisa e mesk eur vandon tud milliget eveldoc'h.

Tud milliget ? eme al lamponed ; d'ar maro ! d'ar maro ! ha setu-hi o skleper cartou, boutaillou ha guer, hag o tont en dro d'ar paour kez Ian.

— Nan, nan, eme ar c'habiten, n'hen lazit ket, re a fouge a ve enhan. Cassit-hen dirak Martel. Pa voue digouezet dirak Martel, hema ne lavaras ger. Teleur a reaz avad var ar prizonier eur zell leun a gounnar, a gasoni. Ian Valter ne lentas ket, hag a daolas var he enebaur eur zell dizaoun. Abenn eur pennad, Martel a lavaras ;

— Din me oût brema, va zra out. Ken alies guech ma vanki da ober ar pez livirin dit, ken alies guech e vezo laket ar vas var da chouk.

Ian ne lavaras ket eur ger.

— N'ec'h eus ket clevet ? eme Vartel.

— Clevet em eus. Clask da vizier pa giri, rak biken me ne zentin ouzit.

— Guelomp-tà neuze, eme Vartel, hag hen a blijo ar zaos dit.

Kerkent Ian a voue discaret d'an douar, tennet he zillad diganthan, ha lopet ken na doa bronduet oll he gorf ha laket leun c'hoad.

— Avoalac'h, a lavaraz ar c'habiten a ioa ive neuze en em gavet var al leac'h. Ar c'hanfard-ze en deus penn, ha me garje ervad e vije bet a unan ganeomp eleac'h beza unan euz hon enebourien. Hogen abenn eis dez ama me gred ervad e vezo deut sentuz ha soubl evel eur vaneg, ha Martel en devezo aze eur mevel mad.

Var gement se Ian a voue lezet, hogen guelet a rea ervad n'en doa truez ebet da c'hortos digant an diaoulou, ha n'hen espernent nemet evit ma padje hirroc'h he boan.

G. M.

(Eur pennad all eur vech all.)

Dek mignon !

Eur musulman pinvidik braz, hanvet Kader, n'en doa nemet eur map. Ar map-ze, hanvet Saïd, o velet kement a zanvez dezhan, a daole aour hag arc'hant a leiz he grabanou, a zeou hag a gleis. He dad a garie kement he vap, ma hen leze da ober ar pez a gare ; gouscoude en devoa nec'h o velet pe ger prodig oa, hag o veza coezet clanv, e sonjaz oa deut ar marc dezhan da reikentel d'he vap. Her gelver a reas-ta, hag e lavaras dezhan :

— Va map, pe gen doun bennak ma ve eur puns, pegement bennag a zour a ve enhan, a fors da denna anez han hendizec'her ; ar ialc'h a c'houlonderer c'hoas buanoc'h. Oc'h ho kuelet orei, em euz aoun na deufac'h da baour goude m'am eus labouret epad va buez evit pellaat ar baourentez diouzoc'h, rak me he anavez, ar baourentez zo casaüs.

— Va zad, eme Said ho rebechou a ra poan din ; gouzout a rit n'en em roan na d'an dizurs na d'ar c'hoariou. Ma roan calz eo evit caout mignoned ; ha n'oc'h eus-hu ket lavaret din cant guech ne voa tenzor ebet ker presiuz hag eur mignon fidel ?

— Hel lavaret a ran c'hoaz, ha mar oc'h eus gallet gant an oll arc'hant oc'h eus dispignet, caout eur guir vignon, ne ran mui rebech ebet deoc'h.

— Eur mignon, va zad ? lavarit dek-ta ! ia dek mignon am euz aze hag a veprest da rei ho danvez hag ho buez evidon.

— Eurusoc'h oc'h neuze egedonme, eme an tad ; epad pevar ugent vloas n'em eus gallet caout nemet eur mignon hag a c'heljen fizioût enhan. Hogen hasur oc'h hu euz ar vignoned-ze ? Ma ho lacafac'h en amprou, ho guelfac'h marteze o trei kein deoc'h.

Saïd a glaske difen he vignoned, Kader avad a lavare ato ne grede ket e vijent mignoned fidel. En em glevet a rejont eta d'ho lacat en amprou. Saïd a lazaz eul leue, a lakeaz al leue ze en eur zac'h hag a ieas ganthan da amprou he vignoned.

Mont a ra-ta dindan nos da di unan euz he vignoned. Hema a deu a brez da zigeri bezhan, a ziskuezaz eur joa vraz oc'h he velet, hag a c'houlennas diganthan petra a c'helle da ober evit renta servich dezhan.

— Va mignon, eme Saïd, eur servich am eus da c'houlen diganeoc'h hag a vezo talvoudek braz evidon. Savet ez eus tabut etre eun den iaouang all ha me, hag em euz he lazet ; ema he gorf ganhen ama er zac'h, hag ho pedan d'am zicour d'he guzet .

— Den reuzeudik, eme egile, muntrer ! kea alesse buan, ha tec'h ... hag e serraz he zor.

Saïd a ia da di eur mignon all. Hema a reaz evel ar c'henta, hen digemeras laouen ken n'en doa clevet euz a betra ez oa menek. Neuze ive e chenchas min hag en em zisc'hreas buana ma c'helle euz ar muntrer.

Mignoned Said a reaz oll dezhan evelse an eil goude egile. Unan a roaz ali dezhan da deleur he zam er ster; eun all her gourdrouzas d'hen discuil d'ar justis ma na dea ket buan euz he di ; nicun avad ne asantaz he zicour da guzet ar c'horf, oll o devoa aoun na vije credet o doa kemeret perz e torfet ho mignon.

Saïd a zistroas neuze da di he dad ;

— Ahanta, n'em oa me ket lavaret dit ? eme Kader, brema e velez petra a zo da fiziout e mignoned ! Me, evel am eus lavaret dit, n'em eus bet hed va buez nemet eur mignon, Ali. Kea d'he gaout ive, ha me zo sur, abalamour din me, e raio dit gnelloc'h eget o deus great da vignoned da unan.

Saïd a ieas da di Ali. P'en doa contet de zhan he afer, Ali a lavarasdezhan. deut buan en ti, ne ket bez e ve ar justis var ho lerc'h , ar pez zo da ober eo cuzet hoc'h unan ken na vezo guelet. Marteze en em lacan e danjer evit ho sicour, mes ne zilezin ket map va mignon.

Evel a veler, ar vignoned fidel zo rouez.

Labourat a rer brema da lacat e reng ar Zent Jannet d'Arc, digaset gant Doue evit savetei ar Frans en amzer ar roue Charles seis.

Meneg a zo ive da ziscleria euruz an Aotrou Vianney, person Ars, ar belek-ze ker brudet hag en deus great kement a vad hag a vurzudou en he vuez.

Al Lezvarn (*Cour-d'Assises*) a zigoro e Kemper d'al lun 5 a viz here. E penn al lezvarn e vezo an Aotrou Perussel, alier e Lezvarn Roazon.

Dissul diveza, 6 euz ar miz, ez oa eur pelerinach braz e santez Anna Vened. Pardonerien Roazon eo a zo bet en deis-ze en ilis patronez Breiz-Izel.

D'an 21 euz ar mis, pelerined Roazon a dle ive mont da Lourd, ha pelerined Sant-Briec a dle mont ive da Lourd en deis-ze.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Guengolo :

Pedi evit an asambleou labourerien ha micherourien catolik.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *12 Guengolo.*		Pont-n'Abat. — *10 Guengolo.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	25 lur, 50 c.	Guinis.....	24 lur, 58 c.
Segal.....	18 lur. 50 c.	Segal.....	17 lur, 50 c.
Eiz.....	18 lur, 50 c.	Eiz.....	18 lur, 26 c.
Ed-du.....	24 lur, 50 c.	Ed-du.....	25 lur, 42 c.
Kerc'h.....	18 lur, 30 c.	Kerc'h.....	18 lur, 26 c.
Avalou douar	6 lur, 50 c.	Avalou douar	5 lur. 00 c.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz* , da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet , hag a gaver ive da brena.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede gueeh.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

Buez hor Zalver Jesus-Christ,

HA BUEZ AR VERC'HEZ VARI,

Gand eur pennad scrit var ar c'henta Misteriou....

Moullet eo en eun doare ma vezo eas bras da lenn, gant paper cre ha lizerennou euz ar re sclerra. Cridi a ellan eta e plijo d'ar re her c'hemero, ha pell a ioa ez oa tud oc'h he c'houlen.

CAVET E VEZO :

E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.
Hag e calz euz ar c'heriou hag an ties ma verzer levriou enho. G. M.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA ,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.
E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.
Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulller an Escopti.*

DISSADORN 26 GUENGOLO 1874. N° 504 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamdnchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 26 Guengolo 1874.

Eur ger a zo hag a glever dalc'h mad etouez an dud : « Deomp adarre. » Bevech mac'h eaner divar greiz eun tam labour, pa groger el labour ze a nevez e lever ato : deomp adarre. Goude ar pred pa zistroer d'al labour, e leverer c'hoas : deomp adarre. hag evel ne d'eo ar vuez-ma nemet eul labour peurbadus, pe eun tremen euz an eil labour d'egile, ez eus tro da lavaret alies : deomp adarre.

Enebourien ar feiz hag an iliz a lavar ive ar ger-ze evit en em gourachi an eil egile da ober ar brezel da zoue ha d'ar relijion. Evel ma poaniont eno da ober eun tam labour a behini ne deuint morse a benn, evel ma chom ato an iliz en he za caer o deus skei varnezhi, e clascont da viana ober dezhi ar muia ma c'hellint a zrouk. Mac'h eanont goude beza scoet eun taol varnezhi, e leveront prest, deomp adarre da skei eun taol all. Avechou ez eont dre gus, dre finese, avechou all dre ners. Comzou, scridou, skueriou fall, oll ho implijont an eil varlerc'h egile, pe oll var eun dro. Pa velont ne c'hellont ket dont abenn euz ho zaol dre ho nerz ho unan, e clascont d'ho zicour ar re vraz, ar re zo ar c'halloud etre ho daouarn. An eil stourmad avad a deu trum varlerc'h egile, ha mac'h eanont avechou, ne deo nemet evit rei adarre ep dale eur stocad all.

E kementse e kemeront skuer dioc'h an drouk spered ho mestr. Hema ive ne les nemeur eun ene e peoc'h. Goude beza clasket he zrec'hi ep beza gallet he ober, ne zale ket da lavaret ive, deomp adarre, hag e teu da stourm oc'h an ene-ze goaz evit biscoaz ; ha ma na c'hell ket he unan dont abenn anezhi, e tigas d'he heul drouk sperejou all evit he zicour. « Pa vez, eme an Aviel, eat eun drouk speret euz a eun ene, ne zale ket da zistrei, hag e tigas ganthan seis drouk-speret all goasoc'h egethan , hag ez eont en ene , ha stad an ene-ze a deu da veza goasoc'h eget na doa araok. »

Ar gristenien guirion a ra ive evit ar mad ar pez a ra an dud difeiz evit an drouk. Hag e guirionez ne deo ket souez e rafe he ziskibien evit Jesus-Christ ar pez a ra he likizien evit Satan. Evelse e velont an ilis persecutet, hag en em stagont outhi muioc'h mui ; ober a reont ho gallout evit he harpa, hag e leveront, deomp adarre ha greomp c'hoas muioc'h evit he difen. Guelet a reont ober ar brezel da dad ar gristenien, hag e roont dezhan muioc'h mui mercou euz ho c'harantez, ha goude beza he zicouret dre ho fedennou hag ho aluzennou, e leveront, deomp adarre ha greomp c'hoas muioc'h evit consoli calon vikel Jesus-Christ. C'hoant o deus da velet oc'h eana ar brezel a rer d'an ilis, c'hoant o deus da velet adarre ar Frans e peoc'h ha gloriuz, hag e reont pelerinachou, hag ez eont d'al lec'hiou santel da c'houlen ar c'hras-ze, ha pa velont n'o deus ket bet ho goulen, eleac'h fallgaloni, e leveront, deomp adarre, hag ez eont a nevez da bidi d'al lec'hiou ze e pere Doue hag ar Verc'hez santel en em blij oc'h ober burzudou. Gouzout a reont e fell da zoue guelet he vugale o kendelc'her da bidi hag oc'h he redia en eun doare bennak da rei dezho ar pez a c'houlennont.

Evelse a dleer da ober ivez er vuez christen. Pa ve c'hoant da drec'hi eun tech fall bennag, goude beza stourmet ha poaniet ep dont abenn, eleac'h falgaloni, e tleer lavaret, deomp adarre ha scoomp eun taol all. Pa ve meneg euz eun dever hag a goust da ober, eleac'h coll courach e tlefet lavaret, deomp adarre, ha gant gras Doue e teufet abenn anezhan. Arabat eo anconac'hat ez eo ar vuez-ma eur stourmad ep ean, ha ne vezo curunet nemet ar re o devezo dalc'het mad beteg ar fin.

Rom. An tad santel ar Pab ne vank morse, pa gaf tro, da ziskuez pegement e car ar Frans. En dez all e roe digemer d'an tad Montiton, missionner en enez Paumoutos, enezi e penn ar sao heol. Ar missionner a gomzas d'hon tad santel euz a veur a dra, mes etouez calz a draou all e comzas dezhan euz eur belek euz an

Alsas a c'houlenne he vennos. « Ah ! tud keiz, eme ar Pap, ne dint mui fransizien ! hag e venne gouela, hag e roe dioc'htu he venediction evit ar beleg evel p'en divije c'hoant da vinnigen ar Frans oll dreizhan.

An tad Montiton a roas d'ar Pab, ar pez a reaz eur blijadur vras dezhan, eun nebeut benviachou destumet ganthan etouez he dud gouez. ha ne dint ket anavezet er broiou-ma.

1° Eun nebeut idolou, pe skeudennou fals Doueou scrij ho gelet ken divalo int.

2° Eur valtam a zervich d'an dud gouez evit scleper mein a bell oc'h ho enebourien.

3° Eur esken great gant dent bleizi mor. Gant an esken-ze eo e lazont ho enebourien, goude ho beza kinniget d'ho fals Doueou, hag araog ho dibri.

4° Eur suterez. Evit sutal gant ar suterez-ze e c'hoezont enhi, ne ket gant ho ginou, mes gant ho difron. Ar c'hiz a zo gantho, araok mont da gousket, da zistaga eur bom can bennag, ha neuze unan, var he c'hourvez, en em laca da c'hoeza er suterez-ze gant he fri, evt heuilla ar c'han.

5° Eur vaz evit ren ar c'han pe ar musik pa vez eur fest pe eun dans bennak gastho.

6° Eur c'houriz hir, great gant griziou pacam, eur blanten euz ar vro-ze. An dud gouez a stard ar c'hourisze en dro d'ho c'hof evit caout nebeutoc'h a naoun pa vez red dezho iun daou pe dri dervez dioc'htu.

7° Eur c'hollier great gant cregin staget oc'h eun torchat bleo blansonet. D'an derveziou braz ha pa zeont d'ar vrezel e tougont a c'hollier-ze.

8° Eur doare curunen evit ar roue pe ar C'hef bras great gant plun guenn, ha eul lost plun du outhi da zisken var ar c'hein.

9° Erfin, eun daolen eleac'h ma zeo peintet an dud gouez-ze evel ma en em beintont ho unan.

Kernevod ha Leonard.

D'ar foar diveza e L. eur paganad a brenas eur veoc'h digant eur marc'hadour beoc'het a barrez hanvec.

Setu ama ar gausaden bet etre an daou zen-ze.

Ar paganad. — Te ac'heus maget ar veoc'h-ma ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Houma so bet prenet e foar Clemans e Castellin.

Ar paganad. — Pegement a fell did da gaout eus da loën ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Talvout a ra 10 lur var 80 scoët, ha ne ket ker.

Ar paganad. — Me ne garan ket chipotal, hag ouspen hast em eus d'en em lakat adare en hent, rac ne maon ket er gear ama. Taol dec scoët er meas, hag ar veoc'h so din.

Ar marc'hadour beoc'het. — dec lur a rabatin, ha netra ken ; ne vo ket cavet en tu all dezi ; n'eus faot ebet em loën.

Ar paganad. — Stoc da zourn em hini : 80 scoët nemet dec lur, pris vad, ha deomp da éva pep a vane, ama e quichen, e ti H. F. a anavezau pell so. — Te so a gerne, me gred ; a be seurt parrez ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Men'oun nag a gerne, nag a leon ; me so a barrez hanvec, e canton Daoulas. Te so a leon, m'eus aon ; eost mad so en da garter ?

Ar paganad. — Duma ganomp-ni, an eost so bet mad ha cre ; biscoas n'oa bet guelloc'h. N'ec'heus ket clevet hano eus ar gouel kaër so bet e G. d'ar 16 a vis gouere ?Edo eno kals beleïen ; eur chapel nevez eus ar re goanta so bet benniget gant an Aotrou C., person B.,eur breizad ha ne ma ket ar brezonec da ziski ganta; an oll so bet sebezet oc'h e glevet o coms ker freas ha ker mad.

Ar marc'hadour beoc'het. — Ar barrez so cre e discoaz, pa ell ober traou caër.

Ar paganad. — N'oump ket pinvidic, mes ni hon deus bolonte vad ; ni voar desqueus hor madelez evit ilisou, evit ti Doue, na petra-ta. Ar pez hon deus a teu digant Doue, ha dinatur e vemp en e genver, ma ne zi-ouerfemp ket eun dra bennac, pa ve red sevel eun tam labour a ra kement a blijadur da velet. C'hui en hanvec ha ne raffac'h-hu ket kemental, ma ve coezet oc'h ilis, pe eat da fall ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Hor person-ni a fell deza ive caout eun ilis nevez ; mes, siouaz ! n'hon deus ket a beadra evit se. Eas eo lavaret ober eun ilis nevez, hag e peleac'h caout arc'hant avoalc'h evit dont a benn eus eur seurt affer ? D'am santimant repari an ilis coz pe eun ilis nevez, petra ra-se d'ar prefet ?

Ar paganad. — Ar prefet a lavar sevel eun ilis nevez ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Ia.

Ar paganad. — Perac ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Gant aon e coësfe an ilis coz var an dud. Evidon-me n'em eus aon ebet ; me gred eo solid.

Ar paganad. — Ar prefet en deus eta bisitet an ilis ?

Ar marc'hadour beoc'het. — Ne ket bet o visita an ilis, mes digasset eu deus an *architec* ; abaoue an ilis so sarret dre e urs, hag emaomp evel pa n'on deffe ilis ebet. Ofereni a rer gouscoude en eur chapelic so er veret, ha n'ell ket mont enhi eun anter dousen beoc'het.

Ar paganad. — Hag ar c'his so ganeoc'h da lakat ar chatal en ilis ? Clevet em euz ma zad coz o lavaret e vije great an dra-se guechal, pa edo ar republic kenta, en amzer Robespier ; ha dalc'het oc'h eus-hu abaoue d'ar c'his-ze ? Mar deo condaonet oc'h ilis gant an architec, abalamour ma zeo eat da fall, ha sarret dre urs ar prefet, perac marc'hata, tarlaska, perac ne furchet-hu ket en ho kodel evit destum peadra da sevel eun iliz nevez, evel m'hon deus great evit hor chapel ? Da genta, hiniennou a lavare ive ne vije ket cavet arc'hant avoalc'h evit an tam labour-se ; mes pep hini en deus diskuezet e vadelez, ha roët hervez e voyen : lod ho deus roet mil lur, lod all seiz, eiz kant lur.....

Ar marc'hadour beoc'het. — Te lavar eur chapel, ma ne vije nemet an-dra-se da ober ! mes eun ilis parrez ! tud keas, setu ase eun affer ! hor person-ni a c'houlen anter kant mil lur evit ober eun ilis nevez ! Va Doue ! e peleac'h caout kement al a arc'hant !!!

Ar paganad. — Petra ! ne c'houlen nemet anter kant mil lur evit sevel eun ilis parrez ? aveac'h eve kemense avoalc'h evit eun ilis parrez e Lopre, pe e Coatmeal..... Me gave din e oa brassoc'h parrez hanvec ! Ni hon deus savet etrezomp kement al evit ober eur chapel, ha ma ve red destum peadra da sevel eun ilis parrez, ne chomfemp ket ber gant eur seurt affer ; rac mar deo mad caout eur chapel, eun ilis parrez so c'hoas necesseroc'h. Ia, roi a rafemp, a volonte vad arc'hant evit sevel eun ilis parrez, ha zoken unan gaër unan treac'h da ilis nevez Kerlouan, pe Plouzaniel, ha zoken Plougerne ha ne ve den revinet evitse, er c'hontrol eo, digollet evemp gant Doue , evel a lavare person B : *o rei d'ho chapel, oc'h eus roet da Zoue, hag an aluzen great da Zoue a dal avechou cant evit cant.* Ia, guest evemp da sevel, gant hor bolonte vad, ha pa ve teir guech anter cant mil lur , mes a drugare Doue hon ilis parrez a so mad ha solid.

Ar marc'hadour beoc'het. — Ar veleien, eas dezo lavaret traou.

Ar paganad. — Comsou person B. so tennet eus levr an aviel, comsou Doue ezint; credi a ran dezo. En amzer ma, ez eus hano a dud nemaint mui e poan na gant Doue, na gant ilis, contant int d'ho dioueret ; marteze c'hui etrezoc'h a so eus ar seurt tud-se ? evidomp-ni n'ellomp dioueret nag an eil nag egile. Beva ep Doue ? dioueret eun ilis !!!... An dud dizoue ne fell dezo clevet coms nag a sacramanchou, nag a lezennou Doue ha re an ilis. Coms a rer a dud ha ne fell ket dezo caout beleien var ho zro, pa vent clan da vervel, hag a fell dezo beza enterret evel chass !!! — Araoc diblass eus Versail ar gostezen gleiz eus cambr an deputet, da lavaret eo, ar republicanet, a oa counaret , iudal a reant evel diaonlou o clevet an deputet christen o c'houlen pedennou evit tenna graçou Doue var ho labourou goude ar vacansou !! Racse eta ez eus tud ha ne gredont mui na da Zoue, na d'an ilis, na d'ar pap !

Ar marc'hadour beoc'het. — Me ne lavaran ket ne ve ket mad cridi da Zoue, d'ar pez a veler, ha d'ar pez a ententer.

Ar paganad. — Ne gredes, me laka, nemet ar pez a veles, nemet ar pez a ententes ! Daoust ha te gred ec'h eus bouzellou, ha gouscoude n'ho gueles ket.

Ar marc'hadour beoc'het. — Red mad oa din credi em eus bouzellou derc'hent-deac'h pa oa deut ar red coff din.

Ar paganad. — An tan en deus ners da deuzi an aman, ha da galedi ar viou ; displec din an traou-se. Dioual da veza henvel euz an den gouiziec pa edo o clask compren ar vrasded a Zoue ; guelet a ree eur c'hrouadur o cass dour eus ar mor bras d'an toul en doa great er sabl. *Petra res-te*, emeza d'ar c'hrouadur ? *Clask a ran lakat ar mor en toul-ma*, a respontas ar c'hrouadur. — *N'oud ket guest d'en ober*, eme an den gouiziec. — *En ober a rin*, eme ar c'hrouadur, *kent e-guet ne viot deut a benn da gomprenn ar vrasded a Zoue.* — Ne gredes nemet ar pez a veles ! neuse-tà. varzigare ne veles nemet tu an anter noz da venez-hom, ne gredes ket eve douar ha tud e tu ar c'hreiz-dez d'ar menez ? Eno gouscoude ema parrez Ploediern hag he ilis nevez, parrez Elonevez-Porzay gant he ilis caër ha chapel coant santes Anna palud, ho diou savet a nevez n'eus ket pell ; hag ouspen eur presbital nevez-savet. Ar pez a lavaran, ne ket gaou, ho gueletem eus brema zeus bloas, pa oan bet e pardon santez Anna ar Palud. An traou-se oll so coustet ouspen 50 mil lur. Meuleudi d'ar parreziou-se, ha da veur da hini all c'hoas, evit ho feiz hag ho relijion ! A drugarez Doue, ne ket collet an oll greun mad so bet hadet guechal gant hon tadou coz ; dihoan a ra leac'h ma talc'her stard da lesemou Doue ha da re an ilis. Evidoc'h; diouallit e vez rouez ar greun-se en ho touez ; var a gredan, c'hui so losk en ho relijion, pane fell ket deoc'h en em glevet evit sevel oc'h ilis. — Va mignon, gouzout a ret kouls ha me, *ar vezen a ve anavezet dre ar frouez a ve enhi — Ne deus ket a voged ep tan. — Guel eo brud vad da beb hini , eguet caout madou leiz an ti.*

Mall am eus mont varzu ar gear ; setu ama da gont evit da veoc'h, va c'hred, ha pa rofes an anter anezo da sicour sevel peadra da ober da ilis parrez, ne vestam paouroc'h, hag an aluzen-se a dalle did cals dirag Doue.

X,

Itroun Varia Lourd.

Pempet devez varn'ugent.

Euz a bevar c'horn ar bed e teue lizirou da Lourd, evit goulen eur banne bennag euz dour ar feunteun benniget ; ar brezel o doa gret ar journalet fallakr d'ar miraklou e doa lakeet ar vrud anezo d'en em skigna dre ar bed oll.

Koulskoude ar c'homissær polis hag he c'hoardou a vire atao ouz an dud da zont beteg ar c'hao a Lourd, hag ar barner a beoc'h a gondaone ive an hini a vije paket o pidi el lec'hiou santel-ze.

Evit aichui an dra-ze, an aotrou Salinis, arc'heskop euz ar ger a Auch, hag eun den galloudek all, a ieaz da gaout an Impalaër pehini en em gave neuze er ger a Viarritz. Napoleon trede en doa bet, abaoue eun neubeut amzer, meur a lizer evit goulen, en hano al lealdet hag ar justis, ma vije lezet an dud da vont da bidi d'ar c'hao.

Aotrou Impalaër, oa skrivet var eul lizer, aotrou Impalaër, ne c'houlennomp diganeoc'h nemet ar guir da

vont da bidi er c'hao a Lourd, ha da eva dour er feunteun pehini a zo dilammet abaoue ma leverer en em ziz-kuez ar Verc'hez eno.

Ar feunteun-ze ne oa ket eno gueichall, breman e ro kalz dour, hag an dour-ze, ar vedisinet ho unan o deuz renket el lavaret, na ra drouk ebet da zen ; ha kalz a dud er c'hontrol a zo bet pareet gantan. En hano ar relijion, lezit an dud fidel da vont d'al lec'h-ze da bidi ; en hano ar garantez evit an nessa, lezit ar re glanv da dostaat da eva euz an dour a hell ho farea. En hano an dud a skiant, lezit anezo da vont da velet evit gouzout ar virionez.

An Impalaër ne ree forz petra a dremene e Lourd, gouzout a ree koulskoude penaoz ne oa ket mad evintan e vije gret trouz d'an dud divarben netra. Na ouie ket kalz petra da zonjal euz ar brezel oa bet etre ar journalet divarben an dra-ze. An aotrou *Rouland* he Vinistr en doa he lakeet var an tu kontrol, hogen klevout a reaz ar virionez e Biarritz.

Napoleon ne oa ket eur c'haozeer, ral a veich a lavare ar pez a zonje. Pa glevaz ar pez o doa gret ar Ministr, ar Prefet hag ar c'homissær en he hano, heb gouzout dezan, he zaoulagad atao tenval a luc'hedaz gant ar goler, heja a reaz he ziouzkoaz, seni a reaz eur c'hloc'hik gant eun doare tear.

Kassit an dra-man d'an Telegraf, emezan, kass a ree urz e ber gomzou d'a Prefet Tarb da lezel an dud da vont d'ar c'hao pa garjent.

An depech-ze a oa evit ar Prefet evel eun taol kurun; ne oa ket evit kridi d'ar pez a lenne ; seulvui a zonje, seulvui e kavè diæz dont var he giz. Koulskoude red oa dezan senti pe dilezel he garg. An aotrou Prefet, en taol-man a renke choaz etre he orgouil hag he garg ; choaz a reaz chom Prefet.

Koulskoude ne sentaz ket deoc'htu.

An oll a ouie petra oa bet lavaret e Biarrits, ha ne oa ken kaoz er vro. Ar Prefet na lavaraz na ia na nan divarben an dra-ze ; kass a reaz an urz d'ar c'homissær polis da lezel an dud e peoc'h. Sonjal a ree penaoz ar bobl a vije deuet he unan da derri ar glouedou ha da denrel ar plankennon er steir.

Hogen ar bobl leun a zizfizians na fellaz ket deza terri seurt ebet, hag an dud en em rente atao evit pidi en tu all d'ar steir e lec'h n'en doa ket ar polis da velet.

Koulskoude Napoleon trede en doa lavaret tenna ar glouedou hag ar plankennou ; ha pa roe eun urz bennag goaz aze evit an hini n'en dije ket sentet.

Epad ma stourme c'hoaz ar Prefet euz urzou an Impalaër, an aotrou Fould eur minist all euz Napoleon a dremenaz dre Darb, ha neuze ar Prefet a zeuaz ker pleguz hag eur benduen taolet dindan troad eun tremeniad.

D'an devez varlec'h e kassaz lizer d'a Vœr Lourd da denna an urzou en doa roët divarben ar c'hao.

Ar Mær ne oa ket nec'het evel ar Prætet ; laouen oa da veza dizammet euz ar beac'h pouner en devoa bet da souten beteg hen : o klask plijont assamblez ha d'ar Prefet ha d'ar bobl ; d'ar mistri euz ar bed ha d'ar Mæstr braz euz an env. Skriva a reaz eul lizer evit lakaat da gridi e oa bet atao er memez sonj hag ar bobl fidel.

Tud euz a ger a Lourd, emezan, an devez pell zo gortozet a zo deuet pelloc'h. Setu petra eo beza bet fur, leun a feiz hag a galoun, etc.

Al lizer-ze oa lennet d'ar son taboulin e peb korn euz a ger hag e oa staget euz ar mogeriou ar c'homzouman :

Aotrou Mœr Lourd,
Ervez an urzou en deuz bet,
A ordren,
Al lizer skrivet gantan d'an eiz a viz even a zo torret.
Gret e Lourd, 5 a viz here 1858.

Sinet : AR MÆR.

Ar c'homissær hag ar serjantet polis en em rentaz beteg ar c'hao. Ar bobl a oa eno hag an niver anezan a greske bep eun amzer, lod var bennou ho daoulin a drugarekaë Doue pehini en doa lakeet achui ar goal skuerze, lod all a gaozee goustadig, o c'hortoz guelet ar pez a dremenje eno. Kalz merc'het a lavare ho chapelet. Kalz tud a zouge eur voutail bennag evit kaout dour euz ar feunteun. Taol a reer bleuniou dreist ar glouedou ebarz ar c'hao. Den ebet na lakaë he zorn evit terri ar glouedou. Guelloc'h oa gant an dud-ze e teuje ar re pere o doa ho savet a enep Doue d'ho lammet kuit evit senti da eur Roue euz an douar.

Digouezout a reaz ar c'homisssær ; en despet dezan e oa melkoniuz, he zrem drouk-livet a zeske penaoz e oa goal nec'het en he orgouil. Koulzkoude e talc'he he ben sounn ; heuliet oa gant he serjantet, ganto bouc'hellou ha pigellou. Guisket oa en he gaëra, he c'houriz triliou a hije gant an avel. Tremen a reaz dre douez ar bobl ha dont a reaz e kichen ar glouedou. Ar bobl a c'hrozmole, trouz a save en dro dezan, evel pa sav goagennou ar mor braz : Jouadennou oa klevet a bep tu ; pignat a reaz var eur garrek hag a reaz 'sin a felll dezan komz ; neuze ar bobl a jomaz sioul.

Va Mignonet, eme ar c'homissær, ar glouedou-man pere meuz renket sevel aman en despet din, a gouezo bremaïk. Piou en deuz bet muioc'h a nec'h evidoun pa meuz renket ho sevel. Me em euz relijion koulz ha peb unan ; hogen me a zo evel eur soudard pehini n'en deuz netra da ober nemet senti. Mæz, o velont pegen fur oc'h bet, pegement a feïz o peuz diskouezet, em ho grad vad evidoc'h da zont beteg ar c'hao.

Evel-ze, va mignonet, ar Prefet ha me, hon deuz ar joa da ziztruj hirio ar glouedou-ze pere o deuz kement ho klac'haret ha va glac'haret goassoc'h c'hoaz.

Ar bobl a zellaz du, tud iaouank a c'hoarz hag a ree goab anezan ; ar c'homissær, o velont ne oa ket bet selaouet gant plijadur, a reaz tenna deoc'htu ar glouedou hag ar plankennou pere oa digasset e ker var dro an abardaez noz.

Ar ger a Lourd oa leun a laouenedigez, mont ha dont a ree tud var hent ar c'hao epad an deiz, kanet e vije kantikou, litaniou ar Verc'hez :

Virgo potens ora pro nobis : Guerc'hez galloudek pedit evidomp. Eva a reet euz dour ar feunteun.

An dud fidel n'ho doa mui netra da stourm outo.

Doue oa treac'h d'an dud fall !

Ar Prefet na hellaz ket chom er vro goude kementze. An Impalaër hen diblasaz kenta ma hellaz hag e oe kasset Prefet e Grenobl. Evel-ze na guitaaz an introun Varia Lourd nemet evit mont en Departamant eleac'h ma voa en em ziskuezet er Salette.

Ar c'homissær a renkaz mont kuit ive ; kasset oe en eun departamant all. Eno e tizkùliaz eul laëronsi braz gret a enep tud an hent houarn da bere oa laëret daou pe dri c'hant mil liurz arc'hant. Ar Prokulor oe kasset ive e lec'h all ; ha ne jomaz e Lourd euz an dud e karg o doa gret brezel d'ar Verc'hez nemet an Aotrou Mær atao spontik ha digalon.

D'ar seiteg a viz du, e teuaz da Lourd an dud choajet gant an aotrou'n Eskop evit ober an enklask divarben an oll miraklou. Interroji a rejont Bernadeta, sellont piz a rejont euz ar c'herrek Massabiell hag euz ar c'hao. Klevont a rejont gant an oll dud euz ar vro penaoz ne oa ket a feunteun eno araog ma oa en em zizkuezet ar Verc'hez.

Klasket oa e Lourd hag er meaz euz a Lourd an dud pareet gant dour ar feunteun.

Epad meur a viz e oa klasket kement tra a helle rei sklerijen divarben an traon c'hoarvezet e Lourd ; ha bemdez e c'hoarveze miraklou nevez.

PEDEN.

Introun varia Lourd pedit evidomp !

Introun Varia Lourd, c'hui oc'h euz guelet kasi an oll tud e karg en oc'h enep, pa peuz en em ziskuezet e Frans ! ho pet truez euz an dud a zo er c'hargou. Abaoue kant vloaz dija, an dud-ze a zo peurvuia choajet etouez ar re na gredont ket e Doue. Abalamour da-ze ni a vel ar gouarnamant e Frans o chench aliez o koueza, o sevel hag o koueza adarre hag hon renta maleüruz.

Revolusion pe dispac'h a zigouez var revolusion, neuz ken abek euz an dra-ze ha d'ar brezel kouezet a nevez zo var ar Frans, nemet abalamour ma n'em daolomp d'ar pec'het.

Ni n'euz fallet deomp gouarni heb Doue, sevel Rouantelez pe Republik heb relijion. Dilezet oun euz karrek an iliz evit sevel gouarnamant var an treaz euz a zonjezonou vœn an dud.

Hag evel m'en deuz lavaret Jesus-Christ ho mab, o Mam santel, an arneu a zo deuet, an dour diluich a zo kouezet el lagen hag er goad. Rag guir en em gavo atao komzou ar Profet pehini en deuz lavaret tri mil bloaz zo: Ma na zifen Doue ar ger, na servich ket da goardou he divoal.

O Mari, pedit evit ar re a zo e pen ar Frans. Roït dezo ar furnez, an nerz, al lealdet hag ar speret a urz e peb tra. Ma vezo al lealdet er pen kenta euz ho oberou ; Roït dezo kaloun evit en em zivoal ho unan oc'h an droug, ha dioual ar re all.

Pedit evit ar re zo lakeet da varn ar re all evit ma vezo atao ar guir ganto. Ha ma trec'hint ar gaou.

Pedit evit ar re a ra al lezennou, evit ma na vezo al lezennou-ze nemet lezen Doue.

Pedit evit ar re zo karget da c'hourc'hemen ar re all, evit ma o devezo nerz avoalc'h da lakaat anezo da senti, ha madelez evit gouniz ho c'halonou.

Pedit evit an hini a c'houarn ar Frans hirio.

Ma raïo dezhan Doue ar furnez evel ma er roaz gueichall da Abraham, da Voizez, da Jedeon, da Josue, da Zavid, da Salomon, da Ezekiaz, da sant Herri Impalaër, da Sant Edouard Roue a vro-saoz, d'ar Rouanet eüruz euz ar Frans : Charlez-ar-braz ha sant Louis.

Doue a vel peb tra, hag a zo Mæstr var gement-tra zo. Ra zeuio Rouantelez Frans etre daouarn an hini en deuz choazet a bep eternite ; ra zeuio ar Frans da zevel adarre ken huel ha biskoaz. Ra zeuio ar Frans adarre kristen, adarre Merc'h hena an Iliz. Truez va Doue, hor c'heuz zo braz, savit ar Frans adarre ken huel ha biskoaz !

Introun Varia Lourd pedit evidomp ! evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Eur gouel e Limoj.

II.

Lavaret on euz e voa menek dimizi etre Ian Valter hag he amezogez Agnez. Tad houma, en dervez ma coezas Ian etre daouarn an diaoulou, a ioa eat da eur gouent a urs sant Augustin a ioa eno a dost evit goulen cuzul digant an tad Hiler divar benn dimizi he verc'h. An tad Hiler a anaie mad an dud divardro, ha ne reat nemeur a afer dre eno ep kemeret he ali. Evit doare oa plijet an afer-ma dezhan, rak tad Agnez a zistroe d'ar gear laouen braz en eur frota he zaouarn. Hogen coll a reas prest he laouenidigez. A veac'h oa eat en ti ma clevaz eur potrig o tont var he lerc'h en eur vouela hag o crial fors. Perig oa, ar potr saout, a ioa eat en deis-ze da gas an denn da Ian Valter. An diaoulou n'o doa ket sonjet he gas gantho, hag oa tec'het kenta m'en doa gallet.

— Petra c'hoarvez ganez Perig, eme an tiek ?
— Ah ! va Doue ! va Doue !
— Petra zo-ta ? da dad zo maro ?
— Va Doue ! va Doue !
— Lavar deomp-ta petra zo digouezet !
— Ar re zu a zo deut.
— Pe seurt re zu ? an diaoulou ?
— Ia, an diaoulou ; eaz avoalc'h oant da anaout.
— Ha peleac'h emaint ?

— Oh ! eat int kuit.

— Guell a ze ; beach vad dezho.

— Ia, mes Ian Valter o deus caset gantho ; hejet o deuz anezhan, scoet ganthan, ha neuze laket eur gorden en dro d'he gorf ha d'he c'houzouk.

— Ah ! va Doue, a lavaraz Agnez, abalamour m'en doa va difennet-me en dez all o tont euz ar pardon eo int deut brema da gregi enhan ha d'he laza marteze !

Ar c'helou-ze hag ar strafuil en em skignas buan dre ar geriaden oll. Lod a lavare e voa red en em zestum muia ma c'heljent, ha mont gant armou, benviachou, ar pez a aljent da gaout, varlerc'h al laeron evit lamet Ian Valter euz a dre ho daouarn.

Mes ar re goz a viras : « An dioual epken, emezho, a voar pelec'h é ra ar re-ze ho atant, ha neuze, ha pa ho c'hafac'h, petra a oufac'h da ober a enep pevar mil mastokin. Lazet e veac'h hoc'h unan ep gallout savetei he vuez d'hoc'h amezek. N'on eus nemet eun dra da ober, en em zelc'her var evez, ha mar cavomp eun tres bennak, e c'hellimp ive marteze he zicour da zont ac'hano, mar d'ema c'hoaz e buez.

Etre daon eta Ian Valter a ioa etre daouarn an diaoulou, ha roet evit servicher, pe kentoc'h evit sclav d'he enebour Martel. Scourjezet oa bet dija gant kerdin ha bizier, hag e vele ervad e voa red dezhan plega pe coll he vuez.

An esperans da c'hellout tec'het hen dalc'he. Hogen an diaoulou a ioa oll ho daoulagad varnezhan, hag e vele ervad keit ha ma chomjent eno, ne c'helje ket en em denna euz a dre ho daouarn.

Mes sonjal a rea ez ajent ac'hano eun devez bennag, ha neuze, o treuzi dindan noz eur c'hoad pe eur ster, e c'halje marteze en em sila adre ho skilfou.

Da c'hortos gouscoude oa trist he zoare. Red oa dezhan servicha Martel evel eur sclaf.

Martel, evit ober muioc'h a boan dezhan, her goapea aliez, a gomze outhan evel Ian oc'h he zaout, hen lakea da zivisca dezhan he voutou, da vont da gerc'hat efach dezhan, ha ne glaske ken nemet an tu da lacat he vazata. He gaketal a rea dreist oll divar benn Agnez, hag evit he gaketal e lavare dezhan e zajent eun nosvez bennak d'an ti-ze evit goulouder ialc'h ar potr coz ha digas gantho ar plac'h iaouank.

Ian Valter a scrije o clevet an hevelep comzou ; hogen moustra a rea varnezhan he unan ha ne lavare ger. Ar c'habiten o velet-se, a zonje outhan he unan :

— Hema en deus penn ar goas-ma ; hema a rafe eun diaoul euz ar re vella ; red e vezo deomp he c'hounit e gis pe c'his.

Eur c'honseil a voue en derveziou-ze etre an diaoulou, pe da viana etre ar re genta anezho, ha Ian Valter a vouezaz ive euz a betra ez oa menek. An diaoulou o doa mignoned e kear Limoj. Evit doare er c'heriou braz ez eus bet hag e vezo ato trubardet, prest ato da vont a unan gant an enebourien ha da verza dezho ho bro. Ar vignoned-ze euz a Limoj o doa digaset kemennadurez d'an diaoulou evit lavaret dezho n'o doa nemet dont eun nosvez bennag hag e tigorjent dezho unan a zoriou kear, hag eur vech e kear, ne vije ket dies dezho en em renta mistri, rak lod euz an dud a arme a ioa gounezet hag a iaje a du gantho. An diaoulou eta a vercaz eun nosvez evit mont da gemeret kear Limoj.

— Eur vech eat e kear, eme ar c'habiten, guella a oufemp da ober eo lacat an tan en he fevar gorn. Ar Gonsulet milliget ac'hano o deus great poan avoalc'h deomp-ni, ha ni a roio dezho dir ha tan. Eno e vezo avad traou da scrabat. Pa vezo kear deomp e vezimp mistri d'ar vro ; kement hini zo er c'harter diez he brenv a deui davedomp ; ha piou a voar ha ne zavo ket ar brovins oll ganeomp ? Mar or bez izom sicour, ni a c'halvo ar saozon pe ar spagnolet a zo ato ho flijadur ober drouk d'ar Frans.

Goude ar brezegen-ze, ar c'habiten a lavaras c'hoas :

— Mes ama ganeomp ez euz eur goaz hag a zo red ober tra pe dra outhan. Abaoue m'ema ama, her guelan sentuz ha calet oc'h ar boan. Ma car eta, me ia da ziscleria ne deo mui mevel, ema e reng an diaoulou, e vezo armet, hag e teui en hon touez d'an emgann er penn kenta.

Martel a hejaz he benn hag a lavaras :

— Cabiten, ne anavezit ket, em euz aoun, ar c'houeriat-ze. Ne ouzoc'h ket pe ger calet eo he benn. Esoc'h e ve deoc'h donnaât eur c'hillok raden eget donnaat ar c'hefelek-ze. Biken ne vezo eur breur evidomp ; ato é casai kerniel an diaoulou ; biken ne asanto dont ganeomp.

— Ne asanto ket ? Me garre he velet o chom ep ober !

— Mad, guelit.

Ian Valter a voue kerc'het, ha discleriet dezhan petra a felle d'ar c'habiten. Re e voa an dra-ze evit al labourer mad hag honest. Gallet en doa gouzanv eb en em glem beza goapeet ha goal gaset. Mes tenna ar c'hleze evit laeron ; mont en ho zouez da laza ha da lacat an tan, oh ! an dra-ze a ioa re.

— Ne glevez ket, eme ar c'habiten, petra a leverer dit ?

— Clevet avoalc'h a ran, ha va respont zo prest.

Biken ne din en ho touez ; biken ne din da stourm evidoc'h ; biken ne saotrin va daouarn o kemeret va lod euz an danvez a laerit !

Ama e clevet an diaoulou o scrignal ho dent.

— Gouzout a rez ema da vuez etre hon daouarn ?

— Kemerit va buez-ta, mar kirit ; evit ober ho micher, ne rin biken.

An diaoulou a chomaz evel sebezet o clevet hag o velet hardiziegez ho frizonier. Ne loskjont ket eur griaden, mes scrigna a reant ho dent, ha guelet a reat e verve ar gounnar en ho c'halon.

Ar c'habiten ha Martel a reaz eur sell an eil oc'h egile. Neuze ar c'habiten a lavaras :

— Martel, sonch am euz ec'h eus goulennet meur a vech, evit da recompansi euz an taoliou caer a poa great, beza lezet da ober ar pez a garjez euz an trubardze. Brema e roan dit va otre ; gra anezhan ar pez a gari.

— Neuze, eme Vartel, her c'hondaonan d'ar maro. Gouzout a ra hor menoziou, hag hon trahisa a c'helfe. Gourc'hemen a ran eta ma vezo croget e Ian Valter, ma vezo laket eur gorden var riscl oc'h he c'houzoug, ha ma vezo savet a ispill oc'h ar vezen gistin dosta a zo aze.

(*Eur pennad all...*) G. M.

Ar c'hi Barbet oc'h ober scol. (*Fablen*).

En eur c'hoad braz, a ioa loened enhan a bep seurt, eur c'hi barbet, eun doctor en doa great he studi, o veza bevet eur pennad mad etouez an dud, a zonjaz en em lacat da ober scol. Guelet a rea al loened iaouang er c'hoad-ze a ioa dizesk ha n'o doa tam sevenidigez. Fallout a rea dezhan-ta rei dezho eun tamik descadurez ha dreist oll deski dezho beva.

An doctor en doa brud, ha kerkent ha m'en doa digoret he scol, e tiredaz al loened iaouang a brez hag a vandennou da reseo he genteliou. Guelet a reat eno mesk e mesk leoned, tigred, marmouzien, leou, ebeulien, chas, kizier, oursien, etc. en eur ger, euz a gement gouenn loened a ioa er c'hoad.

An doctor a boanie ; ar scolaerien a zeske ; gouscoucoude al loened coz ne blije nemeur dezho an descadurez a roet d'ho bugale ; ne gave ket dezho e vijent scoliet dioc'h ho doare, ha dalc'h mad e teuent d'en em glem oc'h ar mestr scol.

Ar c'had a deue da rebech e voa cals re aounig he vugale ; ar bleiz en em glemme o lavaret e voa he vugale marlonk, ne voa netra evit ho c'harga. An tigr a gave he vugale cals re vuanek, re golerus. « Ha gouscoude, emezhan d'ar barbet, eo red o pefe laket anezho da drec'hi gouenn, rag ho mam oa ar vella euz ar mamou, n'oa drougiez ebet enhi, ha me a gaf din n'eus ket ken nebeut calz a zrougiez enhon. »

Ar marc'h o deuaz ive : asa, emezhan, mestr scol, va bugale a zesk ganeoc'h, sevel a ra canfardet anezho. Eur si braz avad a velan enho, kivioul int, an distera tra a zisplij dezho, emaint o criza ho discouarn hag o sevel ho divesker da rual. Mar ho deskit da veza kivioul evelse, ne raint ket calz a henor deoc'h.

Neuze e teuaz ar marmous d'en em glem euz he vugale a ioa desket dezho, emezhan, ober ariezou hag orbidou ha n'o devoa guelet morse da ober er gear.

Al leon a deuas goude, droug enhan : Doctor Barbet, emezhan, va map a zeskit da veza otuz ha digar ; eun orgouilluz e sao da veza. Ma n'hen deskit ket da veza hegaratoc'h, me hen tenno euz ar scol, hag a rai he scoia er gear dirak va daoulagad.

Al loened all a deuaz ive pephini d'he dro, ha pephini en doa eur rebech bennak da ober d'ar mestr scol.

An ourz a gave he oursien bihan pataok ; al louarn en doa aoun na deuje he vugale da veza re fin ; ar guic'her a gave dezhan e voa re a finv en he re ; ar penmoc'h a lavaraz en eur c'hrognal e teue he voc'hikou bihan lousoc'h lousa ; caer a ioa ho goalc'hi meur a vech bemdez, e vezent ato goloet a gaillar pa zistroent euz ar scol. An azen zoken, en eur sifronellat a douaz ez ea bemdez sotoc'h sota he vugale. Skuiz oc'h he c'hlevet, ar c'hi barbet a lavaras : va mignoned, eûnit eun nebeut ho pugale, ha roit skuer vad dezho, ha neuze digasit-hi d'ar scol.

Abaoue ma em eus comzet euz ar bar avel euz an tri euz ar mis-ma, hag euz an distruch en doa gaeat e meur a leac'h ha dreist oll e Douarnenez, ez eus deut ama c'hoas cels keleier divar he benn. En arrondissamant Kemper eo en deus great muia drouk, mes evit doare en deus great distruch dre Vreiz-izel oll.

E Roazon, e Saut Briec, e Sant Malo, e Lannion, en oll berzier-mor e tu an anternoz, e comzer euz a listri eat da goll ; ha var an douar braz e comzer euz a ed goal gempennet, a diez distoet ha discaret, a vez torret, discourret, tennet gant an avel ; hag e pep leac'h ez eus bet unan bennak lazet pe goal c'hloazet gant ar vein do hag ar scourrou guez o coeza.

Ervez an dud a vor boas da verdea a bell, ha boas da velet a bep seurt barrou amzer, an taol avel-ze a ioa eur gorventen vor.

Biscoas n'oa bet guelet ar mor hejet ha strafuillet evel ma voa neuze. Euz a Gonkerne, a leverer, e velet, araok m'oa deut ar bar avel bete'n douar, tarziou mor scrijus savet huel huel en ear, hag o troidellat e furm eun etennouer bras divent.

Var an douar ez euz eveseet e teve an avel-ze evel ma ra ar barrou amzer er broiou tom, ar pez n'oar ket boas da velet ama. Eveseet ez euz ive eo er c'houbanteunnou, en traoniennou eo e rea ar muia distruch.

E Pont 'n-Abad e voa ar marc'had en deis-ze, ha var ar pont a zo pa zer e kear dre hent bras Kemper e vije bet peadra da c'hoarzin panefe ma voa re a spont hag a strafuil. Var ar pont-ze den couls lavaret ne c'helle chom en he za. Guelet a reat o ruilla tud coz, merc'hed ha bugale. Eun den cre bennag epken hag an archerien deut da zicour, a c'helle herpel, sicour an dud keiz da vont ac'hano ha miret outho da veza strinket en donr.

E Douarnenez, evel ma on euz he lavaret, eo en deus ar bar amzer scoet ar muia. Trizek den a zo beuzet, hag eun daouugent bak bennag a zo collet. Pemp cant bag a ioa var ar mor pa deuaz ar gorventen, ha vardro daou c'hant antercant anezho a c'hellaz en em denna hag en em savetei e Morgat hag e Camaret.

Ar c'holl a zo bras, mes brasoc'h ec'h elje beza bet c'hoas credabl panefe ar pedennou c'hoek a reat ha var ar mor hag e kear evit ar re a ioa var var. N'eus par d'ar vartolodet o pidi calonek pa vezont e danjer.

E ti an Aotrou de Kerangal ez eus digor eul listen evit ar re a garfe rei eun dra bennak da zicour an dud keis-ze o deus collet ho zud hag ho bagou, ha zoken evit ar re n'o deus collet nemet ho bagou, rak dre eno o deus collet ive ho oll danvez.

KELEIER.

D'an deg a viz here, retred brezoneg evit ar merc'hed e Kemper, e Kemperle hag e Lesneven.

An Aotrou Chaulet d'Outremont, escop Ajen, a zo hanvet escop ar Mans, eleac'h an Aotrou'n escop Fillion, maro eun nebeut zo.

Etouez ar bandennou pelerinet a ia bemdez da Lourd, e remerket en dez all Aotrou escop Rodez e penn eur vanden bardonerien a ioa pemp mil anezho, ho goazed oll.

En abati sant Mikeal e rer eun navet evit en em brepari da c'houel an Arc'heal eurus. Deiz ar gouel e vezo eur pelerinach caer var ar menez-ze, ha da bardaez eur prosesion gant goulaou en dro d'ar menez. Ar mor a vezo neuze izel avoalc'h evit gallout ober an dro da droad ar menez.

Eur pelerinach braz a dle beza var bez sant Martin, e Tours, d'an 8 ha d'ar 15 a vis Du.

Sant Martin zo bet unan euz ar brasa ha santela eskibien euz an ilis catolik. Beva a rea er pevare cantvet, en amzer an doctoret bras sant Hiler, sant Augustin, sant Ambroaz ha sant Jerom.

Brudet meurbet eo dre ar burzudou en deus great.

Ar re a zo e penn an hentchou houarn o deus prometet rei billejou guelloc'h marc'had evit ar pelerinach-ze :

1° D'ar bandennou pardonerien a iafe gant an treinou ordinal ;

2° D'ar bardonerien a c'houlenfe treinou evitho unan, gant ma vezint e niver evit carga eun trein.

Setu ama hanoiou ar re euz ar Finister o deus bet priziou en Asamble breton a zo bet e Guened d'an 30 a viz Eost.

Kezekenned ebeulien oc'h ho heul.

An Aotrou Abgrall euz a Lanuilis, eur vetalen alaouret ha 250 lur.

An Aotrou Blaise-Maisonneuve, euz a Gemperle, eur vetalen arc'hant ha 200 lur.

An Aotrou Bescond Herve Durusquec, euz a Gastel, eur vetalen arc'hant ha 250 lur.

An Aotrou Herve ar Rous, euz a Lezebel, eur vetalen arc'hant ha 200 lur.

Chatal corn. — Euz a vouenn ar vro.

An Aotrou Brusque, euz a Bloneis, eur vetalen arc'hant ha 140 lur.

An Aotrou Ollivier, euz a Gerfeunteun, eur vetalen arc'hant ha 100 lur.

An Aotrou Cuzon, euz a Gerfeunteun. 60 lur.

An Aotrou Guennolé Golc'hen, euz a Gemper, 40 lur.

Ar memes, evit eun onner, eur vetalen alaouret ha 100 lur.

An Aotrou Herve Feunteun, eur vetalen bronz ha 60 lur.

Eur a vouenn Durham, pe saos.

An Aotrou Bescont de Champagny, euz a Blouian, eur vetalen arc'hant ha 150 lur.

An Aotrou Bras, euz a Sant-Thegonnec, eur vetalen alaouret ha 250 lur.

An Aotrou Bescont de Champagny, enr vetalen arc'hant ha 100 lur.

Chatal a bep seurt gouenn.

An Aotrou Fransez ar Steun, euz a Blouian, eur vetalen arc'hant ha 200 lur.

An Aotrou Baron, a Gerneuzec, eur vetalen arc'hant ha 150 lur.

Benviachou labour.

An Aotrou Savary, a Gemperle, evit eun alar, eur vetalen aour ; hag eur vetalen arc'hant evit he venviachou all.

Cozeadeu divar benn iliz ar galon sacr.

Daou vourc'hiz o vont gant an hent, a gozee evelen.

— Ahanta, bag iliz ar galon sacr, mont a ra var araok ?

— Mont a ra, mes goustadik.

— Ha cridi a rit-hu eo eun iliz a zo sonch da zevel eno ?

— Petra ve sonch da zevel-ta ?

— Alo-ta, eun ilis ? dek milion evit eun ilis ?

Ne ket din-me e vezo roet da gridi eun dra evelse.

— Mes petra eo-ta neuze ?

— Eun digarez ; ar pez a zo eo ar venac'h o deus c'hoant da zevel eur c'hre evit gallout ac'hano bombardi Paris.

Evel a veler, an dud diteiz a gred pep tra nemet ar virionez.

An Aotrou Pors, nevez beleget, zo hanvet vikel e Cleden-Poher.

An Aotrou Person, nevez beleget, zo hanvet vikel e Kerhaes.

An Aotrou Guermeur, nevez beleget, zo hanvet vikel e Roscanvel.

Al Lezvarn a zigoro e Kemper d'al lun 4 a viz Here. E penn e vezo an Aotrou Perussel, alier e Lezvarn Roazon, hag evit he zicour en devezo an Aotronez Claret ha Sionnet, barnerien e Lezvarn Kemper.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulller an Escopti.*

DISSADORN 3 HERE 1874. N° 505 DECVET BLOAVEZ

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h mix* pevarzek real.

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 3 Here 1874.

Plijadur hag eürusdet.

Ha kem ebet a zo etre plijadur hag eürusdet, etre caout plijadur ha beza eurus ? Ia, kem zo, ha kem braz, ha gouscoude calz a dud zo hag en em drompl var gement se, a gaf dezho beza eürus eleac'h ma cavont ho plijadur.

Plijadur a vez pa o deuz ar skianchou ho goalc'h ; ne vezer eurus nemet pa vez contant ar galon.

Ar blijadur a zell ato cals pe nebeut oc'h ar c'horf ; an eürusdet a zo hueloc'h ; en ene ema, ha sevel a ra an den dreist traou an daour.

Kement a gem zo etre ar blijadur hag an eurusdet, evel a zo etre ar c'horf hag an ene. Nep ne anavez ket ar c'hem-ze a goez en eun doare bennag e reng al loened. Ar re-ma, pa o deus plijadur, en em gaf eüruz, abalamour n'o deus ket a ene, ha ne c'hellont caout ken eurusdet nemet hini ho c'horf, an den avad en deuz ene, ha petra bennak ma c'hell ive caout plijadur dre ma en deuz ive corf ha skianchou, ar blijadur-ze ne ro ket dezhan an eürusdet ; hueloc'h e rang he glaok. Ene an den a zo eur speret goest da anaout ar virionez, da garet ha da c'hoantaat ar mad ; ne vef var an douar nemet evit mout d'an Env elec'h m'ema ar guir eürusdet ; ama var an douar ne c'hell caout nemet eun tanva euz an eürusdet-ze.

Mar deus var an douar ken nebeut a dud eüruz, eo ma zeus nebeut a dud hag glaskfe an eürusdet eleac'h m'ema. An darnvuia a gred beza euruz o rei ho goalc'h d'ho goal ioulou, o lacat evelse ho eürusdet elec'h ma cavont eun tam plijadur. Er iaouankis dreist oll e vezer touellet gant ar fals creden-ze, ha ne deus nemet ar feiz gant he c'henteliou hag a c'helfe distrompla an den ha pellaat an danjer-ze diouthan. Ar feiz a zesk dezhan e c'hell beza maleüruz e creiz ar plijadurezou, abalamour an ene a c'hell beza crignet gant an anken ha gant ar morc'hed.

An den orgouilluz a gred e vezo eürus mar gell sevel azioc'h ar re all, mar gell sevel d'ar c'hargou, d'ar plasou huel, poania ha c'huezi a ra calz evit hement se. Aliès ne c'hell ket tizout ar pez a c'hoantea, ha mar teu avéchou a benn euz he daol, ar paour kez den en gaf souezet ; guelet a ra dreizhan he unan ar virionez euz ar pez a lavar ar scritur, ne d'eo an traou-ze oll nemet avel ha moget, hag eleac'h caout eürusdet, ne gaf nemet enouamant, displijadur, hag a bep seurt traou oc'h hegal outhan.

Kement all a c'heller dv lavaret euz ar re a glask ho eürusdet e madou an douar, o deus staget ho c'halon oc'h an danvez. Bevech ma crescont ho bern aour hag arc'hant, o deus plijadur ; mes hag euruz int ? Nan. Ho c'halon n'en deus morse he voalc'h ; ar galon-ze a chom ato goullou. Ho plijadur ne deo nemet eur skeud, a dremen en eur momet, hag an nec'hamant, ar strafuil a zo ato e gouelet ho ene.

E pelec'h eta e caver an eurusdet ? E Doue, ha n'he c'haver ket er meaz anezhan. Done en deuz hor c'hrouet evit beza eürus, ha da c'hortos ma cavimp an eurusdet leun enhan eun dervez, e ro ama an tanva euz an eürusdet-ze d'ar re a ren eur vuez glan, dibec'h, christen ; hag an tanva-ze a gaver zoken e creiz al labour, e creiz ar boan ! An dud avad hag ar madou, mar gellont rei avechou eun tam plijadur bennak, ne rentont morse eürus.

Dissul, goude ar Gousperou, beleien Kempeé a zo eat a vanden d'an escopti evit reket beach vad d'an Aotrou'n escop a dlie en em lacat en hent antronoz evit mont da Rom da vizita beziou an Ebestel Sant-Per ha Sant-Paul. An aotrou de Calan, dean ar Chabistr, en hano ar chaloniet hag ar veleien all, en deus lavaret eur ger bennag evit reketi dezhan eur veach hag eun distro eürus.

He bedet en deus da rei da anaout d'an tad santel pegement ez eo caret gant tud a iliz ha gant christenien

vad escopti Kemper, pegement ez int douget evithan, pegement e kemeront perz en he boaniou hag en he drubuillou, ha pegement en em gafent eurus da c'hellout he velet e frankiz hag e peoc'h, hen hag an ilis santel.

An aotrou'n escop en deus respontet e raje gant plijadur ar gevridi-ze, hag e vije seul esoc'h dezhan cas ar rekejou-ze bete tron ar Pab, ma c'houie guelloc'h n'o devoa he oll veleien nemet eur memes santimant hag eur memes mennos var gementse, e voant oll eveldhan donget evit vikel Jesus-Christ, ha ne voa marteze er bed christen escopti all ebet hag a c'helfet lavaret anezhan ar pez zo guir euz a escopti Kemper, ema he oll dud a iliz en unvaniez ar vrasa hag ar starta gant hon tad santel ar Pap. Lavaret en deus goudeze en doa eur fizians vraz e pedennou he dud a iliz, ar c'houenchou, hag ar gristenien fidel euz he escopti evit pere e lavare bemdez an oferen santel.

An tad santel, evel ma en deuz hen lavaret hag hen diskuezet meur a vech, a gar calz Breiz izlee hag ar vretoned, ha n'on eus douetans ebet na vezo eul levenez evit he galon guelet escop Kemper eharz he dreid.

An aotrou'n Escop a Gemper a zo en em laket en hent, dillun diveza, evit mont da Rom. An Aotrou Marc'hallac'h, he vikel vraz, a zo eat ganthan.

Eun derveziou bennak diaraog, e voa diblaset, evit mont ive da Rom, an Aotrou Fournier, escop Naoned, ha ganthan he zecretourien an aotronez Durassier ha Fournier.

An Aotrou Cardinal de Bonnechose, arc'hescop Rouan, a zo ive brema e Rom. Eat eo di da gas d'ar Pap an arc'hant savet en he arc'hescopti evit diner sant Per.

D'an 20 a vis Guengolo edo an deiz ha bloaz abaoue ma zeo dispac'herien an Itali en em rentet mistri euz a Rom. En dervez-ze ar gristenien vad euz a gear a zo eat da rei d'an tad santel ar Pap mercou euz ho fidelite hag euz ho c'harantez.

An hini a ioa e penn ar gristenien vad-ze en deuz lennet eur pennad scrit eleac'h ma en em zao a enep ar re o deus mac'het hag aloubet ar gear a Rom, ha goude e lavar :

« Kement a c'hellemp da esperout aberz an dud ne deo talvezet netra bete vrema. Brema emaomp etre an diles ha Doue. Pevar bloas zo e c'houzanvomp, hag an dud dizoue o deuz hor mac'het ne etonna da deleur dismegans varnomp. Doue a ve lavaret a rafe ar scouarn vouzar oc'h hor mouez ; mes c'hui, tad santel, comzit ha diskuezit ez oc'h cre.

An tad santel en deus respontet dre eur brozegen gaer eleac'h m'en deus lavaret eur ger bennak euz an ebat o deuz kemeret an dispac'herien en deiz-ha-bloaze. Lavaret en deus pegen trist oa guelet an ebat-ze dres deis gouel ar seis cleze a geus. Neuze en deus cavet comzon dudius evit meuli ar Verc'hez santel. Dridal a rea calon kement hini her c'hleve. Diskuezet en deus gant pebez ners-calon en em zalc'he Mari e tal ar groas zoken pa voue treuzet calon he map divin gant an taol lans.

« Ni, emezhan, a dle ive eveldhi chom ferm ha stard, zoken pa zeo an ilis santel scoet er galon. Chomomp gant Mari var ar C'halvar, hag e veritimp eveldhi guelet ar c'hloar euz ar rezurrection. Goulennit diganthi ma roi nerz ha calon deoc'h. »

An nerz hag ar c'halloud a ioa merket var bizach ar Pad epad ma comze evelse, he vouez a ioa cre ha sclear he zaoulag a verve. An oll a zo en em dennet consolet ha creeat en ho feiz.

Buez burzudus Beneat Joseph Labr.

EISVET PENNAD VARNUGENT (Kendalc'h).

Enor dispar roet da gorf Beneat.

Ar burzud-se great dirag kement all a dud ha brudet ker buan a zigasas cals a re all. E pep leac'h ne velet nemet tud o coms a vertuziou Beneat, o vont hag o tont, lod var ho zroad, darn e kirri, darn all e carrosiou, euz a iliz Itron Varia ar Menesiou da di ar c'higer Zaccarelli ha da hospital sant Martin evit guelet campric Beneat hag he vele dizaour.

Kement-se ne doa netra e scoas an dud a deuas d'ar zul fask ; an ilis azalec ar mintin a ioa leun tenn, ken na oue gellet lavaret oferen ebet enhi er gouel bras-se gouscoude. Cremaski, unan a vignoned hor paour santel a ioa deuet araoc goulou deiz da gimiada dioc'h ar c'horf santel, ha goude beza bet caset ha digaset tu ma tu ont, hag alies dibradet dioc'h an douar, a renkas dizrei eb beza gellet mont betec ar c'horf santel. Laouen bras oa gouscoude dre ma cleve an oll e c'hembann meuleudiou he baour.

Ar belec Dom Mikeal Santucci, en doa clasket eunec vloas a ioa lacat Beneat da zeski dezha ar gallec, o tremen d'ar zadorn e kichen ilis Itron Varia ar Menesiou, hag o velet eno bodet kement all a dud a c'houlennas petra a ioa a nevez : lavaret e oue dezha oa en ilis-se corf eur paour maro evel *eur zant*. Chom a reas eur pennad da glasc mont ive en ilis, ne ellas ket dont a benn. En eur zizrei e teuas sonch dezha euz he baour a Frans, Beneat Joseph Labr ; goude m'en doa clevet oa hennez ar paour a reat kement a enor dezha e teuas adarre d'ar zul goude lein ; mes oa tost d'an abardaes araoc ma c'hellas mont betec ar vascaon, ha c'hoas pa erruas oa lakeat ar c'horf santel en he arched, dre urs ar c'hardinal a ioa evel vikel vras ar Pab evit ar gear a Rom.

Araoc he archeda e oue moullet he benn ha tennet he batrom gant eul liver brudet a gear ; evit-se oa douget ar c'horf d'ar zacreteri, mes gant aoun na vije bruzunet an or gant ar bobl ne heane da c'houlen : *ar zant, ar zant*, e oue ret hasta affo.

Goude ma oue moullet penn ar paour eurus Beneat ha tennet he batrom, e oue adarre digaset da greiz an ilis da c'hedal ma oue peurvansonet ar bez a reat evitha a zindan leuren an ilis, e tu an abostol. Epad an amserse ar bobl ne daoueze d'en em gilla en dro d'ar c'horf santel, ha bep moment, couls lavaret, e clevet unan bennac o lavaret a vouez huel : *eur burzud, eur burzud ! eun oll adarre pareet en eur boket da gorf ar paour santel !* dalc'h mad ne glevet ken dre bevar c'horn an ilis ; teir na peder gazeten evel houma ne vent ket bras aoualc'h evit merka an oll burzudou a erruas dirag ar c'horf santel hag a oue lakeat dre scrid gant ar veleien a jome atao e kichen ar c'horf evit kementse ; nac a bec'heur a zistroas euz an ilis-se convertisset, lavaret a rear soken pedennou Beneat ho doue ar vertus da gonvertissa ar re a ioa deuet etouez ar re all evit goapaat ar paour keas truillec, ha da goms a enep Doue. Eur burzud a vel d'an oll oa ma chomas soupl izili Beneat epad ar pevar devez-se, ho zrei hag ho dizrei a ellet evel ma vije bet ar vuez enho ; c'huez ebet ken neheut ne zavas gantha. Pa oue archeded ar c'horf santel ha diskennet er bez mansonet e zoa var al leac'h eur c'hardinal, daou escob hag eun niver bras a veleien.

Oll vignonet Beneat, couls lavaret, a deuas da gimiada dioc'h ho faour caret ; ma ne ellor ket lacat dre scrid an oll testeniou a garantez a rojont dezha, kement hini da viana hen anavezas en eur glevet oa maro eur zant paour a embanne a vouez huel, *Beneat eo sur*, pe evel ar re ne vouient ket he hano, paour ar *c'harant heur eo neuse.*

An Autrou Marconi, tad covessour Beneat, ne deas nemeur dioc'h ar c'horf santel azalec m'en doa clevet oa maro, a zestumas an oll desteniou euz a vuez hag oberou Beneat ; ar scrid-se var paper ler (parchemin) a oue lakeat en arched gant ar c'horf santel.

Goude ma oue diskennet ar c'horf er bez ar burzudou ne baouezent, ha dalc'h mad an devesiou varlerc'h ne glevet coms nemet euz ar re glanv a veze pareet hag euz ar grasou a resevet dre bedennou paour ar *c'harant heur*.

Antronos evel ma kendalc'he an ilis da veza leun teun ne oue ket gellet adarre lavaret an oferen en ilis-se ; ar zacramant soken a ioa digaset en tabernacl a oue ret da gas adarre en dro d'ar zacreteri ; an devesiou varlerc'h an ilis ne zileunias ket ; ha d'ar bempet varnugent a vis ebreul, evel ma teuas tro ilis Itron Varia ar Menesiou da gaout ar c'harant heur (ar pez a c'halvomp an adorasion en escopti-ma) eleac'h exposi enhi ar zacramant, e oue choaset ilis sant Sirus.

An Autrou Marconi o velet kement a dud a bep stad o tont da enori corf he benitant santel a anavezas racdal ar virionez euz ar pez en doa lavaret dezha divar benn kementse. — Nec'het maro oa avad hag an doctor Del Pino da behini en doa comset ive euz ar pez en doa lavaret ouspen he benitant, da c'houzout eo e vije roet d'he gorf an enor preparet evit ar zacramant.

Unan euz an devesiou diveza e sizun pask o vont divar bez he vignon Beneat, e ilis Itron Varia ar Menesiou a gendalc'he da veza leun couch, e zeas da bedi dirag ar zacramant da ilis sant Sirus, ne oa den enhi, couls lavaret, he speret a oue sclerijennet gant Doue, hag e velas an dud devot, boazet bete neuse da zont da adori ar zacramant, dilezet gantho Jesus evit mont da enori Beneat.

En eur zont euz an ilis-se e redas da glasc an doctor Del Pino evit lavaret dezha en doa bet anaoudegez euz ar pez en doa clevet gant Beneat divar benn kementse.

Hema ive en eur dremen dirag ilis sant Sirus a ieas da zaoulina dirag Jesus *sacramantet* hag o velet an ilis ker goullo epad ma ne ellet a veac'h en em drei en dro da vez Beneat a anavezas racdal ar pez en doa douetans bete neuse varnezha. Kerkent e redas ive da glasc an Autrou Marconi evit rei dezha da anaout ar pez en doa Doue revelet dezha.

Setu eta deuet da vir kement en doa lavaret Beneat.

Pa anavezomp brema *buez burzudus* hor c'henvroad, ker bras mignon da Jesus *sacramantet*, da c'hedal ar pennad diveza lavaromp a greiz calon hag aliez :

Sant Beneat Joseph Labr pedit Jesus evidomp.

IAN AR GERNEVEZ.

Eur gouel e Limoj.

III.

Setu eta Ian Valter condaonet d'ar grouk. Ne reas van evit clevet ar setaus-ze ; ker skuiz oa eat gant ar vuez a ioa red dezhan da ren etouez al lamponed-ze, ma voa eur c'hras evithan guelet lacat eun termen dezhi.

— Ne dal ket ar boan deoc'h gourdrouz, emezhan, n'em spontot ket. Ar maro am zenno adre ho taouarn milliget ; ha caer o pezo gourdrous, me ne asantin biken ganeoc'h. Gouscoude, evel ne garfen ket mervel evel eur paien, mar oc'h eus c'hoaz eun dra bennag a galon, e kerc'hot eur belek din araok va c'hrouga.

Goudeze e velot ha me am euz aoun rag ar maro.

Ar re vraz euz an diaoulou en em guzuillaz, ha neuze e rojont he c'houlen d'ar prizonier. Daou zlaoul a voue caset d'ar gouent tosta da gerc'hat unan euz an tadou var dro Ian Valter.

Guelet a reomp ama pegement oa beoc'h ar feiz neuze eget na deo hirio. Ma coesse hirio eun den honest etouez lamponed ha torfetourien evelse, ha ma c'houlenfe eur beleg, m'her goulen pebez min a rafent !

Ar prizonier a neuze a voue diouallet a dost, ha liamet e voue dezhan he dreid hag he zaouarn, ne ket clask a raje tec'het.

— Aoun oc'h eus na dec'hen, eme Ian ; tec'het a rin gouscoude, p'eo guir ar maro am zenno a dre ho taouarn.

Etre daou oa deut kelou d'an diaoulou, aberz ho mignoned a Limoj, da gemen dezho mont an noz varlerc'h,

hag e cafjent digor unan a zoriou kear a verket dezho, ha neuze e cafjent sicour. An diaoulou eta a rea ho fourchas. Pephini a spure he armou, hag a vele hag hi a ioa e ratre, ober a reant ho c'hontchou dirag ar prizonier ; n'o doa ket a aoun da veza discuillet ganthan, p'eo guir e tlient he grouga araok mont en hent.

Lod euz an diaoulou a ioa eun tamig a enep ar bleiz. Aoun o doa ne vije ket ho mignoned a Limoj secret avoalc'h, ha na vije disculiet an taol araok ma tigouezchent, hag eleac'h caout sicour, eo marteze tud kear a gafchent dindan an armou evit ho distruja.

Ar c'habiten, o velet hiniennou evelse oc'h argila, a reas didala eur varriken vin. Gouzout a rea pa vije tom da bennou he botred, e vijent calz esoc'h da gas d'an tan. Epad ma labourent da scarza ar varriken, e tigouezaz ar manac'h gant an daou ziaoul a ioa bet oc'h he gerc'hat. Ep ober van euz an dizurz a vele eno hag euz ar gensteuren a rea al lamponed, e lavaras :

Peleac'h ema an den toc'hor en deus va goulennet ?

— Toc'hor ? eme an diaoulou en eur ziroll da c'hoarzin. An den toc'hor-ze zo iac'h avoalc'h brema, ep dale avad en devezo eur c'blenvet ber, rak mont a reomp dioc'htu d'he vransellat oc'h eur scour guezen.

— Neuze eo eun den condaonet ?

— Ia, hag hastit buan, baro c'hris ; ni n'on eus ket a amzer da goll.

Ar manac'h a c'houlennas beza lezet he unan gant ar prizonier en unan euz an teltou. Roet e voue he c'houlen dezhan.

Kerkent ha na voue nemetho ho daou, an tad a lamaz ar c'habuchon a c'holoe he vizac'h. Ian a reaz eur scrijaden oc'h anaout an tad manac'h, he dad confessour, an hini en doa roet dezhan ken aliez a ali mad.

— An tad Hiler ! emezhan, souezet oll.

— Peoc'h, peoc'h, va map, eme ar manac'h. Ne livirit ket eur ger, na rit ket eur sin hag a rofe da anaout em anavezit, ha dreist oll ho caran. Gouezit ervad ez omp spiet. Paour kez den ! hag e pebez neiz goesped oc'h coezet ! Her gouzout a rean, rag ar brud euz ar pez zo digouezet ganeoc'h a zo en em skignet dre ar vro oll. An oll a zo glac'haret ; an oll a bed evidoc'h.

Ne deus nemet ar roue a Navar hag a ve goest d'ho tenna ac'hann. Scrifet em eus dezhan ; mes siouas, n'en devezo ket a amzer da zont. Evit bourc'hizien Limoj n'eus ket da fiziout varnezho ; re a aoun o deus rag an diaoulou-ma, hag eo guelloc'h gantho chom a dre ho mogeriou huel pe en ho c'hastel. Paour kez den iaouank, va map ker, Doue epken a c'hell ho savetei ? Marteze ar pedennou a rer evidoc'h...

— Ah ! va zad, p'eo guir e peder evidon, e varvin dinec'h.

— Guelomp, Ian, ne ket red en em lezel da vervel ker buan-ze. Ma claskfac'h tec'het e gis pe c'hiz !

— Ne glaskin ket, rag eur follentez e ve. Cofesait ac'hanon, va zad.

— Gortozit, Ian, setu aze eul lanvennik lem ; lakit-hi aze en ho manch ; ganthi e troc'hot eaz ho liamou.

Neuze setu ama eur vuredig a zo enhi eun doare poultr. Mar gellac'h teleur euz ar poultr-ze dezho eur c'breunen bennag en ho guin. Abarz eur c'hardeur goude m'o devezo efet ar guin-ze e vezint cousket mig. An dra-ma n'ho lazo ket ; ho lacat a rai avad da gousket ker c'hoek ma c'hellot tec'het evel ma kerot.

— Ia, va zad, mes soujit-ta ; kerkent ha ma viot eat ac'hann, me vezo crouget dioc'htu. Martel zo aze evel eur bleiz o c'hortoz he breis.

— Reuzeudik ma zout, na ro ket dezhan ar blijadur d'as crouga. Gra neus da zenti oc'h ar c'habiten ; kea gantho en hent, hag e c'his pe c'hiz e tec'hi dioutho pa vezo deut an noz.

— Nan, nan, va zad, c'hui a ve voaz a gementse, rag en em gemeret a rafent ouzoc'h ; ha me ive a gafent divezatoc'h.

— Oh ! me a zo coz, ha boas da gozeal a dost oc'h ar maro. Mes te ker iaouank c'hoas !...

— Ho trugarecat, va zad. Va zicourit d'en em lacat e stad da vont dirak va Doue ha va barner.

Ian Valter a gofeseaz, ha goudeze an tad Hiler a glascas c'hoaz he lacat da dec'het.

— Oh, eme Ian, brema e cavan va ene en eur stad re vad evit ma lavarfen eur gaou zoken evit tec'het araog ar maro.

Ar manac'h a dennaz eun huanaden, a vriateaz an den iaouang, hag a ieas kuit goustadik.

Kerkent eur vanden diaoutou a deuas da gerc'hat ar prizonier evit he gas d'ar grouk. Doue a zigasas neuze eur souch da Ian.

— Araok va c'hrouga, emezhan, roit din eur banne guin ; me gaf din e vez roet zoken d'an dorfetourien.

— Ne pezo ket a zec'het pell ken, eme an diaoulou ; gouscoude ma rofemp dezhan ? Diliama a rejont he zorn deou, hag e kerc'hjont dezhan eur verennad vin. Ian a daolaz ebarz eul loden euz ar poultr a ioa er vured en doa bet digant an tad, hag hen efas buan.

— Dre gerniel Paol, eme Vartel, al lampon-ze en deus kemeret contam da viret na vezo crouget. Deomp buan ac'hann ganthan !

Sacha a rejont eta var Ian evit ober dezhan redek ; mes a veac'h en doa great eur gamet bennak ma santaz he zivesker o vancout dindanhan, ha ma coezas sounnet, stenet oll he vizach evel pa vije maro mik.

Eno e savas neuze iou ha safar, ha leoudouet evel pa vijent en ifern. Martel dreist oll a gounnare.

— An d... a zo en em dennet diganeomp dre ar c'hontam ; n'em eus ket bet va venjans.

— Ro peoc'h, eme ar c'habiten, pa zistroimp euz a Limoj, ni a ielo da di Agnez, hag a zamo evidout ar plac'h iaouang hag ar pez zo a vadou en ti.

Martel a zavaz eur berchen a ioa ganthan evit lopa var ar c'horf maro ; mes ne voue ket lezet ; pe ger fall

lamponed bennak ma voant, o devoa c'hoaz eun tam respet evit eur c'horf maro.

— Red eo ober eun toul en douar da lacat ar c'horf-ze, eme ar c'habiten.

— Nan, nan, eme Vartel, re vad e ve an dra-ze evithan. Ar c'horf-ze zo din-me, ha me a c'houlen ma vezo stlapet aze er poul dour a zo er penn all d'ar c'hoad, ha ma vezo lezet eno evel eur c'hi maro, evit ma vezo debret gant ar bleizi ha gant al laboused preiz.

— Grit a gerot ganthan, a lavaras neuze ar c'habiten.

Corf Ian Valter eta a voue caset d'ar poull dour, ha stlapet eno evel ma carie mont. Neuze an diaoulou a zistroas da beur c'houlonder ho barriken vin araok mont varzu Limoj.

(*Eur pennad all...*) G. M.

Eur plac'h iaouank calonek.

Brema ez euz eun nebeut bloaveziou, eur plac'h iaouang, an demezel V... ganet en Alsas euz eur famill protestant, e devoue an heur da anaout ar guir feiz, ha da veza resevet en ilis catolik. Ne vouie ket, credabl, petra e devije da c'houzanv aberz ar brotestanted counnaret ; mes a dra sur ne ket poan ha trubuil a vancas dezhi. Gourdrouzet e voue, goapeet, taolet e voue varnezhi a bep seurt dismegans. He zad he zaolaz er meaz euz he di, hag en em gavaz evelse var an douar noaz, ep eun doen azioc'h he fenn nag eun tam bara da derri he naoun. Dilezet evelse gaut an oll, ne fallgalonas ket. Seulvui ma he goal gaset, seul vui en em stage oc'h ar relijiou catolig, ha seulvui e creske he fizians e providans Doue.

Gouzout a rea ar brovidans ne ziles morse ar re en em daol gant fizians etre he divrec'h. Ne vancas ket ken nebeut d'an demezel V... Mont a reas da Bariz, hag eno, dre sicour tud vad, e c'hellaz ober he zreuz eun tamik guelloc'h. Ar chans e devoue da gaout an tad Olivaint evit confessour, ar pez a reaz eur vad vras d'he ene.

Hogen ep dale e tirollaz ar vrezel oc'h ar gommunardet.

N'em eus ket izom da verca torfejou ar gommunardet-ze a felle dezho kemeret skuer dioc'h ho zadou coz euz a 93.

An oll a voar e voue an tad Olivaint unan euz ar re genta a voue croget enhan ha scuillet he c'hoad. He vertuziou braz hag ar brud en devoa a rea ma voa caseet muioc'h eget nicun gant an dispac'herien. Croget e voue enhan ha taolet en eun toul bac'h a beleac'h ne dliet he denna nemet evit he gas d'ar maro.

An demezel V... en em voestlas da zavetei dezhan he vuez, pe da viana da zousaat evithan ar poaniou euz he brizon. Meur a vech ez caz adreuz an tigred-ze euz ar Gommun a chome estlamet o velet eur plac'h dister o caout kement a hardiziegez. Meur a vech e c'hellas mont beteg an tad Olivaint ha cas kelou dezhan euz an tadou he vreudeur, hag ober kevridiou euz ho fers.

Mes ar pez a reaz a gaera evit an tad Olivaint, e voue cas dezhan ar gommunion santel. Eun dervez e voue guelet o tont euz a unan an ilizou eleac'h ma lavaret c'hoaz an oferen. Bale a rea varzu ar prizon ep sellet nag a zeou nag a gleiz. Tremen a reas dre greiz al lamponed cris hardisoc'h eget biscoaz. Hogen en eur voestig arc'hant staget var he feultrin a zindan he dillad, ez oa unneg hosti consacret evit an tad Olivaint hag he genbrizonierien. Doue ne fellas ket dezhan e vije lezet he zervicherez da vont tre.

Soujit pebez laouenidigez evit an tad hag ar brizonierien all ; ha pebez nerz evit mont d'ar maro, rag en derveziou varlerc'h e vouent fuzillet, evel a ouzeur.

Neuze an demezel V... a dec'haz euz ar gear-ze e devoa efet goad an dud dinam. Kuitaat a reaz ar bed, hag hirio ema leanez en eur gouent en escopti Albi.

Kelou euz ar bed all.

Ar re a lenno an tamig histor-ma, a velo ervad ne deo nemet eur fablen ; eur gentel avad marteze a gavint enhi.

Brema ez euz eun nebeudig amzer, e varvaz an Aotrou G... person H..., hag ervez ar c'heleier dèut euz ar bed all, kerkent ha m'en doa tennet he huanad diveza, he ene a nijas var eün d'ar barados. Kementse ne lacai souezet nicun euz ar re o deuz anavezet ar belek madze. Petra bennak n'en doa bet nemeur a blijadur etouez he barressioniz, ho c'harie gouscoude, ervez Doue, a greiz he galon, ha kenta tra a reas, digouezet er baradoz, oa guelet hag hen a gafche eno unan bennag euz he barressioniz, euz ar re en doa anavezet zaad, hag a ioa maro epad ma edo ho fastor. Hogen caer en doa clask ne gave hini, da viana ne gave den braz ebet. Caout avoalc'h a rea bugale maro goude ho badiziant araok caout an uzach a rezon. Evit doare, anez ar re-ma, e ve aleiz a bastored er baradoz ha n'o defe danvad ebet en ho banden.

Souezet, sebezet, ha zoken ankeniet, ma c'heljet da viana caout anken er baradoz, e za da gaout sant Per.

— Aotrou sant Per, livirit din, mar plich, ha n'eus den braz ebet ama euz a barrez H... ?

— Gortozit, a lavaras sant Per, me ia da velet var va c'haierou.

Setu hen o tigeri eur picol levr a ioa eur vriad anezhan hag eur beac'h da zonget. Var gein al levr-ze e velet scrifet e lizerennou aour : *Levr a vuez*, hag enhan oa scrifet hanoiou an oll barreziou catolig euz ar bed. Clask a ra ar ger H..., mes p'en doa her c'havet, n'oa nemet paper guenn dindanhan ; n'oa ket eun hano, n'oa ket eun den salvet !

— Asa, eme an Aotrou G..., red eo ma vent er purgator.

M'o pefe ar vadelez, Aotrou sant Per, da rei din

eur rouden, ma zin di da velet, ha ma vezin resevet pa zigouezin? Roet e voue eur rouden dezhan evel ma c'houlenne, ha setu hen en hent. Goude beza baleet eur pennad mad, setu hen o tigouezout gant eur c'hastel braz ha du, hag euz an diaveaz e clevet o tont anezhan hirvoudou, goelvan hag ive pedennou.

Daou eal guisket e liou an tan, clezeier noaz ha lugernus gantho en ho dorn, a ioa unan a bep tu d'an nor vras.

— Elez santel, eme ar person mad, me eo person H..., bez'o pefe ar vadelez da lavaret din hag hen a zo ama unan bennag eus va faressionis?

— Aotrou person kez, eme an elez, ne garfemp ket ober poan deoc'h; mes red eo deomp lavaret ar virionez; n'eus ket unan euz ho parressioniz ama.

— Va Doue, va Doue! nicun eus va farresionis nag er barados, nag er purgator? Neuze-ta emaint en ifern, an dud reuzeudik! Mad, p'oun deut oun deut, red eo din mont beteg eno da velet. Evit mont var hent an ifern n'en doa izom rouden ebet, eno e tigemerer an oll, ha neuze var an hent-ze ne ket eas fazia, rak tud avoalc'h a gers dreizhan, o vont oll varzu ar memes penn. Eur vech en em laket var an hent-ze, ne veler nemeur o tont en dro. An hent-ze ne ket eun hent striz, meinog ha digompez eo evel hent ar barados, ne deo ket trist ha tenval evel hent ar purgator, mes eun hent eo ledan ledan, plean, soubl da vale, rag eur guiscat leton zo varnezhan, hag etouez al leton-ze bleuniou a c'hoez mad. An hent a ia eun tamik var zisken, en hevelep doare ma valeer dreizhan ep scuisder ebet, ha ma tigouezer e penn ar veach cals kentoc'h eget na zonjet. Ah, nag a dud a gers dreizhan!

An aotrou G... en doa guelet meur a vech foariou bras, foar ar merzer ha re all; guelet en doa ar belerined o vont da bardon Rumengoll; biscoaz avad n'en doa guelet kement a dud var hent ebet evel a ioa var hema. Hag e cleve an dud-ze oll o ioual, o toui, o scrignat ho deut, o sacha var ho bleo; hag e lavare outhan he unan:

— Asa, mar deus kement-ma a gounnar en dud-ze ama diaveas, petra dle beza eta en diabars? Biscoas n'em oa guelet netra ker scrijus.

Digouezet e tal dor an ifern, a ioa henvel oc'h dor eur forn bras divent, e velaz eno daou ziaoul unan a bep tu, kerniel hir var ho fenn, ha peb a forc'h houarn gantho o poulza ar re a felle dezho argila pa vezent eat tost.

— Diaoulou, eme ar person mad, daoust ba bez'e ve ama unan bennag a barresioniz H...?

— Unan bennak? cleo hema-ta! Unan bennak? potred H...? Mes ama emaint oll; ne veler nemetho o tigouezout ama! Ma tigasche ar parreziou all kement a dud deomp evel a ra parrez H..., on doa ranket pell zo creski hor forn, ha gouscoude hor forn ne ket bihan, p'eo guir e deus tri mil leo hed ha daou vil leo lec'hed.

— Va Doue, va Doue! ha penauz e teuont oll ama?

— Da beleac'h e fell dit ez afent-ta? Tud ha ne fell ket dezho rei ti da Zoue en ho zouez, e fell dit e rofe Doue digemer dezho en he di pa deuont ama? Ma carfent rei ti da Zoue var an douar evel ar gristenien all, hag en em zional oc'h eun nebeut pec'hejou mignon a zo goal stang en ho zouez, neuze pa guitafent an douar, Doue a gafe eur plas all bennak dezho. Mes evit da c'hortos...

Ar person kez en doa c'hoant da ober c'hoaz eur goulen bennak, mes an diaoulou a lavaras dezhan: kea alese, ma n'out ket deut ama da chom. Ober deomp coll hon amzer a rez, hag e velez ervad on euz avoalc'h da ober gant ar re a deu ama da chom evit ato. X.

En dez all, eur beleg euz a C'haleforni-huel, person Santa-Cruz, a gase d'ar Pap, dre zaouarn ar c'hardinal Franchi, imach eun den coz euz ar c'harter-ze. An denze en deus daou vloaz ha c'hoec'h ugent, ha n'eus nemeur, credabl, var an douar cosoc'h egethan, na zoken ker coz hag hen.

E traon an imach, ar potr coz he unan en doa scrifet ar c'homzou-ma: « Me, Justinian Roxas, a reket buez hir d'an Tad santel ar Pap. » An den coz-ze a c'half ar Pap. *Capitan de los Padres*, da lavaret eo, Cabiten an tadou. Ferm eo c'hoaz en he za, ha scrifa a ra gant eun dorn ha ne gren ket. Da zul e za d'an oferen, harpet var he vaz.

Aotrou person Santa-Cruz en deus digaset da heul an imach, eur scrit a verk peur oa bet badezet an den coz-ze, hag ervez ar scrit-ze eo bet badezet er memes bloavez gant Pii nao; ar pez a ziskuez n'oa ket iaouank pa voue badezet. Goulennet en deuz ive evithan bennoz an Tad santel.

Brozaos. — Gouzout a rer e Brozaoz e tistro cals tud d'ar relijion catolig. Er sizunveziou diveza-ma dreist oll ez eus deut d'ar guir iliz eun den hag a zo bet comzet cals divar he benn.

An den-ze eo ar Markis Ripon, a ioa e Brozaos mestr braz ar framansoned. E sonch edo da ober eul levr pe eur scrit evit difen ar framansonach.

Mes o veza en em laket da studia, ar virionez zo deut da bara dirag he zaoulagad, hag eleac'h difen an errol e pehini en doa bevet bete neuze, en deus troet he gein dezhi, hag eo en em c'hreat catolik.

Hogen studiet mad en devoa araog, hag ez eas neuze da gaout unan euz a dadou an Orator.

Hema ep he anaout, a reas goulennou outhan divar benn ar relijion, hag e velas dioc'htu ec'h anaie avoalc'h guirionezou ar relijion-ze evit beza resevet er guir ilis. Souezet e voue goudeze pa c'houlennaz he hano outhan, ha pa glevaz e voa eno ar Markis Ripon ker brudet e Brozaos.

D'al lun 7 a vis Guengolo, ar Markis, goude beza roet he ziscarg a vestr braz ar framansoned, a voue resevet en ilis catolig, a voue badezet dindan *condision*, a glevaz an oferen hag a reaz he genta communion en iliz an Orator, e Brompton. He bried ne d'eo ket en

em c'hreat c'hoas catolikez, mes cridi a rer ne zaleo ket da zont ive d'ar guir ilis.

Ar c'hazetennou protestant o deus great cals trous divar benn an afer-ze, ha clasket teleur dismegaus var ar c'hatolik nevez. Ar pez ho laca e counnar eo ma credont ervad e teui meur a hini da heuilla ar skuer roet dezho gant ar Markis Ripon.

Kemper. — Dillun, 21 euz ar miz, ez eus bet eur bar arneu e Kemper. Ar gurun a stracle hag a zo coezet er penn izela d'ar c'hae, e kichen Penn-ar-pont, var eun ti a zo dillad-vele d'ar zoudarded enhau. N'e deus great nemet freuza eul loden euz an doen. Eikerien vean a ioa o labourat eno tost, a zo bet discaret gant an dalm gurun, mes n'o deus bet ken drouk.

Brest. — An tadou a gompagnunez Jesus a zalc'h eur scolach e Brest. Hogen n'e zalc'hent ket bete vrema a bansion, hag e voa dies dezho kemeret bugale a bell. Brema ez eont da zelc'her eun ti evit rei pansion ha lojeis d'ar vugale a ve c'hoant da scolia eno hag a zo ho c'herent pell dioutho. An Aotrou Michel, person Plobannalec, hag a zo bet, er bloaveziou kenta euz he velegiach o scolia bugale, a ia da zelc'her an ti-ze. Ar vugale a vezo caset di, a ielo ac'hano bemdez d'ar scolach, da reseo, e mesk ar scolaerien all, kenteliou ar brofessored.

Coataat ar vro. — En asamble breton a zo bet e Guened ez eus bet calz hano euz ar c'hoajou e Breiz-Izel. Eno e comzet dreist oll euz ar Morbihan, mes ar pez a lavaret euz an Departamant-ze a zell ive oc'h an Departamanchou all, hag a dra sur oc'h ar Finister. An Aotrou Peyron, euz a Gemperle, den goueziek var ar poent-ze, en deus roet meur a ali fur var an afer-ma.

Er vro-ma e tiscarer guez, ha ne laker ket a re all en ho leac'h. Bez'ez eus peziadou douar ha ne deu netra enho, na peuri, na zoken lann *vrezonek*, hag a deufe pin enho ma carfet hada. E doug ar pin-ze e teufe sapin, ha zoken dero ha kistin. Ar guez-ze a rafe vad d'ar c'harter, o c'houdori an douarou gounit, o pellaat ar barrou amzer, o viret oc'h an doureier beuz en douarou compez. Ouspen-ze ar guez pin-ze a verzer mad. Abenn pemp bloas varnugent eo great ho c'hresk gantho, hag ho c'haver da verza. Ar zaozon a bren calz anezho hag ho c'has gantho da ober peuliou en ho minou. E pemp bloas varnugent e c'heller caout evelse, en eun devez arat, eur milier euz ar guez-ze da verza. Lod euz ar re a had, n'o deus netra, abalamour ma lezont al loened da vont varnezho, hag al loened ho zouz hag ho c'brign dre ma savont, hag evelse ne oufent ket dont da vad. Red eo eta cloza varnezho pe ho dioual oc'h dent al loened ken na vezont savet huel dioc'h an douar.

An Aotrou Toulemont, person Conk-Leon, zo hanvet person Sant-Thegonnec.

An aotrou Bourle, vikel e Melgven, ho hanvet beleg ti-scol santez Mari, e Kemper.

An aotrou Mauduit, person Coatmeal, zo hanvet person Enez-Tudy.

An aotrou Postec, person ar Ponthou, zo hanvet person Coatmeal.

An aotrou Rolland, vikel e Plomeur, zo hanvet person Plobannalec.

An aotrou Pap, vikel e Plonevez-Porzay, zo hanvet person Sant-Nic.

An aotrou Castel, person LocMaria Berrien, zo hanvet person Goulien.

An aotrou Marrec, vikel e Saint-Thegonnec, zo hanvet person Locmaria-Berrien.

An aotrou Guizennec, vikel e Mespaul, zo hanvet person ar Ponthou.

An aotrou Goasguen, beleg hospital Montroulez, zo hanvet person Conk-Leon.

An aotrou Marzin, vikel e Treffiagat, zo hanvet vikel e Plomeur.

An aotrou Salaun, nevez beleget, zo hanvet vikel e Treffiagat.

An aotrou Fily, nevez beleget, zo hanvet vikel e Peumeurit.

An aotrou Peron, vikel e Rosporden, zo hanvet vikel e Plonevez-Porzay.

An aotrou Hascouet, nevez beleget, zo hanvet vikel e Rosporden.

An aotrou Coquil, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plougasnou.

An aotrou Velly, vikel e Plogonnec, zo hanvet vikel e Ploneis.

An aotrou Gall, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plogonnec.

An aotrou Caroff, vikel e Guimaec, zo hanvet vikel e Sant-Thegonnec.

An aotrou Laurent, nevez beleget, zo hanvet vikel e Guimaec.

An aotrou Ollivier, vikel e Plouarzel, zo hanvet vikel e Mespaul.

An aotrou Miorcec, nevez beleget zo hanvet vekel e Plouarzel.

E Pariz, ar vreudeur a zo eno oc'h ober scol, a zo eat ar maout gantho adarre evel m'int boas pep bloas. Var bemp ha naougent a zo resevet er bloa-ma evit ar scolachou huel, ez eus resevet c'huec'h ha c'huec'h ugent euz a scolaerien ar vreudeur, ha nao hag antercant epken euz ar vugale scoliet gant ar vistri scol laïk. Var an ugent kenta resevet, ar vistri scol laïk n'o doa nemet unan, var ar 55 kenta n'o doa nemet nao; ar vreudeur o doa eta naontek var an ugent kenta, ha c'huec'h ha daougent var ar 55 kenta.

Red eo c'hoas sonjal ar vreudeur n'o deuz e Paris nemet nao hag antercant ti-scol, hag ar vistri scol laïk o deus trivac'h ha triugent. Ato ez eus leac'h da c'houlen pe du ema an azennet.

Ar Gerant: AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper.*	» 50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	» 50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	» 90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	» 90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	» 75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1 »» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1 75 c.
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1 50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1 25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant, e gallek, *golo paper.*	2 50 c.
Buez Sant Isidor, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Buez Sant Corintin..	» 25 c.
Levrik dorn ar Jubile e gallek hag e brezonek	» 25 c.

AL LEVRIOU-ZE A GAVER IVE :

E Brest, e ti an Itron intanvez Normand, leoriourez, ru an ti-kear ;
— E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins, moulller ha levrier ;
— E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, moulller ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

DISSADORN 10 HERE 1874. N° 506 DECVET BLOAVEZ

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 10 Here 1874.

Ervez ar skiant vad, ne dlefet coms nemet euz ar pez a anavezer, pe ma leverer eur ger bennag euz ar péz pez ne c'houzeur ket, ne dlefe beza nemet evit goulen sclerijen. Ar reglen fur-ze a heuiller avoalc'h peurliessa pa vez hano euz ar skianchou, euz ar micherou ha ne anavezer ket. N'he heuiller ket anezi avad pa ve meneg euz ar relijion. Ama arre a voar nebeuta eo a vez aliès muia trabel gantho. Dreist oll ar baleauted a zo o redek bro evit eun ti a genvers bennag, ar re-ze a zo peurvia ar goms gantho e kement leac'h ma en em gavont, hag a ro ho c'henteliou divar benn ar relijion evel doctored carget da gas ar sclerijen dre ar bed oll. Dibaot e ve ober eur pennad beach bennag, ep caout unan bennag euz an doctored ze var hoc'h hent, hag ho c'hlevet o caketal divar benn ar relijion, oc'h ober goab euz ar re o deus feiz, hag o trei var an tu a eneb gourc'hemennou Doue ha re an ilis. Pa gavont dreist oll unan bennag hag a velont a zo christen mad, neuze e lacaint ho zeod da vont en dro ; hag an dra-ze a anavezont dioc'htu gant eun taol lagad. Ha pa veac'h guisket eveldho, ha pa na rofac'h merk ebet evit diskuez ez oc'h christen, eun den difeiz hoc'h anavezo dioc'htu. Red eo ha ma ve var dal hag e daoulagad eur c'hristen mad eur merk anat euz ar feiz a zo en he galon. Credableo al laouenidigez euz a c'hras Doue a bar var an tal hag an daonlagad-ze. Evel ive mac'h anavezer buan avoalc'h eun den difeiz dioc'h ar bod spern griet var he dal, ha dioc'h he zell ato trist ha divez, dioc'h he c'hoarz ato ginet' ha dioc'h he zoare da gaketal a ro da anaout eo kasoni ha ne ket carantez eo a zo en he galon.

Ar pez a ra din lavaret kement-ma eo ar pez zo digouezet n'eus ket pell gant eur bourc'hiz, eur c'hristen mad eus va an aoudegez. O veza eat da veachi, e tigouezas ganthan unan euz an doctored, euz ar varc'hadourien baleant-ze a gaver e pep leac'h. An Doctor kerkent ha ma her guelaz, a velas dioc'htu e zoa euo eur c'hatolig, hag en em lakeas da zistaga a bep seurt traou dizoare a eneb ar relijion. Goude beza he zilaouet eur pennad, skuiz oc'h he glevet, e lavaras :

— Me ho ped, aotrou, da lezel e peoc'h eur relijion ha ne anavezit ket, rak me a zo christen catolik.

—N'o poa ket izom d'hen lavaret din, eme an doctor, me vel an dra-ze avoalc'h ; mes me a zo ive catolik.

— Ne ve ket lavaret oc'h ho clevet.

— Ah ! n'oun ket marteze catholik evel an dud diotan em les da veza renet a bouez ho fri gant beleien ha re all. Me a c'hoar eus va relijion ar pez a dlean da c'houzout, hag he heuil evel ma plich ganhen.

— Da lavaret eo ne heuillit relijion ebet, hag e fell deoc'h teleur dismegans var gement o deus feiz. Var gement-ma, hor c'hristen mad en em dennas. rag an dra-ma a ioa en eun hostaliri vraz, ha gouzout a rea an hevelep doctored baleant ne dalie nemeur ar boan disput outho. Hogen en dervez-ze edo an dischans ganthan. Eat var ar ru, en em gavaz etouez eur vanden aclepoted a ioa bodet eno. Eur c'horf maro a iea da dremen, hag a gaset d'ar vered ep croas na dour benniget. An dud difeiz euz a gear a ioa en em zestumet eno, tennet ho zocou gantho. Ma vije bet eur groaz araog ar c'horf, credabl n'o divije ket dizoloet ho fenn, mes brema e voa red saludi ar c'horf a gaset d'an douar evel eur c'hi. Hor bourc'hiz o veza en em gavet eno-ta ep gallout na mont na dont, a dennaz ive he dog, hag o sonjal ec'helle an hini maro caout ezom pedennou, e talc'he he zaoulagad troet varzu an douar hag e pede, mes ep finval he vuzellou ; n'en doa ket a c'hoant da veza anavezet. Mes an doare epken anezhan hen discuillas. Unan euz ar re a heuille ar c'horf, o veza taolet eur zell varnezhan en eur dremen, a loscaz eul leoudouet hag ar goms-ma : — ...Cre caloten gos !

Hogen ar c'hristen mad-ma a ioa eno pell dioc'h ar gear, hag a dra-zur den n'hen anaie. Mes, evel a veler, merk ar c'histen a veler var dal servicherien Jesus-Christ

evel ma veler merk al loen var dal sclavet an drouk speret.

Hon tad santel ar Pab, o veza digemeret, d'an 20 a vengolo, calz christenien vad euz a Rom, en deus comzet evelen outho :

« Ar vanden a zo en dro din brema, ea an dibab euz a galz a re all a skuil dre ger ar c'hoez mad euz ho oberou christen.

« Va laouenaat a rit, hag ho trugarecat a ran euz ho comzou, oc'h ho kuelet ama e teu ners din ; ha pa zeo guir e fell deoc'h e lavarfen ive eur ger bennag evit creaat ho sperejou e creis kement a draou a ve goest d'ho lacat da fallgaloni, e zan da rei deoc'h ho coulen.

« Daou dra a zo hirio hag a dleomp evesaat outho ; var unan anezho ne livirin nemet eur ger en eur dremen. Ne livirin nemet eur ger, rak re a virionezou pounner am befe da lavaret.

« Va frenecher a sco var ar meaz, hag er mare ma e cutuiller ar frouez euz ar guez hag euz ar guiniennou.

« Hogen ar re a zioual ar meziou, ar re a labour er guiniennou, èa em zalc'h var evez, rag al laeron frouez a zo var ho api hag o courzi o clask an dro da laerez. An diouallerien a loske tennou fuzil evit ho sponta hag ho fellaat. Deac'h zoken, pa edo an noz o tont, e cleven tennou aze er parkeier ; Mes, guelit, eun nebeut goude e cleven ive tennou e kear ; ha sonjit pebez kem, var ar meaz e tennet evit pellaat al laeron frouez, e kear e tennet evit ober henor ha fest da alouberien Rom.

« Mes ar pez a zigoueze c'hoaz en deis-ze hag a dle rei c'hoaz mui da zonjal, eo ma reat ar gouel euz ar seis cleze o deus treuzet calon mam Doue. Epad mac'h henor an iliz ar vam-ze a c'hlac'har, e tleomp kemeret skuer diouthi evit en em gennerzi.

« E guirionez ne lavar ket evel mâm Ismael, n'em eus ket a galon avoalc'h evit guelet va mab o vervel, mes maouez calonek, sevel a ra var ar c'halvar, hag e troad ar groaz e reseo digant he mab an Testamant-ze a ro d'an oll kentel ha nerz.

« Ar verc'hez santel e troad ar Groaz a ioa eta en he za, *stabat* ; clevet a rea blasfemou ar zoudarded, goaperez ar farisianed, dismegansou ar velefen, hag e chome en he za, hag e zell troet varzu he mab divin, e sante, e creiz he brasa anken, he nerz o creski. Hag e vele toulla gant al lans costez hor zalver, hag e chome en he za, ne ket evel an dud digalon-ze a velfe ar basion evel ma velfent eur marvail, mes evel eur vam a zonje er pez a dremene, a c'houzanve hag a espere.

« Gousconde, o velet he map var ar groaz, e teuas da zonch dezhi euz a gomzou Simeon a lavare dezhi e tlie ar bugel-ze beza evithi eur c'hleze lem a dlie treuzi he c'halon.

« *Stabat*, Mari, ar vam santel, a chome en he za ferm e tal ar groaz ken a voa echu an ober braz euz hon dasprenadurez. Goudeze en em dennaz ac'hano e creiz an denvalijen a zigasas evit diskuez d'ar bed oll e tlie beza e canv, hag e tiskennaz euz ar c'halvar sounn var he izili, hag eb aoun ez eas d'he zi, hag eno e c'heller cridi en em ziskuezaz he map divin dezhi evit he c'honsoli, ha cridi a c'heller o rei dezhi da anaout ar mister euz a *ranson* ar bed, e tisclerias dezhi ive penauz e tlie an ilis trec'hi he enebourien, hag e tlie zoken caout eun testeni bennag a gementse araok mont euz ar bed-ma.

« Savomp hon daoulagad varzu ar menez, ha kemeromp skuer dioc'h ners calon ar verc'hez didach ; hi a vouezo petra a c'hellomp da ober ervez hon nerz hag hor gallout.

« Ni ive, en hon anken, a zo testou euz ar brezel scrijuz a rer d'an ilis santel, euz a gement e deuz da c'houzanv an ilis-ze diouanet var ar c'halvar euz a gostez digor hor zalver J. C.

« Eun dever eo evit an oll. ha dreist oll evit an dud a iliz, stourm oc'h ar blasfemou, ar goaperez, an disprich a rer euz an traou santel, o rei kenteliou evit trec'hi ar gaou , evit rei nerz d'ar re vad, harp d'ar re a zo diners, ha lacat da zistrei, mar geller, ar re a zo troet var an hent fall.

« Deompni eo sevel comzou a veuleudi, a respet hag a garantez evit Doue hag ar Verc'hez, eleac'h ar c'homzou direspet ha milliget-ze a glever re alies.

Ra vezo clevet eta en hon ilizou moueziou ar gristenien o sevel evit meuli Doue, ha kementse e speret a binijen evit distrei he goler c'hoezet en hon enep dre gement a bec'hejou : Etouez calz a bedennou all, leveromp aliez ar beden-ma euz an ilis : *Deus qui culpâ offenderis pœnitentiâ placaris.*

« Bezit ive c'hui, ferm ha stard, en em daolit etre divrec'h Doue, hag ho pet fizians en he zicour.....

« Ar blasfemou, an dismegansou ne dleont ket ober deomp fallgaloni ; bez'e tleomp chom ato stard ha ferm e tal ar groas.

« Mari, goude beza guelet ar sacrifis braz a ziskennas divar ar menez hag a ieas d'he zi, hag e valee ferm e creiz an denvalijen burzuduz a c'holoas neuze an douar.

« Ha ni etouez an denvalijen digaset gant ar fals credennou, gant ar speret a zizurz, ni a dle ive bale ferm var hon divesker, evit ma chomo hor c'halon sioul.

Credabl eo Mari, goude beza bet dilezet, a voue consolet o velet he map muia caret. Ni ive n'on eus ken difen nemet ar groaz, hag evelse e tleomp trei hon daoulagad varzu an hini en deus, dre he varo, caset divar hon tal hor c'hondaonasion.....

G. M.

Introun Varia Lourd.

C'huec'hved devez varn'ugent.

Er memez ker a Nay e pelec'h oa bet pareet dija Herri Busket, eun neubeut miziou a oa, eur vaouez koz hanvet Madalen Rizan en em gave var ar poënt da dremen. Abaoue pevar pe pemp bloaz varn'ugent en em gave atao gant eur boan bennag. Skoët e 1832 gant ar c'holera, e oa chomet seziet en he c'hostez kleiz. Kam oa deuet abaoue, ha na helle kerzat ebarz an ty nemet oc'h en em harpa ouz ar voger pe ouz eun arrebeuri bennag.

Diou pe teir gueich er bloaz, e oa douget evit mont da Iliz Nay pehini a zo tost d'an ty, hag a gleve eno an offeren. Na oa ket gouest mui da zaoulina, na sevel en he za heb sikour eur re bennag. Aliez a daole goad, ne oa ket goest da zibri netra bounner ; na gemere nemet souben, kafe, ioud tano. Ar paourkez maouez e doa atao riou ; hag er miziou gouere hag eost a garie tostaat euz an tan, pa vije lakeet var he c'hador glanvourez.

Abaoue c'huezek pe triouec'h miz, e oa deuet da veza goassoc'h ; an tu deou dezi a oa seziet kasi evel an tu kleiz, deuet oa koenvet evel eun den itropik.

An introun Rizan e doa kuiteet he c'hador a glanvourez evit chom en he guele. Ne oa ket evit finval ken koenvet e oa, hag e oa red he zrei hag he distrei en he guele. Aveichou a c'houlenne e pelec'h e oa he divesker. Atao var he c'hostez e oa pleget he c'horf en he guele evel eur Z.

Daou vedisin oa bet var he zro. An aotrou Talamon pehini a zonje ne oa pare ebet eviti a zeue atao d'he guelout dre garantez.

Ne roë dezi louzaouen ebet mui, rag, emezan, al louzou-ze o dije kasset anezi buhanoc'h d'ar maro. An aotrou Suberviell, evit senti ouz ar glanvourez, en doa roët dezi eul louzou bennag ; mæz deuet e oa ive da ober evel egile.

Ma na zante mui he izili sæziet, gouzanv a ree poaniou kriz, aveichou en he fen, aveichou en he c'hoff. An doare ma renke chom en he guele e doa gret dezi daou c'houli braz : unan en he bruchet, hag eun all en he c'horf braz. Var he c'hosteou ar c'hroc'hen a oa roget, hag e vije guelet ar c'hik ruz o taol goad ; ar maro a dostee.

An introun Rizan e doa daou grouadur ; he merc'h hanvet Lubina pehini a jome ganti hag he damante gant eur garantez vraz.

He mab Romen Rizan a oa è Bourdel en eun ty a gonverz.

Pa oa sonj e oa deuet he heur diveza, an aotrou Suberviel o veza el lavaret d'he merc'h, an aotrou Romen Rizan a oa galvet buhan ha buhan. Dont a reaz, pokat a reaz d'he vam, hag en doa an eur-vad da gaout he bennoz hag he c'henavo. Galvet en dro da Vourdel, e renkaz kuitaat he vam garet gant ar zonj n'e guelche mui biken.

Ar glanvourez e doa bet he reizou diveza. Va Doue, emezi, aichuit va foaniou, pareit ac'hanoun pe va lezit da vervel.

Kass a reaz ar c'helou d'he c'hoar-gaër pehini oa superiorez ar sœurezet ar groaz en Igon, da c'houlen digant Doue d'he farea pe da gass dezi eur maro mad.

C'hoantaat a reaz ive eva dour euz a Lourd. Eun amezegez dezi, an introun Nessans pehini a ie da Lourd, a lavaraz e dije digasset dour ganti en eur zont en dro.

Abaoue eun neubeut deveziou, e chome tud ganti deiz ha noz ; d'ar Sadorn c'huezek euz a viz here, e oa evel var he zremenvan ; taol a ree goad kasi heb paouez. Liou ar maro a c'holoë he bisaich goasset gant ar boan ; he daoulagat a denvalaë. Ar glanvourez ne gomze mui nemet evit klemm ; aotrou Doue, emezi, aotrou Doue, pegement a c'houzanvan ! ne hellin ket mervel eta ?

Ne zaleo ket pell m'e do he c'hoant, eme ar medisin, mervel a rai en noz-man da zivezata d'a c'houlou-de; aichu an eol ebarz ar c'hleuzer.

Aveichou e tigoret dor ar gambr, mignonet, amezeien beleyen : an Aotrou Dupont, an aotrou Sanarens vikel e Nay, a zeue goustadig er gampr, hag a c'houlenne a vouez izel, ha beo oa c'hoaz.

An aotrou Dupont, he c'hoessor hag he mignon, na hellaz ket mirout da voëla en eur he c'huitaat d'an abardaëz-noz.

Mervel a rai ben varc'hoaz, emezan, n'he guelin ken var an douar ; n'he guelin mui nemet er baradoz. D'an noz ne oa mui den var dro. Lubina daoulinet dirag skeuden ar Verc'hez a bede heb sonjal e pareje he mam.

Var dro hanter-noz e klevaz mouez he mam : va merc'h, emezi. Petra fell deoc'h, mam, a respontaz Lubina en eur gemeret he dorn en he re gant karantez ?

Va merc'h ker, emezi, kea da di an introun Nessans da velet ha deuet eo euz a Lourd. Goulen diganti eur verennad dour euz ar c'hao benniget ; an dour-ze em fareo, ar Verc'hez a fell dezi an dra-ze.

Va mam vad, eme Lubina, re zivezad eo. Na hellan ket o kuitaat ; hag e ty an introun Nessans eo kousket an dud ; varc'hoaz vintin ez in abred da gerc'hat an dourze.

Gortozomp neuze, eme ar vam.

Hag ar glanvourez na gomzaz ken.

An noz a dremenaz hir ha poaniuz.

Kloc'h an Anjelus a lakeaz laouenedigez ha var an douar hag er baradoz. Digass a ree d'ar Verc'hez pedennou ar mintin e pere a zigasser bemdez dezi ar memor euz he gallout evel Mam da Zoue !

Lubina a redaz da dy an introun Nessans hag a zeuaz buhan en dro gant eur voutaillad dour euz a Lourd.

Kemerit va Mam, emezi, evit euz an dour-man, ha ra zeuio ar Verc'hez d'ho sikour.

An introun Rizan a zougaz ar veren d'he muzellou, hag a lounkaz genaouadou dour.

O va merc'h, va merc'h, emezi, ar vuhez eo a evan, buhez zo en dour-ze ; goalc'h din va bisaich gantan, goalc'h din va breac'h, goalc'h din va c'horf.

Lubina leun a laouenedigez a grene gant ar joa, Souba a reaz eul lienen ebarz an dour hag e voalc'haz bisaich he mam.

Me a zo pare a griaz he mam gant eur vouez krénv hasklœr, me a zo pare.

Lubina a voalc'he gant he lienen soubet en dour izili ar glanvourez ken klanv ha ker koenvet beteg neuze. Sponta ree ha dridal a ree gant ar joa en eur velout ar c'hoenv o koeza dindan he dorn, hag ar c'hroc'hen o kemer liou kroc'hen eun den iac'h.

Seblantout a ra din, eme he mam, e teu er meaz ac'hanoun evel bulbuennou ruz-tan.

An dra-ze oa gret eu eun taol, en eur predik amzer korf toc'hor an introun Rizan var he zremenvan, goalc'het gant dour ar Verc'hez, e oa deuet iac'h ha leun a nerz.

Me a zo pare, me a zo pare, a grie an Introun eüruz, peger mad eo ar Verc'hez Santel, peger galloudek eo!

Lubina, naoun em euz, emezi, dibri a renkan. Kafe o pezo, Mam, pe leaz, pe vin, eme an demezel iaouank er meaz anezi he unan, o velout eur burzud gret ker buhan? Bara ha kig a c'houlennan, va merc'h; abaoue pevar bloaz varn'ugent n'em euz ket ho zanveet.

Roët oe dezi bara ha kig ien, an introun Rizan a zrebaz hag a evaz.

Ha breman, emezi, e fell din sevel.

Oh! na savit ket c'hoaz, Mam, eme Lubina, pehini e doa beac'h c'hoaz o kridi ar pez a vele koulzkoude gant he daoulagat; ha pehini a zonje e oa ar pareou aberz Doue evel pareou ar vedisinet, e renket mont goustadik ganto.

An introun Rizan a c'houlennaz he dillat. Pleget e oant bet, ha chomet e oant abaoue meur a viz ebarz an arbel. Sonjet e oa ne vijent bet morse douget ken siouaz. Lubina a iea er gamb tosta d'ho c'herc'hat; pa zeuaz en dro e laoskaz eur griaden hag a lezaz da goueza var an douar ar saë a gasse d'he mam deuet er meaz euz he guele ha daoulinet dirag skeuden ar Verc'hez benniget.

Lubina souezet evel m'e dije guelet eun den maro o tont en dro d'ar vuhez, ne oa ket goest mui da sikour he mam da lakaat he dillat. Houman a zestumaz he zaë divar an douar, en em viska a reaz he unan en eun taol, hag en em daolaz adarre var ben he daoulin dirag skeuden ar Verc'hez.

Be oa neuze var dro seiz heur euz ar mintin; dout a ree er meaz euz an Iliz an dud pere o doa bet an offeren genta.

Lubina oa bet klevet o loskel eur griaden.

Paourkez merc'h, eme an dud, o tremen dindan he frenest., he mam a zo maro. Anat a oa ne daje ket da bell.

Kals tud euz ho anaoudegez a zeuaz en ti evit ober frealzi da Lubina en eur perz ken truezuz. Etouez an dud-ze en em gave diou sœurez euz ar groaz-santel.

Ahanta, ma Merc'h paour, emezo, maro eta eo ho mam vad, c'hui e guelo adarre er baradoz. Lubina e doa beac'h o respount: va mam emezi, a zo deuet d'ar vuhez; hag e chome harpet euz an nor anter-zigor; he bisaich a verke ar spount hag ar souez braz, he mouez oa evel hini unan o font da zemplaat.

Ne ma ket mad he fen, kement a c'hlac'har e deuz, a zonjaz ar sœurezet pere a zeuaz ebarz ar gambr gant tud all o pignat an diriou.

Lubina oa mad he fen, an introun Rizan oa er meaz euz he guele, guisket e oa hag e pede daoulinet dirag skeuden Mari, sevel a reaz hag e lavaraz: Me a zo pare, trugarekaomp ar Verc'hez santel, daoulinomp oll breman dirazi d'he zrugarekaat.

Brud ar mirakl a ziredaz er ger a Nay evel eul luc'heden. En devez-ze hag en devez varlerc'h an ty oa leun a dud.

An oll a felle-dezo dont er gambr-ze e pelec'h oa tremenet eur banne skeduz euz gallout ha madelez Doue, pere a felle dezo guelout an introun Rizan, lakaat ho dorn var ar c'horf-ze deuet d'ar vuhez dre vurzud.

An aotrou Suberviell a lavaraz deoc'htu penaoz ar pare-ze a oa aberz Doue.

E Bourdel koulzkoude an aotrou Romen Rizan a c'hortoze bemdez al lizer da zigas dezan ar c'helou e oa maro he vam.

Eun taol skrijuz oe evitan, pa oe digasset dezan d'ar mintin eul lizer euz ar post var pehini oa skritur an aotrou'n abat Dupont.

Kollet em euz va mam baour, emezan da eur mignoun pehini oa deuet d'he velet.

Hag a voëlaz gant c'huerder heb kaout ar galon da zigeri al lizer.

Bezit kalounek, eme dezan he vignon; galvit ar feiz kristen d'ho sikour.

Terri a reaz erfin ar siel; ar c'henta proepoziou pere a skoaz he zaoulagat oa ar re-man: Deo gratias, allelluia! en em laouennit, va Mignon, ho mam a zo pare, pare tre! Ar Verc'hez santel e deuz rentet ar yec'het dezi! hag ar bœlek a gonte dezan an doare kaër ha burzuduz ma doa kavet he vam ar vuhez elec'h ar maro en he zremenvan.

Peger braz laouenedigez evit ar mab! peger braz laouenedigez evit he vignoun!

Ar mignon-ze oa o labourat en eun ty e pelec'h e voulet eur journal mad hanvet: Le *Messager catholique*.

Gra din al lizer-man, eme da Romen Rizan. Oberou Doue a dle beza anavezet hag e renkomp renta gloar da Verc'hez santel Lourd.

Aforz da c'houlen, en doa al lizer pehini oa lakeet ebarz ar *Messager catholique* eun neubeut deveziou goude.

Evit an aotrou Rizan, dout a reaz en dro d'ar ger a Nay. En or zisken euz ar gariolen e kavaz eun introun pehini er gortoze.

Redek a reaz da gaout he mab pehini e briataz en eur voëla gant ar joa hag al laouenedigez.

PEDEN.

Introun varia Lourd pedit evidomp!

O c'hui pehini na reüzit netra da feiz ho pugale, lakit da zizken eur feiz beo en hor c'halonou.

Ar feiz pehini a gred an oll draou disklæriet deomp gant an Iliz; hag ive ar feiz-ze pehini a gred penaoz a hell goulen peb tra digant Doue he dad; ar feiz-ze a blij kement da zaoulagat Doue.

Roït deomp feiz evel hini an eneou mad-ze pere zo bet pareet gant dour feunteun Lourd.

Ni a gred, guir eo, Mari; ha gant gras Doue ni a rofe hor buhez evit hor feiz; hogen hor feiz neket c'hoaz kreuv avoalc'h; ar feiz-ze ne vel ket c'hoaz sklerijen avoalc'h etouez an devalijen pehini a gresk en dro deomp bemdez.

Roït deomp eur feiz birvidik, nerzuz, leun a sklerijen. Ni oun euz feiz, o Mari, evel an den *Centener* euz an aviel ni a gred; hogen kreskit deomp hor feiz.

Introun Varia Lourd pedit evidomp!

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Buez burzuduz Beneat Joseph Labr.

NAVET PENNAD VARNUGENT.

Lizer hon Tad santel ar Pab evit hen discleria sant.

Buez ar zent ne beurachu ket var an douar, petra bennac ma zint maro e kendalc'hont da ober en hon touez traou burzudus, traou dudius a ziskues ho galloud hag ho zrugarez evidomp. Ar pez en deus great Doue evit ar zent all en deus great ive evit hor c'henvroad santel, Beneat Joseph Labr. Ne baouessen ket, oc'h inoui soken a elfen ma clascfen displega dirazoc'h an oll bennosiou hag an oll burzudou a ziguezas goude he varo. Ne glaskin ket ken nebeut rei deoc'h da anaout an troidellou, an harzou hag erfin an dro vad e deus bet kement ïso bet great abers ar Pabet evit discleria sant, hor c'henvroad ker Beneat.

Kement o doa her c'haret en he vuez a roas scoazel evit ma vije lakeat e niver ar zent; guelet a rejont digeri an enclasc euz he vertusiou ha dre ho fedennou, ho izinou santel hag ho aluzennou puill, gant eur fisians vras, ho deus bet an eur vad da velet o vont da benn ar pez a glaskent evit ho mignon: gellout he enori, guelet lacat he skeudennou en ilizou scoas ha scoas gant ar zent all.

An hini ne c'halvemp bete vrema nemet den eurus a ellomp eb aoun ebet da c'hervel *Sant Beneat Joseph Labr*. Hor mam zantel an ilis dre c'hinou hon Tad santel ar Pab, ne ell ket fasia, e deus hen lavaret. Setu ama al lizer scrivet euz he bers da eskibien ar bed catholik evit rei dezho da anaout ar c'helou eurus-se.

Urs a bers hon Tad santel ar Pab.

« Enclasc great e Rom hag e Lorett (escopti Boulogn) evit canonisa Beneat Joseph Labr, covessour, ha gouzout, goude an daou vurzud anad, ha goude an azeulidigez rentet d'an den eurus-se gant ar Pabet hag an ilis catholik, hag hen a ellor he lacat eb aoun ebet en niver ar zent. »

« An den-se, pa veve var an douar, a ioa dister ha
« disprijabl, an den eurus Beneat Joseph Labr, savet
« goude he varo e huelded an envou, guisket dezha
« gloar skedus ar sent, ha var he benn eur gurunen ar
« gaerra a zo bet lakeat gant ar barner oll galloudec da
« azeza var eun tron ne vezo mui tennet divarnezha.
« Evit ma vije enoret var an douar seul vui ma zoa en
« em izeleat, Roue an env en deus roet dezha an done-
« zon da ober burzudou, o fellout dezha diskues evelse
« ma vije an den eurus-se, enoret dija dirag an elez
« er barados, enoret ive dirag an dud var an douar.

« O senti oc'h bolontez Doue, hon Tad santel ar
« Pab Pii navet, Pontif souveren, goude an enclasc
« great gant breuriez al lidou santel, en deus discleriet
« en doa great Doue daou vurzud anad dre bedennou
« an den eurus Beneat Joseph Labr. Ne jome mui,
« evit ma vije discleriet sant, nemet ma teuje breuriez
« al lidou santel da evessaat pis oc'h an dra-ma: *goude*
« *ma zeo anavezet mad an daou vurzud great dreizha*
« *ha goude an enor roet dezha e renc an dud eurus, ha*
« *gellet e vije lacat eb aoun ebet en niver ar zent Beneat*
« *Joseph Labr.* »

« Setu perac goude m'en doue ar c'hardinal Patrizi,
« ar c'hossa euz ar gardinaled, superior breuriez al
« lidou santel, ha carget da ober an enclasc euz he
« vertusiou, goulennet digant an oll gardinaled, dirag
« hon Tad santel ar Pab, d'ar bevarzec a vis kenver
« 1873, ha kenderc'hel a elle da vont atao araoc gant
« an affer, e leverjont oll en eur vouez: ia. Gouscoude
« hon Tad santel a zaleas da rei he varnedigez hag a
« lavaras da gement a ioa dirazha en em lacat da bedi
« evit ma roje dezha ar speret santel sclerijen d'he
« guzulia.

« Choas a reas erfin sul ar Septuajesim evit rei he
« setans diveza, hag evit-se e lavaras da genta an ofe-
« ren santel er japel a zo diabars he balez ar Vatican;
« goudese e zeas er zall vras hag o c'hazeza var he dron
« e c'halvas ar c'hardinal Patrizi hag an tad Laurans
« Salvati he gen oberour, ha me ho scrivanier, ha pa
« ouemp oll en hor za dirazha e lavaras: *e c'hellet eb*
« *aoun ebet discleria sant, Beneat Joseph Labr.*

« Gourc'hemen a reas emban an urs-se hag he scriva
« var baperiou breuriez al lidou ha cas d'an oll eski-
« bien euz ar bed, siellet gant ar ziel ploum al liziri
« abostolic evit ar gouel bras meurbet a vezo great eun
« devez pe eun all e ilis sant Per.

Ho deus sinet: C. PATRIZI, cardinal.
D. BARTOLINI, scrivanier Breuriez al Lidou, d'an nao a vis c'huevrer 1873.

Pe da vare e teuio al liziri abostolic-se en deus roet hon Tad santel ar Pab autreadur da zigas? Peur e vezo great ar gouel caer-se e ilis sant Per e Rom ar gaerra ilis euz ar bed? An deiz-se varlerc'h pehini ne dleomp paouez da huanadi a vezo marteze an devez a resurrecsion hor bro geas a Frans, en devez-se hon Tad muia caret Pii nao ar brudetta hag ar santella den euz hon

amser a vezo roet dezha he liberte ha d'an ilis he oll guiriou ?

Bete vrema an enebiez ar re greva n'ho deus ket gellet miret ma teuje da benn kement so bet great evit lacat var an auteriou ar paour keas truillec-se, en deus renet var an douar eur vuez trubuillus evel hor breisiad Saleün ar Foll ; ho daou int bet dizamant ous ho c'horf, ho daou, pa ellent caout lojeiz e tiez an dud vad, ho deus cavet guell liez a veach loja er meas a zindan bols an envou, a velent o lugerni enha gloar Doue ; ho daou ho deus bet eun devosion an tenerra evit an Itron Varia, hag ar vam vad-se he deus ho c'hemeret en he ilis ; Saleün en he ilis ar Folgoat ar gaerra hag ar vrudetta euz a Vreiz ; Beneat en ilis brudet-se gant skeuden burzudus ar Verc'hez a ioa bet test euz he bedennou hir, euz he binijennou rust ha dreist galloud an den paour ; ho daou o deus en em skuizet evit enori ar vam garantezus-se. Eun truez oa guelet hor c'henvroad e clasc en em domma oc'h en em vransellat oc'h scourrou he vezen hag o lavaret cant ha cant guech bemdez : *Ave Maria, Saleun a zrebbe bara ;* eur flourdelisen gant lizerennou aour var he delliou eo e deus lakeat emban meuleudi ar *foll*. Ar burzudou ken niverus a ra Beneat en ilis an Itron Varia a denn bemdez enhi pelerinet a bep bro.

C'hui oll Leonis a zo bet e pelerinach Folgoat hag ho peus ker calonec canet he c'hantic en eur vont hag en eur zont ma tiruill c'hoas marteze an dour euz ho taoulagad pa deu en ho speret ar zonch euz an dousder a lakeas Doue en ho c'hene oc'h ober ar pelerinach-se, ne elloc'h ket oll mont da Rom da velet hon Tad santel ar Pab e penn al lidou ar re gaerra a ell an den da velet var an douar ; gouscoude pedomp calonec evit ma lugerno an devez caer-se, dont a reio, n'hor beus ket a izom da gaout aoun, an heol benniget a lugerno an devez-se ; araoc marteze e kuezo varnomp meur a var glao meur a var grizil ; dont a rei gouscoude hag eur breisaid bennac a vezo eno a velo vikel J. C. var an douar, ar penn visibl euz an ilis, bez'en dezo he vennoz evidomp oll ha piou a oar : marteze eun tamic euz a relegou sant Beneat a deuio e Breiz, ha neuse e c'hellimp mont adarre e pelerinach d'an ilis a vezo eurus aoualc'h evit caout eun evelep tenzor. Hag hor beffe poan o vont e vouezimp eo dre m'en deus he unan kemeret kement a boan o vont da Lorett ha da ilizou all ar Verc'hez eo deuet da veza ar pez ma zeo : *eur zant, eur zant, eur zant.* Plijet gant Doue hor beffe oll an hano caer-se !!!

Pedomp-hen aliez, aliez lavaromp dezha en hor poaniou ken a gorf ken a speret:

Sant Beneat Joseph Labr pedit evidomp
Hag ispisial evit

Ian ar Gernevez.

Eur gouel e Limoj.

IV.

En nosvez ma edo Ian Valter er poul dour, e rea eur vrumen deo ha ien, ar pez marteze a zivorfilas kentoc'h ar c'horf-ze a gave d'an diaoulou a ioa maro.

Epad ma rea al lamponed cher ha ma kemerent ho armou evit mont dre an nosvez du-ze da gemeret ha da entana Limoj, Ian a zavaz eun tamik buez enhan.

He zaoulagad a anterzigoraz, he zent a zistardaz hag he viziet a gomansas finval. Eun huanad toc'hor a deuaz euz he c'hinou. Sevel a reaz he benn, mes coeza a reaz adarre dioc'htu ; he ners ne deue nemet a nebeudou.

Eun eil guech e tigoraz he zaoulagad hag e clascas sevel. He anaoudegez n'oa ket deut dezhan c'hoas.

Souden gouscoude e clevas canaouen ha c'hoarzadennou balc'h. Scrija a reas, rag he anaoudegez a deue dezhan. Sevel a reas var he gouazez, hag he deod a gomansas da finval. He zaoulagad a zigoraz ive, hag e vele evel skleur flamou tan eur pennad diouthan.

Neuze e comprenaz e pe stad edo, hag e lavaras :

O, va Jesus, o pet truez ouzin !

Ar beden-ze a reas vad dezhan, rag an nerz a deue dezhan gant an anaoudegez, hag ive gant ar zonch euz ar pez a ioa tremenet. Neuze e lavaraz adarre :

— O va Doue, sonch am eus... Me ho trugareca, ô va Doue, da zigas din ar vuez evit ober eur vad c'hoas... ha savetei marteze ar gear baour-ze.

Hag hen da zevel ha da glask cripat euz an toul-ze, hogen poan en devoue, rak sounnet oa he izili, ha neuze eun dorn dezhan a ioa c'hoas liamet.

Dont a reas gouscoude er meaz euz ar poul dour, hag e clascas redek, mes ne c'helle ket ober ; he zivesker o doa beac'h oc'h he zougen. Kemeret a reaz he hent guella ma c'helle evit pellaat dioc'h camp an diaoulou, hag e crene o velet ne c'helle ket mont buan.

— Siouas, emezhan, al lamponed-ze a anavez ho hent hag a vezo em raok.

Dont a reas da zonch dezhan ne dlie ket beza pell dioc'h ar gouent, hag e claske ar ardemez evit mont varzu eno. Abouez evesaat mad, e cavaz eur venoden hag a vouie ervad a gase di.

Ep dale e velas dirazhan eun toulboutad du ; ar gouent oa. Ober a reaz an dro d'ar voger o crabanata gant he zaouarn ken n'en doa cavet an nor.

Neuze e sonaz en dra c'helle.

An oll a ioa cousket er gouent, hag eur pennad mad e voue eno e tal an nor araok ma teujot da velet piou a ioa eno. Ar pennad amzer-ze a gavaz hir evel eun eternite, rak crena a rea gant ar riou, hag aoun en doa ive.

Erfin gouscoude e voue digoret ar stalaf, hag eur manac'h coz, ar breur porcher, eul letern ganthan en he zorn, a c'houlennas :

— Piou zo aze ? petra a glaskit ?

— Me eo Ian Valter, hag a c'houlen digor.

— Ne ket guir... Ian Valter a zo maro... Nemet he ene e veac'h !...

— Pa lavaran deoc'h eo me Ian Valter, ha n'oun ket maro. Sellit mad ouzin, hag e velot oun beo.

— Emeuz aoun eo guir, eme ar porcher ; Doue ta, va map, en deus great eur burzud en da genver ?

— Clevet a reot oll divezatoc'h, it brema da gemen d'an tad Hiler, evit ma roi din eur marc'h hag eul letern.

— Eur marc'h ? muioc'h a izom ac'h eus da vont d'en em asten var eur guele eget da vont var varc'h dre an nos du ha ien-ma.

En eur gomz evelse, ar porcher coz en doa digoret an nor, ha Ian Valter a lavare :

— Eur marc'h din ! eur marc'h din ! mont a rencan dioc'htu d'ar c'haloup da Limoj.

— Te, diskiant paour ? eur scrij eo da velet !

— Mont a rencan ; ma na d'an ket da zihuna Keriz, abenn varc'hoas kear a vezo kemeret ha devet gant an *diaoulou*.

— Jesus ! Guerc'hez ! sur out-te euz an dra-ze ?

— Ia, sur avoalc'h ; m'em eus clevet petra o doa sonch da ober... Mignoned o deuz e Limoj ; abars teir heur ama emaint eno !

— Oh ! an dra-ze zo scrijus ! Gortos, va map, ma zin da zihuna an tad Hiler.

— Na dit ket, rak va dale a rafe c'hoas. Pa zonjan, guella oc'h eus da ober eo troc'ha al liamou zo c'hoaz en dro din, ha neuze dont d'ar marchosi gant ar goulou, ma kemerin va unan ar guella euz ar c'hezek.

— Kemer da genta eun dra bennak ; liou ar maro a zo varnout.

— Doue ra viro e sonchfen da zibri pe da efa epad ma zeus kement a dud vad e danjer ho buez...

— Mad, mad, deuz alesse.

Eur pennadik goude, Ian Valter en doa dibret crea marc'h a ioa e marchosi ar gouent, hag a iea varzu Limoj. Bep en amzer e cave dezhan clevet a bell mouéziou ha canaouennou an diaoulou a iea ive varzu eno. Scrija a rea gant an aoun da goeza en ho zouez hag e poulze he varc'h muia ma c'helle. Hogen ken tenval oa an noz ma ne vouie ket al loen he unan pelec'h e taole he dreid.

Digouezout a reaz evelse e tal mogeriou Limoj. Evel ma c'houie pe zor a dlie beza digor evit an diaoulou, ne deas ket dre an nor-ze, rag ho mignoned a dlie beza eno oc'h ho gortoz. Ober a reaz eun tam tro, hag ez eas da c'houlen digor dre eun nor all.

— Piou a zo aze ? a lavaraz ar gedour ?

— Eur mignon a zo ama.

— Ha petra a fell deoc'h ?

— Mont e kear eleac'h m'am euz eur gevridi an talvoudusa da ober.

— Varc'hoas pa vezo deis, c'hui rai ho kevridi, ama n'ema ket ar c'his da zigeri en nos.

— Me a deu evit savetei kear ; ma na zigorit ket din, kear zo collet araok varc'hoas.

— Alo, alo, ni on eus guelet ha clevet meur a hini, hag ar gedour o trei he gein hag o lezel Ian Valter ep respont dezhan mui. Ian avad a zalc'he mad, hag a grie ato, hag a bede ar gedour da vont da viana da gemen d'an archerien da zont da gomz outhan.

Ar gedour a ia erfin da gemen d'ar post soudardet ar pez a c'hoarveze. Eun ofiser a deu, eun nebeut soudardet ganthan, da zor kear. Pa veljont ar marc'heg a ioa eno, he vleo biscoulet, he zillad a billennou, ear eun den maro dezhan, e vouent strafuillet hag e zejont var adre evel pa vije bet ar vosen a vije o c'houlen digor.

— N'o pet ket aoun, eme Ian, n'oun deut ama nemet evit ober vad da gear. Casit ac'hanon dirag ar Gonsulet. Bez' em eus da ziscleria dezho eun dra hag a zo euz ar brasa talvoudegez evitho.

— Da gaout ar Gonsuled ? Ar re-ze zo cousket brema, ha ne ket brao mont d'ho dihuna.

— Dihuna avoalc'h a raint pa vouezint e pebez danjer ema Limoj. Abarz eun heur ama, ar pevar mil diaoul a vezo e kear, hag e velot an tan laket gantho en he fevar gorn.

— Hema zo collet he skiant ganthan, eme ar soudardet.

Ian Valter avad a bede hag a aspede ker calonek ma lavaraz an ofiser :

— Mar d'eo guir gouscoude ar pez a lavar ? it tri ac'hanoc'h d'he gas da di ar C'honsul Bigonnet, e ru ar c'hos varc'had, ha dalc'hit mad dezhan, hag o trei oc'h Ian :

— Gouzout a dleez, emezhan, petra zo oc'h da c'hortos ma claskez hon trompla !

— C'hui a rai ac'hanon ar pez a gerot, eme Ian ; me a zo bet ar maro re dost din brema evit m'am befe iviziken aoun razhi.

Var gementse e voue casset da di ar C'honsul.

(*Eur pennad all...*) G. M.

An den taghet (*Fablen*).

Er veach en den a oue taghet
Gant er c'hoz tam ki kounnaret
Ha kerkent en eun drubuil vraz
Da glask louzou en em daolaz.
Chetu ama en tam ali
A roaz er fur-sot a zevri :
« Oc'h da c'houli gwella louzou
« A so heulia piz va c'homzou.
« Kerz ha pren pemp gwenneg vara
« Hag hen dibab ez ar gwella,
« A beb tu ra vezo glebiet
« E goad al leac'h m'out bet taghet ;
« Neuze stlap anezha raktal
« Da zibri d'ar c'hoz aneval. »

— Malloz din eme eghile ;
Mar grafen biken kement-se
Eb mar ebet me ve taghet
Pe gwelloc'h me a ve lounket
Gant kement ki so e leur ghear
Hevel gant kas en alc'houeder,
Ma ve henvelep gobr aotreet
Dar c'hoz ki en deuz va zaghet.

Kelennadurez.

Hema a galz a ioa furroc'h
Hag eghile kalz diotoc'h.
Mar grit lazig d'an dud fall
E roït nerz dezho da vragal
E roit kaloun da ober droug,
Eno morse n'ho c'haver boug.
Er pen baz eo ar gwir louzou
Oc'h kleuvet an turubaillou,
Tud fall a so bepret spountig
M'ar skoït int eghiz maro mig.

J. Favé.

Ar Pilcosou (*Fablen*).

E kichen chiminal braz eur gegin, e voa eur bern pilcosou, keuneud faout digaset di evit delc'her tan mad en oaled ha grouez en ti.

Unan euz an tamou pilcos-ze, pe euz an tamou keuneud corden faoutet-ze, o veza diruillet divar ar bern, en em gave en he bart he unan tost d'an tan. Guelet a rea lod euz he genseurt, taolet en oalet, ha chenchet goubari gantho : « Oh ! nag hi a zo caer, emezhan, nag hi a zo skedus ! ruz, e liou roz, o lugerni ken a bar ar sclerijen anezho dre ama oll ! oh, nag hi a dle beza eürus, a dle caout plijadur ! ha me a zo ama eun tam croc'hen du ha divalo en dro din, toullet gant ar prenvet ; mez am euz o sellet ouzin va unan pa velan ar re hont ker coant ha ker brao !

Ha perag ive lacat kementse a gem etre pilcosou hag a deu oll euz ar memes kef ?

Hogen an tam pilcos pe ar pennad keuneud cordenma a deuaz he dro da veza taolet en tan. Neuze avad pa zantaz an tan flam o flipat oc'h he gosteziou, o tevi he groc'hen en dro dezhan ; pa zantaz an domder, ar c'hrouez oc'h he leski, o vont bete boeden he greiz hag oc'h he renta e ludu nebeut ha nebeut, neuze e chenchas ton ; neuze e crie o c'houlen beza tennet ac'hano, hag e roe he vallos d'an ioul-ze en doa da veza laket er fourniez eleac'h ma sonje dezhan caout he varadoz ha n'en doa cavet nemet eun ifern. Hogen caer en doa en em glem, an tan ne eanaz outhan ken na chome mui anezhan nemet ludu.

Setu petra a zigouez gant an dud avius. Pa velont unan bennag euz ho c'hendere o caout eun dra bennag ha n'o deus ket ho unan, setu hi crignet gant ar goarisi. Ne eanint d'en em glem ken n'o devezo tizet ive ken huel hag ar re a ra avi dezho. Hogen pa o deus gallet caout ho c'hoant, pa o deus santet an nec'hamanchou, ar poaniou speret, an trubuillou a gavont er stad nevez a rea kement a avi dezho, o deus peurvuia keus d'ho stad coz, hag e roont ho mallos d'ar goal ioul-ze en deus great dezho lezel eur stad eleac'h ma vevent en ho flijadur, evit mont en eun all eleac'h ne gavont nemet poan hag anken.

Sant-Evarzec. — D'an 23 a vis Guengolo, ar gurun a zo coezet var chapel Sant-Philibert, tost da hent Fouesnant. Beg an tour a zo bet discaret, hag ar vein, taolet var an doen, o deuz he brevet. Ar guer a zo bet torret calz anezho, hag en diabarz euz ar chapel ez eus great ive eun tam distruch bennak. Vardro 1500 lur ec'h estimer an domach.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Here :

Consacri Rom hag ar bed oll da Galon Jesus.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 5 *Here.*		Pont-n'Abat. — 1e *Here.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 50 c.	Guinis.....	24 lur, 75 c.
Segal.....	18 lur. 10 c.	Segal.....	17 lur, 00 c.
Eiz.....	18 lur, 50 c.	Eiz.....	18 lur, 35 c.
Ed-du.....	19 lur, 80 c.	Ed-du.....	«« lur, «« c.
Kerc'h.....	20 lur, 50 c.	Kerc'h.....	18 lur, 20 c.
Avalou douar	6 lur, 00 c.	Avalou douar	6 lur. 50 c.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'a re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulller an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar Brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scoued ; *evit c'hueh miz*, pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta gazeten a resco goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *moulller an Escopti, ruz ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peumanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 17 Here 1874.

Evel ma en em gleo ha ma en em zestum enebourien ar feiz hag an iliz evit ober ar brezel d'ar relijion, evelse ar gristenien vad a dle ive en em glevet hag en em zestum evit difen ho feiz. Ar re a labour evit ar gaou, en em gleo hag en em ziconn evit he skigna. Ha pa ve casoni etrezho, ar pez a zigoez aliez, ha pa na c'helfent ket en em c'houzany a hent all, eno en em gavont ato a unan. Guir eo pa en em zestumont, pa en em glevont, e caront hen ober e cuz, e clascont an denvalijen, ez eont en eun doare bennag en douar, evel pa ve euz a voelet an islong eo e teufe dezho ho mennoziou hag ar gourc'hemennou a dleont da heuilla ; hag e guirionez ac'hano eo e teu dezho an ioul-ze o deus da ober droug ha da zistruja pep mad. Ar re a labour evit ar virionez a glask ar sclerijen. Pa en em glevont, pa en em zestumont eo evit ober ar vad, hag evelse n'o deus ket izom d'en em guzet. Izom o deuz avad d'en em sicour etrezho. Setu petra a ra d'ar gristenien vad en em glevet hirio evit sevel asambleou catholig evit al labourien ha micherourien eleac'h ma ho destumont evit kemeret eun tam ebat bennag, eun diver-amzer honest ha christen, hag ive evit rei dezho ar c'henteliou o deuz izom da gaout divarbenn ar relijion.

Ar pez a ra din comz a gementse, eo ar pennadou scrit a velan er sizun-ma er c'hazetennou divar benn an asamble micherourien catolig a zo bet er sizun all e Montroulez. Eur solanite vraz a ioa en asamble pe er C'helc'h-ze disul 20 a Vengolo.

Bez'ez oa eno beleien, missionérien, tud euz ar rencou huela euz a gear, deut evit rei dre ho skuer hag ho c'homzou, courach d'al labourerien ha d'ar vicherourien gristen da gendelc'her da zont di evit en em gaout eno e compagnuaez vad. Rag ar pez a goll ar vicherourien iaouang er c'heriou co ar goal skuer, ar goal gompagnunez. En em gaout a reont gant camaradet difeiz, ne deont var dro ilizebet, ne zarempredont nemet an tavarniou, ne gomzont euz ar relijion nemet evitober goab anezhi hag euz ar re he henl, hag oc'h houlla camaradet evelse, eur c'hrenn botr nevez great he bascou ganthan, ne vez ket pell evit coll he feiz ha lezel ar relijion a gostez.

Ar c'helc'h-ze, digoret e Montroulez d'an 30 a viz Even diveza, ne voa ephan da gomans nemet ugent micherour. Hirio ez euz ephan unneg ha triugent ha meur a hini zo c'hoaz o c'houlen beza resevet.

Ne oufet ket meuli re an dud vad a laca evelse ho foan da deuna ar vicherourien-ze euz an dabjer da veza treinet d'an davarn ha taolet en dizris gant camaradet dizoue, hag ep mar an asambleou christen-ze a zavedeo eun niver braz a encou.

Ar pez a vercomp ama de zell nemeur oc'h an dud divar ar meaz eleac'h ma ve dres caout asambleou christen evelse. Bez'ez eus gourc'houde eun dra benhag hag a dosta oc'h kementse. Bez'ez eus tiegesiou christen eleac'h ma veler, bep sul ha bep gouel, diou hag goude an offisou oll dud an ti, bugale, ha servicherien, o vont d'ar gear. Hag eno, dirag daoulagad an tad hag ar vam, a gemer eun tam diver amzer honest benhag ; e leac'h all co tad eur geriaden en em zestum evit kemeret eun tam ebat bennak, dindan sell ar re goz euz ar gear. Setu eno giziou mad, hag a dlefe an oll dud ur-varar meas da heuilla.

Evit an tiegeziou eleac'h ma veler ar iaouankis, bugale ha servicherien, o chom da gemeret ne ebat er bourcou ha vardro an tavarniou, hag o tont goudezo d'ar gear pephini pa zonch, an tiegeziou-ze ne dlefe ket mandout ar feiz da vont toc'h en eno, hag an dizurs d'en em lacat cleac'h anours vad.

Peterneach sant Servan. — Sant Servan zo eur gerik vihan a escopti Roazon. Eno eo bet savet, dreiz ez euz eun nebeut bloavezibu, urs pe Breuriez c'hoarezed vihan ar beorien. Eur servicherez baour, unan euz an eneou-ze leun a garantez evit Doue hag evit ar beo-

rien, evel ma caver a drugare Doue meur a hini en hor bro, a gemeraz en he zoul ti eun den coz pistiget oll, evit kemeret soursi anezhan. A benn eur pennad e kemeraz eun all, ha gondeze eun trede. Eur c'hrek devod euz an amezegez a deuas da sicour ar servicherez paour-ma, person sant Servan en em gargas d'ho ren, ha setu Breuriez c'hooarezed vihan ar beorieu savet.

Ar c'hreunen sezo-ze a zavaz eur vezen vras varnezhi. Brema ar burzud-ze euz ar bed christen, a zo skignet beteg ar penn pella euz ar bed. E sant Servan, eleac'h an ti coz, ez eus brema eur gouent vras hag eur Chapel gaer laket, evel ma tlie beza, en hano sant Joseph. Ar gouent hag ar chapel-ze a c'helje beza kemeret evit eur burzud, ma na vije c'hoas brasoc'h burzud an oberou dispar a garantez a bere e ro ar c'hoarezed ar skuer e pep leac'h.

Er Chapel-ze-ta eo o deus cals christenien vad souch da ober eur pelerinach d'ar 15 a viz here, deis gouel santez Tereza, evit goulen digant Doue, dre scoazel sant Joseph ma vezo an ilis trec'h d'he enebourien, ma vezo delivret Pii nao ha saveteet ar Frans. Morse marteze n'on doa bet muioc'h a izom da c'houlen ar grasouze, rak morse marteze n'o doa bet doare da veza pelloc'h diouzomp.

Deomp eta *da gaout Joseph* var ger santez Tereza a lavar deomp ne deus morse goulennet netra, ep beza bet he goulen, digant ar zant bras-ze a zo brema patron an iliz oll.

Rom. — Er sizun all n'em oa bet gallet lacat oll prezegen an tad santel ar Pap d'ar gristenien vad a Rom ; setu ama ar penn diveza anezhi :

« Bez'e tleomp pidi Mari, ni pere a vale var eun douar goloet a denvalijen. Ar fals credennou a zo en em silet e pep leac'h, hag ez eus leac'h da c'houlen penauz en deus gallet an drouk speret skigna kement a c'heier dre ar bed. E creiz an denvalijen euz ar fals credennouze a zo a bep tu deomp, savomp hon daoulagad varzu Mari, hag e teui da sclerijenna an hent deomp. Troomp hor zell varzu ar groaz, hag ar groaz a vezo an tour tan a sclerai hag a reno hor c'hamejou. Divar ar groas-ze eo e roas Jesus, en eur vervel, Mari deomp evit mam. Chomomp eta eveldhi e troad ar groas, bezomp ferm hag esperomp.

Mari eo hor mam, hon difen a dle, hag hon difen a rai.

« Pa varvas Jesus, me a gred kenta bizit a reaz he ene a voue d'he vam, evit he c'honsoli ha rei ners calon dezhi. Ni ive, bezomp ferm evel Mari, ha bezomp sur ar vam vad-ze, ar vam-ze a c'hlac'har, hon difenno, ne ket epken brema, mes c'hoaz er momet diveza, en heur ar maro. Pedomp hi, ha goulennomp diganthi, pa vezo eat hor c'horf dinerz, pa o devezo beac'h hor muzellou dislivet o lavaret an hano a Jesus, ma teui d'hor sicour, hi hag he fried sant Joseph. Ia, pedomp-hi, hag hor sicouro er momet scrijus-ze. Pedomp-hi, ha leveromp aliez ar beden a zesk deomp an iliz, ha dre behini e fell din echui ar brezegen-ma : O Mari ! ni ho ped, deut d'hor sicour :

Ha pa deui va c'horf da vervel,
Grit d'am ene, Guerc'hez santel,
Caout ar vuez eternel.

An tad santel a zo ato gae, laouen, leun a vadelez evit an oll. Lavaret e ve n'o defe an oad nag ar bloaveziou crog ebet en he speret lem nag en he vemor. Setu ama c'hoaz hag hen diskuez :

An tad santel en derveziou-ma en deus roet digemer d'ar scolaerien zo e scolach ar Maronited. Unan euz ar scolaerien en deus lennet d'ar Pab eur pennad scrit e iez arab. Cana eo a rea kentoc'h eget lenn ; eur blijadur oa he glevet. Pa voa lennet ar scrit, an tad santel a c'houlennaz ha digaset en doa ar maronit iaouang he bennad scrit troet en eur iez all, rag hen ne voar ket an arab.

Lavaret oue dezhan n'en devoa ket.

— Penaus neuze, eme an tad santel, e c'houezin-me pe rebechou pe veuleudiou en deus roet din ?

O clevet ar c'homzou-ze an oll a zirollas da c'hoarzin, hag ar scolaer iaouank gant ar re genta.

Bayeux. — Eur plac'h iaouang a bevar bloas varnugent, hanvet Constans Letan, a ioa bouzar ha mud, a zo bet pareet e Lourd, hag a verk evelen he unan penauz e voue pareet :

E Lourd, e voue soubet teir guech va discouarn er pinsin. Neuze em boue cals poan, hag e cleven trouz evel eun tenn canol. Aoun braz am oue, hag e clevis neuze eur c'hloc'hig o sini evit oferen eun Escop. An oll a grie. Bevet Itroun-Varia Lourd ! Clevet a rean, ne vouien ket avad petra a lavaret. Oh ! na me zo eurus da c'hellout comz hag entent mad brema ! Nag hen a zo kem etre va stad hirio hag an hini ma voan pa na glevèn ket !

Araok mont da Lourd, e santen eun doare boudinel em scouarn deou epken ; ne gleven avad son ebet sclear. Brema ec'h anavezan ar soniou hag ar mouezioù, hag e clevan gant va diou scouarn, petra bennak ne gomprenan ket c'hoas kement a leverer din. Meulet ra vezo ar Verc'hez evit ar c'hras am eus bet diganthi. G. M.

Introun Varia Lourd.

Seizvet devez varn'ugent.

Pell araog ma en em zizkuezaz ar Verc'hez e Lourd, araog memez ma oe ganet Bernadeta, er bloavez 1843, e miz ebreul, eun tyad tud enorabl euz ar ger a Dartaz e Departamant a Land a oa en eun enkrez vraz. Eur vam gant he c'hrouadur pehini ne oa ket c'hoaz badezet a oa var var da vervel ; ar vedisinet na ouient mui petra da ober.

An Autrou Moreau de Sazenay pried ar c'hreg-ze a oa mantret he galon, hogen an Autrou-ze en doa an eur-vad da veza eur guir gristen, gouzout a ree penaoz

neuden bresk hor buhez a zo etre daouarn Doue pehini a hell parea elec'h ma na hell ket ar medisin en ober ; ha penaoz p'an deuz lavaret an den : n'euz ket a vellaën da gaout, Roue an envou en deuz miret evintan evel Rouanet an douar, ar guir da ober trugarez d'an hini a zo kondaonet d'ar maro.

Ar Verc'hez, eme ar pried malheüruz, ar Verc'hez a silaouo va feden. Hag e pedaz gant fizianz mam Jesus-Christ.

Ar vam en em gavaz guelleet hag ar bugel oa ganet leun a vuhez. An Autrou Moreau a oa re vad evit ankounac'haat pegement a dlie d'ar Verc'hez evit ar sikour e doa digasset dezan.

Pe hano vo lakeet ho merc'h a c'houlennet digant an Autrou Moreau.

He hano a vezo Mari a respontaz an tad leun a anaoudegez vad e kenver ar Verc'hez santel.

Mari, ar merc'het dre aman o deuz kasi oll an hanoze, ar vatezet a zo galvet Mari, hag ouspen-ze Mari Moreau ne deo ket eun hano brao, daou *M* ha daou *R* en hano-ze ne zere ket.

An oll dud euz he gerentiach en em lakeaz ouutan evit lakaat chench an hano. An Autrou de Sazenay pehini zo eun den mad hag ez beva gantan a chomaz pennok ar veich-man. Ha na reaz van euz ar vouzerien nag euz ar re all.

He hano a vo Mari, emezan, me fell din e tougfe hano ar Verc'hez, me en lavar deoc'h, an hano-ze a raio eur-vad dezi.

Souezet oa ar re all gant an dra-ze ; hogen chom a ree stard en he zonj evel Zachariaz, pa fellaz dezan, hervez an Aviel, e vije hanvet he vab Yan.

Ouspen ma oe eta hano ar verc'h hano Mari, an Autrou a fellaz dezan c'hoaz e tougfe dillat guen, liou ar Verc'hez. Eur plac'hik all o doe pehini oe galvet Martha ; ouspen c'huezek vloaz goude, an demezel Mari Moreau de Sazenay oa oc'h ober he studi e kouent Introunezet ar galon sakr e Bourdel.

Da viz genver 1858, e oa skoët gant an drouk daoulagat. Na reaz ket kalz a van da genta, hogen dont a reaz buhan da voassaat, hag ar medisin euz ar gouent a c'houlennaz eun all, an Aotrou Bermont, evit dont da sellet euz he foan daoulagat.

Ar boan-ze, eme an Autrou Bermont, a zo eur gwal boan, unan euz an daoulagat a zo kollet, hag egile a zo klanv braz.

Klasket oa deoc'h-tu he zud ; ar vam a zeuaz d'he c'herc'hat evit he damanti er ger, evit savetei al lagad a jome c'hoaz, ha pehini na vele ket mad avoalc'h mui.

Louzou oa gret dezi, mont a ree aliez d'en em voalc'hi er mor ; na zeue guellaën ebet evit an dra-ze ; an nevez amzer, an diskar-amzer a dremenaz, ha tostaat a ree bemdez ar mare ma vije deuet ar plac'h iaouank dallez. An Autrou hag an Introun Moreau a zonje mont da Baris gant ho merc'h da gaout ar re gouizieka euz ar vedesinet.

Er sonj-ze e oant pa oa digasset dezo ar journal o doa da gaout peb sizun Le *Messager catholique*. An draze oa d'an deveziou kenta a viz du.

Ebarz ar journal mad-ze en em gave lizer an Autroù'n abat Dupont e pehini a skrive pare burzuduz an Introun Rizan.

An Autrou Moreau a zigoraz he journal, hag e kavaz raktal an Istor gaër-ze, chench a reaz a liou en eur lenn anezan.

Eun taol skeduz a sklerijen a dreuzaz he speret hag he galon ker mantret gant ar glac'har, cetu e pelec'h a renkomp skei, a lavaraz an tad, eun dra sklœr eo, mar deo deuet ar Verc'hez e Frans e deuz ezom ober miraklou evit lakaat da c'houzont mad penaoz hi eo a zo deuet e guirionez da Lourd. Hastomp afo, ar re digouezet da genta a vezo selaouet da genta ive : va fried, va merc'h, digant Introun Varia Lourd eo ret deomp goulen sikour.

Ar c'huezek vloaz tremenet abaoue m'oa ganet he verc'h n'ho doa ket klouaret feiz an Autrou Moreau. Pedennou oa gret epad nao devez gant tud a ty hag ar merc'het iaouank divar dro. Eur belek euz a ger a roaz eur voutaillad dour euz kao Lourd.

Ar gerent a roaz ho ger da vont da Lourd ma vije pareet ho merc'h pehini e dije douget epad eur bloaz dillat guen ha glaz, liou ar verc'hez pere e doa douget pa oa bihanik epad tri bloaz.

An navet pedennou a zigoraz d'al lun da noz d'an ejz a viz du.

An hini glanv ne doa ket kalz a fizians, ar vam e doa kollet kaloun. An tad en doa ar feiz beo-ze da behini Doue na hall ket lavaret nan.

Oll e oant daoulinet e kambr an Autrou Moreau, dirag skeuden ar Verc'hez ; ar vam, ar glanvourez hag he c'hoar vihan a zavaz an eil gonde eben evit mont da gousket ; an tad a jomaz, sonjal a ree ne oa mui den var he dro, hag he vouez a zavaz gant kement a nerz en he beden ma jomaz ar re all en he gichen heb na ouie ; hi eo ho denz el lavaret deomp, ha teneraat a ra c'hoaz, ho c'halonou, pa sonjont er beden gaër a reaz neuze ; Guerc'hez Vari, eme an tad, Guerc'hez santel, deoc'hu eo da barea va merc'h, ia e guirionez deoc'hu eo d'he farea ; n'oc'h ket evit dinac'h ar c'hraz-ze deomp. Ho pet sonj, o Mari, penaoz em euz ho choazet evit beza patrounez dezi, en despet ma stourme an oll ouzin neuze. Gouzout a reet pegement a boan em euz bet evit rei hoc'h hano benniget dezi. Na ankounac'hait ket kement-ze, o mam santel, ha n'ho pefe ket a sonj pegement em euz douget huel neuze oc'h hano, ho kallout, ho madelez pa felle d'ar re all rei eun hano all dezi.

Hag ankounac'heet o pefle penaoz em euz lakeet ar c'hrouadur-ze dindan ho skoazel ; en eur lavaret d'an oll penaoz oc'h hano e vije bet eur chanz-vad evit va merc'h e oa o Guerc'hez santel hag em eus roët anezi da

verc'h deoc'htu, hag he ankounac'het o peuz?

Breman me a zo er glac'har, ni o ped aman evit hor merc'h hag oc'h hini, pareût anezi, n'he lezit ket da zont dallez, nan, nan, n'he lezit ket da vont evelse; c'hui he fareo...

Deg heur euz an noz oa neuze.

Ar plac'h iaouank araog mont da gousket a soubaz eul lien e dour Lourd hag e goulmaz en dro d'he fen, var he daoulagat; he c'halon a lamc, ne doa ket kement a feiz hag he zad; koulzkoude sonjal a ree penaoz ar Verc'hez a oa goest avoalc'h d'he farea, ha penaoz e velje skloer martreze pa aichufe an navet. Dont a ree ive da sonjal penaoz eur mirakl na helle ket beza gret eviti, sonjal a reaz kalz a draou hag e oa divezat pa hellaz kousket.

Antro-noz vintin, ar c'henta tra a reaz oa tenna an talgen lakeet d'an noz var he daoulagat. Eur griaden a laoskaz neuze.

En dro dezi e oa sklœrijen ar goulou de ha guelet a ree sklœr hag œz, al lagat oa pare, al lagat maro oa deuet adarre d'ar vuhez.

Martha! Martha! emezi d'he c'hoar; guelet a ran! guelet a ran! Me a zo pare!

He c'hoar iaouank pehini a gouske er memez kampr ganti a savaz buhan. Guelet a ra daoulagat Mari beteg hen ruz tan, deuet yac'h, skeduz gant ho liou du, leun a nerz. Kalon ar verc'hik a dro ouz an tad hag ouz ar vam pere na hellent ket c'hoaz kemer perz on ho laouenidigez; tad, mam, a griaz ar plac'hik.

Gortoz, gortoz c'hoaz eme Vari d'he c'hoar, me fell din guelet ha me a vouezo lenn, ro din eul leor.

Ar c'hrouadur a gemeraz unan var an daol; sell, emezi.

Mari a zigor al leor, hag a lenn freaz evel an dud all pere o deuz daoulagat mad. — Pare on-tre, emezi, ar Verc'hez ne doa ket gret eun hanter-mirakl hebken.

An tad hag ar vam oa diredet beteg ho merc'h. Va zad, va mam, guelet a ran, lenn a hellan, pare oun.

Penaoz lavarout laouenidigez an dud paour-ze, peb hini a hell e sonjal en eur zisken e gouelet he galon. Dor an ty ne oa ket c'hoaz digor, ar prenestrou a oa sarret, rag mintin mad oa c'hoaz; piou vije deuet neuze en ho zouez?

Koulzkoude ar gristenien vad-man a gomprenaz penaoz ne oant ket eno ho unan, ha penaoz an Autrou Doue a oa en ho c'hreiz.

An tad, ar vam, ha Martha vihan en em daolaz var bennou ho daoulin. Mari pehini ne oa ket savet c'hoaz a groachaz he daouarn, ha deuz kalon an dud-ze e savaz beteg an env: hano santel mam Doue.

O Guerc'hez santel, o Mari, o Introun Varia Lourd! Evit prœpozion all euz ar beden-ze, œz eo sonjal pere a oant: leun oant a anaoudegez vad hag a zoujans Doue.

Prestik goude, an demezel Mari Moreau a zeue gant he c'herent beteg kao Lourd, evit trugarekat eno ar Verc'hez. Lakaat a reaz he dillat var an aoter, hag a gemeraz gant joa en ho leac'h dillat guen ha glaz, en enor d'ar Verc'hez.

An Autrou Moreau a jome souezet: grasou evelhen, emezan, a sonjen na vijent roët nemet da dud santel. Penaoz a hell beza diskennet grasou ker, kaër var bec'herien eveldomp.

An oll dud euz ar ger a Dartaz a zo bet test euz ar mirakl-ze gret en andret ar guella tud euz ar vro. Peb hini e ker a hell renta testeni d'ar pare-ze ker burzuduz. Superiorez ak leanezet ar galon-sakr ha kant hag hanter-kant konsortez da Vari Moreau, medesinet ar gouent o deuz guelet hag he c'hlenvet hag he fare burzuduz; hag dont a reaz en dro d'he c'houent a Vourdel evit aichui he studi.

An Autrou Bermont en deuz lakeet he sinatur evit disklœria penaoz ar pare-ze a oa en tu all da c'hallout ar vedesinet. Be heller lenn en escopti Tarb lizer ar medisin, ha kalz lizirou all etouez nere e kaver testeni mœr ar ger a Dartaz, an Autrou Deshord.

An demezel Mari a zougaz dillat liou ar Verc'hez beteg devez he eured, pehini oa gret eun neubeut amzer goude ma oa deuet euz ar gouent. D'an devez-ze e teuaz da Lourd hag e kuitaaz saë ar plac'h iaouank evit kemer hini ar plac'h-nevez.

Rei a reaz he gniskamant guen ha glaz da eur bugel all karet ive gant ar Verc'hez santel, da Vernadeta, ha ne oa ket an diou blac'h iaouank-ze evel diou c'hoar? Bernadeta na zigemeraz morse presant all ebet. Douget e deuz ar saë glaz ha guen-ze epad ma eo padet.

Trizek vloaz zo abaoue ma eo bet c'hoarvezet ar mirakl-ze. Ar c'hras roët gant ar Verc'hez ne deo ket bihaneet. An demezel-ze a vel ker mad ha peb unan; ne deuz ket bet morse abaoue poan ebet en he daoulagat. Hi a zo breman an Introun Izarn de Villefort, hez eo mam da dri grouadur kaer meurbet, pere o deuz daoulagat mad ha brao. Paotret int, koulzkoude, dougen a reont ho zri hano ar Verc'hez.

PEDEN.

Introun varia Lourd (pedit evidomp!

Introun Varia Lourd, ni neuz bet aman ar joa da velet dirag hon daoulagat eun tregez kristen da behini o peuz roët ho kras ha pehini o peuz benniget gant ho tourn deon.

Merc'h da sant Joachim ha da santez Anna, pried sant Joseph, mam Jesus, sellit a druez, ha grit eur sell a garantez var an oll tiegeziou euz an douar ha pareit ar c'hlenvejou kuzet pere a c'honzanvont.

Siouaz! pegement a briejou a zo ha n'en em garont mui, hag a vev er bed-man er c'huerder, er maintr a galon hag en daëlou! pegement dre ho faot a laka stad ar briadelez da veza evel eun ifern, sakramant ar briadelez pehini a gommanssas er baradoz euz an douar, d'an deveziou kenta euz ar bed, ha pehini a rent ker

c'huek stad ar briadelez pa en em gar ar priejou e Doue. Pegement a briejou a zo breman hag a zo droug etrezo, pegement a vdazet didruez, a gundu fall, pere a laka ar glac'har e kalon ho friejou.

Pegement a verc'het peunek leun a foge, o klask pli jout d'ar goazet all, mouskin, o c'hoari ho fenn fall, pere a rent ho friejou malheüruz. Pegement a gerent pere na reont ket ho dever. Pegement a vugale dizuj; pegement a draou mezus etouez an dud euz ar memez ty. Pegement a bec'hejou a enep sakramant ar briadelez galvet gant an abostol sant Paol, sakramant braz dirag Doue ha braz dirag an Iliz, pegement a glenvejou hag a varvou trist!

O Mari, mam dinam, pried ar speret santel, skouer a zousder hag a nerz, deuet da zikour kement a bec'herien hag a dud malheüruz etouez ar priejou.

Lakit da zont da vad ar bec'herien, roit nerz ha kalon d'ar re a zo mantret gant ar glac'har. Lakit ar medisin souveren da zont en tyez malheüruz-ze.

O mam vad, mam trugarezuz, grit eur zell euz an oll tyegeziou kristen, selaouit kri an ankeniou-ze, ar goelvan-zé, ha selaouit ive mouez ho kalon karantezus, ha sikourit anezo.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp!

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JÉSUS.

Eur gouel e Limoj.

V.

Bigonnet, bet marc'hadour mezer, ha savet pinvidig, a ioa neuze Consul e Limoj. Daou euz he vignoned a ioa deut da goania d'he di, hag oant chomet divezat da gozeal ha da c'hoari.

Dont a rejot da lavaret d'ar C'honsul e voa eno eun doare couerjad, digaset gant archerien, hag a c'houlenne comz outhan dioc'htu. Ar C'honsul a ieas nus gant ar gounnar, o clevet e teuet d'he c'houlen er mare-ze euz an nos.

— Petra eo, emezhan, an den diavis-ze a deu brema d'am c'hlask? Livirit dezhan mont da glask he chans e leac'h ma caro.

— Mestr, eme ar mevel, an den zo aze a zo distronk ha dare da vervel gant ar skoisder; lavaret a ra ez euz eun darvout braz oc'h ho courdrouz, emaoc'h en eun danjer bras.

Ar C'honsul hag he zaou vignon a reaz eur scrijaden hag a chenchas lion.

— Eun danjer! eme ar C'honsul, evit Limoj?

Guelomp, guelomp ar c'houeriad-ze.

An mevel a ia da gerc'hat Ian Valter, ha pa deuaz er gambr, ar C'honsul Bigonnet hag he zaou vignon a scrijas muioc'h c'hoaz oc'h he velet eget n'en doa great porcher ar gouent.

— Petra eo, eme ar C'honsul, da eun druillen evelse dont en ti-ma?

Valter a joa lent eun tamig; o clevet ar ger-ze axad e savaz he benn.

— Va dillad, emezhan, a zo brema truillog evit suro

Ne viot ket souezet gant kementse pa'm bezo lavaret deoc'h emaoun teir sizun zo etre daouarn an diaoulou o deus great din goasa hag a c'hellent.

O clevet hano euz an diaoulou, an oll a chomas sebezet.

— N'em eus ket amzer da lavaret deoc'h petra am eus bet da c'houzanv; c'hui ken nebeut n'oc'h eus ket a amzer da goll. Abarz eun heur ama an diaoulou a vezo e Limoj, ha trubardet zo e kear hag a zigoro an nor dezho.

Ar C'honsul a deuas guenn evel he roched, hag a voue tost dezhan caout eur fallaen.

— Buan, buan, eme Valter, hastit destum ar vourc'hizien vad, pe ema great ganeomp!

— Ia, ia, eme ar C'honsul, ra vezo sonet ar c'hleier evit dihuna keris.

— En hanv Doue na lakit ket sini ar c'hleier; an diaoulou a glevo, hag en em denno, ha neuze e teuint eun nosvez all.

— Mes penauz a raimp-ni neuze?

— Red eo dihuna keris didrousa ma vezo gallet.

Red eo en em zestum armet mad, eul loden e kichen pep dor, evit ho digemeret gant tennou canol ha tennou fuzil pa zigouezint.

— Ha mar deo hema eun trubard deut ama evit hor guerza d'an diaoulou, eme unan a vignoned ar C'honsul?

— Ia, mar d'eo eun trubard, eme ar C'honsul.

Valter a zavaz he zaoulagad varzu an Env, hag a lavaras: Va buez a respontò euz ar virionez euz ar pez a zisclerian deoc'h. Mes en hano Doue na chomit ket da glask digareziou, pe ep dale e viot re zivezat.

Great e voue eta ar pez en doa aliet Ian Valter da ober. Dihunet e voue, sioula ma c'hellet, bourc'hizien kear, hag ep dale ne ket tud armet eo a vanke e kichen an nor a dlie beza digoret d'an diaoulou. E kichen an doriou all ive e voue laket bandennou soudardet, hag eur vanden all a ieaz e meaz a gear gant ors da ober an dro d'an enebourien ha d'ho destum evelsclevit miret na c'heljent tec'het.

Etre daou e voue clevet cri ar gaouen; abenn eur pennad e voue clevet adarre; cri an diaoulou oa o c'helver ho mignoned a gear da zigeri dezho an nor. Tenval oa an noz ha lezet e vouent da zont bete mogeriou kear araok ma voue tennet varnezho. Neuze avad divar ar mogeriou e voue losket tan varnezho. Eun distruch a voue great anezho. Goude m'o devoa clasket en em zifen eur pennad, e clasjont tec'het, mes neuze e c'hajont eun arme all o stanca an hent outho hag oc'h ho discar ive dioc'h ar penn all.

E penn an arme deut er meaz a gear evit stanca an hent oc'h an diaoulou, edo Ian Valter. Martel hen anavezaz oc'h scleur tan an tennou, hag a lamas varnezhan

gant he vouc'hal. He ziscar a reaz, mes an taol ne voue ket bizet mad, ha ne reas nemet he c'houlia. Valter en eur goueza en devoue c'hoas ners avoalc'h evit discar he enebour gant eur voulet.

Antronoz pa deuaz an deiz e voa eur scrij guelet an dachen ehars mogeriou Limoj goloet gant corfou ar pevar mil diaoul.

Credabl eo ne vouent ket lazet oll, e c'hellaz unan bennak tec'het. Hogen evit doare nebeut en em zaveteas, rak pelloc'h goude ne voue clevet hano ebet anezho ; ar vanden diaoulou a ioa distrujet evit mad.

Ian Valter a ioa bet goal c'houliet gant Martel ; pell e voue etre ar maro hag ar vuez. Parea a reas gouscoude ; bourc'hizien Limoj, dre anaoudegez vad, a gemeraz anezhan ar brasa soursi.

Comzet on eüz, e penn ar pennad scrit-ma, euz ar pardon a veze e Limoj eleac'h ma laket da ziskuez ha ma touget e prosesion relegou sant Martial. Er bloavezze ar gouel a voue cals caeroc'h eget er bloaveziou all. Ar c'hiz a ioa da choaz eur roue hag eur rouanez evit ar pardon, ha n'em eus ket izom da lavaret eo Ian Valter hag Agnez, an hini a dlie dimizi dezhan, a voue choazet er bloavez-ze a vouez an oll.

Bez' ez oa gouscoude eun all hag en doa ive esperans vad da veza roue ar pardon. Ar C'honsul Pigonnet a zonje e voa dlet ar gurunen dezhan, dre ma voa bet saveteet kear Limoj, ha ma voa bet distrujet ar pevar mil diaoul epad ma voa Consul.

Hogen pa velaz an oll o c'houlen Ian Valter, e roaz he unan he vouez dezhan, ha ne voue ket an diveza o reketi chans vad ha buez hir d'ar roue ha d'ar rouanez iaouank.

G. M.

Dor ar presbital.

Dorig e pen ar vali
Gant da dam gouriz Kinvi
Gant da goz morzol melglet
Hag e vouez anter doret
Ganen-me te so karet
Dren abeg ma out savet
Aze tostig d'an iliz
Ker meurbet d'hor c'henvroïz.
Dor dister te guz en den
Lakeet da reï sklerijen
Koulzd'ar re so galloudeg
Ha d'ar re so ezomeg
Hen ha velot o teski
O kelen hag o pedi
He zenved o tiorren
Ar c'habluz o tialben.
Mar tremen tad an danvez
En er skuill pinvidighez
Dor dister te chom prennet
Gantha te so dismeghet.
Hoghen ma tigouez en den
Goal sammet gant an anken
Raktal en em zigorez
Gant truez oc'h an dienez
Pa skoer varnot, dor zister
Er vouez truezuz a glever ;
« Deuit ebarz eb mar ebet »
« C'hui a vezo dighemeret »
Dorig d'an den en enkrez
Bepret leun a drugarez
Dor an env a so kaëroc'h
Ha n'eus nemet hi gwelloc'h.

J. Fave.

Redadek tud.

Hirio n'eus ken hano nemet a redadegou kezek ; eur vech bennak redadek bagou var ar mor ; guechall pa veze hano euz eur redadek bennak eo euz a redadegou tud e veze menek. Potred discoubl ha cre ar goad en ho goazied, a glaske guelet pere anezho a ioa soupla ho divesker.

Ar redadegou-ze a velet stang en amzer goz e calz a vroiou, er Gres, e Frans, hag ama e Breiz o deus kendalc'het pelloc'h marteze, eget e bro all ebet. Eur redadeg evelse a ioa eur gouel braz evit tud ar c'harter, hag eur blijadur oa guelet eur vanden dud iaouank, pe en ho guella oad, o redek, var gorf ho roched, ho bleo hir o fuia gant an avel var ho discoaz, o clask gouzout piou a douchje da genta ar pal, pe ar peul plantet en douar e penn ar redaden, o clask gouzout gant piou e zaje ar maout.

E Frans, en amzer an dispac'h, e voue clasket nevezi ar redadegou-ze, hag eur peinter, hanvet Charles Vernet, eun den scanv hag eskuit, a ieaz eun dervez ar maout ganthan.

E c'hellit cridi, ar peinter Vernet ne voa ket nebeut a fouge enhan ; ep dale avad e cavaz he vestr eleac'h ne c'hortoze ket he gaout. Bet oa, a zonch din, e Brest, oc'h ober eun dro ; credabl evit teleur eur zell var rad caer ha brudet ar gear-ze.

Mont a rea en dro da Bariz en unan euz ar c'harroziou braz ha pounner-ze a c'halvet *Dilijans*. Marteze e roet dezho an hano-ze, a sinifi mont buan, abalamour ma vezent pell oc'h ober hent, evel ma c'halvet *accelere*, a zinifi ive mont buan, kirri Sant Malo a lakea div heur amzer da ober eul leo.

Daoust petra voa, an *dilijansou-ze* a lakea tri pe bevar dervez da vont euz a Vrest da Baris. Ar c'hiz a ioa, pa zigoueze eur c'hrec'h, eur zao sounn bennag, ar veachourien a ziskenne da vale evit ma vije eun tamik nebeutoc'h tenn var ar c'hezeg, ha ma tigouesjent kentoc'h e beg an dorgen. En dervez kenta eta, ha zoken dioc'h ar mintin, eur sao sounn evel ma zeus meur a hini e Breiz, o veza digouezet, Vernet ha meur a veacher all a ziskennas da vale. Vernet, scanv hag eskuit, evel ma on euz he lavaret, a iea pell araog an Dilijans, hag evit miret da enoui, e kemere he ebat o lamet divar bord an hent bras var ar c'hleuziou, cleusiou huel zoken, hag en eul lam crenn, en em gave en he za sounn var ar c'hleus, goudeze en eul lam all, en em gave adarre var an hent.

Goude beza great teir pe beder guech ar c'hoari-ze, setu hen o chom da c'hortoz he genbeachourien a deue var he lerc'h hag o doa ebat oc'h he velet.

Etouez ar veachourien ez oa eur c'hrenn den, anter vourc'hiz hag anter goueriad, teo ep beza lard, gravazog eun tamig, hag an ear dezhan da veza eun tam patao evel eur breton euz ar vouenn gos. Vernet a daolaz he zell varnezhan hag a lavaras :

— Han ! va den mad, ober a rafac'h kement all ?

— Hum, eme ar breton, ne ouzon dare.

— Claoustre ne reot ket, eme ar peinter.

— Claoustre ? oh, neuze e rancomp lacat eun dra bennag e claoustre. Lakeomp, mar kirit, an hini a gollo a baeo he lein d'egile eleac'h mac'h eano an Dilijans da breja.

— Claoustre laket ha dalc'het, eme Vernet.

Ar veachourien all a c'hoarze, rag ar breton n'en doa ket a c'houbari da veza goest da lamet dreist foz an hent bras var eur c'hleuz en doa marteze pevar droatad huel-det.

Ar breton a gemer he lans, ha petra bennak ma voa pounner he gamejou ha ma vralle he gorf en eur vont, e reaz he lam hag en em gavaz en he za eleac'h m'oa bet Vernet. Gounezet en doa he lein.

Goude creisdeiz e tigouezez adarre eur sao all, ha Vernet da ober adarre ar memes c'hoari.

Ama n'oa ket a gleuz, mes eur fos ledan e devoa da nebeuta dek troatad ledander. Vernet a lam dreist. — Guelomp, emezhan, breton, eur c'hlaoustre all.

— Neuze, eme ar breton, eo evit gouzout piou a baeo coan ?

— Evel a livirit.

Ar breton a ziskuez beza eun tamik nec'het ; ober a ra eur pennad red, hag e chom a za ; mont a ra adarre gouscoude, hag e ra he lam. Vernet a dlie adarre paea coan.

En derveziou varlerc'h e voue ar memes tra ; Vernet a rea lamou hirroc'h hirra, ha bepret ar breton a lame keit hag hen. Pa voant zoken tost da benn ho beach, ar breton, evit diskuez d'ar peinter ez oa c'hoas ganthan, a lamas calz hirroc'h evithan. Vernet a ioa counnar enhan, ne ket da veza bevet ar breton hed he veach, mes da veza collet bep tro ganthan.

— Ha penauz, eme Vernet, eun den pounner eveldoc'h, e c'hellit lamet evelse ?

— Clevit, me zo bet soudard, var varc'h evit guir ; hogen laket e vezemp da lamet gant hor c'hezek, hag avechou ive var droad, dreist steriou ha fezier ledanoc'h eget na deo foz an hent bras-ma eleac'h ma zeo ledana. An distera eus va rejimant, gant he zac'h oc'h he gein hag he fuzil var he scoaz, en divije en eur sutal hag en eur gana evel c'hoari great lamou hirroc'h ha diesoc'h eget ar re on eus-ni great en derveziou-ma.

Ar peinter Vernet en em dennas var gementse.

G. M.

Guelet a rer alies pennou tieguez, tromplet meur a vech ag e meur a fesson gant eur mevel, pe eur vatez, ag e sonch dezo peza greet o ol dever pa o deus allet e nem zizober eus ar mevel pe eus ar vatez ze.

E kemense couscoude e nem dromplont, evel ma er gueloc'h dre ar pes a ian da lavaret :

Eun dervez e nem gaven, gant dec pe zaouzec den all, e ty eun itron ag a voa o tont da gas deus e servich e c'heginerez.

Humoret, fuloret a voa c'hoas eus an trahas a voa bet etrezo var guemense. Bet seurt viloni a re din, e mezi — va laerez a rea, louiou argant, a cals traou al tolvoudec a ie kuit. — Dija a voa bet tamallet re al eus an ty — mais eun dervez a voa bet trapet var an taol o laerez arc'hant e cachet e mestres — neuze, eme an itron, moa chonjet lacaat e destum, mes kement e doa a zaelou scullet, quement e doa goulennet pardon, ma meus e c'hredet e guirionez glac'hared, ag e meus neuze cavet avoalc'h e c'has eus va zi, e neur lavaret dezi couscoude, it da leac'h-al da nem rosta — e toues ar re a voa o chilaou an itron-ze, e nem gave eur general deut var an oad, a ne gavas quet ervez e zantimant ar pez e doa greet.

Petra, itron, e neur gaas ar gueguinerez da nem rosta e lerc'h al, evelt ma lavaret, petra e guirionez e peus hu gret, nemet lezel cabes ganti da vont da drompla re al, da hada e leac'h all e fallagries — mar e pize e discleriet dar justis, e vize bet evit guir barnet. Mais marteze ive e devize chenchet ; da viana ne vize quet bet quen eus dezi trompla re al.

Oh, eme an itron, quen glac'haret a voa, ma ne ven tam istonet a renteze din ar pes en deus laeret vamon, erves ma è deus prometet.

Itron keas, eme ar general, credit quemense mar quirit, mais chilaouit ar pes a so arruet ganime va c'hunan :

Var fin miz kerzu diveza, e voan bet e nos-veill e eun ty eus a ru sant Dominic e Paris — e tistrei dam zi, dre eur c'harter couscoude sclerigennet caer meurbet, eus eur c'horn tro, e saillas varnon, eur mel den, cuzet eus va gortoz e doug eun nour — eur picol pen baz e voa e ne zorn, e troe a e tistroe en dro dam fen, a e c'houlennas ganin : ar ialc'h pe ar vuez — non quet Lent ; ag en despet dam voat e meus c'hoas va ol ners — eun dorn e ne c'houzouch, e plantis ganta eus va dorn al eun tol pehini em rentas mest outan — kenta tra a rean, voa en scleja er sclerigen — a petra velan, me neuze ? Eur mevel din e n'amzer voan en Alger, eur *planton* evelt ma lavaret.

Petra, Aillon, e me dezan, ag ato e vit e var va boutou, Philibart ne quet avoallach ar pem cant lur e teus

laeret din pa voamp e Mostaganem — cousconde ne toa bet evit se nemet eun tamic sal polis.

Mar pize guelet an den ze, peguen saousonet e voa, peguen glac'haret e seblante bea.

Ma eme, va general, guignon e meus terrubl ; varnoc'h eo e cuezon atao, cousconde dorchtu e meus o c'hanavezet deus poez o tol dorn.

Peoc'h var gemense, a deus ganin dar *post* ar zoudardet.

Oh, general, c'houi bet quen mad evidon, ne iaoch quet brema d'am choll. Bezit truez ouzon — chans a rin, me e assur deoch, a ouspen e prometan renta ar pes e meus laeret varnoc'h e Mostaganem.

E neur guer, e me ar general, en lezel a rejon choas er vech ze ; a cetu pe lizer e recevis digantan nebeut goude :

General, mont a rit da vrezel an Itali, marteze e vioch lazet, mes ne felquet din e iarferch er bet al, o troue chongeal ouzon. Bemdez e zeon var vellaat ag eurus avoallach oun brema evit renta deoch o pemp cant lur. Quer o deus coustet din evelt ma er gueloch. E Bourdel e meus scanveet eun egociant eus ar pez en doa gonezet en devez ze, daou c'hant ugent lur. Goudeze oun eat var ar meaz, ag o veza cavet eur paysan o tont eus ar foar, e meus dilamet digantan pris e chatal, cant tregont lur — eur marc'hadour moch e meus cavet goude e quichen Bayonne ; a goude beza en pradet propic, e meus cavet e ne godellou ar rest evit o paea, ac c'hoas avoallach evit enem renta en Alger, e peleach e meus chons da gomans anevez.

Cetu aze petra, peur aliessa e teu ar sort tudze. Ag en assuri a ran deoc'h, ar brassa kenoz a meus bet marteze em buez, eo da veza lezet Philibars e ne dro. X.

An emgleo savet e Lesneven brema ez euz eun nebeut bloaveziou, evit guellaat ar vouenn euz a gezog ar vro, en deus roet he briziou er mis tremenet. Ervez ar pennad scrit am euz dirak va daoulagad divar benn ar *C'honcours* euz a 1874, ez oa eno 222 etre kezekenned hag ebenlezed, ha 113 o deus bet primou.

Etouez ar re a zo bet primet gant ar re genta, e cavomp banoiou ; Fransez Fagon, euz a Vilizac. — Eozen ar Rest, euz a Folgoat. — An aotrou de Forsans, euz a Gernouez. — Olier Marzin, euz a Blodalmeze. — Eozen Mari Abgrall, euz a Lannilis. — Ian Vari Lhostis, euz a Bloudalmeze. — Jan Clauda ar Bot, euz a Zirinon. — Guillou Gestin, euz a Vipavas. — Ian Vari Gouriou, euz a Sant Marc. — Eozen Alanson, euz a Blourin. — Gabriel Lhostis, euz a Bloudalmeze. — Goulc'hen ar saout, euz ar Folgoat. — Efflam Guennoc, euz ar Folgoat.

Etouez ar scolaerien iaouank resevet e vit scol ar micherouijnuz, e Angers, ez eus trizeg a Zepartamant Finister. Setu ama ho hanoiou hag an numero dindan pehini int resevet.

N° 4. Ar Mao. — N° 6. Rabot. — N° 9. ar Bras. — N° 13. Ar Moigo. — N° 28. Cren. — N° 31. Duhamel. — N° 37. An Du. — N° 39. Ar Bars. — N° 46. Gesnoin. — N° 63, Roudot. — N° 81. Jolivet. — N° 84. Merrien. — N° 97. Ar Meur.

An Numeroiou 4, 6, 9, 31, 37, 46, 81, 84, a zo bugale scoliet e ti-scol Santez Mari e Kemper. Ar vreudeur o doa caset dek scolaer d'an examin ; ho deg oant bet cavet tmad, hag eiz anezho zo resevet. Ti scol santez Mari en doa caset c'hoaz eur scolaer all etouel bugale ar Morbian ; hano ar scolaer-ze zo Victor ar Rous, ha resevet eo bet dindan an N° 41.

An numeroiou 13, 28, 59 ha 63 a zo ive euz a scolaerien ar Vreudeur, euz a Lambezellec.

An N° 97 a zo bet scoliet e scolach Kemper.

An aotrou Bayec, professor e Pont-Croas, zo hanvet beleg an hospital e Montroulez.

Ervez eur gazetten euz an Itali, an aotrou'n Escoba Gemper a ioa, d'ar 7 euz ar mis, digouezet Rom, ha ganthan an aotrou de Marc'halloc'h he Vikel vraz, hag an tad Bernard, abad euz a gouent ar *Mean a dro*. Bez'e tlie caout digemer digant ar Pab en derveziou varlerc'h.

Rouanez coz ar Bavier, protestantez euz a fals creden Luther, a zo en em c'hreat catolikez en sizunveziou-ma. Evelse e velomp brema protestanted euz ar rencou hvola o tistrei d'ar guir feiz ha d'ar guir ilis.

Eur plac'h iouank dic'hloar.

N'eus ket pell ec'h eureujet daou zen iaouank savet ho daou euz a dud paour.

An den iaouang a ioa eul labourer mad, mes n'oa ket bet scoliet ha ne voue ket scrifa. Goulle an eured pa voue pedet da sina var ar c'haier, e kemeraz ar bluen hag e reaz eur groas.

Ar plac'h iouang, evithi da veza paour ive, e devoa bet eun tamik descadurez ; pa voue kinniget ar bluen dezhi evit sina ivez he zro, he c'hemeraz, hag e reaz eur groaz ive e kichen ar groas gréat gant an den nevez.

Eur vignonez dezhi a c'houlennas digantli, goustadik, perak n'e doa ket laket he hano peo guir e voue scrifa ?

— E sonch deoc'h, emezhi, evijen eat ama da ober mez d'am den o tiskuez ne voar ket keit ha me! Agars nebeut ama, mar gellan-me, hen a vouezo scrifa ive.

G. M.

Ar Gerant : An. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti*.

DISSADORN 24 HERE 1874. N° 508 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 24 Here 1874.

Eur guir gristen, sclerijennet gant ar feiz, a gaf, e kement a zo en dro dezhan, peadra da greski ar feiz-ze ha da vaga en he ene santimanchou a relijion. O velet an astrou en oabl o trei a zioc'h he benn, o clevet al labous o cana etouez an deliou er guez, e cleo eur vouez euz an Env o prezek dezhan an urs vad, ar sentidigez, ar garantez.

Ar gliz euz an Env o tont da c'hlibia an douar, a zo evithan ar skeuden euz ar c'hras o trempa eur galon hag oc'h he lacat da zougen frouez. Ar bleun a zo evithan skeuden ar vertuziou ; ar bleun guen eo skeuden ar glandét, ar bleun glas skeuden an humilite hag an esperans, ar bleun ruz ha melen skeuden ar garantez. Ar bleuniou, da viana an darnvuia anezho, a daol c'hoez mad, evel ive eun ene e gras Doue a skign tro var dro dezhi ar c'hoez mad euz he vertuziou. Lod euz ar bleun a zo dister, cuzet etouez ar glasvez ; kentoc'h e santer ho c'hoez mad eget n'ho gueler ; evelse ive cals tud vad a ren eur vuez cuzet, ha ne dint anavezet nemet dre ar c'hoez dudiuz a daol ho fedennou caloneg hag ho oberou mad.

Ar bleunion' ha zoken ar rozen ho rouanez, a dremen buan ; a veac'h o deus dispaket ho deliou, ha ma zint en em ziskuezet en ho liou ar c'haera, ma teuont da voenvi ha da zizec'ha. Evelse a zigouez gant genet au den : ne ra ive nemet tremen ; hirio ema en he gaer, drant ha skedus, varc'hoaz ema discaret, croumet dindan ar boan pe ar c'hlenvet, o c'hortos beza peurziscaret gant ar maro. Evelse e za ive eürusdet ar bed ; n'eus nemet avel ha moget enhan. « Pep corf, eme ar scritur, ne deo nemet geot, hag he c'hened zo henvel oc'h hini bleuniou ar parkeier ; ar geot a zizec'h, ar bleun a goez, abalamour Doue en deus c'hoezet varnezho. »

Eur voas dour o redek sioul etouez ar geot hag ar strouez, hag o vont ep eana varzu ar mor bras a beleac'h ez eo deut, eo skeuden ar c'hristen mad o vont dirouz, oc'h ober he zever ep freus na dispac'h, varzu Doue he fin diveza. Er c'hontrol, ar frout o tisken divar ar meneziou gant calz a drouz hag a dis, o ruilla mein ha traou all dre ma za, hag o tont da veza séac'h eur vech tremenet an arneu, eo skeuden an ene renet gant he goul ioulou hag he zechou fall, o vont a dis ive ne voar ket peleac'h, hag o chom ive séac'h pa vez eat he barrad frouden ebiou.

An dour red eo bet ato skeuden an traou a dremen buan. « Henvel omp oc'h dour red, a lavare eur prezeger bras. An doureier a ia oll varzu ar mor, ha ni ive a gerz oll varzu ar maro, ha goudé beza great lod muioc'h lod nebeutoc'h a hent, e cavomp oll eur bez e penn hor beach.

Setu penaus kement a zo var hon tro a ra scol deomp, hag a zesk deomp en em zevel varzu Doue. Eno ema ar guir skiant, an hini a zesk deomp hent an Env.

An diveza derveziou caer euz ar bloas, da lavaret eo, an derveziou caer euz an discar-amzer, eo marteze ar re a ra muia plijadur d'an den, abalamour ma tanva neuze ar pez a ia da vont kuit. Eul laouenidigez eo siouloc'h ha c'hoecoc'h eget hini an nevez amzer. Hon dougen a ra da zonjal muioc'h a zevri, o velet ar genet o voenvi, pep tra o tiscar hag o coeza, hag e tro evelse hor speret hag hor sonch varzu ar pez a dle padout ato. Trei a ra hor c'hoant hag hon esperans varzu ar vuez eternel. En derveziou-ze pa vez an amzer clouar ha sioul, an heol en deus doare da veza alaouret he vannou, an deliou a zistak dioc'h ar scourrou, hag a zisken d'an douar goustadig, en eur droidellat, evel pa o defe keus d'ar skour o deus kuiteet, ha ma o defe gouscoude mall da dostaat oc'h an douar ho galf. Skeuden euz a amzer diveza an den mad en deus marteze eun tamik poan o kuitaat ar pez a chom var he lerc'h, mes a zell gouscoude ep strafuil oc'h ar bez eleac'h ma tle mont da eana.

Rom. — Ar iaouankis catolig a Rom a zo eat da rei d'ar Pab mercou euz ho fidélite hag euz ho c'harantez evit ar pevare deiz ha bloaz abaoue ma zeo aloubet he stadou. Calon an tad santel a zo bet tenereet o velet an oll iaouankizou-ze, ha goude beza silaouet lenn dirazhan eur pennad scrit, en deuz he unan great eur brezegen hir ha caer meurbet. Ne roan ama nemet eun diverradur euz ar brezegen-ze.

An tad santel en deus lavaret e voa red dezhan caout he c'halloud a roue evit ober he garg e frankis. « Kementse, emezhan, ne vije ket bet red, ma en divije roet Doue d'ar Pab, evel en doa roet da sant Per, gallout var ar vuez ha var ar maro ; mes pa n'en deus ket roet ar c'halloud-ze d'ar Pab, arPab, evit caout he frankis da c'houarn an ilis, ne dle beza dindan gallout den ebet.

« Doue a zo falvezet dezhan e vije ato great ar brezel d'an ilis ; senti a dleomp oc'h he volontez santel, mes ato e tleomp stourm evit ar relijion hag ar justis. A hent all hor buez a zo eur brezel ep ean evel ma lavar ar scritur.

« Kementse zo guir abaoue meur a gant vloaz, hag a vezo guir keit ha ma pado ar bed. Bez'on eus da vrezelecaat diabarz enhomp, hag ive en diaveas.....

Diou arme zo an eil dirag eben ; c'hui a zo en arme catolig, mes dirazhi ema arme an dispac'h a zo niverus meurbet ar re a zo enhi. Rak se e tleomp beza ato var c'hed evit stourm ato pa zonjer nebeuta.

Dirazoc'h ema arme an dispac'h, da lavaret eo, an dud dizoue, ar re n'o deus na feis na relijion.

An arme-ze, evel hini ar gatoliked, a zo meur a loden enhi, pe kentoc'h henvel eo oc'h an amzer pa dosta an arneu.

Pa zao arneu, e veler an amzer eun nebeut tenval, goudeze tenvaloc'h, goudeze tenval, du tre. An tri liouze a zao eur bar amzer, rag ho zri e savont an arneu. Evelse ema etouez an dispac'herien.

E guirionez, guelet a rit euz an dud-ze a ve lavaret ne rafent netra ha ne zoursiont a netra ; hogen an drubardet ma zint, lacat a reont moulla ar scridou ar re falla, hag ez int seul danjerusoc'h ma sonchfet ne reont droug ebet. Bez'oc'h eus neuze ar re a ia goustadik, mes a ia gouscoude bemdez var araog en droug, o skei dalc'h mad eun taol bennak var ar relijion pe oc'h ober eun alouberez bennak. Erfin bez'oc'h euz ar re a zo du tre, a zo henvel oc'h an arneu pa vez ar bar o vont da zirol, ha ne zonjont nemet da ziscar ha da zistruja oll. An tri liou-ze eo a ra an dispac'h....

« Ni a dle ober kement a zo en hor gallout evit stourm oc'h an enebourien gris-ze. Bez'e tleomp ober pinijen ha labourat da zistruja ar pez a rer hag a lavarer a enep ar feiz, da viret oc'h ar sacrilachou. E Doue e tleomp caout fizians. Neus ket a Zoue, a lavar an den diskiant, ha pegement zo hag a lavar kementse dre ho oberou, hag a vev e guirionez evel pa na ve ket a Zoue. Mes c'hui a brezeg huel ez euz eun Doue, à zo bet ato hag a vezo ato, hag a bunizo eun deiz ar re a ra ar brezel da zervicherien Doue. Courach eta, hag o pet sonch euz ar recompans zo o c'hortoz ar re o devezo great ho dever, evel ma tigouezas gant an den ganet dall pareet gant Jesus-Christ.

Hor zalver her galvaz, a reaz eun tam pri, hen lakeas var he zaoulagad, hag a lavaras dezhan mont d'ho goalc'hi e feunteun Siloe ; mont a reaz hag e voue pare. Ar pharizianed, leun a voarisi, a c'halvaz an den iaouang, hag a c'houlennas diganthan piou en doa he bareet, ha penaus. « An den a c'halver Jesus, emezhan, en deus great pri, en deus lavaret din mont d'en em voalc'hi e feunteun Siloe. Eat out, goalc'het em eus va daoulagad, hag e velan.

— An dra-ze ne c'hell ket beza, eme ar farizianed, an den-ze zo pec'her, hag eur pec'her a c'helfe ober burzudou evelse?

— Ne ouzon ket hag hen a zo pec'her, eme an den iaouank, ar pez a ouzon eo ne velen ket kent, ha brema e velan.

Ar pharizianed a c'halvas tad ha mam an den bet dall, evit clevet gantho penauz oa pareet ho map.

Ar re ma a lavaraz e c'houient oa ho map ganet dall, mes ne vouient ket penauz oa pareet. *Oad avoalc'h en deuz*, emezho, *goulennit diganthan he unan.*

An den iaouang a voue galvet eun eil guech, ha skuiz oc'h ho c'hlevet, e lavaras : Lavaret em eus deoc'h, ha n'em eus netra da lavaret ken, ha c'hoant oc'h eus-hu da veza he ziskibien ?

Ar farizianed counnar enho, her c'hasaz er meaz euz an Templ ; eno e cavas Jesus-Christ, hag ep mez ebet, en em daolas d'he dreid evit he adori.

« Ni ive anzavomp hor feiz a vouez huel, ha dirag oll. Burzudou ne c'hellont ket beza, eme an dud dizoue ; Doue a ra burzudou bemdez, dreist oll e Frans, hag ho gra dre scoazel Mari. Bezomp ferm ha n'or be ket aoun evit diskuez dirag an oll e credomp e Doue hag e zomp christenien;... »

Ar gazeten c'hallek *Journal de Florence*, a scrife d'an 9 a viz Here :

« Dimerc'her da nos, var dro seiz heur, an tad santel ar Pab en deus digemeret, en he bart he unan, an Aotrou'n Escob a Gemper. An tad santel en deus résevet an Aotrou'n Escop Nouvel gant ar brasa madelez, hag en deus goulennet kelou diganthan divar benn ar relijion en escopti Kemper eleac'h ma zeo ker beo ar feiz, hag eleac'h ma zeo ar gristenien fidel couls hag an dud a'llis ken douget evit ar Pab hag evit ho escop.

An Aotrou'n escob en deus laket, etre daouarn ar Pap, pemp mil lur ha daouugent evit diner sant Per.

Goudeze an tad santel en deus diskuezet caout c'hoant da velet an Aotrou de Marhallac'h, vikel vraz an Aotrou'n Escop ; Dioc'htu an Aotrou Marc'hallac'h zo deut dirag ar Pap, hag en deus bet diganthan ivez eun digemer leun a vadelez. »

Dioc'h am eus clevet, an Aotrou'n Escob a dlie diblas euz a Rom d'an 19 euz ar miz, hag en em gaout ama abenn goueliou kalargoan.

Goude an Aotrou'n Escob a Gemper hag he vikel vraz, ar Pab en deus digemeret an tad Bernard abad a gouent *Ar mean a dro.* Goulennet en deus diganthan kelou euz he gouent hag euz ar re zo dindan he garg, ha goude beza cozeet ganthan eur pennad, en deus roet he vennos dezhan ha d'he venac'h.

An Aotrou Fournier, escop Naoned, zo diblaset euz a Rom evit distrei d'he escopti. Ar Pab en deus roet dezhan ar reng a Gont romen, hag ar guir d'en em zelc'her e kichen he dron.

Dissul diveza, trivac'h euz ar miz, e varve an Aotrou Lamarque, chaloni ha person a Gatedral Kemper. Goude beza bet, pa edo beleg iaouank, professor e clouerdi bihan Pont-Croaz, e voue hanvet beleg couent ar galon sacr, e Kemper, goudeze person canton Pleyben, hag erfin Arc'hbeleg er Gatedral. E pep leac'h e lakeas da dalvout he speret lem, he skiant braz, ha dreist oll he gourach da labourat evit gloar Doue ha silvidigez an eneou.

Er missionou dreist oll en deus diskuezet ar gourachze a rea dezhan aliez ober calz en tu all d'he ners, hag ar c'hlenvet en deuz he zamet en doa gounezet ep mar dre ar skuisder re vraz a gemere o prezeg er missionouze hag ive er gear eleac'h ma prezege alies teir guech bep sul.

Roet en deus missionou e nous pet parrez euz an escopti, ha Doue epken a voar pegement a vad en deus great er parreziou ze, ha pegement a eneou en deus distroet oc'h Doue. — An Aotrou Lamarque a zo maro d'an oad a eur bloaz ha triugent.

Ar servich a eisvet a vezo canet er gatedral, evit an Aotrou Lamarque, dimeurs kenta, 27 a viz here.

G. M.

Eur vamm euz a rouantelez Spagn o kimiada dioc'h he mab a skriv d'ezhan al lizer ama varlerc'h.

Va mab, va mab ker, me m'euz ho touguet em c'hof nao miz, me m'euz ho maguet gant va leaz ; me zo chom met dihun meur a nosvez e kichenn ho kavell.

A vihanik me m'euz ho kouestlet da Zoue, me m'euz pedet evidhoc'h hag aliez ouelet var n'hoc'h epad ho puez ; me m'euz ho consolet enn ho poaniou, me m'euz ho kuelet enn henoriou ; ha brema var ar poent d'ho kuitat evit mont enn eur vro guelloc'h hag evurusoc'h, me m'euz lavaret dinn va unan : me c'halvo hon person mad hag enorus hag a lavaro d'ezhan : Autrou person : Me fell dinn kimiada dioc'h va mab e-harz treid rouanez didach ann envou ; me fell d'inn hen ober enn deiz e pehini ar Pab, guir eal ha merzer, a drugareka Doue d'her beza dalc'het e penn ann iliz abaoue eiz vloaz varn-uguent.

Evit-se, me m'euz goulenpet arc'hant diganehoc'h evit kempenn chapell ar ouerc'hez ha prena eur vantell hag eur gurunen da vamm Doue, ha c'hui hoc'h euz ho digaset d'inn ; ho recevet am euz gant joa, poket am euz aliez d'ezho enn eur ouela; hirio am euz ho c'henniguet d'ann hini a garan a greiz va c'halon.

Harpet var brec'h eur c'hreg euz eunn tu ha var va baz euz eunn tu all, ez oun et euz ann ti e pehini e m'euz ho kuelet o tont er bed, evit mont da Iliz mamm va Zalver. Red eo bet d'inn azeza meur a veeh enn hent. Erfin erruet ounn ouz dor ann Iliz... ouelet am euz, c'hui ive a ouelo hag a gaso eur beden bennak d'ann ne. Ar veret zo harp-stock ouz ar chapell. Ho tad, va fried eno zo beziet ; ouelet am euz ha pedet.

Azezet ounn bet er chapell vraz, enn dro d'inn en em zalc'he ho c'hoarezed. Va bugale, va bugale vihan ha kerent all. Klevout a reomp eunn oferen veur. Ann Autrou person enn he brezegen a denera kement hor c'halonou ma laka ac'hanomp da skuila kalz a zaelou.

Va mab ker, me zo koz-koz, va zroad a stok ouz dor an ee, va buez a ia e-biou. Me m'euz ho karet kalz er bed ma, harpet var meritou J. C. ha var peden ar ouerc'hez-vari ec'h esperan mont d'ar Baradoz ; eno e talc'hinn sonch ac'hanoc'h, eno e pedin evidhoc'h evit ma chommo eur feiz kre enn ho spered, eur garantez vraz enn ho kalon ha ma teufet goude d'am c'havout ebarz ann ee.

Kenavezo va mab, kenavezo.

Ho Mamm. M. L.

Adarre eur pare burzuduz er Salet. — Ar Verc'hez santel ne ean, er Salet evel e Lourd, da rei mercou euz he gallout hag euz he madelez d'ar re a laca ho fizians enhi. Setu ama adarre eur pare burzuduz a zo hano anezhan er c'hazetennou er sizunvezioù-ma.

Eur plac'h hanvet Apollonia Hermit, ganet e kear Aix e Provans, hag oajet a dregont vloas pe var an dro, a zo bet pareet en eun doare burzudus. Ne devoa bet morse a iec'hed, hag evel ma veze ato clanv, clanv, e devoa implijet a bep seurt louzeier o clask en em barea. Eleac'h guellaat dezhi, al louzeier-ze a zigasas dezhi ar c'hrign beo, ha goudeze e chomas seizet he divesker. Tri bloaz a ioa n'e doa gallet bale nemet gant branellou, hag he divesker a ioa dizec'het ha deut da veza henvel oc'h diou geuneuden. Evel ma chome pell dioc'h he ilis parrez, e voa red he dougen di pa felle dezhi mont da eun ofis bennak.

Mes mar doa clanv he c'horf ha mac'haniet, he ene a ioa chomet iac'h ha glan. Devot braz oa, hag e lavare ato e pareje mar galje mont eun dervez d'ar Salet, eleac'h ma zeo en em ziskuezet ar Verc'hez santel. Mes minorez oa ha paour ; n'e devoa nemet eur c'hoar paour eveldhi ; ne c'helle ket eta sonjal ober ar veach coustus-ze. Ouspen-ze kement hini ma comze dezho euz ar

c'hoant-ze e devoa, he dizalie, hag ar re n'o devoa ket a feiz a c'hoarze dezhi hag a rea goab anezi hag euz he devosion evit Itron-Varia ar Salet.

Gouscoude eun demezel devot euz a gear a fellas dezhi difen ar glanvourez paour a eneb ar goaperez-ze. An demezel-ze a ioa bet er Salet, a ioa bet test eno euz eur pare burzuduz, hag a rea poan vras dezhi clevet blasfemi mam Doue. En em lacat a reaz eta da zicour Apollonia, sevel a reaz evithi peadra da ober ar veach, hag ez eas ganthi d'ar Salet goude ma voant en em breparet ho diou d'ar pelerinach-ze dre ar iun hag ar beden.

Digouezet e troad ar menez a zo var dro teir heur vale da bignat varnezhan, Apollonia a voue staget var gein eur mul, hag an demezel vad a ioa eat ganthi a valee en he c'hichen var he zreid noas.

Antronoz, 26 a viz eost, e tigoueze eno pelerined Castel-Louarn hag Avignon. Guelet a rejomp, eme an hini a scrif kement-ma, Apollonia douget en eur gador el lec'hiou ma zeo bet guelet ar Verc'hez. Diskennet e voue, dre greiz ar bardonerien, beteg ar feunteun burzuduz eleac'h ma zoa eun tad missioner oc'h ober eur brezegen.

Vardro eun heur goude creisdeiz e voue laket he divesker en dour ; neuze unan euz ar visionerien a lavaras Litaniou Itron-Varia ar Salet. An oll belerined, var ho daoulin, a responte, hag a c'houlenne caloneg ha gant daelou ar pare evit ar plac'h iaouank. Goude al Litaniou e voue lavaret an *Ave Maris Stella*, ha pedennou all. Ar memes pedennou a voue lavaret meur a vech gant eul leanez a ioa eno ha gant an demezel a heuille ar glanvourez. Ar Verc'hez santel avad a ziskueze ober ar scouarn vouzar.

Ar veleien a ioa en em dennet, ha calz euz ar belerined a ioa eat kuit ive. N'oa chomet vardro ar glanvourez nemet eun antercant den bennag ne felle ket dezho kuitaat ken n'o divije bet ho goulen.

Neuze en em lekejont adarre da bidi calonecoc'h eget biscoas. Apollonia a voue soubet teir guech en dour, hag en drede guech, pa voue tennet er meaz e voa eat ken diners ma sonjet ez ea da vervel. Mes ne ket an dra-ze oa ; ar iec'hed eo a iea da veza rentet dezhi.

An demezel a heuille Apollonia he zavaz oc'h ar c'hril a zo eno, hag he dalc'he evelse en he za ; ar glanvourez en em zicoure ive eun dra bennak var bouez he daouarn. Neuze e pedent ker calonek ma lakent da vouela kement a ioa var al leac'h.

« Pareit ac'hanon, Guerc'hez santel, a lavare Apollonia, pareit ac'hanon ! Gouzout a ran ne veritan ket kementse abalamour d'am fec'hejou, mes grit-hen evit ho cloar ha gloar ho Map. Pareit ac'hanon ; ne din ket ac'hann ken na vezin pareet ! Sellit, setu aze va branellou, (hag ho zaole kuit,) brema e rankit parea din va divesker ; me a dui d'ho trugarecat er bloaz a zeu ! »

Mignonez Apollonia a lavare ive : « Pareit-hi, Guerc'hez santel, pareit-hi ! Ne daimp ket ac'hann ken n'o pezo he fareet ! petra vezo lavaret ac'hanoc'h du-ze mar deomp d'ar gear ep ma ve pareet ? An dud difeiz a vlasfemo adarre hoc'h hano hag hini ho map Jesus. O va Doue, gouzout a ran e root he goulen d'ho mam !

Var gementse Doue a ziskuez he oll c'hallout. Apollonia a zo pareet tre en eun taol. Distrei a ra dioc'h ar c'hril, hag e za d'ar red d'an ilis da drugarecaat Doue.

N'em eus ket izom da lavaret ama pebez estlam a voue etouez ar belerined. An oll a voue evel sebezet da genta ; neuze e felle dezho oll guelet ar glanvourez pareet. An oll a grie, a gane, a vouele. Ep dale an ilis zo leun, ar c'hleier a zo, an oll a gan canticou a anaoudegez vad.

E keit-ze Apollonia a ioa stouet dirag an aoter o trugarecat Doue hag ar Verc'hez ; goudeze e savaz hag an oll a vele e valee ep poan ebet.

Ar rest euz an deiz ar plac'h devot a heuillaz ar belerined all e kement leac'h ma zeant, er prosesion, en hent ar groaz, ha beteg antronoz da bardaez ne eanas da vont ha da zont, ep skuisder ebet, evel pa na vije bet morse clanv.

Evelse on eus bet amzer avoalc'h d'he guelet ha da gomz outhi bete ma tiblasaz ar vanden belerined evit distrei d'ho c'harter.

(Tennet euz ar gazeten c'hallek *Chronique religieuse*.)

G. M.

Pelerinachou Lourd. — Eur pardoner euz a Lourd a scrife en derveziou diveza euz ar mis tremenet :

Ar bandennou pelerined a zigouez e Lourd an eil varlerc'h eben, devotoc'h, niverusoc'h eget varlene. Etouez ar pelerinachou-ze deut a bep leac'h, unan en deus tennet ar zell varnezhan muioc'h eget ar re all, hini ar Beljic. Deut eo ama goude beza bet e Issodun o testum eun eost puil a c'hrasou. Ar belerined-se, ato devot ha pozet e kement a reant, a ioa eur skeuden veo euz ar pez zo mad ha caer. Evelse e voan en em laket en ho zouez, sachet ma o devoa ac'hanon dre an dudi euz ho fedennou, euz ho c'hanaouennou, euz ho frosesionou, ha zoken euz ho c'hriadennou.

Evelse ar pelerinach-ze, skuer ar re all, a dlie lezel e kichen ar c'hao burzudus, eur c'horf maro pehini, evithan da veza er bez, a zigaso bepret sonch euz a bardonerien ar Beljik.

Eur beleg avanset en oad, eun ear dezhan evel eun eal, en devoa tennet va zell ha gounezet va c'halon.

Epad meur a heur dioc'htu, heuriou hag a gave re ver credabl, her guelen stouet e troad skeuden ar Verc'hez eleac'h ma zeo en em ziskuezet. Couls lavaret em oa avi oc'h he feiz hag oc'h he garantez a vab evit Mari ; da lavaret eo her c'haven eürus.

Eur zonch a deue din dalc'h mad ; sonjal a rean e c'houlenne oc'h ar Gonsepsion didach he zelc'her evit bepret en he c'hichen. N'en em dromplen ket.

Ar pelerinach diblaset d'ar iaou da anternoz a ioa d'ar guener tostik da Vourdel, pa varvaz ar belek mad-ze sioulig er Wagon. He gomzou diveza, a zo lavaret din, a voue ar re ma :

« Bevet Jesus ! ra resevo va ene ! bevet ar gonsepsion didach ! ra blijo ganthi reseo va c'horf e kichen e iliz e Lourd eleac'h ma e deus roet din kement a levenez. » — Ho coulen o pezo, eme ar beleg a ioa en he gichen pa dennaz he huanad diveza.

E guirionez, he c'houlen en deus bet. Dissul 29 a vis Guengolo e tigoueze he gorf e Lourd. Caset e voue da iliz an hospital eleac'h ma voa great eur chapel venn evithan gant c'hoarezed vad Nevers.

An Aotrou Peyramal, person Lourd, a lakeaz ober eun enterramant gaer ganthan. D'an oferen bred, e lavaras eur ger calonek bennak divarbenn ar maro-ze, ha goude ar Gousperou, oll dud ar barrez, breuriezou goazed ha merc'hed, a ioa en em zestumet evit heuilla ar c'horf, hag eun antercant belek bennag en em gave var al leac'h.

Aotrou person Lourd en doa laket eur beleg euz ar Beljik da ober an enterramant. An Aotrou Ladoue, escop Nevers, a ioa neuze e Lourd, a deuaz ive da rei mui a sked d'ar seremoni, hag e lavaraz eur ger bennag evit diskuez ez eo ar Frans hag ar Beljik c'hoarezed dre ar feiz catolig, hag evit trugarecat tud vad ar vro-ze euz ho madelez e kenver hor zoudardet reuzeudig, hag euz ho zoursi da lacat en douar benniget ar fransizien maro er vro-ze.

G. M.

Ar c'hillog brabanser.

Lopit, lopit er brabanser
Hak heanit bep en amzer ;
Neuz' her c'hlevot o lavaret :
A bell so oun anavezet.

Er c'hillog mad da gabiten
Da bep strollad brabanserien,
Daoust dezha beza didalvez
Eb nerz hak eb tam gouizieghez,

Dre ar gludou a ioa brudet
Evel tra dispar da velet.
Hoghen petra reaz en dervez ?
Flemmi a reaz dre c'hoaperez

En tam killog, er c'hillogig
Hak a groc'hen goal kizidig.
Ar yaouankis so buaneg
Dibaot he c'haver gouzanveg,

Hon tam killog a gounnaraz
Var ar brabanser e kouezaz.
Hema oe kannet, displuet
Hak e meur a c'hiz mac'hagnet.

Anez ma teuaz killeyen all,
E oa peur gasset d'ar bed all.
An tam killog pa belleaz
Hor brabanser a lavaraz :

Ar paotrig se a so talvoudeg,
Dont a rai er paotr galloudeg ;
Mar kar e vezo va mignon,
Me her lavar a greiz kalon.

— Hema, hent eun so er paotr mad,
Eme er c'hillog var an oad !
Petra fell did, pren da c'hinou,
Pe me savo did da gantchou.

— Var ar gourdrouz-se ar paotr koz
Ne chomaz ket pell da c'hortoz,
En eun taol beg ar gribel ruz
A oe lakeat en er goal stuz.

Ar brabanser anter lazet,
Var an dachen c'hlaz astennet
A glevet c'hoaz o c'hrosmolat
Ar paotr-koz-se so er paotr mad.

Goenv eo c'hoaz e guirionez,
M'hen esperne dre drugarez.
Evelato en he amzer
D'he enebourien oa ter.

Ar c'hillok-se a ioa el labous
E guirionez nebeut balbous
Peb mestaol en d'oa dighemeret
Dre he foughe a ioa livet.

M'am bije c'hoanteat, emezha,
Oa deut he amzer divezha.
Brabanserien ne chomont kren
Evit en tam mez dialben.

J. Favé.

N'entent-ket.

Ar barizianed a gar redek bro, dreist oll ar scolaerien iaouang a dri pe bevar bloas varnugent a zo eno o teski ar *guir* pe da viana oc'h ober neus d'hen ober, o c'hortos caout eur *plas* bennag, hag o tispign arc'hant ho zud pere a gred ema ho mab o terri he benn o studia en he levriou, epad ma ema e Brest, e Toulon pe e Marseil o sellet oc'h ar marvaillou.

Unan euz ar scolaerien baleant-ze a ziskennaz eun dervez euz an hent houarn e Brest. Eat e kear e chomaz a za dirag eun ti caer a velaz eno, eun ti ker caer ha kement hag ar re vrasa ha caera en doa guelet e Pariz. Epad ma selle oc'h an ti caer, e teuas c'hoant dezhan da c'houzout da biou e voa, hag e c'houlennaz oc'h ar c'henta a dremenaz ebiou dezhan piou e voa perc'hen an ti-ze. Ar parizien, na petra-ta, a gomze e gallek, hag an den ma comze outhan ne vouie nemet brezonek. Ne respontaz eta nemet ar goms-ma : *N'entent ket*, hag ez eas gant he hent.

An Aotrou *N'entent ket*, eme ar parizien outhan he unan, a dle beza pinvidik mor ; ha pa n'en defe nemet an ti-ze ez eo eur mondian, rag alesse e tle tenna eur ialc'had vad a arc'hant bep bloas ! Neuze e tisken d'ar c'hae, d'ar pors marc'hadour, hag eno e vel discarga eul lestr euz ar re vrasa hag euz ar re gaera a gas mar-

c'hadourez da Vrest. Ar c'hae a ioa goloet gant ar berniou marc'hadourez tennet dija euz al lestr, hag ar varc'hadourez-ze a ioa oll traou a bris bras, sucr, cafe, seiz, mezer, etc. Eun dalvoudegez a ioa eno, ne ket epken euz eun nebeut mil scoejou, mes euz a eur milion bennak.

Asa, eme ar parizian, an hini zo al lestr hag ar varc'hadourez-ze dezhan ne ket eur paour eo ! hag hen adarre o c'houlen oc'h ar c'henta a gavas da biou oa eul lestr ker caer ha kement all a varc'hadourez. Ar chans a ioa gant ar parizian, rag oc'h eur breton en doa comzet adarre, hag hema, evel ne gomprene ket petra a c'houlennet outhan, a respontaz ive : *N'entent ket.*

O clevet se, ar parizian a lavaraz outhan he unan adarre : D'ar memes hini ? oh ! n'oun ket souezet brema en defe an Aotrou-ze eun ti evel hennont ; an hini en deus kementse a varc'hadourez hag a zanvez var ar mor ne ket mars he velet o sevel tiez caer !

Var gementse ar beacher a deu e kear, hag a zao gant ar ru vras. En eur vont e sonje ; petra oun-me evel kent, me, paour kez scolaer, e kichen ar re vras-ze euz an douar ? Ma c'helfen gouscoude dont eun dervez da veza pinvidik, henoret hag eürüz evel ma zeo an Aotrou *N'entent ket !*

Digouezet dirak ru sant Lois, ez oa eun enterramant o tont euz an ilis hag o vont varzu dor kear ; eun enterramant a stok gant eur vanden coristed, canerien ha beleien, eun niver braz a biledou, hag eur vanden vad a dud e canv varlerc'h ar c'horf. Ar parizian a chomas da zellet oc'h an enterramant-ze ken na doa eat oll ebiou dezhan.

Neuze e sonjas goulen oc'h unan euz ar re ziveza a heuille ar c'horf piou oa an hini a gaset evelse d'ar vered. An hini ma comzaz outhan a ioa credabl, unan a vevellou an hini maro ; da viana ne vouie ket a c'hallek ken nebeut, hag e respontaz ive evel ar re all : *N'entent ket.*

Ar scolaer parizian a chomas sebezet, ha daou verad daelou a ziredaz hed he zivoc'h. « Paour kez Aotrou *N'entent ket*, emezhan, da betra eta e servich dit da oll danvez ? Petra, epad ma ec'h euz eur palez ker caer, epad ma tiscarger evidout eul lestrad marc'hadourez euz eun dalvoudegez ker braz, e caser da gorf d'an douar !

Kementse gouscoude a reas vad d'ar parizian, rak goudeze pa deue da lacat he stad paour e kem gant stad ar re eürüz euz ar bed, e teue da zonch dezhan euz an Aotrou *N'entent ket*, hag en em gonsole o sonjal ez eo red d'ar re binvidica mervel, ha ne chom gantho, evel gant ar re baoura, nemet eur bez, eun toul en douar evit palez.

Ar pez a zo souezusa eo ar parizian a ieaz euz a Vrest ep beza clasket en em zistrompla, ha goudeze en deus contet da veur a hini en doa guelet, er gear-ze, enterri eun den pinvidik braz, en doa paleziou ha marc'hadourez ep niver, eun den a reat anezhan an Aotrou *N'entent ket*. Sur eo, o chench hano, an histor-ze a deu da veza guir bemdez evit eur mondian bennak, rak bemdez ar maro a sco unan bennag euz ar re ne ouzont ket, evel a leverer, niver ho danvez.

Mes ama gouscoude e c'heller ober eur zonch ha caout eur gentel ; ar pez a zigouezas gant ar parizian a iea euz a Vreiz o sonjal beza comprenet mad ar pez en doa guelet ha clevet, a zigouez gant aleiz a veachourien pa zeont pell dioc'h ho c'harter eleac'h ne anavezont na iez na giziou ar vro. Guelet ha clevet a reont meur a dra, hag e caf dezho compren kement a velout hag a glevont. Goudeze e savont historiou hag a zo pell dioc'h beza guirion ; c'hoaz e ve brao ma na lacafent a c'heier en historiou-ze nemet ar pez a lakeont a feiz vad !

Ar marmous Paskino.

E Rom, tost da dachen Navona, ez euz eun ti a dri astach, eleac'h ma veler, tost d'an doen, en eun toul great er voger evit kement se, eun imach d'ar Verc'hez gant ar mabik Jesus ganthi var he barlen. E troad an imach-ze e talc'her ato eul lamp nos deis var elum, ha setu ama perak.

Brema ez euz var dro pevar ugent vloaz e voa o chom en ti-ze, en eil astach, eur micherour iaouang, he c'hreg hag eur bugel c'hoaz en he vaillurou. Ar micherour-ze en doa bet, digant eur mignon dezhan a ioa den a vor, eur marmouz iaouang euz a vouenn ar varmouzien hanvet *Chimpanze*, marmouzien ha pa o deus great ho c'hresk, a zo brasoc'h ha creoc'h eget tud. Ar marmous-ze a ioa bet hanvet Paskino ; great en doa he gresk buan, hag ervez giz ar varmouzien, e claske ober kement a vele great gant an dud. Evelse her guelet o tenna dour, o scuba an ti, o servicha avechou oc'h taol, ha pa voa deut ar bugel bihan er bed, oc'h ober abadennou luskellat. Guir eo divar greiz ober eun dra en em lakea da ober ariezou, da fringal ha da lamet, credabl evit miret da goll giziou ar varmouzien ; neuze pa en deveze great eun abaden evelse, e tistroe adarre d'he labour.

Ar micherour a ioa red dezhan avechou mont er meaz euz a gear da labourat var he vicher, ha zoken meuravech tremen eun dervezioù bennag ep distrei d'he di. Pa zea evelse er meaz euz ar gear da labourat, e lavare d'he c'hrek ; « Na da ket ac'hann tam ebet ken na vezin distro ; Laca evez oc'h Paskino ; aoun am eus mar dez ac'hann, ha pa na rafez nemet trei da gein, na rafe eun dro varmous bennak dit. Ma ve red dit mont ac'hann, stag anezhan araok mont. »

Hogen eun dervez ma voa eat ar micherour d'he labour, ar c'hreg iaouang e devoue izom da vont er meaz euz an ti evit eur gevridi bennag, a redaz ep sonjal e netra. Ne voue ket pell evit ober he zro ; hogen souezet e voue pa deuaz en dro o velet eur vanden dud bodet dirag an ti. E guirionez eno e voa eun taol lagad hag a lakea an oll da grena, strafuillet. Ar marmouz en doa tennet ar bugel cousket euz he gavel, a ioa savet ganthan var prenestr ar gambr, hag azezet var gorn ar prenest en diaveaz a zioc'h ar ru, hag eno ec'h heje ar bugel etre he zivrec'h a zioc'h ar pave. Me ho les da zonjal pebez taol a scoaz e calon ar vam baour pa velas petra a ioa. Loskel a reaz eur griaden, hag e vennas sempla. Ar marmouz a glevaz ar griaden hag a anavezas mouez he vestrez. Sonjal a ra credabl ez eo faziet, hag e za er gambr gant ar bugel. Mes etre daou, lod euz ar sellerien a ioa savet er gambr en esper lamet ar bugel digant ar marmouz, hag hema, pa zilamaz er gambr, a velas tud eno, hag a gemeraz aoun, hag eleac'h lacat ar bubel en he gavel evel m'en doa marteze sonch da ober, e lamaz adarre er prenest.

Ne chomas ket avad eno neuze. Cripat a reas, Doue a voar-pennauz, oc'h ar voger, ken na voa savet beleg an doen, var eur prenest euz an trede astach. Sonjit e voa crok gant eun dorn pe eur vreac'h er bugel, ha n'en doa nemet eun dorn hag eur vreac'h all hag he dreid a dren, evit cripat eno. Mad en eul lam couls lavaret e tigouezaz var an doen. Sonjit pebez strafuil e calonnou an oll, ha dreist oll er vam gez!

Lavaret on euz e voa eno eun imach d'ar Verc'hez azezet en eun toul great evithi er voger. Kement a ioa eno, epad ma edo ar marmouz o cripat gant ar bugel, a a zave ho divrec'h da c'houlen sicour oc'h mam Doue. Ep dals e clefjot : buzud! burzud! bevet ar Verc'hez santel ! Petra a ioa c'hoarvezet ? Paskino en doa laket ker soubl ha tra, ar bugel var barlen ar Verc'hez, hag a ioa diskennet, ep ober freuz ebet, d'a gambr he vestrez dre ar memes hent ma voa pignet. Eur momet goude edo ar bugel etre divrec'h he vam ne vouie mui petra da ober gant he laouenidigez. Pa erruaz en he c'hambr, edo Paskino kemeret eur valaen ganthan hag o scuba en dra c'helle, hag e c'hrösmöle evel eun den hag en deus prez, pa deu unan bennak d'he zistrei divar he labour.

Setu perag, abaoue, e talcher ato eul lamp var elbm dirag ar skeudean-ze da Vam Doue.

Levr al Labourer.

Levr al Labourer, bet savet da genta gant an Aotrou Guillom e brezonek Guened, a zo bet divezatoc'h troet e brezonek Kemper gant tud hag a vouie mad an daou iez, da lavaret eo, brezonek Guened ha brezonek Kerne. Kement hini en deus lennet Levr an Aotrou Guillom, a anzao en deus talvoudegez. Setu ama pehatz eo bet barnet gant an Aotrou Joubiou, chaloni a Vened ha prelat romen, pehini en deus kemeret ar boan da drei al levr-ze e gallek :

« Souezet braz omp-bet, hag euruz omp en em gavet pa on eus clevet, evit ar vech-kenta, lenn al Levr-ze.

» E guerziou an Aotrou Guillom ez eus pehnadou hag a zo ker caer hag ar re gaera a verziou Virjil divarbenn al labour douar. »

Al Levr-ze, troet e brezoneg ar vro, a zo bet laket a bennadou e *Feiz-ha-Breiz*. An Aotrou Prud'homme en deus sonch d'he voulla adarre en eul levrig a gousto daouzek pe bemzek guennek.

Meur a hini o deus cavet e voa caeroc'h al Levr-ze e brezoneg ar vro-ma eget e brezonek Guened.

Conferansou Sant Visant a Baol.

D'an 29 a vis Guengolo, deis gouel S. Mikeal, e voa e Santez Anna Vened eur pelerinach hag eun asamble euz a gement Conferans Sant Visant a Baol a zo e Breiz. Ar re zo er C'honferansou a zestum ho aluzennou, hag a ro sicour d'ar muia ma c'hellont a diadou tud paour, hag ouspen ma roont sicour evit izomou ar c'horf, e roont ive d'an eneou an aluzen euz ho alioù mad. E Breiz, er pemp escopti, ez eus 76 Conferans, a zo enho vardro c'huezek cant den, ep conta ar re a ro sicour dre aluzennou epken, hag a gemer soursi euz a zaou vil tri c'hant seiz ha pevarugent tud tud paour. Er bloas 1873 o deus savet etrezho 157,994 lur 93 c. ha dispignet 130,879 lur 61 c.

Ar C'honferansou-ze zo eat cals var gresk er bloavezioù diveza-ma, e 1870 ne voa nemet diou varugent, varlene he voa nemet unan ha trugent, ha brema ez eus c'hoezeg ha tri ugent ha pemp all a zo o sevel.

En escopti Kemper ez euz unnek Conferans, e Kemperle, e Pont-'n-Abad, e Coukerne, e Kemper, e Landerne, e Castel, e Montroulez, e Brest, e Douarnenez. E Brest ez eus peder Conferans.

En unnek Conferans escopti Kemper ez eus vardro daou c'hant den o labourat evit oberou mad ar Conferans, ha rei a reont sicour da dri c'hant pevar diaul tud paour. E 1873 o deus savet etrezho 23,244 lur ha dispignet 20,022 lur. Er C'honferansou-ze ar re a zo en em laket enho a nevez zo, a zo an darn vuia anezho tud iaouang, ar pez a ro esperans vad dezho evit an amzer da zont.

Ar c'heleier diveza deut euz a Rom, a verk en deuz an Tad Santel kemeret evit he acompagni en unan euz he bourmenadennou e jardinou ar Vatican, an Aotrou'h Escob a Gemper, an tad Bernard, hag an Aotrou de Marc'hallac'h.

An dud goueziek, boas da lenn en astrou, a lavar e vezo eur goal c'hoan er bloa-ma. Adaleg, emezho, anter mis Du beteg anter mis Genver, e vezo meur a scoulat erc'h. Guelet e vezo divezatoc'h hag hi a lavar guir.

G. M.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Here :

Gonsacri Rom hag ar bed oll da Galon Jesus.

Ar Gerant : Ar. DE-KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal; *moullér an Escopti.*

HENT-HERN ORLEAN.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'EUR A TIBLAS PEP TREIN.					PRIZ AR PLASOU.		
						1res	2es	3es
						» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Paris.....*Dib.*		7h45 m		2h » n.	7h30 n.	» »	» »	» »
Naoned.....		8 35		2 45	8 50	4 35	0 95	0 70
Savenay.....		8 53		3 5	8 32	2 35	0 75	1 25
Redon.....	5h » m	9 4	6h50 m	3 18	8 46	2 35	1 75	1 25
Guened.....	6 28	9 19	8 3	3 34	9 2	3 55	2 65	1 95
Santez-Anna...	6 54	9 34	» »	3 54	9 24	5 05	3 75	2 85
Auray.....	7 6	9 57	8 35	4 17	9 49	6 65	5 00	3 65
Lorient.....	8 15	10 18	9 24	4 38	10 12	8 25	6 20	4 55
Gestel.....	8 35	» »	» »	5 13	10 38 n.	10 45	7 85	5 75
Quimperlé.....	8 57	10 53	9 55	5 45		12 90	9 65	7 05
Bannalec.....	9 21	cr. 20	cr. 48	6 4		14 30	10 70	7 80
Rosporden.....	9 39	cr. 53	» »	6 24		16 00	11 95	8 85
Quimper.....	10 6 m	1 40 n.	1 29	6 44		17 35	13 00	9 55
Quéméneven..		1 32	2 2	7 14		18 45	13 85	10 10
Castellin.....		1 48	2 27	7 44		22 75	17 10	12 55
Quimerch.....		2 8	2 52	8 44		23 15	17 35	12 70
Hanvec.....		2 5 n.	3 14	8 21		25 10	18 85	13 80
Daoulas.....		3 »	3 33	8 49		29 95	22 55	16 50
Dirinon.....		2 14	3 48	10 27 n.		31 80	23 90	17 45
Landerne...*Arr.*		3 31	4 4			36 20	27 20	19 05
Brest.....*Arr.*		4 21	4 51 n.			84 20	60 05	44 10
		2 35						
		6 52 n.						
		5 5 m						

LANDERNE DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						PRIZ AR PLASOU.		
							1res	2es	3es
							» »	» »	» »
Brest.....*Dib.*	7h » m	7h45m	11h30 m	2h » n.	4h » n.	7h30 n.	1 154c	» 165c	» 145c
Kerhuon.....	7 44	8 7	11 45	» »	4 12	7 42	2 35	1 75	1 25
Landerne.....	7 35	8 20 m	cr. 9	2 23	4 33	8 4	4 20	3 10	2 20
Landivisiau....	7 58		cr. 34	2 42	4 54	8 26	5 65	4 20	3 05
Sant-Thégonnec	8 19		cr. 58	» »	5 15	8 46	6 50	4 70	3 35
Pleyber-Christ..	8 30		1 11 n.	» »	5 24	8 56	7 40	5 50	4 05
Plouigneau	8 50		1 39	3 17	5 50	9 10 n.	8 60	6 45	4 70
Montroulez....	9 9		1 57	» »	6 14		12 65	9 50	6 90
Belle-Isle.....	10 10		3 10	» »	7 30		14 55	10 85	7 95
Guingamp.....	10 36		3 44	4 35	8 5		18 35	13 70	10 05
Sant-Brieuc....	11 40		4 48	5 38	9 3		30 75	23 05	16 90
Roazon.....	2 55 n.		7 40 m.	8 »			30 75	38 05	27 85
Ar Mans.....	7 12			cr. 5			57 75	57 55	42 15
Paris.....*Arr.*	11 40 n.			4 45 m			76 75		

HENT-HERN AR MANS HA ROAZON.

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.							
Paris.....*Dib.*						8h45n.		
Naoned.....						6 10 m		
Savenay.....						7 29		
Redon.....	5h » m			6h50 m		8 52		
Guened.....	6 28			8 3		10 21		3h40n.
Santez-Anna...	6 54			» »		10 44		4 6
Auray.....	7 6			8 35		11 10		4 20
Lorient.....	8 15			9 24		cr. 10		5 42
Gestel.....	8 35			» »		cr. 29		6 4
Quimperlé.....	8 57			9 55		cr. 48		6 25
Bannalec.....	9 21			» »		1 11 n.		6 49
Rosporden.....	9 39			» »		1 29		7 7
Quimper.....	10 6 m		5h30 m	10 52 m		2 2		7 46
Quéméneven..			6 »			2 27		8 16
Castellin.....			6 30			2 52		8 50
Quimerch.....			6 58			3 14		9 23
Hanvec.....			7 21			3 33		9 43
Daoulas.....			7 38			3 48		10 »
Dirinon.....			7 58			4 4		10 19
Landerne...*Arr.*			8 17			4 20		10 38
Brest.....*Arr.*			9 5 m			5 10 n.		11 40 n.

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.							
Paris.....*Dib.*		8h » n.					10h30n.	7h30 m
Ar-Mans.....		1 2 m					3 40 m	cr. 9
Roazon.....		4 39		5h » m			10 50	3 55 n.
Sant-Brieuc....		6 52		8 5			1 48 n.	7 4
Guingamp.....		7 29		8 56			2 44	7 58
Belle-Isle.....		» »		9 22			3 15	8 24
Plouigneau		» »		10 28			4 16	9 28
Montroulez....	7h10 m	8 45		10 50			4 40	9 51
Pleyber-Christ..	7 26	» »		11 8			4 59	10 8
Sant-Thégonnec	7 36	» »		11 18			5 14	10 18
Landivisiau....	7 59	9 17		11 37			5 34	10 37
Landerne.....	8 30	9 36		cr. 4		4h31n.	6 4	11 4
Kerhuon.....	8 48	» »		cr. 23		4 50	6 20	11 22
Brest.....*Arr.*	9 5 m	10 » m		cr. 45		5 10n.	6 35 n.	11 40 n.

DISSADORN 31 HERE 1874. Nº 509 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ,

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA,

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 31 Here 1874.

Pep mare euz ar bloaz en deuz he c'hened hag he dalvoudegez. Lavaret a reamp er sizun all e voa an discar amzer eur mare didrouz, henvel oc'h derveziou sioul eun den a dosta oc'h ar gosni. Ar goan o tont goudeze, pe gen trist bennak ma zeo, n'ema het ep caout eun dra bennak da blijout. Lavaret a rafet e ve neuze maro pep tra, ha pa dal gouscoude netra ne d'eo maro tre, pep tra en em bourchas evit eur vuez nevez. An ed a hader neuze a labour en douar, a gilled, a ra griziou, a ziouan, hag en em laca e doare da boulza ha da zevel buan ha caer pa vezo deut an nevez amzer. Eur skeuden pe eun imach a zo eno euz a gorf an den ervez an abostol Sant Paul. Hor c'horf ive a dle beza taolet en douar evel eur c'hreunen had, hag en em bourchaz eno da zevel eun deiz evit ar vuez eternel caeroc'h eget na voa pa edo var an douar.

Ar goanv eta a zo eun ean pe eur c'housk, ha ne ket ar maro. Ar goanv en deuz ive he vraventeziou. Plant zo hag a chom ato glas ; bete dindan an erc'h e veler geot ha zoken bleuniou o poulza hag o sevel. Petra zo caeroc'h da velet eget eur guiscad erc'h pa deu eur c'horen heol da bara varnezhan ha d'he lacat da lugerni ! ha ne ve ket lavaret neuze ez eo ar bed oll goloet gant eur vantel great gant cristal ha diamanchou ?

Dreist oll petra zo caeroc'h da velet eget an Env a zioc'h hor penn, dre eun nosvez c'hoanv, pa vez eun tamig ien an amzer hag an oabl digoumoul ?

An envou a brezek deomp gloar an Aotrou Doue, eme ar profet ; hag e guirionez, petra a oufe deski deomp guelloc'h oll gallout hor c'hrouer, eget ar guiscad-ze ep niver a stered a velomp o lugerni a ziouzomp, hag a zo henvel oc'h had taolet gant dorn an tieg oll-galloudeg er park bras divent-ze a behini ne velomp morse nemet ar c'hreiz ep ma c'halfemp morse guelet penn ebet anezhan ?

Hag ar stered-ze, evel a lavar Sant Paul, oll sclear, oll skeduz, a zo gouscoude kem etre sked ha sclerijen pephini anezho. Lod a denn var ar ruz, lod var ar glas, lod var ar guenn ; oll avad int caer ha skeduz, oll e taoiont sclerijen, petra bennak n'o deus ket oll ar memes liou.

An donar, o lezel da goeza ha da zizec'ha kement a zao varnezhan, eo skeuden an den er vuez-ma eleac'h ma tle coeza ive, discaret gant ar maro ; an Env gant he astrou pere ne chenchont morse, a ia ato en dro, hag a ve lavaret e vent seul gaeroc'h ha seul skedusoc'h ma zeo tristoc'h pep tra var an douar, eo skeuden ar re eürus er baradoz eleac'h ne deus mui a varo nag a chenchamant evitho.

Ha ne ve ket lavaret, pa zeller en Env, ez euz eno eur gouel ep termen ebet, evel ne deuz ive termen ebet da eürusdet ar re zo er c'hloar?

An envou-ta a brezek deomp gloar Doue hag ar vuez eternel, evel ma prezek deomp an douar madelez hor c'hrouer ha ber amzer ar vuez-ma.

An tad santel ar Pab, etouez he drubuillou, a zo consolet braz he galon o clevet hano euz ar re a zistro brema d'ar relijion catolik. Lavaret a rer e vouele gant laouenedigez pa glevaz e voa en em c'hreat catolikez rouanez ar Bavier, mam ar roue zo var an tron. N'en deus ket bet nebeutoc'h a blijadur o clevet e voa deut d'ar guir iliz ar c'hont Ripon, hag an Dug a Northumberland, unan ive euz ar re vraz a Vrozaos.

Ar skuer vad a c'hounit calonou evel ma ra ar skuer fall ; evelse, daoust da oll gounnar an dud difeiz ec'h esperer e vezo ar skuer roet gant ar re-ma, heuillet gant meur a hini all. Dreist oll an distro euz a rouanez coz ar Bavier en devezo laket meur a hini da zonjal.

An Dukez a Northumberland a zo c'hoas protestantez, mes ne dle ket beza pell dioc'h en em lacat var an hent mad. Bet eo, a leverer, meur a vech e Rom, hag eo bet guelet o lezel a gostez bugale ar roue alouber evit mont

da renta bizit d'hon tad santel ar Pap prizonier en he balez.

Mar d'eo eul laouenidigez guelet evelse eun ene mad bennag o kuitaat ar gaou evit dont da rei digemer d'ar sclerijen ha d'ar virionez, ez eo ive eur scrij guelet casoni an dud difeiz oc'h an ilis catolig hag ar brezel a reont dezhi e kement leac'h ma c'hellont hen ober. Lavaret e ve ne c'helfent ket caout eur momet ean keit ha m'ema an ilis santel-ze en he za.

Er suis ec'h aloubont ar c'houenchou, evel o deus great en Itali ; serra a reont al lec'hiou a zevosion eleac'h ma voa boaz ar gristenien vad da vont da bardona, ha petra a lakeont en ho leac'h ? Tud troet ho speret. E guirionez, gant ar vrezel-ze a rer d'ar virionez ha d'al lealdet, ne ket souez e trofe aleiz a sperejou var an tu a enep. Ha ne d'eo ket beza diskiant ober ar pez a reont ?

E Soleur o deus taolet en traon chabistr ar chaloniet. Goude beza hariuet an Escob, ne ket souez ken nebeut e vent deut d'en em zizober euz he gonseil. Pa scoer ar pastor, ne oufe beza nemet evit skei ive var an denved.

Er Jura e felle dezho ober parrezion *catolik liberal* ervez ho gis, hag o deus laket voti evit kementse. Hogen ar bobl eno a zo, a drugare Doue, guir gatolig, hag a zalc'h mad d'he relijion. Evel ma c'houient eta e voa al lezennou a ioa c'hoant d'ho lacat da voti evitho, control da lezennou an iliz ha d'ar guir feiz, ar guir gristenien ne dint ket eat var dro, ha n'eus bet o voti nemet ar re a ioa red dezho mont pe goll ho flasou, ha c'hoaz e le-c'hiennou n'eus bet nemet daou pe dri.

Kementse gouscoude, credabl, ne viro ket oc'h an dispac'herien da ziscleria ez eo eno parreziou fontet a zoare.

Daou pe dri nac'her Doue, daou pe dri den ep feiz na relijion ha ne dalont-hi ket hirroc'h eget eur barreziad christenien vad ?

En Itali, al laeron eo ar vistri. Pa c'hellont cregi en eun den hag a c'houzont en deus peadra, her c'hasont gantho er c'hoajou pe er meneziou. Ac'hano e casont kemennadurez d'he dud evit lavaret dezho e rancont cas kement-ma ha kement-ma da eul leac'h a vercont, ha ma na zigasont ket, e lazint an hini zo etre ho daouarn.

Evelse zo digonezet n'eus ket pell gant eur prelat a Rom. O veza eat da eur gouent chartreuzet, hag o veza oc'h ober eur valeaden er meaz euz ar gouent, pemp forban a goezas varnezhân, hag unan anezho a lavaras : Ahan, abarz ar fin out digonezet ? Tri miz a ioa edomp oc'h da c'hortos !

He vevel a ioa gant ar prelat, hag e voue caset da gerc'hat an arc'hant a c'houlenne al laeron, gant difen, na petra-ta, dindan boan a varo, da zisculia e peleac'h edo ar forbanet. 50,000 mil lur a c'houlennent, hag ar zom-ze zo bet red da gas dezho araok ma zint discroget euz ho freiz.

Santez Berc'hed.

E buez lod euz ar zænt ez eus traou burzudus : Doue a ziscuil avechou he volontez d'he zervicherien, hag a ro dezho da anaout ar pez a dle digouezout en amzer da zont. Santez Berc'hed zo unan euz ar re o deus bet ar grasou dispar-ze en ho buez.

He mam, pa edo, oc'h he dougen, o veza e beach var ar mor, a voue var var da goll he buez dre eur bar goal amzer deut en eun taol da skei var al lestr. Saveteet e voue gant Herri, breur da roue Sicill. Antronoz ar vam a velas dre uvre eun den din a respet pehini a lavaras dezhi. « Doue en deus saveteet ho puez deoc'h abalamour d'ar verc'h a zougit ; carit-hi, ha kemerit-hi evel eur prezant caer roet deoc'h euz an Env. »

Gouscoude ar verc'hik vihan a voue tri bloaz ep gallout cozeal ; abenn tri bloaz avad en em lakeas, ne ket da zeski comz evel ar vugale all, mes da goms dioc'htu couls ha pep den bras.

Berc'hed a ioa iaouankik pa gollaz he mam, ha n'e devoa nemet trizek vloas pa deuaz he zad d'he demezi da Ulfon, prins a Nerici.

Bez'e devoue meur a grouadur, hag o veza deut intanvez, en em lakeas da vale dre eun hent a zantelez calz hueloc'h. Ar pez a rea dreist oll santelez santez Berc'hed eo ma zoa calet evithi he unan, ha leun a zousder evit ar re all. Ne oufet ket lavaret pe gen truezuz oa e kenver ar beorien. Bemdez e vage daouzek paour, ho zerviche oc'h taol, ha bep lun e voalc'he dezho ho zreid. He unan e trese ho dillad. Bez'e devoa hospitaliou evit ar re glanv, hag hospitaliou all evit ar re a zistroe d'ar iec'hed.

Pinvidik braz oa, hag en em c'hreas paour, rak lacat a reaz he danvez etre daouarn eun den e pehini e devoa fizians, ha neuze e c'houlenne digant an den-ze ar pez e devoa izom, evel pa n'e divije bet netra dezhi he unan.

Etouez ar beorien, e tibabe ato ar re muia dilezet, hag etouez ar re glanv, ar re donjernsa. Aoun e devoa ne vije ket ententet mad oc'h ar re-ma, hag ho choaze evithi he unan, ne ket donjer a gemerje outho ar re a ioa carget anezho.

Santez Berc'hed a zo bet humbl, ha gouscoude benoret en he buez. Clask a rea beva e mesk an dud reuzeudig, hag e vele ar re vrasa euz an douar o tont d'he darempredi. Ne voa ket avoalc'h evithi kemeret soursi he unan euz ar re baour ha dister, comz a rea oc'h ar re c'hallouduz evit ar re ne vonient pe ne gredent ket comz ho unan. Scrifa a rea d'ar rouaned ha d'an impalaered evit goulen avechou lealdet, avechou trugarez. Ar beorien a gave enhi eur servicherez hag eun alvocadez. Al liziri-ze a ra eul loden euz a scridou ar zantez, hag ar scridou-ze a zo traou souezus bras petra bennak ma zint nebeut anavezet.

Santez Berc'hed, en he *revelasionou*, ho cas dalc'h mad euz an Env d'an douar, euz an douar d'an ifernou, a verk ar sonjou ar re hardisa, a ziscuil an traou ar re guzeta, ep sonjal tam ebet e tle kementse teleur an estlam er re ho lenn pe ho c'hleo. Dalc'h mad e laca dirag hon daoulagad elez, eneou eüruz, eneou daonet, diaoulou. Satan, emezhi, a zo ken divalo, ker scrijus da velet, ma ve avoalc'h ar guel anezhan evit lacat da goeza e poultren èur c'horf great a ziamant. Satan eo an hini ne gar ket, hag ama santez Berc'hed a lavar evel santez Tereza. En eul leac'h, satan a lavar, pa voue strinket euz an Env, en divije a galon vad, gouzanvet an oll dourmanchou, gant ma en divije gallet distruja Doue. He gasoni a enep Doue a zo creoc'h eget ar garantez evithan he unan.

O comz euz a zantez Berc'hed e lavar :

« Va c'halon a zo speret, mes gouzanv a rafen ma ve diframet ha laket a beziou ; gouzanv a rafen bepret tourmanchou nevez, gant ma teufe calon Berc'hed da ienaat e carantez Doue. »

O coms oc'h Doue, satan a lavar :

« Kentoc'h eget stoui d'an daoulin dirazout, e ve guelloc'h ganhen tenna varnon ha gouzanv an oll boaniou, an oll dourmanchon, ha pa dlefent en em nevezi ato, ha mont ato var gresk. »

En eul leac'h all, eun den a varf, goude eur vuez tremenet er pec'het ; satan a deu hag a lavar :

« Setu ama eur preiz..... muioc'h a vall am eus d'en en deleur varnezhi eget eul loen gouez d'en em deleur var ar bouet pa vez eat ken dare gant an naoun ma en em zebr he unan. Hema a ioa avarisius keteg euz he speret. Ne felle ket dezhan deski d'ar re all ar pez a vouie, na rei zoken eun ali nemet gounit a raje oc'h hen ober. Ne vouie ket consoli an eneou glac'haret. Eul Levr am eus leun euz he bec'hejou.

Ar vam a drugarez a zonjet a voa pell ac'hano, a dosta hag a lavar : O Satan, anaout a rez-te sonjou an dud ?

— Ne anavezan ket an oll sonjesonou mad, pa na rer ket ar per a zonjer.

— Mad, eme ar vam, an den-ze, er momet diveza, a zo en em droet varzu enhon hag en deus lavaret din : N'oun ket din da bidi ho tad, mes, me ho ped, peditben evidoun.

— Mar d'eo gûir an dra-ze, eme satan, diskuezit-hen.

— N'out ket din e comsfen ouzit, eme ar Verc'hez. O va zad, ra zigoro an diaoul he Levr, da velet hag hen zo c'hoaz eun dra bennak varnezhan.

— Me a c'hourc'hemen dit, eme ar barner d'an drouk-speret, digeri da Levr, ha guelet hag hen a zo scrifet pec'hejou an den-ze enhan, ha lavar an dra-ze dirag an oll.

Satan a zell hag a respont : « Guelet a ran em levr traou ha n'em oa morse sonjet enho ; kement am oa bnet a zo efaset, ha n'eus mui enhan nemet goaperez.

— Peleac'h ema da Levr ? eme ar barner.

— Em c'hof, eme an drouk-speret.

— Peleac'h ema da Levr ? eme ar barner d'an eal mad.

— Er guel ac'hanoc'h hag en ho carantez, ô va Doue !

G. M.

Ar Prins Breiz.

1.

Araok scrifa ar pennad histor-ma, em euz izom da lavaret eur ger bennak divarbenn an traou souezuz a gaver enhi. Araok ma voa deut sclerijen ar feiz d'en em skigna etouez ar vretoned, tud ar vro-ma a ioa paianed hag o devoa eur fals relijion a zo bet diez avoalc'h da zistruja.

An drouk-speret eo a ren eleac'h ne d'eo ket anavezet ar guir Doue, hag a laca he adori he unan dindan skeuden fals Doueou ar baianed. Ama e Breiz en devoa beleien ha belegezed, anavezet dindan an hano a zerouized ha derouizezed, abalamour ma reant peurvuia ho ofisou dindan ar guez dero. Ar re-ze e veve e cuz, er c'hoajou ; an drouk-speret a rea dreizho traou souezuz, estlamuz, fals burzudou, hag ar bobl a gemere kementse evit burzudou guirion, ha goude beza guelet eur fals-burzud bennag evelse, e credent o devoa an derouized pep gallout var an amzer, var an avel, var an tan hag an dour, var ar vuez ha var ar maro. Evelse o devoa aoun rag an derouized-ze, hag e reant kement a c'hourc'hemennent.

Pa voue prezeget ar guir feiz ar vro-ma, ar veleien hag ar velegezet-ze a voue cals pelloc'h eget ar re all o tigeri ho daoulagad d'ar virionez. Kementse ne ket souez, rag an drouk-speret en devoa muioc'h a levezon varnezho, ha neuze poan e cavent beza didronet ha coll ar c'hallout cus-ze dre behini e renent var ar vro. An derouizezed dreist oll a voue dies da c'hounit. Ar vro oll a ioa christen, hag e cavet c'hoas bandennou anezho a ioa en em dennet en enezi, en eucz sizun, en enez Groac'h hag e meur a leac'h all. Ac'hano e reant muia ma c'hellent ar brezel d'ar relijion gristen : da viana ho flijadur oa ober drouk da eur c'hristen bennak.

Ar zonch euz an derouizezed-ze hag euz ar fals credennou a ioa neuze er vro a zo chomet c'hoaz eun dra bennag anezhan etouez ar bobl. En nosveziou hir euz ar goanv, en historiou pe rimadellou a gonter e tal an tan, e vez hano aliez a c'hrac'hed coz o devoa eur c'hallout dispar, hag a rea, gant eur goms pe eun taol guialen, traou burzudus meurbet.

Goude beza lavaret kementse, deomp brema d'hon histor.

Ar prins Breiz a c'hanaz, e Guened, er penn diveza euz ar pevare cantvet. Gallout ar romaned er vro-ma a ioa neuze o coeza, hag ar vretoned, dieubet dioc'h ar vistri-ze, a lakea en ho fenn prinsed euz ar vro hag euz ho goad.

Guenediz a lakeaz en ho fenn eur prins iaouank leun a furnez hag a ners calon, hanvet Konan.

Bez'en doa evit pried eur brinsez euz eur gened hag euz eur vertus dispar, hanvet Anna. Ar brinsez-ma, savet gant kerent christen er guir feiz, a ioa eur gristenez vad ha devot, ha lacat a reaz he fried, ne ket epken da heuilla al lezen gristen, mes c'hoas da zicour skigna sclerijen an Aviel evel eur guir abostol.

Marzin, pe Merlin, ker brudet e Breiz, a ioa neuze beo, ha zoken c'hoas paien. Aoun en devoue pa velaz evelse ar brinsed o tont da veza christenien, hag e reas kement a c'halle evit miret outho da drei kein da relijion goz an derouized. Mes ar c'hontrol a c'hoarvezas, rak Marzin en em c'hreas christen he unan, hag ar Prins a Vened a voue unan euz ar re a boanias muia evit he c'hounit da Zoue.

An derouizezed, evel on eus lavaret, a voue cals diesoc'h da c'hounit eget an derouized. Pa glefjont oa en em c'hreat christen Marzin, ar c'henta, ar brudeta, hag ar gouezieca deroiz a ioa neuze, ne oufet ket lavaret pegement a gounnar a ieaz enho. Dreist oll Viviana, ho mestrez, pe evel pa lavarfen, ho abadez, a douaz hen talveche d'ar prins a Vened, rag ar prins-ze eo a damalle da veza touellet Marzin. A neuze ne glaske nemet an dro d'en em venji varnezhan ha var he dud.

Ar brinsez a Vened a vouie pebez counnar e devoa an derouizez outhi. Anna a ioa lent ha dizrouk ; beva a rea evel eul leanez e gouelet he fallez hag e veilfe nos deiz, ep ean, var he mabik Breiz a ioa c'hoaz en he gavel, rak gouzout a rea eo oc'h ar bugel-ze dreist oll en em gemerje he enebourez cris.

Ar pez a lakea Viviana hag an derouizezed all da egari o velet Marzin, o tont da veza christen, eo dre eno e collent ar pezig a c'halloud a chome c'hoaz etre ho daouarn. Ar bobl en doa oll digoret he zaoulagad da sclerijen an Aviel, ha brema eleac'h respeti an derouizezed evel ma rea kent, ho fellea diouthan pe e tec'he dioutho, ha ne gavent mui ken lojeis nemet e doug eur menhir pe eur dolmen bennak.

Eur miziou bennag a ioa tremenet abaoue ma voa Marzin en em c'hreat christen, ha ne glevet mui hano anezhan, den ne vouie petra e voa deut da veza. Ar brinsez Anna e devoa nebeutoc'h a aoun ; ne voa ket gouscoude ep encrez. Gouzout a rea e les avechou an Aotrou Doue an drouk-speret da ober drouk dre ar re ma en deus levezon varnezho, hag e kendalc'he da veilla bepret var he mab, ep he guitaat morse.

Hogen eun dervez ma voa tom an amzer, trec'hèt gant ar skuisder hag ar c'hoant cousket, e voredaz e kichen ar c'havel. He moreden ne voue ket hir ; dihunet e voue gant eur griaden c'houez. Digeri a ra he daoulagad, hag e sonch dezhi beza oc'h uvreal. Siouas, ne ket eun uvre oa.

Eur vaouez a ioa dirazhi, ridet he bizach evel avalou coz pa deu an nevez amzer, ha daoulagad en he fenn henvel oc'h daou gef tan. Dougen a rea sae venn an derouizezed, hag he bleo dispag a ziskenne a vouchadou var he discoaz ha var he bruched. Eur falz aour a ioa ganthi en he dorn ; hag ar vam gez ne c'helle mui caout douetans ebet na voa eno Viviana, henvel oc'h eun drouk-speret, astennet he breac'h azioc'h ar c'havel, hag e tiskueze d'ar brinsez Anna eun tas goullou a ioa servichet dezhi evit rei eun efach contamet d'ar prins bihan Breiz. Neuze, gant eur min goapaüz, e lavaras d'ar vam glac'haret :

« Eurusa mam ma zout ; caer ac'h eus bet, Viviana e deus cavet an tu da zont beteg ar map-ze a garez kement. Deut oun abenn d'en em venji. Te ac'h eus great poan din-me, mes iviziken ar boan a vezo evidot-te. Ar map-ze ac'h eus kement caret, ne vezo ket pell e pezo caz outhan. Goulen a ri ar maro evithan, hag ar maro ne deuio ket. Pidi a ri evithan, ha da Zoue ne selaou ket da beden. Tud da vro en em zavo en he enep, ha.... »

An derouizez e divije lavaret c'hoas panefe ar brinsez Anna, eat er meaz anezhi he unan o velet hag o clevet kement all, a reaz eul lam evit en em deleur var he enebourez. Counnar eur vam, pe gen dous bennak ma ve, a gaf ners pa rer dronk d'he bugel. Ama gouscoude ar vam gez a voue discaret. Viviana, gant eun taol euz ar falz aour a ioa ganthi hag e doa aloubet divar goust Marzin, he discaras d'he zreid anter varo.

An trouz a reaz o coeza a voue clevet gant mitizien a ioa a dost. Dont a rejont buana ma c'hellent, hag e cafjont ho mestrez astennet var leur ar gambr, leun c'hoad. Ne veljont ket avad an derouizez.

Viviana a ioa en em dennet kuit, evel ma voa deut, ep beza guelet.

Gouscoude gouli ar brinsez a voue gallet da barea ; ne voue ket gallet avad clevet ganthi piou en doa he gouliet. Eun derzien gre a ioa croget enhi; ne rea nemet alteri, hag e voue evelse eur pennad mad etre ar vuez hag ar maro.

Euz an hini en doa great an torfet ne c'hallet caout ditour ebet. Guelet a reat epken e kichen ar c'havel eun tas hag a ioa bet eun efach bennag enhan.

Ar brinsez Anna a voue meur a zervez ep he anaoudegez. Guech e cavet e voa cousket, ha pa zihune ne voa nemet evit alteri. En eur barrad alter gouscoude e voue clevet o lavaret ar ger Viviana. Kementse a voue eun taol a sclerijen evit he fried. Anaout a rea counnar ha casoni an derouizez. Mes penauz e doa gallet dont er gambr-ze ep beza guelet? Petra a sinifie an tas-ze chomet e kichen ar c'havel? ha roet e devoa contàm d'ar bugel? mes ar prins bihan a ioa chomet iac'h. Laket e voue medisined, tud gouezieк da examina ar beradou chomet e gouelet an tas. Ar re-ma a lavaraz e tlie beza bet en tas-ze eun efach great gant louzeier hag a dlie taga oll nervennou ar prins bihan, mes ne c'heljont lavaret ken.

Tennet euz ar gazeten c'hallek *Le Clocher*.

(*Eur pennad all eur vech all.*) G. M.

Tri dall var hent Compiegn.

Var an hentchou braz e veler aliez tud dall o c'houlen an aluzen digant an dremenidi ; avechou zoken e caver daou, tri en eur vanden. An teodou fall a lavar ez euz hiniennou anezho hag a vel mad avoalc'h pa na vez den o sellet outho ; pa vez avad tud o tremen e vez maro avoalc'h ho daoulagad, hag ho mouez clemuz a voar mont bete goeled ar c'halonou. Daoust petra zo, brema ez euz eur pennad amzer e voa tri zen dall, boas da vont bemdez var hent Compiegn da c'houlen an aluzen. Eun dervez ma zeant er meaz a gear o devoa sonch da vont bete Senlis, eleac'h mac'h esperent ober dervez mad. Hogen ne voant ket eat pell dioc'h kear ma tigouezas gantho, var varc'h, eur scolaer euz a Bariz, unan euz ar re a zo eno, evel ma lavaremp er sizun dremenet, o teski ar guir pe al lezennou, hag a gar mont avechou da redek bro.

N'eus ket par d'ar re ne velont ket evit clevet buan ; an tri dall a ioa caos cre gantho ; araog avad m'oa deut ar marc'heg a vel dezho, o doa he glevet, ha ker buan pephini en doa laket he chapeled en he zorn, tennet he dog, ha comanset da bidi c'hoeg ha gant huanadou clemus. Dioc'h he gostez ar scolaer iaouank, pa ho guelaz, a deuaz en he benn ar zonch da gemeret eun tam ebat divar goust an tri glasker bara.

— De mad deoc'h, va mignoned, emezhan, o chom a za dirag an tri baour dall.

Kerkent an tri dall a zao ho mouez clemusa ma c'hellont, da bidi an tremeniat da gaout truez outho.

Ar scolaer a zisken, a dosta oc'h an tri dall, hag a lavar : « Setu ama eur pistol, a dal dek lur, hen lacat a ran e tog hema ; c'hui hen ranno etrezoc'h, pe a vevo ganthan keit ha ma pado, hag e reas neus da lacat eun dra bennag e tog unan anezho. Kenavezo, va mignoned.

— Bennos Doue deoc'h ! mif bennos Doue deoc'h, eme an tri dall. Doue ra roi chans deoc'h er bed-ma, hag he varadoz er bed all.

E c'hellit cridi, epad ma edo an den iaouang en ho c'hichen, ha ken na voa savet var he varc'h, hag eat eur pennad dioutho, an tri baour a ioa dall put.

Eur vech ma voa avad en em belleat, an tri dall a lavaraz an eil d'egile ! Ahann da Senlis ez eus pell ; emaomp c'hoaz e kichenik Compiegn ; deomp en dro, ha greomp cher vad hirio p'eo guir on eus peadra. Setu hi en dro e kear, hag o vont d'ar guella tavarn a ioa eno. Lacat a reont pourchas dezho eul lein a zoare.

Ar scolaer baleant a zouete eun dra bennag euz ar pez a dlie digouezout. Chomet oa da gourzi, ha pa velaz an tri dall o vont en davarn, ez eaz ive var ho lerc'h, en em lakeaz en eur c'horn eur pennad dioutho, hag e lakeas servicha dezhan eno eul lein dreut avoalc'h.

An tri baour dall a leine evel tri vondian boas dioc'h ar brasa cher ; alies zoken ne gavent ket c'hoeg avoalc'h ar pez a lakeat dirazho, petra bennak ma tigaset dezho ar pez a ioa a vella en ti.

Hogen dont a reaz ar mare da baea ar scoden, hag ar scoden a zave da zaou scoet.

— Pae, a lavaras daou anezho d'an trede, te eo ac'h eus bet ar pistol.

— Me ? evidonme n'em eus bet netra.

— Piou en deus bet ar pistol neuze-ta ?

— Unan ac'hanoc'h, ep mar.

— Ne ket bet tost din-me.

— Na din-me ken nebeut.

— Unan bennak gouscoude ama zo laer.

Neuze e savaz eur safar etre an tri dall, ha ne ket epken safar, mes bez' e voue taoliou dorn ha chas bleo ; evel ma voant dall ho zri, n'oa danjer ebet na vije borgnet nicun anezho.

O clevet trouz an emgann, an tavarniour a zired hag a lavar dezho lezel ho zrous, paea ha mont er meas.

An tri dall a gontas penauz edo ar bed gantho ; o doa bet eur pistol, ha brema nicun anezho ne anzave e voa ganthan, ha p'eo guir n'her c'havent ket, e zeant da c'houlen an aluzen ; ni, emezho, a deui d'ho paea kerkent ha m'or beza savet peadra.

— Ta, ta, eme an tavarniour, araok ma zeot alesse, em faeot-me, pe e cousto d'ho ler ; me ia da lacat ho cas d'ar prizon, pe da gemeret eur geuneuden da ober eul larda deoc'h, tri lampon ma zoc'h.

Ar scolaer, euz a gorn ar zal, en doa bet eun tam ebat, evel ma claske. Pa en doa c'hoarzet he voalc'h, e teu da gaout an tavarniour :

— Aotrou, emezhan; me gav ac'hanoc'h criz e kenver an dud keiz-ze. Marteze eo guir ar pez a leveront, hag o deus collet an arc'hant roet dezho gant eur beacher mad bennak. List anezho da vont kuit evit eur vech, ha Doue ho paeo.

— C'hui a lavar avoalc'h, eme an tavarniour ; ma n'o divije great ken c'hoas nemet dibri eun tam bara hag efa eur banne guin evit terri ho naoun hag ho zec'het, evel oc'h eus-hu great, neuze c'hoas marteze ; mes eul lein a zaou scoet ! eul lein evel ar vourc'hizien vrasa ! paea a raint, pe me velo. Gouzout a rit-hu, Aotrou, me ne c'hounezan ket avechou ama daou scoet en eur sizunvez.

— Clevit, eme ar scolaer, eun truez e ve gouscoude, ha ne garfen ket guelet, dirak va daoulagad, lopa tri den kez, tri den dall, pe ho c'has d'ar prizon. N'em eus ket calz a beadra, mes kentoc'h eget lezel ober drouk dezho, me a baeo deoc'h ar pez a dleont.

— Ah, mar pait evitho, me ho lezo da vont e leac'h ma carint. Eun dra vad a rafac'h, den iaouang, hag ep mar, evel a lavarac'h bremaik, Doue ho paeo, hag ho lacai da zevel da eur reng huel etouez an dud a lezen.

— Ra vezo great evel a livirit ; eme ar scolaer, hag hen o tenna euz he c'hodel eur ialc'h ha n'e doa ket a zoare da veza goullou. Gouscoude araog he digeri, setu hen oc'h ober eur zonch all :

— Marteze, emezhan, e vezin ber gant va arc'hant,

rak calz hent am eus da ober. Kemeret a rafac'h-hu evit cred barner Compiegn ?

— Kemeret avoalc'h, eme an tavarniour.

— Mad, deut ganhen d'he di. Me hen anavez mad, eun tamik zoken eo car din, hen a roi hoc'h arc'hant deoc'h hag a vezo cred evidon. Lezit an tri dall da vont kuit ; me a gemer ar stal em c'hark.

An tri baour ne voue ket izom da gregi en ho c'hollieron evit ho c'has er meaz, hag ar scolaer a ia gant an tavarniour da di ar barner.

Pa zigoueschont el lezvarn, ar barner a ioa o tibuna eun afer. Ar scolaer a ia d'he gaout, hag a lavar dezhan, e latin, eur ger bennag en eur ziskuez dezhan an tavarniour a ioa chomet eun tamig a dren. Setu ama petra a lavaraz ar scolaer d'ar barner e latin :

— Aotrou barner, setu ama eun tavarniour euz a gear hag en deus clem da ober a enep he c'hreg.

C'hoant en deus da veza dispartiet diouthi a gorf hag a vadou. Evel ma zeo eun tamik car din, oun deut d'ho pidi d'he silaou kenta ma c'hellot,

Ar barner, o trei oc'h an tavarniour, a lavaras :

— Azezit aze, va den mad, ha kerkent ha ma'm bezo dibunet an afer-ma, ec'h ententin ouzoc'h.

Ar scolaer a ia kuit var gementse. Mont a ra da ger-c'hat he varc'h d'an davarn, hag hen buan ac'hano eu hent.

Ar barner ne voue ket pell evit echui an afer a ioa ganthan o tibuna ; neuze o trei oc'h an tavarniour : « Truez am euz ouzoc'h, va den mad, emezhan, goasa a oufe en em gaout gant eun den, eo caout eur goal c'hrek.

— Petra a livirit ? eme an tavarniour.

— Petra oc'h eus da rebech d'ho creg ?

— Me ne rebechan netra d'am greg ; va daou scoet ea a fell din da gaout.

— Na gemescomp ket an eil tra gant egile. Petra oc'h eus da damal d'ho pried ma c'houlennit beza dispartiet diouthi a gorf hag a vadou ?

— Dispartia dioc'h va fried ? Asa, uvreal a rit, Aotrou barner. Digasit din va daou scoet, ma zin ac'hann d'am labour.

— Pe seurt daou scoet ?

— An daou scoet a dle din an tri dall evit al lein o deus debret em zi. An den iaouang a dle beza hen lavaret deoc'h.

C'hui, eme ar barner, eo a zo brema oc'h uvreal, em euz aoun ; ho ten iaouang n'en deus ket comzet din-me a zaou scoejou.

Goude eun nebeut comzou c'hoaz e teujont da velet en doa ar scolaer great goab anezho ho daou, ha kemeret he ebat divar ho c'houst. An tavarniour a ieas kuit en eur scrabat he benn ; ne gollas ket gouscoude he zaou scoet, rag ar scolaer, fouge enhan da veza gallet tenna he daol evel m'en doa great, a gasas dezhan antronos, dre ar post, ar pez a ioa dleet dezhan. — Ne ouzon ket hag ar re a studi hirio al lezennou a gemer ho ebat o tenna taolioù evelse.

G. M.

Kem etre daou gristen.

Daou veacher a rea hent var eun dro ; eun dervez goude beza baleet epad an deiz, e tigoueschont en eur gerik vihan skuis maro ha dare gant an naoun. Kenta a rejont oa clask eun hostaliri eleac'h ma cafjent peadra da goania ha lojeiz evit an noz. Izom o doa a gementse evit nevezi ho nerz ha gallout ober hent adarre antronoz. Hogen a veac'h oant eat d'ho guele ha ma o devoa serret ho daoulagad, ma vouent dihunet en eun taol gant an trouz hag ar safar a zavaz en dro dezho ; ar c'hleier a zone, an dud a ioue, an tan goall a ioa crog e creis kear.

Unan euz an daou veacher a zao buan euz he vele, a gemer a veac'h amzer da visca eun tam dillad bennag, hag a red d'al leac'h ma edo an tan. Ar beacher all avad ne zave ket, hag a lavare da hema ;

— Da beleac'h e zit-hu, ha c'hui skuis maro ? Chomit da ziskuiza evit ma c'hellimp beachi adarre var-c'hoas.

Aze e vezo tud avoalc'h, ha neuze ni n'omp nemet tremenidi er gear-ma.

Ar beacher mad ne chomas ket da zilaou he gamarad.

Redeg a ra d'an tan. Eur scrij oa sellet oc'h an ti a ioa crog an tan enhan ; ar flamou a deue er meas dre an doriou hag ar prenecher. E kichen an ti ez oa eur vam hag a neze he divrec'h gant an dizesper, hag a grie fors : va bugale ! va bugale ! Daou vugel dezhi a ioa chomet en unan euz ar c'hamprou.

Ar beacher estren ne chom ket da varc'hata ; lavaret a ra eur ger bennak d'ar vam glac'haret-ze, hag ep gortos ken ez a en eur penn red en ti, hag e sao gant an deleziou dre greiz ar flammou.

An oll oc'h her guelet a lavare ! eun den collet ! eun den collet ! Hogen ne voue ket pell na voue guelet o tistrei, rostet he vleo hag he zillad, he vizach duet, mes an daou vugel a ioa ganthan beo, hag ho rentas d'ho mam. Houma gant he joa en em daolas d'an daoulin d'he drugarecaat, hag an oll a roe meuleudi dezhan a vouez huel ; en em denna a reas buana ma c'helle d'an hostaliri evit miret na vije douget e triomf gant ar bobl. An ti a goezas en he boull er momet-ze.

Digouezet en he gambr, he genbeachour pehini en doa clevet dija petra a ioa c'hoarvezet ha petra en doa great, a lavare dezhan :

— Petra rea deoc'h en em lacat evelse e danjer da goll ho puez ? Mad eo sur ober vad, savetei ho buez da re all, mes gouscoude hor buez, hor mad hon unan da genta.

— Ar pez en deus great din, emezhan, lacat va buez var var, eo an hini en deus roet he vuez evidomp. Jesus-Christ a zo maro evidomp-ni pec'herien, ha ne c'hellomp-ni ket ivez rei hor buez evit hon nessa ?

Pe seurt kem a gavit etre an daou zen-ze, lenner ?

Clasket em eus, dre ar pennad scrit-ma diskuez ar c'hem a zo etre eur c'hristen guir gatolig hag eur c'hristen *catolik liberal*. Cridi a ran ez int skeudennet mad avoalc'h ho daou dre an daou veacher-ze.

An Aotrou Leonard, chaloni ha person catedral Pors-ar-Prins, en Haïti, deut ama evit en em barea euz eur c'hlenvet en doa lamet diganthan he ners, en deuz, araok mont adarre d'he barrez, scrifet d'an *Impartial* a Gemper, eur ger bennak divar benn an Arc'hescopti-ze. An Aotrou Guillou, arc'hescop Pors-ar-Prins, en deus savet, e Pont-Chateau, e Frans, eur c'hlouerdi pe seminer eleac'h ma saver clouer iaouang a dle mont divezatoc'h d'an enezen-ze. Er bloa-ma ez eus deut meur a gloareg nevez d'ar seminer-ze. Bez'ez euz eno brema eis cloarek varnugent hag en em bourchas da vont da brezek d'ar vorianed pe d'ar re zu. Ar gark-ze zo meurbet poanius, mes ive dougen a ra frouez aleiz. An eis varnugent cloarek-ze a zo daou anezho a Escopti Roazon, seiz a escopti Guened, seiz a escopti Sant Briec, pemp a escopti Kemper, pevar a escopti Luçon, unan euz a Avignon. eun all euz ar Puy, hag eun all euz a Dour.

Bez'ez euz eno c'hoas trivac'h parrez ha n'o deus beleg ebet, hag ar parreziou-ze zo pevar pe bemp mil den er re viana anezho, ha bete pemzek mil den er re vrasa. Ar parreziou-ze o deuz etrezho cant unnek mil ene, hag evelse ez euz eno c'hoas labour evit eur missioner bennak.

An Aotrou Barazer, nevez eat di, zo hanvet person Ouanaminth, ha carget c'hoaz euz euz eur barrez all hanvet Fort-liberte. Eis mil ene a zo e parrez Ouanaminth, ha pemp mil e Fort-liberte, hag evelse trizek mil etrezho ho diou.

En escopti ar C'hap en Haïti, ez euz eur barrez hanvet Limonad, eleac'h ma peder Santez Anna ha ma zeuz ive eur pelerinach evel e Santez Anna Vened. Ouspen dek mil belerin a vez eno bep bloaz evit ar pardon. An Aotrou Hillion, nevez hanvet Escob ar C'hap, ha nevez eat d'he escopti, a zo bet eno er bloa-ma e penn ar bardonerien, hag e c'hellit cridi, ar pardon zo bet caeroc'h evit biscoas. An Aotrou'n EscobHillion a zo euz a escopti Guened, hag a rea a dra sur plijadur dezhan, guelet en he vro nevez, renta henor da Batronez Breiz-izel evel a rer er vro-ma.

Euz a dri beleg iaouank eat di en amzeriou divezama, unan, an Aotrou Ruello-kerlohou zo hanvet vikel e parrez Gonaïves, eun all, an aotrou Bleas, zo hanvet vikel e parrez Ansed'Eynaud, hag eun trede, an aotrou Bihan, nevez beleget, zo roet da Aotrou Escop ar C'hap evit beza laket er barrez e devezo muia izom.

Evel a veler, petra bennak ma zeuz eat cals beleien di euz a Vreiz, n'eus ket c'hoaz a eosterien avoalc'h dioc'h an eost a zo da zestum.

Daou bare nevez e Lourd. — E mis kerzu 1873, ar breur Joseph Shmidt, euz a gompagnunez Jesus, a deuas da veza seizet. Ar c'hlenvet en doa scoet dreist oll he benn, he vouez hag he zivesker. Beac'h en doa o lavaret eur ger bennag, ha ne c'helle bale nemet eun den cre a vije crog enhan evit he zicour. A bep seurt louzeier a voue implijet, he nerz avad ne deue ket dezhan. Ar vedisined o doa gourc'hemennet dezhan frota he zivesker gant guin ardant. D'ar 15 a vis c'huevrer, eleac'h guin ardant, e kemeras dour a Lourd da voalc'hi he zivesker, ha n'en doa ho goalc'het nemet diou vech gant an dour-ze, ma en em gavaz en eun taol pare tre.

En unan euz ar pelerinachou divèza en em gave eur plac'h iaouang a escopti Orlean, hanvet an demezel Mari Moizard. He zud a labour eur vinien e parrez Ferolles, e canton Jargeaux.

Trizek vloas a ioa edo gant ar boan izili ep gallout finval. Diou vech e voue soubet er pinsin ep ma velleas dezhi ; ne gollas ket courach, soubet e voue eun trede guech, ha neuze e teuaz euz an dour pare tre.

Person he farrez a ioa eat ganthi da Lourd, hag hen couls hag hi o deus discuillet ar pare-ma evit renta gloar da Vam Doue.

An Aotrou'n Escop a Gemper a zo digouezet er gœr, iac'h ha gren, distro euz a Rom, dissadoru da bardaez, 24 a viz here.

Dissul, goude ar gousperou, beleien Kemper a zo eat da reketi an deut mad d'an Aotrou'n Escop distro euz a Rom abaoue an derc'hent da noz. An Aotrou'n Escop o coms deomp euz an digemer mad great gant an Tad santel hag euz an istim a ziskuez evit ar vretoned, en deus lavaret deomp petra en doa her scoet o velet vikel Jesus-Christ.

« An Tad santel, emezhan, a zoug eun ear a zantelez hag a denera calon kement hini a dosta outhan. Ar sellze savet dalc'h mad varzu an Env, ar c'homzou-ze leun a garantez Doue hag a esperans, a ro da velet eun den hag a vef euz a vuez an Env kentoc'h eget a vuez an douar, ar zantelez en em skign en dro dezhan evel ma taol ar roz hag ar bleuniou c'hoez mad en dro dezho, ha ne c'heller dont diouthan ep cas d'he heul eun dra bennag euz ar c'hoez mad-ze, me lavar eun tanva euz ar zantelez a zo dispar enhan.

An Tad santel ar Pab a zo leun a fizians. « An diveza ger en deus lavaret din, eme an Aotrou'n Escob, o comz euz an diezamanchou en deus brema ar Pab o ren an iliz oll, ha pep escob o ren he escopti, eo ar goms-ma euz a zantez Tereza : *Doue epken a zo avoalc'h ?*

Doue epken a zo avoalc'h ! hag o lavaret ar c'hom-

zou-ze he zaoulagad a zave varzu an Env a belec'h epken ec'h esper sicour ha scoazel, evel pa velje dija ar sicour hag ar scoazel-ze o tont dezhan.

Evelse er Vatican, en dro d'ar Pab e ren ar fizianz, e vever e peoc'h, diencrez, epad m'ema ar freuz hag an dispac'h tro vardro en diaveas. Rag e Rom eo eur ranngalon guelet ar pez a dremen gant an alouberien dizoue a zo mistri eno. A bep seurt traou iskiz a dremen eno, bete ma veler, er gear santel, enterramanchou ep croas na belek, corfou hag a gaser d'an douar evel chas. An dud difeiz a gemer tro dre eno da ober freuz ha dispac'h, ha da deleur dismegans var an iliz hag ar Relijion. An Aotrou'n escop he unan, en derveziou diveza en deus tremenet e Rom, a zo en em gavet gant eur vanden dispac'herien evelse o doa gallet, evit doare, aloubi eur c'horf maro bennak.

Evelse an Tad santel zo leun a fizians e sicour an Env, hag a c'houlen pedennou, hag an Aotrou'n Escop ive a ali he veleien hag an oll gristenien vad euz he escopti da bidi c'hoeg ha caloneg evit ma plijo gant Doue lezel c'hoas pell e buez eur Pap ker santel, ha rei d'he iliz ar sicour hag ar scoazel a bere e deuz izom.

An Aotrou Cann, vikel e Plounevez-Lochrist, zo hanvet person sant Alar.

An Aotrou Madec, vikel e Loperec, zo hanvet vikel e Plounevez-Lochrist.

An Aotrou Le Roy, nevez beleget, zo hanvet vikel e Loperec.

Ar gristenien catolig a escopti Naoned o deus caset d'an Tad santel ar Pab eur beden evit goulen ma vezo consacret an iliz oll d'ar galon sacr a Jesus.

Caset o deuz evit an dra-ze eul levr gant eur golo caer, hag el levr ez eus daou vil tri c'hant antercant eneben carget a hanoiou pe a sinaturiou. Bez'ez euz enhan da nebeuta eiz ha pevar ugent mil hano.

Laket o deuz enhan ive ar c'hanaouennou savet ha canet e Breiz izel evit ar pelerinachou great gant hor bretoned e Lourd, e Paray-le-Monial, e santez Anna, e Issoudun, e sant Martin a Dour. Ep mar ar santimanchou caloneg, ha ken din a vir breizaded, a gaver er c'hanaonennou-ze, a rai plijadur da galon an Tad santel.

Ervez ar c'hazetennou, foar an eac'h e Montroulez a zo bet mad, daoust ma voa fall an amzer.

Bez'ez oa var an dachen foar 3,837 penn kezeg, ha calz a zo bet guerzet ken da dud ar c'harter, ken d'ar varc'hadourien estren euz an Normandi hag euz a leac'h all.

Hogen mar doa deut di aleiz a varc'hadourien kezek, dilosterien kezeg a ioa deut ive evit doare ; hag evel ne d'eo ket eas dilosta kezek var an dachen foar, e lakent ho ijin da furcha er godellou a gave dezho a dlie beza pounner.

Evelse e leverer unan a zo bet samet euz he c'hodel tri mil daou c'hant lur, eun all daou c'hant scoet, eun all cant scoet, eun all tringent scoet, hag ep mar ne anavezer ket kement hini a zo bet scanveet ho godellou dezho. — Ar biziet a ancounac'ha ober sin ar groaz a deu peurvuia da veza cam evel dent rastel.

Ervez ar péz en deus discleriet Aotrou Prefet ar Finister d'ar C'honseil jeneral, ne deuz hirio en Departamant nemet pevarzek Commun ha ne ve ket a scol enho evit ar vugale, ha c'hoaz var ar pevarzek-ze ez eus peder hag emaer a vrema o labourat da zevel scol enho. Hirio-ta, evel a veler, ez eo eas d'ar gerent lacat scolia ho bugale, ha rei dezho eun tam descadurez.

G. M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Here :

Consacri Rom hag ar bed oll da Galon Jesus.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *24 Here.*		Pont-n'Abat. — *15 Here.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	23 lur, 80 c.	Guinis.....	24 lur, 47 c.
Segal.....	17 lur. 70 c.	Segal.....	17 lur, 92 c.
Eiz.....	18 lur, 30 c.	Eiz.....	17 lur, 50 c.
Ed-du.....	19 lur, 70 c.	Ed-du.....	20 lur, 00 c.
Kerc'h.....	20 lur, 30 c.	Kerc'h.....	20 lur, 26 c.
Avalou douar	5 lur, 50 c.	Avalou douar	5 lur. 00 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit a[illegible]TER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 7 Du 1874.

Ar bed zo eul levr bras digor dirak daoulagad an oll, ha reuzeudig eo an hini a zello outhan ep lenn enhan hano an Aotrou Doue. Ha penaus ne ve ket lennet hano Doue var bep tra crouet; p'eo guir eo he zorn en deuz hi great, hag en deuz, evel pa lavarfen, laket he zinatur varnezho oll ? Ia, ar bed eo levr an Aotrou Doue, hag evel eun den a scrif eul levr a laca he skeuden, he zonch, hag en eun doare bennag, he ene e pep linen, evelse Doue en deus laket ar siel, euz he furnez hag euz he oll-c'hallout e pep tra grouet. Ha gouscoude e caver tud gouezick var ho meno, tud hag a voar lenn en astrou, a lavarfe deoc'h pet leo a zo euz an douar d'an heol, a gontfe deoc'h ar stered a lugern en oabl a zioc'h hor penn, ha pegeit a zo euz an eil stereden d'ében, ha ne velont ket eno hano Doue ! Ha ne d'eo ket eno eun dallentez a speret cals goazoc'h eget dallentez ar c'horf ?

Al Levr-ze zo digor e pep leac'h, mes dreist oll var ar meas. Eno e guirionez e veler Doue en he oberou evel ma en deuz-hi great, ep ma velfet roud ebet euz a zorn an den evel a veler e kear. Eno Doue a zestum he goumoul, a laca he gurun da grozal, a scuil ar glao hag ar gliz. Eno Doue a chench, evel pa lavarfen, bep en amzer, guiscamant d'an douar. Eur mare zo hag her gueler glas : neuze e sao bleuniou a bep liou evit broda ar viscamant c'hlas-ze. Divezatoc'h ar viscamant a deu da veza melen, alaouret ; goudeze e taol varnezhan eur guiscat reo pe erc'h evel eul liser pe eur vantel venn.

Oh ! nag en zo caer ar bed pa veler enhan, evel en eur mellezour, imach ar c'hrouer ! Adaleg an env a velomp a zioc'h hor penn evel eun doen, beteg ar c'heoter a zao dindan hon treid ; adaleg an ejen braz a beur er parkeier, beteg ar verienen a red hag a zired o testum eost evit ar goanv, pep tra en em zalc'h evel ar mellou euz eur chaden, pep tra a finv, en deuz buez. Ha piou en deus gallet rei evelse ar vuez da bep tra nemet an hini en deuz he unan al leunder euz ar vuez ? Ha piou a c'helje kendelc'her evelse pep tra e buez nemet an hini a vel pep tra, a anavez izomou pep tra hag a zo gallouduz ha madelezuz avoalc'h evit rei da bep tra ar pez a vank dezhan, evit rei he magadurez d'ar c'huibuen kercouls ha d'an olifant ?

Ne c'heller ket, a lavare eun den gouezick, beva var ar meaz ha ren eur vuez c'hlan, ep beza troet oc'h ar relijion. Al labourou er meas, dindan an amzer, ar guel euz a oberou Doue en dro dezhan, an nebeut a dud a veler, a zoug an den da zellet varzu an Env ha d'en em drei varzu Doue.

Muia vad a ra d'an den ar guel euz a oberou Doue laket dezhan evel eun daolen dirag he zaoulagad, eo he zougen d'an devosion, d'ar beden, he zeski da zonjal ha da zonjal a zevri. Ha pa zonjer a zevri, e veler ez eo ar bed eun templ ornet gant Doue he unan. Eleac'h beva ep sonjal couls lavaret morse e Doue, e teuer ne c'heller ket sellet oc'h ar pez a zo en dro deomp ep ma teufe ar zonch a Zoue d'en em lacat er speret. Neuze an den ac zonch ive eo evithan en deuz Doue crouet an oll draou-ze, ha pa gemer he brovidans soursi a bep tra, euz an traou distera zoken, penauz e c'halfe an den sonjal morse e ve dilezet he unan ?

Pell dioc'h eno, guelet a ra pebez soursi a gemer Doue anezhan p'eo guir eo evit renta servich dezhan en deus crouet kement a draou caer hag e talc'h en ho zouez an urs dispar-ze a ra estlam kement hini a laca he speret da evesaat outhan.

Rom. — An tad santel ar Pap en deus digemeret ar Breur Ian-Olimp, brema superiol jeneral breudeur ar scoliou christen ; ar Breur superiol a ioa heuillet gant he eil, ar breur Judor.

Ar Pap, goude beza comzet eur pennad outho, en deus lavaret d'an daou vreur : « *Mad, deut ganeomp d'ar bourmenaden.* Hag evel er jardinou ar vreudeur a chome e lost ar re a heuille an tad santel, ar Pap a zo

distroet, hag en deuz ho galvet da dostaat onthan.

— Pet scolaer oc'h euz e Pariz, eme ar Pap ?

— Tregont mil, tad santel, eme ar Breur Ian-Olimp.

— Tregont mil ? eun arme oc'h eus neuze !

Neuze gant ar brasa madelez, ar Pab en deus great meur a c'houlen divar benn ar scoliou christen, comzet gant meuleudi euz ar breur Filip, maro n'eus ket pell.

— An amzer a ia buan en dro, eme ar breur Ian-Olimp ; a veac'h ez eus bloas ma edo ar breur Filip ama e Rom, eharz ho treid, tad santel, ha setu me, pe gen indin bennak ma zoun, laket brema en he leac'h.

Ar Pab a reaz eur sell oc'h ar breur, ha n'her c'havas ket, evit doare, re indin. Rag ar breur a zo e guirionez, eun den goest mad euz ar garg a zo roet dezhan.

Ar Pab en deus lavaret dezho neuze dont antronoz d'he ofereu, hi hag ar vreudeur a zo e carg e Rom, hag en deus roet dezho ar gommuniou euz he zorn.

N'euz ket goal bellou, hon Tad Santel ar Pab en deuz recevet en he balez eur vanden verc'hed a Rom, hag o deuz savet entrezho eun doare breuriez evit en em reï oll d'an œuvrou a drugarez. An Tad Santel en deuz comzet evel-hen ouz ar merc'hed-se :

« Enr joa vraz em euz, va merc'hed ker, o velet eun niver ker braz ac'hanoc'h en dro dinn ; mes muioc'h a joa em euz c'hoaz o clevet lavaret e fell deoc'h implija oc'h amzer oc'h en em reï oll d'an œuvrou a drugarez. Kendalc'hit da vale dre an hent-se, kendalc'hit da veza betec ar fin leun a feiz hag a garantez, ha d'an deiz merket gant Doue evit barn an dud oll, oc'h sur da gaout ho plas en tu deou d'ar barner.

« Red eo hen anzao, n'euz ket bet aliez eun amzer henvel ouz an amzer vrema ; setu perac e tleit dreist peb tra deski d'ar re all beza patiant e kenver an dud a voal-gass ac'hanomp hag a ra brezel deomp muioc'h eget biscoaz. An dud-se a zo e guirionez tud cassaüz hag an drouc a reont a zo braz ; mes mar ho gouzanvomp gant patiantet, ar boan or beuz gantho a zervicho deomp da c'hounit eun tenzor a veritou dirac Doue. Ouspenn-ze, dre hor patiantet e tennimp, eb ma ve ar volontez-se en hor c'haloun, eur zetans a gonndaonation var ar re a zo kiriec d'hon trubuillou.

« Deski ar zentidigez d'ar re ne fell ket dezho plega, ha dreist oll d'ar vugale a zo dizent e kenver ho zud, a zo c'hoaz eun œuvr a drugarez. Evit dont a benn euz ar sperejou aheurtet-se, lakit dirac ho daoulagad eur scouer hag a c'hello da vihana ober mez dezho ma ne deu ket d'ho lakaat da zenti. Lennet or beuz en aviel hirio e teuas Jesus, p'oa c'hoaz iaouank, d'en em denna evit eur pennad dioc'h he vam zantel ha dioc'h Sant Joseph evit ober bolontez he Dad eternel. Mari ha Joseph a glaske anezhan e peb leac'h, an encrez en ho c'haloun, ha bez'o devoue erfin ar joa d'he gaout en templ. Neuze e crogas e dorn he vam ankenniet, hag ez eas da Nazareth assamblés ganthi ha gant sant Joseph ; hag eno *e sente ouz ar re-ma.*

« Pouezit ar geriou-ze, ha sonjit ervad en dra-ma : an hini a ra ar pez a gar euz he Elez, en em izela betec senti ouz he grouadurien. Guelit dre eno pegement e tleomp cassaat an ourgouil ; rac an ourgouil eo a ra da eun den a netra beza dizent ouz he dud hag ouz ar re a zo lakeat gant Doue evit beza he vistri var an douar.

« O sonjal e kement-se, e santoc'h o creski ennoc'h ar vertuz a humilite. Beza humbl a zinifi kemeret a galoun vad an disprich a reer ac'hanomp hag an dismegans a daoler varnomp bemdez ; mar grit an dra-ze, o pezo eur vertuz hag a zervich da vean-diazez d'an oll vertuziou all.

« P'e guir or beuz comzet a œuvrou a drugarez, red eo ive pedi Doue evit ar re veo hag ar re varo, evit ar re a zo c'hoaz var an douar, hag evit ar re a zo ho eneou e tan ar Purcator.....

.....

« Brema, en em lakit e stat da receo va bennoz abostolic. Ra roï ar vennoz-se nerz deoc'h da gendelc'her er mad ha da veva bepret e gras Doue, evit ma c'helloc'h goudeze he veuli hag he vennigen epad an oll eternité !

« *Benedictio Dei*, etc. »

An devez m'eo diblasset euz a Rom an Aotron'n Escop a Gemper, eur belec a escopti *Cambrai*, an aotrou *Jennevoaz* he hano, a ioa bet recevet en he bart he unan gant hon Tad Santel ar Pab. Ar belec-se a zo eur misioner abostolic hag a zo bet, epad pell amzer, o prezec ar feiz er Chin. Abaoue m'eo distroet e Frans en deuz scrivet meur a levr divar benn ar vro-ze, ha rentet evel-se calz servich d'ar Gongregation a zo carget euz ar Misionou, hag a zo galvet *Congregation* ar *Propagand*. Ar c'hardinal *Barnabo* en devoa eun istim vraz evithan, hag ar c'hardinal *Franchi* n'en deuz ket nebeutoc'h.

An Tad Santel a c'houie an traou-ze oll, hag a zo en em lakeat da gomz d'an aotrou *Jennevoaz* divar benn al levr diveza en deuz great hag a zo hano ennhan a *Confucius*. (*Confucius* a zo unan euz an dud brudeta er Chin dre ho furnez hag ho gouisiegez).

« — *Confucius*, eme an Aotrou *Jennevoaz*, a ioa *eun den eus ar re daou*, da lavaret eo, eun den hag en doa aoun da vont re lark e tu ebet, aoun da drei re gant eur gostézen, pa veze eur gostézen all a enep.

« — Eno eo, eme ar Pab. Hirio ive ez euz eleiz a gristenien hag a zo henvel ous *Confucius*, da lavaret eo, a zo ive *tud etre daou*, *catholiket liberal*, tud hag a fell dezho servicha daou vestr assambles, Jesus-Krist ha Belial, an urs vad hag ar Revolution. »

An Tad Santel a c'houlennas neuze.

« — Peur oc'h deuet da Rom evit ar veich genta ?

« — Er bloaz 1858, Tad Santel.

« — Mad, neuze edon o paouez ober eun dro dre zouarou Sant Per. Abaoue, n'ez an mui e nep leac'h. Mes clevet a ran lavaret ez euz rouanet all hag a vez aliez o pourmen.

Evelse, Victor n'en em skuiz ket o redet. Gueich e vez en *Toscân*, gueich all e *Turin*. Pa zonjer nebeuta, e veler anezhan e *Napl*, hag a veac'h e vez bet amzer da sellet en tu-ze, ma n'ema mui eno. He gaout a reer goudeze e *Florans*, pe e leac'h all. »

Setu aze penaoz e comze hon Tad santel ar Pab. Ar pez zo sur eo Pi IX, prizounier en he balez, a zo ar peoc'h en ene hag en he goustians, hag a c'hortoz gant fisians an amzer da zont ; e leac'h ar re a vez evelse ato o vont hag o tont a ziscouez ne gavont ket ar memes peoc'h ha n'o deuz ket ar memes fisians.

MORVAN, Chalouni.

Pelerinaich euz a Grozon da Lourd 1872

An hini e deuz lakeet e brezonek ar miz Mari-man, e deuz bet an eur-vad da vont ive da Lourd ; kasset a oe dy gant he mam vad evit goulen grasou braz evit he zud, hag etouez ar grasou-ze pare eun nizez iaouank pehini a oa neuze toc'hor, ha pehini a zo breman, trugare Doue, eun demezel iaouank mentet kaër, yac'h ha dispos. An dra-ze oa dan 30 a viz here 1872, mont a renkiz beteg ar ger a Angers evit kemer ar wagoniou pere a zouge pevarzek kant pelerin, etouez pere en em gave var dro kant bœlek. An Autrou Chesneau, vikel vraz, an Autroun Eskop Angers a oa e pen kenta ar pelerinaich. Seiz den a oamp euz ar *Finistère*. Er ger a Angers en eur dremen dre ar ruiou e kleven tud o sutal var valerc'h, pe o vlasfemi a enep ar belerinet ; ar pez a zo pennabek euz an dra-ze, eo ar journalet fall pere a zo lennet gant ar bobl hag a zeseo anezan, hag a laka anezan da gemer kassoni euz ar religion, hag euz kement ober mad a zo. Guelout a riz guerza ar journalet-ze e peb *gar* ; ha va c'halon a oa mantret o velet penaoz den ebet na zave he vouez evit difen ar bobl a Frans euz eur c'hontam ken terrubl, hini ar journalet fall. Guelout a ren guerza *Le Phare de la Loire* e kement gar a oa e Breiz. Neket souezuz e ve bihaneet ar feiz e kalonou ar re a leun bemdez journalet ker fall.

Eur veich antreet en hent houarn, ni na glevemp nemet pedennou, prœpoziou mad ha kantikou, eun dudi eo beaichi gant kalz a belerinet ; nep n'en deuz ket beaichet evel-ze, neket evit gouzout pegement a blijadur a gaver etouez kement all a dud kristen. Lod a fell dezo mont beteg Lourd en ho zu a gostez ; na ouezont ket peger kaër eo mont kalz tud devot assamblez !

Ar beaich a badaz pemp heur varnugent, digouez a rejomp e Lourd da 11 heur euz ar mintin, ne oa ket œz kaout lojeiz, rag triouec'h kant den euz ar ger a Angoulêmes a oa digouezet araùzomp. Var dro eun heur goude kreiz de en em gavemp dirag ar c'hao burzudus ; kasi deoc'h-tu en em lekejomp e procession var diou reuk evit pignat beteg an Iliz kaër a zo savet var kostéz ar menez ; gortoz a renkimp epad eun hanter heur ma teufe procession Angoulêmes er meaz euz an Iliz evit lezel ac'hanomp da antreal enni. An Autrou Chesneau a bignaz neuze er gador hag a lavaraz deomp penaoz en or zont dy, o doamp sentet d'ar speret santel pehini en doa hon kasset beteg Lourd ; ha penaoz e teufe dy var hon lerc'h an oll katoliket euz ar Frans hag ouspenn an oll boblou euz an Europa ; rag, emezan, an Autrou Doue a fell dezan e teuffe aman an oll dud fidel, abalamour ar Verc'hez sakr e deuz choajet al leç'h-man evit lavarout deomp : me a zo ar C'honseption dinam ; Konseption dinam ar Verc'hez a bareo lorgnez an eneou ker breinet breman. Ar banielou deuet euz ar ger a Angers hag euz ar ger a Saumur oa roët neuze e prezant d'an Introun Varia Lourd, ha douget da gichen an aoter ; goude oa roët benediksion ar sakramant. Da seiz heur euz an noz en em gavemp adarre er c'hao santel, hag e oa gret ar prosession gant goulou koar var elum ; aichuet oe ben navheur ; morse e va buhez ne oan en em gavet ker skuiz. D'an devez varlerc'h, goude beza bet ar joa da govessal ha da ober ar gommunion santel en Iliz Lourd, e tizkenniz d'ar c'hao benniget e pelec'h e oa c'hoarvezet eur mirakl ; kana a reer ar magnificat. Eun den iaouank euz a Dorfou Alexandre Mercier, pehini oa bet en hospital Angers epad eiz miz, goude beza torret he zevesker en eur goueza divar eun ty var pehini a laboure, a oa bet parcet en eun taol.

Guelet em boa anezan epad ar beaich o tisken hag o pignat er vagoniou gant bizier loaiek. Hag a renke beza sikouret bep weich ; guelet a riz neuze anezan o vont hag o tont ebarz ar c'hao heb baz ebet. Koulzkoude chom a ree kam eun neubeut, hogen ben an devez varlerc'h oa deuet lijeroc'h c'hoaz da vale.

Beveich ma n'em gaven e kichen unan euz an dud ifirm-ze pere a oa digasset da Lourd gant kement a boan, a zeue an dour em daoulagat, o velet ho feiz birvidik. Kalz a glanvourien all a gavaz ar pare pe ar guellaën en devez-ze e Lourd ; ha beveich e vije klevet ar c'han euz ar magnificat ; unan euz ar vretonet a oa ganeen, an Autrou de Poulpiket, a grogaz gant joa e dorn eur vaouez, pehini ne oa ket goest pel oa da ober sin ar groaz, na da eüna he biziet ; ha pehini oa parcet en enl lakaat he breac'h hag he dorn ebarz ar pinsin.

Tremenet en doa an noz o pidi ebarz ar c'hao benniget gant Autrou person Torfou, pehini ne oa ket fallet dezan dilœzel he barossianiz ker ; an Introun La Bretesch e doa paët beaich ar paourkez micheroun. D'ar mintin e santaz askorn he vorzet torret abaoue keit amzer, o tont d'en em staga ; leuzkel a reaz eur griaden ! taol a reaz he virjer loayek, n'em lakaat a reaz var he zaoulin, ha goude e savaz evit bale ; ar re ba eno a n'em lakeaz da vouela ha da grial ; ha leun a anaoudegez vad an oll a ganaz ar magnificat.

Kalz a dud a c'houlenne diganen euz a be seurt urz e oan, rag ne vije ket guelet aliez dre eno eul leanez

guisket e guen pen da ben ; kalz a sonje e oan euz a urz sant Dominik. Souezet a oant pa leveren e oan euz ar Finistère. C'hui a peuz treujet ar Frans pen da ben e leverjont din. Cetu petra a ra ar feiz !

Beleyen a veliz euz ar Beljik, euz ar Spagn, koesset e oan bet gant eur person euz Archescopti Besançon. Goude kreistez em boa an eur-vad da antreal er c'hao benniget, hag eno e voueliz kement gant ar joa, o sonjal e oan el lec'h ma oe en em ziskuezet ar Verc'hez en hor bro, ma sonjaz kalz a dud penaoz e oa eur mirakl oc'h en em ober he va andret. Goude beza poket d'ar garrek euz pehini eo deuet an dour burzuduz, e renkiz dont er meaz evit ma teufe tud all er c'hao re vian evit digemer an oll.

Var dro ugent den, e vije lœzet da antreal assamblez. Dont a riz dirag ar c'hao da zellet ouz skeuden ar Verc'hez, evit pidi evit an oll ezomou euz va ene hag euz an dud a garan. Neuze e veliz daou vœlek euz a Angoulêmes o teurel dour var an douar ; tostaat a riz outo, hag e liviriz dezo : Autrounet, ma taolit dour euz ar feunteun, roït anezan din kentoc'h da eva ; ha n'ho peuz ket aoun teurel an dour-ze var an douar ? Ar Verc'hez ne deo ket ker piz da rei deomp an dour, emainthi, koulzkoude deuit da eva ; hag e rojont din diou verennad dour Lourd. Kerkent a ma eviz an dour-ze, e teuaz em ene evel eur banne-heaul skeduz, evel pa ve guelet en oabl ar c'houmoul sklereet en eun taol gant an heaul pehini a zigass an amzer gaër en dro ; ar skuizder vraz em boa santet beteg neuze a ieaz kuit ; hag en em gaviz diskuiz-tre ; eul laouenedigez vraz en em skignaz e va c'halon, hag e aichuiz va beaich gant eur joa, hag eul laouenedigez pehini oa anat evit an oll. Deuet a oa ar mare da guitaat ; ar vikel vraz a reaz deomp eur brezegen, hag e savaz neuze moueziou an oll da lavaret kenavo d'an Introun Varia Lourd : beved ar C'honsepsion dinam, bevet hon Tad santel ar Pap, Pab ha Roue ; bevet an Anjou, ha ni euz ar Finistère a iouaz neuze : bevet ive ar Breiz ! Pa zigouezimp er ger a Angers, e kafomp er gar soudardet ha jendarmet deuet da zivoal ac'hanomp euz an tud fall pe republikanet ruz pere o doa klasket teurel e steir al Loar e Naonet pelerinet o tistrei euz a Lourd. Pa dremenaz etouez an dud fall-ze eur c'hrouadur ifirm gant he virjer loayek, pehini oa bet e Lourd ganeomp, e leverjont en eur goapaat : evit heman ne deo ket bet pareet.

He dad hag he vam, tud a feiz pere hen harpe, a lavaraz gant eur vouez o krena gant fae, o klevout blasfem ar re fall : guellaën en deuz bet koulzkoude digant ar Verc'hez benniget, Aotrounet. Hogen pa dremenaz Mercier gant eur vaz hebken en he zorn o vale he unan e kreiz ar bobl, son he ben ; hen ken tortet pa en doa he vizier loaiek, an dud fall-ze a jomaz souezet, ha ne zigorjent mui ho ginou da lavaret ger a enep Doue.

Digemeret e oamp oll euz ar Finistère gant eun demezel karantezuz euz a Angers, an demezel Bellefonds pehini a zigemeraz ar belerinet gant ar feiz pehini a zizkueze gueichall hon tadou koz e kenver ar re euz ho amzer.

An Autrou Poulain euz a Angers a oa bet ganeomp epad ar beaich hag en doa rentet kalz sikour deomp ive.

Partial a riz da bedir heur euz ar mintin evit Naonet ebarz an hent houarn, er gar a Angers e oan bet *insultet ;* ebarz ar vagon e kaviz daou Autrou pere a lenne journalet fall. Ten braz a gavan, e leveriz dezo a vouez huel, guelet penaoz ne heller ket mui beaichi e Frans gant eur guiskamant a Iliz heb beza *insultet ;* ma c'hoarvefe kement-man ganeen er broiou gouez, etouez ar bayanet, ne vijen ket souezet ; hogen ten eo klevout kement-ze en eur vro kristen.

An dra-ze, a respontaz din unan euz an Aotrounet, a erru ganeoc'h abalamour ma zit e pelerinach da bidi e Lourd. Penaoz, Autrou, emeve, ne gavit ket fall mont da gemer dour ar yec'het er Pyrenées, ha c'hui a gav abek er re a ia da Lourd, da bidi Doue.

Neuze a lavaraz din an oll prœpoziou a enèp ar religion, pere a zo skrivet el leoriou hag er journalet fall ; ha pere a lonk breman gant kement a blijadur siouaz, ar Vretoned koulz hag ar re all. Hag an Introun Varia Lourd a reaz din kement a nerz da respont, ma lekeiz an Autrou-ze da devel, goude beza bet o tisput epad an oll beaich, heb na jomaz fachet ouzin. Evel-ze e aichuiz ar beaich kaër em euz bet ar bonheur da ober beteg Lourd.

ANNA DE JESUS.

Ar Prins Breiz.

II.

Ar brinsez Anna. ar vam gez, a rebeche dezhi he unan ar pennadig amzer-ze ma e devoa eanet da veilla var he map, oc'h en em lezel da veza trec'het gant ar c'hoant cousket. A neuze en em lakeas da veilla c'hoas muioc'h var ar prins iaouank. Netra ne voue ancounac'het evit he zevel er vertuz ha rei dezhan an oll descadurez a c'hellet da rei en amzer-ze.

Ar vam a boanias dreist oll da zeski d'he mab al lezen gristen, hag ar prins Breiz en em roe a galon vad da heuilla al lezen-ze. Anna a gavaz evit he zicour da ziorren ar bugel e doujans Doue Sant Patern, pehini, evithan da veva neuze en eun hermitach eleac'h m'en devoa cals diskibien, a iea gouscoude eur vech en amzer da rei he genteliou fur ha santel d'ar prins iaouank.

En eur scol ker mad, Breiz a ioa deut d'he zaouzek vloas ha ne velet enhan tech fall ebet ; lavaret e vije oa douget anezhan he unan d'ar mad. Ne velet enhan goal ioul ebet, ha gouscoude he vam ne voa ket dinec'h ganthan. Guelet a rea en devoa he map eun ners ker burzuduz en he zell ma na c'helle den harpa outhan. Caer a ioa coms dezhan a gementse ha caer en doa he unan clask miret na zelje piz oc'h den, euz he zaoulagad e teue evel luc'het, ha den ebet ne c'helle gouzanv ar zell-ze da bara varnezhan.

Eun dervez ma edo ar brinsez Anna, trist ha nec'het, stouet dirag ar grusifi o pidi evit he map, e clevaz eur griaden c'houez henvel oc'h an hini e devoa clevet c'hoaz eur vech all.

Sevel a ra, strafuillet oll, ha chom a reas sebezet oll gant ar spont o velet Viviana, he enebourez touet, en he za en he c'hichen. En dro-ma gouscoude an dizesper a roas ners d'ar vam glac'haret, hag e clascaz en em deleur dioc'htu var an drouizez cris. Siouas, eur goulm oa a glaske trec'hi ar scoul, Viviana, gant eun dorn, a ziscaraz ar brinsez, hag a vire outhi da c'hallout finval :

« Eaz e ve din, emezhi, lamet da vuez diganez ; mes nan, fallout a ra din e chomfes beo evit ma c'houzanvi gant da vap. A vrema ec'h euz aoun rag ar zell digar-ze en deuz, hag e claskez gouzout a belec'h e teu kementse. Eur vech ec'h eus miret ouzin d'hen lavaret dit ; hirio e clevi petra eo.

Roet em eus d'as vab eul louzou am oa laket daou vloas da aoza ; laket em euz enhan kement simillerez a ouzon, ha brema al louzou-ze a zo en em skignet dre oll voaziet ar prins bihan. Oh ! brema e raio he effet, ha n'ema e gallout den miret outhan d'hen ober. Al louzou-ze a zo stag oc'h he vuez evel ma zeo stag an ene oc'h ar c'horf. He nerz, eleac'h bianaat gant an amzer, a ielo ato var gresk ; bep bloas, bep miz, he zell a ielo ato goasoc'h goas.

Pa en devezo da vap ugent vloaz, ar c'hontam-ze a vezo en he vrasa ners. Brema an hini a zell oc'h ar bugel en deus poan ; neuze an hini a zello outhan a varvo. Ne c'hello ket zoken sellet ouzit-te, he vam, pe e vezo sur d'as laza.

C'hoant a poa da c'houzout ar virionez ; setu-hi aze, ha brema, credabl, e vezo fouge enhout. »

Epad ma comze, au drouizez griz a voaske gant he biziet cam var gouzoug ar brinsez kez bete ma venne he mouga, ha pa eanas da gomz, e crogaz enhi a dro vriad, hag he zaolaz a her var ar pave mean marbr euz ar palez eleac'h ma chomaz ar vam baour ep gallout finval, ep anaoudegez ha couls lavaret ep buez.

En dro-ma den ne glevaz ar brinsez o coeza var an gambr, ha ne ouzeur ket pegeit e chomaz eno. Pa deuaz enhi he unan, e c'houlenne ha ne ket eun uvre scrijuz e devoa great, mes roudou daouarn calet Viviana, chomet anat var he gouzouk brouduet, ne lezent douetans ebet ganthi ne devoa an drouizez cris cavet an dro da vont adarre beteg enhi.

Strafuillet oll, ar vam gez, kentre ma c'hellaz en em stleja, a ieas da gonta d'ar prins Conan kement e doa guelet ha clevet. Hogen petra da ober ? Clask Viviana ? Meur a vech oa bet clasket ep gallout morse he c'haout. Lavaret a reat pell a ioa o doa an drouizezed kuiteat an Arvorig hag oant en em dennet var bord ar mor Adriatik eleac'h ma choment en eun enezen. Dre ho gouiziegez hag ho zorserezou o doa laket roue ar vro-ze da rei an enezen-ze dezho. Mes Viviana ha ne voa-hi ket eat gant ar re all ? ha mar doa eat penauz e devoa-hi gallet dont evelse dre guz, abenn diou vech, da gontami ar prins iaouang ha da vourrevi he vam ? Daoust petra a voa, an daou bried kez a ioa iviziken lamet pep laouenidigez digantho.

Ar vam baour ne c'helle ket ancounac'hat ar goms scrijus-man : « Piou bennag a glasco souten sell ar prins Breiz, a varvo. » Ha neuze e devoa ato ive sonch euz ar goms-all-ma : « Tud he vro en em zavo en he enep. »

Hag e guirionez, ar prins Breiz n'en devoa ket c'hoas pemzek vloaz, ha kement hini a dostea outhan a zante daou dra, carantez evithan, hag aoun razhan ; carantez evithan dre ma velent enhan eur prins iaouank leun a vertuz ; aoun razhan, abalamour d'he zell ne c'hellent ket da zouten.

Ar brinsez Anna ne vevas ket goal bell goudeze ; re a anken hag a strafuil e devoa bet. Bez' e devoue gouscoude bugale all varlerc'h ar prins Breiz. Ne reas mui avad nemet langisa, hag e varvaz e creiz an daelou goude beza laket he fried da brometi ec'h espernje buez ar bugel, hag hen difenje oc'h casoni he enebourien.

Eur bloaveziou bennak goude, en eur vro a bell, e voa eun den iaouang en he za var eur garreg azioc'h ar mor ; tenna a rea he vleo gant dizesper.

En dro dezhan e voa pevar pe bemp corf maro, ha pehini anezho a ioa he zaouarn ganthan var he vizach, hag en doa goubari da veza gouzanvet poaniou garo araok mervel. An den iaouang a ioa ganthan eun tam paper etre he zaouarn, hag hen tamolode, hag e scrije o sellet outhan.

« Setu aze-ta, emezhan, ar secret milliget-ze en deus roet ar maro d'am mam gez ! Iviziken e tlean rei ar maro da gement ma paro va zell varnezho. Hag e guirionez setu va servicherien, deut d'am digas ama, a zo falvezet dezho e seljen outho, setu hi coezet maro ebars va zreid....

Ha brema petra a rin-me euz ar vuez ? Va zad a lavar din beza sentuz oc'h bolontez Doue, mont pell dioc'h an dud, en eur goelec'h bennag eleac'h ne velin den. Biken ne c'hellin gouzanv beva evelse dilezet, gant an aoun c'hoas da rei ar maro da gement hini a dostai ouzin. Ah ! kentoc'h eget beva evelse, ha ne deo ket mil guech guelloc'h mervel ?

O veza comzet evelse, e reaz eur gamet bennak var ar garrec, hag en em gavas var ar bord, an islong azindanhan. Ne ziskueze caout tam aoun, ha goude beza chomet eun nebeut a za, ez ea d'en em deleur ebars var he benn, pa deuas dezhan eur sonch all.

« Va Doue, emezhan, adalek va bugaleach ez eus desket din ez eo contet derveziou an den, ne dle ket ho berraat dre he otre he unan ; e tle, e pep leac'h, ato, hag e pep tra, caout fizians e providans Doue, pehini a ren gant evesdet kement a dremen er bed, hag a gas en dro, gant furnez, kement a zigouez gant pephini. »

Neuze o sevel varzu an Env he zaouarn hag he zaoulagad beuzet en daelou, e lavaras :

« Pardonit din, ô va Doue, mar d'eo eun torfet ar pez ez an da ober. Gouzout mad a ran e zoc'h leun a furnez hag a c'hallout ; hogen brema pa fell din distrei davedoc'h, o pet truez oc'h va glac'har am rent diskiant. »

Epad ma comze evelse, e clevaz eur vouez o lavaret eur ger bennag a dre he gein. Distrei a reas buan, hag e velas, tost dezhan var ar garreg, eun den guisket gant eur zae c'hloan hir ha guenn, ha ganthan, en eun dorn, eul levr digor, hag en dorn all, eur vialen venn.

An den-ze en devoa doare da veza eun derouiz, eun den seven ha din a respet, hag ar prins Breiz a chomaz estlamet o velet ar c'houbari anezhan. — Er sizun a zeu ni a velo petra a dremenaz etrezho. G. M.

Distro eun den difeiz oc'h Doue.

— Petra eo deoc'h beza devot hirio, c'hui pehini, n'eus ket c'hoas pell, ne reac'h ket muioc'h a stad euz ar relijion eget a ran-me ? a c'houlenne eun dervez eun den dizoue digant eur mignon dezhan.

— Eur servicherez dister da vam Doue, am eus guelet var guele ar maro, e deus digoret din va daoulagad.

— Ha penaus kementse !

— Setu ama, mar fell deoc'h her gouzout.

Guelet oc'h euz em zi eur vicherourez, eur gemenerez iaouank, paour meurbet, mes honest ha devot. Va fried he c'harie calz hag e devoa calz a istim evithi. Ar plac'h-ze e devoa genet, a ioa eur vicherourez vad, hag a laboure a zoare. Red oa dezhi avad, dioc'h he nadoz, rei bara d'he mam a ioa cabac'h ha d'he breur bihan ne voa ket c'hoas goest da c'hounit he vouet.

Kement e poanie ma collaz he iec'hed ha ma coezas clanv he unan. N'em eus ket izom da lavaret deoc'h pebez dienez a voue en ti pa chomaz ar plac'h paour ep gallout gounit.

Ar plac'h kez a chomas clanv epad eur veach a rejomp, va fried ha me. Va fried kenta ma clevaz euz he c'helou pa voamp distro, a ieas d'he guelet, hag a deuaz ac'hano strafuillet oll.

— Deuz, emezhi din, deus da velet truezusa ha caera arvest a oufet da velet var an douar.

Mont a riz hag e veliz ar gemenerez iaouang, dare da vervel, ha laouen evel an heol.

Lavaret a ris dezhi e voan glac'haret o velet e pe stad edo, mes e rajen va gallout evit miret na vankje netra dezhi.

— Ho trugarecaat, emezhi ; o pet ar vadelez da zicour va mam, evidonme n'em euz izom netra ken.

— Casit, eme ve, ar zonch glac'harus-ze diouzoc'h, ha na zizesperit ket.

— Oh, emezhi en eur vusc'hoarzin, me am eus esperans vad, ha ne deo ket eun dra glac'harus mont da velet Doue.

— Poan vraz a c'houzanvit ?

— Oh, me en em gaf eürus.

— Red eo deoc'h chom beo abalamour d'ho mam.

— Oh, Doue en devezo soursi eus va mam, ha me a bedo kement evithi !.... Ha neuze gouzout a ra pegement am eus he c'haret.

Neuze o trei oc'h va fried, e crogaz en he dorn, hag e lavaras : « ha ne ket-ta, ho pried a gemero soursi eus va mam, abalamour da Zoue.

— Ia, va merc'h, abalamour da Zoue ; ha c'hui ive, pa viot dirak Doue, a bedo evithan,

— Oh ! ia, emezhi, ha va feden a vezo silaouet.

Ar vam a deuas d'hon diambrouk pa deujomp euz a gichen guele an hini glanv, hag a lavare deomp :

Ne anavezan mui va merc'h. Kentoc'h oa lent ha ne grede coms nemet oc'h ar re a anaie mad. Aoun e devoa rak barnedigez Doue, hag ar zonch epken euz ar maro he lakea da scrija. Brema e comz oc'h an oll ep aoun ebet, hag e c'hortos diencrez he eur diveza. Lavaret a ra deomp traou souezus meurbet. Ha cridi a rafac'h, me he mam, me evidon da goll pep tra oc'h he c'holl, me en em gaf eüruz o velet he laouenidigez ? Ker beo eo he c'hreden e za da velet Doue, ma er c'hredan eveldhi. Ne ket alteri eo a ra ; he skiant vad a zo ganthi.

Guelet a ra traou ha ne velomp-ni ket. Avechou he daoulagad a zo digor, hag ema evel pa ve eat er meaz anezhi he unan. Lavaret a rafet e ve o silaou comzou euz an Env ; me en em laca var va daoulin, rak cridi a ran ez eo hor c'hamprik paour leun a elez deut d'en em lacat en dro d'am merc'h ker en he agoni.

Avechou all, pa ra ar boan dezhi tenna eun huanaden bennag, e lavaran dezhi :

— Poan ac'h euz ? hag e respont din evel e deus great deoc'h-hu ;

— Oh ! me en em gaf eürus.

— Ne c'heus ket a geus d'as yam-ta ?

— Oh, *ni* ho consolo.

Erfin petra livirin deoc'h, bez'ez eus c'hoas buez enhi, ha n'ema mui var an douar. Hag o velet pe gen euruz en em gaf, ne c'hellan ket beza glac'haret.

Ar vam gez a vouele o lavaret an dra-ze deomp, ha gouscoude ne devoa ket a nec'h var maro he merc'h. Me am oa clevet e varve dinec'h evelse ar gristenien vad, mes n'her c'hreden ket. Hogen brema e velen e voa guir ar pez am oa clevet.

Mont a riz adarre vardro unneg heur nos, da velet ar glanvourez. Eur goascad e devoue neuze ; a veac'h e laboure he goaziet, stenet oa he bizach gant ar maro o tostaat. He mam a alumaz eur c'houlaouen benniget, a ieas var he daoulin da lavaret pedennou an agoni. N'oa nemedomp hon daou, unan a bep tu d'an hini glanv. Ar vam a bede gant eur vouez toc'hor, beac'h dezhi o coms ; me he zilaoue ep respont. Setu en eun taol ar glanvourez o trei oc'h he mam hag o lavaret en eur vusc'hoarzin : N'en em skuizit ket, va mam ger, *emear oc'h ho lenn din.*

Ar vam a daolas varnon eur zell ha ne ancouna-c'hain morse, ha neuze e stouaz oc'h an douar.

Me a ioa chomet em za, mes neuze e taouliniz ive evit ar vech kenta. Ne glevis netra, mes sellet a rean piz oc'h ar glanvourez, hag e velen ervad e tremene eun dra vras bennag en he ene.

Abenn eur pennadig e savaz he dorn, e reas sin ar groas, e tennaz eun huanad hir, hag e chomaz ep finval ep tenna he halan, ien, digor he daoulagad ganthi. Sonjal a rejomp oa maro. He mam, en eur grena, a dosteaz evit serra dezhi he daonlagad.

Mes ober a reaz eun hej d'he malvennou, hag e lavaras goustadik : « *Ne ket brema ; deiz ar Verc'hez santel, varc'hoas vintin.* Souezet, e chomis da velet, hag e guirionez, d'ar sadorn vintin, da c'houlou deiz, e varvaz ep goascaden boan ebet.

Sonjal a ra deoc'h e teuiz ac'hano evit mont d'én em deleur e treid eur c'honfesour ? Nan ; n'oan ket c'hoas gounezet avoalc'h ; caout a rean caer mervel evelse, clask avad a rean digareziou evit chom evel ma voan.

Doue en devoue truez ouzin, ha ne ziscrogas ket ac'hanon.

Antronoz e zejomp d'an anterramant, va fried ha me, oll gamaradezed an hini varo a ioa eno hag a bede evithi.

An oll verc'hed iaouank-ze, servicherezed pe micherourezed, o devoa oll eun ear a vodesti ous pehini n'em oa ket eveseet bete neuze. Lavaret a ris kementse d'am fried :

— Ar re-ze, emezhi, eo fura ha vertuzusa plac'hed iaouang a zo e kear ; ar re-ze zo oll e Breuriez ar Verc'hez ; oll oant mignonezed an hini varo, ha calz anezho a vev eveld'hi, a glask bale var he roudou evit mervel eveldhi.

Ar guel euz an enterramant, euz ar merc'hed devot-ze ha comzou va fried a echuas da vont bete guelet var c'halon. Neuze e sonjiz a zevri en em drei varzu Doue, hag abaoue ez oun christen.

G. M.

An Olifant scodaillet. (*Fablen*).

Eun olifant, euz ar re vrasa, crea ha pounnera, en doa choazet evit lojeiz eun toul mengleuz e meneziou an Himalaia. Eno e rea he vestr tro var dro, ha ne c'houzanve loen all ebet da chom var hed meur a leo dioc'h he vaner. Tigred, leoned, a ioa laket d'ar maro kerkent ha ma ho c'have var he zouarou. Loen ebet ne grede tostaat, nicun he grede ober crogad ebet outhaa, ha penauz o devije credet hen ober, p'eo guir hon olifant a ioa ker calet he ler hag ar mean, a c'helle, gant an dorn en deuz e beg he fri, tenna guez euz an douar, samma eur c'har tan, hag he stleper pell diouthan evel ma stlapfe eun den eur penn baz ? He zivesker a ioa ken teo ha pilerou, ha dindanho e flastre hag e vruzune kement a zisplije dezhan. An olifant a ioa roue, ha roue doujet, ha ne chome a dost dezhan nemet eul louarn pe eul loen bennag all hag a vouie ober al lez, fougeal ha meuli ho mestr, ha digas dezhan peadra da veva.

Gouscoude eun nosvez ma edo en he vengleuz, e clevaz eun tamik trouz en eur c'horn euz ar palez. Petra a rea an trous-ze ? Ne vouie ket, ha setu ben strafuillet oll. Clask a reas tro var dro, furcha a reas gant he zorn kement toul a ioa er vengleuz, ha ne gavas netra. Chom a reas da silaou, hag abenn eur pennad e clevas trouz adarre. Neuze en em lakeas da iudal gant he gounnar, en em c'hoezaz hag ec'h astennaz he zorn evel eul loen a ia d'en em ganna, rak cridi a rea e voa eun enebour bras bennag o tont da lamet varnezhan.

Kementse a badas meur a sizunvez, ha bemnoz e cleve eun tam trous bennag evelse. Ne c'helle mui na cousket na beva diencrez en he vaner. Abarz ar fin gouscoude e tizoloaz eul loenik bihan, du, hag en em guze e goask ar vein. O velet al loenik-ze e loscaz eur griaden, e crenaz euz he oll izili, ha scodaillet evel eur vanden ier pa zigouez al louarn en ho zouez, e tec'has d'an daou lam euz he vengleuz, ha ne zistroas mui di.

Al loened all var ar menez a voue estlamet oll o velet an olifant o tec'het evelse. Ne c'hellent ket gouzout petra en doa he strafuillet kement hag he gontragnet da chench bro. Dont a rejont da velet petra en doa harluet euz he vaner eul loen ker cre, ha petra gafchont ?.. Eul logoden !

— Petra, emezho, an olifant, a zistruje leoned ha tigred evel ma care, a zo tec'het ac'hann araog eul loenik ken dinerz ha ken dizrouk ?

Ha ne deo ket gouscoude evelse a ra an dud-ze, otuz e kenver an oll, n'o deuz aoun na rak Doue na rak diaoul, hag a veler o crena dirag eul logoden, dirag eur giniden, pe dirag eun dra bennag all c'hoas disteroc'h ; an dud-ze, leun a fals credennou, ne fell ket dezho cridi guirionezou ar feiz, hag a zo prest da gridi ar sota sorc'hennou savet gant tud diskiant ?

Santez Anna Vened. En ilis-veur Santez Anna Vened ez euz laket, n'eus ket pell, diou daolen gaer, great gant an dorn, hag a zo merket enho armou ar Pabet hag an eskibien o deus, dre eur *Bref* pe eur *Vandamant* bennak, cresket an tenzor a induljansou hag a brivilachou staget oc'h ar pelerinach-ze a zo brudet hirio, ne ket epken e Breiz, mes dre an oll bed catolik. Caierou an ilis-ze a ziskuez ez eus deut pardonerien euz ar broiou pella da stouet e treid ar keuden vurzuduz a zo bet curunet gant Pii nao.

En diou daolen-ze e veler merket an oll grasou roet d'ar bardonnerien ha d'ar re zo en arc'hbreuriez Santez Anna.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper.*	» 50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	» 50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	» 90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	» 90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	» 75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1 »» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1 75 c.
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1 50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1 25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant, e gallek, *golo paper.*	2 50 c.
Buez Sant Isidor, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Buez Sant Corintin..	» 25 c.
Levrik dorn ar Jubile e gallek hag e brezonek	» 25 c.

AL LEVRIOU-ZE A GAVER IVE :

E Brest, e ti an Itron intanvez NORMAND, leoriourez, ru an ti-kear ;
— E Landerne, e ti an Aotrou DESMOULINS, moulleur ha levrier ;
— E Montroulez, e ti an Aotrou LEDAN, moulleur ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek.

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulleur an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e leer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat ei Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 14 Du 1874.

Ar sizun dremenet oa sizun an anaoun. Ar gristenien vad, goude beza rentet henor d'ar zent a zo en Env, ha goulennet sicour digantho, o deus mall d'en em drei varzu ar purgator evit ober ho gallout, dre ho fedennou, ho finijennou hag ho oberou mad, da denna ac'hano an eneou a c'houzanv eno poaniou garo. Ne deus ket par da c'houeliou kalargoan evit rei deomp eur skeuden euz ar guir iliz, pe euz an teir iliz ha ne reont nemet unan, euz an tri rum-ze a ra ilis Jesus-Christ, ar re eürus, hirio curunet er c'hloar, ar re zo eat da anaoun, hag a c'houzanv poan o c'hortos ma tigoro evitho dor ar baradoz, hag ar re zo ama var an douar o vrezelecaat, oc'h ober pinijen hag o pidi gant an esperans vad da vont eun deis da greski an niver euz ar ar re zalvet en Env. En derveziou-ma e velomp en eun doare bennak, gant daoulagad ar c'horf, al liam a stag an tri rum-ze an eil oc'h egile, hag euz a deir iliz a ra unan epken.

En derveziou-ma-ta e velomp cals tud, an oll couls lavaret, o vont d'ar berejou da renta bizit da veziou ho zud maro. Beteg ar re n'o deus ket a feiz a veler o vont da deleur eur zell var al leac'h m'ema o vreina corfou ho c'herent eat euz ar bed-ma. Siouas, ar re-ma ne bedont ket. Bleuniou, bokedou, curunennou ; setu ar pez a gavout da lacat var beziou ho zud evit rei da anaout n'o deus ket ho ancounac'het. Hogen, pe seurt vad a oufe ar bleuniou-ze da ober d'an eueou-ze a c'houlen sicour digantho ? Ne ket ma cafen abeg er re a gempen e doare beziou ho zud, pell dioc'h eno ; mes etouez c'hoez mad ar bleuniou-ze e ve red scuilla ive c'hoez mad ar beden, ar binijen, an oberou mad kinniget da Zoue evit an eneou-ze.

Nag hen a zo meulabl ar c'hiz a zo var ar meas, couls lavaret e pep parrez, da vont, ne ket epken da c'houel an anaoun, ne ket epken da c'houeliou Kalargoan, mes zoken bep sul, bevech ma tremener dre ar vered, da scuilla dour benniget ha pedennou var beziou ar re varo ! Nag hen a zo c'hoas meulabl ar c'his da vont er goueliou-ma, d'ar parreziou divar dro, evit pidi var bezion he gerent, he dud coz beziet er parreziou-ze !

Setu eno giziou euz ar re vella, hag a dleer delc'her mad dezho, rak sicour a reont da gendelc'her ar feiz en hon touez ; ha ma teufet d'ho dilezel, ar feiz ne zalefe ket ive da vont d'ho heul.

Evelse an dud dizoue, ar re a glask distruja ar relijion, a laca, e kement leac'h ma c'hellont, cas ar beregou pell dioc'h an ilizou, pell dioc'h ar c'heriou hag ar bourcou, cas ar re varo da vezia pell dioc'h daoulagad an dud veo. C'hoant o defe da viret na c'helfe mui den mont da bidi var beziou he dud varo. Gouzout a reont ez eo eno eur voien da lacat da doc'horaat ar feiz e calon ar gristenien, ha da bellaat dioutho ho unan kement a zigas da zonch dezho euz ar maro. Ah ! ma c'heljent pellaat ar maro he unan evel ma pelleont ar pez a zigas souch anezhi ! Siouas, caer o deus, an ancou n'ho espern ket muioc'h eget ar re all. Evit ar re anezho a ia c'hoas da velet, ha gempen beziou ho c'herent maro, e c'heller lavaret n'o deuz ket troet tre kein d'ar relijion ; eun tamik liam a zo c'hoaz oc'h ho staga oc'h ar re zo er guir ilis, ha marteze divezatoc'h an eneou euz ar purgator, eur veach eat d'an Env, a bedo evit an dud-ze hag ho lacai da zistrei oc'h Doue, o rei dezho evelse eur gurunen ha ne voaenvo morse evit eun nebeut bleuniou dister taolet var ho beziou.

G. M.

Rom. — An aotrou Harquart, escop Verdun, a zo e Rom. Digemeret mad eo bet gant ar Pab, hag en eur gozeaf oc'h Pii nao, an escop en deus lavaret :

— Tad santel, me zo eun Escob ha n'eus marteze nicun eveldon er bed catolik.

— Penauz an dra-ze ? eme ar Pap.

— Me, tad santel, zo eun escop maro ha distroet d'ar vuez. Epad ar vrezel, ar brusianed a daole bouliji var gear, hag ar bouliji-ze a goeze var di an Escop ha var ar Gatedral. Meur a zen a voue lazet ha me a vije bet lazet ive panefe ma teuaz ar brovidans d'am savetei. Va c'bristenien vad a deuas d'am c'herc'hat, hag am lakeaz en eul leac'h e pehini e voan sur ne lacaje ket ar brusianed ho c'hrabanou varnhon.

Tri miz e vouen eno ep beza guelet, ken na doa eat ar brusianed e meaz euz a gear. Ar brud eus va maro en em skignaz, ha lavaret e voue oferennou evit va ene.

C'hui zoken, tad santel, dioc'h am eus clevet, oc'h eus lavaret an oferen evidhon, hag en em gavan eürus da zont d'ho trugarecaat a gementse.

— Guir eo, eme an tad santel, ha dont a ra brema sonch din a gementse, hag eur blijadur a ra din ho kuelet deut da Rom da ziskuez ez oc'h e guirionez ressusitet.

N'eus ket pell daou veleg euz a Roazon o devoa an heur vad da veza digemeret ha benniget gant Pii nao.

O veza clevet gantho e voant euz a Roazon, an tad santel a ziskuezaz eur joa vraz, hag a lavaras dezho pegement e carie ho arc'hescob, ha pebez laouenidigez e vije evithan he velet c'hoaz eur vech araok mervel.

Unan euz an daou veleg a gemeras neuze an hardiziegez da lavaret d'ar Pab :

— Tad santel, gouzout a rit pegement e zoc'h caret gant ar vretoned... petra a livirimp-ni dezho euz ho pers ?

— Oh ! eme an tad santel, livirit dezho emaouu pevar bloas zo o veva, evit eul loden vad, gant ho aluzennou hag ho fedennou !

D'an deis kenta a vis Du ez oa gouel braz er Vatican. Ar Pap a roe digemer d'an dibab a gatoliked Rom. An digemer-ze zo bet great gant solanite. Ar Pab a ioa pemp Cardinal ha meur a Escob oc'h he heul. Ar vanden gatoliked a ioa re vraz evit beza resevet eleac'h ma ro peurvuia ar Pab digemer, hag eo bet red ho reseo en eur zal vrasoc'h. Eur prins a Rom en deus lennet eur pennad scrit evel testeni euz ho fidelite d'an tad santel, hag ar Pab en deus respontet dre eur brezegen e deus tenereet an oll galonou. Ar Pab he unan a ioa tenereet he galon, ha guelet a reat an daelou en he zaoulagad. Eul levenez vraz eo evithan guelet fidelite ar gatoliked vad-ze e creiz an trubuillou en deus da c'houzanv aberz an dud dizoue hag ar gristenien doc'hor.

Eur pelerinach, er Chin, da vez sant Fransez Xavier. — Christenien ar Chin a fell dezho ive kemeret skuer dioc'h christenien an Europ. N'eus ket pell eur vanden anezho zo eat e pelerinach da enezennik Sancian eleac'h ma varvas sant Fransez Xavier ha ma voue beziet da genta. Euz a Hong-Kong ez ejont var eul lestr, hag e voant enhan tremen tri c'hant, tud euz a bep bro, euz ar Portugal, euz an Itali, euz a Frans, euz a Spagn, euz an Allmagn, euz an Danemark, euz ar Sued, ar braz anezho o chom e Hong-Kong, lod gouscoude deut euz a garteriou all. An aotrou Bansi, escob Honan, er Chin, daouzek beleg hag eur c'hoar a charite bennag a ioa e penn ar bardonerien.

Kerkent ha ma voa diblaset al lestr, en em lakejont da gana ar pedennou evit ar veachourien ; neuze an escop a roaz he venediction ; goudeze e voue lavaret rozeraou, hag an tad Burghignoli a reaz eur brezegen. Varlerc'h e voue canet Litaniou ar Verc'hez.

An noz a voue arneuog, mes antronoz e voue amzer gaer. Vardro c'huec'h heur dioc'h ar mintin e veljont enez Sancian, hag an ilizik savet var bez abostol an Indez gant an Aotrou'n escop Guillemin. An ilis, pe ar chapel-ze ne ket bras, coant eo avad. Ar bez a zo enhi. Adre ar chapel e veler eur groas plantet eleac'h ma varvas sant Fransez Xavier.

Ar veleien a ioa e penn ar bardonerien a lavaraz an oferen, hag e voue evelse oferennou beteg an oferen bred canet gant an aotrou'n escop.

E guirionez, red eo anzao e kendalc'h oberou ha vertuziou ar zent da vleunia etouez poultren ar bez. Brema ez eus tri c'hant vloaz, eur missioner a deue he unan, d'an enezen-ze ker pell dioc'h he vro. Collet he ners ganthan kement en doa labouret hag en em skuizet, e coezas clanv hag e varvas. Digaset en doa sclerijen ar feiz etouez tenvalijen ar baganiach ; en em laket en doa mil guech var var da goll he vuez ; mil ha mil ene en doa gounezet da Zoue, hag e teuas da vervel en eul leac'h didud, dilezet gant an oll.

He vez gouscoude ne chomas ket dianavezet. Nag a gristenien catolig a zo deut da bidi eno abaoue ! setu ama brema c'hoaz eun nebeut cantchou ; giton ha liou an tad santel a zo e bek guerniou ho lestr. Eur groaz a verk peleac'h eo maro ar missioner, hag eur chapel peleac'h eo bet beziet. Eur goueriadez a zalc'h bleuniou var ar bez-ze ; eur c'houeriat a veler dalc'h mad o pidi hag o poket d'ar mean bez, o tiskuez evelse ho anaoudegez vad d'an hini en deus digaset dezho eun tenzor hag a dal hirroc'h eget oll vadou ar bed-ma, an tenzor euz ar relijion gristen.

G. M.

Introun Varia Lourd.

Eizvet devez var'nugent.

Ar pareou burzuduz a gontet dre gant ; an dud choazet gant an Eskop evit ober an enklask var ar miraclou a zibabaz tregont anezo etouez an niver braz euz ar real evit gouzout mad ar virionez var gement-ze.

Mont a rejont en Eskoptiou Tarb, Auch, ha Bayonne; gervel a rejont dirazo an dud pere oa bet pareet e Lourd. Neuze oa goulennet diganto oll kement a zelle euz ho c'hlenvet hag euz ho fare ; kemer a rejont ganto medesinet evit goulen digant an dud bet pareet, ar pez a zelle euz ar vidisinerez ; gervel a rejont evit testou ar re oa bet var dro an dud klanv-ze. Pa na oa abek ebet da nac'h guirionez ar mirakl, e c'houlennent c'hoaz ali an daou vedisin o doa kemeret d'ho sikour da glask ar virionez, ha pere oa an autrou Verjes medisin ha professor er skol Montpellier, hag an autrou Dozous bet test he unan euz kalz euz an traou oa c'hoarvezet e Lourd.

Peb hini anezo neuze, a skrive var eun tam paper ar pez a gave mad da skriva.

Pa oe klevet an oll testou, ha lennet ali ar vidisinet, e oa kasset an testeniou-ze hag ali ar veleyen a ouie mad penaoz Doue, mæstr absolu euz kement tra-zo, a hell ober miraklou pe vurzudou pa gar dreizan he unan, pe dre ar Verc'hez Vari, pe etouez an dud a vev c'hoaz var an douar, gouzout a reent ive penaoz lavaret n'euz mirakl ebet a zo teuler dizpriz var ar relijion, hag abalamour d'an dra-ze e klaskent piz ar virionez, o c'hervel dirazo da dest hag an dud fidel, ha soken ar re na gredent ket. Goulen a reent digant an testou daou dra, ar pez o doa guelet ho unan, hag ouspen sevel ho dorn evit atesti ne lavarfent nemet ar virionez hag el lavarfent evel ma oa. En doare-ze ne helle ket ar veleyen beza tromplet.

Var an tregont burzud pere oa lakeet dirag daoulagat ar veleyen choazet gant an Eskop, pemzek hebken a oe disklœriet ganto burzudou anat, ha pere na hellet ket da nac'h. Ni n'euz skrivet lod anezo.

Ar vedesinet ho unan a lavaraz a gren penaoz ar pareou-ze ne oant ket a berz an dud, rag ne oa ket e gallout an dud da ober traou ker souezuz.

An autrou'n eskop na helllaz ket chom douetuz dirag kement a desteniou, koulskoude araog lavaret he c'her diveza, e laoskaz tri bloaz da dremen c'hoaz, evit lezel amzer da zizkuez padelez ar burzudou ; goude an tri bloaz-ze, an enklask oa gret evit an eil gueich, ar pareou oa atao anat evit an oll. Oberou an Doue a vizkoaz n'ho deuz ket aoun rag an amzer.

Neuze an autrou'n eskop Lauraus a skrivaz eul lizer pe vandamant e pehini a verke e ber gomzou an oll draou a zo merket ell leor-man, hag ec'h aichue evelhen :

Abalamour d'an dra-ze, o veza pedet ar vam santel a Zoue :

O veza gret kement zo merket gant hon tad santel ar Pab Beneat XIV :

O veza lennet ar pez zo bet merket deomp gant ar veleyen choazet ganeomp evit ober an enklask :

O veza lennet ar pez o deuz skrivet ar vedesinet var ben pareou burzuduz gret gant dour Lourd.

O c'hout penaoz ouspen ar burzudou evit parea ar c'hlenvejou ez euz bet ive burzudou pere a zo merkou euz gras Doue, evel distro ar bec'herien da Zoue, ha grasou kaer evit an eneou.

Abalamour da gement a dud fidel pere a zired da Lourd evit goulen grasou digant ar Verc'hez pe evit trugarekaat anezi euz ar grasou roet dezo euz he ferz.

Evit laouenidigez hor chabistr, Hor beleyen, ar bobl fidel euz hon Eskopti pere a c'houlen an dra-ze euz a bell-zo.

Evit senti ive euz goulen an Eskibien all euz ar Frans, hag euz tud galloudek ha kristenien mad.

Goude beza goulennet sklerijen ar speret-santel, ha sikour ar Verc'hez santel, ni a lavar :

Artikl kenta. — Ni a gred penaoz e guirionez ar Verc'hez dinam mam Doue eo a zo en em zizkuezet da Vernadetta Soubirous d'an 11 fevet 1858, hag en derveziou all varlerc'h a ben triouec'h kueich er c'hao Massabiell e kichen ar ger a Lourd ; ha ni a lavar penaoz an dra-ze zo guirion, ha penaoz an dud fidel a hell kridi kement-ze.

Hon tad santel ar Pab, pehini zo karget da c'houarn an Iliz katolik, a lavaro ha mad e kar an dra-ze.

Eil artikl. — Ebarz hon Eskopti ec'h heller iviziken ober ar gouel euz Introun Varia Lourd.

Trede artikl. — Evit senti ouz ar Verc'hez pehini e deuz er goulennet ken aliez, ni a fell deomp sevel eun Iliz var ar c'hao, rag prenet em euz an douar-ze.

Roët er ger a Darb en hor palœz dindan hon sin hag hini hor sekretour d'an 18 guenver 1862, gouel kador Sant Per e Rom.

† BERTRAM SEVER, Escop Tarb.

Dre c'hourc'hremenn,

FOURCADE, Chaloni Secretour.

An autrou'n Eskop Laurans a brenaz en hano an escopti, da lavaret eo en hano an Iliz, ar c'hao benniget digant ar ger a Lourd hag an douar vardro hag ive ar c'herrek Massabiell. An autrou Anselm a oa mær neuze c'hoaz, hen eo a ginnigaz d'ar c'honseil Municipal guerza d'an Iliz pried Jesus-Christ al leac'hiou santel e pelec'h en em ziskuezaz Mam-Doue ; hen eo a sinaz ar verzedigez.

Ar ministr Rouland a roaz he c'hrad-vad evit ar verzedigez hag evit ma vije bet savet an Iliz-ze en envor, a viskoaz euz an disken euz ar Verc'hez var douar Frans pa en em zizkuezaz da Vernadetta soubirous hag en envor euz an oll viraklou gret goude ma oe lammet eno euz an douar eur feunteun burzuduz. Epad ma vije savet an Iliz dindan hano ar *Gonception dinam* var ar c'herrek Masabiel, an Intron Varia Lourd a greske he miraklou hag he madoberou e kenver an dud.

E Paris, e Bourdel, e Perigor, e Breiz, en Anjou, etouez an dud divar ar meaz, e kreiz ar c'heriou braz, e ve pedet an Intron Varia Lourd, ha rei a ra da bep unan merkou euz he madelez.

C'hoar eun noter euz a Darb, an demezel Jannet Mari Massot Bordenan oa chomet sesiet en he izili, ha na helle kasi finval ezel ebet, ne gerze nemet gant poan ; evit he daouarn koenvet, perstuet, bronduet, na helie ober kasi netra gantho. He biziet kam ha gourd na hellet ket eüna. O veza deuet da velet he breur e Tarb a ieaz en dro d'he zi, he unan a oa ebarz ar gariolen, eur voutaillad guin roët dezi gant he breur en

em zivontaz, hag hi ne oa goest na d'he sével na d'he bonta adarre. Lourd oa var hi hent, choma reaz eno hag a ieaz beteg ar c'hao.

A boan e doa lezet he daouarn ebarz an dour burzuduz, ma eünaz he beziet ha ma teujont da veza adarre leun a nerz hag a gwender. Eüruz en tu all d'ar pez a ellomp lavaret souba a ra en dour he zreid evel he daouarn ; pare eo, Kouez a ra d'an daoulin ; ni a ell sonjal petra a lavaraz da Zoue ha peger birvidik oa he fedennou.

Lakaat a reaz he boutou hag e teuaz var droad d'ar ger a Lourd, en or vale kaer. Var an hent a oa eur plac'h iaouank o tont euz ar c'hoat, hag a zouge eur fagoden vraz. Tom a oa an amzer, hag ar paourkez plac'hik-ze divar ar mœaz a c'hueze kalz. Leun a skuizder e oa azezet var eur mean var bord an hent, hag e doa lezet he beac'h re bouner da gueza e kichen he zreid. An demezel Jannet Mari Massot a dremenaz a biou o tont leun a joa hag anaoudegez vad euz ar c'hao benniget, eleac'h ma oa bet pareet. Disken a reaz beteg ar plac'h iaouank hag a lavaraz dezhi :

Va merc'h, an aotrou Doue a zo o paouez ober din eur c'hras kaer, pareet en deuz ac'hanoun, lammet en deuz va beac'h divar va c'hein, me a fell din d'am zro dougen oc'h hini.

Hag e kemeraz etre e daouarn rentet d'ar vuez gant an dour Lourd ar fagoden-ze lezet da goueza, he lakeaz var he fen, hag a zeuaz en dro da Lourd peleac'h eun heur araog e doa tremenet klanv ha seziet en he izili. Gret e doa eun usaich mad euz he nerz kenta.

Eur vaouez coz Mari Rapdeville euz borc'h Livron e kichen Lourd pehini oa bouzarez a oa pareet en eun taol. Me a zonje emezhi, e oan er bed all, pa selaouen kleier an Iliz ; n'em boa ket ho c'hlevet tri bloaz oa.

PEDEN,

Introun Varia Lourd, pedit evi-omp !

Introun Varia Lourd, c'hui peuz pareet ar vaouez karantezuz euz pehini on euz bremaïk klevet an histor. Goulennit evidomp ar garantez birvidik pehini a raio deomp eleac'h sonjal atao ennaomp hon nnan, selaou klemmou ha poan an nessa evel ma santomp hon re.

Allumit, tomit en hor c'halonou ar vertuz gaer pehini hon laka a unan gant hon oll breudeur ha gant Doue memez.

Introun Varia Lourd, c'hui pehini o peuz gret kement a viraklou, digorit hon daoulagat ken dall pa zellomp euz ezomou hon nessa ; hon diskouarn ker kalet ouz ho c'hlemmou ; diliamit hon teod ker mud pa zo ezom d'he frealzi ; hon daouarn ker sœziet pa dlefet ho digeri evit sicour ar re baour. Pareit hon eneou ken douget d'ar pez a zell ouzomp, ha ken dieguz evit ar pez a zell euz ar re all ; obtenit deomp senti ouz ar gourc'hemen-ze ker kaer, d'en em garout an eil egile evel bugale ar memez tad, hag ar memez mam ; gourc'hemen pehini a heulier ken fall.

Roït deomp-ni eur galon nevez, kalon Jesus ha Mari. Kassit ar gassoni er meaz euz ar bed kristen, ha lakit da zisken en he leac'h ar garantez.

Renevezit, o pried ar speret santel, renevezit an douar.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp !

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Ar Prins Breiz.

An den guisket e guenn en em gave var ar garrek dirag ar prins Breiz, a gomzaz outhan evelen e brezonek.

— De mad deoc'h, prins à Vened, deut mad ra viot en enezen an derouizet. Ho courc'hemennou zo bet great deomp gant an den goueziek Marzin. Clevet on doa ganthan e tliac'h dont, ha pell zo edon oc'h ho cortos. Siouas, brema me a zo tostig ar maro din, ha n'em eus mui nemet eun nebeudig heuriou da gomz ouzoc'h. Hastomp afo-ta, rak c'hoant am eus da implija an nebeudig amzer ze evit destrei divarnoc'h eul loden euz ar reuziou zo oc'h ho courdrouz, en eur rei deoc'h aliou Marzin.

Var gementse e tosteaz oc'h ar prins, ha gant ar vialen a ioa ganthan en he zorn, e reas var an douar eur rouden e kelc'h en dro da Vreiz. Neuze e soublaz he ben, e savaz he vialen en ear, hag e lavaraz eur ger bennag en eur iez ha ne anaié ket ar prins iaouank.

Neuze ar mor a zavaz evel pa vije o virvi, au tarziou fuloret a deuas beteg ar prins Breiz, hag unan anezho her sammaz, hag her strincaz en islouk. Coeza a reaz, hag e tiskenne, e tiskenne ato ken na voa digouezet e gouelet ar mor. Eno neuze e velas daou zragon scrij ho guelet, ha gantho etre ho skilfou eur brinzez iaouank semplet gant he aoun.

Kerkent ar prins Breiz, leun a gourach, a denn he gleze hag a dag an daou zragon pere a dec'h hag a ia ac'hano en eur iudal evel leoned.

Breiz neuze a eveseuz oc'h ar brinsez iaouank-ze. Bez'e devoa eur genet dispar, trist oa avad evel ar maro. Ne voue ket pell na zigoraz he daoulagad, hag evel ne vele mui au dragoned, e vianeaz he encrez, hag e taolas var ar prins iaouang eur sell a anaoudégez vad. Breiz neuze a azezas en he c'hichen, hag a c'houlemaz outhi piou oa hag a be vro.

— Va hano, enezhi, a zo Stella, (da lavaret eo stereden), ha va zad, hanvet Milio, a zo roue euz a vro an Dour-mor. Pell zo avad n'emaoun ket o chom gant va zad, rag enn dervez, ankenius meurbed evidhon, merc'hed gallouduz, ha renet gant eur vaouez gallousoc'h c'hoaz eget ar re all, hanvet Viviana, a zigouézas var hon aodchou. Dont à réjout abenn, me ne ouzon ket dre be sorserez, da douelli va zad, d'he gontragn da rei dezho enez ar brumen a ioa dezhan,

ha d'am rei me dezho evit cred eus ar marc'had a rea gantho.

Gouscoude, me ne ouzon ket penaus, va zad a zo deut divezatoc'h da gemeret eun tam levezou bennak var ar goal verc'hed-ze a rer deroui zezed anezho. Clask a reas va zenna euz a dre ho daouarn ; ne c'hellas ket hen ober ; ho redia a reaz avad da zevel, var eur garreg a zo en he fart he unan e creiz ar mor, etre enez ar vrumen eleac'h ma chom ar merched-ze hag aod hor bro-ni, eun tour eleac'h m'emaoun-me brema o chom. Ouspen-ze, hoc'hontragnet en deus d'am lezel da vont bep bloas da dremen eur miz enhe balez. Red eo din lavaret gouscoude ez euz, etouez an derouizet-ze ha n'int ket criz evel Viviana, hag hiniennou anezho a ioa mad ouzin, mes epken adren kein Viviana, rag aoun o deuzoll rak galloud ha drougiez houma.

Edon o vont da di va zad pa zeo deut an daou zragon-ze oc'h eus guelet, o deus troet var he ginou ar vak ma edon enhi ha va zachetme gantho do vouelet ar mor.

Breiz a voue touchet bras he galon o clevet histor ar brinsez, hag o sonjal e voa he unaugoal gaset gant ar memes derouizez cris. Ep gouzout cals petra a lavare, e prometas d'ar brinsez he zicourje. Stella hen trugarékea euz he bromesa, pa zilamaz eun dragon all, a grogas enhi, hag araok m'en doa bet ar prins Breiz amzer da sonjal he difen, en doa he c'haset ganthan adarre da vouelet ar mor.

Breiz, strafuiflet, a voue tost dezhan en em deleur en dour var he lerc'h. Mes eun tars mor a deuaz adarre, hag ep ma c'hellas enebi, her c'hasas var ar garreg a beleac'h oa bet sammet, hag en em gavaz adarre dirag an den-ze guisket e guen a ioa deut d'he gaout.

Breiz, kenta ma c'hellas comz, a c'houlénnaz oc'h an den-ze.

— Piou oc'h'hu ? Pe hano a rer ac'hano-hu ? Etre daou e case he zorn d'he benn ha d'he izili all, hag e vele, e voa seac'h he vleo hag he zillad ; ne voa tam anezho glibiet, petra bennak ma voa o tont euz ar mor, hag e c'houlennaz adarre oc'h an dérouis :

— Ha guir eo ar pez am eus guelet, pe n'em eus great nemet uvreal !

— Ha beo eo ar brincez iaouank-ze am eus guélet e strad ar mor ?

— Ia, beo eo.

— Hag he gnelet a rin-me c'hoas ?

— Ia, he guelet a reot ; n'he guelot avad nemet e troad eur bez e devezo laket sevel evidoc'h.

— Mad, mar tlean mervel ken abred, perag e claskit hu dre ho coueziegez distrei divarnon ar reuziou a dle digouezet ganhen ?

— Den iaouang, eme Houarn, n'ema ket en ardanez tud dinerz ha dister gouzout petra a fell d'an oll galloudeg, hag an hini ne voar ket gouzanv poaniou na troubillou ar vuez-ma, ne ket din euz an hano a gristen. Savet oc'h bet, adaleg ho pugaleach, en eur relijion eleac'h m'oc'h euz evit mestr ha skuer an den a boaniou ; n'hen ancounac'hait morse ; list anezhan d'ho ren ervez he volontez ; bez'en deus an oll furnez hag an oll c'hallout ; na glaskit morse en em zistruja ; credit kement a zigouez er bed-ma a zigouez evit mad an den, hag ar zonch-ze a zousai oc'h ankeniou.

Ha brema, va map, oc'h euz izom da ziskuisa ; deut var va lerc'h.

Mont a reas neuze larcoc'h en enezen, varzu eur c'hoad guez siprez a ioa enhan aleziou ledan. Breiz a voue souezet o velet e bord pephini euz an aleziou-ze antercant bez goloet gant mein marbr du ; mes en diveza anezho ar beziou a ioa toullet, ne voa avad c'hoas netra enho.

— Ama ema hor Bered, eme Houarn d'ar prins iaouang. Ama e vezomp beziet a lignez da lignez. Evit gouzout pet rum omp bet, n'oc'h eus nemet conta an aleziou. En alez diveza-ma eleac'h ma velit ar beziou digor, e tleomp beza beziet, me ha va breudeur.

Ne domp ama nemet antercant, hag oll gozig eus ar memez oad. Evelse emaomp a rum da rum meur a gant vloas zo. Oll e temezomp d'an oad a bemp bloas varnuguent. Euz ar vugale a deu deomp ne zalc'homp nemet daou en enezen-ma ; ar re all a gasomp d'a vroion a bell. Evelse e talc'h pep rum da veza ato er memes niver. Pavez deut hor bugale da bemp bloas varnuguent, e temezont ive d'ho zro ; neuze pa ve deut bugale dezho, ni etrezomp re goz a gemer louzou consket, hag a zisken er beziou-zè toullet diaraog evit hon digemeret.

— Mes neuze, eme ar prins Breiz, e roit ar maro deoc'h oc'h unan. Ha penaus, hac'hui oc'h anaout al lezen gristen, ha c'hui o viret ouzin me bremaik d'en em deleur er mor, e zit gouscoude d'en em zistruja ?

— Gortozit, eme an derouiz, lavaret em eus deoc'h pebez giz a ioa ama diaraog, ha ne ket an hini zo brema abaoue ma zeo deut sclerijen en Aviel beteg enhomp. N'en em zistrujimp ket ; evidon me da viana n'em eus ket a zonch d'en ober.

Al lezen-ze a gavit criz, a oa bet roet ama gant antercant derouiz, ar re genta a deuaz ama da chom. Ar re-ze a gempennaz an enez-ma ker caer, ma voue roet dezhi an hano a enez burzudus. Abaoue, evel m'am eus lavaret deoc'h ez eus meur a gant vloaz, ha pep tra a ioa chomet ama evel ma voa bet reizet gant an antercant derouis kenta bete ma zeo deut Marzin d'hor guelet goude ma zoa en em c'hreat he unan christen.

(*Eur pennad all...*,) G. M.

Enterramant eur c'hi.

Bez' ez euz eun orin dud hag a lavar huel n'euz ket a Zoue, n'euz ket a ene. Mes ma ne zeuz na Doue nag ene, eo eta eun dra diot kas ar c'horf d'an ilis goude ar maro. Setu perag ema ar c'hiz e touez ar franc-maçonet kas ar c'horfou d'ar vered eb belek, eb kroaz, eb dour benniget, evel pa ve an den eun anneval. Setu ama ar pez a zo c'hoarvezet divarbenn-se er gear a Lion, brema ez euz eun nebeut misiou.

Er gear ma zeuz menek anezhi, ez oa o chom eun den he hano Drouillat. Den dizoue ma zo bet biskoaz, eur franc-maçon euz ar c'henta danvez, pe mar kirit eun difoutre, eun den ha na glaske nemet toler dismegans var ar relijion. Ar sitoyen-ma a vire, eur blijadur he velet, he zeveriou a zen dizoue, da lavaret eo, caout an dro da veza tomet, badaouet da viana pemp gueich er zizun, reï fest ar vaz d'he dam maouez aliesoc'h eget bemdez. Var an daou boent-ze, ne oa netra da damall da Zrouillat.

Nag a istim a oue evithan etouez he gamaraded. Morlarjes ebet, ebat ebet, lunvez ebet, hag e vije bet teir er zizun, nemet hema a vije bet euz ar barti. Drouillat eta a gemere an hent da veza eun dra bennag a vraz gant an amser, depute pe da vianha konsaillour jeneral, Ha perak ne vije ket?

Ouspenn ar vertusiou a rea dezhan beza guelet dreist ar re all, en devoa c'hoaz en he amser dremenet peadra da veza remerket. Rag-se, tri miz prison evit beza sklabezet gant he c'hinou louz eur c'hoar a jarite, c'huec'h condanation evit beza chomet a-hed he gorf var an hent da roc'had er vouillen, eur bloavez all var ar blanken dre m'en doa bet he viziet re hirr ha kamm. Lorc'h a ioa ennhan abaoue ma oa bet les-hanvet ar merzer gant he gamaraded.

An den dizoue-ze en doa evit greg eur gristenez a c'houzanve pep tra eb lavaret grik, hag a zave he daou graouadur e karantez an Aotrou Doue. Biskoaz den ebet n'he c'hlevas o klemm evithi da veza bet guir meur a veach d'hen ober.

Da genta Drouillat ne entente ket e vije badezet he vugale, hag hi eb lavaret ger a rea ho badezi. Ne raïnt ket ho fask kenta emezhan, ne fell ket din. hag hi ho c'hase d'ar c'batekiz, o c'houzout ervad an toliou baz a dlie koueza var he diouskoaz pa vije dizoloet ar podad. Var dro miz gouere ar iaouanka anezho a gouezas klanv, hag eïste goude edo diskaret gant ar maro. Dioc'htu Drouillad a gasas kelou d'he gamaraded, hag ho fedas evit an interramant sivil.

Gouscoude he c'hreg maouez a feïz e doa enebet an hirra ma c'hellas, mes ar sitoyen a lavare ez oa hên ar mestr, ha dezhan da c'hourc'hemenn. Ar paour-keaz maouez ne ouïe ket penoz ober evit lamet he c'hraouadur euz a dre daouarn louz al lamponed-se. Mont a reas da gaout eun den a aviz mad he hano Autrou Laborde.

Hema a bell-zo en doa c'hoant da c'hoari eun dro d'ar franc-masonet. Lezit eme an Autrou Laborde d'ar vam, lezit ac'hanon da gas an tol da benn. Bezit dichal, n'ho devezo ket m'hen tou deoc'h corf ho kraouadur. Ar vam en em dennas gant an esperans e vije eat he c'hraouadur dan ilis.

Antronoz-vintin an Autrou Laborde a ioa oc'h ober an dro d'an ti, o c'hedal ar mare da ober he dol. Kenta ma velas oa Drouillad o vont da di eur marc'hadour guin el leac'h ma zoa digouezet dija ar gamaraded. Pignat er gambr m'edo corf ar c'hraouadur maro, he denna euz an arched, lakaat en e leac'h eur c'hi a ioa ganthan en eur zac'h n'oa bet evit an Autrou Laborde nemet keit hag eur c'houitelladen. A benn diou-heur ac'han en iliz parrez, emezhan d'ar vam. Prestik goude e tigouezas Drouillad gant he gamaraded. Unan anezho a gemeras an arched dindan he gazel, hag ar re all var lerc'h anter-vezo.

Unan ebken a iea eün gant he hent, reud he jaritellou, huel he benn, an hini eb gouzout dezhan a zouge dindan he vreac'h eur c'hi.

Erruet er veret ar gamaraded en em vodas en dro d'ar bez. Neuze ho pije guelet, unan anezho o tenna euz he c'hodel eun tam paper louz sklabezet gant ar guin hag d'he heul c'huez ar butun hag an huzuil.

« Va breur keaz, eme al lenner, aveac'h ma poa digoret da zaoulagad da sklerijen an deiz ma z'int dija klozet, hirio da dro, varc'hoaz da unan all. Renet a teuz eur vuez kaer... » Eur c'hoarz oa klevet neuze, an Autrou Laborde deuet di o klevet hano euz ar vuez kaer en doa renet ar c'hi, ne c'hellas ket miret da zirolla da c'hoarziu.

Mes setu ama eun abaden all, klevet ez oa, o tra spontuz, o tra sabatuuz, klevet ez oa eur c'hrouignaden o tont euz an arched. Eun trous, eur storlok da lakaat ar bleo da zevel var ar penn. Golo an arched a zidammas, hag eur foultren pez ki a zifourchas c'houezet he vleo, an eonen en he c'hinou. Kerbuan an oll gamaraded da skarza ac'hano evel pa vije bet an diaoul pe an ankou var ho lerc'h. Unan ebken a jomas, Drouillat a ioa kouezet gant ar spount.

Prest goude, an dro-ma a zo bet anavezet e kear, kalz o deuz c'hoarzet hag a c'hoarz c'hoaz, ar franc-maçonet, an interrerien chass avad a zo tenval ho fenn abaoue an abaden-ze, ha mar teuont eur veach bennag da gas unan euz ho re d'an douar, o deuz ato aonn da interri eur c'hi. Ar pez a c'hoarvez ken aliez ma interrant eur franc-mason. MAB AR BAE.

Ar beleg divar ar meaz.

I.

Napoleon, den a speret
A ioa boazet da lavaret :
« Pa velan-mé er soudanen
« Gant respet me a stou va fen. » (1)

(1) Komzou Napoleon goz d'an duk a Jotri : ar gwel ez ar beleg a ra din plijadur, soun ér c'hloc'h a ra dridal va c'halon. — Tennet ez al levr galleg : *Napoleon Religieux*.

Ar gwel hebken ez er beleg
A ra dridal er c'hristen c'houeg,
A dle plijout da beb hini
A glask vad an oll a zevri.

Gweach all da Dobi mab Israël
En em ginnigas Raphael,
Da vlenia e Vab ker karet
Ha d'hen digass en dro iac'h pesk.
Er veach hir en d'euz peb hini
Ha kalz trubuill da enebi,
Evel Raphaël, ar beleg
A denn hor lostr d'oc'h ar garreg.

Ia, peb beleg evel en eat
Da beb den gwirion ha leal
A ro alc'houez hent ar furnez
Mil gweach gwelloc'h eghet danvez.

Ar beleg so er sklerijen
Hag a drec'h an denvalijen
A gaver ebarz er c'heariou
Kerkoulz evel var ar meaziou.

P'eo ar beleg ken talvoudeg
E tlefe peb den kalouneg
He chelaou koulz hag he garout
Hag he zioual gant he c'hallout.

Er brezellou peurliessa
E vez klasket da ghenta tra
Laza kement a c'houre'hemen
Evit berraat an abaden.

Ar vuez-ma so er gwir brezel
A ra terri meur a ezel
Darn a c'hounit darn all a goll
N'euz nemet stourm dre ar bed oll.
Ar beleg eo hor c'habiten
Hen eo a dle kerz en hor pen
Rak-se outhan kanfartet fall
Ne heanint ket da vragal.
Pen ar stourm er veach diskaret
Raktal tachen so gounezet
Ar veleyen a zismeghint
Ha m'ar gallont ho bruzunint.

Loulou fall hon enebourien
A ziskwez deomp ar gwir rouden,
D'hor beleyen dalc'homp stard mad
Daoust da ganfartet d'ho c'hassaat.

(Da veza kendalc'het er veach all).

J. FAVE.

An Aotrou Bourhis, person Plonevez-ar-Faou, an Aotrou Enu, bet person e Kerhaes, an Aotrou Masson, vikel e Sant Lois Brest, hag an Aotrou Cabon, vikel e Kernilis, a zo maro er sizun dremenet.

An Aotrou Leap, vikel e Pont-Croas, zo hanvet person Kerglof.

An Aotrou Tourmen, vikel e Plogoff, zo hanvet vikel e Pont-Croas.

An Aotrou Coupannec, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plogoff.

An Aotrou Kervennic, nevez beleget, zo hanvet vikel e Kernilis.

Eur missioner, ginnidig a Vreiz, an Aotrou'n escop Poirier, a zo eat en dro d'he vission etouez an dud gouez, goude beza bet pevar miz en he vro eleac'h ma voa deut evit guellaat he iec'hed.

Ar skuisder euz he veachou var droad ha var varc'h en he escopti braz en devoa hen dinerzet, hag e voa bet red dezhan dont da gemeret ear ar vro eleac'h ma voa ganet evit gallout parea. E daou zevez varnugent, mar bez mad an amzer, ec'h allo mont en dro d'he vission, da escopti Roseau, en enez Döming.

Cavet en deus da gas ganthan missionerien nevez. Palez an escop eno a zo eul lochen goat, evel ma zeo lochennou oll dud ar vro. En escopti-ze ez eus tud venn, tud du, ha tud anter-venn hag anter-zu. Lod a gomz ar galleg ha lod all ar saosnek.

Vardro enez Sizun ha beg-ar-raz ec'h echuer brema, ervez ar c'heleier, daou dour-tan nevez savet evit sclerijenna ar mor en eul leac'h ken danjeruz hag a goller kement a listri enhan. An daou dour tan-ze a zo unan anezho var ar garreg hanvet *Tevenek-braz*, hag egile var beg ar raz. Vardro eno ar mor a zo kement a gas varnezhan ma string al listri var ar reier pa zonjer nebeuta, ha ne oufet ket ober re evit sicour an dud a vor a zo red dezho tremen dre eno. An daou dour-tan-ze a vezo elumet ep dale.

Ervez ar c'hazetennou, n'eus ket bet, abaoue 1863, eost ebet ker coulz hag an hini zo bet er bloa-ma.

Bet ez euz e Frans, e 1874, cant daouzek milion a bouezelladou guinis. Evit ober bara hag hada ec'h implijer dek million ha pevarugent pouezellad. Bez' ez eus eta daou varnugent million a boezelladou ouspenn ar pez zo red.

A ugent lur ar boezellad, an daou varnugent millionze a boezelladou a zao da bevar c'hant daouugent milliou a luriou a c'hell ar Frans da denna euz ar broiou estren, o verza ar pez e deuz a re a ed.

An aotrou Brun, person Plouarzel zo maro en dervezioù-ma.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intanston jeneral evit mis Du.

Skigna ar Breuriezou hag an oberou all evit difen ar feiz catolik.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

HENTCHOU-HOUARN ORLEANS.

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'eur e tiblas pep trein.				
Paris ..... *Dib.*				8h45n.	
Naoned........				6 40m	
Savenay........				7 29	
Redon	5h »m		6h50m	8 52	
Guened	6 28		8 3	10 24	3h40n.
Santez-Anna....	6 54		» »	10 44	4 6
Auray	7 6		8 35	11 10	4 20
Lorient	8 45		9 24	cr. 40	5 42
Gestel.........	8 35		» »	cr. 29	6 4
Quimperlé......	8 57		9 55	cr. 48	6 25
Bannalec.......	9 21		» »	1 44n.	6 49
Rosporden......	9 39		» »	1 29	7 7
Quimper	10 6m	5h30m	10 52m	2 2	7 46
Quéménéven.....		6 »		2 27	8 16
Castellin		6 30		2 52	8 50
Quimerch		6 58		3 14	9 23
Hanvec		7 24		3 33	9 43
Daoulas........		7 38		3 48	10 »
Dirinon		7 58		4 4	10 49
Landerne... *Arr.*		8 47		4 20	10 38
Brest ..... *Arr.*		9 5m		5 10n.	11 40n.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'eur a tiblas pep trein.					Priz ar plasou. 1res	2es	3es
Brest ..... *Dib.*		7h45m		2h »n.	7h30n.	» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Landerne. *Dib.*		8 35		2 45	8 50	» »	» »	» »
Dirinon		8 53		3 5	8 32	1 35	0 95	0 70
Daoulas.		9 4		3 48	8 46	2 35	1 75	1 25
Hanvec.........		9 49		3 34	9 2	3 55	2 65	1 95
Quimerc'h......		9 34		3 54	9 24	5 05	3 75	2 85
Castellin		9 57		4 47	9 49	6 65	5 00	3 65
Quéménéven ...		10 48		4 38	10 42	8 25	6 20	4 55
Quimper	6h »m	10 53	cr. 20	5 13	10 38n.	10 45	7 85	5 75
Rosporden......	6 38	11 32	cr. 53	5 45		12 90	9 65	7 05
Bannalec.	6 55	11 48	1 40n.	6 4		14 30	10 70	7 80
Quimperlé......	7 19	cr. 44	1 32	6 24		16 00	11 95	8 85
Gestel.........	7 39	cr. 30	1 48	6 44		17 35	13 00	9 55
Lorient........	8 5	1 5n.	2 8	7 14		18 45	13 85	10 40
Auray.........	9 35	2 5	3 »	8 14		22 75	17 40	12 55
Santez-Anna ..	9 43	2 41	» »	8 21		23 45	17 35	12 70
Guened	10 8m	2 44	3 31	8 49		25 40	18 85	13 80
Redon		4 24	4 51n.	10 27n.		29 95	22 55	16 50
Savenay.......		2 35				31 80	23 90	17 45
Naoned		6 52n.				36 20	27 20	19 05
Paris...... *Arr.*		5 5m				84 20	60 05	44 10

HENT HOUARN AR C'HUZ HEOL.

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'eur e tiblas pep trein.					
Paris..... *Dib.*		8h »n.			10h30n.	7h30m
Ar Mans.......		4 2m			5 40m	cr. 9
Roazon........		4 39	5h »m		10 50	3 55n.
Sant-Brieuc....		6 52	8 5		1 48n.	7 4
Guingamp......		7 29	8 56		2 44	7 58
Belle-Isle......		» »	9 22		3 15	8 24
Plouigneau		» »	10 28		4 16	9 28
Montroulez	7h10m	8 45	10 50		4 40	9 51
Pleyber-Christ..	7 26	» »	11 8		4 59	10 8
Sant-Thégonnec	7 36	» »	11 18		5 14	10 18
Landivisiau....	7 59	9 47	11 37		5 34	10 37
Landerne......	8 30	9 36	cr. 4	4h34n.	6 4	11 4
Kerhuon	8 48	» »	cr. 23	4 50	6 20	11 22
Brest...... *Arr.*	9 5m	10 » m	cr. 45	5 10n.	6 35n.	11 40n.

BREST DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'eur e tiblas pep trein.						Priz ar plasou. 1res	2es	3es
Brest...... *Dib.*	7h »m	7h45m	11h30m	2h »n.	4h »n.	7h30n.	» »	» »	» »
Kerhuon	7 44	8 7	11 45	» »	4 42	7 42	1 54c	» 165c	» 145c
Landerne......	7 35	8 20m	cr. 9	2 23	4 33	8 4	2 35	1 75	1 25
Landivisiau....	7 58		cr. 34	2 42	4 54	8 26	4 20	3 40	2 20
Sant-Thégonnec	8 49		cr. 58	» »	5 45	8 46	5 65	4 20	3 05
Pleyber-Christ..	8 30		1 14n.	» »	5 24	8 56	6 50	4 70	3 35
Montroulez	8 50		1 39	3 47	5 50	9 10n.	7 40	5 50	4 05
Plouigneau	9 9		1 57	» »	6 14		8 60	6 45	4 70
Belle-Isle......	10 10		3 10	» »	7 30		12 65	9 50	6 90
Guingamp......	10 36		3 44	4 35	8 5		14 55	10 85	7 95
Sant-Brieuc....	11 40		4 48	5 38	9 3		18 35	13 70	10 05
Roazon........	2 55n.		7 40n.	8 »			30 75	23 05	16 90
Ar Mans.......	7 42			cr. 5			50 75	38 05	27 85
Paris ..... *Arr.*	11 40n.			4 45m			76 75	57 55	42 45

DISSADORN 21 DU 1874. N° 512 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec re

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genla cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, *21 Du 1874*.

Doue a scuil, var gement en deus crouet, ar bannou eus he c'hened, evit ma lennimp he bano e pep leac'h varnezho. Petra eo, eme sant Thomaz, an oll draou crouet a zo er bed, nemet ho c'henaliez a c'henou a goms deomp euz a zoue, nemet ho c'henaliez a skeuden dre bere en em ziskuez deomp, ho c'henaliez a brezant a ro deomp en he garantez ? Setu perak Doue a lezas pell ar bed ep rei dezhan ar scritur sacr, evit contragn an dud d'he glask ha d'her studia en traou crouet. Doue, eme Sant Paul, n'en deus lezet morse ar bed ep eun testeni sur hag asur euz he oll c'halloud, hag an testeni-ze eo ar gened dispar euz an oll draou crouet renket ha reizet ganthan evel ma zint, evel eul levr eleac'h ma lenner he furnez, he c'halloud hag he vadelez. Hag an oll stered euz an Env a c'heller da gemeret evit ho c'henaliez a lagad dre bere hor c'hrouer, evel eun tad mad, hag ar guella euz an tadou, a zell hag a evesa oc'h pephini euz he vugale. Pa en deuz eta Doue kement a zoursi ac'hanomp, ha pa en deus crouet pep tra evidomp, ha ne deo ket ive dlet deomp-ni he garet ha caout zonch anezhan e pep trá ?

An den eurus Paul ar groaz a grede o devoa an oll grouadurien eur vouez evit lavaret d'an den : « car an hini en deus da grouet ! » Aliez her guelet o vale var ar meaz, hag e selle piz oc'h ar geot, ar bleuniou, ar guez, hag avechou e touche outho gant he vaz, en eur lavaret : roit peoc'h ! roit peoc'h ! evel pa glefche ho mouez ha ma vije ar vouez-ze eur rebech evithan. Aliez e lavare d'he ziskibien sellet oc'h ar fleur hag oc'h ar plant, rag eur gentel a roont d'an den ; evel ma savont oll varzu an Env, an den a dle ive sevel he zonch hag he ene varzu he grouer.

An ene en em denu ato varzu ar pez n'en deus ket a dermen ; ar pez en deus termen a zo re nebeut evithi, ne ro ket dezhi he goalc'h. An den, evit guir, en em dro aliez varzu enhan he unan o clask an dra didermen a c'helle lenni he galon ; rei a ra he zonjou he unan d'an traou crouet ; ho c'haout a ra laouen pe drist ervez ma zeo trist pe laouen he unan ; ma na zao ket hueloc'h avad, ar galon-ze a chomo ato goullou.

Sant Paul a rebeche d'an dud goueziek paien euz he amzer da veza serret ho daoulagad oc'h an daolen gaer a oberou Doue, da veza chomet ep he anaout, pe da veza chomet ep renta gloar dezhan mar o doa he anavezet.

Ah ! na vezomp ket henvel oc'h an dud dall ha dianaoudek-ze a ancounac'ha ho c'hrouer hag hi beuzet en he vadoberou ; sonjomp e madelez an hini a gemer kement a zoursi ac'hanomp, en deus crouet traou ker caer evit renta servich deomp ; sonjomp ne déo kement se oll nemet eur skeud euz ar pez en deus pourchaset evidomp en eur vuez eürusoc'h.

Rom. — Setu ama eur pennad bennag euz a brezegen ar Pap da gatoliked Rom :

« An abostol Sant Paul en doa eur garantez vraz evit ar gristenien euz ar guer a Philip. Ar gristenien-ze ive a garie calz an abostol, ha pa voue laket, ama e Rom, er prizon, eleac'h ma voa en dienez a bep tra, e tigaschont d'he gaout eun den a ilis, douetuz ho escop, evit digas dezhan sicour euz ho ferz hag he gonsoli en he drubuillou. Evit ho zrugarecaat, Sant Paul a scrifaz al lizer caer-ze a lenner c'hoas en hon amzer, hag a voue caset da ilis Philip gant an escop-ze deut da gemeret soursi euz an abostol.

« El lizer-ze Sant Paul a lavar da gristenien Philip chom ferm e Doue ; ha me ive, va bugale ger, a lavar deoc'h evel an abostol : ia, ia, chomit ferm e Doue. Chomit stard en ho sa epad ma coez hirio kement a draou en ho foull. Bezit a unan evid pidi, evit rei aliou mad an eil d'egile, er guel euz a c'hloar Doue hag euz a silvidigez an eneou.

« Ha p'eo guir ar gouel a hirio a zigas da zonch deomp oll ez eus savet eur vanden ep niver a zent, a

bep carter, a beb bro, a bep iez, troomp hon daoulagad var an arme-ze ep niver a eneou santel a vev, hag a vevo epad an eternite en eur mor a levenez, evit ho lacat, dre hor pedennou, da rei scoazel d'ar vanden vraz a veachourien a vale var an douar adreuz a bep seurt trubuillou, hag a zo red dezho stourm oc'h enebourien orgouilluz ha dizoue a garfe distruja ar vouenn dud dibab, ha lacat en ho leac'h enebourien da Jesus-Christ.

« Va bugale ger, guelet a rit pegement a zroug a rer. Ar scridou fall eo unan euz ar goasa traou a zervich d'hon enebourien evit scuilla ar c'hontam. E guirionez, e Rom e vouller brema cazetennou, ne ket e cus, mes dirag an oll, evit skigna ar c'hontam, evit scuilla eur c'hlaouren a lavarfet a deufe euz an ifern, evit teleur mez ha dismegans var an dud honest, abalamour epken ma zint catoliked pe tud a ilis. Larcoc'h zoken e zeont, rak blasfemi a reont a eneb ar zent ha beteg a eneb roue ar zent, hor Zalver Jesus-Christ.

« Setu aze ar pez ma zomp condaonet da velet. En derveziou diveza-me ez eus digaset din meur a gazeten, hag e pen ar re all unan dreist an oll hag a zo eur scrij an traou difeiz a zo enhi. Ha pebez glac'har ne déo ket evit va c'halon gouzout e skigner ar gazeten-ze etre daouarn an oll, etouez ar bobl ha beteg el lochennou paour, hag ho lenner gant prez, ha pegement a eneou n'en em goll ket o lenn viltansou evelse ?

« Meur a vech dija on eus condaonet ar c'hazetennou-zé, ha brema ho c'hondaonomp a nevez; pe kentoc'h, nevezi a reomp an difen on eus great meur a vech da lenn ar scridou-ze. Hirra ma c'houfe beza mad ar scridou-ze eo d'ar vicherourien, pephini en he vicher, d'ar goff da c'hoeza tan en he c'hovel, d'ar c'here, da lacat en dro d'he bek, d'ar c'hemener da gemeret muzul evit ober dillad nevez. Aoun braz a zo rag ar c'hontam a laz ar c'horf, ha n'euz aoun ebet rag ar c'hontam a laz an ene. Cablus meurbet eo ar re a scrif hevelep viltansou, ha cabluz eo ive ar re ho lenn hag ho skign...

« Evidoc'h-hu, hor bugale ger, c'hui pere a vel a dost an oll bechou a skigner evit coll ha touelli an eneou, a gleo kement a c'hourdrouzou a rer deomp, en em droit varzu Jesus-Christ evit ma plijo ganthan, ne ket epken ho kendelc'her er feiz, mes c'hoas creski ar feiz-ze enhoc'h. Ra vezo ho feiz henvel oc'h hini ar c'hantener hag ar Gananeen meulet gant Jesus-Christ. Bezit sur neuze e c'hellot gouren ha tréc'hi likizien satan.

« O pet feiz, mes ar feiz beo-ze a ro ners calon hirio d'ar gristenien en Turki hag e broiou ar sao-heol evit gouzanv gourdrouzou hag heskinerez an drubardet paien a zo ken disleal en ho c'henver. O pet feiz, mes ar feiz beo-ze a veler iac'h en Allmagn, hag a gendalc'h eskibien, beleien ha christenien catolig e creis persecutionou eun darn protestanted. O pet feiz, mes ar feiz beo-ze a velomp e carteriou zo en Amerik, eleac'h ma taoler an eskibien er prison, ha ma fell d'ar franmansoned delc'her ar rencou huela en ilis catolik.

« Ia, o pet feiz, ha bezit sur e velot ar victor. Guelet a reot penaus Doue, ra vezo meulet he hano santel, a zelaouo ho pedennou, hag a roi deoc'h an ners calon hag ar fermder-ze oc'h euz izom da gaout, evit ma c'hellimp, c'hui denved euz a vanden Jesus-Christ, ha me he vikel pegen indin bennak ma zoun, kendelc'her stard da ober hon dever.

« O va Doue, erbedi a ran ouzoc'h ar bobl a zo ama dirazhou, hag an hini zo er meas ; erbedi a ran ouzoc'h ar bobl catolig euz an Itali, hag an hini zo skignet dre an Europ hag e kement corn a zo er bed, roit dezho ho pennoz evit ho c'hreaat, evit, scoazellet ganeoc'h, ma vezint trec'h d'an oll gourdrouzou, ha ma raint ho dever gant ar fermder-ze ma comzan anezhi.

« Ra vezo ar vennos-ze scuillet varnoc'h en heur ar maro ; ra en devezho pephini ac'hanoc'h eur beleg en he gichen, evit ma c'hello ar belek lavaret neuze : O va Doue, guelet a rit ar c'hristen-ma, guelet a rit an den-ma oc'h eus crouet, hag a c'halvit brema da vont dirazoc'h. O va Doue, her gouzout, a rit, pec'het en deuz ; ia, pec'het en deuz, evit guir, mes n'en deuz ket nac'het ar feiz, hag evelse e c'hell beza din eus ho trugarez, e c'hell beza din da vont da gana ho madelezou epad an oll eternite. »

G. M.

Introun Varia Lourd.

Navet devez varnugent.

Epad ma oll buhez ma daoulagat a zo bet mad tre, guelet a ren euz a bell, ha lenn a hellen neuz forz pegen tost vije bet al leor d'am daoulagat ; aliez em euz tremenet an noz o studia, heb beza morse skuiz ma daoulagat. Foge em boa da gaout daoulagat evelze.

Peger poaniet e oan eta pa veliz var dro ar miz even hag ar miz gouere 1862 penaoz a vanke ar guelet din. Euz an noz ne oan ket goest mui da labourat hag e renkiz chom heb lenn na skriva. Mont a riz da gaout daou zen habil, an autrounet Desmares ha Giraud-Teulon medesinet an daoulagat.

Al louzou a rojont din na-reaz vad ebet ; ar boan a zeuaz evel eur boan da badout evit an nemorant euz va buhez.

Lavaret oa din gant ar medisinet chom heb ober labour ebet ken. Kemeret a riz lunedou glaz, kuitaat a riz ar ger a Bariz, hag e oan e ty va mam e Coux var lez ar steir Dordogn. Kemeret em boa eur paotrik pehini a skrive ar pez a lavaren dezan, hag a lenne din el leoriou em boa ezom da lenn ; miz guengolo oa deuet. Tri miz oa ezoan er stad-ze, hag e teuen da c'hlac'hari. Eun dristidigez vraz a vantre va c'halon, n'el lavaren koulzkoude da zen ebet. Va c'herent ha va mignonet a sonje evel ma sonjen ma unan, penaoz e renkjen koll va daoulagat.

Eur mignon em euz, eur mignon abaoue ma bugaleach da behini a lavaran ar boan hag ar joa pa m'euz anezo. Lakaat a riz skriva dezan euz va ferz eul lizer e pehini e lavaren dezan an oll glac'har em boa.

Va mignon a zo protestant hag he c'hreg ive, na hellan ket lavaret he hano.

Digas a reaz respont din euz va lizer d'ar bemzek a viz guengolo. Souezet braz e oan o lenn anezan.

Va mignon ker, emezan, da lizer en deuz gret plijadur din ; hogen c'hoant em euz da velet eul lizer skrivet ganez. An derveziou tremenet en or zont euz a Gauterets ez oun bet e Lourd kichen Tarb, hag oun bet beteg ar c'hao brudet, hag em euz klevet komz euz kement a bareou burzuduz c'hoarvezet eno, ma lavaran did kemer euz an dour a zeu ac'hano. Mar vijen bet catolik evel-doud, ha klanv evel ma zout, na vankefen ket da voalc'hi va daoulagat gant an dour hurzuduz-ze.

Mar deo guir penaoz ar re glanv a zo pareet eno, martreze te a vezo pare koulz hag hini, mar ne deo ket guir e ve pareet an dud eno, ne golfez ket kalz o vont da velet.

Ne deo ket red memez mont beteg ar c'hao ; be a heller chom er ger ha lakaat digass euz an dour-ze.

Al lizer-man euz va mignon a reaz din da sonjal ; penaoz eur protestant a ra din eur seurt ali ? N'em boa ket a c'hoant koulzkoude da senti hag e respontiz dezan penaoz n'em boa ket a feiz avoualc'h.

D'ar c'henta deveziou euz ar miz here e renkiz mont da Bariz. Va mignoun en em gave eno gant he c'hreg ; mont a riz d'ho guelout.

Va mignon a oa e ty he c'hoar pehini a jom e Paris gant he fried.

Hag ho taoulagat, a c'houlennaz diganen an introun *** pa deuiz er zall ?

Va daoulagat a zo ataò memez tra hag e kredan ezint kollet da viken.

Mæz perag na rez ket ar pez em euz lavaret did, eme va mignoun din ; na ouezan ket petra a ra din sonjal penaoz te a vezo pare.

Ma, a leveriz dezan, na ouezan ket, mæz na gredan ket ar pez a ve lavaret divarben ar miraklou ; an dra-ze a hell beza ; na lavaran na ia, na nan var gement-ze ; n'em euz ket c'hoant koulz-koude da ober ar pez a leverez.

N'hellez ket sonjal evel-ze, eme va mignonn ; mar dont kristen mad, hervez da religion e renkez kridi er miraklou. Perag-ta chom heb kemeront euz an dour-ze ? petra gousto did kement-ze ? mem euz lavaret did an donr-ze na hell ket ober drouk ; rag dour ordinal eo. Ha pa ze guir te a zo kristen katolik, hag e kredez stard en da religion ha ne dont ket souezet e teu did ali da vont da gaout ar Verc'hez aberz daou protestant ? Me el lavar did diaraok mar bezez pareet, me a vezo prest d'en em renta katolik ive.

An introun a lavaraz evel he fried, hag ho c'hoar, hag ho breur kaër a lavaraz din kemeret euz an dour-ze.

Ma, a leveriz dezo, mont a ran da lavarout deoc'h ar gouelet euz va c'halon. Neket ar feiz eo a vank din, hogen douget oun da bec'hejou dre sempladurez, hag an dra-ze siouaz a zo stag euz va c'halon, ha ma teufe Doue da ober eur mirakl evidoun e renkefen dont neuze eur zant dre anaoudegez vad. Hag an dra-ze a spount ac'hanonn ; mar teu Doue d'am parea dre vurzud petra a c'houlenno diganen evit an dra-ze ? D'ar medisin e ve avoale'h rei arc'hant ; mæz da Zoue ? C'hui a gav an dra-ze divalo euz va ferz ; guir eo, setu aze paourentez ma c'halon, c'hui a sonje penaoz e oa sempleet va feiz, oh neket an dra-ze eo, kridi a ran ec'hell beza gret ar mirakl-ze. — Koulz a renkez breman ober ar mad evel pa vijez pareet dre vurzud a lavar hen, ma teufez da veza pareet gant eur medisin, an dra-ze vije beza pareet a berz Doue ive.

Ret eo did beza kristen mad n'euz forz penaoz. — An dra-ze ne oa ket e va speret.

Koulzkoude kement oa gret varnoun gant va mignonet ma renkiz lavaret dezo em bije gret ar pez a c'houlennent.

Dioc'h-tu p'am bezo eun den da skriva evidoun, e skrivin da Lourd, a leveriz dezo, me zo digouezet hirio e Paris ha n'em euz ket bet amzer da glask eur skrivagner.

Me a skrivo evidoud, eme va mignoun.

Ma, varc'hoaz e teuin ama da zijunia, ha goude an dijuni, te a skrivo al lizer.

Perag varc'hoaz, skrivomp hirio, hag e vezo eun devez gounezet evidomp, emezan.

Er gampr e kichen oa liou ha paper, va mignon a skrivaz evidoun da autrou Person Lourd ar pez a leveriz dezan.

An devez varlerc'h va mignoun a deuaz d'am c'haout.

Va mignon ker, emezan, pa zeo guir e teuz sonj breman da c'houlen evidoud eur mirakl digant Doue, eo reet did ober kement zo dleet evit obteu anezan, gra eta ar pez a zezk did da relijion. Kea da govez, ped Doue gant doujaus, ha lak da ene e stad vad ; an dra-ze a zo ar c'henta tra da ober.

Ar virionez a zo ganez, emeve, ober a rin ar pez a lavarez din. Te a zo eur protestant iskiz avad. Deac'h te o oa o prezek din kaout feiz hag hirio e teuez da brezek din c'hoaz divar ben an oberou mad euz hor religion. An hini a glefe ac'hanomp hon daou, te protestant ha me katolik, a vije souezet braz.

Me, eme va mignon a zo eun den hag a fell dezan guelont e pelec'h ema ar virionez; hag a fell din ober va enklask ervad ; me a ra evel eun den o klask an traou a zo dleet dezan evit ober mad ar pez en deuz c'hoant da obe. Koulz-koude ma sentiz ket euz va mignon, rag va ene a oa klanv neuze gant ar pec'het he na felle ket din mont er meaz euz ar stad fall-ze siouaz !

Eur sizunvez a dremenaz evelhen. An autrou hag an

introun *** a c'houlenne bemdez mar oa deuet an dour. An autrou person Lourd a zigassas din respont hag a lavare penaoz an dour oa lakeet en hent houarn, hag a zeuje din heb dale.

Mal oa ganeomp kaout an dour-ze, koulz-koude c'hoant au daou brotestant oa birvidikoc'h c'hoaz evit va hini ; en anaout a ran gant keuz em c'halon.

Va guelet a oa atao fall braz, na oan nag evit lenn nag evit skriva ken.

Eun devez goude kreiz-de var dro peder heur, an dra-ze oa d'ar guener, e teuen d'ar ger klanvoc'h evit an deveziou all.

Pa oan o pignat en diri, an hini a zo karget da zivoal an nor em galvaz, aman ez euz eur voestik evidoc'h, digasset euz an hent houarn, emezan.

Mont a riz buhan d'he c'herc'hat, lenn a riz an adress hag e oa skrivet ouspen var ar vouestik koat guen ar præposiou-man ; dour ordinal euz a Lourd.

Skoet oan em c'halon, hogen na leveriz netra da zen,

Mad eo, e leveriz d'an den-ze ; me he c'hemero bremaïk, mont a ran e ker ; hag e ziz kuit en or sonjal, hag e valeiz eun neubeut var ar ru.

An dra-ze zo eun dra e pehini e renker sonjal mad, emeve, va mignon a lavar ar virionez, red eo dign en em lakaat e stad va ene, n'oun ket evit goulen digant Doue eur mirakl. Be a renkan klazk pare va ene araog pare va c'horf.

Mont a riz betek ty va c'hoessor, an autrou Ferrand de Missol, bœlek pehini a jome tost euz an ti eleac'h ma oan dizkennet. Ar plac'h a lavaraz din penaoz ne oa ket er ger ; deut, emezi da seiz heur euz an noz. Mont a riz kuit neuze ; aboan ec'h en em gaviz var dor ar ru, ma jomiz em za. Na ouien ket petra da ober, pe mont da velet eun bennag hag em boa c'hoant braz da velout, pe dont en dro d'am zy evit pedi Doue. Pell e chomiz heb gouzout petra da ober ; erfin an antrou Doue a oe treac'h din hag e teuiz d'ar ger.

Kemerout a riz ar vouestik e pehini oa an dour Lourd, hag eul leor bihan divarben an traou c'hoarvezet eno, hag e rediz varlal an diri.

Deuet ebarz va c'hambr, en em daoliz var bennou va daoulin, hag e pediz. Daoust ma ne n'en gaven ket e stad avoalc'h evit sevel va daoulagad etrezeg an env, ha da gaozeal gant an autrou Doue. Sevel a riz goude hag e kemeriz ar vouestik pehini em boa lakeet var ar siminal, hag a seblante din penaoz eun dra bennag a vraz a oa o font da dremen e va c'hambr. Aoun em boa o lakaat va daouarn dic'hlan var ar voest-ze e pehini en em gave an dour benniget. C'hoant braz em boa da zigeri anezi, ha n'em boa ket a c'hoant de c'hortoz evit-ze em bije gret ar govession euz va fec'hejou.

Goude beza bet o varc'hata evel-ze epad eun neubeut amzer en em lakiz da bidi :

Ia ma Doue, emeve, me a zo eur pec'her malheuruz ; n'oun ket e stad da gemer etre va daouarn eun dra oc'h euz benniget, nag e stad da sevel va mouez etrezek ennoc'h, mœz ar stad truezuz euz ma ene a dlee o lakaat da ober din trugarez. Va Doue, dont a ran davedoc'h, ha d'ar verc'hez gloriuz Vari leun a feiz, hag a vouelet an abymou a zavan va mouez etrezeg ennoc'h ; en noz-man me a govessao va fec'hejou d'ho pœlek, mœz n'hellan ket mui gortoz. Pardonnit din, autrou Doue ha pareit ac'hanoun ; ha c'hui mam leun a vadelez deuet da sikour ho pugel.

O veza bet gret evel-se va feden, en em gaviz krenveet hag e tigoriz ar vouestik, bez oa ebarz eur voutaillad dour. Divonta a riz ar voutaill hag e skuilliz eur banne euz an dour-ze ebarz eun tassen, hag ekemeriz en arbel eul lienen. Ober a riz an dra-ze gant kement a zoujans, ma oan souezet euz an dra-ze. Er gambr-ze ne oan ket va unan, anat oa evidoun-me penaoz Doue a oa eno, ar vec'hez da behini em boa gret va feden a oa ive tost din.

Ar feiz, ar feiz birvidik a oa deuet da doma va ene.

Pa oa prest an oll draou-ze, e taouliniz adarre.

O Santez Mari, a leveriz, o pet truez ouzin, ha pareit daoulagat va c'horf, hag ive daoulagad va ene.

Hag o lavaret ar c'homzou-ze, ar galon leun a fizians, e lakis var va daoulagad ha var va zall al lienen glibed en dour Lourd.

Pegement a oan seziet, spontet memez : aboan em boa goalc'het va daoulagad gant an dour-ze, ma oan pare en un taol, ker buhan ma na hellan el lakaat da gompren, nemet en eul lavaret evel en eun taol luc'hat.

Me ken leun a feiz araog goalc'hi va daoulagad, ne oan ket mui evit kridi e oa guir e oan pare ; hag evel Moyses pehini dre zisfians a skoaz diveich ar garrek evil kaout dour, goalc'hi a riz va daoulagad ben diveich hag e chomiz var bennou va daoulin o terc'hel al liennen c'hleb var va daoulagad, heb sevel evit guelet mar oa guir e oan pare mad.

A ben dek minut koulzkoude e santen nerz em daoulagat pere ne oant mui evel pa oant klanv.

Me a zo pare, emeve.

Hag e klaskiz eul leor evit lenn, pa sonjiz ne dlean ken kemeret peb seurt leoriou, ne hellan lenn breman nemet an hini a barlanto din eur ar Verc'hez.

Hag e kemeriz al leorik deuet gant an dour, pehini a verke ar burzudou c'hoarvezet e Lourd.

Lenn a riz peder bajen ha kant hep beza skuiz tam ebet, uneg minut araog n'em bije ket hallet lenn teir linen en eul leor.

Ha ma jomiz er bajen peder ha kant, oe abalamour e oa pemb heur hanter ha d'an heur-ze e Paris a ra noz peurvuia d'ar mare-ze euz ar bloas. Pa leziz al leor, e oa allumet ar goulou e kement magasin, pe stal-vraz a zo e Paris.

Mont a riz d'an noz da govez hag e lavariz d'am zad koessor, an autrou Ferrand ar c'hras kaër aotreet din gant ar Verc'hez.

Lavaret a reaz din mont da gommunia hantro-noz vintin evit trugarekat Doue euz eur vadelez ker braz, hag evit rei nerz din da drec'hi va goal ioulou.

An autrou hag an introun X... a oe souezet bras euz eur burzud ker kaër euz a behini Doue en doa o choazet evit test. Pe seurt sonj o doa goude an dra-ze? Petra a dremenaz e goulet ho eneou? An dra-ze zo eun dra guzet ; ar pez a ouezan euz a gement-se, na hellan ket el lavarout...

Nao bloaz zo abaoue ar pare burzuduz-ze, va daoulagat, a zo mad tre. Lenn a hellan, skriva, studia hag en noz hag en deiz ; na skuizan ket. Ra'm bezo digant Doue ar c'hras da implija d'he servich an daoulagad-ze rentet din dre eun doare ker burzuduz.

PEDEN.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp! O Introun Varia Lourd, euz a behini e lennomp bemdez an histor epad ar miz-man, ped gueich omp bet tenereet en hor c'halonou dre ar burzudou lennet deomp, pet gueich ez zo deuet an dour en hon daoulagad, o velet ho madoberou e kenver an dud.

Seblantout a ra deomp brema e sav hor c'halonnou etrezeg ennoc'h gant eur feiz birvidikoc'h, eur fizianz startoc'h, eur garantez teneroc'h evit hor mam.

En hano ar pez a dremen en hon eneou ; en hano ar mad en deuz gret al leor-man e kement a lec'hiou, ni a bed ac'hanoc'h sikour ar gristenien da rei ho pennoz er bed-man hag er bed all da Herri Lasserre pehini en deuz skrivet oc'h istor, c'hui peuz pareet dezan he zaoulagat, pareit ive he ene, he eo klanv evel eneou all euz ar bed-man. Dizonjit o Mari, ha grit da zoue dizonjal ive he bec'hejou.

Goulennit digant ho mab, digant hor Salver Jesus-Christ ma raio dezan he c'hrasou, hag eur c'hras ar gaera etouez an oll grassou, ar c'hras da heulia atao ar sonjezonou mad a gassot dezan ha da zont atao var ar guella.

Sonjit, o guerc'hez Vari, pegement a zaëlou en deuz skuillet en eur skriva ar pajennou-man, o sonjal pegen dister a oa evit skriva eun istor ker kaër. Roït dezan ar c'hras da veza eur zant, rag lakeet en deuz he blijadur da studia oc'h istor hag he c'hloar d'he skriva. Roït ho pennoz da Herri Lasserre ; bennigit ive he bried muia karet ; bennigit ho bugalet beteg al lignez diveza, bennignit he vignonet, he gerent, priejou, bugale, kerent, mignonet, roit dezo kement gras o deus ezom ; bennigit ar re evit pere e ped pe veo, pe varo.

Roït ive ho pennoz, o mam a c'hras, da bluen Herri Lasserre evit ma vezo al leor-man hag ar re a skrivo c'hoaz evit konversion an eneou, silvidigez hor bro, gloar Doue ha mad an ilis.

Roït ive ho pennoz d'al leanez dister pehini e deuz troët al leor gallek-man e brezonek, ha roït dezhi ive, ha d'he urz, d'he c'herent, d'he mignonet ar grasou goulennet aman araok, ha dreist peb tra ma kresho dre al leor-man an devotion d'ar verc'hez Vari e Breiz he bro muia karet.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp!

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JÉSUS.

Ar Prins Breiz.

IV.

Marzin, eme an derouiz Houarn, goude beza resevet sclerijen an Aviel, a brezegas deomp-ni ; fallout u rea dezhan heuilla oll aliou al levr sacr-ze, hag hon lacat-ni da ober ive eveldhan.

C'hoant en doa d'hor c'has ganthan da goat Brokeliant, ha da zilezel evelse oll vadou hag oll blijadurezou an douar, evit tremen hor buez er beden hag er binijen.

Unan bennag ac'hanomp a heuilliaz he ali, hag a ieas d'he heul, lod all avad n'o devoue ket a ners-calon avoalc'h da chench buez evelse. Calz ac'hanomp-ta a zalc'has mad d'hor c'hredennou coz. Al lezen gristen a zesk disprijont an danvez, caret ar baourentez, ha ni a ioa re voas da gaout hor goalc'h euz a oll vadou hag ezamanchou ar vuez-ma. Hogen, sellit ha guelit oc'h unan.

Var gementse an derouiz a gasaz ar prins Breiz da greiz an enezen, hag eno en em gavaz en eur jardin hag a dlie beza goest mad euz an hini ma voa bet laket enhi Adam hag Eva er penn kenta euz ar bed. Ar prins Breiz, o velet ar pez a ioa dirazhan, a chomaz estlamet ha sebezet oll.

Eno e velet ar bleuniou hag ar frouez a gaver e kement carter zo er bed, evel pa vijent destument oll en eul leac'h. An deliou a ioa ker glaz hag eur frescadurez a ioa ker bras ma voa eun dudi he zantout.

« Setu aze, eme Houarn, petra a c'hell an den da ober dre he ijin pa gendalc'h da ober eun dra. Eis cant vloaz omp bet o tigas an enezen-ma da veza caer ha frouezuz evel ma he guelit hirio. Deomp brema da velet hon tiez. »

Ar prins hag he rener en em gavas neuze e penn eur ru, pe kentoc'h e penn eur vali ledan a ioa jardinou ha liorzou a bep tu dezhi, hag o tispartia an eil jardin de-oc'h eben, bouchadou guez ha guenodennou goloet a vleuniou, guenodennou hag a gavet enho var eun dro disheol, disc'hlao, goudor ha c'hoez mad. E pephini euz ar jardinou-ze ez oa eun ti pe eur palez euz ar re gaera, paleziou hag a velet enho ar vein benezet hag ar c'hoad kizellet gant ar brasa ijin, hag eleac'h ma velet o lugerni an aour, an arc'hant, ar vein marbr, hag ar vein prisiusa. Roue ebet n'en deuz bet eur palez caeroc'h eget unan euz an tiez-ze.

Houarn a ieas gant ar prins Breiz er c'heuta euz ar paleziou-ze ; he hini oa, ha goude beza treuzet ganthan meur a zal a ioa enho arrebeuri caer, hen lezaz en eur

gambr marbr guenn eleac'h ma zoa pourchaset evithan eur gibel dour c'hlouar evit en em voalc'hi. Breiz en em voalc'has gant plijadur en dour-ze a c'hoez mad, ha goudeze en em daolas da eana var eur guele soubl a ioa aozet evithan eno e kichen. Oc'h ober eno eur pennad cousk e teuaz he nerz dezhan.

Pa zihunaz edo he rener, an dérouiz Houarn, en he gichen ; hema her c'hasas da gichen eun daol a ioa servichet varnezhi eur pred bouet euz ar re c'houeca. Eno ar prins Breiz a zebras chasun, rag eur pennad mad a ioa n'en doa debret tam. Pa en devoa torret he naoun e velaz o tont eun derouiz all, eun den iaouank. Hema a ioa map da Houarn, hag he hano a ioa Guillerm.

Goude beza comzet oc'h Breiz e brezonek Guened, en em lakejont ho daou da gomz en eur iez estren, hag ar prins ne vouie ket petra a lavarent.

Guillerm en em dennas var gementse, hag Houarn a lavaraz d'ar prins dont adarre d'he heul. Neuze her c'hasas varzu an tu all d'an enezen, ha dre ma zeant, e velent ato traou cseroc'h caera. Ar prins Breiz a ioa souezet o velet laouenidigez an derouiz, er mare ma edo var ar poent da guitaat kement a binvidigez.

An derouiz a zivinas petra a zonje ar prins hag a lavaras dezhan : « N'em eus keuz ebet o kuitaat ar madouze, rak ne oufent padout nemet eur pennad. Clasket em eus tec'het dioc'h an droug hag ober eur vad bennak keit ha ma zoun bet er vuez-ma. Esper am euz en devezo va c'hrouer ar vadelez da rei din, en he gichen, madou all talvoudusoc'h eget ar re a lezan ama. Gouscoude evel n'am eus ket bet a ners calon avoalc'h da zitezel madou an douar evit ren eur vuez parfetoc'h, ne varvan ket ep caout eun tamik nec'h. Evidoc'h-hu, va map, pa oc'h eus bet an heur vad da c'henel er relijion gristen; heuillit piz he lezennou, hag e cavot enhi an ners a zo red deoc'h da gaout evit na gollot ket courach er reuziou a dle digouezout ganeoc'h.

Brema, setu ama petra a dleit da ober. Da genta ez eot da dremen eur bloaz hed da hed en eul leac'h distro eleac'h ne vezo den o chom. Eno, en ho part hoc'h unan, o pezo izom euz eur rener, eun alier, setu ama unan a deu deoc'h abers Marzin ; hen en deuz he zigaset din evit he rei deoc'h, hag hema zo eun alier fidel.

Neuze Houarn a dennaz eul levr euz he vruched hag hen roas d'ar prins Breiz. Levr An Aviel oa.

« Lennit-hen aliez, emezhan, rag enhan e cavot ar furnez.

Pa o pezo tremenet eur bloaz hed ha hed el leac'h didud-ze, ec'h ellot choaz hoc'h unan ar pez ma tleit beza ; daou hent zo digor dirazoc'h, ha red e vezo deoc'h bale dre unan anezho ; ar choaz a lavaran deoc'h, a vezo etre ho touarn.

Mar choazit an hent kenta, e kendalc'hot da veva disparti dioc'h an dud, evit sonjal epken en hini en deuz hor c'hrouet hag a c'hell epken ober hon eurusdet. Ne gredan ket avad e veac'h galvet da vale dre an hent-se ; me zonch din eo an hent all a dleit da gemeret.

An hent all ma c'hellit kerzet dreizhan eo ober ho callout evit tenna ar brinsez Stella euz ar sclavach e pehini ema dalc'het gant an derouizez cris Viviana. Hogen danjer braz a zo evit ho puez mar claskit ober kementse.

Ar prins Breiz a iea ama da lavaret eur ger bennak. Houarn avad a reas sin dezhan da devel hag a gendalc'has da goms :

« An tam labour-ze, emezhan, a zo dies bras ; red e veza deoc'h clask Viviana, ha mont d'he c'hlaout da oust d'an oll gasoni e deuz ouzoc'h. Hogen, evit mont beteg enhi, arabat eo e c'houfe e veac'h deut ama, ha neuze red eo deoc'h he c'haout en nuan euz ar mareouze ma zeo dalc'hed gant eur c'hlenvet a grok bep en amzer enhi hag a lam diganthi eul loden euz he ners. Dre ma teu oad dezhi, he nerz a viana bemdez ; gouscoude ma c'halfe gouzout peur ez eot beteg enhi, e deus c'hoaz nerz ha finese avoalc'h evit miret oc'h ho sellou da ober droug ebet dezhi ; rak, coulz ha ni, gouzout a ra penauz en em zioual outho. Red e vezo eta lacat evez mad peur e zeot d'he c'haout pe ne deuot ket a benn euz homennos.

Sonjit eta a zevri er pez a lavaran deoc'h, ha goudeze mar en em gargit euz an taol dies-ze, va map ho sicouro dre he aliou mad ha fur.

Mar deuit a benn da lamet ar vuez digant hoc'h enebourez criz, ne vezo ket echu an abaden geneoc'h. Eun danjer all, bras meurbet, a vezo c'hoaz evidoc'h.

Al louzou oc'h eus efet a zo en em vesket kement gant ho puez, ma ve douetus bras roet ar maro deoc'h o clask he lamet diganeoc'h. Pa o pezo sonjet epad eur bloaz e kementse, c'hui a velo oc'h unan petra o pezo da ober.

— N'em eus ket izom euz a eur bloas da zonjal evit gouzout petra a dlean da ober ; guelloc'h e ve ganhen mervel dioc'htu. ha zoken mil guech, eget chom evelse disparti dioc'h an oll, ep guelet den !

— Den iaouang, eme an derouiz, an hini en deuz hor c'hrouet en deuz great pep tra var he bouez ha gant furnez ; ni a dle kemeret skuer diouthen. Eur bloaz oc'h euz izom da dremen o sonjal, goudeze, ma n'oc'h eus ket chenchet a vennoz, ec'h en em lakeot, mar kirit, var var da goll ho puez, hag e savot adarre var ar vak ma.

— Hag ar vak-ze am c'haso d'al leac'h m'ema an derouizez ?

— Nan, mes ho cas a rei eleac'h ma tleitmont.

(*Eur pennad all...*) G. M.

Ar beleg divar ar meaz.

II.

Gant aoun 'ta da veza lounket
Gant bleizi kriz ha kounnaret
Kendalc'homp mad d'hor beleyen.
A so karghet d'ho dialben.

Gant tud ebken eb gwizieghez
Te a so kredet didalvez
Te, beleg dister en distro
Sebeliet e kaloun ar vro.

Tro var dro peghement a vad.
A skuillez var dud emzivad,
Var ghement doan a vez kavet
Er c'horf kerkouls hag er speret.

Evit nec'hamant da nessa
N'he kaver piz euz a netra
Da zor a so digor bepret
Da ialc'h aliez a vez skarzet.

Skortig meurbet eo da zanvez
Evelato gand levenez
E rannez gant da vreudeur paour
Da dam bara eleac'h da aour.

Dibaot a veach da bresbital
A vel en henvelep metal
Eno e velfac'h dienez
Kennaliez ha pinvidighez.

Ouspen bara gant larghentez
Te ran da denzor a furnez
Nag a dabut a peuz torret
Nag a gounnar a peuz moughet !

Ne c'helfe ket den niveri
Ar vad a rez dre da ali,
Great a heb tu en da barrez
Nag an droug bemdez a virez

Joul a vrud vad a bouls an den
Aliez da heul ar gwir rouden
Aliez ma ne ve test ebet
An hent mad a ve dilezet.

Ar brud did te so didalvez
Ar bed morse te ne hentez
Te ra peb tra e gwel Doue
Var ar brud te a ra fae.

Goude beza atao bevet
Gant ar bed oll ankounac'het
Da vervel pa deu ar mare
Dispount eo meurbet da ene.

(*Da veza kendalc'het er veach all*).

J. Favé.

Eun tenna d'ar zort. — D'ar merc'her, 2 a vis kerzu, e tle beza tennet d'ar zort e Chapel Clouerdi ar missionou diaveas bro, e Paris.

Tenna d'ar zort ? a leverot-hu ; ia tenna d'ar zort, hogen setu ama pe seurt sort a denner eno.

Ar glouer iaouang e zo eno a dle mont ac'hano d'ar broiou pell da gas sclerijen an aviel d'an dud reuzeudig a zo c'hoas sebeliet e tenvalijen ar maro. Hogen ar glouer iaouank-ze, leun a garantez Doue, o deus naoun ha sec'het euz ar verzerinti. Eveseat ez eus, pa ho lezet da c'hoaz, e c'houlennent peurvuia digant ho superioret beza caset d'ar missionou eleac'h ma c'hellont caout muia esper da veza laket dar maro evit ar feiz.

Evit eta lacat Doue' en eun doare bennak, da rei he lod da behini, e laker brena tenna d'ar zort, ha pehini a ia d'ar vro a zo digouezet ganthan.

An tenna d'ar zort-ze a rer er Chapel, dirag ar zacramant, hag evelse eo Jesus, ar pastor mad, eo a gas pehini euz an ebestel iaouank-se, d'al loden euz he vinien a dleont da drempa gant ho c'hoezen, ha marteze gant ho goad.

N'em eus ket izom da lavaret pe gen dudiuz eo eur seremoni evelse. Ama n'emaer ket o clask eun n° mad evit chom er gear, mes eun n° hag ho caso eleac'h ma zeuz esper da gaout muia da c'houzanv. — Claskit, er meaz euz ar feiz christen, tud da ober kement all !

Fals-peorien. — Bez'ez euz o clask an alnzen fals-peorien ha n'eus na lezen na difen goest da ober dezho dilezel ar vicher-ze. Er c'heriou bras dreist oll en em glever evit ober ar vicher a zoare.

Bandennou en em gleo etrezho, ha neuze pephini en deuz he diez hag he dud evel m'o deuz ar varc'hadourien ho *fraticou*. Neuze pa vezont skuiz o vont d'ar memes tiez, pe pa gavont ez oar skuis gantho, e troclont an eil oc'h egile, hag ar vicher a ia ato en dro.

Ar c'hazetennou a gomz er sizun-ma euz a eun itron bet sunet epad dek vloas gant eur vanden fals-peorien evelse. An itron-ze, o veza chomet intanvez n'e devoa nemet eur map, hag ar map-ze a varvaz ive souden goude d'an oad a dri bloas varnugent, sammet gant eur c'hlenvet a beultrin. Prest goude eur paour coz a den da c'houlen sicour diganthi, hag a gont dezhi, en eur vouela en doa eur map hag a c'houneze bara dezhan, mes a ioa maro eun nebeut a ioa gant ar c'hlenvet a beultrin. An itron leun a dreuz oc'h eun den a ioa glac'haret evel ma zoa he unan, a roas sicour epad eur pennad mad d'an tad reuzeudik-ze. Goude hema e teuaz eun all, hag an itron a voue evelse epad dek vloaz o vaga tadou o doa oll collet bugale dre ar memes clenved, ha maro oll ive d'ar memes oad gant penher an itron garantezus.

Eun navet a zo sonch da ober evit en em brepari d'ar beden a dle beza great pa zigoro ar gambr. Hon deputeed catolig eo a laca adarre, er bloa-ma, ar Frans oll da bidi en dervez-ze. Muioc'h eget biscoaz a izom on eus da bidi evit hor bro. Na gollomp ket a gourach evel an dud, ar broiou n'o deus ket a esperans. Dalc'homp mad d'ar feiz ha d'ar beden. Pedomp ha greomp pinijen hag oberou mad.

1° An navet-ze a zigoro d'ar sadorn, 28 a vis Du, hag a zerro d'ar zul, 6 a vis Kerzu.

2° Ar guener 4 a vis Kerzu a vezo eun dervez iun. Ar re ne c'helfentket iun, a c'helfe ober eur binijen all bennag, evel ma ve ober hent ar groas pe rei eun aluzen evit kementse.

3° Ar gommunion jeneral a dle beza d'ar zul 6 a vis Kerzu. Calz eskibien o deus roet ho otre d'an navet-ze, hag hon tad santel ar Pap a ro 300 dervez a induljansou

evit pep dervez euz an navet, hag eun induljans leun evit deiz ar gommunion, gant ma vior bet da nebeuta pemp guech e pedennou an navet,

KELEIER.

An aotrou Caradec, person Collorec, zo hanvet person Plonevez ar Faou.

An Aotrou Fruchaud, arc'hescop Tour, zo maro eun nebeut derveziou zo.

E Brozaoz e tistro cals tud d'ar guir relijion. Eur gouent leanezed hag a heuille ar relijion saoz, a zo deut a bez d'an ilis catolik. E 1868 trizek leanez euz ar memes urz a zistroaz ive d'ar relijion catolig, hag a gemeras reglen sant Fransez. Brema int daougent leanez er gouent-ze.

Ervez keleier Costez-an-Ford ez eus brema o vale dre an Departamant-ze eur vanden baleanted pe vacabanted euz ar re a rer bohemianed anezho. Eur c'hant zo anezho da nebeuta. Pourmen a reont ho c'halité e kirri dizolo, daou loen oc'h pep karr.

Eur scrij eo ho guelet evel turubaillou, evel tud gouez, louz evel ar seis pec'het. Ne reont micher ebet, nemet clask an aluzen, ha gourdrouz ar re ne roont kei dezho ar pez a c'houlennont. Evelse e taolont ar strafuil dre gement leac'h ma zeont dre ar c'heriadennou var ar meaz eleac'h ne deus ket a dud avoalc'h evit en em zifen oc'h eur vanden evelse.

Evit sevel eun ilis d'ar galon sacr a Jesus e kichen Paris, ez eus savet brema eur milion c'huec'h cant pemzeg ha triugent mil lur. Petra bennak ma zeuz eno eur zom vrao, ema pell c'hoas dioc'h ar pez zo red da gaout evit cas an tam labour caer-ze da benn. Seis pe eis milion a vezo red da zispign. Esper a zo ne lezo ket ar gatoliked vad an ilis-ze ep rei sicour d'he zevel. E c'hellit cridi an dud dizoue ne vancont ket da enebi oc'h an tam labour-ze ha d'he renta coustusa ma c'hellont.

An Aotrou Jaouen, vikel er Gatedral, zo hanvet beleg an Ursulinezed, e Montroulez.

An Aotrou Cabon, beleg an Urzulinezed e Montroulez, zo hanvet person Plouarzel.

An Aotrou Guevel, person Loc-Maria Kemper, zo hanvet person Collorec.

An Aotrou Stefan, vikel e Kerrien, zo hanvet vikel e Spezet.

An Aotrou Brisson, vikel e Plouenan, zo hanvet vikel e Querrien,

An Aotrou Kervennic, nevez beleget, zo hanvet vikel e Kernilis.

An Aotrou Gall, nevez beleget, zo hanvet vikel e Locquenole.

An Aotrou Bozec, vikel en Trehou, zo hanvet vikel e Sant Lois Brest.

An Aotrou Abherve Gueguen, nevez beleget, zo hanvet vikel en Trehou.

An Aotrou Langenieux, escop Tarb, zo hanvet Arc'hescop Reims.

Giziou Brozaoz. — E Brozaoz, en eur gear bennag, ema ar c'hiz gant ar serjanted polis, da gaout karrigellou pe brouetennou da gas d'ar *Violon* ar merc'hed cavet mezo var ar ru. En dez all e kear Greenok e voue disput etre an dud e carg divar benn ar c'his-ze. Lod a lavare e voa mezus kementse, e voa red lacat en eur c'har goloet, da gas d'ar gear pe d'ar prizon, ar merc'hed cavet mesvezed var ar ru. Lod all a lavare e voa red delc'her mad d'ar brouetennou evit ober mez d'ar merc'hed a vije douget evelse, ha rei kentel d'ar re all. Ar re ziveza-ma o deus bet ar gounit, hag ar c'hiz a zo kendalc'het. G. M.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis Du.

Skigna ar Breuriezou hag an oberou all evit difen ar feiz catolik.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *14 Du.*		Pont-n'Abat. — *12 Du.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	23 lur, 30 c.	Guinis.....	23 lur, 75 c.
Segal.....	18 lur. 00 c.	Segal.....	17 lur, 08 c.
Eiz.....	18 lur, 25 c.	Eiz.....	16 lur, 76 c.
Ed-du.....	20 lur, 00 c.	Ed-du.....	«« lur, «« c.
Kerc'h.....	20 lur, 25 c.	Kerc'h.....	21 lur, 50 c.
Avalou douar	6 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur. 76 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 28 DU 1874. N° 513 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek re

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 28 Du 1874.

LIZER AN AOTROU'N ESCOB

A GEMPER HA LEON

O c'hourc'hemen ar pedennou goulennet gant an Asamble Nasional.

Doo Anselm Nouvel, euz a urs Sant Beneat, euz a venac'h menez Cassin etouez pere e virer ar genta reglen. Dre c'hras Douo hag hon tad santel ar Pap, Escop a Gemper hag a Leon, d'an dud a iliz ha d'ar gristenien fidel euz hon escopti, salud ha bennoz en hor Zalver, J. C.

Hor breudeur ker, En eur zigemeret ar marichal Mac-Mahon var dreuzou hor C'hatedral, e lavaremp dezhan ec'h unane ato beleien ar vro gatolig a Vreiz, an iliz hag ar Frans, er pedennou a reant gant ar feiz ar beoa ha gant ar brasa carantez, evit ar vro. Ar pez a asuremp evit an dud a iliz, a c'hellemp ive, H. B. K., da asuri en hoc'h hano ; rag oll, beleien ha tud fidel, n'on eus nemet eur speret hag eur galon evit komz oc'h Doue, e troad an aoteriou, euz ar pez a zell oc'h ar relijion hag oc'h ar vro pere ne zispartiomp morse.

Ar pelerinach devot on eus nevez great da vez an Ebestel santel evit renta cont da vikel Jesus-Christ euz ar stad ma ema hon escopti, evit cas dezhan hoc'h ofransou, goulen he aliou fur, ha reseo he venedicsionou a dad, en deus starteet en hon ene ar greden ez eo ar guir gristen, douget evit an ilis catolig, ez eo ivé ar c'hristen-ze an den talvoudeca ha dougeta evit he vro. Tenereet meurbet eo bet hor c'halon o velet penauz ar Frans, daoust d'he fazion ha d'he reuziou, a dremen ato e Rom evit merc'h hena an ilis. Pii nao a goms gant carantez euz ar fransizien o deus diskuezet beza ken douget evithan, hag a zalc'h ato ker fidel dezhan en he drubuillou. He blijadur eo digemeret Eskibien ar Frans, he beleien, he bugale, ha scuilla varnezho he gaera benedicsionou.

Kement hini a zo var dro an tad santel, ar sperejou ar re vrasa, ar c'halonou ar re nopla, o deus bet truez ouzomp oc'h hor guelet discaret, hag a garfe hor guelet o sevel adarre.

E Rom ive, an dispac'herien o deuz ar memes casoni oc'h an iliz hag oc'h ar Frans. Carout a rafent hor guelet ato d'an douar, discaret, dic'hallout. Lavaret a ve great, o clevet ho goal bedennou hag ho malloziou, e santout pe gen doun ema griziou ar relijion catolig e calon ar bobl a Frans, e santont pebez calon vad en deuz ar bobl-ze a veler ato, evel ma tesk deomp an histor euz an oll amzer dremenet, o tifen an henor hag al lealdet, o scoazella ar re ziners, o skigna hag oc'h asten e pep leac'h ar sevenidigez christen, hag o rei sicour d'ar Babed azezet var gador Sant Per.

Ar memes meuleudiou hag ar memes drouk-pedennou a roer d'an iliz ha d'ar Frans. Ar garantez hag ar gasoni, an esperans hag an aoun, a c'halfar memes bennoziou hag ar memes malloziou. Lavaret e ve, evel ma tifennont ar memes credennou ha ma o deuz ar memes santimanchou nobl, ne c'heller ket lacat disparti etrezho pa glasker ho discar hag ho dismegansi.

Ar pez a dle, H. B. K., rei muia fizians deomp eo guelet al liam-ze gant pehini eo plijet gant providans Doue hor staga oc'h an ilis santel, rag an ilis-ze, ha pa gafe d'an dud he guelet sebeliet, er bez toullet evilhi gant he enebourien, ne zalefe ket da deleur kuit ar meaz he dalc'hfe e sclavach, ha da vont adarre en he henta dreuz an amzeriou, gloriuz evel biscoas. Er memez amzer ar pez a dle renta hor peden c'hoecoc'h pa c'houlennomp scoazel oc'h Doue a eneb hon enebourien, eo sonjal e c'houlennomp digant he vadelez eur c'hras hag a dle contanti var eun dro ar garantez e deuz hor c'halon evit hor bro, hag an hini e deuz evit an ilis santel.

Pa on eus bet an heur vad da dostaat oc'h Pii nao, omp bet carget a estlam hag a respet o velet pe ger seder ha pe gen dizaoun eo e creiz ar poaniou c'hoero

en deus da c'houzanv. Santet oh euz e voa he gêne, unanet gant Jesus-Christ, savet azioc'h kement a ra freus dre ar bed ; santet on euz e cave, en he unvaniez gant Doue, eun ners dispar, nerz evit he speret hag he galon, eun nêrs ha ne viana ket en he gôsni burzudus. He zonjou hag he zantimandhou a zo brazoc'h eget re an den ; tud ar bed ne c'hellont ket sevel ken huelze, mes an dud ar feiz a chom souezet hag a ro meuleudi da Zoue euz a gementse. Mar caver ema pell dioc'h an tad aantel pep sicour aberz an dud, rag evel he vestr divin, lavaret a c'helfet ez eo dilezet var ar C'halvar euz he ankeniou, hen a zao gant fizians ha carantez he zell varzu an Env. « Doue epken a zo avoalc'h, emezhan deomp, oc'h en em zervichout euz a goms santez Tereza. Morse n'on doa comprenet guelloc'h comz ar roue profet : *Deus in medio ejus ; non commovebitur.* Santet on euz e voa Doue eno en eneze ; an ene-ze ne vezo ket discaret.

H. B. K. Doue pehini ne lezo ket doriou an ifern da veza trec'h d'he ilis, a daolo varnomp eur sell a drugarez, ma tenomp, evel bugale douget evit an ilis santel, da respeti ar Pab, da zenti outhan ha d'he garet gant eur guir galon ; mar silaouomp he vouez ha mar sentomp outhi, ma roomp dezhan hon aluzennou a zo red dezhan da gaout evit gouarn an ilis ha sicour tud euz an izomeca.

O velet an unvaniez-ze etre an ilis hag ar Frans eo e tleomp caout ar brasa fizians e sicour Doue, pa zonjomp en danjerou zo o c'hourdrouz hor bro ger, hag en denvalijen a guz an amzer da zont ouzomp. Pa gren an douar dindan hon treid, ha pa zeo, evel ma lavar ar scritur, an douar hejet beteg ar guelet, e teu da zonch deomp euz ar promessaou gveat d'an iliz, hag ec'h esperomp guelloc'h derveziou evit he merc'h hena. Pa glevomp pe gen encrezet, pe gen nec'het, pe ger spontet eo ar re fur euz an douar, a goll ho foan o clask sclerijen ha ners e skiant an dud, e savomp hor sonjou hueloc'h eget ar skiant dister-ze, hag e selaouomp ar c'henteliou a rô deomp ar skiant sacr a zesk deomp ema Doue o c'hoarn ar bobliou, hag ho laca da veza eurus pe malheuruz ervez ma zint fidel pe n'int ket da heuilla al lezennou euz he furnez eternel.

Doue epken, H. B. K. a c'hell rei d'ar re a ra lezennou e Frans, ar speret a sclerijen ha a ali mad a zo red da gaout evit sevel enhi lezennou hag o defe ar c'hallout da nevezi enhi ar relijion hag ar vuez vad. Doue epken a c'hell, dre ar perz a ve roet dezhan er c'hallout da c'houarn, lacat respeti ar c'hallout-ze. Biscoas n'oa bet muioc'h a izom d'he c'helver da zont da zicour an den diners, ha da rei adarre buez d'ar Frans.

An Asamble nasional e deus comprenet e devoa izom sicour Doue evit ober evel m'eo dlet, ar garg a zo fiziet enhi. Dre eur scrit hag a ra henor dezhi, e deus goulennet pedennou public evit gelver bennos Doue var he labourou.

Gant prez e tenimp da respont d'ar gall-ze. E treid an aoterion santel, e c'houlennimp, evit ar re a ra lezennou deomp, ar sclerijen euz a furnez an Env, furnez hag ho lacai da ober lezennou mad evit eurusdet ar Frans. Ouspen pidi, e raimp ive pinijen, e roimp an aluzen, e raimp oberou mad, evit ma vezo hor pedennou talvoudusoc'h ha ma tennint varnomp grasou ha benedictionou puilloc'h. Ar pez a roi courach deomp eo promessaou Doue er scritur sacr, padavare d'ar bobl a Israël discaret gant he enebourien : C'hui am galvo pa viot trubuillet ; me ho tilivro ha c'hui a rento henor din. *Invoca me in die tribulationis ; eruam te, et honorificabis me.*

Diverradur euz ar pez zo gourc'hemennet gant an Aotrou'n Escop.

Pedennou e peb iliz ha chapel d'ar zul 6 a vis kerzu.

Ar pedennou-ze zo : *Veni, Creator ;* ar salm *Levavi ; Sub tuum ; Tantum ergo ;* pephini gant he verset hag he orezon. — Benedicsion ar Zacramant.

Ali d'ar gristenien fidel da ober eur gommunion, pe meur a hini evit kementse.

Ar re a rafe an navet, a zo bet lavaret dezho kentoc'h pe seurt induljansou a c'hounezont.

† D. ANSELM,
O. S. B.
Escob a Gemper hag a Leon.

Pardon ha pelerinach Sant Martin. — Ervez ar c'heleier euz a gear Tour, pardon Sant Martin a zo bet euz ar c'haera. Pelerined a ioa eno ne voar den pet mil, diredet di euz an oll escoptiou divar dro. Ar brosesion da vez ar zant a zo bet dreist oll dudius. Goazet ha merc'hed var beder reng a hed eun an anter leo da nebeuta, hag ouspen pevar uguent baniel var zao en ho zouez. Sonjit pebez dudi e voa clevet eun hevelep banden dud o cana canticou, o c'houlen trugarez oc'h an Env evit ar Frans, o c'houlen evithi scoazel Sant Martin ho fatron.

Ar gouel-ze hag ar pelerinachou a rer brema da vez Sant Martin, eme an hini a scrif kement ma, a lacai ep mar hasta an devez ma vezo guelet en he za an ilis zo menek da zevel en henor d'ar zant. Ne ouzon ket zoken penauz an ilis-veur-ze ker brudet, goude beza bet discaret ha distrujet meur a vech gant enebourien ar vro ha re ar feiz, ha bep tro savet dioc'h tu a nevez, a zo bet lezet keit amzer en dro-ma ep he zevel adarre. Marteze ar pennadik-ma a vuez Sant Martin a daolo eur sclerijen bennak var gementse.

Er bloaveziou kenta goude ma voa en em roet da Zoue, Sant Martin a ioa eun dervez o vont d'ar gear a Vilan. An drouk-speret a deuas d'en em ziskuez dezhan dindan furm eun den hag a lavaras dezhan :

— Da beleac'h e zez-te ?

— Mont a ran eleac'h ma c'half Doue ac'hanon.

— Dalc'h sonch mad emaoun ato var da roudou,

hag e kement tra a glaski da ober, em c'havi ato var da hent evit enebi ouzit.

— Doue eo va zicour, eme ar zant, ha n'em bezo aoun rak netra.

Evit doare an drouk-speret a vele en doa eno eun enebour hag a roje lam dezhan eliez. Hag e guirionez, epad he vuez, Sant Martin a voue trec'h dezhan hag a zizoloas he oll finesaou. Goude he varo, satan a zo en em gemeret oc'h he relegou, oc'h an henor a rentet dezho. Ilis-veur Sant Martin a voue laket an tan enhi meur a vech, distrujet gant an Normandet, laeret gant an Hugunoded. Bevech an ilis a voue savet adarre caeroc'h ha pinvidoc'h eget diagent. Doue ne felle ket dezhan e vije trec'het Sant Martin nag en he feiz nag en henoriou a rentet dezhan.

Mes satan a zo pennok, ha ne kuis ket pa glask ober drouk. Goal amzeriou a deuas da boeza var ar Frans. Neuze, ervez an apocalips, e voue lezet al loen criz da ober brezel d'ar zent ha d'ho zrec'hi en eun doare bennag epad eun amzer. Satan, bet trec'het ken alies gant Sant Martin, n'en doa ket ancounac'het he gounnar hag he gasoni. Relegou ha tenzor ar zant a voue tolet duma du-hont ; he iliz a voue discaret. Mes ar vein a chome eno o c'hortos beza savet adarre, evel corfon maro o c'hortos dont adarre beo. Ia, ar vein a chome eno, hag a gomze, hag a vire na vije ancounac'het Saint-Martin. Hag an iliz a vezo savet adarre, ha bez ar zant a vezo henoret evel brema ez eus pevarzek cant vloas.

Rom. — An tad santel, o comz euz ar pedennou a reat en derveziou kenta euz ar mis-ma evit an anaoun, a lavare :

« Ne ket epken evit ar re zo diskennet er bez eo e tleomp pidi en derveziou-ma. Bez'e tleomp ive pidi evit kement a dud reuzeudik a zo maro a ene, da lavaret eo, a zo maro d'ar c'hras, evit kement a dud difeiz ha dizoue a ra ar brezel d'an iliz ha d'ar gristenien vad e kement corn a zo er bed. Evit an dud-ze dreist oll e tleomp goulen trugarez an aotrou Doue, evit ma plijo ganthan boucaat ho c'halon, evit ma tistroint a nevez d'ar vuez euz ar c'hras, ha ma teuint da gaout guelloc'h santimanchou.

« Erfin, eme an tad santel, pidi a dleomp evit kement hini n'o deus ket an heur vad da veza er guir iliz, evit ar brotestanted ; pedomp evit ma teui Doue da zigeri ho daoulagad ha da ziskuez dezho an hent guirion a gas d'ar vuez eternel. »

En derveziou diveza-ma e voa daou escop missioner e Rom, an aotrou Guierry, vikel abostolig eus Tche-Kiang, hag an aotrou Gerard Bray, vikel abostolig eus Kiang-Si.

An daou escop-ze a zo o prezeg en Aviel er Chin meur a vloaz a zo, hag ar Pab, oc'h ho digemeret gant ar brasa carantez, en deus great aleiz a c'houlennou outho divar benn ho missionou, ha goudeze en deuz ho benniget, hi hag ar gristenien da bgre e prezegout gant kement a skuisder hag e danjer ho buez.

Ar vissionerien-ze eo e guirionez caloneca tud a zo er bed ; hag oc'h ho guelet e veler eur skuer euz an dousder, euz ar baourentez, euz a dud dic'hloar ha ne zonjont tam enho hoi unan. Petra eo brezellourien vraz e kichen ar re-ze ? Ep arm ebet e zeont dalc'h mad d'en em lacat e danjer a varo, hag an dud ep relijion a c'hell kemeret kementse evit eur follentez, mes ar re o deus feiz a c'hoar petra eo gounit eneou da Zoue, hag a anavez pebez ners-calon a zo red da gaout evit mont d'ar missionou-ze.

An daou escop missioner o deus roet d'ar Pap boestladou the euz ar Chin, hag ar Pap en deus roet dezho peb a vetalen aour.

En derveziou kenta e tiblasint euz a Rom evit mont da Napl eleac'h ma tleont sevel var eul lestr evit mont en dro d'ar Chin.

Ra gavint digor braz evitho doriou ar vro-ze, ha ra zestumint eun eost puil a eneou evit grigoul an tad a famill.

Etouez ar re zo bet resevet diveza gant an tad santel e voa enn itroun euz ar Beljik hag a lavaraz e voa carget gant an aotrou Mermillod, escop harluet euz a Genev, da c'houlen bennoz ar Pap evitkan.

« A greis va c'halon, va merc'h, eme an tad santel, e roan va bennos d'an den calonek-ze a c'houren kement evit kendelc'her ar feiz catolig en Suis. Livirit dezhan zoken e sonjan bemdez enhan, ha bemdez em pedennou, e kemeran he skeuden hag her bennigan. »

G. M.

Intreoun Varia Lourd.

Tregontved deveza

Bez euz breman pevar bloaz e oan e ty an aotrou Roger Lacassagne e Bourdel.

Goulen ar reaz diganen gant eun ær seac'h eun tamik perag e teuen d'he gaout.

Autrou, emeve, klevet em eus penaoz ez oc'h bet e Lourd, hag oun deuet da glevout euz ho kenou ar pez a zo c'hoarvezet a vurzud en ho peach. Pa glevaz an Autrou-ze hano Lourd e teuaz laouen hag e lavaraz din ; azezit, autrou, ar pez a c'houlennit diganen a zo æz da lavaret deoc'h, rag n'en dizonjin biken, hag he vouez a grene, e voa leun a zaelou.

Autrou, emezan goude beza chomet heb parlant, daou vab em euz. An hini iaouanka euz pehini a gomzin deoc'h a zo hanvet Jules, dont a ra aman heb dale, c'hui velo peger mad, peger glan eo a galon.

An Autrou Lacassagne na lavare ket din pegement a garie he vab iaouanka ; hogen he vouez leun a garantez pa gomze anezan a zizkueze din pegen karet e oa ar potr gant he dad.

Yac'h e oa va mab beteg an oad a zeg vloaz.

Neuze e teuaz dezan, heb abeg ebet a sonjen, eur c'hlenvet izkiz. D'ar 25 a viz guenver 1865 pa oamp dioc'h taol evit kemerout hor c'hoan, Jules a glemmaz euz he c'houzoug pehini a strize kément ma na hellaz mui kemer német souben.

Evel ma jome er stad-ze, e c'halviz eur medisin brudet euz ar ger a Doulous, an Autrou Nognès. An dra-ze na bado ket a lavaraz din ar medisin. Ar paotr a vellaaz hag a zrebaz eun neubeut, hag e sonjen e oa pare pa zigouezas gantan er miz ebreul kaout ar boan-ze aliez. Adalek ar miz-ze ar c'hrouadur paour na helle mui dibri seurt nemet eva læz pe souben, ha dont a ree he c'houzougstrissoc'h bemdez, ar paouskez bugel a zeue treutoc'h treuta. Ar medesinet, rag goulennet em boa daou anezo, an autrou Rok hag an autrou Nognes, na ouient-ket na deuz a belec'h e teue ar boan-ze na penaoz he barea.

Eun devez, an dra-ze oa d'an deg a viz mae, m'em euz bet kement da c'houzanv ha kement sonjet d'ar c'hlenvet-ze, ma teu sonj din euz kement devez maz eo deuet pe da voassaat pe da souplaat. Guelout a riz Jules o redek ebarz er jardin buhan ha buhan ; Jules, emeve, chom en da za hag e krogiz en he zorn.

Va zad, emezan, en or diskrog euz va dorn, ne hellan ket heana, redek a renkan, n'oun ket treac'h d'an dra-ze.

Kemerout a riz anezan var va barlen, he zivizker a finve en despet dezan ; eun neubeut goude he benn a droë euz a bep tu gant ar glizien. Allaz anat e oa penaoz va mab en doa ar c'hlenvet estranch-ze galvet *Koroll sânt Cui*.

Ar medesinet a anaveze breman ar c'hlenvet, na ouient ket penaoz he barea ; pemzek miz e chomaz ar c'hrouadur etre daouarn ar vedesinet. An oll louzou na reaz vad ebet dezan.

Var fried a gassaz anezan d'en em voalc'hi en dour mor e sant Ian-Luz. Ne vije ket lezet ar paotr da studia na da ober labour ebet, Mes hen en deuz eur speret lemm ha karout a ree al labour, enaouet oa defot d'ober eun dra bennag avad. Mez en doa gant he boan, ha pa vele ar vugale all yac'h ha dispoz mont a re da guzat gant ar velkoni ; sonjal a re dezan e oa evel eur bugel milliget gant Doue. An Autrou Lacassagne a heanaz da gozeal, ker mantret oa he galon o sonjal d'an dra-ze.

Va faotr, emezan, en eur vouela, a oa trist, na gaoze gant den, ma kave eul leor bennag, he blijadur oa da lenn ebarz.

Pa oa e sant Yan Luz a velaz var eun daol eul leorik pehini a gomze euz ar Verc'hez en em ziskuezet e Lourd. Lenn a reaz al leorik-ze, hag e oa tenereet he galon.

D'an abardaez e lavaraz d'he vam penaoz ar Verc'hez a helle he barea. Hi na reaz van o klevout kement-ze ; kemer a reaz ar c'homzou-ze evel huvre eur bugel.

D'ar miz eost euz ar bloavez 1869, e lezemp ar bugel heb he louzaoui ken, mont a ree atao var voassaat, aba-oue daou vloaz nen doa debret na kig na bara, na pesket, na boed kalet ebet ; mont a ree treutoc'h treuta, he liou a oa fall braz ; ne doa mui a voad dindan he groc'hen, lavaret e vije elec'h eur c'hrouadur beo e oa our skeuden koar guen.

Anat oa evit an oll penaoz ar maro a dostae affo. Daoust ma n'en doa bet diboan ebet digant ar vedesinet, e klaskiz c'hoaz an Autrou Gintrak an habila medisin a Vourdel.

An Autrou Gintrak a sellaz euz kouzoug 'ar c'hrouadur hag a velaz penaoz e oa en eur gwal stad, hija a reaz he benn ; guelet a reas pegen spontet e oan hag e lavaraz din ; ne lavaran ket ne bareo ket, hogen ho krouadur a zo fall braz, setu aze he gomzou. Kalz louzou oa gret pere a lakee anezan da vont toc'hor. An dra-ze a zezkaz din sklær penaoz va mab na vije pare biken.

An dra-ze zo kalet da galon eun tad ; va fried ha me e klaskemp c'hoaz hon daou petra da ober evit he savetei. Jules neuze a lavaraz d'he vam gant eur feiz krenv ha birvidik ; va mam an autrou Gintrak na medisin ebet na hell ober netra evit parea va c'hlenvet. Ar Verc'hez eo am fareo. Kassit ac'hanoun beteg kao Lourd, ha c'hui velo penaoz me a vezo pare. An dra-zo eun dra hag a erruo.

Va fried a lavaraz din petra e doa klevet gant he mab.

Neuz ket da varc'hata, emeve, red eo he gass da Lourd hag ar c'henta ar guella.

Siouaz, autrou n'em boa ket a feiz, ne greden ket e c'helfe Doue dont da ober burzudou e kenver an dud. Mæz me oa eun tad hag a garie he vab, hag em bije gret peb tra evit he savetei. Sonjal a renn ive penaoz ar blijadur euz ar beach en dije he ziboanniet eun neubeut, rag evit guelout anezan pare tre, ne greden tam an dra-ze.

Ni a oa neuze er goanv; d'a viz fever an amzer a oa kriz, aounn em boa da lakaat va c'hrouadur dindan eun hevelep amzer, gortoz a riz eun devez kaer.

Va mab n'en doa bet ken sonch abaoue eiz miz nemet da veza pareet gant ar Verc'hez santel. Ar sonj-ze oa deuet dezan en eur len Istor an Intron-Varia Lourd. Ar feiz ken birvidik-ze a lakee ac'hanomp souezet, rag ne oa ket bet savet ar paotr en doujans ar vrassa evit ar relijion. Va fried a re ar pez a rekete an Iliz, evidoun-me ne ren van euz va feiz.

D'an daouzek a viz fever, e kemerjomp an hent houarn evit mont da Darb. Epad an hent ar paotr a oa drant ha laouen, kridi a re parfet e vije bet pareet, goest oa da lakaat eun den da souezi.

Me a vezo pare, a lavare da bep mare, te a velo, re all a zo bet pareet ; perag ne vefen-me ket ive, ar Verc'hez em fareo.

Ha me, autrou, e leveren ia dezan gant aoun da ober poan d'am faotr ; hogen na greden ket e vije pare.

Er ger a Darb ni a zizkennaz en hostaluri hag an oll a zelle euz ar c'hrouadur-ze ken treud, ker livet fall, ker mad ker karantezus, nep er guele er c'harie.

Lavaret em boa en ty-ze evit petra oan deuet, hag an oll a reketaz deomp beach vad hag a ziskuezaz kaout c'hoant braz d'hor guelout distro. Daoust ma na greden ket e vije pare mad, kemer a riz eur vouestik goastili.

Pa oamp digouezet ebarz an Iliz a zo divarc'horre ar c'hao, eur bælek oa oc'h offerenni. Jules a bedaz gant eur feiz burzuduz anat var he vizaich, ne oa ket mui ar memez hini, hen a oa evel eun ælik Doue.

Ar bœlek a velaz peger kær e pede ar bugel, ha pa aichuaz an offeren, goude beza tennet he zillat auter dont a reaz d'hon c'haout ; eur sonj vad a oa deuet en he speret,o velet eur c'hrouadur ken devot, el lavaret a reaz din hag o trei tram ar bugel c'hoaz daoulinet, e c'houlennaz digantan : va bugel, mar kirit me a ia d'ho voestla d'ar Verc'hez santel.

Oh ! ia, laouen en em gavan euz kement-ze, eme Jules, ar boelek a reaz ar pedennou.

Ha breman, eme Jules gant eur fizians pehini a deneraaz va c'halon : me vezo pare buhan.

Disken a rejomp d'ar c'hao, Jules a zaoulinas dirag skeuden ar Verc'hez hag a oredaz. Sonj am euz c'hoaz breman euz ar zell a ree varzu ar Verc'hez.

Sevel a reaz,mont a rejomp dirag ar feunteun, an amzer-oa eun amzer poanniuz evidoun.

Goalc'hi a reaz he c'houg hag he vruchet,kemerout a reaz ar veren hag a evaz eul lommik euz an dour burzuduz.

Seder ha laouen a oa, ar feiz oa anat var he vizaich. Evidoun-me krena ren, va c'halon a vanke din, na felle ket din koulskoude en dije guelet kement-ze.

Klask dibri breman emeve, oc'h astenn dezan eur goastel. Kemerout a reaz anezan,hag e droiz va fenn euz an tu all, n'em oa ket ar galon da sellet ountan.

Hag e guirionez, buhez ha maro va mab a oa neuze etre daou, euz a be du e iaje ; an dra-ze oa kalet evit kaloun eun tad ; va diveza esperans a oa eno ; ma teufen d'he goll e oa aichu evit va c'hrouadur, ne n'em gaven ket goest da zouten eun taol ker kriz.

Ne jomiz ket pell en anken-ze.

Mouez Jules a gleviz kerkent ; eur vouez laouen : tad, emezan, lonka a ran, dibri a hellan, me ouie mad e vijen bet pare, feiz em boa,

Pebez taol autrou ! ma mab hanter diskennet e barz ar bez a oa saveteet, hag ar iec'hed rentet dezan raktal. Ha me he dad a vele anezan deuet adarre d'ar vuhez.

ANNA DE JESUS.

Ar Prins Breiz.

V.

Ar prins Breiz a c'houlennaz oc'h an deroniz :

— Mar savan er vak-ma, ha va c'has a rai d'al leac'h m'ema ar brinsez Stella ?

— Ho cas a rai da vro an Dour-mor éleac'h ma ema ar brinsez o langisa er sclavach.

— Mes ha ne gasin-me ket ar maro d'am heul ?

Ha gouzout a rer eno en em zioual oc'h ners va zellou evel ma c'houzeur ama ?

— C'hui a lacai évez ouzoc'h hoc'h unan, ha neuze Doue ho sicouro ; va mab ho sicouro ivedre he alionfur. Neuze clevit c'hoaz ar pez am eus da lavaret deoc'h. Pa viot digouezet var aodchou an Dour-mor, chomit eno ken na velot gouel ar vag o c'hoeza gant an avel evel ma he guélit hirio. Arabat eo mancout da heuilla an ali-ze, rag epad ma viot eno, ar roue Milyo a rai he c'hallout evit tenna he verc'h a dre daouarn an derouizezed, ha ma en em ziskuestac'h re vuan ec'h eflac'h miret oc'h ar re a labour evit ar brinsez da zont abenn euz ho zaol.

Ha brema, astomp afo, rak va breudeur zo oc'h va gortos, ha ne c'hellan mui argila. N'o pet ket a aoun e rofen ar maro din va unan ; mes eul louzou kemeret ganhen araok ma voan christen, a dle rei ar maro din da eun heur merket ; netra ne c'hell miret oc'h al louzou-ze da ober he efet.Santout a ran ar vuez oc'h en em denna diganhen ; va amzer a zo tremenet. Kenavezo, va map, kenavezo !

En eur lavaret ar c'homzou-ze, Houaru a reas d'ar prins Breiz sevel er vag, hag a ieaz he unan varzu creiz an enezen,epad ma zea ar vak lijer ha scanv larg er mor bras.

Breiz, keit ha ma c'helle guelet an derouiz, a chomas da zellet outhan, ep sonjal peleac'h e zea he vag ; goudeze pa n'her guele mui, pa na vele mui an enezen burzuduz, en em lakeas da vouela puil. Ne anaie nemeur map he alier, n'en doa he velet nemet en eur dremen, hag evelse n'en devoa nemeur a fizians enhan.

Gouscoude ar vag a iea ato. Epad tri devez ha teir nosvez ne velas nemet ar mor braz, hag e sonje dezhan ne velje termen ebet dezhan. Evit he vevans ne vanke ket dezhan er vag; en he gouelet ez oa eur gamprik hag enhi eur guele hag eun daol bouet euz ar c'hoeca varnezhi. D'an trede dervez, da bardaez, e velaz an douar hag e stocaz oc'h an aod.

An douarou, var an aod-ze. evit beza n'oant ket ker caer hag an enezen vurzudus, a ioa gouscoude douarou mad ; mes n'oa den o chom enho. Epad meur a zervez ez eaz hag e teuaz, oc'h en em vaga gant pesket crogennog a gave var an aod, ha gant ar frouez a gave er guez. Eur c'hao pe eun toul en eur roc'h a zervichas dezhan da di; eur guiscad kinvi, destumet ganthan eno a zerviche dezhan da vele. Eno e veve sioul, ne gleve ken trous nemet hini ar mor. Eno e peoc'h'en devoue amzer da zonjal ha da zeski beza fur.

Ar prins Breiz en em blijé kement er c'hartei didrous ze, ma en divije caret chom eno ato, panefe ma teue avechou ar zonch euz he dad, hag ar c'hoant da zilivra ar brinsez Stella da rei dezhan eun tam nec'hamant bennak. Eun dra all c'hoas gouscoude hen lakea nec'het. Bep en amzer e cave en he gao traou hag a dlie beza

deut euz an enezen vurzudus, hag an traou-ze a veze laket ato er c'hao pa na veze ket eno Unan bennag a deue di-ta ha ne felle ket dezhan beza guelet. Breiz a grede ervad eo Guillerm, mab Houarn eo a gemere evelse soursi anezhan, mes perak ne felle ket dezhan en em ziskuez ? Hag aoun en devoa rak sell ar prins iaouang ? Ha red evije da hema tremen eur bloaz eno, disparti dioc'h an dud, evel m'en doa lavaret an derouis dezhan ? Neuze en em lakea da zonjal e Doue, hag ar pcoc'h a deue en he galon, hag en em gave leun a zentidigez oc'h bolontez he Grouer.

Ne c'helle ket miret gouscoude da zonjal er brinsez-ze a dlie da zilivra, hag a ioa goal gaset gant Viviana. Neuze ez ea trist o sonjal pe gen tenn e vije an taol-ze da ober, ervez ar pez a ioa bet discleriet dezhan, hag e tremene pennadou dervez oc'h huanada.

Eun dra a zigouezas ganthan epad ma edo var an aodchou-ze hag a grescas c'hoas calz he nec'hamant. Eun dervez ma edo o pourmen var an aod, o sellet oc'h an tarzion mor o tont da vervel e kichen he dreid, e teuaz dezhan ar sonch-ma :

— Mar gellan mont biken beteg ar brinsez-ze, ne c'hellin ket teleur eur zell varnezhi pe e roin dezhi ar maro ; ha neuze petra a dal din-me mont d'he c'hlask ? Guell e ve din c'hoaz he lezel evel m'ema eget he laza. Nemet da viana ners va daoulagad a ve deut da vianaat gant an amzer !

Epad ma edo er sonch-ze setuhen o clevet eun trouz ha n'en doa clevet morse c'hoaz abaoue ma edo eno. Caout a rea dezhan clevet eur vanden dud o safarat adre eur garreg huel a ioa eur pennad diouthan. E guirionez bez'ez oa eno eur vanden forbaned pe laeron vor hag a valee var he roudou a hed an trez. Setu ben ho chom a za, ha ne vouie petra da ober, pe chom d'ho gortos, pe tec'het diouthо. Epad ma edo en nec'hamant-ze al laeron vor a dostea, hag ep dale en em gafjont tost dezhan. Pa her guelchout, en em lakejont da ioual, ha da redeg evel pa o divije c'hoant d'en em deleur varnezhan. Ar prins en em lakeas da zellet outho an eil goude egile dre ma tosteant, ha dre ma selle outho, e coezent oll maro eharz he dreid.

Petra bennak ma voa digouezet an darvout-ze ep he zonjal ha ma o devoa, credabl, ar forbaned-ze meritet mil guech ar maro, kementse a reas gouscoude d'ar prins Breiz kemeret cas outhan he unan. Tec'het a reaz ac'hano buan, hag epad meur a zervez e valeaz ama hag ahont ep gouzout cals peleac'h e zea. Bale a reaz evelse ken na vancaz he ners dezhan dre ar skuisder hag an defot bouet, prest he alan da vancont dezhan ha goloet a c'hoez, en em harpaz oc'h eur vezen, hag e coezaz eno d'an douar. Ne vouie ket petra a rea poan dezhan, mes an naoun oa. Goudeze ez eas ken diners ma en devoue eur fallaen.

Epad ma edo evelse etre ar maro hag ar vuez, e cavas dezhan clevet eur vouez hag her galve, va map. Ar ger-ze ker c'hoeg, ha n'en devoa ket clevet abaoue ma voa eat euz a Vened, a zigasaz eun tamik buez enhan.

— Oh ! nag hen a ra vad an uvre-ma d'am c'halon emezhan ; rak cridi mad a rea eo eun uvre en devoa. Neuze e clevaz ar vouez o lavaret freasoc'h ; Breiz, va map ? hag ar vouez-ze a gave dezhan en doa clevet c'hoas.

Neuze e santaz unan bennag o cregi enhan, oc'h he zevel gonstadig, hag o lacat en he c'hinou eun efach hag a zigase frescadurez en he staon dizec'het. Santont a rea ar vuez o tistrei. Mont a rea da zigeri he zaoulagad mes eur zonch a deuas dezhan hag e loscaz eur glemaden, rag auaout a rea an hini a ioa en he gichen, hag e sonje ; mar sellan outhan e roin ar maro dezhan. Setu hen neuze o cuzet he benn gant sae an hini a entente outhan, hag o lavaret :

— Tec'hit, va zad, teç'hit pell dioc'h ar reuzeudig a rofe deoc'h ar maro epad ma teuit da renta dezhan ar vuez !

— Dihunit ho feiz, va map, eme sant Patern, rak sant Patern eo a ioa eno. Ar zant a zizoloas bizach ar prins, hag a zellaz outhan ep aoun. Hor zalver Jesus, emezhan, ha n'en deuz-hen ket lavaret d'he ziskibien ; it, prezegit em hano ; setu ama ar burzudou a rai ar re a gredo enhon ; parea a raint ar re glanv, cregi a raint er zarpantet gant ho dorn, efa a raint contam ha ne rai ket a zrouk dezho. Cridi a rit-hu d'ar c'homzou-ze ?

— Ia, va zad.

— Mad, neuze, perag oc'h euz aoun evidonne ? Jesus pehini a roe ar vuez d'ar re varo, hag a gase an drouk-sperejou euz a gorfou an dud, ha ne gredit-hu ket ec'h elfe va dioual oc'h drouk louzou eur zorserez fall, poulzet gant speret satan !

— Eo, va zad, cridi a ran.

— N'o pezet eta aoun ebet, va map ker. Breiz neuze a daolaz eur zell a anaoudegez vad var sant Patern, hag en em daolaz etre he zivrec'h evit he vriata.

(*Eur pennad all...*) G. M.

Eun den difeiz distroet oc'h Doue.

Eur beacher christen a gonte n'eus ket pell penauz oa distroet oc'h Doue eur breur dezhan en doa bevet pell amzer ep feiz na relijion.

O veza, emezhan, o veachi en Afrik, o tistrei d'ar gear a Aljer goude beza bet oc'h ober eur bale var ar meziou dre eno, en em gavis da gaout caoz oc'h eun den c'hoaz iaouang a ioa en hor banden. An den iaouank-ze en doa descadurez ; savet oa bet avad en unan euz ar scolachou-ze eleac'h ne vez nemeur a hano a Zoue nag a relijion. Evelse o veza digouezet en Afrik, ep anaoudegez euz al lezen gristen, e voa en em c'hret muzulman eno, dre ma cave dezhan e voa muioc'h ar fals relijion-ze dioc'h he zoare, hag en em c'hraje guelloc'h gant tud ar vro. Evit lavaret guir ne heuille relijion ebet, ha setu ar pez a gave esa.

Hor beacher christen en em lakeas da brezeg dezhan, da goms dezhan euz a virionezou eur pennad, a lavaras :

— Coll ho poan a rit, emezhan ; me zo evelse, hag a chomo evelse. Guelet a ran o pefe bolontez da ober vad din, hag ho trugarecaan ; ho comzou avad, evel a lavaran deoc'h, a gollit.

— Va c'homzou, eme ar beacher, ne vezint ket collet ; marteze c'hui a zonjo enho divezatoc'h, ha ma na rit ket, Doue a zalc'ho cont din anezho.

Var gementse, emezhan, e teuas da zonch din eus va breur, den dizoue da behini em oa ive prezeget meur a vech o clask he lacat da heuilla ar relijion, ha morse n'en doa va selaouet ken nebeut hag an nac'her Doue ma a ioa en em gavet var va hent. O sonjal er breur-ze e santis va c'halon o vantri.

Chom a ris varlerc'h va c'henbeacher, rag an dour a deue eus va daoulagad, hag en em lakis da bidi caloneg evit va breur. Divezatoc'h e vouéziz e voa bet silaouet va feden ; rag en dervez-ze zoken, setu ama petra a dremene e Paris eleac'h ma edo va breur ha me o cliom.

Me am oa evit confessour an tad Varin, a gompagnunez Jesus, eun den euz ar re vella hag oajet bras. Meur a vech em oa comzet dezhan euz an nec'hamant am oa gant va breur Sulpis ne heuille tam ar relijion. Hogen en dervez-ze an tad Varin a deuas da zonjal em breur, hag a lavaraz outhan he unan : Red eo din mont da gaout ar Sulpis-ze da velet ha me a c'hello he zistrei oc'h Doue. Kemeret a ra he vaz, hag harpet var ar vaz-ze e za d'hon ti. Va breur n'oa ket savet c'hoas pa zigouezaz, ha pa velaz an tad Varin e voue strafuillet oll evel pa vije eat da gas eur goal gelou bennak.

Mes an tad Varin a ioa kel laouen hag an heol.

— Abanta, va mignon, emezhan, ne zigasit ket a gelou din euz ho preur a zo du-ze o veachi en Afrik, hag oun deut da glevet penauz ema ar bed ganthan.

— Iac'h eo, va zad, eme Sulpis, scrifet en deus din.

— Eur c'hristen mad eo ato ?

— Ato, va zad.

— Doue ra vezo meulet. Ha c'hui, va mignon, p'eur e viot-hu ive christen ? Peur e reot ar blijadur-ze d'ho preur ?

Sulpis ne lavaras ger. C'hoant en devoa da ober eur respont trenk ; ne felle ket dezhan gouscoude ober poan d'an tad.

An tad Varin avad a gendalc'has da c'houlen :

— Va mignon, red eo cas kelou mad ac'hanoc'h oc'h unan d'ho preur. Gouzout a rit ema pell zo o clask ho tistrei oc'h Doue ; red eo mont da gofez, ha scrifa dezhan neuze evit lavaret ez oc'h deut erfin da veza christen.

— Va zad, eun dervez bennag marteze e zin da gofez.

— Ne ket eun dervez bennag eo ; red eo mont dioc'htu. An tad H... a zo dioc'h ho toare, rak kelen a ra cals tud iaouank. Livirit dezhan oc'h eat d'he gaout eus va fers.

— Mes, va zad, n'em eus c'hoant ebet da obera pez a livirit, n'em eus sonch ebet da chench.

— Bah ! bah ! c'hoant oc'h eus da gaout digarezion, mes ne gavot nicun mad. Gouzout avoalc'h a rit ez euz eun Doue, oc'h eus great pec'hejou, hag ez eo red ho c'hovez evit caout ar pardon anezho. Emaomp hirio er guener, an deis m'eo maro hor Zalver var ar groas. Ne gavot morse braoc'h tro na guelloc'h dervez. Ho, ebea ez eot, da ziv heur...

— Pa lavaran deoc'h, *aotrou*, n'em eus sonch ebet da vont, ha ne din ket.

— Eo, eo, va mignon, mont a reot. Da lavaret an dra-ze deoc'h oun deut, ha gourdé c'hui a drugarecat Doue.

— Mes ne c'hellan ket... Red e ve din sonjal da gentа... Ne rer ket a draou evelse en eun taol...

— C'hui a zonjo en eur vont, hag an tad H... ho sicouro... hoc'h anaout a ra. Na chomit ket da varc'hata, n'eus ket a amzer da goll ; red eo deoc'h ober ho pask er bloa-ma.

— Me ?...

— Ia, c'hui, Sulpis ; red eo deoc'h en em rei da Zoue evel ho preur. Ne oufac'h ket ober brasoc'h pijadur dezhan, hag oc'h unan ec'h anavesac'h ive ne deus ket brasoc'h eurusdet var an douar... Alo, prometit din ez eot da gofez hirio.

— Oh, ne din ket, va zad ; ha pa dlefen ober poan deoc'h, ne c'hellan ket e coustians prometi an dra-ze.

— Alo, va map, ne ouzoc'h ket petra a refuzit ; mes me her goar, me a zo dek vloaz ha triugent zo er bed, ha daou ugent vloas zo e servich an ilis. Epad ar pennadhir-ze a amzer em eus guelet hag o doa troet kein d'an drugarez, ha d'he zro an drugarez a droe kein dezho. Euz a bers Doue e teuan d'ho clask, ha ne din ket kuit ken n'o pezo prometet distrei oc'h Doue.

Sulpis, eat evel eun tam droug enhan, a lavaras.

— Pa fell deoc'h, va zad, ez in, hag ez in hirio el leac'h ma fell deoc'h va c'has. Mes me hen asun deoc'h ezan en despet din, hag e vezin souezet bras man em bez eun deis da drugarecat Doue a gementse.

— Bez'o pezo da viana, me hen asur deoc'h. Var gement-se an tad Varin a ia adarre en he hent. Sulpis, pa voa eat kuit, a ioa counnar enhan outhan he unan. « Ne ket teir guech diot oun-me bet o prometi eun dra evelse dezhan ? Mes ha red eo din-me seveni ar bromesa-ze ? Oh, ne ran ket, ha ne din ket da gaout an tad H...

An tad Varin a voar ervad e caran va breur, ha setu perag e c'houlen ouzin traou ha ne dint tam dioc'h va doare. »

Sulpis var gement-se a ieaz er meaz euz he di ; eat var ar ru, ne vouie peleac'h mont ; droug a ioa enhan, sonjal a rea e Doue, er bed, en he vreur, hag e roe he vallos d'ar bromesa en doa great d'an tad Varin. Epad ar barr amzer-ze a dremene en he ene, en em zante poulzet varzu ti an tadou jezuisted. Erfin en em gavas,

ep gouzout dezhan cals, dirak dor an tad H... — Eno en devoue eur stourmad all. « Ne din ket aze, emezhan, rag eun diotach a rafen ; ha neuze, sell, ne ouzon ket va *c'honfiteor*.

Dont a reaz eta d'he di evit clask ar *gonfiteor* en unan euz a levriou he vreur. E c'hellit cridi e voue stourmad eno adarre, rag an drouk-speret a dlie c'hoeza cre o velet he breiz o sonjal en em ziframma a dre he skilfou.

Hogen mouez Doue a voue ar grea. Sulpis goude beza eat ha deut, ep caout peoc'h ebet, a deuaz erfin evit an eil guech, hag a scoas neuze var dor an tad H...

N'em eus ket izom da lavaret petra a dremenaz eno. Pa voa distro d'he di, Sulpis a scrifas d'he vreur ne voa ket c'hoas distro euz he veach : « Va breur, me a zo christen brema ive ; bet oun o cofez, hag araok ma tigouesot er gear, em bezo great va fask. »

Setu aze, eme ar beacher en deus scrifet kement-ma, penauz ez eo distroet va breur oc'h Doue.

Ha bez'ez euz eno eur burzud ? Ne ouzon ket.

Doue en em zervich aliez euz an traou distera evit ober an traou caera ha souezusa. Ar pez zo sur eo, hag ar pez a zo guella, eo va breur en deus kendalc'het ¡abaoue da veza christen mad, hag a drugareca bemdez an Aotrou Doue da veza deut d'he c'helver en he drugarez, evel ma en doa lavaret dezhan an tad Varin.

G. M.

Santez Anna-Vened.

Aotrou Escop Guened en deus scrifet eul lizer da veleien he Escopti evit kemen dezho e vezo benniget, d'an eiz a vis Kerzu, skeuden vras santez Anna savet var beg an tour. Ar skeuden zo savet ha laket en he flas ep darvout ebet, eme an Aotrou'n escop Becel ; abenn eun nebeut e vezo eno dirak daoulagad an oll. Gant he zae aour, patronez Breiz izel a lugerno evel eur rouanez var he zron en he rouantelez.

Bannou an heol a ielo ac'hano da bara var ar meziou tro var dro, ha zoken var ar mor a bell. Gant pebez laouenidigez e sello outhi al labourer douar hag ar martolod !

Ar skeuden e deus trivac'h troatad hueldet ; santez Anna hag ar Verc'hez santel a zo ho diou en ho za, evel pa vent o sonjal. Hon diou Rouanez a resevo eno hon respet hag hor c'harantez.

Ne allemp ket, eme an Aotrou'n escop Becel, choas caeroc'h dervez evit ar gouel-ze. An dervez-ze a zigas sonch deomp euz a draou c'hoek meurbet da eur galon gristen. Ar gonsepsion didach ha ne d'eo-hi ket ar c'henta goulou deiz euz a zasprenadurez ar bed ? ha santez Anna eo e deus roet d'ar bed ar grouadurez dispar a dlie rei deomp Jesus-Christ.

An Aotrou'n escop Becel a zigas da zonch euz ar gouel caer a voue e Santez Anna brema ez eus daou vloas pa zeas di ar vretoned da drugarecat Santez Anna hag ar Verc'hez da veza pelleat ar vrezel dioc'h hor bro ; ne c'hortos ket e zafe brema tud an escoptiou all di evel ma voant eat brema ez eus daou vloas ; pa vezo avad consacret an iliz en deus sonch da ober eur galf da oll gristenien Breiz izel da vont da vizita ho fatronez. Neuze emezhan, hor c'halon a zrido o velet Eskeb, beleien ha tud fidel o tont da bidi en eun iliz o deus sicouret da zevel.

An Aotrou Kerboul, person Sanseo, zo maro er sizun dremenet.

An Aotrou Perrot, vikel e Dirinon, zo hanvet person Sanseo.

An Aotrou Guegueniat, vikel e Plonevez-ar-Faou, zo hanvet vikel e Sant-Corintin-Kemper.

An Aotrou Labigou, vikel e Sizun, zo hanvet vikel e Plouenan.

An Aotrou Lallemand, vikel e Plouzeniel, zo hanvet vikel e Sizun.

An Aotrou Bourg, vikel e Guipavas, zo hanvet person Loc-Maria Kemper.

An Aotrou Borgne, nevez beleget, zo hanvet vikel e Plounevez-ar-Faou.

An Aotrou Bodilis, vikel e Garlan, zo hanvet vikel e Dirinon.

An Aotrou Fonteneau, vikel vraz e Bourdel, zo hanvet evit beza escob a Ajen, eleac'h an Aotrou Chaulet-d'Outremont, hanvet escob ar Mans.

Evit doare an amzer ne deo ket ker soubl ha ker caer e pep leac'h evel ma zeo er c'harter-ma. Ar c'hazetennou en em glem euz ar goal amzer e calz a lec'hiou. En tu d'ar c'hreisdeis d'ar Frans, var dro Nis, ez oa, er sizun-all, var an douar, eur guiscad cazerc'h teo evel eur guiscad erc'h. E Marseil e voa ien braz hag e c'hoeze eun avel but. E Toulouz e rea erc'h, e Lyon ive, hag ar meneziou a zisparti ar Frans dioc'h ar Spagn ha dioc'h an Itali a zo eur guiscad mad a erc'h varnezho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *21 Du.*		Pont-n'Abat. — *19 Du.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	23 lur, 00 c.	Guinis.....	24 lur, 05 c.
Segal.....	17 lur. 50 c.	Segal.....	17 lur, 08 c.
Eiz.....	18 lur, 00 c.	Eiz.....	17 lur, 00 c.
Ed-du.....	19 lur, 00 c.	Ed-du.....	20 lur, 00 c.
Kerc'h.....	21 lur, 50 c.	Kerc'h.....	22 lur, 26 c.
Avalou douar	5 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur. 50 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 5 KERZU 1874. N° 514 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazetem a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 5 Kzrzu 1874.

En derveziou-ma e rer, evel ma on euz hel lavaret kentoc'h, eun naved a bedennou evit en em bourchas d'ar pedennou goulennet gant hon deputeed catolig abenn an digor euz ar gambr. An oll eskibien, pe da viana an darn vuia anezho o deus goulennet ar pedennou-ze. An aoutrou'n Escop a Gemper en deuz, evit kementse, scrifet eul lizer d'ar veleien euz he escopti. An tad santel ar Pap a ro induljansou d'ar re a rai an naved-ze.

Kementse a ziskuez deomp on euz oll izom da bidi evit hor bro, ha marteze an izom-ze ne deo bet morse brasoc'h na zoken ker braz ha ma zeo hirio. Ne c'hellomp ket doueti a gementse pa velomp an eskibien hag ar Pab ive oc'h hon alia da bidi ; pa velomp dreist oll an deputeed ho unan o c'houlen pedennou.

Pa en em gaver en denvalijen, ep gouzout cals pe varzu e zear, oc'h piou en em erbedi nemet oc'h ar speret a sclerijen a c'hell epken scleraat ar sperejou, ha diskuez d'an oll, d'ar re vraz evel d'ar re vihan, an hent ma tleont kerzet dreizan ? Pa en em gaver diners, oc'h piou en em erbedi nemet oc'h an oll galloudek ? Pa vezer grounnet gant enebourien, hag a ziabarz hag a ziaveas, varzu peleac'h e tleer sevel an daoulagad nemet varzu ar menez santel a beleac'h e c'hell dont sicour d'ar re her goulen ? Piou da c'helver nemet an hini a zalc'h etre he zaouarn calonou an oll, hag ho zro hag ho ren evel ma plich ganthan ?

Ar beden a zo ato galloudus pa vank pep sicour all. Hor zalver ne dai morse a enep ar bromesa en deus great en he Aviel da rei deomp ar pez a c'houlennimp en he hano. « Goulennit, emezhan, hag e resevot, claskit hag e cavot, scoit var an nor hag e vezo digoret deoc'h. »

Ar Frans christen eta en em laca e peden. Gouzout a ra e deuz izom sclerijen evit ar re zo oc'h he gouarn, e deuz izom ners, e deus izom sicour euz an Env a enep kement a enebourien a glask he c'holl. Ar pedennou-ze great a unan hag a eur vouez gant eur vro a bez, ne vancont nemeur da veza silaouet gant an hini en deus lavaret : « Pa en em gafche daou pe dri unanet evit he bidi, en em gafche he unan en ho c'hreiz. » Evelse on eus guelet bepret ar bobl a Israel guechall, ha gondeze ar broiou christen, pa en em gavent en nec'hamant, en eun izom bras bennag, oc'h en em drei varzu Doue, oc'h en em zestum evit pidi, ha pa zonjet e voa dizesperet pep tra, neuze eo e velet dorn Doue oc'h en em ziskuez hag o tigas sicour d'he bobl.

Hirio ec'h ellomp caout ar memez fizians. Dorn Doue ne deo ket dinerzet, hag ar beden ne deus ket collet he gallout. Ar bardonerien a ia d'al lec'hiou santel, a laca, dre ho fedennou, Doue hag ar Verc'hez santel da ober burzudou, ha ne d'eo ket diesoc'h d'an oll galloudek parea eur vro, pe rei dezhi ar sicour e deuz izom, eget na d'eo parea eun den seizet he oll izili pe taget gant eur c'hlenvet marvel bennak. Kement hini eta a gar he vro, a dle en derveziou-ma unani he beden gant re an oll gristenien vad evit goulen oc'h Doue ma plijo ganthan ober eur zell a druez oc'h ar Frans.

Rom. — An tad santel ar Pab a ro bemdez digemer da galz a dud, daoust d'he oad braz ha d'ar skuisder a dle rei ar bizitou-ze dezhan. Kement hini o deuz an heur vad da veza resevet er Vatican, en em gaf eürus, hag a ia ac'hano laouen meurbet da veza gallet guelet ar Pab bras-ze ha clevet unan bennag euz ar c'homzou carantezuz hag eus ar c'henteliou dudiuz a ro d'an oll.

Gouscoude bez'ez eus lod hag en em glem o lavaret ez eo dies mont beteg an tad santel. E guirionez, an escop zo carget da zigemer an dud estren e palez ar Pab, ne reseo ket an oll, ha ne ket ep abeg e refus hiniennou. Rak bez'ez eus baleanted, rederien bro hag a fell dezho guelet ar Pap evel eun dra curius. En dez all e tigoueze e Rom eur vanden baleanted evelse, pemp ha daou uguent anezho, hag a c'houlennas caout

digemer digant ar Pap. Cas a rejont evit-se eur billet d'ar Vatican. Ar prelat Ricci, carget da zigemeret an dud estren, a reas lavaret dezho ne vijent ket resevet, An hini a ioa e penn ar vanden a deuas neuze da gaout ar prelat evit goulen perak ne fellet ket ho reseo. Ar prelat Ricci a ziskuez ar billet en doa resevet. — Guelet a ran ama, emezhan, ez oc'h carget da velet an traou curiuz euz a Rom, hag e touez an traou all e velan merket : *n° 10, guelet ar Pap.* Kementse a zo dizoare, rag ar Pab n'ema ket e reng an traou curius.

— Mad, eme ar baleant, scrifit din var va billet perak n'em resevit ket, evit ma c'hellin rei respont d'ar re o deus va digaset.

Ar prelat a scrifas var ar billet : « ar Pap na reseo ket a *vandennou baleanted.*

Asamble catolig e Lil. — An asamble catolig eus an Nord a scrife n'eus ket pell d'an tad santel.

Ar gatoliked en em asamblet ama, tad santel, o deus troet ho zell varzu Rom. Ar vennoz oc'h eus digaset deomp euz ho prizon, a zo coezet var bugale anaoudek. An unvaniez a zo eas da lacat etre tud stouet oll ehars treid ar memes tad, a garont oll, ha ne c'houlennont nemet beza sclerijennet ganthan evit bale en hent ar mad.

Epad ma poanient da greski an oberou a feiz hag ar pedennou, da zifen guiriou an iliz ha re an eneou, da stourm a eneb ar scridou difeiz ha milliget, eur zonch a roe calon dezho ; ar sonch-ze eo emaoc'h er chadennou, ha gouscoude ho coms ne deo ket liamet.

Poan a ra deomp, tad santel, an alouberez disleal oc'h eus da c'houzanv, hag ar gasoni ho talc'h prizonier. Sevel a reomp hor mouez ganeoc'h a enep ar re a dor evelse an oll guiriou. Mes, her gouzout a reomp, ar pez a c'houzanver evit ar justis eo gloar ar Pabet ha brasa esperans an ilis.

Ne eanimp da c'houlen ous Doue ma plijo ganthan dont ep dale da denna hon tad euz ar stad trist-ze.

Da viana, tad santel, ra gonsolimp ho calon a dad o senti ouzoc'h evel guir vugale, o cridi eveldoc'h hag o veza douget e pep tra evidoc'h. Ia, credi a reomp ar pez a gredit, caret a reomp ar pez a garit, fallout a ra deomp ar pez a fell deoc'h...

G. M.

Introun Varia Lourd.

Tregontved devez.

Evit lezel va mab da griski c'hoaz er féiz, e seblantiz beza bet er memez sonj gantan ha ne zizkueziz ket dezan beza souezet.

Ia, Jules, emeve, an dra-ze a dlie digouezont, ne helle ket ar Verc'hez mankout he zaol.

Ha koulzkoude, autrou, ma vije bet sellet e diabarz va c'halon e vije bet guelet e oan neuze evel devet gant eun tan braz, ker souezet e oan gant ar burzud-ze.

Rei a riz dezan adarre kuignou pere a zrebaz, hag a zigoraz dezan mui oc'h mui he galon. C'hoant em boa da c'hrial gant al laouenedigez, ezom em boa da drugarekaat Doue.

Gortoz, a liviriz da Jules, chom aman ha ped ar Verc'hez Vari, ha me a ia d'an Iliz. Hag o lezel anezan var bennou he zaoulin dirag ar c'hao, e rediz da gass d'ar bælek ar c'helou mad.

Me a oa evel eun den kollet gantan he skiant mad. Ouspen al laouenedigez vraz e santen em c'halon, e santen ive e va speret eur spount braz dirak barnedigez Doue. An oll sonjezonou fall a enep ar religion a oa evel skubet euz va ene.

Ar bælek a zizkennaz buhan beteg ar c'hao, hag a gavaz Jules o tibri he ziveza goastel ; an autroun eskop Tarb en em gave en devez-ze er chapell. C'hoant en doa da velet va mab. Lavaret a riz dezan ar c'hlenvet trist euz va faotr pehini oa bet pareet en deiz-ze gant kement a eur vàd. An oll a cherisse ar bugel, an oll en em laouenne ganen.

Me koulzkoude a zeuaz da gaout sonj euz va fried, hag euz al laouenedigez em boa da rei dezi dre ar c'helou eüruz-ze. Araok distrei d'an hostaluri e rediz d'an *Telegraf* : ne skriviz nemet eur prepoz : Pare ! aboan em boa kasset ar c'helou ma teuaz keuz diu, hag e sonjiz ma teufe da goueza adarre en he glenvet, rag na oan ket evit kridi mad avoalc'h, d'ar mirakl ; aoun em boa da goll va chans vad.

Evit ar paotr, eüruz a oa, ha nen doa donetanz ebet. Guelout a rez, tad, emezan, ne oa nemet ar Verc'hez goest d'ann farea, pa leveren an dra-ze did ; me a oa certen euz ar pez a greden.

En hostaluri e trebaz gant plijadur.

Na oan ket evit sellet outan avoalc'h.

Dont a reaz en dro d'ar c'hao var droad evit trugarekaat ar Verc'hez.

Ret eo did atao kaout anoudegez vraz evit ar Verc'hez a lavaraz dezan eur bælek.

Ar bugel a astennaz he zorn varzu skeuden ar Verc'hez hag hen savaz goude tram an envou !

Ah ! ne zizonjin biken ar Verc'hez santel, emezan !

Er ger a Darb e tizunimp er memez hostaluri e pelec'h oamp diskennet en devez araok. An oll a oa o c'hortoz ac'hanomp : pebez laouenedigez pa zigouezimp!

An oll dud en em vode en dro da Jules evit guelet anezan o tibri ; rag an devez araog ne oa evit lonka nemet eul loaiad bennag a souben.

Ar c'hlenvet-ze da behini ne oa bet kavet pare ebet digant ar vedesinet gouizieka, en doa padet daou vloaz ha naonteg devez.

Mal a oa ganen guelout va fried, ha gant ar bugel guelout he vam. Kemer a rejomp hent Bourdel. Ar bugel a oa skuiz maro gant ar beaich ; hogen seder ha laouen euz eur pare ken kaër pehini her c'harge a joa. C'hoantaat a reaz mont da gouskat en eur digonezout er ger ;

ker skuiz a oa ma na fellaz ket dezan dibri. He vam o velout anezan ker skuiz hag o reüzi kemer bouet, hi pehini oa araok leun a laouenedigez a zeuaz neuze leun a dristidigez. Mantret a oa he c'haloun ; lavaret a ree din em boa digasset dezi eur c'helou gaouier hag em boa mil boan evit he lakaat d'am c'hridi adarre.

Peger braz oa he laouenedigez en devez varlerc'h, pa velaz Jules azezet ouz an daol o tibri ganeomp ha gant muioc'h a blijadur c'hoaz egedomp.

Neuze ar vam baour a deuaz laouen ha seder. — Hag abaoue, e c'houlenniz digant an autrou Lakassagn, ne ket bet kouezet en he glenvet gueich ebet ?

Nan, autrou, nan e doare ebet. Ar yec'het na greskaz ket, rag ar pare oa deuet en enn tael ; ar paotr a greskaz hag e teuaz krenvoc'h dre ar boued mad a helle kemer evel an dud all, abaoue ma oa bet pareet en eun taol gant ar Verc'hez !

Abaoue an amzer-ze eo deuet devot braz, c'hui a velo anezan bremaïk.

Guelet a reer pegen mad eo, memez en or sellout euz he vizaich ; eur paotrik a speret mad eo, eün hag huel en he sonjezonnou. Karout a ra ar virionez, ha biken ne rafe tromplerez, na tra mezuz ebet, hag abaoue ma zeo deuet devot, eo guelleet he vertuziou. Er skoll en deuz buhan gouneet ar pez en doa kollet abaoue ma oa klanv. Karout a ra al labour, hen eo ar c'henta etouez ar skolaerien all ; ha d'ar gajou en deuz bet an hini huella. Hen eo ar furra, ar muia karet gant he vistri hag he gonsortet, ar sentussa, ar guella euz ar skolaërien. Hen eo hor joa, hon laouenedigez.

Pa gomze an tad evelhen, dor ar gambr a zigoraz, ha Jules a zeuaz ebarz gant he vam. Poka a riz dezan gant eun doare mad meurbet ; he zaoulagat braz ha lem a zizkuez eun ene dinam, eur speret mad, ha kalz a skiant.

C'hui a zo eun tad eüruz da gaout eur c'hrouadur ker mad, emeve.

Ia, autrou, eüruz en em gavan a gement-ze, ni neuz bet koulzkoude kalz da c'houzanv, va fried ha me.

Arabat eo klem, a respontiz, an hent-ze leun a boan dre pehini o peuz renket bale, a oa an hent pehini ho kundue euz an denvalijen d'ar sklerijen, euz ar maro d'ar vuhez, euz an disonj euz ho teverion da Zoue. E Lourd ar Verc'hez Vari a zo en em zizkuezet diveich er mirakl-ze mam ar re veo.

Roët e deuz d'ho mab buhez ar c'horf, evit rei deoc'h ar vuhez euz an ene, ar vuhez-ze pehini ne aichuo ket !

Neuze e kuitaiz an tyad tud-ze benniget gant Doue ; hag va c'haloun leun a joa e skriviz kerkent ar pez em boa guelet ha klevet ganto.

PEDEN

Introun Varia Lourd, pedit evidomp !

Introun Varia Lourd, c'hui a gar ar vugale-ze, ken karet gant Jesus he unan. Pa peuz fallet disken en hor bro, ez oc'h en em ziskuezet da eur bugel ; hag evit aichui ar miz Mari-man e leveromp penaoz e peuz pareet eur bugel all.

Bennigit ar vugale, Mari, mirit dezo an saë ven euz ho badiziant ; ho ælet er baradoz a vel drem Doue bepret hag a zo karget koulzkoude da zivoal an tudigouze pere a zo var an douar laouenedigez an tyegez, ha gortoz ar bed-man.

Divoallit anezo euz an dud fall, al leoriou fall, an techou fall da bere eo ken douget oll bugale Adam ; divoallit anezo a enep lassou an diaoul pehini a glask lakaat an eneou glan-ze da goueza dre eur pec'het bennag er fank euz an dechou fall evit ar c'henta gueich ; rag eur veich kavet an hent gantan euz an eneou-ze nevez krouet gant Doue, a vo æssoc'h ho c'holl hag ho daouni.

Diouallit anezo a enep ho zadou hag ho mamou, pere n'ho deuz ket an nerz d'ho c'hastiza pa zeo dleet en ober. Diouallit anezo a enep ar c'hentelíou diot, heb furnez, a reont aliez d'ho bugale, hag a enep ar skuer fall a reont dezo. Ra zeuio glandet ho eneou da laouennat hon tad pehini a zo en env.

Savit en ho za, o Mari, ar re a zo kouezet er pec'het, ha kassit dezo æl ar binijen evit renta dezo ho glander pehini ho doa kollet, ra greskint ar vugale-ze, hag en oad, hag e furnez, hag e madelez evel ma reaz geichal ar c'hrouadur divin-ze pehini oc'h euz douget en oc'h entraillou chast, ha maget gant al leaz euz ho divron. Ra vezo hor bugale evel ælet mad an ty.

Ra zeuio ho feiz, ho eünder a galon, ho c'harantez evit Doue da veza skuer vad evidomp, oc'h ober deomp kaout c'hoant da veza henvel outo. Bennigit hor paotret hag hor merc'het, o Mari, bennigit anezo krouadur, bennigit anezo tud iaouank, bennigit anezo e kreiz ho brud, bennigit anezo en ho c'hosni ! ma heuilint oll ac'hanoc'h, o guerc'hez galloudek.

Ra vezo hor bugale ar pez n'omp ket, sionaz ! Da lavaret eo tud kristen, guir diskibien da Jesus-Christ.

Ha ma baëint evit pec'hejou ho zadou, hag ho mamou maro ha sebeliet pell a vo neuze.

Introun Varia Lourd, pedit evidomp !

Evel-ze bezet gret.

Anna de Jesus.

Burzud a vadelez euz ar Verc'hez santel.

En amzer an dispac'h braz, en eur barrez eleac'h ma zoa eur skeuden d'ar Verc'hez respetet bras gant ar gristenien vad, an dispac'herien a lakeaz en ho fenn discar ar skeuden-ze. Hen ober a rejont gant eun hu hag eur jolori ar vrasa, e creiz ar malloziou. Unan anezho, evit diskuez beza guelloc'h potr eged ar re all, a *votaz* he zeleur en eur puns. Kerkent great ha lavaret ; ar skeuden a voue strinket en eur puns e creiz ar blasfemou hag a bep seurt comzou milliget. Ar jolori gouscoude ne badas ket pell ; an hini en doa aliet da genta ober an torfet, a gollaz ar guelet var ar léac'h,

hag a voue red he ren dre an dorn evit mont d'he di. Den ne c'hellas miret da zonjal e voa eno eur gentel roet d'an dispac'herien-ze.

Bloaveziou a dremenaz, ar peoc'h a deuaz, hag ar relijion a deuaz ive adarre en dro. Gouscoude skeuden ar Verc'hez a chome e gouelet ar puns, hag an oll dud honest a ioa glac'haret a gementse. Eun dervez person ar barrez a lavaras dezho : « Va mignoned, red eo deomp ober amand henorabl d'ar Verc'hez santel, ha tenna he skeuden benniget euz ar puns eleac'h ma zeo bet stlapet. »

Pephini a gavas mad ali an aotrou person ; laket e voue deiz, ha great gouel en deis-ze.

Oll dud ar barrez a ioa en em zestumet en dro d'ar puns. Ne vanke nemet an aotrou person, hag her gortozet evit comans al labour. Digouezout a reas, mes n'edo ket he unan ; ren a rea dre an dorn eun dall anavezet mad gant an oll, mes n'edot ket o c'hortos da velet eno. Grosmol a zavas, mes ar person a lakeas tevel :

Christenien, emezhan, an dall paour-ze a zo deut d'am zi er mintin-ma, evit goulen diganhen ha diganeoc'h eur c'hras am eus prometet dezhan en hoc'h hano. C'hoant en deuz hen lesfac'h da zicour sacha var ar c'herdin evit tenna skeuden ar Verc'hez euz ar puns-ze eleac'h ma en deus sicouret he stleper brema ez eus dek vloas. Glac'har en deus d'an torfet-ze ; anzao a ra eo gant justis eo bet puniset. Goulen a ra pardon digant Doue, digant ar Verc'hez santel ha diganeoc'h oll, christenien. Lavaret a c'hellan deoc'h ez eo bet pardonet gant Doue ha gant ar Verc'hez ; ho tro zo brema, va breudeur.

— Ia, eme an dall, en eur asten he zaouarn hag en eur vouela, pardon a c'houlennan ! Ne c'hellan mui caout peoc'h ebet ; va c'houstians zo crignet gant ar morc'hed. Me a c'houlen pardon !

— Ia, ia, eme ar bobl, ra vezo pardonet ! Ra deuio ! Ra deuio ! Hag e voue laket dezan en he zorn unan euz ar c'herdin a dlie sacha ar skeuden euz a vouelet ar puns.

An dall eta o veza tosteet oc'h gouzoug ar puns, en em lakeas da zicour sacha. Tud a ioa diskennet beteg ar gouelet evit staga ar c'herdin. Dre chans ar skeuden n'oa ket bet torret. Epad ma he zennet er meaz, en em lekejot da gana al Litaniou. Dont a reaz er meaz ep droug ebet. Pa voue guelet savet da c'horre ar puns, an oll a straclaz ho daouarn gant levenez. Mes eur griaden a voue clevet hag a c'holoas mouez an oll. An dall oa, a ioa en em laket var he zaoulin, astennet he zivrec'h ganthan, hag a grie : Guelet a ran ! Guelet a ran ! An oll en em droas varzu an den dall. Deut oa ar guelet dezan, ha goudeze e vele couls ha pep unan. Heuilla a reaz, ep den d'he ren, ar brosesion adaleg ar puns beteg an ilis eleac'h ma vone laket ar skeuden eleac'h ma edo kent. Sicour a reaz he lacat en he flas, hag e vevas goudeze meur a vloas o veuli hag o renta testeni da vadelezou ar vam a drugarez. G. M.

Ar Prins Breiz.

VI.

Sant Patern a lavaras neuze d'ar prins iaouank : Daoust d'ar garantez am euz evit ho tud ha d'ar c'hoant am eus da ober vad dezho, n'em eus ket gallet en em gaout tost deoc'h pa zeo deut ho tad reuzeudik d'ho pellaat diouthan ha dioc'h ho pro. Abaoue em eus beachet a dreuz hag a hed var ar mor evit ho clask, ep gallout ho caout. Erfin Doue en deus digaset eun taol avel hag en deus stlapet ha burzunet var an aod-ma al lestr ma edon enhan, ha setu penauz e deuz he Brovidans va laket d'en em gaout ganeoc'h pa zoa mnia danjer evidoc'h. Ha doueti a reot-hu c'hoaz euz he furnez hag euz he vadelez ?

Ar c'homzou-ze a denereas meurbet calon ar prins Breiz, hag en em lakeas calonek da drugarecat an hini da behini, goude Doue, e tlie eur sicour ha ne voa ket oc'h he c'hortos.

Ar zant a c'houlennes diganthan peleac'h oa bet abaoue m'en doa kuiteat ti he dad, hag ar prins a gontas dezhan kement a ioa digouezet ganthan. Pa deuas da gomz euz an enezen vurzudus, Patern a deuas laouen braz o clevet hano euz a feiz an derouiz Houarn, hag a ziskuezas caout c'hoant da vont di evit guelet he vap Guillerm hag he greaat er feiz.

Esper am eus, emezhan, ar vad en deus great deoc'h ne chomo ket ep recompans.

Evidoc'h-hu, va map, cals traou, cals darvoudou a dle digouezout ganeoc'h ; ha ne c'hellan ket miret outho. Dont a dleit a benn da rei ar maro d'an derouizez cris Viviana dre al louzou e deus roet deoc'h. Grit ar pez a dleit da ober ; goudeze ni en em velo c'hoas.

Comzou sant Patern a reas cals vad da galon ar prins Breiz, hag her sicouraz da c'houzanv gant pasianted ha sentidigez oc'h bolontez Doue an enouamant euz ar bloavez-ze a dlie da dremen disparti dioc'h an dud. Kerkent ha ma voa echu ez eas d'an aod, hap e cavaz eno ar vag e doa servichet da sant Patern da vont kuit. Guillerm a ioa deut d'he digas dezhan en dro, hag e clevas ganthan e voa digouezet ar zant ep darvout ebet en enezen vurzudus.

Breiz a zavas eta var ar vagik scanv-ze ; an avel a deuas da c'hoeza er gouel, hag ep dale edo pell dioc'h an douar. Evithan da veza bet dalc'het eno en despet dezhan, ne deas ket ac'hano ep caout eun tamik keus d'ar bek douar-ze.

En dervez kenta an avel a voue sioul hag ar mor flour. Ene ar prins epken a ioa nec'het. He galon a ioa rannet etre ar c'hoant da velet tud, hag an aoun da ober drouk dezho. Ha mont a rea adarre da rei ar maro da gement ma selje outho ?

Ker strafuillet oa gant ar zonch-ze, ma na lakeas ket zoken a evez oc'h eur barr avel a zave, hag a daole hag a zistole he vagik. An noz a deue, hag an denvalijen a rente c'hoas poaniusoc'h ha danjerusoc'h he stad. An tarziou mor, goloet a eonen, o tont da steki er vag, a venne he lonca bep momet. Ken du oa deut an noz ma na velé mui netra nemet oc'h scleur al luc'hed. Ar prins a bede Doue caloneg, hag evel ma crede ervad edo ar maro tost dezhan, en em erbede oc'h ar zent, hag ive oc'h ene he vam a gave dezhan da velet en Env, hag o scuilla c'hoas daelou varnezhan.

An noz oll a dremenaz en nec'hamant-ze. Da c'houlou deis, pa gomansaz ar sclerijen da zont, Breiz a velaz edo tost d'an douar, mes he aoun a grescas c'hoas o velet ne voa eno nemet kerreg hag e zea ep mar he vagik da veza bruzunet outho. Er memez amzer e velaz ive diou vag all a ioa, evel he hini, o c'houren oc'h an avel hag oc'h an tarziou mor. En unan euz ar bagou-ze ez oa tri vartolod cre, tri besketaer poulzet di credabl gant ar bar avel. Var ar vag-all e vele merc'hed, hag a gave dezhan beza guisket evel an derouizezed.

En ho zouez ez oa eur plac'h iaouang hag a ioa strafuillet oll. Ar prins a deuas neuze da zonch dezhan euz ar pez en doa clevet gant Honarn, e tlie an derouizezed cas eur vech er bloaz ar brinsez Stella da di he zad,, hag e voa ep mar hi eo a vele eno er vak-ze. Sonjal a reaz ive, mar coeze he zell varnezhi, e c'helle rei dezhi ar maro, ha gant aoun rak-ze, en em daolas da c'hourvez e gouelet he vag, oc'h he lezel da vont e leac'h ma carje.

An avel a ioa ato cre, ha setu hen o clevet teir griaden scrijus, pe kentoc'h teir mouez o crial var eun dro. Kementse her strafuillas. Sevel a reaz da zellet, hag e velas bag an tri besketaer troet var he ginou hag o vont d'ar gouelet. Ne c'hortoze he unan nemet ar memes termen.

Gouscoude ar vagig a iea ato, mes evel ne voa den oc'h he ren, ez eaz ep dale da steki oc'h eur garreg, e voue bruzunet, ha ar prins strinket er mor.

Breiz a vouie neun mad ; hag ar vuez zo c'hoek da goll. Chom a reaz eur pennad mad da c'houren oc'h an tarziou fuloret ; erfin gouscoude ez eas skuiz, e vancaz he ners dezhan hag ezeas d'ar gouelet en eur bidi hag ho lacat he ene etre daouarn he grouer.

Bag an derouizezed a voue eurusoc'h eget an diou all. Ar merc'hed-ze a ioa boas da verdea ha da sturia bagou var moriou Breiz. Caout a reant an tu da vont ep droug ebet ebiou d'an oll reier a ioa en dro dezho. Mont a reant da zouara en eun tamik bae a ioa dirazho pa veljont corf ar prins iaouank ruillet gant an tarziou mor. Her sacha a rejont en ho bag, hag hen anavesjont dioc'h-tu.

Kenta a rejont eo clask digas buez enhan. Ar brinsez Stella, pehini ne vouie ket c'hoas piou oa, o veza eveseet mad outhan, hen anavezas neuze ive hag a lavaras :

Ah ! me hen anavez ! hema eo ar prins iaouang a veliz e gouelet ar mor ; hag a gasas diouzin an daou zragon a ioa crog enhon !

Neuze o comz oc'h ar gosa euz an derouizezed, eur vaouez a zoare, ha dous evit eur guel :

— Va c'hoar Morgan, emezhi, c'hui o poa lavaret din neuze divar benn ar prins iaouank-ma, eo hen am zenje a sclavach, mar galle dont beteg enhomp ?

— Ia mar gelje dont beo beteg enhomp, a lavaras Morgan ; mes evel a velit, va c'hoar, maro eo.

— N'em eus ket nebeutoc'h a anaoudegez vad evithan evit he volontez vad. Sonch am euz euz ar boan a gemeraz evit va zenna a dre skilfon an dragoned a rea kement a aoun din. Oh ! mar d'eo maro, ra vezo da viana savet eur bez caer dezhan el leac'h-ma ! ha var gementse ar brinsez iaouank a zirollas da vouela.

— C'hui a c'houlenno an dra-ze oc'h ho tad, eme Vorgan ; hastomp mont beteg enhan, rak nec'het braz e tle beza o c'houzout emaoc'h var ar mor dre eun amzer evelen.

— Ha corf ar prins kez aze a chomo dilezet ? eme ar brinsez.

— Mont a ran da lavaret d'ar besketerien a velan duhont beilla varnezhan. Ar re bont ep mar a zo o clask corfou an tri vartolod on eus guelet o veuzi ; ar re-ze a gemero soursi euz ar c'horf.

Hag evel ma felle dezhi pellaat Stella ac'hano, Morgan a c'hourc'hemennas d'an derouizezed all he c'has buan da di he zad.

Stella, boas da veza renet gant ar merc'hed-ze, a zentaz ep lavaret ger. Morgan, goude beza lavaret eun ger bennag d'ar besketerien, a zistroaz he unan epken varzu Breiz. Gouzout avoalc'h a rea ne voa ket maro, hag e guirionez edo ar vuez o tistrei enhan hag he anaoudegez o tont dezhan pa zistroas. Ne c'helle c'hoas avad na coms na digeri he zaoulagad.

Morgan a daolaz eul lien guenn var he vizach hag a gomzaz outhan evelen :

— Prins a Vened, caset em eus kuit divar ho tro kement a ioa ama. Kerkent avad ha ma viot cre avoalc'h da zevel, it buan da eur c'hao a gavot er bempet rohet dioc'h al leac'h m'emaoc'h. Kempennet eo evit ho tigemeret ; ne ket anat peleac'h ema an nor ; he anaout a reot dioc'h an tulo a zo aziouthi. Chomit eno ken na deuin d'ho caout di. Goude bezá lavaret kementse, ez eas kuit buan ha buan ; Hag ar prins kerkent ha ma voa deut nerz avoalc'h dezhan da zevel en he za, en em hastas da heuilla an ali en doa bet, ha da vont da glask ar c'hao kempennet evithan. G. M.

(Eur pennad all...)

Cleier divazoulennet. — Brema ez euz eun nebeut bloavezion e voue eun tam c'hoarz er vro-ma abalamour da eun taol coant avoalc'h tennet da eur vanden tud, dileiz cals pe nebeut, euz a barrez H... en escoptima. Meneg a ioa da henvel eur mear, hag ar botred vad euz ar barrez a felle dezho rei ar gark-ze da eun den ep feiz na relijion, ha zoken dont a rejont a benn d'hen

henvel. Hogen ar c'hiz a zo er c'harter da zioi ar c'hleier pa vez hanvet eur mear nevez. Pa o devoa eta hor potred vad hanvet ar mear dibabet gantho, setu hi d'ar porched da zacha var gerdin ar c'hleier. Er barrez-ze edo an tour azioc'h ar porched, hag ar c'hleier, evitho da veza braz, a veze sonet divar an douar.

Ama neuze e voe eun abaden ; caer o doa ar botred vad sacha, trouz ebet, son ebet. Lod anezho a daol ho chupennou, hag a zach adarre, hag e lakeant ho ol nerz, hag e terment, hag e c'hoezent, ha gouscoude caer o devoa, ar c'hleieir a chome ato mud. Petra a ioa digouezet eta? An aotrou person, o c'houzout ervad pebez talabao a dlie ar ganfarded-ze da ober, en doa laket ar c'hloc'her da denna ar bazoulennou euz ar c'hleier, ha brema ar c'hleier ep bazoulen a ioa ker mud hag eun den ep teod.

Daoust hag ar brud eus an taol caer-ze a ve eat beteg an Allmagn? C'hoant am befe da gridi e ve eat, rag er zizuniou-ma ar c'hazetennou a gomz euz a eun taol digouezet nevez zo er vro-ze, hag a zo henvel mad oc'h an hini am eus comzet anezhan.

E Bad, en eur guerik hanvet Buhl, tud kear a zo catoliked gozig oll. Bez'ez eus gouscoude eur protestant bennag, pe unan bennag euz an dud-ze a zo en em zistaget dioc'h ar guir iliz, hag a gemer an hano a *gatoliked coz*. Ar schismatiked pe heretiked-ze, pe ger bihan bennak ma ve an niver anezho, a fell dezho ato ober al lezen d'ar guir gatoliked. Ama o devoa corf eur bugel da gas d'an douar, hag e felle dezho mont ganthan da iliz ar gatoliked ha lacat, na petra-ta, sini ar c'hleier dezhan. Ama ne ket ar veleien, mes ar mear pehini zo eur c'hristen hag eur c'hatolik mad, a roas dezho da c'houzout ne c'helle ket an ilis catolik rei digemer dezho, p'eo guir e voant en em laket er meaz anezhi. Evel ma c'houie ervad e rajent freuz, e lakeas divazoulenna ar c'hleier hag alc'houeza dor an ilis.

An dud difeiz-ze a deuas gant ho c'horf maro, a zivarc'has dor an iliz hag a ieaz enhi. Neuze e claskjont ive sini ar c'hleier. Evel ma choment mud, e zejont da velet, hag e veljont n'oa bazoulen ebet enho. Neuze e c'halfjont daou pe dri botrig, e rojont dezho morzoliou houarn, hag e lavarjont dezho sini ar c'hleier gant ar morzoliou-ze. Ar botred en em lakeas da skei ; mes ken tear, kel lijer e scoent, ma credaz an oll eo evit an tan goall e sonet. Ma tiredaz oll dud kear, hag evel ma zint, evel am eus lavaret, couls lavaret oll catoliked, potred an anterramant a grogaz aoun enho, hag a ieaz ac'hano buan ha lostok gant ho c'horf maro.

An diou giniden. (*Fablen.*)

Eur mintinvez, dre eun amzer vrao, diou giniden o doa stignet ho lasou, pe mar kirit, steuet peb a viaden ost an eil d'eben. Evel ma voant en em laket da labourat araok an deiz, ha ma labourent didrous, rak ne reont ket a storlog evel ar guiaderezed all, n'en em veljont ket ken na voa deut ar sclerijen. Neuze e veljont ervad e voant re dost an eil d'eben. Evel daou chasëour en em gaf eur mintinvez er memes park, hag a voar ervad e rafent gaou an eil oc'h egile, ma chomfent er memes pez douar, hag a ia pephini en he avel, an diou giniden ive a zonjaz e voa red dezho pellaat an eil dioc'h eben evit paca eur preiz bennak. Ne zavas ket a dabud etrezho avad evel a zao avechou etre ar chaseourien. Ar genta anezho a lavar d'eben ken dizroug ha tra :

— Va c'hoar, re dost on eus steuet hor guiadennou an eil d'eben.

— Ia, eme an eil, red eo deomp en em bellaat.

An diou viaden a ioa staget gantho, en eul liors, en eur voden roz, oc'h ar memes scour, ha kementse ep he c'houzout.

— Petra a raimp-ni-ta brema?

— Oh, mintin eo c'hoaz, hag abouez hasta afo, on euz amzer da steui pep a viaden all araok ma teui ar c'huibu hag ar c'helien da c'hournijal dre ama. Evidonme a voar petra a rin. Guelet a rit-hu e beg ar voden eur rozen ha ne d'eo c'hoas nemet anter zigor? Me ia da zevel ahont, hag ep dale em bezo gueet eul liser oc'h an deliou en dro dezhi. Ar c'hoez mad euz ar rozennik fresk-ze hag eur berad glis bennag a goezo var va guiaden hag a lugerno evel mellezourou pa deui an heol da bara varnezho, a lacai c'huibu ha kellien da dostaat a vandennou, ha ne ket bouet a vanco din e kichen ar rozen-ze.

— Beac'h am euz o cridi e ve druz ar bevans ganeoc'h eno. Me voar peleac'h mont hag a lacai claoustre ouzoc'h e pakin dek preiz e keit ha ma viot o paca unan.

— Ia, hag e peleac'h?

— Guelet a rit-hu eur penn cabel tousek a zo var an douar dindan ar voden-ma?

— Peuh! anter-vrein eo ha flear a zo ganthan!

— Mad, lakeomp claoustre ato hag e velimp.

— Alo, lakeomp claoustre pa fell deoc'h.

Ne ouzon ket petra a lakejont e claoustre, mes ar genta a bignas da steui ehars ar bodik roz, hag eben a ziskennas da ober he guiaden var ar c'habel tousek.

— Ar pez e doa lavaret houma a zigouezaz. A veac'h e doa steuet he guiaden, ma teue c'huibu ha kelien a vandennou da suna ar vreinadurez euz ar c'habel-tousek, hag ar giniden a bake ar pez a gare ; ar giniden all, e kichen he rozennig a c'hoez mad a voue red dezhi iun epad an deis, ne d'ea na kelienen na c'huibuen var he zro.

Kement-ma zo eur skeuden euz ar scridou mad hag euz ar scridou fall. Ar scridou fall, seul difeisoc'h, seul breinoc'h ma zint, seul vui a brez a zo d'ho frena ha d'ho lenn ; ar scridou mad, seul velloc'h, seul dalvoudusoc'h ma zint, seul nebeutoc'h a fret a gavont.

D.

Scolachou laik ha *liberal*.

Setu ama daou desteni roet gant daou zen brudet braz, divar benn ar scolachou-ze dalc'het gant mistri a neheut

a feiz. An tad Lacordaire, bet belek scolach Herri pevar, a gomz evelen :

« N'eus den dinoc'h a druez eget beleg eur scolach. Ar vistri o deus disfizianz anezhan ; ar vugale n'hen anavezont ket ha n'her guelont nemet oc'h an aoter. N'en deus mignoniach gant den, an oll a zo ien outhan, en em gaf dies dirazhan, hag e tremen evel eur skeud, evel pa ve etouez tud estren. Nè deo nag eun tad, nag eur professor, nag eur servicher, nag eur beleg o comz e frankiz abers Doue ; eun dra eo ha n'en deuz hano ebet. N'her gueler nemeur var ar sizun ; da zul e tisken en eur chapel eleac'h ma tigaser dezhan he vanden denved. A veac'h ec'h anavez en ho zouez eur bugel bennak.

Mar gell, dre avoalc'h a vadelez, miret da veza goapeet, e vezo lezet da dremen ep ober van oc'h he velet ; ha gant na vezo ket re hir he brezegen, ar scolaerien a ielo kuit contant. Ha setu eno evit eis dez! rak ne gomzan ket euz a oferen ar iaou, e pehini e tle ive ar vugale dont d'en em enoui epad eun anter heur. Ne gomzan ket ken nebeut a galz a draou all a deu da hegal outhan....

Ne anavezan stad ebet eleac'h m'en defe an den nebeutoc'h a gonsolasion aberz an dud, nag e ve red dezhan dioueret muioc'h ar joa a deu euz an Env. An diveza belek var ar meaz a zo en he di ; den ebet ne deu d'he oferen dre gontragn. Anaout a ra he zenved ; guelet en deuz an tadou o vervel, hag ar vugale o c'henel ; great en deus vad da unan bennag euz an dud-ze ma ema o veva en ho zouez. Mes beleg eur scolach da biou en deuz-hen great vad? Guelet a ra dirag he zaoulagad contami ar c'halonou iaouank-ze, ha mar gell miret oc'h eur bugel bennak da goeza en dizurz, her guel ep dale o vont kuit, ha ne gred ket caout keus dezhan, rag evit chom glan, en doa izom da dec'het. »

Ar re-ze eo comzou an tad Lacordaire ; setu ama comzou eun den all ha ne deo ket nebeutoc'h brudet, an Ao. Lamartin :

« Savet gant va mam ha boazet ganthi da veza mad ha carantezus, da lavaret ato ar virionez, e coeziz ac'hano var an douar ien ha calet euz a eur scol leun a drouz, eleac'h ma zoa daou c'hant bugel ha ne anaien ket, bugale hag a ioa goaperien, leun a zrougiez, renet gant mistri colerus, ne glaskent nemet gounit ; ho c'homzou divlas ne blisjont morse din.

« Kemeret a ris caz outho ; ho c'hemeret a rean evit sollierien. Epad ma veze va c'hamaraded o c'hoari, e chomen em fart va unan da zellet ; ho c'hoariou a rea poan din, an ear anezho zoken a zisplije din. Caout a rea din e voant leun a zrougiez, a drubarderez, a vreinadurez, ha va c'halon a heuge. Abenn eun nebeut miziou e claskiz an tu da dec'het hag e tec'his.

He vam vad her c'hasas neuze da eur scolac'h dalc'het gant relijiuzed.

« Kerkent ha ma voan eat di, emezhan, e velis pebez kem a zo etre eun descadurez roet gant tud ha ne zonjont nemet da c'hounit arc'hant, hag eun descadurez roet en hano Doue gant tud ha ne zonjont nemet da c'hounit an Env.

An Aotrou Rous, vikel e Sanseo, zo hanvet vikel e Garlan.

An Aotrou Cariou, vikel e Logonna-Daoulas, zo hanvet vikel e Plouzeniel.

An Aotrou Tardivel, nevez beleget, zo hanvet vikel e Conkerne.

An Aotrou Sann, beleg ar Vreudeur, e Lambezellec, zo hanvet person Ploneour-Lanvern.

Veu d'en em voestli d'hon Tad santel ar Pab. — An tad Giraud, superiol missionerien Itron-Varia ar Salet, a zo hirio e Rom, hag a zo bet digemeret gant hon Tad santel pehini, eun nebeut derveziou diaraog, en doa scrifet eul lizer d'an tad missioner-ze evit he veuli da veza scrifet eul levr en deuz evit hano : *Veu d'en em voestli d'an tad santel.*

El levr-ze an Tad Giraud a ali oll guir vugale an ilis da ober eun dra bennag evit diskuez scleroc'h ar zentidigez hag ar garantez a dleont da gador sant Per ha d'hon Tad santel ar Pap. Ar pez a c'houlenner dre ar veu-ze eo maga er galon eun devosion evel guir vugale d'hon Tad santel ar Pap, en em redia da zenti e pep tra oc'h vikel Jesus-Christ, ha beza douget evithan e pep tra.

Ar veu-ze d'en em voestli d'hon Tad santel a zere dreist oll oc'h an dud devot a vev er bed, oc'h ar re a vev er c'houenchou, hag oc'h ar glouer er Seminerion. Kement christen catolig zo a dlefe ive caret avoalc'h an Tad santel evit ober ar veu-ze.

En amzer-ma pa zeo ken troet ar sperejou da deleur a gostez pep sentidigez, ar gristenien fidel o deuz izom d'en em starda muioc'h mui en dro da gador sant Per.

An Tad santel en deus meulet ha fenniget ar mennos-ze euz an tad Giraud.

Ar re à ra ar veu-ze, a c'hell hen ober evit bepret, pe evit eur bloas... pe evit c'huec'h miz epken, ervez al'ar re zo carget euz ho ene.

Lyon.—Ster ar Rhon a zo c'hoezet bras gant an doureier, hag ar c'harter izel euz a gear a zo beuzet. Ar ster a stlej guez hag a bep seurt traou all treinet ganthi n'ouzeur ket a beleac'h. Abaoue 1856 n'oa ket bet guelet ken huel an dour.

Unan euz ar bagou stag oc'h bord ar ster, hag a zervich d'ar c'houezierezed da vont da voalc'hi varnezho, a zo bet distaget gant an dour, ha caset a gas da vruzuna oc'h unan a billerou eur pont e kichen. Eur vaouez coz a ioa o voalc'hi var ar vag a zo eat ive ganthi, ha beuzet dindan ar pont. Eur c'hiik bihan a ioa oc'h he heul en deus gallet dont d'an douar gant poan avoalc'h. Meur a vag all c'hoaz a zo eat da goll.

Ar Bohemianet on doa comzet anezho er sizun all a zo tremenet dre Gemper, da viana eul loden anezho ; eur vanden a nao ha daouugent, eis goaz, eis maouez ha tri ha tregont a vugale ; neuze seis karr ha c'hoezek penn kezek. Ama n'o deus bet amzer da ober na vad na drouk, rak renet oant gant archerien, ha n'o deus tremenet nemet eun nosvez ; amzer epken d'an dud vak da vont da ober eur zell outho ha da velet hag hi zo great evel an dud all.

G. M.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper.*	»	50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	»	50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	»	90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	»	90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	»	75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1	»» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1	75 c.
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1	50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1	25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant; e gallek, *golo paper.*	2	50 c.
Buez Sant Isidor, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Buez Sant Corintin..	»	25 c.
Levrik dorn ar Jubile e gallek hag e brezonek.....	»	25 c.

AL LEVRIOU-ZE A GAVER IVE:

E Brest, e ti an Itron intanvez NORMAND, leoriourez, ru an ti-kcar;
— E Landerne, e ti an Aotrou DESMOULINS, moulter ha levrier;
— E Montroulez, e ti an Aotrou LEDAN, moulter ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *moulter an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 12 Kerzu 1874.

Peleac'h e cafac'h hu eun den ep feiz na relijion, ep doujans Doue, hag a rafe evel m'eo dlet, he zever er garg pe er vicher ma ema enhi? Hag a rafe he zever daoust pegement e coustfe dezhan hen ober? Eo, a leverot-hu, bez'ez eus tud ha n'o deus tam relijion ebet, ha gouscoude a ra ho dever gant ar brasa aket, hag a labour, var ho micher, hag en noz hag en deis, pa vez izom, ha ne espernont morse ho foan. Mar d'eo guir kementse eo red o defe an dud-ze c'hoant da zevel hueloc'h eget ar renk m'emaint, pe e labouront da zestum peadra ha da gaout ar brud vad o deuz izom en ho micher. Hogen gortozit ma o devezo destumet dan-vez avoalc'h evit beva en ho eaz, ma o devezo gounezet ar brud da veza gouezieg en ho micher, ma vezint savet ken huel ha ma felle dezho pignat, hag e tigasot din neuze kelou euz ho aket.

Ar pez a ra din comz a gementse eo an histor-ma a lennen en dez-all en eur gazeten : Eur medesin hag en doa alies tud clanv da velet var ar meas, ne vanke morse da denna he dok pa dremene, evit saludi unan euz ar gantonierien a laboure var an hent braz a zarem-prede. Eur bourc'hiz euz he anaoudegez, o veza eve-seet oc'h kementse, a c'houlennas diganthan eun dervez :

— Ar c'hantonier-ze-ta a zo unan euz ho mignoned?

— N'hen anavezan nemeur, eme ar medesin; calz istim avad am euz evithan. N'eus fors p'eur e coezo clanv, me gemero kement a zoursi anezhan evel a rafen euz a eur prins.

— Ha petra ra deoc'h hen estimout evelse?

— Abalamour ma zeo eun den euz ar seurt a zo rouez brema var an douar; ober a ra he zever. Guelit pe ger mad eo ar pennad hent ma zeo carget anezhan?

— Guir eo, ar pennad hent-ma zo dalc'het e ratre.

— Ha kementse dre ma labour aketus. Daoust pe ger fall e ve an amzer, her guelot ato var he labour. Eleac'h he genseurt, kerkent ha ma vez amzer fall, a chom en ho zi pe a glask ar goudor eun tu bennag, hema a dro he davancher ler varzu ar glao pe an erc'h, hag a gendalc'h da labourat. Her guelet em euz o poania evelse dindan eun hevelep amzer ne garje ket eur bleis mont er meas. Pemp bloas varnuguent zo e ra ar vicher-ze ep ma ve bet cavet netra da rebech dezhan. Eun dervez epken e voue cavet n'edo ket var an hent braz; eat oa var dro he vam a ioa coezet clanv, scoet gant eun taol goad. Ha gouscoude an den-ze n'en deuz evit pae nemet pevarzec scoet er mis. Ma'm bije bet eun dra bennak da velet, em bije laket rei dezhan ar groaz a henor.

— Claoustre, doctor, e c'houzon a beleac'h e teu d'an den-ze an aket-ze d'he labour!

— Ia, a gaf deoc'h?

— Ia, me zo sur ar c'hantonier-ze zo eur c'hristen mad.

— Ah! evit an dra-ze avad ez eo. N'oc'h eus nemet mont d'an ilis bep sul, hag her guelot eno, he chapeled en he zorn, o pidi ker c'hoek evel ma labour aketus var ar pemdez.

— Me'n douete; ne deus nemet eur c'hristen gui-rion hag a labourfe evelse e coustians pa ve ken eas dezhan tenna da iena. Doujans Doue zo red da gaout pe doujans an archer.

Epad ma ra an dud difeiz ho gallout evit mouga ha distruja ar feiz e kement bro a zo en Europ, ar relijion gatolik a ia var ar araog er broiou a bell, en Amerik dreist oll. Ar c'heleier ha liziri ar vissionerien a goms deomp a garteriou euz ar vro-ze eleac'h ma sao guir gristenien, ha ma zeo heuillet hag henoret evel m'eo dlet ar guir relijion.

Brema ez eus tri bloas, daouzek zouav bet e servich ar Pap, en em glevas d'en em denna en eur c'hoad braz

evit he zifonta ha sevel eno eur geriaden nevez. Eur beleg eus Montreal a ieas gantho. Lacat a rejont ho bouc'hilli da labourat, hag hirio ez euz eno douar gounit hag henchou da vont dreizho. D'ho c'herik pe d'ho bourk o deus roet an hano a *Piopolis* pe Kerpi, euz a hano an tad santel. Ho niver a zo cresket buan ; bez'ez int eno brema tri c'hant den. Savet o deuz eur chapelik, neuze eun ti evit ar heleg, hag ive eun ti scol evit ar vugale. Setu eta eno eur gristeniach nevez, iac'h ha glan, o sevel eleac'h n'oa bete vrema nemet coajou ha gouezeuri. Savet o deus ive eur vilin da vala ed hag eur vilin da eskennat, ha tost da vad kement a zo red da eur c'harteriad tud da gaout evit gallout beva divar goust ho douar.

El eul leac'h all, relijiuzet euz ar Suis, harluet euz ho c'houent gant an dispac'herien, a c'houlenne digemer digant Presidant Republik an Equateur. Ar presidant a scrif evit kinnigen dezho eun draonien gaer, n'eus den o chom enhi, ha dre-ze ne deo ket labouret. An draonien-ze zo eur pennad dioc'h kear Quito, hag a zo dispar evit sevel eur gouent ha rei goudeze labour da eur boblad tud. Ar presidant a c'houlen dek manac'h, hag eur mansoner ijinuz (un architecte) ha roet en deus urs da baea dezho ho beach. Rei a rai an draonien dezho evit netra. An draonien-ze zo douar mad enhi ha douret mad eo ive.

Er Chin a vad ne da ket ar bed en doare-ze gant ar vissionerien. Eno e clasker en em zizober anezho hag e rer dalc'h mad ar brezel d'ar gristenien. Ar vaudarined, evit doare, o deuz urs da ober ho gallout evit miret oc'h ar vissionerien da gaout digemer e nep leac'h. Setu ama petra a scrif an aotrou'n escop Zanoli, vikel abostolig an Houpe, e tu ar sao-heol.

« Bet oun o rei ar gouzemen e daou garter eus va escopti, ar pez n'em oa ket gallet da ober dek vloaz a ioa. E carter Hiao-hau-hien ez eus pemp cant a gatoliked skignet ama hag ahont, ha meur a vil o teski ar c'hatekiz evit beza christenien. Hogen n'eus ti ebet evit eur missioner. Alia a riz an tad Ammirati da fermi eun tiik en eur gear a zaremprede. Hen ober a reaz, hag e casas di eur belek ganet er vro. Eun derveziou bennak goude ez eas di he unan, hag o velet eno bandennou tud curiuz, ez eas da gaout ar Mandarin pehini a roas daou c'hardian evit ho dioual. An dud curiuz en em dennas, mes en em lacat a rejont da skigna ar geier a zo a bell zo skignet er vro-ze a enep ar vissionerien ; e voa an europeaned-ze deut di evit laerez bugale, ha tenna dezho ho daoulagad.

Eun nebeut derveziou goude e teuas eun den da di ar vissionerien hag a lavaraz oa deut evit furcha ar c'hamprou. An tad a lavaras dezhan oa neuze divezad an noz, hag e teuje antronos, ma carje, da furcha. An den-ze a ieas counnar enhan, mes ar beleg euz ar Chin a grogaz enhan hag hen lakeaz er meas. An daou c'hardian a ioa tec'het kuit.

Divezatoc'h e teujont a vandennou, hag en em lakejont da deleur mein oc'h an ti. Goudeze e falvezas dezho discar ar mogeriou. An daou veleg a voue red dezho tec'het. Ar belek sinad a voue anavezet pa edo o clask tec'het ; croget e voue enhan, scoet ganthan, goal gaset e pep gis ; ne ouzer ket petra vije bet great anezhan, panefe eun den hen anaie a lavaras d'al lamponed he lezel ganthan, hag e raje dezhan he stal. An den-ze her c'huzaz hag a viras na voue great drouk dezhan.

Daou vugel a ioa ive e ti an tadou, ha pa veljont e clasket discar an ti, a dec'haz ive guella ma c'hellent strafuillet oll. Ar baianed a grogaz enho, hag a brometas dezho eur recompans ma carjent lavaret e voant bet kemeret gant an europeaned evit ma vije crevet dezho ho daoulagad. Ar vugale avad a zisclerias cre e voant er scol gant an tadou, hag ez eant brema da di ho zud.

Erfin doriou ha prenecher an ti a voue torret ; dillad ar vissionerien, an ornamanchou oferenna hag al levriou, ha kement a c'hellent da gas gantho a voue laeret ; an arrebeuri a voue torret ha devet ker coulz ha coatach an ti ; ne chom en ho dilerc'h nemet ar mogeriou. Daou zervicher a ioa en ti ; unan anezho a voue lezet er porz anter varo, egile a c'hellas tec'het o lamet d'an douar euz a brenest an eil astach.

Pa voa echu an abaden e teuaz ar Mandarin ha cals tud ganthan. Ober a reas neus da grial, da gas al lamponed kuit, da c'hourdrouz ho lacat er prison. Goudeze ez eaz ac'hano evel ma voa deut, fouge enhan credabl euz an taol a ioa great o cas ar missioner kuit, rag an oll a vouie eo he zervicherien pe he likizien o devoa great an oll freus.

G. M.

Introum Varia Lourd.

UNAN HA TREGONT DEVEZ.

Ar c'hao ne deuz ket mui ar memez doare evel pa n'em zizkuezaz eno ar Verc'hez. Eun iliz kaër a zaver bep eun neubeut var lein ar c'herrek Massabielle. Ar vinoden bresset guechall gant treid an dud kalet euz ar meneziou ha rinkluz memez evito, a zo pleneet, gue a zo plantet en dro, ha fleur a zo hadet etouez ar geot glaz ha moan.

Eur gaël houarn a zarre ar c'hao evel ar balust en iliz. Ouz ar volz a zo stag eur c'hleuzeur aour, dindan ar c'herrek-ze bet bresset gant troad divin ar Verc'hez, piledou aleiz zo var elum noz ha de.

Er meaz euz ar c'hao an dour euz ar feunteun burzuduz, a red euz ar goullet dre deir duellen kouevr. Eul laouer goloët evit mirout na ve guelet a zo eno dindan evit ma helfe ar re glanv en em voalc'hi en dour benniget-ze.

Etouez al labourerien oc'h ober kalon da bep hini, oc'h evesaat e peb lec'h, hag o lakaat aveichou he zorn

d'al labour, a oa eun den a vent huel, he ben soun, pehini en em gave e peb leac'h evit ober aliou mad. Den krenv, braz ha ledan, he soudanen du hag hir en dro dezan a zizkueze da bep hini euz a bell, person ar ger a Lourd, an Autrou Peyramal.

Pedavare, emeve aliez, pedavare e vo roët din an eur-vad da zont aman etouez ar veleien hag an dud fidel, gant ar prosession genta a zeuio da enori al lec'hiou benniget-man ? Ah ! neuze me a gano va nunc dimittis ; ha mervel a rin gant ar joa, al laouenedigez er gouel-ze.

Dont a ree an dour en he zaoulagat neuze, morse na n'em gavaz e gouelet eun ene eur c'hoant brassoc'h eget hini an Autrou-ze ken leun a garantez Doue.

Dont a ree ive d'an heur en em gave eun neubeuta tud er c'herrek Massabiell, eur plac'hik da zaoulina el lec'h m'e doa guelet ar Verc'hez hag a ie da eva euz an dour burzuduz ; ar plac'hik-ze oa paour ha guisket dister. Netra na ree he anavezout dreist ar re all, nemet ma vije eno eun den hag en dije guelet dija Bernadeta, hag a lavarfe neuze he hano d'ar re all. Ar muia karet Doue na glaske ket ar brud, mont a ree atao d'ar skol e ty ar sœurezet eleac'h ma n'em gave an distera, hag a garie beza ankounac'heet. Ar bizitou ken niveruz a zeue dezi na reent netra d'an ene sioul-ze e pelec'h a veve evit atao ar sonj euz an envou bet hanter zigor dirazi ha skeuden ar Verc'hez heb he far.

Bernadeta a vire an oll sonjezonou-ze en he c'haloun. Ar bobl fidel a zirede d'ar c'hao euz a beb leac'h ; ar burzudou a zigoueze bemdez, ha mogeriou an iliz a huelee bemdez. Bernadeta evel ar person santel euz a Lourd, a c'hortoze an deiz eüruz e pehini a velje gant he daoulagat he unan beleyen ar guir Doue o kundui gant ar groaz hag ar banielou en ho raog ar prosesion beteg ar c'hao benniget.

Daoust da vandamant an Autroun Eskop, an iliz ne doa ket c'hoaz kemeret eviti an douar-ze. D'ar bevar a viz ebreul 1864 e oa benniget skeuden gaër ar Verc'hez pehini oa lakeet gant eul lid braz ebarz ar prenestik-ze pe kustod ornet gant plantennou gouez, e pehini mam an Autrou Doue e doa en em zizkuezet da verc'h an dud.

An amzer oa kaër meurbet, an heaul iaouank euz an amzer nevez oa savet hag a bigne tram bolz glaz an envou e pelec'h ne oa koumoulen ebet.

Ar ger a Lourd a oa goloet a vleuniou, a garlanteziou, a zinellou, banielou a bep seurt hag a gurunennou savet ken huel ha toen an tyez. E tour braz ar ger a Lourd, en oll chapellou, en oll ilizou tro var dro, ar c'hleier bihan ha braz a zone d'ar bole. Eun niver braz a dud oa diredet d'ar gouel-ze euz an env hag euz an douar. Eur brosesion evel n'euz ket bet guelet c'hoaz etouez an dud a zeuaz euz a iliz ker beteg ar c'hao santel, soudardet en ho c'haera a gerze er pen araog, var ho lerc'h breuriezou ar ger a Lourd, gant ho banielou hag ho c'hroaziou ; Breuriez bugale Mari gant ho saeou guen hag hir ; sœurezet ar ger a Nevers gant ho guelioù hir ha du var ho fen ; sœurezet ar garantez gant ho c'hoefou braz ha guen evel divoaskel ar guelini, sœurezet sant Joseph goloet a vantellou tenval ; menec'h aleiz euz a urz Karmez ; frœret euz ar skol gristen ; tud eh niver, goazet, merc'het, bugale, tud koz, hanter kant, pe triugent mil den var diou renk a zeue e prosesion a hed an hent leun a vleuniou pehini a ia beteg ar c'herrek brudet a Vassabiell. Musik gant instrumanchou oa klevet e meur a lec'h eur ar brosesion, e leac'h all oa klevet kantikou ; an envou a dregarne gant laouenedigez an dud-ze. D'ar pen diveza euz ar brosesion gaër-ze, e teue gant eul lid braz, etre pevar c'hant bœlek gant ho ornamant iliz ; etouez he vikelet vraz hag ar chaloniet he vrazder huel ha doujet an Autroun Eskop Bertrand Sever Laurans, Eskop euz ar ger a Darb ; ar vintr var he ben, guisket en he viskamant a Eskop ; gant eun dorn a vennige ar bobl, hag an dorn all a oa harpet var he vaz aour.

Al laouenedigez a oa braz, ker braz ma nà hell he gompren nemet ar gristenien unanet dindan daoulagat ho Doue.

Deuet a oa goude kement-all a boan hag a stourm a enep an dud fall, an devez-ze gortozet abaoue keit amzer, e pehini ar Verc'hez a oa treac'h d'he oll adversourien.

Daëlou a eürusdet, a laouenedigez, hag a garantez a zirede var diou-chod an dud-ze poulzet beteg eno dre speret Doue.

Piou en dije gallet kompren laouenedigez Bernadeta en devez-ze, hi a dlie beza er penn kenta euz a vugale Mari !

Piou lavaro eürusdet personn Lourd o kana ar Magnificat hag Hosanna e kichen an Autrou'n Eskop ? Ho daou, Bernadeta hag hen, o doa bet ar boan, dezo breman da gaout an enor. Siouaz, etouez bugale Mari, e klasker Bernadeta, etouez ar veleyen en dro d'an Autrou'n Eskop, e klasker an Autrou Person Peyramal, ne oant ket er prosesion nag an eil nag egile. Bez euz joaiou re vraz evit ar bed-man pere a zalc'h Doue evit ar bed-all. Aman an Autrou Doue n'ho ro ket d'he vugale muia karet.

D'ar mare-ma oa an oll d'ar gouel kaër-ze e pehini an heaul a skleraë ar prosesion, an Autrou person Lourd klanv braz, toc'hor soken, e oa da c'houzanv poaniou iskiz, astennet e oa var eur guele a boan, hag en noz hag en de hag a chome en he gichen diou sœurez evit ar re glanv.

C'hoant en doa da zevel evit guelet ar prosesion dre brenest he gambr, ne hellaz ket, semplaat a reaz, hag etre he ridochou serret na gleve son ar c'hleier nemet evel son glaz.

Evit Bernadeta, Doue a zizkueze ive dezi he garantez evel ma ra peurvuia evit an dud choazet gantan.

Epad ma gemere an Autroun Eskop pers er c'herrek Massabiell, Bernadeta, evel an Autrou person a oa skoët gant ar c'hlenved, hag an Autrou Doue evit mirout outi da gaout re a foge en eun devez e pehini

e dije klevet he hano e prezegennou ar veleyen, a gassaz dezi ar boan gorf. Re baour evit beza damantet en he zy, e oa bet kasset d'an hospital, elec'h ma oa astennet var eur guele etouez ar beaurien-se galvet malheüruz gant tud ar bed, pere koulzkoude zo bet benniget gant Jesus-Christ pehini en deuz lavaret : Eurüz ar re baour.

Cetu hirio c'huezek vloaz abaoue maz eo en em diskuezet ar Verc'hez e Lourd, an Iliz a zo aichuet, e kichen ez euz eun ty savet evit beleyen pere a zo atao dare da rei ar sakramanchou d'ar re er c'houlen ebarz en iliz gaër-ze.

Dont a ra tud e pelerinaij da Lourd en eun doare burzuduz ; neuz ket bet guelet morse e nep amzer kement a dud o tiblaz evel ma reer evit dont da bidi da Lourd ; rag en amzer ma ie ar bobl e pelerinaj guechal ne oa ket an henchou houarn pere a zigass breman kement all a veaichourien en eun taol. An hent houarn a zo deuet beteg ar ger a Lourd evit digass d'ar c'hao ar re pere a zeu da bidi en he chapel ; hag e teu tud euz kement korn a zo dre ar bed. Kalz tud pere na hellont ket dont beteg, a c'houlen dour euz ar feunteun, hag a ve kasset euz an dour-ze dre ar bed oll.

Pa zeuz c'hoant kaout dour euz a Lourd evit eun bennag klanv, neuz nemet skriva d'ar veleyen a jom e kichen ar chapel.

Ni n'euz guelet dont da Lourd prosesionou euz a triugent pe pevar ugent leo, euz a Vayonn, euz a Peyrehorade, euz ar Test, euz a Arkachon, euz a Vourdel. Deuet zo ive euz a Baris, euz a Angers, euz a Naonet, euz ar Vende, euz a Roazon kant leo hag hanter kant ac'hano.

Pa zigouezer er gar dont a ra er meaz euz ar wagoniou du, merc'het iaouank guisket e guen, groagez, intanvezet, goazet diazez, tud koz, ar veleyen gant ho guiskamant a iliz, ar banielou, ar pavillonou hijet gant an avel. Dont a reent ac'hano e ker, gant ar groaz en ho raog, o tougen skeuden ar Verc'hez, hag o kana kantikou en he enor. Sonjal a reer pa ho gueler, guelout eun dra bennag euz ar baradoz.

Ar miraklou heb niver digouezet er c'hao Lourd a zo anavezet breman gant an oll : Pemp kueich ha daougent ez eo bet moullet al leor skrivet divarben Introun Varia Lourd. Deg mil liurz zo bet kinniget d'an hini a helfe proui penaoz unan hebken euz ar miraklou-ze ne deo ket guir ; ha den ebet nen deuz hallet gouniz an arc'hant-ze.

Hon Tad santel ar Pab Pii nao, en deuz disklæriet guir ha certen an oll draou skrivet divarben Introun Varia Lourd, dre eul lizer digasset d'an Autrou Herri Lasserre pehini en deuz skrivet e gallek ar pez em euz lakeet aman e brezonek evit ar re pere na ouezont nemet al langaich-ze.

Ha dre al lizer-ze hon Tad santel ar Pap en deuz roët eun induljans leun da c'houniz d'ar re pere goude beza kouesset ha communiet a zeuo eur veich er bloaz en iliz Lourd evit pidi en intentionou hon Tad santel ar Pab.

Ar prefet, ar barner a beoc'h, ar mœr hag an Autrou'n Eskop, zo maro abaoue.

Ar ministr Rouland en deuz kollet he bost, hogen pinvidik avoalc'h eo chomet. Ar prokuror a zo kuzulier en eur ger bennag, hag ar c'homissœr-polis a zo en eur ger brassoc'h evit Lourd.

Bourriette, Kroisine Bonhohorts hag he mab, Herri Busket, an demezel Moreau de Sazenay, an intanvez Krozat, Jul Lacassagne, kasi an oll dud bet pareet gant an dour euz ar feunteun burzuduz, a zo c'hoaz leun a yee'het, ha diboaniet dre vadelez ar Verc'hez santel.

An Autrounet Dozouz ha Verjes a zo atao medesinet brudet evit ho skiant braz hag int prest atao da desti var ben ar miraklou ho deuz guelet. An Autrou Extrad a zo reseour e Bourdel.

An Autrou person Peyramal zo bet pareet euz he glenvet braz, chomet eo ar person karet ha doujet euz ar ger a Lourd ; galloudek evit ober ar mad. Pell amzer goude ma vo astennet he gorf en he vez, ha ma vo bet azezet en he gador vraz personet en he c'houde, pa vo lavaret : Person Lourd, a vezo sonjet en Autrou person Peyramal.

Soubirous a zo chomet eur miliner paour, o c'houniz he vara gant ar c'huezen euz he dall ; Mari pehini oa gant he c'hoar Bernadeta pa velaz ar Verc'hez da genta a zo eureujet gant eun den iaouank pehini a labour er vilin gant he dad kaër, konsortez all Bernadeta, Janneta Abbadie a zo e Bourdel o servicha.

Bernadeta ne ma ket mui e Lourd, choazet e deuz he rekompans, ha lakeet e deuz he dorn var he zenzor, sœurez eo. Lakeet eo ebarz eun hospital evit ar re glanv. Goude beza bet dirag he daoulagat bisaich skeduz Mam an Doue teir gueich santel, petra a helle ober guelloc'h eget mont da servicha ar re euz pere mab ar Verc'hez a lavare : ar pez a reot d'an disterra euz ar re-man, a vezo gret din va unan. Sœurez eo e Nevers, hag hanvet eo sœurez Mari-Bernard. An Autrou Lasserre pehini en deuz skrivet al leor-man e gallek en deuz he guelet abaoue maz eo leanez. Be e deuz breman var dro tregont bloaz, he bisaich a zo c'hoaz henvel euz hini eur bugel, pa zeller outi a zanter an ene o sevel etrezek an env ; en he c'hichen ne heller nemet sonjal e Doue hag e traou santel, ne ver ket souezet mar deo bet ken karet gant ar Verc'hez.

Ne deuz gret netra morse evit beza anavezet ; ne deuz tam foge euz ar brud a zo anezi.

Doue a ra dezi kalz da zoufr dre klenvejou rust ; aliez a ve klanv hag e deuz kalz a boan ; aveichou e sonjer a ve o font da vervel ; na varvin ket c'hoaz, emezi, en eur vusc'hoarzin.

Na lavar netra divarben ar pez e deuz guelet pa en em zizkueze dezi ar Verc'hez, nemet goulennet a ve diganti.

Nec'het eo pa zeu tud d'he guelet ; aou en deuz rag ar gloar hag enoriou ar bed.

En e c'hamprik pe e kichen guele an dud klanv, a ra skouarn vouzar da drouz ar bed.

Al leor-man pehini zo leun euz hano Bernadeta ne vo ket lennet gant ar sœur Mari-Bernard ; rag na oar ket ar brezounek.

PEDEN

Introun Varia Lourd, pedit evidomp !

Petra a c'houlenfomp, diganeoc'h, Introun Varia Lourd, er miz kaër-man, pehini a zo gwestlet deoc'h ? Petra c'houlennin diganeoc'h, en or aichui al leor-man e pehini eo merket ar miraklou o peuz gret en ho madelez ; ar miraklou-ze a rit bemdez er c'herrek benniget a Vassabiell.

Ni a bedo ac'hanoc'h, o Mari, evit an ober o peuz kommanset, el lec'hiou benniget-ze e pelec'h a red dour ho feunteun burzuduz, evit al labour o peuz commanset epad an deveziou euz ar Miz Mari-man e kalon peb hini ac'hanomp.

Introun Varia Lourd, bennigit ar pelerinaich-man ha divoalit ne teufe an dud d'he ankounac'haat evel ma lezont da goll kement a c'hrasou roët dezo gant Doue.

Rouanez ar virionez na lezit ket ar gaou da dostaat euz oc'h Istor ; aliez e ve troët gant speret an diaoul an traou santel, hag e kemmesker ar gaou gant ar virionez, evit mirout ouz an dud a skiant da gridi traou ar bed all, abalamour ma zeo kemmesket ar virionez burzuduz gant sottoniou pere a ra gaou ouz ar virionez-ze. Rà chomo oc'h Istor skrivet atao ker stard er virionez evel maz eo stard ar garrek, pehini o peuz bresset gant ho treid benniget.

Introun Varia Lourd, bennigit Autroun Eskop Tarb, hag an Eskopti o peuz choajet evit en em zizkuez d'an dud. Roit deomp an oll grasou euz a bere eun Eskop en deuz ezom, c'huezet en he ene an tan euz ar garantez, pehini a lavar : ar garantez evit kempennadurez ho ty a zey va ene.

Introun Varia Lourd, bennigit eur veich c'hoaz ar pen difazi euz an iliz, hon Tad santel ar Pab azezet var gador ar virionez var pehini abaoue naontek vloaz dija e par ar Speret santel. Bennigit hon Tad santel ar Pab pehini en deuz bet an enor da zizklæria ez oac'h konsevet dinam. En eur voulc'h an Istor-man, em euz pedet ac'hanoc'h evit hon Tad santel ar Pab, en or aichui anezi o pedan adarre evitan ; rag hon Tad santel ar Pab a zalc'h var an douar leac'h an hini en deuz lavaret, me zo ar boulc'h hag an divez ; me a zo *Alpha* hag *Omega* euz peb tra.

Ha ni ho ped ive evidomp hon unan evit ma jommimp stard er rezolutionou mad oun euz kemeret epad ar miz-man ; ni en em ro deoc'h, ni a gonsakr deoc'h hon oll buhez.

Bezit hiviziken hon nerz, hon esperans, hor frealzi, hol laouenedigez, hor c'harantez.

Bemdez e leverimp ebarz hor pedennou ar prœpoziou-man, deuet ken dudiuz evit hor c'halonou : Introun Varia Lourd, pedit evidomp ; ni a lavaro c'hoaz en heur euz hor maro, Introun Varia Lourd, pedit evidomp !

Evel-ze bezet gret.

ANNA DE JESUS.

Ar Prins Breiz.

VII.

Daoust da gement e doa lavaret dezhan an derouizez Morgan, ar prins Breiz en devoue poan avoalc'h o caout ar c'hao a ioa ditouret dezhan. Kenta tra a reas, pa voa digouezet, e voue clask bezin seac'h evit ober he vele ; mes ep dale e velaz ez oa pourchaset er c'hao-ze, ne ket epken eur guele evithan, mes c'hoas dillad ha bouet. Gleb oa he zillad en dro dezhan, naoun en doa ive ; en em hasta a reaz eta da chench dillad, ha goudeze da derri he naoun ; neuze en em daolas var he vele, hag e couskas c'hoek.

Ar pennad cousk-ze a zigasaz he ners d'ar prins breton. Dihunet e voue gant eun trous bennag a reat a dost dezhan. Clevet a reas neuze eur vouez oc'h he c'helver dre he hano ; epad ma claske gouzout piou a gomze, ar vouez a lavaras dezhan edo eno Morgan, an derouizez e doa roet dezhan an ditour euz ar c'hao-ze. Lavaret a reas dezhan edo en eur c'hao-all tost d'he hini, mes n'en em ziskuesje ket dezhan, ha ne dlie ket ken nebeut clask dont beteg enhi, ne ket he laza a raje dre he zell.

— Penauz, eme ar Prins, ha n'oc'h eus-hu ket, evel Viviana, hag an derouized euz an enez burzuduz, ar c'hallout d'en em zioual oc'h va zellou?

— Calz a vank deomp, a lavaras Morgan, n'on defe ar c'hallout hag ar vouezieger roet da Vivi ana gant Marzin ; ha daoust petra a oufemp da ober, e ve danjerus bras deomp mont dirag ho taoulagad.

— Mad, a lavaras Breiz, ma na c'hellomp ket en em velet, da viana comzit ouzin aliez alesse.

— Hen ober a rin, emezhi ; evit hirio gouscoude ne chomin ket pell da gomz ouzoc'h. Mont a dlean da gas ho tillad gleb d'ar besketaerien, evit ma ho lacaint en dro da gorf unan anezho a zo maro, beuzet epad ar barr amzer diveza-ma. Lavaret e vezo eo c'hui a zo beuzet, ha Stella, o cridi ez oc'h maro, a zavo evidoc'h ar bez a dle da zevel, evel a zo bet discleriet deoc'h. Destumit eta ho tillad gleb, ha casit-hi er meaz euz ho cao, eleac'h ma ho c'havin evit ho c'has d'ar besketerien.

Breiz a reaz ar pez a ioa lavaret dezhan, ha pa gave dezhan e voa eat Morgan en hent, ez eas da velet hag hen a gafje an digor euz a gao an drouizez. Her c'haout a reaz, ha caout a reaz eno ive eun doare diri da zevel var beg ar reier. O veza savet eno, e taolaz eun taol lagad var ar mor tro var dro, ha var an aodjou n'edont ket pell diouthan. Ar guel-ze a reas vad d'he galon, hag e tistroas d'he gao laouenoc'h.

Abaoue an dervez-ze, Morgan a deue alies da gomz outhan a dreuz ar voger, ha pa na c'helle ket dont he unan, e tigase unan euz an derouizezed all. Hogen ne choment morse pell, rak dre guz e teuent, ep gouzout da Viviana.

Ar prins iaouank a gave ar pennadou amzer-ze ato re ver ; c'hoant en devoa da glevet kelou euz he vro, euz he gerent, euz an-enezen vurzudus. Morgan dreist oll a vouie rei dezhan euz ar c'heleier-ze.

Eun dervez Breiz a c'houlennaz outhi petra a zonje euz a Villerm, map Houarn.

— He dad, emezhi, en deus gourc'hemennet dezhan na deui ket var ho tro, da genta evit ho lezel da ober mad ho sonch en ho part hoc'h unan ; d'an eil evit tenna divarnhan ar boan a rafe dezhan ho sellou, rag ha pa c'helfe miret da veza lazet dre ho sellou, e rafent gouscoude dezhan eur boan vras.

Ouspen-ze, Houarn, araok mervel, en deus discleriet d'he vap ar glac'har en devoa abalamour ne voa ket c'hoas christen, hag ar c'hoant en devoa d'he velet o tont da veza diskibl da Jesus-Christ, Guillerm eta a zo en em laket abaoue da studia an aviel hag al lezennou euz ar relijion gristen, ha da velet hag hen a c'hello heuilla al lezennou-ze. Da genta en devoa poan oc'h en em ober dioc'h eur vuez evelse ; mes an den santel a zo bet var ho tro, a zo deut d'he zicour, hag abaoue he fals-credennou a goez hini da hini bemdez. Daoust da gementse gouscoude Guillerm n'en deus ket hoc'h ancounac'het, ha beilla a ra dalc'h mad varnoc'h.

Ar c'heleier-ze a reas plijadur d'ar prins Breiz, hag ec'h anzave ne voa bet morse kel laouen abaoue ma en doa kuiteet ti he dad.

Euz a veg ar garrek ma edo varnezhi e c'helle guelet a bell. Guelet a rea ar brinsez Stella o tont bemdez da zellet oc'h ar bez a lakea da zevel evithan, he guelet a rea var an aod, renet gant an derouizezed, hag hi trist, o vouela alies d'an hini a zonje dezhi a ioa maro.

Dioc'h eur c'hostez all an derouizezed a gemere kement a zoursi anezhan, ma sonje dezhan avechou eo he vam a ioa adarre beo evit entent outhan evel ma rea guechall pa voa bugel.

Mes ar miz a dlie Stella da dremen e kichen he zad a iea da echui ; ar bez a ioa savet, hag ar brinsez e devoa daoulinet en he gichen ; diougan (profesi) an derouiz Houarn a ioa deut da vir.

Morgan a deuas c'hoaz eur vech d'he velet, hag a lavaras kenavezo dezhan. Lavaret a reas dezhan gouscoude e devoa esper d'he velet adarre ep dale. Lavaret a reas dezhan ive edo Guillerm oc'h ober eul louzou a dlie distruja nerz al louzou all en doa bet ar prins digant Viviana.

Al labour-ze, emezhi, a zo dies da ober, rak Viviana gant aoun na deuje unan bennak da glask ober al louzou-ze, e deus distrujet kement planten a ioa mad evit hen ober.

Ar plant pe al louzeier-ze n'ho c'haver nemet var aodchou an arvorik. Guillerm a zo bet eno oc'h ho c'hlask, mes n'en deus cavet netra ; red e vezo dezhan gortoz, evit peurober al louzou-ze, ma vezo maro Viviana, rag hi e deuz an oll blaut-ze, ha me ho c'havo avoalc'h var he lerc'h.

Breiz a drugarekeas Morgan ; hogen trist e voa meurbet o sonjal ne velje mui netra divar he roc'hel.

Antronos gouscoude, kerkent ha goulou deiz, edo var beg he garrek, hag ac'hano e velaz ar vag a zouge ar brinsez Stella hag an derouizezed a iea d'he c'has d'he frizon. Pa voa eat ar vag a guz, ez eas d'he gao. Caout a reaz eno, evel ma voa boas, peadra da zibri laket evithan ; en dervez-ze avad ne douchaz oc'h tam bouet, ne reas nemet mont ha dont var dro he garrez.

Da noz araok mont da gousket, e tiskennaz enhan he unan, hag e voue glac'haret o sonjal pe gen nebeut oa sentuz oc'h bolontez Doue.

An trede dervez goude, da noz, e velaz e kichen he garreg, ar vag en doa kement a ioul da velet. He gouel a ioa dispag ha c'hoezet gant an avel. Ar prins a lamaz enhi dioc'htu, hag ar vag a ieaz ac'hano scanv ha lijer.

Abenn eun nebeut heuriou goude, en em gave dirag enezen ar Vrumen, ha tost d'ar garrek var behini oa savet an tour eleac'h ma edo Stella prizonierez.

G. M.

KELEIER.

An aotrou Creignou, person Castellin, zo hanvet person catedral Kemper.

An aotrou Bourhis, vikel e Ploegat-Moysan, zo hanvet vikel e Guipavas.

An aotrou Auffret, nevez beleget, zo hanvet vikel e Ploegat-Moysan.

An aotrou Yvenat, vikel e Itron-Varia-Garmez, e Brest, zo hanvet belek breudeur ar scoliou christen, e Lambézellec.

An aotrou Colet, escop Luçon, a zo hanvet arc'hescop Tour.

Ar c'hazetennou a gomz euz a varo an tad Pontlevoy unan euz an tadou brudeta a gompagnunez Jesus. Superiol oa euz a unan an tiez e deuz ar gompagnunez e Pariz, ha bet oa meur a vech provincial.

Ervez ar c'hleier, e Brozaoz, ha dreist oll var dro ar gear a Londrez, e voa en derveziou tremenet eur vrumen ken teo, ma na c'helle den gouzout peleac'h e zea zoken e creiz an deis. Meur a zarvout zo c'hoarvezet ; al listri ne c'hellent ket mont en hent ; an hentchou houarn zoken ne c'hellent ket mont en dro.

Ar vrumen deo-ze a zigas da zonch euz a denvalijen an Ejipt guezhall.

Levriou fall. — Hano a zo da skigna levriou fall er c'harter-ma, ervez ar c'hazetennou. Tud difeiz a zo a veac'h o clask skigna dre ar c'harter ar pez ac'halvont *Levriou evit ar bobl ;* e gallek, *Bibliothèque démocratique.* Levriou bihan int scrifet a enep ar guirionezou enz ar feiz, eleac'h ma rer goab a gement a zo santela etouez ar gristenien. Caout a rer enho pennadou euz ar scritur sacr dizhevelebet ha laket da lavaret ar c'hontrol beo d'ar pez zo desket deomp dre gomzou Doue ; pennadou histor eleac'h ne deuz nemet geier, ar c'hontrol beo d'ar pez a zo digouezet. Al levriou-ze ep mar, a vezo roet evit netra pe evit nebeut a dra, ha conta a rer ato var al lennerien n'o deuz ket a vouezieged avoalc'h evit dispartia ar gaou dioc'h ar virionez. Rei a ran eta ali d'ar re a ve kinniget dezho euz al levriou-ze da chom ep ho c'hemeret. Bez'e c'helfe beza lod anezho hag a ve eur blijadur ho lenn, mes nemet dounoc'h aze e zafe ar c'hontam anezho en eneou, ha dreist oll e calonou ar iaouankis.

D'ar zul 15 a viz here, e varve e Departamant al Loer eun den coz, credabl ar c'hoza euz ar zervicherien e Frans. Maro eo d'an oad a drizek vloaz ha pevarugent, hag abaoue an oad a nao bloaz edo o servicha er memes ti : evelse en deus tremenet, ep eana, pevar bloaz ha pevarugent e servich ar memes famill.

Brema ez eus daouzek vloaz, en devoue eur prim a bevarugent lur hag eur vetalen evel recompans evit he zervichou mad. Daou vloas goude en devoue pevar c'hant lur. Daou zervez araog e varo, e rea c'hoaz he labour. An den-ze a zo he hano Per-Bernard Chabaud.

Eur soudard christen. — E gar Marseil e voa n'eus ket pell, eun ofiser iaouank, den a zoare, coant ha sounn. Edo er zal, etouez ar veachourien, o c'hortos mont en hent dre an trein a iea da zigouezout. Eun escop, guisket evel ma vez an eskibien pa veachont, a deuaz ive er zal-ze da c'hortoz evel ar re all. An ofiser iaouank, pa her guelaz, a dennaz he dok evit he zaludi a dosteaz outhan gant respet, a ieas d'an daoulin, a bocas da vizou an Escop, hag her pedas da rei dezhan he venediction.

Kementse a voue great ken dic'hloar ha tra, hag an Escop a voue ken tenereet he galon ma teue an daelou euz he zaoulagad.

Hogen er zal ez oa re all ha n'o devoa ket oll santimanchou christen an ofiser iaouank ; lod a zave ho discoaz, lod all zoken a c'hrosmole : « Guelit-ta, nag a voumenerez !..... Asa, eun ofiser ! Kemeromp he numero, hag e raimp he c'hourc'hemennou d'ar c'holonel.

An ofiser a ioa tano he scouarn hag en doa ho c'hlevet, hag o trei outho, sounn he benn, e lavar :

— N'o pezo ket izom da vont a bell da glask ar c'holonel ; me vo unan eo ar c'holonel. »

Hag e guirionez, nevez hanvet oa colonel, hag e zea d'en em lacat e penn he rejimant.

Hogen piou a chomaz balc'h ? ar c'hrosmolerien, na petra-ta. Mes guelet a rer, evit an dud difeiz pep merk a relijion a zo eur voumounerez.

Eur c'honcours evit chatal iaouank, benviachou da labourat an douar ha traou all, a vezo e Guened, er bloaz 1875, evit Departamanchou ar bek douar-ma euz ar c'huz-heol, da lavaret eo evit ar Finister, Costez-an-Nord, Il-ha-Vilen, Loer-Izela, Men-ha-Loer, Mayen, ha Morbihan.

Eul lotri a vezo tennet e ti an adorasion perpetuel, pe er Brovidans, e Kemper d'al lun 21 euz ar mis. En dervéziou araog e vezo laket al lodou da ziskuez.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., renet *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var mistériou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 5 *Kerzu.*		Pont-n'Abat. — 5 *Kerzu.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 00 c.	Guinis.....	24 lur, 58 c.
Segal.....	16 lur, 70 c.	Segal.....	17 lur, 71 c.
Eiz.....	19 lur, 00 c.	Eiz.....	18 lur, 26 c.
Ed-du.....	19 lur, 00 c.	Ed-du.....	00 lur, 00 c.
Kerc'h.....	23 lur, 00 c.	Kerc'h.....	23 lur, 50 c.
Avalou douar	5 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur, 50 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulter an Escopti.*

HENT HEDUAERN CHEMIN DE FER D'ORLEANS.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'EUR A TIBLAS PEP TREIN.					PRIZ AR PLASOU.		
						1res	2es	3es
Paris.....*Dib.*		7h45 m	2h »n.	7h30n.		» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Naoned.....		8 35	2 45	8 50		» »	» »	» »
Savenay.....		8 53	3 5	8 32		4 35	0 95	0 70
Redon	5h »m	9 4	3 18	8 46		2 35	1 75	1 25
Guened	6 28	9 19	3 34	9 2		3 53	2 65	1 95
Santez-Anna...	6 54	9 34	3 51	9 24		5 05	3 75	2 85
Auray	7 6	9 57	4 17	9 49		6 65	5 00	3 65
Lorient	8 15	10 48	4 38	10 42		8 25	6 20	4 55
Gestel.....	8 35	6h »m	cr. 20	5 13	10 38n.	10 45	7 85	5 75
Quimperlé.....	8 57	10 53	cr. 53	5 45		12 90	9 65	7 05
Bannalec.....	9 21	11 32	1 10n.	6 1		14 30	10 70	7 80
Rosporden.....	9 39	11 48	1 32	6 24		16 00	11 95	8 85
Quimper	10 6m	cr. 11	1 48	6 41		17 35	13 00	9 55
Quéménéven. .		cr. 30	2 8	7 14		18 45	13 85	10 10
Castellin		6 30	2 5	8 14		22 75	17 10	12 55
Quimerch		6 58	2 11	8 24		23 15	17 35	12 70
Hanvec		7 24	3 31	8 49		25 10	18 85	13 80
Daoulas.....		7 38	4 21	10 27n.		29 95	22 55	16 50
Dirinon		7 58	2 35			34 80	23 90	17 45
Landerne..*Arr.*		8 47	6 52n.			36 20	27 20	19 05
Brest .....*Arr.*		9 5m	5 5m			81 20	60 05	44 10

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.					PRIZ AR PLASOU.		
						1res	2es	3es
Paris.....*Dib.*				8h45n.		» 1 »c	» 1 »c	» 1 »c
Naoned.....				6 10 m		» »	» »	» »
Savenay.....				7 29		4 35	0 95	0 70
Redon		6h50 m		8 52		2 35	1 75	1 25
Guened		8 3		10 21	3h40n.	3 53	2 65	1 95
Santez-Anna...		» »		10 44	4 6	5 05	3 75	2 85
Auray		8 35		11 10	4 20	6 65	5 00	3 65
Lorient		9 24		cr. 10	5 42	8 25	6 20	4 55
Gestel.....		» »		cr. 29	6 1	10 45	7 85	5 75
Quimperlé.....		9 53		cr. 48	6 25	12 90	9 65	7 05
Bannalec.....		» »		1 11n.	6 49	14 30	10 70	7 80
Rosporden.....		» »		1 29	7 7	16 00	11 95	8 85
Quimper	5h30 m	10 52 m		2 2	7 46	17 35	13 00	9 55
Quéménéven. .	6 »			2 27	8 16	18 45	13 85	10 10
Castellin	6 30			2 52	8 50	22 75	17 10	12 55
Quimerch	6 58			3 14	9 23	23 15	17 35	12 70
Hanvec	7 24			3 33	9 43	25 10	18 85	13 80
Daoulas.....	7 38			3 48	10 »	29 95	22 55	16 50
Dirinon	7 58			4 4	10 19	34 80	23 90	17 45
Landerne..*Arr.*	8 47			4 20	10 38	36 20	27 20	19 05
Brest .....*Arr.*	9 5m			5 10n.	11 40n.	81 20	60 05	44 10

HENT HEDUAERN AR C'HRUG HAG AR BREST.

BREST DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						PRIZ AR PLASOU.		
							1res	2es	3es
Brest.....*Dib.*		7h »m	11h30m	2h »n.	4h »n.	7h30n.	» »	» »	» »
Landerne. .*Dib.*		7 14	11 45	» »	4 12	7 42	1 134c	1 65c	1 45c
Dirinon		7 35	cr. 9	2 23	4 33	8 4	2 35	1 75	1 25
Daoulas.....		7 58	cr. 34	2 42	4 54	8 26	4 20	3 10	2 20
Hanvec.....		8 19	cr. 58	» »	5 15	8 46	5 65	4 20	3 05
Quimerch		8 30	1 11n.	» »	5 24	8 56	6 50	4 70	3 35
Castellin		8 50	1 39	3 17	5 50	9 40n.	7 40	5 50	4 05
Quéménéven. .		9 9	1 57	» »	6 14		8 60	6 45	4 70
Quimper	7h10m	10 10	2 10	» »	7 30		12 65	9 50	6 90
Quimperlé.....	7 26	» »	11 8	» »			14 55	10 85	7 95
Bannalec.....	7 36	» »	11 18	4 35	8 5		18 35	13 70	10 05
Rosporden.....	7 59	9 17	11 37	4 48	9 3		30 75	23 05	16 90
Quimperlé.....	8 30	9 36	cr. 4	5 38			50 75	38 05	27 85
Landerne.....	8 48	» »	cr. 23	8 »			76 75	57 35	42 15
Kerhuon	8 57	» »	cr. 45	cr. 5					
Brest.....*Arr.*	9 5m	10 »m		4 45m					

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						PRIZ AR PLASOU.		
							1res	2es	3es
Paris.....*Dib.*		8h »n.				7h30 m	» »	» »	» »
Ar Mans.....		1 2 m				cr. 9	1 134c	1 65c	1 45c
Roazon.....		4 39	5h »m			3 55n.	2 35	1 75	1 25
Sant-Brieuc....		6 52	8 5			7 4	4 20	3 10	2 20
Guingamp.....		7 29	8 56			7 58	5 65	4 20	3 05
Belle-Isle.....		» »	9 22			8 24	6 50	4 70	3 35
Ploujgneau		» »	10 28			9 28	7 40	5 50	4 05
Montroulez	7h10m	8 45	10 50			9 51	8 60	6 45	4 70
Pleyber-Christ..	7 26	» »	11 8			10 8	12 65	9 50	6 90
Sant-Thégonnec	7 36	» »	11 18			10 18	14 55	10 85	7 95
Landivisiau....	7 59	9 17	11 37			10 37	18 35	13 70	10 05
Landerne.....	8 30	9 36	cr. 4	4h34n.		11 4	30 75	23 05	16 90
Kerhuon	8 48	» »	cr. 23	4 50		11 22	50 75	38 05	27 85
Brest.....*Arr.*	9 5m	10 »m	cr. 45	5 10n.		11 40n.	76 75	57 35	42 15

DISSADORN 19 KERZU 1874. N° 316 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA.

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezonnek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huech miz* pevarzec real

An Abonamant a die beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 19 Kerzu 1874.

Peurvuia ar re a gomz a enep ar relijion ne anavezont netra euz a virionezou ar feiz, hag eur bugel, oc'h en em bourchas da ober he bask kenta, a rafe scol dezho. Setu petra a zigouezas n'eus ket pell, ervez ar c'hazetennou, gant eun alvocad o veachi en hent houarn. Er memes combot ganthan en em gave eur bugel, hag an trein o veza digouezet da dremen dre gichen eun iliz, ar bugel a dennaz he dog hag a reas sin ar groas.

— Em euz aoun, bugel, eme an avolcad, c'hui a zo corist?

— Ia vad, eme ar bugel, ha brema e tescan va c'hatekiz evit ober va fask kenta.

— Petra a zesk ho person deoc'h ?

— Brema ema oc'h esplica deomp ar misteriou.

— Lavar din petra eo misteriou ?

— Oh, c'hui a voar an dra-ze guelloc'h egedonme.

— Marteze em eus gouezet guechall ; mes an dra-ze a zo ancounac'het ganeme brema evel ma vezo ancounac'het ganez-te abars nebeut ama.

— Oh nan, aotrou, biken ne ancounac'hain mister an Dreindet, mister an incarnasion ha mister hon redempsion.

— Petra eo an Dreinded?

— Eun Doue epken e tri ferson.

— Compren a rez-te an dra-ze, va bugel?

— Evit ar misterioù ez eus tri zra ; *gouzout, cridi ha compren*. Gouzout a reomp ha cridi ; compren avad ne reomp ket, ne gomprenimp nemet en Env.

— An dra-ze zo contchou a zesker deoc'h ; evidonme, ne gredan nemet ar pez a gomprenan, ha den a skiant ebet ne dle hen ober?

— Neuze-ta ar re a gred a zo diskiant?

— Bez'ez eus lod hag o deuz ho rezoniou evit cridi, lod all zo ho micher.

— Mes c'hui a lavar ne gredit nemet ar pez a gomprenit, livirit din penauz e'finvit ho pez pa girit!

— Finval a ra abalamour ar volontez a laca an nerven da ober dezhan finval.

— Ha penauz e c'hell ho polontez caout crog en nerven-ze evit lacat ar bizied da labourat? Livirit din hag her c'hompren a rit.

— Ia, rag her guelet a ran.

— Guelet ne ket compren eo. Hogen mar het c'homprenit livirit din perag e c'hellit finval ho pizied evel ma carit ha ne c'hellit ket finval ho tiscouarn?

Ama an avolcad a leas drougenhan hag a lavaras d'ar bugel gant eur vouez trenk n'edo ket eno evit respont d'he c'houlennou.

Aleiz a zoctored a gaver evelse hag a ra lac'hat misteriou ar feiz, var digarez n'ho c'homprenont ket, ha n'e velont ket emaint bemdez e creis misteriou all ha ne gomprenont ket guelloc'h. Rak Doue ne d'eo ket falvezet dezhan rei deomp er vuez-ma an anaoudegez leun euz a netra.

Rom. — An Eskibien euz ar bed catolig ha dreist oll euz ar Frans a ia da Rom an eil varlerc'h egile. Mont a reont da gonsoli an tad santel en he ankenion, hag ive da reseo he aliou hag he vennos. Bandennou tud estren a ia ive da velet ar Pap, hag ar pap a gaf comzou tener ha kenteliou caer da rei d'an oll. Ne oufet ket lavaret pegement a vad a ra da eur galon gristen bennoz an tad santel, ha gant pegement a gourach e labourer goude evit ar feiz hag ar relijion. Etouez ar re zo bet resevet gant an tad santel en derveziou tremenet e velet an Duk a Norfolk, ar c'hristen calonek-ze a boagn kement da skigna ar feiz catolig e Brozaos. Implija a ra he amzer hag he vadou braz evit sevel couenchou, tiez scol evit ar vugale catolik. N'eus ket pell e roe pemp cant mil lur d'an tadou euz an orator evit sevel eun ilis nevez brasoc'h eget an hini a ioa comanset, dre ma cresk an niver euz ar gatoliked

Brozaoz. Hag e guirionez bemdez e cresk an niver euz ar gatoliked er vro-ze. Evelse en deus bet eun digemer ar c'haera digant an tad santel.

An dud difeiz hag ar scrifagnerien dizoue dreist oll agaf peadra da c'hoapaat ha da abegi o velet an eskibien euz ar bed oll christen, evel ma on eus lavaret, o vont da Rom. An dud-ze ne anavezont ket al liamou a stag an eskibien oc'h an tad santel ar Pap. An eskibien a zo bugale ar Pap o veza resevet ho gallout diganthan; bez'ez int he vreudeur, o veza resevet diganthan ar gark da ren eul loden euz a vanden denved Jesus-Christ.

Frans. — Evit doare ar pedennou publik goulennet a zo bet skuerius dre ar Frans oll. An dud e carg kercouls hag ar bobl a zo deut gant prez da gemeret perz enho, e Pariz evel er c'herion braz all. E Versail an Deputeed, eur galz anezho, en em gave er pedennou. N'em eus ket izom da lavaret e vanke gouscoude an dispac'herien dizoue. Ar re a fell dezho tremen ep Doue a dle ive ober fae var ar beden. Daoust da ze kement o deus c'hoas feiz o deus pedet evit ho bro, hag esperout a c'heller n'en devezo ket great Doue ar scouarn vouzar oc'h ho fedennou.

G. M.

MARO
ar brinsez *Maria-Immaculata* a Vourbon

Ar brinsez *Maria-Immaculata*, merc'h da Ferdinand II, roue Napl, a zo maro e *Pau* d'an 23 a viz eost diveza. Ne oa c'hoaz nemet naontec vloaz, ha dija oa leun a veriton dirac Doue. Bevet e deuz er bed-ma evel eur fourdilizen etouez an drez hag ar spern; rac prest goude m'oa ganet e varvas he zad, ha nebeut amzer goude, he breur a oue discaret divar he dron ha lamet he rouantelez diganthan.

Ar brinsez-ma a ziscoueze en he bugaleach eur skiant dreist he oad. D'ar mare m'oa c'hoaz iaouankicflamm, he brassa plijadur oa ober aluzen. Bep mis e receve eur guennec bennac digant he mam; mes peurvuia e roe anezho oll d'ar paour eb delc'her netra evithi he unan. Eun dervez, ne oa neuze nemet seiz vloaz, he c'hoar ha dimezellet all euz he oad a ioa o viska dillad nevez da eur plac'hic paour; an dillad nevez-se a ioa bet great gantho; hogen, *Maria-Immaculata* e devoa labouret varnho, hag epad an amzer-ze edo, var bennou he daoulin, o plega hag o renka guella ma c'helle dillad coz, da lavaret eo, truillou ar verc'hic keaz.

Aketuz oa da studia, ha ne vanke morse d'he deveriou a relijion. Eun devotion vraz e devoa evit ar Verc'hez, he maerounez, dreist oll goude m'e devoa great he fask kenta, hag an devotion-ze ne reas nemet creski gant an amzer. Lavaret a rea aliez ec'h obtene ato digant ar Verc'hez kement gras a c'houlenne diganthi. Goude he eured, rac dimezet oa bet nao mis araoc he maro, e scrive euz an Ejipt: « N'o peuz ket ezom da gaout aoun; ar Verc'hez a zo ganen!

Pa reas he fask kenta, e kemeras ive sant Loïs Gonzag evit he alvocad dirac Doue, ha goude he maro e oue cavet pennadou liziri scrivet ganthi d'ar zant-ze, evit goulen sicour diganthan.

Eur c'heuz braz e devoue d'he mam, a oue sammet gant ar c'holera er bloaz 1867; an noz varlerc'h, ne reas nemet gouela epad an noz. Prestic goude, he breur iaouank a oue scubet gant ar memes clenvet, ha setu adarre eur rann-galoun vraz evithi. Ar pez a reas ar muia vad dezhi e creiz an trubuillou-ze, a oue guelet pegement a berz a gemere an Tad santel e glac'har hag e caonv he famill.

He c'haloun a oue ato leun a anaoudegez vad e kenver ar Pab. Er bloaz 1867, d'ar mare m'edo Rom e risel da goueza etre daouarn Garibaldi hag ar vandennadou tud difeiz ha fallacr a ioa oc'h he heul, ar brinsez hag he c'hoar a oue lojet epad eiz dez e palez ar Vatican.

Epad an amzer-ze, an Tad santel a roas dezho a bep seurt merkou euz he vadelez. Ouspenn-ze, *Maria-Immaculata* e devoa sonch ato e devoa bet an eur da veza bet cuzumennet pe confirmet gant ar Pab he unan.

Eur boan vraz e devoue eta pa renkas kuitaat Rom, dreist oll abalamour d'ar vadelez en devoa bet ato an Tad santel evithi hag evit he famill.

N'e devoa aoun rac netra, hag eun eston oa guelet aveichou pegen dispount oa. He c'haloun a ioa ker crenv ma na rea van ebet evit kaout poan: morse clemmaden ebet ne deuas euz he ginou. Setu aze ive petra oue caoz d'he c'hlenvet diveza da vont ker buhan var voasaat, abalamour ma ne daolas ket a evez aoualc'h outhan, da genta. N'e devoa fisians ebet da barea, hag he unan e lavare aveichou: « Guelet a rit ervad, an « dra-ma hag an dra-hont a zo eur sin sclear a varo. »

Coulsgoude e rea a boent da boent kement tra a vije merket dezhi gant ar medecin; nemet, eur veich ebken evelato ne falvezas ket dezhi goulen cuzul diganthan. An dra-ma a oa e *Lourd*, e mis even diveza. Petra bennac m'oa dija goal glanv, e falvezas dezhi beza soubet er pinsin a benn diou veich, en eur lavaret « dour ar Verc'hez ne c'helle ober drouc ebet dezhi. »

Hag e guirionez en em gaout a reas eun tammic guelloc'h goude; mes ar vellaën ne badas ket pell.

Diou veich bemdez ez ea d'al leac'h m'oa apparisset ar Verc'hez, ha bep veich e chome eno div heur dioc'htu. Oc'h he guelet ker sempl ha ma'z oa, an oll a ioa souezet o clask gouzout e peleac'h e cave nerz aoualc'h da vont di ha da jom eno keit all; mes ar beden eo a roe dezhi an nerz-se.

Pa ne oue mui esperans ebet evithi da barea, e teue aveichou eun tammic encrez var he speret. N'e ket ar maro eo a rea encrez dezhi, mes ar pez a dlie erruout goude: aoun e doa rac ar Purcator. En he heur diveza coulzgoude n'e devoa mui a zoare da veza nec'het gant netra: en em abandouni a rea a greiz caloun etre daouarn trugarez Doue, ha goulen a rea kent ar c'hras da

vervel eget ar c'hras da veva. He c'honfessour o veza lavaret dezhi kaout fisians en eun navet a dliet da ober evithi, setu ama petra respountas: « Goulen a ran ma « vezo great bolontez Doue em c'henver, ha netra ken. « Va c'haloun a zo prest, c'hoant em euz da vervel. « Ma chomfen c'hoaz e buez, e kendalc'hfen marteze « da offansi an Aotrou Doue; mad, neuze eo guell ga« nen mervel. »

Dre bebez testeniou caër e tiscouezas, oa distag he c'haloun dioc'h oll draou an douar! En eur velet eur mellezour a ioa e kichen he guele, e lavaras: « Piou a « c'helle credi, emezhi, ez euz bet foug ennon o sellet « er mellezour-ze! » Hag en eur rei d'he c'hoar ar ruillennou perlez a ioa bet ganthi oc'h he discouarn, e lavaras adarre: « Pa zonjan ez euz bet foug ennon o « tougen ar braoigou-ze! »

Ne oue eaz aoualc'h he speret nemet p'e devoue ingalet kement tra e doa. « Brema avad, emezhi, setu me « distag mad dioc'h traou an douar; skuiz aoualc'h oan « gantho; mes peoc'h brema var gement-se. »

Ar brinsez *Maria-Immaculata* a ioa douget meurbet evit ilis Introun-Varia ar Galon-Zacr e *Issoudun*. Er bloaz 1869 eo e devoa clevet hano euz an ilis-se evit ar veich genta. O veza guelet neuze e Rom imach guerc'hez *Issoudun*, e c'hoanteas anaout he histor. An histor-ze a ieas beteg goueled he c'haloun, hag eur joa vraz e devoue o c'hellout delc'her eur pennadic etre he daouarn an diou gurunen aour a ioa bet benniget gant Pii nao evit guerc'hez *Issoudun*. Ne oa c'hoaz nemet pevarzec vloaz d'ar mare-ze, ha coulsgoude e falvezas dezhi broda he unan eur gazul euz ar re gaëra hag euz ar re dalvoudussa evit Introun-Varia ar Galoun-Zacr. Ar brinsez a deuas da veza, azalec neuze, evel eun abostol evit guerc'hez *Issoudun* hag evit ar Galoun-Zakr a Jesus. Setu aze perac ive eo deuet da vir evithi ar pez a lavare ar plac'h eüruz Mac'harit-Mari: « Nag en zo « brao mervel goude beza bet eun devotion vraz evit an « hini a dle hor baro! »

Maria-Immaculata a erruas e *Pau* d'ar mec'her, 19 a viz eost 1874; anad oa n'e devoa mui pell da veva. Kerkent ha ma oue erruet, e c'hoanteas guelet eun Tad Jesuist, hag e roas urs da zevel eun aoter en he c'hambr, evit ma c'helje clevet an offeren antronoz ha communia. Er memes amzer e oue casset kemennadurez da *Issoudun* evit lakaat pedi Doue evithi eharz treid Introun-Varia ar Galoun-Zakr. Eun nebeut derveziou araoc gouel Maria-anter-eost, e devoa goulennet ar c'hras da vervel en deiz-se. O veza n'oa ket bet selaouet he feden, e devoa lavaret goudeze: « O Mari, peger brao dervez « evit mervel! Pegen eüruz e vijen-me bet da c'hellout « leusker va huanad diveza deiz ho couel! » Coulsgoude an Tad a lavaras an offeren en he c'hambr d'an 20, hag ar brinsez a gommunias en offeren-ze: laouen braz e oa neuze. Mes dija ne receve mui den ebet ha ne gaozee mui; c'hoant e devoa da jom he unan gant he Doue. Ar rouanez *Dona Margarita* a c'houlennas mont d'he c'haout; ar rouanez-se oa he c'hoar gaër; mes hi a respountas: « Plijet gant *Dona Margarita* lezer « ac'hanon va unan; ezom em euz da veza va unan « gant Doue. »

P'edo an Tad o vont kuit, e lavaras dezhan: « Va « Zad, emezhi, distroit e verr a benn teir heur; abenn « neuze, e vezinn prest da ober va c'honfession jene« ral. » An Tad a zistroas d'an heur merket. « Va Zad, « eme eun dimezel a ioa eno, he c'honfession ne vezo « ket hir; prinsez keaz, evidompni on beuz kemeret « anezhi ato evit eun eal. »

Ar gonfession ne badas ket pell e guirionez. Ar brinsez a dremenas ar rest euz an deiz hag an noz penn-dabenn o pedi, pe o selaou lenn eun dra bennac divar benn ar feson da rei eun ene mad da Zoue. An dukez a *Barm*, he c'hoar, a ioa en he c'hichen epad an oll amzer-ze; an Dukez-ze a ioa bet ato evel eur vam evithi, ha brema e veze noz-deiz var he zro. Ne gomze dezhi nag euz he foan nag euz he c'hlenvet; mes clask a rea lakaat en he speret sonjou mad ha santel, ha lavaret a rea a vouez huel, epad meur a heur dioc'htu, ar pedennou a c'houie ervad a blije muia d'an tiri glanv.

D'ar guener vintin, 21 a vis eost, an Tad a deuas adarre da lavaret an offeren. Goulen a reas ouz ar brinsez penaoz e devoa tremenet an noz.

— « Calz poan em euz bet, emezhi. »

— « Mes sonjet mad o peuz e Doue? »

— « Oh! ia. »

— « N'o peuz nec'hamant ebet gant netra? »

— « Gant netra, nemet em euz c'hoant da gaout eur « maro mad, hag e pedan hor Zalver da hasta affo dont « d'am c'herc'hat.... C'houi gav deoc'h, va Zad, em « euz c'hoaz meur a zevez da veva? Goulennit ous « Doue ma plijo ganthan va gelver davethan eb dale. »

Goudeze ec'h en em rezinas da c'houzanv keit ha ma vije bolontez Doue. En deiz-se, dioc'h an abardaez, e tiscouezas kaout c'hoant da lenn eun dra bennac divar benn sacramant an nouen. Receo a reas ar zacramantse antronoz goude creisteiz. Ar c'hount Bardi, he fried an dukez a *Barm*, ar rouanez *Dona Margarita*, hag ar brinset hag ar brinsezet all euz he famill a ioa eno, a bep a levr gantho en ho dorn; respount a reant da hedennou an nouen hag heul a reant oll ar ceremoniou a veze great. Dioc'h an doare anezho, oa anad e renkent moustra var ho c'haloun evit miret da ziroll da lenva. *Maria-Immaculata* avad e doa doare da veza eüruz; lavaret e vije edo o kemeret perz en unan bennac euz ar goueliou-ze euz ar relijion a garie kement epad he buez.

Goude ma oue nouet, e teuas dezhi goaskadennou scrijuz. « O va zad, emezhi, m'em euz poan! biken « n'en bije credet e vije an dra-ma padet keit; oh! « livirit da Zoue va lezer da vervel. » An tad a zigassas da zonch dezhi neuze edo antronoz, 23 a vis eost, gouel ar galoun meurbet pur a Vari, gouel caër evithi, a ioa he hano *Immaculata*, da lavaret eo, neat e peb feson. Lavaret a reas dezhi goulen ar c'hras da gommu-

nia eur veich c'hoaz, hag ar c'hras da vervel da zeiz gouel ar galoun meurbet pur a Vari. Neuze an Tad a lavaras ar beden-ma a vouez huel : « O Mari, countant « oun da c'houzanv c'hoaz, dre garantez evidoc'h hag « evit gloar ho Mab divin. O va mam, p'e guir eo plijet « ganeoc'h e toukche ho merc'h an hano a *Immaculata*, « obteni dinn ar c'hras da receo eur veich c'hoaz corf « sacr ho Mab, ha da vervel da zeiz gouel ho caloun « meurbet pur. » An hini glanv a lavare ar beden-ze goustadic assambles gant ar re a ioa en dro dezhi, epad m'he lavare an Tad a vouez huel.

Coulscoude ar goaskadennou a greske ato ; na oa nemet eun dra o reï nerz d'ar brincez keaz, ar beden. Pa ehanet da bedi, e lavare pedi adarre. Imach Introun-Varia ar Galoun-Zacr, hini Introun Varia *Lourd*, hini sant Joseph hag hini sant Loïs Gonzag e ioa eno var he guele, hag a zigasse da zonch dezhi euz he devotionou muia caret. Choant e doa e vijont roet dezhi aliez da boket. Choant e devoa ive e vije lavaret aliez pedennouigou berr dirac an imachou santel-ze. Epad div heur hag ouspenn, ar brincet hag ar brincezet a lavaras assambles, a vouez huel, litaniou ar Galoun-Zacr, re Introun-Varia ar Galoun-Zacr, re Introun-Varia *Lourd*, ha re sant Joseph ; an hini glanv a boanie da respount eb coll ger ebet.

Var dro anter-noz, ar brincez a doc'horeas. An duk a *Barm* a bedas neuze an Tad da lavaret an offeren eb dale. (Dispans a ioa evit an dra-ze). An duk Robert a respountas an offeren. Eun dimezel a jomas e kichen ar guele evit sicour an hini glanv da ober an actou araoc, ar gommunion. Ar brincet hag ar brincezet all en em lakeas var bennou ho daoulin tro var dro d'an aoter, hag a gommunias oll ive da gommunion ar belec. Ar brincez e devoue eur joa vraz o receo, eur veich c'hoaz, evel m'e devoa goulennet, corf sacr he Zalver hag he Doue. Goude an offeren, e c'halvas en dro d'he guele oll dud he famill evit kimmiada dioutho. D'ar mare-ze ne oa mui henvel ous kent ; kemeret e vije evit eun all en he flas ; eur peoc'h hag eur joa, ha n'int ket euz ar bed-ma, a bare var he zal. Epad ma vouele an oll, hi he unan ne vouele ket ; he ene a ioa dija evel beuzet e Doue.

Doue en devoa roet dezhi ar c'hras kenta e devoa goulennet ; edo o vont da reï an eil. Mont a reaz en he angouni var dro goulou-dreiz. Ne glevet mui he mouez, mes, dioc'h guelet he muzellou o finval, oa anad e lavare a vouez izel pedennou an angouni a lavare a vouez huel he famill en dro d'he guele. A vare da vare an Tad a groge er grucifi a zalc'he stard en he dorn deou, hag a roe anezhan dezhi da boket. Neuze he muzellou a grene, kement oa tenereat he c'haloun, hag e poke gant carantez da bemp gouli he Zalver. Carout a rea e vije merket aliez sin ar groaz var he zal gant an dour benniget, ha pa ne reat ket an dra-ze buhan aoualc'h pe aliez aliez aoualc'h, e tiscoueze ar pinsin gant he dorn ha gant he daoulagad ; neuze an dukez a *Barm* pe ar c'hount Bardi a zave en he za, a daole dour benniget var ar guele hag a rea adarre sin ar groaz var dal ar brincez.

An Tad santel en devoa dija digasset, *dre an telegraph*, he vennoz da *Varia-Immaculata*. E guirionez, tostaat a rea heur diveza ar brincez. An Tad, var bennou he zaoulin e kichen ar guele, a lavaras a vouez huel ha freaz an act a gontrition, hag a roas dezhi eun diveza absolven. Prest goude, ar brincez a droas he daoulagad varzu eun imach bihan da Introun-Varia ar Galoun-Zacr a ioa en he c'hichen ; hennez a oue he zell diveza. He daoulagad a deuas ractal da goc'henna ; he muzellou a grenas c'hoas eun tammic o touch oc'h an imach sacr ; eun huanaden verr a deuas eüz he ginou ; mes goude, netra ebet mui. He ene a ioa dija nijet d'ar baradoz. Dec heur bennac oa neuze, hag ar c'hleier, lakeat e bole, a c'halve an dud fidel da vont da celebri d'an ilis gouel ar galoun meurbet pur a Vari. Hi a ioa eat da celebri ar gouel-ze d'an Env.]

Eun nebeut sizunveziou goude, ar c'hount Bardi a deue da bardouna da *Issoudun*. D'an oad a dri bloaz var-n'uguent, goude beza bevet nao mis ebken gant he bried, ec'h en em gave intanv. Collet en doa an hini a rea he eürusdet er bed-ma, ha brema e teue da zigass da Introun-Varia ar Galoun-Zacr saë a eured he bried muia caret. Ar brincez he unan e devoa lavaret araoc mervel : « Me fell din e ve casset, goude va maro, da « Introun-Varia ar Galoun-Zacr e *Issoudun*, va zaë a « eured, va c'hurunen, va voal ha va diamanchou. An « traou-ze, o tiscouez pegen eürus oun bet er bed-ma « gant va fried, a roio da anaout e vizinn c'hoaz cant ha « cant mil gueich eürussoc'h gant Doue en he vara- « doz. »

Superieur missionerien ar Galoun-Zacr a lavaras an offeren, hag eu em zervichas evit kement-se euz ar gazul a ioa bet brodet gueich all gant ar brincez. Ar c'hount a gommunias en offeren-ze, hag a jomas pell goudeze da bedi evit he bried, evithan he unan, evit oll dud he famill.

MORVAN, chalouni.

(Tennet divar eur gazeten vihan a *Issoudun*.)

Ar Prins Breiz.

VIII.

Evit mont d'an enez, ar prins a ioa red dezhan tremen ebiou tour Stella. Da genta en doa aoun o tostaat, an noz a ioa du ha tenval ; mes evel ma en doa prometet rei scoazel d'ar brinsez, é falvezas dezhan comz outhi en eur dremen. Staga a reaz he vag oc'h an aod, hag e c'halvas ar brinsez. Houma souezet o clevet he gelver dré he hano, a deuas buhan d'ar prenest :

— Piou, emezhi, a zo aze oc'h va gelver e creiz an noz ?

— Eur mignon eo, eme ar prins, eun den hag a rofe he vuez evit ho tenna a dre daouarn ar re ho talc'h e sclavach.

— Me zonch din em eus clevet ar vouez-ze c'hoaz eur vech bennak. Mes en em drompla a ran sur, rag an hini ma zonjan enhan a zo maro.

— Ha ma na ve ket ? Ma ve c'hoas leun a vuez ?

— N'eus ket c'hoaz tri dervez edon o vouela var he vez.

— Oh Stella, me am eus guelet ho taelou, hag emaoun ama e taf an tour o comz ouzoc'h.

— Guir eo ar vouez a glevan zo henve oc'h mouez ar prins Breiz ; mes guelet em euz he lacat en douar e rouantelez va zad.

— An hini oc'h eus guelet da lacat er bez a zouge va dillad ; an derouizezed o doa ho guisket da eur pesketaer beuzet epad ar barr amzer-ze oc'h eus bet ho lod anezhan ive coulz ha me.

— Me garje gallout ho cridi, mes aoun am eus.

— Ia, aoun oc'h eus na ve ama adarre unan bennag euz a ardou Viviana hon enebourez touet. Hogen ne deo ket ; hag a hent all n'oc'h eus nemet sellet ouzin hag em anavezot avoalc'h.

A veac'h en doa lavaret ar c'homzou-ze ma teuas keus dezhan d'ho beza lavaret, rak deut oa da zonch dezhan euz ar c'hallout o devoa he zaoulagad hag en devoa aoun da rei ar maro dezhi.

Tevel a reaz eta ha cuzet he vizach.

Ar brinsez, deut da zellet dre brenest he zour, a voue souezet gant kementse, hag a lavaraz :

— Hag en em droniplet oun-me ? Me a grede e voac'h an hini a dlie va dilivra ha va euzeuji goudeze ?

— Bez'ez oun an hini a livirit, n'o pet douetans ebet ; mes n'en em ziskuezan ket deoc'h ne ket pelloc'h e venn c'hoaz araog ho tilivra ; ar pez a rin kenta ma c'hellin. Me a zo map d'ar roue a Vened, e bro an Arvorik, ha gouzout a ran ne c'houlen ket guelloc'h eget va guelet oc'h eureuji deoc'h.

— Ha perak neuze, eme ar brinsez, n'oc'h ket deut kentoc'h d'am c'hlask, hag oc'h eus lezet ac'hanon da vouela varnoc'h evel pa vijac'h maro ?

Breiz ne felle ket dezhan rei da c'houzout d'ar brinsez an nerz o devoa he zaoulagad.

— Gouzout a rit, emezhan, pegement a gasoni e deus Viviana ouzoc'h hag ouzin-me, ha pegement a c'hallout e deus. Red eo bet din eta dont ama dre guz, ep ma c'helle hon enebourez caout douetans zoken emaoun dre ama. Ar pez am eus da ober evit ho tilivra a zo tenn ha dies meurbet, hag a c'houlen ar secret ar brasa.

— Oh, a lavaras Stella neuze, mar deus kementse a zanjer oc'h va delivra, na glaskit ket hen ober, o prins ; guell e ve ganhen chom bepret en tour-ma eget beza kiriek d'ho maro. Hogen Morgan e deus lavaret din e tlien beza delivret ep dale, hag her gouie dioc'h eur merk sur.

— Hag ar merk sur-ze, gouzout a rit petra eo ?

— Ia, eur monstr es rijuz a dle dilestra ama en derveziou-ma, hag ervez gouezlegez an derouizezed, e tlean beza delivret prest goude.

— Hag eo ar monstr scrijus-ze eo a dle ho tilivra ?

— Oh né ket, credabl ; ar monstr-ze a leverer en deuz eur zell ker scrijus ma laz an dud o sellet outho epken. Dioualliit outhan, prins ; lakit evez na ve Viviana e defe o laket da zont ama evit ober deoc'h beza dindan sellou ar monstr-ze. Chomit ama en tour-ma ; béz'ez euz enhan meur a astach, hag e c'hellot chom ken na vezo tremenet an danjer.

Ar brinsez Stella ne vouie ket pegement a boan a rea d'ar prins Breiz o comz outhan evelse ; rak lavaret a rea outhan he unan : me eo ar monstr-ze, ha ma c'honfe ar brinsez kementse, eleac'h va c'haret e teufe d'am c'hasaat, ha pa na rafe ket, ne c'hellan ket sonjal mont a vel dezhi p'eo guir e rofen dezhi ar maro.

Setu-hen-ta o lavaret :

— Nan, Stella, ne chomin ket ; ho kuitaat a rencan. Ar monstr-ze ne rai ket a zrouk din-me. Gouzout a ran, eo me a dle ho tilivra ; mont a ran eta ; pedit Doue evidon ma teuin a benn euz va zaol.

— Mad a rit, eme ar brinsez ; me a gred ive eo c'hui am delivro ; it eta, me ne canin da bidi evidoc'h bete ma ho kuelin distro, ar pez a zigouezo ep dale, hen esperout a ran.

Breiz neuze en em lakeas da rouenvi a nerz he zivrec'h evit poulza he vak varzu enez ar vrumen. Meur a vech avad e tistroas da zellet oc'h an tour-ze eleac'h ma edo ar brinsez, hag eleac'h ma vele enr sclerijennik, o tont euz a gambr ar brizonienez.

Ar penuad mor en doa da dreuzi n'oa ket ledan ha ne voue ket pell na zigouezas var an aod, he galon leun a uec'hamant. An noz a ioa ato tenval, hag e valeaz eun nebeut didrouz, ep gouzout pe varzu e zea. Setu pa zonje nebeuta eun dorn o cregi en he zorn evit he rén.

Ne vouie ket piou oa, credi a rea gousconde oa Morgan ; hogen bale a rea ker buan, ma en devoa beac'h oc'h be heuilla, evihan da veza iaouank, cre hag eskuit. He renerez a reas dezhan treuzi an enez coulz davaret oll, neuze e reas dezhan mont en eun ti a zoare. hen lakeaz e kichen eur prenest a ioa gourzigor, hag e lavaras dezhan goustadik :

— Pa deui ar c'henta bannou euz an heol da bara var ar prenest-ma, digorit hardiz an nor zo en ho kichen, hag it tre ep aoun ebet. Ac'hann di avad na rit ket a drouz evit na vouezo den emaoc'h ama.

Goude beza lavaret ar geriou-ze dezhan e pleg he scouarn, he renerez a ieas kuit ep ober an distera trouz, hag ep na c'hellas gouzout pe varzu ez ea. Chom a reaz eno neuze e creiz ar brasa tenvalijen.

Ar prins ne vouie nemeur petra da zonjal. Hag o tigeri an nor-ze evel a ioa lavaret dezhan, en em gafche dirak he enebourez Viviana ? Ha bez'en divije he zell ar

ar c'hallout da rei ar maro dezhi ? Hag evel ma zoa christen mad, e lavare outhan he unan : ma c'houfen ze ne dafen ket dirazhi, rak lezen Doue a zifen ar venjans. Hogen Viviana e deuz ep mar ar c'hallout da dre-c'hi va zellou, ha marteze e lamo diganhen ar c'hallont milliget-ma o deus va daoulagad.

Neuze en em lakeas da bidi, o c'honlen digant Doue ar c'hras ne deuje d'en em saotri dre dorfet ebet.

Chomet e vije evelse nous pegeit da bidi ; mes eun trol cre scoet var an ti a reas dezhan sevel he benn, hag evelaz an heol o para dre ar prenest.

G. M.

Da Fanch Kouer.

Silaouit Fanch, c'hui zo eun den eun, eun den honest ne garfec'h ket ober treuz eur spilen gaou oc'h ho nessa rag he dra a dle beza da bep unan ha pénaoz kemeret ar pez n'e ket deoc'h : ha madou ho nessa n'e ket koustet dezhan he labour, he c'houezen, he boan ? ho rézon eun a vir eta ouzoc'h asten ho krabanou var ar pez zo dezhan. Hag e vé eaz deoc'h laerez eun tam danvez, eur ialc'had arc'hant, eur ialc'had aour, ho relijion, ho koustians, ar justis a lavar deoc'h dioc'h-tu, ne rit ket d'ar ré all ar pez ne garfac'h ket a vé great deoc'h oc'h unan. Kentoc'h e zefech, Fanc'h, da glask an aluzen euz an eil boc'h dor d'egile, kentoc'h e loskfec'h al laou hag al lastez, da doulla ha da vreina ho ler, kentoc'h e tremenfec'h an noz e penn eur bern kolo o vervel gant ar riou, éget asten ho torn var danvez ho amezek ha dre eno kaout boued dibab, dillajou kaer, guéle blod.

Mes, va mignon Fanch, an oll n'int ket henvel ouzoc'h, leal hag honest, abalamour n'o deuz ket ho relijion, doujans Doue, ho koustians. Bez'éz euz tud hag a gaf brao kemeret ar pez a zo poaniet gant re all, kaout boued dispar, dillajou seiz ha maner kaer da gousket ha kement-se divar goust an nessa.

Brema ez euz eur pennad amzer, eur marc'hadour braz euz ar gear a Boitiers, a ioa eat n'ouzon pe leac'h gant hé arc'hant ha gant arc'hanchou ar re all. Eun devez tri éuz ar ré o devoa prestet arc'hant en em gavas assambles. Sell, emezho, ni hon tri ama, ac'hanta goal voadet omp bet. Me, eme unan a zo evit va zregont mil lur. Me, an hini all, a zo evit va nao mil lur ha-tregont.

Evidon-me, eme an drede, n'em euz kollet nemet seiz lur ha dek kuennek. Penaoz an dra-ze, eme unan anezho, rag ar marc'hadour, mar em éuz sonch mad, en doa lavaret din, ha n'euz ket c'hoaz goall bell, oa dleour deoc'h a bemp mil lur ha daou-ugent. Penaoz o peuz-hu great evit dont a benn da zibuna ker brao eur güden dija ker roestlet ? Netra easoc'h, me em euz goulennet va arc'hant, hag e bet rentet din. Mes penaoz o peuz sonjet goulen ho arc'hant digant eun den a ioa fisians an oll ennhan ? Unan bennag a dra zur en doa dizoloet ar pod hag ho avertisset.

Den ebet eme an hini all. Setu ama penaoz on deuet da c'houzout n'edo ket va zamik arc'hant en assurans.

Varlene ar marc'hadour a zo dleour deomp-ni, a zavas he vouez en eur banket hag a lavaras huel, ne grede nag e Doue nag e guerc'hes nag e sant. Hag a zo mad, eme ennoun-va-unan ; eun den ha ne gred nag e Doue nag e sant, na dle ket kenneubeud kredi er justis. Be c'hell brao dalc'her va zra. Ha me goulen va arc'hant. Ouspen var bouéz toler evez, abaoué ugent vloaz, var gant den a rank n'em denn euz an afferiou gant dle, é zeuz pevar-ugent anezho ha ne gredont nag e Doue nag e sant, ha na zalempredont morse ilis na belek ebet. Mes, eme ar re all dezhan, mad e vije bet deoc'h tinta eun dra benuag deomp. Nan, nan, da genta, n'édoun ket sur-sur euz ar pez a zo c'hoarvezet, ha goude em bije lavaret deoc'h, n'o pije ket va c'hredet, buan aoualc'h e vijen bet kemeret evit eun teod fall. Brema avad, o peuz desket divar ho koust hag ne zizonjoc'h morse : eb doujans Doue, eb relijion n'éuz ket a vir honestiz.

Va mignon Fanch, da fall ma z'éo ho taoulagad, da hirr ma z'eo ho tiouskouarn, da boud ma z'eo ho spered, sellit piz tro-var-dro, tolit evez mad hag é ouézoc'h eb dale, ez euz c'hoaz en hon touez, tud euz ar memes ouenn hag ar marc'hadour braz, tud hag en em denn euz an afferiou pa vez reud ho ialc'h gantho.

Doue ra viro, va mignon Fanch kouer, na vec'h mui hiviziken re egredik.

Mab ar bae.

Ar beleg divar er meaz.

Daoust aliez da deodou fall
Var ghement-se dont da vragal,
Er beleg ebarz er c'heariou
En deuz kalz a blijadurou.

Bez en deuz en amezeghez
Tud helavar, a c'housiegez,
Eb mar ebet en ho c'hever
E c'hell diverren he amzer.

Hoghen var ar meaz er beleg
A gav dibaot en den gwisieg ;
Tremeo a ra he vloavezïou
O redeg dre ar bouilennou.

An heol a bar, dre ar c'hor vraz,
Peleac'h ez a gant he ben baz ?
Bale ra buan, mall braz en deuz
E pen e barrez ez euz freuz.

He a unano kerentchou,
He a vougho goal ioulou,
He a viro d'en em zrailla,
Pe an danvez da forc'hata.

An erc'h so doun, ar skourn kalet,
Beteg ar chas a so chouchet
Mes ar beleg so er strejou
Hag o redeg ar c'hrec'hennou.

Er c'hristen paour a so toc'hor
Bremaïk e stoco var he zor,
Da zigass dezha el louzou
Hag a drec'h an oll glenvejou.

Korf hor zalver hag an nouen
A lakaï tec'het an anken,

An dremenvan n'eo ket c'hwero
Pa vez karantez Doue salo.

Ac'hano pa vezo distroët
En-en tu all e vo galvet
Hen da beb mare a c'halver
Hag he zor prennet ne gäver.

Te reder pri, beleg santel,
M'her lavaro a vouez huel
Did me zitour peb karantez
Did me zitour peb levenez.

J. Favé.

KELEIER.

An Aotrou D'Amphernet, vikel e Conkerne, zo hanvet vikel e Camaret.

An Aotrou Ridou, vikel e Sant-Thurien, zo hanvet vikel e parrez Itron-Varia-Garmez, e Brest.

En iliz ar missionou a ziaveas bro, ez eus bet eur seremoni gaer er sizun dremenet ; eun oferen evit lavaret kenavezo. Missionerien iaouank a iea en hent evit mont da brezeg an aviel e penn ar sao heol. Netra goest da deneraat ar c'halonou evel eur seremoni evelse.

Ar c'halir a ioa gant ar beleg oc'h oferenna, eo calir an Aotrou'n escop Borie, merzeriet er Chin.

Goude an oferen, superiol ar seminer en deus great eur brezegen evit lavaret kenavezo d'ar vissionerien nevez ; he vouez a grene, hag an oll a scuille daelou.

Goude ar brezegen, ar c'huec'h missioner zo eat d'en em lacat var diri an aoter, neuze pephini euz ar veleien zo deut da stouet dirazho ha d'ho briata.

An Aotrou Guillemin, escop Canton, an aotrou Verroles, escop ar Mandchouri, hag an aotrou Jollivet, escop Natal, a ioa eno ho zri.

Da seiz heur anter dioc'h an nos, goude eur pred kemeret dre hast, ar vissionerien iaouank zo eat da hent houarn Lyon, evit mont da Varseil, hag ac'hano d'an indez, da Gambodj ha d'ar Chin.

Er zal a zo enhi relegou ar vissionerien laket d'ar maro evit ar feiz, ez eus stag oc'h ar mogeriou taolennou peintet gant sinais, avechou dre urz ar Vandarined. An taolennou-ze zo eur scrij sellet outho. Guelet a rer merzerinti an aotrou'n esc. Borie, vikel abostolig euz an Tong-King. Ar merzer a zo en noas beteg ar c'houriz, hag en he gichen ema ar bourreo ganthan en he zorn he zabren rus gant ar goad. Daouzek taol a roaz araok laza an den kez : E taolennou all e veler crouga, hag her grer gant eur grisderi dispar.

Mes merzerinti an Aotrou Venar eo ar scrijusa da velet. Pevar bourreo a zo o troc'ha he izili a dam e tam, hag o palefarzia goudeze he gorf bras.

ABOSTOLACH AR BEDEN.

Intansion jeneral evit mis kerzu.

An abostolach dre ar scridou.

Ar c'henta abostolach eo a dra sur ar goms ; rag ar feiz a deu dre ar c'hlevet, eme an abostol sant Paul. Mes pe ger burzudus bennak ma ve comz eur prezeger, he ners ne bad nemet eur pennad.

Ar goms scrifet a chom hag e deus ners épad bloaveziou ha cant vloaveziou. Evel ar scridou fall a ra drouk pell amzer goude maro ar re o deuz ho scrifet, evelse ive ar scridou christen a rai vad pell amzer goude ma vezo eat divar an douar ar re o deus laket anezho var baper. Ouspen-ze dre ar goms ne c'heller en em rei da glevet nemet da eun nebeut a dud ; ar scridou a c'hell mont etre daouarn an oll, hag euz an eil d'egile, hag ar voullerez, gant sicour an hentchou houarn, ho skign dre ar bed oll ker buan ha lavaret.

Ma na vije scrifet nemet traou mad, nemet ar virionez, ne vijet ket pell evit nevezi ar bed.

Siouas, ne ket an dra-ze a c'hoarvez ; an dud difeiz a labour cals muioc'h da skigna ar gaou eget na ra ar gristenien vad da skigna ar virionez.

Tennet euz a Gannad calon Jesus.

Ar raz arc'hant. — N'eus ket pell eur prefet euz ar Prus a dremene dre eur gerik vihan euz al-Loren. Ar mear, na petra-ta, a voue red dezhan pourmen ar prefet, ha diskuez dezhan ar pez a ioa da velet e kear. N'oa ebars netra nemeur a zoare nemet an ilis. Ar mear eta her c'hasas di Eno e tiskuézas dezhan, etouez an traou all, eur raz arc'hant roet e prof, (en ofrans), gant tud ar barrez, hag e lescas dezhan perak :

Brema, emezhan, ez euz eun pennad mad a amzer, ar razet en em daolas var ar c'harter-ma hag a rea enhan eun distruch bras. Eun arme a razet a ioa en em daolet ama, hag a grigne kement a ioa ! Great ze voue kement a c'hellet da ober evit en em zizober anezho, mes coll ar boan a reat. Neuze ar barresioniz a droaz oc'h Doue, a lakeaz ober ar raz arc'hant-ma hag he roaz e prof d'an iliz. Kerkent ar razet a ieaz en he zro, hag abaoue n'o deus great distruch ebet ama.

— Petra, eme an ofiser prusian, hag e credit c'hoas d'ar sorc'hennou-ze ?

— Siouas, eme ar mear, ne reomp ket ; rak ma on divije credet, pell zo on doa savet peadra da ober eur prusian en arc'hant, ha d'he gindigen d'ar Verc'hez evit beza dieubet dioc'h ar brusianed evel ma zomp bet dieubet dioc'h ar razed.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 5 *Kerzu.*		Pont-n'Abat. — 5 *Kerzu.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 00 c.	Guinis.....	24 lur, 58 c.
Segal.....	16 lur. 70 c.	Segal.....	17 lur, 71 c.
Eiz.....	19 lur, 00 c.	Eiz.....	18 lur, 26 c.
Ed-du.....	19 lur, 00 c.	Ed-du.....	00 lur, 00 c.
Kerc'h.....	23 lur, 00 c.	Kerc'h.....	23 lur, 50 c.
Avalou douar	5 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur, 50 c.

Ar Gerant : Ar. de Kerangal.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moullér an Escopti.*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper*	» 50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	» 50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	» 50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	» 90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	» 90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	» 75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1 »» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1 75 c.
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1 50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1 25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant, e gallek, *golo paper.*	2 50 c.
Buez Sant Isidor, e brezonek *golo paper*	1 »» c.
Buez Sant Corintin	» 25 c.
Levrik dorn ar Jubilee gallek hag e brezonek	» 25 c.

AR LEVRIOU-ZE A GAVER IVE :

E Brest, e ti an Itron intanvez Normand, leoriourez, ru an ti-kear ;
— E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins, mouller ha levrier ;
— E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, mouller ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*
D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da gaout er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 26 Kerzu 1874.

Petra ra deoc'h, amezek, ne deuit mui du-ma n'oun ket pet bloas-zo, da glevet marvaillou en nosveziou hir euz ar goanv, dreist oll vardro Nedelek ?

Setu ar goulen a rea, o tont d'ar gear euz an oferen bred, Jakou, eur mevel a zo ne voar ket he unan abaoue bet bloaz-zo, o servicha e ti Baol Kerfaven, hag ar goulen-ze a rea oc'h Per, unan euz an amezeien.

— Tri bloas zo n'oun ket bet duze o nosvezia, a lavaras Per.

— Mad, fazia a rit o chom ep dont, ahont e vez c'hoarz hag ebat bemnoz ; ar mevel bras zo du-ma brema a zo eur marvailler ! hennez en deuz eun teod, eun teod !

— Ia, Jakou, eun teod louz, ha setu perak ne d'an ket ; me a gar ive clevet marvaillou, historiou ha rimadellou, ia pa vezont contet a zoare ep leoudouet na contchou gadal pe lubrik ; ne garan ket avad historiou ha marvaillou ho mevel braz a zo ato leun a c'hadalerez pe a lubrisite.

— Gouscoude, Per, oc'h bet eur pennad mad ne vancac'h ket da zont du-ma ?

— Ia, mes neuze oa beo ar vam goz, hag eo hi a zistage deomp marvaillou hag historiou an amzer guechall ; mes sonch a dleit da gaout, Jakou ; ne veze clevet morse ganthi eur ger divalo, morse eur ger, morse eur marvail, morse eun histor hag a vije goest da deleur an distera sonch fall e speret den ebet. Gouscoude e veze plijadur oc'h he c'hlevet, ha ma na veze ket ker cre ar c'hoarz evel ma vez brema o clevet ar mevel braz, ar c'hoarz a veze dereatoc'h, braoc'h ha dudiusoc'h.

— Guir a livirit, Per, ar c'hoarzadennou a vez brema ne vezont ket ato dereat ; peadra a ve da ruzia avechou.

— Ha goudeze, euz a betra e ve comzet ? euz a betra e ve dalc'het muia sonch ? ha ne d'eo ket euz ar bomoù pounnera, euz ar marvaillou divaloa a ve bet distaget ?

— Eo da, da viana, etrezomp-ni mitizien, eo euz ar re-ze e ve muia hano antronoz.

— Hag ec'h ellit beza sur ètre ar vugale, potred ha merc'het, e vezo ive ar memestra. Ha noc'h eus hu ket eveseet, Jacou, oc'h ar chenchamant a zo deut en ti abaoue ; ar merc'hed n'int ket ker modest, ar botred n'int ket ker sentus.

— An dra-ze zo guir, Per ; mes evelse a zigouez peurvuia gant ar iaouankizou ; pa deu eun dimeg dezho e comansont sevel ho c'hribel ive, evel a leverer.

— Kementse ne zigouesche ket, Jakou, panefe ma caf ar iaouankisou unan bennak da zeski an drouk dezho. Ama ma vije bet chomet beo ar vam goz, me zo sur ar vugale-ze a vije chomet furoc'h ; marvaillou ar vam goz n'o divije ket great a zrouk dezho.

— Ah evit an dra-ze avad a gredan avoalc'h, rag hi a zalc'he mad varnezho, eleac'h ho zad a zo eun den didrous, ne lavar nemeur a c'her.

— Ia, Paul a zo eun den re vad, ha ne vel ket e teu en he disperet ar bed, speret satan, eleac'h ar speret christen a ioa kentoc'h.

— A dra zur ne vez ket ken aliez hano a Zoue nag a draou mad ; hag er parkeier hor mevel bras, pa vez tenn al labour, pe pa deu eun dra bennak da stourm outhan, a losk leoudouet evel eun drouk speret, ha pa vez labour scanv, e tistak deomp marvaillou divalooc'h c'hoaz eget ar re a gont en ti.

— Ia, hag ar re iaouang a rai eveldhan, rag an droug a zo eas da zeski. Hogen c'hui oc'h unan, Jakou, ha noc'h ket abaoue dieguseat da bidi, da dostaat oc'h an iliz, oc'h ar sacramanchou ?

— Eo-da, eun tamik e cavan diesoc'h va c'huden da zirouestla. Mes petra a fell deoc'h a rafen-me ? Ma teufac'h du-ma, Per, e c'helfac'h marteze serra he

c'hinou d'ar mevel bras pa zistag marvaillou divalo, pe rei eun ali bennak d'ar mestr.

— Gouzout a rit, Jakou, em eus brema daou vugel en oad da ober ho fask, hag eo red din ober catekis dezho bemdez goude coan. Ma zafen du-ze, va daou vugel a c'houlenfe mont ive ganhen, hag e sonjit ervad ne fell ket din ho c'has da silaou historiou ho mestr-mevel. Evit alia ho mestr, ne gredan ket e rafe van evit va c'hlevet ; marteze e zafe droug enhan. C'hui avad, Jakou, a c'helfe rei kentel dezhan ep he facha.

— Me ? ha penaus ?

— Evelen. Pa deui tud di da nosvezia, deut du-ma ; me ive, goude beza great catekis d'am bugale, a gont dezho ive unan bennag euz a historiou ar vam goz. Pa velo ho mestr ac'hanoc'h o vont kuit pa gomans ar marvaillou eu ti, ne vanco ket da c'houlen ouzoc'h perak. Neuze e c'hellot lavaret dezhan ne fell ket deoc'h chom da silaou leoudouet ha contchou gadal ar mevel bras, ha mar kirit e leverot dezhan hed-ha-hed ar gaozeaden-ma zo bet etrezomp. Kementse hen lacai da zonjal a zevri, ha me zo sur e lacai urz en he di.

— Mad, Per, great e vezo evel ma livirit, hag an nosvez kenta-ma e zin du-ze.

Ama ec'h echu caozeaden an daou labourer douar. Hogen eur gentel a c'hell an oll da denna euz ar gaozeaden-ze. Deski a ra deomp e c'hell an historiou, ar rimadellou, ar marvaillou a gonter e tal an tan en nosveziou goanv, beza dibec'h, beza eur gûir tremen amzer, beza zoken mad da zougen d'ar vertûz ar re ho c'hleo ; evel ma c'hellont beza ive, ervez an teodl ho distag, eur c'hontam goest da deleur ar pec'het, ar vreinadurez er c'halonou glan ho zilaou, dreist oll e sperejou hag e calonou ar iaouankiz hag ar vugale.

G. M.

Santez Anna Vened. — Ervez eur gazetennik euz a Vened, gouel ar Verc'hez, d'an eiz euz ar miz, a zo bet caer meurbet e Santez Anna. Daoust ma voa fall an amzer, ez eus deut di eun niver braz a belerined. Ar vretoned ne zoujont nemeur an amzer, dreist oll pa vez hano da henori ho fatronez vad.

An oferennou a gomansas mintin mad. Communionou a voue ep niver, dreist oll da oferen an aotrou'n Escop vardro eiz heur. Neuze e voue guelet o tigouezout, an eil varlerc'h eben, prosesionou ar parreziou tosta, croaziou ha banielou en ho fenn. Da zeg heur ar prosesion bras.

An aotrou'n Escop zo savet neuze da veg an tour da vennigen ar skeuden santel. Eur momet caer e voue evit an oll belerined, eno var an dachen, ho daoulagad savet varzu ar skeuden, pa veljont an Escob oc'h ober an dro dezhi hag o teleur varnezhi dour benniget. An oll galonou a ioa neuze tenereet, hag en em gave euruz ; an oll a bede c'hoek, ha pa voue echu ar venediction, e voa eun dudi ho c'hlevet o cana an *Te Deum*.

Eur pennad goude, edo an oll dirag ar *Scala sancta* evit clevet an oferen bred canet gant an aotrou Flohy vikel vras. An aotrou Kerdaffret person Pontivy en deus prezeget. Aliet en deuz an oll da gaout fizians en ho mam a zo savet azioutho, ha kementse e creiz an oll danjerou a c'hourdrouz hirio an ilis, ha da zont ato d'he ilis da glask an nerz on euz izom da gaout evit miret da veza trec'het. Diskuezet en deus, dioc'h eun tu, pere e voa an enebourien a ra ar brezel d'ar relijion, ha dioc'h eun tu all penauz en em gemeret evit stourm outho hag ho zrec'hi. Goudeze eo en em erbedet oc'h santez Anna evit an tad santel ar Pab, en deuz he discleriet consevet ep pec'het dervez evit dervez uguent vloas zo ; evit an dud a iliz hag ar gristenien fidel a Vreiz ken douget evithi ; evit an tadou ha mamou a dle he c'hemeret evit skuer ; erfin evit kement hini en deus devosion dezhi.

An aotrou'n Escob en deus goudeze benniget ar bobl ha lavaret eur ger bennag evit alia an oll da gaout sonch euz ar pez o doa guelet ha clevet eno, hag evit echui en deus great ar beden-ma : Santez Anna, patronez ar vretoned, pedit evidomp. *Sancta Anna, patrona Britonum, ora pro nobis.*

Neuze ar beden-ze a zo bet great, a vouez an oll, ha meur a vech, ha gouzout a rer pe ger caloneg, gant pebez nerz e rer pedennou evelse e Santez Anna. Goueliou evelse, taolennou evelse ne rer nemet balbouzat pa gomzer anezho ; red eo beza bet o kemeret perz enho evit gouzout petra int.

Setu ama ar brezegen great gant outrou Escop Versail d'an deputeed, e chapel ar C'hastel, evit ar pedennou goulennet d'an eiz euz ar mis-ma.

« Ar bempet guech eo, mar em eus sonch mad, ma teuit, evel lezennerien ha carget da ren hor Frans reuzeudik, da bidi, e troad an aoteriou, an tad a bep sclerijen hag a bep ners. Santout avoalc'h a rit pebez carg oc'h euz, ha pebez pouez a zo var ho tiscoas. An danjer ma ema ar vro, ep ober deoc'h coll calon, ho laca gouscoude nec'het. Her gouzout avoalc'h a rit, evit ma zai da benn ho mennoziou mad, evit ma reot ar vad oc'h eus c'hoant da ober, oc'h euz izom eur zicour ha ne c'hell ket an dud da rei deoc'h, mes an Env epben.

« Pa evesean oc'h an hent oc'h eus great ha glibiet gant ho c'hoezen, pa zonjan er berniou traou a laker da stanca an hent ouzoc'h, pa velan an isloncou dreist pere e tleit tremen, va lezit da lavaret deoc'h gant eur galon didroel, ne c'hellan ket miret da druezi varnoc'h, ha da veza souezet o velet pe ger caloneg ha pe ger stard oc'h en ho mennoziou. Ne anevezan da zen ar gûir da gaout abeg enhoc'h, hag asuri a ran e tle kement en deus calon, kement a gar an urs vad, caout mad ar pez a rit ha pidi evidoc'h.

Eur roue a Juda, oc'h en em velet grounnet gant he enebourien, a glaske en he speret hag en aliou ar re a ioa da dosta dezhan, penauz en em zizober euz an enebourien-ze. Evel ne gave netra hag en divije talvoudegez, e c'hourc'hemennas ma teuje oll dud he rouantelez da iun ha da bidi. Clevit ar beden a rea :

« O va Doue, evel ne c'houzomp ket petra da ober, ne chom ganeomp nemet eun dra ; trei hor sell varzu enhoc'h.

Ha ne lavarfen-me ket ar virionez o lavaret ez oc'h hirio nec'het evel ma zoa roue Juda ? Ha ne d'eo ket abalamour ma oc'h euz an nec'hamant-ze emaoc'h ama hirio o pidi Doue hag o c'houlen petra oc'h eus da ober ? hogen ar pez oc'h eus da ober, Doue hen lavar deoc'h dre vouez ho coustians. E guirionez, bez'ez euz enhoc'h eur sclerijen hag a deu euz an Env, hag an denvalijen ne c'hello morse he zrec'hi, mar kirit. Petra oc'h eus da ober, Doue hen lavar deoc'h dre vouez ar Pap : « Poania ha gouzanv. » En daou c'her-ze ez euz eur gentel gaer evit an oll, evit ar re zo carget d'hor gouarn evel evit ar re zo ho dever senti. Petra oc'h eus da ober ? Doue hen lavar deoc'h c'hoas dre ar skuer roet deoc'h gant kement a dud vad bet en ho raok ; hag oll e lavarint deoc'h ne reot netra vad nemet heuilla a rafac'h an aliou a-ro deoc'h ar relijion...

G. M.

Sant Fransez Girolamo.

Bez'ez eus sænt hag a ioa tud dispar en ho amzer, hag a zo gouscoude nebeut anavezet. Eur vech eat divar an douar eo eat ive ho brud gantho. Sant Fransez Girolamo zo unan euz ar re-ze. Beva a rea en trivac'hvet cantvet, ha ganet oa var ar meaz, en Itali, tost da gear Tarant.

E creis breinadurez an amzeriou-ze e chomas glan, hag evel pa na vije ket great evel ar re all, epad ma voa an oll en dro dezhan laosk ha digalon, hen a vije lavaret a voa great a houarn hag a-dan.

Azaleg he vugaleach e voa burzudus. Evel calz a zent all e carie ar beorien dreist.

He vam a ioa paour hag a rebeche dezhan eun dervez en doa tennet ar bara euz an armel evit he rei d'ar paour. « Sellit en armel, eme ar bugel, hag e velot ema ar bara aze oll. » Hag ar pez a lavare a ioa guir.

Fransez a resevas curunen ar glouer d'an oad a c'huezec vloaz hag a voue beleget iaouank dre zispans digant ar Pap. Great e voue prefet euz eur scolach a gompagnunez Jesus. Goudeze en em roaz oll da brezek. C'hoant en devoue da vont d'ar Japon, hogen dalc'het e voue e Napl.

Reuziou braz a goeze var ar gear-ze ; pedennou publik a ioa gourc'hemennet. An tad Sambrosi a brezege, an tad Fransez a rene ar prosesionou. An iliz a ioa re vihan evit digemeret an ingroez tud a iea d'he heul. Fransez a zavas var eun huelen, hag a brezegaz ac'hano gant comzou tan.

An oll a grie fors, strafuillet all ; lod a goeze d'an douar var ho ginou ; ne glevet nemet goelvan. Neuze ar mission a voue fiziet oll en tad Fransez.

He zoare prezeg oa comz ep clask gerion flour ; mes he gomzou o doa eun ners dispar. Ne glaske ket beza meulet evit he gomzou. Evit doare e skigne ar strafuil pa brezege.

Eun henvelidigez bennag en devoa oc'h an tad Briden, mes didroelloc'h c'hoaz e comze. Redeg a rea var dro kear Napl varlerc'h an denved dianket. Bale a rea dindan an heol bero ha dindan ar glav dourbil dre greiz ar poullou dour. Avechou e teue var he lerc'h beteg ugent mil den da dostaat oc'h ar sacramanchou.

E 1707 ar Vezuv a zirollaz, al ludu tan a zave en ear hag a zigase an noz e creiz an deiz. Ar bobl strafuillet en em vod var an dachen. Ar zant a deu di en eur grial gant eur vouez terrubl : Napl ! Napl ! e pe stad emaout-te ?

Eur vech all e voue eur c'hren douar. Ar zant a grie : « eanit da bec'hi mar fell deoc'h e paouesse ar voalen. » A villerou ez ea an dud d'he gaout da c'houlen pardon ha pinijen.

Eun dervez e prezege e Napl dirag eun ti a ioa enhan pec'herezed brudet. Unan anezho a zavaz he mouez hag en em lakeas da ober muia ma c'halle a drouz o clask golo mouez an tad ha miret na vije clevet gant ar re a ioa oc'h her silaou. Ar vaouez-ze a reat Catell anezhi.

Eun derveziou bennak goude Fransez o tremen dirag an ti a c'houlennas :

— Petra eo deut Catell da veza ?

— Deac'h e voue sammet gant eur maro trum.

— Maro ! emezhan ; deomp d'he guelet.

Neuze o veza eat en ti, e creiz an dud a ioa en dro d'ar c'horf :

— Catell, emezhan, lavarit din peleac'h emaoc'h ?

Diou vech e reaz ar goulen-ze ep reseo respont. Neuze e savaz he vouez eun trede guech evel eun den hag a c'hourc'hemen ; daoulagad an hini varo a zigoraz, he muzellou a finvaz, ha gant eur vouez glac'haraz hag a gafchet a deuje euz a vouelet an douar, e lavaraz an daou c'herik-ma epken :

— En ifern !

— En ifern ! eme an tad Fransez ; Doue terrubl ! en ifern ! Me ho les da zonjal pe ger strafuillet e voue ar re a ioa var al leac'h !

An tad Fransez ne brezege ket evel ma ra peurvuia ar brezegerien all, geriou evel ma teuent, daelou, huanadou ; ober a rea goulennou, ha neuze e responte ; evel pa deuje sclerijen dezhan euz an env evit caout var al leac'h ar pez a dlie lavaret ; hag e lakea tud a vandennou da zistrei oc'h Doue.

Eun dervez e vel etouez ar re a ioa oc'h her silaou eur vaouez hag a ioa distroet oc'h Doue goude beza tremenet meur a vloaz en dizurs.

— Va merc'h paour, emezhan, petra oc'h eus-hu gounezet dre ar pec'het ? Lavarit deomp petra oc'h eus gounezet.

— N'em eus gounezet netra, emezhi en eur vouela ; an dillad zoken a zougan ne ket din int.

— Clevet a rit, eme an tad, setu aze petra a zigouez gant ar pec'her.

Eun dervez e prezege dirag eun ti brudet fall ; tud hag a rene eur goal vuez a iea da zevel e carros ; pedet e vouent da c'hortoz eun nebeut evit rei amzer d'an tad da echui he brezegen.

Mes ne fellas ket dezho gortoz eur momet, hag e leverjont d'ho mevel lacat ar c'hezek da vale.

Ar zant a gemer he grusifi hag he laca dirak penn ar c'hezeg en eur grial :

— O va Zalver Jesus, p'eo guir an dud-ze ho tisprich, ra deui da viana al loenet-ma da renta henor deoc'h !

Ar c'hezek, ne ket epken e chomjont a za ; mes daoulina a rejont, ha ne voue netra evit ho lacat da ziblas ac'hano ken na koa echu prezegen ar zant.

Eun nosvez sant Fransez a ioa en he gambr o pidi. Setu hen en eun taol oc'h en em zantout poulzet da vont da brezeg e corn eur ru.

Mont a ra er meaz, en em lacat a ra e corn eur ru, ep den var he dro, da brezeg e creiz an denvalijen. Comz a ra euz a c'hras Doue, euz an danjer a zo oc'h ober ar scouarn vouzar oc'h ar c'hras hag o tale da zistrei oc'h Doue. Neuze e tistro d'ar gear ep gouzout hag hen a ioa bet clevet gant unan bennak.

Antronoz e teuaz eur c'hreg iaouank da gichen he gador gofez. Houma a iea d'en em goll ; tremenet oa an derc'hent dre al leac'h ma edo ar zant o prezek ; chomet oa d'he zelaou en despet d'ar goaz he rene, pehini en em lakeas da doui hag a voue scoet gant eur maro trum divar greiz he leoudouet.

Eun dervez, divar greiz eur prosesion, e za da skei var eun nor en eur dremen.

Digor, emezhan, digor, grek milliget ! digor-ta ! ama ema scol satan ha dor an ifern.

An hini a c'halve evelse, ha n'e devoa nemeur a c'hoant da zigeri, a zigoras gouscoude. Fransez a ieaz en ti, hag a dennaz ac'hano ar re a ioa eno e scol ar pec'het, hag ho distroaz oc'h Doue.

Divar greis prezeg, e leze he brezegen a gostez, evit comz oc'h eur pec'her bennag ha n'e anaie ket ; mes a ioa oc'h he silaou.

— Pec'her dall, emezhan eun dervez, emaout adarre o sonjal ober eun torfet nevez !

Gouezet e voue e voa eur muntrer hag en doa sonch da laza eun den, hag ar goms-ze hen distroas.

— It d'am c'hador govez, emezhan eun dervez da eur benitantez brudet, hag e cavot eno eur bugel dilezef.

Ar benitantez a zentaz, hag a deuas da gaout ar zant gant ar bugel :

— Va zad, emezhi, maro eo.

Fransez a reas sin ar groas var dal ar bugel, a lakeas dour benniget oc'h he vuzellou ; ar bugel a zigoraz he zaoulagad.

— Brema, eme ar zant, galvit ar vam a zo e traon an ilis.

Eul leanez iaouang a deuaz eun dervez da gichen he gador gofez. Ar zant ne fellas ket dezhan he reseo. Na c'hellan ha ne fell ket din ho silaou.

— Ha c'hui, eme ar zant, penauz e teuint-hu da gofez ep caout carantez Doue na keus d'ho pec'hejou ?

Eun devosion vraz en devoa evit sant Cyr.

Eun dervez eul leanez a ioa clanv hag e devoa ar brasa alter. Fransez a zigouez, ganthan eun tam a relegou Sant Cyr, hag a lavar d'an hini glanv :

— Ha fizians oc'h euz er medesin-ma ? ha fallout a ra deoc'h iviziken he garet ha lacat he garet ?

— Ia, eme an hini glanv.

— Mad, eme ar zant, savit, hag it d'ar chapel da drugarecaat Doue da veza ho pareet.

— Pare oa, hag ez eas d'ar chapel da drugarecaat Doue.

Fransez en doa eur breur, hag eun dervez e teujot da lavaret dezhan oa maro.— Abenn eur bloaz ama, emezhan, e vezimp unanet.

Eun nebeut goude, e prezege da leanezed santez Mari. Gren ha iac'h oa neuze ; gouscoude e kimiadas dioutho. Ar vech diveza eo din, emezhan, da gomz ouzoc'h ; pedit evidhon rak n'em guelot mui ken na vezo er barados.

Neuze e coezas clanv, hag e c'houzanvas poaniou cris. Fransez en doa bet bete neuze eur iec'hed cre ; labouret en doa evel ma zeus nebeut hag a c'helfe ober kement ; ne chome ket eur momet da eana. Ha gouscoude pa voa prest da vervel, e lavare : « ar fazi am euz aoun razhan eo va diegi. » Piou en divije sonjet en eun dra evelse ! Lavaret a reat dezhan goulen ar pare digant Sant Cyr. Nan, emezhan, en em glevet omp ; an afer zo great.

Mes ar pez ne voa den o c'hortoz, eo eun agoni scrijuz en devoue. Evit doare an drouk-speret a reaz he oll c'hallout o clask he drec'hi. Goulen a rea an oll zent d'he zicour hag ive kement a ioa var he dro. « pedit evidhon, evit na vin ket trec'het. Stourm a rencan ! stourm a rencan !

Neuze e vije lavaret e voa o clask cas unan bennak divar he dro, hag e crie : Biken ! biken n'em eus netra da velet ganez-te. Kea alesse ! kea alesse ! Goudeze e teuaz he vizach da lugerni, hag e lavaras : Mad eo, ema eat kuit ! Neuze e canaz ar *Magnificat*, hag e varvas.

G. M.

Ar Prins Breiz.

IX.

Breiz eta a zigoraz an nor a ioa dirazhan, ervez an ali en doa bet, hag a veac'h oa eat dreist an treujou ma tigoraz anezho ho unan daou brenest a scoe var ar gambr-ze. Neuze e clevaz eur vouez cre ha dichek o lavaret :

— Piou en deuz an hardiziegez da zont ama evelse ep otre Viviana ?

Breiz a velas neuze, astennet var eur guele, hag anter c'holoet epken, eur vaouez coz bras, mes a vije kemeret c'hoaz evit eur plac'h iaouank, dioc'h guelet he daoulagad o lugerni.

Ar vaouez-ze a zavas var he c'houazez, pa dosteaz ar prins outhi. Souezet oa ha counnar a ioa enhi ; eur sell du a daolas var ar prins, mes kerkent e santaz he unan efet al louzou e devoa roet dezhan. Clask a rea sevel, mes he ners a vanke dezhi hag e coezas var he fen vele. Stourm a zavas neuze enhi etre ar vuez hag ar maro. He izili a neze ; an arrach hag an dizesper a ioa peintet var he bizach, hag eun eonen c'hlaz a deue euz he ginou.

Ahenn eur pennad, ar prins Breiz a lavaras :

Viviana, me ne deuan ket ama da glask en em venji petra bennak m'em befe guir d'hen ober. Dont a ran epken d'ho pidi d'am farea, ha da lacat ar brinsez Stella e frankis.

— Biken ? biken ! eme an derouizez gant eur vouez hag a ioa henvel oc'h hini eul loen gouez o iudal : biken !

— Reuzeudig, eme ar prins, neuze-ta e fell deoc'h mervel ? Gouzout a ran e c'hallit va farea, livirit din ha ne fell ket deoc'h hen ober ?

— Ia, da barea a c'hellan ha ne fell ket din hen ober. Caout a fell din o vervel, ar blijadur euz ar vendjans. Han ! Lacat Stella e frankzi a fell dit ! ha me a fell din e ve te daunan a rofe ar maro dezhi, ar pez a zigouezo mar sellez outhi. Den ne c'hell lamet digant da zaoulagad an ners am eus roet dezho; ha mar cavez al louzou a c'hell da barea, e varvi oc'h he gemeret. Mar em eus keus da eun dra bennag, eo ne velin ket ac'hanout o vervel goude ma pezo lazet ar brinsez.

En eur lavaret ar c'homzou-ze, evel pa vije eat diganthi ar pez e devoa a nerz, e coezaz, adarre var he guele. En he agoni, he izili a neze evel an tamou euz eur sarpant laket a bennadou. Euz he ginou e teue eonen ha blasfemou,

Breiz ne c'hellas ket chom hirroc'h da zellet oc'h eun dra ker scrijus. Trei a reaz he benn hag e lakeaz he zaouarn var he zaoulagad.

O velet-se Viviana a zestumaz ar pez e devoa c'hoaz a ners, a grogaz er zarp aour e devoa bet digant Marzin hag a zalc'he ato enhe c'hichen, hag a glascas skei ganthi var benn ar prins iaouank. Mes he nerz a vancas dezhi, hag e coezas var he guele en eur loskel eur griaden c'houez, hag o tenna he huanad diveza.

En he za e kichen ar guele, Breiz a ioa strafuillet oll o sellet oc'h ar c'horf maro-ze, oc'h ar vizach-ze a zouge c'hoaz ar mercou euz ar gasoni hag euz an arrach Kerkent ar prenecher a zerraz en eun taol, hag en em gavaz adarre e creiz an denvalijen, Caout a reas dezhan clevet unan bennag o vale sioul en he gichen, hag e sonjaz e tlie beza Morgan. N'en em em dromple ket. Morgan a ioa eno ; teleur a reaz eu lisër var gorf Viviana. Neuze e comzaz outhan goustadig evit rei calon dezhan. Lavaret a reas dezhan chom ken na zistroje da zigas dezhan al louzou a dlie'e barea o trec'hi nerz al louzou en doa bet digant Viviana. « Na rit trouz ebet avad, emezhi, rak ama ez eus c'hoaz meur a hini a unan gant Viviana, ha mad e ve ne ve ket gouezet eo maro, nag emaoc'h ama; ken n'en devezo ar roue Mylio dilivret he verc'h. »

Breiz a brometas senti, hag an derouizez a ieas kuit.

Ar prins a gavaz hir meurbet an nebeut heuriou a dremenaz eno. E guirionez edo eno em eur stad triste avoalc'h, e kichen ar c'horf maro-ze a ioa eur scrij he velet, ha ne c'helle ket ken nebeut ancounac'hat ar mercou a zizesper e creiz pere e voa maro an derouizez coz.

Erfin e tigouezas Morgan, gant eun tasad louzou great gant Guillerm.

— Setu aze, prins, eul louzou great gant Guillerm, ho mignon hag hon hini. Guelit ha c'hui a dle he gemeret. Danjer zo evidoc'h oc'h he eva.

— Pe seurt danjer ?

— Ar maro.

— Petra, mervel a rin mar hen evan :

— Ne ket sur ; mac'h evit al louzou-ze, e varvot dioc'h tu pe e pareat dioc'htu.

— Me ne fell ket din en em laza ; clask beza pare avad a gaf din a dlean. Lavarit din, c'hui, Morgan, petaa a dlean da ober.

— Erfit al louzou.

Breiz a grogaz en tas, ha goude beza en em erbedet caloneg oc'h Doue, ec'h efaz al louzou en eur pennad. A veac'h en doa lonket, ma santaz he nerz o vont diganthan, he izili o sounna, eur c'hoezen ien o c'holo he gorf oll, ha coezet e vije d'an douar panefe ma teuaz an derouizezed a ioa eno da gregi enhan ha d'he gas ac'hano. Da genta e sonje dezhan guelet c'hoas Viviana o clask lamet he vuez diganthan, goudeze o coeza maro; erfin ne vouie mui na pelec'h edo, na petra a reat dezhan ; ar vuez a iea kuit hag ez ea d'en em gaout e reng ar re varo.

G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Darvoud e kichen couent vras sant Bernard

Er meneziou huel a zo etre ar Frans hag an Itali, meneziou hag a vez ato goloet a erc'h, ez eus bet savet eur gouent, hag ar venac'h a ra micher da vont da glask ar veachourien a dremen dre eno ha d'ho repui er gouent.

Bez' o deus chas desket gantho evit ho zicour en ober-ze a garantez. Ne oufet ket lavaret da bet den bep bloaz e saveteont ho buez. Rag er meneziou-ze eleac'h ma vez erc'h zoken e creiz an hauv, sonjit pebez amzer a dle beza er goanv !

D'an 19 a vis Du, da c'houlou deiz, eur vanden micherourien euz an Itali, o tistrei d'ho bro, en em lakeaz en hent evit treuzi ar menez. Daouzeg a ioa anezho. An amzer a ioa goloet, hag erc'h a goeze a zruilladou. Pa voant digouezet el leac'h euz ar menez a c'halver ar Mean, en anter an hent etre al leac'h a behini e voant diblaset, hag ar gouent eleac'h mo tlient caout repu, e tigouezas gantho daou vanac'h a deue a ziarben dezho gant eur mevel euz ar gouent hag eur mell ki desket evit ar vicher-ze.

Neuze an avel a grescaz, hag en eun taol e savaz eur gorventen. Houma en em lakeas da sutal ha da droidellat en ear, hag o testum an erc'h divardro, e sebeliaz ar veachourien dindan eur meneziad erc'h.

Ar veachourien a ioa en em laket e diou vanden; er genta edo an daou vanac'h, mevel ar gouent hag ar c'hi, ha neuze pemp euz ar vicherourien. Ar seis micherour all a rea eun eil banden varlerc'h.

Ar vanden genta a voue discaret ha benzet neat dindan eur bern erc'h; ar re a ioa er vanden diveza a voue discaret ive ha sebeliet dindan an erc'h, mes ar guiscad n'oa ket ken teo varnezho, hag e c'heljont, abouez poania, en em denna euz ho bez ha mont beteg ar gouent.

An eiz all avad a ioa varnezho ne ket epken erc'h, mes scorn teo evel eur mean bez, hag unan epken anezho, eur manac'h, ar chaloni Contat, goude beza dirusket ha roget he zaouarn, a c'hellas terri ar scorn a ioa varnezhan. Ne c'hellas ket avad mont beteg ar gouent, mes epken beteg unan euz al lochennou savet var bord an hent gant ar venac'h evit rei goudor d'ar re ne c'hellont ket mont larcoc'h.

Eno e voue cavet antronos gant he vreudeur; seiz heur varnugent oa bet dindan ar scorn, ha ne vevas nemet eun heur goude.

Ar c'hi ive, abouez scrabat avoalc'h, a deuaz abenn d'en em denna euz ar bez ma edo enhan. Pa voue guelet al loen paour o tigonezout er gouent, blonset he gein ha roget he ler bete ma zoa tamou oc'h an istribil, ar venac'h a velaz ervad ez oa digouezet eur goal zarvout. Mont a rejont buana ma c'hellent da glask ar veachourien. Caout a rejont ar seiz a ioa er vanden diveza hag a ioa en em zaveteet en unan euz al lochennou zo var bord an hent. En eul lochen all e cafjont ho c'henvreur dare da vervel hag e c'heljont he asista var he varo, ha dougen he gorf d'ar gouent. Ar seiz all avad n'eus ket gallet c'hoas caout ho c'horfou.

Abaoue 1861 n'oa ket bet digouezet, a leverer, var dro eno, darvoud ebet ker goaz hag hema.

Ar vialen ozil.

Setu ama eun histor pe eur rimadel henvel oc'h ar re a gonter e kichen an tan, goude çoan en nosveziou hir-ma euz a vis kerzu.

Va bugale, a lavare eun nosvez eur vam goz d'he bandennad bugale ha bugale vihan, gouzout a rit-hu perag an ozac'h aliez a vazata ar c'hreg, perag ar bleiz a lam var an danvad, ha perag ar c'hi a lam var ar bleiz?

— Ne ouzomp ket, mam goz, lavarit deomp-ta!

— Mad, clevit. Doue a ouzoc'h ervad a zo mad ato, hogen leal eo ive ha just. Pa en devoa Doue caset hon tad kenta Adam hag hor mam genta Eva euz a varadoz an douar, abalamour ma o doa manket da zenti outhan, ar re-ma a voue red dezho en em lacat da ren ar vuez a renomp-ni brema ive, eur vuez a boan, gant eun tamik plijadur bennak gouscoude ive bep en amzer.

Pa deuaz an deis kenta euz ar bloaz, Eva a zavas mintin mad evit reketi blavez mad d'he goaz ha goulen diganthan he c'halanna. Adam a ioa cousket c'hoaz; Eva hen dihunaz en eur lavaret :

— Adam, va fried ker, bloavez mad! bloavez mad hag euruz, ha calz a re all goude!... ha va c'halanna!...

— Sell, eme Adam, te a zo savet dija!... Ato e vezita ar memes? preset ato! Perak n'ec'h eus ket va lezet da ober va c'housk mintin?

Da genta, va fried ker, e rencomp mont da zaludi an Aotrou Doue, anez marteze e zafe droug enhan adarre.

— Guir a leverez, eme Eva; me ne zonjen ket; pedomp Doue da genta, anez e c'hourdrousfe adarre...

Pe ger mintin bennak ma voa, ha pegement bennag a c'hoant cousket en devoa, Adam a zavaz en eur dislevi ien. En em visca a rejont ho daou, ne ket avad evel ma voant guisket er baradoz, ha crog au eil e dorn egile, e rejont a ziarben d'an Aotrou Doue.

— Doue braz ha caer, emezho, bloavez mad, bloavez leun ha calz all... ; neuze en em lakejont d'he adori.

— A zo mad, va bugale, eme an Aotrou Doue, grit ar mad, ha me ho recompanso.

Hag ar Mestr souveren, pehini a fell dezhan beza adoret, a blijas kement dezhan reket an daou zen kenta, ma roas da Adam, evit he galanna, eur vialen goant meurbet, ia eur vialen hag e doa vertuz, evel ma her guelot.

— Sell, Adam, emezhan, setu aze eur vialen am eus distaget euz al liors dudiuz oc'h eus collet dre ho faot, tud keiz. He zroc'het em euz evidout epken, rak te a dle chom da veza mestr en da di. Te en em zervicho anezhi pa pezo c'hoant. Ha te, Eva, silaou mad ar pez ez an da lavaret dit. Te a zello oc'h ar vialen-ze kement ha ma kiri, ne douchi ket outhi avad, laca evez mad oc'h ar pez a lavaran dit. Evidot-te Adam, keit ha ma scoi gant ar vialen-ze, en intansion vad, var dud pe var draou, e veli o sevel dioc'htu eun dra vad bennag o sevel euz ar pez a pezo scoet. Me eo hen lavar dit.

Adam a gemeras gant anaoudegez vad, euz a zorn an Aotrou Doue, ar c'halanna caer-ze.

Neuze goaz ha maouez, stouet gant respet, e leverjont a eur vouez : ho trugarecaat.

— Kenavezo, va bugale, a lavaras neuze an Aotrou Doue, hag hen kuit.

— Deoc'h-hu epken, Aotrou, henor ha gloar! hag an daau zen en em dennaz ive.

Ha brema, a leverot-hu, pehini e voue ar genta intansion vad en devoue hon tad coz? C'hui lavaro?... Clevit, kenta a reas gant he vialen e voue bazata he c'hreg. Ne voue ket ep abek ken nebeut evel ma velot.

Eva a felle dezhi caout ar vialen. — N'oa ket chenchet, hor mam gez; ioul e devoa ato da gaout ar pez a ioa difennet outhi. C'hoant e devoa da velet hag e divije ar vialen eur vertus bennag ive etre he daouarn, da velet ha n'en doa ket great Doue a c'hoab anezho, hag e felle dezhi he c'haout avad ne zerviche ket.

Adam avad a zalc'he mad en dro-ma; eur vech oa bet tizet, ha ne felle ket dezhan beza diou.

— Me rank caout ar vialen-ze, eme Eva.

— Ne pezo ket, ne zervich ket dit.

— Eo me lavar dit em bezo anezhi.

— Me lavar dit n'e pezo ket, ha ro peoc'h dinme.

— Eo bez' em bezo, lastezen vras ma zout!

— Han, evelse e comzez, debrerez avalou; me ia d'he rei dit, ne ket en da zorn e vezo avad!

Ha dao, dao var discoaz ar paour kez Eva.

Eva a gunuc'he aï, aï, aï! va discoas paour!... trugarez!... paouez-ta, den cris ma zout!

O burzud! setu eur penn danvad, eun danvadez venn o tistaga dioc'h discoaz Eva, hag o tont da zibri euz he dorn.

— Sell-ta, a lavaraz Adam, braoa danvadez!

Oh! ean da vouela, pe me ia da gomans adarre.

Ar paotr denved hak ar paotr saout e Lorren.

Azaleg ar pemzeg beteg an tregont a viz du diveza edon e Nancy er skol huel medicinerez ô c'hortoz beza medecin va unan. N'oan ket ken dalc'het n'am beuz bet amzer da velet darn euz ar pez a ioa great pe a veze great en dro d'in. Diskennet oan en en hostaliri dereat aoualc'h e peleac'h e kavet forz beachourien, marc'hadourien ha merourien. Var ar re-ma dreist oll am euz taolet evez.

Er verouri e Lorren a so dishenvel meurbet dioc'h hor re-ni; heno er verouri en draïg a zoare a goust etre daou pe dri mil skouet. Er merour er vro-se pa ia dar marc'hat ma n'e da ket dre an hent houarn a vez douget en he gar a beder rot, er veuzen c'hlaz so en he gerc'hen a didan-hi er viskamant tam ebet disterroc'h evit gwiskamant keriz. Evel m'am euz lavaret diaraok kalz a ziskenne em hostaliri a bemdez e leïnen gant unan pe unan.

Diou veac'h am euz goëlet merourien deuet e kear da glask mevellou hag an diou veach-se e kemer-chont paotret saout.

Er paotr saout pe evel m'her galver heno er marker a so karghet da voueta ar saout, d'ho goro ha da ribotat. Kement-se ganeomp-ni a so lakeat izel hag an hini a ra an traou-se a vez goapeat. Aount er paotr saout a yale huel he ben, er mevel eo evel ar re all, ha muioc'h evit kalz re all en deuz arc'hant en he c'hodel. Ar paotr saout he zisterra koumanat eo deg skouet ar miz ha n'int ket rouez ar re o deuz ughent skouet. Ouspen ar goumanant se pa vez kasseter vioc'h d'an taro, pa deu er vioc'h da ala a meur a vare all, a so kennaliez a zigarez d'ar paotr saout da gaout guenneyen puil. Gwir eo e rank kaout anaoudeghez dioc'h ar chatal hag ho c'hlenvejou, oll emaïnt en he garg hag ar merour dibaot a veach ma laka he dreid en he greger; evelato e dleet ansao en deuz paë vad er paotr saout e Lorren, bevet ha gwennet e vez evel hor mevellou-ni.

Klevet am euz oa er mevel all gwelloc'h paët c'hoaz, ar mevel-se so ar paotr denved. Ama an denved a so diouallet gant mere'hed pe skil botret aount eo er goaz en deuz anezho en he garg. Ar strollat a vez roët dezho a so etre daou c'hant anter kant da dri c'hant pen denved braz ha louet oll gand daou pe dri pikol ki d'ho dialben. Evel ar paotr saout en deuz mareou ive da greski he goumanant evel pa vez touzet an denved, evel ar paotr saout ive e tle bez a anaoudeg euz ar peut hag ar c'hlenvejou all a stourm oc'h an denved.

Kaout a vez great merourien a n'o deuz ket a baotr denved, bet ez euz paotret denved parresiou, ar re-se a so peur-liessa pinvidig braz, en ti ha douar o d'euz digant ar barrez evit dioual denved ar verourien euz ar barrez hag ous-pen-ze kement-ma kement-ma evit peb pen aneval, ha meur a vare da denna gobrou epad ar bloaz en er gher bet ez eus paotret denved hag a zastum tremen daouzeg kant skouet ar bloaz.

N'am euz ezom ebet da lavaret ama eo an douar labouret mad e Lorren. Araok am oa gwelet kement-se en Normandi hag e lavaren en Normandi an douar a ro kalz dre ma eo labouret mad ha labouret mad eo dre an abeg ar merour en d'euz lizer pe marc'had hir, pemp bloaz var n'eughent pe anter kant vloaz, er c'hiz-se ar merour en d'euz kaloun mar en deuz arc'hant da lakat arc'hant da vellaat an douar, dre an abeg ive m'en devezo da eosti ar peden devezo aded; hor lizeri nao bloazni a so re-ver. E Lorren al lizeri marchad a so berroc'h c'hoaz, ne anavezer nemet re a dri, chweac'h pe nao bloaz; hir aoualc'h int abalamour an douar a so ket labouret na c'heller ket kalz he gwellaat.

J. Fave.

An aotrou Kerbiriou, vikel e Loperhet, a zo hanvet vikel e sant Thurien.

Ar re a bren kezeg evit an arme a dle ober ho zro, e mis Genver 1875. Bez'e vezint e Castel d'al lun 4 a vis Genver; e Plouescat d'ar 5; e Brignogan d'ar 6; e Plo-

neour-trez, d'ar 6 ive ; e Lesneven, d'ar 7 ; e Plovorn, d'an 8 ; e Montroulez, d'an 9 ; e Landivisiau, d'an 11 ; e Lannilis, d'an 12 ; e Ploudalmeze, d'an 13 ; e Locronan Leon, d'ar 14 ; e Conk Leon, d'ar 15 ; e Gouesnou, d'ar 16 : e Landerne, d'an 18 ; er Faou, d'an 19 ; e Castellit, d'an 20 ; er C'hastel-nevez, d'an 21 ; e Briec, d'an 22 ; e Kemper, d'an 23 ; e Conkerne, d'ar 25 ; e Rosporden, d'ar 26 ; e Gourin (Morbihan) d'ar 27 ; e Kerhaes d'an 28 ; e Rostrenen (Castez-an-Nord) d'an 29 ; e Corlay, d'an 30.

Abaoue eun nebeut amzer ez euz goal avelou, hag evel a zigouez ato dre ar goal amzeriou-ze, ez eus bet ive cals penseou. Evelse e comzer deomp euz a zaou lestr deut da glask douara da Gamaret. An dud o deus gallet savetei ho buez ; al listri avad hag ar pez a ioa enho a zo collet oll. Eul lestr euz an Autrich zo en em gollet e kichen an enez Vatz ; var eis den varnugent a ioa enhan, n'eus beuzet nemet unan.

Eul lestr dre dan a ieas n'eus ket pell da goll e kichen enez Eussa. Pemzeg enz an dud a ioa varnezhan a voue saveteet. Daou zen all a c'hellas c'hoaz en em zavetei, ia gant poan avoalc'h. An daou vartolod--ze a ioa eat d'ar gouelet gant al lestr. O veza gallet sevel var gorre an dour, e c'heljont cripat var eun doare bak plat a ioa oc'h heul al lestr. Eno e vouent taolet ha distaolet gant an avel hag an tarziou mor, adaleg ar zul beteg ar merc'her. N'oa tam gantho er vak-ze, n'oa ket zoken eur veraden zour, Abaoue m'oa deut ar bar amzer n'o doa ket debret, ha pevar dervez e vouent ep dibri,

An nec'hamant a ra c'hoas mui a boan dezho eget an naoun. Meur a lestr a veljont o tremen a dost dezho, ha ne c'heljont rei da glevet da nicun, na beza guelet gant nicun anezho. Cridi a reant n'o devoa nemet ar maro da c'hortos. Erfin gouscoude e vouent clevet gant martoloded eul lestr holland. Evel ma voa noz ha ne c'hellet ket ho guelet, al lestr-ze a chomaz a za da c'hortoz an deiz, ha pa deuas ar sclerijen e vouent repuet el lestr. N'em eus ket izom da lavaret e voant dinerzet ha cropet oll ho izili.

Scrifa a rer deomp euz ar C'hap :

Klevet o peuz hano a vek ar raz. Biskoaz, a gonter, den ne dremenaz ar raz eb aoun pe c'hlaz. Kementse zo re vir siouaz ! Er bla-ma dreist pep tra, bek ar raz a zo bet didruez e kenver ar vartoloded. Lod anezho zo bet beuzet, darn all o deus allet savetei ho buez goude koll pep tra.

Rag-se en enez Sizun, eur pemzek martolod bennag o deuz allet paka an douar. Var aod Beuzek eur lestr a zo bet kollet. E bae en Anaoun pemp pe c'houec'h martolod, goude beza douaret ha bet repuet gant tud vad, a zo eat peb hini d'he vro.

Kavet a zo bet en dro da vor griz ar raz, guerniou plench bep seurt koatach, feuillennou koueur, amann, kig sall, eol, guin, eun domach eo m'en deuz ar mor great gaou outho.

Disadorn diveza, e parrez Kleden-Cap-Sizun, ez euz bet kavet tolet var ar bili eur c'horf maro. Dougen a rea boutou ler fin ha lerou guen. Eaz oa kompren, dioc'h he velet e oue hemia corf eur mestr bennag. Be c'helle kaout var dro eun daou uguent vloaz. Ouspen be oa ar c'haera korf a oufet da velet. Ervez ar c'halvez en deus kemeret ar muzul evit ober he arched, ar c'horf en doa bordic c'houec'h troatad. Netra iston eta mar ioa c'houec'h martolod hag int goazed mad o tougen ar c'horf, ha c'hoaz o doe krog aoualc'h.

Pesketearien Kleden o deuz diskouezet pegen doun ema e kalon ar marlolod ar garantez evit he nesa ha dreist oll evit an hini a ra ar memez micher gantha. Deuet int kazi oll d'an interramant, hag e c'heller lavaret frank ebaoun ebet d'en em drompa neuz bet morse guelet er barrez-ma kement all a dud a vor en eun interramant.

PRIZ AN ED.

Kemper. — 19 *Kerzu.*		Pont-n'Abat. — 17 *Kerzu.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 00 c.	Guinis.....	25 lur, 00 c.
Segal.....	17 lur. 50 c.	Segal.....	18 lur, 73 c.
Eiz.....	19 lur, 00 c.	Eiz.....	18 lur, 00 c.
Ed-du.....	18 lur, 50 c.	Ed-du.....	00 lur, 00 c.
Kerc'h.....	22 lur, 50 c.	Kerc'h.....	22 lur, 26 c.
Avalou douar	5 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur. 76 c.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.
E Brest, e ti an Itron Normand.
E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.
E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.
Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *moulle an Escopti.*

DISSADORN 2 GUENVER 1875. N° 518 DECVET BLOAVEZ 18

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek,

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'houec'h miz*, pevarzek real

An Abonnamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a resco goude ma zeo echu he abonamant, a zo considerel evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, ephem.

KEMPER, 2 Guenver 1875.

Ma na deuje ket ar relijion da laouenaat ar mare-ma euz ar bloas, ne vije bet mare ebet ken trist na zoken ker poahüz hag hen. A-to glao pe ienien, erc'h pe scorn, an heol beac'h dezhan o tiskuez he lagad epad eun heurik bennak. Al labourerien, ar vicherourien a zo red dezho kenderc'hel d'ho labourou evel er mareou all, n'o divije nemeur a vall da valet ar mare-ma o tont.

Mes Nedelec a deu ; map Doue a ra he zonedigez var an douar, hag ar gouel caer-ze a laca laouenedigez e calonou kement o deus feiz. Chench a ra e laouenidigez an oll dristidigez euz an derveziou du ha tenval-ma. Hä piou n'en deus ket a vall da valet an dervez-ma o tont ? Red eo guelet en eun tiegez christen pegeit araog e vez preparet an eteo-ze a vezo devet evit eul loden en nosvez-ze hag a vezo miret eul loden anezhan beteg ar bloas varlerc'h. Mar deuz e lec'hiennou eur fals creden bennag oc'h heul ar voazamant-ze da viret en ti, evel eur releg, eun tam euz an eteo, a dra sur calz a zo ha n'o deus fals creden ebet oc'h hen ober. He viret a reont evel eun dra hag a zigas da zonch euz a c'hinivelez Jesus-Christ, euz an nosvez-ze, ar gaera euz ar bloaz e pehini map Doue, Doue evel hé Dad, goude beza en em c'hreat den e corf chast ar Verc'hez Vari, en deus teurvezet ober he zonedigez er bed-ma ha dont da chom etouez an dud ! Ha ne deo ket eur c'his euz ar re vraoa, delc'her en ti eun dra bennag da zigas sonch euz ar bugel divin evel pa ve en ti-ze zoken e ve diskennet Jesus-Christ ?

An eteo-ze miret en ti a laca sonjal en daouzek mean a lakea Josue, dre urs Doue, da denna euz a vouelet ar Jourden eleac'h m'oa tremenet pobl Doue ha da lacat en eur bern var eun hueleu, evit pa deuje divezatoc'h ar re iaouank da c'houlen petra signifie ar bern mein-ze, ar re goz a c'helje conta dezho ar burzudou en doa great Doue e kenver ho zadou coz, oc'h ho zenna euz an Eipt eleach ma edont e sclavach, o tigeri ar morus dirazho, o venzi er mor-ze Pharaoh hag he armé, hag o c'harreti goudeze ar ster Jourden evit ho lezel da dremen dreizhi. Ha ne c'hell ket ive eur vam gristen dre ma sao he bugale ha ma teu skiant dezho da evesaat oc'h an tradu, pa deuint da c'houlen oulin petra eo an eteo-ze anter zevet, deski dezho ez eo deut map Doue var an douar evit hon teuna euz a sclavach ar pec'hed, hag e tistro bep bloas da vennigen ar vugale fur ?

Ne ket e Breiz epken emia ar c'his-ze euz a eteo Nedelek. E meur a leac'h all ema c'hoaz, hag e lec'hiennou zoken e toler dour benniget vanezhan araog he lacat en tan.

Rom. — Er sizun all an tad santel a roe digemer d'ar glouer euz a glouerdi Frans, hag a gomze outho evelen :

« Ho tad superiol a lavar din ez oc'h tein guech daouzek Jesus-Christ, evit gounit an bedroll ne gemeras nemet daouzeg abostol ; c'hui zo tein guech muioc'h, ha n'oc'h euz ket c'hoaz he c'hounezet. Mes en dale e labourot da gementse el lec'hiou euz ar bed ma viot caset dezho, hag en c'hargou a vezo fiziet enhoc'h Brema emaoc'h e Rom evit en em brepari da gemenisez Hogen evit en em brepari mad oc'h eus daou seurt pourvizion da ober, pourvizion devosion ha pourvizion skiant ; devosion evit en em zantelaat ha santelaat ar re a vezo fiziet enhoc'h ; skiant, descadurez evit stouun oc'h an oll fals credennou a zo skignet dre an bed.

Mont a ran d'ho pennigen, evit ma roi Doue deoc'h bolontez vad, mes dreist oll nerz evit cas da benn ho mennoziou mad. Hirio ez eus calz hag a anavez ar virionez ; c'hoant o defe d'he henilla, mes n'o deus ket a nerz avoalc'h evit hen ober. »

Er c'homzou-ze euz an tad santel ez euz eun gentel talvoudus. Rag e guirionez ar c'hlenvet braz euz an amzer-ma ne deo ket kement defot anaout ar virionez,

mes defot caout nerz ha courach d'he anzao ha d'he heuilla.

Eun dervez all ar Pab a scrife d'an tad Devron euz a gompagnunez Jesus :

« Ne maomp ket ep gouzout pegement e poagnit da zihuna ha da skigna ar santimanchou a relijion e Frans ; gouzout a reomp pegement, evit an dra-ze, oc'h eus labouret da lacat pedennou publik, pelerinachou devot en henor d'ar galon sacr a Jesus, ha da lacat ober communionou evit repari an nebeut a garantez zo evithan ; gouzout a reomp ive oc'h deut abenn euz ho mennoziou, dreist oll euz an diveza. Setu perag on eus guelet gant plijadur an daou levr oc'h eus digaset deomp, hag e pere e verkit, en unan ar pelerinachou-ze, hag en egile ar grasou roet gant ar pabet da vreuriez ar gommunion *reparatris*, hag an testeniou leun a veuleudi e deus resevet diganeomp ha digant eun niver braz a eskeb.

« En eur drugarecat Doue hag en eur ho meuli euz ar c'hresk a zo deut hag a deu ato er vreuriez-ze, e fell deomp rei dezhi eur merk nevez euz hor c'harantez. Evel ma oc'h eus goulennet ouzomp, e fell deomp e c'houfe a dra zur ar re zo er vreuriez e c'hellont gounit an induljansou stag outhi, ne ket epken e Frans, mes e leac'h all, gant ma vezint er vreuriez, ma virint he reolen ha ma tostaint gant devosion oc'h an daol santel.

Ra deui ar gristenien fidel, o tostaat aliesoc'h oc'h ar feunteun a bep carantez, da zantout ho c'halon entanet gant an tan divin-ze diskennet euz an Env, evit ma creskint bepret er vertuziou, ha ma chomint unanet gant ar galon sacr-ze, evit ma c'hellint beva e peoc'h, stourm gant courach oc'h enebourien Doue, hag ho zrec'hi hi hag ho ardou.

« Da c'hortoz e roomp deoc'h hor bennos... »

An dud difeiz n'o deus ken da lavaret nemet ema ar Pab cals muioc'h en he eaz abaoue ma zeo lamet diganthan he stadou. Pa leveromp-ni ema prizonier hag e rer dezhan a bep seurt dismegansou, e leveront ne d'eo ket guir an dra-ze, ema ar pab en eur palez hag en deus pep frankis digant alouberien he stadou. Cals christenien zo, ha zoken christenien vad, hag a gred an dud difeiz-ze, hag a zonch dezho ema ar Pab en he blijadur p'eo guir eus lezet ganthan eur c'horn euz eur palez. An dud-ze a dlefe sonjal ez eo peurliesa an tiez a zervich da brizoniou palezion e kenver an tiez pe al lochennou eleac'h ma chome kent ar brizonierien a lojer enho.

Evit skuer euz an dismegansou a rer d'ar Pab, eur gazeten l'*Echo de Rome* a lavar : Setu ama, eme rener ar gazeten-zé, petra am eus guelet va unan.

Brema ez euz eun nebeut derveziou, e caset euz a Rom da Deramo eur pacat levriou a ioa imach ar Pap varnezho. An hini a reseve ar pacat-ze, o veza he zigoret, a gavaz imach Pii nao caillaret, saotret gant an danvez a c'halver *ar fina*, ha ne roer morse he vir hano dezhan dirak tud honest. Hag evit doare an italianed, da lavaret eo, dispac'herien an Itali a ra calz uzach euz an danvez-ze a c'hoez mad.

Eur vech all, pa zeaz ar Fransizien e pelerinach da Rom, ar bardonerien a gasas gantho da rei d'ar Pap, ar pez a c'halver e gallek, eun *album* ; hema a ioa unan caer dreist. Digouezet var harzou an Itali, ar vatouterien a zellas oc'h an *album-ze* tu ha tu, hen digoraz hag her furchaz. Unan anezho, o veza he zigoret d'he dro, a lezas, var ar genta eneben anezhan, ar merk euz he zaou vez a ioa outho euz an danvez a c'hoez mad-ze a behini on eus comzet.

Unan euz ar belerined, o velet kementse, a zavaz he ziscoaz, en eur lavaret : *Setu aze sinatur an italianed.*

Piou a lavaro goudeze ema ar Pab en he blijadur etouez viltansou evelse? Piou a lavaro pegement a zismegansou n'en deus ket ar Pap da c'houzanv?

Eun doctorez.

Ar gazeten c'hallek *Le Clocher*, o comz euz an niver braz a dud a vez digemeret bep bloas gant an tad santel hag euz ar c'homzou caloneg a glevont ganthan, a verk eur gozeaden a voue, unan ar bloaziou tremenet, etre ar Pab hag eun doctorez. Ma na deo ket tremenet an dra tre evel ma lavar ar scrifagner, da viana e veler eno santimanchou christenien zo.

Etouez eta ar re o doa bet digemer en dervez-ze, e voa unan ha ne ziskueze ket clevet prezegen ar Pap gant calz a evesdet. Lavaret e vije e voa deut di kentoc'h evit comz eget evit silaou ; ha pa voa echu, pa zeaz ar re all kuit, ez eas he unan da gaout Pii nao ken dizaoun ha tra.

— Petra a fell deoc'h, va merc'h ? eme ar Pap.

— Tad santel, me am bete eur goulen da ober ouzoc'h.

— Comzit, va merc'h ; ha mar deo just ho coulen, he roin deoc'h.

— Izom a ve, tad santel, da ober eun dra talvoudek meurbet evit an iliz, hag eo c'hui a c'hell ober an dra-ze ; ar pez a rafe eun henor bras d'ho ren.

— Oh ! oh ! ha petra eo an dra-ze ?

— Rei lezennou nevez da *Gongregasion an Index*, pe teleur ar Gongregasion-ze en traon.

(Congregasion an Index a zo carget dreist oll da veilla var ar scridou hag al levriou, ha da zifen lenn ar re fall.)

— Congregasion an Index, eme ar Pap ?

— Ia, tad santel, c'hui oc'h eus skiant ha speret avoalc'h evit gouzout ervad ez eo great brema he amzer gant ar Gongregasion-ze a ioa bet savet guechall en amzer ma voa nebeut a zescadurez etouez an dud.

An tad santel a velaz oc'h piou en doa afer, hag a lavaras :

— Va merc'h, eun nebeut oun skuiz, ha n'em eus nemeur a amzer. Ar goulen a rit ouzin a zo re vraz hag a c'houlen ma ve eveseat outhi. Guella tra o pe da ober eo mont da gaout tadou ar Gongregasion ho unan. Ar re-ze zo tud fur ha gouezieg, ha pa o pezo expliket dezho ho sonjou, e clevot gantho ho respont. An dra-ze a blich deoc'h ?

— Ia sur ; gouscoude e vije bet guell ganhen caout eur sened bras.

— Eur sened bras ne c'hell ket beza destumet en eun devez. Ama o pezo ive eur sened bihan p'eo guir ez euz er Gongregasion Cardinaled, Eskeb, Alierien, doctored...

— An doctored-ze a zo goal goz, tad santel.

— Guir eo, n'emaint ket en ho c'henta iaouankiz, mes an oad n'en deus lamet digantho nag ho skiant nag ho gouezieg. Hogen, guelit, grit evel a gerot.

— Mad, kent a ze, e defot guell. Hogen me ne vin ket nec'het gantho.

Setu eta dervez assinet. An tadou euz ar Gongregasion en em gave oll ; ar c'hardinal prefet gant eis cardinal all, ha neuze var dro eur c'hant etre Eskibien, Alierien, doctored, oll euz ar re vouezieca.

Digouezout a ra an Itron, hag e za d'ar gador laket evithi en he fart he unan. Comz a ra hag e lavar :

« Aotronez, evit comz ouzoc'h gant an oll respet a zo dlet deoc'h, va list da lavaret ho Congregasion a zo en iliz eun dra ep talvoudegez, eun dra ha ne ra vad ebet. Eun dra danjeruz eo zoken, rak tenna a rit varnoc'h casoni ha goaperez enebourien ar feiz, ha labourat a rit da lamet digant an dud ar frankis da lenn ha da zonjal.

Eun alier coz. Mes ar pez a livirit a rofe da gridi e dlefet caout frankis da ober an droug, ar pez a zo control d'ar scritur ha da zant Thomas.

— *An Itron.* Sant Thomas ? Sant Thomas ? Me ne anavezan ket ho Sant Thomas. Ne ouzon ket petra en deus scrifet. Gouzout a ran epken e voa ar fura euz an ebestel p'eo guir ne gredas ken na velas. Me a c'halfe coms deoc'h ive euz a zant Simon, euz a sant-Beuv...

— Ia, eur zant brao ; ha ne ket hen eo a zebre kik da vener ar groas ?

— *An Itron.* Eo dres, hag abalamour da ze oa bet hanvet ar silziger. Ar pez a ziskuez c'hoaz eo danjerus lezennou an ilis, rak ma na vije ket bet great al lezennou-ze, den n'en divije sonjet ho zerri.

— *An alier coz.* Brema avad e livirit guir.

— *An Itron.* Sonch am eus da lavaret eur ger d'ar Pap ive, evit he bidi da deleur al lezennou-ze en traon.

— *An alier coz.* Ha ne bedot ket Doue ive da chench he lezennou? Doue ive en deus great gouc'hemennou.

An Itron. Hag a ve izom ive da chench lod anezho. Hogen lezomp ar re-ze brema, ha comzomp euz ar re a rit-hu. Ha lennet oc'h eus-hu morse al levriou coant-ze a gondaonit, levriou hag a zo kement a blijadur oc'h ho lenn ? Al levriou-ze a dlefe beza reglen an dud hirio, dreist oll an oll dud a zoare, ha c'hui a zifen ho lenn ?

An aliez coz. Petra ra an dra-ze deoc'h, p'eo guir ho lennit evelato?

An Itron. Asa, ha ne d'eo ket eur grisderi d'an ifis dont da glask miret oc'h eur c'hreg laouang a hemp bloas varnugent eveldon lenn ar pez a garo? Ha ne d'eo ket red da eur c'hreg demezet, da eur vam anaout ar mad hag an drouk ?

— *An aliez coz.* Evit he zeski d'ho pugale ?

An Itron. Nan, aotrou, evit miret outho da veza tromplet gantho.

— Ar guella doare da viret oc'h ho pugale da veza tromplet gantho, eo chom ep ho lenn hoc'h unan, ep ho c'haout en ho ti.

An Itron. Oh, me a zo va rezon vad dent din, ha n'eus danjer ebet evidon o lenn n'eus lors petra.

An aliez coz. Me grede ne c'helle den beza barner evithan he unan ?

An Itron. Oh! ni eu rezomp merc'hed a voar guell evidoc'h petra a zere ouzomp. Rac-se, oironez, unan a zaou, loskit ac'hanomp e frankis da lenn ar pez a garimp, pe kemerit hiniennou ac'hanomp en ho touez. An tri falefars euz al levriou a zifennit beza lennet, ni a rote otre d'ho lenn.

Var gementse an Itron a ziskennaz euz he c'hador, hag unan euz an doctored a lavare da eun all :

— An itron-ze zo var ar mare da goll ar feiz.

— Oh n'ema ket, eme egile, rak mad e deus bet feiz, ema collet ganthi pell zo.

Var gement-se eur scrifagner christen a lavare ive en dez-all :

Digouezout a riz, emezhan, da vont da velet eur mignon din, hag epad ma comzen outhan, e teuaz he vevel da zigas dezhan dion euz ar falla cazetennou a scrifer e Paris.

— Penauz, eme-ve, c'hui, eur c'hristen mad evel ma zoc'h, e lakit hoc'h arc'hant e villansou evelse, hag e credit ho lenn ?

— Ah, emezhan, n'o c'hemeran ket dioc'h ar bloas ; kemeret a ran epken eun numero bep en amzer evit gouzout petra a leveront.

— Mes, a liviris dezhan, ar c'hazetennou mad a zeskfe deoc'h avoalc'h petra a dremen, hag ar re-ze epken a dlefac'h da lenn.

— Oh, ar c'hazetennou mad a lennan ive ; mes ar re-ze n'em eus ket izom d'ho frena ; ho c'haout a ran er c'helc'h eleac'h ma zan, hag ho lennan euz an eil penn d'egile.

— Daou fazi a rit eleac'h unan ; lacat a rit hoc'h arc'hant e cazetennou fall, hag evelse e skourit ar scrifagnerien dizoue da gendelc'her da ober ar brezel d'ar virionez, d'ar feiz ha d'ar relijion. Rei a rit dezho evelse

baz d'ho pazata. Ma carje an dud vad chom ep prena ar c'hazetennou fall-ze, ar re ho scrif a eanje prest.

Dioc'h eun tu all ne brenit ket ar c'hazetennou mad, hag e lamit evelse bara digant ar re a ve goest ha constant da labourat evit souten ar virionez hag ar feiz. Ha nag a bet cazeten vad ne deus ket hag a zo red dezho paouez dre n'ho freuer ket, dre n'o deus ket ho scrifa gnerien peadra da veva ; ne c'hellont ket gouscoude beva gant ear an amzer.

Va mignon a lavaraz e voa guir kementse ; ne gredan ket avad em be he laket da chench doare.

Er bloaz a zeu, 1875, en em gaf an daou c'hanvet bloavez abaoue ma zeo fontet e Frans, an devosion d'ar galon sacr. A drugare Doue, an devosion-ze zo en em skignet dre ar bed oll. Ar plac'h eürus, Mac'harit Mari, a zo bet choazet gant Doue evit skigna an devosion-zé. Hogen brema eo euz an Itali e teu ar zonch da zolaniza ar c'hantvet bloavez, eur a gear Palerm, e Sicil. An eneou mad euz ar gear-ze eo a ra eur gâlf d'an oll gristenien catolig, ha dreist oll euz ar Frans. Epad ma rer ar brezel d'ar religion, e ken aliez a leac'h, on euz izom da ziskuez hor feiz er galon-zé en deus kement hor c'haret, er goad-ze scuillet evit hor prena.

Itronezed catholig euz a Vrozaoz, en niver a bemp cant, o deus scrivet da Itronezed catol an almant evit ho meuli euz ar gourach a ziskuezont o telc'hier mad d'ho eskibien persecutet.

Gouzout a rer eno ar brezel d'an dud a iliz ha dreist oll d'an eskibien dre ma ve c'hoant da ober dezho heuilla lezennou control da re an iliz catolig, hogen ar gatoliked a zalc'h mad d'ho relijion, beteg en em exposi da veza galvet dirag al u lezvarniou abalamour d'ho fidelite.

Suis. — Er Suis, evel a ouzeur, a rer er brezel d'ar Relijion catolig he dreist oll d'an dud a ilis.

En dez all, dre eun amzer leu braz, e velet o tigouezout mintin mad, e Porrentruy, eur beleg euz a Frans, etre daou arc'her.

Abaoue dek mis zo ma pad ar bersecution-ze, oar boaz eno da velet traou evelse.

Ar belek-ze, person en eur barrez e Frans, a zigaset, dirag ar prefet Frotet araog he gas d'ar prizon.

Pe seurt torfet en doa great ? Eat oa da eungeriaden var ar meaz evit eun ater bennag, hag eno eun c'hatolig a deuas d'he bidi da zont da rei he zacramanchou da eun den clanv. Ar beleg a ieas dioc'htu, na petra-ta.

Pa en devoa roet he zacramanchou d'an hini clanv, ez eaz en dro d'he barrez. Hogen n'oa ket eat a bell dioc'h ar geriaden, pa velas tri archer o tont var he lerc'h da gregi enhan. Caer en doa lavaret oa euz ar Frans, an archerien ne reant van.

Red e voue dezhan tremen an noz en *c'horps-de-garde*, etouez gardianet gant pere ne gleve nemet comzou divalo, hag antronoz mintin mad e voue caset da Borrentruy.

Caset e voue, evel eun torfetour, da di ar prefet, pehini gouscoude a roas dezhan he frankis.

Hogen setu azé pebez brezel a rer d'an iliz e kement leac'h ma c'hell an dispac'herien beza mistri.

Ar Prins Breiz.

X.

Eiz dez a'oa oa maru Viviana, hag an derouizézed a ioa en eur gambr o pourchas pep tra evit cas d'an douar corf ar Prins Breiz. Stella a deuas neuze, a dosteaz oc'h ar guele canv, hag a c'houlennaz oc'h Morgan :

— Gortozit eun nebeut c'hoaz ; evidon-me n'em eus ket collet a esperans.

— Gortozet e vezo, pa fell deoc'h ; mes evidon-me n'em euz esperans ebet.

— Me gaf din gouscoude em eus guelet he zonni o finval.

— Oh, n'eus mui a vuez enhan ; ar c'hoant oc'h eus d'he velet, béo, eo a ra deoc'h credi he velet o finval.

— Mad, livirit ar pez a gerot, me gaf din em eus guelet he valvennou o finval ive.

— Ne gaf ket din ; hogen guelomp.

— Setu neuze Morgan o tont da laca eur venäder louzou bennak var muzell ou an Prins. Mé ne rèas van.

— Maro eo, a lavaras Stella ; anat avoalc'hi eo bréma.

— Ia, me gaf din ne dal mui ar boan deomp da glask he zigas beo.

Hogen, epad ma edont en douetans-ze, setu daou zen o tigouezout ; unan anezho a ioa ganthan eur grusifi en he zorn. Tostaat a reaz oc'h ar c'hort maro, ha goude beza roet ar grusifi da boket d'ar Prins, e lavaras :

— En hano an Tad en deuz ho cronet, en hano ar Mab, en deuz ho prenet, en hano ar Speret-santel en deuz ho santeleet, den iaouank, savit !

Kerkent ha ma voa lavaret ar c'homzou-ze, Breiz a zavas, hag o teleur he zell var sant Patern, e lavaras :

— Va zad, me zonje din o poa va dilezet.

— Nan, va map, n'em oa ket ho tilezet, mes n'em eus ket gallet dont kentoc'h. Bez'em boa christenien da ober, ha setu ama unan hag ho car, hag en deuz c'hoant da renta servich deoc'h.

Breiz a zistroaz, hag a velaz Guillerm, an derouis iaouank, deut brema da veza christen, hag en devoue eur blijadur vraz oc'h he velet.

Ar roue Mylio, o veza clevet hano euz ar burzud great gant sant Patern o tigas ar prins iaouank e buez

a deuas da velet Breiz, ha da drugarecat ar zant. Eur mis goude e voue eureujet ar Prins Breiz hag ar brinsez Stella. An derouizezed a voue roet dezho enezeu ar vrumen eleac'h ma zejont da chom, hag o veza he laket da dalvout, e rejont anezhi eur pez douar hag a voue hanvet an enezen eurus.

Divez.

Ar c'har goat.

Brema ez euz eur pennad amzer, e voa e scolach X... eur professor hanvet an Aotrou Bouzar, hag en devoa eur c'har goat. Unan euz ar scolaerien a zo bet dindanhan eo a scrif kement-ma. Ar professor-ze a ioa caret ha doujet gant an oll scolaerien. Eur zell en devoa hag a ioa avoalc'h evit lacat da chom en he zever ar scolaer an dibarfeta.

Neket ma vije criz ; morse eur goms dichek ne deue euz he c'hinou ; morse n'her guelet droug enhan nag o coll pasianted petra bennak ne d'eo ket ato eun dra eas caout scolaerien da ren ha da gelen.

Pa edon-me dindanhan, eme an hini a scrif kement-ma, e voamp tregont er c'hlas hag ar c'hlas a jea en dro en eun doare dispar. An Aotrou Bouzar a blije deomp, hag oll her c'hariemp ; mes eur scolaer zo curius ; c'hoant on doa da c'houzout perag e touge hor professor eur c'har goat ; penauz en devoa collet he bennad gar ; rag he c'har gleiz a ioa troc'het dezhan bete penn he c'hlin.

Var gementse e lavaremp neplini ar pez a zonje. Unan a lavare e tlie an Aotrou Bouzar beza bet soudart, hag oa bet distaget he bennad gar diouthan gant eur voulet en eur vrezel bennak.

Oh, ne ket, a lavare lod all, rak ne zouk ket a voustachou, ne fum ket, ne dou ket, ne vez hano ganthan morse a vrezeliou ; ma vije bet soudard or bije clevet anezhan avechou o comz euz he daoliou caer.

Var gementse eun scolaer o veza pignet en eur vezen gerez, tentet gant ar frouez coant euz ar vezen-ze, a dorraz eur scour dindanhan, a goezas d'an douar hag a dorraz he c'har. Neuze hiniennou ac'hanomp a lavaraz e tlie beza digouezet evelse ive gant an Aotrou Bouzar, e voa eat da laerez kerez, per pe avalou ; hag e voa digouezet gantha ive coeza d'an douar hag en em c'hloaza. Oh ! ne ket, a lavare adarre lod all ; an Aotrou Bouzar zo eur zant, ne dle ket beza eat morse da glask laerez na kerez, na per nag avalou.

Hogen ne vouiemp ket hirroc'h evit kementse ; ha perag eta ne lavare ket deomp penauz oa deut dezhan he c'har goat ? Ha perag ive ne gredemp ket her goulen outhan ? Ne ouzon ket.

Etre daou e couezas clanv unan euz a scolaerien ar c'hlas, hanvet Louarn. Ar professor a garie calz ar scolaer-ze hag a iea bemdez d'he velet da gambr ar re glanv leeac'h ma voa caset. Ni a iea ive da velet Louarn, hag hen lakejomp da brometi goulen oc'h an Aotrou Bouzar perag en doa eur c'har goat. Louarn a brometas.

Antronoz pa deuaz an Aotrou Bouzar da velet ar scolaer clanv, ha pa voa azezet e kichen ar guele evit cozeal ganthan, Louarn, ep gortoz ken, a c'houlennas dioc'htu, ep clask troidel ebet :

— Aotrou Bouzar, a beleac'h e teu deoc'h ho car goat ?

Ar professor a reaz eur scrijaden, ha ne lavaras ger, evel pa n'en divije ket clevet.

— Me c'houlen diganeoc'h, eme Louarn, penauz eo deut deoc'h ar c'har goat-ze ?

— Va gar goat ? digant va zud ; me zo deut evelse var an donar.

Kementse a voue lavaret gant kement a eunder, ma voa Louarn prest da gridi, setu petra a lavaras deomp pa zejomp da glevet ganthan pebez respont en doa bet.

Hogen an dra-ze ne réa ket hor c'hont-ni, ha dreist oll unan ac'hanomp, hanvet Koantik, unan euz ar re vrasa euz ar c'hlas. Hema a ieas droug enhan, hag a gomansas da brezeg evel eun alvocad :

Asa, emezhan, evit petra e kemerer ac'hanomp-ni ? Evit bugale o teski ho *a, b, c*, hag a voar a veac'h c'hoeza ho fri ? Me a lavar ei c'houezin euz a belec'h e teu ar c'har goat-ze pe e collin va dath !

Ar c'holl ne vije ket bet bras douetus, mes n'eus fors, deomp atao. Sonjit edomp ei pevare clas !

Coantig a gredan ne c'hellé mui consket. Da bardaez, epad ar c'hlas e lakeas trémen euz an eil dorn d'egile, eur billet evit lavaret deomp en em gaout oll en eur c'horn euz ar pors. E c'hellit credi nicun ne vancas.

P'oamp en em gavet hon tregont en leur bodad-Coantig a zistagaz eur brezégen, ber evit guir, mes bir, vidig, henvel oc'h re ar prezeger bras Ciceron, euz ar gær a Rom guechall.

Quousque tandem, surde, abuteris patientiâ nostrâ ? Ar pez a zinifi e brezonek : Ahanó da beur, Aotrou Bouzar, e cuzot ouzompt-ni ar pez a fell deomp da c'houzout ? Pe e valeot evel an eil all, pe lavarot deomp perag oc'h euz eur c'har goat. Hogen, camaraded, setu ama petra am eus-me sonjet da ober evit dizelei ar virionez. Mar en deuz unan bennag ac'hanoc'h cavet guelloc'h, e lavaro. Unan ac'hanomp, Jordik, a zo map da borcher ar scolach. Me fell din eta en em gargfe Jordik da velet a beleac'h e teu liziri d'an Aotrou Bouzar, ha da belec'h e scrif. Ne ket dies dezhan guelet kementse, p'eo guir al liziri a deu ama hag a ia ac'hann a dremen dre zaouarn he dad. Ger ebet avad, pe e vezo laket er meaz euz ar c'hlas.

En doare-ze en em lacaimp var an tres evit gouzout a belec'h eo ha petra eo bet.

An oll a straclaz ho daouarn, hag a anzavas ne vouescchet ket caout guelloc'h.

Setu eta Jordik carget da ober ar spier, ha ne gredas ket lavaret ne raje ket.

Pemzek dez a dremenaz ep ma c'hellas Jordik caout netra. Neuze avad e coezas var eul lizer scrifet gant an Aotrou Bouzar d'an Aotrou *Robert, prinsipal euz eur scolach, e Bourdel.*

Coantik pa glevas kement-se, ha pa en devoa great mad he zonch, a lavaras deomp da bardaez :

— Mad eo ; dioc'h ar pez a ouzomp brema eo anat ; 1° eo bet an Aotrou Bouzar professor er scolach-ze ; 2° e tle beza anavezet eno guelloc'h eget na deo ganeomp-ni. Rak-se me zo ali e scrifemp d'an Aotrou Robert-ze, evit clevet ganthan eun ditour bennak divarbenn an Aotrou Bouzar. Ma na fell da nicun ac'hanoc'h en em garga euz al lizer, me en em gargo avoalc'h d'her scrifa, hag a zizcuezo deoc'h, araok he zerra, petra am bezo scrifet.

A vouez an oll, Coantik, pehini en doa roet an ali, a voue carget da scrifa al lizer.

(*Eur pennad all er sizun a zeu.*)

Kantik evit gouel Nedelek.

1

Henoz ! oll gant joausted
Unanomp hor mouëziou,
Kanomp meuleudiou !
Eur Zalver deomp zo ganet...

Diskan.

Da Jesus n'he gavel
Kanomp oll : Noël ! Noël ! *bis.*

2

Eil person euz an Drindet,
Map an Tad Eternel
Dre ar Spered-Zantel
Gant eur Werc'hez zo ganet.

3

Ar Werc'hez hanvet Mari
N'euz hen laket er bed,
Hep namm en he guerc'hdet,
O an estlam ! ô dudi !

4

Goude skuilla ho c'huez-vad,
Velse eur bod spern-guen
Pe eur gaëra rozen
A vir ho gened dalc'h-mad.

5

Heanit, o hirvoudi,
Heanit, propheted,
Ha c'hui, patriarched
Erruet eo ho Messi !

6

An hini a hanvëer,
En Env, Furnez Doue,
Brema ni n'galv'ive.
Jesus-Christ hon dasprener.

7

Map Doue a oll-viskoaz
Pini zo hor Roue
N'em c'hra hor Breur ive
Dre brassa burzud a c'hras !

8

Gant zon laouen ar c'hleier,
Kanomp : Alleluia !
Kanomp ar Gloria
Gant an œled d'hor Zalver.

9

Dre eur vadelez dispar
N'euz kuiteet an envou.
Vit kemer hor poaniou,
Vit digass peoc'h d'an douar !

10

Eur c'hraou digor d'an avel,
Evit klask hon Ene,
Vit rên dre garante,
En deuz choajet da c'henel !

11

O skuer a humilite
Roet deomp, tud ourgouilluz,
Na vemp-ni ket c'hoantuz
Da veza humbl gant Doue ?

12

En eur gemer hor poaniou
Vit he lod er bed-ma
Skuer ra deomp da gassa
Fauk ar plijadurezou !

13

Ah ! dirag he baourente
Deskomp eus hor madou
Distag 'hor c'halonou
Evit klask hepken an Ee !

14

Mar zeblant eur bugelik,
Hen zo c'hoaz hor c'hrouer
Vit 'han da vea dister
Ha kousket en eur c'hraouik,

15

O na eürussa nosvez
N'euz guele tan hini
A deu da nevezi
Ar bed beuzet en enkrez ?

16

Rac Lucifer wel braëa,
Pa zeo ganet 'vellen
Krenva map vo biken,
He c'halloud barz er bed-ma.

17

Da zibrenna dor an Ee,
Pa z'eo deomp-ni ganet
Kaëra mabik zo bet,
Setu kavet an alc'huë !

18

Oll ta, paour ha pinvidik,
Dlëomp hor penn stouat,
Dlëomp daoulin zoublat
Dirag he baour kavelik.

19

E ma hirio eguiz mud,
Mæs raog mont d'an Envou,
Eun deiz, he guzullou
A vezo red d'an oll dud !

20

Ar ger ivez a laro,
Daoust d'han da zeblantout
Hep nerz hag hep galloud,
Goude ar bed a chommo !

21

He hano vo pastor mad
Pini 'vit he zenved
N'em rei da vea lazet,
Ah ! credomp outhàn tostat !

22

Dirazan oll daoulinet
Evel ar bastored
A gorf hag a spered
Ra vo ganeomp kanmeulet !

23

Kinnigomp d'he vajeste,
Lec'h mirrh, hor pinijen,
Lec'h ezans, hor peden,
Ha lec'h aour hor c'harante !

24

Oll boblou euz an douar,
Ma plijo n'hor c'halon
Genel, azea he drôn
Pedomp-hàn gant guir c'hlac'har !

25

Evit he oll vadelez
Karomp-t-hàn da viken,
Vit kaout eur gurunen
Goulennomp he drugarez.

26

Deut ive da adori,
OEled, Zeut, Zentezed,
Gant kals a joausted
Hor Roue hag ho hini !...

27

Ha c'hui, da heul hor peden
Loar ha stered skeduz,
Vit kaërat gouel Jesus,
Roit ho lemma sklerijen. F. M.

Eur zant o varn scridou eur zant.

Pa edo an doctor anjelik sant Thomas e Pariz o teski an theoloji d'ar glouer iaouank, ez ea gantho avechou da bourmen var ar meaz. Eun deryez oa eat gantho da zant Denys da bidi an abostol-ze euz ar Frans, da henori relegou ar verzerien ha da velet abati Sujer, abati ar rouanet. En distro ac'hano ec'h azesjont da ober eun ean en eul leac'h huel a behini e c'hellent guelet ar gear vras gant an oll draou caer zo enhi. Neuze ar scolaerien a lavaras : « Mestr, sellit-ta pe ger caer eo Paris ! » — la sur, eme ar zant, Paris zo eur gear gaer.

— Plijet gant Doue, eme ar scolaerien, e vije ar gear-ze deoc'h ! Mes hag he c'hemeret a rafac'h ma ve roet deoc'h ?

— Ha petra rafen-me ganthi ?

— C'hui he guersfe da roue Frans, ha gant an arc'hant o pefe, e safac'h couenchou evit an oll vreudeur prezegerien.

— Oh, eme ar zant, guell e vije ganhen caout ar pez en deus scrifet sant Ian Chrizostom var aviel sant Vaze. Ma vije ar gear-ze din, e ve red din kemeret cals poan evit he gouarn mad. Ne c'helfen ket en em rei d'ar studi euz an traou divin, hà va ene a ve red dezhi dioueret ar pez à gar muia. Dre ma en em stager oc'h madou an douar, en em zistager ive dioc'h madou an Env.

Morse levr né voa bet great anezhan caeroc'h meuleudi.

KELEIER.

Dissardorn 19 euz ar miz, an aoutrou'n Escop a Gemper en deus roet an urziou, en ilis cathedral, da 59 cloareg iaouank. Daou o deus resevet an urziou bihan ; seiteg an abostolach ; seis varnugent an urz a avieler, ha trizeg ar velegiach.

Setu ama hanoiou ar triseg belek nevez :

An aotrouez

Stefan Legonis, a gompagnunez Jesus, euz a di Brest.
Emil-Joseph-Mari Guichaoua, euz a Bouldreuzic.
Ernest-Eozen-Mari Guillet, euz a Voelan.
Ian-Vari Boulic, euz a Blouider.
Alfons-Per-Mari Colin, euz a Locronan-Leon.
Eozen-Lois Crenn, euz a Blouvorn.
Constant Castel, euz a Visseny.
Franses Cocaign, euz a Blougoulm.
Narcis-Lusian Kerdavid, euz a Vrasparts.
Fransez-Mari Laot, euz a Blabennec.
Guillou Madec, euz a Sant-Thegonnec.
Charles Provost, euz a Grozon.
Alan-Mari Troadec, euz a Sant-Thegonnec.

Manoiou ar veleien maro en escopti epad 1874.

Leopold-Renan de Leseleuc de Kerouara..... bloas.
escob a Autun..... 59
Mathurin Guillerm, person Santoz..... 58

Per Guiffant, person Sant-Yvi	80
Per Scotet, avieler a gomp. Jesus	26
Ian-Eozen Horellou, person Sant-Evarzec	89
Ian ar Bihan, person Lochrevaler	63
Eozen-Mari Laviec bet vikel e Sant-Seo	28
Ian-Fransez Alexandre, chaloni	69
Ian-Loiz Henaff, vikel e Plouneventer	32
Jan Bidan, vikel e Kerfeunteun	36
Per Querne, person enez Molenez	54
Laurans-eozen Marchand, avieler	24
Mathias Nedelec, person Rosnoen	69
Ian ar Gall, vikel e Sizun	39
Lois Kervennik, bet belec Calver Landerne	59
Ian Traon, bet prof. er seminer bras	36
Guillou Floc'h, trappist e Meilleraye	64
Fransez Allain, a gomp. Jesus	30
Ian Roudaut, missioner	32
Nicolas Brenner, a di ar veleien goz	87
Gabriel Salaun, missioner	»»
Ian-Eozen Berriet, chaloni a henor person Sant Thegonnnec	72
Augustin Lamarque, person ar Gatedral	61
Fransez Cabon, vikel e Kernilis	42
Edmond Masson - Morinière vikel e Sant.. Louis Brest	34
Amet-Fransez Bourc'his, person Plonevez-ar-Faou	54
Jakez-Renan Enu, bet person Kerhaes	76
Lois ar Brun, person Plouarzel	52
Ian-Lois Kerboul, person Sanseo	76

TAOLEN AR RETREJOU EVIT 1875.

E Kemper.

Evit ar voazed.

R. brezonek d'ar 27 a vis c'huevrer.

Evit ar merc'hed.

1ª R. brezonek, d'an 10 a viz Ebrel.
2. R. brezonek, d'an 7 a viz here.

E Kemperle.

Evit ar voazed.

R. brezonek, d'an 13 a vis c'huevrer.

Evit ar merc'hed.

1ª R. brezonek, d'an 10 a viz Ebrel.
2. R. brezonek, d'ar 22 a vis Mae.
3. R. brezonek, d'ar 16 a viz here.

E Lesneven.

Evit ar voazed.

1ª R. brezonek, d'an 13 avis c'huevrer.
2. R. brezonek, d'an 22 a vis Mae.

Evit ar merc'hed.

1ª R. brezonek, d'an 10 a viz ebrel.
2. R. brezonek, d'an 3 a vis gouere.
3. R. brezonek, d'an 9 a viz here.
R. gallek, d'an 31 a vis gouere.

D'an 18 euz ar miz ez eus bet e Kemper eur c'honcours braz evit chatal lard ha chatal iaouank. Re a briziou zo roet ha re a rumou chatal evit ma c'halfen ho merca na zoken hanoiou ar re o deus bet ar priziou-ze. Guelet a ran ez oa priziou evit chatal savet pe lardet en tri Départamant, Costez-an-Nord, ar Morbihan hag ar Finister, hag ez oa priziou evit eul loen lepken, evit eur c'houblat, evit eur vanden. Neuze ez oa priziou evit chatal a vouenn Kerne epken.

Bez'ez oa ta deut da glask priziou ejennet, tirvi, ounniri, moc'h, laboused lard. Roet ez eus priziou evit amann ha fourmach.

Eat ez eus priziou da Leon ha da Gerne, ha ma na voa ket contant an oll o vont kuit, da viana meur a hini a ioa. Roet ez euz ive eur vetalen beunag, hag ar re o deus bet ar metalennou-ze eo a ioa c'hoas muia fouge enho o vont d'ar gær.

Ne dleer ket beza souezet gant kementse, rag eun tieg a c'hell eur bloavez caout chatal mad ha reseo priziou, hag eur bloaz all caout chatal dister ha chom ep pris nag henor ebet, eleac'h ar vetalen a chom ato gant an hini en deus bet anezhi.

Gant an amzer zo bet, hag an avel foll, ez eus bet ive penseou.... D'an 13 euz miz ez eus bet taolet var aodchou Penmarch eur maread oranjez; var dro pevarnugent poezel, neuze tamou euz a eul lestr.

Daou gorf maro zo bet destumet ive, unan var aod Treguennec ; eun al var aod Itron-Varia a levenez. An daou gorf a ioa dishevelebetha ne c'hellet ket ho anaout Ep mar oant daou euz avartolodet al lestr penseet.

Var aod Camaret ez eus taolet ive eul lestr all. Al lestr-ze zo euz ar Prus. An dud divarnezhan zo saveteet.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *26 Kerzu.*		Pont-n'Abat. — *24 Kerzu.*	
Priz an daou c'hant tur.		*Priz an daou c'hant tur.*	
Guinis	23 lur, 50 c.	Guinis	25 lur, 00 c.
Segal	17 lur. 50 c.	Segal	18 lur, 73 c.
Eiz	19 lur, 00 c.	Eiz	18 lur, 26 c.
Ed-du	10 lur, 00 c.	Ed-du	00 lur, 00 c.
Kerc'h	22 lur, 50 c.	Kerc'h	22 lur, 67 c.
Avalou douar	5 lur, 50 c.	Avalou douar	4 lur. 76 c.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moullet gant Ar. de Kerangal, *mouller an Escopti.*

DISSADORN 9 GUENVER 1875. Nº 519 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo considerel evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper*
D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 9 Guenver 1875.

An dud difeiz, ar re a glask distruja ar feiz hag ar relijion er vro, a gaf, er mare ma euz ar bloaz, an dro da skigna ho geier ha da zeski an drouk dre ho almanagou. Guerza a rer brema, ha rei a rer evit couls lavaret netra, almanagou e pere var digarez rei da anaout ar miziou, an derveziou, sao ha cuz-heol, sao ha cuz-loar, ar foariou hag ar marc'hajou, ar mare da ober al labourou, e caver ive an tù da ober ar brezel d'ar feiz, guech dre fars guech dre zrevi.

Gaout a rer e lod euz an almanagou-ze skeudennou pe imachou, taolennou peintet, mes peintet en hevelep doare ma zeo mez sellet outho. Ar vech kenta ma seller outho e lakeont c'hoarzin, en eil guech e tigasont sonjezonou fall, hag an trede e tescont pec'hi.

Bete zoken en hanoiou ar zent e cavont an tu da deleur dismegans var ar relijion ; rag caout a reot enho aleiz a hanoyou sent ha ne dint bet morse anavezet gant an iliz hà credabl ne dint ket ken nebeut anavezet gant Doue. Ar pez a dle diskuez penauz ar re o merk evelse ervez ho frouden ne anavezont ket ar relijiou, pe kentoc'h e reont fae varnezhi, ne d'eo nemet eur c'hoariel evitho. Dioullit ato, lenner, oc'h an almanagou pe ar *c'halandriou*-ze a gavit enho hanoiou sent ha n'emaint ket e Buez ar zent a lenner en ho ti.

Guella ha dizanjerusa a gaver en amanagou-ze eo an *diouganou* pe ar profesiou a reont evit discleria pell araok, pebez amzer a vezo e pep dervez euz ar bloaz. Guir eo ne ve red gouzout na scrifa na lenn evit lavaret eveldho. Ne ket red, a dra sur evit lavaret. pell araog, e vezo e miz Even, e miz Gouere, e miz Eost, amzer vrao, tomder hag avechou eur bar arneu bennak, ha dreist oll e vezo neuze hir an deis, ne ket ret beza eun den a skiant braz evit lavaret abred e vezo er mizion du, an amzer tenval ha goloet. e vezo brumen hag alies glao, e vezo zoken, vardro Nedelec, barrou carzarc'h, erc'h, scorn, glao hag avel, e vezo dreist oll er mare-ze ber an deiz. An oll a anzavo ne ket red, evit discleria traou evelse pell a raog, e ve coezet mantel ar profet Elias var discoaz an hini en deuz ho discleriet. N'eus fors, ama da viana, mar deus gaou n'eus nemeur a zrouk.

Droug a zo avad pa gaver en almanagou-zo marvailou gadal, avechou mezus, historiou divalo, pennadou scrit great evit ober ar brezel d'ar feiz ha d'ar relijion, evit deski d'ar re ho lenn ober goab euz a gement zo sacr ha santel.

Lod all a ra drouk, ne ket dre ma roont goal genteliou, mes dre ma chomont ep rei kenteliou mad. Ar vad, Doue n'ema ket enho, hag evelse ma na reont ket a zroug, evit vad ne reont ket ive.

Hag etouez ar re-ma, e c'haller lacat calz euz an almanagou a dremen evit beza mad ha christen. Penaus, comz a raint deoc'h euz an heol, al loar, ar stered, merca a raint deoc'h an amzeriou, merca a raint evelse an oberou caera euz hor c'hrouer, hà ne gavint ket an tu da scrifa eur vech hano ar c'hrouer en deus great an oll draou caer-ze hag ho laca da vont en dro ! Hogen lenner, eur scrit, ha pa ve eun almanag e ve, ha pa na goustfe an almanak-ze nemet daou venneg, a vezo ato re ger ma na gavit enhan an hano a Zoue.

G. M.

Eur burzud great gant ar mabik Jesus.

Ouspen ar burzudou great gant hor Zalver ha mer ket en Aviel ; etouez ar c'hredennou devod euz ar bobl a Judee e comzer eur a veur a vurzud all great ganthan adalek ma teuas var an douar. Setu ama unan anezho.

En nosvez ma voue ganet Salver ar bed, ha ma zeaz ar bastored d'he adori er c'hraou a Vethlehem eleac'h ma cafjont ar bugel divin astennet var eun dornat colo, o crena gant ar riou, ez oa eur pennad ac'hano, en eul lochen dister, eur vam iaouank, caer evel Rachel,

azezet e kichen an tan, ganthi var he barlen he map kenta ganet, hag hen tome o clask he lacat da gousket. Sellet a rea oc'h an elik-ze coant evel eur rozen en devoa neuze pemp bloas. Mes ar bugel coant-ze, hanvet Nephtali, a ioa deut dall var an douar, ha siouas, n'en doa guelet morse a sclerijen.

Setu neuze, e creiz an nos du ha sioul, ar vam gez o clevet trous treid unan bennag o tont d'ar red varzu al lochen. Aoun e devoue, rak n'edo o c'hortos den, hag ep he zonjal e kemeraz he mab etre he divrec'h, evel p'e divije aoun na vije lamet diganthi. An nor a zigor, ha Sara a vel he fried, an den mad ha fur Esdras, ar c'henta euz ar bastored a ioa eat eun nebeut derveziou diaraok da gas ho bandennou chatal d'ar peuriou drus. Souezet meurbet, Sara a ziscrogaz euz he bugel, hag a c'houlennas, leun a nec'hamant!

— Petra zo digouezet? Eur reus bennag? Eat eo an denved gant ar bleiz? Mes nan, ne c'heus goal gelou ebet da lavaret din, rak guelet a ran out laouen.

— Sara! Sara! Eme Esdras, bez laouen; eur c'helou braz hag eürus meurbet am eus da zigas dit! Cleo, edomp digouezet e carter Jorah, eleac'h ma sao ar guez palmez brao-ze ac'h eus guelet. Savet on doa hon teltou er meziou evit dioual ac'hano hor bandennou chatal. Noz oa pell a ioa, hag e sellemp gant plijadur oc'h ar stered e bolz an Env, pa on eus guelet en eun taol eur sclerijen dispar en dro deomp. Kerkent on eus guelet eun eal en deus discleriet deomp, en eur gana dudius, e voa ganet henoz ar Messi prometet d'hon tadou.

— Oh va Doue, petra a glevan-me?

— Meur a hini euz ar bastored a zo eat dioc'htu da Vethlehem; cavet o deus Mari ha Joseph, hag ar bugel mailluret en eur c'hraou. Daoulinet o deus dirazhan, hag ez int distroet d'hor c'haout en eur veuli ha trugarecat Doue euz ar pez o devoa guelet.

— O va Doue, eme verc'h Israel, o sevel he daoulagad varzu an Env; ar profesiou zo deut da vir; an envou a zo digoret, hag ar gliz o deus laket an douar da c'henel deomp eur Zalver.

— Ne ket falvezet din, eme Esdras, caout ar blijadur d'he velet ep-d-out. Deus buan ma zaimp hon daou d'he adori. Les hor bugel, hon Nephtali; cousket eo, ha neuze ar c'hez bihan, evithan n'eus nemet tenvalijen.

Mes ar bugel n'oa ket cousket; clevet en doa kement en doa lavaret he dad, ha pa zeaz he vam, araok mont en hent, da lacat eur pok dezhan var he dal, e savaz en he gouazez, e lamas ganthi a dro vriad en eur lavaret:

— Va mam, me ielo ive. Perak va lezer ama? Me ne gouskin ket, ne rin nemet gouela. Me fell din mont da velet, er c'hraou, ar mabik coant-ze a dle c'hoarzin ive eveldon me pa vezan fur.

— Oh, va bugel ker, eme Sara, petra rafez o tont di pa na velez ket? Neuze, deut eo ar mare dit da gousket. Cousk aze, va mabik ker!

An tad a lavaras neuze:

— Ni a ia pell ac'hann; ha neuze ien eo hag an hent zo dies. Ne vezimp ket pell oc'h ober hon tro. Alo, va bugel, couskit aze, ha n'o pet ket aoun; ho mam goz zo en ho kichen.

Ar bugel a bedaz, a vouelas; mes an tad hag ar vam a zalc'has mad; gortoz a rejont gouscoude ken na voue cousket ar bugel, daoust d'ar vall o devoa da vont da velet ar bugel nevez ganet.

Kerkent ha ma voant eat er meaz euz an ti, Nephtali pehini n'en doa great nemet neus da gousket, a deuas dezhan eur zonch en tu all d'he oad. Clevet en doa comz euz ar Messi a reat anezhan *heol a justis, bann a c'hras, guir sclerijen*, hag e sonjas neuze e vanke dezhan eun dra bennag hag o devoa ar re all. Setu heu oc'h ober ar beden-ma.

« O bugel, bihan eveldonme, me garfe mont d'ac'h adori ive gant ar bastored all. Ma na c'hellan ket da velet o c'hoarzin, e c'hellin da viana cregi en da zorn ha mont var va daoulin en da gichen. Neuze e c'hellan ive kennigen dit va oanik coant. O, desk din petra da ober, ro din daoulagad ar feiz a glevan-hano anezho ken alies gant va zad. Ren va c'hamejou, rak me ne ouzon ket peleac'h e zan. »

Goude beza great ar beden-ze, ar bugel, poulzet gant eun nerz dreist he oad, a zavaz ep dihuna he vam goz. Clask a ra he zillad braoa, hag ho guisk. Neuze e clask kegil he vam, hag e tistak diouthi eur ruban glaz a ioa en dro d'al lin, hag e za d'ar c'hraou da glask he zanvad muia caret, eun oanig guenn a c'hoarie ganthan var an deiz, hag a ioa neuze cousket er c'hraou var eun dornadik foen. Stâga a ra eur penn euz ar ruban oc'h gouzoug an oan, hag ar penn all oc'h he vreac'h.

Neuze, ô burzud! e voue gouelet an danvadig o vont evel eur c'hi araog ar bugel dall, hag ar bugel oc'h he heuilla ep steki he dreid nag er vein nag er griziou, nag en toullou digompez en em gave var he hent. Lavaret e vije edo o vale var eun hent bras pe eul leur blean. Ar bugel n'en doa aoun ebet; caout a rea dezhan clevet a bell eur ganaouen a laouenidigez oc'h he c'helver.

Penauz e reaz ar pennad hent-ze euz he lochen da graou ar mabik Jesus? Den ne voar. Ar pez zo sur eo da c'houlou deiz Nephtali a ioa e Bethlehem. Heuilla a reaz ar bandennou tud a iea neuze da velet ar bugel divin. Eat beteg ar c'hraou, an dallik kez a glaske gant he zaouarn ar manjouer; strobet e voue etre an ejen hag an azen, hag ez eas da goeza var ar c'holo e kichen salver ar bed, epad ma edo Mari sioul o sonjal en he c'halon en traou burzuduz a ioa digouezet.

Ar mabik Jesus, a lavarer, a reaz eur c'hoarz o velet en he gichen ar bugel dall hag he rener an oanik guenn.

Esdraz ha Sara a ioa eno etouez ar foul. Ho daou e leverjont var eun dro: O va Doue! ne ket eün uvre eo? Nephtali ama! hag e zeant da glask mont dre douez an dud d'he gaout. Araok avad ma o devoa gallet mont beteg enhan, an dallik paour, leun a feiz hag a garantez, en doa gallet cregi e dornig ar mabik Jesus hag he lacat var he galon, ha kerkent oa digoret he zaoulagad hag e vele couls ha nicun.

Ervez eur greden devot, setu eno unan euz ar burzudou a reaz ar mabik Jesus prest goude he c'hinivelez.

Neuze kement a ioa eno, eat er meaz anezho ho unan gant ho levenez hag ho anaoudégez vad, en em lakeas da gana calonek cantig an Elez: *Gloar da Zoue en huela euz an Envou, ha peoc'h var an douar d'an dud a volontez vad.*

Ar c'har goat.

II.

Coantik, evel ma zoa en em garget da ober, a scrifaz eul lizer d'an Ao. Robert, prinsipal euz eur scolach e Bourdel. Ha setu ama al lizer-ze a voue lennet deomp araog he lacat er post:

Aotrou,

Ha n'eus ket bet en ho ti eur professor hanvet an Ao. Bouzar, hag a vale gant eur c'har goat?

An Aotrou-ze en deus goulennet va merc'h e priedelez; hogen araok mont larcoc'h, em befe c'hoant da gaout eun ditour bennak divar he benn. C'hui a elfe rei din da c'houzout petra eo ha petra eo bet.

N'em eus ket gallet gouzout netra diouthan he unan, na dre be seurt darvout en deus collet he c'har.

Mar oc'h euz ar vadelez da respont, adressit va lizer d'an Ao. X... porcher e scolach Z...

Map ar porcher, na petra-ta, a voue carget da lacat al lizer er post ha da evesaat peur e teuje ar respont. Ar respont a zigouezas; setu-hi ama:

Aotrou,

Ne ouzon nemeur a dra divarbenn an Ao. Bouzar; bet eo ama tri bloaz, hag an oll hen estime, an oll her c'hemere evit eur zant. Evidonme ne anavezan den guelloc'h egethan. Ginnidig eo, a zonch din, divar dro Pariz, ha cridi a ran ez eo doctor. Evit he c'har goat, biscoas n'em eus gallet gouzout penauz eo deut dezhan.

Ho servicher... ROBERT.

Setu ni ker balc'h ha biscoas. Anzao avoalc'h a reamp e voa an Ao. Bouzar eur zant, evel a lavare an Ao. Robert; mes ar c'har goat? chom a reamp eno ato hor bez en hor ginou.

Coantik neuze a lavaras, petra bennak ma voa an Ao. Bouzar eur zant brema, e voa bet marteze eur pec'her guechall, hag e voa marteze en em gannet e duel. An oll avad a eur vouez a lavaras ne voa ket guir kementse.

Ar pez a glaskemp da c'houzout ep gallout dont abenn, daoust d'ar boan a gemeremp, a voue desket deomp eur pennadik goude pa n'edomp ket o sonjal.

Gouel sant Ian-Vadezour a zigouezas, gouel hor prinsipal. En dervez-ze e voa ar c'his da rei deomp pourmenaden vraz, ez eamp var ar meas, dioc'h ar mintin, da gemeret hon ebat, pep clas gant he brofessor; neuze e leinemp var al leton en disheol eun tu bennak.

An Aotrou Bouzar, hor professor, a deuaz eta ganeomp-ni. Souezet e vouemp oll oc'h he velet, hen pehini a gomze nebeut, a veze peurvuia trist, laouen en dervez-ze, o tistaga deomp marvailhou, historiou euz ar re vrava,; biscoas n'on doa tremenet dervez ebet laouenoc'h nag or bije cavet berroc'h.

Var dro peder heur, pa voa deuet ar mare deomp da zistrei, ha pa zeamp d'en em lacat en hent, e vanke unan ac'hanomp, hag en em lakejomp d'he glask ha d'he c'helver. Me a lavaras d'ar professor em oa he velet, n'oa ket c'hoaz eur c'hardeur, o sellet en eur puns a ioa er penn all d'an dachen eleac'h ma edomp neuze.

— Peleac'h? peleac'h? eme an Ao. Bouzar, hag hen o chench liou hag o crena.

— Ahont, eme ve, o tiskuez dezhan ar puns.

An Ao. Bouzar a redas di; an oll a ioa souezet o velet pe gen nec'het oa. Ar scolaer a vanke n'oa ket coezet er puns-ze, hag en em gavas prest. An Ao. Bouzar avad a ioa bet ker seziet ma coezas semplet e kichen ar puns. Red e voue clask eur c'har evit he zigas d'ar scolach.

Ober a reaz eur c'hlenvet hir. Epad he glenved professored ha scolaerien a ziskuezas dezhan pegement her c'harient, hag eun dervez, o cozeal gant unan bennag euz ar professoret, e tisculiaz ar secret-ze on doa-ni kement a ioul da c'houzout.

D'an oad a ugent vloaz, an Ao. Bouzar a studie evit mont da Sant-Cyr, pa zigouezas gant eur bugel coeza, dirazhan, ha dirak meur a hini all, en eur puns striz ha don meurbet.

Dek micherour a ioa eno hag a zisclerias e voa red beza diskiant evit sonjal disken er puns-ze ep skeul na corden.

Redeg a rejor eta da glask eur skeul ha kerdin.

Mes da c'hortoz ar bugel a iea da veuzi, hag oa eun truez he glevet o crial euz a vouelet ar puns.

An Ao. Bouzar ne chomas mui da varc'hata. Disken a reaz er puns e gis pe c'hiz abouez he zaouarn, he dreid hag he zaoulin.

Goude beza poaniet avoalc'h, e voue guelet o sevel, ganthan etre he zivrec'h ar bugel anter varo.

Ar bugel a voue saveteet; mes an den iaouang en doa blonset ha gouliet penn he c'hlin, ha goude beza bet c'huec'h miz o c'houzanv poaniou garo, e voue red troc'ha dezhan he c'har.

Setu aze ar secret ne felle ket d'an Ao. Bouzar da zisculia, ken humbl oa.

Adalec neuze ne ket respetet epken e voa ganeomp, he henori a reamp evel eur zant.

Pa glevemp var ar pave an trous seac'h a rea he c'har goat, on doa c'hoant da stouet dirazhan dre ma tremene.

Ne voue ket pell eno goudeze. Caset e voue da brin-

sipal da eur scolach all. Eno ken nebeut ne chomas ket pell. Clevet a rejomp abenn eun tri pe bevar bloas goude e voa maro, caset d'ar bez gant eur gouli a ioa en he vorzet hueloc'h eget ar c'hlin a ioa bet trouc'het dezhan, gouli ha ne voa bet morse pareet mad avoalc'h.

Biscoaz, eme an hini en deus scrifet an dra-ma, n'em euz anavezet den guelloc'h evit ar professor-ze, ha mar em eus great eur vad bennag em buez, eo ar zonch anezhan en deus va laket d'hen ober.

G. M.

Brest. — Lenn a reomp er gazeten *L'Océan* :

D'an deis kenta a vis kerzu ez eus diblaset euz a Vrest, var al lestr *Garonne* evit mont d'ar C'haledoni-nevez, daou dad ha pevar breur euz a urz ar Maristed.

Ar blijadur on eus bet, eme rener ar gazeten-ze, da gozéal gant an tadou-ze a ia da gas ar sevinidigez christen d'ar penn all euz ar bed, ha setu ama pe seurt cozeaden a zo bet etrezomp.

— Ar memes feiz a brezegomp, eme an tad a zo e penn ar vandennik-ze, c'hui scrifagner christen ha ni missionerien. Ni a labour ha c'hui a scrif. Ni a labour evit en em zifen, difennit ac'hanomp gant ho pluen.

Ar relijiuzet-ma a iea da gaout-an-Aotrou Vitte, escop ar C'haledoni-nevez, beleg ive euz a Vreuriez Mari, den dispar dre he vertuz hag he vouezieggez.

An Aotrou'n Escop Vitte eo ar pevare escob caset gant Breuriez Mari d'an enezi. An Aotrou'n escop Bataillon, ken anaaezet, eo unan anezho.

— Penauz, a lavaren-me d'an tad, erit ho treus gant gouarnamant ar vro-ze ?

— Ar c'houarnamant, emezhan, a zo doareet da vezamad en hor c'henver. Ar gouarner zo laket brema a zo zo mad, hag an Aotrou'n Escop Vitte a zo eun den hag a c'hell dont a benn a bep tra.

— Hag an dud oc'h eus da gelen, petra a lavarit anezho ?

— Ar gommunardet n'eus nemeur a vad da c'hortos dioutho. Ar re zo condaonet evel forsalet a zo guelloc'h. Tud ar vro, ar re a c'hellomp da c'hounit da Zoue a zalc'h mad d'ar relijion ; muia aoun on euz eo na rafe an europeaned a gaser di drouk dezho.

— Mes penauz, va zad, e skignit ar feiz er vro-ze ?

Bez'on euz eur scol renet gant breudeur, ha brema an Aotrou'n escop Vitte a zao eun ti scol evit bugale ar vro. E sant Lois eleac'h m'ema ar mission, ez euz eun ti scol evit ar merc'hedigou euz ar vro, hag euz an oll enezi divardro e tigaser di bugale d'ar scol. Eno ho c'helenner, hag e teuont da veza mestrezed da ober catekis.

An tadou a zesk labourat an douar, ha calz a brez a laker da zont da reseo ho c'henteliou.

Eur vag a zo evit cas an tadou euz an eil enez d'eben. Unan euz an tadou eo cabiten ar vak-ze, hag al lestr-ze en deuz eun hano caer :

An *arc'h a gevridigez*, kevridigez evit bepret etre ar groaz hag an eneou a dleomp da savetei.

— Mes, va zad, ha sonch oc'h eus-hu da chom pell en enezi-ze ?

— Evit ato, Aotrou !

— Ne zistroot mui e Frans !

— Ar martolod a zistro goude beza bet eun nebeut bloaveziou var ar mor, ar zoudart a deu en dro da velet he dad hag he vam, ar missioner morse ! Nemet cregi a rafe enhan unan euz ar c'hlenvejou-ze ha n'eus ket a bare outho, ha ne c'halfe mui ober netra er mission ; neuze e teu d'ar gear da vervel.

Kemeret a ris dorn ar missioner a iea da vont en hent.

— Ne glascomp nemet eun dra, emezhan, ober ar vad ; n'on eus nemet eun esperans ; an esperans-ze avad a zo dous ha sur.

— Pe seurt esperans-ta, va Zad ?

— Doue, hag an Env, eun dervez a zeui.

Ar Fouillez. — Er sizun dremenet, evit doare, eus coezet calz erc'h er meneziou vardro ar Fouillez. Ar guiscad erc'h en doa pemp pe c'hoec'h troatad e lec'hiennou.

D'an noz etre ar 16 hag ar 17 euz ar mis, Fransez Riou, an hini a gas al liziri euz a Bleyber-Christ da Geraes dre ar Fouillez hag Huelgoat, o veza n'em em gave ket er Fouillez d'an heur ma voa boas da zigouezout, e voat nec'het ganthan.

Mont a rejor d'he glask, hag e voue cavet da genta he varc'h, goloet couls lavaret gant an erc'h, ha sac'h al liziri var he dailler.

Delc'her a rejor da glask, hag e voue cavet ive Riou, prest da vervel gant an anoet, ha beac'h dezhan o chom var he dreid. Caset e voue d'an ti tosta, great e voue dezhan da zibri ha da efa, hag evelse e teuas buez enhan.

Neuze e contas petra a ioa c'hoarvezet ganthan ; he varc'h, dallet gant an erc'h a goeze stang ha puill, a ioa troet divar an hent ; Riou a ziskennaz neuze ive, hogen caer en devoue ne gavas ket he hent, ha ne vouie peleac'h ez ea dre ar menez. Tremen a reaz an noz e goask eun toullad rec'hil. Pa voa deut an deiz, en em lakeaz adarre da glask he hent da vont d'ar Fouillez, ha neuze e tigouezas ganthan ar re a ioa eat d'he glask. Hirio ema iac'h evel biscoaz, hag al liziri a zo cavet oll.

Un devez e nem gavaz e ty Aotrou person sant Mauris, un den iaouank, eus a eur barres a behini voa bet person diaraoc, cre a galloudus, an den iaouan ma n'en doa quet c'hoas tregont vloas, a pep tra e ne zoare e verque sclear e voa eur paot lealt ag a galon vad.

Petra ta, Per, te a zo aze, eme ar person, laouen bras eus e velet, penaos e ma an traou en da guer ? An

eost, e pe stad a ma ? A de dud, a iarc'h int ? Mais petra so ta, va faot, tevel bras e cavon da ben. A nec'het e zout ?

Nan da, Autrou person — couscoude ar pez e zan da ober a zo eun affer vras meurbet. Mon a ran dan *Trap*, dan Trap a so duze pel, en tu al d'a Naonet, var an ent e gondu da Baris.

Dan *Trap* a zez Per ?

la zur, Autrou person, a ne lavarerc'h quet deomp a quen mad, nellomp morse ober avoallach evit an Autrou Doue ; ma meus chonget quitaat peptra evit e servicha ebquen.

Couscoude, Per, izom bras e doa da vam ouzout, porqueas intanvez, evel ma zeo, a quer evelt ma ma ganeorch an douar.

Guir eo, Autrou person, ar pez a lavaret, ac abalamour da ze e meus quemeret va amzer. Ouspen dec vloas zo ma zonjean da veza manach ; mais gortoz a ren ma vize deut va breur bian, Iannic da veza tennet d'ar billet — bet en deus eur *billet* mad ; brema allo chicour or mam ; a me a ia var va zu, e peleach ma c'half Doue achanon.

Mais da vam, penaos e deus hi assantet dar pez a res hirio.

Aotrou person, rannat eo choas va c'halon pa zonjean e quemense — credet e moa nem bize morse allet amzao outi ar pez e voa em chons. Va mam a zouete a voa em speret eun dra bennac a ne greden quet lavaret Dezi-alies, pa nem gavemp eus a nos er goan catacl an dan, hi oneza, me o songeal pe o c'hober eun tam labour bennac ; alies e chome, son e guersitag e c'higil, da zellet ouzon. Me am boa choant neuze da barlant ; mais va c'halon a vanque din, va daivrsquer a floge a zin dannon, quen en destrues ouzon va mam ker.

Per, ma ne nem bligisquet ganeomp, lavar din hardis. Ma teus choant da nem lacaat ive Brema en da dieguez, no pet quet aon ; nomp quet eus a dud penvidic, mais ano mad or beus. Da dad a neus bevet aga so maro evel eur christen mad, eur sant a neus tieguez honest ebet er c'harter e peleach a ve miret det ar plarch ioam a c'houlenses.

O cleout va mam o coseol er jessa-ze, me ne voant nemet coassoret, anqueniet. Mais Pep tra dle caout un termen. En de al eta, eus an abardaes, e voamp oll destumet evit digueri miz Mari. Va mam a me a voa chomet daoulinet eur pennadik varlerch a re al, a e teuas em chons e voa an heur den nem zicleria, a ractal a lavaris : va mam, mar plich ganeorch en caout mad, me ia d'an trap, da bedi evidorch, a d'ober pinigen.

Ah peguen ponner, autrou person, e ze o traou evelse, da lavaret da eur vam.

O clevet va c'homs, va mam e chomas evelt scoet, o tad var e daoulin et e daoulagat troet varzu imach ar verc'hes, couscoude aben eur maread e respontas din gant eur voez dous.

Per, Doue so da dad araoc pep tra : an ilis so da vam genta ; guir o deus varnout araozon me. Kers e pelearch achol Doue ac'hanout. Ma virsent ouzout, epad eun heur ebquen, ar pes a zo evit mad da ene, even anqueniet bettec mervel. Va charet a teus, va zicouret mad a teus, va bennos a zo ganet ; ag e savas anevez e Daoulagat varzu an imach.

Ne baden quet emplas ; stanquet e voa va c'halon gant an erc'hdiguez. Er meas an ty, na velon va chatal e tont da c'hraou, et voe adarre din un anquen all... va Eugennet digor bras o daoulagat saouzanet a zistroe ouzon ag a zeblante lavaret din ; perac eta mest or chouitait ar goues e boa couet va unan en douar ar re em boa quen alies discourret a quempennet, an douar em boa quen alies distroet ag adet, planed tra velent seblante goulen ganin chom ganto. Guerc'hes santel, pegen stag, peguen griennet neo quet calon an den eus traou an douar. Enam doler dan daolin, pedit, sucer eus ar groasa voa gonim, evit goulen an ners a vanque din ; cetu petra meus gret neuze. Ag o velet J. C. maro evidomp v'ar ar groas, e meus bet mez o veza quen glac'haret a quen dibarfet. — Non quet distroet dan ty da loja ; aon amboa da golal ar pezic a chome ganin a ners ag a volontez voad ; da boent an oferen mintin a temenen a bourg, a cetu me ama brema, Aotrou persoun evit lavaret deoch *Kenavo* a bennos Doue, evit an oll quenteliou mad a peus roet din epad va Jaouanquis, pa voarc'h duma ganeomp.

Mad a res va c'houadur, moes Doue a c'heulies. — Mais perac e teus cavet guellorch mont d'an trap a so deuze pel en tu al da Naonet var an ent a Baris, peguir a voa eun al ama tostorch, e tymadeuk ? chonget e meus e quemense meur a veach, autrou person, mais cetu ama petra eo. Gouzout a ran, re vad sivoas, e meus er galon cals re dener evit traou ar bed ma aquet petra vize arruet, na vize deut dam guellet en Trap ma mignonet, va anaoudeguez... Gouest a vizent bet marteze da guitaat ar gouent, da viana va zamic calon evit bet a tao eveet o leva ; a mem beuz e qui bet vaol ners evit pedi e couscoude pa nem rer da Zoue a renquer emeur rei ol, er cetu perac e meus choaset ar pella, e meus fallet din troc'hi a gren deoc'h-tu gant an traou e lezen var va learc'h.

Evit guir, dalc'her stard a renquer Betec maro e pelearch a iez. Mais a ne teus te quet aon, eur vuez quen calet a zeblanto dethir meurbet marteze.

Evit ze Aotrou person bezet dizoursi. — Ar vuez nequet quen sur a ma chonger dont a ra Betec re vuan an termen. E Deiz all, e voan e pesketa en eul len, don meurbet à ledan, Len *Stam meur* pehini anevezet a cetu a boan ma or boa digoret dan dour ma zeo nem laceet da redec ac e neubeutorch evit en lavaret deoc'h a voa dizerch a len — a me e chonge neuze : cetu penaoz a red ive Buez ar bet ma Beteq eternite an Autrou Doue. — A pa vezo deut an heur diveza, petra al rei ners dam Ene nemet ar chons or beus great er bet ma ar guellika

ma c'hallemp evit Doue. — Cetu perac e meus c'hoant da ober pinigen. — Queneze, Aotrou person, roet sdin o pennos, a ma Ian, eveet an dour da ster, da redec ive var zu an Autrou Doue.

Ian Sturier.

Ar Persoun Trouillet.

Peb den er bed-ma en deuz er rouden merket dirazhan, eüruz an hini her gwel hag hen heul ! Hema so great evit ar skiantchou, hennont en deuz bet en dourn skonv evit labourou mibin, en all en nerz dispar. Ar Persoun Trouillet euz a Nancy a ioa great evit beza er gwir *franmacon*. Ar gher ma a c'houlen en tam sklerijen.

Hervez tud gwizieg hag aleiz anezho ar fran-masonet n'oant ket nao c'haut vloaz a so an dud difeiz a dizone m'eo hirio ar re a zougho hano. Ar fran-masonet koz a ioa tud vad, kristenien gwirion pere dre garantez evit Doue en em choëstle da zevel an ilizou kaër a so c'hoas en ho sav hirio. Euz a ouen ar re-se eo ar beleg a gomzan anezha ama.

An aoutrou Trouillet pehini a so oaget brema, a ioa e klouerdi Nancy pa gredaz oa galvet da sevel tiez da Zoue. Er veach beleghet e oue hanvet vikel e kear Lunevil. Ar ghear-se ne doa nemet en iliz kalz re henk evit ar barresianiz. Hoghen ar vikel iaouank a lavaraz : Evit gloar Doue ha silvidighez an eneou e tleer kaout ama diou barrez.

Nebeut bloaveziou goude an aoutrou Trouillet a ioa hanvet kenta persoun sant Mor, ar barrez nevez ; en iliz kaër en doa lakeat da ober, hag en dro d'an iliz-se en em dastumaz trum kement a diez m'a c'heller lakat en d'euz kresket kear lostig d'an anter. Lunevil e d'oa dienez euz a skolerezet kristen evit ar vugale, Persoun Sant Mor ne heanaz kent n'en doue great er gouent braz evit leanezet.

Er barrez vraz e kear Nancy hanvet parrez Sant Epvr a ioa he iliz tost da goueza en he foul, ar persoun an aoutrou Simon o veza deuet da vervel eskop Nancy a lakeaz en he leac'h ar persoun fran-mason euz a Sant-Mor.

An aoutrou Trouillet o velet he iliz paour a glaskaz raktal an tu da reï da Zoue en ti kaër ha da Nancy en iliz hag a c'halje kaout foughe anezhi. Evit kaout an arc'hant en d'oa ezoum en deuz redet pevar c'horn Frans hag ar broiou all. Skoaziet eo bet gand. Ar c'hount a Chambord ha dreist oll gant Frances-Joseph, Impalaër an Autrich. Kement a dreveil hag a veachou o deuz bet ar c'hobr a ioa dleet dezho. Persoun Sant Epvr en deuz bet an henor hag an Eurusdet da velet en he barrez en iliz kaër meurbet, euz an ilizou nevez savet en hor bro he lakan da ghenta goude hini an Itroun Varia a Voulogn-var-Mor. Sant Epvr a Nancy e deuz koustet tremen daou villion a luriou.

Breiz izel e deuz ilizou dereat meurbet, ha koulskoude me zitour en hor bro er fran-mazon evel ar persoun Trouillet. An douar ne ro ket ar frouez a c'hell dre an abeg n'eo ket labouret mad, hoghen evit gouzout labourot e ranker deskki hag evit deski e ranker kaout mistri. Ar mistri a c'houlennan eo menec'h La Trapp. Ar re-se ne c'hlaboussont ket galz, skolia a reont dre skouer. Er gouent euz a menec'h am euz gwelet e bro Anjou, en en tu meineg ha disaour. An trappisted o deuz pleustret heno, lakeat o deuz ho douar fall da rei eost mad hag ar verourien divar dro en eur ober eveldho en em gav mad ha pinvidikoc'h. E meur a leac'h er Frinister ez euz douar dieüb hag a rofe danvez, perak Doue ne zigass ket er fran-mason en hor bro evel ar Persoun Trouillet, en den a galoun da rei deomp menec'h La Trapp, tuda skouer vad a santelez hag a c'houisieghez var el labourat douar. Hennez en devezo great en dra vraz dirak Doue ha dirak an dud.

J. Favé.

Roscoff. — Epad an avel foll a zo bet d'an 13 a vis kerzu, martoloded Roscoff, ervez eur gazeten a Vontrdulez, o deus diskuezet eun ners calon hag eur gourach ar vrasa, o lacat ho buez var var evit savetei eul lestr a iea da goll.

Kerkent ha goulou deis, dre eun avel foll a c'hoeze dioc'h tu ar c'hournaouok, e velet, eur pennad mad dioc'h an douar, eul lestr bras ; ep dale oc'h anavesjot e voa eul lestr dre dan ; taolet ha distaolet oa evel pa na vije den oc'h he ren, ha ne rea ken nebeut sin ebet da c'houlen sicour. Pa voa deuet var dro diou leo, treinet gant an dour red a zo eno, e voue guelet oc'h he verniou, eun tam pavillon bennak savet da ziskuez edont e danjer. Guelet a reat an tarziou mor o canna al lestr a dreuz hag o lamet dreisthan bep taol.

Neuze e voa anat, petra bennak m'en doa doare al lestr da veza dilezet, e voa tud enhan da zavetei. Martoloded Roscoff ne chomont ket da varc'hata. Ar vak-savetai a zo diskennet er mor, rak n'oa nemet hi hag a c'helje mont er mor dre eun amzer evel a rea. Ar sturier Ropars a ren ar vag, ha setu hi da vont da ober tro, evit gallout digouezout var al lestr, a dreuz an tarziou a venne ho lonca bep momet.

Euz an Enez Vaz a teue er memez amzer enr vak da zavetei tud al lestr. Ar vak-ze a ioa renet gant ar sturier Goasdoue hag e vartolodet. Mont a reant ive gant danjer ho buez, da zicour ho nessa.

Vardro unneg heur oa braz an nec'hamant etouez ar re a ioa var an douar o sellet. Ne velet nicun euz ar bagou a ioa eat da gas sicour, ha ne voant-hi ket bet lonket gant ar mor pa voant eat tost d'al lestr ? Ep dale gouscoude e voue guelet eur vagik veün o tont dioc'h al lest. Goude eur vak saoz a ioa enhi daou zaoz ha gallaouet. Ar re-ma a c'hellas dont d'an douar. Daou gabiten al lestr a ioa er vak-ze ha daou vartolod a ioa unan anezho goal c'houliet. Clevet a rejot gantho e voa al lestr a dan euz a Driest(Autrich)hag e voa enhan c'hoas tri den varnugent.

Prest goude e tigouezaz eur vag all a ioa enhi dek den a ioa en eur stad an trista, itronezed Roscoff en em gargas da rei dezho ar pez o devoa izom.

Bak savetei Roscoff a deuaz à Benn, daoust d'an danjer, da dostaat oc'h al lestr, ha da zisken anezhan, hini da hini an tri den varnugent a ioa enhan.

N'eus collet nemet eun den a ioa beuzet o clask mont kuit gant ar vak kenta.

Evelse martoloded Roscoff ha re an enez Vaz o deus diskuezet ne c'hinont ket evit renta servich d'ho nessa, ha kemeutse zoken gant danjer da goll ar vuez.

An Aotrou Quéré, person Moelan, zo hanvet person Castellin.

An Aotrou Guichaoua, nevez beleget, zo hanvet vikel er C'hastelnevez.

An Aotrou Kerebel, vikel e Mahalon, zo hanvet vikel e Sizun.

An Aotrou Pennamen, nevez beleget, zo hanvet vikel e Mahalon.

Aotrou Arc'hescop Toulouz en deus scrifet d'ar Pab evit he bidi da gonsacri an iliz oll da galon Jésus. Pell zo ez euz hano a gementse, hag ar gatoliked a c'houlen oll ar c'hras-ze.

Ar pez a ra da Aotrou Arc'hescop Toulouz en em emel dreist ar re all euz a gementse, eo ma zeo er gear-ze eo savet abostolach ar beden, hag an devosion d'ar galon sacr.

Ar pez a c'houlen Arc'hescop Toulouz eo :

1° Ma verco ar Pab eun dervez evit consacri ar gear a Rom hag ar bed d'ar galon sacr a Jesus.

2° Ma teui ar Pap da c'hourc'hemen d'an Eskibien consacri er memes dervez ho escoptiou d'ar galon sacr, ha ma teui ive ar bersoned, abaded, da ober ar memes tra en ho farreziou pe gouenchou.

3° Ma vezo great tri dervez pedennou evit en em brepari d'ar seremoni-ze.

4° Ma vezo roet induljansou da gement a gemero perz er gouel-ze.

5° Evit creski devosion ar gristenien, ma vezo nevezet bep bloaz ar gonsecrasion-ze deis gouel ar galon sacr.

6° Ma vezo savet gouel ar galon sacr d'ar reng huela etouez ar gouéliou, gant eisvet, ha ma vezo great ar gouel-ze evel eun devez pardon dre an iliz oll.

Evit doare, ar Pap ne selebro ket ar bloavez santel e 1875 ; rei a rai gouscoude d'ar gristenien catolig an induljansou ma zeo boas da rei da vloavez ar Jubile.

Lavaret a rer ive en deus sonch an tad santel ar Pap da rei er bloa-ma ar rozen aour da rouanez ar Bavier, an hini zo en em c'hreat catolikez er miziou diveza-ma.

D'an 21 a viz kerzu, ar Pab en deus hanvet (preconizet) eun ugent escop bennag etouez pere an Ao. Jourdan, escop nevez Tarb. An Aotrou Jourdan a ioa vikel vraz e Paris.

O respont d'ar Gardinaled, araok goueliou Nedelek, ar Pab en deus comzet gant calz a nerz ha diskuezet eur fizians vraz en amzer da zont.

Er goanv-ma ar penseou a zo niverus meurbet var an aodchou. Scrifa a rer euz a Voayen ez euz eat eul lestr da goll e bae an anaoun ; an dud zo savetect.

Eul lestr all euz a Alre zo bet cavet er mor ep den enhan, diverniet oll ha prest da vont d'ar gouelet. Al lestr-ze a ioa carget a c'hlaou douar. Martoloded enez sizun o devs gallet he zacha bete Goayen (Audiern).

G. M.

Eur proses.

An Normanted o deuz ar brud da garet ar prosezou ; evit an distera tra, a leverer, emaint an eil o prosezi oc'h egile, ha pa vez digor eur prosez gantho, n'her serront ket buan.

N'eus ket pell ez oa daou prosez etrezho divarbenn eur voazik zour, eur voazig hag en doa beac'h an dour o redeg enhan ken disterig oa an ienen. Gouscoude an daou normand a zalc'he mad pephini dioc'h he du, hag ar prosez a bade.

Ar barner eat skuiz gant ar proses-ze a lavaraz eun dervez :

— Me ne ouzon ket perag e kendalc'h an daou zen-ze da foeta ho danvez o clask caout eur voazennik zour ha ne dal ket ar boan.

— Aotrou barner, eme ar grefier, ma c'hanavesac'h an daou zen-ze ne veac'h souezet e talc'hfent kement d'ar voazik zour ; ar re-ze zo marc'hadourien leaz ho daou !

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *2 Guenver.*		Pont-n'Abat. — *31 Kerzu.*	
Priz an daou c'hant. lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	22 lur, 50 c.	Guinis.....	24 lur, 38 c.
Segal.....	17 lur. 10 c.	Segal.....	17 lur, 08 c.
Eiz.....	20 lur, 00 c.	Eiz.....	18 lur, 50 c.
Ed-du.....	19 lur, 50 c.	Ed-du.....	00 lur, 00 c.
Kerc'h.....	22 lur, 50 c.	Kerc'h.....	22 lur, 50 c.
Avalou douar	5 lur, 50 c.	Avalou douar	5 lur. 00 c.

Ar Gerant : Ab. de Kerangal.

Kemper, moulet gant de Ar. Kerangal, *moullér an Escopti*

HENT HERVAS EN-DRUEZ.

LANDERNE DA BARIS DRE REDON HA NAONED.

EANOU.	P'EUR A TIBLAS PEP TREIN.				PRIZ AR PLASOU.		
	7h45m	2h »n.	7h30n.		1es	2es	3es
Paris.....*Dib.*	8 35	2 45	8 50		» 1 »c	» »	» 1 »c
Naoned.....	8 53	3 5	8 32		» »	» »	» »
Savenay.....	9 4	3 18	8 46		1 35	0 95	0 70
Redon	9 19	3 34	9 2		2 35	1 75	1 25
Guened	9 34	3 54	9 27		3 55	2 65	1 95
Sautez-Anna...	9 57	4 17	9 49		5 05	3 75	2 85
Auray	10 48	4 38	10 42		6 65	5 00	3 65
Lorient	10 53	5 13	10 38 n.		8 25	6 20	4 55
Gestel.....	11 32	cr. 53			10 45	7 85	5 75
Quimperlé....	11 48	5 45			12 90	9 65	7 05
Bannalec.....	» »	4 10 n.			14 30	10 70	7 80
Rosporden....	» »	6 4			15 00	11 25	8 25
Quimper	11 56 m	4 32			17 35	13 00	9 55
Quéménéven..	6 »	4 48			18 45	13 85	10 40
Castellin	6 30	2 8			22 75	17 10	12 55
Quimerch	6 58	3 »			23 45	17 35	12 70
Hanvec	7 21	» »			25 10	18 85	13 80
Daoulas.....	7 38	cr. 14			29 95	22 55	16 50
Dirinon.....	7 58	4 32			31 80	23 90	17 45
Landerne..*Arr.*	8 17	2 55 n.			36 20	27 20	19 05
Brest.....*Arr.*	9 5 m	5 5 m			81 20	60 05	44 10

PARIS DA LANDERNE DRE NAONED HA REDON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.							PRIZ AR PLASOU.		
	5h »m	6h50m	8h45n.					1es	2es	3es
Paris.....*Dib.*	6 28	8 3	10 24	3h40n.				» »	» »	» »
Naoned.....	6 54	» »	10 44	4 6				1 154c	» 165c	» 145c
Savenay.....	7 6	8 35	11 10	4 20				2 35	1 75	1 25
Redon	8 15	cr. 10		5 42				4 29	3 10	2 20
Guened	8 35	9 24	cr. 29	6 1				5 65	4 20	3 05
Sautez-Anna...	8 57	» »	cr. 48	6 25				6 50	4 70	3 35
Auray	9 21	9 55	1 11 n.	6 49				8 60	5 50	4 05
Lorient	9 39	» »	1 29	7 7				12 65	6 45	4 70
Gestel.....	10 6 m	» »	1 48	7 26				14 55	9 50	6 90
Quimperlé....		5h30 m	2 2	7 46				18 35	10 85	7 95
Bannalec.....		10 52 m	2 27	8 16				30 75	13 70	10 05
Rosporden....			2 52	8 50				50 75	23 05	16 90
Quimper			3 14	9 23				76 75	38 05	27 85
Quéménéven..			3 33	9 43					57 55	42 15
Castellin			3 48	10 »						
Quimerch			4 4	10 19						
Hanvec			4 20	10 38						
Daoulas.....			5 10 n.	11 40 n.						
Dirinon.....										
Landerne..*Arr.*										
Brest.....*Arr.*										

HENT HERVAS EN-DRUEZ

BREST DA BARIS DRE ROAZON HAG AR MANS.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.							PRIZ AR PLASOU.		
	7h »m	7h45m	11h30m	2h »n.	4h »n.	7h30n.		1es	2es	3es
Brest.....*Dib.*	7 14	8 7	11 45	» »	4 12	7 42		» »	» »	» »
Kerhuon.....	7 35	8 20 m	cr. 9	2 23	4 33	8 4		1 154c	» 165c	» 145c
Landerne.....	7 58		cr. 34	2 42	4 54	8 26		2 35	1 75	1 25
Landivisiau....	8 19		cr. 58	» »	5 15	8 46		4 29	3 10	2 20
Sant-Thégonnec	8 30		1 11 n.	» »	5 24	8 56		5 65	4 20	3 05
Pleyber-Christ..	8 50		1 39	3 17	5 50	9 10 n.		6 50	4 70	3 35
Morlaix.....	» »		1 57	» »	6 14			7 40	5 50	4 05
Ploujean.....	» »		2 10	» »	6 30			8 60	6 45	4 70
Plouigneau....	» »		2 30	» »	6 50			12 65	9 50	6 90
Morlaix.....	8 45		3 10	» »	7 30			14 55	10 85	7 95
Pleyber-Christ..	» »		3 44	4 35	8 5			18 35	13 70	10 05
Sant-Thégonnec.	» »		4 18	5 38	9 3			30 75	23 05	16 90
Landivisiau....	» »		4 37	» »				50 75	38 05	27 85
Landerne.....	9 36		cr. 4	cr. 5				76 75	57 55	42 15
Kerhuon.....	» »		cr. 23	4 45 m						
Brest.....*Arr.*	10 » m		cr. 45							

PARIS DA VREST DRE AR MANS HA ROAZON.

EANOU.	P'EUR E TIBLAS PEP TREIN.						PRIZ AR PLASOU.		
	8h »n.	5h »m	10h30n.	7h30n.			1es	2es	3es
Paris.....*Dib.*	1 2 m						» »	» »	» »
Ar Mans.....	4 39		3 40 m	cr. 9			1 154c	» 165c	» 145c
Roazon.....	6 52	8 5	10 50	3 55 n.			2 35	1 75	1 25
Sant-Brieuc....	7 29	8 56	1 48 n.	7 4			4 29	3 10	2 20
Guingamp.....	» »	9 22	2 44	7 58			5 65	4 20	3 05
Belle-Isle.....	» »	10 28	3 15	8 24			6 50	4 70	3 35
Plouigneau....	» »	10 50	4 16	9 28			7 40	5 50	4 05
Morlaix.....	8 45		4 40	9 51			8 60	6 45	4 70
Pleyber-Christ..	» »	11 8	4 59	10 8			12 65	9 50	6 90
Sant-Thégonnec.	» »	11 18	5 14	10 18			14 55	10 85	7 95
Landivisiau....	» »	11 37	5 34	10 37			18 35	13 70	10 05
Landerne.....	9 36	cr. 4	4h31n.	6 4			30 75	23 05	16 90
Kerhuon.....	» »	cr. 23	4 50	6 20			50 75	38 05	27 85
Brest.....*Arr.*	10 » m	cr. 45	5 10n.	6 35 n.	11 40 n.		76 75	57 55	42 15

DISSADORN 16 GENVER 1875. Nº 520 DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzec real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *moüller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijeu da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER , 16 Genver 1875.

Ar bloaz coz hag ar bloaz nevez.

An dra-ma a voa d'an 31 a vis kerzu pa voa tostik da anternoz. Ar bloas nevez a deue da c'houlen aliou digant ar bloas coz eun nebeut araog he varo.

Ar bloas iaouang a ia leun a respet evit ar bloas coz ; hema avad ne reas van evit guelet he vap. Guir oa e voa toc'hor braz hag en doa beac'h o tenna an nebeut halan a chomfe c'hoas ganthan.

— Roit din-ta, va zad, eun ali bennag evit ma vouezin penaus ren. Me zonje din o pije bet mil dra da lavaret din. Mes ken trist oc'h ma na gredan ket tostaat ouzoc'h evit ho priata.

— Nan, nan, na dosta ket ; va laza a rafez, ha n'em eus ket c'hoaz a c'hoant da vervel.

— Roit din eun ali bennag enz a bell.

— Petra zervich fe din me rei aliou dit ; n'ho heuilfez ket !

— Va zonch eo da viana heu ober hag hen ober a rin zoken mar oc'h euz ar vadelez d'am c'helen.

— Ta, ta, ta, me lavare evelse ive d'ar bloas zo bet em raok ; n'em euz heuillet nicun euz he aliou avad.

— Gouscoude c'hui oc'h eus guelet cals traou. Marteze ne ket eat pep tra evel ma o poa c'hoant ; oc'h eus bet derveziou trist e kichen derveziou laouen, daelou e kichen c'hoars. Me a fell din e ve an oll eurus dindan va ren, e zafe mad pep tra, hag e c'halfen abenn daouzec miz ama, rak va ren ne vezo ket hirroc'h, lavaret d'an hini a deui var va lerc'h n'en devezo nemet kendelc'her da ober evel a rean.

— Me am befe a dra sur cals traou da lavaret deoc'h mes ar iaouankiz a c'houlen aliou, ne ket evit ho heuilla, mes o sonjal clevet ar pez a blich dezhi.

Ne brofiter nemeur euz a skiant ar re all ; profita a rer guelloc'h euz an darvoujou a zigouez ganthan he unan ; mes aliez araok ma sonjer en em gorrija e vez re zivezad.

— Va zad, me fell din ober ar vad ; fallout a ra din e ve euruz an dud dindan va ren ; me a heuillo oc'h aliou.

— Evel am eus lavaret, me lavare ive evelse varlena. Mes ne rer ket ato ar vad a ve c'hoant da ober. An dùd a roe kement a veuleudiou din ma crediz eo ar bloas coz a ioa en em dromplet en aliou en doa roet din.

— Petra a ranker da ober ta evit caout meuleudiou ?

— Chom ep ho c'hlask. Me zonje din abalamour ma em meulet ne voa netra esoc'h eget cas ar bed en dro.

Dreist pep tra na laca ket Doue er meaz ; ar bed ep Doue ne ve den evit he gas en dro. Me gaf din em eus great eun dra bennag evit an dra-ze ; mes marteze n'em eusketgreat avoalc'h.

Ama ar bloas coz a roas c'hoaz eun ali bennak d'ar bloas nevez divar benn an doare da c'houarn eur vro, mes evel ar gazeten ma n'e deus ket d'en em emel euz an traou-ze, e lezan a gostez ar rest euz ho c'hozeaden Ouspen-ze etre daou e sonaz anternoz, hag ar bloas coz a ieaz en he dro hag ar bloaz iaouank a renaz en he leac'h.

Prezegen an tad santel ar Pap d'ar Gardinaled.

An tad santel ar Pap, o comz oc'h ar Gardinaled, a lavar evelen :

O velet pegement a drubuillou e deuz ilis Doue da c'houzanv, hon anken a zo ker bras ma tlefemp scuilla daelou, kentoc'h eget prezeg, o velet penauz e rer brezel d'ar virionez ha d'al lealdet, o velet pe ger fallagr eo an dud difeis.

E guirionez, ar speret difeiz en em skign e pep leac'h hag a gemer evit he zicour, heretiked, schismatiked, paianed, ha kement zo control d'ar guir feiz, d'ar guir ilis.

An ilis catholig a glem dindan ar beac'h-ze laket varnhi gant enebourien Doue.....

O tigas da zonch euz an oll reuziou-ze, ne c'hellomp ket miret da veza glac'haret ; mes hor fizians a chomo ato stard e Doue. E guirionez ar guir a zifennomp eo guir Done ; ha na ancounac'heomp ket en deuz hor Zalver, o tiscleria deomp or bije trubuillou da c'houzanv er bed-ma, e vije ganeomp bete fin ar bed. Ha ne deo ket he c'hras eo e deus bete vrema roet ners d'an eskeb ha d'ar re pere a zouten ar virionez e kement bro ma rer ar brezel dezhi ?

Rakse rentomp grasou d'an Doue trugarezuz a zouten he iliz hag a veil varnezhi e creiz an oll drubuillou-ze e deus da c'houzanv. En em erbedomp outhan goudeze pedre eur beden santel pe dre eur vuez a bennijen da gendalc'her d'hor souten ni hon unan hag he oll bobl er stourmad a guez varnomp, evit ma teui dre he sclerijen da scleraat ar sperejou troet divar ar virionez ha ma voucai ho c'halonou, evit dre vertuz ar basian ted hag ar justis, ma trec'himp hon enebourien touet evel ma en deuz hor Zalver trec'het an drouk-sperèt, ne ket armet euz he oll c'hallout, mes guisket euz a eur c'horf dinerz ha dister evel hon re. Mar her pedomp evelse, n'or bezet douetans ebet na bellaimp he goler divarnomp ha na lavaro deomp en he vadelez : Me eo ho silvidigez ; *salus tua ego sum.*

Mission HAITI.

Haïti a zo eun enezen euz a gostez an Americ hag a ioa guech all d'ar Frans. En amzer ar revolution vraz ec'h en em zistagas dioc'h ar vam-bro. En amzer-ze e oue embannet e Paris ar pez a c'halvet *guiriou an den.* Hogen, e Haïti ez oa neuze daou seurt tud, tud guen, ha tud du, pe morianet. An dud guen oa ar vistri, hag an dud du pe ar vorianet ne oant nemet esclavourien d'an dud guen. Evit lavaret ar virionez, eo red anzao e veze aliez an dud du goal-gasset gant an dud guen : ar vistri a rea aliez d'ho esclavourien a bep seurt indaserez evit an disterra tra hag eb abeg ebet. O veza clevet eta oa bet embannet *guiriou an den* e Paris, an esclavourien pe ar vorianet-se a falvezas dezho beza mistri d'ho zro, ha dont a rejont e berr amzer a benn euz ho zaol. Goude beza lazet an darn-vuia euz an dud guen, e teujont da veza mestr euz al loden euz an enezen a ioa d'ar Frans, (eul loden all a ioa hag a zo c'hoaz d'ar Spagn), hag abaoue ar c'houarnamant euz al loden-ze euz an enezen a zo chomet etre ho daouarn. Mes n'en em glevont ket entrezho ken nebeut ; ato emaïnt oc'h en em daga, ha pa vez lakeat unan bennac e penn ar c'houarnamant, ar re all o deuz avi outhan hag a vez prest dioc'htu d'en em zevel en he enep.

Setu aze pe stat ema Haïti abaoue ar revolution vraz e Frans. Eaz eo gouzout petra oa deuet ar relijion da veza epad an amzer-ze : ar relijion a ioa eat da netra, coulz lavaret. Ne oa mui escop ebet en enezen ; ar veleien ne oant ket stank ken nebeut, hag ar re a ioa, a ioa eat di, calz anezho, eb urs hag eb galloud ebet a berz hon Tad Santel ar Pab, pe a berz eun escop hag en devije guir da reï carg ha galloud dezho. Dre eno n'e ket souez e vije deuet tud Haïti da ancounac'haat var neat, coulz lavaret, ar guirioneziou euz ar relijion, ha da zilezel ho oll deveriou a gristen.

Badezet oant coulsgoude ha lakaat a reant badezi ho bugale ; da vihana rouez aoualc'h oa ar re n'o doa ket recevet ar zacramant a vadiziant. Mes, a hent all, an darn-vuia anezho n'o doa great morse pask ebet, ha pa vezent deuet en oad, ar goazet a gemere merc'hed hag ar merc'hed a iea da veva gant goazet eb sonjal mont d'an ilis da eureuji. Ouspenn-ze, ar re anezho o devoa eun tammic deskadurez a ioa en em gollet o lenn al levriou hag ar c'hazeteneou fall euz an Europ, hag a ioa deuet oll da veza tud difeiz ha franmasounet.

Setu aze e pe stat edo ar relijion e Haïti abaoue m'oa deuet an dud du, da lavaret eo, ar vorianet pe an antervarianet, da veza ar vistri. Mes, eun nebeut bloaveziou a zo, an hini a ioa e penn ar c'houarnamant, eun antermorian, he hano Jeffrard, en em glevas gant hon Tad Santel ar Pab evit lakaat urs e kenver ar poent-se. Hon Tad Santel ar Pab a hanvas de Arc'hescop e Pors-ar-Prins, kear-benn an enezen, an Aotrou Testard, persoun Carmes e Brest, ginidic euz a Lesneven. Meur a velec euz an escopti a ieas neuze da Haïti assambles gant an Aotrou Testard ; Siouas ! credi a ran int oll maro abaoue. An Aotrou Testard a zo maro he unan, hag an Aotrou Guillou, euz a escopti Guenet, a zo bet lakeat da Arc'hescop en he blas. Daou escopti nevez a zo bet savet en enezen en amser an Arc'hescop-ma : an Aotrou Hilion, euz a escopti Guenet ive, a zo bet hanvet da escop en unan anezho, hag an Aotrou Ronvel, euz a barrez Kerlouan a escopti Kemper allas ! sammet eo bet gant ar maro araoc kaout amzer da veza sacret. Epad an amzer-ze ze euz eat c'hoaz da Haïti calz beleien euz or bro. Ar veleien-ze a zo, a dra zur, missionerien evel ar re a ia d'ar broiou all ; rac mont a reont, eveldho, da brezec ar feiz a berz hon Tad Santel ar Pab, ha ma n'e ket d'a baïanet eo ez eont da brezec ar feiz p'e guir tud Haïti a zo oll badezet, coulz lavaret, e c'heller lavaret coulscoude eo an dud-se ker goaz hag ar baïanet ha zoken goassoc'h p'e guir goude beza bet badezet ne heuliont religion ebet. Evelato ar veleien-ze n'int ket paet gant Brenriez ar Feiz, ne recevont netra digant Breuriez ar Feiz. Enezen Haïti a zo eur vro pinvidic meurbet ; douar an enezen-ze a zo unan euz a re zruza a c'houffet da zonjal, hag ar vorianet pe an anter-morianet a zo o chom eno a ve oll en ho eas ma carfent labourat. Ar veleien a ia di a zo paet gant gouarnamant an enezen evel ar veleien e Frans, ha lod anezo zoken a zo guelloc'h paet ; guir eo, ar bevans dre eno a zo ive kerroc'h eget dre ama. A hent all, tud an enezen, petra bennac n'int ket cren var ar pratik euz ar religion, o deuz peur-vuia calz a respet evit ho beleien hag a zo mad da lakaat offerennou, da reï arc'hnt evit ar badisiantou, evit an eureujou etc. E kenver ar poent-se eta, missionerien Haïti a zo en ho eaz, ha pe a dra a c'hellont da gaout c'hoaz evit sicour ho zud mar d'emaïnt en dienez ; setu perac ive n'o deuz ket a berz e aluzennou Breriez ar Feiz. Mar clvit lavaret eta en deffe eur belec hennac a Haïti digasset arc'hant d'ar gear, arabad eo deoc'h sonjal e ve bet savet an arc'hant-se divar goust Breuriez ar Feiz : ar vissionerien a zo sicouret gant Breriez ar Feiz o deuz aveac'h pe a dra da veva ho unan, ha ne jom gantho netra da gass d'ho zud. A hent all goulscoude ar veleieu a ia daHaïti a c'hell kaout kement a labour hag a boan, ha dre eno ive kement a virit dirac Douc, hag ar vissionerien a ia d'ar broiou all ; er vro-ze ez euz zoken muioc'h a zanjer evit ho iec'het eget n'ez euz e calz a vroiou all ; rac ear Haïti n'e ket mad, tamm ebet, evit tud ar vro-ma, hag an darn-vuia euz ar re a ia ac'han di ne vevont ket pell eno.

(*Eur pennad all er sizun a zeu.*)

Clenvet ar gear.

I.

An hini en deus scrifet an dra-ma a asur ez eo guir hag ez eo digouezet evel ma lavar. Mar en deus laket eur ger bennag evit bravat an histor, setu oll.

An hini ma zeo digouezet ganthan ar pez e zan da verca, en deuz he scrifet he unan, hag e lavar ez eo eur breton pehini ne lavar morse gaou.

Eun dervez, en eur barrezig euz a greiz ar Frans, e voa daou zen o sellet oc'h an iliz, eun ilis coant nevez savet. An daou zen a rea an dro d'an iliz, hag evel ma zeant ho daou kerbuan ha ker buan, rak n'edont ket asamblez, an eil a iea varlerc'h egile, o divije gallet chom pell bras da ober an dro d'an iliz ep en em dizout. Unan anezho a ioa eur beleg hag egile eur beachour estren dioc'h ar c'houbari anezhan. Erfin ar beachour a chomaz a za, ha pa voa deut ar belek beteg enhan, e lavaras :

— Eun ilis vrao, aotrou person.

— Ne ket divalo evit eur barrezik divar ar meaz, eme ar belek, fouge enhan o clevet meuli he Ilis.

— Oh bez'ez euz aleiz a geriou ha n'o deus ket eun iliz evelse. C'hui zo ac'han, aotrou person ?

— Ia, me eo person ar barrez-ma. Mes c'hui, aotrou, n'oc'h ket evit doare euz ar c'harter ?

— Nan, dont a ran ama zoken euz a bell avoalc'h, euz a Vreiz.

— Ah ! hag e teuit ama evit ar vech kenta ?

— Nan, brema ez eus var dro tregont vloaz oun bet ama eur vech all. Abaoue avad n'oun ket bet.

— C'hui a zo deut ama evit guelet ar pez zo a gaer ; bez'ez euz eul leac'h bennag eleac'h ma caver eun taol lagad dudius.

— Guelet em euz an dra-ze en eur zont aze, mes ne ket da glask an dra-ze oun deut. Deut oun da glask eun dra a behini c'hui ep mar a c'helfe rei ditour din.

— Ne c'houlennan ket guell mar hen anavezan.

— Deut oun ama da glask eun ti hag a ioa e penn ar ru, an ti diveza. Ha bez'ez euz ouspen eur ru er bourkma !

— N'eus nemet unan.

— Mad, an dra-ze am laca souezet. Emaoun ama ouspen eun heur zo o clask an ti-ze eleac'h m'oan bet pa deuiz ama ar vech all, ha n'her c'havan ket. An ti-ze en doa eun astach gant eur scalier en diaveas da bignat enhan. En astach e chome ar re a glascan, an traon credabl a zerviche da graou.

— N'eus ti ebet evelse brema e penn ar ru.

— N'eus ket sur var a velan.

— Hag e talc'hit cals da gaout an ti-ze ?

— Delc'her a ran da velet ar re a ioa enhan, hag em c'hredot a dra zur pa lavarin deoc'h oun deut ama evit an dra-ze epken.

— Gouzout a rit hano tud an ti-ze ?

— Ne ouzon ket, hag eno ema an dalc'h. Gouzout a ran epken e voant tri den en ti ; ar vam, eun intanvez, ha neuze eur map hag eur verc'h dezhi. Ar map a reat Per anezhan hag ar verc'h Perrina ; Setu kement a ouzon.

— Mad neuze ne vezo ket eas din rei ditour deoc'h anezho, rak ne anavezan er bourk-ma famil ebet hag a respontfe oc'h ar pez a livirit. Nemet gouscoude,..

— Guelomp, aotrou person.

— Sonjal a rean, mes ne dal ket ar boan, mont d'an ti kear da zellet oc'h ar c'hadastr, marteze ec'h anavesfac'h an ti, pe al leac'h ma e bet an ti.

— Oh, diskuezit din, aotrou person, peleac'h ema an ti-kear ; me gred ervad e cavin var ar c'hadastr an ti a glascan.

— Caout a fell deoc'h-ta an ti-ze cousto pe gousto ?

— Ia, aotrou person, evel ma livirit.

— Mad me zo o vont ganeoc'h d'an ti kear ; me n'oun ket perag e zonn curius da velet e cafac'h em farrez ker bihan, eun ti ha ne anavezan ket. Mont a reont d'an ti kear, hag ar secretour, eun den a zoare, ha prest da renta servich, a zigor dioc'htu ar c'hadastr. Setu hi ho zri, pleget var ar paper, o clask, gant ho daoulagad ha gant ho bez, an ti-ze ne anaiet mui. Abenn eur pennad ar beacher a losk eur griaden, a laca he vez var eun tamik carre melen, en eur lavaret :

— Setu aze va zi, aotrou person !

An doctored, pa o deus great eur gavaden vraz bennak ne vez ket muioc'h a fouge enho evit a ioa er beachour o lavaret ar ger-ze.

An aotrou person a scrabaz he scouarn en eur lavaret ne anaie ket an ti-ze.

Ne ket souez n'hen anavesac'h ket, eme ar secretour, an ti-ze n'eus mui anezhan pell zo. Araok ma voue savet an ilis nevez, ar barrez a brenaz an ti-ze ha tiez all evit sevel an iliz en ho flas. An iliz a zo-ta e plas an ti-ze, ha zoken ar c'heur eo a zo e plas an ti a glaskit.

— Hag an dud a ioa enhan, eme ar beachour ?

— Ah an dra-ze avad ne ouzon ket. Kuiteat o deuz ar vro, ha zoken eat oant ac'haun araok ma voue guerzet ho zi. Va eontr avad en deuz ho anavezet, ha kement ha ma'm eus sonch, e caf din em euz he glevet o lavaret e voant tud vad hag honest meurbet.

— Hag hoc'h eontr, aotrou, ne c'helfen-me ket he velet ?

— Nan, evit hirio, rag eat eo d'ar foar.

— Mes varc'hoas ?

— Varc'hoaz her c'havot ama.

— Mad, chom a rin d'he c'hedal. Diskuezit din, mar plich, eun hostaliri eleac'h ma cavin lojeis.

—Oh! eme an aotrou person, mar kirit dont d'ar presbital, e viot kuit da glask lojeis. Ma na gavit ket eur bansion vad enhan, da viana e cavot bolontez vad.

— Ne refuzin ket, aotrou person, ha ne oufac'h beza kinniget din netra hag a rafe din mui a blijadur.

Ar beacher a ieas d'ar presbital eleac'h ma tisclerias piou oa, ha perag oa deut da glask an ti-ze.

Ar beacher a ioa map da eun dijentil a Vreiz eu zar gear a Roazon. He dad, evel calz a dud chentil all a gollaz he vadou dre an dispac'h braz hag a voue red dezhan te-c'het. Pa deuaz en dro, evel ma voa lamet he vadou di-ganthan, e voue red dezhan clask eur gark pe eur vicher bennag evit gallout beva, ha mont eleac'h ma cavent eur post bennak, daoust pe ger poaniuz e voa dezho kuitaat ar c'harter ma voant ganet enhan. Kementse a voa eun eil harlu evitho ; ; n'eus fors e Frans edont ha red oa beva.

Tad ar beachour a gavaz eur postig e Lyon, hag a ieas di gant he bried hag he vap en doa neuze pevarzek vloas.

E Lyon, eme ar beacher, biscoas me ne doun en em blijet. Ar moget glaou douar, o sevel euz ar staliou braz, hag oc'h ober eur goumoulen a zioc'h kear, a zisplije din meurbet. Goude beza bet eur pennad er scolach, e chomiz e ti va zud, hag e kendalc'hen da studia va unan gant va levriou. Alies ez ean neuze da studia er meaz a gear var bord unan euz ar steriou. Ne rean anaoude-gez gant den. Bez'on doa gouscoude kerent eno, hag ar re-ze a deue avechou d'an ti. Hogen setu eno oll. Va zad ha va mam ne zarempredent ket ar bed. Ho c'hlevet a rean aliez o comz euz a Vreiz, euz a Roazon ; mes hi a gemere ho foan e pasianted, ha mar bezent trist ave-chou, ouzin-me e cuzent muia ma c'hallent ho zristi-digez.

Daoust da ze me ne zonjen nemet e Breiz, e Roazon. Tremen a rean dre va speret kement am oa guelet eno. Caout a rea din e voa guelloc'h pep tra eno, an tiez cae-roc'h, an dud laouenoc'h, an amzer souploc'h ha ia-c'husoc'h, ar meziou glasoc'h, ar bouet c'hoecoc'h ; be-teg al loened a gaven donoc'h. Ar c'hoant da velet va a bro deuas da veza eur c'hlenved evidon clenved ar gear pe clenved ar vro evel ma her galver. Eur vech crog ar c'hlenved-ze enhon ne baden-mui. Eun izom a zanten da vont da Vreiz hag a ioa treac'h din.

Hogen penaus comz a gementse d'am zad ha d'am mam ? Biken n'o divije roet din ho otre. Ma sonjis mont en hent va unan ep lavaret ger da zen. Hogen etre Lyon ha Roazon ez euz eur foetad mad a hent ; kementse gous-coude n'em distroas ket dioc'h va zonch.

G. M.

(*Eur pennad all eur vech all.*)

Tennet euz ar gazeten c'hallek *Le Clocher*.

Chef goz.

Ne deuz nemeur a barrez na zoken a geriaden ha n'en defe he beorien, hag etouez ar re all eur paour bennag anavezet ha caret dreist ar re all.

Ar vugale a vez eur fest gantho, pa zigouez ar paour pe ar baourez-ze, goulen an aluzen da gas d'ar paour pe d'ar baourez-ze.

M'em euz anavezet, eme an hini a scrif an dra-ma, me'm euz anavezet, em bugaleach, eur baourez evelse a reat Chef goz anezhi. Bet oa o tioual al loenet keit ha m'e doa gallet ober. Oc'h ober ar vicher-ze n'e doa bet nemet he bouet hag eun tam dillad bennag. Evelse n'e doa guennec pa voa deut coz ha pa ne devoa mui nerz avoalc'h da ober he labour, hag e voue red dezhi mont da glask he zam. Meur a hini a gave abeg e bugale he mistri defot n'o devoa he dalc'het en ti goude m'e de-voa rentet servich enhan epad keit all a vloaveziou. Hi avad n'en em gleme morse, ha ne devoa nemet mad da lavaret euz ar re o doa roet bara dezhi epad eur pennad hir euz he buez.

Gouscoude ha ne deo ket eun dra gris dilezel evelse en ho c'hosni servicherien hag o deus roet ho foan hag ho c'hoezen da vistri pinvidik keit ha ma o deus gallet hen ober ? Ha ne deo ket eur grisderi loskel da vale tud coz, cabac'h, ha n'o deus na ti nag oz ?

Daoust petra ve da lavaret var gementse, Chef goz n'en em glemme morse, hag a veze ato laouen ; lavaret e vije ne voa den eürusoc'h egethi var an douar. Pa zea dre ar c'heriadennou, a dougig e c'ham, crounet oll hag harpet var he baz, e veze ato eur vanden vugale oc'h he heul. Plijadur o devoa o clevet comzou mad Chef goz, hag o velet pe ger gae e veze ato. Avechou ar vugale a rea an heg outhi ; evit kementse avad en dea morse droug enhi.

Avechou e chome a za, ec'h azeze var eur mean pe var al leton, hag en em lakea da gana unan euz ar so-niou pe canaouennou a gane guechall o tioual he loened. Neuze ec'h ellit cridi, en em vode ar vugale en dro dez-hi, hag e c'hoarzent, hag e kemerent ho ebat. Avechou all e conte dezho historiou euz ar re vrava, e devoa clevet guechall er beilladegou. Me ho les da sonjal pe-bez ebat evit ar vugale ! evelse e veze mall d'he guelet o tont adarre, ha meur a hini a veze clevet o c'houlen : va mam, peur e teui Chef goz adarre ?

Chef goz a ioa bet ato eur verc'h dizroug, honest, devot, o servicha Doue gant eur galon eün. Ne vouie nag *a* na *b* ; he c'hatekiz avad a vouie hag he fedennou ; he chapeled a veze ato en he dorn o vont gant an hent hag ar chapeled-ze, sonch am euz, en devoa greun bras bras.

Eun dervez e tigouezaz e ti va zud, hag e voa ruz he daoulagad gant an daelou e devoa scuillet.

— Petra zo digouezet ganeoc'h-ta, Chef ? a c'houlennas va mam outhi.

— Va *Escapular* am eus collet ! hag e tirol adarre da vouela.

Va mam a roas dezhi eur scapular nevez, ha neuze ne vouie mui petra da ober evit trugarecat va mam.

Cals peorien a veler louz ha goloet a astu. Ne deo ket souez marteze ; n'o deus nemet truillou ha n'o deuz alies den da gemeret soursi anezho.

Chef goz, daoust d'he faourentez ne veze morse di-gempen ; he zruillou a veze ato neat. He dillad a veze taconet ha dalc'het didoul.

Pa deue da di va mam, e voa fest evidomp-ni bugale ; pa deue er porz en em lakea da gana. Redeg a reamp da gerc'hat eur scudellat souben.

Ar c'heas koz ne vouie ket penaus diskuez deomp he anaoudegez vad. C'hoarzin a rea ha gouela ; neuze pa e deveze debret he bouet, e cane deomp eur son pe e conteeun histor araok mont kuit.

Ne oufe den lavaret pe gel laouen e veze ato ; ato o c'hoarzin pe o lavaret eur ger joaius bennag. Biscoas rouanez var he zron ne deo bet ken eüruz ha ma voa hi en he faourentez, hi pehini ne devoa great en he buez nemet dioual loenet, nemet eun tam creunn seac'h da derri he naoun, a gouske er c'breier, ha ne devoa brema en he c'hosni nemet eun dornat colo da vele.

Chef goz a garie an oll ; oc'h he c'hlevet an oll a ioa tud vad, ha ne devoa nemet mad da lavaret anezho. Eleac'h drouk prezeg, e tiskueze an aluzennou caer e devoa bet hag a gemere evit eun tenzor. Unan en doa roet dezhi eur sae dom evit ar goanv ; eun all en doa laket colo fresk en he guele ; eun drede e devoa roet dezhi diou liser, ha brema ne vije prinsez ebet par dezhi.

Eun dra gaer oa guelet ar baourez coz-ze ken anaou-dek. Evit guir an oll he c'harie ha nicun n'he c'hase kuit ep netra. A hent all ne dea ket alies da gichen ar memes dor. Lavaret a reat dezhi dont aliesoc'h ha ne deue ket.

Chom a reaz eur pennad mad ep dont d'hon ti. Ke-mentse hon lakeas nec'het, ha va mam a ieas da glask kelou anezhi. Clevet a reaz e voa eur mintinvez en em laket en hent evel ma voa boaz, hag e vancaz he ners dezhi ; ne c'helle mont ken. Caset e voue d'an hospital eleac'h m'e doa achuet he buez.

Dioc'h ma lavar ar sœurezed, pa voue caset d'an hos-pital, e devoa diskuezet eur joa vraz o velet he lacat var eur guele guenn ha soubl, ha rei dezhi dourlouzou su-cret. — Jesus, Mari, emezhi, biscoas n'oa bet sucr em ginou. — O velet ar zoursi a gemeret anezhi, ne rea nemet trugarecat an oll da veza he digaset da vervel en ti caer-ze da Zoue.

Cana a rea eno c'hoas beteg he heur diveza, hag e varvaz ep agoni, evel eur mouch goulou.

Ne ziskuezas caout aoun ebet rag ar maro, hag e guirionez d'an eneou glan evelse eo digor dor ar ba-rados.

An diveza barrou amzer euz ar bloas 1874.

Eur gazeten a Bariz a rent eun testeni caer da gou-rach ar vartoloded divar bord an aodchou ha dreist oll da re Breiz-izel. Setu ama penauz e coms.

Ar bar avel euz an 29 a vis du ne dlie ket beza an diveza euz ar bloas 1874 a deuje da deleur ar strafuil hag ar c'hanv var aodjou Breiz hag an Normandi. Mis kerzu a dlie caout ive he re hag ober ive distruj. Morse ar penseou n'oant bet stancoc'h eget er mare-ze. An houillou mor o deus digasset abaoue d'ar bord ha taolet en aodchou aleiz a damou pense a ziskuez ez euz eat cals bagou ha listri all da goll e creiz ar mor bras. Nag a bet den ive zo collet ha nag a bet ti taolet ar c'hanv enhan ! Mes ive nag a daoliou caer great gant hor mar-toloded evit savetei ar re en em gave e danjer !

E pep leac'h emaor var zao. Martoloded ha matou-terien a zo pephini en he bost. Kerkent ha ma veler pe ma clever eur sinal bennag o rei da c'houzout ez euz eul lestr e danjer, ar bagou-savetei a zo distaget ha laket er mor, hag e creiz ar barrou amzer-ze e velomp eul lestr bennak saveteet. Bagou sant Marc a zavete martoloded al lestr santez Anna. Bagou Etel, re Goa-yen, re Perros Guirec, re sant Malo, re Becquet, re Gravelin, re Molenez, re Roscoff a ia er mor dre ar brasa tourmant, hag a zavete oll eur vak bennak pe da viana an dud anezho. Erfin bagou Camaret o deus dis-kuezet petra a c'hell martoloded calonek da ober.

Da c'huec'h heur dioc'h ar mintin e veljot tan e creiz ar c'herreg a zo tost da aod ar penhoat. Tenval oa c'hoaz hag an avel a ioa cre avoalc'h evit digornia ejennet. N'eus fors aze, ar sturier Per Meilars a laca bouet en he vag evit daou zervez. O lacat ar vag er mor, eun dra bennag a dorraz, hag e voue red eun heur evit he zressa ; an avel eleac'h souplaat a ia ato var gresk. Evelato ez eont varzu al lestr a zo e danjer. Al lestr-ze a ioa euz ar Prus hag a deuas d'en em deleur var an treaz ; an dud a ioa saveteet. N'em eus ket afer da lavaret pegement a boan o devoa bet martoloded Camaret. Unneg heur oa pa c'heljont dont d'an douar. Antronoz da ziv heur ez eant er mor adarre evit savetei eul lestr all, ha da eiz heur ez eant hag e saveteent eun trede.

Taoliou evelse n'o deuz ket izom a veuleudi ; mad eo avad ho rei da anaout.

Setu petra lavar ar gazeten c'hallek la *Liberté*, hag a dra zur an oll a lavaro eveldhi.

G. M.

Setu ama eun dro vrao bet c'hoariet da eur paut ruz gant Fanch an ti all en electionou diveza, brema ez euz pemp pe c'houec'h sizun.

Fanch a eias e kear da brena pe da verza, marteze da ober an eil hag egile — Fanch n'eo ket eun diot, me hen lavar deoc'h, n'e ket zoken briz petra bennag m'en deuz an doare da veza eun tamik ; aze ema ar c'haëra.

A boan erruet e kear ma n'em gavas fas ha fas gant eur pesk ruz euz ar c'haëra dour da lavaret eo eur republiken chik.

Ac'hanta Fanch ; c'houi e kear.

— Ia zur, eme Fanch, deuet oun da ober eun dro.

Varc'hoaz ez euz c'hoari ganeoc'h, varc'hoaz ez euz da voti, eme an aotrou.

— Ia, kement-se da viana a glever a bep tu.

Evit piou e votit, Fanch ?

— Evit ar guella atao.

Den a spered, eme ar paut ruz, en eur lakaat he zorn flour var skoaz Fanch. Ah ma ve an oll henvel ouzoc'h, a bell zo ar vro a oa var he zu var he dres, el leac'h beza er vouillen betek he daoulagad.

N'e ket aoualc'h Fanch, voti mad ho unan, red eo c'hoaz alia ar c'hamaraded d'hen ober, rag eun dra vad a zo da veza lodennet.

Neuze e roas eur pikol pakad biliji, aouac'h anezho evit eur c'hanton a bez.

A ma, eme Fanch, o tistrei ous eun toullad kamaraded bodet en dro dezhan, eun dra vad, ervez an autrou, a zo da veza rannet, hag o veza great gant ar paper ar pez a ra eur c'hemener en deuz eun tam mezer brein etre he zaouarn, tostaat he zorn deou pellaat he zorn kleiz e rogas e mil dam ar billizi. Dalit pautret, eme Fanch, ha grit ho mad gantho, hag e sklapas an tamou var ar ru. Na pebez taol c'hoarz a ioa neuze e klevet...

Ar bourc'his a droas he gein, a ieas en he dro, ker lostek hag eul louarn koz bet c'hoariet gant eur iar.

Antronoz, devez ar votadek, Fanch, e c'hellit kredi, n'oa ket stouet he benn na kuzet ganthan he villet en he c'hodel. Lakeat en doa he villet dindan boulouzen he dok, evel ma ra ar re a vez o tenna d'ar sort.

Dioc'h ma gonter na ieas ket he unan da voti, d'he bourchu e oue kement den iaouank a zonch mad er barres.

Aotrou D. L. mar d'oc'h hirio konsaillour jeneral oc'h eun tamik dleour da Fanch an ti all. Ar genter da denna a gement-ma eo, na dle den rei he vouez var havariou ar c'henta autrou, mes ervez he goustians hag evit ar guella.

MAB AR BAE.

KELEIER.

An Aotrou Beleg, beleg an Ursulinezed e Kemperle, zo hanvet person Moelan.

An Aotrou Tephany, vikel e Landerne, zo hanvet beleg an Ursulinezed e Kemperle.

An Aotrou Bonis, vikel e Quimerc'h, zo hanvet vikel e Querrien.

An Aotrou Cocaign, nevez belegt, zo hanvet vikel e Quimerc'h.

An Aotrou Guillet, nevez belegt, zo hanvet vikel e Milin Vern.

Diou historik digouezet gant ar bloas-nevez.

Eur potrik pevar pe bemp bloaz en doa bet evit he zelou mad eun daboulin gant he diou vaz.

En eur c'hoari hag oc'h ober trouz en dra c'helle, e coezaz eur vas diganthan er puns. Ar potrig a zonjaz ervad ne dajet ket da zisken er puns evit kerc'hat eur vas taboulin. Petra a reas neuze ar potrik ? Cas ganthan arc'hantiri hag ho zeleur er puns. Pa zavas clask d'an arc'hantiri-ze ha pa voue gouezet peleac'h edont, e tiskenjot buan d'ho c'herc'hat, ha var ar memes tro ar vas taboulin a deuaz ive er meas.

Eur micherour a deu da di eur bourc'his da glask he galanna.

— Piou oc'h-hu, eme ar bourc'his ?

— Me eo an hini a alum al letern zo aze er ru dirak dor ho ti.

Roet e voue dezhan eun dra bennak.

Eur pennad goude e teu eun all evit ar memes letern.

— Roet em euz, eme ar bourc'his d'an hini zo carget euz al letern.

— Ia, Aotrou, d'an hini a alum al letern.

— Ha c'hui, neuze, petra a rit ?

— Me ? he vouga.

Dioc'h ma lavar ar c'hazetennou, d'an deiz kenta euz ar bloas, da noz, e Paris kear a ioa coaret gant eur guiscad sclas ar seurt marteze n'oa bet guelet morse. Na tud na chatal ne c'hellent bale. Bete chas a zo bet guelet o chom a za, ne c'hellent ket mont larcoc'h. Ne velet nemet tud o coeza, lod o vont var bo farlochou pa na c'hallent mont ken. Ar c'harroziou ne c'hellent mont ken nebeut nemet unan bennag a ioa ho c'hezek houarnet gant tachou sklas. Eun niver braz a dud Paris n'o deus ket lojet en nosvez-ze en ho zi. Red eo bet dezho, ar re a ioa var ar ru, clask lojeiz en tiez tosta. Priziou foll a ginniget da berc'hen ar voituriou publig, ha ne c'hellent ket mont, peo guir ho c'hezek ne c'hellent ket bale. Var soliou ho lereier e c'helle lod ober eur gamed bennak.

Meur a c'har a zo bet torret, ha meur a hini zo bet goal c'hloazet e c'hiz all, unan bennak o deus collet ho buez pe dioc'htu pe dre ar boan hag ar strafuil o doa bet. An nosvez-ze a vezo sonch anezhi e Paris.

Eskibien hag Abaded maro e Frans epad ar bloas 1874.

An Aotrou Landriot, arc'hescop Reims, maro d'ar 7 a viz Even ; an Aotrou de Merod, ministr ar Pab hag a zo he lignez e Frans. (11 Gouere.) An Aotrou Fillon, escop ar Mans. (27 Gouere.) An Aotrou, Fruchaud, arc'hescop Tour, (11 Du.) Ar breur Filip, superiol breudeur arscoliou christen. (8 Genver.) Ar breur Levasseur, superiol breudeur an Drugarez. (11 Genver.) An tad Ponlevoy, a gompagnunez Jesus. (17 Kerzu.)

E Kemper e comanse disul tremenet, e chapel ar scolach, conferansou evit al labourerien hag ar voazed oll. An Aotrou'n escob eo a laca rei ar c'honferansou-ze evit kelen divar benn ar relijion ar re a ielo da zilaou. An Aotrou de Marc'hallac'h vikel vraz a vezo e penn an œuvr-vad-ze, hag an Aotrou Levicomte chaloni ha theologal a roi ar c'honferansou.

An Tad Santel ar Pap en deus scrifet eul lizer d'an oll eskibien ha d'an oll gristenien evit lavaret e ro da c'hounit induljansou braz er bloa-ma 1875, hag explica penauz e ro an induljansou, rak na c'hell ket ho rei er memes doare ma zeo boaz ar Pap d'ho rei da vloavez ar juhile bras.

An tad Tournesac, a gompagnunez Jesus, ken anavezet en escopti Kemper, a zo maro er Mans. An tad-ze a ioa ar pez ar c'halver e galleg *architecte*, da lavaret eo eun den gouezïek da zevel ilizou ha chapelou. Savet en deus meur a hini dre ar Frans, ha dreist oll diou chapel gaer en escopti-ma, hini sant Joseph e Kemper hag hini an tadou Jesuisted e Brest.

An tan goall pa grok da vad en eun ti, a zo scrijus ; pa grog en eul lestr var ar mor eo c'hoas scrijusoc'h. Ar c'hazetennou a gomz er sizun-ma euz a eul lestr a iea da gas tud d'an Amerik, euz a Vrozaoz, ar Scos hag an Irland ; bez' ez oa anezho 429 ep conta martoloded al lestr. An tan zo croget el lestr, a zo padet daou zervez, hag an oll dud a ioa var al lestr a zo bet devet pe veuzet, nemet pevar pe bemp martolod a zo bet cavet en eur vagik eleac'h ma voant ep tam abaoue dek devez. Sonjit pebez strafuil, pebez lagoni o deus bet an dud-ze !

Ne ket red conta ar bloaveziou. — Eun ofiser a c'houlenne eun dervez digant eur c'houeriat pe oad en doa.

Ne ouzon ket calz, a respontaz ar c'houeriad ; cridi a ran gouscoude emaoun etre eis vloaz ha tregont hag eis vloaz a daouugent.

Penauz, eme an ofiser ; ne ouzoc'h ket hoc'h oad guelloc'h evit an draze ? Ne ouzoc'h hoc'h oad nemet var ned dek vloas ? Eur c'hem braz a zo gouscoude.

Clevit, aotrou, eme ar c'houeriat, me a gont avoalc'h va bugale, va arc'hant, va chatal, va c'hezeg ha va zaout ; conta a ran zoken ar guez hag ar plant em douarou, rak mont a c'halfent gant al laer ; evit va bloaveziou a-vad n'ho c'hontan morse, rak gouzout a ran ne deui den d'ho laerez.

— Gouscoude ma teufe unan bennak da lamet ho puez diganeoc'h ?

— Neuze, aotrou, eo va bloaveziou da zont, ha pere ne ellan ket c'hoas da gonta, eo a vezo lamet diganen, ha ne ket va bloaveziou tremenet. G.M.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek*.

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

HISTOR BREIZ

Gant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *9 Genver.*		Pont-l'Abat. — *7 Genver.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	23 lur, 30 c.	Guinis.....	24 lur, 58 c.
Segal.....	17 lur. 00 c.	Segal.....	17 lur, 30 c.
Eiz.....	18 lur, 50 c.	Eiz.....	18 lur, 76 c.
Ed-du.....	22 lur, 80 c.	Ed-du.....	20 lur, 00 c.
Kerc'h.....	22 lur, 80 c.	Kerc'h.....	23 lur, 90 c.
Avalou douar	5 lur, 00 c.	Avalou douar	4 lur. 67 c.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant de Ar. Kerangul, *moulter an Escopti.*

MOULLEREZ AN ESCOPTI

Ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper.

LEVRIOU HAG A ZEPAND EPKEN EUZ AN TI-ZE.

Catekis gallek a Gemper, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezoneg a Gemper, *golo paper.*	»	50 c.
Catekis gallek Leon, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Leon *golo paper*	»	50 c.
Catekis gallek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Catekis brezonek Treger, *golo paper*	»	50 c.
Explicasion Catekis Kemper, e gallek, *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Kemper, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Explicasion Catekis Leon, e gallek, *golo paper*	»	90 c.
Explicasion Catekis Leon, e brezonek, *golo paper.*	»	90 c.
Dibab a ganticou galleg an Escopti, *golo paper*	»	75 c.
Bref pe Ordo, evit ofis an dud a ilis, *golo paper*	1	»» c.
Buez hor Zalver Jesus-Christ, *golo ler*	1	75 c.
Scol ar Maro Mad, *golo ler*	1	50 c.
Miz Itron-Varia ar Rozera, *golo ler*	1	25 c.
Buez an Aotrou'n Escop Serjant, e gallek, *golo paper.*	2	50 c.
Buez Sant Theodot, e brezonek *golo paper*	1	»» c.
Buez Sant Corintin	»	25 c.
Levrik dorn ar Jubile e gallek hag e brezonek	»	25 c.

AL LEVRIOU-ZE A GAVER IVE :

E Brest, e ti an Itron intanvez Normand, leoriourez, ru an ti-kear ; — E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulins, mouller ha levrier ; — E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan, mouller ha levrier, ru ar Pave.

Al Levriou a roer en tiez-ze oc'h ar memes priz evel e Kemper.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar Finister, Costez-an-Nord *hag ar* Morbihan : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou de Kerangal, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, n° 18, e Kemper*

D'an Aotrou de Kerangal *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER , 23 Genver 1875.

Er penn kenta euz ar bloaz e vez ato tro da deleur eun taol lagad adren var ar bloas tremenet, evel eur beacher, oc'h ober hent a zistro eur vech en amzer en dro da zellet oc'h an hent en deus great. Ne ouzon ket hag ar bloas tremenet en deus lezet eun heritach caer gant ar bloaz a zigor. Ha guelloc'h e vezo ar bloa-ma ? ha falloc'h e vezo ? Doue epken her goar.

Guelet on euz, epad ar bloas tremen, an dud difeiz oc'h ober, en dra c'hellent, ar brezel d'ar relijion, oc'h arzal, o iudal a enep ilis Doue, ha credabl e kendalc'hint d'hen ober epad ar bloas nevez-ma. Guelet on euz ive ar gristenien vad o creski ho fedennou, ho felerinachou, ho finijennou, ho oberou-mad ; hag ar re-ma ive ep mar a gendalc'ho d'ho fedennou ha d'ho oberou mad, ha zoken ho c'hresco. Ho c'hreski a raint dre m'en em gaf ar bloavez santel euz ar Jubile, hag evelse, ouspen an devosionou ordinal, nag a bedennou birvidik, nag a huanadou ne zavo ket varzu an Env er bizitou-ze d'an ilizou gourc'hemennet gant hon tad santel ar Pap evit gounit induljans ar Jubile ?

Mar o deuz enebourien ar feiz touellet eun ene bennag, euz an eneou-ze aounik, prest da drei gant pep avel, euz an eneou-ze o deus muioc'h a aoun da goll madou an douar eget da goll madou an Env, ar guir feiz ive a zo en em skignet ; guelet ez eus missionerien oc'h ober burzudou dre an niver braz a eneou o deus gounezet da Zoue ; guelet on euz ar gristenien catolik o chom stard ha ferm er feiz, daoust d'ar brezel a reat dezho, daoust d'ar poaniou ha d'an dismegansou o deus bet da c'houzanv, daoust d'an oll ardou implijet evit ho zeleur en errol. Guelet on euz, e Brozaoz, en Almagn, hag e leac'h all, tud euzan huela reng o tistrei d'ar guir iliz.

Gnelet on euz, epad ar bloas diveza bak sant Per ato cannet gant an avelou foll hag antarziou mor, mes guelet on euz ive an hini zo carget da ren ar vak-ze ato e penn ar gambat daoust d'he oad braz, hag ar guel anezhan epken a zo avoalc'h evit lavaret d'he enebourien : ar vak-ze, caer o pezo, ne dai na d'ar gouelet na da steki oc'h ar c'herrek, rak Jesus-Christ a zo ganthi bemdez ato bete fin ar bed.

Maro ez euz unan bennag euz a zifennourien an iliz, hogen Doue en deus galvet ive dirag he lezvarn unan bennag euz he brasa enebourien ; ha mar der gant fizians dirak Doue pa vez labouret evithan epad ar vuez, e tle beza scrijus mont dirag ar barner pa vez tremenet ar vuez oc'h ober ar brezel dezhan.

Guelet on euz adarre meur a vurzud great gant ar Verc'hez santel e Lourd hag e leac'h all.

Erfin guelet on euz ez euz e doug ar bloas chomet meur a hini var an hent, hag ez euz hirio aleiz a dud o vouela, o tougen canv da unan bennag euz ar re a garient galvet gant Doue epad ar bloas tremenet.

An tad santel a lavare en dez all d'ar iaouankiz euz a Rom :

« Va list da rei deoc'h eun ali evit ho silvidigez. Na roit ket a leac'h d'ho tud da vouela varnoc'h. Casit pell diouzoc'h aliou trubard al *leoned* a rod en dro deoc'h. Na lakit ket an nec'hamant e calon ho kerent, rak malloz an tadou a zistruch au tiegeziou. Doue ra viro e tigouese morse kementse ganeoc'h.

« Evel ma zoc'h dinerz oc'h euz izom feumder ha ners-calon. E peleac'h e cavot-bu an ners-ze a behini oc'h euz izom evit ho silvidigez ? Deut ganhen ha deomp oll a vanden da dreid ar mabik Jesus. Ema aze en eur c'hraou tenval, e creiz ar baourentez, var ar c'holo ; mes ar stad trist-ze ne vir ket na deo caer da velet, hegarad, eur bugel deut euz au Env. Lavaret a rin eta gant S. Fransez a Zal : Mar teu ar mean-crok da zacha an houarn, an ambr da zacha ar c'holo, ar Bugel-ze en deuz an ners, dre he c'henet hag he vadelez, da vruzuna calonou caletoc'h eget an houarn, deut da veza cale

evelse o telc'her mad da fals credennou, ar Bugel-ze a c'hell ho renta sentuz oc'h mouez ar virionez, al lealdet hag an honestis. Evel ma c'hell rei ners da galonou deut da veza diners dre ho goal ioulou, hag ho digas da véza glan oc'h ho zenna euz ar fank ma edont enhan evit ho renta da Zoue.

« Ah, ia, ra deuimp hirio da bidi ar Bugel-ze ken hegarad ! Kemerit, a lavare Sant Fransez a Zal, unan euz an daelou-ze a goez euz he zaoulagad : lakit ar veraden zaelou-ze da douch oc'h ho calon, hag e santot evel eur balzam iac'hus a bare oll glenvejou ho speret, hag a ro ners d'an oll eneou toc'hor. Na deomp ket eta euz a graou ar Bugel-ze ep goulen diganthan he venediction santel.

« Ra zavo, evel ma her pedomp gant humilite, ra zavo he zivrec'higou, pere a zo ato gouscoude divrec'h eun Doue oll galloudeg, ha ra hor bennigo. Ra vennigo an oll mamou christen a zo ama oc'h va silaou, hag ar re n'emaint ket. Ra ho bennigo evit ma kendalc'hint er mad ar re euz ho bugale a zo fur, ha ma tistroint ar re a ve techet da vont gant an bent fall. G. M.

Mission HAITI.

Setu ama brema eul liser scrivet d'ar 14 a vis guengolo diveza gant au Aotron Leonard, persoun Pors-ar-Prins ha chalouni euz ar gathedral, divar benn devez eur c'hure e Haïti. Al liser-ma a verk sclear n'e ket labour n'a skuisder eo a vank d'ar veleien er vro-ze. (An Aotrou Leonard, bet persoun e Guengat hag hirio persoun ar cathedral e Haïti, a zo deuet er bla-ma da ober eur bale e Frans ; he iec'het a ioa eat fall, chenchet e oa evel eun all en he blas ; mos kerkent ha m'eo en em zantet eun tammic guelloc'h, eo falvezet deshan distreï adarre d'he enezen. Coulscoude n'oa ket e-hoaz deuet he iec'het hag he nerz deshan evel gueich all ; pell dioc'h eno, ha leac'h zo da gaout aoun ne eat en dro da Haïti nemet evit mervel eno evel ken aliez a hini all.)

Va mignoun ker,

« C'hoant o peuz da c'houzout petra en deuz eur c'hure da ober ama bemdez; mont a ran d'hel lavaret deoc'h; ar pez ez an da verka a zo bet erruet gant unan euz va c'hureet, hag evelse n'e ket gevier eo. An dra-ma a ioa da lun ; da lun ha da iaou ne govessaomp ket en ilis ; en daou zervez-se e tiskuisomp, pe ez eomp da velet ah dud a zo pell dioc'h kear : ar pez a ra deomp aliez kaout en deziou-ze muioc'h c'hoaz a skuisder eget a repos. Eul lunvez eta goude dijuni, setu va c'hure var varc'h, eur marc'h scanv ha lijer, hag hen en hent ken na findalla. Abarz nemeur ec'h erruas en eur porz, el leac'h ma'z oa eun tiic bihan, striz, du ha louz; mont a reas en tiic paour-zé, hag eno e cavas eur vaouez goz asteunet var eur briz-guele ha goloet gant eun dra bennac hag a ioa henvel ouz ar pez a geroé'h, nemet n'oa ket henvel ouz eul linser. Ar vaouez geaz-se a c'hounéze he bouet o pennaoui evel Ruth gueich all ; n'e ket o pennaoui ed eo avad. mes o pennaoui greun cafe var dro ar stalliou hag an tiez-marc'hadourez ; gant an arc'hant e deveze evit ar greun-ze, dastumet ganthi var an douar, e c'helle kaout pe a dra da viret outhi da vervel gant an naoun. Eun devez e oue pilet gant eur c'hoz àar bennac a ioa o tremen dre ar ru ; he dorn hag he gar gleiz a oue paket a zindan ar rod, ha flastret en eun taol-kount : truez eo guelet peger braz eo he foan, hà credabl ne bareo ket. Va c'hure ne oue ket pell evit he c'hoves hag he c'honsoli guella ma c'hellas.

« Eun tammïc larcoc'h, e ti ar seureset, ez oa eun den clanv all ; hema a ioa eur goaz, ha n'oa ket bet c'hoaz morse o coves ; tregont vloaz bennac oa coulsgoude. Badezet oa bet, ha setu eno he oll relijion, ha c'hoaz ne c'houie ket calz hé unan petra zinifie beza bet badezet. Ar pez a ioa goassoc'h c'hoaz eo an den-ze a veve gant eur vaoues ha n'e ket he vaouez oa, p'e guir n'oant bet biscoaz eureujet. Coulscoude discouez a ra kaout c'hoant d'en em reï da Zoue a greiz caloun, ha da veza eureujet hervez lezennou en Ilis. Mes evit beza eureujet, counsantamant unan n'e ket aoualc'h, red eo kaout counsantamant daou, Hogen, ar vaouez a zo ganthan ne fell ket deshi, a briz ebet, clevet hano da veza eureujet. Pa vezo prest da vervel, emezhi, e vezo abred aoualc'h da zistreï ous Doue. Var gementze an hini clanv a lavar dirac an oll ne fell ket dezhan mui kaout hevelap maouez var he dro, ha reï a ra he c'her da zerra outhi hiviziken dor he di. Neuze ar belec a goves anezhan. C'hoar an den keaz-se a ioa maro, eun nebeut misiou a ioa, gant ar c'hlenvet a gasse anezhan he unan d'ar bez. O vesa m'edo en eun ti fall, ne c'hellet ket cass an Autrou Doue dezhi ; mes he breur he c'hemeras en he di. petra bennac n'edo ket en he eaz. Eno e reas he fask kenta araoc mervel, ha brema Doue en deuz recoumpanset he breur euz ar garantez en devoa bet evithi, o reï d'ezhan dh'e dro ar c'hras da receo hé zacramanchou diveza e stat vad. »

.....

Al lizer-ze o veza hir, n'euz ket a blas da lakaat anezhan penn-da-benn var al levric-ma ; ar rest a vezo lakeat var levric mis genver. C'hoaut or beuz ebken da gomz ama euz a eun dra a verk ive an Aotrou Leonard en he lizer. Lavaret or beuz dija ez euz Franmasounet e Haïti ; n'e ket ebken Franmasounet eo a zo, Protestantet a zo ive. Hogen, ar Franmasounet hag ar Brotestantet-se a ra evel ar marmouz a fell dezhan ober he unan kement tra a vél ar re all oc'h ober. Mad, Franmasounet ha Protestanted Haïti a fell dezho ive ober kement cérémoni a ra ar veleien gatholic. Ar Franmasounet a vir zoken aveichou na ve casset d'an ilis tud hag o deuz recevet ho zacramanchou diveza abarz mervel. Corfou an dud-se a vez casset neuze d'al leac'h m'eo custum ar Franmasounet d'en em assambli. Eno, ar re-ma a gan offis an enterramant en ho giz a bep a chap gantho var ho diouscoaz ; ezansouerou o deuz ive da ezansi ar c'horfou maro, ha calz traou all c'hoaz evelse. P'edo o

tiblass euz ar gear an Aotrou Leoard, e oue digasset dezhan eun tamm paper hag a ioa scrivet eun dra bennac varnhan. An tamm paper-ze a ioa evit he bedi da vont da eun enterramant franmasoun a dlie beza great goude cresteiz. Ar beleca ieas en egar o lenn ar paperse. — « Petra, emezhan, n'e ket aoualc'h dezho ober « goab euz ar relijion dre ho ceremoniou sacrilach ; « bez' o deuz c'hoazan hardisegez da bedi ar veleien « da vont da gemeret perz er ceremoniou-ze ; ah ! an « diaoul a baeo an dra-ze dinn-me avad. » En eur lavaret ar c'homzou--e eo e oa pignet var he varc'h.

Ar Brotestantét a ra ar memes tra. An Aotrou Leonard en deuz guelet he unan, derc'hentgauel an Anaoun varlene, enterramant eur c'hrouadur great gant eur Protestant hag a ioa ganthan eur gamps hir ha gueu , mauchou ledan outhi evel ar re a zo brema oc'h ar soupilisou. Var he benn e touge eun toc kern huel.

« Coulsgoudé ao heol a ioa huel ; ouspenn-ze, devi a rea ; red oa evelato mont c'hoaz larcoc'h, ha da beleac'h-ta ? Ah ! mad eo aveichou lezer ar galoun er gear ; aveichou da vihana e renker kaout eur galoun grenv evit miret da zempla..r Ne fell ket dinn ama reï deoc'h an depeign euz ar pez a c'helfe ober doujer da eur galoun kisidic... Eurvaouez vraz, a veac'h guisket, liou ar maro varnhi, gourvezet var eun tamm torchen a zindan eur c'hoz pondalez, hag en dour coulz lavaret, setu aze ar pez truezuz a en em gavas dirae daoulagat ar belec estlammet. Dija en devoa covesseat ar vaouz-se ; mes neuze edo en ti. Hogen, o veza n'edo ket en he c'hear, mestr an ti a deuas da skuisa ganthi ; kaout a rea dezhan ne varve ket buhan aoualc'h. C'hoant en devoue eta d'he c'hass da di kerent dezhi ne oant ket pell ac'hano o chom ; mes ar gerent-se ne falvezas ket dezho he c'hemeret ; ouspenn-ze, marvet e vije bet en hent araoc erruout betec eno. Neuze mestr an ti he lakeas er meaz hag a lezas anezhi e kichen he zor en eur plas ne ra ket a c'hlao varnhi ; mes setu eno tout . Truez eo guelet pegement a boan e deuz, hag ar stat e pehini ema a ra dezhi gouela dourec. Ar belec a goves anezhi evit an eil gueich, d'an oad a bemp bloaz ga tregont, ha goudèze e ro dezhi sacramant an Nouen. Mes, a leveroc'h dinn marteze, hag ar gommunion ? — Kemerit oc'h amzer : mestr an ti a fell dezhan cass an hini glanv d'an hospital ; sur eo da vervel en hent, ha coulsgoude n'e deuz great biscoaz pask ebet. Pa c'houlen ar belec diganthi : — joa e ve ganeoc'h receo an Aotrou Doue ? — Oh ! ia, emezhi, a greiz caloun. Gouzout a ra mad aoualc'h ar misteriou ; coumpren a ra eo he Zalver a dle receo ebarz er gommuniou ; ne c'heller ket eta he lezer da vervel eb ar c'hras-se. Mes mer d'ema he ene e stat vad, he c'horf d'ema ket ; n'euz netra kempenn var he zio. N'euz fors, n'e ket eno ema an diessa ; eur vaouez vad a zo e kichen hag en em garg euz an dra-ze. Ar pez zo diessa eo ar belec n'euz netra ganthan evit cass ar gommunion. hag ar presbital a zo ouspenn eul leo arc'hano. Ar Seminer a a zo eun tammic tostoc'h. Va c'hure ne jom ket da dorta ; mont a ra d'an daou lamm ruz da c'hulen digant unan eaz a rejantet ar simioer ar pez a renker da gaout evit cass ar gommunion, ar goudezə ez a, d'an daou lamm ruz adarre, da gerc'hat an Aotrou Doue da chapel ar seurezet a zo eun tammic hueloc'h. A benn eun anter-heur eo distro ; mes peger souezet eo pa erru dirac an bini glanv ! Beac'h en deuz o credi he zaoulagad, pa vel ar chenchamanchou a zo bet great epad m'e bet oc'h ober he dro. An hini glanv a ioa en eur gampr vihan, he c'horf goloet gant eul linser fresk ; en he c'hichen ez oa eun daolic, ha var an daolic-se eun doucher venn, eun nebeut bokedou, eur grucifi, diou c'houlaouen goar ha dour benniget. Setu aze petra e devoa great eur galoun carantezuz epad m'oa bet ar belec o kerc'hat ar gommunion. Gras Doue e devoa lakouret ive epad an amzer-ze ; an hini glanv ne lavare mui netra, ne rea nemet sonjal e Doue ; he c'haloun a ioa var c'hed euz he Zalver : eunhan edo he oll fisians. Pa her guelas o tont gant ar belec, ha, dreist oll, goude m'e devoue bet an eur d'he receo dre ar gommunion, n'e oa mui henvel oc'h kent. He doare a ioa chenchet oll ; lavaret e vije n'e devoa mui tamm poan ebet. Ar joa a ioa en he ene a bare var he zal, hag a lugerne en he daoulagad : clemaden ebet n'e deue mui euz he ginou. — Tad, emezhi abenn eur pennad, roit dinn eun imach. — Paour-kéaz Tad ! credi a ra n'en deuz nicun : red e vezo dezhan eta respount ne c'hell ket reï p'e guir n'en deuz ket. Mes eo, bez' en deuz. A bouez clask mad, e cav unan en he vrevier ; n'euz hano ebet varnhan ; gouzout a ra coulsgoude digaur piou eo ; roet oa bet dezhan evel eundra da zelc'her sonch. Bez' ez eo, ouspenn, eun imach caër, imach ar Galoun-Zacr : n'euz fors, ar belec a ro anezhan a galoun vad.

Morvan, Chaloni.

Clenvet ar gear.

II.

Great oa eta, eme ar beacher, va zonch ganhen da vont da Vreiz ep lavaret ger da zen, ha ne zonjen mui nemet en doare ma tlien en em gemeret evit dont abenn eus va zaol.

— Mes a lavaraz an Aotrou Person, hag ho kerent, ha ne zonjac'h-hu ket er boan a rajac'h dezho, en nec'hamant o divije paveljent ne voac'h mui eno ? Me gaf din gouscoude oc'h eus lavaret din e cariac'h ho tad hag ho mam.

— Ho c'haret a rean a greis va c'halon, ha muioc'h a dra zur eget na ra calz a vugale zo ho zad hag ho mam. Mes o pét sonc'h, aotrou person, an dra-ma a ioa eur c'hlenvet, eur guir glenvet. Ne ouzon ket penauz en em gaf an dra-ze, mes ar c'hlenvet-ze pa grog enhoc'h a zo treac'h deoc'h. Clask a rankit louzou outhan, pe dizec'hia huanader, me pehini a vele ervad e tizec'hen, a zonjaz e tlien, evit chom beo, ha gallout evelse obér vad d'am c'herent, en em lacat en hent da vont varzu Breiz.

Me a ioa iaouank neuze, n'em oa nemet c'huezec vloas. D'an oad-ze ar pez a vez bet guelet, a zo scrifet doun ha fresk en ene. Me a vele a speret kement am oa guelet em bugaleach, hag ar zonch a gement-se a ioa evel taolennou ato dirak va daoulagad. Ar pez a greske ato va c'hlenvet.

Pa vezer er stad-ze n'eus mui nemet eur c'hoant, guelet adarre he vro. N'eus nemet eun izom, terri ar c'hoant-ze. Er stad-ze pep santimant all a ia da netra ; carantez ar gerent, an diezamant da zont abenn euz a eun dra evelse, netra ne c'hell ho telc'her. Guelet adarre he vro, setu ar pez a vag he ene nos deis.

Ar mare euz ar bloas ma sonjis mont en hent, a ioa euz ar falla. Edot e mis kerzu, hag an amzer n'oa ket brao a dra sur. Petra a rea an dra-ze din-me ? an diveza tra ma sonjen enhan eo pe seurt amzer am bije pa vijen eat en hent.

Evit lavaret ar virionez, me, evit eur paotr eus va oad, ne vouien tam petra eo beva. E Roazon, n'em oa daremprédet nemet unan bennag eus va c'herent, eur c'henderv bennag. Avechou da zul ez eamp var ar meas, hag ez eamp ep hor pidi, da di unan bennag a bersoned ar parreziou divardro, hag eno e cavemp ato digemer mad, hon lein, ha dioc'h ma vije an amzer, lojeiz evit an noz. Ne voan ket eta nec'het gant va lojeiz epad va beach, rak sonch am boa da vont a brespital da brespital bete Roazon ; sur e cave din e voan da veza digemeret mad e kement presbital a gafchen var va hent.

Gouscoude ne ket avoalc'h lacat he zonch da vont en hent, red eo ive caout peadra da veachi.

Petra bennag ne vouien nemeur petra eo beva, e c'houien gouscoude ez eus eur pennadik brao a hent etre Lyon ha Roazon. Gouzout a rean zoken ez eus vardro daou c'hant leo, ne rajen ket ar pennad hent-ze en eun dervez, hag em oa marteze meur a zanjer da zioual outho.

Evit va lojeis-ta, evel am eus lavaret, ne voan ket nec'het ganthan, p'eo guir em oa sonch da loja er presbitaliou. Ouspen-ze gouscoude em bije izom da zibri var an deiz, ha ne felle ket din asten va dorn da c'houlen eun tam bara. Red oa din ta caout eun nebeut arc'hant bennak.

Setu ama penauz e rean va c'hont : daou c'hant leo, oc'h ober dek leo bemdez, a rai ugent dervez bale. Han, ne ket conta mad a rean-me ?

Epad an amzer-ze, eme ve, e rin va zreus gant eun tam bara hag eun tam fourmach, lakeomp dek guennek bemdez, ar pez a rai dek lur evit ar veach. Lakeomp em euz izom pevar real bemdez gant aoun na zigouesse eun darvout bennag ep he zonjal. Guelit ha ne ket eur chiffred oan-me euz ar c'henta ! Rak-se mar gellen caout ugent lur, e voan sur da gaout avoalc'h ha re evit mont bete penn.

Clevet em oe ive en em gave ganeoc'h avechou laerou var an hentchou-ze, hag e raje vad din caout eun arm bennag evit en em zifen outho.

Neuze e sonjen ive em oa izom da gas ganhen da nebeuta eur roched hag eur re lerou da chench. Roched ha lerou am oa ; em ialc'h avad n'oa ket eur guennek. Red oa din-ta presta, rak morse n'em bije credet goulen digant va zad na digant va mam. Setu me ta o clask n'ouzon ket pe seurt digarez evit goulen daou ugent lur digant unan euz ar re ma roe va zad labour dezho, hag hema ho roas din dioc'h-tu ep chipotal, derc'hent an dervez ma em oa sonch da vont en hent.

Sonch am euz, evel pa ve deac'h e ve, euz an implich a riz euz an arc'hant-ze. Kenta a riz eo prena diou bistolen c'hodel, ha neuze poultr ha bouliji. Diou bistolen baour, euz ar c'his coz, gant mein tan, hag a vije eur chans guelet an tenn o vont er meaz anezho. Neuze e preniz eur gontel chase, keit hag eur zabren, cre ha lem. Goudeze e preniz eur garten a Frans, a zerre evel eul levr, hag a c'hellet da lacat er c'hodel. Ne ket eun den avizet mad oan-me ?

Goudeze e contiz adarre va arc'hant ; chom a rea ganhen c'hoas seis scoet ; fouge a ioa enhon, rak gant ar seis scoet-se e creden erved e c'heljen ober an dro d'ar Frans.

Kerkent ha ma en em gavis va unan em c'hambr, setu me o tispaca va c'harten var an daol, hag en em lakis da ober gant va bez an hent euz a Lyon da Roazon. Merca a rean al lec'hiou ma tlien chom da loja enho bemnoz. Ober a riz ar veach ep skuisder ebet, ep caout netra o stanca an hent ouzin ; ne gavis zoken na torgen na poul dour, hag e sonje din ez ajen ken eas pa her grajen gant va divesker.

Goude dijuni, da lavaret eo, vardro deg heur, eo en em lakiz en hent. Poket a riz d'am zad ha d'am mam evel pa vijen o vont da ober eur bourmenadennik beteg an noz ; va zad ha va mam n'o devoue ket an distera douetans euz ar pez a ioa em penn. Lezet em oa gouscoude, evit lacat va c'houstians e peoc'h, eleac'h ma voan sur e vije cavet, eun tamik billet evit lavaret dezho n'o doa ket izom da veza nec'het ganhen, e vijen distro abenn eun nebeut derveziou.

Setu me ta o vont en hent. Va c'halon, evel kent en em c'hoeze hag a zave em c'hreiz o kuitat ti va zad evelse dre guz. Mes bah, eme ve, abenn eun nebeut me zistroio, ha setu ez ean ep re a nec'hamant, ha ne zonjen mui nemet d'en em gaout e Breiz ar c'henta ma c'heljen. An amzer a ioa tenval ha leis petra bennak ne rea ket a c'hlao.

Hogen kenta tra a riz eo fazia var va hent, evidon da veza sellet oc'h va c'harten a Frans. Eleac'h mont er meaz a gear dre an hent a ia varzu Pariz, e kemeriz an hini a gas da Varseil, hag evelse e troen va c'hein da Vreiz. Gouzout a rean eo Arbrel ar c'henta Bourg a dlie digouezout ganhen ; guelet em oa an dra-ze var va c'harten. Hogen ker sur e cave din oan da veza var an hent mad, ma teuiz, o veza goulennet oc'h eur beacher ha tost edon da Arbrel ; hag hema o veza respontet din en eur c'hoarzin e troen va c'hein d'al leac'h-ze, da gridi e felle d'an den-ze ober goab ac'hanon, hag ez iz ato gant va hent. Ne grediz e voan faziet nemet pa zigoueziz en eur bourk hanvet Sant-Pons. Eno o veza goulennet oc'h meur e hini ha var an hent mad edon, hag o veza clevet gantho oll edon var hent Marseil, e voue red mad din cridi, distrei var va c'hiz ha treuzi adarre oll kear Lyon. Hogen div heur vale da nebeuta em oa great eno en uner.

(Eur pennad all eur vech all.) G. M.

Eun abadèn chase var ar meneziou Alp.

Meneziou Alp eo ar re huela euz an Europ. Eno ez eus givri-gouez, hag eur chaseour euz ar c'harter-ze ne oufe caout tam brut nemet discaret en defe eun anter dousen da nebeuta euz al loened-ze pere ne ket eas tostaat outho, rak cripat a reont bete beg ar meneziou, ha kel lijer int ma lamont dreist eun islonk ledan, ha divar an eil roc'hel d'eben evel labouset. Ar chaseour eta a laca aliez he vuez var var araok dont abenn da ziscar unan euz ar givri-gouez-ze.

Brema ez euz eun nebeut bloaveziou, eun dervez ma voa brao ar mintinvez, ha ma c'hellet cridi, dioc'h guelet an amzer, e chomje caer epad an deiz, eun dijentil euz ar Suis en em lakeaz en hent evit ober eun droat chase er meneziou-ze. Evit guir he zonch ne voa ket da glask paca givri-gouez, ne zonje redek nemet varlerc'h ar glujuri hag al lern.

Setu hen-ta mintin mad en hent, gant eur vanden chas hag eur vanden servicherien.

Epad an deiz en doa galoupet a dreus tergin ha rec'hil, ha da bardaez, en em gavaz eat pell dioc'h he zervicherien. Pa zonjas tostaat outho, e velaz oa eat an heol da guzet, hag edo an noz o tont. Setu hen oc'h en em lacat da zini gant he gorn guinal evit gelver he chasseouriên, hag epad ma chome da silaou evit gouzout hag hen a respontet dezhan, e clevaz he chas oc'h harzal. Ne harzent ket avad evel a reont pa vezont varlerc'h eur preis bennag ; harzal a reant evel pa vijent egaret ha strafuillet oll.

— Petra eo an dra-ze-ta, emezhan ; ne ket evelse ec'h hars ar re-hont pa vezont varlerc'h eul louarn, eur bida pe eur c'havr-gouez. Eun dra bennak zo a nevez gantho ; deomp da velet.

Neuze e za varzu al leac'h ma edo he chas oc'h harzal, hag e son he gorn-guinal evit ho gelver. Ar chas avad ne reant van, hag a chome ato er memes leac'h da chilpat ha da arraji. Erfin e velaz edont var eun dorgen ; an dorgen-ze avad a ioa soum ha dies pignat varnezhi, rak n'oa na guenoden na netra. Cripat a reas gouscoude en eur c'his bennag abouez he dreid hag he zaouarn. Savet var gorre, e cavaz eno eur blenen goloet a c'heot glaz, hag edo ar chas destumet e kelc'h en dro da eun dra bennag ha ne c'helle ket c'hoas gouzout petra oa. Tostaat a reaz, hag e velas neuze ar souezusa tra en doa guelet bete neuze.

Eun den estren a ioa eno, var he zaoulin, he zaouarn a groaz, he benn soublet varzu an douar. Caer oa da velet, he vizach a ziskueze eun den a skiant ha dizaoun.

Ar chaseour a zonjas da genta e voa eno eun ermid en em dennet el leac'h gouez-ze pell dioc'h ar bed. Mes pa eveseas mad e velaz e voa armet evel eur marc'heg euz an amzer goz. N'en doa guelet morse den gnisket evelse nemet var an taolennou a zigas da zonch deomp euz an amzer guechall. E guirionez, eun doare habit bouarn a ioa ganthan ; eur gontel laz oc'h he c'houriz, hag eur c'hleze hir oc'h he gostez, he dok houarn a ioa var an douar dirazhan, ha neuze eul lans pe eur goaf hir. Ar pez a lakeas dreist oll souezet ar chaseour, eo ar marc'hek-ze a ioa gouliet e meur a leac'h, en he ziscoaz, en he vorzed ; en he lez dreist oll ez oa eur gouli bras digor, hag a zivere ar goad anezhan ken na doa poulladet dindanhan.

Goude beza chomet souezet ha strafuillet eur pennad, ar chaseour a c'halvaz he chas, a reas dezho tevel hag a dosteaz en eur lavaret :

— Piou oc'h-hu, en han Doue ?

— N'o pet ket aoun, eun den oun.

— Guelet avoalc'h a ran... Gouscoude e carfen gouzout... Mes gouliet oc'h ; kenta tra zo da ober eo ho sicour.

— He trugarecat... Oll sicourou an dud ne oufent ket va farea... Ne dalont ket ar boan.

— Piou en deus laket ac'hanoc'h er stad-ze ?... Laeron credabl. Lavaret din pe varzu int eat, ha me ia da redek var ho lerc'h, rak nevez gouliet oc'h bet gantho evit doare.

— Nan, ne ket laeron eo o deus va gouliet,... va goulioù a zo coz ; meur a gant vloaz a zo tremenet varnezho ha n'o deus ket ho fareet.

— Meur a gant vloas ?

An dijentil a gredas neuze eo eun den troet he speret a ioa dirazhan.

— Meur a gant vloas ? ober goab ac'hanon eo a fell deoc'h.

— N'em eus tam c'hoaut ober goab. Goulen a rit piou oun ? Mad, me zo unan euz a zoudarded Richard-cœur-de-Lion, roue a Vrozaos.

— Penauz e c'hellit-hu lavaret e veac'h unan a zoudardet Richard ? Pell zo n'eus den beo euz an amzer-ze. Penauz e veac'h-hu chomet beo abaoue ?

— N'em eus ket lavaret deoc'h oan beo.

An dijentil a zavas neuze he vleo var he benn, a ieaz adren, a reas sin ar groaz, hag a grene he oll izili.

— Va Doue ! petra livirit-hu ?... Bez'e veac'h-ta ?...

Bez'ez oun ar pez am eus lavaret deoc'h, pe kentoc'h, bez'ez oun ene eur soudard laket ama da ober pinijen... hag ive, (hag ama e troaz he benn varzu ar chaseour,) hag ive evit servichout deoc'h da skuer.

— Ha guir e ve ?... Lavarit din-ta ar pez a fell da Zoue a lavarfac'h din.

— Bet oun unan a ofiserien Richard-cœur-de-Lion pa deuas da ober ar brezel da Filip roue a Frans. Er vrezel-ze ar zoudardet a reas goasa hag ellent. Siouas, me a reas muioc'h a dorfejou evit nicun. Ep ma vije red din, em eus laeret, laket an tan, scuillet steriou goad tud dinam. Me, ken nebeut ha calz eus va c'hamaradet, ne heuillemp ken lezen nemet hor frouden. En em roet oun d'al leoudouet, d'ar vesventi, d'al luxur. Ne respeten, netra, nag ar vertuz, nag ar zantelez, na tra ar re all, na ti an Aotrou Doue.

E creis va dizurziou, an oll-c'halloudeg a c'helle va skei dre eur maro trum dre zorn an enebour ; mes en he drugarez, e creis va dizurziou, ha goude beza bet gouliet meur a vech, e tigasas din eur c'hlenvet marvel. Amzer a roe din evelse da zistrei outhan ; hogen pe-c'her reuzeudik ma zoan, ober a riz ar scouarn vouzar oc'h ar c'hras hag e caledis va c'halon. Gouscoude va c'hlenvet a iea var voasaat, hag e tigouezis evelse ep ober pinijen beteg an deis diveza eus va buez.

Neuze gouscoude, spontet o velet ar maro o tont, e troiz oc'h Doue hag her pedis. Em c'halon, keit all sclaset, e santiz eur c'heus bras d'am fec'hejou, scuilla a riz eur mor a zaelou, tenna a riz huanadou glac'haruz, huanadou a garantez evit an Doue am oa kement ofanset. En doare-ze edon pa zis dilavar. Neuze va speret ha va c'halon oc'h ober eun diveza efort evit goulen trugarez, e riz eun diveza act a garantez Doue, ha va ene a ieas dirag ar barner Souveren. Va glac'har a ioa bet guirion, ha va c'hontrition parfet. Doue en doa pardonet din, ha ne vouen ket strinket en tan eternel.

Mes pebez dle spontuz da baea da justis Doue !

Ama, var gorre an dorgen e'houez-ma, emaoun pell zo o c'houzanv hag oc'h ober pinijen.

N'ho guelit-hu ket ? N'he guelit-hu ket !

— Ho guelet ? petra ? piou ?

— Ah ! n'ho guelit ket. Mad, daou ziaoul a zo ato em c'hichen ; va zourmanti a reont ha va dispen. Guelit hag hen a c'halfe netra er bed-ma parea va gouliou ?

— Ene reuzeudik, ha gouscoude eürus, p'eo guir n'oc'h ket condaonet da boaniou an ifern.... bete pegeit e tleit-hu gouzanv poaniou ar purgator scrijus-ze ?

— Ah ! va zorfejou a zo bet ker braz ha ker braz an niver anezho,... va foaniou a dle padout bete fin ar bed.

— Ha griziaz eo ar poaniou-ze ?

— Coll va foan a rafen o clask rei deoc'h da anaout petra a c'houzanvan ; ne c'hellit ket compren kementse. Gouscoude e creiz an tourmanchou-ze ez oun consolet meurbet o sonjal o devezo va foaniou eun deiz eun termen, hag e zin da veza eüruz en Env.

— Oh ! pedet e vezo evidoc'h, ha neuze....

— Ia, pedit ha lakit pidi evidon ; Doue marteze a verrai va foaniou. Araog avad pidi evit ar re all, sonjit, sonjit enhoc'h hoc'h unan, er stad m'ema hoc'h ene... evit silvidigez an ene-ze eo falvezet da Zoue em guel-jac'h ama... grit pinijen....

A veac'h en doa lavaret ar c'homzou-ze, ma zeaz an ene-ze en he zro. Ar c'horf-ze a vije lavaret beza eun den beo, a ieaz ac'hano da netra evel eur bouil moget.

An dijentil ne velas mui nemet he vanden chas. An noz a ioa deut, hag e tiskennas divar an dorgen buanoc'h eget na doa pignet. Sini a reaz he gorn guinal evit gelver he zervicherien ; hag e cavaz eur c'hras vraz en em gaout en ho zouez. Eat d'he vaner e sonjaz a zevri.

An den kez en doa izom avoalc'h da ober pinijen ; e meur a c'hiz en doa izom da chench. Hogen ne ket hen epken a zistroaz oc'h Doue. O veza contet d'he vignoned ha d'he anaoudeien ar pez a ioa digouezet ganthan, meur a hini anezho a zonjaz ive a zevri, hag a zistroaz oc'h Doue eveldhan.

G. M.

Brema ez euz eun daou pe dri bloaz, eun tad euz a urs Carmez, hag a ioa bet prezeger braz e Pariz, a dolaz he zae a gostez evit mont adarre er bed. Hogen hirio ar c'hazetennou a gont an histor-ma divar he benn.

An tad Captier a ioa bet mignon an tad Hiasinth hag her c'harie cals.

Pa dolaz an tad carmez he zae a vanac'h, an tad Captier a glascas meur a vech caout caoz oc'h ar manac'h reuzeudik, mes ne c'hellas morse mont beteg enhan. An tad Captier a voue lazet gant ar gommunardet ep beza gallet comz oc'h he vignon coz.

Eur beleg iaouang euz ar gompagnunez a zonjaz e c'halje marteze an tad Captier caout muioc'h a c'hallout varnezhan goude he varo eget en doa bet en he vuez, e comsje creoc'h euz ar bez.

Sonjal a ris-ta, eme ar beleg iaouank-ze, mont da gaout ar manac'h nac'her. Souezet e voue oc'h va guelet ; gouscoude ec'h astennas din he zorn.

— Dont a ran, eme ve, d'ho caout aberz eun den maro ?

— Aberz eun den maro ? emezhan.

— Ia, aberz an tad Captier. Her c'haret a reac'h, hag hen ho carie ive ; hirio ema an deiz ha bloaz abaoue he varo ; me ho ped da zont ganhen da bidi var he vez.

Chom a reaz eur pennad da zonjal, he benn pleget ganthan, goudeze e lavaras : « Deomp. »

Ar manac'h bet a voue tenereet he galon var ar bez ; pidi a reas ; prest en divije gouelet. O tont en dro ne lavaremp ger. Hen a gomzaz abarz ar fin evel eun den o sevel euz eun uvre, hag e lavaras :

— Tra souezus, kement a zigouez ganhen zo bet disclériet din pell zo en eur gouent a urs Carmez e kichen Bourdel. Eno ez euz eur manac'h spaguol deut di harluet euz he vro. Ne deo nemet breur converts ha ne voar nelra. Santelez en deuz avad ha feiz. Plijadur am oa o comz outhan. Eun dervez ma em boa prezeget er gouent, e taolas varnon eur zell piz ha calet hag e lavaras din en he iez anter c'halleg hag anter spagnol : C'hui, c'hui a gollo hoc'h ene. C'hui a brezek re vad, hag oc'h eus re a blijadur o prezek. Guelet a rit, pa brezegit evel oc'h eus great hirio, ha p'emaint aze oll oc'h ho meuli, e rankfac'h disken ho *capous* var ho pizach, evit na velfac'h ha na glefac'h netra, ha ma ve eur voal etre ar bed ha c'hui. Anez oc'h collet.

Ar manac'h spagnol a zo credabl, deut da zonch dezhan a gementse pa eo deut ar manac'h Carmez da guitat he urs.

Al Louarn, ar Marc'h hag ar Bleiz. (*Fablen.*)

Eul louarnik yaouank, a nevez dizonet,
O pourmen, o vale da greski he speret,
A velas e miz mae en heur prad hir ha moan
Eun aneval nerzus ha dous, evel eun oan.
Hogen, just er moment, ma tiskenne er prad,
Eur bleis en he gichenn a zibouch eus ar c'hoad.
Bonjour, comper, me Lan ; a bropos out erru ;
Deus ta buan da velet eur robe denn d'ar ru
A zo aman kichenn : he hano n'ouzon quet,
Mez koantoc'h aneval ne helli ken goelet.
Ha trec'h e demp, m'er bleis en eur c'hoarzin ?
Ma ne de ket bremaik e santo va ivin.
Dija bars em guinou an dour a zeu var red,
Pell zo. mignon Alan, n'em bezo gret kouls pred.
Da c'hedal he veled,
Gra din dian he bortred.
Ma vichenn bet e scol e Castel pe er Pont,
Did em be distaguet e bortred, prest a pront ;
Mes allas ! va zud kez
A vey her baourentez !
Soken me n'on ket bed
Gant ar skolaër red.
Ar pez zo sur eo, ne vimp paour ato,
Mar guellez hen diskar bremaik gant eun tol pao.
Ar marc'h (kar marc'h e oa) ne re van na scolant
Ho velet e tostaad an daouik innoçant.
En em drompla a re oc'h ober eur seurt barn ;
Eus an daou veajour unan a ioa gwir louarn.
Hen lavaras d'ar bleis : evit dont sur a benn
Eus eur seurt aneval, n'eus quet gwelloc'h moyen
Evit causeal flour ; parlant outan re sec'h
He c'helfe buan ha mad kommer ganemp an tec'h,
Lez ac'hanon, comper, da gauzeal outan ;
Te, pa gavi da bleg, a zaillo varnezan.
Ah ! bonjour, kamarad, mont a ra mad gancomp ?
Iac'h pesq ; ha c'houi, potret, var be du e kerzomp ?
Va c'hompagnun aman zo kommer vakansou,
A me samblez gantan zo e klask va chansou.
Vit bea curius, pe seurt hano ho c'heus ?
Ar marc'h ous pehini n'oa ket stag eur penn beuz
A lavaras ractal ; c'houi c'houlenn va hano ?
Lennit-then ; var va seul e merket tro var dro
Gant va c'here. Bezint lizerennou
Hag ha hell pep unan da lenn hep lunedou.
Allas, me Alanik, siouas ! n'ouzon ket lenn,
Dime lizerennou a zo tout evel brenn.

Mez va mignon aman, ma ne ket bachelier
A helfe mont dre sur e scol *arts et métiers*.
Tri bloas e bet er scol duont gant ar freret
Ha gant lizerennou heman ne mui nec'het.
Nan avad em'er bleis oc'h ober e bot fin,
Deus-tu me ho lenno goude ma vent latin.
Ar marc'h ken deread a zao he c'har huel
Hag an den habil bleis a dosta he vuzel.
Epad ma oa ho teguech a be, a ba, abu
Pechard a zistagas var e fri heun tol ru,
A dorras pevar dant e guinou ar pot sod,
Hag ar rest eus *e vnez e renkas drebri iod*.
Alanik ho velet he vuzellou, he benn,
Evit he vanite, laked he fritoussen ;
A lavaras dezan : gwelloc'h evit morze
E comprenan hirio peguen gwir ar guer-ze
Ervez an dud goechek a renker anaout :
Er mez anaoudegez e mad gout difichout.

J. M. G.

Himn salvete florez.

Salud, deoch fleur ar verzerien
Dibennet ebars er c'havel
Evel eun boguet a rosgwen
Piled abred gant an avel.

C'houi da genta evit Jesus
Ho peuz skuillet ho koad tener ;
Breman hen env gantan eürus
E c'hoariit dindan an auter.

An eil a dol e gurunen
Var benn e vreurik innoçant ;
Var ho muzel eur c'hoars laouen
A jomo eternellamant.

Oll e heuliont an oan divin
Pa vez ho visit he balez ;
Hag e kanont a vouez lirzin
Gant ar sent ha gant an œlez.

Piou a helfe james compren
Peguen kaer, peguen dudius
Eo ar c'hantik-ze da viken
A ganint dar mabik Jesus !

Kan a reont a greis kalon
Gloar dan Tad, d'ar Mab eternel ;
Eun arc'hel a ro deo an ton
Da veuli ar spered santel.

J. M. G.

An aotrou Biger, vikel e Milin vern, zo hanvet vikel chabist ar chaloniet e Kemper.

An Aotrou Jouv, person Landudec, zo hanvet person Ploneour-Menez.

Kemper. — E Kemper ez eus bet daou dan goall er Sizun dremenet. Unan e ru Sale, croget, evit doare, dioc'h eur saillat ludu tom laket dindan eur guele, hag ep mar a ioa glaou beo en ho zouez hag a zo deut da c'hori. Ama an tan a zo bet lazet buan ha n'en deus great nemeur a zrouk.

D'al lun da noz, var dro seiz heur, ez eus bet eun all goasoc'h e ru ar Regair. Ama an tan a zo croget var bont-ale an trede astach, en eur varriken a ioa enhi colo ha keuneud munut. An tan a zo eat buan d'an doeu. Hogen an amezeien a zo deut buan, hag ar c'homiser polis. En trede astach-ze ez euz o chom diou vaouez coz, unan anezo e deus dek vloaz ha triugent, hag eben pevarzek pe bemzeg ha triugent. Unan anezo zo bet cavet gant an amezeien anter vouget, mes en eun taol dorn eo bet saveteet. An Aotrou'n Escop, an Aotrou Prefet, an Aotrou Mear, ar zoudardet a ioa en em gavet var al leac'h, abenn nav heur e voa echu all an abaden. Vardro pemp cant scoet goall, a leverer, en deus great an tan.

Ervez ar re a ra Allmanagou, e vezo eur fallaen pe eun eclips heol er bloa-ma hag a vezo guelet e Frans. An eclips-ze a vezo d'an 27 a vis Guengolo.

Ervez ar c'hazetennou an Aotrou Lecoq, person Sant-Ian, e Caen, a zo hanvet Escop Luçon eleac'h an Aotrou Escop Colet hanvet Arc'hescop Tour.

An Aotrou'n Escop Fonteneau, vikel vraz e Bourdel, hag hanvet escop Agen, a dle beza sacret, e Bourdel, d'an 23 euz ar mis-ma.

Eun nebeut beleien a Frans, hag en ho fenn an Aotrou Chevalier, a zo eat, d'an 11 euz ar mis-ma, da ginnigen d'ar Pap Pii IX tregont levr, goloiou caer varnezho. El levriou-ze ema sinatur eiz ugent escob euz a Frans, euz an Itali, euz a Spagn, euz an Allmagn, euz an Autrich, euz ar Beljik, euz an Holland, ha sinatue tri milion a gristenien fidel pere oll a c'houlen ma plijo gant ar Pap consacri an iliz oll d'ar galon sacr a Jesus.

An tad santel en deus great eun digemer mad d'ar gannadet-ze, hag examinet meur a hini euz al levriou a ginnigent dezhan.

Eul laer honest. — Mevel eur marc'hadour braz a Bariz a ioa bet o velet he dud evit ar bloas nevez hag a zistroe da di he vestr vardro c'huec'h heur dioc'h an noz. Tenval oa neuze, ha n'oa den ebet var an hent.

Setu, pa zonje nebeuta, hag hen o velet o sevel euz a toz an hent braz, eur mell den, goloet a druillou hag eur picol penn baz ganthan en he zorn.

— Gortoz, eme an den-ze, ha nemet c'hoant coll da vuez a pefe, ro din da arc'hant. Strafuillet oll, ar mevel kez a ia d'he c'hodel da glask he ialc'h. Mes al laer a zouseaz he vouez hag a lavaras :

— Dalc'hit hoc'h arc'hant. Ne gredan ket ober ar pez a lavaren deoc'h, rak me n'oun ket eul laer ; paour oun avad ha reuzeudik, ha naoun am eus.

Ar mevel en em hastas da rei eur pez arc'hant bennag d'al laer honest-ze, hag hema a lavaras :

— Bennos Doue, Aotrou ; setu peadra da gaout bara evit eun derveziou bennak.

Hag hen kuit a dreuz ar parkeier.

G. M.

PRIZ AN ED.

Kemper. — *16 Genver.*		Pont-n'Abat. — *14 Genver.*	
Priz an daou c'hant lur.		*Priz an daou c'hant lur.*	
Guinis.....	24 lur, 20 c.	Guinis.....	25 lur, 00 c.
Segal.....	17 lur. 20 c.	Segal.....	17 lur, 91 c.
Eiz.....	18 lur, 10 c.	Eiz.....	19 lur, 26 c.
Ed-du.....	18 lur, 10 c.	Ed-du.....	00 lur, 00 c.
Kerc'h.....	22 lur, 10 c.	Kerc'h.....	23 lur, 76 c.
Avalou douar	5 lur, 50 c.	Avalou douar	4 lur, 50 c.

EUR LEVR GALLEK,

HANVET

L'EXPLICATION DU CATÉCHISME

FRANÇAIS DE LÉON,

Moullet aberz an Aotrou'n Escop evit servichout d'ar re a ra Catekiz ha d'ar re zo o teski, a gaver da brena. Ar priz euz al levr a zo *trivac'h guennek.*

Ar memes levr, troet e brezonek gant G. M., rener *Feiz ha Breiz*, da lavaret eo Catekis brezonek Leon expliket, a zo brema moullet, hag a gaver ive da brena.

MIZ ITRON VARIA AR ROZERA,

Pe Miz Mari, var misteriou ar Rozera, gant G. M., a gaver da brena e ti an Aotrou DE KERANGAL, e Kemper.

E Brest, e ti an Itron Normand.

E Landerne, e ti an Aotrou Desmoulin.

E Montroulez, e ti an Aotrou Ledan.

Hag e calz euz ar c'heriou hag an tiez ma verzer levriou enho.

HISTOR BREIZ

Cant A. de M.

A so moullet evit an trede guech.

An dud divar ar meaz a gav el levr-ze kenteliou caer divar benn ar pez zo tremenet en ho bro.

Al Levr-ze a gaver er braz euz an tiez a verzer Levriou enho.

Ar Gerant : AR. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant de Ar. Kerangal *mouller an Escopti.*

DISSADORN 30 GENVER 1875. Nº 522. DECVET BLOAVEZ.

FEIZ HA BREIZ

KELOU A BEP BRO, HA KENTELIOU VAR BEP TRA

Digaset bep sul da gement Christen a gomz ar brezounek.

CONDITIONOU EVIT CAOUT AR GAZETEN :

Evit ar FINISTER, COSTEZ-AN-NORD *hag ar* MORBIHAN : *evit eur bloas*, daou scouet ; *evit c'huec'h miz* pevarzek real

An Abonamant a dle beza paet araog caout ar gazeten.

An hini ne zigas ket en dro ar genta cazeten a reseo goude ma zeo echu he abonamant, a zo consideret evel abonet a nevez.

An abonamant a gemerer e ti an Aotrou DE KERANGAL, *mouller an Escopti, ru ar Gigerez, nº 18, e Kemper.*

D'an Aotrou DE KERANGAL *epken e tleer adressi ar peamanchou ha kement a zell oc'h servich ar Gazeten.*

Ar scrijou da lacat er Gazeten a dleer da adressi d'an Aotrou MORVAN, epken.

KEMPER, 30 Genver 1875.

Meur a vech em eus lavaret er gazeten-ma ar re a gomze a enep ar relijion ne anaient ket anezhi ; lavaret a c'helfet zoken an dud difeiz-ze pa gomzont a enep ar feiz, o deus collet ho skiant vad. Tud troet ho speret ne gomsfent ket diotoc'h. Er sizun-ma ar c'hazetennou a ro deomp eun testeni nevez a gementse o verca eul lizer scrifet gant eur relijius divarben eur pennad caozeaden en devoa bet en hent houarn gant doctored dizoue.

An dra-ma, eme ar relijiuz, a ioa e fin miz eost 1874. Dre eun amzer euz ar c'haera en em gaven en hent houarn, eur mintinvez, en eun draonien e troad ar meneziou Alp. Daou zen iaouang, hag em eus gouezet goudeze beza izignerien, a zavaz er c'hombot ma edon, ha neuze eun aotrou, deut var an oad, hag a voa ho mestr a gredan. Guisket oant kempen, comz a reant brao ; hano a voue euz ar vro, euz ar pez a zao er c'harter-ze, euz ar vein a zo en douar, hag euz a galz a draou all oc'h pere eun izigner a daol evez.

Mes o tont euz a eun tunnel (eun toul dindan an douar) setu ni o velet, scoaz oc'h scoas gant an hent houarn, eun hent braz hag a ioa da velet evel eur ruban guenn cam digam, ha var an hent-ze eur baniel var zao, imach ar Verc'hez consevet ep pec'het, ha neuze diou rencat hir a voazed, merc'hed, bugale, eur reng a bep tu d'an hent, hag erfin eun nebeut beleien. Eur prosesion oa a iea e pelerinach da eur chapel da vam Doue. An trein ne dea ket goal vuan, hag on devoue amzer aleiz da evesaat mad oc'h ar prosesion-ze. Guelet a reamp ar chapeledou e daouarn an oll, ha clevet a reamp freaz ar c'han. Pa dremenent dirazomp e canent ar c'houblat-ma euz an *Ave, Maris Stella :*

Vitam præsta puram,
Iter para tutum....
Grit ma cuinduimp eur vuez pur,
Preparit deomp eun hent assur....

Dridal a rean o velet ar brosesion-ze, ha kement e voa troet va zell varnezhan, ma ne evesaiz ket oc'h ar musc'hoars goapaüz a deuas var muzellou an tri doctor a ioa em c'hichen er wagon.

Unan anezho, unan euz ar re iaouang, am lakeas da zistrei, en eur lavaret :

— Setu aze gouscoude peleac'h ema hor gouli !

— Hor gouli ? Eme ve sebezet oll.

— Ia, aotrou, an dra-ze eo a goll ar Frans.

Ar mounounerez-ze great, a enep al lezen, dirag an oll. Destum a rer an dud dizesk-ze ha ne ouzont ket petra a reont, dindan eur baniel ha ne ket hini ar Frans eo. Ho c'hentelia a rer evel eun arme da vale a enep ar guir sevenidigez.

Chom a ris souezet hag abafet evel pa veljen dirazhon eun den tec'het euz an tiez-ze eleac'h ma laker an dud troet ho speret. Guir eo ez eus bet digouezet ganhen c'hoaz euz an dud-ze scoliet ep Doue, ha ne deuz en ho fenn nemet fals credennou a gemeront evit ar virionez ; mes ama e velen tud desket mad, doctored en ho giz, hag e voa mantret va c'halon oc'h ho guelet ken diskiant.

— Mes penauz a liviriz ec'h ell an dud-ze beza eur gouli, pe eur voalen evit ar vro, rag an dra-ze eo a fell deoc'h da lavaret. Comz a fell deoc'h marteze euz an *internationale*, a zo bet red n'eus ket pell, ober eul lezen en he enep, pe euz eun asamble cuz-all bennag. Mes ar goueriadet honest-ze pe seurt droug a oufent-hi da ober o pidi a greis calon evit ho zud hag evit ho bro ?

— Calz a zroug, aotrou, calz a zroug ; an *internationale* ne ra ket tost kement. Clevit a rit-hu petra a ganont ?

— Ia zur, eur beden d'ar Verc'hez, himn ar Verc'hez, an *Ave, Maris Stella.*

— Han ia, crdit... ar re-ze zo o c'houlen Herri pemp !

Hen asuri a ran, eme ar relijiuz, ne vercan ama nemet ar pez am euz clevet. Hogen guelit pebez tenvalijen a zo er sperejou-ze scoliet ep Doue, kenteliet ep feiz na relijion !

Navet da zantez Jenovefa.

Ar gristenien vad ne canont ket da bidi, da ober pelerinachou, ha da zarempret al lec'hou santel.

Er sizunveziou-ma e voa eun navet e Paris, en henor da santez Jenovefa, en ilis sant Stefan-ar-Menez hag en iliz a zoug hano ar zantez. Foul a ioa, epad an navet-ze, en dro da relegou ar vesaerez paour, o clask gouzout piou a c'helje touch outho eur chapeled, eur groaz, eur vetalen, pe eun tamik lien evit gallout ganthan goudeze parea dioc'h clenvejou.

An dud difeiz o devezo ep mar adarre scrignet ho dent o velet kement all a dud oc'h en em rei d'ar pez a c'halvont moumounerez.

Evit echui an navet-ze ez eus guelet eno unan euz an taolennou caera a c'hell an den da velet var an douar. Caer o deus bet an dud ep feiz sevel eun ti d'an diaoul gant dispign bras, me fell din lavaret an ti a ebat nevez savet er gear vras, n'o deus ket gallet caout eur gouel hag a dostafe oc'h an hini o deus bet ar gristenien evit echui an navet great gantho en henor da zantez Jenovefa.

Guelet on euz eno, eme an hini a scrif an dra-ma, dek mil den oc'h heul ar brosesion ; dek mil den hag a ioa oll, pe da viana an darnvuia anezho, labourerien pe micherourien. Daoust d'an oll genteliou difeiz a glasker da rei, hag a roer zoken d'al labourerien ha d'ar vicherourien, n'o deus ket oll gouscoude, evel a veler, nac'het ho feiz.

Bez'e voa eno, oc'h heul imach ar Verc'hez, eur rencad ep fin ebet a blac'het iaouang gantho peb a c'houel guenn hag ar ruban glas a ziskuez emaint e renk bugale Mari. Neuze e teu Baniel santez Jenovefa, ha dindanhi al labourerien hag ar vicherourien fouge enho da c'hellout henori an hini zo bet eul labourerez evel-dho.

Dougen a reant piledou coar, a scuil c'hoez mad dre ma tevont, ha n'int ket henvel oc'h ar *petrol* pe ar *gaz* ne reont nemet fleria. E guirionez ar *petrol* hag ar *gaz* a deu euz an douar, hag ar c'hoar a deu en eun doare bennag euz an Env, ha setu ar c'hem a zo etrezho.

Ilis santez Jenovefa a ioa goulaouet caer meurbet, hag eun den difeiz a lavaras deomp : « Evit guelet penauz oc'h eus goulaouet hoc'h iliz eo e deut an dudze aze, panefe-ze ne vije ket bet ker braz ho pandèn. » Mont a ris var gementse da draon an iliz evit sellet oc'h an dud o vont er meas, hag e veliz an oll oc'h en em denna didrouz, o kemeret dour benniget hag oc'h ober sin ar groas araok mont er meaz. Hogen bezit sur ar re a deu ken devot-ze er meaz euz eun iliz, o deus feiz ha ne ket dre guriozite epken e voant deut di.

Tarb. — Lenn a rer er gazeten *ar Pelerin* :

Setu ama pegement a belerinachou a zo bet e Lourd epad ar bloas 1874. Ervez an notennou great gant ar re a zalc'h an hent houarn, ez eus bet seiz ha c'huec'h ugent prosesion, hà seiteg hà pevar uguent mil bardoner.

Caierou itron Varia Lourd a gomz euz ar pareou burzudus great eno ha n'int ket bed brudet : 1° An tad Moncourrier, missioner e Pondicheri, en doa collet ar guelet e miz cost 1872, hag a zo rentet ar guelet dezhan aben daou vloas goude ; 2° al leanez Mari Stanislas euz ar Gonseption didach, euz a gouent ar Redemptor divin, e Malin, er Beljik, dalc'het gant eur c'hlenvet en he mel kein, a zo bet pareet goude beza bet pemp bloas o c'houzanv poan ; Mari Seydel, euz a gear Belfort, oajet a bevar bloas varnugent, dalc'het en he stomok, a zo pareet goude beza bet dek vloas clanv ; 3° an diou c'hoar Clemans ha Suzanna, leanezed euz a zantez Mari an Assomption ; e Privas, ar genta zo bet pareet a boaniou izili, d'an 8 a vis guengolo 1874 ; an eil zo bet pareet an 31 a vis meurs 1874 euz eur c'hlenvet a vire outhi da zelc'ber tám bouet ebet, hà da behini louzeier a bep seurt n'o doa great vad ebet.

Medesined o deus roet, dre scrit, testeni d'ar pareou-ma.

Autun. — An Aotrou Perraud, escob Autun, a zo eat da Rom, evit bizita beziou an ebestel, ha cas d'an tad santel ar pez zo savet en he escopti evit diner sant Per. Evit cas ar guenneien-ze, an escop en deus great broda eur ialc'h a zo varnezhi peder skeuden : ar galon sacr, eur boket tro'n heol (e memor euz al leanez eurus Mac'harit Mari), armou Pii nao, hag armou escob Autun.

Eat eus ganthan ive da ginnigen d'an tad santel, abers leanezed ar Vizitasion a Baray-le-Monial, linennet var baper, an doare euz ar gouent, euz a chapel hag euz a jardinou ar vizitasion. Kement a zo enho a zo merket oll pis. Guelet a rer sclear ar voden gelvez, ha diou skeudennig, hor zalver hag al leanez eurus Mac'harit Mari. Guelet a rer aleou ar jardin, ar pengennou, ar guez frouez, ar fleur ; netra ne vank. Gant an dra-ze an tad santel a c'hello, ep mont euz he gambr, ober pelerinach Paray.

Ar pez a ro talvoudegez d'ar pez labour-ze great gant unan a leanezed ar gouent, eo ma zeo tennet an danvez d'he ober oll euz a voden gelvez ar vizitation.

Eun tamik scrit a zo ive, scrifet caer meurbet, hag a ro da anaout pep poent euz an daolen, hag ar Pap a anavezo dre eno, evel pa ve var al leac'h, ar c'hornik douar-ze deut da veza santel dre ma zeo en em ziskuezet hor zalver enhan.

Clenvet ar gear.

III

Dont a riz eta var va c'hiz, hag o veza desket skiant divar va c'houst, e c'houlennis meur a vech va hent digant ar re a zigoueze ganhen pa edon o vont e meaz a gear, ha kementse ken na doan sur edon var an hent mad.

Ne voue ket pell en em gaviz eur pennad dioc'h Lyon, hag e valeen lijer evel eun den iaouang a ia d'an ebat. Va divesker a ioa cre ha diskuis ; gouscoude n'edon ket em eas, rak va c'hontellasen a ioa keit ma em oa ranket, evit he guzet, he lezel da zisken dre va bragou bete va morzet cleiz, epad ma save an dorn anezhan bete va bruchet. Kementse ne voa ket a dra zur eun ezamant evit bale, mes ar louge a ioa enhon da veza armet mad evelse, a rea din tremen dreist an diezamant a zanten.

Ar pez a glasken neuze oa mont buana ma c'haljen evit beza pell dioc'h kear araok ma safche clask din, rag aoun am oa ato da velet unan bennag o tont divarlerc'h da ober din distrei. Evelse, bevech ma en em gaven var eun huelen e troen en dro da velet ha ne vije ket eun archer bennak var va lerc'h, ha pa gave din guelet eun dra bennag hag a zisplije din, e saven dreist eur c'hleuz, hag e zean a dreuz ar parkejer.

Pa em boa great eun nebeut leoiou, e santiz, me ne ouzon ket pe naoun pe skuisder ; caout a rea din da vjana em oa izom da zibri eun tam bennak. Er pacadig a ioa ganhen oc'h va breac'h em oa laket eun tam bara hag eur fiezen seac'h bennak.

Setu me o vont en eur foenneg, hag oc'h azeza oc'h tronjen eur vezen aleg, hag oc'h ober eno va fred, eun tam creunn seac'h, eur fiezen pe ziou, ha neuze eur banne dour efet er voas dour red a ioa e traon ar foennek-ze. Ober a riz ive, da zibri gant va bara, eun tam saladèn great gant chicoree gouez a gaviz eno. Biscoas pred n'em oa cavet c'hoecoc'h, hag e sonjen, epad ma hen debren, er vuez a rene an ermited el lec'hiou gouez. Neuze, araok mont adarre en hent, e tennis va zabren, hag e troc'hiz eur scour aleg evit ober eur vas da lacat va facat a zistribil oc'h va scoaz, eleac'h he zougen oc'h va breac'h evel ma em oa great bete neuze.

Neuze en em lakis da vale adarre lijer ha diskuis. Fouge a ioa enhon da veza debret va c'hoan divar va c'houst va unan, ha setu ama perak : Brema souden, eme ve, pa zigouezin en Arbrel n'em bezo izom da c'houlen digant an Aotrou person nemet eur guele da dremen an noz ; marteze e vezo contantoc'h pa livirin dezhan em eus coapiet, rak marteze an oll veleien n'int ket ker mad da rei ha ma zeo personed Breiz. Evit avad caout lojeiz er presbital n'em oa douctans ebet ; ar zonch ne vijen ket digemeret ne deuas morse din.

Erfin e tigouezis e Arbrel. Eun eis leo bennag a c'hellen da veza great, ha va divesker a lavare din o devoa avoalc'h evit an dervez-ze. Digouezet er gearik-ze kenta a riz oa mont d'an ilis, rak gouzout avoalc'h a rean ar person ne vije ket a bell. Me a lavaraz eno va fedennou dioc'h an noz, ha goudeze e c'houlennis digant eur vaouez coz peleac'h edo ar presbital. Diskuezet e voue din, hag ez is di raktal, e soniz, hag e teuas eur vatez da zigeri din. O veza goulennet an Aotrou person, e lavaras din edo c'hoaz en iliz, en devoa tud da gofez, mes e teuje ep dale. Caset e vouen d'he c'hedal en eur zalik vihan ha kempen evithi da veza paour. Eun douzier venn a ioa var an daol, ar pez a ziskueze din e zea an Aotrou person da goania pa deuje euz an ilis. Kementse a zigasas naoun din, hag e sonjen ouzin va unan ez aje ganhen c'hoaz eun tam bennag, ha mar bijen pedet stard, en em lacajen oc'h taol hag e zaje va lod ganhen avoalc'h daoust d'an tam creunn seac'h am oa debret n'oa ket pell. Tan a ioa er zal ; me a lakeas va lacat var eur gador hag en em lakeas da doma.

An Aotrou person a zigouezaz, hag a ziskuezas beza souezet oc'h va guelet.

— Petra a fell deoc'h, va mignon, emezhan ?

— Nebeut a dra, Aotrou person ; deut oun da c'houlen lojeiz ouzoc'h evit an nos-ma ?

— Ha piou oc'h-hu ?

— Me a zo... (hag ama e liviris dezhan eün va hano hag hini va zad ha va mam.)

— Hag e teuit ?

— Euz a Lyon.

— Hag e zit ?

— Da Vreiz.

— Mes ho kerent, va mignon ? N'oc'h eus ket an doare da veza nag eur paour nag eur micherour. Ha bet oc'h eus-hu otre ho kerent da vont en hent evelse ?

— N'am eus ket, Aotrou person ; va c'herent zo e Lyon, hag oun diblaset ep gouzout dezho, evit mont da ober enn dro d'am bro am euz eur c'hoant bras da velet.

— N'oc'h ket prest da zigouezout !

— Gouzout a rau, Aotrou person ; gouzout a ran ez eus vardro daou c'hant leo ; mes divesker mad am eus, kit !

— Ho kerent, va mignon, a vezo nec'het maro ganeoc'h. Credit ac'hanon, hag it en dro ; setu guella a oufac'h da ober.

— Mont en dro da Lyon ?

— Ia, sur, mont en dro da gaout ho tad hag ho mam a vezo glac'haret braz o clask gouzout peleac'h oc'h eat.

— Oh ! ne veziot ket nec'het ; lezet em eus ganthò eur billet evit lavaret dezho n'o doa ket ezom da gaout nèc'h nag aoun abalamour din. Evit mont en dro da Lyon, ne c'hellan ket, ha setu perag em eus kemeret an hardiziegez da zont da c'houlen lojeiz ouzoc'h evit an nos-ma.

— Lojeis ?

— Ia, Aotrou person, lojeiz ; em bro oun bet aliez o c'houlen lojeiz e tiez ar bersoned a escopti Roazou, eleac'h ma zoun ganet, ha morse n'oun bet refuzet.

— E feiz, personed Breiz a ra evel a geront, an draze ne zell ket ouzinn-me ; mes evidonme bezit sur n'ho lojin ket.

— N'em lojot ket ?

— Nan, a dra sur.

— C'hui zo beleg, ha ne fell ket deoc'h rei lojeis din ?

— Nan, ep mar ebet ; me n'oc'h anavezan ket.

— Hag izom zo da anaout eun den evit rei lojeis dezhan ? Ma lavarfen an dra-ze em bro, ne ven ket credet. Eur beleg ha ne ro ket a lojeis da eur beacher ? An dra-ze ne bet guelet morse.

— Mad, va mignon, ma n'e de bet guelet morse, fennoz e vezo guelet ; rag a dra sur me n'ho lojin ket. Ma caf da bersoned Breiz eo red dezho loja kement galouper bro a ia d'ho zi, me ne ouzon ket, ha zoken n'her c'hredan ket ; mes evidoc'h-hu e lavaran deoc'h crenn n'ho lojin ket.

— Ar pez a rit, Aotrou person, ne ket din euz a eur c'hristen ; gouzout a rit eo scrifet en Aviel : Beacher oan hag oc'h eus va digemeret ; hag ar pez am eus lavaret deoc'h euz a bersoned Breiz a zo guir ; ne ket hi a gasfe kuit eur paour kez beacher. Ha neuze me a zo breton, hag eur breton ne lavar morse gaou.

— Bezit ar pez a gerot, evit rei lojeis deoc'h er presbital ne rin ket. N'em eus ket izom da glevet ganeoc'h comzou an Aviel ; me a anavez va deveriou, hag a lavar deoc'h e c'hellit mont da glask lojeiz e leac'h all.

— Hag eo a zevri e comzit ?

— A zevri, ar pez a oufe beza muia a zevri. Lavaret a ran deoc'h zoken eo poent deoc'h en em denna, rak me am eus va c'hoan da zibri, hag a zo scuiz avoalc'h gant al labour am eus great hirio.

Me a ioa counnar enhon ken na grenen. Chom ep rei lojeis din a gave din a ioa eun torfet braz, ha biken n'em bije credet eur belek goest d'he gometi. Cregi a riz em pacat hag em baz, hag e vouen caset d'an nor ep ma caviz eur ger ken da lavaret.

Clevet a riz alc'hoeza ha morailla an nor var va lerc'h. Neuze gouscoude e teuaz eur zonch em speret. Distrei a ris d'ar red da gaout an nor, hag e c'halvis dre doul an alc'hoez :

— Aotrou person ! Aotrou person !

— Petra a zo c'hoas ?

— Ober a ran ama ar pez zo merket en Aviel a enep ar re ne roont ket a lojeis d'ar veachourien ; heja a ran ama ar bouttren dioc'h va boutou.

Goude beza roet ar gentel vrao-ze, e stardis va zok var va fenn, e lacis va facad oc'h va c'hein, hag en em bellaiz, en eur c'hrosmolat, dioc'h an ti-ze serret oc'h an dreminidi.

(Eur pennad all eur vech all.) G. M.

Ar breur Sulpis.

An oll a voar pegement a freuz ha pegement a zroug a reaz ar gommunarded e Paris epad ma voent mistri enhi. Ma vije padet hir ho ren, an dud honest ha kear zoken a vije bet distrujet oll, credabl. Gouzout a rer ive pegement a gasoni o devoa an dud difeiz-ze oc'h an dud consacret da Zoue.

Echu oa ar vrezel oc'h ar brusianed. Breudeur ar scoliou christen o doa great ho lod epad ar vrezel-ze o vont var dachen ar vrezel da zestum ar re varo evit ho c'has d'an douar, o testum an dud gouliet da gas d'an hospitaliou, oc'h ho louzaoui hag o kemeret pep soursi anezho. Roet o devoa, ouspen ho foan, kement o devoa. Ar zoudardet ho c'hare hag ho respete.

Mes pa deuaz ar Gommun, ar vreudeur a velaz ervad ne c'hellent mui ober vad ebet e Pariz, ne c'hellent ket en em ziskuez ep beza var var da goll ho buez, rag ho chaseal a reat hag ho laza evel gedon pe lapined. Calz anezho eta en em dennas neuze d'an tiez o deuz er provinsou. Lod gouscoude a chomaz e Pariz, unan bennag abalamour ma credent e voa dlet dezho chom, unan bennag all abalamour ma voant en em gemeret re zivezad ha ne c'heljont ket en em denna kuit.

Hogen, etouez ar re all, eun denik bihan, eur breur oajet a bemp bloas varnugent, ar breur Sulpis, a iea d'an 8 a vis Mae, varzu gar hent houarn an Nord, hen hag eun nebeut breudeur all. Digouezet er gar, e voa eno bandennou lamponed, pe mar kirit, communardet, hag ar vreudeur a zispartiaz an eil dioc'h egile evit mont pephini eleac'h ma c'helle. Ar paour kez breur Sulpis a voue anavezet evit beza eun den a iliz, eur belek marteze, eur breur da nebeuta.

N'eus fors petra e voa, eur preiz mad her c'havet, croget e voue enhan ha caset d'ar prizon.

Al lamponed a ioa braz an niver anezho. Mont a rejont ugent, daoungent, hag abars digouezout, eut rejimant abez da gas ar breur keas d'ar c'hlos. Eun tamik danvez cred euz ar re vrava, ar pez ne gavet ket stank neuze, rak tec'het e voa calz ha calz all en em guzet.

Ervez ar c'hiz, ar breur a voue caset da genta dirag eur barner sitoien, hanvet Thouret. Hema a reaz eur goulen bennag outhan, hag a brometaz he lacat e liberte en dervez-ze zoken.

Gouzout avoalc'h a rer petra oa beza laket e liberte pe e frankis gant ar sitoianed-ze ; da lavaret eo, beza caset e doug eur voger bennak, ha reseo eno eun nebeut prun...

Ar breur Sulpis a voue lamet diganthan kement a ioa ganthan, neuze e voue caset dirak barnerien all, sitoianed vad ive ha barnerien difre ; erfin e voue caset d'ar prizon ha laket en eur sellulen denval a ioa dija leun.

Petra a fell deoc'h, er mare-ze ar brizonierien a ioa calz anezho, ho n'o devoa ket a vir da veza figus. Alies n'oa ket a blas d'ho lacat, n'oa ket a vara da rei dezho na zoken a golo da lacat dindanho. Ar breur Sulpis eta en em gavaz eno gant eun troatad pe zaou a bave evit he lod, mes etouez ar re a ioa bougognet eno, ez oa eun nebeut breudeur all prizoniet eveldhan.

Bez'e c'heljont cregi an eil e dorn egile, rei courach an eil d'egile. Comz a rejont euz an aotrou Doue a ioa tost dezho, enz an amzer da zont n'en doa doare vrao ebet. Clevet a rejont e voa ar breur Exuperien, superiol ar ru Oudinot, laket er secret.

Ar breur-ze, evel Superiol euz he di, a dlie caout ar-c'hant, ha setu eno dreist oll ar pez a glaske ar gommunardet, ha setu perag e kemerent eur soursi dispar euz ar re a gredent o devoa peadra.

Petra o devoa da c'hortos ? Ar maro ? ar verzerinti ? Doue epken hen gouie ; couls goude an dud hag hi ho unan a zante eun nebeut petra a dliet da ober outho.

D'ar iaou, 11 a vis Mae, da noz, o devoue ar brizonierien eun tamig esperans. Eur gardien a deu d'ar sellulen gant eul listen daoungent hano varnezhi. Evel ne vouie nemeur lenn, e traillaz an daoungent hano-ze evel ma c'hellas. hanoiou ar vreudeur a ioa etouez an daougent-se ; hag oll e credent ez eat d'ho loskel da vale, hogen ar bale o devoa da ober, eo mont ac'hano da Vazas, eur prizon all strisoc'h eget an hini ma voant enhan.

Caset e vouent eta da brizon Mazas, e carroziou ar forsalet. Eno adarre e voue great eur goulen bennag outho pephini d'he dro. Ar breur Sulpis ne vouie ket perag e voue lavaret dezhan trousa he vanchou.

Asa, emezhan outhan he unan, hag an houarn ruz a zo sonch da lacat din var va divrec'h ?

Ha c'hoant o deuz-hi da c'houzout hag hen a zo bet laket ar vreac'h enhon ?

Araog he gas d'an toul eleac'h m'oa sonch d'he deleur, e voue great neus da gemeret ar mercou dious pere e c'helje beza anavezet.

— Fri bihan, a lavaraz eur c'hommunard.

— Fri braz, a lavaraz eun all.

— Lakeomp fri crenn neuze, eme ar secretour.

Ha setu penauz a reat evit pephini euz an izili. Breur Sulpis a voue caset d'ar sellulen n° 125.

Eno ne voa nemethan, hag evel pavije bet en he di scol, en em laca dioc'htu da gempen ar sellulen-ze dioc'h he zoare. Marteze ne dremeno enhi nemet eun heur bennag, e vezo caset e leac'h all pe... d'ar maro. N'eus fors, an hini a deuio var he lerc'h a gavo pep tra e doare. Bez'ez oa eur gador, eur gos taol, eun doare guele martolod ; muioc'h calz eget a zonje da gaout. N'oa nemeur guelloc'h lojet eget evelse e ti ar vreudeur. Eun toul prenest a zo ive, ha sclear eo en deiz.

Guasa zo eo an noz. Neuze n'eus mui a sclerijen ha ne glever netra ; caout a rer beza dilezet tre.

Person Sant Severin a lavare var gementse : « En deis n'edomp ket re fall er prizon ; an noz eo a ioa doanius. Lavaret e vije edo Doue e Versail, ha n'edo mui ganeomp-ni. Hag ar Verc'hez santel ? a lavaren-me. Pa o deus poan ar vugale, ar vam a dlefe beza en ho c'hichen, ha ne zantomp ket e ve Mam Doue ama ganeomp. »

(Eur pennad all eur vech all.) G. M.

AR ZOUDARD BREIZAD.

Var don : *Jezuz, pegen braz ve !*

DISKAN.

Zoudard, pegen kaër e
Da garg dirag Doue !
Gra hi bepred ervad,
Eüruz a vi, Breizad ! !

1

Biken 'n goli da fe,
Biken da garante,
Guenn chomo da ine
'Vel erc'h var da vene.

2

Biken ar falz kreden ;
Ar vue fall biken
Na zaotrint da galon,
Gant zikour da Itron.

3

Pa zeui d'it kalonad
Zonj n'ez mamm, zonj n'ez tad
Zonj e Breiz da Vamm-vro ;
Ze oll da frealzo !

4

Ha mar deu ann daërou
Da c'hlebia da jôdou,
Zell da vreur, zell da c'hoar
O tistân da c'hlac'har.

5

Zell da di tôen-blouz,
Zell Iliz da barrouz,
Mignoned kalz enn-he
'Vidout a bed bemde.

6

'Vel ezanz ho feden
A zavo, ha glizen,
Glizen grasou Doue
Goezo puill n'ez ine.

7

Breizad, zoudard pa vi,
Te a zisko c'hoari,
C'hoari lemm da sabren,
Da vaillonetezen.

8

Ha kas eün eur vouled
E kalon ar Brused,
Pa glaskint distruji
Ar fe enn hon Bro-ni.

9

Te a zisko ridek
O Breizad kalonek !
Ridek d'ann tân heb spont
Daoust d'ho boulejou rond.

10

Pa glevi o krozall,
Pa glevi o strakall
Ar fuzull, ar ganon,
Breizad, zav da galon.

11

Zav da galon, Breizad,
'Treze Doue da dad,
Zell treze ar Verc'hez
Da vamm, d'advokadez !

12

Ha Doue da nerzo,
Ha Mari da hencho,
Kreiz ann tân hag ar goad
Na greni ket, Breizad !

13

Krena, o nan biken,
Ar Breizad zo eunn den
Oar mervell pa ve red
'Vit Breiz he vro garet.

14

Kent koeza te nevo
Ledet var ho geno
Niver a enebour
Prused, Zaozon traitour.

15

Ha pa vi koet, treuzet
Da galon gant bouled,
Tro var zu Breiz-Izell
Da lagad kent mervell.

16

Kent mervell, o Breizad !
Zav ive da lagad
Etreze da eil vro,
Baradoz he hano ! !

17

Er baradoz eunn de
Te a veulo Doue,
Doue hag ar Verc'hez :
Da joa evit jamez !

18

Pa n'em gavimp eno
O, neuze ni gano,
Ni gano heb diskuiz
Kantikou kaër Breiziz !

19

Ni gano kalonek
Guerzigou brezonek,
Guerzigou ar c'haëra
Enn hon iez, ann dousa !

20

Adam, Eva c'hoarzo,
Pa ganimp a gano
Er iez de-z-he disket
Pa oant neve grouet...

F. Rolland,
Kure Laryen.

KELEIER.

An Aotrou Scouarnec, bet vikel e Querrien, a zo maro er sizun dremenet.

An Aotrou Kersaudy, person Lababan, zo hanvet person Landudec.

An Aotrou Quemener, vikel e Loc-Maria Plouzane, zo hanvet vikel e Landerne.

An Aotrou Laot, nevez beleget, zo hanvet vikel e Loc-Maria Plouzane.

An Aotronez Saout, Quillivic, Cleret ha Corre, zo hanvet aumonieren euz ar c'henta clas evit an dud a vor.

Aotrou Escop Guened, zo laket e conseil an Academi euz a Roazon.

An Aotrou Cotton, person catedral Grenobl, zo hanvet Escop Valans.

Er sizun dremenet ez eus collet adarre listri var ar mor. Ervez cazetennou Brest, en Abervrac'h ez euz eat eur vak da goll gant tri den a ioa enhi ; e kichen Conk ez eus cavet eul lestr all taolet gant ar mor var ar reier ha bruzunet eno. An dud a ioa enhan a zo bet saveteet gant eur vag all.

Eur vag all, o tont euz a Vontroulez da Garantec, a zo bet troet var he ginou gant an houillou mor. Bez 'ez oa er vak-ze ar sturier hag eur martolod iaouang, ha peder maouez. Ar sturier a zalc'has crok mad er vâg, hag ar merc'hed a zalc'he ive crog enhan, hag a voue saveteet gant eur vag all. Ar martolod iaouang a glascas mont d'an douar var neun, hag a voue poulzet gant an dour red a zo eno cas varnezhan, varzu ar mor braz eleac'h ne két bet cavet abaoue.

Aotrou Escop Guened a ro da anaout ez eus sonch, en escopti-ze da ober eur pelerinach e Lourd er bloama. Ar pelerinach-ze a dle béza great d'an 21 a viz Even, hag a ziblaso euz a Zantez Anna Vened.

Sonch a zo ive da lacat ober eur baniel da gas da Lourd ha d'he lezel eno evit ma vezo dalc'het sonch euz ar pelerinach-ze.

TAOLEN FEIZ-HA-BREIZ EVIT 1874.

N° 471. — 7 C'huevrer.

Den honest ep relijion. — Prezegen ar Pap. — Buez burzudus. — Lizer an Dug a Vourdel. — Maze Leteru-Caozeaden. — Keleier..... 1

N° 472. — 24 C'huevrer.

Aluzennou ar Pap. — Lizer. — Mis S. Joseph. — Buez burzudus. — Maro an Duk a Ang. — Enez ar vignoned. — Eun azen. — Gizion. — Keleier..... 9

N° 473. — 21 C'huevrer.

Mandamant. — Taolen. — Mis S. Joseph. — Pare burzudus. — Sicour abers Doue..... 17

N° 474. — 28 C'huevrer.

Tud difeiz dizesk. — Keleier. — Mis S. Joseph. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Dimizi ar ch. a Chambord. — Ar rozen-gi. — Eur ger calonec. — Al lezen eo..... 25

N° 475. — 7 Meurs.

Dies beza archer. — Stad trist. — Mis S. Joseph. — Prezegen a ganv an Ao. Leseleuc. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Ar c'h. a Chambord. — Merc'hed calonek. — Keleier..... 33

N° 476. — 14 Meurs.

Aliou ar Pap. — Mis S. Joseph. — Prezegen a ganv. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Ar c'h. a Chambord. — An den hag ar c'hoanen..... 41

N° 477. — 21 Meurs.

Birou o trei. — Keleier. — Mis S. Joseph. — Prezegen a ganv. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Ar vretoned. — Kentel. — Eur medesin mad..... 49

N° 478. — 28 Melrs.

Cantvet ar sclerijen. — Prezegen a ganv. — Buez burzudus. — Ar poder faëus. — Croas S. Thomas. — Maro an Aotrou Alexandr. — Keleier..... 57

N° 479. — 4 Ebrel.

Tud digalon. — Keleier. — Pelerinachou. — Pare burzudus. — Dorn Doue o poeza. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Nec'hamant. — Ian Plouardec. — Keleier..... 65

N° 480. — 11 Ebrel.

Pelerinach bugale Mari. — Keleier. — Doctor ha tiec. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Maze Leterú. — Ar Boudedeo. — Keleier. — Ali..... 73

N° 481. — 18 Ebrel.

Maouléd Panurch. — Caozeaden. — Dorn Doue. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Toul-al-lakez..... 81

N° 482. — 25 Ebrel.

Gas ar c'has ganthan. — Comzou ar Pap. — Dorn Doue. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Toul-al-lakez. — Keleier..... 89

N° 483. — 2 Mae.

Geier an dud difeiz. — Calon Santez Tereza. — Dorn Doue. — I. V. Lourd. — Ar Boudedeo. — Toul-al-lakez. — Keleier..... 97

N° 484. — 9 Mae.

Poan an dud difeiz o comz euz ar relijion. — Keleier. Prezegen an tad santel. — Breuriez S. Visant a Baol. — Dorn Doue. — Eur gentel. — Toul-al-lakez. — Keleier..... 105

N° 485. — 16 Mae.

Lizer an Ao. Escop. — Mis Mari. — Keleier. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Perrina Cadoret. — Dispac'herien..... 113

N° 486. — 23 Mae.

Counnar en em zistruja. — Keleier. — Relegou ar guir groas. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Perrina Cadoret. — Keleier..... 121

N° 487. — 30 Mae.

Tri benn. — Keleier. — I. V. Lourd. — Buez burzudus. — Perrina Cadoret. — Var mission K. G. — Keleier..... 129

N° 488. — 6 Even.

Prosesion ar zacramant. — Keleier. — Missionou. I. V. Lourd. — Ar bouteger coz. — Perrina Cadoret. Pelerinachou. — Goulíou burzudus..... 137

N° 489. — 13 Even.

Torfet a eneb ar grusifi. — Keleier. — Pardon Rumengol. — Pelerinach Paray. — Buez J. B. Labr. — Perrina Cadoret. — Ar bouteger coz. — Keleier. 145

N° 490. — 20 Even.

Merzerien en Tong-King. — Ar bouteger coz. — I. V. Lourd. — Perrina Cadoret. — Pelerinach an Naoned. — Keleier..... 153

N° 490. — 20 Even.

Merzerien en Tong-King. — Ar bouteger coz. — I. V. Lourd. — Perrina Cadoret. — Pelerinach an Naoned. — Keleier..... 153

N° 491. — 27 Even.

Dousder evit an dud difeiz. — Keleier. — Enezen santez Marc'harid. — Miz Even. — Buez S. J. B. Labr. — Perrina Cadoret. — Eana da zul. — Keleier. 161

N° 492. — 4 Gouere.

Profesiou. — Keleier. — Eana da zul. — Goalen ar Verc'hez. — Buez S. J. B. Labr. — Perrina Cadoret. — Louzou oc'h ar razed. — Keleier..... 169

N° 493. — 11 Gouere.

S. Per er Chadennou. — Keleier. — Buez S. J. B. Labr. Dousder an dud dizoue. — Ar rezon, ar virionez hag ar gaou. — Brevalet hag he vevel..... 177

N° 494. — 18 Gouere.

Lizer an Aotrou'n Escop. — Keleier. — S. Per er chadennou. — I. V. Lourd. — Buez S. J. B. Labr. — Ar vretoned da S. Anna. — Talvoudegez an ene. — Keleier..... 185

N° 495. — 25 Gouere.

Kem etre brema ha guechall. — Keleier. — S. Per er Chadennou. — I. V. Lourd. — Pardon ar veach vad. — Pelerinach Santez Barba. — Pelerinach Fecamp. — Pelerinach Santez Anna Vened..... 193

N° 496. — 1 Eost.

Descadurez d'ar vugale. — Keleier. — Sa Magloar. — Chapel nevez e Guisseny. — Buez S. J. B. Labr. — Mari Berguili. — Pelerinach coz. — Keleier..... 201

N° 497. — 8 Eost.

Prezegen ar Pap. — Kelou. — Chapel nevez Guissény. — Pelerinach coz. — Senechal Champagn. — Cantik da I. V. Lourd. — Keleier. — Hent houarn..... 209

N° 498. — 15 Eost.

Anter eost. — Mari savet en Env. — Buez S. J. B. Labr. — Ti Pii nao. — Pelerinach I. V. an ozil. — Senechal Champagn. — Keleier..... 217

N° 499. — 22 Eost.

Plat ar barier. — I. V. a Loreta. — I. V. Lourd. — Mari savet en Env. — Naoned. — Ar c'habiten Marceau. — Keleier..... 225

N° 500. — 29 Eost.

Iliz ar galon sacr. — Pelerinachou. — Buez S. J. B. Labr. — Eur medesin en despet dezhan. — Oferen ar goulou deis. — Pelerinachou..... 233

N° 501. — 5 Guengolo.

An oll a dle difen ar feiz. — Mission e Quito. — Pelerinach er Chin. — I. V. Lourd. — S. Christof. — Pennad histor. — Medesin. — Keleier..... 241

N° 502. — 12 Guengolo.

Eneb al labourou da zul. — Lourd. — Suis. — Buez S. J. B. Labr. — Eur skuer vad. — Traonieu ar galon sacr. — Marvaillou. — Keleier..... 249

N° 503. — 19 Guengolo.

Pelerinach ar Folgoat. — I. V. Lourd. — Buez S. J. B. Labr. — Tour tan. — Eur gouel e Limoj. — Dek mignon. — Keleier..... 257

N° 504. — 26 Guengolo.

Deomp adarre. — Keleier. — Kernevod ha Leonard. — I. V. Lourd. — Gouel e Limoj. — Ar c'hi barbet. — Bar avel — Keleier..... 265

N° 505. — 3 Here.

Plijadur hag eurusdet. — Keleier. — Buez S. J. B. Labr. — Gouel e Limoj. — Plac'h calonek. — Kelou euz ar bed all. — Keleier. — Aliou..... 273

N° 506. — 10 Here.

An den a feiz anavezet. — Keleier. — I. V. Lourd. — Buez S. J. B. Labr. — Gouel e Limoj. — An den taget. — Ar piscosou..... 281

N° 507. — 17 Here.

En em glevet evit difen ar feiz. — Keleier. — I. V. Lourd. — Gouel e Limoj. — Redadek tud. — Servicherien danjerus. — Keleier..... 289

N° 508. — 24 Here.

Pep tra a gresk feiz eur guir gristen. — Keleier. — Eur vam. — Pare burzudus. — Pelerinachou Lourd. — Killok brabanser. — N'entent ket. — Ar marmous. — Lesr al labourer. — Conferansou..... 297

N° 509. — 31 Here.

Géned pep mare euz ar bloas. — Keleier. — Stez Berc'hed. — Ar prins Breiz. — Tri dall. — Kem etre daou gristen. — Keleier..... 305

N° 510. — 7 Du.

Ar bed levr bras. — Keleier. — Pelerinach Crozon da Lourd. — Ar prins Breiz. — Distro o c'houe. — An olifant..... 313

N° 511. — 14 Du.

Sizun an anaoun. — Keleier. — I. V. Lourd. — Ar prins Breiz. — Enterramant eur c'hi. — Ar beleg divar ar meaz. — Keleier..... 321

N° 512. — 21 Du.

Doue o skedi e pep tra. — Keleier. — I. V. Lourd. — Ar prins Breiz. — Belek divar ar meas. — Tenna d'ar zort. — Fals peorien. — Keleier..... 329

N° 513. — 28 Du.

Lizer an ao Escop. — Pelerinach St-Martin. — I. V. Lourd. — Ar prins Breiz. — Eun den dieiz. — Stez Anna Vened. — Keleier..... 337

N° 514. — 5 Kerzu.

Eun navet pedennou. — Keleier. — I. V. Lourd. — Burzud great gant Mari. — Ar prins Breiz. — Cleier divazoulennet. — Diou giniden. — Scolaichou lâic. — Keleier..... 345

N° 515. — 12 Kerzu.

Eur c'hantonier. — Keleier. — I. V. Lourd. — Ar prins Breiz. — Keleier..... 353

N° 516. — 19 Kerzu.

Comz a enep ar relijion ep he anaout. — Keleier. — Maro ar briusez. *Maria Im.* — Ar prins Breiz. — Da Fanch Couer. — Ar belek divar ar meas. — Keleier..... 361

N° 517. — 26 kerzu.

Beilladegou. — Stez Anna Vened. — St Fransez Girolamo. — Ar prins Breiz. — Darvoud. — Ar vialen ozil. — Ar potr denved. — Keleier... 369

N° 518. — 2 Genver.

Nedelek. — Keleier. — Eun doctorez. — Ar prins Breiz. — Eur c'har goat. — Kantic evit Nedelec. — Eur zant o varn eur zant. — Keleier..... 377

N° 519. — 9 Genver.

Geier en almanagou. — Eur burzud. — Ar c'har goat. — Brest. — Ar Fouillez. — An trapist. — Ar person Trouillet. — Roscoff. — Keleier..... 385

N° 520. — 16 Genver.

Bloas coz ha bloas nevez. — Prezegen ar Pap. — Mission Haiti. — Clenvet ar gear. — Chef goz. — An diveza barrou. — Voter. — Keleier..... 393

N° 521. — 23 Genver.

Taol lagad var ar bloas tremen. — Mission Haiti. — Clenvet ar gear. — Eur c'hase e menezieu Alp. — Histor var an t. Loyson. — Al Louarn. — *Salvete flores.* — Keleier..... 401

N° 522. — 30 Genver.

Tud difeiz o coms relijion. — Navet da Stez Jenovefa. — Clenvet ar gear. — Ar breur Sulpis. — Ar zoudard breiziad. — Keleier. — Taolen..... 409

G. M.

Ar Gerant : Ar. DE KERANGAL.

Kemper, moulet gant Ar. de Kerangal *moulier an Escopti.*

FINISTÈRE ÉGLISE CATHOLIQUE

Archives et bibliothèque diocésaine de Quimper et Léon

Document numérisé

Source : http://catholique-quimper.cef.fr/diocese/bibliotheque-et-archives.html

2011